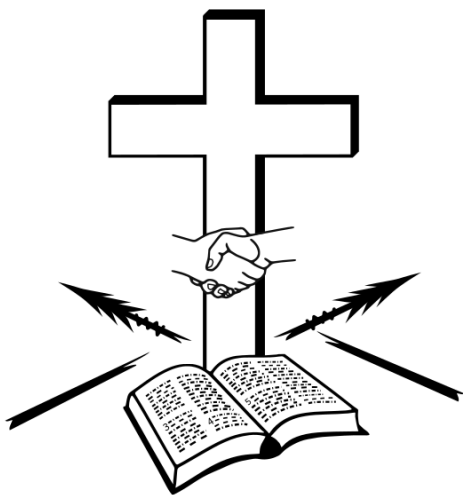

**Mbumbukiam-qa Manqat
Mbomambaqape**

**Mbumbukiam-qa Manqat Mbomambaqape
Ruth, Jonah, and the New Testament in the Kuni dialect
of the Kuni-Boazi language of Papua New Guinea
Rut, Jona, na Nupela Testamen long tokples Kuni-Boazi
long Niugini**

copyright © 2015 Wycliffe Switzerland

Language: Kuni-Boazi

Dialect: Kuni

Translation by: Wycliffe Switzerland

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2024-04-02

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 2 Apr 2024 from source files dated 2 Apr 2024
f10a11c4-6a0c-5775-9168-c6e73df1a68f

Contents

Metiu	1
Mak	97
Luk	155
Zion	256
Keliso-gi u-anim	326
Lom	416
1 Kolin	460
2 Kolin	500
Galesia	526
Efesus	541
Filipai	555
Kolosi	564
1 Tesalonika	574
2 Tesalonika	582
1 Timoti	587
2 Timoti	599
Taitus	607
Filemon	613
Iblu	616
Zems	650
1 Pita	661
2 Pita	673
1 Zion	680
2 Zion	691
3 Zion	693
Zud	695
Manqat Qandoveveam	699

Manqat Mbomambaqape Metiu gepeawam

Megeat Manqat-qase

Nqanek emanqat Yesu-qa yaq-te, ndego Mbumbukiam-ge Yo, Metiu ndøpeawám. Yesu-gi paeve ezoqam tuely, nøme ndégo tegoám. Iz nøme qambogoam, Livaí. Yesu gembo-akha, tembopavat, ndego teks moni upøgim ezoqam ndøgoám. Lom gaman mbosasaetám.

Nakhoa mbaín, uni tizi:nøten, Metiu nqanek manqat gekha manqei-tē gēpeawam. Eisa, ndego Izlael manqei-tē o Antiok taon-tē, Silia manqei-te ndøgo, gepøtē-peawam-a?

Metiu nqanek manqat, Yesu-qa yaq-te, Zu ezoqam nonqo ndøpeawám. Ndigu bêtezøtéz neka bē-unimanqatiním, av nqægo, Yesu ndégo, Mbumbukiam nupøkhan mba geveatav. Ndego Mesayá. Ndégo, Zu ezoqam oskia gimbøe-kewagam. Yaq nakémbá, Metiu manqat andé kandambá, taqa yaq-te nqánek gene-peawám, Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam ibugukhokhof Mesaya-qa yaq-te gipeaumam, yaq ndakin Yesu mokho-te vø-unimanqatin.

Yesu Mbumbukiam-qa Megeat Matev neka matev kandakanda nøme-qa yaq-te, manqat kopoáv gemanqatam. Yaq Metiu gēpeawám.

Yesu-gi atanakha-zapazapa-za

(Luk 3:23-38)

¹ Yesu Keliso-gi atanakha-zapazapa-za gindu-manazømem, tiqa iziz nqánek. Ngenek Yesu, Deivid-gé zeó neka Eibleem-gé zeó.

² Eibleem gendomanaz, Aezek vøqan.

Aezek gendomanaz, Zekop vøqan.

Zekop gendomanaz, Zuda, tegi zaim neka emekheis namba, vøqaz.

³ Zuda gendomanaz, Pelez neka Zela vøqaz. Tigu evo, Tamá.

Pelez gendomanaz, Ezlon vøqan.

Ezlon gendomanaz, Lam vøqan.

⁴ Lam gendomanaz, Aminadab vøqan.

Aminadab gendomanaz, Nason vøqan.

Nason gendomanaz, Salmon vøqan.

⁵ Salmon gendomanaz, Boaz vøqan. Tegu evo, Leiáb.

Boaz gendomanaz, Obed vøqan. Tegu evo, Lút.

Obed gendomanaz, Zesi vøqan.

⁶ Zesi gendomanaz, Deivid vøqan. Ngenek Deivid, Izlael ezoqam kawa zøgoám.

Deivid gendomanaz, Solomon vøqan. Tegu evo, ibugukhokhof Ulia-gú zas ndøgoám.

⁷ Solomon gendomanaz, Leoboam vøqan.

Leoboam gendomanaz, Abaeza vøqan.

Abaeza gendomanaz, Asa vøqan.

⁸ Asa gendomanaz, Zeosafat vøqan.

Zeosafat gendomanaz, Zeolam vøqan.

Zeolam gendomanaz, Uzia vøqan.

⁹ Uzia gendomanaz, Zotam vøqan.

Zotam gendomanaz, Eiaz vøqan.

Eiaz gendomanaz, Ezekaya vøqan.

¹⁰ Ezekaya gendomanaz, Manase vøqan.

Manase gendomanaz, Amon vøqan.

Amon gendomanaz, Zosaya vøqan.

¹¹ Zosaya gendomanaz, Zeoyakin,* emekheis namba, vøqaz.

Ta khøuwa-te ndøgo, Bebilon manqei-ak, Izlael ezoqam, Bebilon manqei-té ginø-upøzó. Pingim-ák.

¹² Izlael ezoqam Bebilon manqei-te gi-upøzo, nakhag-te gizøgeagim, taqa zita-te, ezoqa nøme gifakhaz, ngínik:

Zeoyakin gendomanaz, Sealtiel vøqan.

Sealtiel gendomanaz, Zelubabel vøqan.

¹³ Zelubabel gendomanaz, Abiud vøqan.

Abiud gendomanaz, Eliakim vøqan.

Eliakim gendomanaz, Azo vøqan.

¹⁴ Azo gendomanaz, Zadok vøqan.

Zadok gendomanaz, Akim vøqan.

Akim gendomanaz, Eliud vøqan.

¹⁵ Eliud gendomanaz, Eleaza vøqan.

Eleaza gendomanaz, Matan vøqan.

Matan gendomanaz, Zekop vøqan.

¹⁶ Zekop gendomanaz, Zosef vøqan. Ngenek Zosef, Meligé zivís. Neka Meli ngunuk, Yesu-gú evó. Yesu, ngének, Keliso nqazimbo-akhayam.

17 Eibleem gendo-manazam, atema Deivid vømøfakhan, atanakha-zapazapa-za ate gi:goam 14. Yaq Deivid gendo-manazam, atema Babilon manqei-ak, Izlael ezoqam Babilon manqei-te gi-upøzo, nakhag-te gizøgeagim, até ndøgóa, atanakha-zapazapa-za ate gi:goam 14. Neka ta khøuwa-te ndøgo, Izlael ezoqam Babilon manqei-te gi-upøzo, nakhag-te gizøgeagim, atema Keliso vømøfakhan, até ndøgóa, atanakha-zapazapa-za ate gi:goam 14.

Yesu ge:qan, taqa emanqat
(Luk 2:1-7)

18 Yesu Keliso āv geneqán nqægo: Tegu evo, Meli, søvøta mba mbogoám, Zosef-te. Geté ndigu uni nøkepøteáv neka venanqei nonqo tøkuateáv. Geté Meli emu é-møndæ-itán. Nqanek matev qambo-fakhan, Nqova Mbomambaqape mbøisasáe. 19 Meli-ge zivis, Zosef, teqa matev mbomambaqapé, yaq ndego poeveáv, ndugu ezoqam-qa bøi-te to:ivav, mivi vømbó-etoám. Yaq ndego khonoam-te ivøve-qa ndøgoám. 20 Zosef ate av-té gembøe-matavupat, yaq Evezøza-gé enzol ezoqam mbofakhán. Venanqei-tam-té genømbø-fakhán, gembo-ein, “Zósef, Deivid-ge zeo, qo ndøfòfògeáp, Meli toqo-okí, qogu sævam tugoat. Zapa ndøgo, ndugu emu nduiyæt, ndøgo Nqova Mbomambaqape ndømatanám. 21 Nanduv tui-ova, nakhasam anganeam mbóqán. Yaq iz Yesu† qombó-akhá. Zapa ndøgo, ngenek ekeza ezoqam, gékhandí:z, ndigu manqa-zapazapa-us ndiyage.”

22 Nqanek matev ate nqægo, tønè-fakhanám ndøgo: Manqat ndøgo, Mbumbukiam ekeza manqa vevezam ezoqam mokho-te ge-ein, ta manqat ndøgo, tàbete-unimanqatín, qa-ein av nqægo, 23 “Mbasønakam zivis namba venanqei nonqo, naqanøká gétøkuanemák. Geté ndugu emu é-ndæ-itán. Yaq ndugu nakhasam anganeam mbóqán. Neka teqa iz ‘Emanuel’ mbó-akhá.” Emanuel, taqa manqa mokho nqáneq, “Mbumbukiam ngègò, ni namba.”

24 Zosef gendosuzam, yaq ndego matev āv tenegó, av enzol ezoqam gembøe-ein, neka Meli vø-okí. 25 Geté ndigu venanqei nonqo tøkuateáv, atema Meli vøe-ova, nakhasam anganeam vøndaf. Yaq nakhasam geqan, Zosef, iz Yesu mbo-akhá.

2

Nduku gevezoat ezoqam, Yesu-te okha gi-apat

1:18 1:18 Luk 1:27, 35 1:21 1:21 Luk 1:31; 2:21 † 1:21 1:21 Yesu, taqa manqa mokho nqáneq: Evezøza ezoqam ndøkhandí:z. 1:23 1:23 Isa 7:14 1:25 1:25 Luk 2:21

¹ Yesu Betliem vemiaiv-té geqán. Ta khøuwa-te ndøgo, Zudia plovins-te, kawa, Elod ndøgoám. Yaq Yesu geqan, nqáe! Zelusalem taon-te ndøgo, nduku gevezoat ezoqam ndøfakház. Sa khøuwa fakhanám ginduzáv. ² Yaq āv gini-bevupát nqægo, “Ngenek nakhasam, ndaki geqan, ndego Zu ezoqam kawa tezøgoat, kenáqape? Ni tegú ndukuam ni-ometám, khøuwa fakhanam ndøgo. Yaq vizam-qa nimøndæ-niáv.”

³ Elod ndego, Zudia ezoqam-ge kawa, nqanek manqat ge-ewag, ndego gò:khouwá. Até ezoqa ewaqapé-a, ndigu Zelusalem taon-te giyagam, vō:khouwønem. ⁴ Yaq Elod até gendego, Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda neka Mozes-qa guguna manqat nømendim ezoqam vømøvab, sasa zøbevap, gezø-ein, “Ngenek Mesaya, Mbumbukiam ge-ein, av nqægo, manqei-qape-te tendo-khofotav, gekha vemiaiv-té gemøqān?”

⁵ Yaq gimbo-einim, “Betliem vemiaiv-té gemøqán, Zudia plovins-te ndøgo. Zapa ndøgo, Mbumbukiam-ge manqa vevezam ezoqam, āv gene-peawám nqægo,

⁶ ‘Qo Betliem vemiaiv, Zuda manqei mokho-te ndoqotu:gu, qo ambá av nqægo, iz mbaïn, Zuda khagua bawan mokho-te. Av taoká.

Zapa ndøgo, qo mokho-te, megeat ezoqam kopo ndøqán.

Ndego nogi bawan ezoqam zøkewagát, Izlael ezoqam.’ ”

⁷ Elod nqanek manqat ge-ewag, yaq ndego nduku gevezoat ezoqam ndømøváb. Khonoam-té genømøváb, neka ndukuam-qa yaq-te vøzømbē-bevap, gekha khøuwa-tê, ande gi-ometam.

⁸ Yaq gi-ometem ndøgo, ndego Betliem vemiaiv-té genøkhofotáz, vøzø-ein, “Nakhasam nandev, ùni mbøevawém. Yaq tozo-ometam, vøndoazáv, no vøe-nømondem. Yaq até nó-a, tàbatenáv, bamømbō-vizam.”

⁹ Nginik nduku gevezoat ezoqam, kawa ezoqam-qa manqat gumuyogem, tñizáv. Yaq gi-apat ndøgo, nqáe! Ndukuam ndugu, khøuwa fakhanam gi-ometam, gèzømbo-megetát. Yaq ndøgo, tumø-itán, ma nakhasam ge:goam. ¹⁰ Ndukuam gi-ometam, yaq ndigu khanakhanakh kandambá gindapem.

¹¹ Khoev-te gimøfakhaz, nakhasam gi-ometam, evo namba, Meli, yaq até gindigonem, katuk ndømøkuí, sasa mbovizumem. Yaq moqos ndømboqogím, gol neka gigiap sisip mbomømboma, mboqotam nonqo, neka mel tae et, vømbō-etømem. Ta gigiap-qa fia kandakandá.

¹² Yaq ekeza manqei-te giqavaz, nakhoa vini ndøgeveém. Zapa ndøgo, Mbumbukiam venanqei-tam-te, āv genezømás nqægo, “Elod-te nqawa ndøqàváz.”

Zosef neka Meli, Yesu Izip manqei-te gi:khokhoz

¹³ Nduku gevezoat ezoqam gi-ivøvem, yaq nqáe! Zosef, Evezøza-gé enzol ezoqam mbofakhán, venanqei-tam-té, vømbø-ein, “Mòqosuzám. Nakhasam neka evo, Izip manqei-té qoté-khokhóq. Zapa ndógo, Elod ngenek nakhasam gemøndæ-váo. Løvøwe-qa mbogó. Yaq Izip manqei-te ndógo, até vøndoyagé, atema nqawa vøtaqandó-akhā.” ¹⁴ Yaq Zosef até gendego, gè-itán, lová, nakhasam neka evo vø-upøzo, Izip manqei-te sasa ndøkhokhoz. ¹⁵ Yaq ndógo tiyagám, atema Elod vønanim. Nqanek matev tønefakhán ndógo, Evezøza-qa manqat gè-unimanqatín, ndógo ibugukhokhof tege manqa vevezam ezoqam mokho-te ge-ein, av nqægo, “Noge Yo, Izip manqei-té gegoám. Yaq nòmbo-akhá, vøndowav.”

Elod nakhei angana nqonqon gezitagat

¹⁶ Elod ge-otev, av nqægo, nduku gevezoat ezoqam gimbøekhavozømēm, yaq qaqa kandambá gego. Yaq até gendego, nakhei zitøge manqat ndøkhofotám. Betliem vemiaiv-te neka vemiaiv avøavun vøgoat, gekha nakhei anganā ndigu, ndakinak qaniap, atema viav menas qazøndap, bèpakhaéz. Yaq tegi nakhag ezoqam ndigu nakheis vøzitag. Nduku gevezoat ezoqam Elod gi-ometem, gekha khøuwa-te ndukuam ande guifakhan, yaq ndego sège-matøvém, nakhasam-qa viav, ndego løvøwe-qa gegoam, áv atægó.

¹⁷ Nqanek matev qafakhan, yaq Mbumbukiam-qa Manqat, tege manqa vevezam ezoqam Zelemaya mokho-te ge-ein, gè-unimanqatín, ge-ein av nqægo,

¹⁸ “Eiv ndøyogém, Lama manqei-te.

Einu neka osombo kandambaqapé ndiwani.

Ndigu sakheis, Laisol-gi zi, ekeza nakheis-qa ndø-eivumít, neka ezoqa kopømba mbaín, tiqa mokho-te tizø-khakheinam. Zapa ndógo, tigi nakheis gèpakhaéz. Mbaín.”

Zosef neka Meli, Yesu Izip manqei-te gindi:qavaz

¹⁹ Elod ge.nanim, yaq nqáe! Izip manqei-te ndógo, Zosef, Evezøza-ge enzol ezoqam mbofakhán, venanqei-tam-té, ²⁰ gembo-ein, “Mòqosuzám. Nakhasam neka evo, Izlael manqei-te nqawá qotéveséz. Zapa ndógo, ezoqam ndigu nandev nakhasam ambā tilaemin, ndigu møndø-pakhaéz.” ²¹ Yaq Zosef gesuzam, nakhasam neka evo vø-upøzo, Izlael manqei-te sasa ndøqavaz.

²² Geté Izlael manqei-te gimøfakhaz ndógo, Zosef āv gene-wág nqægo: Kawa, Elod-gé yo Akileus ndø-itán, Zudia plovins-te ndógo. Yaq ndego møe ndøgó, vøewāv. Yaq venanqei-tam-te, Mbumbukiam manqat nøme mbo-ein. Yaq

ndego até gegegevát, Gelili plovins-te vømøfakhaz. ²³ Yaq Nazalet vemiaiv-té gimøqóm.

Mbumbukiam tege manqa vevezam ezoqam mokho-te, Yesu-qa yaq-te, é-møndæ-eín, av nqægo, “Ndego Nazalet-ak mbó-akhaemát.” Yaq ndakin nqanek manqat gè-unimanqatín.

3

Zion, ndego ibøkha iz etoam ezoqam, Yesu-qa nakhoa gekhakheinumat

(Mak 1:1-8; Luk 3:1-18; Zion 1:19-28)

¹ Ta khøuwa-te ndøgo, Zion ndøfakhán, ndego ibøkha iz etoam ezoqam. Yaq ndego ezoqa zømesim ndøngáz. Leg-av manqei-té gene-zømesimám, Zudia plovins-te ndøgo. ² Av gezømbe-manqatám nqægo, “Møzoqambúz. Zapa ndøgo, Mbumbukiam-qa Megeat Matev avønin.”

³ Mbumbukiam tege manqa vevezam ezoqam Aezaya mokho-te, é-møndæ-eín, Zion-qa yaq-te. Av gene-eín nqægo, “Leg-av manqei-te ndøgo, ezoqam-qa manqa wag ndø-akhayam.

Av qane-akhayám nqægo,

‘Evezøza-qa nakhoa é-mozoto-khakheinømém.

Nakhoa ndaføyamba-qape zombøé-viæém, ndego te:geav.’ ”

⁴ Zion, ndabua ge-uzupam, kemol-qá su gini-geveaném, neka ndabua segim nonqo, søvakha gigiap-gí ngusúm gini-khakheinøvemém. Neka lou gelogam, bamøkhokeakh neká ndokhos, ti-mba ndígu telouzám. ⁵ Ezoqa kopoáv gindupindam te-te. Nøme Zelusalem taon-té gindu-okhoám, neka até ndøgó-a, Zudia manqei-te ate qægoam, neka ta manqei ate qægoam ndøgo, Zoden kea avøavun qagoat, vøndō-okhoam. ⁶ Yaq manqa-zapazapa ndøgo, gimatønumam, gèvøndæmám, neka Zoden kea-te ndøgo, ibøkha iz vø-upøgimam.

⁷ Ezoqa ndigu, ibøkha iz upøgim-qa ginduzav, nøme Felisi ezoqám neka nøme Sadusi ezoqám. Andé kandambá ginduzav. Yaq Zion gezømet, āv gezømbe-eín nqægo, “Zo waza soqøsoqa. Ge zô, ndozo-matavap? Zo é-ndozó-khokhoz, Mbumbukiam-qa qaqa tøfakhan? ⁸ Matev egeiegei vøkhæmatønømém. Yaq mokho tøfakhan ndøgo, tø-unimanqatín ndøgo, zo unimanqatin zoqambúz, Mbumbukiam-te. ⁹ Neka zøkeza mokho-mba ndømanqaté, av nqægo, ni Mbumbukiam gēngiænoāk, zapa ndøgo, ni Eibleem-gí zī. No nqazø-manqate: Mbumbukiam kopømbaqapé, nginik nandi manqat

mba zò-eín. Yaq segé-Eibleem-gí-zi-íz. ¹⁰ Ila khakheinøváp. Tae ndóbóu. Zapa-té qanómú-løvuvøemét. Gekha tãe ndøgo, nanga eqeieqei vi:mav ndøgo, gébouím, gøinam-te vønqagimēm.

¹¹ No zo ibøkha iz, ibøkhá qazømbe-etoumít, gekha ezoqām ndigu, manqa-zapazapa-te gigoam, ginduqambuz. Geté ndego ezoqam, noqa zita-te ngegeav, ndego no ùnime:løvumbám. No ezoqa khàpe nøte-khapelavøqase-én. Até nqanek sasae khapelavøqasé-a, no teqa tamak khofoe-te tæmbotøke, no kopømba mbáin. Ndego zo ibøkha iz, Nqova Mbomambaqapé neka gøina wageáp gezømbé-etoumát. ¹² Ndego andé wit nanga evem ezoqam me mé:geáv. Wit evem nonqo ndó-ndapaváv. Yaq wit nanga ndø-evém, neka louzi nonqo ndigu, lou nqeitam nonqo khoev-té genø-nqeisám. Geté tag ndøgo, gøinam-té genølvutám. Ta gøinam ndøgo, miavmiav ndøwageáp. Khouvøemáv.”

Yesu Zion-te ibøkha iz gendap
(Mak 1:9-11; Luk 3:21-22)

¹³ Ta khøuwa-te ndøgo, Yesu Gelili manqei-té gegoám. Yaq até ndegó-a, Zion-te vømat, Zoden kea-te ndøgo. Ibøkha iz ndape-qa ndømát, te-te. ¹⁴ Geté Zion Yesu-qa matavap ambá ge-enendín, gembo-ein, “Ambá qo qonø-etoamín, ibøkha iz. Nø begó. Taoká ndøgo, qo no-te qoqotøndoqav, ibøkha iz tøtaqa-etoam.”

¹⁵ Geté yaq Yesu gembo-qavøiu, “Ság. Ibøkha iz sègenø-etoám. Matev eqeieqei ate ndægo, sà bizimu-matanám, av Mbumbukiam ndømbøe-poev.” Yaq Zion sègembopóe, ibøkha iz vømbø-etoam.

¹⁶ Yesu ibøkha-te gende-fakhan, yaq nqáe! Yan tønemboqoé. Yaq āv geneqeív nqægo: Yan-te ndo:go, Mbumbukiam-gé Nqova ndovís. Andé kuvøkuvuam me me:løvuvavún, te-te vø:qom. ¹⁷ Yaq yan-te ndo:go, manqa wag ndofakhán. Av qande-eín nqægo, “Ngenek nogé yó. No poev kandambá te-te, neka no nømbøe-khafuát.”

4

Saitan Yesu ge:khamasimat
(Mak 1:12-13; Luk 4:1-13)

¹ Yaq Nqova Mbomambaqape, Yesu leg-av manqei-té genø-itú. Yaq nqova soqaqape tèabeme-khamás. ² Leg-av manqei-te ndøgo, Yesu khøuwa kopoáv, ate gi:goam, khøuwa fotí, lovølova neká pappave, lou logemav matev ndøgoám.

Yaq ifin mbovín. ³ Yaq nqova soqaqape, ndego ezoqa khamasim matev-te nde-abam, tendowáv ndógo, vømbō-ein, “Qo Mbumbukiam-ge Yo toqogoat, yaq nginik nandi, manqat mba qozó-eín. Yaq segé-lou-éz.”

⁴ Geté yaq Yesu manqat gembø-qavøiu, “Av taoká. Mbumbukiam-qa Manqat, āv qane-peawáp nqægo, ‘Ezoqa kopømba mbaín lou mba ti:yagat. Geté Mbumbukiam-qa manqat ate ndægo, teqa tou-te ndøndo-fakhate, ndógo tiníyagát.’”

⁵ Yaq nqova soqaqape, Zelusalem taon-té genø-itú, Mbumbukiam-qa khoev uni ova-in ndo:go vømøve, sasa mbo-ein, ⁶ “Qo Mbumbukiam-ge Yo toqogoat, soqóvuáq nqáneq, atema manqei-te. Zapa ndógo, Mbumbukiam-qa Manqat, āv qane-peawáp nqægo, ‘Mbumbukiam ekeza enzol ezoqam, manqat ndøzø-eín, qo zapaya. Yaq ndigu sogó-ndøpøqém. Yaq qoqa zenda tokhotapak, nandi-te kha geqá-khanøyák.’”

⁷ Geté Yesu gembø-qavøiu, “Mbumbukiam-qa Manqat nøme, āv qane-peawáp nqægo, ‘Qo Evezøza, qoge Mbumbukiam, khamasim-te ndø-àwám.’”

⁸ Yaq vaev-te, ndego nqova soqaqape, Yesu olol ová genø-itú, taqa eqæv kandambá tantáv, neka manqei-manqei ate ndægo, manqei-qape-te nqago, neka gigiap mbomømboma ate ndægo, ta manqei-manqei-te ndøugu, vøe-omat, ⁹ sasa mbo-ein, “Noqa megemege-te nqanek, qakeza kha, manqei toqotelavao, neka voqonø-vizām, yaq nqanek gigiap ate nqægo, nøtaqá-etoám.”

¹⁰ Yaq Yesu gendo-qavøiu, “Mòqoqáv qo, Saitan. Mbumbukiam-qa Manqat, āv qane-peawáp nqægo, ‘Evezøza-qá iz qó-eqatát, ndego qoge Mbumbukiam. Neka te-mba ndégo, toqombó-vizupát.’”

¹¹ Yaq nqova soqaqape, Yesu sège-iváv, vøwav. Yaq enzol ezoqam ndozáv, vømømbō-tøkeem.

Yesu sasae ande ge:ngaz
(Mak 1:14-15; Luk 4:14-15)

¹² Yesu ge-ewag av nqægo, Zion ndego ibøkha iz etoam ezoqam, ndimbula-tē ginø-utøvēm, yaq ndego Gelili plovins-té genøveséz. ¹³ Geté ndego ambá av nqægo, ekeza vemíav-té gemøqôm, Nazalet, geté Kapenaum taon-té genøyág. Ta taon ndøgo, Gelili kewan avønin-té qagó. Zebulon neka Naftali, tiqá khagua bawan-qá manqei. ¹⁴ Yesu av ge:matanam ndægo, yaq manqat ndøgo, Mbumbukiam tege manqa vevezam ezoqam Aezaya mokho-te ge-ein, gè-unimanqatín, av qæ-ein nqægo,

15 “Ndigu ezoqam, Zebulon neka Naftali manqei-te ndiyage, ta nakhoa-te ndøgo, ndaola-te ndø-ovøev, ndøgo Zoden kea yaq-keoqa, ndøgo Gelili manqei ndimbo-akhayam, bawan vini-ak-qa manqei,

16 ndigu ezoqam, bøivun-te ndiyage, ndigu waev ndøqeivím. Waev kandambaqapé.

Tiqa manqei andé løvøte manqei. Bøivunín. Geté ti mokho-te, waev ndøfakhán.”

17 Yesu, sasae, ta khøuwa-té ndøgo tenøngáz. Ezoqa āv gene-zømesimám nqægo, “Mðzoqambúz. Zapa ndøgo, Mbumbukiam-qa Megeat Matev avønín.”

*Yesu tegi pæv ezoqam ande gezømbè-akha
(Mak 1:16-20; Luk 5:1-11)*

18 Yesu Gelili kewan ndøgeg-te ge-ewat, yaq evenap menas tezømét ndøgo. Nøme Saemón. Iz nøme gimbo-akhaemam, Pitá. Neka nøme, Endlú. Voe ndø-ogiát. Zapa ndøgo, nginik ezoqa menas, voe nqagim ezoqám. Ndøgo tiqá sasáe. 19 Yaq Yesu gezø-ein, “Vøndozáv. No zonøndó-pævém. Yaq zo ezoqa takhaset matev nøté-zømesím.” 20 Yaq até gindigonem, voe sège-ivøvém, sasa mbopævem.

21 Yaq até ge-ewát, ndøgeg-te ndøgo, evenap menas nøme vøzømet, Zëms neka Zion. Ndigu Zebedi-gí nakheís. Khagua-té gunuguvám, eve namba. Voe ndøkhakheinumát. Yaq Yesu gèzø-akhá. 22 Yaq ndigu evenap menas, ndaføyambá, sègeqá. Eve sège-ivøvém, khagua-te, Yesu vømbø-pævem.

*Yesu Mbumbukiam-qa Manqat ge-zømesimat neka enqoni-us ezoqam vøkhakheinøvemát
(Luk 6:17-19)*

23 Yesu Gelili plovins ate ndægo sugumu-vatát, ezoqa tiqa guliguli khoev-te vøe-zømesimat. Manqat Mbomambaqape, Mbumbukiam-qa Megeat Matev-qá yaq-té zømbè-manqatát, neka ezoqa enqoni bugug vinivinimba vøkhakheinøvemát. 24 Teqa manqat, sège-panqavøém. Qámbá. Ambá ta-mba ndøgo, Gelili plovins-te mbā, geté até Silia plovins-té-a, ate ndægo, sège-panqavøém. Yaq ezoqa ate gi:goam, enqoni qazøgoam, te-te ndégo tinø-upøgimám. Enqoni bugug vinivinimbá. Nøme nqosøgeap kandakanda zøgoám neka nøme nqova soqøsoqa vøzømbū-goam. Nøme ndigu gèzø-qanøvøemám, neka nøme kha vøzø-wauwauwam. Yaq Yesu gèkhakheinøvemám. 25 Ezoqa kandambá gimbopavam. Nøme, Gelili plovins-ák, neka nøme vemiyav-ten-manqei-ák

neka nøme Zelusalem taon-ák, neka nøme Zudia plovins-ák.
Neka nøme Zoden kea yaq-keoqá gindu-okhoám.

Yesu ezoqa manqei poyat-te ge:zømesimat

5

5:1-7:29

¹ Yesu ezoqa kopoav-qape gezømet, te-te gindupindam, yaq manqei poyat-té genøqavíg, vømøqom, neka tegi paev ezoqam vømbo-qonav.

Gekha ezoqám ndigu, khanakhanakh ndøzøgo
(Luk 6:20-23)

- ² Yaq Yesu nømendim manqat ndøngáz, gezø-ein,
- ³ “Ezoqa ndigu, Mbumbukiam-qa megemege-te, ande khakha-mba ndigu, khanakhanakh mbá giabitigú.*
Zapa ndøgo, Mbumbukiam-qa Megeat Matev, tiqa ndigu.
- ⁴ Ezoqa mutøkhop ndiwaniap, ndigu khanakhanakh mbá giabitigú.
Zapa ndøgo, Mbumbukiam tiqa mokho-te ndøkhakheinám.†
- ⁵ Ezoqa ekeza iz eqawatav ndigu, ndigu khanakhanakh mbá giabitigú.
Zapa ndøgo, manqei-qape tiqa ndígu tógoát.
- ⁶ Ezoqa matev eqeieqei-te, ande ifin me ndøzømbe-viti neka ande ibøkha naq me ndøzømbe-papat, ndigu khanakhanakh mbá giabitigú.
Zapa ndøgo, Mbumbukiam ndøzø-etoám, ate vøzø-ewēz.
- ⁷ Ezoqa tanakh matev ndøzøgo, ndigu khanakhanakh mbá giabitigú.
Zapa ndøgo, Mbumbukiam tanakh matev ndømbogoát ti-te.
- ⁸ Ezoqa tiqa mbøni mokho-te, eqeieqei ndigu, ndigu khanakhanakh mbá giabitigú.
Zapa ndøgo, ndigu Mbumbukiam ndø-ometám.
- ⁹ Ezoqa sambu matev ndikhakheinam, ndigu khanakhanakh mbá giabitigú.
Zapa ndøgo, Mbumbukiam ndigu ekeza nakhei mé:zæb.
- ¹⁰ Ezoqa ndigu matev eqeieqei zapaya, ngiæzoat matev-te ndiyage, ndigu khanakhanakh mbá giabitigú.
Zapa ndøgo, Mbumbukiam-qa Megeat Matev, tiqa ndígu.

5:3 5:3 Isa 57:15 * 5:3 5:3 Ndígu tini-manqaté, ndi:zøtezat av nqægo, ekeza mokho-mba, kopømba mbaIn eqeieqei tiyagat, geté Mbumbukiam-qá tøke bezøgó. 5:4 5:4 Isa 61:2-3; Veve 7:17 † 5:4 5:4 Ndígu tini-manqaté, ndigu ekeza manqa-zapa zapaya ndi-eivumit neka Mbumbukiam-te tiqambuz. Yaq Mbumbukiam gezøtøké. 5:5 5:5 Psa 37:11 5:6 5:6 Isa 55:1-2 5:10 5:10 1 Pita 3:14

¹¹ Unimanqatín. Zo khanakhanakh mbá qanegó, zo ezoqa no zapaya tingenøzotat neka yage tizøngi:tat neka khavozam manqat vinivinimba timanqatat, zoqa yaq-te. ¹² Até Mbumbukiam-gí manqa vevezam ezoqám-a, ibugukhokhof giyageapam, av tini-ngiæzotám. Yaq nakémbá, zo gèkhóum neka khanakhanakh mba bezø-asøtøvé. Zapa ndógo, yan-te nqo:go, zo yaq-fia kandambaqape ndøzømbó-keoge.”

*Ngalam neka waev, taqa yaya etæ manqat
(Mak 9:50; Luk 14:34-35)*

¹³ Yaq Yesu manqat nøme ge:zømas, gezø-ein, “Zo manqei-qape ezoqam-qa mokho-te, andé ngalám. Geté ngalam mokhov tømømbø-navøem, yaq nqawa av kiní-ngalam-mokho-mba-èz? Nakhoa mbain. Soqóqousám. Yaq ezoqa segé-tokhonøvemát.

¹⁴ Neka zo nqanek manqei-qape-te, andé wáev. Gèmbø-mataváp. Taon manqei poyat-te to:goat, kopømba mbain tøkxonawat. ¹⁵ Neka ezoqa lampa gimagemín, yaq ndigu ambá av nqægo, ndis mo:khafuzimín. Geté lampa asøzam nonqo-té ginø-wuøemín. Yaq ezoqa ewaqape, khoev mokho-te tu:goat, waev sugumú-ndapét. ¹⁶ Yaq zo até kopó. Zoqa matev andé waev me betekháev, ezoqam-qa megemege-te. Yaq ndigu zoqa matev eqeieqei tigeivat, ndigu Mbumbukiam-qá iz ndø-eqatát, ndego zoge Zøve, yan-te ngo:yage.”

Mozes-qa guguna manqat-qa yaq-te

¹⁷ Yaq Yesu manqat nøme ge:zømas, gezø-ein, “Zo ndømatáváp av nqægo, no Mozes-qa guguna manqat neka Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam-qa manqat nqagim-qa nøgeavün. Av taoká. No ambá av nqægo, tiqa manqat nqagim-qa nøgeavün. Geté no nqáneq qategeavún: Tiqa manqat tåbete-unimanqatín. ¹⁸ No unimanqatín nqazø-manqate. Yan neka manqei-qape bugukhokhof mó:navøém. Geté Mbumbukiam-qa guguna manqat mokho-te, peawap-qase o iz-zapa-qase naqanøká gemø-navøemák. Ndøgo até gégoát, atema matev ate ndægo vømú-fakhanām, av bugukhokhof ge:-ein. ¹⁹ Yaq nakémbá. Gekha ezoqām ndego, Mbumbukiam-qa guguna manqat-qase tenqawa, até ndøgó-a, manqat khapelavøqase mba tøgoat, neka ezoqa nøme matev av nqægo vøe-zømesimāt, ndego Mbumbukiam-qa Megeat Matev mokho-te, iz mbain ezoqam mé:vewát. Geté gekha ezoqām ndego, Mbumbukiam-qa guguna

manqat tembopavat, neka ezoqa nøme matev av nqægo vøe-zømesimāt, ndego Mbumbukiam-qa Megeat Matev mokho-te, iz kandambaqape mbógoát. ²⁰ No nqazó-manqate: Zoqa matev eqeieqei, ndigu Felisi neka Mozes-qa guguna manqat nømendim ezoqam-qa matev eqeieqei løvupøteav tøgoat, yaq zo Mbumbukiam-qa Megeat Matev mokho-te zomó-ozák.”

Qaqa-qa yaq-te
(Luk 12:57-59)

²¹ Yaq Yesu manqat nøme ge:zømas, gezø-ein, “Zo mözøte-zøtéz, Mozes-qa guguna manqat, nigi atanakha-zapazapa-za qazøfakhan, āv qane-ein nqægo, ‘Ezoqa pakhapakha zøkhanēām. Gekha ezoqām ndego, ezoqa pakhapakha tekhana, ndego manqa ovøyam-té geabenø-itán.’ ²² Geté no nqazó-manqate: Ti-mbá tiuká ndigu, manqa ovøyam-te timøwanim, ndigu pakhapakha sa ndikhanæ. Geté até ndegó-a, gekha ezoqām ndego, ezoqa nøme-te qaqa ndømbogo, manqa ovøyam-té gemó-itán. Neka gekha ezoqām ndego, ezoqa nøme-te naqei telouzat, ndego manqa ovøyam kandambaqape-té gemó-itán. Neka gekha ezoqām ndego, ezoqa nøme bianav nde:vewe, ndego yá beto-feaiwát. Soqain ndøgo, Mbumbukiam gøinam-te temø-ogiu. ²³ Yaq nakémbá. Qo Mbumbukiam-te, etoam matev gone nonqo lou-qasete, etoam matev-qa toqogoat, yaq qo qombō-matøvēm, av nqægo, ezoqa nøme qaqa ndømbôgō qo-te, ²⁴ yaq qo gigiap sègekhe-iváv ndøgo. Yaq soqotøkhe-qaváq, ndego ezoqam namba manqat vozomó-khakheinømem. Yaq tozotumu-khakheinømem, Mbumbukiam-qa khoev-te, até khæ qóveséz, etoam matev voqomógō.

²⁵ Gèmbø-mataváp. Qo ezoqa nøme-te moni ndiqambo-løfoke, yaq ndego qo manqa ovøyam-te ndapaqat-qa tegoat, qo manqat vøkho-khakheinám, te namba, ate av-té nakhoa-te tözøte-apet. Soqain ndøgo, ngenek ezoqam qo manqa ovøyam megeat-qa zenda-te teve, yaq ndego qo polis ezoqam-qa zenda-te vøvē, ndimbula-te sasa ndó-utøqēm. ²⁶ No unimanqatín nqataqa-manqate. Qo ndøgo naqanóká qotøndøkhe-fakhaqák, atema fia ate ndægo voqotumúgū.”

Mambe okho matev-qa yaq-te

²⁷ Yaq Yesu manqat nøme ge:zømas, gezø-ein, “Zo mözøte-zøtéz, Mozes-qa guguna manqat, āv qane-ein nqægo, ‘Qo nøkenøkem matev ndøngi:wát.’ ²⁸ Geté no nqazó-manqate: Ta-mbá taoká ndøgo. Geté gekha ezoqām ndego, sævam sa tewawam, neka poev vømbówāv, ndego nqova-te, mambe møndømbogó, nøkenøkem matev vøngiu.

²⁹ Yaq nakémbá, qoqa nakeamo bõi, manqa-zapa-te tø-ituq, gèkhofá. Yaq qó-ogí. Kha kopo sa tøqa-navøem, ndøgo kopømbá. Geté soqain ndøgo, Mbumbukiam qoqa kha ate ndægo gøinam-te sa tumu-ogi.

³⁰ Yaq qoqa nakeamo zenda, manqa-zapa-te tø-ituq, gèkepáz. Yaq qó-ogí. Kha kopo sa tøqa-navøem, ndøgo kopømbá. Geté soqain ndøgo, qoqa kha ate ndægo gøinam-te sa tømuvav.”

Sakhei zøuvis-qa yaq-te

(Met 19:9; Mak 10:11-12; Luk 16:18)

³¹ Yaq Yesu manqat nøme ge:zømas, gezø-ein, “Mozes-qa guguna manqat mokho-te, manqat nøme äv qane-eín nqægo, ‘Gekha ezoqâm ndego, zas ivøve-qa tegoat, ndego sakhei zøuvis pepa bepeawám, bembø-etoam.’ ³² Geté no nqazø-manqate: Gekha ezoqâm ndego, sævam te-ivav, geté ndugu mambe okhoeäv, ndego nøkenøkem ngi:wat matev neka mambe matev-té gunóvé, ndugu. Neka gekha ezoqâm ndego, sævam av nguigu tu-okí, ndego mambe mé:wáv, tu namba, neka nøkenøkem matev vøngiū.”

Unimanqatin manqat manqate-qa yaq-te

³³ Yaq Yesu manqat nøme ge:zømas, gezø-ein, “Até nqanéka, zo møzøte-zøté. Mozes-qa guguna manqat, nigi atanakha-zapazapa-za qazøfakhan, äv qane-eín nqægo, ‘Manqa mbusa ndøgo, Mbumbukiam-qa bõi-te qoqove, betaqambèpá. Geté vømatanám, av Evezøza qoqombøe-ein.’ ³⁴ Geté no nqazø-manqate: Ta-mbá taoká ndøgo. Geté zoqa manqat, unimanqatin mba begó. Zo Mbumbukiam-te zenda ndø-eqågím neka yan-qa iz ndøvèwám, zoqa manqat bazaføgakh etoam nonqo. Zapa ndøgo, yan Mbumbukiam-qá qonam nonqó. Ndego ndøgo teno:qomát, manqei-qape ndo:kawaevat. ³⁵ Neka zo manqei-qape-qa iz ndøvèwám, zoqa manqat bazaføgakh etoam nonqo. Zapa ndøgo, manqei-qape, Mbumbukiam-qá zenda tokhotapak awam nonqó. Neka zo Zelusalem taonqa iz ndøvèwám, zoqa manqat bazaføgakh etoam nonqo. Zapa ndøgo, Zelusalem, Mbumbukiam-qá taón, ndego Kawa Ezoqam Kandambaqape. ³⁶ Neka ndømanqáté, av nqægo, noqa kawa yà besoqá, noqa manqat unimanqatinteav tøgoat. Zapa ndøgo, até nqanek matev-qasé-a, qo kopømba mbain toqogo, qoqa kawa-te izum kopo toqo-enend, tiqapapez o vøqákiséz. ³⁷ ‘Ya’ tozo-manqatat, yaq ‘ya’ begó. ‘Mbain’ tozo-manqatat, yaq ‘mbain’ begó. Matev nøme tozogoat, zøkeza

5:29 5:29 Met 18:9; Mak 9:47 **5:30** 5:30 Met 18:8; Mak 9:43 **5:31** 5:31 Deut 24:1-4; Mak 10:4 **5:32** 5:32 1 Ko 7:10-11 **5:33** 5:33 Deut 23:21; Lev 19:12; Num 30:2 **5:34** 5:34 Isa 66:1; Zems 5:12; Met 23:22 **5:35** 5:35 Isa 66:1; Psa 48:2

manqat bazaføgakh etoam nonqo, ndøgo nqova soqaqape-té qando-okhó.”

Yaq-fia tawat-qa yaq-te
(Luk 6:29-30)

³⁸ Yaq Yesu manqat nøme ge:zømas, gezø-ein, “Zo mðzøte-zøté, Mozes-qa guguna manqat, āv qane-eín nqægo, ‘Gekha ezoqām ndego, ezoqa nøme-qa bøi tepusua, até ndegó-a, yaq teqa bøi bømbo-pusuaném. Neka gekha ezoqām ndego, ezoqam-gi khayam tekhaozo, até ndegó-a, yaq khayam bømbo-khaozonám.’ ³⁹ Geté no nqazø-manqate: Ezoqa manqa-zapa tego qo-te, qo yaq-fia ndõtá. Gekha ezoqām ndego, nakeamo tømøi teqatøkub, yaq até yogea tømøi-a betaqā-tøkub. ⁴⁰ Neka ezoqa nøme, qo manqa ovøyam-te teve, neka qoqa ndabua-qase ndape-qa vøgoāt, yaq qo ndego até qoqá ndabua sekeqapé-a, soqombó-etoám. ⁴¹ Neka ezoqa tetøpøtaq, teqa gigiap ande av 1 kilomita ndægo toqombo-eqa, yaq qo 2 kilomita qombó-eqá. ⁴² Ezoqa gigiap-qa teqaviam, o av teqambe-ein nqægo, ‘Gigiap sætøkħændāp. Nango ndøtaqa-etoām.’ Yaq qo sègembo-etoám.”

Ni kuku binigú, nigí qaqa ezoqam-te
(Luk 6:27-28, 32-36)

⁴³ Yaq Yesu manqat nøme ge:zømas, gezø-ein, “Zo mðzøte-zøté, ezoqa āv gini-manqaté nqægo, ‘Qogi ezoqam-te, kuku betaqagó. Neka qogi qaqa ezoqam, qozø-sanqawupát.’ ⁴⁴ Geté no nqazø-manqate: Zo kuku bezøgó, zogi qaqa ezoqam-te. Neka gèzø-guligulím, ndigu zo yage føgakh-qape ndizø-etoam. ⁴⁵ Av tøzøtegoat ndægo, yaq zo unimanqatin Mbumbukiam-gí nakheís. Zapa ndøgo, até zogé Zøvé-a, ndego yan-te ngo:yage, teqa matev kopó. Ndego khøuwa waev, ezoqa eqeieqei neka soqøsoqa, sùguzumbu-etoám, neka ndego qæ ndēzø-ētōām, ndigu matev eqeieqei ndigu neka ndigu matev soqøsoqa ndigu. ⁴⁶ Zo kuku ti-te mba tøzøgoat, ndigu zo-te kuku ndøzøgo, yaq zo Mbumbukiam-te gekha yaq-fia zomøqeivím? Yaq-fia zomø-qeivimák. Gømbo-mataváp. Até teks moni upøgim ezoqām-a, ndigu Mbumbukiam-qa manqat paeveav ndigu, ndigu kuku ndøzøgó, gekha ezoqa nøme-te, ti-te kuku ndøzøgo. ⁴⁷ Neka gē, zogi zøfuap mba ndozozø-khanakhanakhat, yaq zo matev vini tozógo? Av taoká. Até bavokho-āk-a, ndigu Mbumbukiam zøtezateav ndigu, ndigu matev kopo ndøgó. ⁴⁸ Geté zoge Zøve, ndego yan-te ngo:yage, ndaføyamba-qapé. Yaq até zó-a, ndaføyamba-qape āv tønè:gó.”

6

Ezoqam t̄oƙeam-qa yaq-te

¹ Yaq Yesu manqat n̄ome ge:z̄omas, gez̄o-ein, “Aiyá qagó. Matev eƙeieƙei tozo-mat̄onumat, kop̄omba mbain, ezoqa ewaqape-qa b̄oi-te tozogoat, yaq ndigu zoqa matev tin̄iqeivāt. Av t̄oz̄otegoat ndægo, yaq zo yaq-fia zom̄o-ndapemák, zoge Z̄ove-te, ndego yan-te ngo:yage. ² Zo gigiap-av ezoqam to-zoz̄o-t̄oƙeat, yaq zo ezoqa ewaqape-te me:k̄hambüváp, taqa yaq-te, av khavozam ezoqam guliguli khoev-te o nakhoa-te gi:goatun, yaq ezoqa tiqa iz v̄oz̄ombé-eqatāt. No unimanqat̄in nqaz̄o-manqate: Ndigu yaq-fia m̄ond̄omu-ndapém. N̄ome gem̄o-ndapemák. ³ Geté gigiap-av ezoqam toqombo-t̄oƙeat, yaq qoqa yogea zenda bete-otévāt, matev nd̄ogo, qoqa nakeamo zenda ndoqote-matanam. ⁴ Gigiap khonoam-té qan̄o-etoám. Yaq qoge Qave, ndego ezoqam-qa matev ndeƙeivi, khonoam-te ndimatanam, ndego yaq-fia nd̄oqa-etoám.”

*Mbumbukiam-te toqo-guligulimat, taqa yaq-te**(Luk 11:2-4)*

⁵ Yaq Yesu manqat n̄ome ge:z̄omas, gez̄o-ein, “Tozo-guligulimat, zo matev nd̄oḡo, av khavozam ezoqam ndi:matanam. Ndigu t̄oz̄ombe-khaneát nd̄ogo: Guliguli khoev-tē neka nakhoa-té gin̄o-wanimát, neka ezoqa ewaqape-qa b̄oi-te sasa nd̄oguligulimāt, yaq ezoqa tiqa matev v̄oe-ƙeivāt. No unimanqat̄in nqaz̄o-manqate: Ndigu yaq-fia m̄ond̄omu-ndapém. N̄ome gem̄o-ndapemák. ⁶ Geté qo Mbumbukiam-te toqo-guligulimat, qo khoev mokho-té qan̄o-oqát, mboqog voqotó-tokazāt, Tat-te sasa q̄oguligulimāt, ndego ezoqam ometupav. Yaq qoge Qave, ndego ezoqam-qa matev ndeƙeivi, khonoam-te ndimatanam, ndego yaq-fia nd̄oqa-etoám.

⁷ Zo tozo-guligulimat, yaq khokho manqat khapé bez̄ombe-khouwèvāt, av bavokho ezoqam ndi:matanam, ndigu Mbumbukiam z̄otezateav ndigu. Ndigu ndimatavap, manqat seke-mba ndimanqate, yaq tigi mbumbuk tiabez̄ombe-ewág. ⁸ Geté zo tiqa ndigu me:ƙeiví. Zapa nd̄ogo, zoge Z̄ove é-m̄ondæ-otevín, av zo-te mbain ndægo. Zo okhokho-té qazon̄ombo-vīomemín, taqa yaq-te.

⁹ Yaq nakémbá, zo āv qane-guligulím, av nqægo: ‘Nigi Tat, qo yan-te nqoqoto:go.

Qoqa iz, yà beto-eqawát.

¹⁰ Qoqa Megeat Matev b̄et̄ondowáv ni-te.

Qoqá poev matev mba bambupáev, nqanek manqei-qape-te, ate av-té, yan-te ndimb̄oe-paev.

- 11 Qo nqægo khaiya lou vøni-etoám, av ni lou mbain nqati:gu.
 12 Niqa manqa-zapazapa, sà betaqambo-naváp, ate av-té, ni ezoqa nøme-qa manqa-zapazapa sa qanimbo-navupatun, ni-te gimatønumatun.
 13 Qo ni khamasim-te ndø-àmbám. Geté gñitøkeé, ezoqa soqaqape andé vøe-ngiænō.’”*

14 Yesu nqanek guliguli manqat gumu-zømesim, yaq nøme āv gezømb-eín nqægo, “Unimanqatín. Zo ezoqa nøme-qa manqa-zapazapa sa tøzømbo-navupat, yaq zoge Zøve, ndego yan-te ngo:yage, até zó-a, zoqa manqa-zapazapa segembøé-navøemát. 15 Geté zo ezoqa nøme-qa manqa-zapazapa sa navøepøteav tøgoat, yaq zoge Zøve, matev até kopó, zoqa manqa-zapazapa, sa gembøé-navøemák.”

Lou logemav matev-qa yaq-te

16 Yaq Yesu manqat nøme ge:zømas, gezø-ein, “Zo lou logemav matev tozo-gonemat, yaq zo khavozam ezoqam-qa me:qeiví. Ndigu tiqa bugug, khanakhanakh mbaín segekewagatún, ezoqa nøme vøezøtezín, ndigu lou logemav matev ndøgöt. No unimanqatín nqazø-manqate. Ndigu yaq-fia møndømu-ndapém. Nøme gemø-ndapemák. 17 Geté qo lou logemav matev toqogoat, bugug qósunguzát neka eqeieqei voqó-kewagát, av qo oskia ndoqote-keoge. 18 Yaq ezoqa gézøtezák, av nqægo, qo lou logemav matev qøgöt. Qave mba mé:-otév, ndego ezoqam ometupav. Yaq qoge Qave, ndego ezoqam-qa matev ndeqeivi, khonoam-te ndimatanam, ndego yaq-fia ndøqa-etoám.”

Gigiap møvøyam-qa yaq-te
 (Luk 12:33-34)

19 Yaq Yesu manqat nøme ge:zømas, gezø-ein, “Zo gigiap qaniqanim khapé bezømb-e-møvøyám, nqanek manqei-qape-te, khotet mba ngiloge, neka nagi mba nqavøtøyam, neka aqonam ezoqam ngí-āqōnām. 20 Geté zo gigiap qaniqanim, yan manqei-té qanø-møvøemét. Yan manqei-te ndo:go, khotet gemø-logemák neka nagi gemø-vøtøeamák neka aqonam ezoqam gemø-aqonamák. 21 Matev āv tøzøté-goném. Zapa ndøgo, ma qoqa gigiap qaniqanim ndægo, até qoqa mataváp-a, sa ndøgo tøgoát.”

Bøi, kha-qá waév
 (Luk 11:34-36)

6:12 6:12 Met 6:14-15; 18:21-35 **6:13** 6:13 Luk 22:40; Zems 1:13; Zion 17:15;

2 Tes 3:3; 2 Tim 4:18 * **6:13** 6:13 Baebol kopokopo nøme-te, Glik manqat-te gipeaomem, manqat nøme ndøgó. Ta manqat nqánek: Zapa ndøgo, megeat matev neka bazaføgakh neka vizap matev, qoqá. Miavmiáv. **6:14** 6:14 Mak 11:25-26

6:16 6:16 Isa 58:5-9 **6:19** 6:19 Zems 5:1-3 **6:20** 6:20 Met 19:21; Luk 18:22

²² Yaq Yesu manqat nøme ge:zømas, gezø-ein, “Qoqa kha, waev bøi mbo-etoám. Bøi eqeieqei tøgoat, yaq kha ate ndægo, waev-té qágoát. ²³ Geté qoqa bøi soqain tøgoat, yaq qoqa kha ate ndægo bøivun-té qanú:goát. Yaq ta waev ndøgo, qoqa mokho-te ndøugu, ande bøivun me tægoat, yaq bøivun ndøgo, kandambá tantáv.”

Mbumbukiam neka Moni-qa yaq-te
(Luk 16:13)

²⁴ Yaq Yesu manqat nøme ge:zømas, gezø-ein, “Ezoqa kopømba mbaín, kawa ezoqa menas timbogoat, tezø-sasaetat. Kawa ezoqa menas timbogoat, yaq nøme ndego, gembó-pøovát. Geté nøme ndego, gembøé-qasi:vát. Nøme ndego, teqa manqat o-mba mbøéndapát. Geté nøme ndego, teqa manqat gembó-sanqawát. Yaq até zó-a. Zo kopømba mbaín, Mbumbukiam-qa mokho-te neka moni-qa mokho-te sa tozotumu-goat.”

Fofogeap-qa yaq-te
(Luk 12:22-31)

²⁵ Yaq Yesu manqat nøme ge:zømas, gezø-ein, “Yaq nakémbá, no nqazó-manqate: Zo yage-qa yaq-te ndøfofògeáp, av nqægo, gekha lou o gekha ibøkha zólogát. Neka kha-qa yaq-te ndøfofògeáp, av nqægo, gekha ndabua zó-uzumát. Yage-qa mokho, taoká ndøgo, lou mba toqologat. Neka kha-qa mokho, taoká ndøgo, ndabua mba toqo-uzumat.

²⁶ Pipisi zótézømēt. Ndigu avøe gigiap ogekhamáv, neka gendó-peanemák, lou khoev-te vønqeitøvēm. Geté zogé Zøve ndøzøkefé, ndego yan-te ngo:yage. Gëmbo-mataváp. Zo teqa bøi-te, pipisi ùni zøte-løvubám. ²⁷ Ge zò ndozo-matavap, ezoqa kopo zo mokho-te tefofogeapat, ndego yage elavøqase ndømbó-seketet? Mbaín!

²⁸ Neka gekha zapá, ndabua-qa ndozo-fofogeap? Flawas zótézømēt, gagayag-te ndi-umizan. Ndigu sasae gonemáv neka ndabua potofumáv. ²⁹ Geté no nqazó-manqate: Até Solomón-a, ndego kawa ezoqam kandambaqape, gigiap mbomømboma kopoav-qape qambogoam, teqa ndabua bugug keoge mbaín, av flawas ndi:gu, tiqa bugug ndækeoge. ³⁰ Nginik flawas, ndakin gagayag-te ndi-umianet, nakhamas-te ambá giní-pakhaéz. Yaq gøinam-té ginó-nqagivemém. Geté Mbumbukiam ndabua bugug keoge eqeieqei zø-etoám. Yaq ge zò ndozo-matavap, Mbumbukiam zo ndabua gezó-uzamāk? Av taoká. Zoqa unimanqatin khapémbá, Mbumbukiam-te.

³¹ Yaq nakémbá, zo ndøfofògeáþ, av nqægo, ‘Gekha lou zilogāt?’ neka ‘Gekha ibøkha zí-izumāt?’ o ‘Gekha ndabua zí-uzumāt?’ ³² Gigiap av nqægo upøgim-qa yaq-te, miavmiav bavokho-ak mba ndømataváp, ndigu Mbumbukiam zøtezateav ndigu. Geté zoge Zøve, ndego yan-te ngo:yage, ndego møndæ-otév, zo gigiap av nqægo bèzøgó. ³³ Zo bugukhokhof Mbumbukiam-qa Megeat Matev neka teqa matev eqeieqei zombó-vawemát. Yaq ndego zo nqanek gigiap nøme ate ndægo ndøzø-etoám.

³⁴ Yaq nakémbá, zo ndøfofògeáþ, qasun-qa yaq-te, andé gekha matev me ndøfakhān. Qasun-qa viniv qasun mba qó-eqatét. Sáq, nqægo khaiya, nqægo khaiya-qa viniv mba toqo-eqatet.”

7

Ezoqam-qa matev gevewat-qa yaq-te (Luk 6:37-38, 41-42)

¹ Yaq Yesu manqat nøme ge:zømas, gezø-ein, “Zo ezoqa nøme ndøvøozðát. Soqaín ndøgo, Mbumbukiam zo tevøozo. ² Av zo ezoqa nøme-qa matev ndøzøte-gevewat, Mbumbukiam zoqa matev āv tené-geveá. Neka av zo gigiap o matev ndøzøte-geveam, Mbumbukiam zo āv tezømbé-geveám.

³ Gekha zapá, qafu-qa bøi-te kupuk-qase ndoqoqeivi, getē tae-qape ndøgo, qakeza bøi-te nandaqa-genøe, qo qeivupāv? ⁴ Gekha zapá, qafu av ndoqombøe-manqate, ‘No kupuk-qase, bøi-te nandaqa-genøe, nøtaqāliv,’ getē qakeza bøi-te, tae-qape nandaqa-genøe? ⁵ Qo khavozam ezoqám. Bugukhokhof nándav, toqólív, tae-qape, qakeza bøi-te nandaqa-genøe, eqeieqei voqókewāg. Yaq váev, qafu-qa bøi-te, kupuk-qase ndøugu, toqoliv.”

Ezoqa ndigu Mbumbukiam-qa Manqat sa ndi:vøngi:wat

⁶ Yaq Yesu manqat nøme ge:zømas, gezø-ein, “Mbumbukiam-qa gigiap mbomømboma gaqo zø-ètoám. Ndigu segendó-qambúz, zo vøfoqobām. Neka gigiap fia kandakanda bøsik-te ndønqàgím. Ndigu segé-tokhonumát.”

Mbumbukiam-te viam-qa yaq-te (Luk 11:9-13)

⁷ Yaq Yesu manqat nøme ge:zømas, gezø-ein, “Gèviám. Yaq Mbumbukiam ndøzø-etoám. Gèváo. Yaq zo ndòzo-qeivím. Gèkhaneám. Yaq Mbumbukiam zo mboqog ndøzø-mboqozó. ⁸ Unimanqatín. Gekha ezoqām ndego, ndeviam, ndego ndøndáp. Neka gekha ezoqām ndego, ndevao, ndego ndøqeiv. Neka gekha ezoqām ndego, mboqog-te ndekhaneam, ndego mboqog ndømbo-mboqóz.*

⁹ Gê, zo mokho-te, ezoqa nøme, ekeza nakhasam lou-qa temboviam, ndego nandi mbó-etoám? ¹⁰ O gê, ndego wazeam mbó-etoám, zongøyam-qa temboviam? Av taoká. ¹¹ Zo manqa-zapazapa-us ambá qazøtegó. Geté zo zøkeza nakheis, gigiap eqeieqei etoam møzøte-zótéz. Yaq av tægoat ndægo, zoge Zøve, yan-te ngo:yage, gigiap eqeieqei nøme mba zømbó-etoám, gekha ezoqām ndigu, timbo-viømemat.”

Ezoqa nøme-te matev eqeieqei gone-qa yaq-te
(Luk 6:31)

¹² Yaq Yesu manqat nøme ge:zømas, gezø-ein, “Gekha matēv ndøgo, zo ndøzøpoev, ezoqa tizø-matønumat, zo matev āv tozozømbé-matønumát. Manqat ndøgo, Mozes neka Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam gipeaomem, taqa mokho nqáne.”

Nakhoa menás, nøme khandi-té, neka nøme soqaqape-té
(Luk 13:24)

¹³ Yaq Yesu manqat nøme ge:zømas, gezø-ein, “Mboqog khapelavøqasi-té qanø-óz. Zapa ndógo, mboqog kandambaqapi neka nakhoa vøndæv, soqaqape-té qanømá. Ta nakhoa vøndæv-te ndøgo, ezoqa kopoáv ndi-okho. ¹⁴ Geté mboqog ndigu, khandi-te ndimboqozoat, khapímbá, neka nakhoa ndøgo ndølwø, føgákh. Neka ezoqa khapímbá, ta nakhoa ndøgo ndiqeivi.”

Khavozam ezoqam-te, yà bizio-feanoát
(Luk 6:43-44)

¹⁵ Yaq Yesu manqat nøme ge:zømas, gezø-ein, “Khavozam ezoqam-te, ndigu ekeza kha Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam ndivewe, zo gø:feazoát. Ndigu andé sip nanak me nde-okhó, zo-te. Geté tiqa mokho-te ndøugu, ndigu andé gaqo khobokhobós. ¹⁶ Zo matev mba zozøqeivát. Yaq søzøté-zøtezát, ndigu unimanqatin Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam tipøtigú-a. Gê, bøning fakiafakia-us-te,

7:7 7:7 Mak 11:24; Zion 14:13; 15:7; 16:23-24 **7:8** 7:8 1 Zion 3:22; 5:14-15

* **7:8** 7:8 Taqa manqa mokho av nqægo: Qo Mbumbukiam-te toqoqambuq, neka ande teqa mboqog-te me toqote-khanæmat, yaq ndego segékhatóq. Kopømbaqapé teqa bawan-te toqomø-oq. **7:11** 7:11 Zems 1:17 **7:12** 7:12 Met 22:39-40; Lom 13:8-10 **7:15** 7:15 Met 24:24; Kel 20:29; 2 Pita 2:1 **7:16** 7:16 Gal 5:19-22; Zems 3:12

kopømbâ, nanga mbomømboma, kopømba ande av gleips ndi:gu, toqo-løvus? O kopømbâ, khouwe-khouwe-te ndøgo, fig nanga toqo-vingisam? Kopømba mbaín. ¹⁷ Tae eqeieqei, nanga eqeieqei ndøviám. Geté tae soqain, nanga soqøsoqa ndøviám. ¹⁸ Tae eqeieqei, kopømba mbaín, nanga soqøsoqa tøviam. Neka tae soqain, kopømba mbaín, nanga eqeieqei tøviam. ¹⁹ Gekha tæe ndøgo, nanga eqeieqei vi:pøteav ndøgo, gébouím. Yaq gøinam-té ginø-nqagimém. ²⁰ Yaq matev até kopó. Zo ndigu ezoqam-qa mokho tozo-qeivimat, yaq zo sòzøté-zøté, ndigu unimanqatin Mbumbukiam-gí manqa vevezam ezoqām, ó, khavozam ezoqām.”

Mbumbukiam-qa Megeat Matev mokho-te, ti-mba ndigu timø-öz, ndigu Tat-qa poev ndimbopaev

(Luk 13:25-27)

²¹ Yaq Yesu manqat nøme ge:zømas, gezø-ein, “Zo ndømatäváp, av nqægo, ezoqa ewaqape ndigu no Evezøza Evezøza-qa ndinø-akhayam, Mbumbukiam-qa Megeat Matev mokho-te sugumū-öz. Av taoká. Ti-mba ndigu timø-öz, ndigu noge Tat-qa poev ndimbopaev, ndego yan-te ngo:yage. ²² Manqa ovøyam khøuwa kandambaqape timø-khantaz, ezoqa kopoáv, äv ginømbé-manqatát nqægo, ‘Evézøza. Evézøza. Qoqa iz-te, ni Mbumbukiam-qa Manqat nivevezumám, neka nqova soqøsoqa vøi-ngeasumam, neka umingiap matev kopoáv qeimatønumam.’ ²³ Geté yaq no ndigu äv qazømbé-qavøitát nqægo, ‘No zo nøtenøtenák. Mòzozáv, zo manqa-zapazapa-us ezoqam.’”

Khoev puanam matev menas-qa yaya etæ manqat

(Luk 6:47-49)

²⁴ Yaq Yesu manqat nøme ge:zømas, gezø-ein, “Gekha ezoqām ndego, noqa manqat te-ewag neka vømbópavāt, ndego matavap loloakh ezoqām. Ndego andé khoev manqei føgakh-té genøwév. ²⁵ Yaq qæ neka khamøe-qape qandowav, neka vøndō-khouwa, sògoqatá. Geté ta khoev ndøgo nqoe-veáv. Zapa ndøgo, manqei føgakh-té qawevám.

²⁶ Geté gekha ezoqām ndego, noqa manqat te-ewag, yaq paeveäv, ndego matavap loloakh mbaín. Ndego andé khoev ndivind-té genøwév. ²⁷ Yaq qæ neka khamøe-qape qandowav, neka vøndō-khouwa, sògoqatá. Yaq ta khoev ndøgo gèkhawá, vø-evøvøem.”

Ezoqa Yesu-qa manqat-qa yaq-te nqova qazøndaf

²⁸ Yesu nqanek nømendim manqat ate ndægo qamømbøe-navøem, yaq ezoqa ewaqape nqova ndafe kandambá. Mbøni

zólév. ²⁹ Zapa ndógo, ndego Mbumbukiam-qá iz-té neka bazafogakh-té gene-zømesimám. Ambá av nqægo, av tigi gu-guna manqat nømendim ezoqam gi:zømesimam.

8

Yesu kha sisi-us ezoqam gekhakheinøvem
(Mak 1:40-45; Luk 5:12-16)

¹ Yesu manqei pøyat-te gendovis, yaq ezoqa gèmbopavát. Ezoqa kandambá. ² Yaq nqáe! Kha sisi-us ezoqam tendowáv ndógo, ekeza kha, Yesu-qa megemege-te, manqei vøelavao, sasa mbo-ein, “Evézøza. Ambá qokhakheinømbemín. Poev taqagoat, qo kopømbaqapé, toqo-khakheinømbem.”

³ Yaq Yesu zenda mbøevé, vømbø-ein, “Nqanøpoév. Qo vø-eqeieqei-éq.” Yaq nqova mbaín, ndego ezoqam, kha sisi sègembo-navøém.

⁴ Yaq Yesu āv gembøe-eín nqægo, “Nqáe! Qotøndé-ewāg. Ezoqa nøme zø-eín, av matev qaqambe-fakhan. Geté Mbumbukiam-gé iziz ezoqam-té qonóqáv, bemøqamekh, neka Mbumbukiam-te etoam matev vøgo, av Mozes gezømb-ein. Yaq ezoqa tiabiti-zøté, av nqægo, qo mòqo-eqeieqei-éq.”

Yesu Lom nakhag kawa ezoqam-ge sasae ezoqam gekhakhæv
(Luk 7:1-10)

⁵ Yesu Kapenaum taon-te geme-on, yaq Lom nakhag kawa ezoqam ndowáv, vømbøviam, ⁶ “Evézøza, noge sasae ezoqam enqoní. Khoev-té gegó. Sègebuví. Ndego kha khokhokemáv, neka nqosøgeap khàpe mbøe-khouwév.”

⁷ Yaq Yesu gembo-qavøiu, “Notøndónáv, ndego vøe-khakhæv.”

⁸ Geté ndego nakhag kawa ezoqam gendo-ein, “Evézøza. Av taoká. No ezoqa eqeieqei mbá, noqa khoev-te toqotøndo-oq. Geté manqat mba qó-eín, yaq noge sasae ezoqam segé-khakhæv. ⁹ Até nó-a, no ezoqam-qá mokho-té qatu:gú. Neka no mokho-te, nakhag ezoqam mu:gú. Ndigu ezoqa kopo tæmbo-ein, ‘Vøqāv’, yaq ndego segéwáv. Neka ezoqa nøme tæmbo-ein, ‘Mòqotøndoqāv’, yaq ndego segendówáv. Neka noge sasae ezoqam tæmbo-ein, ‘Mòqo-matanām, nqanek’, yaq ndego segé-matanám.”*

7:29 7:29 Mak 1:22; Luk 4:32

8:4 8:4 Lev 14:1-32; Met 9:30; Luk 17:14

* 8:9 8:9 Ndego nakhag kawa ezoqam nqanek manqat ge-ein, zapa ndógo: Ndego møndø-unimanqatín, av nqægo, Yesu ta enqonni ndógo, ivøve manqat tembo-ein, yaq ndøgo segé-iváv.

10 Yesu nqanek manqat ge-ewag, ndego nqova ndafe kandambá, neka ezoqam ndigu gimbopavam, gezø-ein, “No unimanqatín nqazø-manqate. No nqanek Izlael bawan mokho-te, unimanqatin matev qeiviáv, av ngenek bawan vini-ak nge:-unimanqatinat. 11 No nqazø-manqate: Vaev khøuwate, ezoqa khøuwa fakhanam neka khøuwa sininím gindúzáv. Ezoqa kopoáv. Ndigu Eibleem neka Aezek neka Zekop namba mé:qonáv, Mbumbukiam-qa Megeat Matev mokho-te, lou loge kandambaqape vøgonēm. 12 Geté ndigu ezoqam, Mbumbukiam ibugukhokhof gevevesam, ambā teqa Megeat Matev mokho-te ti-ozin, ndigu bavokhó ginó-nqagevém. Bøivun-té. Yaq tí-eivumát ndógo, neka khaya vøvivisumāt.”

13 Yaq Yesu ndego nakhag kawa ezoqam gembo-ein, “Soqóqaváq. Matev āv tønéfakhán, av qo qoqote-unimanqatin.” Yaq até ta khøuwa iz-te ndógo, tege sasae ezoqam enqoni tømboe-navøém.

*Yesu ezoqa kopoav gekhakhæz
(Mak 1:29-34; Luk 4:38-41)*

14 Yesu Pita-qá khoev-té genøwáv. Yaq ge-on, tu-omét ndógo, Pita-gu zimpuka, ngusu tatas enqoni mbovitát. Venanqei nonqo-té gubuvám. 15 Yaq Yesu pingim mbogeá. Yaq enqoni sègembo-navøém. Yaq ndugu até gundigu, gè-itán, lou vømbōta.

16 Yaq qakhagus ndógo, nqova soqøsoqa-us ezoqam kopoáv, Yesu-té gindu-upøgím. Yaq nqova soqøsoqa gèngeasám, ezoqam-qa mokho-te gu:goam. Manqat mba ndømanqatám, gengeasam. Neka ezoqa ate gi:goam, enqoni qazøgoam, vøkhakheinøvem. 17 Yesu av ge:matanam ndægo, yaq manqat ndógo, Mbumbukiam-ge manqa vevezam ezoqam Aezaya ibugukhokhof ge-ein, møndø-unimanqatín. Āv gene-eín nqægo, “Ndego niqa nqosøgeap møndøndáp neka enqoni vønī-evøzam.”

*Yesu toqombo-paev, taqa yaq-te
(Luk 9:57-62)*

18 Khøuwa nøme, Yesu ezoqa kopoav gezømet, gimbo-waniapam, ndego ekeza paev ezoqam āv gezømbe-eín nqægo, “Kewan yaq-keoqá qazinó-qantáv.” 19 Yaq Mozes-qá guguna manqat nømendim ezoqam ndowáv, vømbō-ein, “Nøméndim ezoqam. Qo ande āv khoqoté-okhoāt, no até nøtaqá-pavát.”

20 Yaq Yesu gembo-qavøiu, “Qanimáv. Geté gèmbomataváp. Gaqo lozokhak, sømbiam nonqo, manqei nqa

ndøzøgó neka pipisi viviap ndøzøgō. Geté Ezoqam-ge Yo khoev mbain, te:sømbimat, pusa vøe-tayāt.”

²¹ Neka ezoqa nøme, Yesu gimbo-pavam, gendo-ein, “Evézøza. Até vøkhæ-keogé. Tat båtøkhæ-otáv.”†

²² Geté yaq Yesu gembo-qavøiu, “Av taoká. Ekeza pakhaezat-ak tiabe-osám ndigu, gipakhaez.‡ Geté qo, no qonøndó-páev.”

*Yesu manqat mba ge-ein, khamøe sa qavøitav
(Mak 4:35-41; Luk 8:22-25)*

²³ Yesu khagua-té genøketáo. Yaq tegi paev ezoqam gèmbø-paevém, vøguv, kewan yaq-keoqa sasa ndøqantav. ²⁴ Giqantavat, anana-mba møndu:bøen, mbe-qape tåndøfeã. Kandamba tantáv, khagua sasa ndøngetøyam, ambá vø-qambuanemin. Geté Yesu até gebuvám. ²⁵ Yaq tegi paev ezoqam, gèti:nám, vøszam. Yaq gimbo-einim, “Evézøza. Qonítøké. Ni avønín zigeón.”

²⁶ Geté Yesu gezø-qavøiu, “Gekha zapá, zo møe ndozogo? Zoqa unimanqatin Mbumbukiam-te khapémbá.” Yaq Yesu gè-itán. Yaq até gendego, khamøe ndøgo, vøfegimam-a, vøvumøyat, manqat sasanqa-us mbo-ein. Yaq ndøgo sègevøitáv. Manqei sege:veát.

²⁷ Yesu av ge:matanam ndægo, yaq tegi paev ezoqam nqova ndafe kandambá, neka ekeza mokho-mba gibond, “Ngenek gekha ezoqám? E, até khamøe fegim neka khamøe vumøe, manqat o-mba mbøendapé.”

*Yesu ezoqa menas, nqova soqøsoqa gezø-ngeasam
(Mak 5:1-20; Luk 8:26-39)*

²⁸ Yesu paev ezoqam namba, kewan yaq-keoqa gimøqa, yaq Gadala manqei-te ndøgo, ezoqa nqova soqøsoqa-us ndozáv. Menás. Nandi nqa-té gindu-fakház. Ta nandi nqa-te ndøgo, løvøte ezoqam ndø-osupám. Nginik ezoqa menas, bazaføgakh kandambá neka møe-ús. Ezoqa nøme ta nakhoa-te ndøgo okhomáv. ²⁹ Yaq Yesu gi-ometam, āv gini-akhaemám nqægo, “Mbúmbukiam-ge Yo! Qo ni gekha gone-qa qonígu? Qo ndakin ni nqosøgeap etoam-qa qotøndóqav? Ta khøuwa ndøgo khantøzateáv. Zuá!”

³⁰ Ta manqei avønin-te ndøgo, bøsi nen møndø-vagimám. Kopoav-qapé. ³¹ Yaq nqova soqøsoqa, Yesu gimbo-viømem, “Ni ngeandam-qa toqogoat, yaq bøsik-qá mokho-té qanø-khofotán.”

8:21 8:21 1 King 19:20 † **8:21** 8:21 Ta khøuwa-te ndøgo, ngenek ezoqam-ge eve nanimateáv, as ndøgoát. Geté ndego bugukhokhof tege eve namba yage-qa ndøgoám. Yaq Yesu paev-qa sa ndøgo tenegoám, eve tembøe-nanim. ‡ **8:22** 8:22 Ezoqa ndigu gipakhaez, ndígu tønè-manqaté, ndigu Yesu paeveav ndigu. **8:24** 8:24 Psa 4:8 **8:26** 8:26 Met 14:31; Psa 89:9 **8:29** 8:29 Mak 1:24; Luk 4:41

³² Yesu gezø-ein, “Mòzozáv.” Yaq nqova soqøsoqa, sègefakház, ezoqa menas-qa mokho-te gu:goam, bøsik-te vømð-oz. Yaq bøsik manqei khavoe-té ginøbøín, ibøkha-te vømð-geonim.

³³ Yaq ezoqam ndigu, bøsik gizø-kewagam, møe ndøbøín. Vemiav-té ginøbøín. Yaq ezoqa emanqat zømbe-votót, matev ate ndægo, qafakhan. Até ndøgó-a, vözømbē-votot, matev av ezoqa menas qazømbe-fakhan, ndigu nqova soqøsoqa gizømbu-goam. ³⁴ Yaq ezoqa ewaqape, vemiav-te gigoam, Yesu omete-qa ndøgoám, vøndözav. Matev giqeivim, qafakhan, yaq āv gimboe-viømém nqægo, “Niqa manqei ambá qo-ivavín.”

9

Yesu kagi ezoqam gekhakheinøvem neka manqa-zapazapa vømbo-evøzam

(Mak 2:1-12; Luk 5:17-26)

¹ Yaq Yesu khagua-té genøketáo, vøsøkuzim, Gelili kewan yaq-keoqa sasa ndøqantav, ekeza vemiav-te vømøqa. ² Ezoqa Yesu gi-ometam, yaq kagi ezoqam ndondafém. Kumøkumate gindu-ndafém. Yesu tiqa unimanqatin geqeiv, yaq ngenek kagi ezoqam, āv gembøe-eín nqægo, “Ati. Ndøfoføgeáp. Qoqa manqa-zapazapa møndøqa-navøém.”

³ Yaq Mozes-qa guguna manqat nømendim ezoqam, teqa manqat giyogem, ekeza mokho-mba āv ginibondát nqægo, “Ngenek ezoqam, Mbumbukiam-qá iz ndøngi:tít. Ezoqam-qa manqa-zapazapa, Mbumbukiam yakhapús, ndezø-evøzam.”

⁴ Geté Yesu é-møndæ-otév, av ndigu gi:matavupat. Yaq gezø-ein, “Gekha zapá, zoqa mbøni-te matavap soqøsoqa nandozombo-matavupit? ⁵ Gè, gekha manqát ndøgo, føgakh mbain? Ndøgò, no ngenek ezoqam tæmbo-ein, ‘Qoqa manqa-zapazapa møndøqa-navøém,’ o ndøgò, tæmbo-ein, ‘Mòqo-itán, neka okho vøngaz’? ⁶ Geté no ndakin nøtézomás, Ezoqam-ge Yo, bazaføgakh nqambøgò, ezoqam-qa manqa-zapazapa tezø-evøzam, nqanek manqei-qape-te.”

Yaq Yesu até gendego, ngenek kagi ezoqam, āv gembøe-eín nqægo, “Mòqo-itán, neka kita vøkhazo, khoev-te sasa ndøqav.”

⁷ Yaq ngenek ezoqam, gè-itán, kita vøkhazo, khoev-te sasa ndøwav. ⁸ Yaq ezoqa nqanek matev giqeivim, ndigu møe ndøgoném neka Mbumbukiam-qa iz vø-eqanem. Ndigu møndø-matøvemém, ezoqa bazaføgakh Mbumbukiam zø-etoám, matev av nqægo timatønumat.

Yesu Metiu gembo-akha

(Mak 2:13-17; Luk 5:27-32)

⁹ Yesu ta manqei ndøgo ge-ivav, nakhoa gegeveat, teks moni upøgim ezoqam ndø-omét. Teqa iz Metiú. Teks upøgim khoev-qase mokho-té gunu:qotám. Yaq Yesu āv gembøe-eín nqægo, “No qonøndó-páev.” Yaq Metiu até gendego, gè-itán, neka vømbōpaev.

¹⁰ Taqa zita-te, Yesu Metiu-qa khoev-te, lou mølóg. Ta lou loge-te ndøgo, teks moni upøgim ezoqa nøme neka ezoqa nøme, ndigu manqa-zapazapa-us ndizæza, møndøgoám. Kopoáv. Yaq ndigu Yesu neka paev ezoqam, namba me:qonavát. ¹¹ Felisi ezoqam nqanek matev gigeivim, yaq ndigu Yesu-gi paev ezoqam, āv gizømbe-beváp nqægo, “Gekha zapá, zoge nømendim ezoqam, teks moni upøgim neka manqa-zapazapa-us ezoqam namba, lou ngiloget?”

¹² Yaq Yesu nqanek manqat ge-ewag, gezø-ein, “Ezoqam ndigu enqoni mbain ndigu, ndigu mulømula etoam ezoqam mbain tøgoat, kopømbá. Geté enqoni-us ezoqam bezøgó, mulømula etoam ezoqam. ¹³ Zo manqat nøme-qa mokho vømezøté, Mbumbukiam-qa Manqat-te ndøpeawap. Manqat nqané, ‘Mbumbukiam ge-ein: Noqa poev kandambaqape nqané, tanakh matev. Ambá ndøgo, ezoqa søvakha gigiap tindu-løvusumat no-te.’”

Yaq Yesu sasa zø-ein, “No ambá av nqægo, ezoqa eqeieqei akhayam-qa nøgeavūn. Geté no manqa-zapazapa-us ezoqam akhayam-qa nøgeavūn.”

*Yesu lou logemav matev-qa yaq-te gimbøe-bevøpem
(Mak 2:18-22; Luk 5:33-39)*

¹⁴ Khøuwa nøme, Zion, ndego ibøkha iz etoam ezoqam, tegi paev ezoqam, Yesu-té ginduzáv, vømbø-einim, “Gekha zapá, ni neka Felisi ezoqam lou logemav matev qeigoatun, getē qogi paev ezoqam gonemāv?”

¹⁵ Yaq Yesu yaya zø-etá, taqa yaq-te, gezø-ein, “Ge zô ndozo-matavap, ezoqa sæva te-oki, yaq zifuap lou loge-te tekhatob, ndigu zifuap kopømbâ, mutøkhop ndøwanim, ndego ti namba te:goat? Av taoká. Kopømba mbaín. Ndigu khanakhanakh zø-asøtáv. Geté khøuwa ndøfakház. Yaq ndego ezoqam, sævam ge-oki, ndøndafém, ti namba nde:go. Yaq tegi zifuap lou logemav matev, ndøgo tinígoát.

¹⁶ Ezoqa kopømba mbaín, ndabua mbewat ndakinak, awe-nege ndabua-te to:tøke. Matev av nqægo, mokho mbaín. Zapa ndøgo, ndabua toqosunguz, yaq ndabua ndakinak segé-khapelavøqasé. Yaq ndabua keqæv sa tømø-khouwév.

¹⁷ Neka ezoqa kopømba mbaín, waen ndakinak, awenege søvakha ngusum-te te-ewa. Zapa ndøgo, awenege søvakha ngusum-te toqo-ewa, yaq waen tøpopon, ndigu gékeqáz.

Yaq waen vóqouvøēm, neka sòvakha ngusum vósoqoēz. Geté waen ndakinak ndøgo, sòvakha ngusum ndakinak-té qotúqóuz. Yaq waen neká ngusum, qanimáv, segégoát.”

Yesu sævam gukhakheinøvem, ndugu kouk qambowavam, neka mbasønakam vøkhandi:v
(Mak 5:21-43; Luk 8:40-56)

18 Yesu Zion-gi pæv ezoqam namba, ate av-té manqat gi:manqatam. Yaq Zu kawa ezoqam tendowáv ndøgo, teqa megemege-te katuk vømøkui, gembo-ein, “Nogu yu ndakin ndønanim. Geté vøndoqáv, zenda vømbøeve. Yaq kopømbá tukhandi:v.”¹⁹ Yaq Yesu gè-itán, ekeza pæv ezoqam namba, vømbø-pævem.

20 Yaq ate av-té nakhoa gi:geveat, sævam tunduwáv ndøgo. Ndugu kouk mbowavám. Nupøkhán mbá. Viav ate qægoam tuélv, kouk qambowavam. Yaq Yesu-qá zita-té gunduwáv, neka ndabua ov-qase vømbø-khanaz.²¹ Ndugu ekeza mokhomba áv guni-matøvé m nqægo, “No ngenek ndabua mba tæmbokhanaz, yaq no sæ-eqeieqei-én.”

22 Yesu gendoqambun, ndugu vø-omet, gumbo-ein, “Ngólam. Qo ndøfofðgeáp. Qoqa unimanqatin nandav, tøkhaheinøqavém.” Yaq ndaføyambá, ngunuk sævam, sège-eqeieqei-év.

23 Yaq Yesu Zu kawa ezoqam-qa khoev-te gemøfakhan, vømø-on, pøinda khambøyam* ezoqam ndøzømét. Neka ezoqa kandambá giwambupam. Tiqa manqa feazu gèzømbø-eqavát.²⁴ Yaq Yesu gezø-ein, “Zo mòzofakház. Ngunuk mbasønakam nanimateáv. Gèbuvít.” Geté ndigu gèvøngi:nám.²⁵ Yaq ezoqa ate gi-goam gumu-nataz, Yesu tène-ón, ma mbasønakam gui-veam ndøgo, zenda vømbøgea. Yaq mbasønakam, sègendo-suzám, vø-itan.

26 Yaq manqat ndøgo, Yesu av matev ge:matanam ndægo, sège-panqavøemát, ta manqei-te ate qægoam.

Yesu bøi waev mbain ezoqa menas gekhakheinøvem

27 Yesu ta manqei nqanek ge-ivav, yaq nakhoa ge:geveat, bøi waev mbain ezoqa menas, sègembo-pavát, gimbo-akhaem, “Déivid-ge Zeo. Ni tanakh gñigú.”

28 Yaq Yesu khoev-te gemøfakhan, gemø-on, ndigu ezoqa menas até gembopavát. Yaq gezø-ein, “Zo mozó-unimanqatinim, av nqægo, no bazaføgakh nqanøgø, zoqa bøi tækhaheinam?”

Yaq gindu-qavøinam, “Evézøza. Ni møi-unimanqatiním.”

9:21 9:21 Met 14:36 * 9:23 9:23 Ta khøuwa-te ndøgo, ezoqa genanimin, ezoqa pøinda ndøkhamboememín. Ndøgo tiqá matév. 9:27 9:27 Met 20:29-34

²⁹ Yaq Yesu até gendego, bõi vøzō-khanøzam, gezø-ein, “Matev sà bezøfakhán, av zo qazøte-unimanqatinim.” ³⁰ Yaq bõi sègezø-eqeieqei-ám. Geté Yesu ndigu gègugúb, gezø-ein, “Zo ezoqa nõme me:zòmás!”

³¹ Geté ndigu ezoqa menas Yesu gi-ivøvem, teqa emanqat sège-vøndazát, ta manqei-te ndøgo, ate qægoam.

Yesu manqa-khou ezoqam gekhakheinøvem

³² Ndigu ezoqa menas gi:qavaz, yaq ezoqa nõme, manqa-khou ezoqam ndondafém, Yesu-te. Ndego manqa-khou gegoam, zapa ndøgo: Ndego nqova soqa mbøigoám. ³³ Geté Yesu ndego nqova soqa é-vøngeatám-ae, ndego ezoqam, manqa manqate é-vøngaz. Yaq ezoqa ewaqape, matev ndøgo giqei vim, ndigu nqova ndafe kandambá. Gi-einim, “Ni matev av nqægo ibugukhokhof qeiviáv, nqanek Izlael manqei-te.”

³⁴ Geté Felisi ezoqam áv gini-einim nqægo, “Ngenek nqova soqøsoqa ngegeasam, nqova soqøsoqa-gé kawa-qá bazaføgákh gene-ngeasumatún.”

Mbumbukiam yà bizimbo-viám, sasae ezoqam betøndē-khofotaz

³⁵ Yesu taon neka vemlav ate ndægo sùgumu-vatát, tiqa guliguli khoev-te, Manqat Mbomambaqape vømē-zømesim. Mbumbukiam-qa Megeat Matev-qá yaq-té gene-zømesimát. Neka ezoqa ewaqape, gekha enqoni bugug vinivinimba qazøgoat, vøkhakheinøvemát. ³⁶ Yesu ndigu ezoqa kopoav gezømetat, yaq ndego tanakh zøgoát. Zapa ndøgo, ndigu fofogeap-ús neka ezoqa tøke nonqo mbaín. Ndigu andé síp, keoge ezoqam mbain ndigu.

³⁷ Yaq Yesu ekeza paev ezoqam manqat nõme áv gezømbe-eín nqægo, “Khae-te avøe gigiap kandambá qakhatøkhatoam. Geté sasae ezoqam khapimbá, vøndé-peanēm. ³⁸ Yaq nakémbá. Khae eve, zombó-vi:mát, Mbumbukiam. Yaq sasae ezoqam tæbetønde-khofotáz, teqa avøe gigiap qakhatøkhatoam ndøgo, betøndō-peanem.”

10

*Yesu-gi u-anim tuelv-qa iziz
(Mak 3:13-19; Luk 6:12-16)*

¹ Yesu ekeza paev ezoqam tuelv gèmøváb, neka bazaføgakh vøzō-etoam. Bazaføgakh tezømbe-etoám ndøgo, ezoqa nqova soqøsoqa zøngeasumat, neka enqoni soqøsoqa-us vinivinimba vøe-khakheinøvemát.

² Nginik Yesu-gi u-anim tuelv, tiqa iziz nqáneek: Bugukhokhof, Saemón. Iz nøme gimbo-akhaem, Pitá. Neka nøme Endlú. Pita neka Endlu, ndigu evenáp. Neka nøme Zéms, neka nøme Zión. Até ndigu ezoqa menás-a, evenáp. Zebedi-gí nakheís. ³ Nøme Filíp. Nøme Batolomeú. Nøme Tomás. Neka nøme Metiú. Metiu, ndego teks moni upøgim ezoqam ndøgoám. Neka nøme Zéms. Zems, ndego Alfius-gé yó. Neka nøme Tadiés. ⁴ Neka nøme Saemón nømé. Ngenek Saemon, Zelot ezoqam ndøgoám. Neka nøme Zudas Iskaliót, ndego vaev-te Yesu sa gemboqambun, tegi qaqa ezoqam-qa zenda-te geve.

*Yesu ekeza u-anim tuelv, manqa gezø-løvua, gekhofosam
(Mak 6:7-13; Luk 9:1-6)*

⁵ Yaq Yesu nginik ezoqa tuelv gèkhofosám. Manqa møndøzømbøkhæ-løvuaá, gezø-ein, “Zo manqei vini ezoqam-te o Samalia bawan-ak-qa vemivemiav-te ndözáv. ⁶ Geté Izlael manqei-ak-té qazonø-okhoát, ndigu kopømba ande av sip ndi:gu ndiyoniapet. ⁷ Ti-te ndigu tozo-okhoat, manqat nqáneek qazozø-manqatát, ‘Mbumbukiam-qa Megeat Matev avønín.’ ⁸ Zo enqoni-us ezoqam vøkhakhætét, neka løvøte ezoqam vøkhandi:tet. Kha sisi-us ezoqam gèkhakheinøvemét, neka nqova soqøsoqa-us ezoqam, nqova soqøsoqa vøzð-ngeasumit. No nqanek bazaføgakh yaq-mbá sæzø-etoám. Yaq até zó-a, zo ezoqa yaq-mbá sozozø-tøkeét.

⁹ Zo tozo-okhoat, moni ndø-upøgím. Gol moni mbain, neka silva moni mbain, neka kopa moni mbain. ¹⁰ Neka zo moqos namba me:-òkhó. Neka ndabua nøme o tamak nøme o tatuag ndø-upøgím. Zapa ndógo, gekha ezoqām ndego, ndesasaeat, ndego teqa yage nonqo gigiap, yà bembo-etoám. ¹¹ Zo taon-te o vemiaav-te tozomø-fakhazat, matev eqeieqei ezoqam-qa vømøkho-vawemát, ndego zo khoev tezø-einat. Yaq nambá tøzøtét-sokhoát ndégo, atema ta manqei nqawa vozó-ivøvemāt. ¹² Khoev-te tozomø-ozat, ezoqa manqat nqáneek qazozø-einát, ‘Sambí, zo-te.’ ¹³ Yaq ndigu zo tikhatobat, zoqa sambí manqat até begó ti-te. Geté mbain tøgoat, zoqa sambí manqat nqawa zo-té qabenø-vesezát. ¹⁴ Ezoqa zo khatobeav tøgoat neka zoqa manqat yogeav vøgoāt, yaq ta khoev o vemiaav ndøgo sège-ivøvemát. Yaq pakhakh ndøgo, zoqa zenda tokhotapak-te tøgoat, sozó-pomoememát. ¹⁵ No unimanqatín nqazø-manqate. Manqa ovøyam khøuwa kandambaqape timø-khantaz, ndigu vemiaav-ak-te unimé:-soqá. Yaq-fia nqosøgeap ndøgo,

ndigu tindapem, ndòmø-løvuám, av Sodom neka Gomola taon-ak timindapem.”

*Yesu zapaya matev fəgəfəgakh təfakhanam
(Mak 13:9-13; Luk 21:12-17)*

¹⁶ Yaq Yesu manqat nøme ge:zømas, gezø-ein, “Nqáe! Zo andé síp. Geté zo gaqo khobokhobos-té qatø-khofosumít. Yaq nakémbá. Zo andé waza me me:gó. Matavap loloakh-ús. Neka zo andé kuvøkuvu me me:gó. Manqa-zapazapa mbáin. ¹⁷ Geté gò:feazoát. Ezoqa zo manqa ovøyam-té ginø-abumát neka Zu ezoqam-qa guliguli khoev mokho-te vófebumát. ¹⁸ Neka no zapaya, zo megetapak neka kawakawa-za-qá megemege-té ginø-abumát. Yaq zo kopømbaqapé, até ndigú-a neka bawan vini-ak, Manqat Mbomambaqape vözótè-zømesimát. ¹⁹ Zo manqa ovøyam-te ti-upøgimat, zo ndøfòfògeáp, av nqægo, andē gekha manqat me zomø-einimát, o ande āv khazótè-einimát. Zapa ndøgo, matev təfakhanumat, yaq matavap Mbumbukiam zø-etoumát, zo andé gekha manqat me zótè-manqatát. ²⁰ Yaq manqat ndøgo, zo tozo-manqatat, ndøgo ambā zoqa manqat, geté zogé Zøve-gé Nqova Mbomambaqape ndømanqatát, zoqa mokho-te.

²¹ Ezoqa nøme, ekeza namba-qaniap løvøte-té ginø-abumát neka evøndipakha nøme, ekeza nakheis løvøte-te vó-abumát. Neka nakheis nøme, ekeza evøndipakha segezø-qambuzát, løvøte-te vó-abumát. ²² Ezoqa ewaqape zo gésanqabát neka qaqa vözógoát, no zapaya. Geté gekha ezoqām ndego, bazafəgakh-us teyat, atema vaev-te, ndego ndòmø-khandí:v. ²³ Zo vemíav nøme-te tingiæzotat, yaq vemíāv nøme-té qazonø-khokhozát. No unimanqatín nqazø-manqate. Zo nqanek Izlael manqei-te, vemivemíav nqagot, sasae zókhouimák, atema Ezoqam-ge Yo vøndóqavān.

²⁴ Paev ezoqam kopømba mbáin, tege nømendim ezoqam teløvuam, neka sasae ezoqam kopømba mbáin, tege megeat ezoqam teløvuam. ²⁵ Paev ezoqam tege nømendim ezoqam namba ti:viit, ság. Neka sasae ezoqam tege megeat ezoqam namba ti:viit, ság. Ndigu no Saitan-qa iz Belzebul ginø-akhaemam, no ande khoev eve me nqate:go, yaq ndigu nogi ezoqam, iziz soqøsoqa nøme mba zømbó-akhayám.”

*Møe Mbumbukiam-te mbá qazinøgoát, ambá ndøgo,
ezoqam-te*

(Luk 12:2-7)

²⁶ Yaq Yesu manqat nøme ge:zømas, gezø-ein, “Zo ezoqam-

qa mœe ndøgǫ. Zapa ndøgo, gekha matēv ndøgo, ndøgutøve, bavokhó qandó-fakhanám. Neka gekha manqāt ndøgo, ndøkhonøwe, ndøndo-veveám. ²⁷ Manqat ndøgo, no lova nqazø-manqate, paveat zómanqatát. Neka manqat ndøgo, no gea-te nqazø-manqate, zo khoev ová qazøtøndó-manqatát, ezoqa ewaqape betēyogem. ²⁸ Zo ndigu mœe zøgǫ, ndigu ezoqa pakhapakha sa ndikhanæ. Zapa ndøgo, ndigu kha mba zøngiú. Geté zoqa khandi kopømba mbaín, tizøngiu. Geté zo mœe ndégo tozombó-goát, Mbumbukiam. Zapa ndøgo, ndego kopømbaqapé, khā neka khandi, gøinam-te sugumú-ngiú.

²⁹ Zo mðzøte-zøtéz. Pipisi nakheis-qa fia khapekhapémbá. Moni mokho kopo, menas soqotéwí. Pipisi, fia khasøkhasis ambá ginigú. Geté zoge Zøve ndezø-keôgé, ndigu. Pipisiam kopo, kopømba mbaín, manqei-te sa tubøiav, ndego poeveav tøgoat. ³⁰ Geté gèmbø-mataváp. Zo-te até zogí izúm-a, zoqa kawa-te ate nandigu, Mbumbukiam møndø-gevebám. ³¹ Yaq nakémbá. Zo mœe ndøgǫ. Zo Mbumbukiam-qa bøi-te, pipisi kopoav-qape ùni zøte-løvubám.”

Ni mivi bizǫgú, Yesu-qa yaq-te
(Luk 12:8-9)

³² Yaq Yesu manqat nøme ge:zømas, gezø-ein, “Gekha ezoqām ndego, ezoqam-qa bøi-te te-unimanqatintat, av nqægo, ‘No Yesu-gē ezoqām,’ teqa yaq-te, até nó-a, Tat-qa megemege-te, ndego yan-te ngo:yage, āv qaté-unimanqatín nqægo, ‘Ngenek nogē ezoqām.’ ³³ Geté gekha ezoqām ndego, ezoqam-qa bøi-te noqa yaq-te to:nawam, teqa yaq-te, até nó-a, ndætonawám, Tat-qa bøi-te, ndego yan-te ngo:yage.”

Niqa kuku matev Yesu-te, yà bemølvú, av kuku matev ezoqa nøme-te nqanimbi:gu
(Luk 12:51-53; 14:26-27)

³⁴ Yaq Yesu manqat nøme ge:zømas, gezø-ein, “Zo ndømatäváp, av nqægo, no nqanek manqei-qape-te, ezoqa sambi etoam nonqo nøgeavūn. Av taoká. No ambá av nqægo, sambi etoam-qa nøgeavūn. Geté no nakhag kaiya nøndøpavavún. ³⁵ No ezoqa qaqaqa-qa nøgeavún. Yo eve namba segé-qatønēm, neka yu evo namba vø-qatønēm, neka ziwap zakhapuka namba sasa ndøqatønēm. ³⁶ Ezoqam-gi qaqa ezoqam ndígu timbógoát, te namba khoev kopo-te ndiyage.

³⁷ Gekha ezoqām ndego, teqa kuku matev evøndipakha-te, kandambaqape ndømbogo, getē no-te andē khapēmbá, ndego kopømba mbaín, noge paev ezoqam tegoat. Neka

gekha ezoqām ndego, teqa kuku matev nakhei angana-te o nakhei sakheis-te, kandambaqape ndømbogo, getē no-te andē khapēmbā, ndego kopømba mbain, noge paev ezoqam tegoat. ³⁸ Neka gekha ezoqām ndego, ekeza tae mutui eqawateav tegoat neka no paeveav vøgoāt, ndego kopømba mbain, noge paev ezoqam tegoat. ³⁹ Gekha ezoqām ndego, yage ekeza mokho-mba tendapet, ndego ndækhambuá. Geté gekha ezoqām ndego, ekeza yage te:khambua, no zapaya, ndego ndømøqeív.”

Yesu-ge paev ezoqam toqombo-tøke, taqa yaq-te
(Mak 9:41)

⁴⁰ Yaq Yesu manqat nøme ge:zømas, gezø-ein, “Gekha ezoqām ndego, zo tekhatob, ndego até nó-a, ndøkhatómb. Neka gekha ezoqām ndego, no tekhatomb, ndego até Mbumbukiám-a, vøkhatō, ndego no gendo-khofotan. ⁴¹ Gekha ezoqām ndego, Mbumbukiam-ge manqa vevezam ezoqam tekhatō, zapa ndøgō, ndego Mbumbukiam-gē manqa vevezam ezoqām, ngenek ezoqam yaq-fia āv teméndáp, av ndego Mbumbukiam-ge manqa vevezam ezoqam ekezan temendap. Neka gekha ezoqām ndego, matev eqeieqei ezoqam tekhatō, zapa ndøgō, ndego matev eqeieqei ezoqām, ngenek ezoqam yaq-fia āv teméndáp, av ndego matev eqeieqei ezoqam ekezan temendap. ⁴² No unimanqatín nqazø-manqate: Gekha ezoqām ndego, noge paev ezoqa nøme tembotøke, oskiá ndøgo, ndego iz mbain ndego, neka gigiapqase kopømba ande av ibøkha vatap ndægo tembo-etoam, ngenek ezoqam yaq-fia eqeieqei ndømøndáp.”

11

Zion, ndego ibøkha iz etoam ezoqam, tegi paev ezoqam,
Yesu-te gekhofotaz
(Luk 7:18-35)

¹ Yesu tegi paev ezoqam tuelv manqa løvuat qamømbøe-navøem, yaq ta vemiyav ndøgo gè-iváv. Yaq vemivemiyav nøme-té genøwáv, Gelili manqei-te ndøgo, ezoqa vømē-zømesim.

² Ta khøuwa-te ndøgo, Zion, ndego ibøkha iz etoam ezoqam, ndimbula-té ge-utavám. Yaq manqat ge-ewag, av Keliso matev ge:matønumam, ndego ekeza paev ezoqa nøme ndokhofotáz, te-te. ³ Yaq Yesu āv gimboe-bevøpém nqægo, “Qonimbí-eín. Ezoqam qð, Mbumbukiam ge:manqatam, tendokhofotav? O, ezoqa vini-qa nitó-kewagāt?”

⁴ Yaq Yesu gezø-qavøiu, “Zion-te nqawa tozovesez, yaq āv qazømmømbøé-einím, av zo manqat nqazøte-yoge neka matev

nqazøte-qeivi. ⁵ Ezoqam ndigu bøi waev mbain qagoam, ndakin gèkeogé. Neka ezoqam ndigu kagi gigoam, ndakin gè-okhó. Neka ezoqa ndigu kha sisi-us gigoam, kha sisi møndøzø-navøém. Neka ezoqa ndigu gea kandøgeap gigoam, ndakin gèyogé. Neka ezoqa ndigu gipakhaetat, nango møndø-khandi:z. Neka gigiap-av ezoqam, Mbumbukiam-qá Manqat Mbomambaqape ndøyogé. ⁶ Neka gekha ezoqam ndigu, no-te nakeapav ndigu, ndigu khanakhanakh mbá gi-abitigú.”

⁷ Zion-gi paev ezoqam gi-qavaz, yaq Yesu Zion-qa yaq-te manqa manqate ndøngáz, ezoqa ewaqape-te, gezø-ein, “Gê, zo Zion-te qazo-apat, leg-av manqei-te ndøgo, zo gekha qeivi-qa zó-apat? Gê, zo ezoqa omete-qa zó-apat, ndego kopømba ande av gagayag ndægo, sa tøpovøemet, yaq vøepovët, yaq vøepovët, khamøe sa tøqambuvøemet? ⁸ O gê, qazo-apat, zo ezoqa ndabua eqeieqei uzap omete-qa zó-apat? Nqáe! Ezoqa ndabua eqeieqei ndi-uzap, ndigu kawa ezoqam-qá khoev-té giyageáp. ⁹ Geté zonømbé-einim. Zo gekha qeivi-qa zó-apat? Mbumbukiam-gé manqa vevezam ezoqam omete-qa zó-apat? Unimanqatín. Ndego Mbumbukiam-gé manqa vevezam ezoqam. Geté no nqazø-manqate. Ndego Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam ate ndi:gu, møndø-løvubám. ¹⁰ Zapa ndøgo, ezoqam ngének, teqa yaq-te Mbumbukiam-qa Manqat av nqæpeawap nqægo, ‘Nqáe! Noge u-anem notó-khofotáv, qoqa megemege-te. Ndego nakhoa møqá-khakheinám.’

¹¹ No unimanqatín nqazø-manqate. Zion, ndego ibøkha iz etoam ezoqam, ndego kandambaqapé. Ndego ezoqa ewaqape, nqanek manqei-qape-te gifakhatat, møndø-løvubám. Geté até ezoqa khasøkhasís-a, Mbumbukiam-qa Megeat Matev mokho-te, ndigu Zion møndø-løvu:mém.

¹² Ta khøuwa-te ndøgo, Zion manqa manqate ge:ngaz, atema ndakin, Mbumbukiam-qa Megeat Matev, bazaføgakh-us ndøkhouvevtét. Geté ezoqa keføkefak ngi:wat-qa mbógo. ¹³ Qageavun, atema: Zion vøfakhan, Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam ate gi:goam neka Mozes-qa guguna manqat, ndøgo tini-manqatám, matev zo ndakin nqazo-qeivi. ¹⁴ Oskíá ndøgo, zo tozo-unimanqatinim o unimanqatinteav tøgoat: Ndigu manqat gi-einim, av nqægo, Mbumbukiam Ilaiza ndøkhofotáv, ndigu Zion me:manqatám. ¹⁵ Gekha ezoqam ndego, gea tømbo goat, yà beyogé.

¹⁶ Nginik ezoqam, ndakin ngiyage, andé gekha me nøtékhomás? No nakheis nøtékhomás, maket manqei-te

ndi-otam. Ndigu yaqyaq-a, āv gini-akhayám nqægo, ¹⁷ ‘Ni zo p̄oinda niz̄o-khambøemám. Khanakhanakh-ús. Geté zo ogip̄øteáv. Neka ni osombo ouv niz̄o-qaqaemám. Geté zo eiv̄op̄øteáv.’ ¹⁸ Zó-a, até kopó. Gekha matēv ndøgo, zo ndozoqeivi, zo khanakhanakh mbaín. Zion gefakhan, lou logemav matev gegoam, neka waen izumav v̄øgoam, yaq ezoqa ewaqape āv gimboe-manqatám nqægo, ‘Ngenek nqova soqa mbøigú!’ ¹⁹ Geté ndakin Ezoqam-ge Yo gefakhan, ngenek lou m̄ond̄o-logatún, neka waen v̄ø-izumatun. Yaq ezoqam āv gimboe-manqaté nqægo, ‘Ngenek ezoqam z̄oté-ometám. Lou loge m̄oqæ, neka waen izam m̄oqæ. Neka ngenek teks moni up̄ogim ezoqam neka manqa-zapazapa-us ezoqam-gí zifú.’ Ezoqa av nqægo ambá gini-manqaté. Geté Mbumbukiam-qa matev, ni āv qaninømánd nqægo, teqa matavap loloakh, unimanqatín.”

M̄ond̄o-soqoéz, ndigu Keliso gisanqawem
(Luk 10:13-15)

²⁰ Vemivemiav nøme-te, Yesu umingiap matev kopoáv gematønumam. Geté ndigu vemiav-ak, Mbumbukiam-te qambuzaneáv. Yaq Yesu gèz̄op̄onqóm, v̄z̄ø-ein, ²¹ “Zo Kolazin-ak neka Betsaida-yak, zo m̄ozo-soqoéz. Zapa ndøgo, no umingiap matev, zo mokho-te qæmatønumam, ambā Taya neka Saedon taon mokho-te tæmatanamín, ndigu ambá nup̄økhan mbá, Mbumbukiam-te é-ndo:qambuzín, neka tiqa manqa-zapazapa zapaya, ndabua soq̄osoqa v̄ø-uzamín neka pakhakh v̄øgein. ²² No nqaz̄o-manqate: Manqa ovøyam khøuwa kandambaqape timø-khantaz, zo-te unimé:-soqá. Yaq-fia nqosøgeap ndøgo, zo tozomø-ndapem, ndømø-løvuám, av Taya neka Saedon taon-ak timindapem.

²³ Neka ge z̄o, Kapenaum taon-ak? Zo, yan-té ginø-egaz̄o, av zo ndoz̄øte-matavap? Av taoká. Zo gøinam-té ginø-nqagevém. No umingiap matev, zo mokho-te qæmatønumam, ambā Sodom taon-te tæmatanamín, yaq ndigu ambá Mbumbukiam-té ginø-qambuzín. Yaq ta taon ndøgo, gøinam-te ambá gélonqotamák. Geté ambá oskia ndøgonín. ²⁴ No nqaz̄o-manqate: Manqa ovøyam khøuwa kandambaqape-te, yaq-fia ndøgo, zo tozomø-ndapem, ndømø-løvuám, yaq-fia, av Sodom taon-ak timindapem.”

Qàndozáv nqanek, Yesu-te, pusa v̄øta
(Luk 10:21-22)

²⁵ Ta khøuwa-te ndøgo, Yesu āv gene-guligulím nqægo, “Tat, qo yan neka manqei-qape-ge Evezøza ndoqogo. No ike kandambá qo-te. Zapa ndøgo, qoqa matavap qòkhonáo, ti-te ndigu, ekeza kha zøtezat neka matavap loloakh-us ezoqam ndizæza. Geté qo ti-te ndigu toqonø-vevezám, ezoqam ndigu ande av nakhei nqonqon ndi:gu. ²⁶ Unimanqatín. Tat. Qoqā poev, āv tønegoám.”

²⁷ Yaq Yesu manqat nøme ge-ein, “Gigiap neka matev ate ndægo, Tat noqá zenda-té genøvé. Ndego yakhapús, Yo ge-otev. Ezoqa nøme, ndigu Yo mè:zøtezák. Neka ezoqa Eve mè:zøtezák. Yo mba me:-otév, neka ndigu vøezøtēz, Yo Ève-qa yaq-te vevezam-qa ndezøgo.”

²⁸ “No-té qandozáv, zo ezoqa ewaqape, qazø-ewez neka viniv-qape ndozo-egatet. No pusup nøzø-etoám. ²⁹ Kopømba ande av kao nduigu, tae monqo-te toqombøe-ve, yaq gigiap gēliv, zo noqá viniv zóndapém, neka zøtezat vozóndapém, no-te. Yaq zoqa yage-te, zo pusa zótá. Zapa ndøgo, no matev aiyav-té qatø-matanám. Neka no nøkeza iz eqawatáv. ³⁰ Viniv ndøgo, no ezoqam-te totove, tákh. Taqa viniv khapémbá.”

12

Yesu ndego kawá, Sabat khøuwa
(Mak 2:23-28; Luk 6:1-5)

¹ Khøuwa nøme, Sabat khøuwá, Yesu ekeza paev ezoqam namba, wit khae livin-mbá gunu:-apát. Yaq tegi paev ezoqam, ifi zøvín. Yaq wit nanga ndøvingisømém, sasa ndølouz. ² Yaq Felisi ezoqam tiqa matev gigeivim, Yesu āv gimboe-einím nqægo, “Nqæe! Khafeáp nandav, qogi paev ezoqam Sabat khøuwa-te wit nanga nandi-vingisumit. Kopømba mbáin, Sabat khøuwa-te, sasae toqogo.”

³ Yaq Yesu gezø-qavøiu, “Ge zø, emanqat mozó-geveømem, av Deivid ge:matanam, tegi ezoqam namba ifi qazøvin?

⁴ Mbumbukiam-qá khoev-té genø-ón, flawa vømøndō-upøzo, ndigu lou-qase-te go:-abam, Mbumbukiam-gi, yaq tegi ezoqam namba sasa ndølouz. Matev av nqægo khafeáp ti-te. Mbumbukiam-gí iziz ezoqam mba zø-mboqoatám, nginik flawa tilouzat.*

⁵ Neka ge zø, Mozes-qa guguna manqat mozó-geveømem? Mbumbukiam-gi iziz ezoqam, Sabat khøuwa-te, sasae ndøgoatún, Mbumbukiam-qa khoev-te. Yaq av nqægo ndigu

11:25 11:25 1 Ko 1:26-29 **11:27** 11:27 Met 28:18; Zion 3:35; 17:2; 1:18; 10:15

11:28 11:28 Jer 31:25 **11:30** 11:30 1 Zion 5:3 **12:1** 12:1 Deut 23:25 **12:2**

12:2 Exo 20:10 **12:3** 12:3-4 1 Sam 21:1-6 **12:4** 12:4 Lev 24:5-9 * **12:4**

12:4 Deivid av ge:matanam ndægo, yaq ezoqa teqa matev, soqain veweáv. Yaq nakémbá, Yesu teqa yaq-te, nqanek manqat ge-ein. **12:5** 12:5 Num 28:9-10

khafeap ndømøkuimatún. Geté ndigu manqa-zapazapa gonemáv. ⁶ No nqazó-manqate: Ezoqa ngêgó nqanek. Ngenek Mbumbukiam-qa khoev ùnime:løvuám.

⁷ Mbumbukiam-qa Manqat āv qane-eín nqægo, 'Noqa poev kandambaqape nqáneq: Zo tanakh matev zógoát, ezoqa nøme-te. Ambá ndøgo, zo søvakha gigiap tozotøndo-løvusumat no-te.' Zo nqanek manqat ambā mokho tozombo-ndapemin, yaq zo nginik manqa-zapazapa-yav ezoqam, soqøsoqa ambá zøtézáebák.

⁸ Ezoqam-ge Yo, ndego kawá. Sabat khøuwa, ndégo teno-kawaevát."

*Yesu ezoqam pingim qambowau, gekhakheinøvem
(Mak 3:1-6; Luk 6:6-11)*

⁹ Yesu ta manqei ndøgo ge-ivav, yaq Zu ezoqam-qá guliguli khoev-té genøwáv. ¹⁰ Ta guliguli khoev-te ndøgo, ezoqam møndøgoám. Ndego pingim gembowau. Yaq ezoqa Yesu gimbo-bevøpem, "Gê, ezoqa kopømbâ, Sabat khøuwa-te, ezoqa nøme tekhakheinøvem, ó, khafeáp?" Av gimbøe-bevøpem nqægo, zapa ndøgo: Ndigu Yesu manqa ovøyam-te vee-qa mbogoám.

¹¹ Yaq Yesu gezø-qavøiu, "Zonømbé-einim. Ezoqa sip tim-bowanat, yaq Sabat khøuwa-te, kopo ndugu manqei ozu-tē gunūbøiāv, yaq ndego ngunuk sip segé-ivāv? Av taoká. Ndøliváv. ¹² Geté ezoqam sip ùnime:løvuám. Yaq nakémbá, khafeap mbain, ezoqam toqombo-tøke, Sabat khøuwa-te."

¹³ Yaq até gendego, ndego ezoqam āv gembøe-eín nqægo, "Pingim qoté-ovøyām." Yaq ndego ezoqam, pingim sège-ovøyām, vømbø-eqeieqei, kopømba ande av pingim nøme qambøegoam. ¹⁴ Yaq Felisi ezoqam Yesu-qa matev giqeivim, ndigu sège-ivøvém. Yaq āv gini-pøoném nqægo: Pakhapakha zimbó-khaném.

Yesu mokho-te, Mbumbukiam-qa Manqat møndø-unimanqatín, ndøgo ibugukhokhof ge-ein

¹⁵ Yaq Yesu ge:otev, av nqægo, Felisi ezoqam gømbo-voqøēm, yaq ndego manqei nøme-té genøwáv. Ezoqa kopoáv gimbopavat, yaq ndego enqoni-us ezoqam ate gi:goam, vøkhakheinøvem. ¹⁶ Geté Yesu āv gene-gugubát nqægo: Ndigu teqa yaq-te, ezoqa nøme bete-zømèsim. ¹⁷ Yesu av ge:matanam nqægo, yaq manqat ndøgo, Mbumbukiam tege manqa vevezam ezoqam Aezaya mokho-te ge-ein, gè-unimanqatín. Manqat nqáneq,

¹⁸ "Nqáe! Ngenek nogé sasae ezoqám. Nø nøveatáv.

No poev kandambá te-te, neka no nòmbøe-khafuát.

Nøkeza Nqova nombó-etoám.

Ndego manqei-manqei ate ndægo, ezoqa matev eqeieqei-qá yaq-té mé:zømesimát.

¹⁹ Ndego qaqa manqat gémanqateák. Neka ndego manqa sas gémanqateák.

Ezoqa teqa manqat gé-ewagák, nakhoa-te.

²⁰ Pefa køfi:v, ndego ma génqawayák.

Neka lampa ndøgo, tøkhouvøemat, ma gékhoutavák.†

Ndego sasae gé-ivavák. Sasae até gégót, atema matev soqøsoqa ate ndægo vumú-nqagim, yaq matev eqeieqei vøndó-oē.

²¹ Manqei-qape ate nqægo, ezoqa te-te ndégo tinótabát.”

Yesu av gimbøe-einim nqægo, Saitan-qā bazaføgakh-tē genø-sasaeāt

(Mak 3:20-30; Luk 11:14-23)

²² Khøuwa nøme, manqa-khou neka bøi waev mbain ezoqam ndondafém, Yesu-te. Ndego manqa-khou neka bøi waev mbain gegoam, zapa ndógo: Ndego nqova soqa mbøigoám. Yaq Yesu gékhakheinøvé. Yaq ndego ezoqam kopømbá, manqat vø-ein-a, bøi vømbø-eqeieqei. ²³ Yesu nqanek matev gematanam, yaq ezoqa ewaqape nqova ndafe kandambá. Yaq ekeza mokho-mba gibond, “Gê, ngenek Deivid-gê Zeð penømakhaya, Mbumbukiam ge:manqatam, tendokhofotav?”

²⁴ Geté Felisi ezoqam nqanek manqat giyogem, ndigu āv gini-einim nqægo, “Av taoká. Ngenek nqova soqøsoqa, Belzebul-qá bazaføgákh gene-ngeasám, ndego nqova soqøsoqa-ge kawa.”

²⁵ Yesu tiqa matavap é-møndæ-otév, yaq gezø-ein, “Zoqa manqat mokho mbaín. Zapa ndógo, gekha bawān ndigu, giqatønem, yaq ndigu izuizu ndønøfeapāt, nginik gékhoubám, até vømú-nasinim. Neka vemiaiv o evenap tiqatønem, yaq ndigu izuizu ndønøfeapāt, ta vemiaiv ndøgo o ndigu evenap, kopømba mbaín, oskia tiyagat. ²⁶ Saitan-qa bawan-qa yaq-te, matev até kopó. Ndego amba ekeza ezoqa tengeasamin, yaq teqa bawan géqatá. Yaq segénavøém. ²⁷ No nqova soqøsoqa amba Belzebul-qa bazaføgakh-te tøte-ngeasamin, av zo ndøzøte-manqate, yaq gê, zogī ezoqam, nqova soqøsoqa gekha ezoqam-qá bazaføgakh-tē ginø-ngeasumatun? Gê, Saitan-qā bazaføgakh-tē ginø-ngeasumatun? Av taoká. Yaq nakémbá. Tiqa matev møndø-unimanqatín, av nqægo, zoqa manqat mokho mbaín. ²⁸ No

† **12:20** 12:20 Ta yaya etæ-qa manqa mokho nqané: Ezoqam ndigu bazaføgakh mbain ndigu, Yesu ma géngiæzoák, geté gèzøtøkeé. **12:24** 12:24 Met 9:34; 10:25

12:28 12:28 Kel 10:38; 1 Zion 3:8

nqova soqøsoqa, Mbumbukiam-gé Nqová qate-ngeasumatún. Ndøgo zo āv qanezømás nqægo: Mbumbukiam-qa Megeat Matev, møndø-fakhán zo-te.

²⁹ Neka nøme nqáneq: Gê, ezoqa bazaføgakh-qape, kopømba ande av Saitan nde-go, teqa gigiap aqonam-qa toqogoat, yaq qo khoev-tē soqombó-ōq, gigiap voqombó-aqonām? Av taoká. Geté vðkho-løvønøvé. Váev, gigiap toqombo-aqonam, teqa khoev-te.

³⁰ Gekha ezoqām ndigu, no-te nøzøzaneav ndigu, ndigu nogí qaqa ezoqám. Neka gekha ezoqām ndigu, no ezoqa møvøbam-qa yaq-te tøkemav ndigu, ndigu ezoqa gèpanqasumít. ³¹ Yaq nakémbá, no nqazø-manqate: Gekha manqa-zapazapā ndøgo, ezoqa ndimatanam, até ndøgó-a, Mbumbukiam-qa iz ndingi:wat, ta manqa-zapazapa ndøgo, Mbumbukiam kopømbá, segembøé-navøém. Geté ezoqa Nqova Mbomambaqape-qa iz tengiu, Mbumbukiam ta manqa-zapa ndøgo gembøé-navøemák. ³² Ezoqam ndego, Ezoqam-ge Yo-qa yaq-te, manqa soqøsoqa ndemanqate, Mbumbukiam teqa manqa-zapa ndømbøe-navøém. Geté ezoqa Nqova Mbomambaqape-qa yaq-te, manqa soqa te-ein, Mbumbukiam teqa manqa-zapa gembøé-navøemák, ndaki yage-te neka yage nøme, megemege-te ndo:go.”

Tae nanga eqeieqei o soqain toqoqeiv, yaq soqoté-qatéq, av nqægo, tae ndøgo eqeieqei o soqain
(Luk 6:43-45)

³³ Yaq Yesu manqat nøme ge:zømas, gezø-ein, “Tae eqeieqei tøgoat, yaq até nangá-ya, eqeieqei. Geté tae soqain tøgoat, yaq até nangá-ya, soqain. Tae nanga eqeieqei o soqain toqoqeivat, yaq soqoté-qateqát, av nqægo, tae ndøgo eqeieqei o soqain.

³⁴ Zo waza soqøsoqa. Gê, manqat eqeieqei áv khazøté-manqatāt, zo manqa-zapazapa-us ndozogo? Nakhoa mbain. Ezoqa ndøgo témanqatát, gekha matavāp ndøgo, teqa mokho-te qamømbo-tøva. ³⁵ Ezoqa eqeieqei, matev eqeieqei ndøgoatún. Zapa ndøgo, teqa mokho-te, matavap eqeieqei mbøigú. Geté ezoqa soqaqape, matev soqøsoqa ndøgoatún. Zapa ndøgo, teqa mokho-te, matavap soqøsoqa mbøigú.

³⁶ No nqazø-manqate: Gekha manqāt ndøgo, ezoqa khokho sa ndimanqate, Manqa ovøyam khøuwa kandambaqape-te, Mbumbukiam-te manqa ndø-ovøemém. ³⁷ Gekha manqāt ndøgo, qo ndoqo-manqate, Mbumbukiam qo eqeieqei o soqain ndøgo tenéqæq.”

*Felisi ezoqam Yesu-qa umingiap matev qeivi-qa gigoam
(Mak 8:11-12; Luk 11:29-32)*

³⁸ Yaq Mozes-qa guguna manqat nømendim ezoqam neka Felisi ezoqa nøme, Yesu gimbo-einim, “Nøméndim ezoqam. Umingiap matev qómataná. Yaq ni tåbati-nøtén, qo Mbumbukiam ndokhofotåq.”

³⁹ Geté Yesu gezø-qavøiu, “Zo ezoqa ndakin nqazoyage, zo ezoqa soqøsoqá neka zo Mbumbukiam-te tøkebeáv. Yaq ndakin, zo umingiap matev qeivi-qa mba zøgó. Geté zo matev nøme zóqeivimák. Sa ndógo tozóqeivím, av Ziona qambøe-fakhan, ndego Mbumbukiam-ge manqa vevezam ezoqam. ⁴⁰ Kopømba ande av Ziona khøuwa misika neka lova misika zongøyam-qa mokho-te gu:goam, yaq até Ezoqam-gé Yó-a, manqei mokho-te åv tenégoát, khøuwa misikå neka lova misika. ⁴¹ Mbumbukiam-qa Manqa Ovøyam Khøuwa Kandambaqape-te, ndigu Niniva vemia-vak, segéwån. Yaq ndigu zo ezoqa soqøsoqa mé:zæb, zo ndakin nqazoyage. Zapa ndógo, ndigu manqa-zapazapa-te gigoam, måndo-qambúz, Ziona-qa manqat gi:yogem. Geté, nqåe! Ngenek ezoqam zo namba nge:go, ngenek Ziona ùnime:løvuám. Geté zo qambuzaneáv, teqa manqat qazoyogem. ⁴² Neka Mbumbukiam-qa Manqa Ovøyam Khøuwa Kandambaqape-te, até ndugú-a, Siba manqei kawa sævam kandambaqapu, segé-itån. Yaq ndugu zo ezoqa soqøsoqa mé:zæb, zo ndakin nqazoyage. Zapa ndógo, ndugu qåmbå gunduwav, Solomon-qa matavap loloakh manqat vømømbø-ewag, ndego kawa ezoqam kandambaqape. Geté, nqåe! Ngenek ezoqam zo namba nge:go, ngenek Solomon ùnime:løvuám. Geté zo teqa nømendim manqat ndapeáv.”

*Matev soqaqape tøfakhan, ezoqa manqa-zapa-te nqawa tevesez
(Luk 11:24-26)*

⁴³ Yaq Yesu manqat nøme ge:zømas, gezø-ein, “Nqova soqa ezoqam-te tefakhan, yaq ndego mbenga qaqaniap manqei-té gé-okhoát. Manqei eqeieqei-qa ndóvawét, te:yagat. Geté qeivia-v tøgoat, ⁴⁴ ekeza manqat åv gené-ein nqægo, ‘Såg. Nøkeza khoev-té qatøveséz, ma qatønde-fakhan ndøgo.’ Yaq ndego nango tevesez, ta khoev-te ndøgo, ezoqam mbain, tembøe-khaz, viayáp neka gapuk mbain. ⁴⁵ Yaq nangó genówáv, nqova soqøsoqa seven nøme vømøndó-khatøb, ndigu uni gi:soqøsoqozam. Av teoká, av ndego ekezan nde:go. Yaq ndigu tindúzáv ndøgo, namba vøméqøm. Yaq vaev-te ndøgo, ndego ezoqam, teqa yage unimé:-soqá. Av taoká, av

bugukhokhof ge:yagam. Matev āv t̄əz̄əmbé-fakhán, nginik manqa-zapazapa-us ezoqam, ndakin kh̄əuwa-te ngiyage.”

Yesu-gu evo neka emekheis, gekha ezoqām?

(Mak 3:31-35; Luk 8:19-21)

⁴⁶ Yesu ezoqa ewaqape namba, manqa mo:manqatám, yaq nqáe! Evo neka tegi emekheis t̄in̄əfákhāz. Bavokhó so-gowán. Te namba manqa manqate-qa nd̄əgoám. ⁴⁷ Yaq ezoqa n̄əme āv gim̄b̄ə-einím nqáego, “Nqáe! Qavo neka qamekheis, ngówani, bavokho. Ndigu manqa manqate-qa nd̄əgó, qo namba.”

⁴⁸ Geté yaq Yesu āv gende-qav̄əiú nqáego, “Nogu evo neka nogi nqamekheis kin̄əgoam?” ⁴⁹ Yaq Yesu zenda ekeza paev ezoqam-té gen̄əqantáv, ge-ein, “Nqáe! Nogu evo neka nogi nqamekheis, ngínik, ngiwaniap. ⁵⁰ Zapa nd̄əgo, gekha ezoqām ndigu, noge Tat-qa poev ndimbopaev, ndego yan-te ngo:yage, nogu evo neka nogi nqamekheis ndígu.”

13

Ezoqa manqei vinivinimba-te, wit nanga gez̄əgeakhat, taqa yaya et̄ə manqat

(Mak 4:1-9; Luk 8:4-8)

¹ Ta kh̄əuwa kopo-te nd̄əgo, Yesu khoev ḡə-iváv. Yaq nd̄əgeg-té gen̄ə-ová, v̄əm̄əqom. ² Geté ezoqa kh̄əpumu-khouwéz, gindupindam te-te. Yaq Yesu khagua-té gen̄əketáo, v̄əuqom. Ezoqa nd̄əgeg-té giwaniapám. ³ Yaq ndego yaya et̄ə manqat me:z̄ómás. Kopoáv. Av genengáz nqáego,

“Nqáe! Ezoqam m̄ənd̄əgoám. Khae-té gen̄əwáv, wit nanga v̄əm̄ə-z̄əgeakh. ⁴ Yaq wit nanga ge:panqabumat, n̄əme nakhoa-té gin̄ə-o:atát. Yaq pipisi tindu-l̄əvuvám nd̄əgo, v̄əlouz.

⁵ Geté n̄əme ndigu, nandi-té gin̄ə-o:atát. Nandi-te nd̄əgo, manqei khapekhapémbá qat̄əke:pat. Yaq mbusa nakhamas-té gin̄ə-fakhan̄əvém. Zapa nd̄əgo, manqei andé mbáin. ⁶ Geté yaq, kh̄əuwa gendosasev, mbusa ndigu gifakhatat, kh̄əuwa tatas nd̄əlouwáz. Yaq ḡəkusíz. Zapa nd̄əgo, ndigu ngum uni mbunip̄əteáv.

⁷ Wit nanga n̄əme, gapuk-té gin̄ə-o:atát. Yaq gapuk nd̄əgo qa-eqa, ndigu ḡəv̄ət̄əgeám.

⁸ Geté wit nanga n̄əme, manqei eqeieqei-té gin̄ə-o:atát. Yaq kop̄əmbá gi-eqanat, nanga v̄əqataz. Wit nanga n̄əme ndigu, 100, louzi nonqo git̄əkebupat. N̄əme ndigu 60, neka n̄əme ndigu 30.”

⁹ Yaq Yesu gez̄ə-ein, “Gekha ezoqām ndego, gea t̄əmbogoat, yà beyogé.”

Yesu gekha zapā, ezoqa yaya mba gezø-etæam
(Mak 4:10-12; Luk 8:9-10)

¹⁰ Yaq Yesu-gi paev ezoqam tinduzáv ndógo, vombō-bevøpem, “Qo gekha zapā, yaya mba ndoqo-etæ, ezoqa ndoqote-zømesim?”

¹¹ Yaq Yesu gezø-qavøiu, “Mbumbukiam zo mba zøtáke, zo nogi paev ezoqam, mokho manqat tøzøte-zøtez, teqa Megeat Matev-qa yaq-te. Geté ezoqa nøme-te, ndego takeáv. ¹² Gekha ezoqām ndego, mokho gendap, Mbumbukiam otevat nøme mba mbøé-etoám. Yaq ndego otevat kandambá tømbo goat. Geté gekha ezoqām ndego, mokho ndapeav ndógo, yaq Mbumbukiam até otevat-qasé-a, ndømbogo, segéviwám. ¹³ No ndigu yaya mba tæzømbe-etæ ndógo: Ndigu ndikeðgé. Geté géqeivimák. Neka ndigu ndiyðgé. Geté mokho gèndapemák. ¹⁴ Yaq av nqægo, manqat ndógo, Mbumbukiam-ge manqa vevezam ezoqam Aezaya gepeawam, gè-unimanqatín, ndógo qa-ein,

‘Zo ndòzo-ewagát.

Geté manqa mokho zombó-ndapemák.

Zo ndòzo-kewagát.

Geté zóqeivimák.

¹⁵ Nginik ezoqam,

mbøni gèzø-føgøføgakhám.

Neka gea gèzø-tokeáp,

neka bøi ndikøpøitáp.

Zapa ndógo, ndigu poeveáv,

bøi ti:qeivat neka gea ti:-ewagát,

neka mokho tindapem,

yaq no-te vøndé-qambūz,

no vøté-khakheinøvēm.’

¹⁶ Geté zo khanakhanakh mbá qanegó. Zapa ndógo, zo bøi ndøzøte-qêiví neka gea ndøzøtē-yøgē. ¹⁷ No unimanqatín nqazø-manqate. Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam neka matev egeiegei ezoqa kopoáv, matev qeivi-qa ndøgoám, zo ndakin nqazo-qeivi. Geté ndigu qeiviáv. Neka ndigu manqat yoge-qa vøgoam, zo ndakin nqazoyoge. Geté ndigu yogeáv.”

Ezoqa manqei vinivinimba-te, wit nanga gezøgeakhat, taqa yaya etæ-qa manqa mokho

(Mak 4:13-20; Luk 8:11-15)

¹⁸ Yaq Yesu tegi paev ezoqam gezø-ein, “Gèndoyogé, yaya manqat ndógo, wit nanga zøgekhæm-qa yaq-te qazø-eta, taqa manqa mokho.

¹⁹ Wit nanga ndigu, nakhoa-te gi-o:atat, taqa manqa mokho nqáneek: Ezoqa nøme, ndigu Mbumbukiam-qa Megeat Matev-qa yaq-te, manqat giyogemín, mokho upøgimáv. Yaq nqova soqaqape, até gendewavín, manqat vøe-vibamín, tiqa mbøni mokho-te tøu-ogeakhat.

²⁰ Neka wit nanga ndigu, nandi-te gi-o:atat, taqa manqa mokho nqáneek: Ezoqa nøme, Mbumbukiam-qa Manqat nakhamas-té ginø-ndapemín. Khanakhanakh-ús. ²¹ Geté ta manqat ndøgo, uni mbuvøemáv, tiqa mokho-te. Yaq ndigu føgøføgakh wanimáv. Mbumbukiam-qa Manqat zapaya, yage føgakh-qape o ngenøgim matev qazø-fakhanín, ndigu nakhamas-té ginø-o:azín.

²² Neka wit nanga nøme ndigu, gapuk-te gi-o:atat, taqa manqa mokho nqáneek: Ezoqa nøme, Mbumbukiam-qa Manqat ambá giniyogé. Geté ndigu fofogeap khåpe zømbe-khouwevín, tiqa yage zapaya, neka tiqa poev matev, gigiap kopoav-qa yaq-te, vøtubamín. Yaq Mbumbukiam-qa Manqat, tiqa mokho-te ndøgu, gèvøtagín. Yaq kopømba mbáín, mokho tømbo-fakhan.

²³ Neka wit nanga ndigu, manqei eqeieqei-te gi-o:atat, taqa manqa mokho nqáneek: Ezoqa nøme, Mbumbukiam-qa Manqat gøyogemín neka mokho vømbø-ndapemín. Yaq Mbumbukiam-qa Manqat, mokho mbófakhán. Kandambá. Ezoqa nøme-te 100, neka ezoqa nøme-te 60, neka ezoqa nøme-te 30.”

Wit neka avøeavøe sa qamu-umiavat, taqa yaya etæ manqat

²⁴ Yaya etæ manqat nøme, Yesu ge:zømas, nqáneek. Gezø-ein, “Mbumbukiam-qa Megeat Matev, kopømba ande av nqægo: Ezoqa møndøgoám. Khae-té genøwáv, wit nanga mbomømboma vømø-zøgeakh. ²⁵ Geté ezoqa ewaqape ate av-té gi:sømbiapat, tege qaqa ezoqam tendowáv ndøgo, avøeavøe nanga vøpomogim, ndøgo wit ma gi:zøgeakh, sasa ndøwav. ²⁶ Yaq wit nanga mbusa gifakhaz, gi-umianat, mokho vøtøkebam, yaq até avøeavøé-a, namba me:-umiavát.

²⁷ Yaq khae eve-gi sasae ezoqam, nqanek matev giqeivim, tinøzáv ndøgo, vømømbø-einim, ‘Khanánqa. Qo wit nanga eqeieqei aboqo-zøgeákh. Geté ndakin avøeavøe áv khané-fakhanam?’

²⁸ Yaq gendo-ein, ‘Qaqa ezoqám abe-matanám.’

Yaq sasae ezoqam gimbo-einim, ‘Gé, batíniav? Avøeavøe ambá nimø-khofoemín.’

²⁹ Geté ndego áv gezømbe-qavøiú nqægo, ‘Mbáín. Avøeavøe naqanøkā ndøkhoføðem. Soqáín ndøgo, wit namba tøzøte-khofobem. ³⁰ Wit avøeavøé namba sa bete-umianét, atema

vingisam khøuwa vizimø-khantøzēm. Yaq no sasae ezoqam āv qazømbé-ein nqáego, “Avøeavøe vøkhæ-khofoém, vø-møvøemem, yaq sasa zósønqotøvēm. Yaq wit zóvingisumém, noqa lou møvøyam khoev-te vozó-nqeitøzēm.” ’ ’

Masted tae nanga-qa yaya etæ manqat
(Mak 4:30-32; Luk 13:18-19)

³¹ Yaya etæ manqat nøme, Yesu ge:zømas, nqáneq. Gezø-ein, “Mbumbukiam-qa Megeat Matev, ndøgo andé masted tae nangá, ezoqa khæ-te gezøgeakhin. ³² Nginik tae nanga khapímbá. Geté mbusa qafakhanin, qakhouwevin, tae kandambá. Avøe gigiap nøme møndø-løvuumín. Yaq tae ndøgo tøyat, pipisi até gindi-løvuvamin, taqa tang-te vø:viviamin.”

Flawa poponøvem nonqo, taqa yaya etæ manqat
(Luk 13:20-21)

³³ Yesu yaya nøme gezø-eta, nqáneq, “Mbumbukiam-qa Megeat Matev, andé flawa poponøvem nonqó. Sakheis khasøkhasis ndø-upøgimatún, khapémbá, flawa-te vøu-pomogimimin. Flawa poponøvem nonqo, khapelavøqase ambá qanegó, neka flawa kandambā. Geté flawa ate ndi:gu, sègemø-popoezín.”

Manqat nøme, yaya etæ-qa yaq-te
(Mak 4:33-34)

³⁴ Yesu nqanek manqat ate ndægo, ezoqa ewaqape gezø-manqatam, ndego yaya mba zø-etæám. Ndego manqat bavokho manqatemáv. Geté yaya mba zø-etæám. ³⁵ Yesu av ge:matønumam ndægo, yaq manqat ndøgo, Mbumbukiam-ge manqa vevezam ezoqam ge:-ein, gè-unimanqatín. Ta manqat nqáneq, “No ezoqa manqat tæzø-manqatat, yaya mba nøzø-etæát. Manqat ndøgo, no ezoqa tøte-zømesimat, khonoam-té qagoám. Nupøkhán mbá, Mbumbukiam manqei-qape gekhakheinam, atema ndakin.”

Wit neka avøeavøe, taqa yaya etæ-qa manqa mokho

³⁶ Yesu ezoqa ewaqape gezivaz, khoev mokho-te vømø-on, yaq tegi paev ezoqam tinduzáv ndøgo, vømbø-einim, “Yaya etæ ndøgo, ezoqa avøeavøe nanga khæ-te gepomogim, taqa manqa mokho gekhâm? Kopømbâ toqoti-nømand?”

³⁷ Yaq Yesu gezø-qavøiu, “Ezoqam ndego wit nanga eqeieqei gezøgeakh, khæ-te, ndego Ezoqam-gé Yó. ³⁸ Khæ ndøgo, manqei-qapé, neka wit eqeieqei ndigu, Mbumbukiam-gí ezoqám, teqa Megeat Matev-te ndu:gu. Geté avøeavøe ndøgo, ndigu nqova soqaqape-gí ezoqám. ³⁹ Qaqa ezoqam, ndego avøeavøe nanga soqøsoqa gepomogim, ndego nqova soqaqapé. Neka wit vingisam khøuwa ndøgo, manqei-qape-qá

vaév. Neka sasae ezoqam ndigu, enzol ezoqám. ⁴⁰ Kopømba ande av ezoqam avøeavøe gikhoføem neka vøsonqotøvem, yaq manqei-qape-qa vaev-te, matev āv tønéfakhán. ⁴¹ Ezoqam-ge Yo, ekeza enzol ezoqam ndókhofotáz, yaq gekha ezoqám ndigu, teqa Megeat Matev mokho-te, manqa-zapazapa ndigu neka ezoqa nøme manqa-zapa-te ndi-ituzá, vómøvāb. ⁴² Yaq ndigu gøinam wageap-té ginø-nqagivém. Yaq tí-eivumát ndógo, neka khaya vøvivisumāt.

⁴³ Geté ezoqa eqeieqei ndigu, andé khøuwa me mé-sanqatavát, Tat-qa Megeat Matev-te. Gekha ezoqām ndego, gea tømbo goat, yà beyogé.”

Yakhaseke moni-us, khae-te qakhonawam, taqa yaya etæ manqat

⁴⁴ Yaq Yesu yaya nøme zø-etá, gezø-ein, “Mbumbukiam-qa Megeat Matev, kopømba ande av nqægo: Ezoqa khae nøme-te, yakhaseke ndøqeív. Moni-ús. Manqei mokho-té qakhonawám. Ta yakhaseke mokho-te ndøugu, moni kandambá gu:nqeitavam. Yaq ndego ezoqam, nqanek yakhaseke nqawá genø-khonáo, sasa ndøqavan. Khanakhanakh khàpe mbøe-khouwév. Yaq até gendego, ekeza gigiap ate qambøegoam, gèwí. Yaq moni geqas ndigu, khae ndógo tewí, ma moni yakhaseke-us ge:qeiv.”

Ezoqa agiwa qanimav-qapi gezømet, taqa yaya etæ manqat

⁴⁵ Yesu yaya etæ manqat nøme ge:zømas, nqáne. Gezø-ein, “Neka Mbumbukiam-qa Megeat Matev, kopømba ande av nqægo: Stoa eve møndøgoám. Ndego agiwa-qasis qaniquanimav-qa ndøvawám. ⁴⁶ Yaq khøuwa nøme, agiwa qanimav-qapi ndøzømét. Tiqa fia kandambá. Yaq ndego até gendego, gigiap ate qambøegoam, gèwí. Yaq moni geqas ndigu, agiwa-qasi me:wí.”

Zonga voe gi:ndapin, taqa yaya etæ manqat

⁴⁷ Yesu yaya etæ manqat nøme ge:zømas, nqáne. Gezø-ein, “Neka Mbumbukiam-qa Megeat Matev, kopømba ande av nqægo: Ezoqa voe gi-ogimin, zonga bugug vinivinimbá gindapin. ⁴⁸ Zonga voe gumu-khazemin, yaq ndøgeg-té ginø-itimín, vøqonavin, zonga sasa ndøgevezonamin. Zonga eqeieqei ndigu, lagu-té ginø-qonøzemín. Geté zonga soqøsoqa, gèngagevemín.

⁴⁹ Manqei-qape-qa vaev-te, matev kopo āv tønéfakhán. Enzol ezoqam tindúzáv ndógo, ezoqa vø-qatøzø, eqeieqei vini neka manqa-zapazapa-us vini. ⁵⁰ Yaq manqa-zapazapa-us

ezoqam, gøinam wageap-té ginø-nqagivém. Yaq tí-eivumát ndógo, neka khaya vóvivisumāt.”

Awenege nømendim matev neka ndakinak nømendim matev

⁵¹ Yaq Yesu ekeza paev ezoqam gezøbevap, “Ge zô, nqanek manqat ate nqægo, taqa manqa mokho mozóndapem?”

Yaq gimbo-qavøinam, “Ni mðindapém.”

⁵² Yaq Yesu gezø-ein, “Gekha ezoqām ndego, Mozes-qa guguna manqat ge:-otev, yaq ndego Mbumbukiam-qa Megeat Matev mokho-te, ge-noge-paev-ezoqam-ev, ndego andé khoev evé. Ndego teqa khoev kouwat mokho-te, gigiap ndemøvøyam, gigiap qaniqanim vinivinimbá ndømbogo, nøme ndakinák neka nøme awenegé, yaq ta gigiap ndøgo, nøme vøndō-ovøe.”

Yesu ekeza vemiaiv-ak gisanqawem

(Mak 6:1-6; Luk 4:16-30)

⁵³ Yesu nqanek yaya etæ manqat zømesim qamømbøe-navøem, yaq ta manqei ndøgo ge-ivav, ⁵⁴ ekeza vemiaiv-té genøwáv, Nazalet, neka Zu ezoqam-qa guliguli khoev-te, ezoqa vøme-zømesim. Yaq ndigu manqat gimboyogem, nqova ndafe kandambá neka ekeza mokho-mba gibond, “Ngenek ezoqam, matavap loloakh neka bazaføgakh, umingiap matev gone nonqo, gekham-tê gendap? ⁵⁵ Gê, ngenek khoev puanam ezoqam-gê yò? Neka tegu evo, Melí? Neka tegi emekheis Zêms, neka Zoséf, neka Saemôn, neka Zudás? ⁵⁶ Neka até tegi sænakheis ate ndi:gú-a, ni namba zí:yage? Gê, ngenek ezoqam, teqa matev ate ndægo gekham-tê gendap?” ⁵⁷ Yaq ndigu vemiaiv-ak, Yesu gèsanqawém.

Geté yaq Yesu gezø-ein, “Manqei nøme-te, Mbumbukiam-ge manqa vevezam ezoqam, gèmbovizáp. Geté ekeza manqei-te neka ekeza khoev-te, ezoqa vizupáv.”

⁵⁸ Ta vemiaiv-te ndøgo, Yesu umingiap matev, agé matanapøteáv. Zapa ndøgo, ndigu unimanqatinteáv.

14

Zion, ndego ibøkha iz etoam ezoqam, gilaem

(Mak 6:14-29; Luk 9:7-9)

¹ Ta khøuwa-te ndøgo, Elod ndego, Gelili plovins-ge kawa ezoqam gegoam, Yesu-qa yaq-te, manqat ndø-ewág. ² Yaq ekeza sasae ezoqam gezø-ein, “Ngenek Ziön ategó, ndego ezoqa ibøkha iz gezø-etoumam. Løvøte-te nangó abetøndo-khandí:v. Yaq nakémbá, bazaføgakh teqa mokho-te ndøu-sasaeat, umingiap matev ndematanam.”

³ Elod nqanek manqat ge-ein, zapa ndøgo. Ibugukhokhof

Elod Zion gèmvøiú, ndimbula-te vø-utav. Elodias zapayá gene-matanám. Ndugu Elodias, ibugukhokhof tege namba qawan Filip-gú zas ndøgoám. Geté Elod sègeviwám. ⁴ Yaq Zion Elod äv gembøe-manqatám nqægo, “Khafeáp nandav, namba qawan-gu sævam qoqo-oki.” ⁵ Yaq Elod Zion ambá gelavawín, ta zapaya. Geté ndego ezoqam-qá møe ndøgoám. Zapa ndøgo, ndigu Zion Mbumbukiam-gé manqa vevezam ezoqam me:vewám.

⁶ Yaq Elod ge:qan, ta khøuwa iz gemø-khantaz, zifuap namba lou gilog, Elodias-gu yu tiqa megemege-te, gè-ogiam. Yaq Elod poev kandambá qambowav, tuqa ogiam-te. ⁷ Yaq Elod até gendego, vømbø-ein, “No unimanqatín nqataqa-manqate. Nøtaqambé-khavožák. Gekha gigiáp ndøgo, qo poev taqagoat, soqonø-eín, yaq søtaqá-etoám.” ⁸ Yaq ndugu Elod evo mbobeváp, taqa yaq-te. Yaq ndugu Elod manqat äv tumbøe-qavøiú, av evo-qa poev qægoam, gumbo-ein, “Noqa poev nqáneq. Zion, ndego ibøkha iz etoam ezoqam, teqa kawa melek-té qazøtøndó-qonøvém, no-te sasa zotøndó-ndapëm.”

⁹ Yaq Elod nqanek manqat ge-ewag, ndego khanakhanakh mbain. Mbøni mbová. Geté ndego nakhag ezoqam äv tezømbe-eín, av tuqa poev qægoam. Zapa ndøgo, ndego manqat ezoqa ewaqape-qá bøi-té genø-eín. ¹⁰ Yaq ndigu até gindigonem, ndimbula khoev-té ginøžáv, Zion monqo vømømbø-kepøzem. ¹¹ Yaq Zion-qa kawa, melek-té ginø-qonøvém, mbasønakam vømømbó-etømem. Yaq ndugu evo-té gunøndáp, vømømbó-etoam. ¹² Yaq Zion-gi paev ezoqam manqat giyogem, tinduzáv ndøgo, Zion-qa kha vøndapem, sasa mø-ozem. Yaq Yesu-té ginøžáv, vømømbø-einim.

Yesu ezoqa bawan-qape ge:zøkef

(Mak 6:30-44; Luk 9:10-17; Zion 6:1-14)

¹³ Yesu Zion-qa yaq-te manqat ge-ewag, gilaem, ndego khagua-té genøketáo, yaq-keoqa sasa ndøqantav. Ndego ambá ezoqam-av manqei-té genøtinín, neka vømē-yakhapusivin. Geté ezoqam giyogem, av nqægo, møndø-qantäv, ndigu tiqa vemivemiav sège-yovitát, Yesu gimbopavat. Zapá ginøžáv. ¹⁴ Yesu gemø-asa, ezoqa bawan-qape mba mo:qeív. Yaq ndego tanakh zøgó, neka enqoni-us ezoqam vøkhakheinøvem.

¹⁵ Yaq qakhagus ndøgo, ekeza paev ezoqam tinduzáv ndøgo, vømbø-einim, “Gèkhagustét, neka vemivemiav mbain, nqanek. Ezoqa bawan-qape é-moqo-khofosám. Yaq vemivemiav-té giabenøžáv, ekeza lou bemøwi.”

¹⁶ Geté Yesu gezø-ein, “Mbain. Ndigu qavønipøteav tøgoat, kopømbá. Lou zo zozø-etoám, tilog.”

17 Yaq gimbo-einim, “Gê, áv khatígonēm? Ni flawa faev neka zonga menas mba nigú.”

18 Yaq Yesu gezø-qavøiu, “Zøtøndé-upøzonām.” 19 Yaq ndego ezoqa bawan-qape, gagayag-te qonam manqat zø-eín. Yaq até gendego, nginik flawa faev neka zonga menas, gè-upøzó, yan-te sasa ndøqan, Mbumbukiam ike manqat vømbø-ein. Yaq flawa gèmbegím, ekeza paev ezoqam vøzø-etoam, yaq ndigu ezoqa ewaqape sasa zø-etoam. 20 Yaq ezoqa ewaqape lou tilóg ndógo, até vøzø-ewez. Yaq lou mbegeap ndøgo, ezoqa gi-ivøvem, gèpizumém. Yakhav tuélv ginqeitømem, qamøvea.

21 Ezoqa kopoav-qapé, nqanek lou gilog. Angana ate gi:goam, ande áv faev taosén ndi:gú. Geté sakheis neka nakheis, lou gilog, ndigu gevebøpøteáv.

*Yesu ibøkha mumat go:geavun
(Mak 6:45-52; Zion 6:15-21)*

22 Yesu nginik ezoqa kopoav-qape, lou guzumbu-etoam, yaq até gendego, tegi paev ezoqam vøzø-ein, “Zo khagua-té qanøketáb, yaq-keoqa vø:qantav. No nginik ezoqa ndøtokho-khofosám.” Yaq ndigu vøšøkuzim, sasa ndøtinim. 23 Yesu ezoqa gumu-khofosam, yaq manqei poyat-té genøqavíg, yakhapus-mba vømø-guligulim. Yaq qapøistat, yakhapus mbá sege-goát. 24 Ndakin tegi paev ezoqam-qa khagua, anana-mbá qanuteitát. Qámbá. Khamøe sògo-qaqavøemám neka vøshintavam.

25 Yaq lova ande av 3 o 4 oklok ndægo, Yesu ekeza paev ezoqam-té genøwáv. Ibøkha mumát gono:mát. 26 Geté ibøkha mumat go:geavun, gi-ometam, ndigu møe kandambá gigonem. Até vøe-einim, ndego gevøgé. Yaq gèzøgeá.

27 Geté Yesu até gendego, gèzøndo-akhá, “Zo møe ndøgòném. Nó!”

28 Yaq Pita gembo-ein, “Evézøza. Unimanqatin qo toqogoat, qonø-eín. Yaq ibøkha mumát qatøndónáv qo-te.”

29 Yaq gembo-qavøiu, “Qanimáv. Mòqotøndoqáv.”

Yaq Pita até gendego, khagua gè-iváv, ibøkha-te vøvuao, Yesu-te sasa ndøwav, ibøkha mumat. 30 Geté khamøe-qape geqeiv, ndego møe ndøgó. Yaq gègeonát. Gendo-akha, “Evézøza. Gènøtøké.”

31 Yaq Yesu nakhamas-té genøvisí, vømbøgea. Gembo-ein, “Qoqa unimanqatin khapémhá, Mbumbukiam-te. Gekha zapá ndoqoto-nake?”

32 Yaq ndigu ezoqa menas khagua-te gi:ketab, khamøe-qape sègevøitáv. 33 Yaq ezoqam ndigu, khagua-te gu:guvam,

Yesu gèmbò-vizumém. Gimbo-einim, “Unimanqatín. Qo uni Mbumbukiam-gé-Yo-ín.”

Yesu Genesalet manqei-te, enqoni-us ezoqam gekhakheinøvem

(Mak 6:53-56)

³⁴ Yesu tegi paev ezoqam namba giqantavat, yaq Genesalet manqei-té gimøqá. ³⁵ Ta manqei-te ndøgo, ezoqa Yesu gimatøvemem, yaq vemivemiav ndøgo, avøavun qagoat, manqa ndøkhofotømém, yaq ndigu enqoni-us ezoqa ate gi:goam, te-te sasa ndo-upøgim. ³⁶ Yaq ezoqa āv gimbøe-viømém nqægo, “Kopømbâ, nginik enqoni-us ezoqam, ndabua ov-qase mba tiqa-khanøzumat. Yaq enqoni segezø-navøemat.” Yaq gekha ezoqām ndigu, teqa ndabua gimbo-khanazumat, enqoni sègezø-navøemtát.

15

Mbumbukiam-qa nømendim matev, atanakha-zapazapa-za-qa nømendim matev, gèlvuám

(Mak 7:1-13)

¹ Khøuwa nøme, Felisi ezoqam neka Mozes-qa guguna manqat nømendim ezoqam ndozáv, Yesu-te. Zelusalem taon-té ginduzáv. Gimbo-einim, ² “Gekha zapá, qogi paev ezoqam, nigí atanakha-zapazapa-za-qa nømendim matev ndimøkuiam? Ndigu bugukhokhof zenda uni sunguzumáv, lou gilogin.”

³ Yaq Yesu gezø-qavøiu, “Geté ge zô, gekha zapá, zøkeza nømendim matev zapaya, Mbumbukiam-qa guguna manqat ndozo-møkuiam? ⁴ Mbumbukiam āv gene-eín nqægo, ‘Qave neká qavo, gèzøvizáp. Gekha ezoqām ndego, eve o evo soqa manqat tembo-ein, ndego ezoqa yà belaém.’ ⁵ Geté zo ndozo-manqate, ezoqa kopømbaqapé, eve o evo sa tembo-ein, av nqægo, gekha gigiāp ndøgo, no amba qo tøtaqa-etoamin, ndøgo Mbumbukiam-qā. ⁶ Geté gekha ezoqām ndego, manqat av nqægo nde:manqate, ndego vizap mbaín, eve-te neka evo-te. Yaq av nqægo, zo zøkeza nømendim matev mokhote, Mbumbukiam-qá Manqat zomøkuiám. ⁷ Zo khavozam ezoqām. Mbumbukiam-ge manqa vevezam ezoqam Aezaya, zo me:-eín, av ge:-ein nqægo,

⁸ ‘Nginik no tou mbá ginømbe-vizáp.

Geté tiqa mbøni qámbá no-te.

⁹ Ndigu noqa iz, khokhó sege-eqawát.

Zapa ndøgo, ndigu ezoqam-qá nømendim matev mba me:zømesimít.

Ambá ndøgo, noqā nømendim matev.’ ”

Ezoqam ande áv kené-manqa-zapa-us-ev-in?
(Mak 7:14-23)

¹⁰ Yaq Yesu ezoqa ewaqape ndømøváb, gezø-ein, “Unime-yogé, neka mokho vømbō-ndapem! ¹¹ Ezoqam ambá ndøgo, tenē-manqa-zapa-us-ēv, Mbumbukiam-qa bøi-te, lou ndøgo, teqa manqa-nqa-te ndø-oev. Geté tene-manqa-zapa-us-evín ndøgo, manqat ndøgo, teqa manqa-nqa-te ndøndo-fakhate.”

¹² Yesu nqanek manqat ge-ein, yaq taqa zita-te, tegi paev ezoqam tinduzáv ndøgo, gimbo-einim, “Ge qô, moqoté-qateq? Felisi ezoqam mbøni nqosøgeap mboyogém, qo nqanek manqat qoqo-ein.”

¹³ Yaq Yesu gezø-qavøiu, “Gekha gigiāp ndøgo, noge Tat, ndego yan-te ngo:yage, ogekhæav ndøgo, ndøkhofé. ¹⁴ Ság! Sègezø-iváv. Ndigu bøi waev mbain ezoqam ituza-qa ndøgó. Geté até ndigú-a, bøi waev mbaín. Bøi waev mbain ezoqam, bøi waev mbain ezoqa nøme te-itu, yaq ndigu ezoqa menas, manqei ozu-te, até sugumú-o:áz.”

¹⁵ Yaq Pita gendo-ein, “Kopømbâ, yaya ndøgo, ezoqa qoqozø-eta, mokho toqoti-nømand?”

¹⁶ Yaq Yesu gezø-qavøiu, “Gê, até zó-a, manqa mokho upøgimáv? ¹⁷ Ge zó, møzøté-zøtez? Gekha lōu ndøgo, manqa-nqa-te ndø-oev, gus-té qanø-okhó. Yaq vaev-te nqawa møndø-fakhanín. ¹⁸ Geté manqat soqøsoqa ndøgo, manqa-nqa-te ndøndo-fakhate, ndøgo mbøni-té qando-fakhanín. Matev nqánek, ezoqam Mbumbukiam-qa bøi-te ge-manqa-zapa-us-evin. ¹⁹ Zapa ndøgo, matavap soqøsoqa, kopømba ande av ezoqam pakhapakha khaneam matev neka nøkenøkem ngi-wat matev neka mambe matev neka aqonam matev neka meakha manqat manqate matev neka manqat ponqom matev, ndøgo mbøni-té qando-fakhaté. ²⁰ Ezoqam nqánek gene-manqa-zapa-us-ev-ín, Mbumbukiam-qa bøi-te. Geté ezoqam bugukhokhof zenda uni sunguziav tegoat, lou telog, ndøgo gé-manqa-zapa-us-ev-ák.”

Bawan vini-ak sævam, Yesu gu-unimanqatin
(Mak 7:24-30)

²¹ Yesu nqanek manqei ge-ivav, yaq Taya neka Saedon taon avønin-té genøwáv. ²² Yaq nqáe! Keinan bawan sævam ndøwáv, ta manqei-te ndøgo guyagam, gundu-akha, “Evézøza. Deivid-ge Zeo. No tanakh gènøgó. Nogu yu, nqova soqa mbøigú. Gèngiitét.”

²³ Geté Yesu yaq manqat-qase qavøiwateáv, tu-te. Yaq tegi paev ezoqam tinduzáv ndøgo, vømbō-einim, “Vøkhofotáv, ngunuk, niqa zita-te ngundu-akhayam.”

24 Yaq Yesu gendo-ein, “No Mbumbukiam Izlael ezoqam-te mbá gendo-khofotán, ndigu kopømba ande av sip ndi:gu, gi-ewaz.”

25 Geté ndugu tunduwáv ndógo, katuk vømøkui, gundu-ein, “Evézøza. Vønøtøké.”

26 Yaq Yesu gumbo-qavøiu, “Matev eqeieqeí mbá, nakheisqa lou toqondap, yaq gaqo sasa qozønqagím.”

27 Yaq ndugu gundu-qavøiu, “Evézøza. Nandav unimanqatín. Geté gaqo, lou khakhayakh ndølogatún, ndøgo eve-qa lou-qase-te qando-pomovatur.”

28 Yaq Yesu gumbo-qavøiu, “Ngólam. Qoqa unimanqatin kandambá tantáv. Matev āv tønéfakhán, av qo ndaqambe-poev.” Yaq ndaføyambá, tugu yu sège-eqeieqeí-év.

Yesu ezoqa kopoav gekhakheinøvem

29 Yesu ta manqei ndøgo ge-ivav, yaq Gelili kewan ndøgegeté genø-ewát. Yaq manqei poyat-té gemøqavíg, vømøqom.

30 Yaq ezoqa bawan kandambá gindupindam te-te, ezoqa nøme vøndó-upøgim, kagi ezoqam neka bøi waev mbain ezoqam neka bov o pingim kumbøgeap ezoqam neka manqakhou ezoqam neka ezoqa nøme, gekha enqoni nøme ndøgo, qazøgoat. Yesu-qá megemege-té ginø-abám, vøkhakheinøvem.

31 Ezoqa ewaqape nqova ndafe kandambá, matev ndøgo, bøi gi:qeivim, manqakhou ezoqam manqat gimanqatam, neka bov o pingim kumbøgeap ezoqam vø-eqeieqeí-ez, neka kagi ezoqam okho vøngazem, neka bøi waev mbain ezoqam, bøi vøkewag. Yaq ndigu Mbumbukiam-qá iz ndø-eqánem, ndego Izlael ezoqam-ge Mbumbukiam.

*Yesu ezoqa bawan-qape nøme ge:zøkef
(Mak 8:1-10)*

32 Yesu ekeza paev ezoqam tenø-møváb ndógo, gezø-ein, “No nginik ezoqam tanakh nøzøgó. Zapa ndógo, nginik no namba ngigu, khøuwa misiká. Yaq ndakin ndigu lou mbaín. No poeveáv, ndigu ififin-us sa tækhofosam. Soqaín ndøgo, nakhoate bøi tømøzø-gugim, ti:qavoniapet.”

33 Yaq paev ezoqam gimbo-einim, “Gé, lou gekham-té qazíqeivím, nqanek ezoqam-av manqei-te, nginik ezoqa bawan-qape vizí:zøkēf.”

34 Yaq Yesu gendo-ein, “Flawa gekhâm nandizøgo?”

Yaq gindu-qavøinam, “Flawa ate gi:goam sevén neka zonga khasøkhasis khapímbá.”

35 Yaq Yesu ndigu ezoqa bawan-qape, manqei-te qonam manqat zø-eín. 36 Yaq até gendego, nginik flawa seven neka zonga, gè-upøzó, Mbumbukiam ike manqat vømbø-ein, sasa

ndømbegim, ekeza paev ezoqam vøzð-etoam, yaq ndigu ezoqa ewaqape sasa zø-etoam.

³⁷ Yaq ezoqa ewaqape lou tilóg ndógo, até vøzð-ewez. Yaq lou mbegeap ndógo, ezoqa gi-ivøvem, gèpizumém. Yakhav kandakanda sevén, ginqeitømem, qamøvea. ³⁸ Ezoqa kopoav-qapé, nqanek lou gilog. Angana ate gi:goam, fo taosén. Geté sakheis neka nakheis, lou gilog, gevebøpøteáv.

³⁹ Yesu ezoqa ewaqape gumu-khofosam, yaq ekeza paev ezoqam namba, khagua-té ginøketáb, Magadan manqei-te sasa ndøqantav.

16

Ezoqa Yesu-qa umingiap matev qeivi-qa gigoam
(Mak 8:11-13; Luk 12:54-56)

¹ Yaq Felisi ezoqam neka Sadusi ezoqam ndozáv, Yesu-te. Matemateam-qa mbogoám. Gimbo-einim, “Umingiap matev qómatanám. Yaq tábati-nøtén av nqægo, qo Mbumbukiam ndokhofotäg.”

² Geté Yesu gezø-qavøiu, “Khaiya køkouk tøgoat, khøuwa gemøsinanin, yaq zo møzøte-zøtezín, khaiya eqeieqeí segení-goát. ³ Yaq khaiya kikis neka bøivun tøgoat, qanaqanus qando-pavein, zo møzøte-zøtezín, qæ ndólanqá. Zo khaiya qazo-qeivimin, zo møzøte-zøtezín, khaiya ande áv khanégoát. Geté zo matev nqazo-qeivi, av ndakin nqæfakhanumit, yaq zo taqa mokho upøgimáv. ⁴ Zo ezoqa ndakin nqazoyage, zo ezoqa soqøsoqá neka zo Mbumbukiam-te tøkebeáv. Yaq ndakin, zo umingiap matev qeivi-qa mba zøgó. Geté zo matev nøme zøqeivimák. Sa ndógo tozøqeivím, av Ziona qambøe-fakhan.”

Yaq Yesu sègeziváz, vøwav.

Yesu Felisi neka Sadusi ezoqam-qa nømendim matev, flawa poponøvem nonqo ge:khamas

(Mak 8:14-21)

⁵ Yesu-gi paev ezoqam, kewan yaq-keoqa gimøqa, flawa upøzoateáv. Manqa mate zømbo-navøém.

⁶ Yaq Yesu gezø-ein, “Aiyá qagó. Felisi neka Sadusi ezoqam, tiqa flawa poponøvem nonqo, gèmbøe-feazoát.”

⁷ Yaq ndigu paev ezoqam, ekeza mokho-mba gibond, “Yesu nqanek manqat ekeqa ndógo tene-eín, ni flawa upøzoateav qazigoam.”

⁸ Yesu é-møndæ-otév, ndigu gekha manqat mē:bondat. Yaq gezø-ein, “Zo gekha zapá, flawa-qa yaq-te nqazøte-fofogeap? Zoqa unimanqatin Mbumbukiam-te khapémbá. ⁹ Gê, zo mokho ndapeáv? Zo tozombó-matavap, no flawa faev, ndigu

faev taosen ezoqam qatezøkef? Yaq yakhav andē gekhâm qazo-nqeitømem, lou ndøgo qamøvea? ¹⁰Neka gê, zo tozombó-matavap, no flawa seven, fo taosen ezoqam qatezøkef? Neka yakhav andē gekhâm qazo-nqeitømem, lou ndøgo qamøvea? ¹¹Zo gekha zapâ, noqa manqa mokho qeiviav ndozogo? No ambá av nqægo, lou-qā yaq-tē qazømbe-eîn. Geté no Felisi neka Sadusi ezoqam-qa flawa poponøvem nonqo nøte-eîn. Zo ndøgo tozombøé-feazotát.”

¹²Yaq ndakin, Yesu-gi paev ezoqam, manqa mokho tinømbo-ndapém ndøgo, ndego ambá flawa poponøvem nonqo me-eîn, ndøgo flawa-te toqotu-nqagim. Geté ndego Felisi neka Sadusi ezoqam, tiqa nømendim matev-qa yaq-té gene-eîn.

Pita gematøvem, Yesu, ndego Mesayā
(Mak 8:27-30; Luk 9:18-21)

¹³Yaq Yesu, Sæzalia-Filipai taon avønin-té genøwáv. Yaq ekeza paev ezoqam gezøbevap, “Gê, Ezoqam-ge Yo, ezoqam gekha mé:vewe?”

¹⁴Yaq gimbo-qavøinam, “Ezoqa nøme ndimanqate, qo Zión, ndego ibøkha iz etoam ezoqam. Neka nøme ndimanqate, qo Ilaizá. Neka nøme ndimanqate, qo Zelemayá, o Mbumbukiam-gé manqa vevezam ezoqá nømé, ndigu ibugukhokhof giyageapam.”

¹⁵Yaq Yesu gezøbevap, “Gemá zo? No gekha ezoqām zøtænæna?”

¹⁶Yaq Saemon Pita gembo-qavøiu, “Qo Mesayá. Khandi Mbumbukiam-gé Yó.”

¹⁷Yaq Yesu gendo-qavøiu, “Saemon, Ziona-ge yo, qo khanakhanakh mbá qanegó. Zapa ndøgo, nqanek matavap, qo ambá av nqægo, manqei-qape ezoqam qaveáz. Geté nogé Tat qaveáz, ndego yan-te ngo:yage. ¹⁸Neka no nqataqá-manqate. Qo Pitá. Taqa manqa mokho, ‘Nandí.’ Yaq ta nandi-qape-te nginik, no ndigu ezoqam, no ndi-unimanqatinat, tiqa bawan andé khoev me notó:wév. Nqova soqaqape-qa bazaføgakh kopømba mbáin, nqanek bawan tötømbua. ¹⁹No Mbumbukiam-qa Megeat Matev mboqogim nonqo nøtaqá-etoám. Gekha matēv ndøgo, qo nqanek manqei-qape-te toqotø-tokimat, até yan-té-a, āv tønétokát. Neka gekha matēv ndøgo, nqanek manqei-qape-te toqo-mboqogimat, até yan-té-a, āv tøné-mboqovát.”

²⁰Yaq Yesu ekeza paev ezoqam manqa āv gezømbe-løvuá nqægo, “Zo ezoqa nøme zø-eîn, av nqægo, no Mesayā.”

Yesu ekeza lõvõte neka nango khandi:vat-qa yaq-te, ande ge:zõmas

(Mak 8:31-33; Luk 9:22)

²¹ Ta khõuwa-te ndõgo, Yesu ekeza paev ezoqam, teqa lõvõte-qa yaq-te zõmesim ndõngáz. Gezõ-ein, “No Zelusalem taon-té qabatõnáv, nõsõgeap kandambaqape bamõndap, ti-te ndigu, megetapak neka Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda neka Mozes-qa guguna manqat nõmendim ezoqam, neka bemõlambem. Geté khõuwa timõnõ-misika-ez ndõgo, Mbumbukiam no nõqawa ndõkhandi:n.”

²² Yesu nõqanek manqat ge-ein, yaq Pita até gendego, sègekható, võgugu, gembo-ein, “Evézõza. Av taoká! Matev av nõqægo, betaqa-fákhán.”

²³ Geté Yesu, gèndoqambún, Pita võmbõ-ein, “Mòqoqáv qo, Saitan! Qo qõnõmbõ-khazét. Qoqa matavap nandav, ambá av nõqægo, Mbumbukiam-té qandowáv. Geté manqei-qape ezoqam-té qandowáv.”

Yesu-te paev-qa toqogoat

(Mak 8:34-9:1; Luk 9:23-27)

²⁴ Yaq Yesu ekeza paev ezoqam gezõ-ein, “Gekha ezoqám ndego, no-te paev-qa ndego, ndego ekeza poev matev zitá geabetewuá, neka ekeza tae mutui bē-eqa, neka no sasa benõndopaev. ²⁵ Unimanqatín. Gekha ezoqám ndego, ekeza yage tendapet, ndego ndækhambuá. Geté gekha ezoqám ndego, no zapaya ekeza yage te:khambua, ndego ndõmõqeív. ²⁶ Gẽmbo-mataváp. Ezoqa manqei-qape gigiap ate nõqægo tõmbogawam, yaq ekeza yage gèkhambuá, ta gigiap ate ndægo áv khambõé-tõkē? Neka gē, ngenek ezoqam, gekha fia ndõgõ, yage nango temendap?

²⁷ Ezoqam-ge Yo tendoqavan, enzol ezoqám namba mé:geáv. Eve-qa waev neka bazafõgakh namba mé:geáv, neka ezoqa ewaqape yaq-fia vøzõ-etoám, av ndigu matev ndi:matanam. ²⁸ No unimanqatín nõqazõ-manqate. Zo ezoqa nõme nõqazo-waniap, nõqanõká zõpakhaezák. Geté Ezoqam-ge Yo ndõzotõkhæ-ometám, teqa Megeat Matev namba te:geav.”

17

Yesu bugug qambo-enend

(Mak 9:2-13; Luk 9:28-36)

¹ Yaq khøuwa siks-qa zita-te, Yesu, Pita neka Zems neka tege namba qawan Zion, manqei poyat-qape-té genø-itúb, vømø-yakhapus-mokho-mba-ez. ² Yaq Yesu-te gi:kewagam, ndego bugug sògo-enendtát, tiqa bøi-te. Teqa bugug andé khøuwa waev me me:sanqatavavún, neka teqa ndabua ùnime:papaqá. Andé wáev. ³ Yaq nqáe! Mozes neká Ilaiza, sègezø-fakház. Yesu namba, manqat ndømanqatám.

⁴ Yaq Pita Yesu gembo-ein, “Evézøza. Qanimáv, ni nqei. Qo taqa-pøovat, no khoev-qasis misika nøzøpuán, qoqa kopo neka Mozes-qa kopo neka Ilaiza-qa kopo.”

⁵ Pita ate av-té manqat ge:manqatam, yaq ozoz ndøgutáz. Waev-ús. Yaq nqáe! Ozoz-te ndøgo, manqat ndofakhán. Av qande-eín nqægo, “Ngenek nogé Yó. No poev kandambá te-te, neka no nømbøe-khafuát. Zo teqa manqat gèyogé.”

⁶ Yaq ndigu paev ezoqam, nqanek manqat giyogem, møe kandambá gigonem. Yaq sège-o:áz. Bugug até manqei-té. ⁷ Geté Yesu tendowáv ndøgo, kha vøzø-khanøzam. Gezø-ein, “Mòzowán. Møe ndøgòném!”

⁸ Yaq kawa gi-eqagim, gikewag, Yesu mba ndøometám. Ezoqa nøme mbaín.

⁹ Manqei poyat-te nango gi:visat, Yesu manqa zøløvuá. Gezø-ein, “Matev nqanek, zo qazoqeivim, ezoqa nøme naqanøká me:zòmás. Geté Ezoqam-ge Yo, løvøte-te bètøndokhæ-khandí:v.”

¹⁰ Yaq tegi paev ezoqam gimbo-bevøpem, “Gekha zapá Mozes-qa guguna manqat nømendim ezoqam ndimanqate, av nqægo, ‘Ilaiza betøkhæ-fakhán.’”

¹¹ Yaq Yesu gezø-qavøiu, “Unimanqatín, Ilaiza bugukhokhof ndøkhæ-fakhán, gigiap ate ndægo vøkhakheinām. ¹² Geté no nqazø-manqate: Ilaiza møndø-fakhán. Geté ezoqa ndego matavapøteáv. Yaq matev áv timbi-matønømem, av ekezan qazømbe-pøovat. Yaq até Ezoqam-gé Yó-a, nqosøgeap ndøndáp, tiqa zenda-te.”

¹³ Yaq paev ezoqam, manqa mokho tinømbo-ndapém ndøgo, Yesu Ilaiza ge:manqatam, ndego Zion me:manqatám, ndego ibøkha iz etoam ezoqam.

Yesu opønakam gekhakheinøvem, ndego nqova soqa gembøigoam

(Mak 9:14-29; Luk 9:37-43a)

¹⁴ Yesu paev ezoqa misika namba, manqei pøyat-te gindu-vis, ezoqa bawan-qape møndøgoám. Yaq ezoqam tendowáv ndøgo, teqa megemege-te katuk vømøkui. ¹⁵ Gembo-ein,

“Evézøza. Noge yo tanakh gèmbogó! Gèmbø-qanavøém. Unime:soqoevín. Nøme gøinam-té genø-bøiavín neka nøme ibøkha-te vøbafín. ¹⁶No qogi paev ezoqam-te qændafat, ndigu amba me:khamasém. Geté ndego eqeieqeivateáv.”

¹⁷Yaq Yesu gendo-qavøiu, “Zo matev køfigiap neka unimanqatin mbain ezoqam, zo ndakin nqazoyage, gê, no khøuwa andé gekhâm, zo namba tizi:yagat neka zoqa viniv vøe-eqatât? Geté ság! Opønakam vøndo-ndafém.”

¹⁸Yaq gindu-ndafem, Yesu nqova soqa gèmbøe-khafén, ndego opønakam-qa mokho-te gu:goam, yaq ndego vømbø-fakhan. Yaq opønakam, sège-eqeieqeie-év.

¹⁹Taqa zita-te, tegi paev ezoqam, Yesu namba gimi-yakhapus-mokho-mba-ez, gèmbø-bevøpém, “Ni gekha zapâ, nqova soqa amba qambøi-ngeatømem?”

²⁰Yaq gezø-ein, “Zapa ndøgo, zoqa unimanqatin khapémbá. No unimanqatín nqazø-manqate: Zoqa unimanqatin Mbumbukiam-te, kopømba ande av masted tae nanga-qasis ndægo tøgonín, yaq zo ambá kopømbá, manqei poyat nqanek ambá äv qazømbøe-einimín nqægo, ‘Manqei nøme-té qonóqáv.’ Yaq ndøgo ambá segewavín. Matev ate ndægo, zo ambá kopømbá tozo-matønømemin.”*

Yesu qambo-menas, ekeza løvøte neka nango khandi:vat-qa yaq-te ge:zømas

(Mak 9:30-32; Luk 9:43b-45)

²²Khøuwa nøme, Yesu tegi paev ezoqam namba, Gelili plovins-te gipindam, Yesu äv gezømbe-eín nqægo, “Ezoqam-ge Yo, avønín, ezoqam-qá zenda-té ginøveém, ²³neka vølaëm. Geté khøuwa timømbø-misika-ez ndøgo, ndego Mbumbukiam nango ndøkhandí:v.” Ndigu paev ezoqam, nqanek manqat giyogem, yaq mbøni zøvá. Mbøni vaev kandambá.

Teks moni abam-qa yaq-te, Mbumbukiam-qa khoev nonqo

²⁴Yesu tegi paev ezoqam namba, Kapenaum taon-te gimøfakhaz, yaq teks moni upøgim ezoqam ndozáv, ndigu Mbumbukiam-qa khoev teks moni gi-upøgimatun. Pita-té ginduzáv, gimbo-einim, “Gê, zoge nømendim ezoqam, teks moni møndø-abumatun, Mbumbukiam-qa khoev nonqo?”

²⁵Yaq Pita gendo-qavøiu, “Møndø-abumatún.”

Yaq Pita khoev-te gendoqavan, ambá Yesu mbo-einín, taqa yaq-te. Geté Yesu ekezan, é-mando-eín, “Sáemon. Qoqa

17:19 17:19 Met 10:1 **17:20** 17:20 Met 21:21; Mak 11:23; Luk 17:6; 1 Ko 13:2

* **17:20** 17:20 Baebol kopokopo nøme-te, Glik manqat-te gipeaomem, manqat nøme ndøgó. Ta manqat nqánek: ²¹Geté nqova soqøsoqa av ngi:gu, kopømba mbain sa toqo-ngeasam. Geté sa ndøgo toqoté-ngeasám, Mbumbukiam-te toqovi:mat neka lou logemav matev voqóoát. **17:22** 17:22 Met 16:21 **17:24** 17:24 Exo 30:13; 38:26

matavap áv khané:go? Manqei-qape-gi kawakawa-za, teks moni gekha ezoqam-tē gindú-upøgimatun? Ekeza ezoqam-tē, ó, ezoqa vini-tè?”

²⁶ Yaq Pita gendo-ein, “Ezoqa vini-té gindu-upøgimatún.”

Yaq Yesu gendo-qavøiu, “Unimanqatín. Kawakawa-za-gi ezoqam, teks moni gé-abamáak ti-te. ²⁷ Geté, ság, soqain ndógo, nginik teks moni upøgim ezoqam, qaqa tizizø-løwaz. Yaq nakémbá. Kewan-té qanø-ová, vømø-faleam. Yaq zongøyam ndego, bugukhokhof toqo-tøkhatav, manqanqa qombó-mboqoá. Yaq moni mokho toqózømét ndógo. Yaq ndigu moni mokho, teks moni upøgim ezoqam-té qonø-ndapáz. Yaq qo neka no, nigí teks moni nándiv.”

18

Mbumbukiam-qa Megeat Matev mokho-te, iz akhae gekha ezoqām ndøgoat?

(Mak 9:33-37; Luk 9:46-48)

¹ Ta khøuwa-te ndøgo, Yesu-gi paev ezoqam tinduzáv ndógo, vømbø-bevøpem, “Gê, Mbumbukiam-qa Megeat Matev mokho-te, iz akhae kandambaqape, gekha ezoqām ndøgoat?”

² Yaq Yesu nakhasam mbo-akhá, tiqa mokho-te livin-mba ndøugu, vøve. ³ Gezø-ein, “No unimanqatín nqazø-manqate. Zo enendateav tøgoat, neka kopømba ande av nakhei nqonqon ndi:gu vozomøgō, yaq zo Mbumbukiam-qa Megeat Matev mokho-te, zomø-ozák. ⁴ Gekha ezoqām ndego, ekeza kha tevoa, kopømba ande av nakhasam nge:go, kandambaqape ndégo tégoát, Mbumbukiam-qa Megeat Matev mokho-te.

⁵ Neka gekha ezoqām ndego, noqa iz-te, nakhasam av nge:go tekható, ndego no ndøkhatómb.”

Matev ndøgo, ezoqa manqa-zapa-te ndø-ituza

(Mak 9:42-48; Luk 17:1-2)

⁶ Yaq Yesu manqat nøme ge:zømas, gezø-ein, “Gekha ezoqām ndego, nakhei nqonqon av ngi:gu, ndigu no ndi-unimanqatinat, manqa-zapa-te te-itub, teqa manqa-zapa kandamba tantáv. Ndego amba nandi-qape monqo-te timbo-møpøtøzemín, yaq anana-mba sasa mø-oginamin, vømø-geonín, yaq ta yaq-fia te-te ndego, ambá andé khapémbá. Geté yaq-fia kandambaqape ndógo, Mbumbukiam-te temøndap.

⁷ Manqei-qape ezoqam møndø-soqóéz, ndigu ezoqa nøme, manqa-zapa-te ndi-ituza. Unimanqatín. Khamasim matev, ndøfakhanám, ndøgo ezoqa manqa-zapa-te tø-itubat. Geté

ndigu ezoqam ndøsoqoéz, ndigu ezoqa nøme manqa-zapa-te ti-itubat.

⁸ Qoqa pingim o bov manqa-zapa-te tø-ituqabat, gèkepáz, vø-ogi. Pingim o bov kopo mba taqagoat, khandi miavmiav-te toqomø-oq, ndøgo kopømbá. Geté soqain ndøgo, qoqa bov menas neka pingim menas namba, gøinam-te timø-ogeqænam, ndøgo miavmiav ndøwageap. ⁹ Neka qoqa bøi manqa-zapa-te tø-ituqabat, gèkhofá, vø-ogi. Bøi kopo mba taqagoat, qo khandi miavmiav-te toqomø-oq, ndøgo kopømbá. Geté soqain ndøgo, qo bøi menas taqagoat, yaq gøinam-tē gimø-ogeqænam.”

Sip kopo gu-ewan, yaq nqawa gufakhan, taqa yaya ete manqat

(Luk 15:3-7)

¹⁰ Yaq Yesu manqat nøme ge:zømas, gezø-ein, “Zo aiyá qagó. Zo ezoqa khasøkhasis, av nginik nakheis ngi:gu, khokho ezoqam me:zæzá. No nqazø-manqate: Enzol ezoqam ndigu, nginik ezoqam ndizø-keoge, noge Tat-qá bugug-té giwaniáp, ndego yan-te ngo:yage.*

¹² Ge zô ndozo-matavap? Ezoqa sip wan andled timbogoat, yaq kopo gembø-ewān, yaq gē, ndego gekhā ndógō? Ndego ndigu nainti-nain nøme, segéziváz, ta manqei poyat-te ndøgo, gagayag gilogatun, nøme-qa vømóvaō, ndugu gumbo-ewan. ¹³ No unimanqatín nqazø-manqate. Ndugu sip kopo tu-omet, ndego khanakhanakh kandambá tendap. Teqa khanakhanakh tu-ti ndugu, ndømø-løvuám, av khanakhanakh, sip nainti-nain-te ndømbøego, ndigu yozaneav ndigu. ¹⁴ Yaq matev até kopó. Zoge Tat yan-te ngo:yage, ndego poeveáv, nginik ezoqa khasøkhasis, kopo te-ewan.”

Klisten qafu manqa-zapa tego qo-te

¹⁵ Yaq Yesu manqat nøme ge:zømas, gezø-ein, “Klisten qafu manqa-zapa tego qo-te, yaq vømboqáv, teqa manqa-zapa vøe-omat, zo ezoqa menas zøkhapus-mba vøkhakheinømem. Ndego qoqa manqat te-ewag, yaq nango møndøqa-Klisten-qafu-év. ¹⁶ Geté ndego qoqa manqat yogeav tøgoat, yaq qo ezoqa kopo o menas namba zótézáv, te-te. Zapa ndøgo, Mbumbukiam-qa Manqat āv qane-manqaté nqægo, ‘Manqa ovøyam tøgoat, yaq bøi vizu ezoqam menas o misika begó.’ ¹⁷ Geté ndego tiqa manqat te-ogi, yaq Klisten bawan ezoqam-té qanø-ndafém. Yaq ndego até tiqá manqát-a te-ogi, qo ndego bavokho-ak o teks moni upøgim ezoqam qotéveó.

18:8 18:8 Met 5:29-30 **18:10** 18:10 Iblu 1:14 * **18:10** 18:10 Baebol kopokopo nøme-te, Glik manqat-te gipeaomem, manqat nøme ndógó. Ta manqat nqáneq: 11Ezoqam-ge Yo, ezoqa khandi:zat nonqo ndøgeavún, ndigu gi-ewaz. **18:10** 18:11 Luk 19:10 **18:15** 18:15 Luk 17:3; Gal 6:1 **18:16** 18:16 Deut 19:15; Zion 8:17

18 No unimanqatín nqazø-manqate. Gekha matēv ndøgo, zo nqanek manqei-qape-te tozoto-tokimat, até yan-té-a, āv tønétokát. Neka gekha matēv ndøgo, nqanek manqei-qape-te tozo-mboqogimat, até yan-té-a, āv tøné-mboqovát.

19 Neka nøme nqazø-manqate: Nqanek manqei-qape-te, zo mokho-te, ezoqa menas manqat tikoponemat, yaq Mbumbukiam sasa mbóviømemāt, noge Tat, yan-te ngo:yage, matev ndømatanám ti-te. 20 Zapa ndøgo, ezoqa menas o misika noqa iz-te timøvab, no ndægoát, ti namba.”

Yaya etæ manqat, qo ezoqam-qa manqa-zapazapa sa navøepøteav tøgoat

21 Yaq Pita tendowáv ndøgo, Yesu vømbø-ein, “Evézøza. Noge Klisten nøfu, no-te manqa-zapazapa sekemba tegoat, yaq gé, no andé gekhām tæmbo-geveam, sa tønømbo-navøem? Até tægoat sevên?”

22 Yaq Yesu gembo-qavøiu, “Ambá av nqægo, seven mbā. Ndøgo khapémbá. Geté sà betaqambo-navøemát. Seven até tægoat seventí, sa tøqambo-navøemat. 23 Zapa ndøgo, Mbumbukiam-qa Megeat Matev, kopømba ande av nqægo: Kawa ezoqam møndøgoám. Ndego moni upøgim-qa ndøgoám, tegi sasae ezoqam te-te qazømbo-løfokam. 24 Yaq ndego moni tonqogim gengaz, sasae ezoqa nøme tindu-ndafém ndøgo. Ndego moni milión, qambøe-løfokam. 25 Geté ndego moni mbain, tege kawa ezoqam vømbøé-etoām. Yaq kawa ezoqam, manqat āv gembøe-eín nqægo, ‘Av tægoat ndægo. Gigiap ate ndaqambe:go, qówí. Até qogu sævam neka nakheís-a, voqówí. Yaq fia qotégó, no-te.’ 26 Yaq ndego sasae ezoqam, kawa ezoqam-qa megemege-te, ekeza kha, manqei me:laváo, vømbø-ein, ‘Káwa ezoqam. Tanakh gènøgó. Até vøkhæ-keogé. Fia ate ndægo, nqanømbo-løfoke, ndøtaqa-etoám.’ 27 Yaq ndego kawa ezoqam, tanakh mbogó, gembo-ein, ‘Ság! Fia nø-ètoám.’ Yaq sègemboták, vøwaw.

28 Geté ndego sasae ezoqam gendo-fakhan, sasae kopømba ezoqam mba mo:qát. Ndego moni mbøe-løfokám, te-te. Khapimbá. Geté yaq até gendego, sège-khoteiú. Monqo mba mbøegeá, gembo-ein, ‘Fia qonø-etoám, no-te ndaqambo-løfoke.’

29 Yaq ndego sasae ezoqa nøme, katuk ndømøkuí, teqa megemege-te, gembo-ein, “Tanakh gènøgó. Até vøkhæ-keogé. Yaq fia ndægó.’ 30 Geté ndego gèmbøeqasí. Yaq até gendego, ndimbula-te vø-utav. Yaq ndego até gú:goát ndøgo, atema yaq-fia vøgō.

³¹ Yaq sasae ezoqa nøme, nqanek matev giqeivim, ndigu mbøni zønqosøgím. Yaq kawa ezoqam-té ginøzáv, emanqat ate ndægo vømømbō-vototem.

³² Yaq ndego kawa ezoqam, ngenek sasae ezoqam, gèmbokhá. Gembo-ein, ‘Qo ezoqa soqaqapé. Moni kandambaqapi ate ndi:gu, no-te qaqambo-løfokam, no søtaqaták, qo qoqonø-viam. ³³ Geté gekha zapá, qo sasae kopømba ezoqam-te tanakh goneav qagoam, av no tanakh qataqambego?’ ³⁴ Yaq ndego kawa ezoqam, qaqa kandambá gego. Yaq até gendego, ngenek sasae ezoqam ndimbula-te vø-utav. Yaq ndego até gú:goát ndøgo. Neka yaq-fia nqosøgeap ndø-upøgimát, atema fia ate ndægo vømúgū.”

³⁵ Yesu nqanek yaya etæ manqat qamømbøe-navøem, nøme āv gene-eín nqægo, “Noge Tat, ndego yan-te ngo:yage, zo-te matev até kopó, āv tenégó, zo ezoqa nøme-te, tiqa manqa-zapazapa, sa navøepøteav tøgoat.”

19

Sakhei zøuvis-qa yaq-te (Mak 10:1-12)

¹ Yesu nqanek manqa manqate qamømbøe-navøem, Gelili plovins tène-iváv. Yaq Zudia plovins-té genøwáv, ndøgo Zoden kea yaq-keoqa. ² Ezoqa møndømbo-pavát, bawan-qape kandambá, neka ndego enqoni-us ezoqam vøkhakheinøvem.

³ Yaq Felisi ezoqam ndozáv, Yesu-te. Ambá gembo-matemateømemín, gimbo-einim, “Gê, Mozes-qa guguna manqat, áv khané-ein? Ezoqa kopømbâ, sævam sa te-ivav, ndego poev tømbo goat, ó, kopømba mbaín?”

⁴ Yaq Yesu gezø-qavøiu, “Ge zó, Mbumbukiam-qa Manqat mozó-geveømem, av qæ-ein nqægo? ‘Mbumbukiam ezoqa ande ge:khakheinøvem, anganeam neká sævam, tèkhakheinøvém.’ ⁵ Yaq Mbumbukiam āv gene-eín nqægo, ‘Yaq nakémbá, anganeam eve neka evo géziváz. Yaq zās namba mé:tøkuaném, yaq ndigu ezoqa menas, vømó-khakopo-ēz.’ ⁶ Yaq ndakin ndigu ambá av nqægo, kha menās, av bugukhokhof gi:goam. Geté kha kopó. Ndigu Mbumbukiam ndøtøkuzú. Yaq ezoqa beqatøzø.”

⁷ Yaq Felisi ezoqam gimbo-einim, “Av tægoat ndægo, yaq gekha zapá, Mozes-qa guguna manqat av qæ-ein av nqægo? Anganeam sævam ivøve-qa tegoat, ndego sakhei zøuvis pepa bepeawám, bembō-etoam, sasa bekhofotav.”

⁸ Yaq Yesu gezø-qavøiu, “Mozes sakhei zøuvis matev sa gezøtak, zapa ndøgo: Zo khàpe zøtesapí:z. Geté Mbumbukiam

ezoqa ande ge:khakheinøvem, av me:matøvemák, av ndægo.
 9 No nqazø-manqate: Gekha ezoqām ndego, sævam te-ivav, getē ndugu mambe okhoeāv, yaq sævam vini vó-okī, ndego nøkenøkem matev ndøngiú neka mambe mé:wáv.”

10 Yaq Yesu-gi paev ezoqam gimbo-einim, “Av tægoat ndægo, anganeam kopømba mbain tøgoat, sævam sa te-ivav, yaq qanimav ndøgo, nøkenøkem tiá, sà biziyaǵé.”

11 Yaq Yesu gezø-qavøiu, “Nandav manqat, nøkenøkem mbain-qa yaq-te, ezoqa ewaqape-qá mbá. Geté tiqa mba ndigu, Mbumbukiam matev tezø-etoam. 12 Ezoqa sakhei zøkemav ndigu, zapazapa vinivinimbá. Nøme ndigu āv tiniqáz. Neka ezoqa nøme, zapa ndøgo: Ezoqa āv tizømbe-matanám. Geté ezoqa nøme, sakhei zøkemav ndigu, Mbumbukiam-qá Megeat Matev zapayá.

Gekha ezoqām ndego, kopømba tegoat, nqanek nømendim matev tendap, sà bendáp.”

Yesu nakhei nqonqon zenda gezømbø-awam

(Mak 10:13-16; Luk 18:15-17)

13 Yaq ezoqa nøme, Yesu-te, nakheis ndo-upøǵím. Ndigu møndøzøpoé, Yesu ambá zenda zømbø-awamín neka vøzø-guligulimín. Geté tegi paev ezoqam gèzømbe-khafén, ndigu ezoqam.

14 Geté Yesu gendo-ein, “Nakheis bègeāv, no-te. Zømbo-khakházám. Zapa ndøgo, Mbumbukiam-qa Megeat Matev, tiqa ndigu, av nakheis ngi:gu.”

15 Yaq Yesu até gendego, nakheis zenda vøzømbø-awam neka vøzø-guligulim. Yaq qamømbøe-navøem, tènnewáv.

Gigiap kopoav ezoqa ndakinak, Yesu-te gendowav

(Mak 10:17-27; Luk 18:18-27)

16 Khøuwa nøme, ezoqa tendowáv ndøgo, Yesu-te, vømbø-ein, “Nømendim ezoqam. Gekha matev eqeieqei nómatønumāt, khandi miavmiav vøténdáp?”

17 Yaq Yesu gembo-qavøiu, “Gekha zapá, no matev eqeieqei-qa yaq-te, ndoqonømbe-bevap? Eqeieqei Mbumbukiam mba me:gó. Geté qo khandi miavmiav ndape-qa ndoqombogo, qo Mbumbukiam-qá guguna manqat qombópavát.”

18 Yaq ndego gendo-ein, “Gekha guguna manqat nombópavát?”

Yaq Yesu gendo-qavøiu, “Guguna manqat nqáneq qo-qombó-pavát: Qo ezoqa pakhapakha zøkhanèám. Neka nøkenøkem matev ndøngi:wát. Neka ndø-aqònám. Neka meakha manqat ndømanqáté. 19 Qave neká qavo, gèzøvizáp.

Ezoqa nøme-te, kuku āv tabetaqambe:gó, av qakeza kha-te kuku ndaqambe:go.”

²⁰ Yaq ngenek ezoqa ndakinak gendo-ein, “Nqanek guguna manqat ate ndægo nqæmbôpæv. Yaq gekha matev nøme ndógò, no matønumav ndøgo?”

²¹ Yaq Yesu gembo-ein, “Qo ndaføyamba-qape gone-qa toqo-goat, vòkhæqáv, qoqa gigiap ate ndægo, vømøwi. Yaq moni ndigu toqoqas, gigiap-av ezoqam qozó-etoám. Av toqotego ndægo, yaq qo gigiap qaniqanim yan manqei-té qoqonø-møvøemét. Yaq vòndoqáv. No qonøndó-pæv.”

²² Yaq ndego ezoqa ndakinak, nqanek manqat ge-ewag, sègewáv. Avus-mba mbovoé. Zapa ndøgo, ndego gigiap kopoáv qambogoam.

²³ Yaq Yesu ekeza paev ezoqam gezø-ein, “No unimanqatín nqazø-manqate. Ezoqam ndego gigiap kopoav tømbogoat, te-te ndego unimé:-føgákh, Mbumbukiam-qa Megeat Matev-te te-on. ²⁴ Unimanqatín. Kemol ndugu, søvakha gigiap kandambaqapu, mil nqa-te one-qa tugoat, tu-te ndugu, føgakh andé mbaín, av gigiap kopoav ezoqam-te føgakh ndægo, ndego Mbumbukiam-qa Megeat Matev mokho-te one-qa tegoat.”

²⁵ Yaq paev ezoqam nqanek manqat giyogem, ndigu nqova ndafe kandambá, yaq gimbo-bevøpem, “Av tægoat ndægo, yaq gekha ezoqām ndøkhandí:v?”

²⁶ Yaq Yesu ti-te gekewag, gezø-ein, “Matev av nqægo, ezoqa kopømba mbaín. Geté Mbumbukiam kopømbaqapé. Gekha matēv ndøgo, ndego gone-qa ndembogo, kopømbá, segégó.”

*Yesu toqombo-pavet, taqa yaq-fia
(Mak 10:28-31; Luk 18:28-30)*

²⁷ Yaq Pita gembo-qavøiu, “Nqáe! Ni gigiap ate qanimbi-goam, zitá qati-wuøém, qo nqeitaqambe-pæv.”

²⁸ Yaq Yesu gezø-ein, “No unimanqatín nqazø-manqate. Gigiap neka matev ate ndægo tøndakinak, yaq Ezoqam-ge Yo iz kandambaqape tendap, neka kawa ezoqam-qa qonam nonqo qanimav-qape-te vó:qotāt, yaq até zó-a, zo ezoqa tuelv, no nqazonøndo-pæv, zøkeza kawa ezoqam-qá qonam nonqo-té qazotó-qonavát, neka Izlael khagua bawan tuelv vozozømbókawaeztāt. ²⁹ Gekha ezoqām ndego, khoev te-ivav, o nambaqaniap o eve o evo o nakheis tezivaz, o khae te-ivav, no zapaya; ndego Mbumbukiam nøme mba mbøé-etoám, kopoav-qapé, wan andléd ate tægoat, yaq ndego khandi miavmiav

vømøndāp. ³⁰ Geté ezoqa kopoáv, ndigu ndakin nduo-megetap, gendópavát. Neka ezoqa kopoav, ndigu ndakin ndindopaev, gó:megetát.”

20

Yaya etæ manqat, ezoqam-qa yaq-te, khæ-te gisasaetat

¹ Yaq Yesu yaya zø-etá, gezø-ein, “Mbumbukiam-qa Megeat Matev, kopømba ande av nqægo:

Ezoqam møndøgoám. Waen khæ eve. Yaq qanaqanus lovølova-ús. Ndego tenøwáv ndøgo, teqa khæ-te sasae gone nonqo ezoqam vømø-upøzo. ² Tiqa yaq-fia, manqat āv gini-kopo:ném, av sasae ezoqam khøuwa kopo-te, oskia gi-upøgimatun. Yaq khæ-té genø-khofotáz.

³ Yaq ande av 9 oklok ndægo, ndego maket manqei-te gewav, ezoqá nøme ndøzømét. Ndigu khokhó sege-waniapám. ⁴ Yaq gezø-ein, ‘Até zó-a, noqá khæ-té qazonøzáv, vozomó-sasaē. No yaq-fia egeieqei nøzø-etoám.’ ⁵ Yaq ndigu sègezáv, sasae vømømbō-gonem.

Yaq khøuwa muin neka 3 oklok qandap, ndego matev até kopó, āv tenegó, av bugukhokhof ge:go. ⁶ Yaq até 5 oklók-a, ndego maket manqei-te, nangó genøwáv, ezoqa nøme vøzømet, ndigu khokho giwaniapam. Yaq gezø-ein, ‘Gekha zapá, zo khokho nqazo-waniapet, khøuwa mba nqazotøngiaomit?’

⁷ Yaq gindu-qavøinam, ‘Zapa ndøgo, ezoqa ni upøngipøteáv, sasae teizøgo.’

Yaq ndego gezø-ein, ‘Ság! Até zó-a. Noqá khæ-té qazomó-sasaeném.’

⁸ Yaq khøuwa gemøsinan, ndego khæ eve, tege sasae keoge ezoqam, āv gembøe-ein nqægo, ‘Sasae ezoqam mōqozø-akhayám, fia vøzø-etoam. Fia etoam toqotøndó-ngáz ndøgo, ezoqam ndakin gindu-oz, sasae-te. Yaq ndigu, no bugukhokhof qato-upøzo, fia vaev-té qonøzø-etoám.’

⁹ Yaq ezoqam ndigu 5 oklok sasae gingazem, khøuwa ate ndægo-qá fia ndøndapém.

¹⁰ Yaq ezoqam ndigu bugukhokhof sasae go:ngazem, fia ndape-qa ginduzav, ndigu āv gini-matavupám nqægo: Fia andé kandambá tizindapem. Geté fia ndøgo gindapem, até kopó, av ezoqa nøme gi:ndapem. Khøuwa kopo-qá fiá. ¹¹ Ndigu moni gumu-tonqogim, yaq khæ eve, manqat mboponqomém, ¹² gi-einim, ‘Ezoqam nginik, sasae vaev-te gingazem, khapémbá gisasaenem. Yaq gê, áv khanégo, ndigu yaq-fia kopo gindapem, av ni qazi:ndapem, ni khøuwa ate ndægo, khøuwa tatas-te qazi-sasaetat?’

13 Yaq ndego khae eve, ezoqa nøme-te, ma manqat gepon-qomat, āv gembøe-qavøiu nqægo, 'Nøfu! Qoté-ewāg. No ambá av nqægo, nøtaqambe-khavōz, av qo ndoqote-matavap. Av taoká. Fia ndøgo, qo qoqondap, eqeieqei. Fia ndøgo, av ni manqat qazi-kopo:nem. 14 Ndakin vøqáv, qoqa fia namba. No āv qanømbe-pøovám nqægo: No ndego ezoqam, vaev-te tendowav, fia até kopó, āv tæmbøé-etoám, av qo tøtaqambe-etoam. 15 Ge qó ndoqo-matavap? Ndøgo eqeieqei mbá, nøkeza moni matev tøtego, av no nqanømbe-pøev? O ge qó, qónønguvim, no ndigu matev eqeieqei qazø-matanam, ndigu sasae-te vaev gindu-oz? ”

16 Yesu nqanek yaya gumu-eta, yaq manqat nøme āv gene-eín nqægo, “Matev até kopó, āv tønégóát. Ezoqam ndigu, ndakin ndindopaev, ndigu gó:megetát. Neka ndigu ndakin nduo-megetap, ndigu gendópavát.”

Yesu qambo-misika, ekeza løvøte neka nango khandi:vat-qa yaq-te ge:zømas

(Mak 10:32-34; Luk 18:31-34)

17 Yesu ekeza paev ezoqam tuelv namba, Zelusalem taon-te gi-qavigat, yaq sègekhatób, vømø-yakhapus-mokho-mba-ez, gezø-ein, 18 “Nqáe! Ni Zelusalem taon-té qazinø-qavigít. Yaq Zelusalem taon-te ndøgo, Ezoqam-ge Yo, Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda neka Mozes-qa guguna manqat nømendim ezoqam-qá zenda-té ginøveém. Yaq ndigu manqa ovøyam-te sasa ndøveém, manqat vøkopo:nēm, av nqægo, yà benanīm, 19 neka manqei vini-ak-qa zenda-te vøveēm, ndigu Mbumbukiam zøtezateav ndigu. Yaq ndigu otøotam mé:vewém, vøzuīm, tae mutui-te sasa ndótøkewēm, vønaniīm. Geté khøuwa timømbo-misika-ez ndøgo, ndego Mbumbukiam nango ndøkhandí:v.”

Zems neka Zion, iz akhae ndape-qa gigoam

(Mak 10:35-45)

20 Zebedi-gi nakheis-gu evo, Yesu-té gunduwáv. Até nakhei menás-a, Zems neka Zion, vøndōzav. Yaq ndugu katuk ndømøkuí, teqa megemege-te, vømbō-ein, “Nøtaqaviám. Kopømbâ, noqa poev matev toqogo?”

21 Yaq Yesu gumbo-ein, “Gekhā qápøev?”

Yaq gundu-qavøiu, “Noqa poev nqáneq. Qo kawa iz toqomøndap, nginik nogi nakhei menas, nøme ngenek, qoqa nakeamo zenda-té gemøqóm, neka nøme ngenek, qoqa yogea zenda-te vømøqóm.”

²² Geté Yesu gendo-qavøiu, “Zo zòtezøtezák, gekha matev-qa zonø-einim. Gê, zo ezoqa menas, kopømbâ, ibøkha khaqain-qape tozo-izam, av no tøte-iz?”*

Yaq gimbo-einim, “Ni kopømbaqapé.”

²³ Yaq Yesu gezø-ein, “Unimanqatín. Zo ibøkha khaqain-qape ndòzomø-izám, av no tøte-iz. Geté gekha ezoqám, noqa nakeamo zenda neka yogea zenda-te timøqonav, ambá av nqægo, no nõvevesám. Geté ta qonam nonqo tiqa ndígu tógoát, noqe Tat gevevesam.”

²⁴ Yesu-gi paev ezoqa ten nõme, nqanek manqat giyogem, yaq qaqa ndøgoném, ndigu ezoqa menas-te. ²⁵ Yaq Yesu tegi paev ezoqam ate gi:goam, tenø-møváb ndøgo, gezø-ein, “Zo mðzøte-zøté. Bawabawan-gi kawakawa-za, ezoqa gètøkhonøzát. Neka tigi megetapak gø:kawaezát, av ekeza poev ndøzømbe:go. ²⁶ Geté zo mokho-te, matev av nqægo bègø. Gekha ezoqám ndego, zo mokho-te iz kandambaqape ndape-qa tegoat, ndego yà be-zoge-tøke-ezoqam-év. ²⁷ Neka gekha ezoqám ndego, zo mokho-te megeat-qa tegoat, ndego andé zogé yaq-fia mbain sasae ezoqam bezømbegó.

²⁸ Até Ezoqam-gé Yó-a, ndego matev até kopó. Ndego ambá ndøgo tenegeavün, ezoqa sasae timbogoat neka vømbø-tøkeát. Geté ndego ezoqa tøke-qa neka teqa kha løvøte-te vee-qa ndøgeavün. Yaq ezoqa kopoav, tèabete-nqovotáz.”

*Yesu bøi waev mbain ezoqa menas gekhakheinøvem
(Mak 10:46-52; Luk 18:35-43)*

²⁹ Yesu tegi paev ezoqam namba, Zeliko taon gi-ivøvem, ezoqa bawan-qape kandambá gimbopavat. ³⁰ Yaq nakhoa keoqa-te ndøgo, bøi waev mbain ezoqa menas møndø-qonavám. Giyogem, Yesu geløvubat, yaq até gindigonem, vømbø-akhaem, “Evézøza! Déivid-ge Zeo! Ni tanakh gínigú!”

³¹ Yaq ezoqa ewaqape, gøgugúb, “Zo manqat tiá.” Geté ndigu kandakanda nõme mba mo-akhaemém, “Evézøza. Déivid-ge Zeo. Ni tanakh gínigú.”

³² Yaq Yesu sège-itán, vøzø-akha, “Zo gekhā zópøev, no tæzø-matanam?”

³³ Yaq ndigu gindu-qavøinam, “Evézøza. Ni ambá bøi waev qoni-etoamín.”

³⁴ Yaq Yesu tanakh zøgó. Yaq até gendego, bøi vøzø-khanøzam. Yaq ndigu ndaføyambá, bøi sègezø-eqeieqei-ám, neka Yesu vømbø-paevem.

20:22 20:22 Met 26:39; Zion 18:11 * **20:22** 20:22 Ibøkha khaqain-qape, Yesu-qa nqosøgeap me:manqaté, ndego tendap. **20:25** 20:25 Luk 22:25-26 **20:26** 20:26 Met 23:11; Mak 9:35 **20:28** 20:28 Luk 22:27; Filip 2:7

21

*Yesu Zelusalem taon-te, ande kawa ezoqam me ge-on
(Mak 11:1-11; Luk 19:28-40; Zion 12:12-19)*

¹ Yesu ekeza paev ezoqam namba, Zelusalem taon gi:khatoot, yaq Betfage vemiav avønin-te, Oliv manqei pøyat-te ndøgo, ndego paev ezoqa menas tëne-khofotáz, ² gezø-ein, “Tozonózáv ndøgo, vemiav zoqa megemege-te ndo:go. Yaq zo ndaføyambá, donki evo zomø-ometám, nakhasam namba. Gémosopupát. Yaq zónqovosám, no-te sasa zotøndó-itüb. ³ Ezoqa manqat tezø-ein, yaq zo áv qazømbóe-einím nqægo, ‘Evezøza mbopóe, nginik.’ Yaq ndego zo segezóták.”

⁴ Nqanek matev qafakhan, zapa ndøgo. Manqat ndøgo, Mbumbukiam tege manqa vevezam ezoqam mokho-te ge-ein, tábete-unimanqatín. Manqat nqáneq,

⁵ Zayon ezoqam, ndigu Zelusalem taon-ak, gèzø-eín,
“Nqáe! Zoge kawa ngégeav.

Ndego khambuvap matev mbáin.

Donki-qá zita-té gonoqotáv, donki ndugu ndakinak-qapu.”

⁶ Yaq ndigu paev ezoqa menas gizav, matev áv tini-matønømém, av Yesu gezømbe-ein. ⁷ Yaq donki nakhasam, evo namba, Yesu-té ginø-itüb, ndabua vøzømbō-khafuzam, yaq Yesu sasa mo:qom. ⁸ Yaq ezoqa kopoav-qapé, Yesu-qa megemege-te, ekeza ndabua mo:møtagát, nakhoa-te, neka ezoqa nøme vuv vøndōqogaz, sasa mo:møtag. ⁹ Yaq ezoqa bawan-qape, Yesu-qa megemege-te vō:megetam-a, nøme vøndōpavam, ndigu áv gini-akhaemát nqægo, “Hosána! Iké: te-te, Deivid-ge Zeo! Mbumbukiam ngenek ezoqam bèkhakheinøvé, Evezøza-qa iz-te ngegeav! Hosána! Iké: te-te, ndego uni ova-in ngo:yage!”

¹⁰ Yaq Yesu Zelusalem taon-te gemø-on, ezoqa ewaqape nqova zøndáf, gibevøpem, “Gekha ezoqám, ngenek?”

¹¹ Yaq ndigu ezoqa kopoav-qape, Yesu namba gi:geavun, gindu-qavøinam, “Ngenek Yesú. Nazalet vemiav-ák. Gelili plovins-té gendowáv. Ngenek Mbumbukiam-gé manqa vevezam ezoqám.”

Yesu Mbumbukiam-qa khoev-te gegoam

(Mak 11:15-19; Luk 19:45-48; Zion 2:13-22)

¹² Yesu Mbumbukiam-qa khoev uta-te ge-on, yaq até gendego, ezoqam ndigu gigiap gu:wiat, gèngeasám, neka lou-qasis vøzø-nqagim, ndigu møni gi-enendtat neka ndigu kuvøkuvu, Mbumbukiam-te løvusam nonqo, vøwiat. ¹³ Yaq gezø-ein, “Mbumbukiam-qa Manqat, áv qane-peawáp nqægo,

'Noqa khoev, guliguli khoev ndógoát.' Geté zo Mbumbukiam-qa khoev zò-enendtēt, vømó-aqonam-ezoqam-qa-pebam-khōev."

¹⁴ Yaq bōi waev mbain neka kagi ezoqam ndozáv, Yesu-te, ndógo Mbumbukiam-qa khoev uta mokho-te. Yaq gèkhakheinøvém. ¹⁵ Geté Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda neka Mozes-qa guguna manqat nømendim ezoqam, umingiap matev gigeivim, Yesu gematønumat neka vøyogem, av nakheis Mbumbukiam-qa khoev uta mokho-te gi-akhaemam, av nqægo, "Hosána! Iké: te-te, Deivid-ge Zeo," yaq ndigu qaqa ndøgoném.

¹⁶ Yaq Yesu gimbo-einim, "Ge qó, toqóyoge, av nginik nakhei ndindi-akhayam?"

Yaq Yesu gendo-ein, "No nqazøyógé. Gê, zo Mbumbukiam-qa Manqat mozó-geveømem, av qæ-ein nqægo? 'Qoqa iz, nakheis neka nakhei nqonqon ndø-eqatét.'"

¹⁷ Yaq Yesu sègeziváz, neka Zelusalem taon vø-ivav. Yaq Betani vemiaiv-té genøwáv, ta lova ndøgo, vømøbuv.

Yesu fig tae manqat mba gembo-ein, sa qakusi

(Mak 11:12-14, 20-24)

¹⁸ Khøuwa nøme qandopave, lovølova-ús, Yesu Zelusalem taon-te nqawa ge:vesezat, ndego ifi mbovín. ¹⁹ Yaq nakhoa keoqa-te ndøgo, ndego fig tae ndøqeív. Geté avønin-te gewav, nanga-qa gemøkewag, esokho mba ndøqeív. Tae nanga mbain. Yaq Yesu até gendego, fig tae manqat vømbō-ein, "Qo tae nanga nqawa qóviamák." Yaq ndaføyambá, ndøgo fig tae sègekusi.

²⁰ Yaq tegi paev ezoqam, nqanek matev gigeivim, ndigu nqova ndafe kandambá. Yaq gimbo-bevøpem, "Av khanégo, nqanek fig tae nakhamas-te qakusi?"

²¹ Yaq Yesu gezø-qavøiu, "No unimanqatín nqazø-manqate. Zo tozo-unimanqatintat neka nakeap mbain vozógoát, zo kopømbaqapé, matev av tøzóté-matønumát, av no fig tae qambøe-matanam. Geté ta-mbá taoká. Zo nqanek manqei pøyat tozombo-einim, av nqægo, 'Mògo-itān. Yaq ibøkha-tē qanøbāf,' yaq matev segéfakhán. ²² Gekha matēv ndøgo, Mbumbukiam tozombo-viømemat, zo tozo-unimanqatintat, tozo-guligulimemat, yaq zo ndòzo-upøgimemát."

Yesu gimbo-bevøpem, gekha ezoqam-qá iz-tè, ndego matev gematønumat

(Mak 11:27-33; Luk 20:1-8)

²³ Yesu Mbumbukiam-qa khoev uta mokho-te nqawa geon, ezoqa vømē-zømesim, yaq Mbumbukiam-gi iziz ezoqa

kandakanda neka Zu megetapak ndozáv, te-te, gimbo-einim, “Qo gekha ezoqam-qâ iz-tê qonôgot, nandav matev nandoqo-matønumit? Iz gekha ezoqâm qâ-etoam?”

²⁴ Yaq Yesu gezø-qavøiu, “Até nó-a, bevap kopu nqanôgô, zo-te. Zo yaq tozonø-qavøinam, yaq até nó-a, ndæzø-eín, av nqægo, no matev gekha ezoqam-qâ iz-tê qatø-matønumit. ²⁵ Noqa bevap manqat nqáne: Gê, Zion, ndego ezoqam ibøkha iz gezø-etoumam, ndego iz gekha ezoqam-tê géndap? Mbumbukiam-tê, ó, manqei-qape ezoqam-tê?”

Yaq ndigu ekeza mokho-mba gibond, “Av khazí-einim? Tizimbo-einim av nqægo, ‘Ndego iz Mbumbukiam-tê gendáp,’ yaq ndego ni áv ginimbí-eín nqægo, ‘Av tægoat ndægo, yaq gekha zapá, zo Zion unimanqatinteav qazogoam?’ ²⁶ Geté tizimbo-einim av nqægo, ‘Zion, iz, manqei-qape ezoqam-tê gendáp,’ yaq nginik ezoqa bawan-qape, qaqa nígu. Zapa ndôgo, ezoqa ewaqape áv gini-unimanqatinát nqægo: Zion, ndego Mbumbukiam-gé manqa vevezam ezoqám.”

²⁷ Yaq Yesu áv gimboe-qavøinám nqægo, “Ni nítinøtenák.”

Yaq Yesu gezø-ein, “Av tægoat ndægo, yaq até nó-a, nøzø-einák, no gekha ezoqam-qâ iz-tê qatøgot, nqanek matev.”

Yaya etæ manqat, nakhei angana menas-qa yaq-te

²⁸ Yaq Yesu manqat nøme ge:zømas, gezø-ein, “Ge zô, nqanek emanqat-qa yaq-te, no ndakin tæzømbø-votot, áv khazømbøe-matøvemēm?”

Qàgoám. Ezoqam mõndøgoám. Nakhei angana menás gimbo-goam. Khøuwa nøme, eve, yo-khøuwa, áv gembøe-eín nqægo, ‘Ndáe. Nqægo khøuwa, khae-té qomósasáe.’ ²⁹ Yaq gimbo-qavøiu, ‘Tía. No gènømbø-qasí.’ Geté vaev-te, ndego matavap gè-enénd, sasa ndøwav, vømøsasae. ³⁰ Yaq eve, até eveqase-té-a, vøwav, manqat kopu vømømbø-ein. Yaq ndego gendo-qavøiu. “Tát! Qanimáv. Ndænáv.’ Geté ndego okhoeáv.”

³¹ Yesu nqanek emanqat gumuvotot, yaq áv gezømbø-beváp nqægo, “Ge zô, ndozo-matavap? Nakhei menas ndigu, eve-qa manqat gekha ezoqâm ndøndap?”

Gindu-qavøinam, “Ndégo, yo-khøuwa.”

Yaq Yesu gezø-ein, “No unimanqatín nqazø-manqate. Matev soqøsoqa-us ezoqam, av teks moni upøgim ezoqam neka sakheis, ekeza kha giwiatun, ndigu zo ndøløvubám, neka Mbumbukiam-qa Megeat Matev-te vømó:-øz. ³² Zapa ndôgo, Zion gegeavun, neka zo ge:zømas, eqeieqei ande áv khazøtè-yagát, zo ndego unimanqatinteáv. Geté teks moni upøgim

ezoqam neka sakheis ekeza kha giwiatun, ndigu mōndō-unimanqatiním. Zo tiqā matev ambá qazōte-qeivím. Geté até ndōgō-a, zo qambuzaneáv neka Zion unimanqatinteáv.”

*Yaya etæ manqat, waen khæ keoge ezoqam-qa yaq-te
(Mak 12:1-12; Luk 20:9-19)*

³³ Yaq Yesu manqat nōme ge:zōmas, gezō-ein, “Nqanek yaya etæ manqat nōme, zōtényogēm:

Qàgoám. Ezoqam mōndōgoám. Khæ evé. Ndego waen khæ ndøkhá, uta vō-ogi, neka waen nanga pesegim nonqo, manqei vō-oz, neka khæ qeivi nonqo, khoev eqawat-qape vōwev. Yaq khæ ndōgo, ezoqā nōme-qá zenda-té genóvé, timbōe-kewagat, ekezan manqei nōme-te vōwav. ³⁴ Yaq waen nanga khata viav qamøkhanaz, ndego khæ eve, sasae ezoqam ndøkhofotáz, ti-te ndigu, ma khæ gimbōe-kewagam. Ekeza waen nanga upøgim-qa ndōgoám. ³⁵ Geté ndigu khæ keoge ezoqam, gégavém. Ezoqa nōme gèzuím, neka nōme vōlaem; neka nōme nandí gini-pouwím, vōnanim. ³⁶ Yaq ndego khæ eve, sasae ezoqa nōme mba mo-khofotáz. Geté ndigu khæ keoge ezoqam, matev āv tizōmbe-matanám, av ezoqa nōme gizōmbe-matanam.

³⁷ Yaq vaev-te, ndego khæ eve, ekeza yo ndøkhofotáv, ge-ein, ‘Ngenek nogé yó. Ndego ndømbo-vizumém.’

³⁸ Geté ndigu khæ keoge ezoqam, khæ eve-ge yo giometam, ekeza mokho-mba, āv gini-einím nqægo, ‘Ngenek khæ eve-gé yó. Waen khæ ngének genó-kawa-év. Zilaém. Yaq khæ nqanek, ni zindapém.’ ³⁹ Yaq até gindigonem, gèmvøinám, khæ bavokho sasa ndø-ituim, pakhapakha vømømbō-khanøem.”

⁴⁰ Yesu nqanek yaya etæ manqat qamømbōe-navøem, yaq gezō-ein, “Ge zō, ndozo-matavap? Ndego khæ eve tendowav, gekha matev zōmatanám, ndigu khæ gimbo-kewagam?”

⁴¹ Yaq gindu-qavøinam, “Ndego, ndigu ezoqa soqøsoqa ndòzitág, vøpakhaez. Yaq khæ ndōgo, keoge ezoqa vini-qá zenda-té genóvé. Tiqá zenda-té tenóvé ndígu, khata viav-te, tegi waen nanga timbo-etoumat.”

⁴² Yaq Yesu gezō-ein, “Ge zō, Mbumbukiam-qa Manqat mozó-geveømem, av qæ-ein nqægo?

‘Nandi-qapi ndigu, khoev puanam ezoqam gisanqabem,
ndigu mōndømø-gigiap-qape-éz, khoev puanam nonqo.

Nqanek matev, Evezøza ndømatanám.

Ndøgo qanimav tantáv, niqa bøi-te.’

⁴³ Yaq nakémbá, no nqazó-manqate: Mbumbukiam teqa Megeat Matev, zo-te nandógo, gévibám. Yaq ezoqa ta bawan ndigu tezó-etoám, ti-te mokho egeieqei ndofakhate.”*

⁴⁵ Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda neka Felisi ezoqam, nqanek yaya etæ manqat giyogem, ndigu sògo-matøvemém, ngenek ni me:manqatē. ⁴⁶ Yaq ndigu ambá gimøvøinamín, ndimbula-te vø-utøvemín. Geté ndigu ezoqa bawan-qape-qá møe ndøgoném. Zapa ndógo, ezoqa ewaqape, Yesu Mbumbukiam-gé manqa vevezam ezoqam me:vewám.

22

*Yaya etæ manqat, nøkenøkem lou loge-qa yaq-te
(Luk 14:15-24)*

¹ Yesu yaya gezø-etæam, nøme kopo nqánek. Gezø-ein, ² “Mbumbukiam-qa Megeat Matev kopømba ande av nqægo:

Kawa ezoqam møndøgoám. Tege yo, sæva oki-qa ndøgoám. Yaq ndego kawa, lou kandambaqape ndøkhakheinám, ³ neka tegi sasae ezoqam vøkhofosam, ti-te ndigu, ibugukhokhof manqa gezø-khofotam, taqa yaq-te. Geté ndakin sasae ezoqam gizø-ein, av nqægo, yà betøndozāv, ndigu gèzømboqasí, tinduzav. ⁴ Yaq ndego kawa ezoqam, sasae ezoqā nøme ndøkhofosám, ti-te ndigu, ibugukhokhof manqa gezø-khofotam, gezø-ein, ‘Nandiv ezoqam gèmøzø-eín. Lou khakheitáp. No kao angana mbomømboma neka søvakha gigiap enaq-us møezitág, lou loge nonqo. Gigiap ate ndægo khakheitáp. Sà betøndozáv, nøkenøkem lou loge-te.’ ⁵ Geté ndigu ezoqam, ma gezømbe-akha, kawa ezoqam-qa manqat, gèsanqawém. Yaq ekeza poev matev møgoném. Ezoqa nøme, ekeza khæ-té gemøsasáe, neka ezoqa nøme stoa-te vømøsasae. ⁶ Neka ezoqa nøme até gindigonem, ndigu kawa-gi sasae ezoqam sègegavém, vøzitag, pakhapakha sasa zøkhaneam.

⁷ Yaq ndego kawa ezoqam, qaqa kandambá gego. Yaq até gendego, nakhag ezoqam ndøkhofotáz, ndigu ezoqam vømøzitag, pakhapakhá, ndigu tegi sasae ezoqam gizitag, neka tiqa vemiav vøsonqotøvem.

⁸ Yaq ndego kawa ezoqam, ekeza sasae ezoqam gezø-ein, ‘Noqa nøkenøkem lou khakheitáp. Geté ndigu, no qazø-akha, lou namba tizilog, ndigu ezoqa soqøsoqá. ⁹ Geté ndakin nakhoa-té sòzøtú-okhoát. Yaq gekha ezoqām ndigu, tozo-zømetet, sègendo-khatobát, ndigu noqa nøkenøkem lou loge-te betøndōzav.’ ¹⁰ Yaq ndigu sasae ezoqam sège-panqaním.

* **21:43** 21:43 Baebol kopokopo nøme-te, Glik manqat-te gipeaomem, manqat nøme ndógó. Ta manqat nqánek: 44Gekha ezoqām ndego, nginik nandi-te to:bøiav, ndego keqaniáp. Neka nandi ndigu, teqa kha-te to:bøiaz, ndego peseinøváp. **22:6** 22:6 Met 21:35

Yaq gekha ezoqām ndigu, nakhoa-te gizømetin, sègendo-khatobín. Ezoqa nõme ndigu, egeieqeí, neka nõme ndigu, soqøsoqá. Yaq nõkenøkem khoev ndøgo, ùnime:-khazém.

¹¹ Geté kawa ezoqam khoev-te ge-on, ezoqa gegevezo, ezoqa kopo møndu:goám ndøugu. Ndego nõkenøkem ndabua egeieqeí uzøpøteáv. ¹² Yaq kawa ezoqam gembo-ein, 'Nøfu. Qo áv khoqotøndé-oq nqanek, nõkenøkem ndabua mbomømboma uzøpøteav ndoqogo.' Geté ndego otevatéáv, gekha manqat mbøé-ein.

¹³ Yaq ndego kawa ezoqam até gendego, ekeza sasae ezoqam, áv gezømbe-ein nqægo, 'Bov neka pingim zombóløvønømém, neka bavokhó qazomø-oginám. Bøivun-té. Yaq té-eivumát ndøgo, neka khaya vøvivisumát.' "

¹⁴ Yaq Yesu nqanek yaya etæ manqat qamømbøe-navøem, gezø-ein, "Mbumbukiam ezoqa kopoáv gezø-akhayam. Geté ezoqa khapímbá gevevesam."

Yesu amba teks moni abam-qa yaq-te timbøematemateømemiñ

(Mak 12:13-17; Luk 20:20-26)

¹⁵ Yaq Felisi ezoqam gèpindám, matavap vømøgonem, av nqægo, Yesu beváp qazimbøé-matemateømém. ¹⁶ Yaq Felisi ezoqam, ekeza paev ezoqam ndøkhofotáz, Yesu-te, ezoqa nõme namba, ndigu Elod-te ginøzaz. Yaq ndigu gimbo-einim, "Nøméndim ezoqam. Ni møtinøtén, qo unimanqatin ezoqám. Qo ezoqam Mbumbukiam-qa poev-qa yaq-te ndoqote-zømesim, unimanqatin manqat mba qomanqaté. Qo møe mbaín, ezoqam-te. Geté qo manqat sòqo-manqaté, oskiá ndøgo, ezoqa kandakanda o ezoqa khasøkhasis. ¹⁷ Qonimbí-ein. Qoqa matavap, áv khanégo? Kopømbâ, Siza-te teks moni tizi-abumat, ndego Lom kawa kandambaqape, ó, khafeâp?"

¹⁸ Geté Yesu tiqa matavap soqøsoqa é-møndøqeív, gezø-ein, "Zo khavozam ezoqam, gekha zapâ, no matemateam-qa ndozogo? ¹⁹ Moni mokho zøté-nømøndēm, ezoqam teks-te ndi-abam." Yaq ndigu moni mokho gindu-ndøpøzem, vøemetem.

²⁰ Yaq Yesu gezø-ein, "Gê, gekha ezoqam-qâ bugug neka iz mó:go, nginik moni mokho-te?"

²¹ Yaq gindu-qavøinam, "Siza-qá bugúg, neka teqá íz mo:gó."

Yaq gezø-ein, "Av tægoat ndægo, Siza-qa gigiap, Siza zombó-etoumemát. Geté gigiāp ndøgo, Mbumbukiam-qa, Mbumbukiam zombó-etoumemát."

²² Ndigu teqa manqa qavøiwat giyogem, yaq ndigu nqova ndafe kandambá. Yaq sège-ivøvém, vøzav.

Sadusi ezoqam, Yesu lõvõte-te nango khandi:nat-qa yaq-te gimbøe-bevøpem

(Mak 12:18-27; Luk 20:27-40)

²³ Ta khøuwa kopo-te ndøgo, Sadusi ezoqam ndozáv, Yesu-te. Nginik Sadusi ezoqam, áv gini-unimanqatinát nqægo: Ezoqa tipakhaetat, ndigu nango gemø-khandi:zák, lõvõte-te. Yaq ndigu Yesu bevap mbogoném, ²⁴ gimbo-einim, “Nøméndim ezoqam. Mozes áv gene-eín nqægo: Ezoqa tenanimat, yaq ndego nakheis mbaín, yaq ngæmam ndugu te-ivavat, namba qawan ndø-okíát, neka tege namba qawan, ndego genanim, patu bembøe-qatayat. ²⁵ Qotøndé-ewäg, nqanek emanqat. Ni mokho-te, angana mõndøgoám. Evenáp. Ate gi:goam sevén. Yaq khøuwa ndego, sævam ndø-okí. Yaq gènanim. Zas sège-iváv. Nakheis mbaín. Yaq eveqase ndø-okí, ngunuk ngæmam. ²⁶ Yaq matev até kopó. Até ndegó-a, vønanim. Nakheis mbaín. Yaq vaev até ndigú-a, emekheis, ndugu ngæmam kopo sège-kawawát, atema evenap seven ate gi:goam vømü-pakhaez. ²⁷ Yaq vaev até sævám-a, vønanim.

²⁸ Gê, ezoqa unimanqatin lõvõte-te tikhandi:z, yaq ta khøuwa-te ndøgo, timø-khandi:z, ngunuk sævam, gekha ezoqam-gû zas ndøgoát? Zapa ndøgo, ndigu evenap ate gi:goam, ngunuk sævam kopo ndøkawawát.”

²⁹ Yaq Yesu gezø-qavøiu, “Zoqa matavap soqáin, zo ndozo-matavap av nqægo, ezoqa tipakhaetat, ndigu lõvõte-te nango gemø-khandi:zák. Zo Mbumbukiam-qa Manqat neká teqa bazaføgakh, zøtezateáv. ³⁰ Ezoqa lõvõte-te nango timø-khandi:z, ndigu andé enzol ezoqam me mé:goát, ndigu yan-te ngo:yage. Nøkenøkem matev mbaín.

³¹ Geté lõvõte-te toqo-khandi:q, taqa yaq-te, gê, zo mozó-geveømem, manqat ndøgo Mbumbukiam ge-ein? ³² Ndego áv gene-eín nqægo, ‘No Eibleem-gé Mbumbukiám, neka Aezek-gé Mbumbukiám, neka Zekop-gé Mbumbukiám.’ Nqanek manqat ni áv qaninømánd nqægo: Ndigu ezoqam zua ndøkhandi:zát, Mbumbukiam namba. Zapa ndøgo, Mbumbukiam ndego ambá av nqægo, lõvõte ezoqam-gè Mbumbukiám, geté ndego khandi ezoqam-gé Mbumbukiám.”

³³ Yaq ezoqa ewaqape nqanek manqat giyogem, ndigu nqova ndafe kandambá, Yesu-qa nømendim matev-qa yaq-te.

Matev kandakanda menas ndøgo, matev ate ndægo qaløvuam
(Mak 12:28-34; Luk 10:25-28)

³⁴ Felisi ezoqam giyogem av nqægo, Yesu ndigu Sadusi ezoqam ùnime:-tokáz, yaq ndigu gèpindám, manqat vø-einim.

³⁵ Yaq tigi ezoqa kopo, ndego Mozes-qa guguna manqat otevat ezoqam gegoam, Yesu matemateam-qa mbogoám, gembobevap, ³⁶ “Nøméndim ezoqam. Mozes-qa guguna manqat mokho-te, matev uni kandambaqape-in ākhanégo?”

³⁷ Yaq Yesu gendo-qavøiu, “Matev kandambaqape nqáneq: ‘Kuku yà betaqagó, Evezøza-te, ndego qoge Mbumbukiam, uni qoqa mbøni-te neka uni qoge nqova-te neka uni qoqa matavap-te.’ ³⁸ Matev uni kandambaqape-in nqáneq. Nqanek gò-megeát. ³⁹ Geté até nqanéq-a, kandambaqapé. ‘Ezoqa nøme-te, kuku āv tabetaqambe-gó, av qakeza kha-te kuku ndaqambe-go.’ ⁴⁰ Mozes-qa guguna manqat ate ndægo neka nømendim manqat ndøgo, Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam gipeaomem, nqanek matev menas-té qanøvøgií.”

Yesu ambá av nqægo, Deivid-ge zeo mbā, geté ndego até tege Evezøzá

(Mak 12:35-37; Luk 20:41-44)

⁴¹ Ndigu Felisi ezoqam, ate av-té giwaniapam, yaq Yesu tenøzø-beváp ndøgo, gezø-ein, ⁴² “Gê, zo ndozo-matavap? Mesaya ndego, Mbumbukiam tendo-khofotav, ndego gekha ezoqam-gê zeð?”

Yaq gimbo-qavøinam, “Ndego Deivid-gé Zeó.”

⁴³ Yaq Yesu gezø-ein, “Av tægoat ndægo, yaq gekha zapá, Deivid ndego Nqova Mbomambaqape-qa mokho-te, Evezøza gembo-akha? Manqat ndøgo, Deivid ge-ein, nqáneq:

⁴⁴ Evezøza Mbumbukiam, noge Evezøza, āv gembøe-eín nqægo,

‘Noqá nakeamo zenda-té qanøqóm.

Até qóqotát, atema no qogí qaqa ezoqam,

qoqa zenda tokhotapak mokho-te vøtaqambú-āb.’

⁴⁵ Gê, Deivid ndego Mesaya, Evezøza ndembo-akhayam, yaq ngenek Mesaya, áv kené-Deivid-ge-zeo-ev?”

⁴⁶ Yesu nqanek bevap manqat gezø-ein, ndigu Felisi ezoqam kopømba mbaín, gembó-qavøinām. Yaq ta khøwa-qa zita-te, ezoqa møe ndøgoném, Yesu bevap nøme vømbøé-gonēm.

23

Yesu ezoqa Mozes-qa guguna manqat nømendim ezoqam neka Felisi ezoqam-qa yaq-te gegugub

(Mak 12:38-39; Luk 11:43, 46; 20:45-46)

¹ Yesu ekeza paev ezoqam neka ezoqa ewaqape gezø-ein, ² “Mozes-qa guguna manqat nømendim ezoqam neka Felisi ezoqam, Mozes-qá iziz ndøndapém, zo ndi:zømesim.

³ Yaq nakémbá, zo tiqa manqat, o-mba zømbo-ndapé, neka matev ate ndægo vøgó, av ndizømbe-manqate! Geté tiqa matev mbòpæv. Zapa ndógo, matev ndøgo, ezoqa nõme ndi:zømesim, ndigu ekezan matønumáv. ⁴ Ndigu ezoqam-qa nqanqa-te, viniv-qape mo:-aumatún. Yaq ezoqa amba-amba me:-eqagimatún. Geté ndigu zenda-qase aumáv, ezoqa vøzømbé-tøkeát, ndigu nqanek viniv ndi-eqawat. ⁵ Ndigu matev ate ndægo, ezoqa qeivi nonqo mba ndøgoatún. Mboges-qase ndøgo, Mbumbukiam-qa Manqat-qase ndøu-peawap, tiqa kawa-pap-te neka pingim-te giløvønumatun, kandakandá sege-khakheinumátún, neka ndabua gi-uzamin, gi loloákh segezø-følæpát. Yaq ezoqa iz tiabezømbe-eqawát.* ⁶ Ndigu tøzømbe-khaneát ndógo, lou loge kandakanda-te neka guliguli khoev-te, iz akhayapak-qá qonam nonqo-té gíqonumát, ⁷ neka ezoqa ewaqape, maket manqei-te, ndigu khaiya mboma manqat vizap-us bezø-manqate, neka 'nømendim ezoqam' sasa bezø-akhayam. ⁸ Geté zo, 'nømendim ezoqam' bezø-akhayám. Zapa ndógo, zo nømendim ezoqa kopo zømbegó. Geté zo evenáp. Vinivinimba mbaín. ⁹ Neka zo ezoqa 'Tat' mbo-akhayám, nqanek manqei-qape-te. Zapa ndógo, zo tat kopo zømbegó. Ndégo, yan-te ngo:yage. ¹⁰ Neka zo 'megeat ezoqam' bezø-akhayám. Zapa ndógo, zo megeat ezoqam kopo zømbegó. Kelisó. ¹¹ Gekha ezoqám kandambaqape ndego, zo mokhote, ndego zogé sasae ezoqam begó. ¹² Zapa ndógo, gekha ezoqám ndego, ekeza iz te-eqatat, teqa iz gévoatát. Neka gekha ezoqám ndego, ekeza iz tevoatat, teqa iz gó:-eqatát.”

Yesu Mozes-qa guguna manqat nømendim ezoqam neka Felisi ezoqam, tiqa manqa-zapazapa gezø-vøndøyam
(Mak 12:40; Luk 11:39-52; 20:47)

¹³ Yaq Yesu manqat nõme ge:zømas, gezø-ein, “Zo mðzo-soqóéz, zo Mozes-qa guguna manqat nømendim ezoqam neka zo Felisi ezoqam. Zo khavozam ezoqám. Zo mboqog, zòtokøvé, Mbumbukiam-qa Megeat Matev-te, ezoqa vøe-øz.

23:3 23:3 Mal 2:7-8 **23:5** 23:5 Met 6:1; Exo 13:9; Deut 6:8; Num 15:38-39

* **23:5** 23:5 Ngini Felisi ezoqam, Mbumbukiam-qa Manqat-qase, pepa-té gini-peaomemín, mboges-qasis-te vønqeutumemín, neka kawa-pap-te neka pingim-te vøløvønomemín, giligulimam. Ndigu av gini-matavupám nqægo: Ndøgo Mbumbukiam-qá poév, matev av nqægo gimatønumam. Taqa yaq-te qoté-geveám, Exo 13:9, 16, neka Deut 6:4-9 neka Deut 11:13-21. Neka tiqa ndabua-te, gi loloákh segezø-følæpám. Yaq ezoqa tini-zøtezín ndógo, ndigu Mbumbukiam-qá sasae ndøgoatún. Taqa yaq-te qoté-geveám, Num 15:37-41. Geté ndigu Felisi ezoqam neka Mozes-qa guguna manqat nømendim ezoqam, nqanek matev ate ndægo, ekeza iz eqawat nonqo mba me:matønumám. **23:11** 23:11 Met 20:26; Mak 9:35; Luk 22:26 **23:12** 23:12 Job 22:29; Prov 29:23; Luk 14:11; 18:14

Zo zøkezan onimáv. Neka ezoqam ndigu, onim-qa ndigu, zo zòzømbe-khafeáp.†

¹⁵ Zo mòzo-soqóéz, Mozes-qa guguna manqat nømendim ezoqam, neka zo Felisi ezoqam. Zo khavozam ezoqám. Zo qamba-qambá ndozo-okho neka ndozo-ane, ezoqa kopoqa ndozovawe, zo tezøpaev. Yaq ndego zo tezøpaev, zo manqa-zapa-te nømme mba zotóveém, āv taoká, av zo zøkezan ndøzøte:go. Yaq até ndegó-a, gøinam-té gemówáv, zo namba.

¹⁶ Zo mòzo-soqóéz. Zo bøi waev mbain ezoqam, ituza-qa zogó. Geté até zó-a, bøi waev mbain. Zo āv qazøte-manqaté nqægo, ‘Ezoqa Mbumbukiam-qa khoev-qa iz-te, manqa mbusa teve, gete manqa mbusa geawateav tøgoat, ndøgo kopømbá. Mbumbukiam te-te ndego yaq-fia gétayák. Geté ezoqa gol-qa iz-te, ndøgo Mbumbukiam-qa khoev-te ndøuve, manqa mbusa teve, yaq ndego manqa mbusa até begeawát.’ ¹⁷ Ge zó, matavap neka bøi waev mbain ezoqam, gigiap kandambaqape ākhanégo? Gól, ó, Mbumbukiam-qá khòev? Gol, ndøgo khokhó. Geté Mbumbukiam-qa khoev-te qamø-oein, ndøgo tømme-gigiap-qape-ín, vømø-Mbumbukiam-qa-gigiap-in.

¹⁸ Neka zo nømme, āv qazøte-manqaté nqægo, ‘Ezoqa lou-qase-qa iz-te, manqa mbusa teve, ndøgo Mbumbukiam-te søvakha gigiap ndiløvutam, gete manqa mbusa geawateav tøgoat, ndøgo kopømbá. Mbumbukiam te-te ndego yaq-fia gétayák. Geté ezoqa søvakha gigiap-qa iz-te, manqa mbusa teve, ndøgo lou-qase-te to:ve, yaq ndego manqa mbusa até begeawát.’

¹⁹ Zo bøi waev mbain ezoqam, gé, gigiap kandambaqape ākhanégo? Ndógò, søvakha gigiáp, o ndógò, søvakha løvutam nonqo, Mbumbukiam-qa khoev-te ndøugu? Søvakha gigiap ndøgo, khokhó. Geté sa ndógo, tømme-gigiap-qape-ín, søvakha løvutam nonqo toqomo:ve, vømø-Mbumbukiam-qa-gigiap-in.

²⁰ Yaq nakémbá. Gekha ezoqām ndego, søvakha gigiap løvutam nonqo-qa iz-te, manqa mbusa teve, ndego manqa mbusa, gigiap menas-qá iz-té genóvé, søvakha løvutam nonqo neka gigiap ate ndægo, ndøgo ndo:ve. ²¹ Neka gekha ezoqām ndego, Mbumbukiam-qa khoev-qa iz-te, manqa mbusa teve, ndego até Mbumbukiam-qá iz-té-a, vóvē. Zapa ndógo, Mbumbukiam ndógo teyagé. ²² Neka gekha ezoqām ndego, yan-qa iz-te, manqa mbusa teve, ndego Mbumbukiam-qá

† **23:13** 23:13 Baebol kopokopo nømme-te, Glik manqat-te gipeaomem, manqat nømme ndógó. Ta manqat nqáne: 14Zo mòzo-soqóéz, Mozes-qa guguna manqat nømendim ezoqam, neka zo Felisi ezoqam. Zo khavozam ezoqám. Zo ngængæm zozømbe-khavozumatún, tiqa khoev neka gigiap vozozø-aqonumatun. Neka zo ezoqa ewaqape-qa bøi-te, guliguli loloakh sozogoatún. Yaq nakémbá zoqa yaq-fia, viniv kandambá tozomø-ndapem. **23:16** 23:16 Met 15:14 **23:22** 23:22 Isa 66:1; Met 5:34

qonam nonqo-qá iz-té genóvé. Zapa ndógo, yan ndógo, Mbumbukiam-qá qonam nonqó. Neka ndego, manqa mbusa, até Mbumbukiam-qá iz-té-a, vóvê.

²³ Zo mòzo-soqoéz, Mozes-qa guguna manqat nòmendim ezoqam neka Felisi ezoqam. Zo khavozam ezoqám. Zo até avøe gigiap uni khasøkhasis-ín-a, qazøtøndo-pe:tatun, zòqaqaemín, qaqaqageap vømø-ten-in, yaq qatoat kopo, Mbumbukiam vozombø-etøomemín. Matev khasøkhasis av nqægo, zo mòzogoatún. Geté matev kandakanda, Mbumbukiam-qa guguna manqat-te nqapeawap, zòsanqawatún, kopømba ande av ezoqa nøme-te, matev eqeieqei matanam matev, neka tanakh matev, neka unimanqatin matev. Matev eqeieqei khasøkhasis tozogoat, ndøgo kopømbá. Geté gigiap-qape ndógo, matev eqeieqei kandakanda tozogoat. ²⁴ Zo bøi waev mbain ezoqam, ituza-qa zøgó. Geté até zó-a, bøi waev mbain. Zo yaf-te, piopam zoqombinamín. Geté kemol-qapu ndu:vøete, zo sòzo-khoutøve:mín.

²⁵ Zo mòzo-soqoéz, Mozes-qa guguna manqat nòmendim ezoqam neka Felisi ezoqam. Zo khavozam ezoqám. Zo kap neka melek, mumat mba zoto-sunguzumatún. Geté mokho-te ndøugu, khavim-ús. Ta kap neka melek ndøgo, zó. Zoqa mokho-te, gigiap qovet møqæ neka zøkeza kha mba qeivi matev zømbu:gú. ²⁶ Zo Felisi ezoqam, zo bøi waev mbain. Bugukhokhof, mokho-té qazonø-sunguzám. Yaq até bavokhó-a, segébæbæs.

²⁷ Zo mòzo-soqoéz, Mozes-qa guguna manqat nòmendim ezoqam neka Felisi ezoqam. Zo khavozam ezoqám. Zo andé manqei-pakha ozáp. Bavokho ndo:go, khakheitáp neka busøgeáp neka voqoát. Geté mokho-te ndøugu, bazag neka peakha vøvanq mba mu:gú. ²⁸ Zo até kopó. Bavokho nandozo-keoge, bugug eqeieqei. Geté zoqa mokho-te nandøugu, khavozam neka manqa-zapazapá qazømbe-tøtøvøyám.

²⁹ Zo mòzo-soqoéz, Mozes-qa guguna manqat nòmendim ezoqam neka Felisi ezoqam. Zo khavozam ezoqám. Zo Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam neka gekha ezoqa eqeieqei nøme, ibugukhokhof giyageapam, khoev qaniqanimav zozø-puanumatún, tiqa manqei-pakha-te, neka vozozø-fegatun. ³⁰ Neka zo āv qazøte-manqatatún nqægo, 'Ni amba nigí atanakha-zapazapa-za-qa khøuwa-te tizi-yagein, ni ndigu ambá nizø-tøkeák, ndigu Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam gizitagat.' ³¹ Zo av ndzøte-manqate, yaq zo āv qazøte-vøndæmét nqægo, zo tigí zí, ndigu Mbumbukiam-gi

manqa vevezam ezoqam gizitagat. ³² Sáǵ. Vò-apét. Nandav matev, ùnime:khouím, av zogi atanakha-zapazapa-za gi:matønumam.

³³ Zo waza soqøsoqa. Ge zô ndozo-matavap, gøina wageapqa møe, áv khazømbøé-khokhöz? ³⁴ Nqáe! No Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam neka matavap loloakh ezoqam neka nømendim ezoqam notøndó-khofosumát, zo-te. Geté zo ndigu ezoqa nøme, pakhapakha zozø-khanæmát, neka nøme tae mutui-te vozó-tøkebumát, neka nøme Zu ezoqam-qa guliguli khoev-te vozó-febumát, neka vemiav nøme-te atema vemiav nøme-te vozó-ngeasumát. ³⁵ Yaq nakémbá, ezoqa egeieqei ate ndi:gu, pakhapakha gizø-khanæmam, Eibol gilaem, qamat, atema zo Zekalaya, Belekia-ge yo, pakha-pakha qazombo-khanøem, yaq Mbumbukiam-qa khoev-a, yaq søvakha gigiap løvusam nonqo lou-qase-te, taqa yaq-fia nqosøgeap zo-té qanø-nqeivøém. ³⁶ No unimanqatín nqazø-manqate: Nqanek yaq-fia nqosøgeap ate nqægo, zo-té qanø-nqeivøém, zo ndakin nqazoyage.”

Yesu Zelusalem-ak-qa mbøni qambova

(Luk 13:34-35)

³⁷ Yaq Yesu manqat nøme ge-ein, “Zelusalem, Zelusalem, zo Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam, pakhapakha ndozozø-khaneam, neka nandi ndøzøtē-zītøgē, ndigu Mbumbukiam zo-te ndendo-khofosam, no khøuwa kopoáv, baqa amba nøte-eqagimám zo-te, kopømba ande av kokolok evo nduigu, nakheis gukhatobin, ekeza taf mokho-te vø-ozin. Geté zo gèzømbø-qasi:vám. ³⁸ Nqáe! Zoqa khoev nqanek, gésoqá. Ezoqam mbaín, segégoát. ³⁹ No nqazø-manqate: Zo no nango naqanøká zónømendamá. Geté ta khøuwa-te ndøgo, sa tøzøté-nømendám, zo tozo-einim, av nqægo, ‘Mbumbukiam ngenek ezoqam bèkhakheinøvé, Evezøza-qa iz-te ngeav!’ ”

24

Mbumbukiam-qa khoev tøsoqa

(Mak 13:1-2; Luk 21:5-6)

¹ Yesu Mbumbukiam-qa khoev ge-ivav, nakhoa gegeveat, yaq ekeza paev ezoqam tinduzáv ndøgo, gimbo-einim, “Qotéqeiv. Khoev mbomømbomá ndøpuate, Mbumbukiam-qa khoev uta mokho-te.”

² Yaq Yesu gezø-ein, “No unimanqatín nqazø-manqate. Khoev ate ndægo, ndozoqeivi, manqei-té qamø-khakhandám. Nandi kopo nøme, nandi nøme-te, gø:zaveák.”

Viniv vinivinimba tɔfakhanam
(*Mak 13:3-13; Luk 21:7-19*)

³ Taqa zita-te, Yesu Oliv manqei poyat-té genɔwáv, vɔmɔqom. Tegi pæv ezoqam mba ndɔgoám, te namba. Yaq áv gimboe-bevɔpém nqægo, “Qonimbí-eín. Matev nandav qoqote-manqatam, gekha khɔuwā qanéfakhān? Neka andé gekha matev me nitíqevím, ni tɔtinɔten, av nqægo, qo qotɔndō-qavāq neka nqanek manqei-qape gemɔ-navɔēm?”

⁴ Yaq Yesu gezɔ-qavɔiu, “Aiyá qagó. Zo ezoqa betúbám. ⁵ Ezoqa kopoáv, noqá iz-té gindú-okhoát. Ndigu ezoqa áv gizɔmbé-manqatát nqægo, ‘No Kelisó’, neka ezoqa kandambá titubumat. ⁶ Zo nakhag-qa yaq-te tozo-ewagat neka nakhag u vozó-ewagát, zo mɔe ndɔgɔ. Matev av nqægo, ndɔkhæ-fakhanám. Geté manqei-qape-qa vaev zuá. ⁷ Manqei nɔme, manqei nɔme namba, nakhag ndɔgoát, neka kawa ezoqa nɔme-qa bawan, kawa ezoqa nɔme-qa bawan namba, vónɔfeapát. Manqei nɔme-te, lou mbaimbai zówagát, neka manqei nɔme-te, manqei vókukuvɔemát. Manqei vinivinimbá. Kopoáv. ⁸ Geté nqanek matev ate ndægo, ngazu mbá. Ndɔgo kopɔmba ande av-té, sævam tui-ova, nqosɔgeap ande tuikhantav.

⁹ Zo ndɔgavemát neka vóngiæzotát, lɔvɔte-te sasa ndɔ-abumát. Manqei-manqei ate ndægo, zo gezɔ-sanqawupát, no zapaya. ¹⁰ Ta khɔuwa-te ndɔgo ezoqa kopoáv, tiqa unimanqatin no-te segemɔ-ivɔvemát. Ndigu yaqyaq-a gésanqambupát neka qaqa ezoqam-qa zenda-te izuizu vɔ-ambumát. ¹¹ Yaq khavozam manqa vevezam ezoqam ndɔfakhanám, kopoáv, ezoqa kopoav vɔtubám. ¹² Yaq matev soqɔsoqa sa tɔnɔ-khouwevtét. Yaq ta zapaya ndɔgo, ezoqa kopoáv, tiqa kuku matev segezɔ-navɔém. ¹³ Geté gekha ezoqám ndego, bazafɔgakh-us teyat, atema vaev-te, ndego ndɔmɔ-khandí:v. ¹⁴ Manqat Mbomambaqape, Mbumbukiam-qa Megeat Matev-qa yaq-te, ezoqa sugumú-zɔmesimít, manqei-qape ate nqægo. Bawan vinivinimba ate ndægo, sugumú-ewagét. Manqei-qape-qa vaev, khæ ndɔfakhán.”

Gigiap soqaqape tɔfakhan Mbumbukiam-qa khoev-te,
Zelusalem taon-te
(*Mak 13:14-23; Luk 21:20-24*)

¹⁵ Yaq Yesu manqat nɔme ge:zɔmas, gezɔ-ein, “Zo gigiap soqaqape zóqevím, ndɔgo Deniel, ndego Mbumbukiam-ge manqa vevezam ezoqam, ge:manqatam. Mbumbukiam-qá khoev-té qanú-wuɔyát. Geté khafeap kandambá, gigiap av

nqægo tœu-wuøyat ndøgu. (Gekha ezoqām ndego, nqanek manqat tegeveam, mokho bêmboqeív.) ¹⁶ Zo nqanek gigiap tozoqeivim, yaq gekha ezoqām ndigu, Zudia plovins-te tiyagat, manqei popotap-té giabenø-khokhóz. ¹⁷ Gekha ezoqām ndego, khoev ova to:yat, ndego khoev mokho-te bè-ón, gigiap vømøndó-upøgim. ¹⁸ Neka gekha ezoqām ndigu, khae-te tisasætet, ndigu ndabua upøgim-qa bevèséz. ¹⁹ Ta khøuwa-te ndøgo, ti-te ndigu unimé:soqá, sakheis emu-us ndigu neka nakhei tete ndizøloge. ²⁰ Mbumbukiam zombó-vi:mát. Nqanek matev, qozaq viav-te o Sabat khøuwa-te, befàkhán. ²¹ Viniv ndøgo, ta khøuwa-te tœfakhan, føgakh-mbá tantáv. Mbumbukiam manqei-qape ande ge:khakheinam, atema ndakin, matev føgakh-qape fakhaneáv, av ta khøuwa-te ndøgo tæfakhan. Yaq até taqa zita-té-a, matev føgakh-qape av nqægo, nango gemó-fakhanák. ²² Geté Mbumbukiam matavap é-møndo:vé, av nqægo, khøuwa ndø-tokhopogeaqási:z. Mbain tøgønín, yaq ezoqa kopo ambá gemó-khandi:vák. Mbumbukiam, khøuwa, ti zapaya ndigu tené-tokhopogeaqási:z, ndigu ekezan gevevesam.

²³ Ta khøuwa-te ndøgo, ezoqa tezø-ein, av nqægo, 'Ngé! Keliso ngének,' ó, 'Ndé. Keliso ndégo,' yaq zo ndø-unimanqatiním. ²⁴ Zapa ndøgo, khokho Keliso neka khokho Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam ndøfakhanám. Ndigu matev kandakanda neka umingiap matev ndømatønumát. Yaq kopømba tøgønín, até ndigú-a, Mbumbukiam ekezan gevevesam, ambá ndætubám. ²⁵ Ndakin zo møzøte-zøté. Møezø-eín, matev av nqægo, ndømø-fakhanám.

²⁶ Yaq nakémbá, ezoqa zo tizø-manqatat, av nqægo, 'Ndæ! Ndego ndendóya, leg-av manqei-te,' yaq zo ndøgo ndøzáv. O tizø-manqatat, av nqægo, 'Ndæ! Ndego ndendópewe,' zo ndøgo ndø-unimanqatiním. ²⁷ Zapa ndøgo, Ezoqam-ge Yo tegeav, nakhamas-té gendó-fakhán. Andé ndand mé:vøiyám, ndøgo khaiya ate ndægo sa tumukhazet, khøuwa vøndē-fakhanín-a, vømē-sinanín.

²⁸ Søvakha pikia ande āv kenéveāt, koe ndøgo tinø-piaín."

Yesu nango tendoqavan

(Mak 13:24-27; Luk 21:25-28)

²⁹ Yaq Yesu manqat nøme ge:zømas, gezø-ein, "Matev føgøføgakh khøuwa timi-nasinim, yaq nqova mbaín, khøuwa waev segembó-navøém, neka løvøyak beawap mbaín, neka

24:17 24:17 Luk 17:31 **24:21** 24:21 Dan 12:1 **24:23** 24:23 Met 24:5 **24:24** 24:24 Deut 13:1-3; 2 Tes 2:8-9; Veve 13:13-14 **24:26** 24:26 Luk 17:23-24 **24:27** 24:27 Met 24:37-39 **24:28** 24:28 Luk 17:37 **24:29** 24:29 Isa 13:10; 34:4; Ezek 32:7; Joel 2:10, 31; 2 Pita 3:10; Veve 6:12-13

nduku yan-te ngo:go vøndó-o:āz, neka gigiap fōgōfōgakh, yan-te nqo:go, vókukuvōēm. ³⁰ Yaq yan-te nqo:go, Ezoqam-gé Yo-qá khakhatap ndó:fakhán. Yaq bawabawan ate nqægo, manqei-qape-te nqago, mbøni zømbóvá neka vø-eivām. Yaq Ezoqam-gé Yo ndó-ometám. Khaiya ozoz-té genøgeáv. Bazafōgakh-ús neka waev-qape-ús. ³¹ Yaq kipi ndówáv. Wag gembøé-eqavét. Yaq ndego ekeza enzol ezoqam ndókhofosám, manqei-qape ate nqægo, khøuwa vøndē-fakhanin-a, vømē-sinanin, neka sanqa-sanqa vømbō-anam. Yaq gekha ezoqām ndigu, Mbumbukiam gevevesam, manqei-qape ande āv khandēvavet, enzol ezoqam gémováb.”

Yesu ge:zømas, ande āv kinizøtēz, av nqægo, teqa qavøne khøuwa avønín
(Mak 13:28-31; Luk 21:29-33)

³² Yaq Yesu manqat nøme ge:zømas, gezø-ein, “Zo fig tae-té qazøté-zøtéz. Tang-te mbusa tōfakhanam, esokho vōqabām, yaq zo mōzøte-zøtezin, wavam khøuwa avønín. ³³ Yaq matev até kopó. Zo nqanek matev ate ndægo tozo-qeivimat, no qate-manqatavun, yaq zo sōzøté-zøtéz, Ezoqam-ge Yo, avønín gendóqaván.

³⁴ No unimanqatín nqazø-manqate. Ezoqa nøme, ndakin ngiyage naqanøká gépakhaezák. Até géyagát, atema ta khøuwa-te ndøgo, nqanek matev ate ndægo vømú-fakhanām.*

³⁵ Yan neka manqei-qape ndømø-navøém. Geté noqa manqat gemø-navøemák.”

Ezoqa mè:zøtezák, Yesu gekha khøuwa-tē gendé-qaván
(Mak 13:32-37; Luk 17:26-30, 34-36)

³⁶ Yaq Yesu manqat nøme ge:zømas, gezø-ein, “Ezoqa mè:zøtezák, nqanek matev gekha khøuwa-tē neka khøuwa iz-tē qanéfakhán. Até enzol ezoqām-a, yan-te ngo:yage, neka até Yó-a, zøtezateáv. Geté Eve yakhapús sege:-otév. ³⁷ Ezoqam-ge Yo-qa qavøne khøuwa āv tønégóát, av Noa-qa khøuwa-te qægoam. ³⁸ Ta khøuwa-te ndøgo, khouwat-qape fakhaneav qagoam, ezoqa lou loge zōgoupám, neka izam vøzø-goupam, neka sakhei vøzøkimam-a, vø-etoumam, até gemát, atema Noa khagua-qape-te vøu-on. ³⁹ Ndigu mè:zøtezák, ande gekha matev me ndófakhán ti-te, atema vøndō-khouwa, vøngiæzo. Yaq Ezoqam-ge Yo tendoqavan, matev até kopó, āv

24:30 24:30 Zech 12:10; Veve 1:7; Dan 7:13 **24:31** 24:31 1 Ko 15:52; 1 Tes 4:16

24:34 24:34 Met 16:28 * **24:34** 24:34 Yesu nqanek manqat ge-ein, yaq ndego Mbumbukiam-qá khoev ngi:wat-qa yaq-té abete-manqatám, neka gekha matev vinivinimba nøme ndøgo, ta khøuwa-te ndøgo tōfakhanam. **24:35** 24:35 Met 5:18

24:36 24:36 Kel 1:7; 1 Tes 5:1-2 **24:37** 24:37 Gen 6:5-8 **24:39** 24:39 Gen 7:21-23

tǝnéfakhán. ⁴⁰ Ta khǝuwa-te ndǝgo, ezoqa menas khae-te tisas-aetet, nǝme ndego, Mbumbukiam ndǝndáf. Geté nǝme ndego, segé-iváv. ⁴¹ Neka sakhei menas, flawa timivisumit, nǝmu ndugu, Mbumbukiam ndǝndáf. Geté nǝmu ndugu, segé-iváv. ⁴² Yaq nakémbá. Gǝ:feazoát. Zapa ndǝgo, zo khǝuwa neka khǝuwa iz zǝtezǝtezák, zoge Evezǝza te:fakhan. ⁴³ Gǝmbomataváp: Khoev eve amba te:-otevín, av nqǝgo, ande gekha khǝuwa iz-te, aqonam ezoqam tendowav, yaq ndego ambá gé:buvák. Geté ambá sege-tiawatín. Yaq ndego aqonam ezoqam ambá gembótakák, khoev sa tembo-nqawain. ⁴⁴ Yaq nakémbá. Até zó-a, zo vǝ:khakheinám. Zapa ndǝgo, Ezoqam-ge Yo, ta khǝuwa-te ndǝgo tendéqaván, zo matavapǝteav tǝgoat, ndego tendoqavan.”

Yaya etǝ manqat, sasae ezoqam eqeieqei neka sasae ezoqam soqaqape-qa yaq-te

(Luk 12:41-48)

⁴⁵ Yaq Yesu manqat nǝme ge:zǝmas, gezǝ-ein, “Gekha sasae ezoqám, ndego eqeieqei neka matavap loloakh-us? Sasae ezoqam eqeieqei neka matavap loloakh-us av ngé:go. Tege kawa ezoqam, manqei nǝme-te tewav, yaq ndego sasae ezoqam, keoge ezoqam teve, teqa khoev teqeivat neka tegi sasae ezoqa nǝme, khǝuwa eqeieqei-te lou vǝzǝ-etoumát, ⁴⁶ yaq vaev-te nqawa tendoqavan, teqeiv av nqǝgo, ndego sasae eqeieqei ndǝgǝt, ndego sasae ezoqam kopǝmbá, khanakhanák. ⁴⁷ No unimanqatín nqazǝ-manqate. Ndego kawa ezoqam gigiap ate ndǝmbǝgo, keoge ezoqam ndégo tév, ngenek sasae ezoqam.

⁴⁸ Geté ndego sasae ezoqam, soqaqape tegoat neka av te:matavupat nqǝgo, noge kawa ezoqam nakhamas-te gendǝ-qavanák, ⁴⁹ yaq ndego tegi sasae kopǝmba ezoqam kha zǝkhanǝmát, neka lou vǝlogát neka ibǝkha soqa vǝ-izumát, ezoqa nǝme namba, ndigu oskia gi-izumatun, ⁵⁰ yaq tege kawa ezoqam ta khǝuwa-te ndǝgo tendéqaván, ndego sasae ezoqam khakheinǝpǝteav tǝgoat neka otevateav vǝgoát, ndego tefakhan. ⁵¹ Yaq kawa ezoqam, ndego sasae ezoqam, yaq-fia nqosǝgeap mbó-etoám. Yaq-fia kandambá teta, te-te ndego. Yaq ndǝgo tenǝ-khofotáv, ma khavozam ezoqa nǝme ndi:gu. Yaq té-eivumát ndǝgo, neka khaya vǝvivisumát.”

25

Yaya etǝ manqat, mbasǝnakheis ten-qa yaq-te

¹ Yaq Yesu manqat nøme ge:zømas, gezø-ein, “Ta khøuwa-te ndøgo, Mbumbukiam-qa Megeat Matev, ande āv qanēgoát nqægo:

Mbasønakheis møndøgoám. Tén ate gi:goam. Ezoqam, sævam te-okí, qatøzu-qa ndøgoám. Lampá namba me:záv. ² Faev nøme ndigu, matavap loloakh-ús. Geté faev nøme ndigu, matavap loloakh mbaín. ³ Ndigu matavap loloakh mbain mbasønakheis, oil nøme upøgipøteáv, lampa-te qouzam nonqo.* ⁴ Geté ndigu matavap loloakh-us, oil nøme møndø-upøgím. ⁵ Yaq ndego ezoqam, sævam te-okí, yakha møndævá. Yaq ndigu mbasønakheis, venanqei zøvín, vøføyam, venanqei sasa ndøsømbiam.

⁶ Yaq qamø-umba ndøgo, ezoqa tindi-akhaém, ‘Ezoqam sævam te-okí, ngégeav! Mðzotøndozáv. Zimbóé-qatøzém.’

⁷ Yaq ndigu mbasønakheis ten ate gi:goam, sùgumusúz, tiqa lampa waev vø-khouwe-khouwevam. ⁸ Yaq ndigu matavap loloakh mbain mbasønakheis, matavap loloakh mbasønakheis gizø-ein, ‘Ni oil zoní-etoám, zoqa nanda. Niqa lampa avønín gékhouvøém.’ ⁹ Yaq matavap loloakh mbasønakheis gindu-qavøinam, ‘Nakhoa mbaín. Oil nqanek nqanigu, kopømba mbaín, zo vøizø-etoám neka ni nikeza nonqo. Geté oil wi ezoqam-té qanøzáv, nøme vømøwi.’ ¹⁰ Yaq ndigu vøzav. Geté gi-ivøvem, ndego ezoqam sævam te-okí, tènefakhán. Yaq mbasønakheis faev ndigu, go:khakheinam, namba me:záv ndego, neka nøkenøkem lou loge-te vømø-oz. Yaq mboqog keoge ezoqam, até gindigonem, mboqog vøtokøzem. ¹¹ Yaq vaev até ndigú-a, matavap loloakh mbain mbasønakheis, vøfakhaz. Gi-akhaem, ‘Khanánqa. Khanánqa. Mboqog qonímboqozó!’ ¹² Geté yaq ndego sævam te-okí, gezø-qavøiu, ‘Av taoká. No nøtenøtenák zo.’”

¹³ Yaq Yesu nqanek yaya etæ manqat qamømbøe-navøem, gezø-ein, “Yaq nakémbá. Gø:feazoát. Zapa ndøgo, zo khøuwa neka khøuwa iz zøtezøtezák, Ezoqam-ge Yo te:fakhan.”

Yaya etæ manqat, sasae ezoqam-qa yaq-te, kawa ezoqam moni gezø-etoam, ti:sasaetat
(Luk 19:11-27)

¹⁴ Yaq Yesu yaya etæ manqat nøme ge:zømas, gezø-ein, “Mbumbukiam-qa Megeat Matev, ande āv qanēgoát nqægo:

Ezoqam møndøgoám. Manqei nøme-te okho-qa ndøgoám. Yaq ndego ekeza gigiap, sasae ezoqam-qá zenda-té genø-awám, timbøe-qeivat. ¹⁵ Sasae ezoqa nøme, moni pus fáev

25:1 25:1 Veve 19:7; Luk 12:35 * 25:3 25:3 Ta khøuwa-te ndøgo, kelesen mbaín. Geté ezoqa oliv oil ndøqouzumám, tiqa lampa-te. Ta oil ndøgo, oliv tae nanga-qá ét. Nandí gini-pesegimám, oil sasa ndøwain. 25:11 25:11 Luk 13:25-27 25:12 25:12 Met 7:23 25:13 25:13 Met 24:42 25:15 25:15 Lom 12:6

gembo-etoam. Nøme ndego, menás. Neka nøme ndego, kopó. Moni ndego gezø-etoumat, ndógo tø-einín, tiqa matev eqeieqei neka zøtezat, ande āv khazømbēgo. Yaq ndego até gendego, vōwav. ¹⁶ Yaq ndego ezoqam, moni pus faev ge-upøzo, gèmesasáe, moni pus faev nøme vōqas. ¹⁷ Yaq até ndegó-a, moni pus menas ge-upøzo, nøme menas vōqas. ¹⁸ Geté ndego ezoqa nøme, moni pus kopo gendapaz, manqei mba ndø-óz, tege kawa ezoqam-gi moni vōkhonab.

¹⁹ Yaq mõi-mbá sege-awám, tige kawa ezoqam nqawa tēandō-qāvān. Yaq gezøbevap, ‘Nginik nogi moni, áv khazømbøé-matønumam?’

²⁰ Yaq ndego sasae ezoqam, moni pus faev ge-upøzo, faev nømé namba sùgumu-upøzotavún, neka moni ate gi:goam, kawa ezoqam vømbō-etoam, gembo-ein, ‘Káwa ezoqam. Qotézømet. Moni pus faev ndigu, noqa zenda-te qoqo-ab, no moni pus faev nøme nøteqás. Moni ate ndi:gu, ngínik.’

²¹ Yaq ndego kawa ezoqam gendo-ein, ‘Mbomambaqapé. No khanakhanákh. Qo sasae ezoqam qanimáv. Gigiap-qase ndøgo, qoqa zenda-te qæve, qo eqeieqei qombo-kewagám. No gigiap nøme mba nøtaqambó-etoám, toqombo-kewagat. Vøndo-óq. Khanakhanakh zìgoném, no namba.’

²² Yaq até kopó, ndegó-a, sasae ezoqam, moni pus menas ge-upøzo. Kawa ezoqam-te gewav, āv gembøe-eín nqægo, ‘Káwa ezoqam. Qotézømet. Moni pus menas ndigu, noqa zenda-te qoqo-ab, no moni pus menas nøme nøteqás. Moni ate ndi:gu, ngínik.’

²³ Yaq ndego kawa ezoqam gembo-ein, ‘Mbomambaqapé. No khanakhanákh. Qo sasae ezoqam qanimáv. Gigiap-qase ndøgo, qoqa zenda-te qæve, qo eqeieqei qombo-kewagám. No gigiap nøme mba nøtaqambó-etoám, toqombo-kewagat. Vøndo-óq. Khanakhanakh zìgoném, no namba.’

²⁴ Yaq até ndegó-a, ndego moni pus kopo gendapaz, vøndō-on. Yaq ndego kawa ezoqam āv gembøe-eín nqægo, ‘Káwa ezoqam. No møtenøtén, qo matev føgakh-qape ezoqám. Qo gigiap sòqo-peain. Geté khæ sasae kandakanda, ezoqá nøme qagoatún. Qo toqopewát ndógo, qo qakezan ogekhæmav ndoqogo. ²⁵ Yaq nakémbá. No møe nogoám. Yaq no qogi moni nòkhonáb. Manqei-té qæmø-otáz. Yaq ndakin qogi moni ngínik.’

²⁶ Yaq ndego kawa ezoqam gendo-ein, ‘Qo sasae ezoqam soqain neka wau-qapé. Qo ndoqo-matavap, no ezoqa matev føgakh-qape, no avøe gigiap qæpe:tatun, no nøkeza ogekhæmav

ndøgo, ²⁷ yaq qo moni, ambá moni nqeisam nonqo-té qomø-utazín. Yaq no ndakin qat'ondo-qavan, ndigu moni elavøqase, bèkhouwézín, tæ-upøzoín.'

²⁸ Yaq ndego kawa ezoqam ge-ein, 'Moni pus kopo, vøe- viomém. Yaq ndégo tozombó-etøomém, ndego moni pus ten ndimbogo. ²⁹ Zapa ndøgo, gekha ezoqām ndego, gi- giap ndømbogo neka eqeieqei vømbó-kewagāt, no nøme mba nømbóé-etoám. Geté ndego, gigiap eqeieqei keogeav tøgoat, até ndøgó-a, gigiap-qase ndømbogo, nøtéviwám. ³⁰ Ngenek wau ezoqam, bavokhó qazonø-oginám. Bøivun-té. Yaq té- eivumát ndøgo, neka khaya vøvivisumāt.' "

Manqa ovøyam kandambaqape tøfakhan

³¹ Yaq Yesu manqat nøme ge:zømas, gezø-ein, "Ezoqam- ge Yo tegeav, ndego kawa ezoqam ndøgeáv. Bazaføgakh-ús neka waev-ús. Ndego ekeza enzol ezoqam ate ti:goat namba mé:geáv. Yaq ekeza kawa qonam nonqo qanimav-qape-té gonóqotáv. ³² Yaq bawabawan ate ndi:gu, teqá megemege-té ginómøváb. Yaq ndego ezoqa ewaqape, géqatøzó. Av gené- qatøzó, av sip keoge ezoqam gi:goatun, sip mba vini, neka naningus mba vini. ³³ Ezoqa eqeieqei, ekeza nakeamo zenda- té genø-áb, neka ezoqa soqøsoqa, ekeza yogea zenda-te vø-áb.

³⁴ Yaq ndego kawa ezoqam, ndigu ekeza nakeamo zenda- te tiwanat, áv gezømbé-eín nqægo, 'Vøndozáv, zo ezoqam. Noge Tat, zo mõndø-khakheinøvé. Mbumbukiam-qa Megeat Matev, ndego ibugukhokhof zo gezønøza, manqei-qape ande ge:khakheinam, zoqá. ³⁵ Zapa ndøgo, no ifi qanø-vinumam, zo lou zonø-etøumám. Neka ibøkha naq qanø-papumam, zo ibøkha zonø-etøumám. Neka no manqei vini-ak qægoam, zo khoev zonø-manqatám. ³⁶ Neka no ndabua mbain qægoam, zo ndabua zonø-etøumám. Neka no enqoni qanøgoam, zo zønø- kewagám. Neka no ndimbula-te qægoam, zo okha zonøndo- okhoám.'

³⁷ Yaq ndigu ezoqa eqeieqei timbo-qavøinam, 'Evézøza. Gê, ni gekha khøuwa-té qatí-qamekham, qo ifi qaqa-vinumam, yaq lou vøitaqā-etøumam, neka ibøkha naq vøqā-papumam, yaq ibøkha vøitaqā-etøumam? ³⁸ Neka ni gekha khøuwa-té qatí-qamekham, qo manqei vini-ak qoqogoam, yaq ni khoev vøitaqā-manqatam, neka qo ndabua mbain qoqogoam, yaq ni ndabua vøitaqā-etøumam? ³⁹ Neka ni gekha khøuwa-té qatí- qamekham, qo enqoni qaqaqoam, o ndimbula-te qoqogoam, yaq ni okha vøitaqandø-okhoam?'

25:29 25:29 Met 13:12; Mak 4:25; Luk 8:18 **25:30** 25:30 Met 8:12; Luk 13:28

25:31 25:31 Met 16:27; 19:28 **25:32** 25:32 Ezek 34:17; Veve 20:11-13 **25:35** 25:35 Isa 58:7

⁴⁰ Yaq ndego kawa ezoqam tezø-ein, ‘No unimanqatín nqazø-manqate. Gekha matēv ndøgo, zo ndigu qazozø-matønumam, ndigu no ndinøpaev, oskiá ndøgo, ndigu iz mbain ndigu, yaq ndøgo zo no-té qazonø-matønumám.’

⁴¹ Geté yaq ndego kawa ezoqam, manqat ndigu tezø-ein, ndigu ekeza yogea zenda-te tiwanat. Av gezømbé-ein nqægo, ‘Mòzozáv. Zo mòzo-soqoéz. Gøinam-té qazonózáv, ndøgo miavmiav ndøwageap, ndøgo Mbumbukiam nqova soqaqape neka tegi enzol ezoqam nonqo gekhakheinam. ⁴²Zapa ndøgo, no ifi qanø-vinumam, zo no lou etoumáv. Neka no ibøkha naq qanø-papumam, zo no ibøkha etoumáv. ⁴³Neka no manqei vini-ak qægoam, zo no khoev manqatemáv. Neka no ndabua mbain qægoam, zo no ndabua etoumáv. Neka no enqoni qanøgoam neka ndimbula-te qægoam, zo no-te okha okhomáv.’

⁴⁴ Yaq ndigu timbo-qavøinam, ‘Evézøza. Ni qo gekha khøuwa-tē qatí-gamekham, qo ifi qaqa-vinumam, o ibøkha naq qaqa-papumam, o qo manqei vini-ak qoqogoam, o ndabua mbain qoqogoam, o enqoni qaqagoam, o ndimbula-te qoqogoam, yaq ni qo tøkemáv?’

⁴⁵ Yaq ndego kawa ezoqam tezø-ein, ‘No unimanqatín nqazø-manqate. Gekha matēv ndøgo, zo qazømbø-qasi:vupam, ezoqa vozozømbé-goāt, ndigu no ndinøpaev, oskiá ndøgo, ndigu iz mbain ndigu, zo no zømbø-qasi:vupám.’

⁴⁶ Nginik ezoqam, yaq-fia nqosøgeap miavmiav-us-qape ndøndapém. Geté ezoqa eqeieqei ndigu, khandi miavmiav møndapém.”

26

Yesu gimbo-voqoem

(Mak 14:1-2; Luk 22:1-2; Zion 11:45-53)

¹ Yesu nqanek manqa manqate ate qægoam qamømbøenavøem, yaq ekeza paev ezoqam gezø-ein, ² “Zo mòzøte-zøté, khøuwa menas mba mui-ozá, niqa Pasova khøuwa kandambaqape tizi-khantøzem. Yaq Ezoqam-ge Yo gémøvøinám, tae mutui-te vøtøkewēm.”

³ Ta khøuwa-te ndøgo, Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda neka Zu megetapak, gémøváb. Kayafas-qá khoev-té ginømváb, ndego Mbumbukiam-ge iziz ezoqam kandambaqape. ⁴ Yaq matavap āv giniveém nqægo: Yesu gémøvøinám, khonoam-té, vølaēm. ⁵ Geté āv gini-einim nqægo, “Ni khøuwa kandambaqape-te, bizi-matønømém.

Soqain ndøgo, ezoqa qaqa tigonem ni-te, yaq nõfe kandambaqape ndøfakhān, ti mokho-te.”

Sævam tae et sisip mbomambaqape, Yesu-qa kha-te gumbø-gouz

(Mak 14:3-9; Zion 12:1-8)

⁶ Yesu Betani vemiaiv-te gegoam, Saemon-qa khoev-té geqotám. Ngenek Saemon, bugukhokhof kha sisi-us ndøgoám. ⁷ Yaq Yesu ate av-té lou ge:logat, sævam kopo tunduwáv ndøgo, botol-qase vøndöndap. Tae et sisip qanimav-qape mu:nqeitavám. Taqa fia kandamba tantáv. Yaq ndugu até gundigu, Yesu, kawa-té gumbø-qóuz. ⁸ Tegi paev ezoqam, nqanek matev giqeivim, ndigu khanakhanakh mbaín, gi-einim, “Gekha zapá, ngunuk nqanek tae et fia kandambaqape, sa ngungiitit? ⁹ Ngunuk ambá gewiín, fia kandambaqape vøqasin, yaq ni moni gigiap-av ezoqam vizizø-etoamin.”

¹⁰ Yesu é-møndæ-otév, av manqat gi:manqatam, yaq gezø-ein, “Gekha zapá, zo ngunuk sævam viniv nqazombø-veet? Ngunuk matev mbomambaqapé gunø-matanam. ¹¹ Zo gigiap-av ezoqam namba oskia zøté-yageapát. Geté no namba, oskia zí:yageák. ¹² Ngunuk nqanek tae et sisip mbomambaqape, noqa kha-te guoqouz, ndugu no otønát nonqo me:khakheinømbém. ¹³ Nø unimanqatín nqazø-manqate. Gekha manqei-tē ndøgo, ezoqa nqanek Manqat Mbo-mambaqape ti:zømesimat, manqei-qape-te ate nqægo, ezoqa ngunuk sævam-qa yaq-te mé:manqatát, matev mbomambaqape av guimatanam, neka ngunuk vømbøé-matavupát.”

Zudas Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda namba, manqa gi:kopo:nem, Yesu tiqa zenda-te teve

(Mak 14:10-11; Luk 22:3-6)

¹⁴ Taqa zita-te ndøgo, ndigu Yesu-gi paev ezoqa tuelv, ezoqa kopo, iz nqambogo, Zudas Iskalit, Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda-té genøwáv, ¹⁵ vøzø-ein, “Yaq-fia gekha zønó-etøomēm, ndego Yesu zoqa zenda-te tæve?” Yaq ndigu até gindigonem, moni mokho 30 vøgevebømem, sasa mbo-etøomem. ¹⁶ Yaq Zudas ndakin nakhoa-qa ndøváo, Yesu tiqa zenda-te ande āv kenévé.

Yesu tegi paev ezoqam namba, Pasova lou gilog

(Mak 14:12-21; Luk 22:7-13, 21-23; Zion 13:21-30)

¹⁷ Zu ezoqam-qa khøuwa kandakanda qangaz, ndøgo flawa poponøvemav gilouzatun, ta bugukhokhof khøuwa-te ndøgo, Yesu-gi paev ezoqam tinduzáv ndøgo, vømbø-bevøpem, “Gē,

qoqa poev gekhâm? Ni Pasova lou gekham-tē qeimøqá-khakheinømēm?”

¹⁸ Yaq Yesu manqa gezø-qavøiu, ezoqam-qá iz zø-etoám, gezø-ein, “Zelusalem taon mokho-té qazonózáv, ngenek ezoqam manqat vømømbó-einim. Av qazømbøé-einim nqægo, ‘Nømendim ezoqam, āv gene-eín: Noqa khøuwa iz møndøndáp. No paev ezoqam namba, Pasova lou, qoqa khoev-té qeitólóg.’”

¹⁹ Yaq paev ezoqam āv tini-matønømém, av Yesu gezømbe-ein, Pasova lou vømø-khakheinømem.

²⁰ Yaq qakhagus ndøgo, Yesu tegi paev ezoqam tuelv namba tinøpindám ndøgo, lou loge-te vøqonav. ²¹ Yaq ate av-té lou gi:logat, Yesu āv gezømbe-eín nqægo, “No unimanqatín nqazø-manqate: Zo ezoqa kopo segenø-qambún, neka no qqa ezoqam-qa zenda-te vøvē.”

²² Yaq ndigu mbøni zøvá, nqanek manqat giyogem. Mbøni vaev kandambá. Yaq ezoqa kopokopo ate gi:goam āv gimbø-bevupát nqægo, “Evézøza. Eisa. Qo ekeqá no qote-manqaté.”

²³ Yaq gezø-qavøiu, “Ezoqam ndégo tégoát, ndego no namba lou yaf-te sa qeitumu-afønám. ²⁴ Ezoqam-ge Yo ndønánim, av Mbumbukiam-qa Manqat qæ-ein. Geté te-te ndego, unimé:soqá, ndego Ezoqam-ge Yo sa temboqambun, neka qqa ezoqam-qa zenda-te vøvē. Ngenek ezoqam qaneav tøgonin, ambá qanimáv te-te.”

²⁵ Yaq Zudas, ndego Yesu sa gemboqambun, āv gembø-eín nqægo, “Nøméndim ezoqam. Eisa. Qo ekeqá no qote-manqaté?”

Yaq Yesu gembo-qavøiu, “Nándav, av qo ndoqote-manqate.”

Evezøza-qa lou loge matev ande qæfakhan

(Mak 14:22-26; Luk 22:14-20; 1 Ko 11:23-25)

²⁶ Ndigu ate av-té lou gi:logat, yaq Yesu flawa ndøndapáz, Mbumbukiam-te ike manqat vø-ein, sasa ndømbegim, ekeza paev ezoqam vøzø-etoam, gezø-ein, “Mòzo-upøgím, neka vølouz. Nqanek noqá khá.”

²⁷ Yaq izam nonqo ndøndáp, waen-ús, Mbumbukiam ike manqat vømbō-ein, ekeza paev ezoqam vøzø-etoam, gezø-ein, “Mòzo-izám, zo ate ndøzøte:go. ²⁸ Nqanek noqá kóuk. Mbumbukiam poev mé:-unimanqatín, tegi ezoqam namba. Noqa kouk, ezoqam kopoav zapayá qanéwá. Manqa-zapazapa zømbé-sunguzát. ²⁹ No nqazø-manqate: No waen tae nanga-qa et, nqawa naqanøká nø-izák. No sa ndøgo tømé-iz, ta khøuwa-te ndøgo, zo namba Tat-qa Megeat Matev-te, waen ndakinak tizimø-izømem.”

³⁰ Lou gumulog, Mbumbukiam-te ouv sasa ndøqaem, yaq Oliv manqei pøyat-té ginøzáv.

*Yesu Pita gembo-vøndøyam, ndego teqa yaq-te to:nawam
(Mak 14:27-31; Luk 22:31-34; Zion 13:36-38)*

³¹ Yaq Yesu ekeza paev ezoqam gezø-ein, “Nqægo lova, zo ate nqazøte-go, møe zóbøín. No sozó-nøuvøném. Mbumbukiam-qa Manqat, āv qane-peawáp nqægo, ‘No sip keoge ezoqam nólaváo. Yaq sip segemø-panqaním.’ Yaq ndakin matev āv tønéfakhán, av ndægo.

³² Geté no løvøte-te tøvøndo-khandi:n, yaq Gelili plovins-té qatónáv. No é-ndøto:má ndøgo, zoqa megemege-te.”

³³ Yaq Pita gendo-ein, “Ezoqa ewaqape, qo ambá giní-qouvøqém. Geté no, nóqouvaqák.”

³⁴ Yaq Yesu gembo-qavøiu, “No unimanqatín nqataqa-manqate: Nqægo lova kokolok naqanøká gé-ogeayák. Qo noqa yaq-te ndøqotøkhæ-nawám. Misiká toqoto-nawam.”

³⁵ Geté Pita gembo-qavøiu, “Av taoká. Oskiá ndøgo, qo namba tøtenanim. No notó-nawamák, qoqa yaq-te.”

Yaq até tegi paev ezoqa nømé-a, manqat kopó, āv tini-manqatám.

*Yesu Getsemani manqei-te, Mbumbukiam-te gemø-guligulim
(Mak 14:32-42; Luk 22:39-46)*

³⁶ Yaq Yesu ekeza paev ezoqam namba, khae manqei-té ginøzáv. Taqa iz, Getsemaní. Yaq gimøfakhaz ndøgo, tegi paev ezoqam, āv gezømbe-eín nqægo, “Até vo:qonøvé nqanek. No elavøqase nømé nónáv. Nomø-guligulím.”

³⁷ Yaq ndego ti-mba ngínik gekhatób, namba gi-zav, Pita neka Zebedi-gi nakhei menas. Yaq Yesu mbøni vaev matev mbongáz. Viniv kandambá gembo-ewag. ³⁸ Yaq gezø-ein, “Noqa mbøni kandambá qanevá. No avønín, nónaním. Até vøgó nqanek, neka até vo:tiawét, no namba.”

³⁹ Yaq Yesu elavøqase nømé vøwav. Khapémbá. Yaq ekeza kha, manqei me:laváo, bugug até manqei-té, Mbumbukiam-te sasa ndøviam. Av gene-guligulím nqægo, “Tát! Kopømba tøgoat, nqanek nqosøgeap kandambaqape, ndøgo ande ibøkha khaqain-qape me tønømbe-fakhan, ambá qøndapín. Geté matev āv tabete-fakhán, av qoqa poev ndægo. Ambá ndøgo, av no nqanømbe-pøev.”

⁴⁰ Yaq ndego tegi paev ezoqa misika-te gevesez, tezømét ndøgo. Gèsømbiám. Yaq Yesu Pita gembo-ein, “Ge zó, kopømba mbaín, no namba elavøqase tøvøte-tiawet? ⁴¹ Até vo:tiawét, neka gøguligulimít. Soqain ndøgo, khamasim matev tøndowav

zo-te, yaq zo zō-o:āz. Unimanqatín. Nqova poev ndømbôgô. Geté kha, bazaføgakh mbain.”

⁴² Yaq Yesu nangó genøwáv, vømø-guligulim, ge-ein, “Tát! Nakhoa nøme mbain tøgoat. Qo taqa-pøovat, no nqanek ibøkha khaqain-qape sa tæ-iz, ság. Qoqa poev matev sà befakhán.”

⁴³ Yaq tegi paev ezoqa misika-te nango gendovesez, gezømet, ndigu nqawá ginø-sømbiám. Kopømba mbain, to:tiawet.

⁴⁴ Yaq Yesu sègezø-iváv, nango vøwav. Yaq gèmømbø-misiká, geguligulimat. Manqat ge-ein, até kopó, av bugukhokhof ge:manqatam.

⁴⁵ Yaq tegi paev ezoqam-te nango gendovesez, gezø-ein, “Zo sekembā sozó-sømbiapet neka pusa zótavet? Nqáe! Khøuwa iz mizi-khanøzém. Ezoqam-ge Yo, manqa-zapazapa-us ezoqam-qá zenda-té ginøveém. ⁴⁶ Mòzosúz. Bìziniáv. Ngé! Ezoqam ngének, no ezoqam-qa zenda-te teve!”

Yesu gimøvøinam

(Mak 14:43-50; Luk 22:47-53; Zion 18:3-12)

⁴⁷ Yesu ate av-té manqat ge:manqatam, Zudas tènefakhán. Tegi paev ezoqa tuelv, ezoqa nøme ndégo tegoám. Ezoqa kopoáv, namba me:geavún, ndigu kaiya neka ndawa vøndø-upøgim. Nginik Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda neka Zu megetapak ndokhofotáz. ⁴⁸ Zudas, manqa é-møndøzø-eín, av nqægo, “Ezoqam ndégo, no tængenøtam. Ndégo tozó-møvøinám.”

⁴⁹ Yaq Zudas até gendego, Yesu-té genøwáv, gembo-ein, “Nøméndim ezoqam. Lova mbomá.” Neka sasa ndøngenøtam.

⁵⁰ Yaq Yesu gembo-qavøiu, “Nøfu. Matev vømatanám, ma qoqombøe-geavun.”

Yaq ndigu ezoqa nøme tinduzáv ndógo, Yesu vø-møvøinam.

⁵¹ Yaq nqáe! Ezoqa kopo, Yesu namba ge:goam, até gendego, kaiya mba ndøliváz, Mbumbukiam-ge iziz ezoqam kandambaqape, tege sasae ezoqam, gea vømbøkawa.

⁵² Geté Yesu gembo-ein, “Kaiya nandiv, nango vø-utáz, ma qoqotønde-livaz. Ezoqam ndigu kaiya ti:khanæmat, kaiyá gimí-pakhaéz. ⁵³ Ge qô, qateqateáv, av nqægo? No amba tønø-poevin, yaq no ambá kopømbá. Ambá Tat nombo-akhaín, tøke-qa. Yaq ndego até tendegonin, enzol ezoqam vøndø-khofotazin, no vønø-tøkeemin. Ndego enzol ezoqam kopoav-qapé tendo-khofotazin. Tiqa bawan ate tægonin, tuelv ndømø-løvuín. ⁵⁴ Geté Mbumbukiam tegi enzol ezoqam amba tendo-khofotazin, yaq gé, Mbumbukiam-qa Manqat

áv khané-unimanqatín, ndøgo qa-ein, av nqægo, matev yà befakhân, av ndakin tæfakhan ndægo?”

⁵⁵ Yaq Yesu ezoqa ewaqape gezø-ein, “Ge zô, no pepen ezoqam zôténæmbem, nakhag kaiya neka ndawa-us qazo-geavun, no vozó-møvnonām? No khøwa ate qæpavpavemam, Mbumbukiam-qá khoev-té qæqoám, ezoqa vøtē-zømesimam. Geté ndøgo, zo no møvnoateáv. ⁵⁶ Geté nqanek matev ate ndægo, tønefakhân ndøgo, Mbumbukiam-qa Manqat tåbete-unimanqatín, av tegi manqa vevezam ezoqam gi:peaumam.”

Yaq Yesu nqanek manqat qamømbøe-navøem, tegi paev ezoqam sège-ivøvé. Møe ndøbøín.

Yesu manqa ovøyam-te gindafem

(Mak 14:53-65; Lúk 22:54-55, 63-71; Zion 18:13-14, 19-24)

⁵⁷ Ezoqam ndigu, Yesu gimøvøinam, yaq Kayafas-qá khoev-té ginøndafém, ndego Mbumbukiam-ge iziz ezoqam kandambaqape. Mozes-qa guguna manqat nømendim ezoqam neka Zu megetapak nøme, é-møndømøváb ndøgo. ⁵⁸ Pita Yesu até gembopavát. Andé qámbá gendopavam. Yaq Mbumbukiam-ge iziz ezoqam kandambaqape-qa khoev-te gemøfakhan, até ndegó-a, uta mokho-te vø-on, vos keoge ezoqam namba vømēqonav. Ndego matev qeivi-qa ndøgoám, Yesu andé gekha matev me mbøégonēm. ⁵⁹ Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda neka Zu ezoqam-gi manqa ovøyam megetapak ate gi:goam, Yesu, manqa-zapazapa-qa mbo-vawát. Yaq ezoqa amba khokho manqat ti-einimin, teqa yaq-te, ndigu ambá gelaemín.

⁶⁰ Ezoqa kopoáv gindu-okhoat, khokho manqat gimanqatat, teqa yaq-te. Geté ndigu megetapak nakhoa qeiviáv, vøelaēm. Yaq vaev, ezoqa menas tinduzáv ndøgo, gindu-einim, ⁶¹ “Ngenek ezoqam áv gene-ein nqægo, ‘No kopømbá. Mbumbukiam-qa khoev nó-evøzám. Yaq khøwa misika mokho-te, nangó qatøwév.’ ”

⁶² Yaq Mbumbukiam-gé iziz ezoqam kandambaqape ndø-itán, Yesu vømbø-ein, “Ge qó, yaq manqa qavøiwat taqágo, nginik qo-te manqat ngi-møvøet?”

⁶³ Geté Yesu manqat einiáv. Yaq Mbumbukiam-ge iziz ezoqam kandambaqape gembo-ein, “Khandi Miavak Mbumbukiam-qa iz-te, soqoní-eín. Gê, qo Mesayá? Mbumbukiam-gê Yò?”

⁶⁴ Yaq Yesu gembo-qavøiu, “No nándev, av qo ndoqotemanqate. Geté no nqazø-manqate. Zuá. Zo Ezoqam-ge Yo zomø-ometám. Mbumbukiam Bazaføgakh-qape-qá nakeamo zenda-té géqotát. Yaq ndego khaiya ozoz-té genøgeáv.”

65 Yaq ndego Mbumbukiam-ge iziz ezoqam kandambaqape, mbøni mbonqosøgím, nqanek manqat ge-ewag. Yaq até gendego, ekeza ndabua vøkeqa, gendo-ein, “Ngenek Mbumbukiam-qá iz ndøngiú. Ság! Bøi vizu ezoqa nøme-qa bizivawém. Nqáe! Zo mðzombo-yogém, Mbumbukiam-qa iz gengiu. 66 Ge zð, áv khazømbøé-matavap?”

Yaq ndigu ezoqa ewaqape gindu-qavøinam, “Unimanqatín. Ngenek manqa-zapa ndøgó. Yà benaním.”

67 Yaq ndigu até gindigonem, køse vømbøe-pisibømem, teqa bugug-te, neka vøzuim. Ezoqa nøme, tømøi mbotøkubím, 68 yaq áv gimboe-einím nqægo, “Qo Mesaya toqogoat, ndego Mbumbukiam tendo-khofotav, yaq qotínømánd, av nqægo, qo gekha ezoqám ndólavaq?”

Pita Yesu-qa yaq-te go:nawam

(Mak 14:66-72; Luk 22:56-62; Zion 18:15-18, 25-27)

69 Pita khoev uta mokho-te gu:qotam, yaq sasae mbasønakam ndowáv, gumbo-ein, “Até qó-a, Yesú namba qotegoám, ndego Gelili plovins-ak.”

70 Geté ndego gò:nawám. Yaq ezoqa ewaqape-qa bugug-te, áv gene-ein nqægo, “No nøtenøtenák, qo gekhā qotē-manqate.” 71 Yaq ndego uta mboqog-te gendo-fakhan, sasae mbasønakam nømu tūni-omét. Yaq ndugu ezoqa nøme, giwaniapam ndøgo, áv guzømbe-ein nqægo, “Ngenek Yesú namba me:goám, ndego Nazalet vemia-ak.”

72 Yaq até nangó, Pita gò:nawám, gendo-qavøiu, “No unimanqatín nqataqa-manqate. Mbumbukiam-qa iz-te, no ngenek ezoqam nøtenøtenák.”

73 Yaq khapélæ qa-auwam. Yaq até ezoqa nømé-a, giwania-pam, Pita-te vøndoazáv, gimbo-einim, “Unimanqatín. Ezoqa nøme qó, te namba qazøtegoam. Ni tøtinøtén ndøgo, qoqa manqat elavøqase viní. Gelili ezoqam-qá manqát.”

74 Yaq Pita gezø-qavøiu, “No unimanqatín nqazø-manqate. No nandev ezoqam nøtenøtenák. No tøte-khavozumit, yaq Mbumbukiam kopømbaqapé, bèlavámb.”

Pita nqanek manqat ge-ein, yaq ndaføyambá, kokolok tündü-øgeā. 75 Yaq Pita manqat gømbo-matøvém, av Yesu gembøe-ein nqægo, “Kokolok naqanøká gé-øgeayák. Qo noqa yaq-te ndøqotøkæ-nawám. Misiká toqoto-nawam.”

Yaq Pita bavokhó genøfakhán, vømøvin. Eiv baza ùni mbøepós, ge-eivat.

27

*Yesu Pailøt-te gindafem, ndego Lom gaman ezoqam
(Mak 15:1; Luk 23:1-2; Zion 18:28-32)*

¹ Yaq qanaqanus, lovølova-ús. Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda neka Zu megetapak, manqat ndøkopo:ném, gi-einim, “Yesu zilaém.” ² Yaq gèlønøvnøvemém, Lom gaman ezoqam-qa zenda-te vømøveem. Teqa iz Pailøt.

*Zudas genanim
(Kel 1:18-19)*

³ Zudas, ndego Yesu sa gemboqambun, ge:-otev, ndigu matavap giveem, av nqægo, Yesu zilaém, yaq ndego mutøkhop ndø-itán, av matev ge:matanam ndægo. Yaq até gendego, moni mokho 30 gimbo-etømem, nangó genø-upøzó, ti-te ndigu, Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda neka megetapak. ⁴ Yaq Zudas äv gezømbe-eín nqægo, “No manqa-zapa nøgó, ndego manqa-zapa mbain ezoqam, zoqa zenda-te qæve, tozolaem.”

Geté ndigu gindu-qavøinam, “Nandav niqá vinív mbá. Qakeza manqa-zapá.”

⁵ Yaq Zudas até gendego, moni mokho Mbumbukiam-qá khoev mokho-té genø-nqagevém, sasa ndøwav. Yaq gewav ndøgo, ekeza monqo møfók, vønanim.

⁶ Yaq Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda, moni mokho gèpisumém, Zudas Mbumbukiam-qa khoev-te genqagevem. Geté gi-einim, “Khafeáp, nginik moni, Mbumbukiam-qa khoev moni namba tizi-tøkuzunam. Zapa ndøgo, nginik moni mokho, ezoqam me:laém.” ⁷ Yaq ndigu manqat äv gini-kopo:ném nqægo: Ndigu moni, ganda pot khakheinam ezoqam-qá khæe mé:wíim. Manqei vini-ak-qá ezoqa osam nønqó, Zelusalem taon-te løvøte tiqevimat. ⁸ Yaq nakémbá, ndøgo khæe, ndakin iz “khæe kouk-us” mboakhayám.

⁹ Nqanek matev qafakhan, yaq manqat ndøgo, Mbumbukiam-ge manqa vevezam ezoqam Zelemaya gepeawam, gèmø-unimanqatín, av qæ-ein nqægo, “Ndigu moni mokho 30 gi-upøzonam, ta fia ndøgo, Izlael ezoqam manqat gikopo:nem, ndego ti:wíim, ¹⁰ yaq nginik moni, pot khakheinam ezoqam-qá khæe me:wíim. Ate av-té, av Evezøza manqat genømbe-ein.”

*Yesu Pailøt-qa bugug-te manqa ge-ovøyam, ndego Lom gaman ezoqam
(Mak 15:2-5; Luk 23:3-5; Zion 18:33-38)*

11 Yaq Yesu Lom gaman ezoqam-qá megemege-té genø-itán. Yaq ndego gembobevap, “Gê, qo Zu ezoqam-gê kawà?”

Yaq Yesu gembo-qavøiu, “Nándav, av qo ndoqote-manqate.”

12 Geté ndigu Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda neka megetapak manqat te-te gimøvøyat, ndego manqat einiáv.

13 Yaq Pailøt gembo-ein, “Gê, qo tiqa manqat toqóyoge, ndigu qo-te mba ndimøvøet?”

14 Geté Yesu yaq manqa qavøiwateáv. Yaq ndego Lom gaman ezoqam, nqova ndafe kandambá.

*Pailøt manqa gevøovam, Yesu tae mutui-te titøkewem
(Mak 15:6-15; Luk 23:13-25; Zion 18:39-19:16)*

15 Zu ezoqam-qa Pasova khøuwa kandambaqape-te, ndego Lom gaman ezoqam, ndimbula ezoqa kopo sège-nqonqotavín, ezoqam-te, vøfakhanin, av ndigu qazømbe-poein.

16 Ta khøuwa-te ndøgo, ndimbula ezoqa kopo møndøgoám. Teqa iz Balabás. Ezoqa ewaqape møndæzøté, ndego pepen ezoqam soqaqapé. 17 Yaq ezoqa ewaqape, Pailøt-te gimøvab, ndego áv gezømbe-beváp nqægo, “Gekha ezoqá nøzø-mboqoiü, ndimbula-te tefakhan? Balabás, ó, Yesü, ndego Mesaya ndimbo-akhayam?” 18 Ndego møndæ-otév, Zu megetapak, Yesu teqa zenda-te, ta zapaya ndøgo tiniveém. Ndigu ova ndø-einím.

19 Pailøt manqa ovøyam khoev-te ge:qotam, yaq tegu zas manqat ndokhofotáv. Manqat av nqægo, “Nandev ezoqam, matev-qase mbomatánám. Ndego manqa-zapa mbáin. No lova venanqei notamát, te zapaya. Venanqei-tam soqaqapé.”

20 Geté Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda neka Zu megetapak, ezoqa ewaqape áv gizømbe-pouweát nqægo, “Pailøt áv qazømbøé-einím nqægo: Balabas benqonqotáv, bavokho. Geté Yesu løvøte-té geabenøvé.”

21 Yaq Pailøt ezoqa ewaqape gezøbevap, “Nginik ezoqa menas, gekha ezoqám nøzø-nqonqotáv?”

Yaq ezoqa ewaqape gimbo-qavøinam, “Nándev, Balabas, toqoní-nqonqotáv!”

22 Yaq Pailøt gezø-ein, “Av tægoat ndægo, yaq ngenek Yesu, Mesaya ndimbo-akhayam, gekha nombógø?”

Yaq ezoqa ewaqape gimbo-qavøinam, “Tae mutui-té geabe-tøkewé.”

23 Yaq Pailøt gezøbevap, “Gekha zapá? Ngenek gekha manqa-zapá ndøgo?”

Geté ndigu kandakanda nøme mba mo:-akhaemém, “Tae mutui-té geabe-tøkewé.”

24 Yaq Pailøt geqeiv, av nqægo, ndigu teqa manqat gēyogemāk neka avønin nõfe ndōngazēm, yaq ndego ibøkha ndōndáp, ezoqa ewaqape-qa bøi-te, zenda vōsunguz, gezø-ein, “Nqanek noqá manqa-zapá mbá, zo ngenek ezoqam tozolaem. Zoqá manqa-zapá.”

25 Yaq ezoqa ewaqape gindu-qavøinam, “Yaq-fia nqosøgeap, teqa kouk waev-qa yaq-te, ni-té qabenø-nqeivøém, nigi nakheis namba.”

26 Yaq Pailøt até gendego, Balabas vōzø-nqonqotav. Geté Yesu nakhag ezoqam-qá zenda-té genøvé, bemøfeomem, tae mutui-te sasa bemø-tøkewem.

Nakhag ezoqam, Yesu otøotam gi:vewem
(Mak 15:16-20; Zion 19:2-3)

27 Yaq Pailøt-gi nakhag ezoqam, Yesu gaman-qá khoev-té gimøndafém, yaq nakhag ezoqa ewaqape vōzø-akha, te-te vøndø-pindam. 28 Yaq até gindigonem, ekeza ndabua sègembo-khofoném, neka ndabua køkouk, kopømba ande av kawa ezoqam-qa ndabua ndægo, vømbø-uzim. 29 Yaq gumbag fakiafakia-us ndø-ogeaném. Yaq kawa-té gimbøe-uzím. Andé kawa ezoqam-qá wawáq. Yaq teqa nakeamo zenda-te, tatuag, kopømba ande av kawa ezoqam-qa tatuag ndægo, vømbø-etøomem. Yaq otøotam me:vewém. Katuk ndømøkuí, teqa megemege-te, gimbo-einim, “Zu ezoqam-ge kawa. Iké: qo-te.” 30 Yaq køse mbøe-pisibømém, teqa kha-te, tatuag nqawa vøe-viomem, kawa sasa mbøe-khanæmem. 31 Otøotam gumu-vewem, yaq ndabua køkouk, nqawá ginømbø-khofoném, neka ekeza ndabua vømbø-uzim. Yaq tinøndafém ndøgo, tae mutui-te vømø-tøkewém.

Yesu tae mutui-te gitøkewem
(Mak 15:21-32; Luk 23:26-43; Zion 19:17-27)

32 Nakhag ezoqam, Yesu taon bavokho gi-ituat, ezoqa ndø-ometám. Sailini taon-ák. Teqa iz Saemón. Yaq ndigu até gindigonem, ndego Yesu-qa tae mutui eqawat-qa yaq-te vøtøpøtøvem. 33 Yaq gi-apat, manqei ndøgo timøfakház, Gologota ndimbo-akhayam. Taqa manqa mokho, “Kawa-pakha manqei.” 34 Yaq Yesu ambá waen mbo-etøomemín. Gigiap khaqain-qapé namba me:tøkuaném. Geté ndego ge:khamas, yaq gèmbøeqasí, vøe-iz.

35 Yaq Yesu tae mutui-té ginø-tøkewém. Gumu-tøkewem, yaq teqa ndabua, kas me:-otám. 36 Yaq qame-navøem, ndigu sègeqonáv ndøgo, Yesu vømbø-gazinem. 37 Teqa kawa-te, ova ndo:go, manqat ndøtøkeém, ndego andé gekha manqa-zapa

zapayā ginīlaem. Av qane-peaupám nqǽgo, “Ngenek Yesú. Zu ezoqam-gé kawá.”

³⁸ Yesu gitøkewem, pepen ezoqam menás namba me:tøkebám. Nøme ndego, teqa nakeamo zenda-té ginø-tøkewém, neka nøme ndego, yogea zenda-te vøtøkewem.

³⁹ Ezoqa gi-okhoat ndøgo, Yesu sège-ngenøitát. Kawa mba ndøngetæát, ⁴⁰ manqat vombō-manqatat, av nqǽgo, “Qo Mbumbukiam-qa khoev ngi:wat-qa neka khøuwa misika mokho-te nango weve-qa qoqogoam, qo qakeza mokho-mba vøkhandi:q. Soqotøndó-vís, nandav tae mutui-te, qo unimanqatin Mbumbukiam-ge Yo toqogoat.”

⁴¹ Yaq até Mbumbukiam-gí iziz ezoqa kandakandá-ya, Mozes-qa guguna manqat nømendim ezoqam neka megetapak nøme namba, otøtam me:vewém. ⁴² Gi-einim, “Ezoqa nøme gèkhandi:ztám. Geté ekeza kha, kopømba mbaín tekhandi. Ngenek unimanqatin Izlael ezoqam-ge kawa tegoat, yaq ndakin yà betøndovís, nqanek tae mutui-te. Yaq ni tábizi-unimanqatiním. ⁴³ Ndego Mbumbukiam-te mbá genøtawé. Yaq Mbumbukiam yà bekhandi:v, unimanqatin poev tømboqat te-te. Ngenek ekezan av gene-eín nqǽgo, ‘No Mbumbukiam-gé Yó.’”

⁴⁴ Yaq até pepen ezoqám-a, Yesu namba tae mutui-te gitøkebupam, vøngenøinam.

Yesu ge:nanim

(Mak 15:33-41; Luk 23:44-49; Zion 19:28-30)

⁴⁵ Yaq khøuwa muin qandap, qamat atema khagus 3 oklok vøndap, manqei ate qægoam, bøivun ndønqevivøém. ⁴⁶ Yaq ande av 3 oklok ndægo, Yesu kandambaqape tène-ogeá. Ekeza manqat-te av gene-akhá nqǽgo, “*Eli, Eli, lómá sabaxtáni?*” Taqa manqa mokho nqáneq: “Mbumbukiam, Mbumbukiam. Gekha zapá, no qoqo-nøuvan?” ⁴⁷ Geté ezoqa nøme, avønin giwaniapam ndøgo, teqa akhayam giyogem, ndigu manqa mokho ndapeáv. Yaq av gini-einím nqǽgo, “Ngenek Ilaiza mbo-akhayám.” ⁴⁸ Yaq ezoqa nøme até gen-dego, ndabua-qa ndøteít, waen khaqain-qape-te vøuqoqom, tae-te sasa ndøløvønám, Yesu vømbō-qantav. Izam-qa mbo-goám.

⁴⁹ Geté ezoqa nøme gindu-einim, “Qombó-iváv. Yaq zíqevívím, Ilaiza petøndéwāv, penømakhaya, ngenek vøkhandi:v.”

⁵⁰ Yaq Yesu kandambaqape, nangó genø-akhá, vønanim.

⁵¹ Yaq nqáe! Mbumbukiam-qa khoev-te, ndabua ndøgo, khafeap kouwat mboqog-te qafaleam, livin-mbá qanømu-qatavát. Sa ová qandoqatá, atema manqei-te. Neka manqei vøkukuvøem, neka nandi kandakanda vø-qaqanimat.
⁵² Yaq Mbumbukiam-gi ezoqa kopoáv, ndigu ibugukhokhof gipakhaetat, tiqa manqei-pakha sège-mboqovøemát, ma gi-osupat ndøgo, neka løvøte-te vøndøsuz, ⁵³ neka tiqa manqei-pakha vø-ivøvem. Yaq Yesu løvøte-te gendo-khandi:v, taqa zita-te, ndigu Zelusalém ginø-óz, Mbumbukiam-qa taon-te. Ezoqa kopoáv gizømet, ndigu løvøte ezoqam.

⁵⁴ Yaq ndego nakhag kawa ezoqam neka ndigu nakhag ezoqa nøme, Yesu gimbo-kewagat, manqei kukuvøem neka matev ate ndægo giqueivim, qafakhanumat, ndigu møe ndøgoném. Møe kandambá. Yaq áv gini-einím nqægo, “Ngenek unimanqatín Mbumbukiam-gé Yó.”

⁵⁵ Ta manqei-te ndøgo, até sakheis-a, vøgoam. Sakheis kandambá. Andé qambaqapé gindu-waniapát, matev giqueivat. Ngini sakheis Yesú namba me:geavún, Gelili plovins-te ginduzav, neka vømbō-tøkeam. ⁵⁶ Sakhei nøme, namba gi:waniapam, nømu Melí. Magdala vemiaav-ák. Neka Meli nømu, ndugu Zems neka Z Josef, tigú evó. Neka nømu ndugu, Zebedi-gú zás. Zems neka Zion, tigú evó.

Yesu manqei ozu-te gi-oeinam

(Mak 15:42-47; Luk 23:50-56; Zion 19:38-42)

⁵⁷ Ezoqa kopo møndøgoám. Teqa iz Zoséf. Alimatea vemiaav-ák. Gigiap kopoav ezoqám. Ndego Yesu-gé paev ezoqam nøme ndøgoám. Yaq Yesu gitøkewem, qakhagus ndøgo, ⁵⁸ ndego Pailøt-té genøwáv, Yesu-qa kha-qa yaq-te vømømbō-viam. Yaq Pailøt ekeza nakhag ezoqam gezø-ein, “Ság. Ngenek teqa kha, sà bendáp.” ⁵⁹ Yaq Z Josef até gendego, teqa kha vøndap, ndabua ndakinak sasa me:løvønøvem. ⁶⁰ Yaq ekeza manqei ozu-té gemø-oeiú, ndøgo nandi-te ge-oz. Yaq nandi-qape ndøqambesám, manqei-pakha mboqog vøtok, sasa ndøwav. ⁶¹ Yaq Meli Magdala vemiaav-ak neka Meli nømu, manqei-pakha avønin-té giqonavát, gimbo-kewagat.

Nakhag ezoqam, Yesu-qa manqei-pakha gimbo-kewagat

⁶² Yaq khøuwa nøme qandopave, khøuwa kandakanda-qa lou khakheinam khøuwa qame-navøem, Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda neka Felisi ezoqam, Pailøt-té ginøzáv. ⁶³ Gimbo-einim, “Khanánqa. Ni matavap áv qanimbi-veséz nqægo: Ndego khavozam ezoqam gekhandi:vtam, ndego áv

gene-eín, 'No lǝvǝte-te nango ndækhandí:n, khǝuwa misika-qa zita-te.' ⁶⁴Yaq nakémbá. Nakhag ezoqam qókhofotáz, ndǝgo manqei-pakha-te. Yaq ùni bembǝe-keogé, atema khǝuwa misika bemǝ-nasinim. Soqáin ndǝgo, tegi paev ezoqam teqa kha ti-aqonǝmem, yaq ezoqa vǝzǝmbé-khavozám, av nqǝgo, 'Ndego lǝvǝte-tǝ gendo-khandí:v.' Khavozam manqat av nqǝgo, amba tǝfakhanin, yaq ndǝgo, teqa khavozam manqat ate ndǝgo, ibugukhokhof gemanqatam, ambá unime:lǝvuamín."

⁶⁵Yaq Pailǝt gezǝ-ein, "Qanimáv. Nakhag ezoqam zǝ-upǝzǝ. Neka ùni mbǝe-keogé, nandav manqei-pakha." ⁶⁶Yaq ndigu manqei-pakha-te vǝzav. Yaq nandi-qape-te ndǝgo, ndigu mboqog-te go:zavam, khakhatap mo:goném. Soqáin ndǝgo, ezoqa sa ti-oz. Yaq nakhag ezoqam, sǝgeziváz ndǝgo, manqei-pakha gimbo-kewagat.

28

Yesu lǝvǝte-te gendo-khandi:v

(Mak 16:1-10; Luk 24:1-12; Zion 20:1-10)

¹Sabat khǝuwa qame-navǝem, yaq Sande qanaqanus qandopave, Meli, ndugu Magdala vemíav-ak, neka Meli nǝmu, manqei pakha-té ginǝzáv. Ambá gǝmǝ-qeivimín.

²Yaq nqǝova mbáin, manqei qando-kukuvǝem. Manqei kukuvǝem kandambá. Zapa ndǝgo, Evezǝza-gé enzol ezoqam ndovís, yan-te, nandi-qape vǝ-qambesam, manqei-pakha mboqog tambav-te go:zavam, nandi mumat sasa mo:qom.

³Teqa kha waev kandambá, vǝiyam-ús, neka teqa ndabua ùnime:papaqá. ⁴Yaq nakhag ezoqam gi-ometam, ndigu mǝe kandambá. Kha sǝgezǝmbu-wageapát, vǝ-o:az. Andé lǝvǝte ezoqam me me:singitavát.

⁵Geté ndigu sakheis, enzol ezoqam áv gezǝmbe-eín nqǝgo, "Zo mǝe ndǝgǝném. No mǝtenǝtén. Zo Yesu-qa zovawét, ndego tae mutui-te gitǝkewem. ⁶Ndego nqanek mbáin. Mbumbukiam mǝndǝ-khandí:v, lǝvǝte-te. Ate av-té, ekezan manqat ge:manqatam. Zǝtǝndézáv. Manqei ndǝgo, ma kha qǝveam, nqáne. ⁷Ndakin nakhama ndǝzáv, tegi paev ezoqam manqat vǝmǝzǝ-ein. Av qazozǝmbé-eín nqǝgo, 'Ndego mǝndǝ-khandí:v, lǝvǝte-te. Yaq ndakin Gelili plovinsté genǝmá. Ndego é-ndo:má ndǝgo, zoqa megemege-te. Yaq ndǝgo, tozomǝ-ometám.' Nqáe! No ndakin mǝezǝ-eín."

⁸Yaq ndigu sakhei menas, manqei-pakha sǝge-ivǝvém. Nakhamas-té. Mǝe-ús. Geté até khanakhanakh kandambá. Yaq tegi paev ezoqam-té ginǝbǝín. Ambá manqat mǝzǝ-einín.

⁹ Geté nakhoa livin ndøugu, nqáe! Yesu zøfakhán, vøzø-ein, “Qanaqanus mbomá, zo-te!” Yaq ndigu tinøzáv ndøgo, katuk vømbø-møkuim, zenda tokhotapak sasa mbogeagimem, vømbø-vizumem. ¹⁰ Yaq Yesu gezø-ein, “Zo møe ndøgòném. Nogi paev ezoqam-té qanøzáv, manqat vømøzø-ein. Gelili plovins-té giabenøzáv. Yaq no ndøgo timø-nømendám.”

Khokho emanqat, Yesu-qa kha-qa yaq-te qapanqavøem

¹¹ Ndigu sakheis nakhoa-te gi-apat, yaq nakhag ezoqa nøme ndigu, manqei-pakha gimbo-kewagat, taon-té ginøveséz, Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda, matev ate ndægo, ande āv khanē-fakhanumat, vømēzømas. ¹² Yaq ndigu Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda, megetapak nømé namba me:qonáv, manqat vøkakambam. Manqat gumu-kopo:nem, yaq até gindigonem, nakhag ezoqam moni vøzø-etoam. Moni andé kandambá. ¹³ Gizø-ein, “Zo ezoqa āv qazozømbé-manqatét, ‘Ni nīsømbiát, lova. Yaq tegi paev ezoqam tinduzáv ndøgo, teqa kha vø-aqonømem.’ ¹⁴ Geté ndego Lom gaman ezoqam, taqa yaq-te te-ewag, yaq ni āv qeimbøé-einím nqægo: Ndøgo zoqá manqa-zapá mbá. Zo mbofòfðgeáp.”

¹⁵ Yaq ndigu nakhag ezoqam, moni gindøpøzem, āv tini-matønumám, av gizømbe-ein. Yaq nqanek khokho emanqat, sège-panqavøemát, Zu ezoqam-qa bawan mokho-te. Até ndaki khøuwa-té-a, sège-panqavøemét.

Yesu ekeza paev ezoqam, sasae-qa yaq-te manqa gezø-løvua (Mak 16:14-18; Luk 24:36-49; Zion 20:19-23; Kel 1:6-8)

¹⁶ Yaq Yesu-gi paev ezoqam ileven, Gelili plovins-té ginøzáv, manqei pøyat-te vømøqavig. Ate av-té, av Yesu gezømbe-manqatam. ¹⁷ Yaq gi-ometam ndøgo, katuk ndømøkuim, vømbø-vizumem. Geté nøme ndigu, gò:nakém. ¹⁸ Yaq Yesu sègezø-khanøgím, gezø-ein, “Gigiap ate ndægo, yan-te neka manqei-qape-te nqago, Mbumbukiam noqá zenda-té genøvé. No notó-kawaentát.

¹⁹ Yaq nakémbá. Bawabawan-te ate ndækhezét, sozó-okhoát, ezoqa noqa manqat vømē-zømesim, yaq ndigu bemø-nogi-paev-ezoqam-ez. Yaq ibøkha iz zozø-etoumát, Tat-qā iz-tē, neka Yo-qā iz-tē, neka Nqova Mbomambaqape-qā iz-tē. ²⁰ Neka vøe-zømesimít. Manqat ate ndægo, av no qazømbe-manqatam, bemøndapem.

Nqáe! No ndægoát zo namba, khøuwa ate ndægo, atema manqei-qape vaev-te.”

Manqat Mbomambaqape Mak gepeawam

Megeat Manqat-qase

Nqanek emanqat, Yesu-qa yaq-te, ndego Mbumbukiam-ge Yo, Mak ndøpeawám. Ndego iz nøme, Zion-Mak mboakhaemám. Ndego ambá av nqægo, Yesu-gí paev ezoqam tuelv mokho-tē gunu:goām.

Mak, ndego Pol-ge zifu Banabas, tegé ekeabøí (Kol 4:10). Ndego Zulusalem taon-té gekhouwév, neka Pita neka Pol neka Banabas, tiqa sasae-te vøzø-tøkeam.

Ni kopømba mbain uni tizi:nøten, gekha manqei-tē ndøgo, Mak nqanek manqat gepeawam. Geté Klisten bawan megetapak, nupøkhan mba giyagam, āv gini-matavupám nqægo: Mak Lom taon-té abewáv, yaq ndego ta taon-te ndøgo, Pitá namba abetegoám, ngenek Yesu-qa yaq-te ge:vototupam, yaq Mak vøpeawam.

Mak nqanek manqat, Yesu-qa yaq-te, Lom ezoqam nonqo ndøpeawám. Nginik ezoqam, tiqa poev, bazaføgakh matev zøgoám. Yaq nakémbá, Mak manqat andé kandambá, Yesu-qa bazaføgakh-qa yaq-té gene-peawám, av ndego enqonius ezoqa kopoav ge:khakhæz, neka ezoqam ndigu nqova soqøsoqa gizømbu-goam, vøzø-ngeasumam, neka tiqa manqazapazapa-te vønqovotaz, ndøgo qazø-geageapam.

Nqanek manqat-qa vaev, Mak 16:9 qangaz, ta manqat ndøgo, ezoqa viní abe-peawám.

Zion Yesu-qa nakhoa gekhakheinummat

(Met 3:1-12; Luk 3:1-18; Zion 1:19-28)

¹ Emanqat Mbomambaqape, Yesu Keliso-qa yaq-te, ndego Mbumbukiam-ge Yo, nqáne. ² Matev āv qanengáz, av Mbumbukiam-ge manqa vevezam ezoqam Aezaya ge:peawam. Ndego āv gene-peawám nqægo, “Mbumbukiam ge-ein:

Nqáe! Noge u-anem notó-khofotáv, qoqa megemege-te.

Ndego nakhoa møqá-khakheinám.

³ Leg-av manqei-te ndøgo, ezoqam-qa manqa wag ndø-akhayam.

Av qane-akhayám nqægo,

‘Evezøza-qa nakhoa é-mozoto-khakheinomém.

Nakhoa ndaføyamba-qape zombøé-viæém, ndego te:geav.’ ”

⁴ Yaq Zion ndɔfakhán, leg-av manqei-te ndɔgo, ezoqam ibɔkha iz vɔzɔ-etoumam neka Mbumbukiam-qa Manqat vɔe-zɔmesimam. Av gezɔmbe-manqatám nqágo, “E-mozozqambúz, neka ibɔkha iz vɔ-upɔgim. Yaq Mbumbukiam zoqa manqazapazapa, ndɔmbɔe-navɔém.” ⁵ Ezoqa kopoáv, gindupindam te-te. Zudia plovins-té gindu-okhoám, plovins ate ndægo, neka Zelusalem taon-ak vɔndɔ-pindam. Yaq manqazapazapa ndɔgo, gimatɔnumam, gɛvɔndæmém, neka Zoden kea-te ndɔgo, ibɔkha iz vɔ-upɔgim.

⁶ Zion ndabua eqeieqei uzɔpɔteáv. Geté ndabua gezupam, kemol-qá su gini-geveaném, neka ndabua segim nonqo, sɔvakha gigiap-gí ngusúm gini-khakheinɔvemém. Neka lou gelogam, bamɔkhokeakh neká ndokhos, ti-mba ndígu telouzám.

⁷ Zion ezoqa manqat áv gezɔmbe-manqatám nqágo, “Noqa zita-te, ezoqa kopo ndɔgeáv. Ndego no ùnime-lɔvumbám. No ezoqa khàpe nɔte-khapelavɔqase-én. Até nqanek sasae khapelavɔqasé-a, no katuk tæmɔkui, teqa tamak khofoe-te tæmbotɔke, no kopɔmba mbaín.

⁸ No zo ibɔkha iz, ibɔkhá qazɔmbe-etoumít. Geté ndego ibɔkha iz, Nqova Mbomambaqape gezɔmbé-etoumát.”

Yesu ibɔkha iz gendap

(Met 3:13-17; Luk 3:21-22)

⁹ Ta khɔuwa-te ndɔgo, até Yesú-a, Zion-te vɔmat. Nazalet vemia-vé gendowáv, Gelili plovins-te ndɔgo. Yaq até ndegó-a, Zion-te ibɔkha iz vɔndap, Zoden kea-te ndɔgo. ¹⁰ Yesu ibɔkha-te é-vɔndo-fakhán-ae, yaq áv geneqeív nqágo: Yan gèmbɔqoé. Yaq Nqova Mbomambaqape ndovís. Andé kuvɔkuvuam me me:lɔvuvavún, te-te. ¹¹ Yaq yan-te ndo:go, manqa wag ndofakhán. Av qande-eín nqágo, “Qo nogé Yó. No poev kandambá qo-te. No nɔtaqambo-khafuát.”

Saitan Yesu ge:khamasimat

(Met 4:1-11; Luk 4:1-13)

¹² Taqa zita-te, Nqova Mbomambaqape, Yesu leg-av manqei-té genɔ-itú. ¹³ Khɔuwa fotí, leg-av manqei-te geyagam. Yaq Saitan Yesu teme-khamasím ndɔgo. Yesu sɔvakha gigiap lozokhá-k namba me-yagám. Yaq enzol ezoqam tinduzavín ndɔgo, Yesu vɔmbɔ-tɔkeemin.

Yesu Gelili plovins-te sasae gengaz

(Met 4:12-22; Luk 4:14-15; 5:1-11)

¹⁴ Zion ndimbula-te gi-utɔvem, yaq Yesu Gelili plovins-té genɔwáv, ezoqa Mbumbukiam-qa Manqat Mbomambaqape

vømē-zømesim. ¹⁵ Av gene-zømesimát nqægo, “Khøuwa mizi-khantøzém. Mbumbukiam-qa Megeat Matev, avønín. E-mozoqambúz neka Mbumbukiam-qa Manqat Mbomambaqape vø-unimanqatinim!”

¹⁶ Yesu Gelili kewan ndøgeg-te ge-ewat, yaq evenap menas tezømét ndøgo, Saemon neka Endlu. Voe ndø-ogiát. Zapa ndøgo, ndigu ezoqa menas, voe nqagim ezoqám. Ndøgo tiqá sasáe. ¹⁷ Yaq Yesu gezø-ein, “Vøndozáv. No zonøndø-paevém. Yaq zo ezoqa takhaset matev nøté-zømesim.” ¹⁸ Yaq até gindigonem, voe sège-ivøvém, sasa mbopaevem.

¹⁹ Yesu agé okhoeáv, evenap menas nøme tenøzømét, Zems neka Zion. Ndigu Zebedi-gí nakheís. Khagua-té gunuguvám. Voe ndøpotofumát. ²⁰ Yaq ate ndigú-a, Yesu vøzø-akha. Yaq ndigu gèqá. Eve sège-ivøvém, tegi sasae ezoqam namba, Yesu vømbø-paevem.

*Yesu ezoqa kopo, nqova soqa gembo-ngeatam
(Luk 4:31-37)*

²¹ Yesu ekeza paev ezoqam namba, Kapenaum taonté ginøzáv. Yaq Sabat khøuwa-te ndøgo, Zu ezoqam-qá guliguli khoev-té gemø-ón, ezoqa vømē-zømesim. ²² Ezoqam ndigu, teqa nømendim manqat giyogem, mbøni zølév. Zapa ndøgo, ndego Mbumbukiam-qá iz-té neka bazaføgakh-té gene-zømesim. Ambá av nqægo, av Mozes-qa guguna manqat nømendim ezoqam gi:zømesimam.

²³ Ta guliguli khoev-te ndøgo, ezoqa kopo mønđu:goám. Ndego nqova soqa mbøigoám. Yaq ndego kandambaqapé sege-akhá, ²⁴ “Yésu, Názalet-ak! Gè, qo ni gekha qonígū? Ni ngiænoat-qā qotøndóqav? No møtenøtén, qo gekha ezoqám. Qo Mbumbukiam-gé Ezoqa Ndaføyamba-qapé.”

²⁵ Yaq Yesu ndego nqova soqa, gèmbøe-khafén, gembo-ein, “Qo manqat tí! Mòqotøndo-fakháq, qo nandav ezoqam-qa mokho-te ndoqotu:gu.”

²⁶ Yaq ndego nqova soqa, até gendego, ndego ezoqam møndøkhæ-qantám, sùgumu-waguvupát, sasa ndøfakhan. Akhayam-ús, gendo-fakhan.

²⁷ Yaq ezoqa ewaqape, nqova ndafe kandambá, neka yaqyaq-a gibond, “Nqanek gekha matév? Teqa nømendim matev viní. Ndakinák, neka bazaføgakh-ús. Ngenek nqova soqøsoqa sègezømbe-khafenín, yaq ndigu teqa manqat o-mba vømbøe-ndapemin.”

²⁸ Yesu nqanek matev gego, yaq ndaføyambá, teqa emanqat sùgumu-panqavøemát, Gelili plovins-te ate qægoam.

Yesu ezoqa kopoav gekhakhæz
(Met 8:14-17; Luk 4:38-41)

²⁹ Yesu Zu ezoqam-qa guliguli khoev gendo-ivav, yaq Saemon neka Endlu, tiqá khoev-té genøwáv. Até Zems neka Zion, namba me-apát. ³⁰ Yaq khoev-te gimøfakhaz, Saemon-gu zimpuka, ngusu tatas enqoni mbovitát. Venanqei nonqoté gubuvám. Yaq Yesu tøke-qa mboviømém, tuqa yaq-te. ³¹ Yaq Yesu tenøwáv ndøgo, zenda vømbøgea, neka vø-eqei. Yaq ngusu tatas enqoni, sègembo-navøém. Yaq ndugu até gundigu, lou vøzøta.

³² Yaq khøuwa gumusinan ndøgo, ezoqa ewaqape, enqoni qazøgoam o nqova soqøsoqa gizømbu-goam, Yesu-té gindu-upøgím. ³³ Vemiav-ak ezoqa ewaqape ndozáv. Khoev vimá ginømøváb. ³⁴ Yaq gekha enqoní, bugug vinivinimba qazøgoam, Yesu gèkhakhæz. Ezoqa kopoáv. Neka nqova soqøsoqa kopoav, ezoqam-qa mokho-te gizømbu-goam, vøzø-ngeasam. Ndego nqova soqøsoqa takeáv, manqat timanqatat. Zapa ndøgo, ndigu møndæzøté, ndego gekha ezoqám.

Yesu manqei vinivinimba nøme-te ge-okhoam
(Luk 4:42-44)

³⁵ Khøuwa nøme qandopave, lovølova-ús, até gupøistám, Yesu gesüzám, khoev vø-ivav, ezoqam-av manqei-te sasa ndøwav, vømø-guligulim. ³⁶ Yaq Saemon-za, gèmbowawát. ³⁷ Yaq gi-ometam ndøgo, gimbo-einim, “Ezoqa ewaqape qoqa ndøvawét.”

³⁸ Geté Yesu manqat gezø-qavøiu, “Ni até vemivemiav nøme-té-a, avønin nqagot, bíziniáv, Mbumbukiam-qa Manqat bamē-zømesim. Zapa ndøgo, no ta zapaya nqáneq qatøndenáv.”

³⁹ Yaq Yesu Gelili plovins ate ndægo sugumu-vatát, ezoqa tiqa guliguli khoev-te vøe-zømesimat, neka nqova soqøsoqa vøzø-ngeasumat, ezoqam-qa mokho-te gu:goat.

Yesu kha sisi-us ezoqam gekhakheinøvem
(Met 8:1-4; Luk 5:12-16)

⁴⁰ Khøuwa nøme, kha sisi-us ezoqam ndowáv. Yaq Yesu-qa megemege-te, katuk ndømøkuí, vømbøviam, “Ambá qokhakheinømbemín. Poev taqagoat, qo kopømbaqapé, toqo-khakheinømbem.”

⁴¹ Yaq Yesu ngenek ezoqam tanakh mbogó, zenda vømbøeve, gembo-ein, “Nqanøpoév. Qo vøkhakhæq.” ⁴² Yaq nqova mbain, ndego ezoqam, kha sisi sègembo-navøém.

⁴³ Yaq Yesu ngenek ezoqam gèkhofotáv. Geté āv genegugú nqægo, ⁴⁴ “Qo ezoqa nōme zò-eín, av matev qaqambe-fakhan. Geté Mbumbukiam-gé iziz ezoqam-té qonóqáv, bemøqamekh, neka Mbumbukiam-te etoam matev voqógō, av Mozes gezømbe-ein, kha sisi tøqa-navøem. Yaq ezoqa tlabitizøté, qo mòqo-eqeieqei-éq.”

⁴⁵ Geté ngenek ezoqam gewav, ndego Yesu-qa manqat sège-vøndazát. Ezoqa ewaqape zømanqatát. Yaq ta zapaya ndøgo, Yesu kopømba mbáin, ezoqa ewaqape-qa bøi-te, vemivemiav-te vøe-onimít. Geté vemiaav bavokho ndøgo, ezoqam-av manqei-té genø-qonumát. Geté ezoqa ta manqei vinivinimba-te giyagam, sègendo-okhoám, te-te.

2

Yesu kagi ezoqam gekhakheinøvem neka manqa-zapazapa vømbō-evøzam
(Met 9:1-8; Luk 5:17-26)

¹ Khapé outøpøteáv. Yaq Yesu Kapenaum taon-té genøveséz. Yaq ezoqa mõndøygém, av nqægo, ndego khoev-tē gegō. ² Yaq gèndopindám te-te. Ezoqa kopoáv. Khoev ùnime-khazém. Até bavokhó-a, mboqog-te ndo:go, løvøzupøteáv. Yaq Yesu Mbumbukiam-qá Manqat me-zømesimát. ³ Ge:zømesimat, yaq ezoqa foa tündizáv. Kagi ezoqam ndø-eqeitavún. ⁴ Ambá Yesu-té ginø-eqeinamín. Geté ezoqa khápumu-khouwéz, vøe-ōz. Yaq até gindigonem, khoev ová ginøqavíg, yaq ova ndo:go, ma Yesu ge:qotam, nqa vømø-løozem, neka ndego enqonius ezoqam, kita-te geqeiav, sasa ndøføløtvøem. ⁵ Yesu tiqa unimanqatin geqeiv, yaq ngenek kagi ezoqam, āv gembøe-eín nqægo, “Ati. Qoqa manqa-zapazapa mõndøqa-navøém.”

⁶ Yaq Mozes-qa guguna manqat nømendim ezoqam, wambap-te giconavam, ekeza mokho-mba āv gini-matavupát nqægo, ⁷ “Gekha zapá, ngenek av nge:manqate? Mbumbukiam-qá iz ndøngi:tít. Ezoqam-qa manqa-zapazapa, Mbumbukiam yakhapús, ndezø-evøzam.”

⁸ Yesu é-møndæ-otév, av gi:matavupat. Yaq gezø-ein, “Zo gekha zapá, zoqa mbøni-te av ndøzøte-matavupit? ⁹ Gê, gekha manqát ndøgo, føgakh mbain? Ndógò, no ngenek kagi ezoqam tæmbo-ein, ‘Qoqa manqa-zapazapa mõndøqa-navøem,’ o ndógò, tæmbo-ein, ‘Mòqo-itán, kita vøkhazo, okho sasa ndøngaz?’ ¹⁰ Geté no ndakin nøtézømás, Ezoqam-ge Yo, bazaføgakh nqambógó, ezoqam-qa manqa-zapazapa tezø-evøzam, nqanek manqei-qape-te.” ¹¹ Yaq Yesu até gendego,

ngenek kagi ezoqam āv gembøe-eín nqægo, “No nqataqá-manqate. Mòqo-itán, neka kita vøkhazo, khoev-te sasa ndøqav.”

¹² Yaq ndaføyambá, ngenek ezoqam sège-itán, kita vøkhazo, bavokho sasa ndøwav. Ezoqa ewaqape até gembo-kewagát, gemat. Ndigu nqova ndafe kandambá, neka Mbumbukiam-qa iz vø-eqanem. Gi-einim, “Ni bugukhokhof matev av nqægo qeiviáv.”

Yesu Livai gembo-akha, tembopavat, neka teqa khoev-te lou vølog

(Met 9:9-13; Luk 5:27-32)

¹³ Taqa zita-te, Yesu Gelili kewan-té genøveséz. Yaq ezoqa kandambá, gindupindam te-te. Yaq Yesu Mbumbukiam-qa Manqat vøe-zømesim. ¹⁴ Yesu ta manqei ndøgo ge-ivav, nakhoa gegeveat, ezoqam ndø-omét. Teqa iz Livái.* Alfius-gé yó. Teks upøgim khoev-qase mokho-té gunu:qotám. Yaq Yesu āv gembøe-eín nqægo, “No qonøndó-páev.” Yaq Livai até gendego, gè-itán, vømbøpaev.

¹⁵ Taqa zita-te, Yesu Livai-qa khoev-te, lou mølóg. Ta lou loge-te ndøgo, teks moni upøgim ezoqa nøme neka ezoqa nøme, ndigu manqa-zapazapa-us ndizæza, møndøgoám. Kopoáv. Yaq ndigu Yesu neka paev ezoqam, namba me:qonavát. Ezoqam av ngi:gu, kopoáv, Yesu gimbo-pavam. ¹⁶ Yaq Mozes-qa guguna manqat nømendim ezoqam, ndigu Felisi gizø-akhaemam, Yesu gi-ometam, ezoqam av ngi:gu, lou namba gi:logat, yaq ndigu tegi paev ezoqam, āv gezømbe-eín nqægo, “Gekha zapá, ngenek teks moni upøgim ezoqam neka manqa-zapazapa-us ezoqam namba lou ndiloget?”

¹⁷ Yesu tiqa manqat ge-ewag, yaq āv gezømbe-eín nqægo, “Ezoqam ndigu enqoni mbain ndigu, ndigu mulømula etoam ezoqam mbain tøgoat, kopømbá. Geté enqoni-us ezoqam bezøgó, mulømula etoam ezoqam. No ambá av nqægo, ezoqa eqeieqei akhayam-qa nøgeavūn. Geté no manqa-zapazapa-us ezoqam akhayam-qa nøgeavún.”

Yesu lou logemav matev-qa yaq-te gimboe-bevøpem

(Met 9:14-17; Luk 5:33-39)

¹⁸ Khøwa nøme, Zion-gi paev ezoqam neka Felisi ezoqam, lou logemav matev ndøgoát. Yaq ezoqa nøme tinduzáv ndøgo, Yesu vømbø-bevøpem, “Gekha zapá, Zion-gi paev ezoqam neka Felisi ezoqam, lou logemav matev gigoatun, geté qogi paev ezoqam gonemāv?”

* **2:14** 2:14 Livai, iz nøme Metiú. **2:16** 2:16 Met 11:19

19 *Yaq Yesu yaya zø-etá, taqa yaq-te, gezø-ein, “Ge zô ndozomatavap, ezoqa sæva te-oki, yaq zifuap lou loge-te tekhatob, ndigu zifuap kopømbâ, lou logemav matev ndøgonem, ndego ti namba te:goat? Av taoká. Ndego anganeam, zifuap namba zua tiqoqongepet, ndigu kopømba mbaín, lou logemav matev tigoat. 20 Geté khøuwa ndøfakház. Yaq ndego ezoqam, ndego sævam ge-oki, ndøndafém, ti namba nde:go. Yaq tegi zifuap lou logemav matev, ta khøuwa-te ndøgo tinígoát.*

21 *Ezoqa kopømba mbaín, ndabua mbewat ndakinak, awenege ndabua-te to:tøke. Av toqotego ndægo, yaq ndabua toqosunguz, ndabua ndakinak ndøgo, segé-khapelavøqasé. Yaq ndabua keqæv sa tømø-khouwév.*

22 *Neka ezoqa kopømba mbaín, waen ndakinak, awenege søvakha ngusum-te te-ewa. Zapa ndøgo, awenege søvakha ngusum-te toqo-ewa, yaq waen tøpopon, ndigu gékeqáz. Yaq waen vøqouvøëm, neka søvakha ngusum vøsoqøz. Geté waen ndakinak ndøgo, søvakha ngusum ndakinak-té qotúqóuz.”*

*Yesu ndego kawá, Sabat khøuwa
(Met 12:1-8; Luk 6:1-5)*

23 *Khøuwa nøme, Sabat khøuwá, Yesu ekeza paev ezoqam namba, wit khæe livin-mbá gunu:-apát. Yaq tegi paev ezoqam, wit nanga ndøvingisømém, sasa ndølouz. 24 Yaq Felisi ezoqam tiqa matev giqeivim, Yesu åv gimboe-einím nqægo, “Nqæe! Gekha zapá, qogi paev ezoqam nqanek Sabat khøuwa-te sasæ ngigut. Khæfæp nandav?”*

25 *Yaq Yesu gezø-qavøiu, “Ge zô, emanqat mozó-geveømem, av Deivid ge:matanam, tegi ezoqam namba ifin qazøvin? 26 Ta khøuwa-te ndøgo, Abiata Mbumbukiam-ge iziz ezoqam kandambaqape gegoam, Deivid Mbumbukiam-qá khoev-té genø-ón, flawa vømølouz, ndigu lou-qase-te go:-abam, Mbumbukiam-gi. Matev av nqægo khæfæp. Mbumbukiam-gi iziz ezoqam mba zø-mboqoatám, nginik flawa tilouzat. Geté Deivid sègelóuz, neka até ndigú-a, vøzø-etoam, te namba gi:goam.”†*

27 *Yaq Yesu nøme gezø-ein, “Mbumbukiam ambá av nqægo, ezoqa Sabat khøuwa nonqo ndøkhakheinøvëm. Geté ndego Sabat khøuwa, ezoqam nonqo ndøkhakheinám. 28 Ezoqam-ge Yo, ndego kawá. Até Sabat khøuwá-ya, ndégo teno-kawaevát.”*

2:24 2:24 Deut 23:25 2:25 2:25 1 Sam 21:1-6 2:26 2:26 Lev 24:5-9 † 2:26 2:26 Deivid av ge:matanam ndægo, yaq ezoqa teqa matev, soqain veweáv. Yaq nakémbá, Yesu teqa yaq-te, nqanek manqat ge-ein. 2:27 2:27 Deut 5:14

3

*Yesu ezoqam pingim qambowau, gekhakheinøvem
(Met 12:9-14; Luk 6:6-11)*

¹ Khøuwa nøme, Yesu Zu ezoqam-qa guliguli khoev-te gemat, ezoqa kopo møndu:goám ndøgo. Ndego pingim gembowáu. ² Yaq ezoqa Yesu-te bøi mba mo:veém, ndego ngenek ezoqam peté-khakheinøvēm, penømakhaya, Sabat khøuwa-te. Zapa ndøgo, ndigu Yesu manqa ovøyam-te vee-qa mbogoám. ³ Yaq Yesu ngenek ezoqam pingim qambowau gembo-ein, “Qoté-itān, livin-mba nqøugu.”

⁴ Yaq Yesu ezoqa ewaqape gezøbevap, “Gekha matêv ndøgo, Sabat khøuwa-te toqogo, kopømba? Ndøgò, matev eqeieqei toqogo, o ndøgò, matev soqain toqogo? Ndøgò, ezoqa toqo-khandi:v, o ndøgò, ezoqa pakhapakha toqokhana?” Geté ndigu yaq manqat qavøiwateáv.

⁵ Yesu geqambunim, ezoqa vøzømet, ndego qaqa ndøgò, neka mbøni mbonqosøgím. Zapa ndøgo, ndigu mokho qeiviáv. Yaq até gendego, ndego ezoqam gembo-ein, “Pingim qoté-ovøyām.” Yaq ndego ezoqam, pingim vø-ovøyam. Sègembo-eqeieqei.

⁶ Yaq Felisi ezoqam, Yesu-qa matev giqevim, ndigu sège-ivøvēm, vøzav, yaq gaman ezoqam Elod, tegi ezoqam namba, vømø-møvab, manqat vø-einim, Yesu ande āv kinílaēm.

Ezoqa bawan-qaqe Yesu gimbojavam

⁷ Yaq Yesu ekeza paev ezoqam namba, Gelili kewan-té ginøzáv. Geté Gelili plovins-ak kopoáv, até gezøpavát. Até Zudia plovins-ák-a, ⁸ neka Zelusalem taon-ak, neka Idumea manqei-ak, neka Zoden kea yaq-keoqa manqei-ak, neka Taya-yak neka Saedon manqei-ak, vøndō-okhoam. Ndigu tindi-okhoám ndøgo, Yesu matev vinivinimba ge:matønumam, manqat giyogem. ⁹ Yaq Yesu ekeza paev ezoqam, khagua khakheinam manqat zø-eín. Yaq tèabete-ketáo, ezoqa andé vøe-nqonøtvēm. ¹⁰ Zapa ndøgo, ta khøuwa-te ndøgo, Yesu ezoqa kopoáv, gekhakheinøvem. Yaq nqoni-us ezoqa nøme, ezoqam gèqaqagimám, atema Yesu-te, kha vømbō-khanøzemin. ¹¹ Yaq ezoqam ndigu, nqova soqøsoqa gizømbu-goam, Yesu gi-ometamin, ndigu Yesu-qa megemege-te, ekeza kha, manqei me:lavawín, vø-akhæmemin, “Qo Mbumbukiam-gé yó.” ¹² Geté Yesu ndigu gèzømbe-khafén. Ezoqa bezø-manqaté av nqægo, ndego gekha ezoqām.

Yesu u-anim tuelv gi-upøzo
(Met 10:1-4; Luk 6:12-16)

¹³ Yesu manqei poyat-té genøqavíg, ezoqa vømøvab, ndigu ekeza ma qambøe-pøovam. Yaq ndigu te-te sasa ndøzav.

¹⁴ Yaq Yesu até gendego, ezoqa tuelv vøvevesam. Ndigu ezoqa tuelv, u-anim zø-akhá. Ndigu namba mé:goát. Yaq gékhofosám, ezoqam Mbumbukiam-qa Manqat vømé-zømesím, ¹⁵ neka bazaføgakh vøzø-etoām, yaq ndigu nqova soqøsoqa vøngeasumat, ezoqam-qa mokho-te tu:goat.

¹⁶ Ezoqa tuelv gi-upøzo, ngínik: Saemón. Yaq Yesu iz nøme gembo-akha, Pitá. ¹⁷ Nøme Zéms neka Zión. Ndigu Zebedi-gí nakhéis. Yesu iz nøme gezø-akha, Boanezéz. Taqa manqa mokho, “Ndand nakhéis.” ¹⁸ Nøme gi-upøzo, Endlú neka Filíp, neka Batolomeú, neka Metiú, neka Tomás, neka Zéms. Ngenek Zems, Alfius-gé yó. Neka nøme Tadiés neka Saemón. Ngenek Saemon, Zelot ezoqam ndøgoám. ¹⁹ Neka nøme Zudas Iskaliót. Ezoqam ngének, vaev-te Yesu tegi qaqa ezoqam-qa zenda-te geve.

Yesu av gimboe-einim nqægo, Saitan-qā bazaføgakh-tē genø-sasaeāt

(Met 12:22-32; Luk 11:14-23; 12:10)

²⁰ Yesu khoev-te gevesez, yaq ezoqa kopoáv, nqawa gindupindam. Yaq Yesu tegi paev ezoqam namba, ambá lou ndølogín. Geté ezoqam khápumu-khouwéz. ²¹ Yesu-gi ekeza ezoqam, nqanek manqat giyogem, yaq tinduzáv ndøgo. Ambá gekhatowemín. Zapa ndøgo, ndigu até vøe-einim, gèkawakawaév.

²² Neka Mozes-qa guguna manqat nømendim ezoqam, Zelusalem taon-te ginduzav, āv gini-einím nqægo, “Ngenek Belzebul mbøigú, ndego nqova soqøsoqa-ge kawa. Teqā bazaføgakh-té genø-ngeasumatún, nqova soqøsoqa.”

²³ Yaq Yesu ndigu ezoqam gèmváb, gezø-ein, “Manqat nandav, mokho mbáin. Gé, Saitan ekeza kha áv kené-ngeatām, ezoqam-qa mokho-te tu:goat?” Yaq Yesu yaya zø-etá, taqa yaq-te, gezø-ein, ²⁴ “Bawan kopo tigoat, yaq livin-mbā gunumú-qatønēm, izuizu nakhag vøgonēm, ndigu sugumú-nasiním. ²⁵ Neka evenap tigoat, yaq livin-mbā gunumú-qatønēm, izuizu vønøfē, yaq ndigu sugumú-nasiním. ²⁶ Neka matev até kopó. Saitan ekeza kha livin-mba tumuqata, yaq ekeza kha namba vøenøfē, ndego até segemó-navøém.

²⁷ Neka nøme nqáneek: Ezoqa kopømba mbáin, bazaføgakh ezoqam-qa khoev-te sa te-on, gigiap vømbó-aqonām. Geté ndego bazaføgakh ezoqam bètøkho-løvønøvém. Váev gigiap tembo-aqonam, teqa khoev-te.

28 No unimanqatín nqazø-manqate. Gekha manqa-zapazapā ndøgo, ezoqa ndimatanam, até ndøgó-a, Mbumbukiam-qa iz ndingi:wat, ta manqa-zapazapa ndøgo, Mbumbukiam kopømbá, segembøé-navøém. 29 Geté ezoqa Nqova Mbomambaqape-qa iz tengiu, Mbumbukiam ta manqa-zapa ndøgo, gembøé-navøemák. Ndøgo miavmiáv, até gégoát.”

30 Yesu nqanek manqat ge-ein, zapa ndøgo: Mozes-qa gu-guna manqat nømendim ezoqam āv gini-einím nqægo, “Nan-dev nqova soqa mbøigú, teqa mokho-te.”

Yesu-gu evo neka emekheis, gekha ezoqám?

(Met 12:46-50; Luk 8:19-21)

31 Ta khøuwa-te ndøgo, Yesu-gu evo neka emekheis ndøfakház. Khoev vimá sogowán. Yaq manqat mba ndøkhofotøvém, av nqægo, Yesu yà betøndowáv. 32 Ezoqa kopoáv, Yesu-qa avønin-te giqonavat. Unime:-khøogøvém. Yaq ezoqa gimbo-einim, “Nqáé! Qogu qavo neka qamekheis ngó:wani, bavokho. Qoqa mo:keogé.”

33 Yaq Yesu gezø-ein, “Nogu evo neka nogi nqamekheis kinógoam?” 34 Yaq gèqambuním, ezoqa vøzømet, uni gi:khøogøvem, giqonavam, gezø-ein, “Nqáé! Nogu evo neka nogi nqamekheis ngínik! 35 Zapa ndøgo, gekha ezoqám ndigu, Mbumbukiam-qa poev ndimbopaev, nogi nqamekheis neka evo ndígu.”

4

Ezoqa manqei vinivinimba-te, wit nanga gezøgeakhat, taqa yaya etæ manqat

(Met 13:1-9; Luk 8:4-8)

1 Khøuwa nøme, Yesu Gelili kewan-te ndøgo, zømesim manqat nqawa gengaz, ezoqa kopoáv gindupindam. Yesu ùnime:-khøogøvém. Yaq ndego khagua-té genøketáo, khagua elavøqase vøsøkuz, sasa mo:qom. Ezoqa ewaqape, ndøgeg-té gigoám. 2 Yaq ndego yaya etæ manqat zømanqatát. Kopoáv. Nøme gezø-eta, nqáneq,

3 “Nqáé! Ezoqam mõndøgoám. Khae-té genøwáv, wit nanga vømø-zøgeakh. 4 Yaq wit nanga ge:panqabumat, nøme nakhoaté ginø-o:atát. Yaq pipisi tindu-løvuvám ndøgo, vølouz.

5 Geté nøme ndigu, nandi-té ginø-o:atát. Nandi-te ndøgo, manqei khapekhapémbá qatøke:pat. Yaq mbusa nakhamas-té ginø-fakhanøvém. Zapa ndøgo, manqei andé mbáin. 6 Geté yaq, khøuwa gendosasev, mbusa ndigu gifakhatat, khøuwa

tatas ndølouwáz. Yaq gèkusíz. Zapa ndógo, ndigu ngum uni mbunipøteáv.

⁷ Wit nanga nøme, gapuk-té ginø-o:atát. Yaq gapuk ndøgo qa-eqa, ndigu gèvøtøgeám. Yaq louzi nonqo fakhazaneáv. Mbaín.

⁸ Geté wit nanga nøme ndigu, manqei eqeieqei-té ginø-o:atát. Yaq kopømbá gi-eqanat, nanga vøqataz. Wit nanga nøme ndigu, 30, louzi nonqo gitøkebupat. Nøme ndigu 60, neka nøme ndigu 100.”

⁹ Yesu nqanek yaya etæ manqat qamømbøe-navøem, yaq áv gezømbe-eín nqægo, “Gekha ezoqám ndego, gea tømbo goat neka yoge kopømba vømbógoát, yà beyogé!”

Yesu gekha zapā, ezoqa yaya mba gezø-etæam

(Met 13:10-17; Luk 8:9-10)

¹⁰ Ezoqa bawan-qape gi:zav, yaq Yesu-gi paev ezoqam tuelv neka ezoqa nøme gimbo pavam, yaya etæ-qá manqa mokho mbobevøpém. ¹¹ Yaq gezø-ein, “Mbumbukiam zo mba zøtáke, mokho manqat tøzøte-zøtez, teqa Megeat Matev-qa yaq-te. Geté ezoqa nøme, no yaya mba nøzø-etæ.

¹² No ndigu yaya mba tæzømbe-etæ ndógo: Ndigu ndikeógé. Geté géqeivimák. Neka ndigu ndiyógé. Geté mokho géndapemák. Amba tiqeivimin neka mokho vøndapemin, yaq ndigu ambá Mbumbukiam-té ginø-qambuzín, yaq ndego tiqa manqa-zapazapa vøzø-evøzamin.”

Ezoqa manqei vinivinimba-te, wit nanga gezøgeakhat, taqa yaya etæ-qa manqa mokho

(Met 13:18-23; Luk 8:11-15)

¹³ Yaq Yesu ekeza paev ezoqam gezø-ein, “Gê, zo nqanek yaya etæ-qa manqa mokho ndapeáv? Yaq av tægoat ndægo, zo yaya etæ nøme-qa mokho áv khazøté-upøgim?

¹⁴ Noqa yaya etæ-qa manqa mokho nqánek: Ezoqam ndego wit nanga gezøgeakhat, ndego Mbumbukiam-qá Manqat me:zømesimát. ¹⁵ Wit nanga ndigu, nakhoa-te gi-o:atat, taqa manqa mokho nqánek: Ezoqa nøme, ndigu Mbumbukiam-qa Manqat giyogemin, Saitan até gendewavin, manqat vøe-vibamin, tiqa mokho-te tøu-ogeakhat.

¹⁶ Neka wit nanga ndigu, nandi-te gi-o:atat, taqa manqa mokho nqánek: Ezoqa nøme, Mbumbukiam-qa Manqat nakhamas-té ginø-ndapemin. Khanakhanakh-ús. ¹⁷ Geté ta manqat ndøgo, uni mbuvøemáv, tiqa mokho-te. Yaq ndigu føgøføgakh wanimáv. Mbumbukiam-qa Manqat zapaya, yage føgakh-qape o ngenøgim matev qazø-fakhanin, ndigu nakhamas-té ginø-o:azin.

18 Neka wit nanga nøme ndigu, gapuk-te gi-o:atat, taqa manqa mokho nqáneƚ: Ezoqa nøme, Mbumbukiam-qa Manqat ambá giniyogé. 19 Geté ndigu fofogeap khàpe zømbe-khouwevín, tiqa yage zapaya, neka tiqa poev matev, gigiap kopoav neka matev vinivinimba-qa yaq-te, vøtubamin. Yaq Mbumbukiam-qa Manqat, tiqa mokho-te ndøugu, gèvøtagín. Yaq kopømba mbaín, mokho tømbo-fakhan.

20 Neka wit nanga ndigu, manqei egeiegei-te gi-o:atat, taqa manqa mokho nqáneƚ: Ezoqa nøme, Mbumbukiam-qa Manqat, ùnime:-yogemín neka manqa o-mba vømbøe-ndapemín. Yaq Mbumbukiam-qa Manqat, mokho mbófakhán. Kandambá. Ezoqa nøme-te 30, neka ezoqa nøme-te 60, neka ezoqa nøme-te 100.”

Wæv-qa yaya etæ manqat
(Luk 8:16-18)

21 Yaq Yesu manqat nøme gezø-ein, “Gê, ezoqa lampa tøzøgoat, ndigu ndis o lou-qase mokho-té gunú-wuøém? Av taoká! Geté lampa asøzam nonqo-té ginó-wuøém. 22 Yaq até kopó. Gekha matèv ndøgo, ndøkhonøwe, bavokhó qandó-fakhanám. Neka gekha mokho manqát ndøgo, ndøkhonøwe, segendó-veveám.

23 Gekha ezoqām ndego, gea tømbo goat neka yoge kopømba vømbógoāt, yà beyogé!”

24 Yaq Yesu nøme gezø-ein, “Unime:-yogé, manqat nqæmanqate. Av zo gigiap o matev ndøzøte-geveam, Mbumbukiam zo āv tezømbé-geveám. Yaq Mbumbukiam-qa matev ndømø-løvuám, av zo matev ndøzøte-matanam.*

25 Gekha ezoqām ndego, mokho gendap, Mbumbukiam otevat nøme mba mbóé-etoám. Geté gekha ezoqām ndego, mokho ndapeav ndøgo, yaq Mbumbukiam até otevat-qasé-a, ndømbogo, segéviwám.”

Yesu Mbumbukiam-qa Megeat Matev, wit nanga ge:khamas

26 Yesu yaya nøme gezø-eta, nqáneƚ. Gezø-ein, “Mbumbukiam-qa Megeat Matev, kopømba ande av nqægo: Ezoqa khæ-te wit nanga tezøgeakh, 27 yaq tebuvat, neka vøsuzamāt, ndigu wit nanga yakhapus mokho-mbá segé-qatazát neka vøfisamāt. Geté ndego gé:-otevák, ande āv kinífakhāz. 28 Manqei yakhapus, ewa qambo-etoamin, gifisamin. Bugukhokhof wit gagayag ndøfitamín, yaq wit

4:19 4:19 Met 19:23-24 **4:21** 4:21 Met 5:15; Luk 11:33 **4:22** 4:22 Met 10:26; Luk 12:2 **4:24** 4:24 Met 7:2 * **4:24** 4:24 Taqa manqa mokho nøme nqáneƚ: Qo Mbumbukiam-qa manqat elavøqase mba toqo-ewagat, yaq qateqat khapémhá toqondapat. Geté Mbumbukiam-qa manqat møe mba toqo-ewagat, neka voqombó-pavāt, yaq qateqat kandambaqapé toqondap. Yaq av nqægo, Mbumbukiam qateqat nøme mba qambó-etoám. **4:25** 4:25 Met 13:12; 25:29; Luk 19:26

nanga sasa ndøqatazin, yaq louzi nonqo vøgonin. ²⁹ Yaq louzi nonqo gumu-fisamin, yaq ngenek avøe ogekhæm ezoqam tewavín ndøgo, vømø-qogazin.”

Masted tae nanga-qa yaya etæ manqat

(Met 13:31-32; Luk 13:18-19)

³⁰ Yaq Yesu nøme gezø-ein, “Gê, Mbumbukiam-qa Megeat Matev, áv khazí:khamasēm? Gekha yaya zí-etæēm, taqa yaq-te? ³¹ Masted tae nanga zí:khamasēm. Manqei-te toqo-zøgeakh, yaq ndigu khapímbá. Av tiuká, av tae nanga nøme ndi:gu. ³² Geté yaq giqatazin, mbusa vøfakhanin, yaq tae kandambá tøyat. Khae gigiap nøme møndø-løvumín, neka tangtang kandakandá. Yaq ta tae tangtang guzuguzu-te ndøgo, kopømbaqapé, pipisi go:viviamín.”

Manqat nøme, yaya etæ-qa yaq-te

(Met 13:34)

³³ Yesu ezoqa Mbumbukiam-qa Manqat ge:zømesimam, yaya av nqægo kopoáv gezø-etæam. Yaq ndøgo, ndigu mokho tiabembøe-ndapém.

³⁴ Ezoqa ewaqape, ndego yaya mba zø-etæám. Geté ekeza paev ezoqam namba, gimi-yakhapus-mba-ezin, ndego manqa mokho ate ndægo møndøzø-ovøyamín.

Yesu manqat mba ge-ein, khamøe sa qavøitav

(Met 8:23-27; Luk 8:22-25)

³⁵ Ta khagus ndøgo, Yesu ekeza paev ezoqam gezø-ein, “Kewan yaq-keoqá qazinø-qantáv.” ³⁶ Yaq ezoqam ndigu, namba gi:goam, ekeza vemivemiav-té ginø-khofosám. Yesu khagua-te é-møndøketáo, yaq até tegi paev ezoqám-a, vøketab, yaq sasa ndøsøkuzim. Até khagua nømé-a, namba me:-áz. ³⁷ Yaq giqantavat, anana-mba møndu:bøen, mbe-qape tåndøfeã, khamøe khagua sasa ndøngetøyam, ibøkha vøu-yovøem. Lokh bøi-té qanø-tøvøyát. ³⁸ Geté Yesu khagua okho-te ndøgo, gèbuvám. Kawa kaoqa-té qamboveám. Yaq ekeza paev ezoqam gèti:nám, gimbo-einim, “Nøméndim ezoqam! Qo ni-te toqó-matavap? Ni avønín zígeón!”

³⁹ Yaq Yesu gendosuzam, vø-itan. Yaq até gendego, khamøe ndøgo, vøfegimam-a, vøvumøyat, manqat sasanqa-us mbo-eín. Yaq khamøe sègevøitáv. Qavøitav mbómã. Manqei sege:veát.

⁴⁰ Yaq Yesu ekeza paev ezoqam gezø-ein, “Zo, gekha mbøni zøva? Ge zø, Mbumbukiam unimanqatinteav sekembã sozógo?”

⁴¹ Yesu matev av nqægo gematanam, yaq tegi paev ezoqam, møe kandambá gigonem, neka yaqyaq-a gibond, “Ngenek

gekha ezoqám? E, até khamøe fegim neka khamøe vumøe, manqat o-mba mbøendapé.”

5

*Yesu ezoqam nqova soqøsoqa gembo-ngeasam
(Met 8:28-34; Luk 8:26-39)*

¹ Yesu ekeza paev ezoqam namba, kewan yaq-keoqá ginøqantáv, Gelasa ezoqam-qa manqei-te vømøfakhaz. ² Yesu khagua-te é-vøndovuáo-ae, ezoqa nqova soqøsoqaus é-vøndōwav. Nandi nqa-té gendo-fakhán. ³ Ta nandi nqa-te ndøgo, løvøte ezoqam ndø-osupám. Ngenek ndøgo teyagám. Ndego bazaføgakh kandambá. Até auli sén-a, kopømba mbaín, toqote-løvønøvem. ⁴ Khøuwa kopoáv, ezoqa ambá gini-løvønøvemám, bov-té neka pingim-te. Geté sen sègezø-løvusám. Ezoqa bazaføgakh-qape mbaín, vømbøé-khāz. ⁵ Pavpave neká lovølova, ndego manqei-pakha-te neka manqei popotap-té genø-okhoám. Sugú-akhaemét neka ekeza kha nandí gene-qaqagumám. ⁶ Yesu qámhá gegoam. Yaq ndego ezoqam Yesu ge-omet, gèndovuáo, Yesu-qa megemegete, ekeza kha, manqei vøelavao.

⁷ Yaq ndego ezoqam, kandambaqapé møndæ-akhá, ge-ein, “Yésu, Mbumbukiam-ge Yo, ndego Eqeiwat-Qape, qo no gekha qonøgø? Mbumbukiam-qa iz-te, nøtaqa-viám, no nqosøgeap nø-etòám!” ⁸ Ndego nqanek manqat ge-ein, zapa ndøgo: Yesu āv gene-eín nqægo, “Qo nqova soqa, nandev ezoqam-qa mokho-te ndoqotu:gu, mòqotøndo-fakháq.”

⁹ Yaq Yesu gembobevap, “Qo gekha íz?” Yaq gembo-qavøiu, “Noqa iz Bawan-qapé. Zapa ndøgo, ni nqova soqøsoqa kopoáv.”

¹⁰ Yaq ngenek nqova soqa, Yesu āv gembøeviám nqægo, “Ni nqanek manqei-te nqeigu, ndøkhofótán.” Viam kandambá gego.

¹¹ Ta manqei avønin-te ndøgo, bøsi nen møndøwanám. Kopoav-qapé. Manqei poyat-té givagimám. ¹² Yaq nqova soqøsoqa Yesu gimbo-viømem, “Ni bøsik-qá mokho-té qanø-khofótán.” ¹³ Yaq Yesu sègezøták. Yaq ndigu nqova soqøsoqa até gindigonem, vøfakhaz, ndego ezoqam-qa mokho-te gu:goam, bøsik-te sasa mø-oz. Yaq bøsik manqei khavoe-té ginøbøín, ibøkha-te vømø-geonim. Bøsik kopoav-qapé, ande āv tu taosén ndægó, gigeonim.

¹⁴ Yaq ezoqam ndigu, bøsik gizø-kewagam, møe ndøbøín, yaq taon-te neka vemivemiav-te, ezoqa emanqat vømøzømbē-vototap. Yaq ezoqa tinduzáv ndøgo, matev ndøqeivím, ma qæfakhan. ¹⁵ Yaq Yesu-te gifakhaz, matev āv giniqeivím

nqægo: Ezoqam ndego nqova soqøsoqa gimboigoam, geqotam, ndabua ndø-uzupám neka matavap kopømbá qambogoam. Yaq ndigu møe ndøgoném. ¹⁶ Yaq ezoqam ndigu, matev bøi gi:qeivim, emanqat zømbe-vototáp, teqa yaq-te ndego, nqova soqøsoqa gimboigoam, neka bøsik, matev ande āv khazømbē-fakhan. ¹⁷ Yaq ezoqa Yesu āv gimboe-viømém nqægo, “Niqa manqei ambá qo-ivavín.”

¹⁸ Yesu khagua-te ge:ketawat, yaq ezoqam ndego, nqova soqøsoqa gembo-ngeasam, te namba okho-qa mboviám. ¹⁹ Geté Yesu ndego takeáv, gembo-ein, “Qakeza khoev-té neka ezoqam-té qonøqáv. Neka matev kandambaqape qaqaqafakhan, emanqat qozømbé-vototupát, av Mbumbukiam Evezøza geqambe-matanam neka tanakh āv keqambēgo.” ²⁰ Yaq ndego ezoqam tēnewáv. Ta vemiaav ten ate qægoam, ekeza manqei-te, ezoqa sùguzumbu-manqatát, Yesu ande āv kembøē-matanam. Yaq ezoqa nqova ndafe kandambá, giyogem.

*Yesu sævam gukhakheinøvem, ndugu kouk qambowavam,
neka mbasønakam vøkhandi:v
(Met 9:18-26; Luk 8:40-56)*

²¹ Yesu kewan yaq-keoqa nqawa giqantavat, gimøqa, yaq ezoqa kopoáv gindupindam te-te. Ndego ndøgeg-te até gogoám, ²² yaq Zu ezoqam-qa guliguli khoev megeat ezoqam ndowáv. Teqa iz Zailés. Yaq Yesu ge-omet, ndego teqa zenda tokhotapak-qa megemege-te, ekeza kha, manqei me:laváo, ²³ vømbøviám, gembo-ein, “Nogu yu avønín génaním. Ambá qotondo-qavín. Zenda qombøévé. Yaq ndugu enqoni tåbembøe-navøém neka tåabete-khandi:v.”

²⁴ Yaq Yesu ndego ezoqam, namba me:wáv. Yaq ezoqa kopoáv, segembo-paevém, neka sège-nqonondumát, teqa avønin-te.

²⁵ Ezoqam gi-apat ndøgo, sævam kopo møndu:goám. Ngunuk kouk mbowavám. Nupøkhán mbá. Viav ate qægoam, tuélv qambowavam. ²⁶ Ngunuk sævam, mulømula etoam ezoqam-te vinivinimba, ambá guni-okhoám, neka tugi moni ate gi:goam vø:ngiæzotam. Geté ndigu nqosøgeap mba mbo-etoumám. Tuqa enqoni navøepøteáv. Sà tønø-khouwevtát. ²⁷ Ngunuk Yesu-qa manqat møndø-ewág. Yaq ezoqa bawan-qape-qa mokho-te gu:goam, ndugu Yesu-qá zita-té gunduwáv, neka ndabua vømbø-khanaz. ²⁸ Av guni-matøvé m nqægo, “No ngenek ndabua mba tæmbokhanaz, yaq no sæ-eqeieqei-én.” ²⁹ Ndugu ndabua até é-vømbokhanáz-ae, yaq kouk waev sègembo-navøém. Yaq ndugu sège:otév, ekeza kha-te, “Nqanek enqoni møndønø-navøém.”

³⁰ Yesu tene-otév ndógo, teqa bazafogakh nøme, ezoqam-té qanowáv, vøkhakheinøvem. Yaq gèndoqambún, ezoqa ewaqape-qa mokho-te, gezø-ein, “No ndabua gekha ezoqām nókhanaz?”

³¹ Yaq ekeza paev ezoqam gimbo-einim, “Ezoqam toqó-zømete, nginik qoqa avønin-te khape gindikhas? Yaq gekha zapá, qo av qoqote-ein nqægo, ‘No kha gekha ezoqām nókhanaz?’ ” ³² Geté Yesu sekembá segevawám, av nqægo, kha uni gekha ezoqām mbókhanaz? ³³ Yaq ngunuk sævam sègendowáv. Møe-ús. Kha sègembøi-wageapát. Zapa ndógo, ndugu mõndæ-otév, ezoqa nó, matev qanøfakhan. Yaq ndugu Yesu-qa megemege-te, ekeza kha, manqei me:laváo, neka tuqa emanqat ate qægoam, vømbø-vøndaz. ³⁴ Yaq Yesu gumbo-ein, “Ngólam. Qoqa unimanqatin nandav, tøkhaheinøqavém. Mòqoqáv. Qo mbøni betaqávæv. Enqoni mõndøqa-navøém.”

³⁵ Yesu ate av-té manqat ge:manqatam, yaq Zailés-qa khoev-te, ndego Zu ezoqam-qa guliguli khoev gezømbo-megetam, ezoqam tinduzáv ndógo, vømbø-einim, “Qogu yu mõndønaním. Nandev nømendim ezoqam, sekemba mbopøuwé:t, tendowav.”

³⁶ Yesu tiqa manqat mõndø-ewág. Geté guliguli khoev megeat ezoqam, åv gembøe-ein nqægo, “Qo ndøfòfðgeáp! Soqó-unimanqatín.”

³⁷ Yesu ezoqa nøme gèzømbe-khafén, te namba ti:zav. Geté ti-mba ndígu tekhatób, Pita neka Zems neka Zion, Zems-ge yakhasek. ³⁸ Yaq guliguli megeat ezoqam-qa khoev-te gimøfakhaz, eiv neka osombo kandambá geqeiv. Manqa feazu khàpumu-khouwév. ³⁹ Yaq Yesu khoev-te ge-on, ezoqa åv gezømbe-ein nqægo, “Zo gekhā zø-eivumit? Neka gekha osombo zówanet? Ngunuk nakhasam nanimatév. Geté gèbuvít.”

⁴⁰ Geté ndigu Yesu gèvøngi:nám. Yaq Yesu ezoqa ewaqape gènatáz. Evøndipakha neka tegi paev ezoqam misika mba ndøkhatób, neka kouwat mokho-te vø-oz, ma nakhasam guigoam. ⁴¹ Yaq Yesu até gendego, zenda vømbøgea neka ekeza manqat-te sasa mbo-ein, “*Talita, kóum!*” Taqa manqa mokho nqáneq, “Khapúlav. Nqataqá-manqate. Mòqo-itán!”

⁴² Yaq ndaføyambá, ngunuk mbasønakam sège-itán, okho vøngaz. (Ngunuk mbasønakam, tuqa viav tuélv.) Nqanek matev qafakhan, yaq ezoqa nqova ndafe kandambá. ⁴³ Geté Yesu gèzømbe-khafén. Ezoqa nøme bezø-ein, av matev qæfakhan ndægo. Yaq ndego mbasønakam lou etoam manqat zø-ein.

6

Yesu ekeza vemiaiv-ak gisanqawem
(Met 13:53-58; Luk 4:16-30)

¹ Yesu nqanek manqei ge-ivav, yaq ekeza vemiaiv-té genøwáv. Até ekeza paev ezoqám-a, namba me:-apát. ² Yaq Sabat khøuwa qandap, ndego nømendim manqat ndøngáz, tiqa guliguli khoev-te ndøgo. Ezoqa kopoáv, teqa manqat giyogem. Neka ndigu nqova ndafe kandambá, gi-einim, “Ngenek ezoqam, otevat neka matavap loloakh gekham-té gendap? Neka bazaføgakh gekham-té gendap, umingiap matev vinivinimba ndematanam?” ³ Gê, ngenek ndégò, khoev puanam ezoqam? Meli-gê yò? Zems neka Zosef neka Zudas neka Saemon, tigí zapikiá? Neka até tegí sænakheís-a, ni namba zí:yage?” Yaq ndigu vemiaiv-ak, Yesu gèsanqawém.

⁴ Geté yaq Yesu gezø-ein, “Manqei nøme-te, Mbumbukiam-ge manqa vevezam ezoqam, gèmbovizáp. Geté ekeza manqei-te neka ekeza ezoqam-te, ndego vizupáv.” ⁵ Ta manqei-te ndøgo, Yesu kopømba mbaín, umingiap matev tematanam. Geté zenda enqoni-us ezoqa kopokopo mba zømbø-awám, yaq ndigu vøkhakhæz. ⁶ Yesu nqova ndafe kandambá, tiqa unimanqatin mbain matev-qa yaq-te.

Yesu ekeza u-anim tuelv, manqa gezø-løvua, gekhofosam
(Met 10:5-15; Luk 9:1-6)

Yaq Yesu vemivemiaiv nøme-té genø-okhoám, ta manqei ndøgo, ezoqa vømē-zømesim. ⁷ Yaq ekeza paev ezoqa tuelv gèmváv, vøndōzav, yaq ndigu menømenas sasa ndøkhofosam, neka nqova soqøsoqa ngeasam nonqo bazaføgakh vøzø-etoam. ⁸ Av gezømbe-eín nqægo, “Gigiap mbaín, sozó-panqaním. Tat-uag mba zótonqogím, okho nonqo. Geté lou neka moqos neka moni ndøtonqògím. ⁹ Zo kopømbaqapé, tamak tozozam. Geté ndabua nøme ndøtonqògím, sa nándav, nandozozap.” ¹⁰ Neka nøme gezø-ein, “Zo ezoqa khoev tizø-einat, ta khoev-te ndøgo, até vøsokhoé. Yaq ta-mbá tøzøté-ivøvemát ndøgo, vemiaiv nøme-te tozozavat. ¹¹ Geté manqei nøme-te tozomø-fakhazat, yaq ndigu ezoqam zo khatobeav tøgoat neka zoqa manqat yogeav vøgoát, ta manqei ndøgo sège-ivøvemát. Yaq pakhakh ndøgo, zoqa zenda tokhotapak-te tøgoat, sozó-pomoememát. Yaq ndigu tíabiti-zøtezát, ni manqa-zapa zigonēm.”

¹² Yaq Yesu-gi paev ezoqam gèpanqaním, neka ezoqa Mbumbukiam-te qambuzan manqat vøzø-manqatat. ¹³ Yaq nqova soqøsoqa kopoáv, ezoqam-qa mokho-te gu:goat,

gèzø-ngeasumám. Neka enqoni-us ezoqam, oil vøzømbø-qouzumam. Yaq ndigu sège-khakhæzin. Ezoqa kopoáv.

*Zion ndego ibøkha iz etoam ezoqam, ande āv kinīlaem
(Met 14:1-12; Luk 9:7-9)*

¹⁴ Yesu-qa manqat sège-panqavøemát. Até Elód-a, ndego Gelili plovins-ge kawa ezoqam gegoam, vø-ewag. Ezoqa nøme āv gini-manqatám nqægo, “Yesu, ndego Zión ategó, ndego ezoqam ibøkha iz gezø-etoumam. Ekeqa nangó gendo-khandí:v. Yaq nakémbá, ndego umingiap matev vinivin-imba ndematanam.” ¹⁵ Geté ezoqa nøme gimanqatam, “Ilaizá ategó.” Neka ezoqa nøme gimanqatam, “Yesu ndego Mbumbukiam-gé manqa vevezam ezoqám, av ibugukhokhof gi:yagam.” ¹⁶ Yaq Elod nqanek manqat ge-ewag, ndego āv gene-eín nqægo, “Ngenek Zión ategó, no teqa monqo kepøzu manqat qævøovam. Nqawá gendo-khandí:v.”

¹⁷⁻¹⁸ Ta matev ndøgo, āv qanefakhán nqægo: Elod-gu zas Elodias, ndugu ibugukhokhof tege namba qawan Filip-gú zas ndøgoám. Yaq Zion Elod āv gembøe-manqatám nqægo, “Manqa-zapá nandav, qoge namba qawan-gu sævam qo-qondaf.” Yaq Elod-qa qavøiwat, nakhag ezoqam ndøkhofotáz, Zion vø-møvøinam neka ndimbula-te vø-utøvem. ¹⁹ Elodias ndugu, qaqa mbogoám, Zion-te, teqa manqat zapaya. Yaq ndugu Zion løvøwe-qa mbogoám. Geté ndugu nakhoa qeiviáv, ande āv kumbøé-matanām. ²⁰ Zapa ndøgo, Elod møe ndøgoám, Zion-te. Ndego møndæ-otév, Zion ezoqam eqeieqeí neka ndaføyamba-qapé. Yaq Elod gembøe-vigimám. Elod, Zion-qa manqat, viniv ambá qambøe-etoumám. Geté ndego gembøe-khaneatám, teqa manqat ge-ewagam.

²¹ Geté vaev, Elodias khøuwa mbomambaqape tumø-khantáz ndøgo, Zion-qa løvøte-qa yaq-te. Elod ge:qan, ta khøuwa iz gemø-khantaz, ndego lou kandambaqape ndølóg, gaman ezoqam kandakanda neka nakhag megetapak neka Gelili plovins-ak kandakanda namba. ²² Yaq ate av-té lou gi:logat, Elodias-gú yu ndo-ón, ogiam-ús. Yaq Elod neka ezoqa ewaqape, namba gi:logat, poev kandambá qazøwav, tuqa ogiam-te.

Yaq Elod, ndego Zudia ezoqam-ge kawa, até gendego, mbasønakam vømbø-ein, “No unimanqatín nqataqa-manqate. Nøtaqambé-khavozák. Gekha gigiāp ndøgo, qo toqonø-viam, soqonø-eín. Yaq søtaqá-etoám.” ²³ Yaq manqa mbusa āv gen-evé nqægo, “Unimanqatín. Gekha gigiāp ndøgo, qo taqapoe. Søtaqá-etoám. Qo toqonø-ein, av nqægo, no gigiap neka man-qei ate ndægo, nqæambo-keoge, livin-mba sa tøtumu-qata, neka nøme qo vøtaqá-etoám, ság. Yaq sægó.”

²⁴ Yaq mbasōnakam evo-té gunōwáv, vōmbōbevap, “No gekha gigiap-qa manqat nombó-eín?” Yaq evo gundu-ein, “Gigiap nqáneq: Zion, ndego ibøkha iz etoam ezoqam, teqá kawa-qá manqat qombóe-eín.”

²⁵ Yaq ndaføyambá, mbasōnakam kawa ezoqam-té gunōveséz, vōmbō-ein, “Noqa poev nqáneq. Zion, ndego ibøkha iz etoam ezoqam, teqa kawa melek-té qotōndó-qonáv, ndakin.”

²⁶ Elod nqanek manqat ge-ewag, yaq ndego khanakhanakh mbáin. Mbōni mbová. Geté ndego poeveáv, tuqa manqat tesanqao. Zapa ndógo, ndego manqa mbusa é-mōndo:vé, taqa yaq-te, neka ezoqa ewaqape lou namba gi:logat, mōndøyogém. ²⁷ Yaq ndaføyambá, nakhag ezoqam ndōkhofotáv, ndimbula khoev-te, Zion-qa kawa vōmōndó-ndāp. Yaq ndego nakhag ezoqam gēwáv, Zion-qa manqo vōmōkepaz. ²⁸ Yaq nqawa gendoqavan, kawa melek-té gendové, mbasōnakam vōmbō-etoam. Yaq mbasōnakam evo sasa mbo-etoam. ²⁹ Zion-gi paev ezoqam manqat giyogem, yaq ndigu tinduzáv ndógo, teqa kha vōndapem, sasa mō-ozem.

*Yesu ezoqa bawan-qape ge:zōkef
(Met 14:13-21; Luk 9:10-17; Zion 6:1-14)*

³⁰ Yesu-gi u-anim, gekhofosam, nqawa gindu-vesezam, yaq te-te gindupindam, emanqat mbōe-vototém, matev ate ndāgo gi:matōnumam neka ezoqa vōe-zōmesimam. ³¹ Yaq Yesu āv gezōmbe-eín nqāgo, “Zo neka no, ezoqam-av manqei-té qazinó-niáv, vizimó-nikhapus-mokho-mba-ēn, neka pusa sasa zomótā.” Yesu nqanek manqat ge-ein, zapa ndógo. Ezoqa kopoáv, sege-vesendám, yaq vōndē-okhoam-a, yaq vō-okhoam. Yaq Yesu tegi paev ezoqam namba, kopōmba mbáin, lou tilog.

³² Yaq ndigu khagua-té ginōketáb, ezoqam-av manqei-te sasa ndōtinim. Ambá gimi-yakhapus-mokho-mba-ezín. ³³ Geté ezoqa kopoáv, é-mōndōzōmém, gisōkuzim. Yaq mōndō-matōvemém, ande āv kinítinim. Yaq vemia vinvinimba ate qāgoat, ezoqa gēndobōín. Zapá ginōzáv. Yaq é-vōmōfakhaz, ma Yesu neka tegi paev ezoqam gimbōe-pōotat. ³⁴ Yaq Yesu gemō-asa, ezoqa bawan-qape mba mo:qeív. Yaq ndego tanakh zōgó. Zapa ndógo, ndigu ezoqam, ande síp, keoge ezoqam mbain tigōat. Yaq ndego nōmendim manqat vinvinimba zōngáz.

³⁵ Yaq qakhagus ndógo, ekeza paev ezoqam tinduzáv ndógo, vōmbō-einim, “Gēkhagustét, neka vemia vinvinimba mbáin,

nqanek. ³⁶ Ezoqam é-moqo-khofosám. Yaq vemivemiav neka khoev avøavun nqagot, ekeza lou bemøwi.”

³⁷ Geté yaq Yesu manqa qavøiwat gezø-ein, “Lou zo zozø-etoám, tilog.”

Yaq gimbo-einim, “Nakhoa mbaín. Taqa fia khàpumu-khouwév. Geté ni amba-té, 200 moni mokho tinigunin, amba lou teimø-wiin, nginik ezoqa zøkefe nonqo.”

³⁸ Yaq Yesu gezøbevap, “Gê, zo flawa gekhá nandizøgo? Zøtézáv, neka zøtéwawēm.” Yaq giqasem, gi-einim, “Flawa faév, neka zonga menas.”

³⁹ Yaq Yesu ekeza paev ezoqam gezø-ein, “Ezoqa ate nandi:gu, gagayag-té giabe-qoqongepét.” ⁴⁰ Yaq ndigu vøqoqongim. Bawabawan nøme-te, ezoqa 50 giqonavat, nøme-te 100. ⁴¹ Yaq Yesu até gendego, nginik flawa faev neka zonga menas gè-upøzó, yan-te sasa ndøqan, Mbumbukiam ike manqat vømbø-ein. Yaq flawa gèmbegím, tegi paev ezoqam vøzø-etoam, ezoqa ewaqape-te etoam nonqo. Até zongá-ya, paev ezoqam vøzø-etoam, yaq ndigu ezoqa ewaqape sasa zø-etoam. ⁴² Yaq ezoqa ewaqape, lou tilóg ndøgo, até vøzø-ewez. ⁴³ Yaq flawa neka zonga mbegeap ndøgo, ezoqa gi-ivøvem, gèpizumém. Yakhav tuélv ginqeitømem, qamøvea. ⁴⁴ Ezoqa kopoav-qapé, nqanek lou gilog. Angana ate gi:goam, faev taosén.*

Yesu ibøkha mumat go:geavun

(Met 14:22-33; Zion 6:15-21)

⁴⁵ Yesu nginik ezoqa kopoav-qape, lou guzumbu-etoam, yaq até gendego, tegi paev ezoqam vøzø-ein, “Zo khagua-té qanøketáb, yaq-keoqa, Betsaida vemiyav-te, vø:qantav. No nginik ezoqam ndøtokho-khofosám.” Yaq ndigu vøšøkuzim, sasa ndøtinim. ⁴⁶ Yaq Yesu ezoqa gumu-khofosam, manqei poyat-té genøqavíg, vømbø-guligulim.

⁴⁷ Yaq qamupøis ndøgo, Yesu sekembá segegoám, manqei-te. Yakhapús. Geté tegi paev ezoqam, kewan livin-mbá gunu-tiamát. ⁴⁸ Yaq Yesu áv genezømét nqægo: Khamøe ndøshintavám. Yaq kave kandakandá sege-itimát. Yaq lova ande av 3 o 4 oklok ndægo, Yesu ekeza paev ezoqam-té genøwáv. Ibøkha mumát gono:mát. Yaq ndego tiqa khagua løvui-qa ndøgoám. ⁴⁹ Geté ndigu Yesu gi-ometam, ibøkha mumat go:geavun, ndigu até vøe-einim, ndego gevøgēv. Yaq ndigu møe ndøzøgeá. ⁵⁰ Ndigu ate gi:goam, gi-ometam, møe kandambá gigonem.

* **6:44** 6:44 Sakheis neka nakheis møndøgoám, lou gilog. Geté ndigu gevebøpøteáv. **6:46** 6:46 Luk 5:16 **6:49** 6:49 Luk 24:37

Geté Yesu nakhamas-té genøzø-akhá, gezø-ein, “Zo møe ndøgòném. Nó!” ⁵¹ Yaq khagua-té gezømbu-ketáo. Yaq khamøe sègevøitáv. Yaq ndigu nqova ndafe kandambá. ⁵² Ndigu møndæzøtéz, av nqægo, Yesu ezoqa kopoav-qape lou gezø-etoam. Geté ndigu mokho ndapeáv, teqa yaq-te. Matavap zua zøtokeapám.

Yesu Genesalet manqei-te, enqoni-us ezoqam gekhakheinøvem
(Met 14:34-36)

⁵³ Yesu tegi paev ezoqam namba giqantav, yaq Genesalet manqei-té gimøfakház, vømø-asa. ⁵⁴ Manqei-te givøvuam ndøgo, yaq ndaføyambá, ezoqa Yesu gèmatøvømém. ⁵⁵ Yaq ndigu sège-panqaním, nakhamas-té, neka enqoni-us ezoqam vømøndō-upøgim. Gekha manqei-tē ndøgo, ezoqa Yesu-qa yaq-te giyogemin, ndigu enqoni-us ezoqam kita-té ginø-abamín, Yesu-te sasa ndø-upøgimin, ma ndego te:goat. ⁵⁶ Neka gekha manqei vinivinimba-tē ndøgo, ge-okhoam, vemiaav khasøkhasis-te neka vemiaav kandakanda-te, ezoqa enqoni-us ezoqam, maket manqei-té ginø-upøgimín. Yaq Yesu āv gimboe-viømemin nqægo, “Kopømbâ, nginik enqoni-us ezoqam, ndabua ov-qase mba tiqa-khanøzumat.” Yaq gekha ezoqam ndigu, ndabua gimbo-khanøzemin, ndigu sègekakhæzín.

7

Mbumbukiam-qa nømendim matev, atanakha-zapazapa-za-qa nømendim matev, gèlvuám
(Met 15:1-9)

¹ Khøuwa nøme, Felisi ezoqam neka Mozes-qa guguna manqat nømendim ezoqam ndozáv, Yesu-te. Zelusalem taon-té ginduzáv. ² Yaq āv giniqevím nqægo: Yesu-gi paev ezoqa nøme, lou gilog, ndigu zenda uni sunguziáv, av Felisi ezoqam, ezoqa gi:zømesimam. ³ (Nginik Felisi ezoqam neka Zu ezoqam ate gi:goam, lou logemáv, zenda uni sunguzumav tøgoat. Geté atanakha-zapazapa-za-qá matev mbopaevemín, taqa yaq-te. ⁴ Yaq ezoqam maket manqei-te gindu-qavazin, ndigu møndøk hæ-khakuamín, váev lou gilogin. Ndigu matev nøme kopoáv ndimbopaev, tigi atanakha-zapazapa-za-te gindu-upøgimam, kopømba ande av kap neka pot neka melek neka venanqei nonqo sunguzam matev.)

⁵ Yaq ndigu Felisi ezoqam neka Mozes-qa guguna manqat nømendim ezoqam, Yesu gimbo-bevøpem, “Gekha zapá ndøgo, qogi paev ezoqam niggi atanakha-zapazapa-za-qa

matev pøpøvumav ndøgo? Ndigu bugukhokhof zenda uni sunguzumáv, lou gilogin.”

⁶ Yaq Yesu gezø-qavøiu, “Mbumbukiam-ge manqa vevezam ezoqam Aezaya, unimanqatin manqat ndø-ein, zo khavozam ezoqam-qa yaq-te. Ndego äv gene-peawám nqægo, ‘Mbumbukiam ge-ein: Nginik no tou mbá ginømbe-vizáp. Geté tiqa mbøni qámbá no-te.

⁷ Ndigu noqa iz, khokhó sege-eqawát. Zapa ndøgo, ndigu ezoqam-qá nømendim matev mba me:zømesimít. Ambá noqá nømendim matev.’

⁸ Mbumbukiam-qa nømendim matev, zo mðzo-ivøvé. Geté ezoqam-qá nømendim matev zombopavét.”

⁹ Yaq Yesu gezø-ein, “Mbumbukiam-qa nømendim manqat sanqawe neka zøkeza matev paev-qa yaq-te, zo ùni zøtezøté.

¹⁰ Mozes äv gene-ein nqægo, ‘Qave neká qavo, gèzøvizáp. Gekha ezoqám ndego, eve o evo soqa manqat tembo-ein, ndego ezoqa, yà belaém.’ ¹¹ Geté zo ndozo-manqate, ezoqa kopømbaqapé, eve o evo sa tembo-ein, av nqægo, gekha gigiäp ndøgo, no amba qo tøtaqa-etoamin, ndøgo Kobán. (Taqa manqa mokho, ‘Mbumbukiam-qá.’) ¹² Zo av ndøzøte-manqate, yaq zo ezoqa evøndipakha tøkeam-qa yaq-te, zòzømbø-khazú. ¹³ Yaq zo zøkeza nømendim matev mokho-te, atanakha-zapazapa-za-te qazo-upøgim, Mbumbukiam-qá Manqat zosanqawé. Neka zo matev av nqægo, kopoáv nandozogot.”

Ezoqam äv kené-manqa-zapa-us-ev-in?

(Met 15:10-20)

¹⁴ Yaq Yesu ezoqa ewaqape nqawá genømøváb, gezø-ein, “Noqa manqat ùnime:-yogé, zo ate nqazøte:go, neka mokho vømbø-ndapem! ¹⁵ Gigiap ndøgo, ezoqam-te ndø-oev, kopømba mbaín, te:-manqa-zapa-us-ev, Mbumbukiam-qa bøi-te. Geté ndøgo tené-manqa-zapa-us-év, matev neka manqat ndøgo, te-te ndøndo-fakhate.”*

¹⁷ Yesu nginik ezoqam gezivaz, neka khoev mokho-te vømø-on, yaq ekeza paev ezoqam, nqanek manqat mokho-qa yaq-te mbobevøpém. ¹⁸ Yaq Yesu gezø-qavøiu, “Gé, até zó-a, manqa mokho upøgimäv? Ge zò, møzøté-zøtez? Gekha gigiäp ndøgo, ezoqam-te ndø-oev, ndøgo kopømba mbaín, te:-manqa-zapa-us-ev, Mbumbukiam-qa bøi-te. ¹⁹ Zapa ndøgo, ta gigiap ndøgo, ambá av nqægo, mbøni-tē qanø-oeín, geté emu-té qanø-oeín, neka nqawa vømø-fakhanin.” (Nqanek manqat mokho-te,

7:6 7:6-7 Isa 29:13 **7:10** 7:10 Exo 20:12; 21:17; Deut 5:16 **7:15** 7:15 Kel

10:14-15 * **7:15** 7:15 Baebol kopokopo nøme-te, Glik manqat-te gipeaomem, manqat nøme ndøgó. Ta manqat nqáne: 16Gekha ezoqám ndego, gea tømboogot neka yoge kopømba vømbógoät, yà beyogé!

Yesu āv gene-eín nqægo: Mbumbukiam-qa bøi-te, lou ate ndægo egeieqeí. Qoté-manqa-zapa-us-eq-ák.)

²⁰ Yaq Yesu gezø-ein, “Ezoqam ndøgo tené-manqa-zapa-us-év, matev neka manqat ndøgo, te-te ndøndo-fakhate. ²¹ Zapa ndøgo, ezoqam-qa matavap soqøsoqa, ndøgo matev soqøsoqa-te nakhoa ndølwøwe, teqa mbøni-té qando-fakhaté. Ta matev soqøsoqa nqáneq: Mambe matev, neka aqonam matev, neka ezoqa pakhapakha khaneam matev, ²² neka nøkenøkem ngi:wat matev, neka gigiap qovetam matev, neka sanqambap matev, neka khavozam matev, neka sapi matev, neka ova matev, neka manqa ponqom matev, neka qakeza iz eqawat matev, neka kawakawa matev. ²³ Matev nqanek ate ndægo, ezoqam-qá mokho-té qando-fakhaté. Yaq ezoqa ndøgo tene-manqa-zapa-us-evín.”

Bawan vini-ak sævam, Yesu gu-unimanqatin

(Met 15:21-28)

²⁴ Yesu ta manqei ndøgo ge-ivav, yaq Taya taon avønin-té genøwáv. Yaq khoev-te gemø-on, ndego poeveáv ezoqa nøme ti:zøtez av nqægo, ndego ngégō. Geté ndego kopømba mbaín tekxonawat. ²⁵ Ta manqei-te ndøgo, sævam møndøgoám. Tugu mbasønakam-yu, nqova soqa mbøigoám. Ngunuk sævam, Yesu-qa yaq-te até é-vøe-ewág-ae, vøndōwav, teqa zenda tokhotapak-qa megemege-te, ekeza kha, manqei vøelavao. ²⁶ Ngunuk sævam, bawan vini-ák. Glik sævám. Finisia taon-té guqán, Silia plovins-te ndøgo. Yaq ndugu Yesu āv gumbøe-viám nqægo, “Nogu yu, ambá nqova soqa qombo-ngeatamín?”

²⁷ Yaq Yesu gumbo-qavøiu, “Matev egeieqeí mbá, nakheis-qa lou toqondap, yaq gaqo sasa qozønqagím. Geté lou bugukhokhof nakheis betølog, bezø-ewez.”†

²⁸ Geté yaq ndugu gundu-ein, “Evézøza. Nandav unimanqatin. Geté gaqo ndigu, lou-qase mokho-te ngu:sømbiap, lou khakhayakh ndølogatún, nakheis gi-ivøvemín.”

²⁹ Yaq Yesu gumbo-ein, “Qoqa manqat, mokho kandambá. Khoev-té qonøqáv. Nqova soqa ndego, qogu yu-qa mokho-te gu:goam, møndømbo-fakhán.”

³⁰ Yaq ndugu khoev-te guqavan, tukewág ndøgo, mbasønakam-yu, venanqei nonqo-té gumbobuvám. Neka nqova soqa møndø-fakhán, tu mokho-te gu:goam.

Yesu gea kandøgeap neka manqa-khou ezoqam gekhakheinøvem

³¹ Yesu nqanek manqei Taya taon avønin-te ndøgo, nqawá genø-iváv. Yaq Saedon taon-té genøwáv, vømøløvu, Gelili

† 7:27 7:27 Yesu gaqo ge-ein, zapa ndøgo. Zu ezoqam, bawan vini-ak, gaqo me:zæbám.

kewan-te vømō-ova, neka vemiav ten manqei-te sasa ndøwav.
³² Yesu gefakhan ndøgo, yaq gea kandøgeap neka manqa-khou ezoqam ndøndafém, te-te. Yaq zenda awam-qa mboviømém.

³³ Yaq Yesu ndego ezoqam, ezoqa ewaqape-qa mokho-te gu:goam, manqei vini-té genøndáf, vømō-yakhapus-mokho-mba-ez. Yaq até gendego, kokosov gea nqa-te vømbōwasam, neka kokosov-te kōse sasa ndøpisib, yaq nasam vømbō-khantav. ³⁴ Yaq Yesu yan-té genøqán, mbøni sekeqape vøfok, ekeza manqat-te ge-ein, “Efata!” Taqa manqa mokho nqáneq, “Sà bemboqoé!” ³⁵ Yesu nqanek manqat até é-vø-eín-ae, yaq ngenek ezoqam-qa gea gèmbø-mboqovøém, neka nasam kopømbá gembo-sasaetam, yaq ndego manqa manqate eqeieqei vøngaz.

³⁶ Yaq Yesu ndigu ezoqam āv genegugúb nqægo, “Ezoqa nøme zø-eín, taqa yaq-te.” Ndego manqat kopømbá gegugubam. Geté ndigu teqa emanqat, nøme mba mo:vøndazát. ³⁷ Ndigu nqova ndafe kandambá, yaq gimanqatam, “Matev ate ndægo ndematnam, qanimav tantáv. Ezoqa gea qazø-kandøgeapam neka manqa-khou vøgoam, ndigu ndakin kopømbá ndiyoge neka manqat ndimanqate.”

8

*Yesu ezoqa bawan-qape nøme ge:zøkef
 (Met 15:32-39)*

¹ Khøuwa nøme, até nqawá, ezoqa kopoáv, Yesu-te gindupin-dam. Yaq ndigu lou mbaín, vøeløg. Yaq Yesu ekeza paev ezoqam ndømøváb, gezø-ein, ² “No tanakh nøzøgó, nginik ezoqam. Zapa ndøgo, nginik no namba ngigu, khøuwa misiká. Yaq ndakin, ndigu lou mbaín. ³ No ndigu ififin-us sa tækhofosam, ekeza vemivemiav-te, yaq bøi møzøgugím, livin-qase. Ezoqa nøme, andé qámbá gindu-okhoam.”

⁴ Yaq Yesu-gi paev ezoqam gimbo-qavøinam, “Gè, lou gekham-tè qazíqei vím, nqanek ezoqam-av manqei-te, nginik ezoqam vizí:zøkēf.”

⁵ Yaq Yesu gezøbevap, “Flawa gekhâm nandizøgo?”

Ndigu gindu-qavøinam, “Flawa ate gi:goam sevén.”

⁶ Yaq Yesu ndigu ezoqa bawan-qape, manqei-te qonam manqat zø-eín. Yaq até gendego, nginik flawa seven gè-upøzó, Mbumbukiam ike manqat vømbō-ein, sasa ndømbegim, ekeza paev ezoqam, ezoqa ewaqape etoam nonqo, vøzø-etoam, yaq ndigu sasa zø-etoam. ⁷ Até zonga khasøkhasís-a, vøzøgoam. Khapémbá. Yaq Yesu Mbumbukiam-te ike manqat qambøeva, até nginik zongá-ya, ekeza paev ezoqam,

ezoqa ewaqape etoam nonqo, vøzð-etoam. ⁸ Yaq ezoqa ewaqape lou tilóg ndógo, até vøzð-ewez. Yaq lou mbegeap ndógo, ezoqa gi-ivøvem, gèpizumém. Kandambá qamøvea. Yakhav kandakanda sevén, ginqeitømem. ⁹ Ezoqa kopoav-qapé, nqanek lou gilog. Angana ate gi:goam, ande āv fo taosén ndi:gu.* Yaq Yesu ndigu ezoqam, ekeza vemivemiav-té genø-khofosám. ¹⁰ Yaq ndego até gendego, ekeza paev ezoqam namba, khagua-té ginøketáb, Dalmanuta manqei-te sasa ndøtinim.

*Felisi ezoqam Yesu-qa umingiap matev qeivi-qa gigoam
(Met 12:38-42; 16:1-4)*

¹¹ Yaq Felisi ezoqam ndozáv, Yesu-te, neka te namba manqa itumbam vøngazem. Ndigu matemateam-qa mbogoám. Neka ambá umingiap matev mboqeivimín, ndego uni Mbumbukiam-qa bazaføgakh tøpømbøgo-a. ¹² Geté Yesu mbøni sekeqape ndøfók, gezø-ein, “Zo ezoqa ndakin nqazoyage, gekha zapá, zo umingiap matev qeivi-qa ndøzøgo? No unimanqatín nqazø-manqate, zo umingiap matev zóqeivimák.” ¹³ Yaq Yesu Felisi ezoqam tenøziváz ndógo, khagua-te vøketao, yaq-keoqa sasa ndøqantav.

*Yesu Felisi ezoqam neka Elod, tiqa matev, flawa poponøvem
nonqo ge:khamas
(Met 16:5-12)*

¹⁴ Yesu tegi paev ezoqam namba gi:qantavat, flawa kopo zømbu-khokhonavám, khagua-te. Nøme tonqozoateáv. Manqa matev zømbø-navøém. ¹⁵ Yaq Yesu gezø-ein, “Aiyá qagó. Felisi ezoqam neka Elod, tiqa flawa poponøvem nonqo, gèmbø-feazoát.”

¹⁶ Yaq tegi paev ezoqam, āv ginibondát nqægo, “Ngenek nqanek manqat ekeqá tene-eín ndógo, ni flawa mbain nqazigu.”

¹⁷ Yesu é-møndæ-otév, ndigu gekha manqat mē:bondat. Yaq gezø-ein, “Zo gekha zapá, flawa-qa yaq-te nqazøte-fofogeap? Gê, zo sekemba sozó-bevupit, neka mokho ndapeáv? Gê, zoqa matavap gétokeap?” ¹⁸ Zo bøi ndøzøgó. Geté zo qeivupáv. Neka zo gea ndøzøgó. Geté zo yogeapáv. Gèmbø-mataváp, ¹⁹ ta khøuwa-te ndøgo, no flawa faev qæmbegim, neka yaq ezoqa faev taosen vøtēzøkef. Zo yakhav ate qægoam gekhâm, lou mbegeap qazo-nqeitømem, ndøgo qamøvea?”

Yaq gimbo-einim, “Yakhav ate qægoam tuélv, qeinqeitumem.”

* **8:9** 8:9 Sakheis neka nakheis møndøgoám, lou gilog. Geté ndigu gevebøpøteáv.
8:12 8:12 Met 12:39; Luk 11:29 **8:15** 8:15 Luk 12:1 **8:17** 8:17 Mak 6:52
8:19 8:19 Mak 6:41-44

20 Yaq Yesu nøme gezø-ein, “Neka flawa seven qæmbegim, ezoqa fo taosen nonqo. Zo yakhav ate qægoam gekhâm, lou mbegeap qazo-nqeitømem, ndøgo qamøvea?”

Yaq gimbo-einim, “Yakhav ate qægoam, sevén qeinqei-tumem.”

21 Yaq Yesu gezø-ein, “Yaq ge zô, gekha zapâ, noqa manqat-qa mokho sekemba qeivupav ndozogo?”

Yesu bøi waev mbain ezoqam gekhakheinøvem

22 Yesu ekeza paev ezoqam namba, Betsaida vemiaiv-te gimøfakhaz, yaq bøi waev mbain ezoqam ndondafém, neka Yesu te-te zenda awam-qa vømbø-viømem. 23 Yaq Yesu ndego bøi waev mbain ezoqam pingi mbogeá, vemiaiv bavokho vø-itu. Yaq até gendego, teqa bøi-te, køse mbøe-pisíb, neka zenda sasa mbøeve, gembobevap, “Toqóqeivi?”

24 Yaq ngenek ezoqam bøi ge-eqa, gembo-ein, “Ezoqam nqæzømêté. Geté nginik ngi-okhoet, andé tae nøteqeivi.”

25 Yaq Yesu teqa bøi-te, zenda nqawá genøvé. Yaq ngenek ezoqam bøi gemboqoa, sègembo-eqeieqeí. Gigiap ate qægoam ùnime:-qeiváp. Bavokho-qapé. 26 Yaq Yesu gembo-ein, “Qakeza khoev-té qanøqáv. Geté vemiaiv mokho-te ndøqáv.”

Pita gematøvem, Yesu, ndego Mesaya
(Met 16:13-20; Luk 9:18-21)

27 Yesu ekeza paev ezoqam namba, Sæzalia-Filipai taon avønin-té ginø-apat, vemiaiv vinivinimba qagoat. Ate av-té gi-apat, yaq Yesu gezøbevap, “Gê, ezoqa no gekha ezoqâm me:næna?”

28 Yaq gimbo-einim, “Ezoqa nøme ndimanqate, qo Zión, ndego ibøkha iz etoam ezoqam. Neka nøme ndimanqate, qo Ilaizá, o Mbumbukiam-gé manqa vevezam ezoqá nømé, ndigu ibugukhokhof giyageapam.”

29 Yaq Yesu gezøbevap, “Gemâ zo? No gekha ezoqâm zøtænæna?”

Yaq Pita gembo-qavøiu, “Qo Mesayá.”

30 Yaq Yesu ekeza paev ezoqam manqa äv gezøembe-løvuá nqægo, “Zo ezoqa nøme zø-eín, no gekha ezoqâm.”

Yesu ekeza løvøte neka nango khandi:vat-qa yaq-te, ande ge:zømas

(Met 16:21-23; Luk 9:22)

31 Yesu tegi paev ezoqam, ekeza løvøte-qa yaq-te zømesim ndøngáz. Gezø-ein, “Ezoqam-ge Yo, nqosøgeap kandambaqape bendáp. Neka Zu megetapak neka Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda neka Mozes-qa guguna manqat nømendim

ezoqam bèsanqawém, sasa belaem. Geté khøuwa misika-qa zita-te, nqawa ndòkhandí:v.” ³² Yesu manqat bavokho-qapé gezø-ein, taqa yaq-te. Yaq Pita até gendego, Yesu sègekható, guguna manqat manqate vømbøngaz. ³³ Geté Yesu, gèndoqambún, ekeza paev ezoqam vøzømet, Pita sasa mboponqom, gembo-ein, “Mòqoqáv qo, Saitan! Zapa ndøgo, qoqa matavap nandav, ambá av nqægo, Mbumbukiam-tè qandowāv. Geté manqei-qape ezoqam-té qandowāv.”

Yesu-te paev-qa toqogoat
(Met 16:24-28; Luk 9:23-27)

³⁴ Yaq Yesu ezoqa bawan-qape ndømøváb, ekeza paev ezoqam namba, gezø-ein, “Gekha ezoqām ndego, no-te paev-qa ndego, ndego ekeza poev matev, zitá geabetewuá, neka ekeza tae mutui bē-eqa, neka no sasa benøndopaev. ³⁵ Gekha ezoqām ndego, ekeza yage geawat-qa tegoat, ndego ndækhambuá. Geté gekha ezoqām ndego, no neka Manqat Mbomambaqape zapaya, ekeza yage te:khambua, ndego ndømøqeív. ³⁶ Gèmbomataváp. Ezoqa manqei-qape gigiap ate nqægo tømbogawam, yaq ekeza yage gèkhambuá, ta gigiap ate ndægo, áv khambøé-tøkē? ³⁷ Neka gē, ngenek ezoqam, gekha fia ndøgō, yage nango temendap?

³⁸ Gekha ezoqām ndego, noqa yaq-te neka noqa manqat-qa yaq-te, mivi tegoat, nginik manqa-zapazapa-us ezoqam mokho-te, ndakin ngiyage, ndigu Mbumbukiam-te tøkebeav ndigu, yaq até Ezoqam-gé Yó-a, ndego mivi ndøgó te-te, Eveqa waev neka bazaføgakh-te tegeav, Mbumbukiam-gi enzol ezoqam namba.”

9

¹ Yaq Yesu manqat nøme gezø-ein, “No unimanqatín nqazø-manqate. Zo ezoqa nøme, nqazo-waniap, naqanøká zópakhaezák. Geté Mbumbukiam-qa Megeat Matev ndòzotøkxæ-qeivím. Bazaføgakh-us ndøgeáv.”

Yesu bugug qambo-enend
(Met 17:1-13; Luk 9:28-36)

² Yaq khøuwa siksa-qa zita-te, Yesu, Pita neka Zems neka Zion, manqei poyat-qape-té genø-itúb, vømø-yakhapus-mbaez. Yaq Yesu-te gi:kewagam, ndego bugug sògo-enendtát, tiqa bøi-te, ³ neka teqa ndabua vømømbø-papaqa-qape. Bøi sanqatøve-ús. Manqei-qape-te ate nqægo, ezoqa kopømba mbain, ndabua tezunguz, vøpapaqā, kopømba ande av teqa ndabua qægoam. ⁴ Yaq Ilaizā neka Mozes, sègezø-fakház. Yesu namba, manqat ndømanqatám.

⁵ Yaq Pita Yesu gembo-ein, “Nøméndim ezoqam. Qanimáv, ni nqeigu. Ni khoev-qasis misika nizópuán, qoqa kopo neka Mozes-qa kopo neka Ilaiza-qa kopo.” ⁶ Pita nqanek manqat khokhó sege-eín. Ndego otevatéav gekha manqat ndó-eín. Zapa ndógo, ndigu mõe ndogoném.

⁷ Yaq ozoz ndokawá, vøgutaz. Yaq ta ozoz-te ndógo, manqat ndofakhán. Av qande-eín nqægo, “Ngenek nogé Yó. No poev kandambá te-te. Zo teqa manqat gøyogé.”

⁸ Yaq ndigu amba me:qambuním. Geté ezoqa nøme zometeáv. Yesu mba ndø-ometám, ti namba ge:goam.

⁹ Yaq manqei poyat-te gi:visat, Yesu manqa áv gezømbe-løvuá nqægo, “Matev nqanek, zo qazoqeivim, ezoqa nøme naqanøká me:zømás. Geté Ezoqam-ge Yo, løvøte-te bêtøndokhæ-khandí:v.”

¹⁰ Yaq ndigu teqa manqat gèkhatiwím. Geté yakhapus mokho-mba, áv ginibondát nqægo, “Ngenek løvøte-te khandi:v-at-qa yaq-te, manqat ge-ein, taqa manqa mokho áv khanégo?”

¹¹ Yaq Yesu gèmbø-bevøpém, “Gekha zapá ndógo, Mozes-qa guguna manqat nømendim ezoqam ndimanqate, av nqægo, ‘Ilaiza betøkho-fakhán.’”

¹² Yaq Yesu gezø-qavøiu, “Unimanqatín, Ilaiza bugukhokhof ndøkho-fakhán, gigiap ate ndægo vókhakheinām. Geté Ezoqam-ge Yo-qa yaq-te, Mbumbukiam-qa Manqat nøme mozó-geveømem? Ndógo áv qane-eín nqægo, ‘Ndego nqosøgeap kandambaqape ndóqeiv neka ezoqa géсанqawém.’” ¹³ Geté Ilaiza-qa yaq-te, no nqazó-manqate: Ndego møndø-fakhán. Yaq ezoqam ndego, áv timbøematønumát, av ndigu ekeza qazømbe-pøovam. Nqanek matev áv tønefakhán, av Mbumbukiam-qa Manqat teqa yaq-te qæ-ein.”*

Yesu opønakam gekhakheinøvem, ndego nqova soqa gembøigoam

(Met 17:14-21; Luk 9:37-43a)

¹⁴ Yaq Yesu, Pita neka Zems neka Zion namba, tegi paev ezoqa nøme-te nango ginduqavaz, givisavun, yaq tizømét ndógo, ezoqa kopoáv giwaniapam ti-te. Neka ndigu Mozes-qa guguna manqat nømendim ezoqam namba, manqa ndø-itumbumát. ¹⁵ Yaq ezoqa ewaqape, Yesu gi-ometam, ndigu nqova zøndáf. Yaq tinøbøin ndógo, khaiya mboma manqat vømbø-einim.

¹⁶ Yaq Yesu gezø-ein, “Gekha zapayā zøté-ponqombupit?”

9:11 9:11 Mal 3:1 **9:12** 9:12 Mal 4:5-6; Psa 22:1-18; Isa 53:3 **9:13**

9:13 Met 11:14 * **9:13** 9:13 Yesu Ilaiza-qa yaq-te manqat ge-ein, ndego Zion me-manqatám. Qotéqelv: Met 11:14 neka 17:13

17 Yaq ezoqa tendowáv ndógo, manqat vombō-ein, “Nóméndim ezoqam. No nōkeza yo notōndo-ndáf qo-te. Ndego nqova soqa mbōigú, neka manqa khóu. 18 Nqova soqa gè-uvutumátún. Yaq manqei me:lavawín. Yaq kōse mōndæqouzín, teqa manqa-nqa-te, neka khaya vōvivisamin, neka kha vombō-fōgakhin. No qogi paev ezoqam, mōezō-eín. Nqova soqa ambá gengeatōmemín. Geté ndigu amba me:goném. Kopōmba mbain.” 19 Yaq Yesu gendo-qavøiu, “Zo unimanqatin mbain ezoqam, zo ndakin nqazoyage, gè, no khōuwa andé gekhám, zo namba tizi:yagat neka zoqa viniv vōe-eqatāt? Geté ság! Opōnakam vōndo-ndafém.”

20 Yaq opōnakam vōndō-ndafem. Yaq nqova soqa Yesu ge-omet, ndego até gendego, nakhasam vō-uvutam. Kha sēgembōi-wageapát. Yaq nakhasam manqei-té genø-ogiú. Sēge-qambinimát, neka manqa-nqa-te kōse vombō-qounat.

21 Yaq Yesu eve gēmbobeváp, “Gekha khōuwā qambōengaz?”

Yaq ndego gendo-ein, “Ndógo, khapelavøqase ge:goam, tōmbōe-ngáz. 22 Khōuwa nōme, nqova soqa, gōinam-té neka ibōkha-té genø-nqagevemám. Laelae-qa mbogoám. Geté qo kopōmba toqogoat, ambá tanakh qoniguín neka voqonitōkein.”

23 Yaq Yesu gembo-ein, “Gekha zapá, av nqoqote-manqate nqægo, ‘Qo kopōmba toqogoat?’ Matev ate ndægo kopōmbá, te-te ndego, nde-unimanqatinat.”

24 Yaq nakhamas-té, ndego nakhasam-ge eve, āv geneakhá nqægo, “No mōe-unimanqatín. Gēnøtøké. Yaq no kopōmbaqapé, tæ-unimanqatin.”

25 Yaq Yesu geqeiv, av nqægo, ezoqa bawan-qape gēpindumít, yaq ndego nqova soqa gēmboponqóm, gembo-ein, “Qo nqova soqa, manqa-khou neka gea kandōgeap, no nqataqá-manqate. Ngenek nakhasam mōqo-iváv, neka nango ndō-ōq, teqa mokho-te.”

26 Yaq ngenek nqova soqa, gè-ogeá, neka nakhasam vō-uvutam. Kandambá ge-uvutam, sasa ndōfakhan. Yaq ndego nakhasam, andé lōvøte bugug me me:kewagám. Yaq ezoqa nōme āv gini-einím nqægo, “Ndego mōndōnaním.” 27 Geté Yesu zenda mbogeá, sasa ndø-eqeiu, vō-itan.

28 Yaq vaev-te, Yesu khoev-te ge-on, ekeza paev ezoqam namba gimi-yakhapus-mba-ez, ndigu gēmbobevøpém, “Ni gekha zapá ndógo, nqova soqa amba qati-ngeatōmem?”

29 Yaq Yesu gezø-qavøiu, “Nqova soqa av nge-go, guligulim mbá qoté-ngeatám.”

Yesu qambo-menas, ekeza ləvøte neka nango khandi:vət-qa yaq-te ge:zømas

(Met 17:22-23; Luk 9:43b-45)

³⁰ Yesu ekeza paev ezoqam namba, nqanek manqei gi-ivøvem, yaq Gelili plovins mokho-té sugu-apát. Yaq ndego poeveáv, ezoqam ti:zøtez av nqægo, ndego gekham-té gego. ³¹ Zapa ndógo, ndego ekeza paev ezoqam me:zømesimát. Gezø-ein, “Ezoqam-ge Yo, ezoqam-qá zenda-té ginøveém, neka pakhapakha vømbó-khanøēm. Geté tenanim, yaq khøuwa misika-qa zita-te, nqawa ndøkhandí:v.” ³² Tegi paev ezoqam, nqanek manqat giyogem, ndigu manqa mokho ndapeáv. Geté møe ndøgoném, vømbøé-bevøpēm.

Yesu-gi paev ezoqam mokho-te, megeat ezoqam, gekha ezoqām?

(Met 18:1-5; Luk 9:46-48)

³³ Yaq Yesu, ekeza paev ezoqam namba, Kapenaum taon-té ginøzáv. Khoev-te gimø-oz ndøgo, yaq āv gezømbe-eín nqægo, “Zo nakhoa-te ndøgo, gekha zapayá qazøté-ponqombem?”

³⁴ Geté ndigu yaq manqat qavøiwateáv. Zapa ndógo, nakhoa-te ndøgo, taqa yaq-te ndógo tini-ponqombém, ti mokho-te, iz akhae kandambaqape, gekha ezoqām ndøgo.

³⁵ Yaq Yesu segeqóm ndøgo, ekeza paev ezoqam tuelv, sasa ndømøvab, gezø-ein, “Gekha ezoqām ndego, megeat iz ndape-qa tegoat, ndego yà betøndo-páev, neka ndego ezoqa ewaqape-gé sasae ezoqam begó.”

³⁶ Yaq Yesu nakhasam ndo-itú, tiqa mokho-te livin-mba ndøugu vøve, sasa ndøngenøtam, gezø-ein, ³⁷ “Gekha ezoqām ndego, noqa iz-te, nakhasam av nge-go tekható, ndego no ndøkhatómb. Neka gekha ezoqām ndego, no tekhatomb, ndego no mba gékhatombák, geté até ndegó-a, Mbumbukiam, no gendo-khofotan.”

Ezoqam ni sanqaupav ndigu, ndigu nigí

(Luk 9:49-50)

³⁸ Zion Yesu gembo-ein, “Nøméndim ezoqam. Ni ezoqam mòi-ometám. Ndego nqova soqøsoqa ndøngeasumatún. Qoqá iz-té genøgoatún. Yaq ni ndego nimbøe-khafeném. Zapa ndógo, ndego ni namba okhomáv.”

³⁹ Geté yaq Yesu gezø-qavøiu, “Mbøe-khafèáp, ndego. Zapa ndógo, gekha ezoqām ndego, noqa iz-te umingiap matev ndematanam, ndego noqa iz nakhamas-te géngiuák. ⁴⁰ Gekha ezoqām ndego, ni-te sanqaupav ndego, ndego nigí. ⁴¹ No unimanqatín nqazø-manqate. Gekha ezoqām ndego, zo noqa

iz-te, ibøkha-qase tezø-etoam, zapa ndøgo, zo Keliso-gē ezoqām, genek ezoqam yaq-fia eqeieqei ndømøndap.”

*Matev soqøsoqa ndøgo, unimanqatin matev ndøngi:wat
(Met 18:6-9; Luk 17:1-2)*

⁴² Yaq Yesu manqat nøme gezø-ein, “Gekha ezoqām ndego, nakhei nqonqon av ngi:gu, ndigu no ndi-unimanqatinat, manqa-zapa-te te-itub, teqa manqa-zapa kandamba tantáv. Ndego amba nandi-qape monqo-te timbo-møpøtøzemin, kewan-te sasa mø-oginamin, yaq ta yaq-fia te-te ndego, ambá andé khapémbá. Geté yaq-fia kandambaqape ndøgo, Mbumbukiam-te temøndap.

⁴³ Qoqa zenda kopo, manqa-zapa-te tø-ituqabat, sègekepáz. Zenda kopo mba taqagoat, khandi miavmiav-te toqomø-oq, ndøgo kopømbá. Geté soqain ndøgo, qo zenda menas taqagoat, yaq gøinam-tē qonóqāv, ta gøinam ndøgo, khouvøemav ndøgo.†

⁴⁵ Neka qoqa zenda tokhotapak kopo, manqa-zapa-te tø-ituqabat, sègekepáz. Zenda tokhotapak kopo mba taqagoat, khandi miavmiav-te toqomø-oq, ndøgo kopømbá. Geté soqain ndøgo, qo zenda tokhotapak menas taqagoat, yaq gøinam-tē gimø-ogeqænām.‡

⁴⁷ Neka qoqa bøi kopo, manqa-zapa-te tø-ituqabat, sègekho fá. Qo bøi kopo mba taqagoat, Mbumbukiam-qa Megeat Matev mokho-te toqomø-oq, ndøgo kopømbá. Geté soqain ndøgo, qo bøi menas taqagoat, yaq gøinam-tē gimø-ogeqænām. ⁴⁸ Ta gøinam-te ndøgo, nonqou ndigu, ezoqam-qa kha ndiloge, nasiniapáv, neka gøinam khouvøemáv.

⁴⁹ Mbumbukiam-gi iziz ezoqam, te-te søvakha gigiap giløvusamin, gøinam-te, ndigu ngalam mo:geemin. Yaq ndøgo, søvakha gigiap sège-eqeieqei-ín, Mbumbukiam-qa bøi-te. Yaq matev até kopó, matev føgøføgakh yà betøndo-fakhaté, ezoqa ewaqape-te, ndigu bemø-eqeieqei-ez, Mbumbukiam-qa bøi-te.

⁵⁰ Ngalam gigiap qanimáv. Geté mokhov tømøumbo-navøem, yaq áv khoqotégō, nqawa ti-mokhov-us-ez? Zo ngalam bezømbu:gu, zo mokho-te. Neka sambi matev-té qanøyagé, yaqyaq-a.”

9:43 9:43 Met 5:30 † **9:43** 9:43 Baebol kopokopo nøme-te, Glik manqat-te gipeamem, manqat nøme ndøgó. Ta manqat nqáne: 44Ta gøinam-te ndøgo, nonqou ndigu, ezoqam-qa kha ndiloge, nasiniapáv, neka gøinam khouvøemáv. ‡ **9:45** 9:45 Até nqané-k-a, Baebol kopokopo nøme-te, Glik manqat-te gipeamem, manqat nøme ndøgó. Ta manqat nqáne: 46Ta gøinam-te ndøgo, nonqou ndigu, ezoqam-qa kha ndiloge, nasiniapáv, neka gøinam khouvøemáv. **9:47** 9:47 Met 5:29 **9:48** 9:48 Isa 66:24 **9:50** 9:50 Met 5:13; Luk 14:34

10

*Nøkenøkem matev ngi:wat-qa yaq-te
(Met 19:1-12; Luk 16:18)*

¹ Yesu ta manqei ndøgo ge-ivav, yaq Zudia plovins-te neka Zoden kea yaq-keoqá genøwáv. Yaq até nqawá, ezoqa kopoáv gindupindam, yaq ndego vøe-zømesim, av oskia ge:goam.

² Yaq Felisi ezoqam ndozáv, Yesu-te. Ambá gembo-matemateømemín, gimbo-bevøpem, “Gê, Mozes-qa guguna manqat, áv khané-ein? Ezoqa kopømbâ, sævam sa te-ivav, ó, kopømba mbaín?”

³ Yaq Yesu gèzøbeváp, “Gê, zo Mozes gekha manqat zø-ein, taqa yaq-te?”

⁴ Yaq gimbo-qavøinam, “Mozes áv gene-eín nqægo: Anganeam sævam ivøve-qa tegoat, ndøgo kopømbá. Sakhei zøuvís pepa bepeawám, bembø-etoam, ndugu sasa bekhofotav.”

⁵ Yaq Yesu gezø-ein, “Mozes nandav manqat gepeawam, zapa ndøgo: Zo khæpe zøtesapí:z. ⁶ Geté Mbumbukiam manqei-qape ande ge:khakheinam, ndego ezoqam, anganeam neká sævam, tèkhakheinøvém. ⁷ Yaq nakémbá, anganeam eve neka evo géziváz. Yaq zās namba mé:tøkuaném, ⁸ yaq ndigu ezoqa menas, vømø-kha-kopo-ēz. Yaq ndakin ndigu ambá av nqægo, kha menās, av bugukhokhof gi:goam. Geté kha kopó. ⁹ Ndigu Mbumbukiam ndøtøkuzú. Yaq ezoqa beqatøzø.”

¹⁰ Yaq Yesu tegi paev ezoqam namba, khoev-te givesez, ndigu gembo-bevøpém, taqa yaq-te. ¹¹ Yaq gezø-ein, “Gekha ezoqām ndego, sævam te-ivav neka sævam vini vø-okī, ndego manqa-zapa ndøgó, zas-te. Ndego nøkenøkem matev ndøngiú neka mambe mé:wáv. ¹² Yaq até kopó. Sævam ndugu, zivís tu-ivav, anganeam vini vøndáf, até ndugú-a, nøkenøkem matev ndøngiú neka mambe mé:wáv.”

*Yesu nakhei nqonqon zenda gezømbø-awam
(Met 19:13-15; Luk 18:15-17)*

¹³ Ezoqa nøme, Yesu-te, nakheis ndo-upøgím. Ndigu møndøzøpoé, Yesu ambá zenda zømbø-awamín. Geté tegi paev ezoqam gèzømbe-khafén, ndigu ezoqam. ¹⁴ Yesu nqanek matev geqeiv, ndego khanakhanakh mbaín, ekeza paev ezoqam-te, gezø-ein, “Nakheis bègeáv no-te. Zømbo-khakházām. Zapa ndøgo, Mbumbukiam-qa Megeat Matev, tiqa ndígu, av nakheis ngi:gu.

¹⁵ No unimanqatín nqazø-manqate. Gekha ezoqām ndego, Mbumbukiam-qa Megeat Matev khatiwiav tøgoat, av nakhei

nqonqon ngi:gu, ndego teqa Megeat Matev mokho-te gemó-onák.”¹⁶ Yaq Yesu nginik nakheis, gè-upøgimám, zenda vøzømbø-awam, sasa zøguligulim.

*Gigiap kopoav ezoqa ndakinak, Yesu-te gendowav
(Met 19:16-26; Luk 18:18-27)*

¹⁷ Yesu manqei ndøgo ge-ivavtat, yaq ezoqa kopo ten-dotéit ndøgo, Yesu-qa megemege-te, katuk vømøkui, gembo-ein, “Nøméndim ezoqam mbomambaqape. No gekha matev nómatønumāt, khandi miavmiav vøténdáp?”

¹⁸ Yaq Yesu gembo-qavøiu, “Gekha zapá no mbomambaqape ndoqote-næna? Ezoqa mbain, mbomambaqape. Mbumbukiam mba me:gó. ¹⁹ Qo Mbumbukiam-qa guguna manqat mðqote-qatéq, av qæ-ein nqægo, ‘Qo ezoqa pakha-pakha zøkhanèám. Neka nøkenøkem matev ndøngi:wát. Neka ndø-aqònám. Neka meakha manqat ndømanqaté. Neka khavozam matev ndøgó. Qavé neka qavo, gèzøvizáp.’”

²⁰ Yaq ngenek ezoqam gendo-ein, “Nøméndim ezoqam. Nqanek guguna manqat ate ndægo nqæmbôpáev, no khapelavøqase qategoam, atema ndakin.”

²¹ Yaq Yesu ngenek ezoqam, gèwawám, kuku matev-ús, gembo-ein, “Qanimáv. Geté matev kopo nøme nqánek qoqógó. Vøkhæqáv. Yaq gigiap ate nandaqambe:go, qomówí. Yaq moni ndigu toqoqas, gigiap-av ezoqam qozø-etoám. Av toqotego ndægo, yaq qo gigiap qaniquanim, yan manqei-té qoqonø-møvøemét. Yaq vøndoqáv. No qonøndó-páev.”²² Yaq ndego nqanek manqat ge-ewag, ndego avus-mba mbovoé. Yaq sègewáv. Mbøni vaev-ús. Zapa ndøgo, ndego gigiap kopoáv qambogoam.

²³ Yaq Yesu geqambunim, ekeza paev ezoqam sasa ndøwabam, gezø-ein, “Gigiap kopoav ezoqam, ti-te ndigu unimé:føgákh, Mbumbukiam-qa Megeat Matev mokho-te tu:oz.”

²⁴ Yaq tegi paev ezoqam nqanek manqat giyogem, ndigu nqova ndafe kandambá. Geté Yesu manqat, nqawá genøzø-ein, “Nogi nakheis. Nakhoa føgakh-qapé, Mbumbukiam-qa Megeat Matev mokho-te toqotu-oq!²⁵ Kemol ndugu, søvakha gigiap kandambaqapu, mil nqa-te one-qa tugoat, tu-te ndugu føgakh andé mbain, av gigiap kopoav ezoqam-te føgakh ndægo, ndego Mbumbukiam-qa Megeat Matev mokho-te one-qa tugoat.”

²⁶ Yaq Yesu-gi paev ezoqam, nqova nøme mba zømbondáf, neka yaqyaq-a gibond, “Av tægoat ndægo, yaq gekha ezoqam ndøkhandi:v?”

27 Yaq Yesu ti-te gekewag, gezø-ein, “Matev av nqægo, ezoqa kopømba mbaín. Geté Mbumbukiam, ndego viní. Matev ate ndægo, ndego kopømbaqapé tego.”

*Yesu toqombo-pavet, taqa yaq-fia
(Met 19:27-30; Luk 18:28-30)*

28 Yaq Pita Yesu gembo-ein, “Nqáe! Ni gigiap ate qægoam, zitá qati-wuøém, qo nqeitaqambe-paev.”

29 Yaq Yesu gezø-ein, “No unimanqatín nqazø-manqate. Gekha ezoqām ndego, khoev te-ivav, o namba-qaniap o evo o eve o nakheis tezivaz, o khae te-ivav, no zapaya neka Mbumbukiam-qa Manqat Mbomambaqape zapaya, 30 ndego Mbumbukiam ndakin yage-te nøme mba mbøé-etoám, kopoav-qapé, wan andléd ate tægoat, khoev, neka namba-qaniap, neka evøndipakha-sæv neka khae. Geté ndego até ngenøgim matév-a vøndāp, no zapaya. Yaq megemege-te ndo:go, ndego khandi miavmiav ndøndāp.

31 Geté ezoqa kopoáv, ndigu ndakin nduo-megetap, gendópavát. Neka ezoqa kopoav, ndigu ndakin ndindopaev, gó:megetát.”

*Yesu qambo-misika, ekeza løvøte neka nango khandi:vat-qa yaq-te ge:zømas
(Met 20:17-19; Luk 18:31-34)*

32 Yesu ekeza paev ezoqam namba nakhoa gigeveat, Zelusalem taon-te giqavigat, ndego gèzøombo-megetát. Yaq tegi paev ezoqam, nqova zøndáf neka mbøni zøvá, taqa yaq-te. Até ezoqa nømé-a, namba gi:-apat, møe ndøgoném.

Yaq Yesu ekeza paev ezoqam tuelv, nqawá genøkhatób, vømø-yakhapus-mba-ez, neka matev-qa yaq-te, ndøgo Zelusalem taon-te tømøombo-fakhan, sasa me:zømas, 33 gezø-ein, “Nqáe! Ni Zelusalem taon-té qazinø-qavigít. Yaq Zelusalem taon-te ndøgo, Ezoqam-ge Yo, Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda neka Mozes-qa guguna manqat nømendim ezoqam-qá zenda-té gimøveém. Yaq ndigu manqa ovøyam-te sasa ndøveém, manqat vøkopo:nēm, av nqægo, yà benanīm, neka manqei vini-ak-qa zenda-te vøveém, ndigu Mbumbukiam zøtezateav ndigu. 34 Yaq ndigu otøotam mé:vewém neka køse vømbøé-pisibømēm, teqa kha-te, neka vøzuīm, pakhapakha sasa mbókhanøēm. Geté khøuwa misika-qa zita-te, ndego nqawa ndøkhandi:v.”

*Zems neka Zion, iz akhae ndape-qa gigoam
(Met 20:20-28)*

³⁵ Zems neka Zion, ndigu Zebedi-gi nakheis, tinduzáv ndógo, Yesu manqat vombō-einim, “Nømendim ezoqam. Ni-taqá-viømém. Kopømbâ, niqa poev matev toqogo.”

³⁶ Yaq Yesu gezø-ein, “Zo gekhā zøpoev, no tæzøgo?”

³⁷ Yaq gimbo-einim, “Niqa poev nqáneq. Qo megeat iz kandambaqape toqomøndap, yaq ni ambá qo namba zimi-qonavín, ezoqa nøme, qoqa nakeamo zenda-te vøqøm, neka ezoqa nøme, qoqa yogea zenda-te vøqøm.”

³⁸ Geté Yesu gendo-qavøiu, “Zo zøtezøtezák, gekha matev-qa zonø-einim. Gê, zo kopømbâ, ibøkha khaqain-qape tozo-izám, av no tøte-iz? Neka ibøkha iz ndøgo, no tændap, kopømbâ tozo-upøgim?”*

³⁹ Yaq gimbo-einim, “Ni kopømbaqapé.”

Yaq Yesu gezø-ein, “Zo ibøkha khaqain-qape ndòzomø-izám, av no tøte-iz. Neka zo ibøkha iz ndòzomø-upøgím, av no tøtendap. ⁴⁰ Geté gekha ezoqám, noqa nakeamo zenda neka yogea zenda-te timøqonav, ambá av nqægo, nō nøvevesám. Geté ta qonam nonqo, tiqa ndigu tøgoát, Mbumbukiam gevevesam.”

⁴¹ Yesu-gi paev ezoqa ten nøme, nqanek manqat giyogem, yaq qaqa ndøgoném, Zems neka Zion-te.

⁴² Yaq Yesu ekeza paev ezoqam tenø-møváb ndógo, gezø-ein, “Zo møzøte-zøtéz. Ezoqa ndigu, bawan vinivinimba, kawakawa-za ndizæza, ndigu ezoqa gètøkhonøzát. Neka tigi megetapak, gò:kawæzát, av ekeza poev ndøzømbe:go. ⁴³ Geté zo mokho-te, matev av nqægo bègó. Gekha ezoqám ndego, zo mokho-te iz kandambaqape ndape-qa tegoat, ndego yà be-zoge-tøke-ezoqam-év. ⁴⁴ Neka gekha ezoqám ndego, zo mokho-te megeat-qa tegoat, ndego andé ezoqa ewaqape-ge yaq-fia mbain sasae ezoqam bezømbegó. ⁴⁵ Até Ezoqam-gé Yó-a, ndego matev até kopó. Ndego ambá ndøgo tenegeavün, ezoqa sasae timbogoat neka vømbó-tøkeát. Geté ndego ezoqa tøke-qa neka teqa kha løvøte-te vee-qa ndøgeavün. Yaq ezoqa kopoav, tèabete-nqovotáz.”

Yesu bøi waev mbain ezoqam gekhakheinøvem

(Met 20:29-34; Luk 18:35-43)

⁴⁶ Yesu tegi paev ezoqam namba, Zeliko taon-te gimøfakhaz, yaq nqawa gi-ivøvem, ezoqa kopoáv, namba gi:zav. Yaq ate av-té nakhoa gi:geveat, keoqa-te ndøgo, bøi waev mbain ezoqam møndøqotám. Teqa iz Batimeús. Timeus-gé yó. Ndego ezoqa gigiap-qa zøvi:mám. ⁴⁷ Yaq ge-ewag av nqægo, Yesu, ndego

10:38 10:38 Mak 14:36; Luk 12:50 * **10:38** 10:38 Ibøkha khaqain-qape neka ibøkha iz ndape, Yesu-qa nqosøgeap me:manqaté, ndego tendap. **10:39** 10:39 Kel 12:2; Veve 1:9 **10:42** 10:42 Luk 22:25-26 **10:43** 10:43 Met 23:11; Mak 9:35

Nazalet-ak ngēma, yaq ndego sēge-akhá, “Yésu. Déivid-ge Zeo. No tanakh gènøgó.”

⁴⁸ Yaq ezoqa kopoáv, gèguguím, “Qo manqat tia.” Geté ndego kandakanda nøme mba mo:-akhayám, “Déivid-ge Zeo. No tanakh gènøgó.”

⁴⁹ Yaq Yesu sēge-itán, manqat vø-ein, “Ezoqam nandev, yà betøndowáv, no-te.”

Yaq ezoqa ndego bøi waev mbain ezoqam gēmbo-akhaém, gimbo-einim, “Qo khanakhanakh mbá qanegó. Qó-itán. Yesu ndeqandó-akhayam.”

⁵⁰ Yaq ndego até gendego, ekeza ndabua sekeqape, manqei-té genø-ogí. Yaq sasanqá sege-itán, Yesu-te vøwav.

⁵¹ Yaq Yesu gembo-ein, “Qo gekhā qápoe, no tōtaqa-matanam?”

Yaq ndego bøi waev mbain ezoqam gendo-ein, “Nøméndim ezoqam. No bøi keoge-qa nøgó.”

⁵² Yaq Yesu gembo-ein, “Qanimáv. Mòqoqáv. Qoqa unimanqatin nandav, tòkhakheinøqavém.” Yaq ndaføyambá, ngenek ezoqam gèkewág, neka Yesu vømbøpaev, nakhoa-te gi-apat.

11

*Yesu Zelusalem taon-te, ande kawa ezoqam me ge-on
(Met 21:1-11; Luk 19:28-40; Zion 12:12-19)*

¹ Yesu ekeza paev ezoqam namba, Zelusalem taon gi:khatoot, yaq Betfage neka Betani vemiav-te gimøfakhaz, Oliv manqei pøyat-te ndøgo, ndego paev ezoqa menas tène-khofotáz, ² gezø-ein, “Tozonózáv ndøgo, vemiav zoqa megemege-te ndo:go. Tozomø-oz, yaq ndaføyambá, zo donki nakhasam zomø-ometám. Gépopotavát. Ta donki nakhasam-qa zita-te ndo:go, ezoqam bugukhokhof qomateáv. Yaq sozó-nqovotøvém, sasa zotøndó-ituím. ³ Geté ezoqa tezøbevap av nqægo, ‘Gekha zapá, ngunuk donki nqazo-nqovotavet?’ Yaq zø āv qazømbøé-einim nqægo, ‘Evezøza mbopóe, ngunuk. Yaq ndego nakhamás, nango ndøzøndo-khofotáv.’”

⁴ Yaq nginik paev ezoqam gizav, donki nakhasam møndø-ometám. Khoev mboqog tambav-té gumopotavám. ⁵ Yaq ezoqa nøme, giwaniapam ndøgo, gèzøbeváp, “Zo gekhā zógot? Gekha zapá, nanduv nandozo-nqovotavet?” ⁶ Yaq paev ezoqam, manqat āv tizimbi-ein, av Yesu gezømbe-ein. Yaq ndigu sègezøták.

⁷ Yaq donki ndugu, Yesu-té gindu-ituím. Yaq até gindigonem, ekeza ndabua donki-qá zita-té gimbø-khafuzím, Yesu vø:qom. ⁸ Yaq ezoqa kopoáv, Yesu-qa megemege-te, ekeza ndabua mo:møtagát, nakhoa-te,

neka ezoqa nõme vuv vøndõqogaz, sasa mo:møtag. ⁹ Yaq ezoqa nõme Yesu-qa megemege-te võ:megetam-a, nõme vøndõpavam, ndigu åv gini-akhaemát nqægo, “Hosána! Iké: Mbumbukiam-te! Ndego ngenek ezoqam bèkhakheinøvém, Evezøza-qa iz-te ngegeav. ¹⁰ Mbumbukiam teqa Megeat Matev bèkhakheinám, ndego ni tenimbo-kawaevtat, av bugukhokhof nigi atanakha Deivid ginimbo-kawaevtam. Hosána! Iké: te-te, ndego uni ova-in ngo:yage!”

¹¹ Yaq Yesu Zelusalem taon-te gemø-on, ndego Mbumbukiam-qá khoev-té genøwáv, gigiap ate qægoam vømøqeiv. Yaq taqa zita-te, Betani vemiaiv-té genøveséz, tegi paev ezoqam tuelv namba. Zapa ndõgo, khøuwa gèsinanát.

*Yesu fig tae manqat mba gembo-ein, yaq sa qakusi
(Met 21:18-19)*

¹² Yaq khøuwa nõme qandopave, Yesu Betani vemiaiv nqawa ge-ivav, yaq nakhoa livin ndøugu, ifi mbovín. ¹³ Yaq Yesu bøi ge-ogi, fig tae mba mo:qeív, qandoyam. Esokho møndõmbo-goám. Geté avønin-te ndõgo gewav, nanga-qa gemøkewag, esokho mba ndøqeív. Tae nanga mbaín. Zapa ndõgo, taqá viáv mbá. ¹⁴ Yaq Yesu até gendego, ta fig tae ndõgo manqat vømbo-ein. Gembo-ein, “Qo tae nanga nqawa qóviamák. Ezoqa nango gélogemák qo-te.” Yaq Yesu-gi paev ezoqam, nqanek manqat møndøyogém, ge-ein.

Yesu ezoqa gengeasam, ndigu Mbumbukiam-qa khoev-te gigiap giwiam

(Met 21:12-17; Luk 19:45-48; Zion 2:13-22)

¹⁵ Yesu Zelusalem taon-te gevesez, Mbumbukiam-qa khoev uta-te nqawa ge-on, yaq até gendego, ezoqam ndigu gigiap gu:wiat, gèngeasám, neka lou-qasis vøzø-nqagim, ndigu mõni gi-enendtat neka ndigu kuvøkuvu, Mbumbukiam-te lõvusam nonqo, vøwiat. ¹⁶ Yaq ndego ezoqa takeáv, gigiap Mbumbukiam-qa khoev uta yaq-keoqa gisinatam. ¹⁷ Yaq Yesu gè:zømesím, gezø-ein, “Mbumbukiam-qa Manqat, åv qane-peawáp nqægo, ‘Noqa khoev, bawabawan ate ndi:gu-qá guliguli khoev ndõgoát.’ Geté zo Mbumbukiam-qa khoev zø-enendém, vømø-aqonam-ezoqam-qa-pebam-khoev.”

¹⁸ Yaq Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda neka Mozes-qa guguna manqat nõmendim ezoqam, nqanek manqat giyogem, ndigu Yesu laelae-qá nakhoa mbovawém. Ndigu mõe mbogoám. Zapa ndõgo, ezoqa ewaqape, teqa nõmendim manqat, mbøni zølév.

¹⁹ Yaq qakhagus ndõgo, Yesu neka tegi paev ezoqam, Zelusalem taon nqawa tñi-ivøvém.

Unimanqatin matev-qa yaq-te
(Met 21:20-22)

²⁰ Khøuwa nøme qandopave, Yesu ekeza paev ezoqam namba nakhoa gigeveat, sège-keogém ndógo, ta fig tae ndógo, manqat gembo-ein, gèpakhá. Até lu-té. ²¹ Pita até gembo-matavupám, Yesu tae manqat gembo-ein. Yaq ndego Yesu āv gembøe-eín nqægo, “Nøméndim ezoqam. Qotékewāg. Ta tae ndógo, nømøkhaiya soqain-te qoqove, møndø-pakhá!”

²² Yaq Yesu gezø-ein, “Zo Mbumbukiam vø-unimanqatiním. ²³ No unimanqatin nqazø-manqate. Gekha ezoqām ndego, nqanek manqei pøyat tembo-ein av nqægo, ‘Soqōqavīg, neka ndaola-tē qomōbōiāq,’ yaq ndego nakeap mbain tōgoat, teqa mbøni-te, getē gē-unimanqatin av nqægo, matev segēfakhān, av manqat ge:-ein, yaq matev segembó-fakhān. ²⁴ No nqazø-manqate. Gekha matēv ndógo, zo tozombøe-guligulimat neka Mbumbukiam vøzombøé-viømemāt, zo vø-unimanqatiním, av nqægo, matev møndø-fakhān. Yaq zo zóndapém. ²⁵ Geté zo tozo-guligulimat, yaq zo ezoqa nøme-te qaqa tōzøgoat, ndigu zo manqa-zapazapa gizøgo, yaq zo sà bezømbo-navøém. Yaq zoge Zøve ndego, yan-te ngo:yage, até zoqá manqa-zapazapá-ya, segembøé-navøém.”*

Yesu gimbo-bevøpem, gekha ezoqam-qá iz-tè, ndego matev gematønumat

(Met 21:23-27; Luk 20:1-8)

²⁷ Yesu tegi paev ezoqam namba, Zelusalem taon-te, nangó ginøveséz. Yaq Yesu Mbumbukiam-qa khoev uta mokho-te gu:-okhoam, Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda neka Mozes-qa guguna manqat nømendim ezoqam neka Zu megetapak nøme, tinduzáv ndógo, ²⁸ gimbo-einim, “Qo gekha ezoqam-qá iz-tē qonógot, nandav matev nandoqo-matønumit? Iz gekha ezoqām qá-etoam, matev av nqægo ndoqogot?”

²⁹ Yaq Yesu gezø-qavøiu, “Até nó-a, bevap kopo nqanógó, zo-te. Zo yaq tozonø-qavøinam, yaq no ndæzø-eín, av nqægo, no matev gekha ezoqam-qá iz-tē qatø-matønumit. ³⁰ Zønømbé-einím. Gê, Zion, ndego ezoqam ibøkha iz gezø-etoumam, ndego iz Mbumbukiam-tē, ó, manqei-qape ezoqam-tē gendap?”

³¹ Yaq ndigu ekeza mokho-mba gibond, “Av khazí-einím? Tizimbo-einim av nqægo, ‘Ndego iz Mbumbukiam-tē gendāp,’ yaq ndego ni āv ginimbí-eín nqægo, ‘Av tægoat ndægo, yaq

11:23 11:23 Met 17:20 **11:24** 11:24 Met 7:7 **11:25** 11:25 Met 6:14-15

* **11:25** 11:25 Baebol kopokopo nøme-te, Glik manqat-te gipeaomem, manqat nøme ndógó. Ta manqat nqáneq: 26Geté zo ezoqa nøme-qa manqa-zapazapa sa navøepøteav tōgoat, yaq zoge Zøve, matev até kopó, zoqa manqa-zapazapa, sa gembøé-navøemák.

gekha zapâ, zo Zion unimanqatinteav qazogoam?’ ³² Geté tizimbo-einim av nqægo, ‘Zion, iz, manqei-qape ezoqam-tê gendâp,’ yaq nginik ezoqa bawan-qape, ndøndo-qambúz ni-te, qaqa vønígū.”

Ndigu megetapak, mœe ndøgoám, ezoqam-te. Zapa ndøgo, ezoqa ewaqape, äv gini-unimanqatintám nqægo: Zion, ndego Mbumbukiam-gé manqa vevezam ezoqám.

³³ Yaq Yesu äv gimbœe-qavøinám nqægo, “Ni nītinøtenák.”

Yaq Yesu gezø-ein, “Av tægoat ndægo, yaq até nó-a, nøzø-einák, no gekha ezoqam-qā iz-tê qatøgot, nqanek matev.”

12

*Yaya etæ manqat, khae keoge ezoqam-qa yaq-te
(Met 21:33-46; Luk 20:9-19)*

¹ Yaq Yesu yaya etæ ndøngáz, gezø-ein, “Ezoqa møndøgoám. Ndego waen khae ndøkhá, uta vø-ogi, neka waen nanga pe-segim nonqo, manqei vø-oz, neka khae qeivi nonqo, khoev eqawat-qape vøwev. Yaq khae ndøgo, ezoqā nøme-qá zenda-té genøvé, timbœe-kewagat, ekezan manqei nøme-te vøwav. ² Yaq waen nanga qakhata ndøgo, ndego khae eve, sasae ezoqam ndøkhofotáv, ti-te ndigu, ma khae gimbœe-kewagam. Ekeza waen nanga upøgim-qa ndøgoám. ³ Geté ndigu khae keoge ezoqam, até gindigonem, ngenek sasae ezoqam gëmøvøinám, vøzuim, yaq khakha-mba nango sasa ndøkhofotøvem.

⁴ Yaq ndego khae eve, sasae ezoqa nøme ndøkhofotáv. Geté ndego kawa-té ginømbø-khanæmém, mivi matev vømbø-etømem. ⁵ Neka sasae ezoqam nøme gekhofotav, yaq ndigu pakhapakha mbokhanøém. Ngenek waen khae eve, sasae ezoqa nøme kopoáv gekhofosumam. Nøme ndigu gèzitagám, neka nøme pakhapakha vøzø-khanæmam.

⁶ Yaq ngenek waen khae eve, ekeza yo mba mbogoám, ndego gembœe-khafuatam. Yaq vaev ndégo tekhofotáv, ekeza manqa ge-ein, ‘Ngenek nogé yó. Ndego ndømbø-vizumém.’

⁷ Geté ndigu khae keoge ezoqam gi-ometam, ekeza mokhomba, äv gini-einím nqægo, ‘Ngenek khae eve-gé yó. Waen khae ngének genó-kawa-év. Zílaém. Yaq khae nqanek, gemøniqá.’ ⁸ Yaq até gindigonem, gëmøvøinám, pakhapakha vømbø-khanøem, khae bavokho sasa ndø-ogi:nam.”

⁹ Yesu nqanek yaya etæ manqat qamømbœe-navøem, yaq gezø-ein, “Ge zó, ndozo-matavap? Ngenek waen khae eve, gekha matev ndøgø? Ndego äv genégó nqægo: Ndego ndøndowáv, ndigu khae keoge ezoqam pakhapakha vømøzø-khaneām, neka waen khae, ezoqa vini sasa zø-etoām.

¹⁰ Ge zó, Mbumbukiam-qa Manqat mozó-geveømem, av qæ-

ein nqægo?

‘Nandi-qapi ndigu, khoev puanam ezoqam gisanqabem,
ndigu møndømø-gigiap-qape-éz, khoev puanam nonqo.

¹¹ Nqanek matev, Evezøza ndømatanám.

Ndøgo qanimav tantáv, niqa bøi-te.’ ”

¹² Yesu nqanek manqat gezø-ein, yaq Zu megetapak,
møvøiwat-qá nakhoa mbovawém. Geté ndigu ezoqa bawan-
qape-qá møe ndøgoám. Yaq ndigu Yesu sège-ivøvém, vøzav.

*Yesu amba teks moni abam-qa yaq-te timbøe-
matemateømemín*

(Met 22:15-22; Luk 20:20-26)

¹³ Khøuwa nøme, Zu megetapak, Felisi ezoqam neka
Elod-gi zifuap ndøkhofotáz, Yesu-te. Ndigu ambá gembo-
matemateømemín. Yaq Yesu manqat soqain te-einin, yaq
ndigu ambá gemøvøinamín. ¹⁴ Yaq ndigu tinduzáv ndøgo,
vømbø-einim, “Nøméndim ezoqam. Ni møtínøtén. Qo
unimanqatin ezoqám. Qo møe mbaín, ezoqam-te. Geté
qo manqat sòqo-manqaté, oskiá ndøgo, ezoqa kandakanda
o ezoqa khasøkhasis. Neka qo ezoqa Mbumbukiam-qa poev-
qa yaq-te ndoqote-zømesim, qo unimanqatin manqat mba
qomanqaté. Qonimbí-eín. Kopømbâ, Siza-te teks moni tizi-
abumat, ndego Lom kawa kandambaqape, ó, khafeâp? Moni
ndizí-abumat, ó, mbaín?”

¹⁵ Ndigu nqanek manqat gi-einim, yaq Yesu møndø-
matøvém, ndigu matemateam-qa mbogoám, yaq gezø-ein, “Zo
gekha zapá, no matemateam-qa ndozonøgo? Moni mokho
zøtøndé-ndøpøzēm, batézømet.” ¹⁶ Yaq ndigu moni mokho
gindu-ndøpøzem, vøe-ometem. Yaq gezøbevap, “Gê, gekha
ezoqam-qâ bugug neka iz mó:go, nginik moni mokho-te?”

Yaq gimbo-einim, “Siza-qá bugúg, neka teqá iz mo:gó.”

¹⁷ Yaq Yesu gezø-ein, “Av tægoat ndægo, Siza-qa gigiap, Siza
zombó-etoumemát. Geté gigiāp ndøgo, Mbumbukiam-qa,
Mbumbukiam zombó-etoumemát.”

Yesu nqanek manqa qavøiwat gezø-ein, yaq ndigu nqova
ndafe kandambá.

*Sadusi ezoqam, Yesu løvøte-te nango khandi:nat-qa yaq-te
gimbøe-bevøpem*

(Met 22:23-33; Luk 20:27-40)

¹⁸ Yaq Sadusi ezoqam ndozáv, Yesu-te. Nginik Sadusi
ezoqam, āv gini-unimanqatinát nqægo: Ezoqa tipakhaetat,
ndigu nango gemø-khandi:zák, løvøte-te. Yaq ndigu Yesu be-
vap mbogoném, ¹⁹ gimbo-einim, “Nøméndim ezoqam. Mozes

ni āv ginimbi-peawám nqægo: Ezoqa tenanimat, sæva te-ivavat, patu qataeveav vógoāt, yaq ngunuk ngæmam, namba qawan be-okíát, tege namba qawan, ndego genanim, patu bembō-qatayat. ²⁰ Qotōndé-ewāg, nqanek emanqat. Angana mōndōgoám. Evenáp. Até gi:goam sevén. Yaq khøuwa ndego, sævam ndø-okí, vōnanim. Patu qataeveáv. ²¹ Yaq eveqase ndø-okí, ngunuk ngæmam, ndego teqa zita-te geqan. Geté ndego matev até kopó, patu qataeveáv genanim. Yaq até ndegó-a, teqa zita-te geqan, matev até kopó. ²² Yaq matev até gemát, atema ndigu evenap seven ate gi:goam vōmū-pakhaez. Ndigu patu qataeveáv. Yaq vaev até sævám-a, vōnanim. ²³ Gê, ezoqa unimanqatin lōvøte-te tikhandi:z, yaq ta khøuwa-te ndøgo, timø-khandi:z, ngunuk sævam, gekha ezoqam-gú zas ndógoāt? Zapa ndógo, ndigu evenap ate gi:goam, ngunuk sævam kopo ndøkawawát.”

²⁴ Yaq Yesu gezø-qavøiu, “Zoqa matavap soqain, zo ndozo-matavap av nqægo, ezoqa tipakhaetat, ndigu lōvøte-te nango gemø-khandi:zāk. Zo Mbumbukiam-qa Manqat neka teqa bazaføgakh zøtezateáv. ²⁵ Ezoqa lōvøte-te nango timø-khandi:z, ndigu andé enzol ezoqam me mé:goát, ndigu yan-te ngo:yage. Nøkenøkem matev mbaín. ²⁶ Geté lōvøte-te toqo-khandi:q, taqa yaq-te, gê, zo Mozes-qa mbuk-te, emanqat mozó-geveømem, tae-qase-qa yaq-te, qawageapam? Ta emanqat-te ndøgo, Mbumbukiam Mozes āv gembøe-eín nqægo, ‘No Eibleem-gé Mbumbukiám, neka Aezek-gé Mbumbukiám, neka Zekop-gē Mbumbukiám.’ ²⁷ Nqanek manqat ni āv qan-inømánd nqægo: Ndigu ezoqam zua ndøkhandi:zát, Mbumbukiam namba. Zapa ndógo, Mbumbukiam ndego ambá av nqægo, lōvøte ezoqam-gē Mbumbukiám, geté ndego khandi ezoqam-gé Mbumbukiám. Yaq nakémbá, zo Sadusi ezoqam, zoqa matavap soqain, zo ndozo-matavap, av nqægo, ezoqa tipakhaetat, ndigu nqawa gēkhandi:zatāk.”

Matev kandakanda menas ndøgo, matev ate ndægo qaløvuam (Met 22:34-40; Luk 10:25-28)

²⁸ Yesu Sadusi ezoqa namba manqa gi-itumbumam, yaq Mozes-qa guguna manqat nømendim ezoqa kopo mōndōgoám, tiqa manqat vø-ewag. Yaq geqeiv av nqægo, Yesu qavøiwat mbomambaqapē gezø-ein, yaq ndego tendowáv ndógo, bevap nøme vømbōgo, gembo-ein, “Gê, Mozes-qa guguna manqat mokho-te, gekha matēv mó:megeat?”

²⁹ Yaq Yesu gembo-qavøiu, “Matev nqo:megeat nqáneek, ‘Gëndoyogé, Izlael ezoqam! Evezøza, nigí Mbumbukiam, Evezøza sa ndégo. Mbumbukiam nøme mbaín. ³⁰ Kuku yá

betaqagó, Evezøza-te, ndego qoge Mbumbukiam, uni qoqa mbøni-te neka uni qoge nqova-te neka uni qoqa matavap-te neka uni qoqa bazaføgakh-te.’³¹ Neka matev kandambaqape nøme nqáneq, ‘Ezoqa nøme-te, kuku āv tabetaqambe:gó, av qakeza kha-te kuku ndaqambe:go.’ Matev kandakanda nøme mbaín, nqanek matev menas qaløvuam.”

³² Yaq ngenek Mozes-qa guguna manqat nømendim ezoqam, Yesu gembo-ein, “Nøméndim ezoqam. Qanimáv. Qoqa manqat unimanqatín. Evezøza yakhapús, Mbumbukiam. Mbumbukiam nøme mbaín. ³³ Neka unimanqatín. Kuku yà betaqagó, Evezøza-te, ndego qoge Mbumbukiam, uni qoqa mbøni-te neka uni qoqa matavap-te neka uni qoqa bazaføgakh-te. Neka ezoqa nøme-te, kuku āv tabetaqambe:gó, av qakeza kha-te kuku ndaqambe:go. Matev kandakanda sa nqáneq. Taoká ndøgo, Mbumbukiam-te søvakha gigiap nqaziløvusam, o gekha etoam matev nøme nqazimbogo.”

³⁴ Yesu geqeiv av nqægo, ngenek ezoqam-qa qavøiwat mokho kandambā, yaq āv gembøe-eín nqægo, “Qo qambaqapé mbá, Mbumbukiam-qa Megeat Matev-te.”

Yaq taqa zita-te, ezoqa møe ndøgoném, Yesu bevap nøme vømbøé-gonēm.

Yesu ambá av nqægo, Deivid-ge zeo mbā, geté ndego até tege Evezøzá

(Met 22:41-46; Luk 20:41-44)

³⁵ Yesu Mbumbukiam-qa khoev-te gegoam, ezoqa ge:zømesimat, yaq āv gezømbe-beváp nqægo, “Gê, zo ndozomatavap? Gekha zapá, Mozes-qa guguna manqat nømendim ezoqam ndimanqate, av nqægo, Mesaya ndego, Deivid-gē zeō? ³⁶ Deivid ekezán, Nqova Mbomambaqape mokho-te, Mesaya-qa yaq-te ge:-ein:

Evezøza Mbumbukiam, noge Evezøza, āv gembøe-eín nqægo, ‘Noqá nakeamo zenda-té qanøqóm.

Até qóqotát, atema no qogi qaqa ezoqam

qoqa zenda tokhotapak mokho-te vøtaqambú-āb.’

³⁷ Deivid ekezan, ndego Mesaya, Evezøza mbo-akhayám. Yaq gê, ngenek Mesaya, áv kené-Deivid-ge-zeo-ev?”

Ezoqa kopoáv, Yesu namba giwaniapam, teqa manqat giyogem. Yaq ndigu teqa manqat gèzømbe-khaneatám.

Yesu ezoqa Mozes-qa guguna manqat nømendim ezoqam-qa yaq-te gegugub

(Met 23:1-36; Luk 20:45-47)

³⁸ Yesu ezoqa ge:zømesimat, nøme āv gezømbē-eín nqǽgo, “Gò:feazoát, Mozes-qa guguna manqat nømendim ezoqam-qa yaq-te. Ndigu tøzømbē-khaneát ndøgo, ti-okhoat, ndabua loloakh mbomømboma ndø-uzupát, neka ezoqa ewaqape, maket manqei-te, ndigu khaiya mboma manqat vizapus bezø-manqate, ³⁹ neka guliguli khoev-te neka lou loge kandakanda-te ndøgo, iz akhayapak-qa qonam nonqo-te vøqonumāt. ⁴⁰ Ndigu ngængæm zømbē-khavozumatún, tiqa khoev neka gigiap vøzø-aqonumatun. Neka ezoqa ewaqape-qa bøi-te, guliguli loloakh ndøgoatún. Yaq nakémbá ndigu yaq-fia nqosøgeap, nøme mba mó:ndapém.”

Ngæmam-qa etoam matev, Mbumbukiam-te
(Luk 21:1-4)

⁴¹ Yesu Mbumbukiam-qa khoev-te, moni nqeisam nonqo avønín-té geqotám. Ndego ezoqa ndøzømetát, moni ginqeisumat. Gigiap kopoav ezoqam kopoáv, moni kandakandá ginqeisumat. ⁴² Yaq até sævám-a vøndōwav. Ndugu ngæmám. Gigiap-av ezoqám. Zivis møndømbo-naním. Gunduwav, moni mokho khasøkhasis menas vønqeitaz. Nginik moni, tiqa fia khapímbá. Ande āv penpakha kopó ndi:gú.

⁴³ Yaq Yesu ekeza paev ezoqam ndømøváb, gezø-ein, “No unimanqatín nqazø-manqate. Ngunuk gigiap-av sævam, moni kandambá gu:nqeitaz, āv tiuká, av ezoqa ewaqape nøme, moni gi:nqeisumat. ⁴⁴ Zapa ndøgo, ndigu ezoqa nøme, moni kandakanda ambá gini-nqeisumám. Geté ndigu moni nøme kopoav-qapí ndizøgo. Geté ngunuk ngæmam, viní. Ndugu moni ate gimbøegoam, sùgumu-áb. Nøme mbaín, tuqa yage nonqo.”

13

Mbumbukiam-qa khoev tøsoqa
(Met 24:1-2; Luk 21:5-6)

¹ Yesu Mbumbukiam-qa khoev ge-ivavtat, yaq tege paev ezoqa kopo nøme, āv gembøe-eín nqǽgo, “Nøméndim ezoqam. Qotéqēiv! Mbumbukiam-qa khoev-te ndøgo, khoev qaniganímáv tantáv. Nandi kandakanda mbá ginipuán.”

² Geté Yesu gembo-qavøiu, “Khoev kandakanda ate ndægo, ndoqoqeivi, manqei-té qamø-khakhandám. Nandi kopo nøme, nandi nøme-te, gó:zaveák.”

Viniv vinivinimba tøfakhanam
(Met 24:3-14; Luk 21:7-19)

³ Taqa zita-te, Yesu Oliv manqei poyat-té genøwáv, vømøqom. Ta manqei poyat ndøgo, Mbumbukiam-qa khoev

yaq-keoqá qagó. Pita neka Zems neka Zion neka Endlu, ti-mba ndígu tigoám, te namba. Yaq āv gimboe-bevøpém nqægo, ⁴ “Qonimbí-eín. Matev nandav, qoqote-manqatam, gekha khøuwā qanéfakhān? Neka andé gekha matev me nitíqeivím, ni tøtinøten, av nqægo, nqanek matev ate ndægo avønín gēfakhanām?”

⁵ Yaq Yesu gezø-ein, “Aiyá qagó. Zo ezoqa betübám. ⁶ Ezoqa kopoáv, noqá iz-té gindú-okhoát. Ndigu ezoqa āv gizømbé-manqatát nqægo, ‘Ezoqa, nó’, neka ezoqa kandambá titubumat. ⁷ Zo nakhag-qa yaq-te tozo-ewagat neka nakhag u vozó-ewagāt, zo møe ndøgó. Matev av nqægo, ndøkhæ-fakhanám. Geté manqei-qape-qa vaev zuá. ⁸ Manqei nøme, manqei nøme namba, nakhag ndøgoát, neka kawa ezoqa nøme-qa bawan, kawa ezoqa nøme-qa bawan namba, vønøfeapāt, neka manqei nøme-te, manqei vøkukuvøemāt. Manqei vinivinimbá. Kopoáv. Manqei nøme-te, lou mbaimbai zøwagāt. Geté nqanek matev ate ndægo, ngazu mbá. Ndøgo kopømba ande av-té, sævam tui-ova, nqosøgeap ande tuikhantav.

⁹ Zo aiyá qazógoát. Ezoqa zo manqa ovøyam-té ginø-abumát neka Zu ezoqam-qa guliguli khoev mokho-te vøfebumāt. Neka no zapaya, zo megetapak neka kawakawa-za-qá megemege-té ginø-abumát, yaq zo ndigu noqa yaq-te vøzøté-zømasāt. ¹⁰ Geté ezoqa bawabawan ate ndi:gu, Mbumbukiam-qa Manqat Mbomambaqape bètøkhæ-yogém, yaq váev manqei-qape tømø-navøem. ¹¹ Zo tigavemat neka manqa ovøyam-te vø-abumāt, zo naqanøká ndøfofogèmem, av nqægo, andé gekha manqat me zomø-einimāt. Zapa ndøgo, matev tøfakhanumat, yaq matavap Mbumbukiam zø-etoumāt, zo andé gekha manqat me zøté-manqatāt. Yaq zo ambá av nqægo, zøkezan zømanqatāt. Geté Nqova Mbomambaqape ndømanqatāt.

¹² Ezoqa nøme, ekeza namba-qaniap løvøte-té ginø-abumát neka evøndipakha nøme, ekeza nakheis løvøte-te vø-abumāt. Neka nakheis nøme, ekeza evøndipakha segezø-qambuzát, løvøte-te vø-abumāt. ¹³ Ezoqa ewaqape zo géсанqabát neka qaqa vøzøgoát, no zapaya. Geté gekha ezoqām ndego, bazaføgakh-us teyat, atema vaev-te, ndego ndømø-khandí:v.”

Gigiap soqaqape tøfakhan, Mbumbukiam-qa khoev-te, Zelusalem taon-te
(Met 24:15-28; Luk 21:20-24)

¹⁴ Yaq Yesu manqat nøme ge:zømas, gezø-ein, “Zo Mbumbukiam-qa khoev mokho-te, gigiap soqaqape

zóqeivím. Geté khafeap kandambá, gigiap av nqægo tøywuyat ndøgu. (Gekha ezoqām ndego, nqanek manqat tegeveam, mokho bēmboqéiv.) Zo nqanek gigiap tozoqeivim, yaq gekha ezoqām ndigu, Zudia plovins-te tiyagat, manqei popotap-té giabenø-khokhóz. ¹⁵ Gekha ezoqām ndego, khoev ova to:yat, ndego khoev mokho-te bè-ōn, gigiap vømøndó-upøgim. ¹⁶ Neka gekha ezoqām ndigu, khæ-te tisaætet, ndigu ndabua upøgim-qa bevèséz. ¹⁷ Ta khøuwa-te ndøgo, ti-te ndigu unimé:-soqá, sakheis emu-us ndigu neka nakhei tete ndizøloge. ¹⁸ Mbumbukiam zombó-vi:mát. Nqanek matev, qozaq viav-te befákhán. ¹⁹ Viniv ndøgo, ta khøuwa-te tøyfakhan, føygakh-mbá tantáv. Mbumbukiam manqei-qape ande ge:khakheinam, atema ndakin, matev føygakh-qape fakhaneáv, av ta khøuwa-te ndøgo tøyfakhan. Yaq até taqa zita-té-a, matev føygakh-qape av nqægo, nango gemø-fakhanák. ²⁰ Geté Mbumbukiam matavap é-møndo:vé, av nqægo, khøuwa ndø-tokhopogeaqasí:z. Mbain tøygonin, yaq ezoqa kopo ambá gemø-khandi:vák. Mbumbukiam, khøuwa, ti zapaya ndigu tené-tokhopogeaqasí:z, ndigu ekezan gevevesam.

²¹ Ta khøuwa-te ndøgo, ezoqa tezo-ein, av nqægo, ‘Ngé! Mesaya ngének,’ ó, ‘Ndé. Mesaya ndégo,’ yaq zo ndø-unimanqatiním. ²² Zapa ndøgo, khokho Mesaya neka khokho Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam ndøfakhanám. Ndigu matev kandakanda neka umingiap matev ndømatønumát. Yaq kopømba tøygonin, até ndigú-a, Mbumbukiam ekezan gevevesam, ambá ndætubám. ²³ Geté zo aiyá qazógoát. No ndakin matev ate ndægo, tøy mõ-fakhanam, mõezømbe-ein.”

Yesu nango tendoqavan

(Met 24:29-31; Luk 21:25-28)

²⁴ Yaq Yesu manqat nøme gezø-ein, “Ta khøuwa-te ndøgo, nqanek viniv kandambaqape tøy me-navøem, yaq khøuwa waev segembó-navøém, neka løyvøyak beawap mbaín, ²⁵ neka nduku yan-te ngo:go vøndó-o:áz, neka gigiap føygøføygakh yan-te nqo:go, vøkukuvøēm. ²⁶ Yaq ezoqa Ezoqam-gé Yo ndø-ometám. Khaiya ozoz-té genøgeáv. Bazaføygakh-ús neka waev-qape-ús. ²⁷ Yaq ndego enzol ezoqam ndøkhofosám, manqei-qape ate nqægo, khøuwa vøndē-fakhanin-a, vømē-sinanin, neka sanqa-sanqa vømbō-anam. Yaq gekha ezoqām ndigu, Mbumbukiam gevevesam, manqei-qape ande āv khandēvavet, enzol ezoqam gémøváb.”

13:15 13:15 Luk 17:31 **13:17** 13:17 Luk 23:29 **13:19** 13:19 Dan 12:1; Veve 7:14 **13:22** 13:22 Veve 13:13 **13:24** 13:24-25 Isa 13:10; Joel 2:10, 31; 3:15; Veve 6:12-13 **13:26** 13:26 Veve 1:7 **13:27** 13:27 Met 13:41

Yesu ge:zomas, ande āv kinizōtēz, av nqægo, teqa qavøne khøuwa avønīn

(Met 24:32-35; Luk 21:29-33)

²⁸ Yaq Yesu manqat nøme gezø-ein, “Zo fig tae-té qazōté-zōtéz. Tang-te mbusa tōfakhanam, esokho vōqabām, yaq zo mōzōte-zōtezīn, wavam khøuwa avønīn. ²⁹ Yaq matev até kopó. Zo nqanek matev tozo-qeivimat, tōfakhanumat, yaq zo sōzōté-zōtéz, Ezoqam-ge Yo, avønīn gendōqaván.

³⁰ No unimanqatīn nqazø-manqate. Ezoqa nøme, ndakin ngiyage, naqanøká gēpakhaezák. Até géyagát, atema ta khøuwa-te ndøgo, nqanek matev ate ndægo vømú-fakhanām.*

³¹ Yan neka manqei-qape ndømø-navøém. Geté noqa manqat gemø-navøemák.”

Ezoqa mè:zōtezák, Yesu gekha khøuwa-tē gendé-qavān

(Met 24:36-44)

³² Yaq Yesu manqat nøme ge:zomas, gezø-ein, “Ezoqa mè:zōtezák, nqanek matev gekha khøuwa-tē neka gekha khøuwa iz-tē qanéfakhān. Até enzol ezoqām-a, yan-te ngo:yage, neka até Yó-a, zōtezateáv. Geté Eve yakhapús sege:otév. ³³ Yaq nakémbá. Aiyá qazógoát. Gò:feazoát. Zapa ndógo, zo khøuwa iz zōtezōtezák, ta matev ndøgo tōfakhan.

³⁴ Ndøgo kopømba ande av ndægo, ezoqam manqei nøme-te tewav. Khoev te-ivav, yaq ekeza gigiap, tegi sasae ezoqam-qá zenda-té genø-awám, timbøe-qeivat. Ezoqa vinivinimba, sasae vinivinimbá tezø-etoam. Yaq ndego ezoqam mboqog tembo-kewagat, āv gembøé-eín nqægo, ‘Qo oskia mo:feazoát.’

³⁵ Até zó-a, gò:feazoát. Zapa ndógo, zo zōtezateáv, gekha khøuwâ, ndego khoev eve tendoqavan, khagūs o lova umbā, o kokolok tui-ogea o qanaqanus tæmqovet. ³⁶ E-mozotokhakheinám. Soqain ndøgo, ndego nqova tezøndaf, yaq zo venanqei sōmbiam-tē gēzømēt. ³⁷ Nqanek manqat zo nqazø-manqate, no ezoqa ewaqape nøte-zømastét. Manqat nqáneq: Oskia mo:feazoát!”

14

Yesu gimbo-voqoem

(Met 26:1-5; Luk 22:1-2; Zion 11:45-53)

¹ Khøuwa menas mba mu:ewabám, atema Zu ezoqam-qa Pasova khøuwa kandambaqape-te neka ta khøuwa kandakanda nøme ndigu, flawa poponøvemav gilouzatun. Yaq Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda neka Mozes-qa gunguna manqat nømendim ezoqam nakhoa-qa ndøvawát, Yesu

* **13:30** 13:30 Yesu nqanek manqat ge-ein, yaq ndego Mbumbukiam-qá khoev ngi:wat-qa yaq-té abete-manqatám, neka gekha matev vinivinimba nøme ndøgo, ta khøuwa-te ndøgo tōfakhanam. **13:35** 13:35 Luk 12:38

ande āv kimbøé-matemateømēm, neka vø-møvøinām, sasa ndølaēm. ² Geté ndigu āv gini-einim nqægo, “Ni khøuwa kandambaqape-te, bizi-matønømēm. Soqain ndøgo, ezoqa qaqa tigonem ni-te, yaq nøfe kandambaqape ndøfakhān, ti mokho-te.”

Sævam tae et sisip mbomambaqape, Yesu-qa kha-te gumbøe-qouz

(Met 26:6-13; Zion 12:1-8)

³ Yesu Betani vemlav-te gegoam, Saemon-qá khoev-té geqotám. Ngenek Saemon, bugukhokhof kha sisi-us ndøgoám. Yaq Yesu ate av-té lou ge:logat, sævam kopo tunduwáv ndøgo, botol-qase vøndōndap. Tae et sisip qanimav-qape mu:nqeitavám. Taqa fia kandambá tantáv. Yaq ndugu até gundigu, botol gumboqōā, tae et sisip mbomambaqape, Yesu-qa kawa-te sasa mo:qouz.

⁴ Ezoqa nøme, nqanek matev gigeivim, ndigu khanakhanakh mbaín, neka yaqyaq-a gibond, “Gekha zapá, ngunuk nqanek tae et fia kandambaqape, sa gungiu? ⁵ Nqanek gigiap fia kandambá tantáv. Moni mokho tri andled møndø-løvuám. Ngunuk ambá gewiín, fia kandambaqape vøqasin, yaq ni moni gigiap-av ezoqam vizizø-etoamin.” Yaq ndigu ngunuk sævam gēmbø-ponqomēm.

⁶ Geté yaq Yesu gezø-ein, “Sègembo-ivøvém. Gekha zapá, zo ngunuk sævam viniv nqazombøe-veet? Ngunuk matev mbo-mambaqapé gunø-matanam. ⁷ Zo gigiap-av ezoqam namba, oskia zøté-yageapát. Yaq gekha khøuwā ndøgo, zo tøzø-pøovat, kopømbaqapé tozozø-tøkeat. Geté no namba, oskia zì:yageák. ⁸ Matev egeieqei ndøgo, ndugu kopømbaqape qagoam, tumatanam, møndø-matanám. Ngunuk nqanek tae et sisip mbomambaqape, noqa kha-te guoqouz, ndugu no otønat nonqo me:khakheinømbém. ⁹ No unimanqatín nqazø-manqate. Gekha manqei-tē ndøgo, ezoqa Manqat Mbo-mambaqape ti:zømesimat, manqei-qape-te ate nqægo, ezoqa ngunuk sævam-qa yaq-te mé:manqatát, matev mbomambaqape av guimatanam, neka ngunuk vømbøé-matavupāt.”

Zudas Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda namba, manqat gi:kopo:nem, Yesu tiqa zenda-te teve

(Met 26:14-16; Luk 22:3-6)

¹⁰ Yaq Zudas Iskalit, ndego Yesu-gi paev ezoqa tuelv gegoam, ndego Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda-té genøwáv, manqat vømø-kopo:nem, av nqægo, Yesu tiqā zenda-tē genøvē. ¹¹ Yaq ndigu khanakhanakh kandambá gindapem,

teqa manqat giyogem, neka yaq-moni etoam manqat vombō-einim. Yaq Zudas nakhoa-qa ndøváo, Yesu tiqa zenda-te, ande āv kenévē.

*Yesu tegi paev ezoqam namba, Pasova lou gilog
(Met 26:17-25; Luk 22:7-13, 21-23; Zion 13:21-30)*

¹² Zu ezoqam-qa khøuwa kandakanda qangaz, ndøgo flawa poponøvemav gilouzatun, ta bugukhokhof khøuwa-te ndøgo, ndigu Pasova lou loge nonqo, sip nakheis gizitagatun, Yesu-gi paev ezoqam tinduzáv ndøgo, vombō-bevøpem, “Gè, qoqa poev gekhâm? Ni gekham-tē qatiniāv, Pasova lou vøimøqá-khakheinømēm?” ¹³ Yaq Yesu ekeza paev ezoqa menas ndøkhofotáz, gezø-ein, “Zelusalem taon mokho-té qazonøzáv. Yaq ezoqam zomø-ometám. Ibøkha ndø-eqatét. Yaq zombó-paevém. ¹⁴ Khoev mokho-te te-on, yaq ta khoev ndøgo, khoev eve āv qazømbóe-einím nqægo, ‘Nømendim ezoqam āv geqande-beváp nqægo: Noqa khoev kouwat gekham-tē qágo, ma nogi paev ezoqam namba Pasova lou teimilog?’ ¹⁵ Yaq ndego zo khoev kouwat kandambaqape mé:zómás, khoev ova ndo:go. Qonam nonqo neka lou-qase khakheitáp. Yaq niqa lou ndøgo tozomø-khakheinømém.”

¹⁶ Yaq nginik Yesu-gi paev ezoqam, taon-qape-te gizav, ndigu matev āv timiqeivím, av Yesu gezømbe-ein ndægo. Yaq ndigu Pasova lou vømø-khakheinømem.

¹⁷ Yaq qakhagus ndøgo, Yesu tegi paev ezoqam tuelv namba tinøpindám ndøgo, lou loge-te vøqonav. ¹⁸ Yaq ate av-té lou gi:logat, Yesu āv gezømbe-ein nqægo, “No unimanqatín nqazø-manqate. Zo ezoqa kopo, ndakin lou nqazologet, segenø-qambún, neka no qaqa ezoqam-qa zenda-te vøvē.”

¹⁹ Yaq tegi paev ezoqam, nqanek manqat giyogem, ndigu mbøni zøvá. Yaq ezoqa kopokopo ate gi:goam, āv gimbø-bevupát nqægo, “Eisa. Qo ekeqá no qote-manqaté.”

²⁰ Yaq Yesu gezø-ein, “Zo ezoqa tuelv nqazo-qonøve, no namba lou yaf-te nqazi-afønunit, ezoqa kopo ngù:gú. ²¹ Ezoqam-ge Yo ndønánim, av Mbumbukiam-qa Manqat qæ-ein. Geté te-te ndego, unimé-soqá, ndego Ezoqam-ge Yo sa temboqambun, neka qaqa ezoqam-qa zenda-te vøvē. Ngenek ezoqam qaneav tøgonin, ambá qanimáv te-te.”

*Evezøza-qa lou loge matev ande qæfakhan
(Met 26:26-30; Luk 22:14-20; 1 Ko 11:23-25)*

²² Ndigu ate av-té lou gi:logat, yaq Yesu flawa ndøndapáz, Mbumbukiam-te ike manqat vø-ein, sasa ndømbegim, ekeza paev ezoqam vøzø-etoam, gezø-ein, “Mòzo-upøgím. Nqanek noqá khá.”

²³ Yaq izam nonqo ndøndáp, waen-ús, Mbumbukiam-te ike manqat vø-ein, ekeza paev ezoqam sasa zø-etoam. Yaq ndigu ate gi:goam sùgumu-izumát, ta izam nonqo kopote. ²⁴ Yaq Yesu āv gezømbe-eín nqægo, “Nqanek noqá kóuk. Mbumbukiam poev mé:-unimanqatín, tegi ezoqam namba. Noqa kouk, ezoqam kopoav zapayá qanéwá. ²⁵ No unimanqatín nqazø-manqate. No waen tae nanga-qa et, nqawa naqanøká nø-izák. No sa ndøgo tømé-íz, ta khøuwa-te ndøgo, no Mbumbukiam-qa Megeat Matev-te, waen ndakinak tæmø-iz.”

²⁶ Lou gumulog, Mbumbukiam-te ouv sasa ndøqaem, yaq Oliv manqei pøyat-té ginøzāv.

*Yesu Pita gembo-vøndøyam, ndego teqa yaq-te to:nawam
(Met 26:31-35; Luk 22:31-34; Zion 13:36-38)*

²⁷ Yaq Yesu ekeza paev ezoqam gezø-ein, “Zo ate nqazøte:go, møe zóbbóin. No sozó-nøuvøném. Mbumbukiam-qa Manqat, āv qane-peawáp nqægo, ‘No sip keoge ezoqam nólaváo. Yaq sip segemø-panqaním.’ ²⁸ Geté no løvøte-te tötøndo-khandi:n, yaq Gelili plovins-té qatónáv. No é-ndøto:má ndøgo, zoqa megemege-te.”

²⁹ Geté Pita gendo-ein, “Ezoqa ewaqape, qo ambá giní-gouvøqém. Geté no, nógouvaqák.”

³⁰ Yaq Yesu gembo-ein, “No unimanqatín nqataqa-manqate. Nqægo lova, kokolok menas naqanøká gé-ogeayák. Qo noqa yaq-te ndòqotøkhæ-nawám. Misiká toqoto-nawam.”

³¹ Geté yaq Pita manqa qavøiwat gego, manqat bazaføgakh-ús ge-ein, “Av taoká. Oskia ndøgo, no totonanim, qo zapaya, no notó-nawamák, qoqa yaq-te.”

Yaq até tegi paev ezoqa nømé-a, manqat kopó, āv tini-manqatám.

*Yesu Getsemani manqei-te gemø-guligulim
(Met 26:36-46; Luk 22:39-46)*

³² Yaq Yesu ekeza paev ezoqam namba, khae manqei-té ginøzāv. Taqa iz, Getsemani. Yaq gimøfakhaz ndøgo, tegi paev ezoqam, āv gezømbe-eín nqægo, “Até vo:qonøvé nqanek. No nomø-guligulím.” ³³ Yaq ndego ti-mba ngínik gekhatób, namba gi:zav, Pita neka Zems neka Zion. Yaq Yesu mbøni vaev matev mbongáz. Viniv kandambá gembo-ewag. ³⁴ Yaq gezø-ein, “Noqa mbøni kandambá qanevá. No avønín, nønaním. Até vøgó nqanek, neka até vo:tiawét.”

³⁵ Yaq Yesu elavøqase nøme vōwav. Khapémhá. Yaq katuk ndømøkuí. Bugug manqei-té, vøguligulim, av nqægo, “Kopømba tøgoat, ta matev ndøgo, tønøfakhan, ambá sege-løvumbín.” ³⁶ Neka nøme āv gene-eín nqægo, “*Aba! Tát! Qo kopømbaqapé, matev ate ndægo toqogo. Nqanek nqosøgeap kandambaqape, ndøgo ande ibøkha khaqain-qape me tønømbe-fakhan, ambá qøndapín. Geté matev āv tabete-fakhán, av qoqa poev ndægo. Ambá ndøgo, av no nqanømbe-poev.*”

³⁷ Yaq ndego tegi paev ezoqa misika-te gevesez, tezømét ndøgo. Gèsømbiám. Yaq Yesu Pita gembo-ein, “Sáemon! Qo qóbuvit? Ge qó, kopømba mbaín, no namba elavøqase toqote-tiawet? ³⁸ Zo até vo:tiawét, neka gèguligulimít. Soqain ndøgo, khamasim matev tøndowav zo-te, yaq zo zō-o:āz. Uniman-qatín. Nqova poev ndømbógó. Geté kha, bazaføgakh mbaín.”

³⁹ Yaq Yesu nangó genøwáv, vømø-guligulim. Guliguli manqat até kopó, av bugukhokhof ge:guligulim. ⁴⁰ Yaq tegi paev ezoqa misika-te nango gendovesez, gezømet, ndigu nqawá ginø-sømbiám. Venanqei baza khæpe zømbepós. Yaq gisuz ndøgo, ndigu mè:zøtezák, gekha manqat mbó-einim.

⁴¹ Yaq Yesu nqawá genøwáv, vømø-guligulim. Yaq qambo-misika, tegi paev ezoqam-te nango gendovesez, gezø-ein, “Zo sekembā sozó-sømbiapet neka pusa zótavet? Sag! Khøuwa iz møndøndáp. Ezoqam-ge Yo, manqa-zapazapa-us ezoqam-qá zenda-té ginøveém. ⁴² Mòzosúz. Biziniáv. Ngé! Ezoqam ngének, no ezoqam-qa zenda-te teve!”

Yesu gimøvøinam

(Met 26:47-56; Luk 22:47-53; Zion 18:3-12)

⁴³ Yesu ate av-té manqat ge:manqatam, Zudas tènèfakhán. Tegi paev ezoqa tuelv, ezoqa nøme ndégo tegoám. Ezoqa kopoáv namba me:geavún, ndigu kaiya neka ndawa vøndø-upøgim. Nginik Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda neka Mozes-qa guguna manqat nømendim ezoqam neka Zu megetapak kandakanda ndokhofotáz.

⁴⁴ Zudas, manqat é-møndøzø-eín, av nqægo, “Ezoqam ndégo, no tængenøtam. Ndégo tozó-møvøinám, neka gèmbokewagét, tozoqavaz.” ⁴⁵ Yaq Zudas até gendego, Yesu-té genøwáv, gembo-ein, “Nøméndim ezoqam.” Neka sasa ndøngenøtam. ⁴⁶ Yaq ezoqam tinduzáv ndøgo, vø-møvøinam. ⁴⁷ Yaq paev ezoqa kopo, avønin gembogoam, kaiya mba ndøliváz, Mbumbukiam-ge iziz ezoqam kandambaqape, tege sasae ezoqam, gea vømbøkawa.

⁴⁸ Yaq Yesu gezø-ein, “Ge zô, no pepen ezoqam zôténæmbem, nakhag kaiya neka ndawa-us qazogeavun, no vozómøvnonām? ⁴⁹ No khøuwa ate qæpavpavemam, Mbumbukiam-qá khoev-té qæqoám, zo namba, ezoqa vôtē-zømesimam. Geté ndøgo, zo no møvnoateáv. Geté nqanek matev ate ndægo, tønefakhán ndøgo, Mbumbukiam-qa Manqat tåbete-unimanqatín, av bugukhokhof ge-ein.”

⁵⁰ Yaq Yesu nqanek manqa manqate qamømbøe-navøem, tegi paev ezoqam sège-ivøvém. Møe ndøbøín. ⁵¹ Geté ezoqa ndakinak kopo, Yesu até gembopavát. Ndabua papaqa-mba ndølvøetám. Yaq ndigu ambá ndabua mbogeanemín. ⁵² Geté ndego ndabua geløvøetam, sège-iváv, vøteit. Naqei-áv.

Yesu manqa ovøyam-te gindafem

(Met 26:57-68; Luk 22:54-55, 63-71; Zion 18:13-14, 19-24)

⁵³ Ezoqam ndigu, Yesu gimøvøinam, Mbumbukiam-ge iziz ezoqam kandambaqape-qá khoev-té ginøndafém. Yaq Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda neka Zu megetapak kandakanda neka Mozes-qa guguna manqat nømendim ezoqam, tinømøváb ndøgo. ⁵⁴ Pita Yesu até gembopavát. Andé qámbá gendopavam. Yaq Mbumbukiam-ge iziz ezoqam kandambaqape-qa khoev-te gemøfakhan, até ndegó-a, uta mokho-te vø-on. Yaq ndego vos keoge ezoqám namba me-qonáv, gøinam avønin-te, kha vøqoqoutam.

⁵⁵ Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda neka Zu ezoqam-gi manqa ovøyam megetapak ate gi:goam, Yesu, manqa-zapazapa-qa mbovawát. Yaq ezoqa amba gekha manqat ti-einimín, teqa yaq-te, ndigu ambá gelaemín. Geté ndigu teqa manqa-zapa qeiviáv. ⁵⁶ Zapa ndøgo, ezoqa kopoáv, khokho manqat ambá gini-manqatát, Yesu-qa yaq-te. Geté tiqa manqat vinivinimbá.

⁵⁷ Yaq ezoqa nøme até gindigonem, vøwan, Yesu-qa yaq-te meakha manqat vømanqatat, gi-einim, ⁵⁸ “Ni ngenek møimbo-yogém. Av gene-eín nqægo, ‘No Mbumbukiam-qa khoev, ezoqa giwevem, nó-evøzám. Yaq khøuwa misika mokho-te, nøme nówév. Geté ta khoev ndøgo, ambá av nqægo, ezoqam ndøwewém.’” ⁵⁹ Geté ndigu ezoqam, nqanek manqat gimanqatat, ate ndígu-a, meakha manqat vinivinimbá gimanqatat.

⁶⁰ Yaq Mbumbukiam-gé iziz ezoqam kandambaqape ndø-itán, tiqa megemege-te ndo:go, Yesu vømbøbevap, “Ge qô, yaq manqa qavøiwat taqágo, nginik qo-te manqat ngi-møvøet?”

⁶¹ Geté Yesu manqat einiáv neka yaq qavøiwateáv. Yaq ndego Mbumbukiam-ge iziz ezoqam kandambaqape, até

gendego, Yesu vombōbevap, “Gê, qo Mesayá? Mbumbukiam, ndego Iz Eqawat-Qape, tegê Yò?”

⁶² Yaq Yesu gembo-ein, “No nándev! Zo Ezoqam-ge Yo zomó-ometám. Mbumbukiam Bazaføgakh-qape-qá nakeamo zenda-té géqotát. Yaq ndego khaiya ozoz-té genógeáv.”

⁶³ Yaq ndego Mbumbukiam-ge iziz ezoqam kandambaqape, mbøni mbonqosógím, nqanek manqat ge-ewag. Yaq até gendego, ekeza ndabua vōkeqa, gendo-ein, “Ság! Bøi vizu ezoqa nøme-qa bizivávém. ⁶⁴ Zo mòzombo-yogém, Mbumbukiam-qa iz gengiu. Zo gekha zombó-matavap?”

Yaq ezoqa ewaqape áv gindi-einím nqægo, “Ngenek manqa-zapa ndøgó. Yá benaním!”

⁶⁵ Yaq ezoqa nøme até gindigonem, kōse vombōe-pisibømem, teqa kha-te. Bøi ndabuá gimbøe-gutøvém, zenda sasa me:zuim, gimbo-einim, “Qo Mbumbukiam-ge manqa vevezam ezoqam toqogoat, qotínómánd, av nqægo, qo gekha ezoqám ndólavaq.” Yaq vos keoge ezoqam ndozáv, Yesu vō-ituim neka vōzuim.

Pita Yesu-qa yaq-te go:nawam

(Met 26:69-75; Luk 22:56-62; Zion 18:15-18, 25-27)

⁶⁶ Pita khoev uta mokho-te gu:qotam, yaq Mbumbukiam-ge iziz ezoqam kandambaqape, tegu sasae mbasønakam nømu ndowáv. ⁶⁷ Yaq Pita gu-omet, gøinam-te kha geqoqoutumat, ndugu áv gumbøe-eín nqægo, “Até qó-a, Yesú namba qote-goám, ndego Nazalet-ak!”

⁶⁸ Geté Pita gò:nawám, ge-ein, “No nøtenøtenák, qo gekhā qotē-manqate. Av khoqoté-manqate?” Yaq Pita gewav, uta mboqog avønin-te gemø-itan, kokolok tūni-ogeá.

⁶⁹ Yaq ngunuk mbasønakam, Pita nqawá gunø-omét. Yaq ezoqa nøme, avønin giwaniapam, ndugu áv guzømbe-eín nqægo, “Ezoqa nøme, Yesu namba ge:goam, ngének.”

⁷⁰ Geté Pita gò:nawám.

Agé outøpøteáv, ezoqa nøme, Pita-qa avønin-te giwaniapam, gimbo-einim, “Unimanqatín! Ezoqa nøme qó, te namba qazøtegoam. Zapa ndógo, até qó-a, Gelili plovins-ák.”

⁷¹ Yaq Pita gezø-qavøiu, “No unimanqatín nqazø-manqate. No nandev ezoqam nøtenøtenák, zo ndøzøte-manqate. No tøte-khavozumit, yaq Mbumbukiam kopømbaqapé, bèlavámb.”

⁷² Pita nqanek manqat ge-ein, yaq ndaføyambá, kokolok nango tūndi-ogeá. Yaq Pita manqat gëmbo-matøvém, av Yesu gembøe-ein nqægo, “Kokolok menas naqanøká gé-ogeayák. Qo noqa yaq-te, ndòqotøkhæ-nawám. Misiká toqoto-nawam.”

Yaq Pita mbøni mbová. Mbøni vaev kandambá, vøvin.

15

*Yesu Pailøt-te gindafem, ndego Lom gaman ezoqam
(Met 27:1-2, 11-14; Luk 23:1-5; Zion 18:28-38)*

¹ Yaq qanaqanus, lovølova-ús. Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda neka Zu megetapak neka Mozes-qa guguna manqat nømendim ezoqam neka Zu ezoqam-gi manqa ovøyam megetapak ate gi:goam, matavap é-møndø-kopo:ném, Yesu ande gekha matev me mbógonēm. Yaq ndigu até gindigonem, gèlvønøvemém, Pailøt-qa zenda-te vømøveem.

² Yaq Pailøt gembobevap, “Gê, qo Zu ezoqam-gê kawà?”

Yaq Yesu gembo-qavøiu, “Nándav, av qo ndoqote-manqate.”

³ Yaq Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda, manqa ndømøvøém te-te. Manqat kandambá gimøvøem.

⁴ Yaq Pailøt Yesu nqawá genømbo-beváp, gembo-ein, “Nqáe! Nginik manqa-zapazapa kandambá ngi-møvøet qo-te. Yaq ge qó, yaq manqa qavøiwat taqágo?”

⁵ Geté até nqawá, Yesu yaq manqa qavøiwateáv. Yaq Pailøt nqova ndafe kandambá.

*Pailøt manqa gevøovam, Yesu tae mutui-te titøkewem
(Met 27:15-26; Luk 23:13-25; Zion 18:39-19:16)*

⁶ Zu ezoqam-qa Pasova khøuwa kandambaqape-te, Pailøt, ndimbula ezoqa kopo sège-nqonqotavín, ezoqam-te, vøfakhanin, av ndigu qazømbe-poein. ⁷ Ta khøuwa-te ndøgo, ezoqa kopo ndimbula-te møndøgoám, ezoqa nøme namba. Teqa iz Balabás. Ndigu Lom gaman ngeasam-qa ndøgoám neka ezoqa vølaem. ⁸ Yaq ezoqa kopoáv, Pailøt-té ginduzáv, vømbø-einim, “Qo ambá ezoqa kopo qonqonqotavín, géfakhán, av oskia qoqote-goatun ndægo.”

⁹ Yaq Pailøt gezø-ein, “Zo gekhā zøpoev? No ndégo tænnqonqotáv, tefakhan, ndego Zu ezoqam-ge kawa ndimbo-akhayam?” ¹⁰ Pailøt møndæ-otév, Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda, Yesu teqa zenda-te, ta zapaya ndøgo tiniveém. Ndigu ova ndø-einím. ¹¹ Geté Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda, ezoqa ewaqape áv gizømbe-pouweát nqægo, “Pailøt Balabas betøndo-nqonqotáv, bavokho. Teoká ndego, Yesu.”

¹² Yaq Pailøt ezoqa gezøbevap, “Av tægoat ndægo, yaq ngenek ezoqam, zo Zu ezoqam-ge kawa nqazombo-akhayam, gekha nombógø?”

¹³ Yaq áv gini-akhaém nqægo, “Tae mutui-té qanø-tøkeó!”

¹⁴ Yaq Pailøt gezøbevap, “Gekha zapá? Gê, ngenek gekha manqa-zapá ndøgo?”

Geté ndigu kandakanda nøme mba mo:-akhaemém, “Tae mutui-té qanø-tøkeól!”

¹⁵ Yaq Pailøt ezoqa khanakhanakh-qa ndøgoám. Yaq Balabas zønqonqotáv. Geté Yesu nakhag ezoqam-qá zenda-té genøvé, bemøfeomem, tae mutui-te sasa bemø-tøkewem.

*Nakhag ezoqam, Yesu otøotam gi:vewem
(Met 27:27-31; Zion 19:2-3)*

¹⁶ Yaq ndigu nakhag ezoqam, Yesu gaman-qá khoev-té ginøndafém, ta uta mokho-te vømø-on, neka nakhag ezoqa ewaqape vøzø-akha, te-te vøndø-pindam. ¹⁷ Yaq até gindigonem, ndabua køkouk, kopømba ande av kawa ezoqam-qa ndabua ndægo, vømbø-uzim. Yaq gumbag fakiafakia-us ndø-ogeaném. Yaq kawa-té gimbøe-uzím. Andé kawa ezoqam-qá wawáq. ¹⁸ Yaq ndigu khokho khanakhanakh manqat mbomanqatát te-te, gimbo-einim, “Zu ezoqam-ge kawa, iké: qo-te.” ¹⁹ Yaq ndigu kawa-te, táe gimbøe-khanæmát, teqa kha-te, køse vømbøe-pisibømem. Yaq teqa megemegete, katuk ndømøkuí, iz khokho vømbø-eqanem. ²⁰ Otøotam gumuvewem, yaq ndabua køkouk, nqawá ginømbø-khofoném, neka ekeza ndabua vømbø-uzim. Yaq taon bavokhó ginø-itúim, tae mutui-te vømø-tøkewēm.

*Yesu tae mutui-te gitøkewem
(Met 27:32-44; Luk 23:26-43; Zion 19:17-27)*

²¹ Nakhag ezoqam, Yesu taon bavokho gi-ituat, ezoqa ndø-ometám. Sailini taon-ák. Teqa iz Saemón. Aleksanda neka Lufus, tigé evé. Ndego ambá Zelusalem taon-té genømatín. Yaq nakhag ezoqam até gindigonem, ndego Yesu-qa tae mutui eqawat-qa yaq-te vøtøpøtøvem. ²² Yaq Yesu ndøgo tinøndafém, manqei iz nqambogo, Golgota. Taqa manqa mokho, “Kawapakha manqei.” ²³ Yaq Yesu ambá waen mbo-etøomemín. Mulømula-ús. Mel tae et namba me:tøkuaném. Nqosøgeap navap nonqó. Geté Yesu gèmbøeqasí. ²⁴ Yaq Yesu tae mutui-té ginø-tøkewém. Gumu-tøkewem, yaq kas me:-otám, av nqægo, teqa ndabua vinivinimba-te ndøgo, gekha ezoqām, gekha ndabua ndø-upā.

²⁵ Ndøgo khøuwa iz 9 oklok qanaqanús, Yesu tae mutui-te gitøkewem. ²⁶ Tae mutui-te ova ndo:go, manqat ndøtøkeém, ndego andé gekha manqa-zapa zapayā ginílaem. Av qanepeaupám nqægo, “Ngenek Zu ezoqam-gé kawá.” ²⁷⁻²⁸ Yesu gitøkewem, pepen ezoqam menás namba me:tøkebám. Nøme ndego, teqa nakeamo zenda-té ginø-tøkewém, neka nøme

ndego, yogea zenda-te vōtøkewem.* ²⁹ Ezoqa gi-okhoat ndōgo, Yesu sège-ngenōitát. Kawa mba ndøngetæát, manqat vōmbō-manqatat, av nqægo, “Qo Mbumbukiam-qa khoev ngi-wat-qa neka khōuwa misika mokho-te nango weve-qa qoqogoam, ³⁰ qo qakeza mokho-mba vōkhandi:q. Soqotøndó-vís, nandav tae mutui-te.”

³¹ Yaq até Mbumbukiam-gí iziz ezoqa kandakandá-ya, Mozes-qa guguna manqat nōmendim ezoqam neka megetapak nōme namba, otōotam me:vewém. Yaqyaq-a, āv gini-manqatám nqægo, “Ezoqa nōme gèkhandi:ztám. Geté ekeza kha, kopōmba mbaín tekhandi. ³² Ngenek unimanqatin Mesaya neka Izlael ezoqam-ge kawa tegoat, yaq ndakin yá betōndovís, nqanek tae mutui-te. Yaq ni tábizi-unimanqatiním.”

Até ndigu-a, Yesu namba gi:tōkebupam, Yesu otōotam me:vewém.

Yesu ge:nanim

(Met 27:45-56; Luk 23:44-49; Zion 19:28-30)

³³ Yaq khōuwa muin qandap, qamat atema khagus 3 oklok vōndap, manqei ate qægoam, bōivun ndønqeivōém. ³⁴ Yaq 3 oklok qandap, Yesu kandambaqape tène-ogeá. Ekeza manqat-te āv gene-akhá nqægo, “Eloi, Eloi, lōmá sabaxtáni?” Taqa manqa mokho nqáneq, “Mbumbukiam, Mbumbukiam. Gekha zapá, no qoqo-nōuvan?”

³⁵ Geté ezoqa nōme, avōnin giwaniapam ndōgo, teqa akhayam giyogem, ndigu manqa mokho ndapeáv. Yaq āv gini-einím nqægo, “Nqáe! Ngenek Ilaiza mbo-akhayám!”

³⁶ Yaq ezoqa nōme até gendego, ndabua-qa ndōteít, waen khaqain-qape-te vōuqoqom, tae-te sasa ndōlōvōnam, Yesu vōmbō-qantav. Izam-qa mbogoám. Yaq ge-ein, “Zíqeivím, Ilaiza petōndéwāv penōmakhaya, vōmbótøkē, tae mutui-te vókoqoiū.”

³⁷ Yaq Yesu kandambaqapé sege-ogeá, sasa ndōnanim.

³⁸ Yaq Mbumbukiam-qa khoev-te, ndabua ndōgo, khafeap kouwat mboqog-te qafaleam, livin-mbá qanōmu-qatavát. Sa ová qandoqatá, atema manqei-te. ³⁹ Yaq ndego nakhag kawa ezoqam, tae mutui-qa megemege-te go:yam, matev ge:qeiv, av Yesu ge:nanim, ndego āv gene-ein nqægo, “Ngenek unimanqatin Mbumbukiam-gé Yó.”

⁴⁰ Ta manqei-te ndōgo, até sakheís-a, vōgoam. Andé qambaqapé ginđu-waniapát, matev gíqeivat. Ndigu sakheís,

* **15:27-28** 15:27-28 Baebol kopokopo nōme-te, Glik manqat-te gipeaomem, manqat nōme ndōgó. Ta manqat nqáneq: Yaq av nqægo, Mbumbukiam-qa Manqat mōndō-unimanqatin, av qæ-ein nqægo, “Ndego pepen ezoqam me:vewém.”

15:29 15:29 Psa 22:7; 109:25; Mak 14:58 **15:34** 15:34 Psa 22:1 **15:36** 15:36 Psa 69:21 **15:40** 15:40 Luk 8:2-3

nømu Meli Magdala vemiav-ák, neka nømu Salomé, neka nømu Melí. Ngunuk Zems neka Zoses, tigú evó. (Ngenek Zems ezoqa ndakinák. Geté ezoqa nøme møndøgoám, iz kopo qambøegoam.) ⁴¹ Yesu Gelili plovins-te ge-okhoam, nginik sakheis møndømo-pavám, neka vømbō-tøkeam. Neka sakheis nøme kopoáv, Yesu namba gi:geavun, atema Zelusalem taon-te ndøgo.

Yesu manqei ozu-te gi-oeinam

(Met 27:57-61; Luk 23:50-56; Zion 19:38-42)

⁴²⁻⁴³ Ezoqa kopo møndøgoám. Teqa iz Zoséf. Alimatea vemiav-ák. Ndego manqa ovøyam ezoqam kandambaqape ndøgoám. Neka ndego Mbumbukiam-qá Megeat Matev-qa mo:kewagám.

Yaq qakhagus ndøgo, Sabat khøuwa khakheinam khøuwa-te, ngenek Zosef, møe goneáv, geté Pailøt-té genøwáv, Yesu-qa kha-qa yaq-te vømømbō-viam. ⁴⁴ Yaq Pailøt Yesu-qa løvøte manqat ge-ewag, nakhamas mba genanim, ndego nqova mbondáf. Yaq nakhag kawa mbo-akhá, vømbøbevap, “Yesu até unimanqatin ndønanim?” ⁴⁵ Yaq ndego nakhag kawa gembo-unimanqatin, av nqægo, Yesu møndønanim, Pailøt Zosef sègemboták, Yesu-qa kha tendap. ⁴⁶ Yaq Zosef ndabua papaqa mowí, Yesu-qa kha, tae mutui-te qatøkeam, vømøndō-koqa. Yaq teqa kha ndabuá geneløvønám, manqei ozu-te vøndap. Ta manqei ozu ndøgo, nandi nqá. Yaq Zosef Yesu temø-utáv ndøgo, nandi-qape vø-qambesam, manqei-pakha mboqog vøtok. ⁴⁷ Meli Magdala vemiav-ak, neka Meli ndugu, Zoses-gu evo, ndigu até gendo-kewagám, Zosef Yesu nandi nqa-te ge-utavat.

16

Yesu løvøte-te gendo-khandi:v

(Met 28:1-8; Luk 24:1-12; Zion 20:1-10)

¹ Sabat khøuwa qame-navøem, yaq Meli, ndugu Magdala vemiav-ak, neka Meli, Zems-gu evo neka Salome, Yesu-qa kha-te giam nonqo, mulømula sisip mbomambaqape mø-wiim. ² Yaq Sande qanaqanus, lovølova-us, khøuwa ge:fakhatavun, ndigu sakheis manqei pakha-té ginøzáv. ³ Ndigu yaqyaq-a gibond, “Gekha ezoqām níqambesām, ndigu nandi-qapi, manqei-pakha mboqog ndætoke?” ⁴ Geté manqei-pakha-te gifakhaz, tiqevím ndøgo, mboqog gèmbøqoatám. Nandi-qapi é-møndø-qambiním. Nginik nandi, kandamba tintív. ⁵ Yaq nandi nqa-te gi-oz, ezoqa ndakinak ndø-ometám. Nakeamo zenda-té geqotám. Ndabua papaqa ndø-uzám. Yaq ndigu møe kandambá gionem.

⁶ Geté yaq ndego ezoqam gezø-ein, “Zo møe ndøgòném. No møtenøtén. Zo Yesu-qa zovawét, ndego Nazalet-ak, ndego tae mutui-te gitøkewem. Ndego nqanek mbain. Mbumbukiam møndø-khandi:v, løvøte-te. Nqáe! Manqei nqánek, gi:veem. ⁷ Ndakin mözozáv, Pita neka Yesu-gi paev ezoqa nøme, manqat vømøzø-ein. Av qazozømbé-ein nqægo, ‘Gelili plovins-té genómá. Ndego é-ndo:má ndøgo, zoqa megemegete. Yaq ndøgo, tozomø-ometám, av bugukhokhof gezømbe-ein ndægo.’”

⁸ Yaq ndigu sakheis møe kandambá gigonem. Kha sègezømbu-wageapát. Yaq nandi nqa-te gindu-fakhaz, ndigu møe ndøbóin. Yaq ndigu ezoqa nøme-te einiáv, matev ndøgo giqueivim. Zapa ndøgo, ndigu møe ndøgoném.

Yesu Meli Magdala vemlav-ak gombo-fakhan

(Met 28:9-10; Zion 20:11-18)

⁹ *Yesu Sande qanaqanus lovølova-us, løvøte-te gendekhandi:v, ndego bugukhokhof Meli Magdala vemlav-ak mbofakhán. Ngunuk sævam ndúgu, ibugukhokhof nqova soqøsoqa seven gimboigoam, Yesu gumbo-ngeasam. ¹⁰ Meli Yesu gu-omet, yaq tegi paev ezoqam-té gunøwáv. Ndigu mutøkhop ndøwaniapát neka vø-eivumat. Yaq Meli manqat vømøzø-ein. ¹¹ Geté manqat gimboyogem, av nqægo, “Yesu møndø-khandi:v. No møe-omēt,” ndigu tuqa manqat gèqavotøvém.

Yesu ekeza paev ezoqa menas gezøfakhan

(Luk 24:13-35)

¹² Taqa zita-te, Yesu-gi paev ezoqa menas, Zelusalem taon gi:-ivavtat, Yesu sègezø-fakhán, nakhoa-te ndøgo. Geté ndego bugug viní. ¹³ Yaq nginik ezoqa menas, nqawá ginøveséz, tegi paev ezoqa nøme vømøzø-ein. Geté ndigu unimanqatinteáv, tiqa manqat.

Yesu ekeza paev ezoqa ileven gezøfakhan

(Met 28:16-20; Luk 24:36-49; Zion 20:19-23; Kel 1:6-8)

¹⁴ Yaq vaev Yesu ekeza paev ezoqa ileven-té genøfakhán, ate av-té lou gi:logat. Yaq ndego gèzøponqóm. Zapa ndøgo, ndigu tiqa manqat unimanqatinteáv, ndigu Yesu gi-ometam, løvøte-te gendo-khandi:v. Mbøni gèzø-tokeapám.

¹⁵ Yaq Yesu āv gezømbe-ein nqægo, “Manqei-qape ate nqægo, sozó-okhoát, ezoqa ewaqape, Manqat Mbomambaqape vømē-zømesim. ¹⁶ Gekha ezoqām ndego,

16:7 16:7 Met 26:32; Mak 14:28 * **16:9** 16:9 Ibugukhokhof Baebol Glik manqat-te gipeaomem, Baebol kopokopo nøme-te, nqanek vaev manqat ves 9 atema 20 mbain. **16:14** 16:14 1 Ko 15:5 **16:15** 16:15 Kel 1:8 **16:16** 16:16 Kel 2:38

te-unimanqatin neka ibøkha iz vøndāp, ndego ndòmø-khandí:v. Geté gekha ezoqām ndego, unimanqatinteav tegoat, ndego yaq-fia nqosøgeap ndøqeív. ¹⁷Ezoqam ndigu ti-unimanqatintat, umingiap matev av nqægo gini-matønumát. Ndigu noqa iz-te, nqova soqøsoqa segé-ngeasumát, ezoqam-qa mokho-te tu:goat, neka manqat ndakinak vinivinimba vøe-manqatāt. ¹⁸Waza ti-upøgimat, o ibøkha mulømula-us ti-izumat, ndøgo ezoqa løvøte ndøzø-etoam, ndøgo géngiæzoák. Neka ndigu enqoni-us ezoqam-te, zenda tizømbø-aumat, yaq ndigu segé-khakhæzát.”

Yesu yan-te geqavig

(Luk 24:50-53; Kel 1:9-11)

¹⁹Evezøza Yesu, ti-te manqa manqate gamømbø-navøem, yaq Mbumbukiam yan-té genøndáf, yaq ndego Mbumbukiam-qa nakeamo zenda-te vømøqom.

²⁰Yaq tegi pæv ezoqam sège-panqaním, neka Mbumbukiam-qa Manqat, manqei-manqei ate qægoam vømē-zømesim. Yaq Èvezøza møndøzø-tøkeát, neka tiqa manqat, umingiap matev vinivinimba vøzømbē-unimanqatintat.

Manqat Mbomambaqape Luk gepeawam

Megeat Manqat-qase

Nqanek emanqat, Yesu-qa yaq-te, ndego Mbumbukiam-ge Yo, Luk ndøpeawám. Ngenek Luk, mulømula etoam ezoqám. Ndego ambá av nqægo, Yesu-gí pæv ezoqam tuelv mokho-tē gunu:goám.

Ndego Pol namba me:sasaetám, ngenek manqei vinivinimba-te ge-okhoam, vømbō-tøkeam. Neka Luk até Lom taon-té-a, Pol namba vøegoam.

Luk Zu bawan-ák mbá. Ngenek Glik bawan-ák. Ndego nqanek manqat, Yesu-qa yaq-te, Glik ezoqam nonqo ndøpeawám. Até Tiofilús-a, te-te ndego, Luk nqanek manqat gekhofotav, Glik ezoqám.

Nginik Glik ezoqam, tiqa poev, matev ndaføyamba-qape zøgoám. Yaq nakémbá, Luk manqat andé kandambá, Yesu-qa matev ndaføyamba-qape-qa yaq-té gene-peawám, neka taqa yaq-te ndøgo, ndego ezoqam tanakh, āv kezømbē-goam.

Luk até Keliso-gi u-anim-qa emanqát-a, vøpeawam.

Luk teqa manqat ande ge:ngaz

¹ Ezoqa kopoáv, emanqat amba-amba me:peaumám, ta matev vinivinimba-qa yaq-te, ni mokho-te qafakhanumam, av Mbumbukiam ge:manqatam, tøfakhanam. ² Ndigu manqat ndøgo tipeaumám, av ezoqa nøme gi:zømesimam, ndigu matev ekeza bøi gi:qeivam, ande qandengaz atema vaev-te, neka ndigu ezoqa ewaqape vøe-zømesimam. ³ Até nó-a, no matev ate qægoam, mokho møembo-vawát, vøemøqeiv, matev ande qandengaz, atema vaev-te.

Yaq nakémbá, Tiofilus, nigi kandambaqape, no nqæmatavap, emanqat eqeieqei bataqa-peawám, matev ate ndægo, av qæfakhanumat. ⁴ No tøtaqambé-peawám ndøgo, qo tønecatéq, manqat ndøgo, qo gi:qamekhæmam, ndøgo unimanqatín.

Enzol ezoqam, Zekalaya Zion-qa qane-qa yaq-te ge:-omat

⁵ Ta khøuwa-te ndøgo, Elod Zudia plovins-te kawa gegoam, Mbumbukiam-ge iziz ezoqam møndøgoám. Teqa iz Zekalayá.

Mbumbukiam-gi iziz ezoqam-qa bawan-te, Abaeza gimbo-akhaemam, ndógo tunu:-sasaeám. Até tegú zás-a, Elon-gú ziu.* Tuqa iz, Elizabét. ⁶ Nginik ezoqa menas, tiqa yage eqeieqei, Mbumbukiam-qa bøi-te. Manqa-zapazapa mbaín. Evezøza-qa guguna manqat neka khafeap ate ndægo ùni mbøepavám. ⁷ Geté ndigu nakheis mbaín. Zapa ndógo, Elizabet ndugu, sóg. Yaq ndakin ndigu ezoqa menas, khap møndøzøgó.

⁸ Khøuwa nøme, Zekalaya ekeza bawan namba, Mbumbukiam-ge iziz ezoqam-qa sasae gego, Mbumbukiam-qa megemege-te, ⁹ ndigu nandi-qasis ndønqagevemém, iz-ús, av Mbumbukiam-gi iziz ezoqam-qa matev qazømbe-goam. Yaq Zekalaya-qa iz ndøfakhán, Mbumbukiam-qa khoev mokho-te te-on, Mbumbukiam-te tae et sisip mbomambaqape temø-mboqotav. ¹⁰ Yaq Zekalaya Mbumbukiam-qa khoev-te, tae et gemø-mboqotav, ezoqa ewaqape, bavokhó gono-waniapám. Gò:guligulimát.

¹¹ Zekalaya Mbumbukiam-qa khoev-te gu:goam, yaq nqáe! Evezøza-gé enzol ezoqam mbofakhán, lou-qase-qa nakeamote vø-itan, ma Mbumbukiam-te, tae et sisip mbomambaqape qæmboqotavat. ¹² Yaq Zekalaya ngenek enzol ezoqam gomet, ndego nqova mbondáf. Møe kandambá gego. ¹³ Geté ndego enzol ezoqam, av gembøe-eín nqægo, “Zékalaya. Qo møe ndøgó. Mbumbukiam qoqa akhayam, møndøqa-ewág. Qogu sævam, Elizabet, nakhasam anganeam mbóqán. Yaq teqa iz Zion qombó-akhá. ¹⁴ Ndego khanakhanakh qá-etoám, voqókhōum. Neka até ezoqá nømé-a, khanakhanakh ndøgoném, teqa qane-qa yaq-te. Ezoqa kopoáv. ¹⁵ Ndego ezoqam kandambaqape ndøgoát, Evezøza-qa bøi-te. Ndego waen neka ibøkha føgøføgakh nøme be-izám. Até ndøgó-a, evoga emu mokho-te tu:goat, teqa kha Nqova Mbomambaqape, é-ndømømbo-tønøyám.

¹⁶ Ndego Izlael ezoqa kandambá, Evezøza-té gendó-qambuzú, tigi Mbumbukiam. ¹⁷ Ndego Evezøza-qa megemege-té genómá. Ilaiza-qa bazaføgakh-té neka Nqova Mbomambaqape-ús. Yaq ndego evøndipakha-qa mbøni, nakheis-té genøqambuá neka ezoqam ndigu, Mbumbukiam-qa manqa o-mba ndapeav ndigu, ndigu vø-enënd neka ezoqa nøme-qa matev vømbó-paevém, ma teqa manqa o-mba ndimbøe-ndape. Ndego Evezøza-gi ezoqam é-ndo:khakheinøvém, te nonqo.”

* 1:5 1:5 Até tugé evé-a, Mbumbukiam-gé iziz ezoqam ndøgoám, av Elon-gi zi ate gi:goam gigoam. 1:9 1:9 Exo 30:7 1:15 1:15 Num 6:2-3 1:17 1:17 Mal 3:1; 4:5-6; Met 17:11-13

18 Yaq Zekalaya gembobevap, “Gê, no áv khaténôtēn, av nqægo, matev ndøfakhān, av qo qoqote-ein ndægo? No lawaqapé. Neka até nogú sævām-a, ndugu ngæpuká.”

19 Yaq enzol ezoqam gembo-qavøiu, “No Gebliél. No Mbumbukiam-qá megemege-té qatoyá. No ndégo tendokhofotán, qo namba manqat vizí-einīm neka nqanek manqat mbomambaqape batēqamakh. 20 Nqáe! Qo manqa-khou qógoát. Manqat qómanqateák, atema ta khøuwa-te ndøgo, nqanek matev vømøfakhān. Zapa ndøgo, qo noqa manqat unimanqatinteáv. Geté nqanek matev ndømø-fakhān, ekeza khøuwa eqeieqei-te.”

21 Zekalaya nqanek matev qambøe-fakhan, yaq ezoqa ewaqape bavokho go:waniapam, gembøe-kewagát. Yaq ndigu gò:bevøpém, gekha zapá Mbumbukiam-qa khoev-te khøuwa mba ngu:ngeaomit? 22 Yaq vaev-te gendo-fakhan, ndego kopømba mbaín, manqat te-ein. Yaq ndigu sògo-matøvemém, ngenek umingiap ndøqeív, Mbumbukiam-qa khoev mokho-te. Yaq ndego zendá gezømbe-khamasím. Manqat até gekhoutáv.

23 Yaq Zekalaya tege sasae khøuwa gumukhoub, Mbumbukiam-qa khoev-te ndøgo, ndego ekeza vemiavté genøqaván. 24 Yaq khapé outøpøteáv, tegu zas Elizabet, emu tūnī-itān. Yaq ndugu ekeza khoev mokho-te mbá gunu:goám. Løvøyak faév. 25 Yaq ndugu manqat āv guni-ein nqægo, “Evezøza matev kandambá gego, no-te. Ezoqa no gèsanqambám. Geté teqa kuku matev kandambá. Yaq ndego ndakin noqa mivi matev, møndønø-nqagím.”

Enzol ezoqam, Meli Yesu-qa qane-qa yaq-te gui-omat

26 Elizabet løvøyak gimømbosiks-ez, kha viniv-us guigoam, Mbumbukiam tege enzol ezoqam Gebliél, Nazalet vemiavté genø-khofotáv, Gelili plovins-te ndøgo. 27 Mbasønakam-té genø-khofotáv. Tuqa iz, Meli. Ngunuk søvøta mba mbo-goám. Anganeam-qa iz Zoséf. Ngenek Zoséf, Deivid-gé zeó, ndego Izlael ezoqam-ge kawa kandambaqape gegoam. 28 Yaq Gebliél Meli-te gemøfakhan, ndego āv gumbøe-ein nqægo, “Khaiya mbomá. Mbumbukiam poev kandambá qo-te. Evezøza nandégó, qo namba.”

29 Meli nqanek manqat gu-ewag, ndugu nqova ndafe kandambá. Yaq gò:beváp, nqanek manqat-qa mokho gekhām?

30 Yaq ndego enzol ezoqam gumbo-ein, “Méli. Qo møe ndøgó. Mbumbukiam kuku qo-te. Ndego qo ndøveatáq. 31 Nqáe! Qo emu qoté-itán, voqoté-ovā. Nakhasam anganeám teqaqan. Yaq teqa iz Yesu qombó-akhá. 32 Ndego

kandambaqape ndógoát. Yaq ndego Mbumbukiam Eqeivat-Qape-ge Yo mbó-akhaemát. Neka Evezøza Mbumbukiam, ndego kawa mó:vé, av tege atazøkha Deivid ge:goam. ³³Ndego zo Izlael ezoqam, Zekop-gi zi, kawa zømbógoát, miavmiav. Teqa Megeat Matev gemø-navøemák.”

³⁴Yaq Meli ndego enzol ezoqam gumbobevap, “Gê, nqanek matev áv khanømbé-fakhān? No anganeam mbaín.”

³⁵Yaq ndego enzol ezoqam gumbo-qavøiu, “Nqova Mbomambaqape ndóvís qo-te, neka Mbumbukiam-qa bazaføgakh vøgutāq, ndego Eqeivat-Qape. Yaq nakémbá, ndego nakhasam-yo teqaqan, ndego ezoqam eqeiegei-qape ndógoát, yaq ndego iz Mbumbukiam-ge Yo mbó-akhaemát. ³⁶Nqáe! Até Elizabét-a, qogu ezoqam, emu me:yǽt. Løvøyak síks. Ndugu ngæpuká. Ezoqa āv gimbøe-manqatām nqægo, ngunuk sóg. Geté ndugu ndakin nakhasam anganeam ndóndáf. ³⁷Zapa ndógo, matev ate ndægo, Mbumbukiam kopømbaqapé, segé-matanám.”

³⁸Yaq Meli gundu-qavøiu, “Qanimáv. No Mbumbukiam-gú sasae ezoqám. Matev sà befakhán, av qo ndoqote-manqate.”

Yaq ndego enzol ezoqam, tenø-iváv ndógo, vøwav.

Meli Elizabet-te okha gumat

³⁹Yaq khapé outøpøteáv, Meli gigiap tūnø-khākhēinām, manqei popotap-te vøwav, Zudia plovins-te ndógo. Nakhamas-té gunømát. Yaq vemlav-te gumøfakhan, ⁴⁰ma Zekalaya geyagam, ndugu khoev-té gumø-ón, Elizabet khaiya mboma manqat vømbø-ein. ⁴¹Elizabet Meli-qa manqat gu-ewag, yaq nakhasam kha ndøkhokhók, tuqa emu mokho-te. Yaq Elizabet, kha Nqova Mbomambaqapé qambøe-tønøyám. ⁴²Yaq ndugu kandambaqapé sege-akhá. Av guni-akhá nqægo, “Ni sakheis ate nqazi-gu-qa mokho-te, qo Mbumbukiam møndø-khakheinøqavém. Neka até nakhasám-a, qoqa emu mokho-te nandu:gu, ndego møndø-khakheinøvém. ⁴³Geté no gekha ezoqám, noge Evezøza-gu evo, no-te gugeavun? ⁴⁴Nqáe! No qoqa khaiya mboma manqat até vøe-ewág-ae, yaq nakhasam noqa mokho-te ngu:gu, khanakhanakh ndógó. Kha ndøkhokhók. ⁴⁵Qo khanakhanakh mbá qanegó. Zapa ndógo, qo Evezøza-qa manqat mðqo-unimanqatín. Yaq matev ndógo ndøfakhán, av geqambe-ein ndægo.”

Meli Mbumbukiam-qa iz gui-eqa

⁴⁶Yaq Meli manqat āv guni-eín nqægo, “Noqa mbøni mokho-te, no Evezøza-qa iz ùni nøte-eqatét.

- 47 Neka no khóum, Mbumbukiam-te, ndego noge khandi etoam ezoqam.
- 48 No tegú sasae mbasønakám. Ezoqa kandambaqapú mbá. Geté ndego møndønøménd.
- Yaq ndakin-a, atema tøma, ezoqa ate ti:mønøzumit, noqa yaq-te āv ginømbé-manqatát nqægo, 'Ndugu kopømbá, khanakhanákh.'
- 49 Zapa ndøgo, ndego Mbumbukiam Eqeivat-Qape, matev kandambaqapé genø-matanam. Ndego ndaføyambaqapé.
- 50 Teqa tanakh matev até gémá, ezoqa ate ti:mønøzumit, ti-te ndigu, ndego timbo-vizupat.
- 51 Teqa zenda bazaføgakh-us, ndego matev kandakandá ge:matanam. Ezoqa ndigu gikhambuvupam, ndigu ekeza kha gi-eqatam, ndego gèpanqasám.
- 52 Kawa ezoqa kandakanda, ndego sège-nqagevém, tiqa qonam nonqo-te gigoam, vø-khokho-ezoqam-ez. Geté ezoqa ndigu, ekeza kha eqawatav ndigu, ndego gè-eqazó.
- 53 Ezoqa ndigu, ifi qazøvitam, loge gigiap mbomømboma me:zøkéf. Geté gigiap kopoav ezoqam, khakha-mbá segekhofosám.
- 54 Ndego ni Izlael bawan-ak, tegi sasae ezoqam, møndøni-tøké, neka ndego manqa mate navøpeøteáv, teqa tanakh matev-qa yaq-te, ⁵⁵ av bugukhokhof nigi atanakha-zapazapa-za manqa mbusa gezømbeve, Eibleem neka tegi zi, av nqægo, teqa tanakh matev segēmā ni-te, miavmiāv."
- 56 Meli løyayak ande āv misiká ndi:gú, Elizabet namba gi:søkhoam, yaq taqa zita-te, ekeza vemiyav-te nqawa sasa ndøqavan.

Zion, ndego ibøkha iz etoam ezoqam, geqan

57 Ta khøuwa-te ndøgo, Elizabet qakhantav, gui-ova, nakhasam anganeám gemoqan. ⁵⁸ Yaq ezoqam ndigu, avønin gimbo-puatat neka ekeza ezoqam, giyogem av nqægo, Evezøza tanakh-qapē gumbogo, nakhasam gumboqan, yaq ndigu khanakhanakh kandambá gindapem, tu namba.

59 Yaq opønakam-yo khøuwa eit qamømbo-ndap, ezoqam ndigu tegi ngusum qogøzat matev-qa yaq-te gimøvab, ndigu

ambá eve-qa iz mbo-akhaemín, Zekalaya. ⁶⁰Geté tegu evo, āv guni-eín nqægo, “Av taoká. Teqa iz Zion ndøgoát.”

⁶¹Yaq ndigu gimbo-qavøinam, “Geté zogi zøkeza ezoqam, iz mbain, av nandægo.” ⁶²Yaq ndigu eve gembøe-khamasimím, av nqægo, teqa poev gekhâm, ndego ande gekha iz me mbó-akhâ, nakhasam.

⁶³Yaq ndego peawam nonqo gigiap-qa ndøgoám, vømbø-etøomem. Yaq ndego āv gene-peawám nqægo, “Teqa iz Ziôn.” Yaq ezoqa ewaqape, nqova ndafe kandambá. ⁶⁴Yaq nqova mbain, Zekalaya, kumam nqawa gembosasae, manqa manqate vøngaz, Mbumbukiam-qa iz sasa ndø-eqa. ⁶⁵Yaq ezoqa ewaqape, avønin gizø-puatat, ndigu nqova ndafe kandambá, neka møe ndøgoném. Yaq nqanek manqat, Zudia plovins manqei popotap-te ate qægoam, sùgumu-panqavøemát. ⁶⁶Yaq ezoqa ewaqape, nqanek manqat giyogem, ndigu matavap kandambá gigonem. Av gini-einím nqægo, “Gê. Ngenek nakhasam-yo, andé gekha ezoqam me mé:goát?” Ndigu āv gini-matøvemém nqægo, Mbumbukiam-qa bazaføgakh ndøgó, te namba.

Zekalaya Mbumbukiam-qa manqat gevevezam, Yesu neka Zion, tiqa yaq-te

⁶⁷Yaq Zekalaya, nakhasam-yo-ge eve, kha Nqova Mbo-mambaqapé qambøe-tønøyám. Yaq ndego Mbumbukiam-qa manqat ndøvevezám. Manqat āv gene-eín nqægo,

⁶⁸“Evezøza-qa iz, yà beto-eqawát, ndego Izlael ezoqam-ge Mbumbukiam.

Ndego ni tøke-qa ndowáv, ni tegi ezoqam. Yaq géngqvotán.

⁶⁹Ndego khandi etoam ezoqam bazaføgakh-qape nindo-khofotáv.

Ngenek tege sasae ezoqam Deivid, tegé zeó.

⁷⁰Nupøkhán mbá, ndego tegi manqa vevezam ezoqam mokho-te, ndigu gevevesam, āv gene-eín nqægo:

⁷¹Ndego ni ndøkhandí:n, nigi qaqa ezoqam-qa zenda-te nqazu:gu

neka ezoqa ewaqape-qa zenda-te, ndigu ni ndisanqana.

⁷²Ndego ni tanakh nigú, av nigi atanakha-zapazapa-za gezømbe-ein.

Poev matev ndøgo, ti namba ge:-unimanqatin, ndego manqa mate navøepøtéáv.

⁷³Mbumbukiam nigi atanakha-zapa Eibleem, manqa mbusa āv gembøevé nqægo,

⁷⁴ndego ni ndøkhandí:n, nigi qaqa ezoqam-qa zenda-te nqazu:gu.

- Yaq ni kopømbaqapé. Møe zigoák, teqa iz tizi-eqatat,
⁷⁵ neka niqa yage-te, khøuwa ate tægoat, ndaføyamba
 vizíyagát neka niqa matev eqeieqei vøgoát, teqa bøi-te.
⁷⁶ Yaq qo, noge yo, qo Mbumbukiam-gé manqa vevezam
 ezoqam qá-akhaemát, ndego Eqeiwat-Qape.
 Zapa ndøgo, qo Evezøza-qá megemege-té qoqotómá. Teqá
 nakhoa qotø-khakheinumít.
⁷⁷ Qo tegi ezoqam, āv qoqoté-zømesimít nqægo:
 Mbumbukiam tiqa manqa-zapazapa ndø-evøzám
 neka vøkhandī:z.
⁷⁸ Zapa ndøgo, nigi Mbumbukiam-qa kuku matev neka
 tanakh matev kandambaqapé.
 Khandi etoam matev andé khøuwa me mé:fakhatáv.
⁷⁹ Yaq ezoqa waev zø-etoám, ndigu bøivun-te neka løvøte-te
 ndiyage.
 Yaq ndigu sambí yage-té genø-itúb.”
⁸⁰ Yaq Zion gèkhouwév, neka nqova-te bazaføgakh vømbøgo.
 Yaq ndego leg-av manqei-té geyagám, atema ta khøuwa-te
 ndøgo, ezoqa ewaqape-qa megemege-te vø:-itan, ndigu Izrael
 manqei-ak.

2

Yesu ge:qan

(Met 1:18-25)

¹ Ta khøuwa-te ndøgo, Siza Ogastes, ndego Lom kawa ezoqam kandambaqape, manqat āv gene-vøovám nqægo: Ezoqa ewaqape, manqei-manqei ate qægoam, Lom gaman gimbo-kewagam, tiqa iziz gaman-qá mbuk-té qabe-peawáp. ² Ezoqa gevebam matev av nqægo, khokhofá qafakhan, Lom gaman-qa mokho-te. Ta khøuwa-te ndøgo, Silia plovins-te, Kuilinius kawa ndøgoám. ³ Yaq ezoqa ewaqape, ekeza vemíav-té ginø-qavøním, tigi atanakha-zapazapa-za ma gindizav ndøgo, iziz vømø-awam.

⁴ Yaq até Zoséf-a, Nazalet vemíav, Gelili plovins-te ndøgo, gè-iváv. Yaq Deivid-qá vemíav-té genøqavíg, Zudia plovins-te ndøgo. Zapa ndøgo, ndego Deivid-gé zeó. Ta vemíav-qa iz Betliém. ⁵ Yaq iz vee-qa gewav, Melí namba me-apát. Ndigu søvøta mba zøgoám. Geté Meli ndugu, emu-ús. ⁶ Yaq Betliem vemíav-te gi:sokhoam, Meli tūni-ová. ⁷ Nakhasam gemboqan, anganeám. Meli-gé nakhasa khøuwá. Yaq ndabuá guni-løvønøvé, kao lou loge nonqo-te sasa ndøve. Zapa ndøgo, khoev kouwat ndøgo, ma okha ezoqam gisømbi:matun, løvøzupøteáv. Gùmukhazém.

Enzol ezoqam, sip keoge ezoqam-te gimøfakhaz

⁸ Ta lova ndøgo, Betliem vemiav bavokho, sip keoge ezoqam møndøgoám. Sip zøkewagát. ⁹ Yaq nqova mbaín, Evezøza-gé enzol ezoqam zøfakhán. Yaq Evezøza-qa waev-qape, sùgumu-gutavát, ndigu sip keoge ezoqam. Yaq ndigu møe kandambá gigonem. ¹⁰ Geté ndego enzol ezoqam gezø-ein, “Zo møe ndøgòném. Nqáe! No manqat mbomambaqape non-dapavún zo-te. Ndøgo ezoqa ewaqape khanakhanakh zø-etoám. ¹¹ Nqægo lova, Deivid-qa vemiav-te, Betliem, khandi etoam ezoqam ndøqán, zo-te. Ndego Kelisó. Evezøzá. ¹² Zo ngenek nakhasam, āv qazøté-ometám nqægo: Ndego ndabua løvønøváp, neka kao lou loge nonqo mokho-té gunu:-utøvé.”

¹³ Yaq nqova mbaín, enzol ezoqa nøme kopoav-qape ndøfakház. Mbumbukiam-qá iz ndø-eqatát. Av gini-manqatám nqægo,

¹⁴ “Mbumbukiam-qa iz yà beto-eqawát, ndego uni ova-in ngo:yage. Manqei-qape-te nqanek, sambi matev ndøfakhán, ndigu ezoqam-te, Mbumbukiam ndømbopoev.”

¹⁵ Yaq enzol ezoqam, yan-te nango giqavaz, ndigu sip keoge ezoqam āv gini-einím nqægo, “Bíziniáv, Betliem vemiav-te ndøgo, matev bizinø-qeivim, av Evezøza manqat ginindikhofotav ndægo.”

¹⁶ Yaq nakhamas-té ginøzāv, Meli neka Zosef neka nakhasam vømøzømet, ndego kao lou loge nonqo-te gu:qeiam. ¹⁷ Nakhasam gi-ometam ndøgo, yaq ndigu emanqat me:vototém, av enzol ezoqam, nakhasam-qa yaq-te gezømbe-ein. ¹⁸ Yaq ezoqa ewaqape, sip keoge ezoqam-qa manqat giyogem, ndigu nqova ndafe kandambá. ¹⁹ Geté Meli ndugu, matavap mba ndø-aumát, matev ate ndægo qambo-fakhanumat. Ndugu oskia mbomatavupám. ²⁰ Yaq sip keoge ezoqam giqavanat, ndigu Mbumbukiam-qa iz até go:-eqatát neka ike manqat vømbō-manqatat, matev ate qægoam-qa yaq-te, giyogem neka vøqeivim. Matev āv tønəfakhán, av enzol ezoqam gezømbe-ein.

Yesu iz gimbo-akhaem

²¹ Yaq nakhasam-yo khøuwa eit qamømbo-ndap, tegi ngusum gi:kepøtøzem, iz Yesu mbo-akhaém, ate av-té, av enzol ezoqam Meli gumbøe-ein, ndugu emu itøneav qagoam.

Simeon Yesu-qa yaq-te, Mbumbukiam ike manqat gembøein

²² Yesu ge:qan, yaq khøuwa foti-qa zita-te, Meli kha sunguzam matev qamømbøe-navøem, av Mozes-qa guguna manqat qæ-ein, nakhasam ge:qanin, yaq Zosef neka Meli, Mbumbukiam-qá khoev-té ginøzāv, Zelusalem taon-te ndøgo,

Yesu Evezøza-qa zenda-te vømøveēm. ²³ Taqa yaq-te, Evezøza-qa guguna manqat, āv qane-eín nqægo, “Nakhei angana ate ti:goat, bugukhokhof tiqanet, ndigu Evezøza-gi ndøgoát.” ²⁴ Yaq ndigu etoam matev møgoném, Mbumbukiam-te, av Evezøza-qa guguna manqat qæ-ein. Ndøgo āv qane-eín nqægo: Kuvøkuvu o mumuk nakhei menas qø-áb.

²⁵ Zelusalem taon-te ndøgo, ezoqa møndøgoám. Teqa iz Simeón. Ndego ezoqam ndaføyamba-qapé neka Mbumbukiam mbovizupám. Ndego teqá tenø-kewagám ndégo, Izlael ezoqam tekhandi:z. Mbumbukiam-gé Nqova Mbomambaqape mo:goám, te-te. ²⁶ Nqova Mbomambaqape, ndego āv geneomát nqægo: Ndego naqanøká génanimák. Geté Mesaya ndøkhæ-omét, ndego Evezøza tendo-khofotav.

²⁷ Ta khøuwa-te ndøgo, Nqova Mbomambaqape, Simeon Mbumbukiam-qá khoev-té genø-itú. Yaq Meli neka Zosef, Yesu gindu-ndafem, gindu-oz, matev tigonem, av Mozes-qa guguna manqat qæ-ein, ²⁸ yaq Simeon até gendego, nakhasam gèndāf, Mbumbukiam ike manqat vømbø-ein. Av gene-eín nqægo,

²⁹ “Evézøza Eqeivat-Qape. Manqa mbusa ndøgo, no-te qoqove, møndø-unimanqatín. Yaq no, qoge sasae ezoqam, ndakin kopømbá, mbomambá sænaním.

³⁰ No ndakin qoqa ezoqa khandi:zat matev, nøkeza bøi gateqéiv, ³¹ ndøgo qo bawabawan ate ndægo nonqo qoqo-khakheinam.

³² Ngenek bawan vini-ak-qá waev ndøgoát, neka Mbumbukiam-qa yaq-te vøzømbé-vevezumāt, neka ni Izlael-ak, qogi bawan ezoqam, iz kandambaqape vønigoát.”

³³ Simeon nqanek manqat ge-ein, yaq ndigu evøndipakha, nqova ndafe kandambá. ³⁴ Yaq Simeon zenda mo:vé ti-te, vøzø-guligulim. Yaq ndego Meli gumbo-ein, “Nqæe! Mbumbukiam ngenek nakhasam tene-veatáv ndøgo: Ezoqa kopoáv gé-o:atát, ndego tisanqawat, neka ezoqa kopoav vówaniapāt, ndego ti-unimanqatintat, nqanek Izlael manqei-te. Ndego Mbumbukiam-qá khakhatap ndøgoát. Geté ezoqa kopoav gembó-sanqaupát. ³⁵ Yaq, qo Meli, qoqa mbøni andé nakhag kaiya me qambé-keqáz. Timbo-sanqaupat, yaq ezoqam-qa matavap, khonoam-te ndøgo, segendó-veveám.”

Ena ezoqa Yesu-qa yaq-te guizømas

³⁶ Ezoqa nõme mõndõgoám, Mbumbukiam-qa khoev-te ndõgo. Sævám. Tuqa iz, Ená. Ndugu Mbumbukiam-gú manqa vevezam ezoqám. Fanuel-gú yú. Asa khagua bawan-ák. Ndugu ngæpuká. Anganeam namba gi:yagam, viav seven mbá, yaq tēnō-nānim. ³⁷ Yaq ndugu tuni-ngæmam-év ndõgo, atema ndakin, viav 84 vōmbōndap. Ndugu Mbumbukiam-qa khoev lõvōinōvemáv. Pavpave neká lovølova, Mbumbukiam-qá iz mba ndø-eqatám, lou logemav matev vōgoam-a, vōguligulimam.

³⁸ Simeon ate av-té Meli neka Zosef namba manqat gi:manqatam, yaq ndugu tūndiwáv, Mbumbukiam-qa iz vō-eqa neka ezoqa ewaqape nakhasam-yo-qa yaq-te vōezomas, ndigu khandi etoam ezoqam gimbøe-kewagam, ndego Zelusalem ezoqam tenqovotaz.

Zosef neka Meli, Yesu namba Nazalet vemlav-te giqavaz

³⁹ Zosef neka Meli, matev ate ndægo gumugonem, av Evezøza-qa guguna manqat ndæmanqate, ndigu ekeza vemlav-té ginøqaváz, Nazalet, ndõgo Gelili plovin-s-te. ⁴⁰ Yaq ndego nakhasam gekhouwevtat, bazaføgakh-ús neka matavap loloakh-ús. Neka Mbumbukiam-qá kuku matev mo:goám te-te.

Yesu opønakam ge:goam, Mbumbukiam-qa khoev-te gemat

⁴¹ Viav-viav ate qægoam, Yesu-gi evøndipakha, Zelusalem taon-té ginø-okhoám, Pasova khøuwa kandakanda matev vømō-gonemin. ⁴² Yaq Yesu viav tuelv qamømbøe-ndap, até ndegó-a, ti namba mõvømbam khøuwa kandakanda-te vøwav, av tiqa matev qazømbe-goam. ⁴³ Yaq pindap qamezømbe-navøem, tegi evøndipakha gi:qavanat, Yesu Zelusalem taon-té segeqóm. Geté tegi evøndipakha zøtezateáv. ⁴⁴ Ndigu gimatavupam, ezoqá nõmé namba me:qavanét. Geté khøuwa seke gingiaumat, gi:-apat, ndigu tigi ekeza ezoqam neka zifuap-te amba mbøevawém. ⁴⁵ Geté ndigu ometeáv. Yaq Zelusalem taon-té ginøveséz, vømømbō-vawem. ⁴⁶ Yaq khøuwa misika-qa zita-te, Mbumbukiam-qá khoev-té gi-ometám. Mbumbukiam-qá Manqat nõmendim ezoqám namba me:gonavám. Tiqá manqat ndø-ewagát, neka vøzø-sinøzumat. ⁴⁷ Ezoqa ewaqape, teqa manqat giyogem, ndigu teqa otevat neka manqa qavøiwat-qa yaq-te, nqova zøndáf. ⁴⁸ Yaq tegi evøndipakha gi-ometam, ndigu nqova ndafe kandambá. Yaq evo gumbo-ein, “Ati. Gekha zapá, qo matev av nqægo qoqoni-matanam? Nqáe! No qave namba, fofogear kandambá qeitaqa-goat, amba qeitaqambe-vawat.”

⁴⁹ Yaq Yesu gezø-qavøiu, “Gekha zapâ, no qazonø-vawat? Gê, zo zøtezateâv, av nqægo, no Tat-qâ khoev-tê qabatu:gû?”
⁵⁰ Geté ndigu manqa mokho ndapeáv, gekhâ mé:manqatam.

⁵¹ Yaq Yesu evøndipakha namba, ekeza vemiav-té ginøqaváz, Nazalet. Yaq ndego tiqa manqat o-mba zømbo-ndapám. Geté Meli ndugu, matavap mba ndø-aumát, matev ate ndægo, qambo-fakhanumat. ⁵² Yaq Yesu gekhouwevtat, até matavap loloákh namba sege-khouwevtát, Mbumbukiam neka ezoqam, kuku vøzøgoam te-te.

3

Zion, ndego ibøkha iz etoam ezoqam, ezoqa Mbumbukiam-qa Manqat ge:zømesimat

(Met 3:1-12; Mak 1:1-8; Zion 1:19-28)

¹ Ta viav-te ndøgo, Siza Taibilies viav 15 Lom kawa ezoqam kandambaqape gegoam, neka Pontius Pailøt, Zudia plovins-te, Lom gaman ezoqam vøgoam, neka Elod Gelili plovins vømbø-kewagam, neka tege eveqase Filip, Itulia neka Tlakonitis manqei vømbø-kewagam, neka ndego Lis-nias, Ebilin manqei vømbø-kewagam, ² neka Anas neka Kayafas Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda vøgoam, yaq Zion-te, ndego Zekalaya-ge yo, Mbumbukiam-qá manqat ndøfakhán. Ta khøuwa-te ndøgo, Zion leg-av manqei-té gegoám. ³ Yaq ndego até gendego, Zoden kea avønin-te, manqei-manqei ate qægoam sège-okhoám, ezoqa vøe-zømesimam, av nqægo, “E-mozøqambúz, neka ibøkha iz vø-upøgim. Yaq Mbumbukiam zoqa manqa-zapazapa, ndømbø-navøém.”

⁴ Matev äv tønefakhán, av Mbumbukiam-ge manqa vevezam ezoqam Aezaya, mbuk-te ge:peawam. Ndego äv gene-peawám nqægo,
 “Leg-av manqei-te ndøgo, ezoqam-qa manqa wag ndø-akhayam.

Av qane-akhayám nqægo,

‘Evezøza-qa nakhoa é-mozoto-khakheinømém.

Nakhoa ndaføyamba-qape zombøé-viæém, ndego te:geav.

⁵ Manqei tømbovav ate ndægo, manqei nøme bètø-awáp, neka manqei popotap ate ndægo, bømøkuiáp.

Nakhoa ndøkhafigeapet, bèndaføyá, neka nakhoa ndø-asøtavet bēgevøem.

⁶ Yaq ezoqa ewaqape, Mbumbukiam-qa khandi etoam matev ndøqeivím.’ ”

⁷ Ezoqa kopoáv, ibøkha iz ndape-qa ginduzav, Zion-te. Geté ti-te ndigu, khokho sa ginduzav, ndego áv gezømbe-manqatám nqægo, “Zo waza soqøsoqa. Ge zô, ndozo-matavap? Zo é-ndozó-khokhoz, Mbumbukiam-qa qaqa tøfakhan?”

⁸ Matev eqeieqei vøkhæ-matønømém. Yaq mokho tøfakhan ndøgo, tø-unimanqatín ndógo, zo unimanqatin zoqambúz, Mbumbukiam-te. Neka zøkeza mokho-mba ndømanqáté, av nqægo, ni Mbumbukiam gēngiænoāk, zapa ndøgo, ni Eibleem-gí zī. No nqazó-manqate: Mbumbukiam kopømbaqapé, nginik nandi manqat mba zø-eín. Yaq segé-Eibleem-gí-zi-íz.

⁹ Ila khakheinøváp. Tae ndóbóu. Zapa-té qanømú-løvuvøemét. Gekha tæe ndøgo, nanga eqeieqei vi:mav ndøgo, gébouím, gøinam-te vønqagimēm.

¹⁰ Yaq ezoqa ewaqape, manqat gimboyogem, áv gimbø-bevøpém nqægo, “Av tægoat ndægo, yaq ni gekha nígonēm?”

¹¹ Yaq Zion gezø-qavøiu, “Gekha ezoqám ndego, ndabua menas tømbo goat, nøme tæabembo-etoám ndego, ndabua mbain ndego. Neka gekha ezoqám ndego, lou tømbo goat, yá bembo-etoám ndego, lou mbain ndego.”

¹² Até teks moni upøgim ezoqám-a, ibøkha iz ndape-qa vøndōzav. Yaq Zion gimbo-bevøpem, “Nøméndim ezoqam. Gebâ ni? Gekhâ nígonēm?”

¹³ Yaq gezø-qavøiu, “Zo ezoqam-te, teks moni ndozo-upøgim, zo nøme khokho ndø-upøgím. Sà tø-upøgím ndigu, av gaman iziz ge:ve.”

¹⁴ Até nakhag ezoqám-a, Zion gimbo-bevøpem, “Gebâ ni? Gekhâ nígonēm?”

Yaq gezø-qavøiu, “Ezoqa moni etoam-qa yaq-te ndøtøpøtøzát. Neka meakha manqat ndømanqáté, ezoqam-qa yaq-te, ti-te moni upøgim nonqo. Ság, moni ndigu, gaman-te ndozo-upøgim.”

¹⁵ Ezoqa ewaqape, khandi etoam ezoqam-qa mo:kewagám. Yaq ndigu Zion-qa matev giqeivim, gø:bevøpém, “Eisa. Ngenek Mesayá agegó, ndego ezoqam, Mbumbukiam tendokhofotav, ni tekhandi:n.”

¹⁶ Geté Zion gèzø-ovøyám, gezø-eín, “No Mesayá mbá. No zo ibøkha iz, ibøkhá qazømbe-etoumít. Geté ndego, noqa zita-te ngegeav, ndego no ùnime:løvumbám. No ezoqa khæpe nøte-khapelavøqase-én. Até nqanek sasae khapelavøqasé-a, no teqa tamak khofoe-te tæmbotøke, no kopømba mbain. Ndego zo ibøkha iz, Nqova Mbomambaqapé neka gøina wageáp gezømbé-etoumát. ¹⁷ Ndego andé wit nanga evem ezoqam me

mé:geáv. Wit evem nonqo ndø-ndapaváv. Yaq wit nanga ndø-evém, neka louzi nonqo ndigu, lou nqeitam nonqo khoev-té genø-nqeisám. Geté tag ndøgo, gøinam-té genølvutam. Ta gøinam ndøgo, miavmiav ndøwageáp. Khouvøemáv.”

¹⁸ Zion ezoqa guguna manqat vinivinimbá gezø-manqatam, kopoáv, neka Mbumbukiam-qa Manqat Mbomambaqape vøe-zømesimam.

¹⁹ Elod-qa yaq-te, ndego kawa ezoqam, Zion áv gene-eín nqægo, “Ngenek manqa-zapa ndøgó, namba qawan-guzas, Elodias, sa geviwam, vø-oki neka matev soqøsoqa nøme kopoav vømatanam.” ²⁰ Yaq vaev-te, Elod matev soqa nøme mba mo:matanám, ndøgo Zion ndimbula-te ge-utav.

Yesu ibøkha iz gendap

(Met 3:13-17; Mak 1:9-11)

²¹ Zion ezoqa ewaqape ibøkha iz gezø-etoumat, yaq até Yesú-a, ibøkha iz vøndap. Yaq Yesu ate av-té ge:guligulimat, yan tønemboqóé. ²² Yaq Nqova Mbomambaqape ndovís, te-te vø:qom. Bugug andé kuvøkuvuám. Yaq yan-te ndo:go, manqa wag ndofakhán. Av qande-eín nqægo, “Qo nogé Yó. No poev kandambá qo-te. No nøtaqambo-khafuát.”

Yesu-gi atanakha-zapazapa-za

(Met 1:1-17)

²³ Yesu Mbumbukiam-qa sasae ge:ngaz, ndego viav ande áv **30** ndægó. Ezoqa áv gini-matavupám nqægo: Ndego Zosef-gē yō.

Zosef, ndego Eli-gé yó.*

²⁴ Eli, ndego Matat-gé yó.

Matat, ndego Livai-gé yo.

Livai, ndego Melki-gé yó.

Melki, ndego Zenai-gé yó.

Zenai, ndego Zosef-gé yó.

²⁵ Zosef, ndego Matataias-gé yó.

Matataias, ndego Amos-gé yó.

Amos, ndego Naum-gé yó.

Naum, ndego Esli-gé yó.

Esli, ndego Nagai-gé yó.

²⁶ Nagai, ndego Mat-gé yó.

Mat, ndego Matataias-gé yó.

Matataias, ndego Semein-gé yó.

Semein, ndego Zosek-gé yó.

Zosek, ndego Zoda-gé yó.

3:19 3:19 Met 14:3-4; Mak 6:17-18 **3:22** 3:22 Zion 1:32 **3:23** 3:23 Luk 4:22;

Zion 6:42 * **3:23** 3:23 Glik manqat-te, nqanek manqat uni bavokho-in mbá, Eli-qa yaq-te. Zøtezat ezoqa nøme, áv gini-mataváp nqægo: Eli ndego, Meli-gé evé, ambá av nqægo, Zosef-gē evē.

27 Zoda, ndego Zoanan-gé yó.
 Zoanan, ndego Lesa-gé yó.
 Lesa, ndego Zelubabel-gé yó.
 Zelubabel, ndego Sealtiel-gé yó.
 Sealtiel, ndego Neli-gé yó.
 28 Neli, ndego Melki-gé yó.
 Melki, ndego Adi-gé yó.
 Adi, ndego Kosam-gé yó.
 Kosam, ndego Elmadam-gé yó.
 Elmadam, ndego E-gé yó.
 29 E, ndego Zosua-gé yó.
 Zosua, ndego Elieza-gé yó.
 Elieza, ndego Zolim-gé yó.
 Zolim, ndego Matat-gé yó.
 Matat, ndego Livai-gé yó.
 30 Livai, ndego Simeon-gé yó.
 Simeon, ndego Zuda-gé yó.
 Zuda, ndego Zosef-gé yó.
 Zosef, ndego Zonam-gé yó.
 Zonam, ndego Eliakim-gé yó.
 31 Eliakim, ndego Melea-gé yó.
 Melea, ndego Mena-gé yó.
 Mena, ndego Matata-gé yó.
 Matata, ndego Neitan-gé yó.
 Neitan, ndego Deivid-gé yó.
 32 Deivid, ndego Zesi-gé yó.
 Zesi, ndego Obed-gé yó.
 Obed, ndego Boaz-gé yó.
 Boaz, ndego Salmon-gé yó.
 Salmon, ndego Nason-gé yó.
 33 Nason, ndego Aminadab-gé yó.
 Aminadab, ndego Admin-gé yó.
 Admin, ndego Ani-gé yó.
 Ani, ndego Ezlon-gé yó.
 Ezlon, ndego Pelez-gé yó.
 Pelez, ndego Zuda-gé yó.
 34 Zuda, ndego Zekop-gé yó.
 Zekop, ndego Aezek-gé yó.
 Aezek, ndego Eibleem-gé yó.
 Eibleem, ndego Tela-gé yó.
 Tela, ndego Nao-gé yó.
 35 Nao, ndego Selug-gé yó.
 Selug, ndego Leu-gé yó.
 Leu, ndego Peleg-gé yó.

Peleg, ndego Eba-gé yó.
 Eba, ndego Sela-gé yó.
³⁶ Sela, ndego Kenan-gé yó.
 Kenan, ndego Afaksad-gé yo.
 Afaksad, ndego Sem-gé yó.
 Sem, ndego Noa-gé yó.
 Noa, ndego Lamek-gé yó.
³⁷ Lamek, ndego Metusela-gé yó.
 Metusela, ndego Inok-gé yó.
 Inok, ndego Zaled-gé yó.
 Zaled, ndego Malalel-gé yó.
 Malalel, ndego Kenan-gé yó.
³⁸ Kenan, ndego Enos-gé yó.
 Enos, ndego Set-gé yó.
 Set, ndego Adam-gé yó.
 Neka Adam, ndego Mbumbukiam ndøkhakheinøvém.

4

Saitan Yesu ge:khamasimat

(Met 4:1-11; Mak 1:12-13)

¹ Yesu Zoden kea-te gegoam, kha Nqova Mbomambaqapé qambøe-tønøyám. Yaq gendovesez, ndego Nqova Mbo-mambaqape, leg-av manqei-té genø-itú. ² Yaq nqova so-qaqape, teme-khamasím ndøgo. Ge:khamasimam, khøuwa ate gi-goam, fotí. Ta khøuwa foti mokho-te ndøgo, Yesu lou logemáv. Sègegoám. Yaq vaev-te, ndego ifi mbovín.

³ Yaq ndego nqova soqaqape, Yesu gembo-ein, “Qo Mbumbukiam-ge Yo toqogoat, yaq nginik nandi, manqat mba qombó-eín. Yaq segé-lou-éz.”

⁴ Geté yaq Yesu gembo-qavøiu, “Mbumbukiam-qa Manqat āv qane-peawáp nqægo, ‘Ezoqa kopømba mbaín, lou mba te:yagat.’”

⁵ Yaq ndego nqova soqaqape, Yesu olol ová genø-itú. Yaq ndego até gendegó, manqei-manqei ate ndægo vøe-omat, nqanek manqei-qape-te nqago, ⁶ gembo-ein, “Nqanek bawabawan ate nqægo, qoqá zenda-té qatóvé. Yaq qō qotó-kawaeqtát, iz kandambaqape vøqágoāt. Nqanek gigiap ate nqægo, noqá. Yaq gekha ezoqām ndego, no tønø-pøovat, tæmbo-etoam, no kopømbaqapé, sæmbó-etoám. ⁷ Yaq nakémbá, katuk qotøndó-møkuí no-te, neka voqonø-vizām, yaq nqanek gigiap ate nqægo, qoqa ndøgoát.”

⁸ Geté yaq Yesu gembo-qavøiu, “Av taoká. Mbumbukiam-qa Manqat āv qane-peawáp nqægo: Evezøza-qá iz qó-eqatát,

ndego qoge Mbumbukiam. Neka te-mba ndégo, toqombó-vizupát.”

⁹ Yaq nqova soqaqape, Yesu Zelusalem taon-té genø-itú, Mbumbukiam-qa khoev uni ova-in ndo:go vømøve, sasa mbo-ein, “Qo Mbumbukiam-ge Yo toqogoat, soqóvuáq nqáneq, atema manqei-te. ¹⁰ Zapa ndógo, Mbumbukiam-qa Manqat āv qane-peawáp nqægo, ‘Mbumbukiam tegi enzol ezoqam ndòzø-eín. Ndigu ndòqa-tøkeém. ¹¹ Yaq ndigu sogó-ndøpøqém. Yaq qoqa zenda tokhotapak, nandi-te kha geqá-khanøyák.’ ”

¹² Geté Yesu gembo-qavøiu, “Mbumbukiam-qa Manqat nøme, āv qane-eín nqægo, ‘Qo Evezøza, qoge Mbumbukiam, khamasim-te ndø-àwám.’ ”

¹³ Nqova soqaqape, teqa khamasim matev ate qægoam qamømbøe-navøem, yaq ndego Yesu sège-iváv, vøwav. Yaq khøuwa nøme eqieqei temøzømet, nqawa ndógo temékhamás.

*Yesu Gelili plovins-te sasae gengaz
(Met 4:12-17; Mak 1:14-15)*

¹⁴ Yaq Yesu Gelili plovins-té genøveséz. Nqova Mbomambaqape-qa bazaføgakh, møndu:goám te-te. Yaq teqa manqat sùgumu-panqavøemát, ta manqei-te ndøgo, ate qægoam. ¹⁵ Ndego, ezoqam, Zu ezoqam-qá guliguli khoev-té gene-zømesimám. Ezoqa ewaqape, teqa manqat gi-ewagam, ndigu gèmbo-vizupám.

*Yesu ekeza vemiav-ak gisanqawem
(Met 13:53-58; Mak 6:1-6)*

¹⁶ Yesu Nazalet vemiav-te gemat, ma ge:khouwev ndøgo, yaq Sabat khøuwa qandap, ndego guliguli khoev-té genø-ón, av ekeza matev qambøegoam. Yaq sège-itán. Mbumbukiam-qá Manqat geveam-qa ndøgoám. ¹⁷ Yaq Aezaya-qá mbuk mbo-etøomém, vø-mboqoa, manqat nøme vøqeiv. Yaq āv gene-geveám nqægo,

¹⁸ “Evezøza-gé Nqova mo:gó, no-te.

Ndego oil nømboqóuz, vøveatan. Tene-veatán ndógo, ezoqa ndigu khakha-mba ndiyage, Manqat Mbomambaqape nøté-zømesimát.

Neka ndego no nqáneq gende-khofotán. No ndimbula ezoqam nøtézmás, av nqægo, ndigu kopømbaqapé, segéfakház,

neka bøi waev mbain ezoqam vøtézmás, av nqægo, ndigu bøi nango segé:kewág.

Ezoqam ndigu, ezoqam-qa mokho-te ndu:gu, ndigu ndin-genezoat neka matev soqoŕsoqa ndizø-matanam, ndigu ndøkhandí:z.

19 No ndigu āv qazømbé-akhá nqægo, ‘Khøuwa møndøndáp. Evezøza tegi ezoqam-te, matev mbomambaqape ndómatanám.’ ”

20 Yesu nqanek manqat gumu-geveam, mbuk sasa ndøtok, mbuk keoge ezoqam nqawa vømbø-etoam, vøqom, yaq ezoqa ewaqape, Zu ezoqam-qa guliguli khoev-te gu:qonavam, bøi te-te mbá. 21 Yaq Yesu nømendim manqat ndøngáz, gezø-ein, “Mbumbukiam-qa Manqat nqanek, zo qazoyogem, qægeveam, gè-unimanqatín, nqægo khaiya.”

22 Yaq ezoqa ewaqape, teqa manqat giyogem, sègembøegøomém neka nqova zøndáf, teqa manqat mbomambaqape-qa yaq-te. Yaq ndigu gø:bevøpém, teqa yaq-te, gi-einim, “Gè, genek Zosef-gê yø?”

23 Yaq Yesu gezø-ein, “No møtenøtén. Manqat ndøgo, ezoqa ndimanqate, no zonø-einím. Av qazonømbé-einím nqægo, ‘Mulømula etoam ezoqam, qakeza kha vøkhæ-khakheinám. Matev kandakanda ndøgo, ni qeyogem, Kapenaum taon-te qoqo-matønumam, até nqané-k-a, qakeza vemiaiv-te, vømatanám.’ ”

24 Yaq Yesu nøme gezø-ein, “No unimanqatín nqazø-manqate. Mbumbukiam-ge manqa vevezam ezoqam, ekeza vemiaiv-te, ezoqa teqa manqat géyogemák.

25 No nqazø-manqate: Ilaiza geyagam, ndego Mbumbukiam-ge manqa vevezam ezoqam, yaq viav misika neka løvøyak siks vikia seke qamat, ta khøuwa-te ndøgo, ngængæm kopoáv gigoam, Izlael manqei-te. 26 Geté Mbumbukiam Ilaiza ambá av nqægo, Izlael ngængæm-tē genø-khofotáv, vømøzø-tøkē. Geté ngæmam kopo-te mbá genø-khofotáv, Zalefat taon-te guyagam, Saedon manqei-te, vømømbø-tøke.

27 Neka ta khøuwa-te ndøgo, Ilaiza Mbumbukiam-ge manqa vevezam ezoqam gegoam, kha sisi-us ezoqa kopoáv giyagam, Izlael manqei-te. Geté ezoqa kopo khakhævateáv. Sa ndégo tekhakhæv, Naeman, ndego Silia manqei-ak.”

28 Ezoqa ndigu, Zu ezoqam-qa guliguli khoev-te giqonavam, nqanek Yesu-qa manqat giyogem, ndigu mbøni zønqosøgím. 29 Yaq até gindigonem, vemiaiv bavokhó ginøngeatømém. Yaq manqei khavoe-té ginø-ituím. Tiqa vemiaiv, manqei poyat-té qagoám. Yaq ndigu ambá timø-oginamín ndøgo. 30 Geté Yesu ezoqa ewaqape, sège-keqazotát. Livin-mbá sugumát, vømøfakhan.

4:22 4:22 Luk 3:23; Zion 6:42 4:24 4:24 Zion 4:44 4:25 4:25 1 King 17:1, 7

4:26 4:26 1 King 17:8-16 4:27 4:27 2 King 5:1-14

Yesu ezoqa nqova soqa gembon-geatam
(Mak 1:21-28)

³¹ Yaq Yesu Kapenaum taon-té genowáv, Gelili plovins ndogo, neka Sabat khouwa-te, ezoqa vomē-zomesim. ³² Yaq ezoqam ndigu, teqa manqat giyogem, mbøni zólév. Zapa ndogo, ndego Mbumbukiam-qá iz-té neka bazafogakh-té gene-zomesimát.

³³ Ta guliguli khoev-te ndogo, ezoqa kopo møndu:goám. Ndego nqova soqa mbøigoám. Yaq ndego kandambaqapé sege-akhá, ³⁴ “A? Yésu, Názalet-ak! Gê, qo ni gekha qonígū? Ni ngiænoat-qá qotøndóqav? No mōtenōtén, qo gekha ezoqām. Qo Mbumbukiam-gé Ezoqa Ndaføyamba-qapé.”

³⁵ Yaq Yesu ndego nqova soqa, gembøe-khafén, gembø-ein, “Qo manqat tia! Mōqotōndo-fakháq, qo nanda ezoqam-qa mokho-te ndoqotu:gu.” Yaq ndego nqova soqa, até gendego, ndego ezoqam, manqei-té genø-ogiú, sasa ndøfakhan. Yaq ge:fakhan, ndego teqa kha ngi:wateáv.

³⁶ Yaq ezoqa ewaqape nqova ndafe kandambá. Av gini-einim nqægo, “Ngenek ezoqam. Teqa manqat viní. Andé iz akhae ezoqam-qá manqa manqaté. Taqa bazafogakh kandambá. Ndego nqova soqøsoqa, manqat mba zømanqaté. Yaq ndigu sègendo-fakhazín.”

³⁷ Yesu nqanek matev gego, yaq teqa emanqat sùgumu-panqavøemát, vemivemiav ate qægoam, ta manqei-te ndogo.

Yesu ezoqa kopoav gekhakhæz
(Met 8:14-17; Mak 1:29-34)

³⁸ Yesu Zu ezoqam-qa guliguli khoev gendo-ivav, yaq Saemon-qá khoev-té genowáv. Khoev-te ndogo, Saemon-gu zimpuka, ngusu tatas enqoni mbogoám. Tatas kandambá. Yaq Yesu tøke-qa mboviømém, tuqa yaq-te. ³⁹ Yaq ndego tuqá avønin-té genø-itán, sasa mo:foe, enqoni ndogo, ivøve manqat vømbø-ein. Yaq enqoni sègembo-navøém. Yaq ndugu até gundigu, gè-itán, ndigu lou vøzøta.

⁴⁰ Yaq khouwa gesinanat, ezoqa ewaqape, ekeza ezoqam, ndigu enqoni vinivinimba qazøgoam, Yesu-té gindu-itúb. Yaq zenda zømbø-awám, vøkhakheinøvem. ⁴¹ Ezoqa nøme kopoáv, nqova soqøsoqa zøfakhatát. Akhayam-ús. Av gini-akhaemám nqægo, “Qo Mbumbukiam-gé Yó!” Geté Yesu gèzømbe-khafén neka takeáv, manqat nøme ti-einim. Zapa ndogo, ndigu nqova soqøsoqa møndæzøtéz, Yesu, ndego Mesayā.

Yesu vemivemiav nøme-te, Mbumbukiam-qa Manqat ge:zømesimat
(Mak 1:35-39)

⁴² Khøuwa nøme, qæñqøovat, Yesu taon tène-iváv. Yaq ezoqam-av manqei-té genøwáv, vømø-yakhapus-mokhomba-ev. Geté ezoqa gëmbovawát. Yaq gi-ometam ndøgo, ndigu keseiwat-qa mbogoám. Manqei nømte, ambá géwavák. ⁴³ Geté Yesu gezø-ein, “No Manqat Mbomambaqape, Mbumbukiam-qa Megeat Matev-qa yaq-te, até vemivemiav nømte-té-a, bàmē-zømesím. Mbumbukiam ta zapaya nqáneq gende-khofotán.”

⁴⁴ Yaq Yesu até Zu ezoqam-qa guliguli khoev nømte-té-a, vemiav vinivinimba-te qapuatat, Zudia plovins-te ndøgo, Mbumbukiam-qa Manqat vømē-zømesim.

5

*Yesu tegi pæv ezoqam, ande gezømbe-akha
(Met 4:18-22; Mak 1:16-20)*

¹ Khøuwa nøme, Yesu Genesalet kewan* ndøgeg-té geyám. Ezoqa me-zømesimát. Ezoqa kopoáv gindupindam. Mbumbukiam-qá Manqat ndø-ewagát. ² Yaq pu-te ndøgo, Yesu khagua menas ndøqeív. Voe nqagim ezoqam ndø-asæmém. Ndigu voe ndøsunguzát. ³ Yaq khagua nømte qa-asæam, Yesu tunuketáo ndøgo. Ndøgo Saemon-qá khaguá. Yaq gembo-ein, “Elavøqase vøndosøkúz.” Yaq Yesu khagua-té gunu:qóm, ezoqa ewaqape Mbumbukiam-qa Manqat sasa me-zømesim.

⁴ Yesu manqa manqate qamømbøe-navøem, yaq ndego Saemon āv gembøe-ein nqægo, “Ananá qazonø-tiním, voe vømø-nqagem.”

⁵ Yaq Saemon gembo-qavøiu, “Kándambaqape. Lova seke qapøistat, ni sasae kandá qeigoat. Voe amba niti-nqagimát. Zongøyam kopo ndafeáv. Geté ság, av qo qoqote-ein ndægo, voe ndænqág.” ⁶ Yaq av gi:gonem ndægo, zonga kopoav-qapé gizømbe-ndap. Voe ambá vøkeqavøemin. ⁷ Khagua nømte, voe nqagim ezoqa nømte møndøbøetám. Yaq ndigu tøke-qa zø-akhá. Yaq gindutinim, zonga khagua menas-té ginø-geabám, até vømøzø-tøtvøbam. Khagua ambá vøzø-geovøemin.

⁸ Yaq Saemon Pita, nqanek matev geqeiv, ndego katuk ndømøkuí, Yesu-qa megemege-te, vømbo-ein, “Evézøza. Noqa avønin-te ndøyá. Zapa ndøgo, no manqa-zapa-us ezoqám.”

⁹ Ndego nqanek manqat ge-ein, zapa ndøgo: Ndego neka ezoqa nømte, te namba gi:goam, ndigu nqova ndafe kandambá, zonga kopoav-qape gizømbe-ndap. ¹⁰ Até Zems neka Zión-a, ndigu Zebedi-gi nakheis, Saemon namba gi:sasaetam, nqova vøzøndaf.

4:44 4:44 Met 4:23 **5:1** 5:1 Met 13:1-2; Mak 3:9-10 * **5:1** 5:1 Nginik kewan-qa iz nømte: Gelili kewán **5:5** 5:5 Zion 21:3-8

Yaq Yesu Saemon āv gembøe-eín nqægo, “Qo møe ndøgō. Qo ndakin ambá av nqægo, zonga qótakhasāt, geté ezoqa qótakhasāt.” ¹¹ Yaq ndigu até gindigonem, khagua neka gigiap ate qægoam, sège-iváv, Yesu sasa mbopaevem.

*Yesu kha sisi-us ezoqam gekhakheinøvem
(Met 8:1-4; Mak 1:40-45)*

¹² Yesu vemiaiv nøme-te gegoam, yaq ezoqa møndøgoám. Teqa kha ate qægoam, kha sisi-ús. Yaq Yesu ge-omet, ndego teqa megemege-te, ekeza kha, manqei me:laváo, bugug até manqei-té, vømbōviam, “Evézøza. Ambá qokhakheinømbemín. Poev taqagoat, qo kopømbaqapé, toqo-khakheinømbem.”

¹³ Yaq Yesu zenda mbøevé, vømbō-ein, “Nqanøpoév. Qo vø-eqeieqei-éq.” Yaq nqova mbaín, ndego ezoqam, kha sisi sègembo-navøém.

¹⁴ Yaq Yesu manqa āv gembøe-løvuá nqægo, “Ezoqa nøme zø-eín. Geté Mbumbukiam-gé iziz ezoqam-té qonóqáv, bemøqamekh, neka Mbumbukiam-te etoam matev vømøgo, av Mozes gezømbe-ein ndægo. Yaq ezoqa tiabiti-zøté, av nqægo, qo mòqo-eqeieqei-éq.”

¹⁵ Yesu ndego ezoqam møndøgugú, geté teqa emanqat sège-panqavøemát. Yaq ezoqa kopoáv gindu-okhoam te-te. Ndigu teqa manqat yoge-qa ndøgoám, neka khakhæzat-qa vøgoam, ndigu enqoni qazøgoam. ¹⁶ Geté Yesu ezoqam-av manqei-té genøwavín, vømø-guligulimin.

*Yesu kagi ezoqam gekhakheinøvem neka manqa-zapazapa
vømbō-evøzam
(Met 9:1-8; Mak 2:1-12)*

¹⁷ Khøuva nøme, Yesu ezoqa Mbumbukiam-qa Manqat ge:zømesimat, Felisi ezoqam neka Mozes-qa guguna manqat nømendim ezoqam, møndø-qonavám. Nøme Gelili plovins-té ginduzáv, vemivemiaiv ate qægoam, neka nøme até Zudia plovins-té-a neka Zelusalem taon-te vøndø-okhoam. Yaq Evezøza Mbumbukiam-qa bazaføgakh, enqoni-us ezoqam khakheinøvem nonqo, møndøgoám, Yesu-te.

¹⁸ Yesu ezoqa ge:zømesimat, yaq ezoqa nøme tinduzáv ndøgo. Kagi ezoqam ndø-eqeitavún. Ambá khoev mokho-té ginø-ndafemín, Yesu-qa megemege-te vø:veemín. ¹⁹ Geté ndigu nakhoa qeiviáv, vøe-øz. Zapa ndøgo, ezoqa khápumu-khouwéz. Yaq até gindigonem, khoev ová ginøqavíg, yaq ova ndo:go, ma Yesu ge:qotam, nqa vømø-løozem. Yaq ndego ezoqam sège-føløtvém, kita-ús, ezoqa ewaqape-qa livin-te, Yesu-qa megemege-te. ²⁰ Yesu tiqa unimanqatin geqeiv, yaq

ndego ezoqam āv gembøe-eín nqægo, “Nófu! Qoqa manqa-zapazapa, møndøqa-navøém.”

²¹ Yaq Mozes-qa guguna manqat nømendim ezoqam neka Felisi ezoqam, nqanek manqat giyogem, ndigu āv ginibónd nqægo, “Gekha ezoqám ngenek, Mbumbukiam-qa iz ngengenøitit? Ezoqam-qa manqa-zapazapa, Mbumbukiam yakhapús, ndezø-evøzam.”

²² Yesu é-møndæ-otév, av ndigu gi:matavupat. Yaq gezø-ein, “Zo gekha zapá, zoqa mbøni-te av ndøzøte-matavupit? ²³ Gê, gekha manqát ndøgo, føgakh mbain? Ndógò, no ngenek ezoqam tæmbo-ein, ‘Qoqa manqa-zapazapa møndøqa-navøém,’ o ndógò, tæmbo-ein, ‘Mòqo-itán, neka okho vøngaz?’ ²⁴ Geté no ndakin nótézómás, Ezoqam-ge Yo, bazaføgakh nqambógò, ezoqa manqa-zapazapa tezø-evøzam, nqanek manqei-qape-te.”

Yaq Yesu ngenek kagi ezoqam, āv gembøe-eín nqægo, “No nqataqá-manqate. Mòqo-itán, kita vøkhazo, khoev-te sasa ndøqav.” ²⁵ Yaq nqova mbaín. Ndego ezoqa ewaqape-qa bøi-te, sège-itán, kita vøkhazo, khoev-te sasa ndøwav. Mbumbukiam-qa iz até go:eqatát, gemat. ²⁶ Yaq ezoqa ewaqape, nqova ndafe kandambá. Mbumbukiam-qá iz ndøeqaném. Yaq āv gini-manqatát nqægo, “Ni nqægo khaiya, matev viní qaziqevim.”

*Yesu Livai gembo-akha, tembopavat
(Met 9:9-13; Mak 2:13-17)*

²⁷ Taqa zita-te, Yesu vemiav ge:ivavtat, ndego teks moni upøgim ezoqam ndø-omét. Teks upøgim khoev-qase mokho-té gunu:qotám. Teqa iz Livái.† Yaq Yesu āv gembøe-eín nqægo, “No qonøndó-páev.” ²⁸ Yaq Livai até gendego, vømbøpaev. Gigiap ate qægoam, sège-iváv.

²⁹ Yaq Livai lou kandambaqape ndølóg, ekeza khoev-te. Yesu mbokhanakhanákh. Teks moni upøgim ezoqam neka ezoqa nøme kopoáv, teqa lou loge-te gindupindam. ³⁰ Yaq Felisi ezoqam neka Mozes-qa guguna manqat nømendim ezoqam, ndigu Felisi ezoqam-te ginøzaz, qaqa ndøgoném, Yesu-gi paev ezoqam-te, gizø-ein, “Gekha zapá, zo teks moni upøgim ezoqam neka manqa-zapazapa-us ezoqam namba, ibøkha nqazøte-izit neka lou namba nqazøte-loget?”

³¹ Yaq Yesu gezø-qavøiu, “Ezoqam ndigu enqoni mbain ndigu, ndigu mulømula etoam ezoqam mbain tøgoat, kopømbá. Geté enqoni-us ezoqam bezøgó, mulømula etoam ezoqam. ³² No ambá av nqægo, ezoqa eqeieqei akhayam-qa nøgeavün,

tiqambuz. Geté no manqa-zapazapa-us ezoqam akhayam-qa nõgeavún, vøndó-qambūz.”

*Yesu lou logemav matev-qa yaq-te gimboe-bevøpem
(Met 9:14-17; Mak 2:18-22)*

³³ Ezoqa nõme, Yesu āv gimboe-einím nqægo, “Zion-gi paev ezoqam, lou logemav matev ndøgoatún, vøguligulimatun. Até Felisi ezoqam-gi paev ezoqám-a, vøgoatun. Geté qogi paev ezoqam, matev av nqægo gonemáv. Ndigu lou sège-logatún, neka ibøkha vø-izumatun.”

³⁴ Yaq Yesu yaya zø-etá, taqa yaq-te, gezø-ein, “Ge zô ndozomatavap, ezoqa sæva te-oki, yaq zifuap lou loge-te tekhatob, ndigu zifuap kopømbâ, lou logemav matev ndøgonem, ndego ti namba ti:goat? Av taoká. Ndigu lou logemav matev gégonemák. ³⁵ Geté khøuwa ndøfakház. Yaq ndego ezoqam, sævam ge-oki, ndøndafém, ti namba nde:go. Yaq tegi zifuap lou logemav matev, ta khøuwa-te ndøgo tinigoát.”

³⁶ Yaq Yesu yaya nõme zø-etá, gezø-ein, “Ezoqa kopømba mbáin, ndabua ndakinak tekeqa, yaq ta mbewat ndøgo, nqawønege ndabua-tē gemøtøkē. Zapa ndøgo, av toqotego nqægo, yaq ndabua ndakinak segemø-soqá, neka ndabua mbewat ndakinak gemø-kopømbayák, nqawønege ndabua namba.

³⁷ Neka ezoqa kopømba mbáin, waen ndakinak, awenege søvakha ngusum-te te-ewa. Zapa ndøgo, awenege søvakha ngusum-te toqo-ewa, yaq waen tøpopon, ndigu gékeqáz. Yaq waen vøqouvøēm, neka søvakha ngusum vøsoqoēz. ³⁸ Geté waen ndakinak, søvakha ngusum ndakinak-té qotúqóuz.

³⁹ Geté unimanqatín, gekha ezoqám ndigu, waen awenege gi-izumatun, ndigu waen ndakinak gèzømbo-qasiín. Ndigu āv gini-einimín nqægo, ‘Qanimav ndøgo, awenege.’ ”

6

*Yesu ndego kawá, Sabat khøuwa
(Met 12:1-8; Mak 2:23-28)*

¹ Sabat khøuwa nõme, Yesu ekeza paev ezoqa namba, khæe mokho-té gunu-apát. Yaq tegi paev ezoqam, wit nanga ndøvingisømém, sasa ndøtítisam, tag vøkhofovøem, mokho sasa ndølouz. ² Yaq Felisi ezoqa nõme, tiqa matev giqeivim, ndigu āv gizømbe-eín nqægo, “Gekha zapá, zo wit nanga ndozo-vingisumit? Khafeáp nanda, Sabat khøuwa-te sasae av nqægo toqogot.”

³ Yaq Yesu gezø-qavøiu, “Ge zô, emanqat mozó-geveømem, av Deivid ge:matanam, tegi ezoqam namba, ifi qazøvin?”

⁴ Mbumbukiam-qá khoev-té genø-ón, flawa vømøndō-upøzo, ndigu lou-qase-te go:-abam, Mbumbukiam-gi, yaq sasa ndølouz, neka ndigu ezoqam, te namba gi:goam, vøzø-etoam. Matev av nqægo khafeáp. Mbumbukiam-gí iziz ezoqam mba zø-mboqoatám, nginik flawa tilouzat.” *

⁵ Yaq Yesu gezø-ein, “Ezoqam-ge Yo, ndego kawá. Sabat khøuwa, ndégo teno-kawaevát.”

Yesu ezoqam pingim qambowau, gekhakheinøvem
(Met 12:9-14; Mak 3:1-6)

⁶ Sabat khøuwa nøme, Yesu Zu ezoqam-qa guliguli khoev-te gemat, ezoqa ge:zømesimat, ezoqam møndøgoám. Teqa nakeamo pingim, gembowau. ⁷ Yaq Felisi ezoqam neka Mozes-qa guguna manqat nømendim ezoqam, Yesu bøi mba mbøeveém, ndego ezoqa peté-khakheinøvēm penømakhaya, Sabat khøuwa-te. Zapa ndøgo, ndigu Yesu manqa ovøyam-te vee-qa mbogoám. ⁸ Yesu é-møndæ-otév, ndigu ande gekha me mbómataavupam. Yaq ndego ezoqam, pingim qambowau, āv gembøe-ein nqægo, “Qoté-itān. Yaq ezoqa ewaqape-qá megemege-té qoqonó-itán.” Yaq ndego ge-itān, sasa ndøwav, ezoqa ewaqape-qa megemege-te vømø-itan.

⁹ Yaq Yesu ndigu Felisi ezoqam neka Mozes-qa guguna manqat nømendim ezoqam gezøbevap, “Ge zô, ndozo-matavap. Gekha matév ndøgo, Sabat khøuwa-te toqogo, kopømba? Ndøgò, matev eqeieqei toqogo, o ndøgò, manqa-zapa toqogo? Ndøgò, ezoqa toqo-khandi:v, o ndøgò, teqa yage toqongiu?”

¹⁰ Yaq Yesu sège-qambuním, ezoqa ewaqape vøzømet, yaq pingim wau ezoqam gembo-ein, “Pingim qoté-ovøyām.” Yaq ndego ezoqam, pingim gè-ovøyám. Sègembo-eqeieqei.

¹¹ Yesu matev av ge:matanam, yaq Zu megetapak, qaqa kandambá gigonem, neka yakhapus mokho-mba gibond, “Ni ngenek gekhā zimbogonēm?”

Yesu tegi u-anim tuelv gevevesam
(Met 10:1-4; Mak 3:13-19)

¹² Ta khøuwa-te ndøgo, khøuwa nøme, Yesu manqei poyat-té genøqavíg, vømø-guligulim. Yaq lova seke qamat, Mbumbukiam-té genø-akhaemát. ¹³ Yaq qanaqanus qandopave, ndego ekeza paev ezoqam ndømøváb, ezoqa tuelv vøvevesam. Ndigu ezoqa tuelv, u-anim zø-akhá.

¹⁴ Ezoqam gevevesam ngínik: Saemón. Iz nøme gembo-akha, Pitá. Neka tege eveqase Endlú. Neka nøme Zéms, neka Zíon, neka Filíp, neka Batolomeú, ¹⁵ neka Metiú, neka Tomás, neka Zems nømē. Ngenek Zems, Alfius-gé yó. Neka Saemōn

6:4 6:4 Lev 24:5-9 * **6:4** 6:4 Deivid av ge:matanam ndægo, yaq ezoqa teqa matev, soqain veweáv. Yaq nakémbá, Yesu teqa yaq-te, nqanek manqat ge-ein.

nømē. Ngenek Saemon, Zelot ezoqam ndøgoám. ¹⁶ Nøme Zudás. Ngenek Zems-gé yó. Neka nøme Zudas Iskaliót. Ezoqam ndégo, vaev-te Yesu tegi qaqa ezoqam-qa zenda-te geve.

Yesu Mbumbukiam-qa Manqat ge:zømesimat neka enqoni-us ezoqam vøkhakheinøvem

(Met 4:23-25)

¹⁷ Yesu tegi u-anim namba, manqei poyat-te ginduvís, yaq manqei gev-te gimøwan, tegi paev ezoqa nøme kandambá gindupindam. Neka ezoqa nøme kopoáv, Zudia plovins-té ginduzáv, vemivemiav ate qægoam, neka Zelusalem taonte vøndōzav. Até ndøgó-a, Taya neka Saedon taon avønin, ndaola-te ndøgo, vøndōzav. ¹⁸ Ndigu tindi-okhoám ndøgo, Yesu-qa manqat ndøyogém neka vøkhakhæz, ndigu enqoni qazøgoam. Yaq ezoqam ndigu nqova soqøsoqa gizømbu-goam, Yesu vøkhakheinøvem. ¹⁹ Ezoqa ewaqape, Yesu kha khanøzam-qa mbogoám. Zapa ndøgo, bazaføgakh ndofakhatám te-te, ezoqa ewaqape vøkhakhæz.

Gekha ezoqám ndigu, khanakhanakh tøzøgoat, neka gekha ezoqám ndigu, tisoqoez

(Met 5:1-12)

²⁰ Yaq Yesu ekeza paev ezoqam ndøwabám, gezø-ein, “Zo khanakhanakh mbá qanegó, zo gigiap-av ezoqam.

Zapa ndøgo, Mbumbukiam-qa Megeat Matev, zoqá.

²¹ Zo khanakhanakh mbá qanegó, zo ndakin ifi ndøzøvinam.

Zapa ndøgo, zo ndøzø-ewéz.

Zo khanakhanakh mbá qanegó, zo ndakin ndozo-eivam.

Zapa ndøgo, zo khanakhanakh møzø-asótáv.

²² Unimanqatín, zo khanakhanakh mbá qanegó, zo Ezoqam-ge Yo zapaya ndisanqaza neka ndøzømbø-qasi:v neka zoqa manqat ndiponqom neka zoqa iz ndingenøiwat.

²³ Matev av nqægo tøfakhan, yaq sègekhoúm, neka gè-ogiám. Zapa ndøgo, Mbumbukiam yaq-fia møndøzømbø-nøzá, yan-te nqo:go. Matev ndøgo, zo-te ndimatanam, até kopó, av tigi atanakha-zapazapa-za, Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam-te gi:matønumam.

²⁴ Geté zo, mðzo-soqoéz, gigiap kopoav ezoqam.

Zapa ndøgo, zo yage eqeieqei mðzotumu-ndapém. Nøme mbáin.

²⁵ Neka zo, mðzo-soqoéz, zo ndakin lou ndøzø-ewezat.

Zapa ndøgo, zo ifi møzøvinám.

Neka zo, mðzo-soqoéz, zo ndakin khanakhanakh mba ndøzø-asøtøve.

Zapa ndógo, zo mbøni vaev-té qazó-waniapát neka zó-eivumát.

²⁶ Neka zo, mðzo-soqoéz, ezoqa ewaqape zoqa iz ndiqawat. Matev ndøgo, zo-te ndimatanam, ndøgo até kopó, av tigi atanakha-zapazapa-za, khokho Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam-te gi:matønumam.”

Zogi qaqa ezoqam-te, kuku bezøgó
(Met 5:38-48; 7:12a)

²⁷ Yaq Yesu manqat nøme gezø-ein, “Geté zo ezoqam, zo noqa manqat nqazoyoge, no nqazø-manqate: Zo kuku bezøgó, zogi qaqa ezoqam-te. Neka matev eqeieqei zømatanám, ti-te ndigu, zo ndisanqaza. ²⁸ Ezoqa tiqa manqa manqat-te, zo soqain-te ti-abumat, yaq zo äv qane-guligulím: Mbumbukiam matev eqeieqei bezø-matanám. Neka gèzø-guligulím, ndigu zo yage føgøføgakh ndizø-etoam.

²⁹ Ezoqa tømøi teqatøkub, yaq sège-qambúq, yaq betaqā-tøkub. Neka ezoqa qoqa ndabua tendap. Ság! Até ndabua nømé-a, bèndáp.

³⁰ Gekha ezoqām ndego, gigiap-qa teqaviam, sègembo-etoám. Neka gekha ezoqām ndego, qoqa gigiap sa tendap, nqawa ndape-qa ndøgó. ³¹ Gekha matèv ndøgo, zo ndøzøpoev, ezoqa zo-te timatønumat, zo matev äv tozozømbé-matønumát.

³² Zo kuku ti-te mba tøzøgoat, ndigu zo-te kuku ndøzøgo, yaq ge zó ndozo-matavap, zoqa matev viní? Eqeieqei-qapê? Av taoká. Até manqa-zapa-us ezoqám-a, kuku ndøzøgó, ti-te ndigu, kuku ndøzøgo.

³³ Neka ge zó ndozo-matavap, zo matev eqeieqei ti-mba ndigu tozozø-goat, ndigu matev eqeieqei ndimatanam zo-te, yaq zoqa matev viní? Eqeieqei-qapê? Av taoká. Até manqa-zapa-us ezoqám-a, matev äv tinigoatún.

³⁴ Neka ge zó ndozo-matavap, zo gigiap ti-mba ndigu tozozø-etoumat, zo ndøzøte-zøtezat, ndigu nqawa ndøzø-qavøiü, yaq zoqa matev viní? Eqeieqei-qapê? Av taoká. Até manqa-zapa-us ezoqám-a, gigiap møndø-etoumatún, yaqyaq-a. Yaq ndigu gigiap ate ndægo, nqawa tonqogim-qa ndøgonemín.

³⁵ Geté, zo kuku bezøgó, zogi qaqa ezoqam-te. Neka matev eqeieqei zømatanám. Gigiap yaq-mbá segezø-etoám. Neka nqawa qavøiwat-qa ndøgó. Zo av tøzøte-matønumat ndægo, zo yaq-fia kandambaqape ndòzomø-ndapém. Yaq Mbumbukiam, ndego Eqeiwat-Qape, zo ekeza nakheis mé:zæb. Zapa ndógo, até ndegó-a, matev eqeieqei zømatønumatún, ndigu ike manqat manqatemav ndigu neka ndigu ezoqa soqøsoqa. ³⁶ Ezoqa nøme-te, tanakh bezøgó, av zoge Zøve yan-te ngo:go, tanakh ndømbøego.”

Ezoqa nøme ndøvøozòdt
(Met 7:1-5)

³⁷ Yaq Yesu manqat nøme gezø-ein, “Zo ezoqa nøme ndøvøozòdt. Yaq Mbumbukiam até zó-a gévøozoák. Neka ndømanqàté, av nqægo, ezoqa nøme ndigu ùnime-soqøsoqoezām. Yaq Mbumbukiam até zoqá yaq-té-a, av nqægo gé-einák. Ezoqam-qa manqa-zapazapa, sà bezømbo-naváp. Yaq Mbumbukiam até zoqá manqa-zapazapá-ya, segembøé-navøém. ³⁸ Gè-etoám, ezoqa nøme-te. Yaq Mbumbukiam zo ndøzø-etoám. Kandambá gezømbé-etoám. Kopømba ande av lou ndægo, ezoqa ava-te tenqeitavet, gétøvøgimít, vømótovā, neka vømó-qoqovøēm. Av ezoqa tozozømbe-etoumat, zo Mbumbukiam āv tezømbé-etoám.”

³⁹ Yaq Yesu yaya zø-etá, gezø-ein, “Bøi waev mbain ezoqam, kopømba mbaín, bøi waev mbain ezoqa nøme te-itu. Av tægoat ndægo, yaq ndigu ezoqa menas, manqei ozu-te até sugumú-o:áz. ⁴⁰ Paev ezoqam kopømba mbaín, tege nømendim ezoqam teløvuam. Geté gekha ezoqām ndego, nømendim matev ate ndægo tumundap, ndego āv tenégoát, av tege nømendim ezoqam nde-go.

⁴¹ Gekha zapá, qafu-qa bøi-te, kupuk-qase ndoqoqeivi, geté tae-qape ndøgo, qakeza bøi-te nandaqa-genøe, qo qeivupāv? ⁴² Gekha zapá, qafu av ndoqombøe-manqate, ‘Nøfu, kupuk-qase bøi-te nandaqa-genøe, nøtaqāliv,’ geté qakeza bøi-te nandav, qo tae-qape qeiviāv, nandaqa-genøe? Qo khavozam ezoqām. Bugukhokhof nándav, toqólív, tae-qape, qakeza bøi-te nandaqa-genøe, eqeieqei voqókewāg. Yaq váev qafu-qa bøi-te, kupuk-qase ndøugu, toqoliv.”

Tae nanga eqeieqei o soqain toqoqeiv, yaq soqoté-qatéq, av nqægo, tae ndøgo eqeieqei o soqain
(Met 7:16-20; 12:33-35)

⁴³ Yaq Yesu manqat nøme ge:zømas, gezø-ein, “Tae eqeieqei, nanga soqøsoqa géviamák. Neka tae soqain, nanga eqeieqei géviamák. ⁴⁴ Tae nanga toqoqeiv, yaq soqoté-qatéq, tae ndøgo eqeieqei o soqain. Bøning fakiafakia-us-te, kopømba mbaín, nanga mbomømboma, kopømba ande av fig ndi:gu, toqo-vingisam. Neka khouwe-khouwe-te ndøgo, kopømba mbaín, gleips toqo-løvus. ⁴⁵ Yaq matev até kopó. Ezoqa eqeieqei, matev eqeieqei ndøgoatún. Zapa ndøgo, teqa mokho-te, matavap eqeieqei mbøigú. Geté ezoqa soqaqape, matev soqøsoqa ndøgoatún. Zapa ndøgo, teqa mokho-te, matavap soqøsoqa mbøigú. Unimanqatín. Gekha matavāp

ndøgo, ezoqam-qa mokho-te qamømbø-tøva, ndego ndøgo tēmanqatát.”

*Khoev puanam matev menas-qa yaya etæ manqat
(Met 7:24-27)*

⁴⁶ Yaq Yesu manqat nøme ge:zømas, gezø-ein, “Gekha zapá, no Evezøza ndozonø-akhayam, getē matev gonemāv, av no nqazømbe-manqate? ⁴⁷ Gekha ezoqām ndego, no-te tendowav, noqa manqat vø-ewāg, neka o-mba vó:ndāp, no nøtézømás, ndego andē gekha ezoqām. ⁴⁸ Ndego ezoqam, kopømba ande av ndé:go, khoev manqei føgakh-te gewev. Uk ge-asøzam, até pakoa-té. Yaq khouwat qandowav, khamøe qando-okhoam, ndøgo kopømba mbaín, tønqonaz. Zapa ndøgo, khoev føgakh-qapé qawevam. ⁴⁹ Geté gekha ezoqām ndego, noqa manqat sa te-ewagat, gete o-mba ndapeav vøgoāt, ndego kopømba ande av ndé:go, khoev qoq-te gewev, uk sa go:føløzam. Yaq khouwat qandowav neka khamøe qando-okhoam, sègemø-khawá. Khoev ùnime:-ngiú.”

7

*Yesu Lom nakhag kawa ezoqam-ge sasae ezoqam
gekhakhæv
(Met 8:5-13)*

¹ Yesu teqa nømendim manqat qamømbøe-navøem, ezoqam-te, yaq Kapenaum taon-té genøwáv. ² Ta vemiav-te ndøgo, Lom nakhag kawa ezoqam møndøgoám, neka ndego sasae ezoqam vømbøgoam. Te-te ndego khafuat kandambá. Ndego sasae ezoqam, enqoni mbogoám, ambá vønanimin. ³ Yaq ndego nakhag kawa ezoqam, Yesu-qa yaq-te manqat gewag, ndego Zu megetapak ndøkhofotáz, te-te. Yesu āv gimboé-einim nqægo: Bètøndowáv, tege sasae ezoqam vøkhakheinøvēm. ⁴ Yaq ndigu Yesu-te gi-apat, gimøfakhaz, gèmbømbø-viømém. Viam kandambá gigonem, vømbø-einim, “Qombótøké, ngenek nakhag kawa. Ndego ezoqa mbomambaqapé, ⁵ neka ndego poev kandambá, ni Zu ezoqam-te. Niqa guliguli khoev giwevem, moni ndégo teáb.”

⁶ Yaq Yesu namba me:záv. Khoev gi:khatoat, ndego nakhag kawa ezoqam, zifuap ndokhofotáz, teqa manqat vømbømbø-einim, av nqægo, “Khanánqa. Ság. Noqa khoev-te ndøqáv. No ezoqa eqeieqei mbá, noqa khoev-te toqotøndo-oq. ⁷ Yaq nakémbá, no nøkezan okhoeáv qo-te. Geté manqat mba qó-ein. Yaq noge sasae ezoqam segé-khakhæv. ⁸ Até nó-a, no ezoqam-qá mokho-té qatu:gú. Neka no mokho-te, nakhag ezoqam mu:gú. Ndigu ezoqa kopo tæmbo-ein, ‘Vøqāv’, yaq

ndego segéwáv. Neka ezoqa nõme tæmbo-ein, 'Mòqotõndoqā́v', yaq ndego segendówáv. Neka noge sasae ezoqam tæmbo-ein, 'Mòqo-matanām, nqanek', yaq ndego segé-matanám."*

⁹ Yesu nqanek manqat ge-ewag, yaq nqova mbondáf. Yaq gèndoqambún, ndigu ezoqa bawan-qape gimbo-pavam, vøzð-ein, "No nqazó-manqate. No nqanek Izlael bawan mokho-te, unimanqatin matev qeiviáv, av ngenek bawan vini-ak nge-unimanqatinat."

¹⁰ Yaq ndigu u-anim, nakhag kawa-qa khoev-te giqavaz, ti-ometám ndógo, ndego sasae ezoqam, mõndø-khakhǽv.

Yesu ngæmam-ge yo gekhandi:v

¹¹ Khøuwa nõme, Yesu taon nõme-té genómát. Ta taon-qa iz, Naín. Ekeza paev ezoqam neka ezoqa nõme bawan-qapé namba me:-apát. ¹² Yaq nqáe! Taon uta mbogog gekhatobat, ezoqa lõvøte ezoqam ndø-eqeitavún. Taon-té gindu-fakház. Ndego ezoqa ndakinák. Tegu evo ngæmám. Zivis gèmbonaním, neka ndugu nakheis nõme mbáin. Taon-ak kopoáv, ngæmam namba gi:geavun. ¹³ Yaq Evezøza ngunuk sævam gu-omet, ndego tanakh mbogó, gumbo-ein, "Qo ndø-eív." ¹⁴ Yaq Yesu tenøwáv ndógo, lõvøte ezoqam-qa kumøkuma vømøkhanaz. Yaq ezoqam ndigu, gi-eqeitam, sègewán. Yaq Yesu até gendego, ndego lõvøte ezoqam, āv gembøe-eín nqægo, "Ndáe! No nqataqá-manqate. Mòqo-khandí:q." ¹⁵ Yaq ndego sègeqóm, manqa manqate vøngaz, yaq Yesu ndego ezoqam, evo nqawa sasa mbo-etoam.

¹⁶ Yaq ezoqa ewaqape, nqanek matev giqeivim, ndigu mõe ndøgoném, neka Mbumbukiam-qa iz vø-eqanem. Av gini-einím nqægo, "Mbumbukiam-gé manqa vevezam ezoqam kandambaqape nõðfakhán, ni mokho-te. Mbumbukiam nite tøke-qa ndowáv, ni tegi ezoqam." ¹⁷ Yaq nqanek manqat, Yesu-qa yaq-te, Zudia plovins-te ndøgo neka manqei-manqei ate qægoam, avøavun qagoat, sùgumu-panqavøemát.

Zion, ndego ibøkha iz etoam ezoqam, tegi paev ezoqam, Yesu-te gekhofotaz

(Met 11:2-19)

¹⁸ Zion, ndego ibøkha iz etoam ezoqam, tegi paev ezoqam, matev ate ndægo gi-ometem ndøgo, Yesu gematønumat, yaq ndego ekeza paev ezoqa menas zø-akhá. ¹⁹ Yaq Yesu-té genøkhofotáz. Av gimømbøé-bevøpém nqægo, "Gê, ezoqam qð,

* **7:8** 7:8 Ndego nakhag kawa ezoqam nqanek manqat ge-ein, zapa ndógo: Ndego mõndø-unimanqatín, av nqægo, Yesu ta enqoni ndøgo, ivøve manqat tembo-ein, yaq ndøgo segé-iváv. **7:15** 7:15 1 King 17:23; 2 King 4:36 **7:16** 7:16 Luk 1:68 **7:19** 7:19-20 Psa 40:7; Mal 3:1; Veve 1:8

Mbumbukiam ge:manqatam, tendo-khofotav? O, ezoqa vini-qa nitó-kewagāt?”

²⁰ Yaq Yesu-te gimøfakhaz, gimbo-einim, “Ni Zion, ndego ibøkha iz etoam ezoqam, ndokhofotán. Qo nitaqá-bevøpém: Gê, ezoqam qô, Mbumbukiam ge:manqatam, tendo-khofotav? O, ezoqa vini-qa nitó-kewagāt?”

²¹ Ta khøuwa-te ndøgo, ndigu ezoqa menas gigeavun, Yesu ezoqa kopoáv gekhakheinøvem. Ndigu enqoni bugug vinivin-imba zøgoám neka nøme ndigu, nqova soqøsoqa vøzømbū-goam. Neka bøi waev mbain ezoqa kopoáv, bøi waev vøzø-etoam. ²² Yaq Yesu ndigu Zion-gi paev ezoqam gezø-qavøiu, “Zion-te nqawa tozovesez, yaq āv qazømømbøé-einim, av zo manqat nqazøte-yoge neka matev nqazøte-qeivi. Ezoqam ndigu, bøi waev mbain qagoam, ndakin gèkeogé. Neka ezoqam ndigu, kagi gigoam, ndakin gè-okhó. Neka ezoqa ndigu, kha sisi-us gigoam, kha sisi møndøzø-navøém. Neka ezoqa ndigu, gea kandøgeap gigoam, ndakin gèyogé. Neka ezoqa ndigu, gipakhaetat, nango møndø-khandí:z. Neka gigiap-av ezoqam, Mbumbukiam-qá Manqat Mbomambaqape ndøyogé. ²³ Neka gekha ezoqām ndigu, no-te nakeapav ndigu, ndigu khanakhanakh mbá giabitigú.”

²⁴ Zion-gi manqa upøgim ezoqam gi:qavaz, yaq Yesu Zion-qa yaq-te manqa manqate ndøngáz, ezoqa ewaqape-te, gezø-ein, “Gê, zo Zion-te qazo-apat, leg-av manqei-te ndøgo, zo gekha qeivi-qa zó-apat? Gê, zo ezoqa omete-qa zó-apat, ndego kopømba ande av gagayag ndægo, sa tøpovøemet, yaq vøepovēt, yaq vøepovēt, khamøe sa tøqambuvøemet? ²⁵ O gê, qazo-apat, zo ezoqa ndabua eqeieqei uzap omete-qa zó-apat? Nqáe! Ezoqa ndabua eqeieqei ndi-uzap neka gigiap kopoav si ndøzøwag, ndigu kawa ezoqam-qá khoev-té giyageáp. ²⁶ Geté zonømbé-einim. Zo gekha qeivi-qa zó-apat? Mbumbukiam-gê manqa vevezam ezoqam omete-qa zó-apat? Unimanqatín. Ndego Mbumbukiam-gé manqa vevezam ezoqám. Geté no nqazø-manqate. Ndego Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam ate ndi:gu, møndø-løvubám. ²⁷ Zapa ndøgo, ezoqam ngének, teqa yaq-te Mbumbukiam-qa Manqat av nqæpeawap nqægo,

‘Nqáe! Noge u-anem notó-khofotáv, qoqa megemege-te. Ndego nakhoa møqá-khakheinám.’

²⁸ No nqazø-manqate. Zion, ndego ibøkha iz etoam ezoqam, ndego kandambaqapé. Ndego ezoqa ewaqape, nqanek manqei-qape-te gifakhatat, møndø-løvubám. Geté até ezoqa khasøkhasís-a, Mbumbukiam-qa Megeat Matev mokho-te, ndigu Zion møndø-løvu:mém.”

29 Ezoqa ewaqape, nqanek manqat giyogem, møndo-unimanqatiním, av nqægo, Mbumbukiam-qa matev eqeieqeí. Até ndigú-a, teks moni upøgim ezoqam. Ibøkha iz sùgumu-upøgimát, Zion gezø-etoam. 30 Geté Felisi ezoqam neka Mozes-qa guguna manqat zøtezat ezoqam, ndigu Mbumbukiam-qa matavap gè-ogím, tiqa yaq-te ge:pøoa, te-te tiqambuz. Neka ndigu gèzømbø-qasí, Zion ibøkha iz tezø-etoam.

31 Yaq Yesu gezøbevap, “Gê, nginik ezoqam, ndakin ngiyage, andé gekha me nøtékhams? Nginik ande gekhâm? 32 No nakheis nøtékhams, maket manqei-te ndi-otam. Ndigu yaqyaq-a, āv gini-akhayám nqægo, ‘Ni zo pøinda nizø-khambøemám. Khanakhanakh-ús. Geté zo ogipøteáv. Neka ni osombo ouv nizø-qaqaemám. Geté zo eivøpøteáv.’

33 Zó-a, até kopó. Gekha matēv ndøgo, zo ndozoqeivi, zo khanakhanakh mbaín. Zion ndego ibøkha iz etoam ezoqam gefakhan, lou logemav matev gegoam, neka waen izumav vøgoam, yaq zo āv qazøte-manqatám nqægo, ‘Ngenek nqova soqa mbøigú.’ 34 Geté ndakin Ezoqam-ge Yo gefakhan, ngenek lou møndo-logatún, neka waen vø-izumatun. Yaq zo āv qazøte-manqaté nqægo, ‘Ngenek ezoqam zøté-ometám! Lou loge møqæ, neka waen izam møqæ. Neka ngenek teks moni upøgim ezoqam neka manqa-zapazapa-us ezoqam-gí zifú.’

35 Zo av nqægo ambá qazøte-manqaté. Geté ezoqam-qa matev toqoqeiv, ndøgo Mbumbukiam-qa matavap loloakh-te ndøndo-fakhate, yaq soqoté-qatéq, av nqægo, Mbumbukiam-qa matavap loloakh, unimanqatin.”

Manqa-zapa-us sævam, Yesu-qa zenda tokhotapak-te, tae et sisip mbomambaqape guoqouz

36 Khøuwa nøme, Felisi ezoqam, Yesu lou loge manqat mbo-eín, teqa khoev-te. Yaq Yesu tenøwáv ndøgo, lou vømølog. 37 Ta vemiaiv-te ndøgo, sævam møndøgoám. Ndugu manqa-zapa-ús. Yaq manqat gu-ewag av nqægo, Yesu Felisi ezoqam-qa khoev-te lou gelogat, ndugu tunduwáv ndøgo, botol-qase vøndøndap. Tae et sisip qanimav-qape mu:nqeitavám. Taqa fia kandambá tantáv. 38 Yesu-qá zita-té gunduwáv, teqa zenda tokhotapak avønin-te vø-itan. Ndugu gèvín. Yaq bøi einu ndigu, Yesu-qá zenda tokhotapak-té ginø-lanqanimám.† Yaq ndugu até gundigu, susu ndøgo, Yesu-qa zenda tokhotapak-te qagoam, ekeza izúm guni-vuogím, neka

7:29 7:29 Luk 3:12 **7:30** 7:30 Met 21:32 **7:34** 7:34 Luk 15:2 **7:37** 7:37 Met 26:7; Mak 14:3; Zion 12:3 † **7:38** 7:38 Ta khøuwa-te ndøgo, ezoqa lou loge-te giqonavam, andé gi:sømbiapám. Bov gèzø-zageapám. Yaq nakémbá, ngunuk sævam, Yesu-qa zita-te gunduwav, eiv-us, tugi bøi einu, Yesu-qa zenda tokhotapak-te go:lanqanimam.

zenda tokhotapak vombō-ngenøtam, yaq tae et sisip mbo-mambaqape, teqa zenda tokhotapak-te sasa mbøeqouz.

³⁹ Yaq ndego Felisi ezoqam, ma Yesu gendekhato, nqanek matev geqeiv, ndego ekeza mokho-mba, āv gene-matavupát nqægo, “Ngenek amba unimanqatin manqa vevezam ezoqam tegonin, yaq ndego bête-otevín, ngunuk sævam, kha ndumbo-khanøzam. Ndego bête-otevín, av nqægo, ndugu manqa-zapa-ús.”

⁴⁰ Yesu teqa matavap é-møndæ-otév, yaq gembo-ein, “Sáemon. No manqat nqanøgó, qo-te.”

Yaq Saemon gembo-ein, “Nøméndim ezoqam, qonømbé-ein.”

⁴¹ Yaq Yesu yaya mbo-etá, gembo-qavøiu, “Ezoqa menas mõndøgoám. Ndigu moni etoam ezoqam-te, moni zømbø-løfokám. Moni kandambá. Nøme moni mokho 500 qambøeløfokam, neka nøme moni mokho 50.‡ ⁴² Geté ndigu ezoqa menas, moni mbain, ndego nango vombøé-qavøinām. Yaq ndego ezoqam, te-te moni qazømbø-løfokam, āv gezømbe-eín nqægo, ‘Ság, moni nango nøqavøinām.’ ”

Yaq Yesu Saemon gembobevap, “Ge qô ndoqo-matavap? Nginik ezoqa menas, ndego ezoqam-te moni qazømbø-løfokam, kuku kandambaqape gekha ezoqām mbøgoāt, te-te?”

⁴³ Yaq Saemon gendo-qavøiu, “No nqæmatavap: Ezoqam ndégo, ndego moni kandambaqape qambøeløfokam, sa gembotak.”

Yaq Yesu gembo-ein, “Nándav. Qo unimanqatín ndoqo-manqate.”

⁴⁴ Yaq Yesu sævam-té genøqambún, Saemon sasa mbo-ein, “Ngunuk sævam qoté-omēt. No qoqa khoev-te qatøndo-on, qo no ibøkha etopøteáv, noqa zenda tokhotapak sunguzu nonqo. Geté ngunuk noqa zenda tokhotapak, ekeza bøi einú gunisungúz. Yaq ekeza izúm guni-vuogím. ⁴⁵ Qo no ngenøndøpøteáv, no qatøndo-on, av niqa matev ndægo. Geté ngunuk sævam, noqa zenda tokhotapak, oskia ndøngenøtumít, ande qatønde-on, atema ndakin. ⁴⁶ Neka qo noqa kawate, oil qouziáv, qatøndo-on, av niqa matev ndægo. Geté ngunuk sævam, noqa zenda tokhotapak-te, tae et sisip mbo-mambaqape mo:qóuz. ⁴⁷ No nøtaqá-eín, gekha zapā ngunuk kuku khape qambe-khouwev no-te. Ngunuk kuku khape tømboe-khouwév ndøgo, tuqa manqa-zapazapa kopoav-qape, mõndømbo-navøém. Geté gekha ezoqām ndego, manqazapazapa khapelavøqase mba sa qambøe-navøem, teqa kuku khapémbá.”

‡ 7:41 7:41 Ndigu moni, fia kandambá. Moni mokho 500, ndigu viav menas-qá fiá. Neka moni mokho 50, ndigu løvøyak menas-qá fiá.

48 Yaq Yesu ndugu sævam āv gumbø-eín nqáego, “Qoqa manqa-zapazapa, møndøqa-navøém.”

49 Yaq ezoqa nøme, lou loge-te namba gi-qonavam, ekeza mokho-mba gibond, “Ngenek kenøgoam, ezoqa manqa-zapazapa ndezø-evøzam?”

50 Yaq Yesu ndugu sævam gumbo-ein, “Qoqa unimanqatin nandav, tøkhandí:q. Mòqoqáv. Qo mbøni betaqávæv.”

8

Sakheis ndigu, Yesu namba gi-okhoam

1 Taqa zita-te, yaq Yesu taon neka vemivemiav ate qægoam sège-okhoám. Ezoqa Manqat Mbomambaqape, Mbumbukiam-qa Megeat Matev-qa yaq-te me:zømesimám. Ekeza paev ezoqam tuelv namba me:-okhoám,² neka sakheis vøgoam. Nginík sakheis, Yesu gèkhakhæz. Nøme ndigu, enqoni vøzøgoam-a, nøme ndigu, nqova soqøsoqa vøzømbü-goam. Sævam kopo nømu, Meli Magdala vemia-ák. Yesu nqova soqøsoqa sevén, gumbo-ngeasam.³ Neka sævam nømu, iz Zoaná. Ndugu Kuza-gú zás. Ngenek ezoqam, ndigu Elod-qa khoev-te gisasaetam, kawa zømbogoám. Neka sævam nømu, ndugu iz Susaná. Neka sakheis nøme kopoáv gigoam. Ndigu sakheis, ekeza gigiáp gizømbe-tøkeám, ndigu gi-okhoam.

Ezoqa manqei vinivinimba-te, wit nanga gezøgeakhat, taqa yaya etæ manqat

(Met 13:1-9; Mak 4:1-9)

4 Khøuwa nøme, ezoqa kopoáv gimøvab. Vemivemiav ate ndægo, Yesu-te gindu-okhoam. Yaq ndego yaya zø-etá, gezø-ein,

5 “Ezoqa møndøgoám. Khae-té genøwáv, wit nanga vømø-zøgeakh. Yaq wit nanga ge:panqabumat, nøme nakhoa-té ginø-o:atát. Yaq ezoqa tetøkxonøvemém ndøgo, pipisi vølouz.

6 Geté nøme ndigu, nandi-té ginø-o:atát. Nandi-te ndøgo, manqei khapekhapémbá qatøke:pat. Yaq mbusa qafakhan, gèkusíz. Zapa ndøgo, ibøkha mbaín. 7 Wit nanga nøme, gapuk-té ginø-o:atát. Yaq gapuk ndøgo, wit namba qæ-eqa, ndigu gèvøtøgeám. 8 Geté wit nanga nøme ndigu, manqei egeieqei-té ginø-o:atát. Yaq kopømbá gi-eqanat, nanga vøqataz. Wit nanga kopokopo-te, louzi nonqo andled-andléd gitøkebupat.”

Yesu nqanek yaya etæ manqat qamømbøe-navøem, yaq āv gene-akhá nqáego, “Gekha ezoqām ndego, gea tømbo goat neka yoge kopømba vømbógoāt, yà beyogé!”

Yesu gekha zapā, ezoqa yaya mba gezø-etæam

(Met 13:10-17; Mak 4:10-12)

⁹ Yesu nqanek yaya ge-eta, yaq tegi paev ezoqam, manqa mokho-qa mbøbevoþém. ¹⁰ Yaq gezø-qavøiu, “Mbumbukiam zo mba zõtáke, zo nogi paev ezoqam, mokho manqat tözøte-zøtez, teqa Megeat Matev-qa yaq-te. Geté ndigu ezoqa nõme, no yaya mba nõzø-etæ. No yaya tæzømbe-etæ ndõgo: Ndigu ndõqeivát. Geté mokho gembó-ndapemák. Neka ndigu ndøewagát. Geté manqa mokho gembó-ndapemák.”

Ezoqa manqei vinivinimba-te, wit nanga gezøgeakhat, taqa yaya etæ-qa manqa mokho

(Met 13:18-23; Mak 4:13-20)

¹¹ Yaq Yesu tegi paev ezoqam gezø-ein, “Yaya etæ-qa manqa mokho nqánek: Wit nanga ndigu, Mbumbukiam-qa Manqát.

¹² Nõme ndigu, nakhoa-te gi-o:atat, taqa manqa mokho nqánek: Ezoqa nõme, ndigu Mbumbukiam-qa Manqat giyogemín, yaq nqova soqaqape até gendewavin, Mbumbukiam-qa Manqat vøe-vibamín, tiqa mbøni mokho-te ndøugu. Ndego tenegoatún ndõgo, soqain ndõgo, ndigu ti-unimanqatinim, yaq Mbumbukiam khandi vøzø-etoãm.

¹³ Neka wit nanga ndigu, nandi-te gi-o:atat, taqa manqa mokho nqánek: Ezoqa nõme, Mbumbukiam-qa Manqat khanakhanakh-us ndø-ndapemín. Geté ta manqat ndõgo, uni mbuvøemáv, tiqa mokho-te. Yaq tiqa unimanqatin matev Mbumbukiam-te, khapekhapé outupáv. Khamasim matev qazø-fakhanín, ndigu nakhamas-té ginø-o:azín.

¹⁴ Neka wit nanga nõme ndigu, gapuk-te gi-o:atat, taqa manqa mokho nqánek: Ezoqa nõme, Mbumbukiam-qa Manqat ambá giniyogé. Geté tiyagat, ndigu tiqa yage-qa yaq-te fofogeap khåpe zømbe-khouwevín, neka gigiap kopoav neka manqei-qape-qa khanakhanakh matev-qa yaq-te, poev khape vøzømbē-khouwevín. Yaq tiqa unimanqatin gèvøtagín. Kopømba mbaín, mokho tøfakhan.

¹⁵ Neka wit nanga ndigu, manqei eqeieqeie-te gi-o:atat, taqa manqa mokho nqánek: Ezoqa nõme, tiqa mbøni eqeieqeí neka unimanqatín. Ndigu Mbumbukiam-qa Manqat unime-yogemín. Ndigu føgøføgakh até gembó-geageapat neka yovitáv. Yaq Mbumbukiam-qa Manqat, tiqa mokho-te ndøugu, mokho ndøfakhanín.”

Qoqa Klisten matev, ande waev me ndægo, ndøkhõnaø

(Mak 4:21-25)

¹⁶ Yaq Yesu manqat nõme gezø-ein, “Lampa toqomag, yaq kopømba mbaín, baket mokho-te o lou-qase mokho-te toqo-khono. Geté lampa asøzam nonqo-té qonøwuá. Yaq gekha ezoqãm ndigu, khoev-te ti-ozat, waev gèqeivát.

17 Gekha matēv ndøgo, ndøkhone, bavokhó qandó-fakhán. Neka gekha mokho manqāt ndøgo, ndøkhone, gendó-veveám. Yaq ezoqa ewaqape, gé:zótéz.

18 Yaq nakémbá, aiyá qagó. Noqa manqat ùnime:-yogé, manqat nqæmanqate. Gekha ezoqām ndego, mokho gendap, Mbumbukiam otevat nøme mba mbøé-etoám. Geté gekha ezoqām ndego, mokho ndapeav ndøgo, yaq até otevat-qasé-a, ndego ezoqam ndematavap ndømbogo, Mbumbukiam segéviwám.”

Yesu-gu evo neka emekheis, gekha ezoqām?

(Met 12:46-50; Mak 3:31-35)

19 Khøuwa nøme, Yesu-gu evo neka emekheis ndøfakház. Geté ndigu kopømba mbaín, Yesu-te vøe-ðz. Zapa ndøgo, ezoqa khàpumu-khouwéz. ²⁰ Yaq ezoqa nøme, āv gimbo-einím nqægo, “Qogu qavo neka qamekheis ngó:wani, bavokho. Qo ndøqamekhám.”

²¹ Yaq Yesu gendo-qavøiu, “Nogu evo neka nqamekheis ndígu, Mbumbukiam-qa Manqat ndiyoge neka ndimbopaev.”

Yesu manqat mba ge-ein, khamøe sa qavøitav

(Met 8:23-27; Mak 4:35-41)

²² Khøuwa nøme, Yesu ekeza paev ezoqam namba, khaguate ginøketáb, gezø-ein, “Yaq-keoqá qazinó-qantáv.” Yaq sasa ndøsøkuzim. ²³ Giqantavat, Yesu venanqei mbovín. Yaq gèbúv. Yaq anana-mba møndu:bøen, mbe-qape tåndøfeā. Khamøe qando-okhoam, lokh bøi-té qanø-tøvøyát, ambá vø-qambuanemin. ²⁴ Yaq até gindigonem, Yesu gèti:nám, gimbo-einim, “Evézøza, Evézøza. Ni avønín zigeón.”

Yaq Yesu gendosuzam, vø-itan. Yaq khamøe ndøgo, vøfegimam-a, vøvumøyat, manqat sasanqa-us mbo-eín. Yaq ndøgo segevøitáv. Qavøitav mbómā. ²⁵ Yaq Yesu ekeza paev ezoqam gezø-ein, “Zo unimanqatin mbaín, Mbumbukiam-te?”

Yesu matev av ge:matanam ndægo, yaq tegi paev ezoqam, nqova ndafe kandambá neka møe vøgonem. Yaq, yaqyaq-a gibond, “Ngenek gekha ezoqām? E, até khamøe fegim neka khamøe vumøe, manqat mba mbomanqaté. Yaq ndøgo manqa o-mba mbøendapé.”

Yesu ezoqam nqova soqøsoqa gembo-ngeasam

(Met 8:28-34; Mak 5:1-20)

26 Yesu ekeza paev ezoqam namba, Gelasa ezoqam-qá manqei-té ginøqantáv. Ta manqei ndøgo, Gelili manqei yaq-keoqá qagó. 27 Yesu khagua-te gendovua, yaq vemiaav-ak kopo ndowáv. Ndego nqova soqøsoqa mbøigoám. Viav kopoáv, ndego ndabua uzumáv neka ve-te sømbimáv. Geté nandi nqa-té geyagám. Ta nandi nqa-te ndøgo, løvøte ezoqam ndø-osupám. 28 Yaq ngenek ezoqam Yesu gomet, kandambaqapé sege-ogeá, ekeza kha, teqa megemegete, manqei vøelavao. Yaq áv gene-akhá nqægo, “Yésu, Mbumbukiam-ge Yo, ndego Eqeiwat-Qape, qo no gekha qonøgō? Mbumbukiam-qa iz-te, nqataqá-viam, no nqosøgeap nø-etðám.” 29 Ndego nqanek manqat ge-ein, zapa ndøgo. Yesu nqova soqa fakhane manqat mbo-eín. Ndego nqova soqa oskia ndøqanøtumám. Khøuwa kopoáv. Bov neka pingim, auli sen ambá gimbøe-løvønøvememín. Geté ndego sège-løvuzuín. Yaq nqova soqa, ndego ezoqam-av manqei-té genø-ituín.

30 Yaq Yesu gembobevap, “Qo gekha íz?”

Yaq ndego gendo-qavøiu, “Noqa iz Bawan-qapé.” Nqanek tene-eín ndøgo. Zapa ndøgo, nqova soqøsoqa kopoáv, teqa mokho-te gimbøigoam. 31 Yaq ndigu nqova soqøsoqa, Yesu áv gimbøe-viømém nqægo, “Ni manqei ozu-te, nqa vaev mbain ndøgo, ndøkhofðtán.”

32 Ta manqei avønin-te ndøgo, bøsi nen møndøwanám. Kopoav-qapé. Manqei poyat-té givagimám. Yaq nqova soqøsoqa, Yesu gimbo-viømem, “Ni ambá bøsik mokho-té qonøkhofotanín?” Yaq Yesu sègezøták.

33 Yaq ndigu nqova soqøsoqa, gèfakház, ndego ezoqam-qa mokho-te gu:goam, bøsik-te vømø-oz. Yaq bøsik manqei khavoe-té ginøbøín, ibøkha-te vømø-geonim.

34 Yaq ezoqam ndigu, bøsik gizø-kewagam, nqanek matev giqeivim, ndigu møe ndøbøín, yaq taon-te neka vemivemiav-te, ezoqa emanqat vømøzømbē-vototap. 35 Yaq ezoqa tinduzáv ndøgo. Matev qeivi-qa ndøgoám, ma qæfakhan ndøgo. Yaq Yesu-te gimøfakhaz, ti-ometám ndøgo, ndego ezoqam, nqova soqøsoqa gimbo-fakhaz, ndabua ndø-uzupám neka matavap kopømba vømboøgoam. Yesu-qá zenda tokhotapak megemegeté gonoqotám. Yaq ndigu møe ndøgoném. 36 Yaq ezoqam ndigu, matev bøi gi:qeivim, emanqat zømbe-votót, ndego nqova soqøsoqa gimboøgoam, ande áv kenē-khakhæv.

37 Yaq ezoqa ewaqape, Gelasa manqei-te giyagam, Yesu áv gimbøe-viømém nqægo. Tiqa manqei, yà be-iváv. Zapa ndøgo, ndigu møe kandambá gigonem. Yaq Yesu gèketáo, sasa ndøsoøkuzim.

³⁸ Yaq ndego ezoqam, nqova soq̄soqa gimbo-fakhaz, Yesu namba okho-qa mboviám. Geté Yesu ndego takeáv, gembo-ein, ³⁹ “Qakeza vemiyav-té qon̄qaváq, ezoqa voqomé-zømās, Mbumbukiam ande āv keqambē-matanam.”

Yaq ndego ekeza vemiyav-té gen̄wáv. Manqat sège-manqatát, vemiyav-te ate qægoam, Yesu ande āv kembōe-matanam.

Yesu sævam gukhakheinøvem, ndugu kouk qambowavam, neka mbasønakam vøkhandi:v
(Met 9:18-26; Mak 5:21-43)

⁴⁰ Yesu kewan yaq-keoqa nqawa geqantavat, gemøqa, yaq ezoqa kopoáv, khanakhanakh mbogoném, ge:fakhan. Zapa ndógo, ndigu gèmbøe-kewagám. ⁴¹ Yaq nqáe! Ezoqam tendowáv ndógo. Teqa iz Zailés. Ndego Zu ezoqam-qá guliguli khoev megeat ezoqám. Yaq ndego até gendego, Yesu-qa zenda tokhotapak-qa megemege-te, ekeza kha, manqei me:laváo, ekeza khoev-te okho-qa yaq-te vømbōviam. ⁴² Zapa ndógo, tegu yu, ndugu viav ande av tuelv ndægo qambøegoam, gènanimtát. Neka ndego nakheis nøme mbaín.

Yaq Yesu gemat, ezoqa bawan-qape gèqanabát, ambá vøtøgutømemin. ⁴³ Ta bawan mokho-te ndøgo, sævam kopo møn̄du:goám. Ndugu kouk mbowavám. Nupøkhán mbá. Viav ate qægoam, tuélv, qambowavam. Ndugu tugi moni ate gi:goam ambá guni-ngiæzotám, mulømula etoam ezoqam-te. Geté ezoqa kopo, kopømba mbaín vøe-khakheinøvem. ⁴⁴ Yaq ndakin ngunuk sævam, Yesu-qá zita-té gunduwáv, teqa ndabua ov-qase vømbō-khanaz. Yaq nqova mbaín. Tuqa kouk waev, sègembo-navøém.

⁴⁵ Yaq Yesu gebevap, “No gekha ezoqām ndókchantan?”

Geté ezoqa ewaqape gò:naomém. Yaq Pita gembo-qavøiu, “Evézøza. Ezoqa bawan-qape khápumu-khouwév, qoqa kha ngikhanazumit.”

⁴⁶ Geté Yesu gendo-ein, “Ezoqa møndø-khantán. No tøtenøtén ndógo. Zapa ndógo, noqa bazaføgakh nøme, ezoqam-té qanwáv.”

⁴⁷ Yaq ngunuk sævam gui-otev av nqægo, Yesu møndøqānd, yaq sègendowáv. Kha wageap-ús. Yaq Yesu-qa megemege-te, ekeza kha, manqei me:laváo, ezoqa ewaqape-qa bøi-te vøvøndøyam, gekha zapayā guni-khantav, yaq ndaføyambā sege-eqeieqei-év.

⁴⁸ Yaq Yesu gumbo-ein, “Ngólam. Qoqa unimanqatin nandav, tøkhaheinøqavém. Mòqoqáv. Qo mbøni betaqávæv.”

49 Yesu ate av-té manqat ge:manqatam, yaq Zailles-qa khoev-te, ndego Zu ezoqam-qa guliguli khoev gezømbo-megetam, ezoqam tendowáv ndøgo, vømbō-ein, “Qogu yu møndønanim. Nandev nømendim ezoqam, sekemba mbopðuwé:t, tendowav.”

50 Geté Yesu nqanek manqat ge-ewag, yaq ndego Zailles av gembøe-eín nqægo, “Qo ndøfòfògeáp. Soqó-unimanqatín. Ndugu segé-khandí:v.”

51 Yesu Zailles-qa khoev-te gemøfakhan, yaq ezoqa nøme gèzømbe-khafén, te namba ti-oz. Geté ti-mba ndígu tekhatób, Pita neka Zion neka Zems, neka nakhasam-gi evøndipakha. 52 Ezoqa ewaqape, eiv neka osombo ndøgoném, nakhasam-te. Geté Yesu gezø-ein, “Eiv ság! Ngunuk nakhasam nanimatév. Geté venanqei ndøbuvít.”

53 Yaq ndigu Yesu gèvøngi:nám. Zapa ndøgo, ndigu møndæzótéz, ndugu møndønanim. 54 Geté Yesu até gendego, mbasønakam zenda vømbøgea, sasa ndø-akha, “Khapúlav. Mòqo-itán!” 55 Yaq tugu nqova, nqawá gumøndæ-veséz. Yaq ndaføyambá, ndugu sègendo-suzám, vø-itan. Yaq Yesu mbasønakam-te, lou etoam manqat ndø-eín. 56 Nakhasam-gi evøndipakha, ndigu nqova ndafe kandambá. Geté Yesu gèzømbe-khafén. Ezoqa nøme bezø-eín, av matev qæfakhan ndægo.

9

*Yesu ekeza u-anim tuelv, manqa gezø-løvua, gekhofosam
(Met 10:5-15; Mak 6:7-13)*

1 Khøuwa nøme, Yesu ekeza paev ezoqam tuelv, gèmøváb. Yaq ndego iz neka bazaføgakh zø-etoám. Ndigu ezoqa nqova soqøsoqa vinivinimba zøngeasumát neka enqoni-us ezoqam vøkhakheinøvemát. 2 Yaq tene-khofosám ndøgo, ezoqa Mbumbukiam-qa Megeat Matev-qa yaq-té giní-zømesimát neka enqoni-us ezoqam vøkhakheinøvemát. 3 Av gezømbe-eín nqægo, “Tozo-okhoat, gigiap ndø-upøgím, av nqægo, tatuag neka moqos neka lou neka moni neka ndabua enend nonqo. 4 Zo ezoqa khoev tizø-einat, ta khoev-te ndøgo, até vøsokhoé. Yaq ta-mbá tøzóté-ivøvemát ndøgo, vemíav nøme-te tozozavat. 5 Geté zo vemíav nøme-te tozomø-fakhazat, yaq ndigu zo khatobeav tøgoat, ta vemíav ndøgo, sège-ivøvemát. Yaq pakhakh ndøgo, zoqa zenda tokhotapak-te tøgoat, sozó-pomoememát. Yaq ndigu tñabiti-zøtezát, ni manqa-zapa zigonēm.”

6 Yaq ndigu gèpanqaním, vemivemíav vinivinimba-te, Mbumbukiam-qa Manqat Mbomambaqape vømē-zømesim-a,

enqoni-us ezoqam vømō-khakheinøvem, manqei-manqei ate qægoam.

*Elod Yesu-qa yaq-te go:nakat
(Met 14:1-12; Mak 6:14-29)*

⁷ Yaq Elod, ndego Gelili plovinis-ge kawa ezoqam, manqat ge-ewag, matev vinivinimba qafakhanumat, ndego gò:beváp. Zapa ndógo, ezoqa nøme āv gini-manqatám nqægo, “Zion, ndego ibøkha iz etoam ezoqam, nangó gendo-khandí:v, løvøte-te.” ⁸ Geté ezoqa nøme gimanqatam, “Ilaiza ndøfakhán.” Neka ezoqa nøme, āv gini-manqatám nqægo, “Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam, ibugukhokhof giyageapam, nøme nangó gendo-khandí:v.”

⁹ Yaq Elod āv gene-eín nqægo, “Zion, noqa manqa vøovam-te, monqo mbokepøzém. Geté ngenek gekha ezoqám, emanqat nqæmbo-yoge?” Yaq ndego Yesu omete-qa ndøgoám.

*Yesu ezoqa bawan-qape ge:zøkef
(Met 14:13-21; Mak 6:30-44; Zion 6:1-14)*

¹⁰ Yesu-gi u-anim nango ginduvesez, vøe-ometem, av nqægo, matev ande āv kiní-matønumam, yaq ndego vemia v nøme-té genø-itúb. Ta vemia v-qa iz, Betsaidá. Ndego ambá gemø-yakhapus-mokho-mba-ezín, ti namba. ¹¹ Geté ezoqa ewaqape gi:zøtez, av nqægo, Yesu ande āv kenēma, yaq ndigu sègembo-paevém. Yaq Yesu sègekhatób, neka Mbumbukiam-qa Megeat Matev-qa yaq-te vøe-zømesim neka enqoni-us ezoqam vøkhakheinøvem.

¹² Yaq qakhagus ndøgo, khøuwa ambá vømō-sinanin. Tegi paev ezoqam tuelv tinizāv, Yesu vømbō-einim, “Ezoqa bawan-qape é-moqo-khofosám. Yaq vemivemia v neka khoev avøavun nqagot, lou neka venanqei nonqo, tñabimi-váo. Zapa ndógo, ni ezoqam-av manqei-té qazigú, nqanek.”

¹³ Geté yaq Yesu gezø-ein, “Lou zo zozø-etoám, tilog.”

Yaq gindu-qavøinam, “Ni flawa faev neka zonga menas mba nigú. Gê, nginik ezoqa bawan-qape, lou ni nimøzówí?” ¹⁴ Ndigu nqanek manqat gi-einim, zapa ndógo. Ezoqa kandambá gigoam. Angana ate gi:goam, ande āv faev taosén ndi:gú.*

Yaq Yesu ekeza paev ezoqam gezø-ein, “Ezoqa yà beqonáv. 50 50-té giabenø-qoqongepét.”

¹⁵ Yaq Yesu-gi paev ezoqam, āv tini-matønømém, yaq ezoqa ewaqape vøqonam. ¹⁶ Yaq Yesu até gendego, nginik flawa faev neka zonga menas ge-upøzō, yan-te sasa ndøqan, Mbumbukiam ike manqat vømbō-ein. Yaq gèmbegim, tegi paev

ezoqam vøzø-etoam, yaq ndigu ezoqa ewaqape sasa zø-etoam.
 17 Yaq ezoqa ewaqape, lou tilóg ndógo, até vøzø-ewez. Yaq lou mbegeap ndógo, ezoqa gi-ivøvem, gèpizumém. Yakhav tuélv ginqeitømem, qamøvea.

Pita gematøvem, Yesu, ndego Mesayā
 (Met 16:13-19; Mak 8:27-29)

18 Khøuwa nøme, Yesu geguligulimat, tegi paev ezoqam mba ndógoám, te namba. Yaq ndego āv gezømbe-beváp nqægo, “Gè, ezoqa no gekha ezoqām mé:næna?”

19 Yaq ndigu gindu-qavøinam, “Ezoqa nøme ndimanqate, qo Zíon, ndego ibøkha iz etoam ezoqam. Neka nøme ndimanqate, qo Ilaizá. Neka nøme ndimanqate, Mbumbukiam-ge manqa vevezam ezoqa nøme, ndigu ibugukhokhof giyageapam, ezoqa kopo nqawá gendo-khandí:v.”

20 Yaq Yesu gezøbevap, “Gemá zo? No gekha ezoqām zóténæna?”

Yaq Pita gendo-qavøiu, “Qo Mesayá, ndego Mbumbukiam ge:manqatam, tendo-khofotav.”

21 Yaq Yesu ekeza paev ezoqam gègugúb, vøzømbē-khafen, gezø-ein, “Zo ezoqa nøme me:zømás, av nqægo, no gekha ezoqām.”

Yesu ekeza løvøte neka nango khandi:vat-qa yaq-te, ande ge:zømas

(Met 16:21-23; Mak 8:31-33)

22 Yaq Yesu manqat nøme, āv gezømbe-eín nqægo, “Ezoqam-ge Yo, nqosøgeap kandambaqape bendáp. Neka Zu megetapak neka Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda neka Mozes-qa guguna manqat nømendim ezoqam bésanqawém, sasa belaem. Geté khøuwa timømbo-misika-ez ndógo, ndego Mbumbukiam nango ndøkhandí:v.”

Yesu-te paev-qa toqogoat

(Met 16:24-28; Mak 8:34-9:1)

23 Yaq Yesu ezoqa ewaqape gezø-ein, “Gekha ezoqām ndego, no-te paev-qa ndego, ndego ekeza poev matev, zitá geabetewuá, neka ekeza tae mutui bē-eqa, khøuwa ate tæpavpavemat, neka no sasa benøndopaev. 24 Gekha ezoqām ndego, ekeza yage geawat-qa tegoat, ndego ndækhambuá. Geté gekha ezoqām ndego, ekeza yage te:khambua, no zapaya, ndego ndømøqeív. 25 Gèmbø-mataváp. Ezoqa manqei-qape gigiap ate nqægo tøm bogawam, geté ekezan gèsoqoëv, vømø-navøëm, yaq ta gigiap ate ndægo, áv khambøé-tøkè?”

²⁶ Gekha ezoqām ndego, noqa yaq-te neka noqa manqat-qa yaq-te, mivi tegoat, yaq até Ezoqam-gé Yó-a, ndego mivi ndøgó te-te, ndego ekeza waev bazaføgakh-us neka Eve-qa waev bazaføgakh-us neka Mbumbukiam-gi enzol ezoqam-qa waev bazaføgakh-us namba te:geav. ²⁷ No uni-manqatín nqazø-manqate. Zo ezoqa nøme nqazo-waniap, naqanøká zópakhaezák. Geté Mbumbukiam-qa Megeat Matev, ndòzotøkhæ-qeivím.”

Yesu bugug qambo-enend
(Met 17:1-8; Mak 9:2-8)

²⁸ Yesu nqanek manqat ge-ein, yaq ande av khøuwa eit-qa zita-te, ndego Pita neka Zion neka Zems tëne-upøzó. Yaq manqei pøyat-té gimøqavíg. Guligulim-qa ndøqavigát. ²⁹ Ndego ate av-té ge:guligulimat, yaq teqa bugug sège-enénd, neka ndabua vømbō-enend. Unime:-papaqá. Andé ndand vøiyám. ³⁰ Yaq nqáe! Ezoqa menas sègefakház. Ezoqa nginik, Mozes neka Ilaiza. Manqat ndømanqatám, Yesu namba. ³¹ Ndigu ezoqa menas, Mbumbukiam-qá waev-ús. Yesu-qá løvøte-qa yaq-té gini-manqatám, neka ndego Mbumbukiam-qa manqa mbusa ande āv kemé-unimanqatín, Zelusalem taon-te ndøgo. ³² Pita neka tegi zifuap menas, venanqei zøvín. Yaq sègesømbí. Yaq nango gindusuz, ndigu Yesu Mbumbukiam-qá waev-ús ndø-ometám, neka ndigu ezoqa menas vøzømet, te namba giwanam. ³³ Yaq ndigu ezoqa menas, qavøne-qa gigoam, Pita Yesu āv gembøe-eín nqægo, “Evézøza. Qanimáv, ni nqei gu. Ni khoev-qasis misika nizøpuán, qoqa kopo neka Mozes-qa kopo neka Ilaiza-qa kopo.” Pita nqanek manqat khokhó sege-eín. Ndego otevatéav, gekha manqat ge-ein.

³⁴ Pita ate av-té manqat ge:manqatam, yaq ozoz ndokawá, vøgutaz. Yaq ndigu paev ezoqam, møe kandambá gigonem, ozoz qagutaz. ³⁵ Yaq ozoz-te ndøgo, manqat ndofakhán. Av qande-eín nqægo, “Ngenek nogé Yó. No nøveatáv. Zo teqa manqat gèyogé.”

³⁶ Manqat ndøgo qame-navøem, yaq Yesu mba ndø-ometám. Yakhapús segeyám.

Ndigu paev ezoqam, nqanek matev giqeivim, gèkhonoumám. Ta khøuwa-te ndøgo, ndigu ezoqa nøme-te manqatemáv, taqa yaq-te.

Yesu opønakam gekhakheinøvem, ndego nqova soqa gembøigoam
(Met 17:14-18; Mak 9:14-27)

37 Yaq khøuwa nøme qandopave, Yesu tegi paev ezoqa misika namba, manqei poyat-te ginduvis, yaq ezoqa bawanqape mōqás. 38 Yaq nqáe! Ta bawan mokho-te ndøgo, ezoqa kopo āv gene-akhá nqægo, “Nøméndim ezoqam, no nøtaqaviám. Ambá noge yo qombo-tøkeín. No nakheis nøme mbain. Sa kopo ngének. 39 Nqova soqa ndøqanøtumátún. Yaq gèogeaín. Kha segembøi-wageapét neka køse vømbó-qounít. Faf-faf-ús. Ndego nqova soqa yovitáv neka ùnime:-ngiuín. 40 No qogi paev ezoqam møezøviám, ngenek nqova soqa tingeatømem. Geté ndigu amba me-goném. Kopømba mbain.”

41 Yaq Yesu gendo-qavøiu, “Zo matev køfigiap neka unimanqatin mbain ezoqam, zo ndakin nqazoyage, gè, no khøuwa andé gekhām, zo namba tizi:yagat neka zoqa viniv vøeqatāt? Geté ság! Qoge yo vøndondáf.”

42 Yaq ndego opønakam, ate av-té ge:geavun, nqova soqa manqei-té genø-ogiú, vø-uvutam. Kha sègembøi-wageapát. Yaq Yesu ndego nqova soqa gèmbøe-khafén, vøfakhan, neka opønakam vøkhakheinøvem, yaq eve nqawa sasa mbo-etoam.

43 Ezoqa ewaqape, nqanek Mbumbukiam-qa bazaføgakhqape giqeivim, ndigu nqova ndafe kandambá.

*Yesu qambo-menas, ekeza løvøte-qa yaq-te ge:zømas
(Met 17:22-23; Mak 9:30-32)*

Ezoqa ewaqape, Yesu-qa matev ate ndægo-qa yaq-te, até gimbøe-matavupát, yaq ndego ekeza paev ezoqam gezø-ein, 44 “Noqa manqat ùnime:-yogém, no ndakin tæzø-ein. Ezoqamge Yo, ezoqam-qá zenda-té ginøveém.” 45 Geté Yesu nqanek manqat ge-ein, tegi paev ezoqam, manqa mokho ndapeáv. Gèkhonawám ti-te. Yaq ndigu kopømba mbain, manqa mokho vøe-qeivim. Geté ndigu møe ndøgoném, Yesu manqa mokho-qa yaq-te vømbøé-bevøpēm.

Yesu-gi paev ezoqam mokho-te, megeat ezoqam, gekha ezoqām?

(Met 18:1-5; Mak 9:33-37)

46 Khøuwa nøme, Yesu-gi paev ezoqam, ekeza mokho-mba, gèponqombupát. Tini-ponqombupát ndøgo, ti mokho-te, iz akhae kandambaqape, gekha ezoqā ndøgo. 47 Geté Yesu é-møndæ-otév, ndigu gekhā mbómatavupam. Yaq ndego nakhasam ndo-itú, teqa avønin-te vøve, 48 gezø-ein, “Gekha ezoqām ndego, noqa iz-te, ngenek nakhasam tekhatō, ndego no ndøkhatōmb. Neka gekha ezoqām ndego, no tekhatōmb, ndego até ndegó-a, vøkhatō, ndego no gendo-khofotan. Zo mokho-te, ezoqa kandambaqape ndégo tegó, ndego iz mbain ndøgo.”

Ezoqam ni sanqaupav ndigu, ndigu nigí
(Mak 9:38-40)

⁴⁹ Zion Yesu gembo-ein, “Evézøza. Ni ezoqam mõi-ometám. Ndego nqova soqøsoqa ndøngeasumatún. Qoqá iz-té genøgoatún. Yaq ni nimbøe-khafeném. Zapa ndøgo, ndego ni namba, qo-te pøpøvumáv.”

⁵⁰ Geté yaq Yesu gezø-qavøiu, “Mbøe-khafèáp, ndego. Zapa ndøgo, gekha ezoqām ndego, zo-te sanqaupav ndego, ndego zogé.”

Samalia vemiaiv nøme-te, Yesu gisanqawem

⁵¹ Khøuwa ge:khatobat, Yesu yan-te te:qavig, ndego matavap āv genegó nqægo: Zelusalem taon-té genøwáv. Yaq kopømba mbain, teqa matavap toqo-enend taqa yaq-te. ⁵² Yaq ndego u-anim ndøkhofotáz, teqa megemege-te. Yaq ndigu vemiaiv nøme-te gimøfakhaz, Samalia manqei-te ndøgo, ambá nakhoa mømbo-khakheinømemín, vømébūv. ⁵³ Geté ndigu vemiaiv-ak, giyogem av nqægo, Yesu Zelusalem taon-tē genømā, yaq ndigu khatoweáv.† ⁵⁴ Yaq tegi paev ezoqa menas, Zems neka Zion, tiqa matev giqevim, ndigu Yesu āv gimboe-einím nqægo, “Evézøza. Qoqa poev gekhām? Ndizí-akhaem, gøinam betøndōvis yan-te, nginik ezoqam vøngiæzø?”

⁵⁵ Geté Yesu gendoqambún, nginik ezoqa menas vøgugub.‡

⁵⁶ Yaq Yesu ekeza paev ezoqam namba, vemiaiv nøme-té gimøzáv.

Yesu toqombo-paev, taqa yaq-te
(Met 8:19-22)

⁵⁷ Yaq ndigu ate av-té nakhoa gi:geveat, ezoqa tendowáv ndøgo, Yesu vømbø-ein, “Qo ande āv khoqoté-okhoāt, no até nøtaqá-pavát.”

⁵⁸ Yaq Yesu gembo-qavøiu, “Qanimáv. Geté gømbo-mataváp. Gaqo lozokhak,§ sømbiam nonqo, manqei nqa ndøzøgó neka pipisi viviap ndøzøgō. Geté Ezoqam-ge Yo, khoev mbain, te:sømbimat, pusa vøe-tayāt.”

⁵⁹ Yaq ezoqa nøme-te, Yesu āv gene-eín nqægo, “Qonøndó-páev.”

9:50 9:50 Met 12:30; Luk 11:23 † **9:53** 9:53 Yaq Zu ezoqam-a, yaq Samalia ezoqam, qaqa matev zømbugoám. Yaq ndigu Samalia ezoqam poeveáv, Zu ezoqam tiqa manqei-te sa tu-apet. **9:54** 9:54 2 King 1:9-16 ‡ **9:55** 9:55 Baebol kopokopo nøme-te, Glik manqat-te gipeaomem, manqat nøme ndøgó. Ta manqat nqáneq: Yaq Yesu gezø-ein, “Zo zøteateáv, zo gekha nqova-gí ezoqām. Zapa ndøgo, Ezoqam-ge Yo, ambá av nqægo, ezoqam-qa yage ngi:wat-qa ndøgeavún. Geté ndego ezoqa khandi:zat-qa ndøgeavún.” § **9:58** 9:58 Nginik gaqo lozokhak-qa nqovønqova, Metiu 8:20 avønin-té qonøqeív.

Geté yaq ndego ezoqam gendo-ein, “Evézøza. Até vøkhæ-keogé. Tat båtøkhæ-otáv.”*

⁶⁰ Geté yaq Yesu gembo-qavøiu, “Av taoká. Ekeza pakhaezat-ak tiabe-osám ndigu, gipakhaez.† Geté qo, ezoqa Mbumbukiam-qá Megeat Matev qomé-zømesím.”

⁶¹ Ezoqa nøme Yesu gembo-ein, “Evézøza. No ndøtaqando-pæev. Geté båtøkhonáv, nogi ezoqam, ouo manqat bamøzø-ein.”

⁶² Yaq Yesu gembo-qavøiu, “Gekha ezoqām ndego, manqei tekhaemet, yaq ndego zita-te sekembā segē-qambunimāt, ndego kopømba mbain, Mbumbukiam-qa Megeat Matev-te sasae tego.”

10

Yesu ekeza pæev ezoqa seventi-tu gekhofosam

¹ Taqa zita-te, Evezøza pæev ezoqa seventi-tu nøme ndøvevesám. Yaq teqá megemege-té genø-khofosám. Ezoqa menømenas ndøkhofosumát, ndøgo taon neka vemivemiav ate qægoam, ma ekeza okho-qa gembøegoam. ² Yaq ndego manqa zøløvuá, gezø-ein, “Khae-te avøe gigiap kandambá qakhatøkhatoam. Geté sasae ezoqam khapímbá, vøndé-peanēm. Yaq nakémbá. Khae eve, zombó-vi:mát, Mbumbukiam. Yaq sasae ezoqam, tæbetønde-khofotáz, teqa avøe gigiap qakhatøkhatoam ndøgo, betøndø-peanem. ³ Mòzozáv. Nqáe! Zo andé sip nakheís. Geté zo gaqo khobokhobos-té qatø-khofosumít. ⁴ Moni neka moqos neka tamak ndø-upøgím. Ezoqa tozomø-qasat nakhoa-te, yaq ti namba manqa manqate-te, khøuwa iziz khapekhapé me:khòubám. ⁵ Khoev-te tozomø-ozat, zo bugukhokhof manqat nqáneq qazozø-einát, ‘Sambí zo-te, zo nqanek khoev-te nqazoyage.’ ⁶ Ndigu ezoqam, sambianim tigoat, zo vøkhatobāt, yaq zoqa sambianim manqat, até gégoát ti-te. Geté ndigu zo khatobeav tøgoat, zoqa sambianim nango ndøzø-vesezát. ⁷ Zo ezoqa khoev tizø-einat, ta khoev-te ndøgo, até vøskhoé. Lou neka ibøkha vølogé, ndigu tizø-etoumat. Zapa ndøgo, gekha ezoqām ndego, ndesasaeat, ndego teqa yage nonqo gigiap yà bembo-etoám. Sa ndøyàgeáp, khoev nøme-te, khoev nøme-te.

* **9:59** 9:59 Ta khøuwa-te ndøgo, ngenek ezoqam-ge eve nanimateáv, as ndøgoát. Geté ndego bugukhokhof tege eve namba yage-qa ndøgoám. Yaq Yesu pæev-qa sa ndøgo tenegoám, eve tembøe-nanim † **9:60** 9:60 Ezoqa ndigu gipakhaez, ndigu tønemanqaté, ndigu Yesu pæveav ndigu. **9:61** 9:61 1 King 19:20 **10:1** 10:1 Mak 6:7 **10:2** 10:2 Met 9:37-38; Zion 4:35 **10:3** 10:3 Met 10:16 **10:4** 10:4 Met 10:7-14; Mak 6:8-11; Luk 9:3-5 **10:7** 10:7 1 Ko 9:6-14; 1 Tim 5:18

⁸ Gekha vemiav-tē ndøgo, tozomø-fakhazat, ndigu zo tikhatobat, yaq lou sège-logemát, zoqa megemege-te timøvøemat. ⁹ Enqoni-us ezoqam zókhakheinøvemát, neka ezoqa āv qazozømbé-manqatát nqægo, ‘Mbumbukiam-qa Megeat Matev, møndø-fakhán zo-te.’ ¹⁰ Geté zo vemiav nøme-te tozomø-fakhazat, yaq ezoqa zo khatobeav tøgoat, yaq nakhoa-té qazonø-wanát, ta vemiav-te ndøgo. Yaq āv qazozømbé-manqatát nqægo, ¹¹ ‘Até pakhákh-a, niqa zenda tokhotapak-te nqatøkeap, zoqa vemiav-te qei-okhoam, ni nīpomoemét. Yaq zo tøzøtè-zøtéz ndøgo, zo manqa-zapa zogoném. Geté zo vøezøté, Mbumbukiam-qa Megeat Matev, møndø-fakhán.’ ”

¹² Yaq Yesu tegi paev ezoqam gezø-ein, “No nqazø-manqate. Manqa Ovøyam Khøuwa Kandambaqape timø-khantaz, ndigu vemiav-ak-te unimé:-soqá. Yaq-fia nqosøgeap ndøgo, ndigu tindapem, ndømø-løvuám, av Sodom taon-ak timindapem.”

Møndø-soqoéz, ndigu Keliso gisanqawem
(Met 11:20-24)

¹³ Yaq Yesu manqat nøme gezø-ein, “Zo mðzo-soqoéz, zo Kolazin-ak neka Betsaida-yak. Zapa ndøgo, no umingiap matev, zo mokho-te qæmatønumam, ambā Taya neka Saedon taon mokho-te tæmatanamin, ndigu ambá nupøkhán mbá, Mbumbukiam-te é-ndo:qambuzín, neka tiqa manqazapazapa zapaya, ndabua soqøsoqa vø-uzamin neka pakhakh-te vøqonavin. Geté zo qambuzaneáv. ¹⁴ Manqa ovøyam khøuwa timø-khantaz, zo-te unimé:-soqá. Yaq-fia nqosøgeap ndøgo, zo tozomø-ndapem, ndømø-løvuám, av Taya neka Saedon taon-ak timindapem.

¹⁵ Neka ge zó, Kapenaum taon-ak? Zo, yan-té ginø-egazø, av zo ndzøte-matavap? Av taoká. Zo gøinam-té ginø-nqagevém.”

¹⁶ Yaq Yesu ekeza paev ezoqam gezø-ein, “Gekha ezoqām ndego, zoqa manqat tendap, ndego noqá manqat ndøndáp. Neka gekha ezoqām ndego, zo tesanqab, ndego no ndósanqámb. Neka gekha ezoqām ndego, no tesanqamb, ndego até ndegó-a, ma no gende-khofotan, vósanqao.”

Yesu-gi paev ezoqam septenti-tu, nango ginduqavaz

¹⁷ Yesu-gi paev ezoqam septenti-tu, nango ginduqavaz, ndigu khanakhanakh kandambá. Yaq gimbo-einim, “Evézøza. Até nqova soqøsoqá-ya, niqa manqat o-mba mo:ndapám, ni qoqa iz-te, manqat qeizø-manqatam.”

¹⁸ Yaq Yesu gezø-qavøiu, “No Saitan mðe-omét. Yan-té gendobøiáv. Andé vøiyam me me:bøí. ¹⁹ Nqáe! No zo

bazaføgakh mðezø-etoám. Zo waza soqøsoqa neka lakalaka sozó-tokhonevemát, neka zoge qaqa ezoqam, Saitan, teqa bazaføgakh ate ndægo vozó-tokhonēm. Yaq zo-te matev-qase gemø-fakhanák. ²⁰ Geté zo ambá ta zapaya ndøgo, khanakhanakh ndøgō, nqova soqøsoqa zoqa manqat o-mba nduondape, geté zo khanakhanakh ndøgo tabezøgó, zoqa iziz yan-te ndo:peawap.”

*Yesu khanakhanakh-us, Eve ike manqat gembo-ein
(Met 11:25-27; 13:16-17)*

²¹ Ta khøuwa-te ndøgo, Yesu Nqova Mbomambaqape mokho-te, khanakhanakh kandambá gendap. Yaq āv gene-guligulím nqægo, “Tat, qo yan neka manqei-qape-ge Evezøza ndoqoqo. No ike kandambá qo-te. Zapa ndøgo, qoqa matavap qòkhonáo, ti-te ndigu, ekeza kha zøtezat neka matavap loloakh-us ezoqam ndivewe. Geté qo ti-te ndigu toqonø-vevezám, ezoqam ndigu ande av nakhei nqonqon me ndi:gu. Unimanqatín. Tát! Qoqa poev, āv tønegoám.”

²² Yaq Yesu manqat nøme ge-ein, “Gigiap neka matev ate nqægo, Tat noqá zenda-té genøvé. Ezoqa mè:zøtezák, ndego Yo gekha ezoqám. Eve mba me:-otév. Neka ezoqa mè:zøtezák, ndego Eve gekha ezoqám. Yo mba me:-otév, neka ndigu vøezøtēz, Yo Eve-qa yaq-te vevezam-qa ndezøgo.”

²³ Yaq Yesu ekeza paev ezoqam-té genøqambún. Yaq ti-mba ndigu tezø-eín, “Zo khanakhanakh mbá qanegó, zo matev bøi nqazøte-qeivi, ndakin nqafakhanam. ²⁴ No nqazø-manqate: Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam neka kawakawa-za kopoáv, matev qeivi-qa ndøgoám, zo ndakin nqazo-qeivi. Geté ndigu qeiviáv. Neka ndigu manqat yoge-qa vøgoam, zo ndakin nqazoyoge. Geté ndigu yogeáv.”

Samalia ezoqam-qa yaya etæ manqat

²⁵ Khøuwa nøme, Mozes-qá guguna manqat nømendim ezoqam ndowáv. Ndego Yesu ambá gembo-matemateamín, gembo-ein, “Nøméndim ezoqam. No gekha matēv nómatønumāt, khandi miavmiáv vøténdáp?”

²⁶ Yaq Yesu gembo-qavøiu, “Gé, Mozes-qa guguna manqat áv khané-ein? Qo qoqo-geveam, gekha mokho qombóndap?”

²⁷ Yaq ndego gendo-qavøiu, “Mozes-qa guguna manqat, āv qane-eín nqægo, ‘Kuku betaqagó, Evezøza-te, ndego qoge Mbumbukiam, uni qoqa mbøni-te neka uni qoge nqova-te neka uni qoqa bazaføgakh-te neka uni qoqa matavap-te. Neka ezoqa nøme-te, kuku āv tabetaqambe:gó, av qakeza kha-te, kuku ndaqambe:go.’ ”

28 Yaq Yesu gembo-qavøiu, “Qo unimanqatín ndoqo-manqate. Qo matev āv tønégó. Yaq qo khandi ndòqondáp.”

29 Geté ndego ezoqam, ekeza iz khakheinam-qa ndøgoám, yaq gendo-ein, “Gê, ezoqa nøme, gekha ezoqâm?”

30 Yaq Yesu gembo-qavøiu, emanqat me:votót, gembo-ein, “Ezoqa møndøgoám. Zelusalem taon-té gendowáv. Ambá Zeliko taon-té genø-visatín. Yaq nakhoa livin-qase ndøugu, pepen ezoqam ndøqás, vø-møvøinam, ndabua sasa mbokhofoem, vøzuim. Yaq sège-ivøvém. Ndego ambá vønanimin. 31 Yaq ta khøuwa iz kopo-te ndøgo, nakhoa-te ge:veam, Mbumbukiam-gé iziz ezoqam ndøgeavún. Yaq ndego ngenek ezoqam ge-omet, geveam, ndego nakhoa yaq-keoqá genøqantáv, vølvøvu. 32 Yaq matev até kopó, ta nakhoa-te ndøgo, Livai bawan-ak ndøgeavún. Yaq até ndegó-a, ngenek ezoqam ge-omet, geveam, ndego nakhoa yaq-keoqá genøqantáv, vølvøvu. 33 Yaq vaev, Samalia bawan-ak ndowáv, ta nakhoa-te ndøgo, ngenek ezoqam vø-omet. Yaq ndego tanakh mbogó, 34 te-te vøwaw, nqamav-te oil neka waen ande mulømula me vømbøe-qouzam, sasa mboløvønám, ekeza donki-qa zita-te vø:ve.* Yaq okha ezoqam-qá venanqei nonqo khoev-té genøndáf, vømbō-kewagam. 35 Yaq khøuwa nøme qandopave, ndego silva moni mokho menas ndø-upøzó, ndego okha ezoqam-qa khoev keoge ezoqam vømbō-etoam.† Yaq āv gembøe-eín nqægo, ‘Gèmbø-keogé, ngenek ezoqam. Yaq nango tètøndo-qavan, qo fia nøme ande āv khoqoté-nqagivemēt, teqa kha-te, no fia ndægó.’ ”

36 Yesu nqanek emanqat gumuvotot, yaq ndego Mozes-qa guguna manqat nømendim ezoqam, āv gembøebéváp nqægo, “Ge qó ndoqo-matavap? Ezoqa misika mokho-te nginik, matev eqeieqei, gekha ezoqâm ndómatanam, te-te ndego, pepen ezoqam gizuim?”

37 Yaq ndego Mozes-qa guguna manqat nømendim ezoqam gendo-ein, “Ezoqam ndégo, tanakh gembogo, vømbötøke.”

Yaq Yesu gembo-ein, “Nándav. Yaq até qó-a, matev āv toqotégoát.”

Yesu Mata neka Meli okha gezømat

38 Khøuwa nøme, Yesu ekeza paev ezoqam namba, nakhoa gigeveat, yaq vemiav nøme-té gimøfakház. Ta vemiav-te ndøgo, sævam møndøgoám. Tuqa iz Matá. Yaq ndugu Yesu khoev-té gunukható. 39 Ndugu yakhasuk møndømbø-goám.

10:28 10:28 Lev 18:5 * 10:34 10:34 Yaq Samalia ezoqam-a, yaq Zu ezoqam, qaqa matev zømbøgoám. Geté ndego Samalia ezoqam, tanakh mbogó, ndego Zu ezoqam, vømbötøke. † 10:35 10:35 Nginik moni mokho menas-qa fia, andé kandambá. 10:39 10:39 Zion 11:1; 12:2-3

Tuqa iz Melí. Yaq ndugu Evezøza-qá zenda tokhotapak avønin-té gunøqóm. Nømendim manqat mbøe-ewagát. ⁴⁰ Geté Mata ndugu, khanakhanakh mbain, lou yakhapus gu-ifutat. Sasae khàpe mbøe-khouwév. Yaq ndugu tunøwáv ndøgo, Yesu vømbø-ein, “Evézøza. Ge qó ndoqo-matavap, nqanek matev eqeieqeí, no nakhapus nqæsasaetet, yaq nogu nam, no tøkeeav ndøgo? Gømbo-ein, nanduv, no yà benøtøké.”

⁴¹ Yaq Yesu gumbo-qavøiu, “Máta, Máta! Qo matev vinivinimba-qa yaq-te, khàpe qote-fofogeáp neka matavap khàpe qambe-khouwevát. ⁴² Geté matev kopo mba betaqam-begó. Ngunuk Meli, matev mbomambaqape ndøndáp, noqa manqat ngu-ewaget. Yaq ezoqa kopømba mbain, tuiviwam.”

11

Mbumbukiam-te toqo-guligulimat, taqa yaq-te

(Met 6:9-13; 7:7-11)

¹ Khøuwa nøme, Yesu manqei nøme-te geguligulimat, yaq qamømbøe-navøem, ekeza paev ezoqa kopo nøme, āv gembøe-ein nqægo, “Evézøza. Ni guligulim-qa yaq-te qotínømánd, av Zion, ndego ezoqa ibøkha iz etoam ezoqam, ekeza paev ezoqam ge:zømas.”

² Yaq Yesu gezø-ein, “Zo tozo-guligulimat, āv qazøté-manqatát nqægo, ‘Tát!

Qoqa iz yà beto-eqawát.

Qoqa Megeat Matev, bêtøndowáv ni-te.

³ Khøuwa ate tæpavpavemat, ni lou gĩni-etoām, av ni lou mbain nqati:gu.

⁴ Niqa manqa-zapazapa, sà betaqambo-navøemát.

Até ní-a, ezoqa nøme-qa manqa-zapazapa, møndønimbo-navupatún, ni-te gimatønumatun.

Neka ni khamasim-te ndø-àmbām.’ ”

⁵ Yaq Yesu ekeza paev ezoqam gezø-ein, “Ge zô, ezoqa kopo, lova u-mba-qape zifu-qa khoev-te tema, vømømbó-ein av nqægo, ‘Nøfu. Flawa misika mba qonø-etoām. ⁶ Zapa ndøgo, noge nøfu nøme, manqei nøme-tē genø mā. Yaq ndakin noqā khoev-tē genøfakhān. Geté no lou mbain vømbøe-etoām.’

⁷ Yaq qafu khoev mokho-te āv gendē-qavøiū nqægo, ‘Mòqo-nøvān! Khoev mboqog mètøtokāz. Ni nĩsømbiit, nakheis namba. Yaq kopømba mbain tæsuzam, lou vøtaqá-etoām.’

⁸ No nqazø-manqate: Ndego tesuzam, lou vømbó-etoām, ndøgo ambá ta zapaya ndøgo tenégō, ndego zifu ndembogo. Geté ta zapaya ndøgo tenésuzám, ndego ge:pouweam, yaq gigiap ate ndægo, ndego mbain ndøgo, vømbó-etoām.

⁹ Yaq nakémbá. No nqazó-manqate: Gèviám. Yaq Mbumbukiam ndòzø-etoám. Gèváo. Yaq zo ndòzo-qeivím. Gèkhaneám. Yaq Mbumbukiam zo mboqog ndòzø-mboqozó. ¹⁰ Unimanqatín. Gekha ezoqām ndego, ndeviam, ndego ndòndáp. Neka gekha ezoqām ndego, ndevao, ndego ndòqeív. Neka gekha ezoqām ndego, mboqog-te ndekhaneam, ndego mboqog ndòmbo-mboqóz.*

¹¹ Gê, zo mokho-te, matev áv khanégo? Nakhasam eve zongøyam-qa temboviam, ndego wazeam mbó-etoám? ¹² O gava-qa temboviam, ndego lakalakoam mbó-etoám? Av taoká. ¹³ Zo manqa-zapazapa-us, ambá qazøtegó. Geté zo zøkeza nakheis, gigiap eqeieqei etoam mòzøte-zøtéz. Yaq av tægoat ndægo, zoge Zøve, yan-te ngo:yage, ndego Nqova Mbo-mambaqape nøme mba zømbó-etoám, gekha ezoqām ndigu, timbøe-viømemat.”

Yesu av gimbøe-einim nqægo, Saitan-qā bazaføgakh-tē genø-sasaeāt

(Met 12:22-30; Mak 3:20-27)

¹⁴ Khøuwa nøme, Yesu manqa-khou ezoqam, nqova soqa mbongeatám. Yaq nqova soqa gembo-fakhan, ndego manqa manqate ndøngáz. Yaq ezoqa ewaqape, nqova ndafe kandambá. ¹⁵ Geté ezoqa nøme, áv gini-einím nqægo, “Ngenek nqova soqøsoqa, Belzebul-qā bazaføgákh genegeasám, ndego nqova soqøsoqa-ge kawa.”

¹⁶ Neka ezoqa nøme ndigu, matemateam-qa mbogoám, neka teqa umingiap matev qeivi-qa vømbøgoam.

¹⁷ Geté Yesu é-møndæ-otév, av ndigu gi-matavupam, teqa bazaføgakh ande áv khanēfakhan. Yaq ndego yaya zø-etá, taqa yaq-te, gezø-ein, “Bawan kopo tigoat, yaq ndigu livin-mbā gunumú-qatønēm, izuizu nakhag vøgonēm, nginik gékhoubám, até vømú-nasiním. Neka até evenáp-a, tiqatønem, yaq izuizu ndønøfeapāt, ndigu gemø-navøém.

¹⁸ Yaq Saitan-qa yaq-te, matev até kopó. Ndego ekeza kha livin-mba tumuqata, yaq ekeza kha namba vøenøfē, teqa bawan áv khanégoāt? Yaq nakémbá, zoqa manqat mokho mbain, nandozo-manqate av nqægo, no nqova soqøsoqa, Belzebul-qā bazaføgakh-tē qatø-ngeasám. ¹⁹ No nqova soqøsoqa, amba Belzebul-qa bazaføgakh-te tøte-ngeasamin,

av zo ndøzøte-manqate, yaq gê, zogí ezoqam, nqova soqøsoqa gekha ezoqam-qā bazaføgakh-tē ginø-ngeasumatun? Gê, Saitan-qā bazaføgakh-tē ginø-ngeasumatun. Av taoká. Yaq nakémbá. Tiqa matev møndø-unimanqatín, av nqægo, zoqa

* **11:10** 11:10 Taqa manqa mokho av nqægo: Qo Mbumbukiam-te toqoqam-buq, neka ande teqa mboqog-te me toqote-khanæmat, yaq ndego segékhatóq. Kopømbaqapé teqa bawan-te toqomø-oq. **11:15** 11:15 Met 9:34; 10:25 **11:16** 11:16 Met 12:38

manqat mokho mbaín. ²⁰ No nqova soqøsoqa, Mbumbukiam-qa bazaføgakh-té qatø-ngeasumatún. Ndøgo zo āv qanezømás nqægo: Mbumbukiam-qa Megeat Matev, møndø-fakhán zo-te.

²¹ Neka nøme nqáneq: Ezoqa bazaføgakh-qape, ekeza khoev-te bøibøi to:yøet neka sanqava kopoav vømbógoāt, yaq teqa gigiap kopømbá. Ezoqa gembó-aqonamák. ²² Geté ezoqa uni bazaføgakh-us-qape-in tendowav, namba vøenøfē, yaq-mba vøzū, yaq ndego sanqava géviwám, ndego go:tawam, neka teqa gigiap vømbó-upøgim, vømø-etøomēm, ezoqa nøme namba.†

²³ Gekha ezoqām ndigu, no-te nøzøzaneav ndigu, ndigu nogí qaqa ezoqám. Neka gekha ezoqām ndigu, no ezoqa møvøbam-qa yaq-te tøkemav ndigu, ndigu ezoqa gèpanqasumít.”

Matev soqaqape tøfakhan, ezoqa manqa-zapa-te nqawa tevesez
(Met 12:43-45)

²⁴ Yaq Yesu manqat nøme ge:zømas, gezø-ein, “Nqova soqa ezoqam-te tefakhan, yaq ndego mbenga qaqaniap manqei-té gé-okhoát. Manqei eqeieqei-qa ndøvawét, te:yagat. Geté qeiviav tøgoat, ekeza manqat āv gené-eín nqægo, ‘Ság. Nøkeza khoev-té qatøveséz, ma qatønde-fakhan ndøgo.’ ²⁵ Yaq ndego nango tevesez, ta khoev ndøgo viayáp neka gapuk mbaín. ²⁶ Yaq nangó genøwáv, nqova soqøsoqa seven nøme vømøndó-khatøb, ndigu uni gi:soqøsoqoezam. Av teoká, av ndego ekezan nde:go. Yaq ndigu tindúzáv ndøgo, namba vøméqøm. Yaq vaev-te ndøgo, ndego ezoqam, teqa yage unimé:-soqá. Av taoká, av bugukhokhof ge:yagam.”

Unimanqatin khanakhanakh-qa yaq-te

²⁷ Yesu nqanek manqat ge-ein, yaq ezoqa ewaqape-qa mokho-te, sæva kopo āv guni-akhá nqægo, “Sævam ndugu khanakhanakh mbá guabitigú, qo gui-ova neka tete vøqā-etoumam.”

²⁸ Yaq Yesu gendo-qavøiu, “Unimanqatín, nandav. Geté uni khanakhanakh-in ndígu tøzøgoāt, ezoqam ndigu, Mbumbukiam-qa Manqat ndiyøgē neka manqa o-mba ndimbøē-ndāpē.”

Yesu ekezan, Ziona ge:khamas

(Met 12:38-42)

²⁹ Ezoqam-qa bawan qakhouwevtat, Yesu-qa manqat gi-ewagat, yaq ndego āv gezømbe-eín nqægo, “Zo ezoqa ndakin

11:22 11:22 Kol 2:15 † **11:22** 11:22 Ezoqa bazaføgakh-qape ndego, ekeza khoev-te bøibøi ndo:yøet, ndego Saitán. Geté ndego ezoqam uni bazaføgakh-us-qape-in, ndego yaq-mba tezu neka gigiap vømbó-upøgim, ndego Yesú. **11:23** 11:23 Luk 9:50 **11:27** 11:27 Luk 1:28, 42, 48 **11:29** 11:29 Met 16:4

nqazoyage, zo ezoqa soqøsoqá. Zo umingiap matev qeiviqa mba zógó. Geté zo matev nøme zóqeivimák. Sa ndógo tozóqeivím, av Ziona qambøe-fakhan. ³⁰ Matev ndógo, Ziona qambo-fakhan, Niniva ezoqam áv qanezømás nqægo: Mbumbukiam ndokhofotáv. Yaq até ta matev ndógó-a, Ezoqamge Yo tømbo-fakhan, zo mé:zømás, zo ndakin nqazoyage, av nqægo, no Mbumbukiam ndokhofotán.

³¹ Mbumbukiam-qa Manqa Ovøyam Khøuwa Kandambaqape-te, ndugu Siba manqei kawa sævam kandambaqapu, segé-itán. Yaq ndugu zo ezoqa soqøsoqa mé:zæb, zo ndakin nqazoyage. Zapa ndógo, ndugu qámbá gunduwav, Solomon-qa matavap loloakh manqat vømømbøewag, ndego Izlael kawa ezoqam kandambaqape. Geté, nqáe! Ngenek ezoqam zo namba nge:go, ngenek Solomon ùnime:løvuám. Geté zo teqa nømendim manqat ndapeáv.

³² Ta Manqa Ovøyam Khøuwa Kandambaqape-te, até Niniva ezoqám-a, vówān. Yaq ndigu zo ezoqa soqøsoqa mé:zæb, zo ndakin nqazoyage. Zapa ndógo, ndigu manqa-zapazapa-te gigoam, māndo-qambúz, Ziona-qa manqat giyogem. Geté, nqáe! Ngenek ezoqam, zo namba nge:go, ngenek Ziona ùnime:løvuám. Geté zo qambuzaneáv, teqa manqat qazoyogem.”

Niqa matev waev-té qabegó
(Met 5:15; 6:22-23)

³³ Yaq Yesu manqat nøme ge:zømas, gezø-ein, “Lampa toqomag, yaq kopømba mbain toqo-khonao o yakhav mokhote voqotú-utáv. Geté lampa asøzam nonqo-té qonøwuá. Yaq gekha ezoqám ndigu, khoev-te ti-ozat, waev ndóqeivát.

³⁴ Qoqa kha, waev bøi mbo-etoám. Bøi eqeieqei tøgoat, yaq kha ate ndægo, waev-té qágoát. Geté bøi soqain tøgoat, yaq qoqa kha ate ndægo, bøivun-té qágoát. ³⁵ Yaq nakémbá. Aiyá qagó. Soqain ndógo, ta waev ndógo, qoqa mokhote nandaqambu:gu, tøbøivun.

³⁶ Yaq nakémbá, qoqa kha ate ndægo, waev mokhote mba tøgoat neka bøivun-qase mbain vøgoát, yaq kha ate ndægo waev-ús, kopømba av-té, lampa-qa waev qo-te ndækhaev.”

Yesu Felisi ezoqam neka Mozes-qa guguna manqat nømendim ezoqam gezøponqom
(Met 23:1-36; Mak 12:38-40)

³⁷ Yesu manqa manqate qamømbøe-navøem, yaq Felisi ezoqa kopo, Yesu lou loge manqat mbo-eín. Yaq khoev-té gemømbø-ón, lou loge-te vøqom. ³⁸ Geté Yesu bugukhokhof

zenda sunguziav, av tiqa matev qægoam, lou gilogin. Yaq ndego Felisi ezoqam, nqova mbondáf.

³⁹ Yaq Evezøza, ndego āv gembøe-eín nqægo, “Zo Felisi ezoqam, zo kap neka melek, mumat mba zoto-sunguzumatún. Neka zo zøkezan, até kopó. Mumat-te ndo:go, eqeieqei. Geté zoqa mokho-te, gigiap qovetu matev neka manqa-zapazapa, møndømø-tøtvøyám. ⁴⁰ Zo matavap mbain ezoqam, ge zô ndozo-matavap, Mbumbukiam ndego ezoqam gekhakheinøvem, mumat mba mbøé-khakheinam, geté mokho-te khakheinøpøteāv neka ndego otevatēāv, ndøgo mokho-te ndøugu? Av taoká. ⁴¹ Yaq nakémbá, gigiap nandav, zoqa melek neka kap nandu-nqeitøve, zo gigiap-av ezoqam zozø-etoám. Yaq nqáe! Gigiap ate ndægo, ndøgo tözømbé-eqeieqei.

⁴² Zo mðzo-soqoéz, Felisi ezoqam. Zo até avøe gigiap uni khasøkhasis-ín-a, qazøtøndo-pe:tatun, zòqaqemín, qaqageap vømø-ten-in, yaq qatoat kopo Mbumbukiam vozombō-etømemin. Matev khasøkhasis av nqægo, zo mðzogoatún. Geté matev kandakanda, kopømba ande av ezoqa nøme-te, matev eqeieqei matanam matev, neka kuku matev Mbumbukiam-te, zo gèzømbo-qasí:v. Matev eqeieqei khasøkhasis tozogoat, ndøgo kopømbá. Geté gigiap-qape ndøgo, matev eqeieqei kandakanda tozogoat.

⁴³ Zo mðzo-soqoéz, Felisi ezoqam. Zo tözømbe-khaneát ndøgo, guliguli khoev-te, iz akhayapak-qá qonam nonqo-té qazó-qonumát, neka ezoqa ewaqape, maket manqei-te, zo khaiya mboma manqat vizap-us bezø-manqate.

⁴⁴ Zo mðzo-soqoéz. Zo andé manqei-pakha ozap nøme me zøte:gó. Mumat-te ndøgo, bugug eqeieqei. Geté mokho-te ndøugu, kha møndølanqá. Yaq ezoqa sogó-okhoát, mumat. Zapa ndøgo, ndigu zøtezateāv, av nqægo, nqanek ezoqa-pikia nge-otøvé.”

⁴⁵ Yesu nqanek manqat ge-ein, yaq Mozes-qa guguna manqat nømendim ezoqa kopo, āv gembøe-eín nqægo, “Nømendim ezoqam. Qo nqanek manqat nandoqo-manqate, qo até ní-a, iz sòqonimbu-ngi:wát.”

⁴⁶ Yaq Yesu gembo-qavøiu, “Unimanqatín. Até zó-a, Mozes-qa guguna manqat nømendim ezoqam, zo mðzo-soqoéz. Zo ezoqa viniv-qape zozømbø-awám. Yaq ezoqa amba-amba me-eqagím. Geté zo zenda-qase aumáv, ezoqa vozozømbé-tøkeāt, ndigu nqanek viniv ndi-eqawat.

⁴⁷ Zo mðzo-soqoéz. Zapa ndøgo, zo Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam-qa manqei ozap-te, khoev qaniquanimav zozø-puanumatún, zoqa matavap vesezu nonqo. Geté ndigu zøkeza zözøkha-zapazapa-za ndøzitagát. ⁴⁸ Zo matev av

nqægo ndozogo, yaq zo zò-unimanqatintét, av nqægo, matev ndøgo, zogi zòzøkha-zapazapa-za gigonem, eqeieqei. Ndigu gèzitagám, ndigu Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam, yaq zo tiqa manqei ozap mumat, khoev qaniqanimav zozø-puanumatún.

⁴⁹ Mbumbukiam ekeza matavap loloakh-te, taqa yaq-te āv gene-eín nqægo, ‘No manqa vevezam ezoqam neka u-anim notøndó-khofosumát, ti-te. Geté nøme ndigu, pakhapakha zøkhanæmát neka matev soqøsoqa vøzøgoát.’ ⁵⁰ Yaq nakémbá, Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam ate gi-goam gizitagat, Mbumbukiam manqei-qape ande ge:khakheinam, atema ndakin, taqa yaq-fia nqosøgeap, zo-té qanøbøí, zo ndakin nqazoyage, ⁵¹ ta zitøge matev ndøgo, qangaz, Eibol gilaem, qamat, atema Zekalaya vømølaem, yaq lou-qase-te ndøgo, ma Mbumbukiam-te søvakha gigiap giløvusumatun, yaq ndøgo, Mbumbukiam-qa khoev ndøwev, livin-qase ndøugu. No unimanqatín nqazø-manqate. Nqanek yaq-fia nqosøgeap, zo zóndapém, zo ndakin nqazoyage.

⁵² Zo mòzo-soqoéz, Mozes-qa guguna manqat nømendim ezoqam. Zo mboqog mboqogim nonqo, mòzo-khonøbém, Mbumbukiam-qa yaq-te zøtezat nonqo. Zo zøkezan onimáv, neka zo ezoqa nøme zòzømbø-kház, ndigu onim-qa ndigu.”

⁵³ Yesu nqanek khoev ge-ivav, yaq Mozes-qa guguna manqat nømendim ezoqam neka Felisi ezoqam, qaqa matev ndøngazém, te-te. Yaq ndigu bevap vinivinimbá gimbogoam. ⁵⁴ Ambá gembo-matemateømemín. Yaq ndego manqat soqain te-einin, yaq ambá manqa ovøyam-té ginø-veemín.

12

Ezoqam-qa khavozam matev-qa yaq-te, gò:feazoát (Met 10:26-27)

¹ Ndakin ezoqa kopoav-qapé gindupindam, Yesu-te. Taosen møndømø-løvú. Izuizum sège-tokhonømbemám. Geté Yesu bugukhokhof ekeza paev ezoqam, āv gezømbe-eín nqægo, “Gò:feazoát. Felisi ezoqam ndigu, khavozam ezoqám. Tiqa matev, bugug eqeieqei ndøkeogé. Geté soqain. Neka tiqa khavozam matev, andé flawa poponøvem nonqo me me:panqavøemín, ezoqa nøme-te. ² Geté gekha matēv ndøgo, ndøgutøve, bavokhó qandó-fakhanám. Neka gekha manqāt ndøgo, ndøkhoneve, ndøndo-veveám. ³ Manqat ndøgo, zo lovølova ndozo-manqate, yaq tøndo-paveat, ezoqa ewaqape sugumú-ewagét. Neka manqat ndøgo, zo khoev mokho-te, ezoqa nøme-qa gea-te sa ndozoto-potozu, bavokhó sugumú-vøndavét.”

Møe Mbumbukiam-te mbá qazinøgoát, ambá ndøgo, ezoqam-te

(Met 10:28-31)

⁴ Yaq Yesu manqat nøme gezø-ein, “Nøfuap! No nqazø-manqate: Zo ndigu møe zøgǫ, ndigu ezoqa pakhapakha sa ndikhanæ. Zapa ndøgo, ndigu kha mba zøngiú. Geté taqa zita-te, ndigu matev nøme kopømba mbaín tizøgo. ⁵ Geté no ndakin nøtézmás av nqægo, zo møe gekha ezoqām zombógoát. Zo møe ndégo tozombó-goát, Mbumbukiam. Ndego bazaføgakh ambá ta-mba nqānek, qambøegō, ezoqa tezitag. Geté taqa zita-te, ndego kopømbaqapé, ezoqa gøinam-té gemø-nqagivém. Unimanqatín. Møe te-mbá tømbogó ndego.

⁶ Zo møzøte-zøté. Pipisi nakheis-qa fia khapekhapémbá. Moni mokho-qasis menas, faev soqotéwí. Pipisi, fia khasøkhasis ambá ginigú. Geté Mbumbukiam ndezø-keôgé, ndigu. Ndego pipisiam kopo, manqa mate gembøé-navøemák. ⁷ Geté gèmbø-mataváp. Zo-te até zogí izúm-a, zoqa kawa-te ate nandigu, Mbumbukiam møndø-gevebám. Yaq nakémbá. Zo møe ndøgǫ. Zo Mbumbukiam-qa bøi-te, pipisi kopoav-qape ùni zøte-løvubám.”

Ni mivi bizigú, Yesu-qa yaq-te

(Met 10:32-33; 12:32; 10:19-20)

⁸ Yaq Yesu manqat nøme ge:zømas, gezø-ein, “No nqazø-manqate: Gekha ezoqām ndego, ezoqam-qa bøi-te te-unimanqatintat, av nqægo, ‘No Yesu-gē ezoqām,’ teqa yaq-te, até Ezoqam-gé Yó-a, Mbumbukiam-gi enzol ezoqam-qa bugug-te, āv gené-unimanqatín nqægo, ‘Ngenek nogē ezoqām.’ ⁹ Geté gekha ezoqām ndego, ezoqam-qa bøi-te noqa yaq-te to:nawam, teqa yaq-te, até nó-a, ndættonawám, Mbumbukiam-gi enzol ezoqam-qa bugug-te.

¹⁰ Gekha ezoqām ndego, Ezoqam-ge Yo-qa yaq-te, manqa soqøsoqa ndemanqate, ta manqa-zapa ndøgo, Mbumbukiam kopømbá, segembøé-navøém. Geté ezoqa Nqova Mbomambaqape-qa iz tengiu, Mbumbukiam teqa manqa-zapa gembøé-navøemák.

¹¹ Zo ezoqa Zu ezoqam-qa guliguli khoev-te o megetapak-qa megemege-te o gekha kawakawa-za-qa megemege-te ti-itub, yaq zo ndøfògøeáp av nqægo, ande gekha manqat me zozømbé-qavøiū o gekha manqat zó-einím. ¹² Zapa ndøgo, ta khøuwa-te ndøgo, Nqova Mbomambaqape zø-ovøyám, zo ande gekha manqat me zøté-einím.”

Gigiap kopoav ezoqam, ndego gigiap sa gemøndatat, taqa yaya etæ manqat

13 Yesu ezoqa bawan-qape manqat gezø-manqatat, yaq livin-te ndøgu, ezoqa kopo āv gembø-eín nqægo, “Nøméndim ezoqam, noge ata gèmbø-eín, tat-qa gigiap, yà bani-etøomém, ndøgo gini-ivav, genanim.”

14 Geté Yesu gembø-qavøiu, “Gé, no gekha ezoqām ndøve, qo neka qazøpikia tæzø-ein, av nqægo, “Zøve-qa gigiap āv qazøtē-etøomēm nqægo?”

15 Yaq Yesu ezoqa ewaqape, āv gezømbe-eín nqægo, “Aiyá qagó neka zøkeza kha, gèmbø-keogé. Zo gigiap me:qovètú. Ezoqam-qa yage, ambá av nqægo, gigiap kopoav-qape-tē qanotawē.”

16 Yaq Yesu yaya zø-etá, gezø-ein, “Ezoqa kopo møndøgoám. Gigiap kopoav ezoqám. Ndego khæe vømbøgoam. Yaq viav nøme-te, ndego avøe gigiap kopoav-qapé qambo-fakhan. 17 Yaq ndego ezoqam gematøvem, ‘Av khatégō? Noqa khoev ate nqæpuate løvøzupøteáv, avøe gigiap vøtē-nqeitām.’

18 Yaq ndego āv gene-eín nqægo, ‘No nqáneq qægó. Lou nqeitam khoev awenege nó-evøzám. Yaq kandakanda ndakinak nópuán. Yaq lou tótú:nqeitām ndøgo, noqa gigiap nøme namba. 19 Yaq taqa zita-te, no nøkeza mokho-mba āv qatē-eín nqægo, “No ndakin gigiap kopømbá. Viav kopoáv, no gigiap-qa nófofogeapák. No ndakin pusa mba nótavát, lou vøelogāt neka ibøkha vøe-izumat. Yaq no khanakhanakh mbá qatéyagát.” ’

20 Geté Mbumbukiam gembø-ein, ‘Qo matavupav ezoqam, qo nqægo lova qónaqaním. Yaq gé, qoqa gigiap ate nandaqambe:go, gekha ezoqām ndø-upøgim, ndoqo-khatiwi? Qó mbá!’ ”

21 Yesu nqanek yaya guzumbu-eta, yaq nøme āv gezømbe-eín nqægo, “Ndigu matev āv tøzømbé-fakhán, ndigu gigiap sa timøndatet, ekezan nonqo, geté Mbumbukiam-qa bøi-te, gigiap ande mbain me ndi:gu.”

Zo gigiap-qa yaq-te ndøfofogeáp

(Met 6:25-34)

22 Yaq Yesu ekeza paev ezoqam gezø-ein, “Yaq nakémbá, no nqazø-manqate: Zo yage-qa yaq-te ndøfofogeáp, av nqægo, gekha lou zólogāt. Neka kha-qa yaq-te ndøfofogeáp, av nqægo, gekha ndabua zó-uzumat. 23 Yage-qa mokho, taoká ndøgo, lou mba toqologat. Neka kha-qa mokho, taoká ndøgo, ndabua mba toqo-uzumat. 24 Pipisi zøtézømet! Ndigu avøe gigiap ogekhamáv, neka gendó-peanemák. Neka ndigu lou nqeitam nonqo khoev mbaín. Geté Mbumbukiam ndøzøkefé. Gèmbø-mataváp. Zo teqa bøi-te, pipisi ùni zøte-løvubám. 25 Ge zó ndozo-matavap, ezoqa kopo zo mokho-te tefofogeapat, ndego

yage elavøqase ndømbó-seketet? Mbaín! ²⁶ Até nqanek matev-qasé-a, zo kopømba mbaín, tozo-matønømem. Av tægoat ndægo, yaq zo gekha zapá, matev nøme-qa yaq-te ndozofofogeap?

²⁷ Neka flawas zøtézmēt, ndi-umizan. Ndigu sasae gonemáv neka ndabua potofumáv. Geté no nqazø-manqate: Até Solomón-a, ndego kawa ezoqam kandambaqape, gigiap mbomømboma kopoav-qape qambogoam, teqa ndabua bugug keoge mbaín, av flawas ndi:gu, tiqa bugug ndækeoge. ²⁸ Nginik flawas, ndakin gagayag-te ndi-umianet, nakhamas-te ambá giní-pakhaéz, yaq gøinam-té ginø-nqagivemém. Geté Mbumbukiam ndabua bugug keoge eqeieqei zø-etoám. Mbumbukiam flawas ndabua eqeieqei ndezø-etoam, ndego zo nøme mba zømbó-uzám. Zoqa unimanqatin khapémbá, Mbumbukiam-te. ²⁹ Zo lou-qa yaq-te neka izam-qa yaq-te, matavap khapé bezømbe-khouwévát neka mbofofogeáp. ³⁰ Gigiap av nqægo upøgim-qa yaq-te, miavmiav bavokhoak mba ndømataváp, ndigu Mbumbukiam zøtezateav ndigu, nqanek manqei-qape-te. Geté zoge Zøve, ndego møndæotév, gigiap av nqægo, zo bèzøgó. ³¹ Zo bugukhokhof Mbumbukiam-qa Megeat Matev mba zombóvawát. Yaq ndego zo nqanek gigiap nøme, ndøzø-etoám.”

Moni mendebam-qa yaq-te

(Met 6:19-21)

³² Yaq Yesu manqat nøme ge:zømas, gezø-ein, “Zo møe ndøgø, zo ande sip nakhei misika mba ndøzøte-go. Zapa ndøgo, zoge Zøve-qa poev nqánek: Ndego teqa Megeat Matev zo zø-etoám. ³³ Gigiap nandøzøgo, gèwí. Yaq moni ndigu, tozoqasem, gigiap-av ezoqam zozø-etoám. Av tøzøte-gonem ndægo, yaq zogi moni, yan manqei-té qazonø-møvøbumít. Ta manqei-te ndøgo, moni nqeisam nonqo ndigu, gékeqanimák. Neka moni ndigu, génasinimák. Neka aqona ezoqam, kopømba mbaín, tizømetam, neka khotet kopømba mbaín, tilouzim. ³⁴ Matev āv tøzøté-goném. Zapa ndøgo, ma zoqa gigiap qaniqanim ndægo, até zoqá mataváp-a, sa ndøgo tøgoát.”

Evezøza-qa qavøne nonqo, é-mozoto-khakheinám

³⁵ Yaq Yesu manqat nøme ge:zømas, gezø-ein, “Zo é-mozoto-khakheinám. Neka zoqa lampa até betøkháev. ³⁶ Zo andé nginik sasae ezoqam me me:gó. Khakheitáp. Ndigu ekeza kawa-qa tiokewaget, ndego sakhei etoam matev-te gewav, yaq khøuwa nøme nqawa tendoqavan, mboqog-te vøkhaneām, yaq ndigu mboqog nakhamas-té ginømbó-mboqozønám. ³⁷ Yaq ndigu sasae ezoqam khanakhanakh

mbá ginígoát, kawa ezoqam tendoqavan, ndigu vòzòmēt, timbøe-tiawet. No unimanqatín nqazø-manqate. Ndego kawa ezoqam, tegi sasae ezoqam av te:zømet ndægo, yaq ndego sasae nonqo ndabua ndó-úz, lou loge-te qonam manqat vòzø-eín-a, lou vòzø-qoqōng. ³⁸ Sasae ezoqam av ngi:gu, khanakhanakh mbá ginígoát, até ndøgó-a, tigi kawa ezoqam lova u-mba o nqøev-te tendoqavan, yaq ndigu tezømet, av nqægo, ndigu mōndo:-khakheinām.

³⁹ Gèmbø-mataváp: Khoev eve amba te:-otevín, av nqægo, ande gekha khøuwa iz-te, aqonam ezoqam tendowav, yaq ndego ambá gembótakák, khoev sa tembo-nqawain. ⁴⁰ Yaq até zó-a, zo vò:khakheinām. Zapa ndógo, Ezoqam-ge Yo, ta khøuwa-te ndógo tendéqaván, zo matavapøteav tøgoat, ndego tendoqavan.”

Yaya etæ manqat, sasae ezoqam eqeieqei neka sasae ezoqam soqaqape-qa yaq-te
(Met 24:45-51)

⁴¹ Yaq Pita Yesu gèmbobeváp, “Evézøza. Gê, yaya nqanek qoqo-eta, ni qoté-manqate, ó, ezoqa ewaqape qoté-manqate?”

⁴² Yaq Evezøza gembø-qavøiu, “Ge qô ndoqo-matavap? Gekha sasae ezoqâm, ndego unimanqatin neka matavap loloakh-us? Sasae ezoqam unimanqatin neka matavap loloakh-us, av ngé:go. Tege kawa ezoqam, manqei nøme-te tewav, yaq ndego sasae ezoqam, keoge ezoqam teve, teqa khoev teqeivat neka tegi sasae ezoqa nøme, khøuwa eqeieqei-te lou vòzø-etoumāt, ⁴³ yaq vaev-te nqawa tendoqavan, teqeiv av nqægo, ndego sasae eqeieqei ndøgōt, yaq ndego sasae ezoqam kopømbá, khanakhanákh. ⁴⁴ No unimanqatín nqazø-manqate. Ndego kawa ezoqam, gigiap ate ndømbøego, keoge ezoqam ndégo tévé, ngenek sasae ezoqam. ⁴⁵ Geté ndego sasae ezoqam, av te:matavupat nqægo, noge kawa ezoqam nakhamas-te gendø-qavanāk, yaq ndego sasae ezoqa nøme kha zøkhanæmāt, angana neka sakheis, neka lou loge møqæ vømbóyāt neka ibøkha soqa izam møqæ vøgoāt, yaq kawa mbó-okivāt, ⁴⁶ yaq tege kawa ezoqam, ta khøuwa-te ndógo tendéqaván, ndego sasae ezoqam khakheinøpøteav tøgoat neka otevatav vøgoāt, ndego tefakhan. Yaq kawa ezoqam, ndego sasae ezoqam, yaq-fia nqosøgeap mbó-etoám. Yaq-fia kandambá teta, te-te ndego. Yaq ndógo tenø-khofotáv, ma unimanqatinteav ezoqa nøme ndi:gu.

⁴⁷ Gekha sasae ezoqâm ndego, tege kawa ezoqam-qa poev te-otev, gete khakheinøpøteav tøgoat neka teqa poev paeveav

vógoāt, ndego yaq-fia nqosøgeap kandambá tendap. ⁴⁸ Geté gekha sasae ezoqām ndego, tege kawa ezoqam-qa poev otevatav tōgoat, neka matev soqain vógoāt, ndego yaq-fia nqosøgeap andé khapémbá tendap.

Gekha ezoqām ndego, Mbumbukiam otevat kandambaqape gembo-etoam, yaq ndego nqawa kandambaqapé sa bembo-qavøiú. Neka gekha ezoqām ndego, Mbumbukiam gigiap o matev kopoav teqa zenda-te go:ve, yaq ndego nqawa kandambá sa bembo-etoám.”

Ezoqa géqaqáb, Yesu zapaya
(Met 10:34-36)

⁴⁹ Yaq Yesu manqat nøme gezø-ein, “No nqanek manqei-qape-te, gøinam mboqotøve-qa nøgeavún. Neka noqa poev kandambaqape nqáneq: Ambá gewagimín. ⁵⁰ Geté no ibøkha iz vini båtøkhæ-ndáp. Yaq no mbøni vaev kandambá, taqa yaq-te, atema matev ate ndægo, vømø-navøëm.

⁵¹ Ge zô ndozo-matavap, no nqanek manqei-qape-te, ezoqa sambi etoam-qa nøgeavun? Av taoká. No ezoqa qaqaqa-qa nøgeavún. ⁵² Ndakin matev āv qanéfakhán nqægo: Khoev kopo-te ezoqam faev tiyagat, ndigu ndøqatøném. Ezoqa misika, ezoqa menas gésanqáb, neka ezoqa menas, ezoqa misika vósanqáb. ⁵³ Eve yo ndøsanqáo, neka yo eve vósanqáo. Evo yu ndøsanqáo, neka yu evo vósanqáo. Zakhapuka ziwap ndøsanqáo, neka ziwap zakhapuka vósanqáo.”

Yesu-qa yaq-te, mokho vømbo-ndapém neka vøqambuz
(Met 16:2-3)

⁵⁴ Yesu ezoqa bawan-qape manqat nøme gezø-ein, “Zo ozoz qazo-qeivimin, khøuwa sininin tøwuøyav, yaq zo nakhamas-te āv qazøte-einimín nqægo: Qæ ndølanqā. Yaq unimanqatín. Qæ sège-lanqaín. ⁵⁵ Neka yaq sanqa khamøe qando-feain, yaq zo āv qazøte-einimín nqægo: Khøuwa tatas-qape ndøyøēt. Yaq unimanqatín. Khøuwa tatas-qape sège-itanín. ⁵⁶ Zo khavozam ezoqám, zo ndozo-manqate av nqægo, ‘Ni Mbumbukiam møtinøtēn.’ Zo manqei neka khaiya qazo-qeivimin, yaq zo møzøte-zøtezín, av nqægo, khaiya ande āv khanégoāt. Geté zo matev nqazo-qeivi, av ndakin nqæfakhate, zo gekha zapâ, taqa mokho ndapeav ndozogo?”

Mbumbukiam-te nakhamas-té qanøqambúz
(Met 5:25-26)

⁵⁷ Yaq Yesu manqat nøme gezø-ein, “Zo gekha zapâ, zøkhapus mokho-mba matavapøteav ndøgo, gekha matēv ndøgo, eqeieqei ndøgo? ⁵⁸ Gèmbø-mataváp. Qo ezoqa nøme-te moni

ndiqambo-løfoke, yaq ndego qo manqa ovøyam-te ndapaqat-qa tegoat, qo manqat vøkho-khakheinám, te namba, ate av-té nakhoa-te tøzøte-apat. Soqain ndøgo, ndego qo manqa ovøyam megeat ezoqam-qa zenda-te teve, yaq ndego qo polis ezoqam-qa zenda-te vøvē, yaq ndego qo ndimbula-te sasa ndø-utáq. ⁵⁹ No nqataqá-manqate. Qo ndøgo naqanøká qotøndó-fakhaqák, atema fia ate ndægo voqotumúgū.”

13

Gekha ezoqām ndego, Mbumbukiam-te qambuniav tegoat, ndego gemø-navøém

¹ Ta khøuwa-te ndøgo, ezoqa nøme Yesu namba gi:goam, emanqat āv gimboe-vototém nqægo: Gelili ezoqa nøme, Mbumbukiam-te søvakha gigiap ndøløvusumát. Yaq ate av-té, etoam matev gi:goat, Pailøt-gi nakhag ezoqam, gèzitág. Yaq av nqægo, tiqa kouk, søvakha gigiap-té qanø-o:á, ndigu Mbumbukiam-te etoam nonqo lou-qase-te go:aomem, neka tiqa kouk namba vømø-tøkua. ² Yesu nqanek emanqat ge-ewag, yaq āv gezømbe-eín nqægo, “Ge zô ndozo-matavap, ndigu ezoqam, nqanek matev qazøfakhan, tiqa manqa-zapazapa kandambá, áv táoka, ndigu Gelili ezoqa nøme-qa manqa-zapazapa? Yaq nakêmbá, nqanek matev qazøfakhan ti-te? ³ Mbain! Geté no nqazø-manqate: Zo Mbumbukiam-te qambuzaneav tøgoat, yaq até zó-a, zo ate ndøzøte:go, āv tøzømé-nasiním. ⁴ Neka ge zô ndozo-matavap, ndigu ezoqa 18 gipakhaez, Siloam kewan-qasi avønin-te ndøgo, khoev eqawat-qape qandonqoe, tiqa manqa-zapazapa kandambá, áv táoka, ndigu ezoqa nøme-qa manqa-zapazapa, Zelusalem taon-te ndiyage? ⁵ Mbain! Geté no nqazø-manqate: Zo Mbumbukiam-te qambuzaneav tøgoat, yaq até zó-a, zo ate ndøzøte:go, āv tøzømé-nasiním.”

Yaya etæ manqat, fig tae vi:mav qagoam

⁶ Yaq Yesu yaya zø-etá, gezø-ein, “Ezoqa møndøgoám, ekeza waen khæe-te, fig tae vømbøyam. Yaq tae nanga-qa gemøkewag, vi:pøteáv. ⁷ Yaq ndego tege sasae ezoqam, khæe gembøe-kewagam, āv gembøe-eín nqægo, ‘Nqæ! No nqanek tae-te, nanga viam-qa nømbøe-kewagám. Viav misiká. Geté vi:máv. Ság! Qókhavoé. Manqei mo:khazú.’

⁸ Geté yaq ndego sasae ezoqam gendo-qavøiu, ‘Khanánqa. Tae nqanek até betøkhyá. Viav kopo nøme bètøkho-ngeatám. Tae zapa-te nqanek, manqei mumat båtøkho-nqagím. Yaq pakhakh notóqouzám. ⁹ Eisa, viáv nøme qanéviám. Geté mbain tøgoat, kopømbá. Soqó-khavoé.’”

Yesu Sabat khøuwa-te, sævam zita kōfi:v gukhakheinøvem

¹⁰ Sabat khøuwa nøme, Yesu Zu ezoqam-qa guliguli khoev nøme-te, Mbumbukiam-qa Manqat ge:zømesimat, ¹¹ yaq nqáe! Sævam kopo møndøgoám. Ndugu nqova soqa mbøigoám, ndego enqoni vømbō-etoam. Viav kandambá gumbøigoam. Viav ate qægoam 18. Yaq ndugu zita kōfi:v. Kopømba mbaín, ndaføyamba vøe-itān. ¹² Yesu ndugu sævam gu-omet, yaq sègembo-akhá, vøndōwav, yaq gumbo-ein, “Ngólam, qo mōqo-eqeieqei-éq. Qoqa enqoni nandav, møndøqa-navøém.” ¹³ Yaq ndego zenda mbøevé. Yaq nqova mbaín, ndugu sège-eqeieqei-év, ndaføyamba vø-itan, Mbumbukiam-qa iz sasa ndø-eqa.

¹⁴ Geté ndego Zu ezoqam-qa guliguli khoev megeat ezoqam, khanakhanakh mbaín, Yesu ngunuk sævam, Sabat khøuwa-te guikhakheinøvem. Yaq ndego ezoqa āv gezømbe-eín nqægo, “Sasae khøuwa ate ndi:gu, síks. Ta khøuwa-te ndøgo tōzōtøndé-okhoát, eqeieqezat-qa tozogoat. Ambá ndøgo, Sabat khøuwa-te.”

¹⁵ Yaq Evezøza gembo-qavøiu, “Zo khavozam ezoqám. Até zó-a, zo sasae sōzogoatún, Sabat khøuwa-te. O gê, zo Sabat khøuwa-te, kao o donki nqovotumāv, neka ibøkha-te itu-imāv. Av taoká. Zo mōzogoatún. ¹⁶ Até ngunuk sævám-a, Eibleem-gú ziú. Geté Saitan viav kopoav-qapé gumøvøitam. Ate qægoam 18. Yaq ge zō ndozo-matavap? Ngunuk kopømba mbaín, Sabat khøuwa-te tu-eqeieqei-ev. Av taoká. Kopømbaqapé!”

¹⁷ Yesu nqanek manqat ge-ein, yaq tegi qaqa ezoqam ate gi:goam, mivi ndøndapém. Geté ndigu ezoqa nøme, khanakhanákh, Yesu matev kandakanda ate qægoam, gematønumam.

Masted tae nanga-qa yaya etæ manqat

(Met 13:31-32; Mak 4:30-32)

¹⁸ Yaq Yesu gezø-ein, “Gê, Mbumbukiam-qa Megeat Matev ande gekhām? Gekhā nōtékhāmās? ¹⁹ Masted tae nanga nōtékhāmás. Ndigu khapikhapímbá. Geté ezoqa, nanga kopo khae-te tezøgeakh, yaq ndigu gèkhouwezín, vømō-tae-in, neka pipisi tang-te sasa mo:viviamín.”

Flawa poponøvem nonqo-qa yaya etæ manqat

(Met 13:33)

²⁰ Yaq Yesu manqat nøme gezø-ein, “Gê, Mbumbukiam-qa Megeat Matev gekhā nōtékhāmās? ²¹ Flawa poponøvem nonqo nōtékhāmás. Sakheis khasøkhasis ndø-upøgimatún, khapémbá, flawa-te vøu-pomogimimin. Flawa poponøvem

nonqo, khapelavøqase ambá qanegó, neka flawa kandambā. Geté flawa ate ndi:gu, sègemø-popoezín.”

*Yaya etæ manqat, mboqog khapelavøqasi-qa yaq-te
(Met 7:13-14, 21-23)*

²² Yesu nakhoa gegeveat, Zelusalem taon-te gemat, ta taon neka vemivemiav-te ndøgo, nakhoa-te qo:goat, Mbumbukiam-qá manqat me:zømesimát. ²³ Yaq ezoqa nøme, Yesu āv gembøebeváp nqægo, “Evézøza. Gê, ezoqa khapímbā, tikhandi:z?”

Yaq Yesu ndigu gezø-qavøiu, ²⁴ “Bazaføgakh ndø-asáz. Mboqog khapelavøqasi-té qazomø-óz. No nqazø-manqate. Ezoqa kopoáv, onim-qa tigoat. Geté kopømba mbain. ²⁵ Khoev eve mboqog to:tokaz, yaq zo bavokhó sozotówán, vozó-khanæmëm. Yaq zombó-viømém, ‘Evézøza. Mboqog qonímboqozó!’ Geté yaq ndego tendo-qavøiu, ‘No zo nøtenøtenák. Zo gekha manqei-ák?’ ²⁶ Yaq zo tozombo-qavøinam, ‘Ni lou zilogám neka ibøkha zi-izumám, qo namba, neka qo niqa vemivemiav-te, mòqoti-nømendimám.’ ²⁷ Geté ndego nangó genøzø-qavøiú, tezø-ein, ‘No zo nøtenøtenák. Zo khazonø-goam? Mòzozáv, zo manqa-zapazapa-us ezoqam ate ndøzøte:go.’

²⁸ Zo zó-eivumát, neka khaya vozó-vivisumát, Eibleem neka Aezek neka Zekop neka Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam ate ndi:gu tozo-zømet, Mbumbukiam-qa Megeat Matev mokho-te tigoat, geté zo bavokhø ginø-nqagevëm. ²⁹ Ezoqa khøuwa fakhanam neka khøuwa sininim neka sanqa-sanqa-té gindúzáv. Yaq ndigu Mbumbukiam-qa Megeat Matev mokho-te, lou loge kandambaqape-té genøqonáv. ³⁰ Nqáe! Ezoqa nøme, ndakin ndindopaev, ndigu gó:megetát. Neka nøme ndigu, nduo-megetap, ndigu gendópavát.”

*Yesu Zelusalem-ak-qa mbøni qambova
(Met 23:37-39)*

³¹ Ta khøuwa-te ndøgo, Felisi ezoqam ndozáv, Yesu vømømbø-einim, “Nqanek manqei mòqo-iváv. Viní qonøqáv. Zapa ndøgo, Elod qo løvøqa-qa qagó.”

³² Geté Yesu gezø-ein, “Ngenek khavozam ezoqam, Elod, āv qazømømbøé-einim nqægo, ‘Nqáe! No nqægo neka qasun, nqova soqøsoqa sængiasumít, ezoqam-qa mokho-te ndu:gut, neka ezoqa vøe-khakheinøvemēt. Yaq khøuwa timønø-misikaez, no sasae nutumúkhóu. ³³ No nakhoa até banø-geveét. Sæmá, nqægo neka qasun neka qapunum, atema Zelusalem taon-te vømø-fakhān. Zapa ndøgo, Mbumbukiam-ge manqa

vevezam ezoqam, kopømba mbaín, manqei vini-te tilaem. Zelusalem taon-te mbá giabemø-laém.*

³⁴ Zelusalem, Zelusalem, qo Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam pakhapakha ndoqozø-khaneam, neka nandí ndøqõtē-zītøgē, ndigu Mbumbukiam qo-te ndendo-khofosam, no khøuwa kopoáv, qogi ezoqam baqa amba nøzømbe-eqatám, kopømba ande av kokolok evo nduigu, nakheis gukhatobin, ekeza taf mokho-te vø-ozin. Geté qo gèqambo-qasi:vám. ³⁵ Nqáe! Zoqa khoev nqanek, ezoqam mbaín, segégoát. No nqazø-manqate: Zo no nango naqanøká zónømendamá. Geté ta khøuwa-te ndógo, sa tøzøtē-nømendám, zo tozo-einim, av nqægo, 'Mbumbukiam ngenek ezoqam bèkhakheinøvém, Evezøza-qa iz-te ngegeav!'

14

Yesu Sabat khøuwa-te, ezoqa gekhakheinøvem

¹ Sabat khøuwa nøme, Yesu lou Felisi iz akhae ezoqam-qá khoev-té gemølog. Yaq ndigu bøi mba mbotakém, ande gekha matev me ndømatanám.

² Yaq nqáe! Ezoqa tendowáv ndógo, Yesu-qa megemegete vø:itan. Ndego bov neka pingim gèmbø-boqotám. ³ Yaq Yesu ndigu Mozes-qa guguna manqat nømendim ezoqam neka Felisi ezoqam, av gezømbø-beváp nqægo, "Gê, kopømbá, Sabat khøuwa-te ezoqa toqo-khakheinøvem, ó, khafeáp?"

⁴ Geté ndigu yaq qavøiwateáv. Yaq Yesu ngenek ezoqam, zenda mbøevé, vøkhakheinøvem, sasa ndøkhofotav.

⁵ Yaq Yesu gezø-ein, "Zonømbø-einim. Zo nqazo-qonøve, ezoqa kopo, Sabat khøuwa-te, yo o kao ibøkha ozu-te tumbøevan, yaq gê, ndego sa ndø-ivav? Av taoká. Geté nakhamas-té genøliváv. Até ndøgó-a, Sabat khøuwa-te tøgoat."

⁶ Yesu nqanek manqat ge-ein, yaq ndigu kopømba mbaín, manqat vømbøé-qavøinám.

Qo qakeza iz toqovoa, yaq Mbumbukiam ndø-eqoqø

⁷ Yesu nqanek lou loge-te gegoam, yaq ezoqa tezømét ndógo, ndigu ezoqa kandakanda-qá qonam nonqo-té gimøqonám. Yaq Yesu yaya zø-etá, taqa yaq-te, gezø-ein, ⁸ "Qo ezoqa sakhei etoam lou loge-te tekhatøq, yaq ezoqa kandakanda-qa qonam nonqo-te ndøqøm. Soqáin ndøgo, ezoqa iz-akhae-qape tendowav, ⁹ yaq ndego ezoqam, ma qo ge:khatoq, teqa-ein, 'Qoqa qonam nonqo, ngènek qombø-etoám,' yaq qo mivi voqøndáp, khokho ezoqam-qa qonam nonqo-te sasa qomøqøm. ¹⁰ Geté ezoqa lou loge-te tekhatøq, yaq khokho

* **13:33** 13:33 Yesu Mbumbukiam-ge manqa vevezam ezoqam ge-ein, ekezan me-ein. **13:35** 13:35 Psa 118:26 **14:3** 14:3 Luk 6:9 **14:5** 14:5 Met 12:11; Luk 13:15 **14:8** 14:8 Prov 25:6-7

ezoqam-qá qonam nonqo-té qamøqóm. Yaq ndego ezoqam, qo ma ge:khatoq, tendówáv ndógo, qo vøqá-eín, 'Nøfu. Nqáneq qoqonø-qóm, ezoqa kandakanda-qa qonam nonqo-te.' Yaq av nqægo, qoqa iz gó:eqatát, ezoqa ewaqape-qa bøite, ndigu qo namba lou-qase-te tiqonavat."

¹¹ Yaq Yesu manqat nøme gezø-ein, "Unimanqatín. Gekha ezoqám ndego, ekeza iz te-eqatat, teqa iz gévoatát. Neka gekha ezoqám ndego, ekeza iz tevoatat, teqa iz gó:eqatát."

Kopømba mbain, ti-mba toqozø-tøkeat ndigu, yaq tiqa-qavøitat

¹² Yaq Yesu ndego ezoqam, ma lou loge-te ge:khato, áv gembøe-eín nqægo, "Qo lou loge kandambaqape toqo-khakheinam, khøuwa muin o khagus, qo ambá av nqægo, qogi qafuap o namba-qaniap o qakeza ezoqa nøme o gigiap eve ezoqam, ndigu khoev avønin ndiqapuate, ti-mba ndígu toqókhatøb. Av toqotegoat ndægo, yaq ndigu qo até tiqá lou loge-té-a, segé-khatoqabém. Yaq qoqa yaq-fia sa ndógo tøqágoát. Yaq-fia nøme mbain. ¹³ Geté lou loge toqo-khakheinam, yaq gigiap-av ezoqam neka bov o pingim soqøsoqa ezoqam neka kagi ezoqam neka bøi waev mbain ezoqam qókhatøb. ¹⁴ Av toqotegoat ndægo, qo kopømbá, khanakhanákh. Zapa ndógo, ndigu kopømba mbain vøqambé-qavøinám. Geté yaq-fia ndógo toqomóndáp, ezoqa eqeieqei løvøte-te tindusuz."

Yaya etæ manqat, lou loge kandambaqape-qa yaq-te, ezoqa qazømbo-qasi

(Met 22:1-10)

¹⁵ Ezoqa nøme, ndego lou namba gi:logat, nqanek manqat ge-ewag, yaq ndego Yesu áv gembøe-eín nqægo, "Ezoqa khanakhanakh mbá giabitigú, ndigu Mbumbukiam-qa Megeat Matev mokho-te, lou loge kandambaqape-te ndógo, lou timølog."

¹⁶ Geté yaq Yesu gembo-qavøiu, "Unimanqatín. Geté qoté-ewåg, nqanek emanqat:

Ezoqa møndøgoám. Ndego lou loge kandambaqape ndøkhakheinám. Yaq ndego ezoqa kopoáv gezø-akhayam, teqa lou loge-te tinduzav. ¹⁷ Yaq lou loge khøuwa qamø-khantaz, ndego tege sasae ezoqam ndøkhofotáv, ti-te ndigu, vømøzø-ein, 'Mòzotøndoázáv. Lou møndømu-khakheinám.'

¹⁸ Geté ndigu ezoqa ewaqape, tanakh manqat mbo-einím. Kopømba mbain vøndézāv. Nøme ndego gendo-ein, 'No manqei nowí. Yaq bàmønáv, bamøqeiv. Tanakhambá. Kopømba mbain, vøtøndénāv.'

¹⁹ Ezoqa nøme ndego gendo-ein, 'No kao nowí. Ate gi-goam tén. Avøe manqei khayam nonqó. Yaq ndakin nómé-khamasím. Tanakhambá. Kopømba mbáin, vøtøndénāv.'

²⁰ Ezoqa nøme gendo-ein, 'No sævam no-okí. Yaq kopømba mbáin, vøtøndénāv.'

²¹ Yaq ndego sasae ezoqam gèndoveséz, ekeza kawa ezoqam, manqat vømømbō-ein. Ngenek nqanek manqat gewag, yaq qaqa ndøgó, ekeza sasae ezoqam vømbō-ein, 'Ság. Nakhoa kandakanda neka khasøkhasis-té soqóqáv, taon-te ndøgo. Nakhamas-té. Yaq gigiap-av ezoqam neka bov o pingim soqøsoqa ezoqam neka bøi waev mbain ezoqam neka kagi ezoqam qotøndó-khatób, voqotøndó-itüb.'

²² Yaq ndego sasae ezoqam matev gumugu, av kawa ezoqam gembøe-ein, nango vøndøqavan, yaq āv gembøe-ein nqægo, 'Káwa ezoqam. No ezoqa møtøndo-khatób, av manqat qoqonømbe-ein ndægo. Geté qonam nonqo nøme, ndølvûzáp.'

²³ Yaq kawa ezoqam gembo-qavøiu, 'Taon bavokhó qonøqáv, ta nakhoa vinivinimba-te ndo:go. Yaq ezoqa qomøzø-pouwá. Bètøndozáv. Noqa khoev-te, ùni betetøváb.

²⁴ No nqazø-manqate: Ndigu ezoqam, no bugukhokhof qazø-akha, qazømbo-qasi, ndigu ezoqa kopo, noqa lou loge kandambaqape-te, gemø-onák.' "

*Vøkhæ-matøvém, Yesu paev-qa toqombo-goat
(Met 10:37-38)*

²⁵ Khøuwa nøme, ezoqa bawan-qape kandambá, Yesu namba nakhoa-te gi-apat. Yaq ndego tènøqambún ndøgo, ndigu gimbopavam, vøzø-ein,

²⁶ "Gekha ezoqām ndego, no-te tendowav, gete ndego ekeza eve neka evo neka zas neka nakheis neka namba-qaniap sanqabeav tøgoat neka atē ekeza yagé-a, sanqaweav vøgoāt, ndego kopømba mbáin, noge paev ezoqam tegoat. ²⁷ Neka gekha ezoqām ndego, ekeza tae mutui eqawateav tøgoat, no vønøndó-paēv, ndego kopømba mbáin, noge paev ezoqam tegoat.

²⁸ Gëmbo-mataváp. Zo ezoqa kopo, khoev eqawat-qape weve-qa tegoat, ndego bugukhokhof bètøkho-matøvém, av nqægo, taqa fia gekhām, até vømúkhou. ²⁹ Soqáin ndøgo, ndego sement mba tezav o uk mba te-asaz, yaq ndego kopømba mbain tøgoat, khoev sasae ate ndægo temøkhøu, zapa ndøgo, moni mbáin. Av tægoat ndægo, yaq ezoqa ewaqape, khoev timbo-qeivimat, gévøngi:namát, ³⁰ sasa ndø-einimāt, av nqægo, 'Ngenek ezoqam khoev sasae amba me:ngáz. Geté kopømba mbáin, vøekhøu.'

³¹ Neka nøme nqáneq: Kawa ezoqam tegoat, yaq ndego tegi nakhag ezoqam ten taosen namba, nakhag gone-qa tegoat, kawa ezoqa nøme namba, ndego nakhag ezoqam tuenti taosen ndimbugu, yaq ndego bètøkhæqóm, vómatøvēm, av nqægo, teqa khagua pemé-eqā, penømakhaya. ³² Geté teqeiv av nqægo, kopømba mbaín, yaq ndego u-anim bekhofotáz, kawa ezoqa nøme-te, ndego ate av-té qambaqape te:goat. Yaq ndigu sambu manqat manqate-qa bemømbø-viømém.”

³³ Yesu nqanek yaya etæ manqat qamømbøe-navøem, yaq āv gezømbe-eín nqægo, “Zó-a, kopó. Gekha ezoqām ndego, ekeza gigiap ate ndægo, zita wuøeav tegoat, ndego kopømba mbaín, noge paev ezoqam tegoat.”

Ngalam-qa yaya etæ manqat

(Met 5:13; Mak 9:50)

³⁴ Yaq Yesu manqat nøme gezø-ein, “Ngalam gigiap qan-ímáv. Geté mokhov tømømbø-navøem, yaq nqawa áv kiníngalam-mokho-mba-ēz? ³⁵ Ngalam av ngi:gu, mokho mbaín. Até ndøgó-a, manqei namba toqote-qambua, avøe ewa etoam nonqo, kopømba mbaín. Soqó-ogizó.

Gekha ezoqām ndego, gea tømboqat neka yoge kopømba vømbóqat, yà beyogé!”

15

Sip kopo gu-ewan, yaq nqawa gufakhan, taqa yaya etæ manqat

(Met 18:12-14)

¹ Khøuwa nøme, teks moni upøgim ezoqam neka manqazapa-us ezoqam kopoáv, Yesu-te gindupindam. Manqat yoge-qa mbozáv. ² Yaq Felisi ezoqam neka Mozes-qa guguna manqat nømendim ezoqam, Yesu manqa mbogevéem, gi-einim, “Ngenek gekha zapá, manqa-zapa-us ezoqam namba ndi:tøkuat neka lou namba ndi:loge?”

³ Yaq Yesu yaya zø-etá, taqa yaq-te, gezø-ein,

⁴ “Zo ezoqa kopo, sip wan andled timboqat, yaq kopo gembø-ewān, yaq gē, ndego gekhā ndógō? Ndego ndigu nainti-nain nøme, segéziváz, ta manqei-te ndøgo, gagayag gilogatun, nøme-qa vømøvaō, ndugu gumbo-ewan. Yaq até gembóvawét, atema vømø-omét. ⁵ Yaq tu-omet, ndego khanakhanákh. Yaq nqanqa-té gunóvé, ⁶ sasa ndóqanāo, vóqavān. Yaq ndego zifuap neka ezoqa nøme, avønin timbo-puatat, tenzøø-akhá ndógo, vøzø-ein, ‘Vøndoazáv. Khanakhanakh zígoném, no namba. Zapa ndógo, sip kopo qanømbø-navupam, mðe-omét.’

⁷ No nqazó-manqate: Yan-te nqo:go, matev até kopó. Khanakhanakh ndøgo, tindapem, manqa-zapa-us ezoqa kopo, Mbumbukiam-te teqambun, ndøgo gemó-løvuám, av khanakhanakh ndøgo, ezoqa eqeieqei nainti-nain-qa yaq-te tözømbe-goat, ndigu ndimatavap, ni kopømbaqapē Mbumbukiam-te qambuniav tøgoat.”

Sæva kopo, moni mokho gimbo-nasiniapam, yaq nqawa guzømet, taqa yaya etæ manqat

⁸ Yaq Yesu yaya nøme gezø-eta, gezø-ein, “Sæva moni mokho ten timbogoat, yaq kopo gembō-nasinim, yaq gekhā ndógō? Ndugu lampa ndómág, khoev vóviayām. Yaq unimé:-vawét, atema vømøzømet. ⁹ Yaq moni mokho tuzømet, zifuap neka ezoqa nøme, avønin timbo-puatat, tunøzø-akhá ndøgo, vøzø-ein, ‘Vøndozáv. Khanakhanakh zígoném, no namba. Zapa ndøgo, moni mokho ndigu, ginø-nasiniapam, nango mðezømet.’

¹⁰ No nqazó-manqate: Manqa-zapa-us ezoqa kopo, Mbumbukiam-te geqambunin, yaq Mbumbukiam-gi enzol ezoqam, até kopó, khanakhanakh āv tini-gonemín.”

Yaya etæ manqat, nakhei angana menas-qa yaq-te

¹¹ Yaq Yesu yaya nøme zø-etá, gezø-ein, “Ezoqa kopo møndøgoám. Nakhei angana menás gimbogoam. ¹² Yaq khøuwa nøme, yo okho-qase até gendego, eve vømbō-ein, ‘Tát! Gigiap ndøgo, no ata namba toqoni-etoam, qo toqo-lawaqape-eq, no é-moqonømbe-etoám ndakin.’ Yaq eve até gendego, ekeza gigiap ate ndægo, livin-mbá gunumu-qatatát, nakhei menas vøzø-etoam.

¹³ Khapé outøpøteáv, yaq okho-qase ekeza gigiap gèwí. Yaq manqei nøme-té genøwáv. Qámhá. Yaq tegi moni, khokho matev-té genø-nqagivemát. ¹⁴ Yaq moni até gi-goam gumukhoub, vikia seke ndøfakhán, ta manqei-te ndøgo, yaq ndego lou mbaimbai vømbōpa. ¹⁵ Yaq ndego mo-manqei-anim ezoqam tøke-qa gemboviam, ndego bøsi nen-té genø-khofotumám, lou vømøzø-etoamin. ¹⁶ Yaq ndego ifi kandambá qambo-vinumam. Geté ezoqa lou etoumáv. Yaq ndego bøsik-qué lou soqaqape loge-qa mbogoám.

¹⁷ Yaq matavap eqeieqei qamøndæ-vesez, ndego ekeza manqat āv gene-ein nqægo, ‘Tat-gi sasae ezoqam ate ndigu, ndigu lou kopoáv ndiloge. Geté no, nòpotonám. No avønín nønanim. ¹⁸ Ság! Manqei nqanek, nø-iváv. Yaq tat-té qatøqaván. No āv qamømbó-ein nqægo, “Tát! No manqa-zapa nogó, Mbumbukiam-te neka qo-te. ¹⁹ No ezoqa eqeieqei mbá, qoge yo sekemba tægoat. Ság. No qoge sasae ezoqam mba nógoát.”’ ²⁰ Yaq ndego até gendego, ta manqei ndøgo gè-iváv,

eve-te sasa ndøwav. Ndego qambaqape, ambá genegeavún. Yaq eve sège-omét. Yaq tanakh mbogó. Yaq até gendego, tenøvuáo ndógo, yo vøm̄-møvøiu, sasa ndøngenøtam.

²¹ Yaq yo gembo-ein, 'Tát! No manqa-zapa nogó, Mbumbukiam-te neka qo-te. No ezoqa eqeieqeí mbá, qoge yo sekemba tægoat.'

²² Geté eve ekeza sasae ezoqam zø-akhá, gezø-ein, 'Nakhama ndógó! Ndabua eqeieqeí zotøndó-upøném, vozombó-uzømēm, neka kokosov-te mbimak khapelavøqasi vozombó-utøzēm neka tamak vozombó-uzømēm. ²³ Kao-yu enaq-us vøndolaém. Yaq lou zilóg. Khanakhanakh-qape zígoném. ²⁴ Zapa ndógo, noge yo, andé genaním. Geté ndakin, møndø-khandí:v. Ndego gò:navupám. Geté ndakin, møndø-fakhán.' Yaq lou loge ndøngazém. Khanakhanakh kandambá gigonem.

²⁵ Ta khøuwa-te ndógo, yo-khøuwa, khæ-té gegoám. Yaq nango gendoqavan, khoev ge:khatoat, ndego ouv qaqayam ndø-ewág, ezoqa gi-ogimat. ²⁶ Yaq ndego sasae ezoqam mbo-akhá, gembobevap, 'Gekhā ndógo, manqa khape qæfeaz?'

²⁷ Yaq ndego sasae ezoqam gembo-qavøiu, 'Qaveqase ndo-qaván. Yaq qave, kao-yu enaq-us ndølaváo. Zapa ndógo, ndego khanakhanakh kandambá, ge-omet av nqægo, te-te matev-qase nøme fakhaneav qagoam, gefakhan.'

²⁸ Geté ndego zapikia, nqanek manqat ge-ewag, ndego qaqa ndógó. Yaq poeveáv, lou loge-te te-on. Yaq eve ndøfakhán, onim-qa yaq-te vøm̄mbō-pouwa.

²⁹ Geté ndego yo-khøuwa, eve gembo-qavøiu, 'Nqáe! No viav kopoáv, sasae nqataqago. Neka no qoqa manqat nqagimáv. Geté qo até naningus-yu kopó-a, etopøteáv no-te, yaq nogi nøfuand namba khanakhanakh vøtígonēm. ³⁰ Geté nandev qoge yo gendoqavan, ndego qogi moni ate ndi:gu mambe sakheis-te go:ngiæzo, yaq qo até qoqotøndego, kao-yu enaq-us voqombō-lavao.'

³¹ Yaq eve gendo-ein, 'Ati. Qo no namba oskia qogó. Neka gigiap ate nqanømbe:go, ndógo qoqá. ³² Geté ni lou ùni bizilóg neka khanakhanakh binī-asøtav. Zapa ndógo, qoge qaveqase, andé genaním. Geté nango møndø-khandí:v. Ndego gò:navupám. Geté ndakin, møndø-fakhán.' "

16

Yaya etæ manqat, gigiap keoge ezoqam-qa yaq-te, ndego ge:khavozam

¹ Yaq Yesu ekeza paev ezoqam, emanqát nøme zøvotót, gezø-ein, "Qågoám. Ezoqa møndøgoám. Gigiap kopoav ezoqám. Neka ndego sasae ezoqam vømbøgoam. Gigiap ate qægoam,

ndégo tembøe-kawaevtám. Geté khøuwa nøme, ndego gigiap eve ezoqam, āv gene-ewág nqægo: Tege sasae ezoqam, moni mbongiaezøtét.

² Yaq gigiap eve ezoqam, até gendego, ndego gigiap keoge ezoqam vømbø-akha, gembo-ein, ‘Gê, gekhâ ndøgo, qoqa moni ngiæzoat matev-qa yaq-te, manqat nqæyoge? Ság! Emanqat qópeawám, nogi moni ande āv khoqombøe-kewagam. Zapa ndøgo, qo kopømba mbain, noge gigiap keoge ezoqam, sekemba toqogoat.’

³ Yaq ndego gigiap keoge ezoqam, ekeza manqat ge-ein. ‘Åv khatégø? Noge kawa gékhofonó, sasae-te. No bazaføgakh mbain, manqei ozam sasae tægo. Neka no miví, ezoqa gigiap-qa vøzømbé-vi:māt. ⁴ Ság. No ndakin møtenøtén, ande gekha matev me nøtégø. Yaq sasae-te tækhofon, no ezoqa ekeza khoev-té ginø-khatombém.’

⁵ Yaq ndego até gendego, ezoqa ewaqape, ndigu tege kawa-te gigiap qazømbø-løfokam, vøzø-akhayam. Yaq ndego ezoqam, bugukhokhof gendowav, āv gembøe-eín nqægo, ‘Qo noge kawa-te, gigiap ate qægoam gekhâm nandaqambo-løfoke?’

⁶ Yaq ndego ezoqam gendo-qavøiu, ‘No te-te oil yakhav wan andléd, nqanømbø-løfoke.’

Yaq ndego gigiap keoge ezoqam gendo-ein, ‘Ság. Pepa taqa yaq-te gipeaomem, nqáne. Gèqóm. Yaq yakhav fifti mba qotó-peawám. Nakhamas-té.’

⁷ Yaq ndego gigiap keoge ezoqam, ezoqa nøme gembobe-vap, ‘Gebâ qo. Qo noge kawa-te, gigiap ate qægoam gekhâm nandaqambo-løfoke?’

Yaq ndego ezoqam gembo-qavøiu, ‘No te-te flawa pus wan taosén, nqanømbø-løfoke.’

Yaq ndego gigiap keoge ezoqam gembo-ein, ‘Pepa taqa yaq-te gipeaomem, nqáne. Ság! Eit andled mba qotó-peawám.’

⁸ Yaq vaev-te, ndego gigiap kopoav ezoqam, tege keoge ezoqam-qa manqat ge-ewag, av khavozam matev ge:matanam, yaq ndego teqa iz gè-eqá. Zapa ndøgo, teqa matavap loloákh.”

Yaq Yesu taqa yaq-te, āv gezømbø-eín nqægo, “Unimanqatín. Manqei-qape ezoqa soqøsoqa, yaqyaq-a matev gimatønumatun, tiqa matavap loloakh møndølvú, ndigu ezoqa nøme-qa matavap, ndigu waev-te ndiyage.

⁹ Geté no nqazø-manqate. Manqei-qape ezoqam, moni manqa-zapazapa nonqo ndø-abumatún. Geté zo ezoqá nøme zozømbé-tøké. Yaq ndigu zogi zøfuap ndøgoát. Yaq vaev ndøgo, moni khatibam matev tømø-navøem, Mbumbukiam zo ekeza khoev miavmiav-té genø-upøzó.”

Gigiap neka moni keoge eqeieqei-qa yaq-te

¹⁰ Yaq Yesu manqat nøme gezø-mas, gezø-ein, “Gekha ezoqām ndego, ezoqam-qa gigiap khapelavøqase, eqeieqei tembo-kewagat, ndego até gigiap kandambaqapé-a, eqeieqei mbókewagát. Geté gekha ezoqām ndego, ezoqam-qa gigiap khapelavøqase, keoge eqeieqei mbain tøgoat, ndego até gigiap kandambaqapé-a, keoge eqeieqei gembógoák.

¹¹ Yaq nakémbá, zo manqei-qape moni keoge eqeieqei gonemav tøgoat, ge zô ndozo-matavap, zo Mbumbukiam unimanqatin gigiap ndøzø-etoam, tozombo-kewagat? Av taoká.

¹² Neka gê, zo ezoqa nøme-qa gigiap keoge eqeieqei gonemav tøgoat, zo Mbumbukiam zøkeza gigiap ndøzø-etoam? Mbaín.”

Ezoqa kopømba mbaín, kawakawa-za menas timbogoat, Mbumbukiam neka moni

(Met 6:24)

¹³ “Sasae ezoqa kopømba mbaín, kawa ezoqa menas timbogoat, tezø-sasaetat. Kawa ezoqa menas timbogoat, yaq nøme ndego, gembó-pøvat. Geté nøme ndego, gembøé-qasi:vát. Nøme ndego, teqa manqat o-mba mbøéndapát. Geté nøme ndego, teqa manqat gembó-sanqawát. Yaq até zó-a. Zo kopømba mbaín, Mbumbukiam-qa mokho-te neka moni-qa mokho-te sa tozotumu-goat.”

Felisi ezoqam-qa khavozam matev, moni-qa yaq-te

¹⁴ Yaq Felisi ezoqam, nqanek manqat giyogem, moni-qa yaq-te, ndigu Yesu gevøngi:nám. Zapa ndøgo, ndigu moni-te poev zøgoám.

¹⁵ Yaq Yesu gezø-ein, “Zo ezoqam-qa bøi-te, zoqa matev bugug eqeieqei keoge-qa zøgó. Geté Mbumbukiam, zoqa mbøni møndæ-otév. Matev nøme ndøgo, ezoqa eqeieqei ndi-vewe, ndøgo Mbumbukiam-qa bøi-te soqaqapé.”

Mozes-qa guguna manqat neka Mbumbukiam-qa Megeat Matev-qa yaq-te

(Met 11:12-13; 5:31-32; Mak 10:11-12)

¹⁶ Yaq Yesu manqat nøme gezø-ein, “Zion gefakhan, ndego ibøkha iz etoam ezoqam, yaq ndakin Mozes-qa guguna manqat-gi khøuwa neka Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam-gi khøuwa, møndømø-nasiním. Ndakin Manqat Mbomambaqape, Mbumbukiam-qa Megeat Matev-qa yaq-te ndøfakhán. Neka ezoqa ewaqape, onim-qa ndøgót. Bazaføgakh-ús. ¹⁷ Geté unimanqatin. Yan neka manqei-qape, kopømbá, tømø-navøem. Geté Mbumbukiam-qa guguna manqat mokho-te, peawap-qase gemø-navøemák.

18 Khamasim, nqáneek: Gekha ezoqām ndego, sævam te-ivav, yaq sævam vini vó-okī, ndego nokenøkem matev ndóngiú neka mambe mé:wáv. Neka gekha ezoqām ndego, sævam tu-oki, ezoqa nøme ge-ivav, até ndegó-a, mambe mé:wáv tu namba neka nokenøkem matev vóngiú.”

Gigiap kopoav ezoqam neka Lazales, tiqa emanqat

19 Yaq Yesu emanqát nøme zøvotót, gezø-ein, “Qàgoám. Ezoqa møndøgoám. Gigiap kopoav ezoqám. Ndabua eqeieqei fia kandakanda ndø-uzumám neka yage eqeieqei-te vøyagam. 20 Tegi mboqog bavokho ndøgo, gigiap-av ezoqam ndøveém. Teqa kha ate qægoam, saté nqama-nqamav. Iz nqambógo, Lazalés. 21 Ndego lou khakhayakh loge-qa mbo-goám, ndøgo gigiap eve-qa lou-qase-te qando-pomovam. Yaq gaqo ndozavín, nqamav vømbō-venegomemin. 22 Yaq Lazales gènaním. Yaq enzol ezoqam, Eibleem-té ginø-eqeinám, teqa avønin-te vømðqom. Yaq vaev até ndegó-a, gigiap eve ezoqam, vønanim, neka ezoqa vømð-otøvem. 23 Yaq ndego løvøte ezoqam-qa manqei-te gemøfakhan ndøgo, bøi ge-eqa, nqosøgeap kandambaqape gembo-ewagam, Eibleem mba mo:-omét. Lazales namba me:qonavám. Qámhá. 24 Yaq sègekha, ‘Atákha. Eibleem. No tanakh gènogó. Lazales qotøndó-khofotáv. Kokosov kopo ibøkha-té genø-qoqomáz, noge sas vókhantáv, vøvamēv. Zapa ndøgo, no nqanek gøina wageape te nqægo, nqosøgeap khåpe nømbe-khouwév.’

25 Geté Eibleem åv gembøe-eín nqægo, ‘Nøzeø. Gèmbomataváp. Qo qoqoyagam, qo gigiap qaniqanimáv qaqagoam. Geté Lazales gigiap soqøsoqá geneyagám. Geté ndakin ngenek yage qanimav-qape ndøndapét. Geté qo nqosøgeap-qape qondapét. 26 Neka nøme nqáneek: Yaq qo-a, yaq ni, manqei ozu khavoe-qape nqøugu. Neka gekha ezoqām ndigu, nqanek ngiyage, qo-te okho-qa ndigu, kopømba mbaín. Neka gekha ezoqām ndigu, nandav nandiyage, kopømba mbaín, nite tinduzav.’

27 Yaq ndego gigiap kopoav ezoqam gendo-ein, ‘Atákha. Av tægoat ndægo. Nøtaqá-viám. Lazales nogé tat-qá khoev-té qonø-khofotáv. 28 Nø namba qatifakhan, fáev ate gi:goam. Yaq Lazales bèwáv, bemøzø-ein, tiqa matev bè-enénd. Soqáin ndøgo, até ndigú-a, nqanek nqosøgeap manqei-te tinduzav.’

29 Geté yaq Eibleem gembo-qavøiu, ‘Qogi namba-qaniap, nømendim manqat ndøzøgó, Mozes neka Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam gipeaomem. Yaq tiabembo-pavét ndøgo, av ndigu gi:peaomem.’

30 Yaq ndego gigiap kopoav ezoqam gendo-ein, ‘Atákha. Eibleem. Av taoká. Geté ezoqa kopo løvøte-te tendosuzam, manqat vøzø-eín, ndigu ndøqambúz.’

³¹ Geté yaq Eibleem gembo-qavøiu, ‘Ndigu Mozes neka Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam-qa manqat yo-geav tōgoat, yaq até ndøgó-a, ezoqa løvøte-te tendosuzam, ndigu teqa manqat yogeav āv tinígoát.’ ”

17

Ezoqa nøme, manqa-zapa-te toqo-itub
(Met 18:6-7; Mak 9:42)

¹ Yaq Yesu ekeza paev ezoqam gezø-ein, “Matev vinivin-imba ndøfakhanám, ndøgo ezoqa manqa-zapazapa-te tø-itubat. Geté ndego ezoqam, møndø-soqóév, ndego matev av nqægo tematønumat, ndøgo ezoqa nøme manqa-zapazapa-te tø-itub. ² Ezoqa av nge:go, amba nandi-qape monqo-te timbo-møpøtøzemin, kewan-te sasa mø-oginamin, vømø-geonin, ndøgo ambá qanimáv. Geté soqain ndøgo, ndego nginik ezoqa khasøkhasis manqa-zapa-te te-itub. ³ Yaq nakémbá. Aiyá qagó.”

Ezoqa nøme-qa manqa-zapazapa, sà betaqambo-navøemát
(Met 18:21-22)

Yaq Yesu manqat nøme gezø-ein, “Klisten ezoqa nøme, manqa-zapa tematanam, yaq qógugú. Yaq ndego tematøvem, av nqægo, ‘Unimanqatín. Nø manqa-zapa nogō.’ Yaq qo teqa manqa-zapa, sà betaqambo-navøém. ⁴ Até ndøgó-a, ezoqa khøuwa kopo-te, matev soqøsoqa seven tematønumit qo-te, neka tanakh manqat seven vøqá-manqatēt, yaq qo teqa manqa-zapazapa, até sa betaqambo-navøemát.”

Unimanqatin-qa yaq-te

⁵ Yaq Evezøza-gi u-anim gimbo-einim, “Niqa unimanqatin vønifitám.”

⁶ Yaq Yesu gezø-qavøiu, “Unimanqatín. Até ndøgó-a, zoqa unimanqatin khapelavøqase mba tōgoat, kopømba ande av masted tae nanga-qasi ndi:gu, zo kopømbá, nqanek tae-qape sozombó-einím, ‘Vøkhofóq. Yaq ndaola-té qoqomó-itán.’ Yaq tae nqanek, zoqa manqat o-mba zømbóndáp.”

Yesu ekeza paev ezoqam, sasae ezoqam ge:khamas

⁷ Yaq Yesu yaya zø-etá, gezø-ein, “Zo ezoqa nøme, sasae ezoqa teqagoat, ndego khæ-te teqa-sasaetat o sip tezø-kewagat, yaq ndego sasae manqei-te gendo-qavanin, gē, qo moqombó-einin, av nqægo, ‘Mòqotøndo-óq. Gèqóm. No namba lou zílóg’? ⁸ Av taoká. Geté qo ndego āv qoqombø-einin nqægo, ‘Noqa lou vøkhætá, vøkhakheinam, voqó-yogīm. Yaq no lou loge neka ibøkha izam tønømbu-navøem, qo qakeza lou ndøgo toqonólóg.’

⁹ Yaq ndego sasae ezoqam, nqanek sasae qamømbøe-navøemin, yaq gê, qo ike manqat qombó-einin, ndego qoqa manqat o-mba geqambo-ndap? Av taoká.”

¹⁰ Yaq Yesu taqa yaq-te gezø-ein, “Zo até kopó. Zo matev ate ndægo tozotumu-gonem, av Mbumbukiam gezøembe-ein, yaq zo sa nqáneq qazó-einím, ‘Ni khokho sasae ezoqam mbá. Ni satø ndógo teigoném, av Mbumbukiam manqat ginimbi-ein.’ ”

Yesu kha sisi-us ezoqam ten gekhakheinøvem

¹¹ Yesu Zelusalem taon-te gemat, yaq æ tunumát, e Samalia manqei-a, e Gelili plovins. ¹² Yesu vemiaav nøme-te ge-onat, yaq kha sisi-us ezoqam ndozáv. Tén ate gi:goam. Yaq ndigu qambaqapé segendowán.* ¹³ Yaq ndigu kandambaqape segendo-akhaém, “Yésu. Káwa ezoqam. Ni tanakh gínigú.”

¹⁴ Yesu ndigu ezoqam gezømet, yaq äv gezøembe-eín nqægo, “Mbumbukiam-gí iziz ezoqam-té qazonózáv, bemøzømet.” Yaq ndigu ezoqam ten ate av-té gi-apat, kha sisi sègezømbø-navøemtát.

¹⁵ Yaq ndigu ezoqa kopo ge-otev av nqægo, kha sisi møndønø-navøēm, ndego nangó genøveséz, Yesu-te. Mbumbukiam-qa iz, até go:eqatát. Kandakandá møndæ-akhayám. ¹⁶ Yaq ndego Yesu-qa zenda tokhotapak-qa megemege-te, katuk ndømøkuí, ike manqat vømbø-ein. Ndego ezoqam, bawan vini-ák. Samalia ezoqám.

¹⁷ Yesu ngenek ezoqam ge-omet, yaq äv gene-eín nqægo, “Ezoqa ate gi:goam tén, kha sisi-us gigoam, gi-eqeieqei-ez. Gemá ndigu ezoqa nain nøme, kinóqapi? ¹⁸ Gê, ezoqa nøme, ambá gēmatøvemem, av nqægo, ni bäniveséz, Mbumbukiam-qa iz bamū-eqanem? Gê, ezoqa sa ngénèk, manqei vini-ak?”

¹⁹ Yaq Yesu ndego ezoqam gembo-ein, “Qoté-itān. Mòqoqáv. Qoqa unimanqatin nandav, tøkhaheinøqavém.”

Mbumbukiam-qa Megeat Matev tøfakhan

(Met 24:23-28, 37-41)

²⁰ Khøuwa nøme, Felisi ezoqam Yesu gimbo-bevøpem, Mbumbukiam-qa Megeat Matev gekha khøuwā qanéfakhān, yaq ndego äv gezøembe-qavøiú nqægo, “Mbumbukiam-qa Megeat Matev tøfakhan, yaq kopømba mbaín, toqoqeiv, av gigiap o matev nøme ndoqote-qeivi. ²¹ Ezoqa kopømba mbaín, ti-einim av nqægo, ‘Nqáe! Mbumbukiam-qa Megeat Matev nqáneq,’ ó, ‘Ndæ! Mbumbukiam-qa Megeat Matev ndógo.’ Zapa ndógo, Mbumbukiam-qa Megeat Matev, zo mokho-té qanu:gú.”

* **17:12** 17:12 Ndigu qambaqape tindiwán ndógo. Zapa ndógo, ta khøuwa-te ndógo, kha sisi-us ezoqam kopømba mbaín, ezoqa nøme-qa avønin-te tizav. Khafeáp. **17:13** 17:13 Lev 13:45-46 **17:14** 17:14 Lev 14:2-3; Met 8:3-4

²² Yaq Yesu ekeza paev ezoqam gezø-ein, “Khøuwa ndòmø-fakház. Yaq zo Ezoqam-gé Yo-gi khøuwa kopo zømete-qa zógoát. Geté zo zózømetamák. ²³ Ezoqa zo āv gizømbé-manqatát nqægo, ‘Ndæ! Keliso ndégo, yaq manqei,’ ó, ‘Nqæ! Keliso ngégo.’ Geté zo ndøzāv, neka ndigu zòpæev, tizav. ²⁴ Zapa ndógo, ta khøuwa-te ndøgo, Ezoqam-ge Yo tegeav, ndego nakhamas-té gendó-fakhán. Andé ndand mé:vøiyám, ndøgo yan-qape sa tumukhazet. ²⁵ Geté bugukhokhof, ndego nqosøgeap kandambaqape bètøkho-ndáp neka ezoqa ndakin ngiyage, bēsanqawem.

²⁶ Ezoqam-ge Yo nango tegeav, matev āv tønégóát, av Noa-qa khøuwa qægoam. ²⁷ Ta khøuwa-te ndøgo, ezoqa lou loge zøgoupám, ibøkha izam vøzø-goupam, neka sakhei vøzøkimam-a, vø-etoumam. Yaq matev até gemát, atema Noa khagua-qape-te vøu-on, khouwat-qape vøndōwav, ezoqa ewaqape vøngiæzo.

²⁸ Yaq até Lot-qá khøuwa-té-a, matev até kopó, āv tønegoám. Ezoqa lou loge zøgoupám, ibøkha izam vøzø-goupam, gigiap vøwiam, neka avøe gigiap vø-ogeakham, neka khoev vøpuanemam. ²⁹ Geté ta khøuwa-te ndøgo, Lot Sodom taon ge-ivav, gewav, gøinam neka nandi wagøvap-us ndø-o:áz. Andé qæ me me:lanqá, ezoqa ewaqape vøngiæzo.

³⁰ Yaq matev kopo, āv tønéfakhán, Ezoqam-ge Yo tendoveao, tendoqavan. ³¹ Ta khøuwa-te ndøgo, gekha ezoqām ndego, khoev ova to:yat, ndego khoev mokho-te bè-ón, gigiap vømøndó-upā. Neka gekha ezoqām ndego, khæ-te tesasaetet, ndego khoev-te nango bevèséz. ³² Lot-gu zas gèmbø-mataváp, ndugu andé gekha matev me mbøefakhan.

³³ Gekha ezoqām ndego, ekeza yage geawat-qa tegoat, ndego ndækhambuá. Geté gekha ezoqām ndego, ekeza yage te:khambua, ndego ndòmøqeív. ³⁴ No nqazó-manqate: Ta lova ndøgo, ezoqa menas venanqei nonqo kopo-te tisømbiit, yaq Mbumbukiam kopo ndøndáf. Geté nøme, segé-iváv. ³⁵ Neka sakhei menas, flawa timivisumit, nømu ndugu, Mbumbukiam ndøndáf. Geté nømu ndugu, segé-iváv.”†

³⁷ Yesu-gi paev ezoqam, nqanek manqat giyogem, yaq āv gimbøe-bevøpém nqægo, “Evézøza. Nqanek matev, gekha manqei-té qamøfakhán?”

Yaq Yesu gezø-qavøiu, “Søvakha pikia ande āv kenéveāt, koe ndógo tinø-piaín.”

17:23 17:23 Mak 13:21; Luk 21:8 **17:28** 17:28 Gen 18:20; 19:25 **17:31** 17:31 Met 24:17-18 **17:32** 17:32 Gen 19:17, 26 **17:33** 17:33 Luk 9:24

† **17:35** 17:35 Baebol kopokopo nøme-te, Glik manqat-te gipeamem, manqat nøme ndøgó. Ta manqat nqáne: ³⁶Neka ezoqa menas, khæ-te tisaetet, nøme ndego, Mbumbukiam ndøndáf. Geté nøme ndego, segé-iváv.

18

Ngæmam neka manqa ovøyam megeat ezoqam, tiqa yaya etæ manqat

¹ Yesu ekeza paev ezoqam, yaya nøme zø-etá. Tezømbe-etá ndøgo, ndigu bètezøtéz, Mbumbukiam-te miavmiav be-akhayám neka be-ivøvēm. ² Yaya gezø-eta nqáne, “Vemiav nøme-te, manqa ovøyam megeat ezoqam møndøgoám. Ngenek Mbumbukiam-te møe mbaín neka ezoqam-qa yaq-te matavupáv. ³ Neka ta vemiav kopo-te ndøgo, ngæmam vøgoam. Zivis møndømbo-naním. Ndugu ngenek manqa ovøyam ezoqam-té gunø-okhoám, manqat vømømbō-einin, av nqægo, ‘No ùni nømbetøké. Noge qaqa ezoqam, no ngiænoat-qa ndøgó.’ ⁴ Geté ndego manqa ovøyam megeat ezoqam, khøuwa kopoav, gèmbøe-qasi:vám. Geté vaev-te, ndego ekeza manqat āv gene-eín nqægo, ‘Ság! No Mbumbukiam-te møe mbaín neka ezoqam-qa yaq-te matavupáv. ⁵ Geté no gènømbo-qasi:v, ngunuk ngæmam sekemba ngundu-okho, khøuwa ngunø-ngiæzoat. Ság! Sæmbótøké. Soqáin ndøgo, nqanek matev sa tøma, no kha vømønø-føløvøēm.’”

⁶ Yaq Evezøza nqanek emanqat gumuvotot, gezø-ein, “Ngenek manqa ovøyam megeat ezoqam, soqaqapé. Geté teqa manqat mozóyogem? ⁷ Yaq ge zô, ndozo-matavap, ndego ngunuk ngæmam gumbotøke, yaq Mbumbukiam, tegi ezoqam gevevesam, gezø-tøkeāk, neka ndigu manqa ovøyam-te, matev egeieqei géndapemāk, ndigu te-te oskia ndi-akhayam, pavpave neka lovølova? Neka Mbumbukiam yakha ndømbóva, tezøtøke? Mbaín. ⁸ No nqazø-manqate: Ndego ekeza ezoqam, nakhamas-té genøzø-tøké.

Geté Ezoqam-ge Yo nango tendoqavan, gē, ndego unimanqatin ndøqeiv?”

Yaya etæ manqat, Felisi ezoqam neka teks moni upøgim ezoqam-qa yaq-te, ndigu Mbumbukiam-te gimø-akhaemem

⁹ Ezoqam-qa mokho-te, ndigu Yesu-qa manqat gi-ewagat, nøme ekeza kha, egeieqei me:vewám. Yaq ndigu ezoqa nøme, gèsanqabám. Yaq Yesu ndigu yaya zø-etá, gezø-ein,

¹⁰ “Ezoqa menas møndøgoám. Nøme ndego, Felisi ezoqám. Neka nøme ndego, teks moni upøgim ezoqám. Yaq khøuwa nøme, ndigu ezoqa menas, Mbumbukiam-qá khoev-té ginø-apát. Guligulim-qa ndø-apát. ¹¹ Yaq ndego Felisi ezoqam, sège-itán. Anøzí. Yaq āv gene-guligulím nqægo, ‘Ike kandambá, Mbumbukiam. Zapa ndøgo, no āv tiuká, av ezoqa nøme soqøsoqa ndi:gu, ndi-aqonam neka ndi:khavozam neka mambe ndi-okho. Neka no āv teoká, av ngenek teks moni

upøgim ezoqam nge:go. ¹² No pula kopo-te, khøuwa menas, lou logemav matev nogoatún. Neka gigiap ate ndægo, qæ-upøgimatun, no nðqaqaín, qaqaqageap vømð-ten-in, neka qatoat kopo qo vøtaqā-etoamin.’

¹³ Geté ndego teks moni upøgim ezoqam, qambaqapé segendo-itán. Yaq geguligulim, ndego kawa eqawateáv, yan-te. Zapa ndógo, ndego miví. Geté ndego ekeza savim ndøtøkubám, mutøkhop vø-itan, sasa ndø-ein, ‘Mbumbúkiam! No tanakh gènogó. No manqa-zapa-us ezoqám.’ ”

¹⁴ Yesu nqanek yaya etæ manqat qamømbøe-navøem, yaq āv gezømbe-eín nqægo, “No nqazø-manqate: Nginik ezoqa menas khoev-te giqavaz, ezoqam ngének ge-eqeieqei-év, Mbumbukiam-qa bøi-te, vaev-te geguligulim. Ambá ndego, Felisi ezoqam. Zapa ndógo, gekha ezoqām ndego, ekeza iz te-eqatat, teqa iz gévoatát. Neka gekha ezoqām ndego, ekeza iz tevoatat, teqa iz gó-eqatát.”

*Yesu nakhei nqonqon, zenda gezømbove
(Met 19:13-15; Mak 10:13-16)*

¹⁵ Ezoqa nøme, Yesu-te, nakhei nqonqon ndo-itub. Ndigu møndøzøpoé, Yesu ambá zenda zømbo-awamín. Geté tegi pæv ezoqam nqanek matev giqeivim, gèzømbe-khafén, ndigu ezoqam. ¹⁶ Geté Yesu ndigu nakheis, sègezø-akhá. Yaq āv gene-eín nqægo, “Nakheis bègeáv, no-te. Zømbo-khakházám. Zapa ndógo, Mbumbukiam-qa Megeat Matev, tiqa ndígu, av nakheis ngi:gu.

¹⁷ No unimanqatín nqazø-manqate. Gekha ezoqām ndego, Mbumbukiam-qa Megeat Matev khatiwiav tøgoat, av nakhei nqonqon ngi:gu, ndego teqa Megeat Matev mokho-te gemø-onák.”

*Gigiap kopoav ezoqa ndakinak, Yesu-te gendowav
(Met 19:16-26; Mak 10:17-27)*

¹⁸ Khøuwa nøme, megeat ezoqa nøme, Yesu āv gembøebévap nqægo, “Nøméndim ezoqam mbomambaqape. No gekha matev nómatønumāt, khandi miavmiav vøténdāp?”

¹⁹ Yaq Yesu gembo-qavøiu, “Gekha zapá, no mbomambaqape ndoqote-næna? Ezoqa mbaín, mbomambaqape. Mbumbukiam mba me:gó. ²⁰ Qo Mbumbukiam-qa guguna manqat mðqote-qatéq, av qæ-ein nqægo: Qo nøkenøkem matev ndøngi:wát. Neka ezoqa pakhapakha zøkhanëám. Neka ndø-aqònám. Neka meakha manqat ndømanqaté. Qavē neka qavo, gèzøvizáp.”

²¹ Yaq ndego ezoqam gendo-qavøiu, “Nqanek guguna manqat ate ndægo, nqæmbôpæev, no khapelavôqase qategoam, atema ndakin.”

²² Yesu nqanek manqat ge-ewag, yaq gembo-qavøiu, “Qanimáv. Geté matev kopo nøme nqáneq qoqógó. Gigiap ate nandaqambe:go, qówí. Yaq moni ndigu toqoqas, gigiap-av ezoqam qozó-etoám. Av toqotego ndægo, yaq qo gigiap qaniquanim, yan manqei-té qoqonó-møvøemét. Yaq vòndoqáv. No qonøndó-pæev.”

²³ Geté ngenek ezoqam, nqanek manqat ge-ewag, ndego khanakhanakh mbaín. Avus-mba mbovoé. Zapa ndøgo, ndego gigiap kopoáv qambogoam.

²⁴ Yesu ngenek ezoqam ge-omet, avus-mba qambovoe, yaq áv gene-eín nqægo, “Gigiap kopoav ezoqam, ti-te ndigu unimé-føgákh, Mbumbukiam-qa Megeat Matev mokho-te tu-oz. ²⁵ Kemol ndugu, søvakha gigiap kandambaqapu, mil nqa-te one-qa tugoat, tu-te ndugu føgakh andé mbaín, av gigiap kopoav ezoqam-te føgakh ndægo, ndego Mbumbukiam-qa Megeat Matev mokho-te one-qa tugoat.”

²⁶ Yaq ezoqam ndigu, nqanek manqat giyogem, áv gini-bevøpém nqægo, “Av tægoat ndægo, yaq gekha ezoqám ndókhandi:v?”

²⁷ Yaq Yesu gezø-qavøiu, “Gekha matëv ndøgo, ezoqam-te kopømba mbain ndøgo, Mbumbukiam kopømbaqapé, segë-matanám.”

Yesu toqombo-pavet, taqa yaq-fia

(Met 19:27-30; Mak 10:28-31)

²⁸ Yaq Pita Yesu gembo-ein, “Nqáe! Ni nikeza gigiap ate qægoam, zitá qati-wuøém, qo nqeitaqambe-pæev.”

²⁹ Yaq Yesu gezø-qavøiu, “No unimanqatín nqazø-manqate. Gekha ezoqám ndego, khoev te-ivav o zas o nambaqaniap o evøndipakha o nakheis tezivaz, Mbumbukiam-qa Megeat Matev zapaya, ³⁰ ndego Mbumbukiam, ndakin yage-te nqanek, nøme mba mbøé-etoám, kopoav-qapé, yaq megemege-te ndo:go, ndego khandi miavmiav vømóndáp.”

Yesu qambo-misika, ekeza løvøte neka nango khandi:v-at-qa yaq-te ge:zømas

(Met 20:17-19; Mak 10:32-34)

³¹ Yesu ekeza pæev ezoqam tuelv, tène-itúb, vømø-yakhapus-mokho-mba-ez, yaq gezø-ein, “Nqáe! Ni ndakin Zulusalem taon-té qazinø-qavigít. Yaq matev ate ndægo, Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam, Ezoqam-ge Yo-qa yaq-te gi:peaomem, gemó-fakhanám. ³² Ndego manqei vini-ak-qá zenda-té ginóveém, ndigu Mbumbukiam zøtezateav

ndigu. Yaq ndigu ototam mé:vewém neka vóngeñinām neka kōse vombōé-pisibōmēm teqa kha-te, sasa ndófeomēm, vólaēm. ³³ Geté khōuwa timōmbo-misika-ez ndōgo, ndego nqawa ndōkhandí:v.”

³⁴ Yesu-gi paev ezoqam, nqanek manqat giyogem, ndigu manqa mokho-qase ndapeáv. Ti-te ndigu, teqa manqat mokho mbaín. Ndigu zōtezateáv, av nqægo, Yesu gekhā mé:manqatam.

*Yesu bōi waev mbain ezoqam gekhakheinōvem
(Met 20:29-34; Mak 10:46-52)*

³⁵ Yesu Zeliko taon ge:khatōat, yaq bōi waev mbain ezoqam mōndōgoám. Nakhoa keoqa-té geqotám. Ezoqa gigiap-qa zōvi:mát. ³⁶ Yaq ndego ezoqa bawan-qape gezō-ewag, manqa qazōfeazat, gilōvuat, yaq gèbeváp, ge-ein, “Gekhā ndōgo?”

³⁷ Yaq ezoqa gimbo-einim, “Yesu ndōmá, ndego Nazalet vemiaiv-ak.”

³⁸ Ngenek bōi waev mbain ezoqam, nqanek manqat ge-ewag, yaq até gendego, sège-akhá, “Yésu. Déivid-ge Zeo. No tanakh gèñogó.”

³⁹ Yaq ndigu ezoqam, Yesu-qa megemege-te go:-apat, gèguguím, gimbo-einim, “Qo manqat tíá.”

Geté ndego kandakanda nōme mba mo:-akhayám, “Déivid-ge zeo. No tanakh gèñogó!”

⁴⁰ Yaq Yesu sège-itán, ezoqa vōzō-ein, “Nandev ezoqam, vōndo-ituím, no-te.”

Yaq ndego ezoqam gendowav, Yesu ndego āv gembōebéváp nqægo, ⁴¹ “Qo gekhā qápoev, no tōtaqa-matanam?”

Yaq ndego gendo-qavōiu, “Evézōza. No bōi keoge-qa nōgó.”

⁴² Yaq Yesu gembo-qavōiu, “Qanimáv. Mōqokewág. Qoqa unimanqatin nandav, tōkhakheinōqavém.” ⁴³ Yaq nqova mbaín. Ngenek ezoqam gèkewág, Yesu vōmbōpaev. Mbumbukiam-qa iz até go:-eqatát, gemat. Yaq até ndigú-a, ezoqa bawan-qape, nqanek matev giqevim, Mbumbukiam-qa iz vō-eqanem.

19

Zakies-qa emanqat

¹ Yesu Zeliko taon-te ge-on, yaq livin-mbá gunu:mát. ² Ta taon-te ndōgo, ezoqam mōndōgoám. Teks moni upōgim kawa ezoqám. Teqa iz Zakiés. Ndego gigiap eve ezoqám. ³ Yaq ndego Yesu omete-qa ndōgoám, ndego andē gekha ezoqām. Geté kopōmba mbaín. Zapa ndōgo, ezoqa khāpeme:-khouwéz, neka ndego khāpeme:-tokhopogeaqase-év, vōe-omēt. ⁴ Yaq

ndego megemege-té genøvuáo, Yesu omete-qa gego, tae-te vømðqavig. Zapa ndógo, Yesu ndógo tenómá.

⁵ Yesu tae gumukhato, yaq bøi ndø-eqá. Yaq ndego Zakies āv gembøe-eín nqægo, “Zákies. Nakhama ndovís. No nqægo, qoqá khoev-té qægoát.” ⁶ Yaq Zakies até gendego, gèndovís, Yesu khoev-te vøkhato. Khanakhanakh-ús.

⁷ Ezoqa ewaqape, nqanek matev gigeivim, yaq ndigu Yesu, manqa mbogevéem, gi-einim, “Ngenek gekha zapá, manqa-zapazapa-us ezoqa namba, lou timølog.”

⁸ Yaq khoev-te gimøqonav, Zakies até gendego, sège-itán, Evezøza vømbø-ein, “Evézøza. Nqæe! Noqa gigiap livin-mbá qatumú-qatá. Yaq nøme, gigiap-av ezoqam nøzø-etoám. Neka gekha moní ndigu, no ezoqa qazø-aqonøvemam, no nqawá qanøzø-etoám. No moni nøme foa-foá, indap, tæzømbø-abam.”

⁹ Yaq Yesu gendo-ein, “Nqægo khaiya, nqanek khoev-te, khandi møndø-fakhán. Zapa ndógo, até ngenek ezoqám-a, Eibleem-gé zeó.* ¹⁰ Ezoqam-ge Yo, ndógo tenegeavún. Ezoqa gezøváo, ndigu gi-ewaz, neka vøkhandí:z.”

Yaya etæ manqat, sasae ezoqam-qa yaq-te, kawa ezoqam moni gezø-etoam, tì:sasaetat
(Met 25:14-30)

¹¹ Ezoqa ewaqape ate av-té manqat gimbøe-ewagat, yaq Yesu manqat nøme mba mo:manáz. Zapa ndógo, ndego Zelusalem taon ge:khatoat, ezoqa até vøe-einim, Mbumbukiam-qa Megeat Matev ndakin ndøfakhán, yaq Yesu kawa ndøgoát. Yaq Yesu yaya zø-etá, taqa yaq-te, gezø-ein,

¹² “Qàgoám. Ezoqam møndøgoám. Iz akhae ezoqám. Yaq ndego manqei qambaqape okho-qa ndøgoám. Ndøgo kawa iz møndáp, yaq vaev ekeza manqei-te nango vøveséz. ¹³ Yaq gewav, tegi sasae ezoqam ten møndøzømbøkhæ-akhá, ezoqa kopokopo moni mokho kopokopo vøzø-etoam.† Yaq gezø-ein, ‘Zøté-sasaeném, no tøte-ewambat,’ yaq ndego sasa ndøwav.

¹⁴ Geté ekeza manqei-te ndøgo, ezoqa gèmbø-sanqaupám. Yaq ndigu u-anim ndøkhofotáz, teqa zita-te. Ndigu ta manqei qambaqape ezoqam, āv tiabezømbø-eín, ‘Ni poeveáv, ngenek ezoqam, nigí kawa tegoat.’

19:7 19:7 Luk 15:2 **19:8** 19:8 Exo 22:1; Num 5:6-7 **19:9** 19:9 Kel 16:31; Luk 13:16 * **19:9** 19:9 Yesu ngenek ezoqam, Eibleem-ge zeo ge:veo, zapa ndógo: Ndego āv tene-unimanqatín, av Eibleem ge:-unimanqatin. **19:10** 19:10 Luk 15:4-5; Zion 3:17; 1 Tim 1:15 † **19:13** 19:13 Nginik moni viní. Fia kandakandá.

15 Geté ndego ezoqam, kawa iz mōndōmbo-akhaém, ekeza manqei-te vōqavan. Yaq gemōfakhan ndōgo, ndego manqat mba ndōkhofotám. Tegi sasae ezoqam bètōndopiá, betē-otev, ndigu moni ande gekha-gekhâm giqaqasam, ndego gewawam.

16 Yaq ndego sasae ezoqam, bugukhokhof gendowav, ndego kawa ezoqam āv gembōe-eín nqǎgo, 'Káwa ezoqam. Qogi moni mokho kopo, noqa zenda-te qoqozav, ndakin mōndōmō-ten-éz.'

17 Yaq kawa ezoqam gembo-ein, 'Qanimáv. Qo sasae ezoqam mbomambaqapé. Ndakin qo kawa ezoqam nōveét. Taon ate tǎgoat tén, toqoto-kawaeqtat. Zapa ndōgo, gigiap khapelavōqase ndōgo, qoqa zenda-te qǎve, qo qanimáv qoqombo-kewagam.'

18 Yaq sasae ezoqa nōme gendowav, kawa vōmbō-ein, 'Káwa ezoqam. Qogi moni mokho kopo, noqa zenda-te qoqozav, ndakin mōndōmō-faev-éz.'

19 Yaq kawa ezoqam gembo-ein, 'Qanimáv. Qo taon fáev, toqoto-kawaeqtat.'

20 Yaq sasae ezoqa nōme gendowav, kawa ezoqam vōmbō-ein, 'Káwa ezoqam. Qogi moni mokho kopo, noqa zenda-te qoqozav, ngínik. Ndabua mbewát qate-lōvōnōvém, sasa nokhonab. 21 No mōe nōtaqa-goám. Zapa ndōgo, qo ezoqa kefak-qapé. Qo moni soqo-upōgimín ndōgo, qakezan sasae gonemav ndoqogo, neka qo avōe gigiap voqō-peain, ndōgo qakezan ogekhævav ndoqogo.'

22 Yaq kawa ezoqam gembo-qavōiu, 'Qo sasae ezoqa soqaqapé. Qo yaq-fia āv tōtaqambé-matanám, av manqat qoqote-ein. Qo āv qoqote-eín nqǎgo: Qo mōqote-qatég. No ezoqa kefak-qapé, neka no moni sæ-upōgimatún, ndōgo no sasae gonemav qǎgoatun neka avōe gigiap sa vōe-peain, ndōgo no ogekhævav ndōgo. 23 Av tǎgoat ndǎgo, yaq qo gekha zapá, nogi moni, moni nqeisam nonqo khoev-te zaveav qagoam? Yaq ndakin no qatōndo-qavan, ndigu ambá elavōqase ndōkhouwezín, no nqawa qǎndapaz.'

24 Yaq ndego kawa ezoqam, até gendego, ndigu sasae ezoqa nōme, teqa avōnin-te giwaniapam, vōzō-ein, 'Moni mokho kopo vōe-viomém. Yaq ndégo tozombó-etōmém, ndego moni mokho ten ndimbogo.'

25 Geté ndigu sasae ezoqam gindu-einim, 'Káwa ezoqam. Ndego sasae ezoqa nōme, moni mokho ten ndimbógó.'

26 Yaq ndego kawa ezoqam gendo-qavōiu, 'No nqazō-manqate: Gekha ezoqām ndego, kopoav ndōmbogo, ndego nōme mba mbōé-etōmém. Geté gekha ezoqām

ndego, khakha-mba ndego, khapelavøqase nøme ndømbogo, gé:viomé.

²⁷ Geté nogi qaqa ezoqam-qa yaq-te, ndigu poeveav qagoam, no kawa tæzømbo-goat, ndigu vøndo-upøzó, noqa bugug-te sasa zøzitæg, vøpakhæz.’ ”

*Yesu Zelusalem taon-te, ande kawa ezoqam me ge-on
(Met 21:1-11; Mak 11:1-11; Zion 12:12-19)*

²⁸ Yesu nqanek manqa manqate qamømbøe-navøem, yaq nakhoa até gegeveát, atema Zelusalem taon-te. ²⁹ Yaq Betfage neka Betani vemlav ge:khatoat, Oliv manqei poyat avønin-te ndøgo, yaq ekeza paev ezoqa menas tène-khofotáz, ³⁰ gezø-ein, “Tozonøzáv ndøgo, vemlav zoqa megemege-te ndo:go. Tozomø-oz, yaq zo donki nakhasam zomø-ometám. Gémpotavát. Ta donki nakhasam-qa mumat-te ndøgo, ezoqam bugukhokhof qomateáv. Yaq sozó-nqovotøvém, sasa zotøndó-ituím. ³¹ Geté ezoqa tezøbevap av nqægo, ‘Gekha zapá, ngunuk donki nqazo-nqovotavet?’ Yaq zo áv qazømbøé-einím nqægo, ‘Evezøza mbopøe, ngunuk.’ ”

³² Yaq ndigu ezoqa menas gizav, Yesu gekhofotaz, ndigu matev áv timiqeivím, av gezømbe-ein ndægo. ³³ Yaq donki gi:nqovotavat, tugi evøndipakha, áv gizømbe-ein nqægo, “Gekha zapá, ngunuk donki nqazo-nqovotavet?”

³⁴ Yaq gizø-ein, “Evezøza mbopøe, ngunuk.” ³⁵ Yaq ndigu Yesu-té gindu-ituím, ekeza ndabua vømbøe-khafuzim, Yesu sasa mbotøkeem, tuqa zita-te vø:qom. ³⁶ Yaq Yesu donki-te go:qotat, nakhoa gegeveat, ezoqa teqa megemege-te, ekeza ndabua mo:møtagát, nakhoa-te.

³⁷ Yaq Zelusalem taon gi:khatoat, Oliv manqei poyat gindi-isøtaz, yaq Yesu-gi paev ezoqa bawan-qape, khanakhanakh zømbø-asøtáv, neka teqa iz vø-eqanem. Manqa gèzømbo-eqavát. Teqa iz ndøgo tini-eqaném, umingiap matev vinivinimba giqeivam, Yesu gematønumam.

³⁸ Av gini-akhaemavún nqægo, “Mbumbukiam ngenek kawa ezoqam, bèkhakheinøvém, Evezøza-qa iz-te ngegeav.

Mbumbukiam ndego yan-te ngo:go, sambi ndøgót ni-te. Teqa iz bèto-eqawát, ndego uni ova-in ngo:yage.”

³⁹ Yaq Felisi ezoqa nøme, ndigu ezoqa bawan-qape mokhote gu:goam, Yesu áv gimbøe-einím nqægo, “Nøméndim ezoqam, qogi paev ezoqam gèzømbe-khafén. Manqat av nqægo bemanqáté!”

⁴⁰ Geté Yesu gezø-qavøiu, “No nqazø-manqate: Ndigu manqat tikhoutav, yaq nandi ndó-akhaemém.”

Yesu Zelusalem ezoqam-qa gevin

⁴¹ Yesu Zelusalem gumukhato, taon geqeiv, yaq gèvín.
⁴² Ge-ein, “Zelusalem taon, qo nqægo khøuwa, amba toqo-
 matøvemín, av nqægo, ‘Sambi āv khaténdāp,’ yaq qo ambá
 qoqeivín. Geté ndøgo gèkhonøwé, qoqa bøi-te. ⁴³ Khøuwa
 ndøfakház. Yaq qogi qaqa ezoqam, qoqa taon uta-te ndøgo,
 manqei ndømøvøemém. Taon unimé-khawagét, qo vótokāq.
⁴⁴ Yaq ndigu qo unimé:-ngiæqonám, qogi ezoqam pakhapakha
 vøzø-khaneām. Ndigu qo mokho-te, nandi kopo nøme, nandi
 nøme-qa mumat-te, gézivazemák. Nqanek matev tenéfakhán
 ndøgo. Zapa ndøgo, qo matavapøteáv, av nqægo, Mbumbukiam
 qo tøke-qa ndøgeavūn.”

Yesu Mbumbukiam-qa khoev-te gegoam

(Met 21:12-17; Mak 11:15-19; Zion 2:13-22)

⁴⁵ Yaq Yesu Mbumbukiam-qa khoev uta-te gemø-on, ndego
 até gendego, ezoqam ndigu gigiap gu:wiat, vøngeasam.
⁴⁶ Gezø-ein, “Mbumbukiam-qa Manqat, āv qane-peawáp
 nqægo, ‘Noqa khoev, guliguli khoev ndøgoát.’ Geté zo
 Mbumbukiam-qa khoev, zø-enendém, vømø-aqonam-
 ezoqam-qa-pebam-khoev.”

⁴⁷ Ta pula-te ndøgo, khøuwa ate qæpavpavemam, Yesu
 ezoqa Mbumbukiam-qá khoev-té gene-zømesimám. Geté
 Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda neka Mozes-qa gu-
 guna manqat nømendim ezoqam neka megetapak nøme,
 ndigu Yesu laelae-qá nakhoa mbovawám. ⁴⁸ Geté ndigu
 nakhoa qeiviáv, Yesu ande āv kimbøé-gonēm. Zapa ndøgo,
 ezoqa ewaqape Yesu løvøinøvemáv. Soqaín ndøgo, teqa man-
 qat kopo ti:løvuiim.

20

*Yesu gimbo-bevøpem, gekha ezoqam-qā iz-tē, matev
 gematønumat*

(Met 21:23-27; Mak 11:27-33)

¹ Khøuwa nøme, Yesu Mbumbukiam-qa khoev-te, ezoqa
 ge:zømesimat neka Manqat Mbomambaqape vøzø-manqatat,
 yaq Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda neka Mozes-qa
 guguna manqat nømendim ezoqam neka Zu megetapak nøme
 ndozáv, ² vømbø-bevøpem, “Qonimbí-eín. Qo gekha ezoqam-
 qā iz-tē qonøgot, nandav matev nandoqo-matønumit? Iz
 gekha ezoqām qá-etoam?”

³ Yaq Yesu gezø-qavøiu, “Até nó-a, bevap kopo nqanògó, zote. Zonømbé-einim. ⁴ Gê, Zion, ndego ezoqa ibøkha iz gezø-etoumam, ndego iz Mbumbukiam-tê gendap, ó, manqei-qape ezoqam-tè?”

⁵ Yaq ndigu ekeza mokho-mba gibond, “Av khazí:-einim? Tizimbo-einim av nqægo, ‘Ndego iz Mbumbukiam-tê gendāp,’ yaq ndego ni āv ginimbí-ein nqægo, ‘Av tægoat ndægo, yaq gekha zapá, zo Zion unimanqatinteav qazogoam?’ ⁶ Geté tizi-einim av nqægo, ‘Zion, iz, manqei-qape ezoqam-tê gendāp,’ yaq nginik ezoqa bawan-qape, nandí ginízitáng. Zapa ndògo, nginik āv gini-unimanqatinát nqægo: Zion ndego Mbumbukiam-gé manqa vevezam ezoqam ndògoám.”

⁷ Yaq ndigu gimbo-qavøinam, “Ni nītinøtenák, teqa matev gekham-tê qandō-fakhan.”

⁸ Yaq Yesu gezø-ein, “Av tægoat ndægo, yaq até nó-a, nøzø-einák, no gekha ezoqam-qā iz-tê qatøgot, nqanek matev.”

*Yaya etæ manqat, khae keoge ezoqam-qa yaq-te
(Met 21:33-46; Mak 12:1-12)*

⁹ Yaq taqa zita-te, Yesu ezoqa ewaqape yaya zø-etá, gezø-ein, “Ezoqa møndøgoám. Ndego waen khae ndøkhá. Yaq khae ndøgo, ezoqa nøme-qá zenda-té genøvé, timbøe-kewagat, ekezan manqei nøme-te vøwav. Møp-mbá gene-ewawám.

¹⁰ Yaq waen nanga qakhata ndøgo, ndego khae eve, sasae ezoqam ndøkhofotáv, ti-te ndigu, ma khae gimbøe-kewagam. Ekeza waen nanga upøgim-qa ndògoám. Geté ndigu khae keoge ezoqam, ngenek sasae ezoqam gèzuim. Yaq nango khakha-mbá sege-khofotóvém.

¹¹ Yaq ndego khae eve, sasae ezoqa nøme ndøkhofotáv. Geté até ndegó-a, vøzuim-a, vøngenøinam, khakha-mba nango sasa ndøkhofotøvem.

¹² Yaq ndego khae eve, sasae ezoqa nøme ndøkhofotáv. Ndakin gèmbø-misika-éz, sasae ezoqam gekhofosumam. Geté até ndegó-a, vøzuim-a, kouk vømbō-etøomem, khae bavokho sasa ndøngeatømem.

¹³ Yaq ndego khae eve, ekeza manqa ge-ein, ‘Ndakin gekhá nógø? Sá! Nøkeza yo nókhofotáv, ndego nqæmbøe-khafuat. Ngenek tiabembøe-vizumém.’

¹⁴ Geté ndigu khae keoge ezoqam, khae eve-ge yo giometam, yaq ndigu ekeza mokho-mba āv ginibónd nqægo, ‘Ngenek khae eve-gé yó. Waen khae ngének genó-kawa-év. Zilaém. Yaq khae nqanek, gemóniqá.’

¹⁵ Yaq ndigu até gindigonem, khae bavokhó ginø-ituim, pakhapakha vømømbó-khanøem.”

Yesu nqanek yaya etæ manqat qamømbøe-navøem, yaq ezoqa āv gezømbe-eín nqægo, “Ge zô, ndozo-matavap? Ndego khae eve, gekha matev zômatanām, ndigu khae gimbo-kewagam? ¹⁶ Ndego āv genégó nqægo: Ndego ndòndowáv, ndigu khae keoge ezoqam pakhapakha vømøzø-khaneām, neka waen khae, ezoqa vini sasa zø-etoām.”

Yaq ezoqam ndigu, nqanek Yesu-qa manqat giyogem, āv gini-einím nqægo, “Matev av nqægo befàkhán!”

¹⁷ Yaq Yesu ndigu gèwabám, gezø-ein, “Zo ndozo-matavap, matev av nqægo kopømba mbaín, tøfakhan, yaq gè, gekha zapá, Mbumbukiam-qa Manqat av nqæpeawap nqægo:

‘Nandi-qapi ndigu, khoev puanam ezoqam gisanqabem, ndigu mòndømø-gigiap-qape-éz, khoev puanam nonqo.’?

¹⁸ Gekha ezoqām ndego, nginik nandi-te to:bøiav, ndego keqaniáp. Neka nandi ndigu, teqa kha-te to:bøiaz, ndego peseinøváp.”

¹⁹ Yesu nqanek manqat gezø-ein, yaq Mozes-qa guguna manqat nømendim ezoqam neka Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda, ambá ndaføyamba ndømøvøinamín. Zapa ndógo, ndigu āv gini-matøvemém nqægo: Yesu nqanek yaya ge-eta, ndígu tene-manqatám. Geté ndigu matev-qase goneáv. Zapa ndógo, ndigu ezoqam-qá møe ndøgoném.

Yesu amba teks moni abam-qa yaq-te timbøe-matemateømemín

(Met 22:15-22; Mak 12:13-17)

²⁰ Mozes-qa guguna manqat nømendim ezoqam neka Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda, bøi mba mo:veém, Yesu-te. Yaq ndigu bøibøi ezoqam ndøkhofotáz, Yesu bemømbøe-khavožømem, av nqægo, ndigu yoge eqeieqei mbøgonēm. Geté ndigu ambá gembo-matemateømemín. Yaq Yesu ambá Lom gaman ezoqam-qá zenda-té ginø-veemín, gaman-qa yaq-te amba manqat soqain te-einin. ²¹ Yaq nginik ezoqam, Yesu āv gimbøe-einím nqægo, “Nøméndim ezoqam, ni mòtinøtén, manqat ndøgo, qo ndoqo-manqate neka ezoqa ndoqote-zømesim, eqeieqei. Neka qo ezoqam-te møe mbaín, oskiá ndøgo, ndigu ezoqa kandakanda o ezoqa khasøkhasis. Geté qo ezoqa Mbumbukiam-qa poev-qa yaq-te ndoqote-zømesim, qo unimanqatin manqat mba qomanqaté. ²² Qonimbí-eín. Kopømbâ, Siza-te teks moni tizi-abumat, ndego Lom kawa kandambaqape, ó, khafeâp?”

²³ Geté Yesu tiqa matemateam matev, é-møndæ-otév, yaq gezø-ein, ²⁴ “Moni mokho zøté-nømøndēm. Gè, gekha ezoqam-qá bugug neka iz mó:go?”

Yaq gindu-einim, “Siza-qá bugúg, neka teqá iz mo:gó.”

²⁵ Yaq Yesu gezø-qavøiu, “Av tægoat ndægo, Siza-qa gigiap, Siza zombó-etoumemát. Geté gigiap ndøgo, Mbumbukiam-qa, Mbumbukiam zombó-etoumemát.”

²⁶ Yesu-qa manqa qavøiwat qanimav-qape giyogem, yaq ndigu nqova ndafe kandambá. Kopømba mbaín, timbo-matemateømem, ezoqa ewaqape-qa bøi-te. Yaq ndigu manqat nøme einiáv. Sège-ivøvém.

Sadusi ezoqam, Yesu løvøte-te nango khandi:nat-qa yaq-te gimboe-bevøpem

(Met 22:23-33; Mak 12:18-27)

²⁷ Yaq Sadusi ezoqam ndozáv, Yesu-te. Nginik Sadusi ezoqam, áv gini-unimanqatinát nqægo: Ezoqa tipakhaetat, ndigu nango gemø-khandi:zák, løvøte-te. Yaq ndigu Yesu áv gimboe-einím nqægo, ²⁸ “Nøméndim ezoqam, Mozes ni áv ginimbi-peawám nqægo: Ezoqa tenanimat, sæva te-ivavat, patu qataeveav vøgoát, yaq ngunuk ngæmam, namba qawan be-okiát, tege namba qawan, ndego genanim, patu bembø-qatayat.

²⁹ Qotøndé-ewāg, nqanek emanqat. Angana møndøgoám. Evenáp. Até gi:goam sevén. Yaq khøuwa ndego, sævam ndø-okí, vønanim. Patu qataeveáv. ³⁰ Yaq eveqase ndø-okí, ngunuk ngæmam, ndego teqa zita-te geqan. Yaq até ndegó-a, vønanim. Nakheis qazaneáv. ³¹ Yaq ndakin ngæmam ndégo te-okí, teqa zita-te go:qavigavun. Yaq até ndegó-a, vønanim. Nakheis mbaín. Yaq matev até gemát, atema ndigu evenap seven ate gi:goam vømū-pakhaez. Ndigu patu qataeveáv. ³² Yaq vaev até sævám-a, vønanim.

³³ Gê, ngunuk sævam-qa yaq-te, matev áv khanégo? Ezoqa unimanqatin løvøte-te tikhandi:z, yaq ta khøuwa-te ndøgo, timø-khandi:z, ngunuk sævam, gekha ezoqam-gú zas ndøgoát? Zapa ndøgo, ndigu evenap ate gi:goam, ngunuk sævam kopo ndøkawawát.”

³⁴ Yaq Yesu gezø-qavøiu, “Nøkenøkem matev sa nqáneq qagó, ndakin nqaziyage, manqei-qape-te. ³⁵ Geté ezoqa ndigu, Mbumbukiam eqeieqei tezæb, løvøte-te nango tisuz, neka megemege-te vømøýāg, ndigu nøkenøkem matev gezøgoák. ³⁶ Ndigu andé enzol ezoqam me mé:goát, neka løvøte nøme gemø-qeivimák. Ndigu Mbumbukiam-gí nakheis ndøgoát. Zapa ndøgo, ndigu løvøte-te møndø-khandi:z. ³⁷ Geté løvøte-te khandi:nat-qa yaq-te, Mozes ekezan møndænømánd, av nqægo, ndøgo unimanqatin. Zapa ndøgo, Evezøza Mozes gembo-fakhan, tae-qase-te ndøgo, qawageapam, yaq Mozes ndego áv gembøe-akhá nqægo: Eibleem-gé Mbumbukiám neka Aezek-gé Mbumbukiám neka Zekop-gé Mbumbukiám.

38 Mbumbukiam ndego ambá av nqægo, lɔvɔte ezoqam-gē Mbumbukiām, geté ndego khandi ezoqam-gé Mbumbukiām. Te-te ndego, ezoqa ewaqape, gipakhaetat, zua ndøkhandi:zát.”

39 Yaq Mozes-qa guguna manqat nɔmendim ezoqa nɔme, Yesu-qa manqat giyogem, āv gini-einím nqægo, “Nɔmendim ezoqam. Qoqa qavɔiwat manqat, qanimáv tantáv.” 40 Yaq taqa zita-te, ezoqa nɔme bevap goneáv, te-te. Møe ndøgoném.

Yesu ambá av nqægo, Deivid-ge zeo mbā, geté ndego até tege Evezøzá

(Met 22:41-46; Mak 12:35-37)

41 Yaq Yesu ezoqa gezøbevap, “Ge zó, ndozo-matavap? Gekha zapá, ezoqa av ndi:manqate, av nqægo, Mesaya ndego, Deivid-gē Zeō? 42 Sams mbuk mokho-te, Deivid ekezan āv gene-peawám nqægo:

Evezøza Mbumbukiam, noge Evezøza, āv gembøe-eín nqægo, ‘Noqá nakeamo zenda-té qanøqóm.

43 Até qóqotát, atema no qogi qaqa ezoqam, kopømba ande av zenda tokhotapak awam nonqo, qoqa zenda tokhotapak mokho-te vøtaqambú-āb.’

44 Deivid, ndego Mesaya, Evezøza mbo-akhayám. Yaq gē, genek Mesaya, áv kené-Deivid-ge-zeo-ev?”

Yesu ekeza paev ezoqam, Mozes-qa guguna manqat nɔmendim ezoqam-qa yaq-te gegugub

(Met 23:1-36; Mak 12:38-40)

45 Ezoqa ate av-té teqa manqat gi-ewagat, yaq Yesu ekeza paev ezoqam āv gezømbe-eín nqægo, 46 “Gò:feazoát, Mozes-qa guguna manqat nɔmendim ezoqam-qa yaq-te. Ndigu tözømbe-khaneát ndøgo, ti-okhoat, ndabua loloakh mbomømboma ndø-uzupát, neka ezoqa ewaqape, maket manqei-te, ndigu khaiya mboma manqat vizap-us bezø-manqate, neka guliguli khoev-te neka lou loge kandakanda-te ndøgo, iz akhayapak-qa qonam nonqo-te vøqonumāt. 47 Ndigu ngængæm zømbe-khavozumatún, tiqa khoev neka gigiap vøzø-aqonumatun. Neka ezoqa ewaqape-qa bøi-te, guliguli loloakh ndøgoatún. Yaq nakémbá ndigu yaq-fia nqosøgeap, nɔme mba mó:ndapém.”

21

Ngæmam-qa etoam matev Mbumbukiam-te

(Mak 12:41-44)

1 Yesu Mbumbukiam-qa khoev-te gegoam, yaq gigiap kopoav ezoqam ndøzømét. Ndigu moni ndø-abumát, moni nqeisam nonqo-te ndøgo. 2 Yaq até sævám-a, vø-omet.

Ngunuk ngæmám. Gigiap-av ezoqám. Zivis møndombo-naním. Ngunuk moni mokho khasøkhasis menas mba mu:nqeítáz.

³ Yesu ngunuk sævam gu-omet, yaq áv gene-eín nqægo, “No unimanqatín nqazø-manqate. Ngunuk gigiap-av sævam, moni kandambá gu:nqeítaz, áv tiuká, av ezoqa ewaqape nøme, moni gi:nqeisumat. ⁴ Unimanqatín. Ndigu ezoqa nøme, moni kandakandá ginqeisumat. Geté ndigu moni nøme kopoav-qapi ndizøgó. Geté ngunuk ngæmam, viní. Ndugu moni ate gimboegoam, sùgumu-áb. Nøme mbaín, tuqa yage nonqo.”

Mbumbukiam-qa khoev tøsoqa, Zelusalem taon-te ndøgo
(Met 24:1-2; Mak 13:1-2)

⁵ Ezoqa nøme, Mbumbukiam-qa khoev-qa yaq-te, áv gini-manqatám nqægo, “Mbumbukiam-qa khoev mbomambá tantáv. Nandi kandakanda qaniqaním giniwevém. Neka gigiap qaniqaním gimboe-fegém, gigiap ndøgo, ezoqa Mbumbukiam-te etoam matev gi:goam.”

Geté yaq Yesu gezø-qavøiu, ⁶ “Khøuwa ndømø-fakház. Yaq nqanek khoev ate ndægo, ndozoqeivi, manqei-té qamø-khakhandám. Nandi kopo nøme, nandi nøme-te, gó:zaveák.”

Viniv vinivinimba tøfakhanam
(Met 24:3-14; Mak 13:3-13)

⁷ Yaq ndigu Yesu gimbo-bevøpem, “Nøméndim ezoqam. Matev nandav, qoqote-manqatam, gekha khøuwā qanéfakhān? Neka andé gekha matev me nitíqeiṽm, ni tötinøten, av nqægo, nqanek matev avønín gēfakhān?”

⁸ Yaq Yesu gezø-qavøiu, “Gò:fezoát. Soqain ndøgo, zo ezoqa titubam. Ezoqa kopoáv, noqá iz-té gindú-okhoát. Ndigu ezoqa áv gizømbé-manqatát nqægo, ‘Ezoqa, nó’, ó, ‘Khøuwa møndø-fakház.’ Geté zo ndigu zøpaév. ⁹ Nakhag neka nøfeap kandakanda-qa yaq-te tozo-ewagat, yaq zo møe ndøgonemát. Matev av nqægo, bugukhokhof ndøkho-fakhanám. Geté manqei-qape-qa vaev, zuá.”

¹⁰ Yaq Yesu manqat nøme gezø-ein, “Manqei nøme, manqei nøme namba, nakhag ndógoát, neka kawa ezoqa nøme-qa bawan, kawa ezoqa nøme-qa bawan namba, vónøfeapāt, ¹¹ neka manqei nøme-te, manqei vókukuvøemát. Manqei kukuvøem kandakandá. Neka manqei vinivinimba-te, ifin matev neka enqoni soqøsoqa ndøfakhanám, neka matev kandakanda møe-us neka yan-te khakhatap kandakanda vøfakhanām.

¹² Geté nqanek matev ate ndægo, okhokho-té qanø-fakhanám. Zo ezoqa ndøkhe-gavemat neka matev soqøsoqa

vözó-matønumát. Ndigu zo manqa ovøyam-té ginó-abumát, Zu ezoqam-qa guliguli khoev-te ndøgo, neka zo ndimbula-te vønqeisumát. Neka no zapaya, zo megetapak neka kawakawa-za-qa megemege-té ginó-abumát. ¹³ Matev av nqægo tøfakhanam, yaq zo kopømbaqapé, ndigu ezoqam Manqat Mbomambaqape zøté-zømesimát. ¹⁴ Geté zo naqanøká ndøföfogèmm, av nqægo, zo andé gekha manqat me zozó-qavøitat. ¹⁵ Zapa ndøgo, manqat eqeieqei neka matavap loloakh, nō nözó-etoumát. Yaq zogi qaqa ezoqam, kopømba mbain, zoqa manqat tiqavøitat neka vözó-nqagimát.

¹⁶ Até zogi zøvøndipakhá-ya neka namba-qaniap neka zøkeza ezoqam neka zøfuap, segezó-qambúz, neka zo ezoqa nøme vøzitäg. ¹⁷ Ezoqa ewaqape zo géсанqabát, no zapaya.

¹⁸ Geté zoqa kawa-te, izum ate nandizømbi:gu, kopo gezó-nasinimák. ¹⁹ Zo føgøføgakh ndøwaniáp. Yaq zo khandi zomøndapém.”

Zelusalem taon ngi:wat-qa yaq-te
(Met 24:15-21; Mak 13:14-19)

²⁰ Yaq Yesu manqat nøme gezø-ein, “Zo nakhag ezoqa tozo-zømet, ndigu Zelusalem taon uni ti:khawaget, yaq zo søzøté-zøté, av nqægo, ndøgo avønín gésoqá. ²¹ Ta khøuwa-te ndøgo, ezoqa ndigu Zudia plovins-te tiyagat, manqei popotap-té gi-abenø-khokhóz. Neka ndigu Zelusalem taon-te tiyagat, taon ya be-ivøvém. Neka ezoqa ndigu bavokho to:yagat, taon-te betøndò-øz. ²² Nginik khøuwa, Mbumbukiam-qa yaq qavøiwat khøuwá, ezoqa manqa-zapazapa gi:goam. Yaq Mbumbukiam-qa Manqat ate ndægo, gemø-unimanqatín, taqa yaq-te ndøpeawap. ²³ Ta khøuwa-te ndøgo, ti-te ndigu unimé:-soqá, sakheis emu-us ndigu neka nakhei tete ndizøloge. Yage føgakh-qape ndøfakhán, nqanek manqei-te. Nginik bawan ezoqam, Mbumbukiam-qa qaqa ndøqeivím.

²⁴ Zu ezoqa nøme, nakhag kaiya-té ginó-pakhaetát, neka nøme vözó-geagimát, manqei vinivinimba-te sasa ndø-itubāt, manqei-qape-te ate nqægo. Yaq Zelusalem taon, bawan vini-ak ndøtokhonumát, atema bawan vini-ak-gi khøuwa vømø-nasinim.”

Yesu nango tendoqavan
(Met 24:29-31; Mak 13:24-27)

²⁵ Yaq Yesu manqat nøme gezø-ein, “Khøuwa neka løvøyak neka nduku, matev vinivinimba zøfakhanám. Neka manqei-qape-te nqanek, bawabawan vinivinimba gó:bevøpém neka møe vøgonēm. Zapa ndøgo, ndaola-te ndøgo, khamøe

kandakanda ndøvumøemát. U-ús. ²⁶ Ezoqa møe khape tözømbe-khouwevat, matev kandakanda nøme-qa timbøe-kewagat, manqei-qape-te tøfakhanam, yaq bøi zøgugimát. Até ndøgó-a, gigiap yan-te nqo:go, vøkukuvøem. ²⁷ Yaq ezoqa, Ezoqam-gé Yo ndø-ometám. Khaiya ozoz-té genøgeáv. Bazaføgakh-ús neka waev-qape-ús.

²⁸ Matev av nqægo tøngazøngazam, zo sège-føgøføgakhæzám. Kawa mba zotó-eqá. Zapa ndøgo, zo Mbumbukiam avønín génqovotáz.”

Fig tae-qa yaya etæ manqat
(Met 24:32-35; Mak 13:28-31)

²⁹ Yaq Yesu yaya zø-etá, gezø-ein, “Zo fig tae o gekha tae nøme zóqeivát. ³⁰ Zo qazo-qeivimin, esokho qaqabamin, yaq zo mözøte-zøtezín, wavam khøuwa avønín. ³¹ Yaq matev até kopó. Zo nqanek matev tozo-qeivimat, tøfakhanumat, av no qazømbe-manqatam, yaq zo sözøté-zøtéz, Mbumbukiam-qa Megeat Matev avønín géfakhán.

³² No unimanqatín nqazø-manqate. Ezoqa nøme, ndakin ngiyage, naqanøká gépakhaezák. Até géyagát, atema ta khøuwa-te ndøgo, nqanek matev ate ndægo vømú-fakhanām.*

³³ Yan neka manqei-qape ndømø-navøém. Geté noqa manqat, gemø-navøemák.”

Aiyá qabizigú, soqain ndøgo, ni khakheinøpøteav tøgoat

³⁴ Yaq Yesu manqat nøme gezø-ein, “Aiyá qagó. Zo manqei-qape matev-te, kawa ndøvðá, kopømba ande av ibøkha soqa izam matev neka qakeza yage-qa yaq-te khape toqote-fofogeapat. Soqain ndøgo, ta khøuwa ndøgo, zo ande ka me tözøte-ndap. ³⁵ Nqanek khøuwa, ezoqa ewaqape-té qanøfakhán, nqanek manqei-qape-te ngiyage. Nakhamas-té.

³⁶ Zo oskia mo:feazoát. Gèguligulím, av nqægo, nqanek matev ate ndægo tøfakhanam, zo bazaføgakh-us tözøté-waním, yaq vaev Ezoqam-ge Yo-qa megemege-te vozotó-wán.”

³⁷ Ta pula-te ndøgo, khøuwa ate qæpavpavemam, Yesu ezoqa Mbumbukiam-qá khoev-té gene-zømesimám. Yaq qakhagusin ndøgo, ndego Zelusalem taon, gè-ivavín. Yaq lovølova, Oliv manqei poyat-té gemøbuvín. ³⁸ Yaq qanaqanus qando-pavein, ezoqa ewaqape, Mbumbukiam-qá khoev-té ginøzavín, lovølova-ús, Yesu-qa manqat vømø-yogemin.

21:27 21:27 Dan 7:13; Met 26:64; Veve 1:7 * **21:32** 21:32 Yesu nqanek manqat ge-ein, yaq ndego Mbumbukiam-qá khoev ngi:wat-qa yaq-té abete-manqatám, neka gekha matev vinivinimba nøme ndøgo, ta khøuwa-te ndøgo tøfakhanam.

22

Yesu gimbo-voqoem

(Met 26:1-5; Mak 14:1-2; Zion 11:45-53)

¹ Zu ezoqam-qa khøuwa kandambaqape, Pasova ndimbo-akhayam, ndøgo flawa poponøvemav gilouzatun, avønín qagoám. ² Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda neka Mozes-qa guguna manqat nømendim ezoqam, Yesu laelae-qa nakhoa mbovawém. Geté ndigu poeveáv, ezoqa ewaqape-qa bøi-te timøvøinam. Zapa ndøgo, ndigu ezoqam-qa møe ndøgoám.

Zudas Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda namba, manqa gi:kopo:nem, Yesu tiqa zenda-te teve

(Met 26:14-16; Mak 14:10-11)

³ Yaq Zudas, iz nøme Iskaliot gimbo-akhaemam, ndego Yesu-gi paev ezoqa tuelv gegoam, Saitan mbøi-ón. ⁴ Yaq Zudas até gendego, Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda neka Mbumbukiam-qa khoev vos keoge ezoqam-gi megetapak-té genøwáv, ti namba manqa vømø-khakheinømem, Yesu tiqa zenda-te ande áv kenévé.

⁵ Ndigu teqa manqat giyogem, yaq ndigu khanakhanákh, neka te-te moni etoam manqat vøkhakheinømem. ⁶ Yaq Zudas tiqa manqat gè-unimanqatín. Yaq khøuwa eqeiegei-qa mo:kewagám. Yesu ezoqa ewaqape-te ande áv khambøé-løvüz, yaq tiqa zenda-te ndøgo tenévé.

Yesu-gi paev ezoqa menas, Pasova lou gimø-khakheinømem

(Met 26:17-25; Mak 14:12-21; Zion 13:21-30)

⁷ Zu ezoqam-qa khøuwa kandambaqape gimø-khantøzem, ndøgo flawa poponøvemav gilouzatun, neka Pasova lou loge nonqo sip nakheis vøzitagatun, ⁸ yaq Yesu Pita neká Zion, tèkhofotáz, gezø-ein, “Pasova lou zomø-khakheinømém, ni tizimølog.”

⁹ Yaq gimbo-einim, “Gê, qoqa poev gekhâm? Ni gekham-té qeimø-khakheinømém?”

¹⁰ Yaq gezø-qavøiu, “Zelusalem taon-te tozomø-oz, zo ezoqa zó-ometám. Ibøkha ndø-eqatét. Yaq zombó-paevém, atema khoev-te vømø-øn. ¹¹ Yaq ta khoev ndøgo, khoev eve áv qazømbøé-einím nqægo, ‘Nømendim ezoqam, áv geqande-beváp nqægo: Khoev kouwat gekham-tē qágo, ma nogi paev ezoqam namba, Pasova lou teimølog?’ ¹² Yaq ndego zo khoev kouwat kandambaqape mé:zømás, khoev ova ndo:go. Qonam nonqo neka lou-qase khakheitáp. Yaq zo lou ndøgo tozomø-khakheinømém.”

¹³ Yaq ndigu gizav, matev āv timiqeivím, av Yesu gezømbe-ein ndægo. Yaq ndigu Pasova lou vømō-khakheinømem.

Evezøza-qa lou loge matev ande qæfakhan

(Met 26:26-30; Mak 14:22-26; 1 Ko 11:23-25)

¹⁴ Yaq qakhagus ndøgo, lou loge khøuwa iz gimø-khantaz, Yesu tegi u-anim namba, tinøpindám ndøgo, lou loge-te vøqonav. ¹⁵ Ndego āv gezømbe-ein nqægo, “No nqosøgeap banøndáp. Geté noqa poev kandambaqape, nqáneq qagoám. Nqanek Pasova lou bízikhælog, zo namba. ¹⁶ No nqazø-manqate: No Pasova lou nøme, naqanøká nomølogák, atema Mbumbukiam-qa Megeat Matev mokho-te, matev ate ndægo vømó-unimanqatín, ndøgo Pasova lou loge matev kha-mba ndømbo-ove.”

¹⁷ Yaq Yesu izam nonqo ndøndáp, waen-ús, Mbumbukiam-te ike manqat vø-ein, yaq gezø-ein, “Mòzondapém. Yaq sòzøtumú-izumít, zo ate ndøzøte:go. ¹⁸ No nqazø-manqate: No waen tae nanga-qa et, nqawa naqanøká nø-izák, atema Mbumbukiam-qa Megeat Matev vømófakhān.”

¹⁹ Yaq taqa zita-te, Yesu flawa ndøndapáz, Mbumbukiam-te ike manqat vø-ein, sasa ndømbegim, ekeza paev ezoqam vøzø-etoam, gezø-ein, “Nqanek noqá khá, zo nqazø-etoumit. Matev av nqægo até vøgó. Yaq no zonømbé-matavupát.”

²⁰ Yaq matev até kopó, lou loge qamezømbe-navøem, Yesu izam nonqo ndøndáp, waen-ús, gezø-ein, “Nqanek waen, Mbumbukiam poev ndakinak mé:-unimanqatín. Noqá kóuk gené-unimanqatín, ndøgo zo zapaya tøwa.

²¹ Geté. Nqáe! Ezoqam ndego, ma nogi qaqa ezoqam-qa zenda-te teve, ngégo, nqanek lou loge-te nqazi-qonøve.

²² Ezoqam-ge Yo ndønaním, av Mbumbukiam-qa poev ndægo. Geté ndego møndø-soqóév, ndego ezoqam, ma nogi qaqa ezoqam-qa zenda-te teve.”

²³ Yesu nqanek manqat ge-ein, yaq ekeza paev ezoqam ekeza mokho-mba, āv ginibónd nqægo, “Eisa, ni mokho-te matev av nqægo, gekha ezoqām ndømatanām?”

Megeat Matev eqeieqei-qa yaq-te

²⁴ Yaq Yesu-gi paev ezoqam-qa mokho-te, ponqombap matev ndøfakhán. Tini-ponqombupát ndøgo, ti mokho-te, iz akhae kandambaqape, gekha ezoqā ndøgo?

²⁵ Yaq Yesu gezø-ein, “Bawabawan-gi kawakawa-za, ezoqa gètøkhonøzát. Yaq nginik megetapak, ekeza kha, keoge ezoqa eqeieqei me:vewé. ²⁶ Geté zo mokho-te, matev av nqægo bègó. Gekha ezoqām ndego, zo mokho-te iz kandambaqape

tegoat, ndego yà be-khapelavøqase-év. Neka gekha ezoqām ndego, megeat ezoqam tegoat, ndego yà be-zoge-tøke-ezoqam-év. ²⁷ Gê, ezoqa kandambaqape ákenego? Ndégò, lou-qase-te ndemia, ó, ndégò, lou ndeyogimit? Zo mòzøte-zøtéz, ezoqa kandambaqape ndégo, lou-qase-te teqotat. Geté no zo mokho-te, zogé sasae ezoqám.

²⁸ Zo nó namba zi:goám. Neka zo no nøuvønateáv, matev føgøføgakh qanø-fakhanumam. ²⁹ Yaq nakémbá. No zo Megeat Matev nøzø-etoám, kopømba av-té, Tat no Megeat Matev genømbe-etoam. ³⁰ No kawa iz tæmøndap, zo noqa lou-qase-te, lou zólogát neka ibøkha vozó-izumāt, no namba, neka zøkeza kawa ezoqam-qa qonam nonqo-te vozotó-qonavāt, neka Izlael khagua bawan tuelv vozozømbó-kawæztāt.”

*Yesu Pita gembo-vøndøyam, ndego teqa yaq-te to:nawam
(Met 26:31-35; Mak 14:27-31; Zion 13:36-38)*

³¹ Yesu Pita av gembøe-eín nqægo, “Sáemon, Sáemon. Nqæ! Saitan Mbumbukiam zo khamasim-qá yaq-té gembøevíám. Ndego zo andé wit me mé:-evém, tag vøkhofovøēm. ³² Geté no, nøguligulím, qo zapaya, Saemon. Qoqa unimanqatin, betaqa-nävøēm. Yaq nqawa toqotøndo-qambuq, qafuap vøzøtøké. Yaq tiqa unimanqatin bezømbē-føgakh.”

³³ Geté Pita gembo-qavøiu, “Evézøza. No kopømbá. Ndimbula-te sænáv, qo namba, neka sizimú-pakhaén.”

³⁴ Yaq Yesu gembo-ein, “Píta! No nqataqá-manqate. Nqægo lova, kokolok naqanøká gé-ogeayák. Qo noqa yaq-te, ndøqotøk hæ-nawám. Misiká toqoto-nawam. Av qoqoté-manqatát nqægo, ‘No ngenek ezoqam nøtenøtenāk.’ ”

Yesu-gi paev ezoqam bēto:-khakheinám

³⁵ Yaq Yesu ekeza paev ezoqam gezøbevap, “Ta khøuwa-te ndøgo, zo qækhofosam, yaq no av qazømbē-ein nqægo, moni neka moqos neka tamak ndø-upøgím, yaq ge zò, gigiap mbain mozógoam?”

Yaq gindu-qavøinam, “Mbaín. Ni kopømbá qeigoam.”

³⁶ Yaq Yesu gezø-ein, “Qanimáv. Geté ndakin viní. Gekha ezoqām ndego, moni nqeisam nonqo timbogoat neka moqos vømbógoāt, bētonqoatét. Neka gekha ezoqām ndego, nakhag kaiya mbain tøgoat, ndego ekeza ndabua nøme, yà bewi. Yaq

moni ndigu teqas, nakhag kaiya mé:wí. ³⁷ Mbumbukiam-qa Manqat āv qane-peawáp nqágo: ‘Ndego pepen ezoqam me:vewém.’ No nqazó-manqate. Nqanek manqat bè-unimanqatín, no mokho-te. Unimanqatín. Gekha manqat ndógo, noqa yaq-te ndøpeawap, avønín géfakhán.”

³⁸ Yaq Yesu-gi paev ezoqam gindu-einim, “Evézøza. Nqáe! Nakhag kaiya menas ngínik.”

Geté ndego gendo-ein, “Ság. Tiá.”

*Yesu Oliv manqei poyat-te gemø-guligulim
(Met 26:36-46; Mak 14:32-42)*

³⁹ Taqa zita-te, Yesu Zelusalem taon, gè-iváv. Yaq Oliv manqei poyat-té genøwáv, av oskia ge:goam, neka tegi paev ezoqam vømbø-paevem. ⁴⁰ Yaq gimøfakhaz ndógo, ekeza paev ezoqam āv gezømbe-eín nqágo, “Zo bazaføgakh-qa, gèguligulím. Soqain ndógo, khamasim matev tøndowav zo-te, yaq zo zō-o:āz.”

⁴¹ Yaq ndego sègeziváz, elavøqase nøme vøwav. Atap ande av ndágo, nandi toqo-ogizo, timø-bøiaz. Yaq ndego katuk ndømøkuí, vøguligulim. ⁴² Av gene-guligulím nqágo, “Tát! Qo taqa-pøovat. Nqanek nqosøgeap kandambaqape, ndógo ande ibøkha khaqain-qape me tønømbe-fakhan, ambá qøndapín. Geté matev āv tabete-fakhán, av qoqa poev ndágo. Ambá ndógo, av no nqanømbe-poev.” ⁴³ Yaq yan-te ndo:go, enzol ezoqam ndovís, bazaføgakh vømbø-etoam. ⁴⁴ Yesu mbøni vaev kandambaqape ndøndáp. Yaq ndego bazaføgakh-us nøme mba mo:guligulím. Tata andé kóuk. Sège-lanqavám, manqei-te.

⁴⁵ Yesu guligulim qamømbøeva, ge-itan, tegi paev ezoqam-te gevesez, yaq āv genezømét nqágo: Gèsømbiám. Bazaføgakh gèzø-navøém. Zapa ndógo, ndigu mbøni vaev matev khåpe zømbe-khouwév. ⁴⁶ Yaq Yesu gezø-ein, “Zo gekha zapá, venanqei mba ndozo-sømbiit? Mòzosúz. Neka gèguligulím. Soqain ndógo, khamasim matev tøndowav zo-te, yaq zo zō-o:āz.”

*Yesu møvøiwat-qa ginduzav
(Met 26:47-56; Mak 14:43-50; Zion 18:3-11)*

⁴⁷ Yesu ate av-té manqat ge-manqatam, yaq nqáe! Ezoqa bawan-qape tinøfakház. Ndigu Zudas ndø-itubavún, ndego Yesu-gi paev ezoqa tuelv nøme goeam. Yaq ndego até gen-dego, Yesu-té genøwáv, vøngenøtam.

⁴⁸ Yaq Yesu gembo-ein, “Zúdas. Gê, qo Ezoqam-ge Yo ngenøtam-ús, qaqa ezoqam-qa zenda-te nqoqoveet?”

⁴⁹ Yaq ndigu ezoqam, Yesu namba gi:goam, go:matøvemem, ande gekha matev me ndófakhán, yaq āv gimbøe-einím nqágo, “Evézøza, nakhag kaiyā ndótizitag?” ⁵⁰ Yaq paev

ezoqa nõme, até gendego, Mbumbukiam-ge iziz ezoqam kandambaqape, tege sasae ezoqam, nakeamo gea vombõkawa.

⁵¹ Geté yaq Yesu gezø-ein, “Ság. Matev av nqægo tønév.” Yaq Yesu teqa gea gèmbokhanáz, nango vombõ-eqeieqei.

⁵² Yaq Yesu Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda neka Mbumbukiam-qa khoev vos keoge ezoqam neka Zu megetapak nõme, ndigu mõvøiwat-qa gigeavun, äv gezømbe-eín nqægo, “Ge zõ, no pepen ezoqam zõténæmbem, nakhag kaiya neka ndawa-us qazogeavun?” ⁵³ No khøuwa ate qæpavpavemam, Mbumbukiam-qá khoev-té qæqoám, zo namba. Geté ndøgo, zo no kha khanøzeáv. Geté ndakin, zoqa khøuwa qanimav-qape mõndø-fakház. Kawa matev, bøivun-qá bazaføgakh ndøndáp.”

Pita Yesu-qa yaq-te go:nawam

(Met 26:57-58, 69-75; Mak 14:53-54, 66-72; Zion 18:12-18, 25-27)

⁵⁴ Yaq ezoqam ndigu gigeavun, até gindigonem, Yesu vø-møvøinam, Mbumbukiam-ge iziz ezoqam kandambaqape-qa khoev-te sasa ndø-ituim. Pita até gezøpavát. Andé qámbá gendopavam. ⁵⁵ Khoev-te gimøfakhaz, yaq uta mokho-te ndøugu, gøinam mõndø-løvutám. Yaq Pita tenøqóm ndøgo, ti namba, ndigu gøinam-te giqonavam. ⁵⁶ Sasae mbasønakam Pita guomet, gøinam waev-te geqotam, yaq ndugu gèwawám, gundu-ein, “Até ngenék-a, Yesú namba me:goám!”

⁵⁷ Geté Pita gø:nawám, gendo-ein, “Ngolam, no nandev ezoqam, nõtenøtenák.”

⁵⁸ Yaq khapé outøpøteáv, ezoqa nõme Pita tønø-ømēt, gembo-ein, “Unimanqatín. Até qó-a, qo tigi ezoqám.”

Geté yaq Pita gendo-qavøiu, “Khanánqa. Äv taoká. Nó mbá.”

⁵⁹ Andé mõi-mbá sege-auwám. Ande av wan awá ndægó, ezoqa nõme tēändōwāv, gendo-ein, “Unimanqatín. Møtenøtén. Ezoqa nõme ngének, Yesu namba ge:goam. Zapa ndøgo, até ngenék-a, Gelili plovins-ák.”

⁶⁰ Yaq Pita gendo-qavøiu, “Khanánqa. No nõtenøtenák, qo gekhā qotē-manqate.”

Yaq Pita ate av-té manqat ge:manqatam, kokolok tündi-ogeá.

⁶¹ Yaq Evezøza gèndoqambún, Pita vøwawam. Yaq Pita tembo-matøvéem ndøgo, Evezøza av gembøe-ein nqægo, “Nqægo lova, kokolok naqanøká gé-ogeayák. Qo noqa yaq-te ndøqotøkhæ-nawám. Misiká toqoto-nawam.”

⁶² Yaq Pita bavokhó genøfakhán, vømøvin. Eiv baza ùni mbøepós, ge-eivat.

Yesu otøotam vøe-vewem-a, vøzuim
(Met 26:67-68; Mak 14:65)

⁶³ Yaq ndigu vos keoge ezoqam, Yesu gimbo-kewagat, otøotam me:vewát neka vøzuat. ⁶⁴ Bøi ndabuá gimbø-egutøvém, vømbø-einim, “Qo Mbumbukiam-ge manqa vevezam ezoqam toqogoat, qotínømánd, av nqægo, qo gekha ezoqâm ndølavaq?” ⁶⁵ Yaq ndigu ngenøgim manqat nøme kopoáv gimbo-manqatat.

Yesu Zu megetapak-te, manqa ge-ovøyam
(Met 26:59-66; Mak 14:55-64; Zion 18:19-24)

⁶⁶ Yaq qanaqanus qænqovat, Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda neka Mozes-qa guguna manqat nømendim ezoqam neka Zu megetapak nøme tñimøváb. Yaq Yesu tiqá megemege-té ginø-ituím.

⁶⁷ Yaq gimbo-bevøpem, “Qonimbí-eín. Gê, qo Mesayá?”

Yaq Yesu gezø-qavøiu, “No tæzø-ein, zo no ma zó-unimanqatinimák. ⁶⁸ Neka no zo bevap tæzøgo, zo ma zonø-qavøinamák. ⁶⁹ Geté avønín, Ezoqam-ge Yo Mbumbukiam-qá nakeamo zenda-té gemøqóm, ndego Bazaføgakh-Qape.”

⁷⁰ Yaq ndigu ate gi:goam gimbo-bevøpem, “Av tægoat ndægo, yaq gê, qo Mbumbukiam-gê Yø?”

Yaq gezø-qavøiu, “Manqat nándav, av zo ndøzøte-manqate. No tètév.”

⁷¹ Yaq ndigu gi-einim, “Ság! Bøi vizu ezoqa nøme-qa bizivávém. Ni manqat ekeza tou-té qazinømbo-yogém.”

23

Yesu Pailøt-te manqa ge-ovøyam, ndego Lom gaman ezoqam
(Met 27:1-2, 11-14; Mak 15:1-5; Zion 18:28-38)

¹ Yaq ndigu megetapak ate gi:goam, até gindigonem, Yesu Pailøt-té ginø-ituím. ² Yaq ndigu manqa ndøsøkuzømém, Yesu-qa yaq-te, gimbo-einim, “Ni ngenek ezoqam āv qati-ometám nqægo. Nigi bawan ezoqam-qá matavap ndø-enegimatún. Neka ngenek, ezoqa āv gezømbe-manqatatún nqægo: Siza-te, ndego Lom kawa ezoqam kandambaqape, teks moni be-åbám. Neka ngenek ekeza kha, Mesaya neka kawa ezoqam me:vewé.”

³ Yaq Pailøt Yesu gembobevap, “Gê, qo Zu ezoqam-gê kawà?”

Yaq Yesu gembo-qavøiu, “Nándav, av qo ndoqote-manqate.”

⁴ Yaq Pailøt Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda neka ezoqa ewaqape gezø-ein, “No ngenek ezoqam, teqa manqa-zapa qeiviáv.”

⁵ Geté ndigu sekembá segembo-pouweám, av nqægo, “Ngenek ezoqa ge:zømesimatun, matavap ùni zømbe-ngi:tatún, ni Zu ezoqam-qa manqei-te ate nqægo. Gelili plovins-té gendongáz. Yaq ndakin nqanek Zelusalem taon-té gegó.”

Yesu Elod-te manqa ge-ovøyam

⁶ Yaq Pailøt nqanek manqat ge-ewag, ezoqa gezøbevap, “Gê, ngenek ezoqam, Gelili plovins-ák?”

⁷ Yaq Pailøt ge:-otев av nqægo, Yesu ta plovins-te ndøgo tendowāv, ma Elod gembo-kewagam, yaq ndego Elod-té genøkhofotáv. Zapa ndøgo, ta khøuwa-te ndøgo, ngenek Zelusalem taon-té gegoám.

⁸ Yaq Elod Yesu ge-omet, ndego khanakhanakh kandambá. Zapa ndøgo, ndego omete-qa ndøgoám. Nupøkhán mbá. Ndego møndø-ewág, Yesu-qa yaq-te. Yaq ndakin, ndego umingiap matev qeivi-qa mbogoám, av Yesu ge:matønumam.

⁹ Yaq Elod Yesu bevap kandambá gembogoat. Geté ndego yaq manqat qavøiwateáv. ¹⁰ Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda neka Mozes-qa guguna manqat nømendim ezoqam, até gegoám, Yesu-qa manqa vøšøkuzømem. Manqat kandambá gimbøe-møvøemem.

¹¹ Yaq Elod ekeza nakhag ezoqam namba, Yesu otøotam me:vewém neka vøngenøinam. Ndigu kawa ezoqam-qá ndabua mbo-uzím, Pailøt-te nango sasa ndøkhofotøvem. ¹² Ta khøuwa-te ndøgo, Elod neka Pailøt, zifu matev ndøngazém. Geté bugukhokhof, ndigu qaqa zømbugoám.

*Pailøt manqa gevøovam, Yesu tae mutui-te titøkewem
(Met 27:15-26; Mak 15:6-15; Zion 18:39-19:16)*

¹³ Yesu Pailøt-te nango gindu-ituim, yaq ngenek Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda neka megetapak nøme neka ezoqa ewaqape ndømøváb, ¹⁴ gezø-ein, “Zo ngenek ezoqam no-te qazøtøndo-ndafem, neka zo av ndøzøte-manqate av nqægo, ngenek ezoqam-qā matavap ndø-enegim, nqáe! No amba nømbøe-beváp, zoqa bøi-te. Geté no teqa manqa-zapa-qase qeiviáv, av zo manqa ndøzømbøe-møvøemet. ¹⁵ Até Elód-a, teqa manqa-zapa-qase qeiviáv. Yaq nakémbá, ndego ni-te nango gendo-khofotav. Ngenek ezoqam matev-qase goneáv, ta zapaya tizi:laem. ¹⁶ Geté nakhag ezoqam bètøkho-feomém. Yaq sænqonqotáv.”*

¹⁸ Geté ndigu ezoqa ewaqape sùgumu-tøkúz, gindu-akhaemem, “Gèlaém nandev. Geté Balabas qonindó-qonqotáv.” ¹⁹ Balabas ndimbula-té gunu-utavám. Zapa

23:7 23:7 Luk 3:1 * **23:16** 23:16 Baebol kopokopo nøme-te, Glik manqat-te gipeaomem, manqat nøme ndøgó. Ta manqat nqáneek: 17Pasova khøuwa kandambaqape-te, Pailøt ndimbula ezoqa kopo ndønqonqotavín.

ndógo, ndego Lom gaman ngeasam-qa mbogoám, ndógo Zelusalem taon-te, neka ezoqa vōlavao.

²⁰ Pailōt Yesu nqonqotove-qa mbogoám. Yaq ndego ezoqa ewaqape, manqat amba zōmbe-eín, nango. ²¹ Geté ndigu sekembá sege-akhaemám, “Gêlaváo. Tae mutui-té qanø-tøkeó!”

²² Yaq ndakin Pailōt gèmbø-misiká, gezø-ein, “Gekha zapá? Ngenek gekha manqa-zapā ndógo? No teqa manqa-zapa qeiviáv, ta zapaya tizi:laem. Geté nakhag ezoqam bètøkho-feomém. Yaq sænqonqotáv.”

²³ Geté ndigu ivøveáv. Sekembá sege-akhaemát, av nqægo, Yesu tae mutui-té geabe-tøkewé. Tiqa akhayam, Pailōt-qa manqat ùnime-tømbuá. ²⁴ Yaq vaev-te, ndego manqa āv tenevøovám, av ndigu qazømbe-pøovam. ²⁵ Ndego ezoqam, ndigu qazø-pøovam, tefakhan, ndego sègezø-nqonqotáv, ndego Lom gaman ngeasam-qa gembogoam neka ezoqa vōlavao, yaq ta zapaya ndimbula-te gi-utavam. Geté Yesu nakhag ezoqam-qá zenda-té genøvé, yaq ndigu matev bemømbō-matønømem, av ezoqa ewaqape poev qazømbe-goam.

Yesu ezoqa zitøge manqei-te gi-ituim

(Met 27:32; Mak 15:21; Zion 19:17)

²⁶ Nakhag ezoqam, Yesu taon bavokho gi-ituat, ezoqa ndø-ometám. Sailini taon-ák. Teqa iz Saemón. Ndego ambá Zelusalem taon-té genømatín. Yaq ndigu até gindigonem, vō-møvøinam, Yesu-qa tae mutui vømbøe-veem, sasa ndøtøpøtøvem, teqa zita-te te-eqatet.

²⁷ Ezoqa bawan-qape kandambá, gimbopavat. Neka sakheis kopoáv, Yesu gèmbø-eivumát, neka ekeza savi vō-qambubumat. ²⁸ Yaq Yesu gèndoqambún, gezø-ein, “Zelusalem taon-ak, sakheis, zo noqā ndø-eivùmít. Geté zo zøkezan-qa ndø-eivám neka zogi nakheis-qa vozó-eivām. ²⁹ Nqæe! Khøuwa ndømø-fakház. Yaq ezoqa āv giní-einím nqægo, ‘Sakheis ndigu, khanakhanakh mbá giabitigú, ndigu sog ndigu neka nakheis mbain ndigu neka nakheis tiqa tete logemav ndigu.’ ³⁰ Ta khøuwa-te ndøgo, ezoqa loló vinivinimba, āv gimbøe-manqatát nqægo, ‘Niqá mumát qando-muvuvøém’ neka manqei popotap vømbó-einím, ‘Ni vøkhonám.’ ³¹ Nginik matev av nqægo ngimatønumit no-te, no kopømba ande av tae khandin me nqate:go, yaq ge zō ndozo-matavap, zo gekha matēv zófakhān, zo kopømba ande av tae pakhapakha me ndøzøte:go? Matev unimé-soqá tøzøfakhan.”

³² Yesu gi-ituat, yaq até ezoqa menas nømé-a, vø-itubat, timøzitag. Ndigu pepen ezoqám.

Yesu tae mutui-te gitøkewem

(Met 27:33-44; Mak 15:22-32; Zion 19:18-27)

³³ Yaq ta manqei-te ndøgo gimøfakhaz, kawa-pakha manqei ndimbo-akhayam, ndigu Yesu tae mutui-té ginø-tøkewém, neka pepen ezoqa menas, vøtøkebam. Nøme ndego, Yesu-qa nakeamo zenda-té ginø-tøkewém, neka nøme ndego yogea zenda-te vøtøkewem.

³⁴ Yesu gi:pototumat, yaq āv gene-eín nqægo, “Tát. Tiqa manqa-zapa, qo sà betaqambo-navøém. Zapa ndøgo, ngingik zøtezateáv, andē gekha matev me ndømatunumit.”

Gumu-tøkewem ndøgo, yaq nakhag ezoqam, teqa ndabua, kas me:otám. ³⁵ Ezoqa tiwaniapát ndøgo. Matev ndøqevát. Geté Zu megetapak, Yesu otøotam me:vewém, gi-einim, “Ezoqa nøme gekhandi:ztam, yaq ndakin ekeza kha bekhandí, ngenek uni Mesaya-in tegoat, ndego Mbumbukiam geveatav.”

³⁶ Até nakhag ezoqám-a, otøotam me:vewém, waen khaqain-qape etoam-qa vømbōgonem. ³⁷ Yaq āv gimboe-einím nqægo, “Qo Zu ezoqam-ge kawa toqogoat, qakeza kha qókhandí.”

³⁸ Teqa kawa-te, ova ndo:go, manqat ndøtøkeém. Av qane-peaupám nqægo, “Ngenek Zu ezoqam-gé kawá.”

³⁹ Pepen ezoqa nøme, ndego namba gi:tøkebupam, Yesu otøotam me:veó, gembo-ein, “Gê, qo Mesayá? Av tægoat ndægo, qo qakeza kha qókhandí neka ni voqó-khandí:n.”

⁴⁰ Geté ndego pepen ezoqa nøme, namba gi:tøkebupam, gègugú, gembo-ein, “Gê, qo ndakin yaq-fia nqosøgeap kopo ndoqote-ndapet, av ngenek nge:ndapet, qo Mbumbukiam-te møe mbaín? ⁴¹ Ni nqanek yaq-fia nqosøgeap, nikeza manqa-zapa zapayá qazindapét. Geté ngenek ezoqam, manqa-zapa-qase goneáv.”

⁴² Yaq ngenek pepen ezoqam, Yesu gembo-ein, “Yésu. No gènøndo-matøvém, qo kawa iz toqomøndap.”

⁴³ Yaq Yesu gembo-ein, “No unimanqatín nqataqamanqate. Nqægo khøuwa, qo no namba, Paladais manqei-té qazígoát.”

Yesu ge:nanim

(Met 27:45-56; Mak 15:33-41; Zion 19:28-30)

⁴⁴ Yaq khøuwa ande av muin qandap, qamat atema khagus 3 oklok vøndap, manqei ate qægoam, bøvun ndønqevøém.

⁴⁵ Khøuwa waev sègembo-navøém. Neka ndabua ndøgo, Mbumbukiam-qa khoev mokho-te qafaleam, sège-keqavát. Livin-mbá qanumu-qatavát. ⁴⁶ Yaq Yesu kandambaqapé

sege-akhá, “Tát! Noge nqova, qoqá zenda-té qatøveét.” Ndego nqanek manqat gumu-ein, yaq gènaním.

⁴⁷ Yaq ndego nakhag kawa ezoqam, nqanek matev geqeiv, ndego Mbumbukiam-qá iz ndø-eqá, ge-ein, “Unimanqatín. Ngenek ezoqam ndaføyamba-qapé.”

⁴⁸ Yaq ezoqa ewaqape, matev qeivi-qa gindupindam, matev ndøgo giqeivim, qafakhanumat, ndigu savi mba ndøqambubám, sasa ndøzav.

⁴⁹ Ezoqa ewaqape, ndigu Yesu gi-zøtez, ande qámbá gindu-waniapam. Até ndigú-a, sakheis, ndigu Yesu gimbo-pavavun, Gelili plovins-te ginduzav, matev vøqeivim.

Yesu manqei ozu-te gi-oeinam

(Met 27:57-61; Mak 15:42-47; Zion 19:38-42)

⁵⁰ Yaq nqáe! Ezoqa kopo møndøgoám. Teqa iz Zoséf. Alimatea vemia-v-ák. Ndego Zu ezoqam-qá manqa ovøyam megeat ezoqá nømé. Ndego ezoqa mbomambaqapé neka ndaføyamba-qapé. ⁵¹ Mbumbukiam-qá Megeat Matev-qa mo:kewagám. Ta khøuwa-te ndøgo, Zu megetapak nømé, manqat gikopo-nem, Yesu tilaem, ndego tiqa manqat uni-manqatinteáv. ⁵² Yaq ndego Pailøt-té genøwáv, Yesu-qa kha-qa yaq-te vømømbø-viam. ⁵³ Yaq gembotak, Zoséf até gen-dego, Yesu vøkoqoiu, tae mutui-te getøkewam, ndabua sasa me:løvønøvem, nandi nqa manqei-pakha-te vømø-utav. Ta manqei-pakha ndøgo, nandi giløotøzem, bugukhokhof løvøte ezoqa utøveáv. ⁵⁴ Ta khøuwa ndøgo, Sabat gigiap khakheinam khøuwá. Yaq Sabat khøuwa avønín qagoám, tøngaz.

⁵⁵ Sakheis ndigu, Yesu gimbo-pavavun, Gelili plovins-te ginduzav, ndigu Zoséf gèmbø-paevém, nandi nqa manqei-pakha vøqeivim, neka Yesu-qa kha áv kimí-utøvem. ⁵⁶ Yaq khoev-te givesez, tae nanga etet sisip mbomømboma møkhakheinømém. Yesu-qá kha-te giam nonqó. Geté Sabat khøuwa é-møndøngáz. Yaq ndigu gèqovezát, av Mozes-qa guguna manqat qæ-ein.

24

Yesu løvøte-te gekhandi-v

(Met 28:1-10; Mak 16:1-8; Zion 20:1-10)

¹ Yaq Sande qanaqanus, løvølova-ús. Ndigu sakheis manqei pakha-té ginøzáv, tae etet sisip mbomømboma vø-upøgim, Yesu-qa kha-te giam nonqo gikhakheinumat. ² Yaq manqei-pakha-te gimøfakhaz, áv giniqeivim nqægo: Nandi ndigu nqa qætokam, gèqambiním. ³ Geté ndigu gi-oz, Yesu-qa kha qeiviáv, ndego Evezøza. ⁴ Ndigu ate av-té matavap gimbøe-aumat, yaq nqáe! Tiqa avønín-te, ezoqa menas

sègefakház. Tiqa ndabua bõi sanqatøve-ús. ⁵ Yaq ndigu sakheis, møe kandambá gigonem. Bõi manqei-té ginøvøogím. Geté ndigu ezoqa menas gindu-einim, “Gekha zapá, nqanek løvøte ezoqam-qa manqei-te, khandi ezoqam-qa ndozovawet? ⁶ Ngenek mbaín, nqanek. Møndø-khandí:v. Tozombó-matavap, manqat ndøgo gezø-ein, zo namba Gelili plovins-te gegoam? ⁷ Ndego āv gene-eín nqægo, ‘Ezoqam-ge Yo, manqazapazapa-us ezoqam-qá zenda-té giabenø-veém, neka tae mutui-te bētøkewem. Geté khøuwa timømbø-misika-ez ndøgo, ndego nqawa ndøkhandí:v.’”

⁸ Yaq ndigu sakheis, nqawa tinø-matøvemém ndøgo, av Yesu manqat gezømbø-manqatam. ⁹ Yaq taon-té ginøqaváz, Yesu-gi paev ezoqa ileven neka paev ezoqa nøme, manqat vømøzø-ein. ¹⁰ Sakheis ndigu, Yesu-gi u-anim manqat gizø-ein, ngínik: Meli, ndugu Magdala vemiav-ák, neka Zoanā, neka Meli nømu, ndugu Zems-gu evo, neka sakheis nøme vøgoam, ti namba. ¹¹ Geté ndigu paev ezoqam, sakheis-qa manqat gèqavotøvé. Ti-te ndigu, tiqa manqat, mokho mbaín. ¹² Geté Pita até gendego, manqei ozu-té genøteít. Yaq nandi nqa mokho-te gemø-fakhanam, ndego ndabua mba ndøqeív. Ezoqam mbain. Yaq nangó genøqaván. Matavap mba ndø-aumát, ande gekha matev me ndøfakhan.

Yesu tegi paev ezoqa menas gezøfakhan, ndigu Emaus vemiav-te gi-apat

(Mak 16:12-13)

¹³ Yaq nqáe! Ta khøuwa kopo-te ndøgo, Yesu-gi paev ezoqa menas nøme, Emaus vemiav-té ginø-apat. Yaq Zelusalem taon-a, yaq Emaus vemiav, taqa atap ande āv ileven kilomítá ndægó. ¹⁴ Nakhoa-te gi-apat, manqat ndøgo tini-manqatát, matev ate ndægo, ande āv khanēfakhan. ¹⁵ Ndigu ate av-té, nakhoa gi:geveat, manqat vømanqatat-a, matavap vø-aumat, yaq Yesu ndowáv, namba sasa me:zav. ¹⁶ Geté ndigu matavapøteáv, ndego. ¹⁷ Yaq Yesu gèzøbeváp, “Zo gekha manqat zøté-manqatet, nqanek nakhoa nqazo-geveet?”

Yaq ndigu sègewán. Avus-mba zøvøovøém. ¹⁸ Yaq ezoqa kopo, iz nqambogo Kleopas, āv gembøe-eín nqægo, “Ezoqa ewaqape mokho-te, Zelusalem taon-te gipindam, qo mbá atoqogó, emanqat yogeav ndoqogo, matev ndøgo qafakhan, ndakin khøuwa-te.”

¹⁹ Yaq Yesu gezøbevap, “Gekha matèv ndøfakhan?”

Yaq gindu-qavøinam, “Yesu-qá manqat niti-manqatét, ndego Nazalet vemiav-ak. Ndego Mbumbukiam-gé manqa vevezam ezoqam ndøgoám. Teqa manqat neka matev bazaføgakh kandambá. Ezoqam nekā-e, Mbumbukiam,

ndego eqeieqei me:vewám. ²⁰ Geté Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda neka nigi kawakawa-za nõme, Lom gaman ezoqam-qá zenda-té ginøveém. Yaq tiabiti-laém. Yaq ndigu tae mutui-té ginø-tøkewém. ²¹ Geté ni āv qati-matavupám nqægo: Ezoqam ategó ndego, ni Izlael ezoqam tenqovotan. Geté matev viní qafakhan. Ndakin khøuwa møndømø-misika-éz, nqanek matev qafakhan. ²² Neka nõme nqáneq: Nigi sakheis nõme, nqova nindáf. Nqægo qanaqanus, manqei-pakha-te gi-apat, ²³ ndigu teqa kha qeiviáv. Yaq ndigu ginduqavaz, āv ginimbi-eín nqægo, ‘Ni umingiap niqeivím. Enzol ezoqam nizømét. Neka ndigu enzol ezoqam, āv ginimbi-eín nqægo, ndego møndø-khandí:v.’ ²⁴ Yaq nigi ezoqa nõme ndøzáv, manqei-pakha-te ndøgo. Yaq matev āv timiqeivím, av sakheis gi:manqatam. Geté ndigu ometeáv, ndego.”

²⁵ Yaq Yesu ndigu ezoqa menas gezø-ein, “Ge zó, mokho ndapeáv? Zo zuā zóté-bevupit, manqat ate ndægo, Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam gi:manqatam? ²⁶ Neka gê, zo mokho ndapeáv, av nqægo, Mesaya ndego, nqosøgeap betøkhæ-ndáp, yaq váev iz kandambaqape temøndap.” ²⁷ Yaq Yesu Mbumbukiam-qá Manqat zø-ovøyám, manqat ate ndægo, ekezan-qa yaq-te ndøpeawap. Mozes-té genøngáz, qamat, atema manqat ate ndægo, Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam gimbøe-manqatam.

²⁸ Yaq ndigu Emaus vemiyav gi:khatoot, yaq Yesu bugug āv gene-kewagám nqægo: Segē-gegevēt. ²⁹ Geté ndigu āv gimbøe-viømém nqægo, “Qo ní namba bizi:gu. Gèkhagustét. Avønín gépøís.” Yaq Yesu namba me:záv, tiqa khoev-te vømøqonáv.

³⁰ Yaq ti namba lou loge-te giqonavam, Yesu flawa ndøndapáz, Mbumbukiam ike manqat vømbø-ein, sasa ndømbegim, vøzø-etoam. ³¹ Yaq ndigu bøi fea mba ndøkewág. Yesu khæ gèmatøvemém. Geté nqova mbaín, ndego tiqa bøi-te, sègezømbo-navøém. ³² Yaq ndigu ekeza mokho-mba gi-einim, “Unimanqatín. Niqa mokho-te, andé gøinam me me:wageapám, Yesu nakhoa-te manqat gini-manqatam, neka Mbumbukiam-qa Manqat-qa mokho vøenømand.”

³³ Yaq ndigu paev ezoqa menas, até gindigonem, Zelusalem taon-té ginøveséz, Yesu-gi u-anim ileven neka paev ezoqa nõme vøzømet, giwambupam. ³⁴ Yaq ndigu, ndigu ezoqa menas āv gizømbe-eín nqægo, “Unimanqatín. Yesu møndø-khandí:v, løvøte-te. Saemon-té gemøfakhán.” ³⁵ Yaq ate ndigu paev ezoqa menás-a, emanqat vøzømbē-votot, matev ande

āv khazømbē-fakhan, ndøgo nakhoa-te, neka yaq ndigu Yesu ande āv kinī-matøvemem, flawa gembegim, gezø-etoam.

Yesu ekeza paev ezoqam gezøfakhan

(Met 28:16-20; Mak 16:14-18; Zion 20:19-23; Kel 1:6-8)

³⁶ Ndigu ezoqa menas, ate av-té manqat gi-manqatam, yaq nqova mbaín, Yesu sègefakhán, ti mokho-te, gezø-ein, “Sambí, zo-te.”

³⁷ Geté ndigu nqova zøndáf neka møe kandambá. Av gini-matavupám nqægo: Ngenek nqovā. ³⁸ Geté Yesu gezø-ein, “Gekha zapá, zo nqova qazøndaf? Neka gekha zapá, zo ndozoto-nakeapet? ³⁹ Zenda tokhotapak neka geagim nonqo zonømbé-qeivím. Ezoqa nó. Kha zonø-khanøzømém. Yaq zo ndøzøte-zøté, av nqægo, no uni ezoqam-anim-ín. Nqova ndigu, bazag neka kha mbaín, av zo no ndakin nqazøte-nømende.”

⁴⁰ Yesu nqanek manqat gumu-ein, yaq ndego teqa zenda tokhotapak neka geagim nonqo me:zømás. ⁴¹ Ndigu khanakhanakh kandambá neka óu gimbo-matavupat. Geté ndigu zua me:nakát. Yaq Yesu gezø-ein, “Zo lou loge nonqo tøzøgo, tælog?” ⁴² Yaq ndigu até gindigonem, zonga-kha vesu vømbó-etøomem. ⁴³ Yaq Yesu gèndáp, tiqa bøi-te ndøgo, vølog.

⁴⁴ Yaq Yesu gezø-ein, “No zo namba qazi:goam, mðezø-manqatám, av nqægo: Matev ate ndægo, noqa yaq-te, Mozesqa guguna manqat-te neka Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam-qa peawap-te neka Sams mokho-te ndøpeawap, sà befakhanám.”

⁴⁵ Yaq Yesu gè:zømesím, ndigu Mbumbukiam-qa Manqat mokho bembøē-ndapem, ⁴⁶ gezø-ein, “Manqat āv qane-peawáp nqægo: Mesaya nqosøgeap kandambaqape bendáp, vønanim. Geté khøuwa timømbo-misika-ez ndøgo, ndego nqawa ndøkhandí:v, løvøte-te. ⁴⁷ Yaq teqa iz-te, bawabawan ate ndægo, manqat āv tiabiti-zømesím. Ndigu Mbumbukiam-té giabenø-qambúz neka yaq ndego tiqa manqa-zapazapa vøzø-evøzām. Zelusalem taon-té giabenø-ngazém, nqanek.

⁴⁸ Zo matev ate ndægo, zøkeza bøí qazøte-qeivám. Yaq zo ezoqa zømé-zømesím. ⁴⁹ Nqáe! No zo Mbumbukiam-qá bazaføgakh nozøndó-khofotáv, av noge Tat, manqa mbusa ge:ve. Zo nqanek Zelusalem taon-te, até vøgó, atema nqanek bazaføgakh vozøndapēm, ndøgo yan-te tøndovis.”

Yesu yan-te geqavig

(Mak 16:19-20; Kel 1:9-11)

⁵⁰ Yaq khøuwa nøme, Yesu ekeza pæv ezoqam, Zelusalem taon bavokhó genø-itúb, Betani vemiav avønin-te vømøfakhaz. Yaq ndego zenda ndø-eqá, vøzø-guligulim.
⁵¹ Yaq ate av-té gezømbe-guligulimat, ndego sògo-zivatát. Mbumbukiam yan-té genø-eqeatát. ⁵² Yaq ndigu katuk ndømøkuí, vømbō-vizumem, Zelusalem taon-te sasa ndøqavaz. Ndigu khanakhanakh kandambá. ⁵³ Yaq ndigu khøuwa ate qæpavpavemam, Mbumbukiam-qá khoev-té gigoám, Mbumbukiam-qa iz vø-eqatam.

Manqat Mbomambaqape Zion gepeawam

Megeat Manqat-qase

Nqanek emanqat, Yesu-qa yaq-te, ndego Mbumbukiam-ge Yo, Zion ndøpeawám. Yesu-gi paev ezoqam tuelv, nøme ndégo tegoám.

Zion nqanek manqat, Yesu-qa yaq-te, ezoqa ewaqape nonqo ndøpeawám, manqei-manqei ate nqægo ndisokhoeapet. Ndego teqa emanqat ande ge:ngaz, ndógo tene-manqaté, av Yesu Eve namba oskia vøegoam-a, atema manqei-qape-te vøfakhan. Mbumbukiam ni ekezan-qa yaq-te, Keliso mokho-té genøniveáz, ni teqa yaq-te, mokho bizí:ndapem. Zion nqanek manqat ezoqa ewaqape nonqo, ta zapaya nqáneq gene-peawám: Ezoqa ewaqape, tiabiti-unimanqatiním: Yesu ndego Kelisó. Mbumbukiam-gé Yó. Yaq ndigu tiqa yage, teqá zenda-té giabenø-veém, neka te mokho-te, unimanqatin khandi betëndapem.

Yaq nakémbá, Zion manqat kandambaqape, ambá taqa yaq-te ndøgo tene-peawám, matev vinivinimba, Yesu gematønumam. Geté ndego manqat kandambaqape, Yesu-qá manqat-qá yaq-té gene-peawám, av ndego ezoqa emanqat vøzømbē-vototupam-a, vøe-zømesimam.

Manqat ndøgo, khandi nqani-etoam, qamø-ezoqam-ev

Nqanek Manqat, Yesu Kelisó

¹ Ibugukhokhof, manqei-qape khakheinøpøteav qagoam, Manqat ndøgo, oskia ndøgoám. Nqanek Manqat Mbumbukiám namba me:goám, neka ndøgo Mbumbukiám. ² Ngenek ezoqam, ngenek Manqat nqago, ndego Mbumbukiam namba oskia ndøgoám, ibugukhokhof, atema ndakin.

³ Mbumbukiam gigiap ate nqægo, te mokho-té genø-khakheinumát. Gigiap kopo mbaín, ndego te mokho-te khakheinøpøteav qagoam. ⁴ Te mokho-te, khandi ndøgoám. Neka nqanek khandi, ezoqam-qá wáev. ⁵ Nqanek waev bøvun-té qanuwaév. Yaq bøvun, kopømba mbaín, nqanek waev vøe-khoutāv.

⁶ Yaq ezoqa ndowáv. Mbumbukiam ndokhofotáv. Teqa iz Zión. ⁷ Ndego ezoqa zømesim-qa ndøgeavún. Waev-qá yaq-té gené-zømesím. Yaq te mokho-te ndego, ezoqa ewaqape,

tīabiti-unimanqatiním. ⁸ Zion ndego ekezan, wáev mbá. Ndego ezoqa waev-qa yaq-te zømesim-qa mba ndøgeavún. ⁹ Ta waev ndøgo, unimanqatin wáev. Ezoqa ewaqape-té qanøwá. Nqanek waev, manqei-qape-té qanøfakhán.*

¹⁰ Ngenek ezoqam, ndego Manqat ndøgo, ndego manqei-qape-té goáoám. Ta manqei-qape, te mokho-té qando-fakhán. Geté manqei-qape ezoqam, gèbi:nám. ¹¹ Ndego ekeza ezoqam-té genøgeavún. Geté ndigu khatoweáv. ¹² Geté gekha ezoqám ndigu, gikhatowem neka ndego vø-unimanqatinim, ndego iz zø-etoám. Ndigu kopømbá, gemø-Mbumbukiam-gí-nakheis-éz. ¹³ Nginik ambá av nqægo, evøndipakha-qā kouk-tē o kha-qā poev-tē o zivis-qā poev-tē ginøqáz. Geté Mbumbukiam mokho-té ginøqáz.

¹⁴ Nqanek Manqat gèmø-ezoqam-év, ni namba vizimiyag. Ni teqa bazaføgakh neka waev møiqeivím. Ndøgo Yo kopo-qá bazaføgákh neka wáev. Eve-té qandowáv. Te mokho-te, kuku matev neka unimanqatin manqat, møndømø-tøvá.

¹⁵ Zion ndégo tene-manqatám. Teqa yaq-te, ndego āv gene-akhá nqægo, “Ezoqam ngének, no qate-manqatam av nqægo: Ndego ezoqam, noqa zita-te tegeav, ndego no ùnime-løvumbám. Zapa ndøgo, no qaneav qagoam, ndego até goáoám.”

¹⁶ Teqa kuku matev-te, te mokho-te qamu-tøva, ni ezoqa ate nqazi:gu, kuku matev oskia zi-upøgimatún, miavmiav. ¹⁷ Mozes mokho-te, Mbumbukiam guguna manqat ni-etoám. Geté Yesu Keliso mokho-te, kuku matev neka unimanqatin manqat ndofakhán, ni-te. ¹⁸ Ezoqa kopo Mbumbukiam ome-teáv. Geté tege Yo kopo, ndego ekezán, Mbumbukiám. Neka ndego Evé namba me:yagé. Ngének, gini-ovøyám, teqa yaq-te.

Zion, ndego ibøkha iz etoam ezoqam, ezoqa Keliso-qa yaq-te ge:zømesimam

(Met 3:1-12; Mak 1:1-8; Luk 3:1-18)

¹⁹ Zu megetapak, Zelusalem taon-te ndøgo, Mbumbukiam-gi iziz ezoqam neka Livai ezoqam ndøkhofofátz, Zion-te, vømømbō-bevøpem, av nqægo, “Gê, qo gekha ezoqám?” ²⁰ Yaq Zion, ndego naopøteáv. Sègezø-eín, “No Mesayá mbá.”

²¹ Yaq ndigu gimbo-qavøinam, “Av tægoat ndægo, qo gekha ezoqám? Ilaizá?”

Yaq Zion gezø-qavøiu, “Mbaín. No Ilaizá mbá.”

Yaq gimbo-bevøpem, “Gê, qo Mbumbukiam-gê manqa vevezam ezoqám, ni nqazimbøe-keoge?”

1:9 1:9 Zion 8:12 * 1:9 1:9 Nqanek waev, Yesu Kelisó. 1:13 1:13 Zion 3:3-6; Zion 2:11; 1 Pita 1:23 1:14 1:14 Filip 2:7 1:17 1:17 Exo 34:28; Lom 6:14 1:18 1:18 Exo 33:20; Zion 6:46; 1 Tim 6:16 1:21 1:21 Deut 18:15, 18; Met 11:14

Yaq ndego gendo-qavøiu, “Mbaín. No teoká ndego.”

²² Yaq ndigu gimbo-einim, “Av tægoat ndægo, yaq qo gekha ezoqám? Ni qavøiwat manqat batikhæ-ndapém, ni tømizømas, ndigu, ni ma gindi-khofotan. Gê, qo qakezan-qa yaq-te gekhá qoté-manqate?”

²³ Yaq Zion gezø-ein, “No ndégo, ezoqam-qá manqa wág, leg-av manqei-te ndø-akhayam, av nqægo, ‘Evezøza-qa nakhoa é-mozoto-khakheinám.’ Av Aezaya, ndego Mbumbukiam-ge manqa vevezam ezoqam, ge:peawam.”

²⁴ Ti mokho-te ndigu, Zu megetapak gindu-khofotaz, nøme Felisi ezoqám. ²⁵ Yaq ndigu Zion gimbo-bevøpem, “Qo Mesaya neka Ilaiza neka Mbumbukiam-ge manqa vevezam ezoqam goneav ndoqogo, yaq qo gekha zapâ, ezoqa ibøkha iz ndo-qozø-etoam?”

²⁶ Yaq Zion gendo-qavøiu, “No ezoqa ibøkha iz, ibøkhá qazømbe-etoám. Geté zo mokho-te, ezoqam ngégó. Zo ndego zøtezøtezák. ²⁷ Ezoqam ndégo, noqa zita-te ngegeav. Ndego no ùnime:-løvumbám. No ezoqa khæpe nøte-khapelavøqase-én. Até nqanek sasae khapelavøqasé-a, no teqa tamak khofoe-te tæmbotøke, no kopømba mbaín.”

²⁸ Nqanek matev, Betani vemiaiv-té qafakhán. Zoden kea yaq-keoqá, ta manqei ndøgo, Zion ezoqa ibøkha iz gezø-etoumam.

Yesu, ndego Mbumbukiam-gé Sip Nakhasám

²⁹ Yaq khøuwa nøme qandopave, Zion Yesu ndø-omét. Te-té genømát. Yaq Zion ezoqa äv gezømbe-eín nqægo, “Ndé! Mbumbukiam-gé Sip Nakhasám. Ngenek manqei-qape ezoqam-qá manqa-zapazapa ndóndáp. ³⁰ Ezoqam ngének, no qate-manqatam av nqægo, ‘Noqa zita-te, ezoqa ndøgeáv. Ndego no ùnime:-løvumbám. Zapa ndøgo, no qaneav qagoam, ndego até gegoám.’ ³¹ No bugukhokhof ngenek nøtenateáv. Geté no qægeavun, ezoqam ibøkha iz nqazø-etoam, no nqánek qatøndenáv, Izrael ezoqam gí:zøté, ezoqam ngének.”

³² Yaq nqanek matev-qa yaq-te, taqa zita-te qafakhan, Zion ezoqa äv gezømbe-manqatám nqægo, “No äv qateqeív nqægo: Yan-te nqo:go, Nqova Mbomambaqape ndovís. Andé kuvøkuvuam me me:løvuvavún, te-te vø:qom. ³³ No bugukhokhof nøtenateáv, ndego gekha ezoqám. Geté Mbumbukiam, ndego no gendo-khofotan, ezoqa ibøkha iz tæzø-etoumat, äv genenømánd nqægo, ‘Qo ezoqam toqo-omet, Nqova Mbomambaqape te-te ndego tendovis, yaq te-te vó:qõm, ezoqam nándev. Ndego ezoqa ibøkha iz, Nqova Mbomambaqape-té genøzø-etoumat.’ ³⁴ No møeqeív,

nqanek matev. Yaq no nõ-unimanqatintét, av nqægo, ndego Mbumbukiam-gé Yó.”

Yesu-gi bugukhokhofpaev ezoqam

³⁵ Yaq khøuwa nõme qandopave, Zion manqei kopo-te ndøgo, nqawá genø-itán. Ekeza paev ezoqa menás namba me:goám. ³⁶ Yaq Zion Yesu ge-omet, gegeavun, ndego äv gene-ein nqægo, “Ndé! Mbumbukiam-gé Sip Nakhasám.”

³⁷ Yaq ndigu Zion-gi paev ezoqa menas, nqanek manqat giyogem, até gindigonem, Yesu vømbø-paevem. ³⁸ Yaq Yesu gendoqambun, gezømet, gimbopavam, ndego äv gezømbe-beváp nqægo, “Zo gekham-qā zóvawet?”

Yaq gindu-qavøinam, “Lábai, qo gekham-tē qoqó-qomat?” (Lábai, taqa manqa mokho, “Nømendim ezoqám.”)

³⁹ Yaq gendo-qavøiu, “Zøtøndézäv. Zomøqeivím.”

Yaq ndigu namba me:zäv, vøqeivim, ma ge:qotam ndøgo. Ndøgo khagús. Khøuwa iz ande äv 4 oklók ndægó. Yaq ndigu Yesú namba me:goát, ate khøuwa vømøsinan.

⁴⁰ Ndigu ezoqa menas, Zion-qa manqat giyogem, yaq Yesu gimbo-paevem, ezoqa nõme Endlú. Saemon Pita-gé namba qawán. ⁴¹ Endlu Yesu ge-ivav, yaq até gendego, ekeza namba qawan-qa møváo, Saemon, vø-omet, gembo-ein, “Ni Mesaya ni-ometám, ndego Mbumbukiam manqa mbusa geve, tendo-khofotav.” (Nqanek manqat, Mesaya, Glik manqat-te, Keliso mbo-akhayám.) ⁴² Yaq ndego Yesu-té genø-itú.

Yesu Saemon ge-omet, yaq äv gembøe-ein nqægo, “Qo Saemon, Zion-ge yo, iz Sifas qá-akhaemát.” (Sifas neka Pita, ndøgo mokho kopó, nandí.)

Yesu Filip neka Natanael gezø-akha, timbopavat

⁴³ Yaq khøuwa nõme qandopave, Yesu matavap äv genegó nqægo: Gelili plovins-té qatónáv. Ate av-té ge:mat, yaq ezoqam ndø-omét. Teqa iz Filip. Yaq äv gembøe-ein nqægo, “No qonøndó-páev.”

⁴⁴ Filip, ndego Betsaida vemiaiv-ák. Até Endlu neka Pitáya, vemiaiv kopó. ⁴⁵ Yaq Filip Natanael ndø-omét. Gembo-ein, “Ni ndégo tei-ometám, Mozes neka Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam gi:peaomem, teqa yaq-te. Ndego iz nqambógo, Yesú. Zosef-gé yó. Nazalet vemiaiv-ák.”

⁴⁶ Geté Natanael gendo-ein, “Gê, Nazalet vemiaiv-te, matev qanimav kopo ndøfakhan? Géfakhanák.”

Yaq Filip gendo-qavøiu, “Qotøndéqäv. Qakeza qó-omét.”

47 Yesu Natanael ge-omet, gegevun, yaq teqa yaq-te āv gene-ein nqægo, “Ngé! Ngenek unimanqatin Izlael ezoqám. Te mokho-te, khavozam mbain.”

48 Yaq Natanael Yesu gembobevap, “Ge qô, no áv khoqotéqateq?”

Yaq Yesu gendo-qavøiu, “Filip qo okhokho-té genøqa-ein. No é-møeqamêkh, fig tae guzuguzu-te qoqoqotam.”

49 Yaq Natanael gembo-qavøiu, “Nøméndim ezoqam. Qo unimanqatin Mbumbukiam-gé yó. Qo ni Izlael ezoqam-gé kawá.”

50 Yaq Yesu gendo-qavøiu, “Qo ndøgo toqote-unimanqatin, no av qataqambe-ein nqægo, ‘No ē-møeqamêkh, fig tae guzuguzu-te qoqoqotam.’ Geté qo matev uni kandakanda-in nøme ndøqoqevít.” 51 Yaq Yesu manqat nøme gembo-ein, “No unimanqatin nqazø-manqate. Zo yan mboqoat zóqevím. Yaq Mbumbukiam-gi enzol ezoqam segé-vesendát, Ezoqam-ge Yo-te vøevisit neka vøe-qavigít.”

2

Yesu ibøkha ge-enend, sa qamø-waen

1 Yesu Filip neka Natanael gezø-akha, timbopavat, yaq khøuwa menas-qa zita-te, ezoqa kopo sævam ndø-okí. Keina vemlav-té, ndøgo Gelili plovin-te. Yesu-gu evo møndøgoám, ndøgo lou loge-te. 2 Neka ate Yesú-a, tegi paev ezoqa namba, vøzø-akha, lou loge-te ndøgo.

3 Yaq waen gümü-navøém, ta lou loge-te ndøgo. Yesu-gu evo ndøgo matev guqev, yaq tunøwáv ndøgo, Yesu vømømbō-ein, “Ezoqa waen nøme mbain. Møndømu-navøém.”

4 Yaq Yesu gendo-qavøiu, “Evo. Qo gekha zapá, nqanek manqat ndoqonø-manqate? Nogi khøuwa khantøzateáv. Zuá.”

5 Geté Yesu-gu evo, ndigu lou loge tøke ezoqam, āv guzømbe-ein nqægo, “Gekha manqāt ndøgo, tezø-ein, sègembo-paevém.”

6 Ta khoev-te ndøgo, ibøkha ziøvem nonqo kandakanda møndø-asazám. Ate qægoam síks. Mbaqambaqá gini-khakheinømém. Ndøgo Zu ezoqam-qá kha sunguzam matev nonqó. Kha ti:sunguzat, yaq Mbumbukiam-qa bøi-te gé:ndaføyamba-éz. Ibøkha ziøvem nonqo kopokopo-te, kopømba ande āv 100 litás ndægó.

7 Yaq Yesu ndigu lou loge tøke ezoqam gezø-ein, “Nqanek ibøkha ziøvem nonqo ate nqægo, ibøkhá qazøté-tøtvøemém.” Yaq ndigu ibøkha mu:qouzømém, até vømø-tøtvøyam.

8 Yaq Yesu nøme gezø-ein, “Ibøkha-qase vøtakhaém. Yaq tozombó-etøomém ndégo, ma lou loge-te nde:megeat.” Yaq

ndigu até gindigonem, ibøkha-qase vømømbō-etømem, ⁹ yaq ndego lou loge megeat ezoqam vøekhamas. Geté ta ibøkha ndøgo, ibøkha ziøvem nonqo-te qøugoam, møndø-qambúi, vømø-waen. Ndego otevatéav, nqanek waen gekham-té qanøgeavun. Geté ndigu tøke ezoqam, ibøkha ma ginditakhaemem, møndæzøté. Yaq ndego lou loge megeat ezoqam, ndégo tembo-akhá, sævam ndakin ge-oki, ¹⁰ vømboein, “Ezoqa waen giyogimatun, bugukhokhof waen eqeieqei-qape, fia kandakanda ndøyogememín. Yaq ezoqa kawa qazø-okiin, waen fia khapelavøqase zøyogemín. Geté qo waen eqeieqei-qape, sòqo-mendewát, atema ndakin.”

¹¹ Yesu teqa umingiap matanam matev, nqánek genøngáz, Keina vemia-v-te, Gelili plovins-te. Ta mokho-te ndøgo, ndego ezoqa áv genezømás nqægo: Teqa bazaføgakh kandambá neka teqa iz, tò:-eqavét. Yaq tegi paev ezoqam matev giqevim, ndigu gè-unimanqatiním ndego.

¹² Taqa zita-te, Yesu, evo neka namba-qaniap neka tegi paev ezoqa namba, Kapenaum taon-té ginøzáv. Yaq khøuwa elavøqasi timø-khoubím ndøgo.

Yesu ezoqa gengeasam, ndigu Mbumbukiam-qa khoev-te gigiap giwiam

(Met 21:12-13; Mak 11:15-17; Luk 19:45-46)

¹³ Zu ezoqam-qa khøuwa kandambaqape, Pasova, avønín qagoám. Yaq Yesu Zelusalem taon-té genøqavíg. ¹⁴ Yaq Mbumbukiam-qa khoev uta-te gemø-on, ndego ezoqa tezømét ndøgo. Ndigu kao neka sip neka kuvøkuvu ndøwiát, neka ezoqa nøme, lou-qasis-té gigonavát. Moni ndø-enendtát. ¹⁵ Yaq Yesu até gendego, ezoqa febam nonqo ndølvønáz, yaq ndigu ezoqam vøngeasam, bavokho, tigi kao neka sip namba, neka moni enend ezoqam, moni mokho vøzø-nqagivem, lou-qasis sasa zøqambugim. ¹⁶ Yaq ezoqam ndigu, kuvøkuvu gi-wiat, ndego áv gezømbe-eín nqægo, “Gigiap mòzo-upøgím! Mòzofakház! Noge Tat-qa khoev, kopømba mbain tozo-enendem, vømø-gigiap-wi-nonqo-khøev.”

¹⁷ Yesu nqanek matev gematanam, yaq tegi paev ezoqam timbo-matøvømém ndøgo. Mbumbukiam-qa Manqat, áv qane-peawáp nqægo, “No poev khàpe nømbe-khouwév, qoqa khoev-te. Ndøgo no mbøni nølóg.”

¹⁸ Yaq Zu megetapak, Yesu áv gimbøe-bevøpém nqægo, “Ge qô, gekha umingiap matev qómatanám, ni vøtínøtën av nqægo, qo iz akhaē, nqanek matev ndoqo-matønumit?”

19 Yaq Yesu gendo-qavøiu, “Mbumbukiam-qa khoev nqanek, vø-evøzømém. Yaq khøuwa misika mokho-te, no nqawa ndæwév.”

20 Geté ndigu gindu-qavøinam, “Nqanek khoev giwevat, viav foti-siks giniwevát. Yaq gê, qo khøuwa misika mokho-te, áv khoqotéwév? Nakhoa mbaín!”

21 Geté Yesu Mbumbukiam-qa khoev ge-ein, ndego ekeza kha me-ein. 22 Vaev-te, Mbumbukiam Yesu løvøte-te nango ge:khandi:v, tegi paev ezoqam, teqa manqat gembo-matøvemém. Yaq ndigu Mbumbukiam-qa Manqat vø-unimanqatinim-a, Yesu-qa manqat vø-unimanqatinim.

Yesu ezoqam-qa matavap møndæ-otév

23 Yesu Zelusalem taon-te gegoam, ndøgo Pasova khøuwa kandambaqape qamat, yaq ezoqa kopoáv gè-unimanqatinim, umingiap matev gigeivam, gematønumam. 24 Geté Yesu ekezan, unimanqatinteáv, ndigu ezoqam. Zapa ndøgo, ndego ezoqa ewaqape møndæ-otév. 25 Ezoqa te-te manqat einiav tøgoat, ezoqa nøme-qa yaq-te, ndøgo kopømbá. Zapa ndøgo, ndego ezoqam-qa matavap, é-møndæ-otevín.

3

Nikodemus Yesu-te gegevun

1 Zu megeat ezoqam møndøgoám. Iz nqambógo. Nikodemús. Ndego Felisi ezoqám. 2 Yaq khøuwa nøme, lová, Yesu-té genøwáv, vømømbø-ein, “Nøméndim ezoqam. Ni møtinøtén. Qo Mbumbukiam ndokhofotáq, ni toqote-nømendimat. Ezoqa kopømba mbaín, umingiap matev tematanam, av qo ndoqote-matanam, geté Mbumbukiam te namba te:goat.”

3 Yaq Yesu gembo-qavøiu, “No unimanqatín nqataqamanqate: Ezoqa kopømba mbaín, Mbumbukiam-qa Megeat Matev temøqeiv, geté ndego nqawa teqan.”

4 Yaq Nikodemus gendo-ein, “Gê, ezoqa temu-khouwev, nqawa áv kenéqān? Kopømba mbaín, evo-qa emu-te nqawa te-on, yaq nqawa sasa ndøqān.”

5 Yaq Yesu gembo-qavøiu, “No unimanqatín nqataqamanqate: Ezoqa kopømba mbaín, Mbumbukiam-qa Megeat Matev-te te-on, geté ndego ibøkha-te neka nqova-te teqan. 6 Ezoqa geqanin, ndego ezoqam-té gendo-fakhanín. Geté yage ndakinak nqova-te, Nqova Mbomambaqape-té qandowavín. 7 Qo nqova betaqāndáf, qataqa-ein av nqægo, qo nango vøqāq. 8 Khamøe ndøgo tønø-feaín, av ekezan tømboe-pøovet.

Qo, a, ndòqombo-ewagát. Geté qo qotéqateqák, āv khandē-feain o āv khanēfetet. Yaq ezoqam-qa yaq-te, ndigu Nqova Mbomambaqape-te, yage ndakinak gindapem, matev até kopó.”

⁹ Yaq Nikodemus gendobevap, “Gê, matev av nqægo, áv khanégo?”

¹⁰ Yaq Yesu gendo-qavøiu, “Gê, qo Izlael ezoqam-ge nømendim ezoqam ndoqogo, qo qateqateáv, taqa yaq-te?”

¹¹ No unimanqatín nqataqa-manqate. Matev ndøgo, ni ezoqa nqeizømbe-manqate, ni mõtinøtén. Neka ni nqati-zømesim ndøgo, ni mõiqeivím. Geté zo niqa manqat upøgimáv. ¹² Zo noqa manqat unimanqatinteav qagoam, no manqei-qape matev-qa yaq-te qazømbe-manqatam, gê, zo noqa manqat áv khazøté-unimanqatiním, no yan-qa matev-qa yaq-te, manqat tæzømbe-manqatat? ¹³ Ezoqa kopo yan-te qavigiáv. Yan-te nqo:go, sa ndégo tegoám, ndego yan-te gendovis. Ezoqam-gé Yó.

¹⁴ Mozes leg-av manqei-te, auli wazeam ge-eqei, tae-te vøtøkeo, yaq Ezoqam-ge Yo āv tiabiti-eqeinám. ¹⁵ Yaq ta matev mokho-te, gekha ezoqām ndego, Ezoqam-ge Yo te-unimanqatin, khandi miavmiav ndøndáp.

¹⁶ Mbumbukiam ni manqei-qape ezoqam, teqa kuku matev kandambaqape, āv gininømánd nqægo: Ndego ekeza Yo kopo ni-etoám. Yaq gekha ezoqām ndego, te-unimanqatin, ndego soqaqape géqeivák, geté khandi miavmiav ndøndáp.

¹⁷ Mbumbukiam ekeza Yo, nqanek manqei-qape-te, ambá ta zapaya ndøgo tendē-khofotav, manqei-qape ezoqam, manqa ovøyam-tē genø-áb. Geté ndøgo tende-khofotáv, manqei-qape ezoqam, te mokho-te gékhandi:z. ¹⁸ Ezoqam ndego, Yo nde-unimanqatinat, ndego yaq-fia nqosøgeap géqeivák.

Geté ezoqam ndego, unimanqatinteav ndego, teqa yaq-te Mbumbukiam mõndø-eín, ndego soqaqape ndøqeív. Zapa ndøgo, ndego Mbumbukiam-ge Yo kopo unimanqatinteáv.

¹⁹ Mbumbukiam ezoqa yaq-fia nqosøgeap ta zapaya nqáneq gezømbé-etoám: Waev mõndø-geavún, nqanek manqei-qape-te. Geté ezoqa poev bøivun-té qazøgoám, ambá ndøgo, waev-te. Zapa ndøgo, tiqa matev matanam soqain. ²⁰ Unimanqatín.

Gekha ezoqām ndego, matev soqøsoqa ndematanam, ndego waev gèmbøeqasí:v. Ndego waev-te fakhanumáv. Zapa ndøgo, ndego poeveáv, teqa matev soqøsoqa tevøndaz. ²¹ Geté ezoqam ndego, matev eqeieqei ndematanam, ndego waev-té gendo-fakhanín. Yaq ezoqa āv giníqeivát nqægo: Ndego matev, Mbumbukiam-qa mokho-té genø-matanám.”

3:14 3:14 Num 21:9; Zion 8:28; 12:32
3:36; 10:28; Lom 5:8; 8:32; 1 Zion 4:9-10
5:24 **3:19** 3:19 Zion 1:5, 9; 8:12

3:15 3:15 Zion 20:31
3:17 3:17 Luk 19:10

3:16 3:16 Zion
3:18 3:18 Zion

Zion, ndego ibøkha iz etoam ezoqam, ezoqa ekezan-qa yaq-te neka Yesu-qa yaq-te ge:zomas

22 Taqa zita-te, Yesu ekeza paev ezoqa namba Zudia plovins-té ginózáv. Yaq ti namba khøuwa elavøqasi timø-khoubím ndógo, neka ezoqa ibøkha iz vømøzø-etoam.

23 Até Zión-a, ezoqa ibøkha iz vøzø-etoumam. Aenon manqei-té gezø-etoumám, Salim vemlav avønin-te. Zapa ndógo, ibøkha kandambá qaonavam, ta manqei-te ndógo. Yaq ezoqa kopoáv tinø-okhoám ndógo, ibøkha iz vøndapemín. 24 (Ta khøuwa-te ndógo, Zion ndimbula-te utøveav ndógoám. Zuá.)

25 Yaq manqa itumbam ndøfakhán, Zion-gi paev ezoqa nøme neka Zu ezoqa kopo. Kha sunguzam matev-qá yaq-té gini-itumbám, toqote-ndaføyamba-eq Mbumbukiam-qa bøite. 26 Yaq ndigu Zion-té ginózáv, vømømbø-einim, “Nøméndim ezoqam. Ndego ezoqam, qø namba Zoden kea yaq-keoqa qazøtegoam, teqa yaq-te manqat qoqote-manqatam, nqáe! Ndego ndakin ezoqa ibøkha iz zø-etoumít neka ezoqa ewaqape te-té tinø-apét.”

27 Yaq Zion gezø-qavøiu, “Qanimáv. Ezoqa kopømba mbáin, matev tendap, vøgø, Mbumbukiam ndego etopøteav tøgoat. 28 Zo zøkezan mõzoyogém, ndógo manqat, no av qate-ein nqægo, ‘No Mesayā mbā. Getē Mbumbukiam no bugukhokhof ndokhofotán. No nakhoa nombokhakheinumít’. 29 Ezoqa sævam te-oki, ndugu tegú sævám. Tege zifu segembóyát. Yaq ndego teqa manqat te-ewag, ndego khanakhanakh mbá genégoát. No ndakin até kopó, noqa khanakhanakh mõndømø-tøvá. 30 Yesu ndego yá bekhouwév. Geté no yá banø-khapelavøqasé-én.

31 Ezoqam ndego ova gendovis, ndego ùnime:løvubám, ezoqa nøme ate ndi:gu. Geté ezoqam ndego, manqei-qape-te gendowav, av no nqate:go, ndego manqei-qape ezoqám neka ndego manqei-qape-qá manqat mba me:manqatatún. Geté ndego yan-te gendovis, ndego ezoqa ewaqape mõndø-løvubám. 32 Ndego manqat ndógo tene-manqaté, ndego bøi vøe-qeivam-a, gea vøe-ewagam. Geté ezoqa teqa manqat upøgimáv. 33 Geté gekha ezoqám ndego, teqa manqat gendap, ndego äv gene-unimanqatinát nqægo: Mbumbukiam-qa manqat unimanqatín. 34 Ndego ezoqam, Mbumbukiam gendo-khofotav, ndego Mbumbukiam-qá manqat ndømanqaté. Mbumbukiam ekeza Nqova mbo-etoám. Kandambá gembo-etoam. Khapelavøqasé mbá.

³⁵ Eve kukú Yo-te. Ndego gigiap neka matev ate ndægo, teqá zenda-té genø-áo. ³⁶ Ezoqam ndego, Yo nde-unimanqatinat, ndego khandi miavmiav ndømbôgó. Geté ezoqam ndego, Yo qa manqat o-mba ndapeav ndøgo, ndego khandi géqeivák. Mbumbukiam-qa qaqa, oskia ndøgoát te-te.”

4

Yesu Samalia sævam namba, manqa gimanqatam

¹ Felisi ezoqam äv giniyogém nqægo: Ezoqa kandambá, Yesu-té ginønøzáz, ibøkha iz vøzø-etoam. Ndigu ezoqa møndø-løvubám, ndigu ezoqam, Zion ibøkha iz gezø-etoamam. ² (Geté unimanqatín, Yesu ekezan, ezoqa ibøkha iz etopøteáv. Ekeza paev ezoqam mba zø-etoamám, ibøkha iz.)

³ Yesu nqanek manqat ge-ewag, gimanqatam, ndego Zudia plovins gè-iváv. Yaq ekeza paev ezoqa namba, Gelili plovins-té ginøveséz. ⁴ Yaq nakhoa ndøgo gegeveat, Samalia manqei mokho-té sugu:-apát, ⁵ yaq Samalia manqei-te ndøgo, vemiyav nøme-te vømøfakhaz. Taqa vemiyav iz Siká. Manqei ndøgo, ibugukhokhof Zekop tege yo Zosef gembo-etoam, avønín qagoám. ⁶ Ndøgo Zekop-qá ibøkha ozu ndø-ozám. Yaq ande av khøuwa muin ndægo, Yesu gëmbo-ewéz, ge:geavun. Yaq ibøkha ozu-té genøwáv, vømøqom.

⁷ Yaq geqotam ndøgo, Samalia sævam ibøkha takhae-qa ndowáv. Yaq Yesu ndugu sævam gumbo-ein, “Ambá ibøkha qonø-etoamín. Nø-iz.” ⁸ (Tegi paev ezoqam, vemiyav-té ginø-apát. Lou loge nonqo wi-qa ndøzáv.)

⁹ Yaq ndugu Samalia sævam gundu-qavøiu, “Qo Zu ezoqám. Geté no Samalia sævám. Gekha zapá, no ibøkha manqat nqo-qonø-manqate?” Ndugu nqanek manqat gu-ein, zapa ndøgo: Zu ezoqam neka Samalia ezoqam, tøkuatáv.

¹⁰ Yaq Yesu gumbo-qavøiu, “Qo amba Mbumbukiam-qa etoam matev toqote-qateqín, neka voqotē-qateqín, ngenek gekha ezoqám, qo ibøkha manqat ngeqa-manqate, yaq qo ambá qombo-viamín, yaq ngenek ambá khandi ibøkha qa-etoamín.”

¹¹ Yaq ndugu sævam gumbo-qavøiu, “Khanánqa. Qo ibøkha takhayam nonqo mbáin neka ibøkha nqanek møndøsiná. Qámbá ndøndovaev. Gê, qo gekham-tē qoqótakhā, nandav khandi ibøkha? ¹² Nqanek ibøkha ozu, nigí atanakha-zapa Zekop ni-etoám. Ndego nqanek ibøkha ekezan ndølogám, tegi nakheis neka tegi søvakha gigiap nanak namba. Yaq gê, qo ndego Zekop qóløvu?”

13 Yaq Yesu gumbo-qavøiu, “Gekha ezoqām ndego, nqanek ibøkha te-izumat, ndego ibøkha naq nango ndømbopáp. 14 Geté gekha ezoqām ndego, nqanek ibøkha te-iz, no tæmbo-etoam, ndego ibøkha naq nango gembópapák. Geté nqanek ibøkha, no tæmbo-etoam, te mokho-te andé kea kumbutøve me mé:goát. Yaq ndøgo oskia ndómbatát, neka khandi miavmiav vømbó-etoām.”

15 Yaq ndugu sævam gundu-qavøiu, “Khanánqa. Nandav ibøkha nandoqote-manqate, gènø-etoám. Yaq no ibøkha naq nango genópapák, neka no ibøkha takhaemav tábategó, nqanek ibøkha ozu-te.”

16 Yaq Yesu gumbo-ein, “Qanimáv. Vøkhæqáv, qeivis vømøndø-khato.”

17 Yaq ndugu gundu-qavøiu, “No anganeam mbaín.”

Yaq Yesu gumbo-ein, “Qo unimanqatín ndoqo-manqate, av nqægo, ‘No anganeam mbaín.’ 18 Qo angana fáev, qoqozø-qonumat. Yaq ndego anganeam, qo ndakin namba nandoqote-yage, ndego uni qeivis-ín mbá. Manqat ndøgo, qoqo-ein, unimanqatín.”

19 Yaq sævam gundu-ein, “Khanánqa. No ndakin møtenøtén, qo Mbumbukiam-gé manqa vevezam ezoqám. 20 Nigi Samalia atanakha-zapazapa-za, Mbumbukiam-qa iz, ta olol-te nqáneq gimbo-eqatám. Geté zo Zu ezoqam, āv qazøte-manqaté nqægo, ‘Ezoqa Mbumbukiam-qa iz, Zelusalem taon-te mbá giabe-eqawát.’”

21 Yaq Yesu gumbo-ein, “Ngólam! Noqa manqat vø-unimanqatín. Khøuwa nqægeáv. Yaq ta khøuwa-te ndøgo, zo nqanek olol-te o Zelusalem taon-te zóqavigák, Tat-qa iz vozomø-eqanēm. 22 Zo Samalia ezoqam zøtezateáv, zo gekha ezoqam-qā iz zō-eqawat. Geté ni Zu ezoqam møtinøtén, gekha ezoqam-qā iz nī-eqawat. Zapa ndøgo, Mbumbukiam-qa ezoqa khandi:zat matev, Zu ezoqam-té qando-okhó. 23 Geté khøuwa nqægeav. Unimanqatín. Khøuwa møndø-fakház. Yaq gekha ezoqām ndigu, Tat-qa iz uni ti-eqatat, ndigu Nqova Mbomambaqape mokho-té neka unimanqatin-té ginø-eqatát. Mbumbukiam-qa iz eqawat ezoqam eqeieqei av ngí:gu. Tat ezoqam av ngí:gu gezøvawét. 24 Mbumbukiam ndego Nqová. Gekha ezoqām ndigu, Mbumbukiam-qa iz ti-eqatat, ndigu Nqova Mbomambaqape mokho-té neka unimanqatin-té giabenø-eqawát.”

25 Yaq ndugu sævam gundu-ein, “No møtenøtén, Mesaya ndøfakhán, ndego Keliso ndimbo-akhayam. Yaq tefakhan, ndego ni matev ate nqægo génømendimát.”

26 Yaq Yesu gendo-qavøiu, “No nándev, ndakin manqat ngeqa-manqate.”

Yesu-gi paev ezoqam ginduvesez

27 Yesu ndugu Samalia sævam namba, ate av-té manqat gi:manqatam, yaq ekeza paev ezoqam t̄nōfākhāz. Yaq ndigu nqova zōndáf, gi-ometam, ngunuk sævam namba manqat gimanqatam. Geté ndigu ezoqa kopo, manqat einiáv te-te, av nqægo, “Gekhā qápoev, tu-te?” ó “Gekha zapá, nandu manqat namba ndoqotē-manqatet?” Mbaín.

28 Yaq ndugu sævam, tuqa ibøkha takhayam nonqo sège-iváv. Yaq taon-té gunōwáv, ezoqa vōmōzō-ein, 29 “Zōtōndézāv. Ezoqa zó-ometám. Ndego no matev ate qægoam, qæmatōnumam, sègenō-vōndazát. Eisa, ndego Mesayâ, penōmakhaya?” 30 Yaq ndigu até gindigonem, taon vō-ivøvem, Yesu-te sasa ndōzav.

31 Ndugu sævam gui-ewawam, Yesu-gi paev ezoqam āv gimbøe-pouwém nqægo, “Nōméndim ezoqam. Lou mōqológ.”

32 Geté Yesu gezō-qavøiu, “No lou nqanōgó, tælog. Geté ta lou ndøgo, zo zōtezateáv.”

33 Yaq tegi paev ezoqam, ekeza mokho-mba gibond, “Eisa? Ezoqa lou pōmbøé-ndapavun-a?”

34 Yaq Yesu gezō-ein, “Noqa lou nqáneq: No teqá poev matev nógó, ndego ma gende-khofotan, neka teqa sasae vōekhōu, ma genōmbe-etoam. 35 Zo āv qazōte-manqatatún nqægo, ‘Løvøyak foa mba mu:yozá. Yaq avøe zindúpeá.’ Geté no nqazō-manqate: Gègeiví. Avøe gigiap mōndōmu-umiá. Kopōmbá. Zōtōndó-peá. 36 Unimanqatín. Até ndakín-a, sasae ezoqam avøe gigiap ndøpe:tét, neka yaq-fia ndīndāpēt. Ta avøe gigiap ndøgo, ndipewat, ndøgo ezoqám. Yaq ndigu khandi miavmiav mōndapém. Yaq ezoqa ndigu vō-ogeakhāt-a, vōndó-peanēm, ndigu khanakhanakh sugumú-ndapém. 37 Taqa yaq-te, nqanek manqat unimanqatín, ezoqa av gi:manqatatun nqægo: Ezoqa nōme gè-ogeakhín, neka ezoqa nōme vōndō-peain. 38 No zo avøe gigiap pewat nonqo nokhofotáz. Ta avøe ndøgo, zo zōkezan ogekhæáv. Ezoqa vini ndø-ogeákh. Zo nango nangó sozotō-peain.”

Samalia ezoqa kopoav, Yesu gi-unimanqatinim

39 Ta taon-te ndøgo, Samalia ezoqa kopoáv, Yesu gè-unimanqatiním. Ndigu tini-unimanqatiním ndøgo, sævam av guzōmbe-ein nqægo, “Ndego no matev ate qægoam, qæmatōnumam, sègenō-vōndazát.” 40 Yaq ndigu Samalia ezoqam, te-te gifakhaz, āv gimbøe-viōmém nqægo, “Elavøqase

vòkhæqóm nqanek, ni-te.” Yaq Yesu namba me:sokhoám. Khøuwa menás.

⁴¹ Yaq Yesu ge:zømesimam, ezoqa kopoav nøme mba mo-unimanqatiním. ⁴² Yaq ndigu, ndugu sævam äv gimboe-einím nqægo, “Ni ndakin ambá ta-mba ndøgo tøti-unimanqatiním, manqat ndøgo, qo qoqonimbi-ein. Geté ni manqat nikezan nimboyogém neka ni møtinøtén, ngenek unimanqatín manqei-qape ezoqam-gé khandi etoam ezoqám.”

Yesu gaman ezoqam-ge yo gekhandi:v

⁴³ Yesu khøuwa menas gumukhoub, Samalia manqei-te geqotam, gewav, yaq nakhoa até gegeveát, atema Gelili plovins-te. ⁴⁴ (Yesu bugukhokhof ekezan, manqat äv gene-ein nqægo, “Ekeza manqei-te, ezoqa Mbumbukiam-ge manqa vevezam ezoqam vizupáv.”)

⁴⁵ Geté Yesu ndakin Gelili plovins-te gemøfakhan, ndigu khanakhanakh mbogoném. Zapa ndøgo, Yesu Pasova khøuwa kandambaqape-te, Zelusalem taon-te gegoam, até ndigú-a, møndøgoám ndøgo, neka teqa matev ate qægoam vøqeivim, ndøgo gematønumam. ⁴⁶ Yaq Gelili plovins-te ndøgo, ndego nqawa Keina vemiav-té gemøwáv. Ta vemiav ndøgo, ibugukhokhof ibøkha ge-enend, vømø-waen. Ta khøuwa-te ndøgo, Kapenaum taon-te, gaman ezoqam møndøqotám. Tege yo, enqoni kandambaqape ndøqeív. ⁴⁷ Yaq ndego eve, ge-ewag av nqægo, Yesu Zudia plovins møndø-iväv, yaq Gelili plovins-tē gegō, ndego tenøwáv ndøgo, vømømbō-ein, “Ambá Kapenaum taon-tē qotøndo-qavīn. Noge yo qomø-khakheinøvém. Ndego avønín é-ndønaním.”

⁴⁸ Yaq Yesu gembo-ein, “Zo umingiap matev qeivi-qa mba zogó. Geté zo qeiviav tøgoat, zo no zó-unimanqatinímák.”

⁴⁹ Geté ndego gaman ezoqam gendo-qavøiu, “Khanánqa. Vøndoqáv! Soqáin ndøgo, noge yo é-ndo:naním.”

⁵⁰ Yaq Yesu gembo-ein, “Qanimáv. Qo vøqáv. Qoge yo géyagét.”

Yaq ndego ezoqam, Yesu-qa manqat gè-unimanqatín, sasa ndøwav. ⁵¹ Ndego ate av-té ge:mat, yaq nakhoa livin-te ndøgu, tegi sasae ezoqam ndozáv, vømbo-einím, “Qoge yo, enqoni møndømbo-navøém. Géyagét.”

⁵² Yaq ndego gezøbevap, “Gé, enqoni gekha khøuwa iz-tē qanømbó-navøem?”

Yaq äv gindi-qavøinám nqægo, “Ngusu tatas enqoni, nømøkhaiya, khaiya wan oklók qanømbø-navøém.”

⁵³ Yaq ndego eve tenø-matøvém ndógo. Tege yo gekhandi:v, até ta khøuwa iz-té ndógo, Yesu manqat gembo-ein, av nqægo, “Qoge yo gēyagēt.” Yaq ndego, ekeza ezoqa namba ate gi:goam, khoev-te gimboyagam, tini-unimanqatiním ndógo.

⁵⁴ Yesu Zudia plovins gende-ivav, Gelili plovins-te geokhoam, yaq umingiap matev gematanam, ta manqei-te ndógo, ndakin gëmbo-menás.

5

Yesu kewan-qasi-te, ezoqa gekhakheinøvem

¹ Taqa zita-te, Zu ezoqam-qá pindap khøuwa kandambaqape ndógoám. Yaq até Yesú-a, Zelusalem taon-te vøqavig. ² Zelusalem taon-te ndógo, kewan-qasi ndígú. Taon mboqog ndigu, Sip mboqog ndimbo-akhayam, avønín-té gigú. Iblu manqat-te, nginik kewan-qasi-qa iz, Betesda* mbo-akhayám. Yaq nginik kewan-qasi-te, lou-qasis ndølvøtupám. Fáev qaløvøtupam. Kewan-qasi mba ndøkhøgavát. ³ Ta lou-qasis-te ndógo, enqoni-us ezoqa mo:sømbiapát. Kopoav-qapí. Nøme ndigu, bøi waev mbain ezoqám, neka nøme ndigu, kagi ezoqám, neka nøme ndigu, kha zøwauwauám.† ⁵ Yaq enqoni-us ezoqa nøme møndøgoám. Ndego enqoni nupøkhán mbá qambogo. Viav 38. ⁶ Yesu ngenek ezoqam ge-omet, geqeam, ndego møndæ-otév, ngenek enqoni nupøkhán mbá qambogo. Yaq Yesu āv gembøebeváp nqægo, “Gê, qo eqeieqeiqat-qa qógo?”

⁷ Yaq ndego enqoni-us ezoqam gendo-qavøiu, “Khanánqa. No eqeieqeiinat-qa nqægó. Geté no ezoqam mbáin, ibøkha-te vøendapān, ibøkha wa tøqavat. No bafe-qa tøtegoat, ezoqa nøme é-møndøbafín.”

⁸ Yaq Yesu gembo-ein, “Ság. Mòqo-itán, kita vøkhazo, okho sasa ndøngaz!” ⁹ Yaq nqova mbáin. Ndego ezoqam, sège-eqeieqei-év, kita vøkhazo, okho sasa ndøngaz. Ta khøuwa-te ndógo, matev qafakhan, Sabat khøuwá. ¹⁰ Yaq Zu megetapak, ndego ezoqam gekhakhæv, āv gimbøe-einím nqægo, “Nqægo khaiya, Sabat khøuwá. Khafeáp nandav, Sabat khøuwa-te, kita nandoqo-ndapavet.”

¹¹ Geté ndego gezø-qavøiu, “Ndego ezoqam, no gekhakheinømbem, āv genømbe-ein nqægo, ‘Kita vøkhazó, okho sasa ndøngaz!’ ”

4:54 4:54 Zion 2:11 * **5:2** 5:2 Iz nøme “Betsata” mbo-akhaemám † **5:3** 5:3 Baebol kopokopo nøme-te, Glik manqat-te gipeaomem, manqat nøme ndógó. Ta manqat nqáneq: Nginik ezoqam, ibøkha wa qæv-qa mo:kewagám. **4Zapa** ndógo, khøuwa kopokopo-te, Evezøza-gé enzol ezoqam ndowavín, ibøkha kha vømbø-khanazin. Yaq ate av-té, ibøkha wa tæqavat, yaq gekha enqoni-us ezoqám ndego, bugukhokhof gebafín, ndego enqoni sègembo-navøemín. **5:8** 5:8 Met 9:6 **5:10** 5:10 Jer 17:21-22; Neh 13:19

¹² Yaƣ gimbo-bevøpem, “Ndego gekha ezoqām, geƣa-ein av nƣægo, ‘Kita vøkhazō, okho sasa ndøngaz!’?” ¹³ Geté ndego ezoqam, ge-eƣeieƣei-ev, otevatéav. Zapa ndøgo, Yesu é-møndøwáv. Yaƣ gèmbøe-navøém. Ezoƣa khàpumu-khouwéz, ta manƣei-te ndøgo. ¹⁴ Vaev-te, Yesu ndego ezoqam, enƣoni ƣambogoam, Mbumbukiam-ƣá khoev-té ge-omét, gembø-ein, “Nƣáé! Qo ndakin mðƣo-eƣeieƣei-éƣ. Geté manƣa-zapa matanam ƣó-iváv. Soƣaín ndøgo, matev soƣaƣape nøme mba tømøƣa-fakhan.” ¹⁵ Taƣa zita-te, ndego ezoqam, Zu megetapak-té genøwáv. Yaƣ āv gemezømás nƣægo, “Ezoqam ndego, no gekhakheinømbem, Yesú.”

Yesu, ndego khandi zapa

¹⁶ Yesu Sabat khøuwa-te, matev av nƣægo gego, yaƣ Zu megetapak, ngi:wat matev ndøngazém, te-te.

¹⁷ Geté Yesu āv gezømbe-eín nƣægo, “Noge Tat oskia ndøsasaéát. Até ndakín-a. Yaƣ até nó-a, no oskia nosasaéát.”

¹⁸ Yesu nƣanek manƣat ge-ein, yaƣ ndigu Zu megetapak, ƣaƣa nøme mba zømbøløwáv. Yaƣ ambá gelaemín. Zapa ndøgo, ndego ambá av nƣægo, Sabat khøuwa khafeap mba ndønƣawá. Geté ndego Mbumbukiam ekeza eve me:veó. Yaƣ av nƣægo, ndego ekezan, Mbumbukiám namba sugumu-víam.

¹⁹ Taƣa yaƣ-te, Yesu āv gezømbe-eín nƣægo, “No unimanƣatín nƣazø-manƣate. Yo kopømba mbaín, ekeza mokho-mba, matev tematanam. Ndego sa ndøgo tématønumát, av Eve nde-omete, ndematanam. Eve ande āv kené-matanām, Yo āv tené-matanám. ²⁰ Eve kukú Yo-te. Ndego matev ate ndægo møndæ-ometimatún, av ekezan nde:matanam. Yaƣ ndego matev kandakanda nøme mba mó:-ometimít. Ndøgo ndømø-løvuám, av ndakin ƣazøte-ƣeivim. Yaƣ zo nƣova zøndafát, matev tozo-ƣeivimat. ²¹ Kopømba ande av eve, løvøte ezoqam ndetiæzoat neka khandi ndēzø-ētōām, até Yó-a, ezoƣa khandi zø-etoumát, av ekezan ndømbøe-pøev. ²² Neka nøme nƣánek: Eve ndego, ezoqam-ƣa manƣa ovøyam yogeapáv. Geté manƣa ovøyam matev ate ndægo, Yo-ƣá zenda-té genøvé. ²³ Mbumbukiam tenegó ndøgo: Ezoƣa Yo āv tiabembøe-vizáp, av Eve ndimbøe-vizap. Gekha ezoqām ndego, Yo vizøpøteav tøgoat, ndego até Evé-a, gembó-vizapák, ndego Yo gendo-khofotav.

²⁴ No unimanƣatín nƣazø-manƣate. Gekha ezoqām ndego, noƣa manƣat te-ewagat neka ndego vø-unimanƣatintāt, ndego no gendo-khofotan, ndego khandi miavmiav møndøndáp. Ndego yaƣ-fia nƣosøgeap gemøndapák. Geté

ndego lõvøte mõndø-iváv, khandi vøndap. ²⁵ No unimanqatín nqazø-manqate. Khøuwa nqágeav. Yaq ta khøuwa-te ndøgo, lõvøte ezoqam, Mbumbukiam-gé Yo-qá manqat ndøyogém. Yaq gekha ezoqám ndigu, tiyogimat, khandi ndøndapemát. Ngínik khøuwa mõndø-fakház.

²⁶ Av Eve ekeza mokho-te khandi ndømbøego, ndego até Yó-a, khandi mõndømbo-etoám. Yaq até Yó mokho-té-a, khandi ndøugú. ²⁷ Eve até manqa ovøyam matév-a, Yo-qá zenda-té genøvé. Zapa ndøgo, ndego Ezoqam-gé Yó.

²⁸ Zo nqova bezøndáf, taqa yaq-te. Khøuwa nqágeáv. Yaq lõvøte ezoqam ate ndi:gu, tiqa manqei ozap-te, teqá manqat ndøyogém, ²⁹ neka vøndó-fakház. Gekha ezoqám ndigu, matev eqeieqei gimatønumam, ndigu tisuz, yaq khandi ndøndapém. Geté gekha ezoqám ndigu, matev soqøsoqa gimatønumam, ndigu tisuz, ndigu manqa ovøyam-té genøwán, yaq-fia nqosøgeap vøndapém.

³⁰ No nakhapus-mba, kopømba mbáin, matev kopo tæmatanam. No manqa ovøyam sa ndøgo tæyogé, av Tat ndenømbe-manqate. Noqa manqa ovøyam matev, eqeieqei. Zapa ndøgo, no ambá av nqægo, nøkeza poev mba nombopaëv. Geté no teqá poev mba nombopavét, ndego ma gende-khofotan.”

Yesu ndego uni Mbumbukiam-gé-Yo-in

³¹ Yaq Yesu manqat nøme äv gezømbe-eín nqægo, “No nøkezan-qa yaq-te manqat tøte-manqatat, yaq ezoqa kopømba mbáin, ti:zøtez av nqægo, noqa manqat unimanqatín tøptøgo-a. ³² Geté ezoqa nøme ndêgó, ndego noqa yaq-te manqat nde:manqate. Yaq no mõtenøtén, manqat ndøgo, ndego noqa yaq-te nde:manqate, unimanqatín.

³³ Zo Zion-te, u-anim zokhofotáz. Yaq ndego zo noqa yaq-te, unimanqatin manqat me:zømás. ³⁴ Geté no ambá av nqægo, manqei-qape ezoqam benøgø, ndego noqa yaq-te, ezoqa te:zømesimat. No nqanek manqat sa ndøgo tæzømbe-eín, zo tønne-khandí:z. ³⁵ Zion andé lampa me me:goám, ezoqa waev vøzø-etoam. Zo elavøqase mõndøzø-gawám, nqanek waev. Khøuwa khapémbá.

³⁶ Geté matev nøme ndøgó, noqa yaq-te ndæmanqate. Ta matev ndøgo mõndølvú, Zion-qa manqat. Matev nqáneq, sasae, no Tat genø-etoam, tægo. Matev vinivinimba, no nqæmatanam, ndøgo tønne-zømesím, av nqægo, no Tat ndokhofotán. ³⁷ Até Tát-a, ndego no ma gende-khofotan, noqa yaq-te, manqat ndemanqáté. Zo teqa manqa wag yogeáv neka bugug

qeiviáv. ³⁸ Zoqa mokho-te, teqa manqat mbaín. Zapa ndógo, zo ndego unimanqatinteáv, ndego Mbumbukiam gendo-khofotav. ³⁹ Zo Mbumbukiam-qa Manqat mðzo-geve:matún. Zapa ndógo, zo āv qazøte-matavupatún nqægo: Ndógo zo khandi miavmiav zøtèqeivím. Ta manqat ndógo, noqá yaq-té qane-manqaté. ⁴⁰ Geté zo gèzømbo-qasí:v, no-te tozotøndozav, khandi miavmiav vozøndapēm.

⁴¹ No ambá av nqægo, ezoqam-qa nogō, ndigu noqa iz ti-eqatāt. ⁴² Geté zo viní. No mōtenøtén, zo andē gekha ezoqām. Neka no mōtenøtén, zoqa mbøni mokho-te, zo Mbumbukiam-te poev mbaín. ⁴³ No Tat-qá iz-té qatøgeavún. Yaq zo no zosan-qambém. Geté ezoqa nøme, ekeza iz-te tendowav, zo ndòzo-khatowém. ⁴⁴ Zo no unimanqatinteav ndógo tøzøtegó, zoqa poev nqáneq. Zoqa iz, ezoqa ndó-eqatāt. Geté Mbumbukiam zoqa iz te-eqatat, ndógo zo gèzømbo-qasí:v.

⁴⁵ Geté zo ndømatáváp, av nqægo, ezoqam nō, Tat-qa megemege-te, zoqa manqa tæsøkus. Av taoká. Geté zoqa manqa, Mozes ndøsøkús, ndego zo ndozoto-vintøzat. ⁴⁶ Zo Mozes amba uni tøzøte-unimanqatinimin, yaq zo no ndòzo-unimanqatinimín. Zapa ndógo, ndego møndø-peawám, noqa yaq-te. ⁴⁷ Geté zo teqa manqat unimanqatinteáv. Yaq nakémbá, zo até noqá manqát-a, unimanqatinimáv.”

6

Yesu ezoqa bawan-qape ge:zøkef
(Met 14:13-21; Mak 6:30-44; Luk 9:10-17)

¹ Khøuwa nøme, taqa zita-te, Yesu ekeza paev ezoqa namba, Gelili kewan yaq-keoqá ginøqantáv. Nginik kewan, iz nøme ndimbo-akhayam, Taibelias Kewán. ² Ezoqa bawan-qape até gembopavát. Zapa ndógo, ndigu teqa umingiap matev ndøqeivím, enqoni-us ezoqam-te gematønumam. ³ Yaq Yesu manqei poyat-té genøqavíg, ekeza paev ezoqam namba, vømøqonav. ⁴ Ta khøuwa-te ndógo, Zu ezoqam-qa Pasova khøuwa kandambaqape, avønín qagoám.

⁵ Yaq Yesu bøi ge-eqa, ezoqa bawan-qape mba mo:zømét, gipitavun. Yaq ndego Filip āv gembøe-eín nqægo, “Gê, lou gekham-tē qaziwiím, ezoqa bawan-qape tizi:zøkef?” ⁶ Ndego nqanek manqat ge-ein, Filip gè:khamás. Geté Yesu é-møndæ-otév, ndego ande āv kenégō.

⁷ Yaq Filip gendo-qavøiu, “Nakhoa mbaín, lou tizizøwi. Taqa fia khápumu-khouwév. Ni amba 200 moni mokho tinigunin, kopømba ande av løvøyak eit-qa sasae yaq-fia, yaq até ndøgó-a, kopømba ambá mbaín, lou tiziwi:min, nginik ezoqa bawan-qape vizi:-zøkefin.”

⁸ Yaq tege paev ezoqa nõme, iz nqambogo Endlu, Sae-mon Pita-ge namba qawan, gendo-ein, ⁹ “Opønakam ngêgò, nqanek. Ndego bali flawa faev neka zonga menas ndimbógò. Geté ndògo gigiap khapémbá, ezoqa ewaqape zòkefe nonqo.”

¹⁰ Yaq Yesu ekeza paev ezoqam gezø-ein, “Ezoqa gèzø-eín, yà beqonáv.” Ta manqei ndògo, gagayag kopoáv. Yaq ezoqa tinòqonáv ndògo. Angana ate gi:goam, ande āv faev taosén ndi:gú.* ¹¹ Yaq Yesu até gendego, flawā gepøzō, Mbumbukiam-te ike manqat vø-ein, ezoqa sasa zø-etoam, ndògo giqonavam. Yaq até zonga-té-a, matev āv tene-matanám. Yaq ezoqa ewaqape lou kandambaqape, āv tinilóg, av ekeza qazømbe-pøovat. ¹² Yaq lou gumulog, qazø-ewez, Yesu ekeza paev ezoqam, āv gezømbe-eín nqægo, “Lou mbegeap, ezoqa gi-ivøvem, vøpizømém. Gigiap-qase bizingiínám.” ¹³ Yaq lou mbegeap ndògo, ezoqa gi-ivøvem, ndigu ta bali flawa løvusap faev-te gilouzim, gèpizumém. Yakhav tuélv ginqeitømem, qamøvea.

¹⁴ Ezoqa nqanek matev bøi gi:qeivim, Yesu gematanam, ndigu āv gini-einím nqægo, “Ngenek unimanqatín Mbumbukiam-gé manqa vevezam ezoqám, ndego ni nqazimbøe-keoge.”

¹⁵ Yesu gematøvem, av nqægo, ndigu avønín gendōzāv, ndego vøndafēm, yaq kawa iz mbō-akhaēm, yaq ndego nango manqei poyat-té genøwáv, vømō-yakhapus-mba-ev.

Yesu ibøkha mumat go:geavun

(Met 14:22-33; Mak 6:45-52)

¹⁶ Yaq qakhagus ndògo, Yesu-gi paev ezoqam, pu-té ginø-ová. ¹⁷ Yaq khagua-té ginøketáb, vøsøkuzim. Kewan yaq-keoqá ginø-qantavát. Kapenaum taon-qa mbo-izumát. Ndakin møndøpøis. Geté gisøkuzim, Yesu mbaín. ¹⁸ Yaq khamøe ndovumá. Khamøe kandakandá qa-okhoam. ¹⁹ Yesu-gi paev ezoqam, ande av faev o siks kilomita ndægo gitiamat, yaq Yesu ndø-ometám. Ibøkha mumát genøgeavún. Khagua khamba mbo-ovát. Yaq ndigu møe ndøgoném. ²⁰ Geté Yesu gezø-ein, “Nó! Zo møe ndøgòném.” ²¹ Yaq ndigu gèmbo-tøkeém, khagua-te vøzømbū-ketao. Yaq nqova mbaín, tiqa khagua, ta manqei-te ndògo tømøfakhán, ma gimboe-pøotat ndògo.

Ezoqa Yesu gimbovawem

²² Yaq khøuwa nõme qandopave, ndigu ezoqa ewaqape, kewan yaq-keoqa sa gizuvaz, Yesu-qa ndøvawém. Zapa ndògo, ndigu møndæzøtéz, Yesu tegi paev ezoqam namba

* **6:10** 6:10 Sakheis neka nakheis møndògoám. Geté ndigu gevebøpøteáv. **6:15**
6:15 Zion 18:36

gi:tiamavun, khagua kopó gini-tiamavún. Yaq tegi paev ezoqam, nqawa giqavaz, Yesu ketøweáv ti-te.

²³ Ndakin khagua nøme, Taibelias manqei-té qandobóin, ta manqei avønin-te vø-aseam, ma Yesu Mbumbukiam ike manqat gembo-ein, yaq ezoqa ewaqape lou vølog. ²⁴ Yaq ndigu ezoqa bawan-qape gi:zøtez av nqægo, Yesu mbaín ndøgo, neka atē tegi paev ezoqām-a, mbaín, yaq ndigu ta khagua-te ndógo tinøguvím, Kapenaum taon-te sasa ndøqantam, Yesu vømømbōvawem.

Yesu ndego khandi lóu

²⁵ Ndigu ezoqam, Yesu gimbovawat, yaq-keoqa gimømetam, av gimboe-bevøpém nqægo, “Nøméndim ezoqam. Qo nqanek gekha khøuwa iz-tē qotégeavun?”

²⁶ Yaq Yesu gezø-qavøiu, “No unimanqatín nqazø-manqate. Zo no ta zapaya mba ndógo tözønømbe-vawét, zo lou kandambaqape qazøtelog, até vøzø-ewez. Geté ta matev ndøgo, Mbumbukiam zo noqa umingiap matev mokho-te zømesim-qa ndego, zo poev mbaín, taqa mokho tozondapem. ²⁷ Zo lou-qa mbosasæát ndøgo, sa tølancayat. Geté ta lou-qa ndógo tømbo-sasæát, lanqalanqaumav ndøgo, neka khandi miavmiav vøzø-etoám. Nqanek lou, zo Ezoqam-ge Yo zø-etoám. Mbumbukiam, nigí Tat, mbusa ndømøpá te-te, av nqægo, ndego kopømbaqapé, matev tematanam.”

²⁸ Yaq ndigu gimbo-bevøpem, “Gé, Mbumbukiam-qa poev gekhám? Ni gekha matev nígonēm?”

²⁹ Yaq Yesu gezø-qavøiu, “Mbumbukiam-qa poev nqánek: Zo ndégo tozó-unimanqatiním, ndego Mbumbukiam gendo-khofotav.”

³⁰ Yaq ndigu gindu-einim, “Ge qó, gekha umingiap matev qómatanām, ni vøiqeivím neka qo vøtí-unimanqatiním? Gekha qógō? ³¹ Nigi atanakha-zapazapa-za leg-av manqei-te gigoam, mana ndølogám. Taqa yaq-te, Mbumbukiam-qa manqat av qane-peawáp nqægo, ‘Ndego lou zø-etoumám, tiqa loge nonqo. Ta lou ndøgo, yan-té qando-visigimám.’ ”

³² Yaq Yesu gezø-ein, “No unimanqatín nqazø-manqate. Matev ambá av nqægo, lou Mozes zø-etoumām, yan-te qando-visigimam. Geté unimanqatin lou, yan-te ndøndo-okho, zo noge Tat zø-etoám. ³³ Lou ndøgo, Mbumbukiam ezoqa ndezø-etoam ngének, ndego yan-te gendovis neka manqei-qape ezoqam khandi ndēzø-ētoám.”

³⁴ Yaq ndigu gimbo-einim, “Evézøza. Lou av nandægo, ni oskia ni-etoám.”

³⁵ Yaq Yesu gezø-qavøiu, “Lou ndøgo, ezoqa khandi ndøzø-etoam, nó. Gekha ezoqām ndego, no-te tendowav, ndego ifi nqawa gembóvinák. Neka gekha ezoqām ndego, no te-unimanqatin, ndego ibøkha naq nqawa gembópapák. ³⁶ Geté no mðezø-eín, av nqægo. Zo no mðzo-nømendám, matev vinivinimba qæmatønumam. Geté zo no unimanqatinteáv. ³⁷ Ezoqa ewaqape, noge Tat tenø-etoam, ndigu no-té gindúzáv. Yaq gekha ezoqām ndego, no-te tendowav, no nósanqawák. ³⁸ Zapa ndógo, no yan-te ambá ndøgo tətøndēvis, nøkeza poev tæmbopavat. Geté no nqáneq qatøndēvis, no teqá poev nombópavát, ndego ma gende-khofotan. ³⁹ Ndego no ma gende-khofotan, teqa poev nqáneq: No ezoqa kopo bate-khambüü, ndigu no genø-etoam. Geté no løvøte-té qabatø-khandí:z, vaev khøuwa-te. ⁴⁰ Noge Tat-qa poev nqáneq: Gekha ezoqām ndego, tege Yo-te tekewagat neka ndego vø-unimanqatintát, ndego khandi miavmiav tæbetendáp. Yaq no ndego vaev khøuwa-te nøkhandí:v.”

⁴¹ Zu megetapak nqanek manqat giyogem, yaq ndigu manqa ndøgeveømém, teqa yaq-te. Zapa ndógo, Yesu äv gene-eín nqægo, “Lou ndøgo, yan-te qandovis, nó.”

⁴² Yaq ndigu gi-einim, “Ngenek Yesu, ndego Zosef-gé yó. Ni mizi:nøtén, tege eve neka evo. Yaq gekha zapá, av nde:manqate, av nqægo, no yan-tē qatøndovis?”

⁴³ Yaq Yesu gezø-qavøiu, “Zo manqa ndøgevèét. ⁴⁴ Ezoqa kopo kopømba mbain, no-te tendowav, Tat no-te ituiav tøgoat, ndego no gendo-khofotan. Yaq no ndego ezoqam, vaev khøuwa-te nøkhandí:v. ⁴⁵ Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam, äv gini-peaomém nqægo, ‘Ezoqa ewaqape, Mbumbukiam ekezan mé:zømesím.’ Unimanqatín. Gekha ezoqām ndego, Tat-qa manqat te-ewag neka manqa mokho vøndáp, ndego no-té gendówáv. ⁴⁶ Geté unimanqatín. Ezoqa kopo, Tat ometeáv. Ezoqa sa ndégo te-omét, ndego Mbumbukiam-te gendowav. ⁴⁷ No unimanqatín nqazø-manqate. Gekha ezoqām ndego, nde-unimanqatinat, ndego khandi miavmiav møndøndáp. ⁴⁸ Lou ndøgo, ezoqa khandi ndøzø-etoam, nó. ⁴⁹ Zogi atanakha-zapazapa-za, leg-av manqei-te ndøgo, mana ndølogám. Geté vaev-te, ndigu gèpakhaetát. ⁵⁰ Geté lou nqanek, yan-te qandovis, viní. Gekha ezoqām ndego, nqanek lou telog, ndego génanimák. ⁵¹ Nqanek khandi lou nó, yan-te qandovis. Gekha ezoqām ndego, nqanek lou telog, ndego miavmiav ndøyagát. Nqanek lou, ezoqa tæzø-etoam, ndøgo noqá khá. Yaq manqei-qape ezoqam, khandi mé:ndapém.”

6:35 6:35 Zion 4:14 **6:39** 6:39 Zion 10:28-29; 17:12 **6:42** 6:42 Met 13:55

6:44 6:44 Zion 6:65 **6:45** 6:45 Isa 54:13 **6:46** 6:46 Zion 1:18 **6:47** 6:47

Zion 3:15-16 **6:48** 6:48 Zion 6:32, 58

⁵² Yesu nqanek manqat ge-ein, yaq ndigu Zu ezoqam, gèponqombém, gi-einim, “Ngenek ezoqam ekeza kha áv kin-imbí-etoám, tizilogem?”

⁵³ Yaq Yesu gezø-ein, “No unimanqatín nqazø-manqate. Zo Ezoqam-ge Yo-qa kha logeav tøgoat neka teqa kouk izøpøteav vøgoát, zo khandi gezøgoák, zoqa mokho-te. ⁵⁴ Gekha ezoqám ndego, noqa kha telog neka noqa kouk vø-íz, ndego khandi miavmiav ndøndáp. Yaq no vaev khøuwa-te ndækhandí:v. ⁵⁵ Zapa ndøgo, noqa kha unimanqatin lóu, neka noqa kouk unimanqatin ibøkhá. ⁵⁶ Gekha ezoqám ndego, noqa kha telog neka noqa kouk vø-íz, ndego noqá mokho-té gunu:gú neka no teqá mokho-té qatu:gú. ⁵⁷ Av no khandi Tat gende-khofotan, neka no te mokho-te nqæyage, yaq matev até kopó. Gekha ezoqám ndego, no teloutan, ndego géyagét, no mokho-te. ⁵⁸ Lou yan-te qandovis, nqáneq. Nqanek lou viní. Av taoká, av lou ndægo, ndigu atanakha-zapazapa-za gilogam. Vaev-te, ndigu gèpakhaetám. Geté gekha ezoqám ndego, nqanek lou telog, ndego miavmiav ndøyagát.”

⁵⁹ Yesu nqanek manqat ndøgo te-eín, ezoqa Kapenaum taon-te, Zu ezoqam-qa guliguli khoev-te ge:zømesimam.

Yesu-qa manqat, khandi miavmiav manqát

⁶⁰ Ezoqa nøme, Yesu gimbopavam, nqanek manqat giyogem, teqa kha loge-qa yaq-te, yaq ndigu kopoáv, áv gini-einim nqægo, “Nqanek manqat mokho mbaín. Av khazí:-ndapēm, teqa manqat?”

⁶¹ Yesu é-møndæ-otév, ndigu tegi paev ezoqam, manqa ndøgeveát, teqa manqat-qa yaq-te. Yaq gezø-ein, “Ge zô, nqanek manqat wema zómiviz? ⁶² Av tægoat ndægo. Yaq gé, zo áv khazøtè-zæyáz, Ezoqam-ge Yo tozo-ometam, nango teqavig, ma bugukhokhof ge:goam? ⁶³ Ezoqa khandi, Mbumbukiam-gé Nqova zø-etoám. Kha yakhapus-mba, kopømba mbaín tøkhandi:v. Manqat ndøgo, zo qazø-manqatam, ndøgo Mbumbukiam-gé Nqova-ús neka khandi-ús. ⁶⁴ Geté zo mokho-te, ezoqa nøme no unimanqatinteáv.”

Yesu nqanek manqat ge-ein, zapa ndøgo. Ndego sasae ande ge:ngaz, ndego é-møndæ-otév, gekha ezoqám ndigu, te-te unimanqatinteav tigoat neka gekha ezoqám ndego, qaqa ezoqam-qa zenda-te vøvē. ⁶⁵ Yaq Yesu manqat nøme áv gene-eín nqægo, “No nakémbá qazø-ein, av nqægo, ezoqa kopømba mbaín no-te tinduzav, ndigu noge Tat ituzaeav tøgoat.”

⁶⁶ Ta khøuwa-te ndøgo, Yesu-gi paev ezoqa kandambá, zitá gini-wuowém. Yaq ndigu ndego sekemba paeveáv.

⁶⁷ Yaq Yesu ekeza paev ezoqa tuelv gezøbevap, “Gebâ zo? Até zó-a, ndozó-nøuvønem?”

⁶⁸ Yaq Saemon Pita gembo-qavøiu, “Evézøza. Gê, ni qo teiqouvøqem, yaq gekha ezoqam-tê qeitøniāv? Qoqa manqat, ezoqa khandi miavmiav zø-etoám. ⁶⁹ Ni møi-unimanqatiním neka møtinøtén, av nqægo, Ezoqa Ndaføyamba-qape qó, ndego Mbumbukiam gendo-khofotav.”

⁷⁰ Yaq Yesu gezø-qavøiu, “Zo ezoqa tuelv, no nøkezan nøvevesám. Geté zo mokho-te, ezoqa kopu, ndego ezoqa soqaqapé.”

⁷¹ Yesu nqanek manqat, Zudas me:-eín. Saemon Iskaliot-gé yó. Yesu-gi paev ezoqa tuelv, nøme ndégo tegoám. Geté vaev-te, ndego sègembo-qambún, qaqa ezoqam-qa zenda-te vøve.

7

Yesu-gi namba-qaniap, ndigu ndego unimanqatinteav gigoam

¹ Taqa zita-te, Yesu Gelili plovins-té ge-okhoám. Ndego poeveáv, Zudia plovins-te tewav. Zapa ndøgo, ta manqei-te ndøgo, Zu megetapak, laelae-qa mbogoám. ² Ta khøuwa-te ndøgo, Zu ezoqam-qa khøuwa kandakanda, ndøgo khoev-qasis gipuanumatun, avønín qagoám.

³ Yaq Yesu-gi namba-qaniap, āv gimboe-einím nqægo, “Nqanek manqei vø-iváv. Zudia plovins-té qonóqáv. Yaq qogi paev ezoqam, umingiap matev ndøqeivím, qoqo-matønumatun. ⁴ Ezoqa tømbo-pøovat, ezoqa ewaqape teqa yaq-te ti:zøtez, yaq kopømba mbaín, tekxonao. Qo unimanqatin, matev kandakanda ndoqo-matanam, yaq ezoqa ewaqape bègamekhám.” ⁵ Yesu-gi namba-qaniap, nqanek manqat gi-einim, zapa ndøgo. Até ndigú-a, ndego unimanqatinteáv.

⁶ Yaq Yesu gezø-ein, “Nogi khøuwa eqeieqei fakhazaneáv. Zuá. Geté zo-te, khøuwa ate ndi:gu, eqeieqei. ⁷ Manqei-qape ezoqam, kopømba mbaín, zo tisanqabat. Geté ndigu no, gèsanqaná. Zapa ndøgo, no ndigu āv qazømbe-manqaté nqægo: Tiqa matev soqáin. ⁸ Zo vòzáv ndøgo, møvøna kandambaqape-te. No naqanøká nónavák. Zapa ndøgo, nogi khøuwa eqeieqei fakhazaneáv. Zuá.”

⁹ Yesu nqanek manqat ge-ein, yaq ndego Gelili plovins-té segeqóm.

Yesu ezoqa Zelusalem taon-te, møvøna kandambaqape-te ge:zømesimam

¹⁰ Yesu-gi namba-qaniap, møvøna kandambaqape-te gi:zav, yaq vaev até Yesú-a, vøwav. Geté ndego ambá ezoqa

ewaḡape-qā bōi-tē genø-okhoām, geté khonoam-té genø-okhoám. ¹¹ Yaq møvøna manḡei-te ndøgo, Zu megetapak gèmbowawém. Gibevoḡpem, “Ngenek gekham-tē gégo?”

¹² Ezoḡa kopoáv, teḡa manḡat mokho-mbá gunu-manḡatám. Ezoḡa nøme áv gini-manḡatám nḡægo, “Ngenek ezoḡa qanimáv.” Geté ezoḡa nøme gi-einim, “Mbaín. Ngenek ezoḡa ewaḡape gètubumít.” ¹³ Geté ezoḡa kopo, teḡa yaḡ-te manḡat bavokho einiáv. Zapa ndøgo, ndigu Zu megetapak-qá møe ndøgoám.

¹⁴ Møvøna khøuwa livin-mba møndømuwán. Yaq Yesu Mbumbukiam-qá khoev-té genøwáv, ezoḡa vømē-zømesim. ¹⁵ Yaq Zu megetapak teḡa manḡat giyogem, ndigu nḡova ndafe kandambá. Gi-einim, “Ngenek otevat gekham-tē géndap? Ndego skul kandambaḡape-te okhoeáv.”

¹⁶ Yaq Yesu gezø-qavøiu, “Manḡat ndøgo, no nḡate-zømesim, ambá av nḡægo, nøkeza nømendim manḡat. Geté teḡa ndégo, no ma gende-khofotan. ¹⁷ Gekha ezoḡám ndego, Mbumbukiam-qa poev matev paev-qa tego, ndego segé-otév, av nḡægo, manḡat ndøgo, no nḡate-zømesim, Mbumbukiam-tē qando-okhō, ō, no nøkeza matavap-tē qate-zømesim. ¹⁸ Gekha ezoḡám ndego, ekeza manḡat mba ndemanḡate, ndego ekeza iz eqawat-qa mba ndøgo. Geté ndego ezoḡam, ndego teḡa iz eqawat-qa ndego, ma gende-khofotav, ndego unimanḡatin manḡat ndømanḡaté. Neka te mokho-te, manḡa-zapa mbaín. ¹⁹ Zo Mozes, guguna manḡat zø-etoám. Geté zo ezoḡa kopo, teḡa guguna manḡat pøpøvumáv. Zo gekha zapá, no lambe-qa ndozogo?”

²⁰ Yaq ezoḡa ewaḡape gindu-qavøinam, “Nandav manḡat, mokho mbaín. Gekha ezoḡám, qø løvøqa-qa ndego? Qo nḡova soḡa qambu:gú, manḡat av nandoqote-manḡate.”

²¹ Yaq Yesu gendo-qavøiu, “No Sabat khøuwa-te, ezoḡa kopo qækhakheinøvem, yaḡ zo ate ndøzøte:go, nḡova nøzøndáf. ²² Geté até zó-a, zo sasae sozogoatún, Sabat khøuwa-te. Zapa ndøgo, até Sabat khøuwa-té-a, zogi nakhei angana ngusu zozø-qogavatún, av Mozes zo guguna manḡat gezømbe-etoam. (Geté unimanḡatín. Mozés mbá, nḡanek matev gengaz. Atanakha-zapazapa-za ndøngazém. Mozes okhokho-té genøfakhán.) ²³ Zo até Sabat khøuwa-té-a, nakhei angana ngusu zozø-qogøzát. Zapa ndøgo, Mozes zo guguna manḡat, áv tezømbe-etoám. Neka zo poeveáv, tozo-nḡaonem. Av tægoat ndægo, yaḡ zo gekha zapá, qaqa ndozogo no-te, no Sabat khøuwa-te, ezoḡam-qa kha ate ndægo qækhakheinam. ²⁴ Zo matev

mumat-te mba mo:gevèwát. Geté ùnime:-gevewát, gekha matēv ndøgo, eqeieqei o soqain.”

Ezoqa Yesu-qa yaq-te go:bevøpem

²⁵ Zelusalem taon-ak nøme, āv gini-einim nqægo, “Gê, ezoqam ngénèk, laelae-qa ndimbogo?” ²⁶ Nqæ! Ndego manqat ezoqa ewaqape-qá bøi-té genø-manqaté. Geté ezoqa kopo, manqat-qase einiáv, taqa yaq-te. Gê, ndigu megetapak, peté-matøvemem-a, av nqægo, ndego unimanqatīn Mesayā? ²⁷ Geté ngenek ezoqam-qa yaq-te, ni mizi:nøtén, gekham-tē gendówav. Geté Mesaya tendowav, ezoqa gézøtezák, ndego ākendēwav.

²⁸ Yaq Yesu ezoqa Mbumbukiam-qa khoev-te ge:zømesimat, āv gene-akhá nqægo, “Ge zø, no unimanqatīn møzøté-zøtez? Neka zo møzøté-zøtez, no gekham-tē qatøndónav? No ambá av nqægo, nøkeza matavap-tē qatøgeavūn. Ndego, no ma gendekhofotan, ndego unimanqatin-qapé. Geté zo zøtezteáv ndego. ²⁹ No møtenøtén ndego. Zapa ndøgo, no te-té tøtøndonáv neka ndégo tendo-khofótán.”

³⁰ Zu megetapak, nqanek manqat giyogem, yaq ambá gemøvøinamín. Geté ezoqa kopo zenda veeáv te-te. Zapa ndøgo, teqa khøuwa khantøzateáv. ³¹ Geté ezoqa kopoáv, ezoqa bawan-qape mokho-te ndøgu, møndø-unimanqatiním. Gi-einim, “Ngenek amba Mesaya goneav tøgonin. Yaq gê, unimanqatin Mesaya tendowavīn, ndego amba umingiap matev nøme mba mó:matanamín, av ngenek nge:matanam? Av taoká. Yaq nakémbá, ngenek Mesayá agegó.”

Zu megetapak, Yesu møvøiwat-qa gimbogoam

³² Yaq Felisi ezoqam nqanek manqat giyogem, ezoqa ewaqape khonoam-te Yesu-qa yaq-te gi:manqatat, yaq ndigu Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda namba, Mbumbukiam-qa khoev vos keoge ezoqam ndøkhofotáz. Yesu ambá gemøvøinamín.

³³ Yaq Yesu ezoqa gezø-ein, “No khapé nøtégoák, zo namba. Yaq no te-te ndégo tøtøqaván, no ma gende-khofotan. ³⁴ Zo no zonøvwawát. Geté zønømendamák. Ma tøtegoat ndøgo, zo kopømba mbaín, tozotøndozav.”

³⁵ Yaq Zu megetapak, ekeza mokho-mba gibond, “Gê, ngenek gekha manqei genøwāv, yaq ni amba tizimbøevawēm, getē zī-ometamāk? Gê, ngenek Glik manqei-te okhoqa mbógo, ndøgo nigi ezoqa nøme ndindu-yageapet, neka Glik ezoqa vømé-zømesim? ³⁶ Neka gê, ngenek gekhā mé:manqate, av ge-ein nqægo, ‘Zo no zonøvwawát, getē zønømendamāk,’ neka, ‘Ma tøtegoat ndøgo, zo kopømba mbaín, tozotøndozav?’”

Khandi ibøkha-qa yaq-te

³⁷ Møvøna-qa vaev khøuwa gimø-khantøzem, ndøgo khøuwa uni kandambaqape, yaq Yesu ezoqa ewaqape-qa megemegeté genø-itán. Yaq äv gene-akhá nqægo, “Gekha ezoqām ndego, ibøkha naq ndømbopapat, ndego no-té geabetøndowáv, bē-iz. ³⁸ Mbumbukiam-qa Manqat, äv qane-manqaté nqægo, ‘Gekha ezoqām ndego, no te-unimanqatin, te-te ndego, khandi ibøkha ndóqouvát.’ ”

³⁹ Yesu nqanek manqat, Nqova Mbomambaqape me-eín, ezoqa tindafemat, ndigu ndego ti-unimanqatinim. Ta khøuwa-te ndøgo, Mbumbukiam ezoqam-te, tege Nqova naqanaqá etopøteáv. Zuá. Zapa ndøgo, Yesu iz kandambaqape ndapeav zua ndøgoám.

Ezoqa Yesu zapaya giqatønem

⁴⁰ Ezoqa nøme, ezoqa bawan-qape mokho-te gu:goam, nqanek Yesu-qa manqat gimboyogem, yaq ndigu äv gini-einím nqægo, “Ngenek unimanqatín Mbumbukiam-gé manqa vevezam ezoqám, ndego tendo-khofotav!”

⁴¹ Neka ezoqa nøme, äv gini-einím nqægo, “Ngenek ezoqam, Mesayá!”

Geté ezoqa nøme gi-einim, “Av taoká. Mesaya Gelili plovins-te gendówavák. ⁴² Zapa ndøgo, Mbumbukiam-qa manqat äv qane-eín nqægo, ‘Mesaya ndego Deivid-gé Zeo ndógoát, ndego nigi kawa ezoqam kandambaqape. Neka ndego Betliem vemlav-té géqán, ta vemlav ndøgo, ma Deivid ge:yagam.’ ”

⁴³ Yaq ezoqa gèqatøném, Yesu zapaya. ⁴⁴ Ezoqa nøme, ndego møvøiwat-qa mbogoám. Geté ezoqa kopo, zenda veeáv te-te.

Zu megetapak, Yesu unimanqatinteav qagoam

⁴⁵ Yaq ndigu vos keoge ezoqam, Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda neka Felisi ezoqam-te giqavaz, yaq ndigu äv gizømbe-beváp nqægo, “Gekha zapá, zo ndego ni-te ndafeav ndozogo?”

⁴⁶ Geté ndigu gindu-qavøinam, “Ezoqa kopo nøme, manqat manqatemáv, av ndego manqat nde:manqate.”

⁴⁷ Yaq Felisi ezoqam gezø-qavøiu, “Gê, ndego até zó-a, gétubam? ⁴⁸ Ni megetapak o Felisi ezoqam-qa mokho-te, ezoqa kopo mbaín, ndego Yesu nde-unimanqatinat. ⁴⁹ Nginik ezoqa ewaqape, ndego ndi-unimanqatinat, ndigu Mozes-qa guguna manqat zøtezateáv. Mbumbukiam ndigu ndøngiæzó.”

50 Yaq ndego Felisi ezoqa nøme, Nikodemus, ndego bugukhokhof Yesu-te gemat, ndigu āv gezømbē-eín nqǎgo, 51 “Gê, niqa guguna manqat gekhā ndø-ein? Kopømbâ, ezoqa løvøte-te tiziveem, ni teqa manqa yogeav tøgoat neka teqa manqa-zapa qeiviav vøgoāt? Kopømba mbain.”

52 Yaq ndigu gindu-qavøinam, “Gê, atē qó-a, Gelili plovins-āk? Mbumbukiam-qa Manqat ùnime:-geveám. Yaq soqóqéiv ndøgo, Mbumbukiam-ge manqa vevezam ezoqa kopo gendówavák, Gelili plovins-te.”

* 53 Taqa zita-te, ezoqa ewaqape sège-qavøním.

8

Sævam mambe guiwav, Yesu-te gindu-ituim

1 Ezoqa ewaqape giqavøním, yaq Yesu Oliv manqei pøyat-té genøwáv. 2 Yaq khøuwa nøme qandopave. Qanaqanus lovølova-ús. Ndego Mbumbukiam-qá khoev-té genøveséz. Yaq ezoqa kopoáv, gindupia, te-te. Yaq ndego tenøqóm ndøgo, ndigu vøe-zømesim.

3 Yaq Mozes-qa guguna manqat nømendim ezoqam neka Felisi ezoqam, sævam ndo-ituím. Ngunuk āv giniqatém nqǎgo, nøkenøkem matev ndøngiú. Mambe me:wáv. Yaq ndugu ezoqa ewaqape-qá megemege-té ginøveém.

4 Yaq ndigu Yesu gimbo-einim, “Nøméndim ezoqam. Ngunuk sævam āv qatiqatém nqǎgo, nøkenøkem matev ndøngiú. 5 Niqa guguna manqat-te, Mozes manqa āv ginimbi-løvúa nqǎgo, ‘Sævam av nguigu, mbaqambaqá qotépóu, bēnanim.’ Yaq ndakin qo gekha manqat qó-eín, tuqa yaq-te?”

6 Nqanek manqat timbøe-einím ndøgo, Yesu matemateam-qa mbogoám. Ndego amba manqat soqain te-einin, ndigu ambá manqa ovøyam-té ginø-veemín.

Geté ndego sègefoé. Yaq manqei-te kokosóv gene-peawám.

7 Yaq ndigu sekembá segembo-sinøzumát. Yaq Yesu kawa nango gendo-eqa, gezø-ein, “Zo nqazowani, gekha ezoqām ndego, manqa-zapa mbain ndego, bugukhokhof mbaqambaqa tèabe-ogezó ndego, tu-te.” 8 Yaq ndego nangó genøfoé, manqei-te vøpeawam.

9 Yaq ndigu nqanek manqat giyogem, ezoqa ewaqape sègepanqaním. Ezoqa kopokopo ndøkhofatám. Ibugukhokhof, laombøkik ndø-ivøvé. Yaq vaev-te, Yesu yakhapus mbá sege-ivøvé, ndugu sævam vømbøyam. 10 Yaq Yesu kawa nangó gendo-eqá, ndugu sævam vømbo-ein, “Nginik ezoqam

kinóqapi? Gê, ezoqa nõme mbaín, qoqa yaq-te ndimanqate, av nqægo, qo vònaqaním, qakeza manqa-zapa zapaya?"

¹¹ Yaq ngunuk sævam gundu-qavøiu, "Khanánqa. Ezoqam nõme mbaín."

Yaq Yesu gumbo-ein, "Até nó-a, no nõ-einák, av nqægo, qo vònaqaním. Mòqoqáv. Geté manqa-zapa nango mògõ."

Yesu ndego manqei-qape-qá wáev

¹² Khøuwa nõme, Yesu ezoqa manqat nõme äv gezømbe-eín nqægo, "No manqei-qape-qá wáev. Gekha ezoqám ndego, no tenøndo-pæv, ndego bøivun-te sekemba gé-okhoák. Geté ndego waev mbógoát, ta waev ndøgo, ezoqa khandi ndøzø-etoam."

¹³ Yaq Felisi ezoqam, äv gimboe-einím nqægo, "Nandav manqat, qo qakeza qote-manqaté, qoqa yaq-te. Yaq kopømba mbaín, tei-unimanqatinim."

¹⁴ Yaq Yesu gezø-qavøiu, "Unimanqatín. No nõkeza nõte-manqaté, nqanek manqat. Geté, noqa manqat unimanqatín. Zapa ndøgo, no mõtenøtén, no gekham-tē qatøndønnav neka no gekham-tē qatøma. Geté zo zøtezteáv, no ma qatøndenav neka no ma nqatēma. ¹⁵ Zo ezoqa nõme, manqei-qape ezoqam-qá matavap-té qazonø-gevezoát. No ezoqa gevezoatáv. ¹⁶ Geté no tægevezo, yaq noqa gevezoat matev unimanqatín. Zapa ndøgo, no ezoqa ambá nakhapus mbā sægevezoat. Geté no Tát namba niti-gevezoát, ndego ma gende-khofotan. ¹⁷ Zoqa guguna manqat-te, äv qane-peawáp nqægo: Ezoqa menas matev bøi ti:qeivim, yaq ndigu manqa ovøyam-te manqat kopo ti-einim taqa yaq-te, yaq ta manqat ndøgo, unimanqatín. ¹⁸ Até noqa yaq-té-a, matev kopó. Ezoqa nõme, noqa yaq-te tezø-ovøyam, nó, neka ezoqa nõme, noqa yaq-te tezø-ovøyam, nogé Tát."

¹⁹ Yaq ndigu gimbo-bevøpem, "Ge qó, qave kenøqáqape?"

Yaq Yesu gezø-qavøiu, "Zo no zøtezteáv, neka zo até nogé Tát-a, zøtezteáv. Zo no amba tøzøte-zøtezin, yaq zo até nogé Tát-a, ndøzøte-zøtezin."

²⁰ Yesu ezoqa Mbumbukiam-qa khoev-te ge:zømezimat, nqanek manqat ate nqægo ta kouwat-te ndøgo temanqatám, ma ezoqa Mbumbukiam-te moni gi-abumam. Geté ezoqa ndego mõvøiwateáv. Zapa ndøgo, tege khøuwa fakhazaneáv, ndigu ti:møvøinam. Zuá.

Yesu ová gendovís, ambá av nqægo, manqei-qape-tē gendowā

²¹ Yaq Yesu ezoqa manqat nōme āv gezømbe-eín nqægo, “No ndænāv. Yaq zo no ambá ndøzønømbe-vawát. Yaq zo zøkeza manqa-zapazapá nambá søzøté-pakhaetát. Zo kopømba mbain, tozotøndoza, no ma nqatema.”

²² Yaq Zu megetapak, ekeza mokho-mba gibond, “Gê, ndego ekeza kha ndøngiū, yaq nakémbà, ge-ein av nqægo, “Zo kopømba mbain, tozotøndoza, no ma nqatema.”?”

²³ Yaq Yesu gendo-qavøiu, “Zo manqei-qape-ák. Geté no ova-yák. Zo manqei-qape ezoqám. Geté no manqei-qape ezoqám mbá. ²⁴ Yaq nakémbá, no zo qazø-ein av nqægo, zo zøkeza manqa-zapazapā nambā søzøté-pakhaetát. Zo unimanqatinteav tøgoat, av nqægo, no ndêgo, yaq zo zøkeza manqa-zapazapá nambá søzøté-pakhaetát.”

²⁵ Yaq ndigu gimbo-bevøpem, “Gê, qo gekha ezoqám?”

Yaq Yesu gendo-qavøiu, “No zo oskia nøzø-manqatám, no gekha ezoqám. ²⁶ No manqat kandambá nqanøgo, no amba zoqa yaq-te tøte-manqatatin neka vøe-gevezoatin. Geté no manqei-qape ezoqam sa ndøgo tæzømbe-manqaté, no te-te qæewagam, ndego no gendo-khofotan. Ngenek ezoqam, teqa manqat unimanqatín.”

²⁷ Yesu nqanek manqat gezø-ein, ndigu mokho ndapeáv, av nqægo, Eve-qā yaq-tē gezømbe-manqatām.

²⁸ Yaq Yesu āv gezømbe-eín nqægo, “Zo Ezoqam-ge Yo tozotumu-eqeinam, yaq zo zøtéztøté, no ndêgo, neka no ambá av nqægo, matev nøkeza matavap-te mbā qatø-matanām. Geté no sa nqānek qæmanqaté, av Tat ge:nømand. ²⁹ Ndego ezoqam, no gendo-khofotan, ngêgó no namba. Ndego no nøuvønateáv. Zapa ndøgo, no oskia ndøgo tægoatún, av ndego poev ndømbøego.”

³⁰ Yesu nqanek manqat ge-ein, yaq ezoqa kopoáv gè-unimanqatínim.

Mbumbukiam-qa unimanqatin manqat, ezoqa génqovotáz

³¹ Ndigu Zu ezoqam, Yesu gi-unimanqatinim, ndego āv gezømbe-eín nqægo, “Zo noqa manqat mokho-te tozotu-yagat, yaq zo uni nogí paev ezoqam-in zógoát. ³² Yaq zo unimanqatin manqat zøtéztøté. Yaq nqanek unimanqatin manqat, zo génqovotáz. Yaq zo bavokhó qazonó-fakház.”

³³ Yaq ndigu gindu-qavøinam, “Ni Eibleem-gí zí. Ni ambá av nqægo, ezoqam-gí yaq-fia mbain sasae ezoqám, neka ndigu ni gètøkønāt. Gekha zapá, nqoqo-manqate av nqægo, ni bavokho seífakhān?”

³⁴ Yaq Yesu gezø-ein, “No unimanqatín nqazø-manqate. Gekha ezoqám ndigu, manqa-zapazapa ndimatanam, ndigu

manqa-zapazapa-gí yaq-fia mbain sasae ezoqám. Ndøgo gètøkzát. ³⁵ Geté unimanqatín, yaq-fia mbain sasae ezoqam, ezoqam-qa khoev-te ate nonqo gú:goák. Geté khoev eve-ge nakhasam, oskia mú:goát. ³⁶ Zo Mbumbukiam-ge Yo mboqog tezø-mboqozo, zo vozófakház, yaq zo ùni ndøzøte-fakház. Zo manqa-zapazapa-gí yaq-fia mbain sasae ezoqam, sekemba zógoák.

³⁷ No møtenøtén, zo Eibleem-gí zí. Geté zo no pakhapakha khaneam-qa zonøgó. Zapa ndøgo, noqa manqat, zo mokho-te mbaín. ³⁸ No ndøgo tæmanqaté, no Tat ge:nømand. Geté zo ndøgo tozo-matanám, av zoge zøve ge:zømas.”

³⁹ Yaq ndigu gimbo-qavøinam, “Nigi tat Eibleém.”

Yaq Yesu gezø-ein, “Zo amba Eibleem-gí zi tozogonin, zo matev amba āv tøzøte-matanamín, av ndego ge:matønumam.*

⁴⁰ No zo unimanqatin manqat mba nøzø-manqatám, ndøgo no Mbumbukiam-te qæ-ewagam. Geté zo no pakhapakha khaneam-qa zonøgó. Eibleem matev av nqægo matanapøteáv.

⁴¹ Zo āv tøzøte-matanám, av zoge zøve nde:matanam.”

Yaq ndigu gimbo-qavøinam, “Av taoká. Ni mambe nakheís mbá. Nigi Tat, Mbumbukiam yakhapús.”

⁴² Yaq Yesu gezø-ein, “Mbumbukiam amba zoge zøve tegonin, zo ambá kuku zogonín no-te. Zapa ndøgo, no Mbumbukiam-té qatøndonáv, atema zo-te. No ambá av nqægo, nøkeza matavap-tē qatøgeavūn. Geté no ndégo tendokhofotán. ⁴³ Zo gekha zapá, mokho ndapeav ndozogo, no manqat nqazø-manqate? Zo ndapeav tøzøtegó ndøgo, zo kopømba mbaín, noqa manqat tozondapem. ⁴⁴ Zapa ndøgo, zo nqova soqaqape-gí nakheís. Zoge zøve ndégo. Gekha matēv ndøgo, ndego ndømbøe-khaneat, zo matanam-qa zogó. Ibugukhokhof, atema ndakin, ndego pakhapakha khaneam ezoqam oskia ndøgó, neka ndego elavøqase nøzøneáv unimanqatin-te. Zapa ndøgo, te mokho-te unimanqatin mbaín. Ndego gekhavozamín, ndego ekeza matev mba mbopaevín. Zapa ndøgo, ndego khavozam ezoqám neka khavozam manqat ate ndægo, ndego évé. ⁴⁵ Geté no unimanqatin manqat nomanqaté. Yaq nakémbá, zo no unimanqatinteáv. ⁴⁶ Gê, zo mokho-te, ezoqa kopo kopømbâ, noqa yaq-te te-ein, av nqægo, ngenek manqa-zapa ndøgō. Kopømba mbaín. Av tægoat ndægo, no unimanqatin manqat nqæmanqate, yaq gekha zapá, zo no unimanqatinteav ndozogo? ⁴⁷ Gekha ezoqám ndego, Mbumbukiam-gē, ndego

8:39 8:39 Met 3:9 * **8:39** 8:39 Yesu nqanek manqat tene-eín ndøgo. Zapa ndøgo, Eibleem Mbumbukiam møndø-unimanqatín. Geté ndigu Yesu uni unimanqatinteáv. **8:41** 8:41 Isa 63:16 **8:44** 8:44 1 Zion 3:8 **8:46** 8:46 2 Ko 5:21; 1 Pita 2:22 **8:47** 8:47 1 Zion 4:6

Mbumbukiam-qa manqat gèyogé. Geté zo Mbumbukiam-gé mbá. Yaq nakémbá, zo manqat yogeapáv.”

Yesu gò:megeát, Eibleem gèpáev

⁴⁸ Yaq Zu megetapak, Yesu gimbo-einim, “Ni mòì-einím. Qo Samalia ezoqám. Neka qo nqova soqa qambugú.”

⁴⁹ Yaq Yesu gezø-qavøiu, “No ambá av nqægo, nqova soqa nømbugū. Av taoká. No Tat nombovizáp. Geté zo noqa iz, zòvoát. ⁵⁰ No ambá av nqægo, nøkeza iz eqawat-qa nogó. Geté ezoqa ndêgó, noqa iz eqawat-qa ndego. Ndego no eqeieqei me:næná. ⁵¹ No unimanqatín nqazø-manqate. Gekha ezoqám ndego, noqa nømendim manqat tembopavat, ndego miavmiav løvøte géqeivák.”

⁵² Yaq ndigu Zu ezoqam gimbo-einim, “Ndakin ni møtinøtén, av nqægo, qo nqova soqa nandeqambú:gu! Qoqa manqat, mokho mbaín. Eibleem møndønanim neka até Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqám-a, vøpakhaez. Geté qo āv qoqote-manqaté nqægo: Gekha ezoqám ndego, qoqa nømendim manqat tembopavat, ndego miavmiav løvøte géqeivák. ⁵³ Gê, qo nigi atanakha-zapa Eibleem neka Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam, moqóløvub, ndigu gipakhaez? Qo qakeza kha gekha qotévewe?”

⁵⁴ Yaq Yesu gezø-qavøiu, “No amba nøkeza iz tæ-eqawatin, ta iz eqawat mokho ambá mbaín. Geté noqa iz, noge Tat ndø-eqawát. Ezoqa ndégo, zo ndøzøte-manqate, av nqægo, ndego nigí Mbumbukiām. ⁵⁵ Zo ndego zøtezeát. Geté no ndego møtenøtén. No amba av tøte-manqatein nqægo, no ndego nøtenøtenāk, yaq no ambá khavozam ezoqam no-gonín, av zo ndøzøte:go. Geté no ndego møtenøtén, neka no teqa manqat o-mba notondapé. ⁵⁶ Zoge atanakha-zapa Eibleem, ndego noqa fakhane khøuwa-qa khanakhanakh-us mo:kewagám. Yaq ndego møndøqeív. Yaq khanakhanakh kandambá gendap.”

⁵⁷ Yaq ndigu gimbo-einim, “Qoqa manqat nandav, mokho mbaín. Qo viav fifti ndapeáv. Zuá. Yaq gê, qo Eibleem áv khoqoté-omet?”

⁵⁸ Yaq Yesu gendo-qavøiu, “No unimanqatín nqazø-manqate. Eibleem qaneav gegoam, no nõgoám.”

⁵⁹ Yesu nqanek manqat ge-ein, yaq ndigu mbaqambaqa mba ndøpitáz. Ambá gepouimín. Geté Yesu é-møndøpeó, Mbumbukiam-qa khoev vø-ivav.

9

Yesu ezoqam gekhakheinøvem, ndego bøi waev mbain geqan

¹ Yesu gewav, yaq bøi waev mbain ezoqam ndø-omét. Ndego āv teneqán. Bøi waev mbaín. ²Yaq ekeza paev ezoqam gimbo-bevøpem, “Nøméndim ezoqam. Gê, ndego bøi waev mbain geqan, ndøgo gekha ezoqam-qâ manqa-zapà? Ndøgo ekezâ manqa-zapà, ó, evøndipakha-qâ manqa-zapà?”

³ Yaq Yesu gendo-qavøiu, “Ndego bøi waev mbain geqan, ndøgo ambá av nqægo, ekeza manqa-zapa zapayā, o evøndipakha-qā manqa-zapa zapayā. Geté te mokho-te, Mbumbukiam-qá bazaføgakh tabete-qeiví. ⁴Ate av-te paveat ndægo, ni teqa sasae, ndego no gendo-khofotan, é-bizigoném. Geté bøvun nqægeáv. Yaq ta khøuwa-te ndøgo, ezoqa kopo kopømba mbaín, sasae tego. ⁵No manqei-qape-te nqægo, no manqei-qape-qá wáev.”

⁶ Yesu nqanek manqat gumu-ein, yaq manqei-te, køse ndøpisib. Yaq gèqøozó, vø-menegim. Yaq até gendego, ta qoq ndøgo, bøi waev mbain ezoqam-qá bøi-té genøgí, ⁷vømbō-ein, “Mòqoqá. Bugug Siloam kewan-qasi-té qomósungúz.” (Siloam, taqa manqa mokho nqáneq, “Ezoqam gikhofotøvem.”) Yaq ndego bøi waev mbain ezoqam, sègewáv, bugug vømøsunguz. Yaq gendoqavan, teqa bøi sège-eqeieqei.

⁸ Taqa zita-te, ndigu ezoqam, khoev avønin qazø-puatam neka ezoqa nøme ndigu bugukhokhof gi-ometupam, ezoqa gigiap-qa gezøvi:mam, gèbevøpém, “Gê, ezoqam ngénèk, nakhoa-te geqonumam, ezoqa gigiap-qa gezøvi:mam?”

⁹ Ezoqa nøme gindu-einim, “Ezoqam ngéneq.”

Geté ezoqa nøme gindu-einim, “Mbaín. Teoká ndego. Ngenek andé teqa bugug me:keogé.”

Geté ndego ezoqam, bøi waev mbain gegoam, ekezan āv gene-eín nqægo, “Ezoqam nó.”

¹⁰ Yaq ndigu gimbo-bevøpem, “Gê, áv khanégo, qo ndakin ndoqo-keoge?”

¹¹ Yaq ndego gendo-qavøiu, “Ndego ezoqam, iz nqambogo Yesu, ndego qoq ndøqoá, noqa bøi-te vø:ge. Yaq āv genømbe-eín nqægo, ‘Siloam kewan-qasi-té qonøqáv, bugug voqomø-sungúz.’ Yaq no sænáv, bugug vøemø-sunguz. Qatumu-sunguz ndøgo, yaq no kopømbá qækewag.”

¹² Yaq ndigu gimbo-bevøpem, “Gê, ndego ndakin kenáqape?”

Yaq ndego gendo-qavøiu, “No nøtenøtenák.”

Bøi waev mbain ezoqam, ndego Yesu gekhakheinøvem, Felisi ezoqam gimbo-sinøzømem

13 Taqa zita-te, ndego ezoqam, b̄oi waev mbain gegoam, Felisi ezoqam-té gin̄ondafém. 14 Ta kh̄ouwa-te nd̄ogo, Yesu qoq geqoa, yaq ndego b̄oi waev mbain ezoqam v̄ōkhakhein̄vem, ta kh̄ouwa nd̄ogo, Sabat kh̄ouwá. 15 Yaq ndakin até ndigu Felisi ezoqám-a, v̄ombō-bev̄opem, av nq̄ægo, ndego b̄oi waev ande āv kenēndap?

Yaq ndego gez̄o-ein, “Ndego noqa b̄oi-te, qoq mo:gé, yaq no bugug v̄oem̄-sunguz. Yaq ndakin no kop̄ombá nq̄ækeoge.”

16 Yaq Felisi ezoqa n̄ome gi-einim, “Ndego ezoqam, ambá av nq̄ægo, Mbumbukiam ndokhofotāv. Zapa nd̄ogo, ndego Mozes-qa guguna manqat p̄op̄ovumáv, Sabat kh̄ouwa-qa yaq-te.”

Geté ezoqa n̄ome gi-einim, “Gê, ezoqa manqa-zapa-us tegoat, áv khané:go, umingiap matev av nq̄ægo temat̄onumat?”

Yaq ti mokho-te, qaqa matev nd̄ogoám.

17 Yaq ndigu Felisi ezoqam, nqawá gin̄ombo-sin̄oz̄ómém, ndego ezoqam, bugukhokhof b̄oi waev mbain gegoam. Gimbo-einim, “Ge q̄ô, áv khoqoté-matavap, teqa yaq-te, ndego b̄oi geqa-khakheinam?”

Yaq ndego ezoqam gendo-qav̄oiu, “Ndego Mbumbukiam-gé manqa vevezam ezoqám.”

18 Geté ndigu Zu megetapak unimanqatinteáv, av nq̄ægo, ndego ezoqam b̄oi waev mbain nd̄ogoám, yaq ndakin ndego kop̄ombā ndekeoge. Yaq ndigu ev̄ondipakha nd̄om̄ováb. 19 Yaq āv gez̄ombe-beváp nq̄ægo, “Gê, ngenek zogé yō, zo teqa yaq-te nd̄oz̄ote-manqate, av nq̄ægo, ngenek b̄oi waev mbain geqan? Av t̄ægoat nd̄ægo, gê, áv khané:go, ndakin ndekeoge?”

20 Yaq tegi ev̄ondipakha gindu-qav̄oinam, “Ni m̄otin̄ótén, ngenek nigí yó, neka ngenek b̄oi waev mbain geqan. 21 Geté ni n̄otenatēáv, ndego ndakin ande āv kenē-keoge o b̄oi gekha ezoqám mb̄ōkhakheinam. Ekezan mbobev̄opém! Ndego m̄ond̄omu-khouwév. Kop̄ombá, ekeza tez̄o-qav̄oiu.”

22 Ndigu ev̄ondipakha, nqanek manqat tini-einim nd̄ogo, ndigu Zu megetapak-qá m̄oe nd̄ogoném. Zapa nd̄ogo, ndigu Zu megetapak, manqat é-m̄ond̄o-kopo:ném, av nq̄ægo, gekha ezoqám ndego, te-unimanqatin, av nq̄ægo, Yesu ndego Mesayā, yaq ndego ezoqam gemb̄óé-khafeném. Zu ezoqam-qa guliguli khoev-te, sekemba gé-okhoák.

23 Yaq nakémbá, tegi ev̄ondipakha gi-einim av nq̄ægo, “Ngenek m̄ond̄omu-khouwév. Ekeza mbobev̄opēm.”

24 Yaq ndigu Zu megetapak, ndego ezoqam, b̄oi waev mbain gegoam, nqawá gin̄ombo-akhaém, v̄ombō-einim, “Mbumbukiam-qa iz-te, qo unimanqatin manqat q̄ó-ein.

Ni mōtinōtén, nandev ezoqam qo ndoqote-manqate, ndego manqa-zapa-us ezoqám.”

²⁵ Yaq ngenek ezoqam gendo-qavøiu, “No nōtenateáv, ndego manqa-zapa-us ezoqám penømakhaya. No sa nqáneq qatenōtén. No bøi waev mbain nogoám. Yaq ndakin no kopømbá nqækeoge.”

²⁶ Yaq ndigu gimbo-bevøpem, “Gê, ndego gekha matev qámatanam? Ndego qoqa bøi áv kené-khakheinam?”

²⁷ Yaq ndego gendo-qavøiu, “No mðezø-eín. Geté zo yogeáv. Gekha zapá, zo nqawa yoge-qa ndozogo? Gê, ate zó-a, zo tegi paev ezoqam gone-qa zógo?”

²⁸ Yaq ndigu mbøni nqosøgeap mboyogém, vømbō-einim, “Tege paev ezoqam, qó. Ni Mozes-gí paev ezoqám. ²⁹ Ni mōtinōtén, Mbumbukiam manqat Mozes mbomanqatám. Geté nandev, ni ùnimi:nōtenateáv. Até ndøgó-a, ma gendewav, ni nōtenateáv.”

³⁰ Yaq ndego gendo-qavøiu, “Nandav nqova ndafe-ús, zo zøtezateav ndozogo, ndego ma gendewav, yaq ndego no bøi vønø-khakheinam. ³¹ Ni mizi:nōtén, Mbumbukiam manqa-zapa-us ezoqam-qa manqat yogeapáv. Geté gekha ezoqám ndigu, ndimbovizap neka matev ndimatanam, av ndego poev ndømbøego, ndígu tezøyogé. ³² Manqei-qape ande qæfakhan, atema ndakin, ezoqa yogeáv av nqægo, ezoqa bøi waev mbain ezoqam ndøkhakheinøvēm, ndego bøi waev mbain geqan, vøkewāg. ³³ Ndego ezoqam, amba Mbumbukiam khofotøveav tegonin, ndego matev-qase ambá gé:matanamák.”

³⁴ Yaq ndigu gindu-qavøinam, “Qo manqa-zapa mokho-té qonøqáq. Yaq ge qó, ni nømendim-qa qógo?”

Yaq ndigu gèmbøe-khafeném, tiqa guliguli khoev-te nqawa gé-onák.

Ezoqam ndigu unimanqatinteav ndigu, ndigu andé bøi waev mbain ezoqám

³⁵ Yesu ge-ewag, av nqægo, Felisi ezoqam ndego ezoqam gèmbøe-khafenēm, ndego bøi waev mbain gegoam, tiqa guliguli khoev-te nqawa gē-onāk, yaq ge-omet, ndego āv gembøebéváp nqægo, “Gê, qo Ezoqam-ge Yo moqó-unimanqatin?”

³⁶ Yaq ndego gendo-qavøiu, “Khanánqa. Qonømbé-eín, ndego gekha ezoqám? Yaq no ndego nó-unimanqatín!”

³⁷ Yaq Yesu gembo-qavøiu, “Qo mðqo-omét ndego. Ezoqam ngenek, ndego ndakin manqat ngeqa-manqate.”

³⁸ Yaq ndego ezoqam gendo-ein, “Evézøza. No mðe-unimanqatín!” Yaq até gendego, Yesu-qa megemege-te, katuk ndømøkuí, vømbøvizam.

39 Yaq Yesu gembo-ein, “No nqanek manqei-qape-te, ezoqam-qa matev gevewat-qa nøgeavún. Yaq bøi waev mbain ezoqam, bøi tñabiti-kewág, neka bøi eqeieqei ezoqam, bemø-bøi-waev-mbain-ezoqam-ez.”

40 Yaq Felisi ezoqa nøme, ndigu avønin giwaniapam, nqanek manqat gimboyogem, ndigu āv gimboe-einím nqægo, “Ge qð, até ní-a, bøi waev mbain ezoqam qotínæna?”

41 Yaq Yesu gezø-qavøiu, “Zo amba ande bøi waev mbain ezoqam me tozogonin, zo ambá manqa-zapazapa-yav sozogonín. Geté zo āv qazøte-manqaté nqægo, ‘Ni nñkeogé.’ Yaq nakémbá, zo manqa-zapazapa zua zøgó.”

10

Yaya etæ manqat, sip keoge ezoqam eqeieqei-qa yaq-te

1 Yesu manqat nøme, āv gene-eín nqægo, “No unimanqatín nqazø-manqate. Gekha ezoqām ndego, sip-qa khoev-te, mboqog-anim-te oneav tøgoat, getē khoev-te nakhoa vinitē genøqavíg, ndego aqona ezoqám neka pepen ezoqám.

2 Geté sip keoge ezoqam eqeieqei, mboqog-anim-té genø-onín.

3 Mboqog keoge ezoqam, mboqog mbo-mboqozoín. Tegi sip, teqa manqa wag møndæzøtéz, neka vøyogemin. Ndego sip iziz zø-akhayamín, bavokho sasa ndø-itubin. 4 Yaq tegi sip bavokho ge-itubin, gèzømbo-megeín, ndigu vømbø-paevemin. Zapa ndøgo, ndigu teqa manqa wag, møndæzøtéz. 5 Ndigu ezoqa vini gembø-paevemák. Geté møe mbóbøín. Zapa ndøgo, ndigu teqa manqa wag zøtezateáv.”

6 Yesu nqanek yaya manqat gezø-eta, ndigu manqa mokho ndapeáv, gekha mé:manqate.

Yesu, ndego mboqóg

7 Ndigu nqanek yaya etæ-qa mokho ndapeav qagoam, yaq Yesu manqat nøme āv gezømbe-eín nqægo, “No unimanqatín nqazø-manqate. No sip-gí mboqóg. 8 Ezoqa ewaqape ibugukhokhof go:geavun, ndigu aqona ezoqám neka pepen ezoqám. Geté sip tiqa manqat yogeapáv. 9 No mboqóg. Gekha ezoqām ndego, no-te tendo-on, ndego khandi ndóndáp. Yaq ndego, kopømba ande av sip me nduigu, gé-onimát neka nango vófakhanāt, gagayag eqeieqei loge nonqo vømøqeivāt.

10 Aqona ezoqam, sip aqonøvem neka zitøge neka ngiæzoat-qa mba ndo-okhoatún.

Geté no ezoqa khandi etoam-qa nogeavún. Yaq ta khandi ndøgo, tåbete-tøvá, ti mokho-te.”

Yesu, ndego sip keoge ezoqam mbomambaqapé

11 Yaq Yesu manqat nøme ge:zømas, “No sip keoge ezoqam

mbomambaqapé. Sip keoge ezoqam mbomambaqape, ekeza khandi gésanqáo, sip zapaya. ¹² Geté ezoqa nøme, ndego sip keoge sasae, moni qaçasam nonqo mba ndego, ndego segéteít, gaqo khobos te-omet. Ndego sip segézuváz. Zapa ndógo, ndego sip keoge ezoqam eqeieqeí mbá neka ndigu sip ekezán mbá. Yaq gaqo khobokhobos, sip segé-ngeasám, vópanqaním. ¹³ Ezoqam av ngenek nge:go, ndego sasae, moni qaçasam nonqo mba ndøgoatún, neka ndego sip gezømbé-køfiayák.

¹⁴ Sip keoge ezoqam mbomambaqape, nó. No nøkeza sip mõtenøtén, neka ndigu no vøezøtez, ¹⁵ ate av-té, Tat no ge:otev neka no ndego vøtēnøten. Yaq no nøkeza khandi nósanqáo, sip zapaya. ¹⁶ No sip nøme ndinøgó. Ndigu nqanek sip uta mokho-té mbá. Até ndigú-a, batøndo-khatób. Ndigu noqa manqa wag ndøyogém. Yaq sip bawan kopo mé:goát, neka sip keoge ezoqa kopo vøzógoát.

¹⁷ Tat kukú no-te. Zapa ndógo, no nøkeza khandi nósanqáo, ezoqa zapaya. Yaq no nango tåbate-khandi:n. ¹⁸ Ezoqa ambá av nqægo, no khandi ndævimbām. Geté no nøkeza poev-té qatósanqáo. No bazaføgakh nqanøgó, nøkeza khandi tæsanqao neka nqawa vøendāp. No Tat nø-eín, matev av nqægo tægo.”

¹⁹ Yesu nqanek manqat ge-ein, yaq Zu megetapak nangó ginø-qatøném. ²⁰ Ndigu ezoqa kopoáv, āv gini-einím nqægo, “Nandev ezoqam, nqova soqa mbøigú! Matavap kumbøgeáp, nandev. Gekha zapá, zo teqa manqat ndozoyoge?”

²¹ Geté ezoqa nøme, āv gini-einím nqægo, “Manqat av nqægo, kopømba mbain, nqova soqa-us ezoqam-te tøndofakhatat. Neka gē, nqova soqa, bøi waev mbain ezoqam av kené-khakheinøvēm?”

Yesu gisanqawem

²² Zelusalem taon-te ndøgo, pindap khøuwa kandambaqape ndøfakhán. Zu ezoqam, Mbumbukiam-qá khoev mboqoat khøuwa mbomatavupatún, ma ibugukhokhof ndøgo, Mbumbukiam-qa khoev nqawa teqa zenda-te giveem. Ta khøuwa-te ndøgo, qozaq viav ndø-ogitát. ²³ Yesu Mbumbukiam-qa khoev uta mokho-te, Solomon-qá louqase-té ge-okhoám. ²⁴ Yaq Zu megetapak ndøpindám, te-te, vømbō-bevøpem, “Gē, ni manqat ndaføyamba gekha khøuwā qonimbí-eín? E-moqoni-eín: Gē, qo Mesayá?”

²⁵ Yaq Yesu gezø-qavøiu, “No mõezø-eín. Geté zo no unimanqatinteáv. Matev ndøgo, no Tat-qa iz-te nqæmatanam, zo ndógo tønē-zømesimít, av nqægo, no gekha ezoqām. ²⁶ Geté zo no unimanqatinteáv. Zapa ndógo, zo nogí síp mbá.

²⁷ Nogi sip, manqa wag nø-ewagatún. No møtenøtén ndigu, neka no ndigu gènøpáev. ²⁸ No ndigu khandi miavmiav nøzø-etoám. Ndigu sa gemø-nasinimák. Ezoqa kopo, ndigu noqa zenda-te gévimbamák. ²⁹ Noge Tat, ndego no ndigu genø-etoam, ndego ezoqa ewaqape ùnime:løvubám. Ezoqa kopømba mbaín, ndigu Tat-qa zenda-te te:viwam. ³⁰ No neka Tat, ni kopó.”

³¹ Yesu nqanek manqat ge-ein, yaq ndigu Zu megetapak, nqawa mbaqambaqa mba ndøpitáz. Ambá gepouimín, vølaemín.

³² Yaq Yesu gezø-ein, “No matev eqeieqei kopoav no-matønumám, zoqa bøi-te, ndøgo Tat-te qando-fakhanam. Yaq gè, nqanek matev eqeieqei ate ndægo, kopo ākhanégo, ta zapaya ndøgo, no lambe-qa nqazonøgo?”

³³ Yaq ndigu gimbo-qavøinam, “Ni ambá av nqægo, qoqa matev eqeieqei zapayā qatí-pouqobēm, vøi-laqabēm. Geté ni ndøgo tøtí-laqabēm. Qo Mbumbukiam-qá iz qongi:wát. Qo ezoqam mbá, qo. Geté qo Mbumbukiam-qá qote-khamasiáp.”

³⁴ Yaq Yesu gezø-qavøiu, “Zoqa guguna manqat-te, Mbumbukiam āv gene-eín nqægo, ‘No møezø-eín: Zo mbumbúk.’

³⁵ Ni mizi:nøtén, manqat ndøgo, ta mbuk-te ndøpeawap, unimanqatín. Mbumbukiam-qa Manqat gé-enendák. Mbumbukiam ndigu mbumbuk me:zæb, ti-te ndigu teqa manqat qafakhan. ³⁶ Av tægoat ndægo, yaq gekha zapá, zo no ndozonø-manqate, ‘qo Mbumbukiam-qā iz qongi:wāt’, no qæ-ein, av nqægo, no Mbumbukiam-gē Yō. No Tat ndøveatán neka nqanek manqei-qape-te vøndō-khofotan.

³⁷ No amba matev matønumav tægonin, av noge Tat ndømbøe-poev, yaq ság, zo no ndø-unimanqatínim. ³⁸ Geté no møematønumatún. Yaq nakémbá. Zo noqa manqat unimanqatin poeveav tozogoat, zo noqa matev matanam zó-unimanqatinim. Yaq zo tøzøté-zøtéz ndøgo, neka mokho vozóndapēm, av nqægo, Tat no mokho-té gunu:gú neka no Tat mokho-té qatu:gú.”

³⁹ Yesu nqanek manqat ge-ein, yaq ndigu ambá nqawá ginø-møvøinamín. Geté ndego sègezømbo-navøém.

⁴⁰ Taqa zita-te, Yesu nqawa Zoden kea yaq-keoqá genøveséz, ta manqei ndøgo, ma bugukhokhof Zion ezoqa ibøkha iz gezømbe-etoumam. Yaq ndøgo temøqóm. ⁴¹ Yaq ezoqa kopoáv gimøndæ-pindam. Ndigu āv gini-manqatám nqægo, “Zion umingiap matev goneáv. Geté manqat ate ndægo, ngenek ezoqam-qa yaq-te ge:manqatam, unimanqatín.”

42 Yaq ndøgo, ezoqa kopoáv, gè-unimanqatiním ndego.

11

Lazales genanim

¹ Ezoqa møndøgoám. Iz Lazalés. Ndego enqoni mbo-goám. Ndego tegi sænakheis namba, Meli neka Mata, Betani vemiaiv-té giyagám. ² Ngunuk Meli, tuge anganømyo Lazales enqoni qambogoam, ndúgu, tae etet sisip mbomambaqape, Èvezøza-qa zenda tokhotapak-te guoqouz neka yaq susu ekeza izum vømbøe-vuogim. ³ Yaq ndigu Lazales-gi sænakheis manqat ndøkhoføtvém, Yesu-te, “Èvezøza, qoge qafu mbomambaqape, enqoni mbogó.”

⁴ Geté Yesu nqanek manqat ge-ewag, ndego āv gene-eín nqægo, “Nqanek enqoni, løvøte-te gé-ituák. Geté tønefakhán ndøgo, Mbumbukiam-qá iz mé:-eqá, neka Mbumbukiam-ge Yo, iz kandambaqape vøendāp.”

⁵ Yesu poev kandambá, Mata-te neka tugu namba qawan-te neka Lazales-te. ⁶ Geté Lazales-qa enqoni-qa yaq-te manqat ge-ewag, ndego nakhamas-te okhoeáv ti-te. Geté ta manqei-te ndøgo, ma ge:goam, khøuwa menas nøme, møndø-qovezám. ⁷ Taqa zita-te, ndego ekeza paev ezoqam, āv gezømbe-eín nqægo, “Nqawa Zudia plovins-té qazinø-qaván, Lazales bizimø-ometam.”

⁸ Geté tegi paev ezoqam gimbo-qavøinam, “Nøméndim ezoqam. Nømønqei qagoam, ezoqa qo ambá nandí gini-pouqabemín ndøgo, vølaqabemín. Gè, qo unimanqatín, veseze-qa qógo?”

⁹ Yaq Yesu gezø-ein, “Paveat kopo-te, khøuwa iziz tuélv nqambøigu. Gekha ezoqām ndego, paveat-te te-okhoat, ndego kopømba mbaín tekhaotav, vøbøiāv. Zapa ndøgo, paveat-qá waev-té genø-okhoát. ¹⁰ Geté gekha ezoqām ndego, bøvun-te te-okhoat, ndego ndøkhaotáv, vøbøiāv. Zapa ndøgo, ndego waev mbaín.”

¹¹ Taqa zita-te, Yesu manqat nøme, āv gezømbe-eín nqægo, “Nigi nøfu Lazales, venanqei ndøbuvít. Geté no nangó qamøtiú.”

¹² Yaq tegi paev ezoqam gindu-qavøinam, “Èvezøza. Qanimáv. Ndego ndebuvit, yaq ndø-eqeieqei-év.”

¹³ Ndigu até vøe-einim, Yesu Lazales-qa venanqei sømbiam-qa yaq-te mba me:manqaté. Geté ndego teqa løvøte-qa yaq-té gene-eín. ¹⁴ Yaq Yesu manqat ndaføyamba zø-eín, “Lazales møndønaním. ¹⁵ Geté zo zapaya, no khanakhanákh, no te namba goneav qagoam. Yaq zo kopømbá, no tønemanqatiním. Geté, ság. Ndakin zíniáv te-te.”

16 Yaq Tomas, iz nøme gimbo-akhaemam, qaqangeāp, paev ezoqa nøme āv gezømbe-eín nqægo, “Sà bizimuniáv. Yaq sizimú-pakhaén te namba.”

Yesu ndégo, ezoqa løvøte-te ndekhandi:zat neka khandi ndēzø-ētōām

17 Yesu Betani vemiav-te gemøfakhan, yaq āv gene-ewág nqægo: Lazales manqei-pakha-te møndø-utøvém. Ndakin khøuwa foa møndømø-navøém. 18 Yaq Betani vemiav-a, yaq Zelusalem taon, taqa atap khapémbá. Tri kilomita mbá. 19 Zudia ezoqam kopoáv ginduzav, Mata neka Meli eiv vømøzø-tøkē, tigi anganø-m-yo gezømbe-nanim.

20 Mata gu-ewag, av nqægo, Yesu ngégeāv, yaq nakhoa-té gunøwáv. Yesu mbøeqatáz. Geté Meli khoev-té gunoqotám.

21 Yaq Mata Yesu gumbo-ein, “Evézøza. Qo amba nqanek toqogonin, yaq noge anganø-m-yo, ambá gé:nanimák. 22 Geté no møtenøtén, até ndakín-a, qo Mbumbukiam andē gekha mē toqombo-viam, ndego ndøqa-etoám.”

23 Yaq Yesu gumbo-qavøiu, “Qoge anganø-m-yo nango ndøkhandí:v.”

24 Yaq Mata gundu-ein, “No møtenøtén. Vaev khøuwa-te, løvøte ezoqam tikhandi:z, até ndegó-a, tékhandí:v.”

25 Yaq Yesu gumbo-ein, “Ezoqam nó, ezoqa løvøte-te nqækhandi:zat neka khandi nqāzø-ētōām. Gekha ezoqām ndego, no nde-unimanqatinat, ndego géyagét, oskia ndego tenanim. 26 Neka gekha ezoqām ndego, ndeyage neka no ndē-ūnimānqātīnāt, ndego génanimák. Gē, qo nqanek moqó-unimanqatin?”

27 Yaq ndugu gundu-qavøiu, “Evézøza. No møe-unimanqatín, av nqægo, qo Mesayá. Mbumbukiam-gé Yó. Qo ndégo, Mbumbukiam manqat ge-ein, av nqægo, nqanek manqei-qape-te tendo-khofotav.”

Yesu Lazales-qa gevin

28 Mata nqanek manqat gumu-ein, yaq tugu namba qawan-té gunøqaván, Meli, manqat vømømbō-ein. Sègembo-voá, gumbo-ein, “Nømendim ezoqam møndø-geavún. Ngégø nqanek. Qoqa ndøbeváp.”

29 Meli nqanek manqat gu-ewag, yaq ndugu até gundigu, gè-itán, te-te vøwav. 30 Yesu vemiav mokho-te fakhaneav ndøgoám. Ndego zua ndo:goám, ma Mata gumiqat. 31 Ndigu Zu ezoqa nøme, Meli namba khoev-te gigoam, eiv gimbo-tøkeam, gi-ometam, av nqægo, ndugu nakhamas-te gu-itan, vøfakhan, yaq ndigu gèmbø-paevém. Ndigu até vøe-einim,

manqei pakha-tē gunōmā. Gemōvīn. ³² Meli Yesu-te gumu-fakhan, gu-omet, yaq teqa zenda tokhotapak-te, ekeza kha, manqei me:laváo, vōmbō-ein, “Evézøza. Qo amba nqanek toqogonin, yaq noge anganøm-yo ambá gé:nanimák.”

³³ Yesu Meli gu-omet, gu-eivam, neka ndigu Zu ezoqa nøme, namba gi:geavun, vō-eivumam, ndego mbøni mbonqosøgím, tanakh vøzōgo. ³⁴ Yaq gezøbevap, “Zo ndego gekham-tē qa-zomó-otøvem?”

Yaq ndigu gindu-qavøinam, “Evézøza. Biziniáv, vømøqeiv.”

³⁵ Yaq Yesu gèvín.

³⁶ Yaq ndigu Zu ezoqam, āv gini-einím nqægo, “Ndæ! Ndego kuku kandambá qambogoam te-te.”

³⁷ Geté ezoqa nøme āv gini-einím nqægo, “Ngenek, ndego bøi waev mbain ezoqam ndøkhakheinøvém. Yaq gē, kopømba mbaín, Lazales amba tekhakheinøvemín? Yaq ndego ambá gé:nanimák.”

Yesu Lazales løvøte-te gekhandi:v

³⁸ Yesu manqei-pakha-te gemefakhan, mbøni kandambaqape, nangó qanømbo-nqosøgím. Ta manqei-pakha ndøgo, køi nqá. Mboqog mbaqambaqa-qapé gini-tokavám.

³⁹ Yaq Yesu gezø-ein, “Mbaqambaqa-qape vø-qambesømém.”

Geté Mata, ndugu løvøte ezoqam-gu sævømiu, gundu-ein, “Evézøza. Vøvanq unimé:-soqá. Ndego khøuwa møndømbo-foa-éz, manqei-pakha-te ngu:gu.”

⁴⁰ Yaq Yesu gumbo-ein, “No møtaqa-eín. Toqo-unimanqatin, yaq Mbumbukiam-qa bazaføgakh-qape qóqeív.” ⁴¹ Yaq ndigu ezoqam até gindigonem, mbaqambaqa-qape vø-qambesømem.

Yaq Yesu ová genøqán. Yaq āv gene-eín nqægo, “Tát! No ike kandambá qo-te. Qo noqa manqat, mðqo-ewág. ⁴² No møtenøtén, qo noqa manqat oskia qøyyogé. Geté no nqanek manqat ti zapaya ngínik qate-manqaté, ezoqa ewaqape ngi-waniap. Nginik tíabiti-unimanqatiním, av nqægo, no qo qotøndo-khofotán.”

⁴³ Yesu nqanek manqa manqate qamømbøe-navøem, yaq kandambaqapé møndæ-akhá, “Lázales. Møqotøndo-fakháq!”

⁴⁴ Yaq ngenek ezoqam, genanim, sègendo-fakhán. Teqa zenda lou geagím nonqo neka zenda tokhotapak-te, ndabua até gembøe-løvøtupám, neka kawa-te vømbo-løvøtupam.

Yaq Yesu ezoqa āv gezømbe-eín nqægo, “Ndabua nandav, vømbo-nqovozømém, bēwav.”

Yesu ande gimbøe-voqoem

(Met 26:1-5; Mak 14:1-2; Luk 22:1-2)

⁴⁵ Ndigu Zu ezoqam, Meli-te gindupia, yaq matev giqeivim, Yesu gematanam, ndigu ezoqa kopoáv, gè-unimanqatiním. ⁴⁶ Geté ezoqa nøme, Felisi ezoqam-té ginøzáv, Yesu-qa matev-qa yaq-te, emanqat vømøzø-votot.

⁴⁷ Yaq Felisi ezoqam neka Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda, Zu megetapak nøme ndøpisám. Manqa ndø-ovøemém. Yaq áv ginibondát nqægo, “Gekhā zígonēm? Ngenek ezoqam, umingiap matev khápumu-khouwév, nge-matanam. ⁴⁸ Sa tizimbo-taket, matev av nqægo sa tegot, yaq ezoqa ewaqape gé-unimanqatiním ndego. Yaq Lom megetapak, Mbumbukiam-qa khoev géngi:nám neka manqei vønimbí-viním.”

⁴⁹ Yaq ti mokho-te ndigu, ezoqa kopo, iz nqambogo Kayafas, ndego ta viav-te ndøgo Mbumbukiam-ge iziz ezoqam kandambaqape gegoam, ndego áv gene-eín nqægo, “Ge zð, matavap mbaín? ⁵⁰ Mozombó-matøvemem? Qanimav ndøgo, ezoqa kopo tenanim, ezoqa ewaqape zapaya, ambá ndøgo, ni ezoqam ate nqazi-gu, sa tizimu-nasinim.” ⁵¹ Kayafas nqanek manqat ge-ein, ndego ambá av nqægo, yakhapus mbā sege-matøvēm. Geté ndego Mbumbukiam-qá manqat ndøveáz. Zapa ndøgo, ta viav-te ndøgo, ndego Mbumbukiam-gé iziz ezoqam kandambaqapé. Yaq nakémbá, ndego av ge-ein nqægo, Yesu Zu bawan-ak zapaya mē:naním. ⁵² Geté unimanqatín, Zu ezoqam zapaya mbá mbá. Geté até ti zapaya ndigú-a, Mbumbukiam-gi nakheis ate ndi:gu, manqei-manqei vinivinimba ndindu-yageapet. Yaq até ndigú-a, tñabiti-tøkuaném, vømø-kopoēz.

⁵³ Ta khøuwa-te ndøgo, Zu megetapak voqoe ndøngazém, av nqægo, Yesu gēlaēm. ⁵⁴ Yaq nakémbá, Yesu Zudia plovins-te, kha sekemba vøndæveáv. Geté Eflaim vemiaiv-té genøwáv, ndøgo leg-av manqei avønin-te ndøgo. Yaq ekeza paev ezoqam namba, ndøgo tiyagám.

⁵⁵ Ta khøuwa-te ndøgo, Zu ezoqam-qa Pasova khøuwa kandambaqape, avønín qagoám. Yaq ezoqa ewaqape, Zelusalem taon-té ginøqavát, Mbumbukiam-qa bøi-te, é-betō-ndaføyamba-ez, tiqa khøuwa kandambaqape nonqo, av Mozes-qa guguna manqat qæ-ein. ⁵⁶ Yaq ndigu Yesu-qa ndøvawát. Mbumbukiam-qa khoev uta mokho-te gimøvabat, ndigu áv ginibondát nqægo, “Áv khazøté-matavap? Ndego petøndéwāv penømakhaya, nqanek møvøna kandambaqape-te?” ⁵⁷ Geté Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda neka Felisi ezoqam, ezoqa manqa é-møndøzømbø-løvuá, av nqægo,

gekha ezoqām ndego, te-otev, Yesu ākenégo, bèzø-eín. Zapa ndógo, ndigu Yesu møvøiwat-qa mbogoám.

12

Meli tae et sisip mbomambaqape, Yesu-qa kha-te gumbøe-qouz

(Met 26:6-13; Mak 14:3-9)

¹ Khøuwa siks mba mu-ewabám, Pasova khøuwa kandambaqape. Yaq Yesu Betani vemia-v-té genøwáv. Betani vemia-v-ndógo, ma Lazales geqotam, ndego lõvøte-te gekhandi:v. ² Yaq qakhagus ndógo, Yesu zapaya, lou ndøkhakheinømém. Mata ndøyogím, lou. Ezoqa nõme, Yesu namba lou loge-te giqonavam, Lazalés.

³ Yaq Meli até gundigu, Yesu-té gunøwáv, botol-qase tae et sisip mbomambaqape, fia kandambaqape, vøndõndap, yaq Yesu-qa zenda tokhotapak-te sasa mo:qouz. Yaq ekeza izúm gumbøe-vuogím. Taqa sisip gò:yát. Khoev-qape ùnime:-gutáv.

⁴ Yaq Yesu-ge paev ezoqa kopo nõme, Zudas Iskaliot, ndego vaev sa gemboqambun, āv gene-eín nqægo, ⁵ “Nqanek tae et fia kandambaqape, ambá ziwi:mín, moni mokho tri andled vizí-qasemin. Yaq moni ndigu, ambá gigiap-av ezoqam zizø-etoamín.” ⁶ Ngenek nqanek manqat ge-ein, ambá av nqægo, gigiap-av ezoqam me:goám. Geté zapa ndógo: Ndego aqona ezoqám. Yesu neka tegi paev ezoqam-gi moni, ndégo tembo-kewagám neka nõme sège-nøzøzoín, ekezan nonqo.

⁷ Geté Yesu gembo-ein, “Sègembo-iváv, ngunuk. Ei mbá guni-matanám. Nqanek tae et sisip mbomambaqape gugeatam neka noqa kha-te vø:qouz, ngunuk no otønát nonqo me:khakheinømbém. ⁸ Zo gigiap-av ezoqam namba oskia zøté-yageapát. Geté no namba, oskia zí:yageák.”

Lazales gimbo-voqoem

⁹ Zu ezoqa bawan-qape giyogem av nqægo, Yesu Betani vemia-v-té gegø, yaq ndigu tinøzáv ndógo. Ndigu ambá av nqægo, Yesu zapaya mbā gini-apát, geté ndigu até Lazales omete-qa ndøgoám, ndego Yesu lõvøte-te gekhandi:v. ¹⁰ Yaq Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda, nqanek matev giqevim, ndigu āv gini-voqoém nqægo, “Até Lazalés-a, bízilaém.” ¹¹ Zapa ndógo, Lazales zapaya, Zu ezoqa kopoáv, Yesu-té ginønøzáz, ndego vø-unimanqatinim.

Yesu Zelusalem taon-te, ande kawa ezoqam me ge-on
(Met 21:1-11; Mak 11:1-11; Luk 19:28-40)

¹² Yaq khøuwa nøme qandopave, ezoqa bawan-qape Pasova khøuwa kandambaqape-te gindupindam, āv giniyogém nqægo: Yesu Zelusalem taon-té gendówáv. Avønín géfakhán. ¹³ Yaq ndigu epek ndø-upøgím, vømbøe-qatøzem. Yaq āv gini-akhaemát nqægo, “Hosána! Iké: Mbumbukiam-te. Ndego ngenek ezoqam bèkhakheinøvé, Evezøza-qa iz-te ngegeav, ngenek Izlael ezoqam-ge kawa.”

¹⁴ Yaq Yesu donki ndakinak ndø-omét. Yaq zita-té gembøeqóm, sasa ndøwav. Taqa yaq-te, Mbumbukiam-qa manqat, é-møndo:-eín, av nqægo, ¹⁵ “Zayon ezoqam. Zo møe ndøgǫ, zo ezoqam, Zelusalem taon-te ndozoyage. Ngé! Zoge kawa ngégeav. Donki ndakinak-qá zita-té gonoqotáv.”

¹⁶ Ta khøuwa-te ndøgo, Yesu donki-qa zita-te, Zelusalem taon-te gewav, tegi paev ezoqam nqanek manqat-qa mokho zøtezateáv. Geté vaev-te, Yesu iz kandambaqape gendap, yaq tinizøtéz ndøgo, nqanek manqat, Yesu-qá yaq-té qane-peaupám. Yaq ezoqa Yesu āv timbøe-matønømém, av Mbumbukiam-qa Manqat bugukhokhof qæ-ein.

¹⁷ Ndigu ezoqa kopoav, Yesu gi-ometam, Lazales gembo-akha, ndego manqei-pakha-te gegoam, neka løvøte-te vøkhandi:v, ndigu nqanek emanqat sège-vøndazát. ¹⁸ Yaq nakémbá, ezoqa kopoav-qape nakhoa-te gizav, Yesu vømbøe-qatøzem. Zapa ndøgo, ndigu nqanek umingiap matev-qa yaq-te, møndøyogém, Yesu gematanam. ¹⁹ Yaq Felisi ezoqam ekeza mokho-mba, āv ginibónd nqægo, “Ndæ, zøtéqeivím? Ni ezoqa Yesu-qa yaq-te qazizømbi-khafen, kopømba mbaín. Ezoqa ewaqape sègembo-pavét.”

Bawan vini-ak, Yesu omete-qa gigoam

²⁰ Ndigu ezoqam-qa mokho-te, Zelusalem taon-te gi-apat, Pasova khøuwa-te Mbumbukiam-qa iz timø-eqanem, Glik ezoqam møndøgoám. ²¹ Yaq ndigu Filip-té ginøzáv, ndego Betsaida vemiaav-ak, ndøgo Gelili plovins-te, vømbø-einim, “Khanánqa. Ni ambá manqat nimbo-einimín, Yesu.” ²² Yaq Filip Endlu-té genøwáv, vømømbø-ein. Yaq ndigu ezoqa menas, sasa ndøzav, Yesu vømømbø-einim.

²³ Yaq Yesu gezø-qavøiu, “Qanimáv. Khøuwa iz møndøndáp. Mbumbukiam avønín, iz kandambaqape mbó-etoám, Ezoqam-ge Yo. ²⁴ No unimanqatín nqazø-manqate. Wit nanga, manqei-te bøiazaneav tøgoat neka pakhaezateav vøgoát, yaq yakhapus mbá segégoát. Geté tipakhaez, yaq nanga ndøviám. Kopoáv.

25 Gekha ezoqām ndego, yage-te mōqæ tømboyat, ndego ndækhambuá. Geté gekha ezoqām ndego, nqanek manqei-qape-te, ekeza yage zita te:wua, ndego miavmiav ndógeatát. 26 Gekha ezoqām ndego, noqa sasae gone-qa ndego, ndego no bènøpáev. Yaq ma no tøtegoat, até ndegó-a, gégoát. Gekha ezoqām ndego, noge sasae ezoqam tegoat, ndego noge Tat, iz kandambaqape mbó-etoám.”

Yesu ekeza løvøte-qa yaq-te ge:zømas

27 Yaq Yesu manqat nøme gezø-ein, “No nõfofogeapét. Matavap gènømbu-kiambøpét. Gê, no gekha manqat nó-ein? Ndógò? ‘Tát! No vøkhandi:n. Nqanek viniv-qape benøfakhán.’ Geté āv taoká! No nqáneq qategeavún. Khøuwa eqeieqei mõndøndáp. 28 Tát! Qakeza iz vø-eqá!”

Yaq yan-te nqo:go, manqat ndofakhán. Av qane-ein nqægo, “No nõkeza iz, mõe-eqá. Yaq no nangó qatø-eqá.”

29 Ezoqa ewaqape, ta manqei-te ndøgo giwaniapam neka nqanek manqat vøyogem, nøme āv gini-einim nqægo, “Ndand ndønqøðz.” Geté nøme gi-einim, “Enzol ezoqam, manqat mbo-ein.”

30 Yaq Yesu gendo-ein, “Manqat nqanek, yan-te qandovis, ambá av nqægo, no zapayā qane-manqatām. Geté zo zapayā qane-manqatám.

31 Ndakin Mbumbukiam manqei-qape ezoqam gégevezó, neka ndego manqei-qape kawa ezoqam, Saitan, vø-ogiu. 32 No manqei-qape-te nqægo, ti-eqanonam, yaq no ezoqa ewaqape nókhatób, no-te.”

33 Yesu nqanek manqat ge-ein, tenezømás ndøgo, ndego ande āv kenénanim.*

34 Yaq ezoqa ewaqape gindu-einim, “Mozes-qa guguna manqat, ni qeiyogem, āv qaninømánd nqægo, Mesaya ndego miavmiav ndøyagát. Yaq ge qó, gekha zapá, qo av ndoqote-manqate nqægo, Ezoqam-ge Yo gēnanim? Neka gê, ndego Ezoqam-ge Yo, gekha ezoqām?”

35 Yaq Yesu gezø-qavøiu, “Waev, zo mokho-te khøuwa nøme khapémbá tøgoat. Zo ndakin waev zua nandazømbego, yaq waev-té qanø-okhó. Soqáin ndøgo, zo bøivun tøgutaz. Zapa ndøgo, gekha ezoqām ndego, bøivun-te tema, ndego gé-otevák, ande āv kenéma. 36 Ndakin waev zua ndøgó, zo namba. Yaq nakémbá, vø-unimanqatinim, nqanek waev, yaq até zó-a, vozó-waev-ezoqam-ēz.”

12:25 12:25 Met 16:25 12:27 12:27 Psa 6:3; 42:5; Met 26:38 12:32 12:32
 Zion 3:14 12:33 12:33 Zion 19:6 * 12:33 12:33 Ndøgo tene-ein, tae mutui-te
 ti-eqeinam, vøtøkewēm. 12:34 12:34 Psa 110:4; Isa 9:7; Dan 7:14 12:35 12:35
 Zion 8:12 12:36 12:36 Ef 5:8

Yesu nqanek manqa manqate qamømbøe-navøem, yaq gèwáv. Gèpeó, ezoqam-te.

Ezoqa kopoáv, Yesu unimanqatinteáv

³⁷ Yesu ezoqa ewaqape-qa bøi-te, umingiap matev vinivin-imba kopoáv gematønumam. Geté até ndøgó-a, ndigu unimanqatinteáv ndego. ³⁸ Nqanek matev tønefakhán ndøgo, Mbumbukiam-qa Manqat tåbete-unimanqatín, tege manqa vevezam ezoqam Aezaya gepeawam. Ndøgo áv qanemanqaté nqægo,

“Evézøza. Manqat ndøgo, ni qati-zømesimam, gekha ezoqā ndó-unimanqatin?”

Neka gekha ezoqā ndómatøvem, av nqægo, nqanek matev kandakanda, Mbumbukiam ndømatanām?”

³⁹ Ezoqa kopømba mbaín, Yesu gé-unimanqatiním. Taqa yaq-te, Aezaya manqat nøme áv gene-eín nqægo,

⁴⁰ “Mbumbukiam bøi møndøzø-gutám,

neka mbøni vøzøtok.

Yaq nakémbá, ndigu kopømba mbaín, bøi ti:qeivat

neka tiqa mbøni-te, kopømba mbaín, mokho timbo-ndapemat,

neka ndigu kopømba mbaín, no-te tinduzav, neka no ndigu vøe-khakheinøvēm.”

⁴¹ Aezaya nqanek manqat, Yesu me:-eín. Ndego é-møndo:qeív, av nqægo, Yesu iz kandambaqape ndøndáp.

⁴² Ezoqa kopoáv, ndigu Yesu unimanqatinteáv. Geté até Zu megetapak mokho-té-a, nøme møndø-unimanqatiním. Kopoáv. Geté ndigu gèkhonoumám. Ndigu manqat bavokho einiáv, av nqægo, Yesu-tē ginønøzáz. Zapa ndøgo, ndigu Felisi ezoqam-te møe ndøgoám. Soqain ndøgo, ndigu tiqa guligulim-te tizømbe-khafen. ⁴³ Ndigu iz kandakanda, ezoqam-te ndape-qa ndøgoám, ambá ndøgo, Mbumbukiam-te.

Ezoqa manqa ovøyam-te tø-ab, nqánek, Yesu-qa manqat

⁴⁴ Yaq Yesu sa manqa ndøyám. Av gene-eín nqægo, “Gekha ezoqām ndego, no nde-unimanqatinat, ndego ambá av nqægo, no mba ndø-unimanqatināt. Geté ndego até ndegó-a, no gendo-khofotan, nde-unimanqatínát. ⁴⁵ Neka gekha ezoqām ndego, no ndenømende, ndego até ndegó-a, no gendo-khofotan, nde-omété. ⁴⁶ No waev nogevún, nqanek manqei-qape-te. Yaq gekha ezoqām ndego, no nde-unimanqatinat, ndego bøivun-te sekemba géyageák.

⁴⁷ Gekha ezoqām ndego, noqa manqat ndeyoge, gete o-mba ndapeav ndøgo, no ndego manqa ovøyam-te nóveák. Zapa

ndógo, no ambá ta zapaya ndógo, tǝtegeavún, manqei-qape ezoqam manqa ovøyam-te tǝ-ab. Geté no ndigu khandi:zatqa noqeavún. ⁴⁸ Gekha ezoqām ndego, no ndesanqana neka noqa manqat o-mba ndapeav ndego, matev ndógó, ndego manqa ovøyam-te tǝve. Ndego vaev khǝuwa-te, manqa ovøyam-te, nqáneq qávé, manqat no nqæmanqate. ⁴⁹ Zapa ndógo, manqat ndógo, no qate-zǝmesimam, ndógo ambá av nqægo, noqa matavap-tǝ qando-fakhatǝ. Geté manqat, Tat nǝlvuát, ndego no gendo-khofotan, no gekha manqat banǝein neka ezoqa batǝ-zǝmesim. ⁵⁰ Neka no mǝtenǝtén, manqat ndógo, no manqa genǝ-lǝvua, tǝte-zǝmesim, zo khandi miavmiav zǝ-etoám. Yaq nakémbá, gekha manqát ndógo, no nqate-manqate, no áv qate-manqaté, av Tat genǝmbe-ein.”

13

Yesu ekeza paev ezoqam, zenda tokhotapak gezǝsunguz

¹ Pasova khǝuwa kandambaqape, avǝnín gagoám. Yesu é-mǝndǝ-otév, teqa khǝuwa mǝndǝ-fakhán. Ndego nqanek manqei-qape, avǝnín gé-iváv, Eve-te vǝwāv. Ndego kuku mbogoám, ekeza ezoqam-te, nqanek manqei-qape-te. Yaq ndakin ndego áv genezǝmás nqægo: Teqa kuku kandamba tantáv.

² Khagus, Yesu ekeza paev ezoqam namba, lou gilog, Zudas, Saemon Iskaliot-ge yo, nqova soqaqape matavap é-mǝndǝmbo-etoám, av nqægo, Yesu segembǝ-qambún. ³ Yesu mǝndǝ-otév, Eve matev ate ndægo, teqá zenda-tǝ genǝvé. Neka ndego mǝndǝ-otév, Mbumbukiam-tǝ gendowáv, neka yaq nango Mbumbukiam-te vǝvesǝz. ⁴ Yaq Yesu até gendego, lou loge-te geqotam, gǝ-itán, ndabua mumat gouzam, gǝkhofá, neka ndabua susu vuogim nonqo, bǝndim-te vǝlvǝen. ⁵ Qamǝmbǝeva ndógo, ndego ndis-te ibǝkha ndǝqǝuz, tegi paev ezoqam-qa zenda tokhotapak sunguzam vǝngaz, neka ndabua bǝndim-te qambo-lǝvǝetam, susu sasa zǝmbe-vuogim. ⁶ Yaq Saemon Pita-te gendowav, ngenek Yesu áv gembǝ-eín nqægo, “Evǝzǝza. Qo ezoqa kandambaqapé. Kopǝmba mbaín, noqa zenda tokhotapak toqosunguz.”

⁷ Yaq Yesu gembo-qavǝiu, “Qo ndakin mokho ndapeáv, matev no nqæmatǝnumit. Geté vaev-te ndǝqome-qatǝq.”

⁸ Yaq Pita gendo-ein, “Kopǝmba ùnime-mbaín, zenda tokhotapak toqonǝ-sunguz.”

Yaq Yesu gembo-qavǝiu, “No qoqa zenda tokhotapak sunguziav tǝgoat, yaq qo kopǝmba mbaín, noqe ezoqam toqo-goat.”

⁹ Yaq Saemon Pita gendo-qavøiu, “Evezøza! Av tægoat ndægo, yaq qo zenda tokhotapak mba qonø-sunguzák, geté até lou geagim nonqó-a neka kawa voqonø-sungúz.”

¹⁰ Yaq Yesu gendo-qavøiu, “Gekha ezoqām ndego, tekhakuam, teqa kha ate ndægo bæbæés. Ndego kha nango gésunguzák. Geté zenda tokhotapak mba ndøsungúz. Até zó-a, bæbæés. Geté ezoqa ewaqapé mbá.” ¹¹ Yesu é-møndæ-otév, gekha ezoqām ndego, sa temboqambun. Yaq nakémbá, av ge-ein nqægo, “Ezoqa ewaqapē mbā, bæbæés.”

¹² Yesu tiqa zenda tokhotapak gumusunguz, yaq ndabua mumat go-uzam, gekhofa, nqawa tène-úz, vōqom, ma geqo-tam ndøgo. Yaq gezøbevap, “Zo mokho mozombó-ndapem, no ndakin matev qazø-matønumat? ¹³ Zo no ‘Nømendim ezoqam’ neka ‘Evezøza’ zonø-akhayám. Yaq ndøgo qanimáv. Zapa ndógo, no unimanqatín, zoge nømendim ezoqám neka zoge Evezøzá. ¹⁴ No zoge Evezøza neka zoge nømendim ezoqam nqægo, zenda tokhotapak qazø-sunguzat, yaq até zó-a, zo yaqyaq-a zenda tokhotapak zósunguzumát. ¹⁵ No matev mõtezømás. Yaq até zó-a, matev kopo zómatønumát, av no qazømbe-matanam. ¹⁶ No unimanqatín nqazø-manqate. Sasae ezoqam, ekeza kawa ezoqam géløvuák. Neka u-anim, ma géløvuák, ndego ezoqam, ma gende-khofotav. ¹⁷ Ndakin zo mõzøte-zøtéz, taqa yaq-te. Zo āv tøne-matanám. Yaq zo khanakhanakh-us zógoát.

¹⁸ No ambá av nqægo, zo ezoqa ewaqape nøte-manqatē. No mõtenøtén, ndigu ezoqam, no qævevesam. Geté manqat ndøgo, Mbumbukiam-qa manqat-te nqapeawap, tåbete-unimanqatín, av qæ-ein nqægo, ‘Ndego ezoqam, lou namba qatilogat, sègenø-qambún.’ ¹⁹ Ndakin, nqanek matev fakhaneav ndøgo, no é-ndøtezømastét, taqa yaq-te. Yaq matev tøfakhan, zo tøne-unimanqatiním, av nqægo, no ndégo.

²⁰ No unimanqatín nqazø-manqate. Gekha ezoqām ndego, ezoqa nøme tekhato, ndego no qatøndo-khofotav, ndego no ndøkhatómb. Neka gekha ezoqām ndego, no tekhatomb, ndego ndégo tékható, ma no gende-khofotan.”

Yesu tegi paev ezoqam ge:zømas, av nqægo, ezoqa kopo segembø-qambun

(Met 26:20-25; Mak 14:17-21; Luk 22:21-23)

²¹ Yesu nqanek manqat gumu-ein, yaq ndego mbøni mbová. Yaq ndego manqat ndaføyamba zø-eín, av nqægo, “No unimanqatín nqazø-manqate, zo ezoqa kopo segenø-qambún, neka no qaqa ezoqam-qa zenda-te vøvē.”

22 Yesu-gi paev ezoqam, nqanek manqat giyogem, yaq sègewambám. Gò:bevøpém, ndego gekha ezoqām mé:manqate. 23 Ndego paev ezoqa nøme, Yesu kuku qambogoam te-te, ndego Yesu avønin-té geqotám. 24 Yaq Saemon Pita, bøi mba mbokhouwá, av nqægo, “Qombøébevāp, nandev. Gekha ezoqā mé:manqate?”

25 Yaq ndego paev ezoqam, Yesu-té genøsiná, vømbøbevap, “Evézøza. Gekha ezoqām qoté-manqate?”

26 Yaq Yesu gendo-qavøiu, “No lou mbewat, yaf-té qatúqoqóm. Yaq gekha ezoqām ndego, tæmbo-etoam, ezoqam ndégo.” Yaq Yesu até gendego, yaf-te lou mbewat vøuqoqom, Zudas, ndego Saemon Iskaliot-ge yo, sasa mbo-etoam.

27 Zudas nqanek lou mbewat gendap, yaq Saitan mu-ón, teqa mokho-te.

Yaq Yesu āv gembøe-eín nqægo, “Matev ndøgo, qo matanam-qa ndoqogo, nakhamas-té qanøgó.”

28 Ndigu ezoqa nøme, lou loge-te giqonavam, ndigu mokho ndapeáv, gekha zapā Yesu nqanek manqat gembo-ein. 29 Ezoqa nøme āv gini-matavupám nqægo: Yesu Zudas loge gigiap wi-qa yaq-te abembøe-eín, tiqa khøuwa kandambaqape nonqo, o gigiap-av ezoqam moni etoam-qa yaq-te abembøe-eín. Zapa ndøgo, moni ndégo tembo-kewagám. 30 Zudas nqanek lou mbewat ge:ndap, yaq até gendego, bavokho vøfakhan. Ta khøuwa-te ndøgo, lová.

Yesu guguna manqat ndakinak gezø-løvua

31 Zudas ge-ivav, gewav, yaq Yesu āv gene-eín nqægo, “Ndakin Ezoqam-ge Yo, iz kandambaqape ndøndáp. Neka te mokho-te, Mbumbukiam iz kandambaqape vøndáp. 32 Mbumbukiam Ezoqam-ge Yo-qa mokho-te, iz kandambaqape tendap, yaq ndego até Ezoqam-gé Yó-a, iz kandambaqape mbó-etoám. Unimanqatín, ndego iz kandambaqape, avønin é-ndømbo-etoám. 33 Nogi nakheis. No ndakin khøuwa khapímbá, zo namba tøtegoat. Zo no ambá ndøzønømbe-vawém. Geté, av Zu megetapak qazømbe-ein, no zo manqat kopó, āv tæzømbé-eín, ‘Zo kopømba mbaín tozotøndoza, ma no nqatema.’

34 No zo ndakin guguna manqat ndakinak nøzø-løvua. Manqat nqáne: Zo kuku yà bezøgó, yaqyaq-a. Av no kuku qanømbe-goam zo-te, yaq até zó-a, zo kuku āv tabezømbe:gó, yaqyaq-a. 35 Zo kuku tøzøgoat, yaqyaq-a, yaq ezoqa ewaqape segézøté, av nqægo, zo nogí paev ezoqám.”

*Yesu Pita gembo-vøndøyam, ndego teqa yaq-te to-nawam
(Met 26:31-35; Mak 14:27-31; Luk 22:31-34)*

³⁶ Saemon Pita Yesu gembobevap, “Evézøza. Gê, qo ãkhoqotéma?”

Yaq Yesu gembo-qavøiu, “No ma nqatema, qo ndakin kopømba mbain, toqonøndo-paev. Geté vaev-te, qo qonøndópáev.”

³⁷ Yaq Pita gembobevap, “Evézøza, gekha zapá, no kopømba mbain ndøgo, qo ndakin tøtaqando-paev? No notónaním, qo zapaya.”

³⁸ Yaq Yesu gendo-qavøiu, “Gê, qo unimanqatín qotónaqaním no zapaya? Áv taoká. No unimanqatín nqataqamanqate, kokolok naqanøká gé-ogeayák. Qo noqa yaq-te, ndòqotøkhæ-nawám. Misiká toqoto-nawam.”

14

Mbumbukiam-te, nakhoa Yesu

¹ Yaq Yesu manqat nøme gezø-ein, “Zo mbøni bezøvã. Geté zo Mbumbukiam zó-unimanqatiním. Neka até no-á, vø-unimanqatinim. ² Noge Tat-qa khoev-te, kougiap kopoáv. Amba mbain tøgonin, no av nqægo ambá nøzømbé-einák. Yaq no tøtemá ndøgo, zo khoev nomøzø-khakheinám. ³ No tænav ndøgo, khoev vømøzø-khakheinām, yaq nango ndøtøndoveséz, zo vøekhatøb, nøkezan-te. Yaq até zó-a, tønégó, ma no tøtegoat. ⁴ Zo nakhoa møzøte-zøté, ndøgo ndølowe, ma no tøtema.”

⁵ Yaq Tomas gembobevap, “Evézøza, ni nøtenateáv, ma qo toqotema. Gê, ni nakhoa áv khatínøtên?”

⁶ Yaq Yesu gembo-qavøiu, “Nakhoa, nó. Neka unimanqatin, nó. Neka khandi, nó. Ezoqa no mokho-te mbá, gindúzáv, atema Tat-te. Nakhoa nøme mbain. ⁷ Zo no qazøte-zøtez, yaq zo até nogé Tát-a, ndøzøte-zøté. Até ndakín-a, zo møzøte-zøté ndego. Neka zo ndego møzo-ometám.”

⁸ Yaq Filip gembo-ein, “Evézøza. Ni ambá Qave qotinømandín. Ság, nqanek.”

⁹ Yaq Yesu gendo-qavøiu, “Fílip. No nupøkhán mbá, zo namba nqaziyage. Yaq gê, qo no gategateáv? Gekha ezoqām ndego, no genømend, ndego Tat ndø-omét. Gekha zapá, qo no ndoqonø-manqate, av nqægo, ‘Ni ambá Qave qoti-nømandín?’ ¹⁰ Gê, qo unimanqatinteáv, av nqægo, no Tat-qā mokho-tē qatu:gū neka ndego Tat, no mokho-tē gunu:gū? Manqat ndøgo, no nqazø-manqate, no ambá av nqægo, nøkeza matavap-tē qatø-manqatē. Geté Tat mu:sasaeát,

ndego noqa mokho-te ngu:gu. ¹¹ Zo no vò-unimanqatiním, no zo av nqazømbe-manqate nqægo, no Tat mokho-tē qatu:gū, neka ndego Tat, no mokho-tē gunu:gū. Geté zo nqanek manqat unimanqatinteav tōgoat, zo tōzõté-unimanqatiním ndógo, no matev nqæmatanam. ¹² No unimanqatín nqazømmanqate. Gekha ezoqām ndego, no nde-unimanqatinat, ndego matev āv gené-matønumát, av no nqate-matanam. Unimanqatín. Matev ndøgo, tematønumat, ndømø-løvuám, av matev no nqate-matanam. Zapa ndógo, no Tat-té qatómá. ¹³ Yaq gekha matēv ndøgo, zo noqa iz-te tozo-viømemat, no ndæmatønumát. Yaq ndógo, Yo mokho-te, Tat-qa iz tåbete-eqawát. ¹⁴ Unimanqatín. Gekha matēv ndøgo, zo noqa iz-te tozotøndo-viømemat, no ndæmatønumát.”

Yesu manqa mbusa geve, Nqova Mbomambaqape tendokhofotav

¹⁵ Yaq Yesu manqat nøme gezø-ein, “Zo kuku tōzøgoat no-te, yaq zo noqa manqa løvuat manqat ndòzombo-pavát. ¹⁶ No Tat ndæmboviám. Yaq ndego zo tøke ezoqam nøme zó-etoám. Yaq ngenek zo namba mé:yagát, miavmiav. ¹⁷ Ngenek tøke ezoqam, Nqova Mbomambaqapé. Ndego unimanqatin manqat mba ndømanqaté. Manqei-qape ezoqam, kopømba mbain, tindafem. Zapa ndógo, ndigu ndego ometupáv neka ndego zøtezateáv. Geté zo ndego mōzøte-zøtéz. Zapa ndógo, ndego zo namba me:gó neka zo mokho-te até gú:goát.

¹⁸ No tænav, no ambá av nqægo, zo andē loundik me nøtézuavāz. Geté no nango ndøtøndoqaván, zo-te. ¹⁹ Khapé gé:auwamák. Yaq manqei-qape ezoqam no nango génømendamák. Geté zo no ndòzo-nømendát. Zapa ndógo, no tæyagat, yaq até zó-a, zo ndòzoyagát. ²⁰ Ta khøuwa-te ndøgo, zo tōzõté-zøtéz ndógo, no Tat-qā mokho-tē qatu:gū neka zo no mokho-tē qazotu:gū neka no zo mokho-tē qatu:gū.

²¹ Gekha ezoqām ndego, noqa guguna manqat te-ewagat neka vømbópavāt, ezoqam ndégo, kuku ndømbogo no-te. Neka gekha ezoqām ndego, no-te kuku ndømbogo, noge Tat kukú te-te. Neka até nó-a, kukú te-te. Neka no ndego, nøkezan-qa yaq-te, nombó-vøndøyám.”

²² Yaq Zudas gembo-ein, (ngenek Zudas teoká ndego, Zudas Iskaliot), “Evézøza, gekha zapá, qo ni qakezan-qa yaq-te toqoni-vøndøyam, getē manqei-qape ezoqam qozø-vøndøyamák?”

²³ Yaq Yesu gembo-qavøiu, “Gekha ezoqām ndego, no-te kuku tømbogoat, ndego noqa manqat o-mba mbøéndapát.

Yaq noge Tat kuku mbógoát te-te. Yaq ni nitøndú-niáv, te namba vótíqōm. ²⁴ Geté gekha ezoqām ndego, kuku mbain tōgoat no-te, ndego noqa nōmendim manqat, o-mba gó:ndapeák. Nqanek manqat zo nqazoyoge, ndōgo ambá av nqægo, nōkeza manqāt, geté ndōgo Tat-qá manqát, ndego no gendo-khofotan.

²⁵ No nqanek manqat, tæzōmbe-eín ndōgo, ate av-té, no zo namba nqate:go. ²⁶ Ndego tōke ezoqam, Nqova Mbo-mambaqape, ndego Tat noqa iz-te tendo-khofotav zo-te, ndego zo matev ate ndægo gé:zōmesimát neka matavap vōzō-mboqoyāt, manqat ate ndægo, no qazō-manqatam.

²⁷ No mbōni bōiv matev nōzō-iváv zo-te. Noqá mbōni bōiv matév. Mbōni bōiv matev ndōgo, tæzō-etoam, viní. Av taoká, av manqei-qape ezoqam ndizōmbe-etoam. ²⁸ Zo manqat mōzonō-yogém, no qazō-ein, av nqægo, 'No nōmá. Geté no nango ndōtōndo-veséz zo-te.' Zo amba kuku tōzōgonin, no-te, yaq zo ambá khanakhanákh, no Tat-te nqæma. Zapa ndōgo, ndego no mōndō-lōvumbám.

²⁹ Matev okhokho-té qanófakhán. Geté no ndakin é-bazōmbe-eín. Yaq matev tōfakhan ndōgo, zo tōne-unimanqatiním. ³⁰ No zo namba, manqat kandakanda nōme nómanqateák. Zapa ndōgo, nqanek manqei-qape-ge megeat ezoqam, Saitan, ngégeav. Ndego kopōmba mbain, no tetōmbuno. ³¹ Geté manqei-qape ezoqam, tīabiti-zōtéz, av nqægo, no kukú Tat-te. Yaq nakémbá, no matev ate nqægo, āv tōtégót, av ndego no manqa genōmbe-lōvua.

Mā. Bīziniáv. Nqane manqei bīzi-ivōvém."

15

Yesu ndego waen táe, ni tangtáng

¹ Yesu tegi pæv ezoqam, manqat nōme, āv gezōmbe-eín nqægo, "No unimanqatin waen táe, neka noge Tat, waen khae keoge ezoqám. ² Gekha tāng ndōgo, no-te nqago, nanga vi:mav ndōgo, ndego géqóg. Geté tang ndōgo, nanga qavi:matun, tang-qasis qapakhapakhawamin, gēmōkuiamín. Ndego tenegoatún ndōgo, yaq tang ndōgo, tábete-eqeieqei neka nanga kopoav betēviam. ³ Zo mōzo-eqeieqei-éz. Noqa nōmendim manqat mokho-té, zo qate-zōmesimam, tōzōte-eqeieqei-éz. ⁴ Zo no mokho-te até vōugú, yaq no zo mokho-te oskia nōtúgoát. Tang kopōmba mbain, ekezan mba nanga tōviam, geté tae-te tōbunōzupit. Zo até kopó. No mokho-te goneav tozogoat, zo kopōmba mbain, mokho tōzōfakhan.

⁵ No waen taé, neka zo tangtáng. Gekha ezoqám ndego, no mokho-te tu:goat neka no te mokho-te vótúgoāt, ndego mokho kandambá tømbo-fakhan. Zo no namba bunøzeav tøgoat, zo matev-qase kopømba mbain, tozo-matønumat. ⁶ Gekha ezoqám ndego, no mokho-te goneav tøgoat, ndego ande tang soqaqape me mé:-ogím, vókakavøēm. Tangtang av nqægo gémøvøyám, gøinam-te sasa mónqagím, vólønqotám. ⁷ Zo no mokho-te ate tozotugoat neka noqa manqat zo mokho-te ate vøugoāt, yaq gekha matēv ndøgo, zo poev tøzøgoat, vøviømemát, yaq zo ndòzo-upøgimát. ⁸ Zo mokho kandamba tøzø-fakhanam neka ta mokho-te tøzøte-zømas, av nqægo, zo nogí paev ezoqám, noge Tat iz kandambaqape ndøgo tenéndáp. ⁹ No kuku zo-te, āv qanømbegó, av Tat kuku ndømbøego no-te. Zo até vøugú, noqa kuku matev mokho-te. ¹⁰ Zo noqa manqa løvuat manqat, o-mba tozoto-ndapat, yaq zo noqa kuku matev mokho-te oskia ndòzotu:-goát, ate av-té, no Tat-qa manqa løvuat, o-mba nqato-ndape, neka no teqa kuku matev-te oskia nqatu:gu. ¹¹ Nø zo nqanek manqat, tæzømbe-manqaté ndøgo: Noqa khanakhanakh zo mokho-te tåbetegó neka zoqa khanakhanakh tåbezømbe-tøtøvøyám.

¹² Noqa manqa løvuat nqáneek: Zo yaqyaq-a kuku āv tåbezømbe:gó, av no kuku nqanømbegø zo-te. ¹³ Ezoqa zifuap-te kuku kandambaqape tømboagoat, yaq ekeza yage sa tenqonqotav, ti zapaya, teqa kuku matev, ùnime:-løvúám, kuku matev ate ndægo. ¹⁴ Zo nogí nøfuáp, zo manqat tozombo-pavat, no nqazø-løvuat. ¹⁵ No zo ndakin sasae ezoqam, sekemba nøzø-akhayamák. Zapa ndøgo, sasae ezoqam mè:zøtezák, ekeza kawa ezoqam, ande gekha matev me mé:gō. Geté no zo nøfuap nøzø-akhayám. Zapa ndøgo, manqat ate qægoam, Tat-te qæ-ewagam, no zo møte-zømesimám. ¹⁶ Zo ambá av nqægo, no zo zoveatønēm. Geté zo no nøvevesám. Neka no zo tøte-abám ndøgo, zo mokho kandambaqape tåbezømbe-fakhán. Yaq ta mokho ndøgo, ate nonqo tåbetegót. Yaq gekha matēv ndøgo, zo Tat noqa iz-te tozombo-viømemat, ndego segezø-etoumát.

¹⁷ Noqa manqa løvuat manqat zo-te nqáneek: Zo kuku yå bezøgó, yaqyaq-a.”

Manqei-qape ezoqam, Yesu-gi paev ezoqam gésanqabat, ate av-té, Yesu gi:sanqawam

¹⁸ Yaq Yesu manqat nøme gezø-ein, “Zo manqei-qape ezoqam tisanqabat, yaq zo manqa matev nqawá qanø-eimimát, av nqægo, ndigu bugukhokhof no mo:sanqambám. ¹⁹ Zo

amba manqei-qape-gi tozogonin, yaq manqei-qape ezoqam, ambá kuku zōgonin zo-te, ate av-té, ekeza ezoqa nōme-te, kuku ndōzōmbe-go. Geté zo manqei-qape-gí mbá. No nōvevesám zo, nqanek manqei-qape-te. Yaq nakémbá, ndigu manqei-qape ezoqam, zo gèsanqazá. ²⁰ Gèmbō-mataváp. No āv qazōmbe-eín nqægo, ‘Sasae ezoqam, ekeza kawa ezoqam gélvúák.’ Ezoqa no ngenōgim ginōgoam, yaq ndigu até zó-a, ngenōgim zōgoát. Neka ezoqa, noqa nōmendim manqat gi-upōgimam, yaq até zoqá nōmendim manqát-a, ndō-upōgimát. ²¹ Ndigu zo nqanek matev ate ndægo, no zapayá gizōmbé-matōnumát. Zapa ndōgo, ndego ezoqam, no gendo-khofotan, ndigu zōtezateáv. ²² No okhoeav tōgonin neka no ndigu manqat einiav vōgonin, ndigu manqa-zapazapa ambá mbaín sègegonin. Geté no mōegeavún neka no ndigu manqat vōzō-ein. Yaq nakémbá, ndigu kopōmba mbaín ti-einim, av nqægo, ‘Ni manqa-zapa-ūs mbā, zapa ndōgo, ni nōtenateáv.’ ²³ Gekha ezoqām ndigu, no ndisanqana, ndigu até nogé Tát-a, ndisanqáwé. ²⁴ No ti mokho-te amba matev goneav tōgonin, av bugukhokhof ezoqa goneav qagoam, ndigu manqa-zapazapa ambá mbaín sègegonin. Geté ndigu noqa matev mōndō-qeivám. Geté até ndōgó-a, ndigu no sège-sanqambám, Tat namba. ²⁵ Geté nqanek matev tōnefakhán ndōgo, Mbumbukiam-qa Manqat tábete-unimanqatin, tiqa guguna manqat-te ndōpeawap, av nqægo, ‘Ndigu no khokhó sege-sanqambám. Mokho mbaín.’

²⁶ Ndego tōke ezoqam tendowav, no zo-te tōtōndo-khofotav, no Tat-te tægoat, ndego zo mé:zōmesimát, noqa yaq-te. Ndego tōke ezoqam, Nqova Mbomambaqapé. Ndego Tat-té gendowavín neka unimanqatin manqat mba ndōmanqaté. ²⁷ Neka ate zó-a, zo ezoqa noqa yaq-te vōzōté-zōmesimát. Zapa ndōgo, zo oskia zogoám no namba, no sasae ande qatengaz, atema ndakin.”

16

¹ “No zo nqanek manqat ndōgo tæzōmbe-manqaté, zoqa unimanqatin navōepōteav tåbezōmbegó. ² Zo Zu ezoqam-qa guliguli khoev-te, gizōmbé-khafeapát. Unimanqatin. Khōuwa ndōmō-fakház. Yaq ezoqa zo lōvōte-te ti-abumat, ndigu āv giní-matavupát nqægo: Ndigu Mbumbukiam-qā sasae ndōgōt. ³ Ezoqa matev av nqægo, zapa ndōgo tinígoném, ndigu no mè:zōtezák, neka até noge Tát-a, mè:zōtezák. ⁴ Geté no zo nqanek manqat tæzōmbe-manqatám ndōgo, ta khōuwa ndōgo timōfakhaz, yaq zo matavap nango tåbezōmbe-vesezú,

15:20 15:20 Zion 13:16 15:23 15:23 Luk 10:16 15:25 15:25 Psa 35:19; 69:4

15:26 15:26 Zion 14:26 16:2 16:2 Met 24:9; Luk 6:22; Zion 9:22 16:3 16:3

no ande gekha manqat me nōzōmbē-manqatam. No zo bugukhokhof manqat einiáv, taqa yaq-te. Zapa ndógo, ta khōuwa-te ndógo, no mðegoám, zo namba.”

Nqova Mbomambaqape-qa sasae-qa yaq-te

⁵ Yaq Yesu tegi paev ezoqam, manqat nōme gezø-ein, “No ndakin nōmá. Te-te ndégo tōtōmá, no ma gende-khofotan. Geté zo ezoqa kopo no-te bevøpøteáv av nqægo, ‘Gé, qo ākhoqotéma?’ ⁶ Zapa ndógo, zo mbøni zōvá, ta zapaya ndógo, no qazø-ein. ⁷ Geté no unimanqatín nqazø-manqate. Ndógo qanimáv zo-te, no tænav. Zapa ndógo, no okhoeav tōgoat, yaq ndego tōke ezoqam gendówavák zo-te. Geté no tænav, yaq no ndego notøndó-khofotáv zo-te.

⁸ Ndego tendowav, ndego manqei-qape ezoqam āv genézōmás nqægo: Tiqa matavap soqáin, manqa-zapa neka matev eqeieqei neka Mbumbukiam-qa manqa ovøyam-qa yaq-te. ⁹ Manqa-zapa-qa yaq-te, ndego te:zōmas: Manqa-zapa nqáneq, ndigu no unimanqatinteav ndógo. ¹⁰ Neka matev eqeieqei-qa yaq-te, ndego te:zōmas: Ezoqa Mbumbukiam-qa bøi-te, ta mokho-te ndógo tiní-eqeieqei-éz, no Tat-te tænav. Yaq zo nango zónømendamáq. ¹¹ Neka manqa ovøyam-qa yaq-te, ndego te:zōmas: Mbumbukiam ndego manqei-qape-ge megeat ezoqam, Saitan, manqa ovøyam-te mðndøvé. Ndego yaq-fia nqosøgeap, ndømøqeív.

¹² No zo-te manqat kandambá, manqa manqate-qa nqægo. Geté zo ndakin kopømba mbaín, mokho tozombobndapem. ¹³ Geté Nqova Mbomambaqape tendowav, ndego unimanqatin manqat mba ndemanqate, yaq ndego zo unimanqatin manqat-té genø-itúb, ate ndægo. Ndego ambá av nqægo, ekeza matavap-tē genø-manqatāt. Geté ndógo témanqatát, manqat ndógo te-ewagat. Neka ndego gé:zømesimát, megemege-te ndo:go, ande gekha matev me mó:fakhanām. ¹⁴ Ndego noqa iz ndø-eqatát. Zapa ndógo, manqat ndógo, zo te:zømesimat, no-té gé-upøgimát. ¹⁵ Matev neka bazaføgakh ate ndægo, noge Tat ndømbogo, ndógo noqá. Yaq nakémbá no qæ-ein av nqægo, manqat ndógo, ndego Nqova Mbomambaqape zo te:zømesimat, ndógo no-tē gē-upøgimāt.”

Yesu-gi paev ezoqam-qa mbøni vaev matev, khanakhanakh-té qamøzø-qambui

¹⁶ Yaq Yesu tegi paev ezoqam manqat nōme, āv gezømbē-eín nqægo, “Khōuwa khapémbá ngu:yoza, yaq zo no sekemba

zónømendēāk. Yaq taqa zita-te, khøuwa khapēmbā tu-ewabat, yaq zo no nqawa ndòzo-nømendām.”

¹⁷ Yaq ndigu ekeza paev ezoqa nøme gibond, “Nqanek gekha mokhō, ngenek av ginimbi-ein nqægo, ‘Khøuwa khapēmbā ngu:yoza, yaq zo no sekemba zónømendēāk. Yaq taqa zita-te, khøuwa khapēmbā tu-ewabat, yaq zo no nqawa ndòzo-nømendām.’? Neka ndøgo gekha mokhō, ge-ein av nqægo, ‘Zapa ndøgo, no Tat-tē qatōmā.’?” ¹⁸ Yaq ndigu nøme āv ginibondāt nqægo, “Nqanek manqat, ‘Khøuwa khapēmbā,’ ndøgo gekha mokhō? Ni zī:nøtenák, ngenek gekha mē:manqate.”

¹⁹ Yesu mōndæ-otév, ndigu ambá gembo-bevøpemín. Yaq ndego āv gezømbe-eín nqægo, “Gê, zo ndøgo tözøté-bondet, no av qazømbe-ein nqægo, ‘Khøuwa khapēmbā ngu:yoza, yaq zo no sekemba zónømendēāk. Yaq taqa zita-te, khøuwa khapēmbā tu-ewabat, yaq zo no nqawa ndòzo-nømendām.’?” ²⁰ No unimanqatín nqazø-manqate: Zo ndòzo-eivám neka mbøni vözóvā. Geté manqei-qape ezoqam, khanakhanakh zó-asótáv. Zo mbøni ndòzová. Geté zoqa mbøni vaev, segemø-qambuí. Yaq zo khanakhanakh mözó-asótáv. ²¹ Sævam gui-ovain, qakhantavin, ndugu mbøni mbovaín. Zapa ndøgo, tuqa nqosøgeap khøuwa mōndøndáp. Geté nakhasam geqomin, yaq ndugu nqosøgeap sekemba gembó-matavapák. Zapa ndøgo, ndugu khanakhanák. Nakhasam ndakinak ndøfakhán, manqei-qape-te. ²² Até zó-a, zo ndakin mbøni zøvavét. Geté zo nqawa ndæzømét. Yaq zo khanakhanakh mözó-asótáv. Yaq ta khanakhanakh ndøgo, ezoqa kopømba mbaín, zo ti:vibam. ²³ Ta khøuwa-te ndøgo, zo no sekemba zonó-bevapák. No unimanqatín nqazø-manqate. Gekha matēv ndøgo, zo Tat noqa iz-te tozombo-viømemat, ndego segezø-etoumát. ²⁴ Atema ndakin, zo Mbumbukiam-te noqa iz-te viimáv. Geté zo gèviám, yaq zo ndòzo-upøgimát. Yaq zoqa khanakhanakh, nøme mba tàbete-tøtvøyám.”

Yesu manqei-qape-qa bazaføgakh mōndøtokhóm

²⁵ Yaq Yesu tegi paev ezoqam, manqat nøme āv gezømbe-eín nqægo, “No zo manqat qazø-manqatam, yaya nözø-etæám. Geté khøuwa ndømø-fakház, yaq no zo yaya sekemba nözø-etæák. Geté zo Tat-qa yaq-te, manqat bavokhó sæzømbó-manqatát. ²⁶ Ta khøuwa-te ndøgo, zo Tat noqá iz-té qazonømbó-vi:mát. No einiáv av nqægo, Tat nō nombóvi:māt zoqa yaq-te. ²⁷ Zapa ndøgo, ndego Tat ekezan, kuku zo-te. Ndego kuku zo-te tømbegegó ndøgo, zo no-te kuku ndøzømbego neka vozō-unimanqatinim, av nqægo, no Tat-tē qatøndonāv.

28 Unimanqatín. No Tat-té qatøndonáv, manqei-qape-te vøefakhan. Yaq ndakin no manqei-qape nqawá qató-iváv. Yaq Tat-té qatóqaván.”

29 Yesu nqanek manqat gezø-ein, yaq ekeza paev ezoqam āv gimboe-einím nqægo, “Nqáe! Qo ndakin manqat bavokhó qotø-manqaté. Qo ambá av nqægo, yaya sekembā soqoni-etæ. 30 Ni ndakin møtinøtén, qo matev ate ndægo mòqote-qatéq. Até ezoqam-qá beváp-a, qo é-moqote-gateqín. Yaq ni nqánek qati-unimanqatinát, av nqægo, qo Mbumbukiam-té qoqotøndoqáv.”

31 Yaq Yesu gezø-qavøiu, “Ge zô, ndakin tozó-unimanqatinat? 32 Nqáe! Khøuwa nqágeav. Unimanqatín. Ndøgo møndø-fakhán. Yaq zo khokhó sozó-panqanimít. Zøkeza kha mba zøtéqeivít, yaq no sozó-nøuvøném. Geté no ambá av nqægo, nakhapūs sægō. Zapa ndøgo, Tat ngégō, no namba. 33 No zo nqanek tæzømbe-eín ndøgo: Zo mbøni bøiv tønégó, no mokho-te. Zo nqanek manqei-qape-te, viniv zo-eqawát. Geté zo anøzi ndøgó! Zapa ndøgo, no manqei-qape-qa bazaføgakh, møetømbuá.”

17

Yesu tegi paev ezoqam-qa yaq-te ge:guligulim

1 Yesu nqanek manqa manqate qamømbøe-navøem, yaq yan-té genøqán, manqat sasa ndø-ein, “Tát! Khøuwa iz møndøndáp. Qoge yo-qa iz vø-eqá, yaq yo qoqa iz betē-eqa. 2 Qo ezoqa ewaqape, teqá zenda-té qonø-áb. Yaq ndego khandi miavmiav bezømbē-etoam, ezoqam ate ngi-gu, ndego qoqombo-etoam. 3 Khandi miavmiav nqánek: Ezoqa qo gé-zøté. Unimanqatin Mbumbukiam qo qakhapús. Neka ndigu Yesu Keliso vøezøtēz, ndego qo qoqotøndo-khofotav.

4 No qoqa iz møe-eqá, nqanek manqei-qape-te. Sasae ndøgo, qoqonø-etoam tægo, mùtumukhóu. 5 Yaq ndakin, Tat, no nqawa qo namba tøtegoat, no iz kandambaqape nqawa vønø-etoám, av no oskia gategoam, qo namba, até ndøgó-a, manqei-qape khakheinøpøteav qagoam.

6 No nginik ezoqam møtezømás, qoqa yaq-te, ndigu qo manqei-qape ezoqam-qa mokho-te qoqo-vevesam neka no voqonø-etoam. Ndigu qogí ezoqám. Yaq qo mòqonø-etoám ndigu. Yaq ndigu manqat o-mba qambo-ndapém. 7 Ndigu ndakin møndæzøtéz, matev ate ndægo, no qoqonø-etoam, qo-té qandowáv. 8 Manqat ndøgo, qoqonø-etoam, møtezømás,

neka ndigu v̄ondapem. Ndigu m̄ondæz̄otéz, no unimanqatín qo-té qat̄ondonáv. Neka ndigu m̄ond̄o-unimanqatiním, av nq̄ægo, no qo qot̄ondo-khofotán.

⁹ No tiqa ndigu t̄otaqambe-vi:mít. No ambá av nq̄ægo, manqei-qape ezoqam-qá qataqambe-vi:mít, geté tiqa ndigu, no qoqon̄o-etoam. Zapa nd̄ogo, ndigu qogí ezoqám. ¹⁰ Ezoqa ate ngin̄ombi:gu, qogí. Neka ezoqa ate ngiqambi:gu, nogí. Yaq ti mokho-te, noqá iz me:-eqawát.

¹¹ No ndakin qo-té qat̄ogeáv. No manqei-qape-te sekemba nógoák. Geté ndigu, nq̄anek manqei-qape-te até gégoát. Tát! Qo mbomambaqapé, neka ezoqa n̄ome mbain, av qo ndoqote:go. No āv qataqambe-viám nq̄ægo: Qoqa iz bazaf̄ogakh-us mokho-te nd̄ogo, qoqon̄o-etoam, ḡez̄o-keogé, ndigu ezoqam. Yaq ndigu kopo mé:goát, ate av-té, qo neka no kopo nq̄azi:gu. ¹² No ti namba qatigoam, no qoqa iz bazaf̄ogakh-us mokho-te nd̄ogo, qoqon̄o-etoam, m̄ez̄o-kewagám. No eqeieqéi qaz̄o-kewagam. Ezoqa kopo khambuiwateáv. Sate nd̄ego t̄ote-khambuiú, av Mbumbukiam-qa Manqat q̄æ-ein, ndego te-ewan. Nq̄anek manqat t̄abete-unimanqatín.

¹³ No ndakin qo-té qat̄ogeáv. Geté nq̄anek manqat, no ndakin nq̄æmanqate, no manqei-qape-te zua nq̄ægo, no nd̄ogo t̄ote-manqaté, noqa khanakhanakh t̄abete-t̄ová, ti mokho-te.

¹⁴ No qoqa manqat m̄ote-z̄omesimám. Geté manqei-qape ezoqam, ḡesanqazá ndigu. Zapa nd̄ogo, ndigu manqei-qape-gí mbá, ate av-té, no nq̄ate:go, manqei-qape-gē mbā. ¹⁵ No n̄otaqá-viamák, av nq̄ægo, v̄ondo-up̄oz̄o, ndigu manqei-qape-te ngiyage. Geté no āv qataqambe-viám nq̄ægo: Ḡez̄o-keogé. Andé nq̄ova soqaqape v̄oe-ngiæz̄o. ¹⁶ Ndigu manqei-qape-gí mbá, ate av-té, no nq̄ate:go, no manqei-qape-gē mbā. ¹⁷ Qo v̄ondo-n̄oz̄oz̄ó, qakezan-te, ndigu ezoqam. Yaq ndigu bem̄o-uni-Mbumbukiam-gi-nakheis-ez. Unimanqatin manqát qande-n̄oz̄oz̄ó. Unimanqatin manqat nd̄ogo, qoqa manqat. ¹⁸ No ndigu manqei-qape-te, āv t̄ote-khofotáz, av qo no nq̄anek manqei-qape-te qoqot̄onde-khofotan. ¹⁹ No ti zapaya, n̄okeza kha, qoqá zenda-té qat̄óvé. No t̄otégoát nd̄ogo, yaq até ndigú-a, ekeza kha qoqa zenda-te t̄iabitivi-veém, neka unimanqatin qogi ezoqam b̄ego.

²⁰ No ambá av nq̄ægo, tiqa yaq-te mbā qataqambe-vi:mít, ndigu ndakin no namba ngi:gu, geté até tiqá yaq-té-a, ndigu tiqa manqat zapaya, no ti-unimanqatinim. ²¹ Tát! No āv qataqambe-viám nq̄ægo: Ndigu kopo betegó. Av qo no mokho-te nq̄oqote:go neka no qo mokho-te nq̄atu:gu, yaq até ndigú-a, ni mokho-té giabetu:gú. Yaq manqei-qape ezoqam,

tīabiti-unimanqatiním, av nqægo, no qo qotōndo-khofotān.
²² No iz kandambaqape nōzō-etoám, ate av-té, qo iz kandambaqape qoqonōmbe-etoam. Yaq ndigu kopo tīabitigú, ate av-té, qo neka no kopo nqazi:gu. ²³ No ti mokho-té qatu:gú neka qo no mokho-té qoqotu:gú. Yaq até ndigú-a, kopo betegó. Yaq manqei-qape ezoqam, tīabiti-unimanqatiním, av nqægo, no qo qotōndo-khofotān neka qoqa kuku ti-te, āv tōqambegó, av qo no-te kuku ndaqambe:go.

²⁴ Tát! No āv qanōmbe-poév nqægo: Ndigu ezoqam, no qonō-etoam, no namba nitígoát, no ande āv khatégoāt. Yaq ndigu tīabiti-qeivím, av nqægo, qo no iz kandambaqape qonō-etoám. Zapa ndógo, qo kuku é-mōndōqambe-goám no-te, nqanek manqei-qape khakheinōpōteav qagoam. ²⁵ Tat ndafōyamba-qape! Manqei-qape ezoqam, qo mē:zōtezák. Geté no qo mōtenōtén. Neka nginik paev ezoqam, mōndæzōtéz, av nqægo, no qo qotōndo-khofotān. ²⁶ No ndigu mōezō-ovōyám, qoqa yaq-te. Yaq no até nōzō-ovōemát. Yaq kuku matev ndōgo, qo no-te nqaqago, ti mokho-té qabezógó. Neka até nó-a, ti mokho-té qabatu:gú.”

18

Yesu gimōvōinam

(Met 26:47-56; Mak 14:43-50; Luk 22:47-53)

¹ Yesu nqanek manqat ate ndægo qamōmbōe-navōem, yaq ekeza paev ezoqam namba, Zelusalem taon sège-iváv, Kidlon kea vōmōtanqa. Yaq-keoqa ndōgo, khæe ndōgoám. Oliv tæe khæe. Yaq Yesu ekeza paev ezoqam namba, timō-óz ndōgo.

² Zudas, ndego Yesu sa gemboqambun, mōndæ-otév, nqanek khæe. Zapa ndógo, Yesu ekeza paev ezoqam namba, tinō-wambamín ndōgo. ³ Yaq ndakin Zudas tendowáv ndōgo, nakhag ezoqam neka Mbumbukiam-qa khoev vos keoge ezoqam vō-itub. Nginik, Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda neka Felisi ezoqam ndokhofotáz. Yaq ndigu nakhag gigiap neka mogenda neka lampa vōndō-upōgim, gigeavun.

⁴ Yesu é-mōndæ-otév, matev ate ndægo, te-te tōfakhanam. Yaq ndego sègendo-veáo, vōzō-ein, “Zo gekha ezoqā zombóvawet?”

⁵ Yaq ndigu gindu-qavōinam, “Ni Yesu nimbovawét, ndego Nazalet vemiaiv-ak.”

Yaq Yesu gendo-qavōiu, “Ezoqa nó.”

Zudas, ndego Yesu sa gemboqambun, mōndōgoám, ti namba.

⁶ Yesu nqanek manqat ge-ein, “Ezoqa nō,” yaq ndigu sègesináz, manqei-te vō-o:az.

⁷ Yaq Yesu nangó genøzø-beváp, “Zo gekha ezoqā zombóvawet?”

Yaq ndigu nqawa gindu-qavøinam, “Ni Yesu nimbovawét, ndego Nazalet-ak.”

⁸ Yaq Yesu gezø-qavøiu, “No mðezø-eín. Ezoqa nó. Av tægoat ndægo, no ndozonø-vawet, yaq nginik ezoqa nøme, vøzøták. Bèzáv.” ⁹ Yesu nqanek manqat tene-eín ndógo, manqat tåbete-unimanqatín, ndego bugukhokhof ge-ein, av nqægo, “Tát! No ezoqa kopo khambuiwateáv, ndigu no qoqonø-etoam.”

¹⁰ Saemon Pita, nakhag kaiya møndømbø-goám. Yaq ndego até gendego, segeliváz, Mbumbukiam-ge iziz ezoqam kandambaqape-ge sasae ezoqam, nakeamo gea vømbøkawa. Ndego sasae ezoqam, teqa iz Malkús.

¹¹ Geté Yesu Pita āv gembøe-eín nqægo, “Kaiya nandiv, nango vø-utáz, ma qoqotønde-livaz. Ge qð, ndoqo-matavap, no nqanek ibøkha khaqain-qape, no Tat genø-etoam, tæ-iz, nó-izāk? Av taoká. Bånø-íz.”*

Yesu Anas-te gi-ituim

¹² Yaq nakhag ezoqam neka tigi kawa ezoqam neka Mbumbukiam-qa khoev vos keoge ezoqam, até gindigonem, Yesu vø-møvøinam, sasa mboløvønem. ¹³ Yaq bugukhokhof Anas-té ginø-ituím. Ta viav-te ndøgo, Mbumbukiam-ge iziz ezoqam kandambaqape, Kayafas ndøgoám. Yaq ndego Anas, Kayafas-gé zimuí. ¹⁴ Kayafas ndégo, bugukhokhof Zu megetapak gezø-ein, av nqægo, “Qanimav ndøgo, ezoqa kopo tenanim, ezoqa ewaqape zapaya. Ambá ndøgo, ezoqa ewaqape tipakhaez.”

Pita Yesu-qa yaq-te bugukhokhof go-nawam

(Met 26:69-70; Mak 14:66-68; Luk 22:55-57)

¹⁵ Saemon Pita neka paev ezoqa kopo nøme, Yesu até gembopavát. Mbumbukiam-ge iziz ezoqam kandambaqape, ndego paev ezoqa nøme, møndæ-otév. Yaq Yesu Mbumbukiam-ge iziz ezoqam kandambaqape-qa khoev uta mokho-te gi-ituim, ndego namba me:-óz. ¹⁶ Geté Pita uta mboqog-té sogo-itán. Yaq ndego paev ezoqa nøme, nangó gendoveséz, mbasønakam manqat vømbø-ein, ndugu uta mboqog gumbo-kewagam, yaq ndugu Pita vømbøtak, vø-on. ¹⁷ Yaq mbasønakam ndugu, mboqog-te guoyam, Pita āv gembøe-eín nqægo, “Qo ngenek ezoqam-gé paev ezoqa nømé atoqogó?”

18:9 18:9 Zion 17:12 **18:11** 18:11 Met 26:39 * **18:11** 18:11 Ibøkha khaqain-qape, Yesu-qa nqosøgeap me:manqaté, ndego tendap. **18:14** 18:14 Zion 11:49-51

Geté Pita gembø-qavøiu, “Av taoká. No tegé paev ezoqám mbá.”

¹⁸ Ta lova ndøgo, sasae ezoqam neka vos keoge ezoqam, gøinam ndøløvutím. Zapa ndøgo, qozaq ndønqeivøém. Yaq gøinam gè-ogitøvém, kha vøqoqoutam. Yaq até Pitá-ya, ti namba vøewan, kha sasa ndøqoqoutam.

Mbumbukiam-ge iziz ezoqam kandambaqape Yesu gembø-sinøzam

(Met 26:59-66; Mak 14:55-64; Luk 22:66-71)

¹⁹ Yaq Mbumbukiam-ge iziz ezoqam kandambaqape, Yesu gembø-sinøzám. Tegi paev ezoqam neka teqa nømendim matev-qá yaq-té gembøebeváp.

²⁰ Yaq Yesu gendo-qavøiu, “No manqat ezoqa ewaqape-qá bøi-té qatø-manqatám. No oskia guliguli khoev vinivinimbaté neka Mbumbukiam-qa khoev-té qate-zømesimám, ma Zu ezoqam ate ndi:gu gi:pindumatun. No ezoqa khonoam-te zømesimáv. ²¹ Qo gekha zapá, no nqoqonø-sinøzam? Toqozø-beváp ndígu, noqa nømendim manqat gi-ewagam. Nqáe! Ndígu møndæzøtéz, av no qate-zømesimam.”

²² Yesu nqanek manqat ge-ein, yaq vos keoge ezoqa nøme, ndego avønin geyam, até gendego, Yesu loko vømbøtøkub, gembø-ein, “Qo Mbumbukiam-ge iziz ezoqam kandambaqape, manqat av nandægo mboqavøiwát!”

²³ Yaq Yesu gendo-ein, “Manqat ndøgo, qæ-ein, soqain tøgoat, yaq vøkhæ-nømand, taqa soqain-qa yaq-te. Geté manqat ndøgo, qæ-ein, unimanqatin tøgoat, yaq gekha zapá, no loko qoqonø-tøkub?”

²⁴ Yaq Anas Yesu Kayafas-té genø-khofotáv, ndego Mbumbukiam-ge iziz ezoqam kandambaqape. Yesu até gembø-løvøetám.

Pita Yesu-qa yaq-te, qamømbø-menas neka qamømbø-misika go:nawam

(Met 26:71-75; Mak 14:69-72; Luk 22:58-62)

²⁵ Pita ate av-té gøinam-te ge:yam, kha gøqoqoutumat, yaq ezoqa nøme åv gimbø-einím nqægo, “Gebá qo? Qo ngenek ezoqam-gé paev ezoqa nømé atoqogó.”

Geté Pita gò:nawám, gendo-ein, “Mbaín. No tegé paev ezoqám mbá.”

²⁶ Yaq Mbumbukiam-ge iziz ezoqam kandambaqape-ge sasae ezoqam kopo, ndego Pita gea gembokawa, tege ekeza ezoqam, gembø-ein, “Qo no andé møteqamékh, ndøgo khae-te.”

²⁷ Geté Pita nqawá genø:nawám.

Yaq ate av-té, manqat ge:manqatam, kokolok tündi-ogeá.

Yesu Pailøt-te manqa ge-ovøyam, ndego Lom gaman ezoqam (Met 27:1-2, 11-14; Mak 15:1-5; Luk 23:1-5)

²⁸ Yesu Kayafas-qa khoev-te gegoam, yaq qanaqanus lovølova-us, ndego Lom gaman ezoqam-qa khoev-té ginø-ituím. Geté ndigu Zu megetapak ozaneáv, khoev-te ndøgo. Zapa ndøgo. Soqain ndøgo, ndigu Mbumbukiam-qa bøi-te ande khavim-us me ti:goat, ndigu bawan vini-ak-qa khoev-te timø-oz, yaq kopømba mbaín vøgoåt, Pasova khøuwa kandambaqape-qa lou tilog.

²⁹ Yaq ta zapaya ndøgo, Pailøt bavokhó gendo-fakhán, vøzøbevap, “Ngenek gekha manqa-zapā zombó-qeivim?”

³⁰ Yaq gindu-qavøinam, “Nandev amba manqa-zapa goneav tøgønin, yaq ni ambá nitøndí-ndafemák qo-te.”

³¹ Yaq Pailøt gezø-ein, “Av tægoat ndægo, zo zøkeza ndøndafém, neka matev vømømbø-gonem, av zøkeza guguna manqat qæ-ein ndægo.”

Geté ndigu gimbo-qavøinam, “Nakhoa mbaín. Lom-qa khafeap ni takeáv, ni ezoqam løvøte-te tei-abumat.”

³² Nqanek matev tønefakhán ndøgo, Yesu-qa manqat tåbete-unimanqatín, ndøgo bugukhokhof ge-ein, ndego ande āv kenénaním.

³³ Yaq Pailøt nangó genø-ón, khoev mokho-te, Yesu vømbø-akha, vø-on. Yaq āv gembøbeváp nqægo, “Gé, qo Zu ezoqam-gé kawà?”

³⁴ Yaq Yesu gendo-qavøiu, “Gé, nandav bevap qoqá matavap-tē qandó-fakhate, ó, ezoqā nøme qá-ein, noqa yaq-te?”

³⁵ Yaq Pailøt gendo-qavøiu, “No Zu ezoqám mbá. Qo noqa zenda-te, qogi qakeza ezoqam neka Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda ndøveém. Ge qô, gekha manqa-zapa qómatanam?”

³⁶ Yaq Yesu gendo-ein, “Noqa Megeat Matev, ambá nqanek manqei-qape-tē qando-fakhatē. Amba nqanek manqei-qape-te tøndo-fakhanin, yaq nogi sasae ezoqam, ambá nøfe-qape ndøngazemín, no zapaya, yaq ezoqa ambá kopømba mbaín, no Zu ezoqam-qa zenda-te tiveemin. Unimanqatín. Noqa Megeat Matev, ambá nqānek qando-fakhatē.”

³⁷ Yaq Pailøt gembobevap, “Av tægoat ndægo, yaq ge qô, kawa ezoqām?”

Yaq Yesu gendo-qavøiu, “Nándav, av qo ndoqote-manqate. No kawá. No nqānek qateqán neka no nqanek manqei-qape-te nqānek qatefakhán, ezoqam unimanqatín manqat nøtézmás. Gekha ezoqām ndego, unimanqatín manqat-te tenøzan, ndego noqa manqat gé-ewagát.”

38 Yaq Pailøt gembo-ein, “Gê, unimanqatin manqat ākhanégo?”

*Pailøt manqa gevøovam, Yesu tae mutui-te titøkewem
(Met 27:15-31; Mak 15:6-20; Luk 23:13-25)*

Pailøt nqanek manqat ge-ein, yaq nqawa bavokhó genøfakhán, Zu ezoqam-te, vøzø-ein, “No teqa manqa-zapa qeiviáv. ³⁹ Zo møzøte-zøtéz. No zoqa Pasova khøuwa kandambaqape-te, ndimbula ezoqa kopo nøzø-nqonqotavín, av zoqa poev ndægo. Yaq ndakin zo gekhā zøpoev? No ngének qazø-nqonqotāv, ngenek Zu ezoqam-ge kawa?”

⁴⁰ Geté ezoqa ewaqape sùgumu-tøkúz, gindu-akhaemem, “Mbaín. Teoká nandev. Geté Balabas qónqonqotáv.” (Balabas, ndego pepen ezoqam ndøgoám.)

19

¹ Yaq Pailøt nakhag ezoqam, Yesu zui manqat zø-eín, yaq ndigu sasa ndøndafem, vømøzuim. ² Yaq ndigu nakhag ezoqam, gumbag fakiafakia-us ndø-ogeaném. Yaq kawa-té gimbøe-uzím. Andé kawa ezoqam-qá wawáq. Neka ndabua køkouk, kopømba ande av kawa ezoqam-qa ndabua ndægo, vømbø-uzim. ³ Yaq ndigu otøotam me:vewém. Gèzavín, manqat vømbø-einimin av nqægo, “Zu ezoqam-ge kawa, iké: qo-te,” neka loko vømbø-tøkubømemin.

⁴ Yaq Pailøt nangó genøfakhán, bavokho, ezoqa ewaqape vøzø-ein, “Nqáe! Yesu notøndó-itú, zo-te, zo vøzøté-zøtéz, av nqægo, no teqa manqa-zapa qeiviáv.”

⁵ Yaq Yesu gendo-fakhan, gumbag fakiafakia-us neka ndabua køkouk até gembøe-uzupám. Yaq Pailøt gezø-ein, “Ngé! Ezoqam ngének.”

⁶ Yaq Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda neka Mbumbukiam-qa khoev vos keoge ezoqam gi-ometam, ndigu āv gini-akhaemém nqægo, “Gèlaváo. Tae mutui-té qanø-tøkeó!”

Yaq Pailøt gezø-ein, “Zo ndøndafém, neka tae mutui-te vømø-tøkewem. Geté no, teqa manqa-zapa qeiviáv.”

⁷ Yaq Zu ezoqam nango gindu-qavøinam, “Ni guguna manqat nqanígú. Yaq ndøgo āv qane-eín nqægo: Nandev yà benaním. Zapa ndógo, ndego ekeza kha, Mbumbukiam-gé yo me:vewám.”

⁸ Yaq Pailøt nqanek manqat ge-ewag, ndego møe nøme mba mbøe-khouwév. ⁹ Yaq nangó genø-ón, khoev mokho-te, Yesu vømømbø-bevap, “Qo gekha manqei-āk?”

Geté Yesu manqa qavøiwateáv. ¹⁰Yaq Pailøt Yesu gembo-ein, “Gê, qo no-te manqa manqate geqambó-qasi? Qo àboqoteqatéq? No iz nqanøgó. Tønø-pøovat, yaq sænqonqotáq. Ø, tønø-pøovat, no qo tae mutui-té qatø-tøkéq.”

¹¹Yaq Yesu gendo-qavøiu, “Qo no-te matev-qase ambá qómatanamák, Mbumbukiam qo-te amba iz etopøteav tøgonin. Yaq nakémbá, ndego ezoqam, no qoqa zenda-te geve, teqa manqa-zapa møndø-løvuám, qoqa manqa-zapa.”

¹²Pailøt nqanek manqat ge-ewag, yaq ndego nakhoa-qa ndøváo, Yesu ande āv kené-nqonqotāv. Geté Zu ezoqam, āv gindi-akhaemém nqægo, “Qo nandev sa toqo-nqonqotav, yaq qo Siza-gé zifú mbá, ndego Lom kawa ezoqam kandambaqape. Zapa ndøgo, ezoqa av nde:manqate nqægo, no kawā, ndego Siza-gé qaqa ezoqám.”

¹³Yaq Pailøt tiqa manqat ge-ewag, ndego Yesu bavokhø genø-itú, yaq Pailøt manqa ovøyam qonam nonqo-te vøqom. Ta manqei ndøgo, Nandi Manqei mbo-akhayám. Iblu manqat-te, taqa iz Gabatá. ¹⁴Ta khøuwa-te ndøgo, Pasova gigiap khakheinam khøuwá. Yaq ndakin, ande āv khøuwa muín ndægó. Yaq Pailøt Zu ezoqam gezø-ein, “Ngé! Zoge kawa ezoqam ngének.”

¹⁵Geté ndigu gindu-akhaemem, “Yà belae. Yà belae. Tae mutui-té qanø-tøkeó.”

Yaq Pailøt gezøbevap, “Gê, no zoge kawa ezoqam, unimanqatín tae mutui-té qatø-tøkeó?”

Geté ndigu Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda gindu-qavøinam, “Ni kawa ezoqam kopo mba nigú. Sizá. Ezoqa nøme mbaín.”

¹⁶Taqa zita-te, Pailøt Yesu nakhag ezoqam-qá zenda-té genøvé, tae mutui-te bemø-tøkewem.

Yesu tae mutui-te gitøkewem

(Met 27:32-44; Mak 15:21-32; Luk 23:26-43)

Yaq nakhag ezoqam, Yesu gèndafém. ¹⁷Yesu tae mutui, ekezan mo:-eqatát, gemat. Taon ge-ivav, yaq ta manqei ndøgo temøfakhán, kawa-pakha manqei ndimbo-akhayam. (Iblu manqat-te, ta manqei-qa iz, Golgotá.) ¹⁸Yaq ndøgo, Yesu tae mutui-té ginø-tøkewém. Até ezoqa menas nømé-a, vøtøkebam. Nøme yáq ginø-tøkewém, neka nøme yaq vøtøkewem. Yesu livin-mbá gunu:-tøkewám. ¹⁹Pailøt manqat ndøpeawám. Yaq tae mutui-té ginø-tøkeém, Yesu-qa kawa gameva. Av qane-peaupám nqægo, “Ngenek Yesú. Nazalet vemiaiv-ák. Zu ezoqam-gé kawá.” ²⁰Manqat ndøgo, Iblu

manqat-té neka Latin manqat-té neka Glik manqat-té qanø-peaupám. Zu ezoqa kopoáv, nqanek manqat gigeve:mam. Zapa ndøgo, Yesu ma ge:tøkewam, qambaqapé mbá, taon-te. ²¹ Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda, nqanek manqat gigeveømem, yaq Pailøt äv gimboe-einím nqægo, “Qo manqat soqain soqo-peawám, qoqo-peawam, av nqægo, ‘Zu ezoqam-gē kawā.’ Qo äv qoté-peawám nqægo, ‘Ngenek ekezan ndø-ein, av nqægo, no Zu ezoqam-gē kawā.’”

²² Geté Pailøt gezø-qavøiu, “Manqat ndøgo, qæpeawam, até bepeawáp.”

²³ Ndigu nakhag ezoqam, Yesu tae mutui-te gumu-tøkewem, yaq teqa ndabua gëmøvøemém. Møvøyap foá. Yaq ndigu nakhag ezoqa foa, ezoqa kopokopo, møvøyap kopokopo ndø-upøgimát. Geté ndabua nøme ndøgo, gindapem, viní. Ta ndabua ndøgo, gevewat kopó. Sekeqapé. Potoføpøteáv. ²⁴ Yaq nakhag ezoqam yaqyaq-a gibond, “Nqanek ndabua sekeqape, bizi-keqagimém. Geté zí-otám. Nandi-qasis zinqagevemát. Yaq ziqeivím, ande gekha ezoqam me ndøndāp, nqanek ndabua.” Nqanek matev tønefakhán ndøgo, manqat ndøgo, Mbumbukiam-qa Manqat-te ndøpeawap, tåbete-unimanqatín, av qæ-ein nqægo, “Noqa ndabua nøme gè-etøomém neka ndabua sekeqape vøe-otømem.” Yaq nginik nakhag ezoqam, äv tinigoném.

²⁵ Yesu-qa tae mutui avønin-te ndøgo, tegu evo møndøyám. Até tugú namba qawán-a, neka Meli nømu, ndugu Klopas-gu zas, neka Meli nømu, Magdala vemiyav-ak, vøwanam. ²⁶ Yesu evo gu-omet, tege paev ezoqam namba guiyam, te-te kuku qambogoam, yaq ndego evo äv gumbøe-ein nqægo, “Evo, nandev ndakin qogé yó.” ²⁷ Yaq ndego paev ezoqam, äv gembøe-ein nqægo, “Nanduv ndakin qogú qavó.” Ta khøuwa-te ndøgo, ndego paev ezoqam, ndugu ekeza khoev-té genøkható.

Yesu ge:nanim

(Met 27:45-56; Mak 15:33-41; Luk 23:44-49)

²⁸ Yesu møndæ-otév, matev ate ndægo møndømukhóu, Mbumbukiam ma gende-khofotav, manqei-qape-te. Yaq ndego äv gene-ein nqægo, “No ibøkha naq nøpáp.” Nqanek manqat tene-ein ndøgo, Mbumbukiam-qa Manqat tåbete-unimanqatín, taqa yaq-te manqat qa-ein.

²⁹ Avønin-te ndøgo, waen khaqain-qape møndø-wuøyám. Yaq nakhag ezoqam, ndabua ndøndapém. Yaq waen-té

gunu-qqoném, Isop tae-te sasa ndòlvønemem, Yesu-qa tou-te vømbō-qantøvem. ³⁰ Yesu elavøqase ge-iz, yaq āv gene-eín nqægo, “Ndakin mùtumukhóu.” Yaq kawa sègevoá, vønanim.

Yesu totokha-te gikeqatøvem

³¹ Ta khøuwa-te ndøgo, Sabat gigiap khakheinam khøuwá. Yaq Zu megetapak poeveáv, ndigu ezoqam, tae mutui-te gitøkebupam, sekemba titøkebupat. Geté nakhamas-té gi-abenø-pakhaéz. Zapa ndøgo, nøme tøndopave, Sabat khøuwa kandambaqapé. Yaq ndigu Pailøt āv gimboe-einim nqægo, “Nginik ezoqam, tae mutui-te ngitøkebab, nakhag ezoqam bov bezømøkuí. Yaq ndigu nakhamas-té giabenø-pakhaéz, tae mutui-te é-bē-upøgim.”

³² Yaq nakhag ezoqam tizáv ndøgo, ndigu ezoqa menas, Yesu namba gi:tøkebupam, bov vømøzø-møkuí. Bugukhokhof ndégo, yaq getøkewam, tímbo-møkuimém, yaq ndego nøme, getøkewam, vømbō-møkuimem. ³³ Geté Yesu-te ginduzav, tikeogém ndøgo, ndego é-møndønanim. Yaq ndigu teqa bov møkuipøteáv. ³⁴ Geté nakhag ezoqa nøme, até gendego, Yesu-qa totokha-te, sumbianq vøe-keqatav. Yaq kouk neka ibøkha tøndo-qouvøém ndøgo.

³⁵ Ndego ezoqam, nqanek matev bøi ge:qeiv, emanqat ndøvotót. Emanqat ndøgo, gevotot, unimanqatín. Ndego møndæ-otév, ndego unimanqatin manqat mba ndømanqaté. Yaq ndego tene-eín ndøgo, zo tønne-unimanqatinim. ³⁶ Nqanek matev tønefakhán ndøgo, Mbumbukiam-qa Manqat tåbete-unimanqatín, av qæ-ein nqægo, “Bazag kopo gembónqoeák.” ³⁷ Neka manqat nøme āv qane-eín nqægo, “Ezoqa te-te ndégo tinø-kewagát, gikeqatøvem.”

Yesu manqei-pakha-te gi-eoeinam

(Met 27:57-61; Mak 15:42-47; Luk 23:50-56)

³⁸ Taqa zita-te, ezoqa kopo Pailøt-té genøwáv, Yesu-qa kha-qa yaq-te vømømbō-viam. Teqa iz Zoséf. Alimatea vemiav-ák. Ndego Yesu-gé paev ezoqá nømé. Geté khonoam-té genømbopavám. Zapa ndøgo, ndego Zu megetapak-qá møe ndøgoám. Yaq Pailøt sègemboták. Yaq Zoséf tenøwáv ndøgo, Yesu-qa kha tae mutui-te vømøndō-ndap. ³⁹ Até Nikodemús-a, ndego lova kopo, Yesu-te gemat, vøndōwav. Ndego tae etet sisip mbomømboma ndø-upatavún. Tae etet menas tøkuát, mel neka aloe. Tae etet kandambá. Ande āv 30 kilogrém ndægo.

⁴⁰ Ndigu ezoqa menas, Yesu-qa kha gèndapém, tae etet sisip mbomømboma namba, ndabua papaqa vøe-gutøvem, av Zu

ezoqam-qa matev qazømbe-goam, ezoqa manqei-pakha-te gi-
eoeinamin. ⁴¹ Ta manqei-te ndøgo, ma Yesu gi:laem, khæ
møndøgoám. Yaq ta khæ-te ndøgo, manqei-pakha mõndø-
ozám. Ndakinák. Ta manqei-pakha ndøgo, nandi giløotøzem,
bugukhokhof lõvøte ezoqa utøveáv. ⁴² Yaq ndigu Yesu-qa
kha timø-utøvémm ndøgo. Zapa ndøgo, ta khøuwa ndøgo, Zu
ezoqam-qá Sabat gigiap khakheinam khøuwá. Yaq khøuwa
nøme tøndopave, Sabat khøuwá, neka ta manqei-pakha ndøgo,
avønín qagoám.

20

Manqei-pakha-te, ezoqam mbaín

(Met 28:1-8; Mak 16:1-8; Luk 24:1-12)

¹ Yaq Sabat khøuwa qame-navøem, Sande qanaqanus
qænqøovat, até gupøistám, Meli Magdala vemiav-ak, manqei
pakha-té gunøwáv. Yaq tuqeív ndøgo, nandi-qape mboqog-
te go:tokavam, mbaín. Viní gizavám. ² Yaq matev guqeív
ndøgo, gètéit, Saemon Pita neka ndego paev ezoqa nøme, te-te
Yesu kuku qambogoam, vømøzø-ein. Av guzømbe-eín nqægo,
“Evezøza, manqei-pakha-te gu:goam, ezoqa mõndøndafém.
Neka ni nøtenateáv, ndego gekham-té gimøveem.”

³ Yaq Pita neka ndego paev ezoqa nøme, até gindigonem,
manqei-pakha-te vøzav. ⁴ Ndigu ezoqa menas, sùgumu-
bøitát. Geté ndego paev ezoqa nøme, nakhamas-té genøteít,
Pita vølvøvu, manqei-pakha-te ndøgo, é-vømøfakhan. ⁵ Yaq
nandi nqa mokho-te gemø-fakhanam, ndabua mba ndøqeív,
Yesu ge:gutavam. Geté ndego oneáv, mokho-te ndøugu.
⁶ Yaq Saemon Pita gefakhan, ndego ndaføyamba ndø-ón, man-
qei ozu mokho-te ndøugu, ndabua ndøgo, Yesu ge:gutavam,
vøqeív, qa-awam. ⁷ Até ndabua nømé-a, Yesu-qa kawa-
te qaløvøtupam, vøqeív. Ndøgo viní qaveám. Putøgiap
ndøveám. ⁸ Yaq até ndegó-a, ndego paev ezoqa nøme,
bugukhokhof go:fakhan, manqei ozu-te vø-on. Yaq matev
geqeív, ndego gè-unimanqatín, av nqægo, Yesu mõndø-
khandí:v. ⁹ Mbumbukiam-qa Manqat mõndø-eín, av nqægo,
ndego lõvøte-te ndøkhandí:v. Geté ndigu bugukhokhof
mokho ndapeáv, taqa yaq-te. ¹⁰ Yaq ndigu paev ezoqam,
khev-té ginøqaváz.

Yesu Meli Magdala vemiav-ak gembø-fakhan

(Met 28:9-10; Mak 16:9-11)

¹¹ Meli, ndugu Magdala vemiav-ak, manqei ozu bavokho
até go:goám. Gè-eivát. Gui-eivam, yaq manqei ozu mokho-
té gunø-fakhanám. ¹² Yaq ndugu, ma bugukhokhof Yesu-qa

kha qæveam, enzol ezoqa menas ndøzømét. Ndabua papaqamba ndø-uzupám. Nøme ndego, kawa-té geqotám, neka nøme ndego, mbage-te vøqotam. ¹³ Yaq ndigu Meli āv gimboe-bevøpém nqægo, “Ngólam. Qo gekham-qā qó-eivit?”

Yaq ndugu guzø-qavøiu, “Noge Evezøza-qa khatae, gèndapém. Yaq no nøtenøtenák, gekham-tē gimøveem.”

¹⁴ Yaq ndugu nqanek manqat gumu-ein, guqambun, Yesu mba mo:-omét, geyam. Geté ndugu matavapøteáv, av nqægo, ndego Yesū.

¹⁵ Yaq Yesu gumbobevap, “Ngólam. Qo gekham-qā qó-eivit? Qo gekha ezoqam-qā qóvawet?”

Ndugu até vøe-ein, ndego khae keoge ezoqám. Yaq gumboein, “Khanánqa, av qo khatae toqotendap-a, kopømbâ toqonøein, av nqægo, qo gekham-tē qonøve? Yaq no nømøndó-ndáp.”

¹⁶ Yaq Yesu gendo-ein, “Meli!”

Yaq guqambun, uni vøe-omet, ndugu ekeza Iblu manqat-te āv guni-ein nqægo, “Labúni!” Taqa manqa mokho, “Nømendim ezoqám.”

¹⁷ Yaq Yesu gemboein, “No kha naqanøká nøkhànáz. Zapa ndógo, no Tat-te qavigiáv. Zuá. Geté nogi nøfuap-té qanøqáv, manqat av nqægo vøzø-ein: No te-te ndégo tøtø-vesezét, ndego noge Tat neka zoge Tat, ndego noge Mbumbukiam neka zoge Mbumbukiam.”

¹⁸ Yaq Meli, ndugu Magdala vemiaav-ak, paev ezoqam-té gunøwáv, vøzø-ein, “No Evezøza no-omét.” Yaq ndugu manqat nøme vøzø-ein, av ndego manqat gumbøe-ein.

Yesu ekeza paev ezoqam gezøfakhan

(Met 28:16-20; Mak 16:14-18; Luk 24:36-49)

¹⁹ Ta khøuwa-te ndøgo, Sande khagús, paev ezoqa ate gi:goam, khoev mokho-té gunu:goám. Mboqog ate gi:goam gètøkøvemém. Zapa ndógo, ndigu Zu megetapak-qá møe ndøgoám. Yaq Yesu segezø-fakhán ndógo, ti mokho-te vø-itan, gezø-ein, “Sambí, zo-te.”

²⁰ Yesu nqanek manqat gumu-ein, yaq ndego teqa zenda neka totokha me:zømás. Yaq ndigu paev ezoqam, khanakhanakh kandambá gindapem, Evezøza gi-ometam.

²¹ Yaq Yesu nango āv gezømbe-ein nqægo, “Sambí, zo-te. Av no Tat gende-khofotan, yaq no zo āv tøté-khofosám.”

²² Yesu nqanek manqat guzumbu-ein, yaq até gendego, qozøqozaq zøkhambá, gezø-ein, “Nqova Mbomambaqape

vøndafém. ²³ Zo ezoqa tiqa manqa-zapazapa sa tözømbonavøemat, ndigu segezø-navøemát. Geté zo tiqa manqazapazapa navøepøteav tøgoat, tiqa manqazapazapa, até gezøgoát.”

Tomas manqa geqavotam, Yesu-qa yaq-te

²⁴ Ta khøuwa-te ndøgo, Yesu ekeza paev ezoqam-te gefakhan, yaq Tomas, iz nøme qaqaengeap gimbo-akhaemam, ndigu paev ezoqa tuelv, kopo nøme ndego gegoam, gè-ewawám.

²⁵ Yaq ndigu paev ezoqa nøme, Tomas gimbo-einim, “Ni Evezøza ni-ometám.”

Geté Tomas gezø-qavøiu, “No teqa zenda-te, ikuk nqa-nqa qeiviav tøgoat, neka nogi kokosov ta nqa-nqa-te watøzateav vøgoát, neka noqa zenda teqa totokha-te wazeav vøgoát, ma sumbianq gigenab, yaq no nözø-unimanqatinák.”

²⁶ Pula kopo-qa zita-te, paev ezoqa ate gi:goam, nqawá ginømváb, ta khoev mokho-te ndøugu. Até Tomás-a, vøugoam. Mboqog ate gi:goam gètøkøvupám. Geté Yesu sègefakhán, ti mokho-te vø-itan. Gezø-ein, “Sambí, zo-te.”

²⁷ Yaq Yesu Tomas áv gembøe-eín nqægo, “Qogi kokosov nqánek qonózáv, neka noqa zenda voqóqeív. Yaq qotøndévisí, qoqa zenda noqa totokha-te qotéwáz. Yaq qo qavotam matev sège-iváv. Geté vø-unimanqatín.”

²⁸ Yaq Tomas manqat sa nqánek ge-eín, “Noge Evezøza neka noge Mbumbukiam.”

²⁹ Yaq Yesu gembo-ein, “Qo toqtote-unimanqatín ndøgo, no qotenømend. Geté gekha ezoqám ndigu, no ndi-unimanqatinat, oskiá ndøgo, no nømendev tigoat, ndigu khanakhanakh mbá giabitigú.”

Zion nqanek emanqat gekha zapā gené-peawam

³⁰ Yesu ekeza paev ezoqam-qa bugug-te, umingiap matev nøme kopoáv gematønumam. Geté ta matev-qa yaq-te, manqat peawapøteáv, nqanek mbuk-te. ³¹ Geté manqat ndøgo, nqanek mbuk-te nqapeawap, tønè-peawáp ndøgo, zo tønè-unimanqatiním, av nqægo, Yesu ndego Mesayá neka ndego Mbumbukiam-gé Yó. Yaq zo nqanek manqat tozo-unimanqatinim, zo te mokho-te khandi zøténdapém.

21

Yesu ekeza paev ezoqa seven gezøfakhan, yaq ndigu zonga kopoav-qape gizømbe-ndap

¹ Taqa zita-te, Yesu ekeza paev ezoqam nangó genøzø-fakhán. Taibelias kewan-té. Matev áv qanefakhán nqægo:

² Saemon Pita neka Tomas, iz nøme gimbo-akhaemam Qaqangeap, neka Natanael, ndego Keina vemiav-ak, Gelili plovins-te ndøgo, neka ndigu Zebedi-gi nakhei menas neka Yesu-gi paev ezoqa menas nøme, namba me:goám.

³ Yaq Saemon Pita, ezoqa nøme gezø-ein, “No zonga nømó-khakhasám.”

Yaq ndigu gindu-qavøinam, “Qanimáv. Ni namba zí:tiním.” Yaq ti-ová ndógo, khagua-te vømøketab. Geté ta lova ndøgo, voe amba me:qeivupát. Zonga mbaín.

⁴ Yaq khøuwa gefakhatavun, Yesu ndøgeg-té geyám. Geté ndigu paev ezoqam matavapøtéáv, av nqægo, ngenek Yesū.

⁵ Yaq Yesu gezø-ein, “Nøfuap. Zonga møndøzømbé-ndap?”

Yaq ndigu gindu-qavøinam, “Mbaín. Ndapeáv.”

⁶ Yaq ndego āv gezømbe-eín nqægo, “Voe nandav, nakeamo zenda-té qanø-ogím, ma khagua nandøzømbe-bøyat. Yaq zo zonga ndøzømbendáp.”

Yaq ndigu āv tini-matønømém, av gezømbe-ein ndægo. Geté ndigu voe nango amba me:-itiím. Zapa ndógo, zonga khápumu-khouwéz.

⁷ Yaq ndego paev ezoqa nøme, Yesu kuku qambogoam te-te, Pita gembo-ein, “Evezøzá, ngenek.”

Yaq Pita ge-ewag, av nqægo, Evezøza ndøgō, ndego ndabua sekeqape ndøløvøén. Zapa ndógo, ndego ta ndabua sekeqape ndøgo, gò:khofá, ta lova ndøgo, zonga-qa givawat. Yaq ndego ibøkha-té genøbáf, vøtanqa, manqei-te vømøqa.

⁸ Geté paev ezoqa nøme, khagua-us gibøetam, ùnime-tokhotøvém, manqei-te. Voe zonga-us, sège-livavát. Ndigu qambaqapé mbá, gibøetam. Manqei avønín. Ande āv 100 kifigiáp ndægó.

⁹ Yaq giqa ndøgo, gøinam mba mo:qeivím, taq-te zonga vø:qoqoutøvupat neka flawa vø-abam.

¹⁰ Yaq Yesu gezø-ein, “Zonga nøme vøndo-upøzonám, nandiv ndakin gizømbe-ndap.”

¹¹ Yaq Saemon Pita, khagua-te, nangó genøketáo, voe manqei-te vø-iti. Zonga kandakanda kopoáv gizømbe-ndap. Ate gi:goam 153. Geté voe keqavøepøtéáv.

¹² Yaq Yesu gezø-ein, “Vøndozáv. Lou zólóg.” Ezoqa kopo bevøpøtéáv, av nqægo, “Qo gekha ezoqám?” Zapa ndógo, ndigu møe ndøgoném, neka ndigu é-møndæzøtéz, ngenek Evezøzá.

¹³ Yaq Yesu gøinam-té gendowáv, flawa neka zonga vøndø-upøzo, sasa zø-etoam.

14 Ndakin gèmbó-misiká, Yesu ekeza paev ezoqam-te gefakhanam, Mbumbukiam ndego lǽvǽte-te gendo-khandi:v, taqa zita-te.

Yesu Pita manqa gembó-lǽvua

15 Yaq ndigu lou loge qamezǽmbe-navǽem, Yesu Saemon Pita āv gembǽ-eín nqǽgo, “Sáemon, Zion-ge yo, qo kuku taqágo, no-te? Neka qoqa kuku matev no-te mǽndǽmǽ-lǽvu, nginik ezoqa nǽme-qa kuku matev no-te?”

Yaq Pita gendo-qavǽiu, “Evézǽza. Qo mǽqote-qatǽq, no poev nqanǽgǽ qo-te.”

Yaq Yesu gembó-ein, “Nogi sip nakheis, gǽ:zǽkefé.”

16 Yaq Yesu nangǽ genǽmbo-eín, “Sáemon, Zion-ge yo, qo kuku taqágo, no-te?”

Yaq Pita gendo-qavǽiu, “Evézǽza. Qo mǽqote-qatǽq, no poev nqanǽgǽ qo-te.”

Yaq Yesu gembó-ein, “Nogi sip, gǽzǽ-keogé.”

17 Yaq Yesu nangǽ genǽmbo-beváp. Ndakin gèmbó-misiká, gembó-ein, “Sáemon, Zion-ge yo, qo poev taqágo, no-te?”

Yaq Pita mbǽni mbová. Zapa ndǽgo, Yesu gèmbó-misiká, gembó-bevupam, av nqǽgo, “Qo no-te poev taqágo?”

Yaq Pita gendo-ein, “Evézǽza, qo matev ate ndǽgo mǽqote-qatǽq. Neka qo mǽqote-qatǽq, no poev nqanǽgǽ qo-te.”

Yaq Yesu gembó-ein, “Nogi sip gǽ:zǽkefé. 18 No unimanqatín nqataqa-manqate. Qo ezoqam ndakinak qoqotegoam, qo ndabua segim nonqo qakeza qolǽvǽnǽvemám, sasa qoqavín, ma taqambe-pǽovet. Geté toqo-lawaqape-eq, qo pingim qǽeqagím. Yaq ezoqa vini qǽlǽváz. Yaq ndǽgo tenǽ-itúq, qo ma okho poeveav ndoqotego.”

19 Yesu nqanek manqat ge-ein, tene-omát ndǽgo, Pita ande āv kenénaním neka ta mokho-te ndǽgo, ndego Mbumbukiam-qa iz ande āv kembǽé-eqā.

Taqa zita-te, Yesu Pita āv gembǽ-eín nqǽgo, “No qonǽndǽpáev.”

Paev ezoqam-qa yaq-te, te-te ndego Yesu kuku qambogoam

20 Pita gendoqambun, yaq ndego paev ezoqa nǽme ndǽ-omét. Ngenek gǽzǽpavám. Ezoqa ndǽgo, te-te ndego, Yesu kuku qambogoam, neka ndego Pasova lou loge-te, Yesu-qa savim-te go:vintavam, neka vǽmbǽbevap, av nqǽgo, “Evézǽza, gekha ezoqám ndego, qo sa teqaqambun?”

21 Pita ndego ezoqam ge-omet, yaq ndego Yesu āv gembǽbeváp nqǽgo, “Evézǽza, gemá ngenek? Av kenénaním?”

22 Yaq Yesu gembo-qavøiu, “No tønø-pøovat, ndego até teyaget, atema no vøtøndóqavān, yaq gē, ndøgo gekhā ndøgo, qo-te? Nqanek qoqá matév mbá. Qo soqonøndó-páev.”

23 Yesu nqanek manqat ge-ein, yaq ta zapaya ndøgo, Klisten ezoqa bawan mokho-te, manqat āv qane-panqavøém nqægo: Ndego paev ezoqam gēnanimāk. Geté Yesu manqat einiáv av nqægo, ndego gēnanimāk. Ndego sa nqánek ge-eín, “No tønø-pøovat, ndego ate teyaget, atema no vøtøndóqavān, gē, ndøgo gekhā ndøgo, qo-te?”

Vaev manqat, nqanek emanqat-qa yaq-te

24 Ndego paev ezoqam, teqa yaq-te Yesu nqanek manqat ge-ein, ezoqam ndøgo, nqanek emanqat ate nqægo gevotot neka vøpeawam. Ni møtinøtén, manqat ndøgo, ndego ge-ein, unimanqatín.

25 Yesu matev nøme kopoáv gematønumam. Ta matev vinivinimba ate ndægo, amba tøpeawapin, éisa, no nqæmatavap, manqei-qape-te, mbuk ate ndægo, ambá géløvuzuák.

Keliso-gi U-anim-qa Emanqat

Megeat Manqat-qase

Nqanek emanqat, Luk ndøpeawám. Ezoqa kopo ndégo, ibugukhokhof Luk mbuk Yesu-qa yaq-te, gepeawam. Ngenek Luk, mulømula etoam ezoqám. Ndego nqanek Keliso-gi u-anim-qa emanqat, Tiofilus-té genø-peawám. Geté ndego ezoqa ewaqape nonqo ndøpeawám, manqei-manqei ate nqægo.

Nqanek emanqat-te, Luk Keliso-gi u-anim-qá yaq-té genevototát, neka tiqa matev ate qægoam, gimatønumam. Nqova Mbomambaqape, Yesu-gi paev ezoqam, bazaføgakh zø-etoám, neka até ndigú-a, vøzø-etoam, ezoqa ewaqape, gi-unimanqatintam neka vømbøpavam. Yesu-gi paev ezoqam, ezoqa teqa manqat, bugukhokhof Zelusalem taon-té gini-zømesimám. Yaq ndigu ezoqam, tiqa manqat gi-unimanqatintam, ndigu taon neka vemivemiam nøme-té ginø-okhoám, neka Manqat Mbomambaqape, Yesu-qa yaq-te, Zu ezoqa nøme vøzø-vototupam. Yaq ezoqa nøme, manqei-manqei nøme-té ginø-okhoám, neka nqanek Manqat Mbomambaqape, Zu ezoqam neká bawan vini-ak, vøezømesimam. Yaq nqanek manqei vinivinimba-te, ezoqa nøme, Yesu ekeza khandi etoam nonqo ndøndafém, yaq Klisten bawan matev vøngazem.

Nqanek emanqat mokho-te, sapta 1 atema 12, Pita-za-qa yaq-té qane-manqaté. Neka sapta 13 atema 28, ndógo tønemanqaté, matev vinivinimba, Pol-za gimatønumam. Manqei nøme-te, Pol ge-okhoam, Luk møndøgoám, te namba. Yaq ta emanqat mokho-te nqanek, Luk äv gene-peawám nqægo: “Ni nimatønumám.” Ta emanqat nqánek: Kel 16:10-17, 20:5-21:18 neka 27:1-28:16. Emanqat nøme-te, ndøgo ekezan goneav qagoam, ndego äv gene-peawám nqægo: “Ndígu timatønumám.”

Yesu manqa mbusa geve, Nqova Mbomambaqape tendokhofotav

¹ Tiofilus. Khaiya mbomá, qo-te!

Ta mbuk ndøgo, no bugukhokhof qæpeawam, no tøtø-peawám ndógo, matev ate ndægo, Yesu gematønumam neka ezoqa vøezømesimam, ndego teqa sasae ande ge:ngaz, ² atema ta khøuwate ndøgo, Mbumbukiam yan-te vøkhato. Bugukhokhof, ndego Nqova Mbomambaqape mokho-te, tegi u-anim, manqa é-møndøzø-løvuá, ndigu bugukhokhof gevevesam. ³ Yesu tae

mutui-te gitøkewem, genanim, nango gendo-khandi:v, yaq ndego khøuwa foti mokho-te, gèfakhanumám ti-te, neka Mbumbukiam-qa Megeat Matev-qa yaq-te vøe-zømesimam. Ndego khøuwa kopoáv, áv gene-zømesimám nqægo: Ndego unimanqatin ndøkhandí:v. ⁴ Khøuwa nøme, Yesu ti namba ge-goam, ndego áv gezømbe-eín nqægo, “Zelusalem taon naqanøká ndø-ivøvém. Geté manqa mbusa ndøgo, av noge Tat ge:ve, tozombøé-kewagát ndøgo, no qazømbe-manqatam. ⁵ Zion, ndego ezoqa ibøkha iz, ibøkha-té genøzø-etoumám. Geté zo avønín, ibøkha iz, Nqova Mbomambaqapé qazøté-ndapém.”

⁶ Khøuwa nøme, Yesu-gi u-anim, te namba gi:møvab, ndigu áv gimbøe-bevøpém nqægo, “Evézøza. Eisa, qo ni Izlael ezoqam, ndakin megeat matev nqawa poqonimbí-etoám, penømakhaya, yaq ni nikeza ezoqam nimbø-kawaevtát?”

⁷ Yaq Yesu gezø-qavøiu, “Matev áv taoká, av ndægo, zo zøtèzøtèz, ta khøuwa neka viav, Tat ekeza poev-te gezav.

⁸ Geté Nqova Mbomambaqape zo-te tendovis, zo bazaføgakh zøndapém. Yaq zo nogi bøi vizu ezoqam zógoát, neka noqá u zóløozumát, nqanek Zelusalem taon-te, neka Zudia plovins-te ate ndægo, neka Samalia manqei-te, atema manqei-qape-qa vaev-te.”

Yesu yan-te geqavig

(Mak 16:19-20; Luk 24:50-53)

⁹ Yesu manqa manqate qamømbøe-navøem, yaq Mbumbukiam yan-té genø-eqeiú. Ndigu até ge-ometát, ge-eqanat, atema khaiya ozoz vømē-otan.

¹⁰ Tiqa bøi é-møndømø-føgøføgakhám, yan-te. Yaq nqáel! Tiqa avønin-te, ezoqa menas sègefakház. Ndabua papaqa ndø-uzupám. ¹¹ Yaq ndigu áv gizømbe-eín nqægo, “Gélili plovins-ak. Zo gekhá zówanet, yan ndozo-waomit? Ngenek Yesu, Mbumbukiam zo mokho-te gendaf, yaq yan-te vøqavig, ndego nqawa áv tendéqaván, av zo ndakin qazøte-ometam, yan-te geqavigat.”

Matias Zudas-qa iziz gendap

(Met 27:3-10)

¹² Yaq Yesu-gi u-anim, ta manqei poyat ndøgo, Oliv manqei poyat gimbo-akhaemam, gè-ivøvém, Zelusalem taon-te vøvesez. Yaq ta manqei pøyat-a, yaq Zelusalem, taqa atap khapémbá. Ande áv 1 kilomítá ndægó.

¹³ Zelusalem taon-te gimøfakhaz, yaq khoev ova kouwat-té ginøzáv, ma gipindumam. Ezoqam ngínik: Pita neka

Zion neka Zems neka Endlu neka Filip neka Tomas neka Batolomeu neka Metiu, neka Zems nøme, ndego Alfius-ge yo, neka Saemon, ndego Zelot ezoqam, neka Zudas, ndego Zems-ge yo. ¹⁴ Nginik møndø-møvøbumám, vøguligulimam. Até sakhéis-a, vøgoam. Neka até Melí-a, Yesu-gu evo, neka tegi emekheis, vøgoam.

¹⁵ Khøuwa nøme, ndigu ezoqam, Yesu gi-unimanqatintam, nqawa gimøvab, ezoqam ande av 120 ate gi:goam, yaq Pita tenø-itán ndøgo, vøzø-ein, ¹⁶ “Nófuap. Mbumbukiam-qa Manqat-te, Nqova Mbomambaqape Deivid mokho-te, Zudas-qa yaq-te, manqat é-møndo:-éin, ndego ndigu ezoqam gezø-ovøemavun, ndigu Yesu gimøvøinam. Yaq nqanek manqat bè-unimanqatín, matev vøfakhan. ¹⁷ Ni Yesu-gi u-anim, nøme ndégo tegoám, neka sasae kopømba vøtigoam, ni namba.”

¹⁸ (Moni ndigu, Zudas gendapaz, matev soqaqape ge:matanam, khae me:wíim. Yaq ta manqei-te ndøgo, ndego sègebøiáv. Pakhapakhá. Teqa kha sège-keqavøemát, neka teqa emu vøndø-qouvøem. ¹⁹ Ezoqa ewaqape, Zelusalem taon-te giyagam, manqat sùgumu-ewagát, taqa yaq-te. Yaq ta khae manqei ndøgo, ekeza manqat-te, Akeldama mbo-akhaemám. Taqa manqa mokho nqáneq, “Khae Manqei Kouk-ús.”)

²⁰ Yaq Pita nøme gezø-ein, “Sams mbuk mokho-te, āv qanepeawáp nqægo, ‘Teqa khoev unimé:-khakhambá. Ndøgo ezoqa gó:yageák.’ Neka nøme ndøpeawap, nqáneq, ‘Teqa sasae, ezoqá nøme bendáp.’

²¹ Yaq nakémbá, ni ezoqa kopo bizimbo-vawém, ndego ni namba qazi:goam, ta khøuwa ate qæpavpavemam, nigí Evezøza Yesu, ni namba ge-okhoam, ²² sasae ande qandengaz, Zion ezoqa ibøkha iziz gezø-etoumam, atema ta khøuwa-te ndøgo, Yesu ni genøuvan, Mbumbukiam yan-te gendaf. Yaq ngenek ezoqam, nqanek sasae até begót, ni namba, neka u bēløozumit, av bøi ge:qeiv, av nqægo, Yesu løvøte-tē gendo-khandí:v.”

²³ Pita nqanek manqat ge-ein, yaq ndigu ezoqa menas ndø-upøzó. Nøme ndego, Zoséf. Iz menas nøme møndømbø-goám, Basabas neka Ziastes. Neka nøme ndego, Matías. ²⁴ Yaq ndigu āv gini-guligulimém nqægo, “Evézøza. Qo ezoqa ewaqape-qa matavap mòqote-qatéq. Qotínømánd, nginik ezoqa menas, ākenégo, qo qoqo-veatav, ²⁵ ndego qoge u-anim tegoat, Zudas-qa iziz vøendāp. Zudas nqanek sasae, zitá genewuá. Yaq ndøgo tenøwáv, ma Mbumbukiam manqei gembøe-mendeo.”

²⁶Yaq ndigu nandi-qasis ndønqagevemém, iz-ús. Yaq Matias-qá iz ndøfakhán. Yaq Keliso-gi u-anim ileven-te, ndégo tindafém.

2

Nqova Mbomambaqape gendovis

¹Zu ezoqam-qa khøuwa kandambaqape-te ndøgo, Pentikos ndimbo-akhayam, ndigu ezoqam ate gi:goam, khoev kopo-té ginømøváb. ²Yaq nqova mbaín, yan-te ndo:go, u ndowáv. Andé khamøe-qape me:fetavún. Yaq khoev ate qægoam, ma gi:qonavam, u ùnime:kház. ³Yaq ndigu andé gøina wageap me me:qeivím. Sègendo-panqavøém, ezoqa ewaqape-qa kha-te, vøqonam. Andé ezoqa sas bugug me me:kewagám. ⁴Yaq nginik ezoqam ate gi:goam, kha Nqova Mbomambaqapé qazømbe-tønøyám. Yaq bawan vinivinimba-qá manqát gini-manqatát, av Nqova Mbomambaqape, matev gezømbe-etoumat.

⁵Ta khøuwa-te ndøgo, Zelusalem taon-te ndøgo, Zu bawan-ak kandambá giwambupam. Manqei-manqei ate ndægo, sugumu-pitát, ndigu ezoqam, Mbumbukiam gimbovizupam. ⁶Yaq nginik ezoqam, nqanek u giyogem, tinduzáv ndøgo, matev vøqeivim. Ezoqa kandambá. Yaq ndigu nqova zøndáf. Zapa ndøgo, Yesu-gi paev ezoqam, manqat gimanqatat, ndigu tiqá bawan vinivinimba-qá manqát gini-manqatám.

⁷Ndigu nqova ndafe kandambá, yaq gibeøvøpem, “Nqáe! Nginik manqa ngimanqate, nginik Gelili plovins-ak mbá. ⁸Gê, áv khané:go, ni ate nqazi:gu nqazizø-yoge, nikeza manqat vinivinimba ngi-manqate? ⁹Ni ezoqa vinivinimba, nøme Patia manqei-ák, nøme Midia manqei-ák, nøme Elam manqei-ák, neka nøme ndigu Mesopotemia-yák, neka nøme Zudiyák, neka nøme Kapadosia-yák, nøme ndigu Pontus-ák neka nøme ndigu Esia-yák, ¹⁰nøme Fligia-yák neka nøme Pamfilia-yák, nøme Izip manqei-ák neka nøme Libia-yák, ndøgo Sailini taon avøn-in-te. Até Lom ezoqám-a, vøndōzav. ¹¹Ti mokho-te, nøme Zu bawan-ák neka nøme bawan vini ezoqám, ndigu ti-te ginøzaz, Mbumbukiam timbo-vizupat. Neka ni ezoqa nøme, Klit manqei bawa-yák, neka ezoqa nøme, Alebia manqei-ák. Geté ni ate nqazi:gu, nginik niqa manqat vinivinimba-té qazizø-ewagét. Mbumbukiam-qa matev kandakanda-qa yaq-té gini-manqatét.”

¹²Ndigu nqova ndafe kandambá neka gò:nakém, taqa yaq-te. Yaq áv ginibónd nqægo, “Gekha matèv nqanek?”

13 Geté ezoqa nøme gèvongezó, ndigu ezoqam, Yesu gi-unimanqatinim, gi-einim, “Nginik ezoqam, gèndo-íz.”

Pita-qa manqat

14 Yaq Pita, ndigu u-anim ileven nøme namba, tenø-itán ndógo. Yaq sa manqa ndøyám. Yaq ezoqa ewaqape, gi-oteipam, áv gezømbe-eín nqægo, “Zo Zu ezoqam, nogi ezoqam, neka zo ezoqa nøme, nqanek Zelusalem taon-te nqazowambap, vøndoyogém, no mokho bazø-ovøyam. 15 Nginik ezoqam, ambá av nqægo, ge-íz, av zo ndøzøte-matavap. Ezoqa lovølova ndø-izumatún. Geté ndakin qanaqanus 9 oklok mbá. 16 Geté matev, ndakin qafakhan, ndógo, av Mbumbukiam-ge manqa vevezam ezoqam Zoel ge:manqatam. Ndego ge-ein, 17 ‘Mbumbukiam áv gene-eín nqægo,

“Vaev khøuwa-te,

no ezoqa ewaqape,

noge Nqova nøzø-etoám.

Zogi nakhei angana neka zogi nakhei sakheis,

noqa manqat ndøvevezumát

Zogi ezoqa ndakinak,

umingiap ndøqeivát,

neka zogi laombøkik,

venanqei vótamát.

18 Ta khøuwa-te ndógo,

no até sasae ezoqám-a, angana neka sakheis, ndigu no ti-unimanqatintat,

Nqova Mbomambaqape vøezø-etoám.

Yaq ndigu noqa manqat ndøvevezumát.

19 No umingiap matev nómatønumát,

khaiya ova nekā manqei-qape-te.

Kouk neka wageap neka ekuqape ndófakhán.

20 Khøuwa ndøbøivunév, neka løvøyak andé kouk mé:goát.

Nqanek matev ndøkhæ-fakhán.

Yaq Evezøza-qa Khøuwa Kandambaqape ndófakhán,

ndego teqa bazaføgakh neka waev te:zømas.

21 Ta khøuwa-te ndógo,

gekha ezoqám ndego,

Evezøza-te tøkeam-qa te-akha,

ndego gékhandí.v.” ’ ’ ”

22 Pita nqanek Zoel-qa manqat qamømbøe-navøem, yaq ndego manqat nøme áv gezømbe-eín nqægo, “Izrael ezoqam! Manqat qåndoyogé nqanek, nogi ezoqam! No Yesu Nazaletak-qa yaq-té qazømbé-eín. Zo zøkeza møzøte-zøtéz, te mokhote, Mbumbukiam zoqa avønin-te, umingiap matev neka

matev kandakanda vinivinimba ndømatønumám. Mbumbukiam tene-matanám ndøgo, zo tønnezøté, ndego Yesu ekezan ndokhofotáv. ²³ Ezoqa ndego zoqa zenda-te giveem, yaq zo ndego ezoqa soqøsoqa mokho-te, tae mutui-te sasa zotøkewem, vozølaem, ndøgo Mbumbukiam ekezan ndøpøoá. Ndego é-møndæ-otév, matev av nqægo ndøfakhán. ²⁴ Geté Yesu løvøte-qa bazaføgakh mokho-te gu:goam, Mbumbukiam møndø-nqovotáv, vøkhandi:v. Løvøte, ngenek ezoqam amba me:geiú. Geté kopømba mbain.

²⁵ Yesu løvøte-te tekhandi:v, taqa yaq-te, Deivid nupøkhan mba, āv gene-eín nqægo,
'No Evezøza, noqa megemege-te, oskia no-ometám.

Ndego noqa avønin-té gegó.

Yaq no kha genø-wagimák.

²⁶ Yaq nakémbá, noqa mbøni mokho-te, no khanakhanákh neka no manqat khanakhanakh-us nomanqaté.

Até noqá khá-ya, Mbumbukiam-te mbá qanøtawát.

²⁷ Zapa ndøgo, qo no ezoqa pakhaezatak-qa manqei-te qónøuvanák.

Qo qoge Ezoqam Mbomambaqape, teqa kha, sa qó-ivavák, vølanqā.

²⁸ Qo no nakhoa qotenómánd, no khandi ande āv khaténdāp.

Qo no namba qotégoát. Yaq no khanakhanakh nógoát.' "

²⁹ Pita nqanek Deivid-qa manqat qamømbøe-navøem, yaq nøme āv gezømbe-eín nqægo, "Nøfuap. Nigi atanakha-zapa Deivid-qa yaq-te, no ndaføyambá qazømbé-eín. Ndego møndønáním, neka vø-otøvem. Até ndakin khøuwa-té-a, teqa manqei ozu nqáneq qagó. ³⁰ Geté Deivid møndæ-otév, tegi zi, ezoqa kopo, teqa iziz ndøndáp neka kawa ezoqam vøgoát. Mbumbukiam te-te manqa mbusa ndøvé, taqa yaq-te. Deivid Mbumbukiam-gé manqa vevezam ezoqam ndøgoám. ³¹ Yaq nakémbá, ndego é-møndøqeív, Keliso tenanim, yaq Mbumbukiam gékhandi:v. Unimanqatín. Mbumbukiam ndego ezoqa pakhaezatak-qa manqei-te ivøveáv, neka teqa kha, manqei ozu-te lanqøeveáv. ³² Ngenek ezoqam, Mbumbukiam løvøte-te gekhandi:v, Yesú. Ni ate nqati:gu, nikeza bói qa-tiqeivím. ³³ Mbumbukiam ndego ekezan-té genø-eqeíú, neka teqa nakeamo zenda-te vøve. Yaq Eve Nqova Mbomambaqape mbo-etoám, av ibugukhokhof manqa mbusa ge:ve, yaq Yesu ndakin ni vøni-etoam. Matev nqáneq, zo nqazoqeivi neka nqāzøyøgē. ³⁴ Ni mizi:nøtén, Deivid mbá, yan-te geqavig. Geté ndego Mesaya me:manqatám, av ge-ein nqægo,

‘Evezøza Mbumbukiam, noge Evezøza, āv gembøe-eín nqægo,

“Noqá nakeamo zenda-té qanøqóm.

³⁵ Até qóqotát, atema no qogi qaqa ezoqam, kopømba ande av zenda tokhotapak awam nonqo, qoqa zenda tokhotapak mokho-te vøtaqambú-āb.”

³⁶ Yaq nakémbá, zo Izlael bawan-ak ate ndøzøte:go, zo vøezøté. Ngenek Yesu, zo tae mutui-te qazo-tøkwem, Mbumbukiam āv gene-veatáv nqægo: Ndego Evezøza neka Mesaya ndógoát.”

Ezoqam Mbumbukiam-te giqambuz neka ibøkha iz vøndapem

³⁷ Yaq ndigu ezoqam, Pita-qa manqat giyogem, tiqa mbøni, møndø-khanáz. Yaq ndigu Pita neka Keliso-gi u-anim nøme, āv gizømbe-beváp nqægo, “Nøfuap. Ni ndakin gekhā nígonēm?”

³⁸ Yaq Pita gezø-qavøiu, “Zo é-mozoqambúz, neka Yesu Keliso-qa iz-te, ibøkha iziz vø-upøgim. Yaq Mbumbukiam zoqa manqa-zapazapa, segembøé-navøém, yaq zo Nqova Mbo-mambaqape vozóndafēm. ³⁹ Manqa mbusa ndøgo, Mbumbukiam taqa yaq-te geve, ndøgo zoqá neka zogi nakheis-qá neka até tiqá ndigú-a, ndigu qamba-qamba ndindu-yageapet. Gekha ezoqām ndigu, ndego Evezøza, nigí Mbumbukiam, ndezø-akhayam, te-te tinduzav, nqanek manqa mbusa tiqa ndígu.”

⁴⁰ Pita manqat nøme kandambá gezø-manqatam. Manqat nøme, āv gezømbe-eín nqægo, “Møzoqambúz. Soqain ndøgo, nginik manqa-zapazapa-us ezoqa namba tøzøte-soqoez, ndakin ngiyage.”

⁴¹ Ezoqa ndigu, Pita-qa manqat gindapem, ndigu ibøkha iz ndøndapém. Ta khøuwa-te ndøgo, ezoqa kandambá, Klisten bawan-te gi-oz. Ate gi:goam, ande āv tri taosen ezoqám ndi:gu.

Klisten ezoqam, nqova kopo-te giyagam

⁴² Ndigu Klisten ezoqam, āv gini-matønumám nqægo: Keliso-gi u-anim-qá nømendim manqat ndø-ewagám, neka yaqyaq-a vøtøke:mam. Ndigu gèpindupám, lou vølogin neka Evezøza-qa lou loge matev vøgonemín neka vøguligulimemin.

⁴³ Mbumbukiam, Keliso-gi u-anim mokho-te, umingiap matev kopoáv gematønumat. Ezoqa ewaqape, nqova ndafe kandambá neka møe vøgonemín. ⁴⁴ Ndigu ezoqa ate gi:goam, Yesu gi-unimanqatinim, ndigu nqova kopo-te sùgumu-yagám. Neka tiqa gigiap ate qazømbe-goam, sège-etoumám,

yaqyaq-a. ⁴⁵ Ekeza manqei neka gigiap vinivinimba gèwiám. Yaq moni ndigu, gi:qaqasumam, ndigu tizø-etoumám, lou-qa o gigiap-qa gi:potonumam. ⁴⁶ Khøuwa ate qæpavpavemam, ndigu Mbumbukiam-qá khoev-té ginø-pindupám. Yaq Klisten zifuap vinivinimba-qa khoev-te, ndigu lou ndølogám neka Evezøza-qa lou loge matev vømø-gonemin. Khanakhanakh-ús. Lou sège-etoumám, yaqyaq-a. ⁴⁷ Yaq tiqa matev ate qægoam, ndigu Mbumbukiam-qá iz me:-eqatám. Ezoqa ewaqape, poev ndøveém, ti-te. Yaq khøuwa ate qæpavpavemam, Evezøza Klisten bawan-te, ezoqá nøme ndøyogimám, ndigu khandi gezø-etoamin.

3

Kagi ezoqam gikhakheinøvemem

¹ Khøuwa nøme, ande av khagus tri oklok ndægo, ta khøuwa iz-te ndøgo, Zu ezoqam giguligulimam, Pita neka Zion, Mbumbukiam-qá khoev-té ginø-apát. ² Ta khøuwa iz-te ndøgo, ezoqa kagi ezoqam ndø-eqeitavún. Ndego āv teneqán, kagi. Khøuwa ate qæpavpavemam, ndego mboqog tambav-té ginø-ivøvemín, ta mboqog ndigu, Qanimav-Qape gimbo-akhaemam. Yaq ndego ezoqa moni-qa zøviamín, ndigu Mbumbukiam-qa khoev-te gi-onimam. ³ Yaq ndego Pita neka Zion gezømet, gi-onat, ndego moni-qa zøviám. ⁴ Ndigu ezoqa menas, gèwaomém. Yaq Pita ndego āv gembø-eín nqægo, “Ni-tē qotøndé-kewāg.” ⁵ Yaq ndego vøkewag. Ndego āv genematavupám nqægo: Moni nø-etøomēm.

⁶ Geté Pita gembo-ein, “No moni mbaín. Geté no tøtaqá-etoám ndøgo, no nqanøgo. Yesu Keliso-qa iz-te, ndego Nazaret vemia-vak, mòqo-itán neka okho vøngaz.” ⁷ Yaq Pita nakeamo zenda mbogeá, vø-eqei. Yaq nqova mbaín, teqa zenda tokhotapak sègembo-føgføgakhám neka gømig vømbø-føgføgakhæzam. ⁸ Yaq ndego sasanqá sege-itán, okho vøngaz. Yaq Mbumbukiam-qa khoev-te, namba me:-óz. Sège-okhoát neka vøvøvumat, neka Mbumbukiam-qa iz vø-eqatat.

⁹ Ezoqa ti-ometám ndøgo, ge-okhoam neka Mbumbukiam-qa iz ge-eqatat. ¹⁰ Gimatøvemem, av nqægo, ezoqa ngēnek, mboqog tambav-te geqonumam, ta mboqog ndigu Qanimav-Qape gimbo-akhaemam, neka gigiap-qa vøvi:mam, yaq ndigu nqova ndafe kandambá, ta matev-qa yaq-te, ndøgo qambo-fakhan.

Pita-qa manqat, Mbumbukiam-qa khoev mokho-te

¹¹ Ndego ezoqam, kagi gegoam, Pita neka Zion, ti-te gè-mø-tøkenøvém. Yaq lou-qase-te gizav, ndøgo Solomon-qa Lou-Qase gimbo-akhaemam, ezoqa ewaqape tinøbøin ndøgo, ngenek ezoqam vø-ometam. Yaq ndigu nqova ndafe kandambá. ¹² Pita nginik ezoqa gezømet, yaq āv gezømbe-eín nqægo, “Zo Izlael-ak, nogi ezoqam. Gekha zapá, zo nqova qazøndaf, matev av nqægo qafakhan? Neka gekha zapá, ni-te ndozotøndo-keoge? Ge zó, ndozo-matavap, ni ngenek nikeza bazaføgakh-tē qeitø-khakheinøvemem, okho gengaz? Ø, ni ezoqam qaniqaním, Mbumbukiam-qa bøi-te, yaq nakëmbá, ndego ni ginitøke, ngenek ezoqam qeikhakheinøvemem? Av taoká! ¹³ Ta matev mokho-te, ndego Eibleem neka Aezek neka Zekop-ge Mbumbukiam, ndego nigi atanakha-zapazapa-za-ge Mbumbukiam, ndego tege sasae ezoqam Yesu, iz kandambaqape mbo-etoám. Ezoqam ngének, zo Lom ezoqam-qa zenda-te qazoveem, yaq ndigu vølaem. Pailøt ambá segenqonqotavín. Geté zo Yesu zøsanqawém. ¹⁴ Zo ngenek Ezoqam Mbomambaqape neka Ndaføyamba-qape, zøsanqawém. Yaq zo Pailøt pepen ezoqam-qa zombo-viømém, sa tezønqonqotav. ¹⁵ Zo ngenek khandi zapa ezoqam, zølaém. Geté Mbumbukiam mõndø-khandí:v, løvøte-te. Ni nikeza bøi qatiqeivím. ¹⁶ Ngenek ezoqam, zo nqazo-omete neka ndøzøtē-zøtēzāt, ngenek Yesu-qa bazaføgakh neka iz mokho-té, bazaføgakh gendap. Nqanek matev, unimanqatin matev-té qando-fakhán. Ni Yesu qei-unimanqatinim, yaq ndego ngenek ezoqam gèkhakhæv, av zo ndakin nqazøte-omete.

¹⁷ Nøfuap. No mõtenøtén, matev ndøgo, zo neka zogi megetapak, Yesu qazombo-matønømem, zapa ndøgo: Zo zøtezateáv. ¹⁸ Mbumbukiam, tegi manqa vevezam ezoqam ate gi-goam mokho-te, é-møndi:nømánd, av nqægo, ndego Mesaya, tendo-khofotav, ezoqa tekhandi:z, ndego nqosøgeap ndøqeív, vønanim. Yaq ta matev mokho-te ndøgo, qafakhanam, nqanek manqat mõndø-unimanqatin.

¹⁹ Yaq ndakin, zo é-mozo-enénd neka Mbumbukiam-te vozóqambüz. Yaq ndøgo, Mbumbukiam zoqa manqazapazapa, segembøé-navøém. ²⁰ Yaq ndego zo pusa taev matev zø-etoám, neka Mesaya vøndó-khofotāv, ndego ibugukhokhof geveatav, ezoqa tekhandi:z. Ngenek ezoqam, Yesú. ²¹ Geté ndego bugukhokhof yan-té geabeto:gó, atema ta khøuwa-te ndøgo, Mbumbukiam gigiap neka matev ate ndægo nango vøndakināk, av ndego nupøkhan mba, tegi manqa vevezam ezoqam mokho-te ge:-ein, ndigu gevevesam.

²² Mozes āv gene-eín nqægo, ‘Evezøza, zoge Mbumbukiam,

zo mokho-te manqa vevezam ezoqam ndóveatáv, av no nqate:go. Yaq gekha manqát ndógo, tezø-manqatat, zo vøndapemát. ²³ Geté gekha ezoqām ndego, teqa manqat ndapeav tōgoat, yaq Mbumbukiam ndego géngiú. Yaq ndego Mbumbukiam-ge ezoqam sekemba gégoák.’ ²⁴ Até Samuél-a, neka Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam ate gi:goam, teqa zita-te gipavavun, ndigu matev ndógo tini-manqatám, av ndakin khøuwa-te qæfakhanam. ²⁵ Manqa mbusa ndógo, Mbumbukiam tegi manqa vevezam ezoqam mokho-te gendo-ein, ndógo zogi atanakha-zapazapa-za-te geve, ta manqa mbusa ndógo, zo nonqó. Mbumbukiam Eibleem namba, poev ge-unimanqatin, yaq āv gembøe-eín nqægo, ‘Qogi qazi, ezoqa kopo mokho-te, no ezoqa ewaqape matev mbomømboma nözø-matanám, nqanek manqei-qape-te.’ ²⁶ Mbumbukiam ngenek sasae ezoqam Yesu, ndego geveatav, bugukhokhof zo-té gendo-khofotáv. Ndego tendekhofotáv ndógo, ndego zo matev mbomømboma zómatanám, zoqa manqa-zapazapa-te tözøtønde-qambuz.”

4

Pita neka Zion, ndimbula-te ginqeitaz

¹ Pita neka Zion, ezoqa manqat até gezø-manqatám, yaq Mbumbukiam-gi iziz ezoqam neka Mbumbukiam-qa khoev vos keoge ezoqam-ge kawa neka Sadusi ezoqam tñøfakház. ² Ndigu khanakhanakh mbaín, ndigu ezoqa menas, ezoqa gi:zømesimat, neka gi:zømas, av nqægo, Mbumbukiam kopømbaqapē ezoqa løvøte-te tekhandi:z, zapa ndógo, ndego Yesu ndøkhandi:v, løvøte-te. ³ Yaq ndigu Pita neka Zion sègegavém. Yaq ndimbula-té genø-nqeitáz, atema nøme vøndöpave. Manqa ovøepøteáv. Zapa ndógo, gèpøistát.

⁴ Geté ezoqa kopoáv, ndigu tiqa manqat giyogem, gè-unimanqatiním. Yaq ndigu ezoqam, Yesu gi-unimanqatintam, møndømø-faev-taosen-éz, angana.*

⁵ Yaq khøuwa nøme qandopave, Zelusalem taon-te ndógo, Zu ezoqa kandakanda neka megetapak neka Mozes-qa guguna manqat nømendim ezoqam ndømøváb. ⁶ Até Anás-a, ndego Mbumbukiam-ge iziz ezoqam kandambaqape, neka Kayafas, neka ezoqa nøme, Zion gimbo-akhaemam, neka Aleksanda, neka Mbumbukiam-ge iziz ezoqam kandambaqape-gi ezoqa nøme, vøgoam. ⁷ Yaq Pita neka Zion, tiqa megemege-té ginø-áb, sasa zøbevap, “Nqanek matev, gekha bazaføgakh-tē neka gekha ezoqam-qá iz-tē qazonø-gonem?”

3:25 3:25 Gen 22:18 **3:26** 3:26 Kel 13:46 **4:4** 4:4 Kel 2:41 * **4:4** 4:4 Sakheis neka nakheis møndøgoám, ndigu Yesu gi-unimanqatintam. Geté ndigu gevebøpøteáv.

⁸ Pita, Nqova Mbomambaqape kha é-møndømbøi-tønøyám. Yaq ndigu āv gezømbē-qavøiú nqægo, “Zo kawakawa-za neka megetapak! ⁹ Zo ni ndakin matev mbomambaqape-qa yaq-te nqazonimbi-sinøzomit, ni kagi ezoqam qeimbo-matønømem, yaq ngenek vøkhakhæv, ¹⁰ zo vøezøtéz neka até Izlael ezoqam ewaqapé-a, betēzøtez: Ngenek ezoqam, zoqa bøi-te ngeya, Yesu Keliso-qá iz-té gene-eqeieqei-év, ndego Nazalet vemia-ak. Zo ndego tae mutui-té qazonø-tøkewém. Geté Mbumbukiam løvøte-te møndø-khandí:v. ¹¹ Ezoqam ngének, teqa yaq-te Mbumbukiam-qa Manqat qæ-ein, av nqægo,

‘Nandi-qapi ndigu,

zo khoev puanam ezoqam qazo-sanqabem,

ndigu møndømø-gigiap-qape-éz, khoev puanam nonqo.’

¹² Ezoqa nøme mbaín, niqa khandi:nat nonqo. Yesu yakhapús. Nqanek manqei-qape ate nqægo, Mbumbukiam ezoqa nøme khofotøveáv, ni tekhandi:n.”

¹³ Ndigu megetapak, ndigu ezoqa menas gizømet, manqat ndaføyamba gi-einim neka mivi mbaín, ndigu nqova ndafe kandambá. Zapa ndøgo, ndigu møndæzøtéz, ndigu khokho ezoqám, skul kandakanda mbaín. Neka ndigu møndæzøtéz, ndigu ezoqa menas, Yesú namba me:goám. ¹⁴ Geté ndigu zøtezateáv, gekha manqat zøqavøiū. Amba zømbe-eín. Zapa ndøgo, ndego ezoqam, kagi gegoam, Pita neka Zion namba me:waná. Ndego møndø-khakhæv. Yaq ndøgo bavokho-qapé.

¹⁵ Yaq ndigu bavokhó ginø-khofotáz. Yaq gizav, ndigu Zu megetapak, manqa ovøyam khoev-te gu:qonavam, manqa ndøvøovømem. ¹⁶ Gi-einim, “Gekha zizøgō, nginik ezoqa menas? Ezoqa ewaqape, nqanek Zelusalem taon-te ngiyage, møndømu-yogém, av matev gi:matønømem ndægo. Uni-manqatín. Ndøgo matev viní. Ni kopømba mbaín tizio-naomem. ¹⁷ Geté nqanek manqat Yesu-qa yaq-te, ezoqa nøme-te, bepanqávøém. Yaq nakémbá. Ni manqa āv qaz-izømbé-løvúa nqægo, ndigu teqa iz-te, ezoqa nøme manqat nqawa bezø-eín.”

¹⁸ Yaq ndigu nqawa gizø-akha, khoev mokho-te vøu-oz, yaq gèzømbē-khafén. Ndigu Yesu-qa iz-te, manqat nqawa be-eínim, neka ezoqa nqawa bete-zømèsim! Matev av nqægo, ùni bete-navøém!

¹⁹ Geté Pita neka Zion gizø-qavøiu, “Zo zøkeza mokho-mba, zøté-matøvømem, av nqægo. Eqeieqei ākhanégo? Zoqá manqat níndapēm, ó, Mbumbukiam-qā manqat níndapēm?

²⁰ Ni kopømba mbaín, manqa sa teikhoutavat, av ni bøi qa-tiqeivam, neka vøi-ewagam.”

²¹ Yaq ndigu megetapak, kha-khoiv manqat nøme zø-eín. Geté yaq sège-nqonqotáz, vøzav. Ndigu nakhoa qeiviáv, yaq-fia nqosøgeap ande áv kizømbé-etoám. Zapa ndógo, ezoqa ewaqape Mbumbukiam-qá iz ndø-eqatát, ta matev ndøgo, qafakhan. ²² Ngenek ezoqam, ndego kagi-qape geqan, yaq Yesu-qa iz-te vøkhakhæv, ndego viav 40 møndømø-løvú.

Mbumbukiam bazaføgakh-qa gimbo-viømem

²³ Pita neka Zion até vønqonqotáz-ae, ekeza Klisten bawan ezoqam-te e-vøzav, yaq emanqat vøzøvotot, av Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda neka megetapak nøme gizømbe-manqatam. ²⁴ Ndigu Klisten bawan ezoqam, nqanek manqat giyogem, yaq sùgumu-guligulimém. Nqova kopo-té. Mbumbukiam áv gimbøe-akhaém nqægo, “Bázaføgakh-us-qape. Yan neka manqei-qape neka ndaola, neka gigiap ate nqægo, ta mokho-te nqøugut, qo qokhakheinumat. ²⁵ Qo nigi atanakha-zapa Deivid, ndego qoge sasae ezoqam gegoam, qoge Nqova Mbomambaqape mokho-te, manqat qombo-etoám. Yaq ndego áv gene-eín nqægo,

‘Gekha zapá, bawan vini-ak qaqa ndigu?

Neka gekha zapá, ndigu amba mba ndi:voqoyam?

²⁶ Nqanek manqei-qape-gi kawakawa-za neka megetapak møndø-tøkuaném.

Ndigu nøfe-qa mba mo:keogé, Evezøza namba, neka Mesaya namba, ndego geveatav.’

²⁷ Unimanqatín. Matev av nqægo, møndø-fakhán, nqanek taon-te. Ndigu kawakawa-za menas, Elod neka Pontius Pailøt, manqei vini-ak neka Izlael manqei-ak namba me:tøkuaném. Neka nøfe-qa mba mo:kewagám, te-te ndego, Yesu, qoge sasae ezoqam, ndego qo Mesaya qoqo-veatav. ²⁸ Geté ta matev mokho-te ndøgo, gimatønumat, ndigu qoqá matavap neka poev mba mbopavát. Qoqa bazaføgakh-te, qo nupøkhán mbá, é-moqopøóá, matev av nqægo tåbete-fakhán.

²⁹ Yaq ndakin, Evezøza, vømbo-matøvém, kha-khoiv matev ndøgo, gimatønumat. Ginitøké, ni qogi sasae ezoqam, yaq ni qoqa manqat, ndaføyamba neka mivi mbain tåbati-manqaté. ³⁰ Qo zenda qotó:vé, ti-te ndigu, enqoni ndøzøgo, yaq vøkhakhæz. Neka qoge sasae ezoqam mbomambaqape, Yesu, teqa iz mokho-te, umingiap matev vinivinimba voqó-matønumāt.”

³¹ Ndigu gumu-guligulimem, yaq manqei ndøgo, ma gi-qonavam, sùgumu-kukuvøemát. Yaq kha Nqova Mbomambaqapé qazømbe-tønøyám. Yaq ndigu Mbumbukiam-qá Manqat me:zømesimát. Bazaføgakh-ús neka mivi mbaín.

Klisten ezoqam, yaqyaq-a gitøke:mam

³² Ndigu ezoqa ate gi:goam, Yesu gi-unimanqatintam, ndigu nqova kopo zømbegoám. Ezoqa kopo einiáv, av nqægo, “Nqanek gigiap, nøkeza nonqo mbā.” Geté gigiap ate qægoam, sège-etoumám, yaqyaq-a. ³³ Keliso-gi u-anim, ezoqa áv gini-zømesimám nqægo: Yesu løvøte-te møndø-khandí:v. Yaq ndego Evezøzá. Ndigu bazaføgakh-us me:zømesimám. Neka Mbumbukiam, matev mbomømboma zømatønumám, kopoáv, ti-te ndigu, ezoqa ewaqape. ³⁴ Ezoqa kopo gigiap-qa potonøpøteáv, ti mokho-te. Ezoqa nøme ndigu, manqei o khoev qazøgoam, gèwiám. Yaq moni ndigu, gi:qaqasumam, ³⁵ Keliso-gi u-anim-té ginø-upøgimám. Yaq ndigu gèqaqabemín, yaq gekha ezoqám ndigu, gigiap-qa gipotonumam, vøzø-etoamin.

³⁶ Ezoqa nøme, matev av nqægo gego, teqa iz Zoséf. Ndego Livai bawan-ák. Saiples manqei bawá geqán. Ndigu Keliso-gi u-anim, iz Banabas mbo-akhaemám. (Taqa manqa mokho, “Ezoqa zita tøpøzu ezoqám.”) ³⁷ Ngenek manqei ndøwí. Yaq moni ndigu, geqas, Yesu Keliso-gí u-anim-té genøndapáz, ezoqa tøke nonqo.

5

Ananayas neka Safila, meakha manqat gi-einim

¹ Geté ezoqa nøme møndøgoám. Iz Ananayás, neka ndego zas vømbøgoam. Tuqa iz Safilá. Até ndegó-a, ekeza manqei nøme, gèwí. ² Geté moni ndigu, gendapaz, nøme gèkhonáb. Tegu zas møndæ-otév. Yaq moni nøme ndigu, Yesu Keliso-gí u-anim-té genøndapáz. Yaq áv gezømbe-eín nqægo, “Moni ndigu, qeiqasem, ngínik.”

³ Yaq Pita Ananayas gembo-ein, “Ananayas. Gekha zapá, qo Saitan qoqombotak, qoqa mbøni mokho-te gendo-on, yaq Nqova Mbomambaqape voqombøe-khavoz, qo moni nøme qoqokhonab, manqei qoqowí. ⁴ Ndøgo qakeza manqei ndøgoám. Yaq qo qakeza poev-té qonøwí. Yaq moni qoqoqas, até ndigú-a, gemøqa-qakezanéz. Geté gekha zapá, qo matavap soqøsoqa qoqo-tonqogim? Qo ambá av nqægo, ezoqa mba qombøekhavöz. Geté Mbumbukiam qombøekhavöz.”

⁵ Yaq Ananayas nqanek manqat ge-ewag, sègebøiáv, vønanim. Yaq ezoqa ewaqape, manqat giyogem, kha zøkhoí.

⁶ Yaq ezoqa ndakinak, teqa kha ndabuá gini-løvønømém, bavokho sasa ndø-eqanem, vømø-ozem.

⁷ Khapé outøpøteáv. Ande áv tri awáz ndægó, zas tündū-ōn. Ndugu otevatéáv, matev ndøgo, qafakhan. ⁸ Yaq Pita gum-bobevap, “Soqoní-eín. Moni ndigu qazoni-etoam, venanqeí, ndigu manqeí qazøte-wiim?”

Yaq gundu-qavøiu, “Venanqeí.”

⁹ Yaq Pita gumbo-ein, “Gekha zapá, qeivis namba, manqat qazo-kopo:nem av nqægo, Evezøza-ge Nqova Mbomambaqape khamasim-te qazoveem? Nqáe! Ezoqa ndigu, qoge anganeam gi-otøvem, mboqog tambav-té gonowaní. Yaq ndigu até qó-a, gé-eqæqonám.”

¹⁰ Pita nqanek manqat ge-ein, yaq ndugu teqa megemege-te sègebøiáv, vønanim. Yaq ndigu ezoqa ndakinak ginduqavaz, gi-ometam av nqægo, møndønanim, yaq bavokhó ginø-eqeinám, zivis-qa avønin-te vømø-otøvem. ¹¹ Yaq Klisten bawan ezoqam ate gi:goam neka ezoqa ewaqape, nqanek manqat giyogem, ndigu kha-khoiv kandambá.

Keliso-gi u-anim, ezoqa kandamba gikhakhæz

¹² Keliso-gi u-anim, ezoqam-qa mokho-te, umingiap matev kopoáv gimatønumam. Ndigu ezoqam, Yesu gi-unimanqatintam, Solomon-qa lou-qase-té ginøwambám, ndøgo Mbumbukiam-qa khoev-te. ¹³ Bavokho ezoqam, møe ndøsinønimám. Yaq ndigu Klisten ezoqam namba, tøkuateáv. Geté ndigu gèzø-vizupám. ¹⁴ Yaq Evezøza, ezoqa nøme mba mo:-unimanqatiním. Ezoqa kandambá. Angana nekā sakheis.

¹⁵ Matev ndøgo, ndigu Keliso-gi u-anim gimatønumat, ta zapaya ndøgo, ezoqa nøme enqoni-us ezoqam ndo-upøgimám. Yaq ndigu ekeza venanqeí nonqo neka kita-te, nakhoa-té ginø-abumám. Yaq Pita-gé nqovønqova mba bekhantáz, ma ndego te:ma. ¹⁶ Até vemivemiav nøme-té-a, Zelusalem taon avønin-te ndøgo, enqoni-us ezoqam ndo-upøgimám, neka ezoqa nøme, nqova soqøsoqa giqantavam. Yaq ndigu ezoqa ate gi:goam, gèkhakhæz.

Enzol ezoqam, Keliso-gi u-anim gezøtøke, ndimbula-te gigoam

¹⁷ Yaq ndego Mbumbukiam-ge iziz ezoqam kandambaqape neka tegi paev ezoqa ate gi:goam, ndigu Sadusi ezoqam gigoam, ndigu ova ndø-einím, Keliso-gi u-anim-te. Ova kandambá qazøgoam. ¹⁸ Yaq ndigu até gindigonem, Keliso-gi u-anim sègegavém, ndimbula-te vønqeitaz. ¹⁹ Geté ta lova ndøgo, Evezøza-ge enzol ezoqam ndowáv, ndimbula

mboqog vøzð-mboqogim, ndigu Keliso-gi u-anim bavokho sasa ndøkhatob, ²⁰ vøzð-ein, “Zo Mbumbukiam-qá khoev-té qanøzáv. Yaq ezoqam-qá megemege-té qazomówán, manqat ate ndægo, khandi-qa yaq-te, vozomé-zømās.”

²¹ Yaq ndigu u-anim, manqa o-mba mbøendapém, av enzol ezoqam gezømbe-ein. Yaq qanaqanus, khøuwa gendoeqan, ndigu Mbumbukiam-qá khoev-té ginøzáv, ezoqa vømē-zømesim.

Ta khøuwa iz kopo-te ndøgo, ndego Mbumbukiam-ge iziz ezoqam kandambaqape neka tegi paev ezoqam, Zu megetapak ate gi:goam ndøpisám. Manqa ndø-ovøemém. Yaq ndigu ndimbula khoev-te, manqat ndøkhofotøvém. Ndigu Keliso-gi u-anim, bègeáv. ²² Geté ndigu sasae ezoqam, ndimbula-te gifakhaz, ndigu Keliso-gi u-anim qaseáv, mokho-te ndøugu. Yaq ndigu sègeveséz, manqat vømð-einim, ²³ “Ni ndimbula khoev-te qeimø-fakhan, mboqog qeizømetat, tokøváp. Neka ndimbula keoge ezoqam mòndo-feazotát, mboqog-te ndøgo. Geté mboqog qeimboqogimem, ezoqam mbaín, mokho-te.”

²⁴ Ndego Mbumbukiam-qa khoev vos keoge ezoqam-ge kawa neka Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda, nqanek manqat giyogem, ndigu gð:bevupém, av nqægo, “Gê, ndigu gekha matêv zøfakhan?”

²⁵ Yaq ezoqam tendowáv ndøgo, vøzð-ein, “Nqáe! Nginik ezoqam, zo ndimbula khoev-te qazo-nqeitaz, Mbumbukiam-qá khoev-té gigú. Ezoqa me:zømesimít.”

²⁶ Yaq ndego vos keoge ezoqam-ge kawa neka tegi sasae ezoqam, tinøzáv ndøgo, nginik Keliso-gi u-anim, nqawa vømøndō-upøzo. Geté ndigu tøpøtøzateáv. Zapa ndøgo, ndigu møe ndøgoném. Soqáin ndøgo, ezoqa qaqa tizøgo, nandi vøepøub, neka vøpakhaēz.

Keliso-gi u-anim, manqa ovøyam-te, Mbumbukiam-qa Manqat manqate-te møe goneav qagoam

²⁷ Yaq ndigu vos keoge ezoqam, Keliso-gi u-anim, Zu megetapak-qá manqa ovøyam-té ginø-tonqozó. Yaq ndego Mbumbukiam-ge iziz ezoqam kandambaqape gezø-ein, ²⁸ “Ni zo khafeap nizømbové, av nqægo, ‘Zo ezoqa Yesu-qa iz-te me:zømèsím.’ Geté nqáe! Zo nandav nømendim manqat, Zelusalem taon-te ate nqægo, sòzo-vøndøzém. Neka zo ní zoni-løvøyáp, ngenek ezoqam gilaem.”

²⁹ Yaq Pita neka ndigu Keliso-gi u-anim nøme gizø-qavøiu, “Ni Mbumbukiam-qá manqat bambupáev, ambá ndøgo, ezoqam-qa manqat. ³⁰ Nigi atanakha-zapazapa-za-ge Mbumbukiam, Yesu løvøte-té gendo-khandí:v, ndego zo qazolaem,

tae mutui-te qazo-tøkewem. ³¹ Yaq Mbumbukiam ndego ekezan-té genø-eqeiú, neka teqa nakeamo zenda-te vøve. Yaq ndego kawa neka khandi etoam ezoqam ndógoát. Yaq ni Izrael ezoqam tábizi-qambún, yaq Mbumbukiam niqa manqa-zapazapa bembøē-navøem. ³² Matev ndøgo, Yesu gematønumam neka te-te vøfakhanumam, ni bøi qatigeivám. Yaq ni ezoqa niti-zømesimít. Neka até Nqova Mbomambaqapé-a, ndego Mbumbukiam ndigu tezø-etoumat, ndigu teqa manqa o-mba ndimbøe-ndape, ndego nqanek matev ate ndægo møndøqeív.”

Gamaliel-qa manqat, Keliso-gi u-anim-qa yaq-te

³³ Ndigu iz-akhayapak, nqanek manqat giyogem, ndigu qaqa kandambá gigonem. Yaq ambá pakhapakha zøkhaneamín. ³⁴ Geté Zu ezoqam-qa manqa ovøyam-te ndøgo, ezoqa kopo møndu:goám. Teqa iz, Gamaliél. Ndego Felisi ezoqám neka Mozes-qá guguna manqat nømendim ezoqám. Ezoqa vizap kandambá gimbogoam. Yaq ndego gè-itán, ndigu Keliso-gi u-anim bavokho vøkhæ-khofotaz.

³⁵ Yaq ndego gezø-ein, “Zo nogi ezoqam, Izrael bawan-ak. Aiyá qagó, nginik ezoqam gekha matev tozozø-matanam. ³⁶ Zo gèmbø-mataváp. Nupøkhan mbá mbá. Tiudas ndøgoám. Ndego ekeza kha, kandambaqape me:veó. Ezoqa fò andléd gimbopavam. Geté ndego gilaem, yaq ndigu te namba gi:goam, khokhó sege-panqanimát. Yaq matavap ndøgo, qambogoam, sègembøepá. ³⁷ Taqa zita-te, ta khøuwa-te ndøgo, gaman, ezoqam-qa iziz gindapat, ezoqá nøme ndøfakhán. Teqa iz Zudás. Gelili plovins-ák. Ndego gaman-te nakhag vøngaz. Neka ezoqa kopoáv gimbopavam. Geté até ndégo-a, vølaem. Neka tegi pæv ezoqam ate gi:goam, sège-panqanimát. ³⁸ Yaq nakémbá. No nginik ezoqam-qa yaq-te, āv qazømbé-ovøyám nqægo: Zo matev ndømatønømém, ti-te. Sègezø-iváv. Av tiqa sasae neka matev ezoqam-qa matavap-te mba qando-fakhanin, yaq segemø-navøém. ³⁹ Geté, av nqanek matev Mbumbukiam-te qande-fakhan, yaq zo kopømba mbain, nginik ezoqam tozozømbø-khaz. Soqain ndøgo, zo Mbumbukiam namba tozo-nøfeapat.” Yaq ndigu iz-akhayapak, Gamaliel-qa manqat, gè-unimanqatiním.

⁴⁰ Yaq ndigu Keliso-gi u-anim, nango gizø-akha, vøndō-oz. Yaq gèfebám, khafeap vøzømbøve, av nqægo, “Zo ezoqa Yesu-qa iz-te, nqawa me:zømesím.” Yaq sège-nqonqotáz, vøzav.

⁴¹ Yaq Keliso-gi u-anim, nqanek Zu ezoqam-qa manqa ovøyam gi-ivøvem, ndigu khanakhanakh-ús giqavanat. Ndigu khanakhanakh-us tinigú ndøgo, Mbumbukiam ndigu

eqeieqei ge:zæb, Yesu zapaya mivi matev gindapem. ⁴² Ndigu ezoqa zømesim ivøveáv. Geté khøuwa ate qæpavpavemam, Manqat Mbomambaqape me:zømesimám. Mbumbukiam-qa khoev-te neka ezoqam-qa khoev vinivinimba-te, ndigu áv gizømbe-ovøemám nqægo: Yesu, ndego Mesayá. Ezoqam ndégo, Mbumbukiam geve, ezoqa tekhandi:z.

6

Tøke ezoqam seven givevesam

¹ Ta khøuwa-te ndøgo, Yesu-gi paev ezoqam, bawan qazø-khouwevtat, yaq ti mokho-te ponqombap ndøfakhán, yaq Zu bawan-ak, ndigu Glik manqat vømanqatám-a, yaq ndigu, Iblu manqat vømanqatam. Ndigu Zu bawan-ak, Glik manqat gimanqatam, áv gini-einím nqægo, “Zo khøuwa kopoav, ngængæm lou-qa yaq-te qazozø-tøkematun, ndigu angana gizø-pakhaez, yaq nigi ngængæm tøke agé upøgimáv.”

² Keliso-gi u-anim tuelv, nqanek manqat giyogem, yaq ndigu ezoqa ewaqape ndømváb, Yesu gi-unimanqatintam, vøzø-ein, “Matev av nqægo, eqeieqei mbá, ni Keliso-gi u-anim, Mbumbukiam-qa Manqat zømesim tei-ivøvem, yaq lou etoam matev-tē qanimbō-ngetøgeapāt. ³ Yaq nakémbá, nigi nøfuap, ezoqa seven zóvevesám, zo mokho-te, ndigu zo qazøte-zøtez, kha Nqova Mbomambaqapē qazømbe-tønøyām, neka ndigu matavap loloakh ndøzøgō. Yaq ndigu tizí-áb, ezoqa lou tizø-etoumat. ⁴ Geté ni Keliso-gi u-anim, bazaføgakh ndøgo teitø-asazát, teiguligulimat neka ezoqa Mbumbukiam-qa Manqat vøti-zømesimát.”

⁵ Ezoqa ewaqape khanakhanákh, nqanek manqat-qa yaq-te. Yaq ndigu Stiven ndøveatøvév, teqa unimanqatin bazaføgakh-us qambogoam neka kha Nqova Mbomambaqape vømbøe-tønøyam. Ezoqa nøme givevesam, Filíp neka Plokolús neka Nikanó neka Timón neka Pamenás neka Nikolās. Nikolas, ndego Antiok taon-ak ndøgoám. Geté ndego møndømmø-Zubawan-ak-év, yaq ndego Mbumbukiam-anim vømbō-vizupam. ⁶ Yaq ndigu ezoqa seven, givevesam, Keliso-gi u-anim-té ginø-upøzó. Yaq ndigu gèzø-guligulím, neka zenda vøzømbō-awam.

⁷ Mbumbukiam-qa Manqat sège-vøndavát. Yaq Yesu-gi paev ezoqam, Zelusalem taon-te ndøgo, tiqa bawan sà tønø-khouwevtát. Até Mbumbukiam-gi iziz ezoqám-a, ezoqa kopoáv, Yesu-qa manqat vøndapem-a, vø-unimanqatinim.

Stiven gimøvøinam

⁸ Mbumbukiam Stiven gèmbø-tøkeám neka bazaføgakh vømbø-etoumam. Yaq Stiven, ezoqa mokho-te, umingiap matev kandakanda ndømatønumám. ⁹ Geté ezoqa nøme,

ndigu Zu ezoqam-qa guliguli khoev-te gimovbumam, ndogo Nqovotozat Ezoqam-qa Guliguli Khoev gimbo-akhaemam, ndigu Stiven namba, ponqombap ndongazém. Nøme ndigu Sailini taon-ák neka nøme Aleksandlia taon-ák neka nøme Silisia manqei-ák neka nøme Esia manqei-ák. ¹⁰ Geté Mbumbukiam-ge Nqova Mbomambaqape, Stiven matavap loloakh mbo-etoám. Yaq ndigu kopomba mbain, teqa manqat tilovumem. ¹¹ Yaq ndigu khonoam-te, ezoqa nøme tinonozozó ndogo, gizø-ein, “Zo ezoqa nøme, meakha manqat zomanqatát, av nqægo, ‘Ngenek ezoqam, Mozes-qa neka Mbumbukiam-qa iz ndongi:tatún. Ni mõimbo-yogém, manqat av ge:manqatam.’ ” ¹² Yaq ta matev mokho-te ndogo, ndigu ezoqa nøme neka megetapak neka Mozes-qa guguna manqat nømendim ezoqam, qaqa zolowáz, Stiven-qa yaq-te. Yaq ndigu até gindigonem, Stiven vø-møvøinam, Zu megetapak-qa manqa ovøyam-te sasa ndøndafem. ¹³ Yaq ndigu, ezoqa nøme, khavozam nonqo ndøtonqozó. Yaq ndigu av gini-einim nqægo, “Ngenek ezoqam, Mbumbukiam-qa khoev neka Mozes-qa guguna manqat-qa yaq-te, manqat soqøsoqa oskia ndømanqatátún. ¹⁴ Ni ngenek av qeimbøe-yogém nqægo, ‘Ngenek Yesu, Nazalet vemiaiv-ak, Mbumbukiam-qa khoev gængiú neka niqa matev ate ndægo vø-enënd, Mozes nigi atanakha-zapazapa-za gezø-etoam, yaq ni vizimø-ndapem.’ ”

¹⁵ Yaq Zu megetapak ate gi-goam, manqa ovøyam-te giqon-avam, Stiven-te bøi é-møndøzømbo-føgákh. Yaq bugug gimbo-qeivim, ndogo waev unime:-papaqá. Andé enzol ezoqam-qa bugug me me:kewagám.

7

Stiven manqa ovøyam khoev-te, manqat gezø-manqatam

¹ Yaq ndego Mbumbukiam-ge iziz ezoqam kandambaqape, Stiven gembobevap, “Gê, manqat ndogo, ngiqa-møvøet, uni-manqatín?”

² Yaq Stiven gezø-qavøiu, “Tát-za neka ata-za! Zøtøndé-yogém. Nigi atanakha-zapa Eibleem, Elan taon-te yageav qagoam, gete Mesopotemia manqei-te zua gegoam, yaq ndego Mbumbukiam Iz-akhae-qape mbofakhán, ³ vømbø-ein, ‘Qoqa manqei neka qakeza ezoqa vøzuváz. Yaq manqei ndogo toqonóqáv, ma no tøteqamakh.’

⁴ Yaq Eibleem ekeza manqei, ndogo iz nøme Kalde manqei gimbo-akhaemam, sège-iváv. Yaq Elan taon-té genowáv, vømøqom. Yaq tege eve genanim, Mbumbukiam ndego nqáneq gendo-khofotáv, zo ndakin nqazoyage. ⁵ Geté Mbumbukiam Eibleem-te, manqei-qase etopøteáv. Mbain! Geté

ndego manqa mbusa mbové, av nqægo, manqei ndõmbo-etoám, ndego neka tegi zi. Ta khõuwa-te ndõgo, Mbumbukiam manqa mbusa geve, Eibleem nakhasam fakhaneav mbo-goám. Zuá. ⁶ Mbumbukiam Eibleem av gembøe-eín nqægo, 'Qogi qazi manqei nõme-té géyagát. Ta manqei-te ndõgo, ndigu mo-manqei-aním mbá. Yaq ndigu yaq-fia mbain sasae ezoqam ndõgoát. Ezoqa ndigu géngenøzotát. Viav kandambá. Até tægoat, viav fo andléd. ⁷ Geté no ndigu bawan ezoqam, ndigu yaq-fia mbain sasae-te titøpøtavat, yaq-fia nqosøgeap nõzø-etoám. Yaq taqa zita-te, qogi qazi gendó-fakház, ta manqei-te ndõgo ti:sokhoat. Yaq noqa iz nqáneq kí-eqatát.'

⁸ Yaq Mbumbukiam, Eibleem namba, poev ndø-unimanqatín, neka ngusu qogøzat matev vømbø-etoam. Yaq tege yo Aezek geqan, ta khõuwa-te ndõgo, ndego khõuwa eit qamømbo-ndap, Eibleem ngusum mbokepøtáz. Yaq ndego Aezek, matev até kopó, tege yo Zekop, ngusum vømbøkepøtaz. Yaq até Zekóp-a, tegi nakhei angana tuelv, ngusu vøzøqogaz, ndigu nigi atanakha-zapazapa-za kandakanda.

⁹ Ndigu atanakha-zapazapa-za, tigi eveqase-te Zosef, ova ndø-einím. Yaq ndego géwiím. Yaq ndigu ezoqam, ma gi:wíim, Izip manqei-té ginø-ituím, ndego yaq-fia mbain sasae ezoqam vøveem. Geté Mbumbukiam até gegoám, te namba, ¹⁰ neka teqa yage føgakh-te vøkhandi:v. Yaq Zosef Felo-qa megemege-te go:-itan, ndego Izip manqei-ak-ge kawa, Mbumbukiam matavap loloakh mbo-etoám. Yaq Felo, até gendego, Zosef vesøteve iz vømbø-akha. Yaq Izip manqei ate qægoam neka kawa-qa khoev ate qægoam, ndégo tembo-kewagám.

¹¹ Yaq Izip neka Keinan manqei ate qægoam, vikia sekeqape ndømát. Yage føgakh kandambá. Nigi atanakha-zapazapa-za, lou mbaín. Gèzø-navøém. ¹² Yaq Zekop ge-ewag, av nqægo, Izip manqei-te, lou zua ndøgø, yaq ndego ekeza nakheis, nigi atanakha-zapazapa-za, andé tene-khofotáz, ndõgo Izip manqei-te. ¹³ Yaq khõuwa nõme nqawa ginduzav, Zosef ekeza zapikia-za tenezømás, av nqægo, 'No zogé zøveqasé.' Ndakin Felo mõndæ-otév, Zosef-gi namba-qaniap ngínik. ¹⁴ Yaq Zosef eve-te Zekop, manqat ndøkhofotáv, av nqægo: Ndego ekeza ezoqam namba, Izip manqei-té giabetøndozáv. Ndigu ezoqa ate gi:goam seventi-fáev. ¹⁵ Yaq Zekop Izip manqei-té genøwáv, ekeza ezoqa namba. Yaq ndõgo teyagám, atema vønanim. Neka até ndigú-a, tegi nakhei angana,

7:6 7:6-7 Gen 15:13-14; Exo 12:40 **7:7** 7:7 Exo 3:12 **7:8** 7:8 Gen 17:9-14; 21:4 **7:9** 7:9 Gen 37:11, 26-28; 39:1-3, 21-23 **7:10** 7:10 Gen 41:37-44 **7:11** 7:11 Gen 41:54; 42:1-2 **7:13** 7:13 Gen 45:1-4, 16 **7:14** 7:14 Gen 45:9-11; 46:27
7:15 7:15 Gen 46:1-7; 49:33

nigi atanakha-zapazapa-za, ndógo tiyagám, atema vumū-pakhaez. ¹⁶ Ndigu gipakhaetat, yaq tiqa kha Sekem manqei-té ginø-tonqogimám. Yaq ndógo, tinø-osumám, ta manqei ozu-te ndógo, ibugukhokhof Hamo-gi nakheis-qa manqei ozu qagoam, yaq Eibleem vōwi.

¹⁷ Khōuwa qækhatōat, Mbumbukiam ekeza manqat te-unimanqatin, av ibugukhokhof Eibleem-te manqa mbusa ge:ve, ndigu bawan kandambá qazø-khouwev, Izip manqei-te ndógo. ¹⁸ Geté ndego kawa ezoqam ndakinak, Izip manqei gembo-kewagam, ndego Zosef-qa yaq-te otevatéav. ¹⁹ Yaq ngenek kawa ezoqam, nigi atanakha-zapazapa-za gèzømbe-khavozumám neka ngenøgim matev vøzø-matønumam. Ndego āv gene-vøovám nqægo: Tigi nakhei ndakinak qaniap, bavokhó giabeto-abupít. Yaq ndigu tñabiti-pakhaeté.

²⁰ Ta khōuwa-te ndógo, Mozes tèneqán. Mbumbukiam poev kandambá te-te. Ndego geqan, yaq bugukhokhof evøndipakha-qá khoev-té gunugoám, neka vømbō-kewagam. Løvøyak misiká. ²¹ Geté bavokho gimø-ivøvem, av Felo manqa ge:vøovam, ndego Izip ezoqam-ge kawa, yaq kawa-gú yu ndø-omét. Yaq ndugu gè-anqó, neka kopømba ande av ekeza nakhasam nde:go vø-okéf. ²² Yaq ndigu Mozes, Izip ezoqam-qá matavap loloakh me:-ometimám, ate qægoam. Yaq ndego otevat kandambá. Manqa manqate nekā sasae gone-qa yaq-te.

²³ Yaq Mozes viav foti qamømbō-ndap, yaq ndego okha ndøwáv, ti-te ndigu, Izlael ezoqam, tegi ekeza ezoqam. ²⁴ Yaq ndego tekewág ndógo, Izip ezoqam, Izlael ezoqam ndøfeumát. Yaq Mozes até gendego, vømbōtøke, Izip ezoqam pakhapakha vømbō-khana. ²⁵ Mozes āv gene-matavupám nqægo: Ekeza ezoqam àbe-matøvemém, av nqægo, ndego Mbumbukiam ndokhofotāv, ndigu vøe-khandi:z. Geté ndigu matavapøteav. ²⁶ Yaq khōuwa nøme qandopave, Mozes Izlael ezoqa menas ndøzømét, ginøfeat. Yaq ndego ndigu nqawa tøkuzuat-qa ndøgoám, gezø-ein, 'Nqáe! Zo bawan kopó. Zo gekha zapá, nqazo-nøfeet?' ²⁷ Geté ndego, ma nøfe gendengaz, Mozes gènqontáv, vømbō-ein, 'Ge qó, gekha ezoqām ndøveataq, nigi kawa neka manqa ovøyam megeat ezoqam toqogoat?' ²⁸ Gê, qo até nó-a, løvømbe-qa qógo, av nømøkhaiya Izip ezoqam qotelavao?' ²⁹ Mozes nqanek manqat ge-ewag, yaq ndego gèkhokhón, Midian manqei-te vømøqom. Ta manqei-te ndógo, ndego mo-manqei-aním mbá. Yaq geyagam ndógo, nakhei angana menás gimbo-fakhaz.

³⁰ Yaq viav foti nøme qame-navøem, leg-av manqei-te, Sainai lolol avønin-te, enzol ezoqam mbofakhán. Tae-qase wageap-us mokho-té genømbo-fakhán. ³¹ Mozes nqanek matev geqeiv, ndego nqova ndafe kandambá. Yaq avønin-te gewav, matev uni qeivi-qa gegoam, ndego Evezøza-qá manqa wag ndø-ewág. Ndøgo āv qane-eín nqægo, ³² ‘No qogi atanakha-zapazapa-za-gé Mbumbukiám, ndigu Eibleem neka Aezek neka Zekop.’ Mozes kha wageap kandambá, nqanek manqat ge-ewag. Yaq ndego møe ndøgó, vøekewāg. ³³ Yaq Mbumbukiam gembo-ein, ‘Qoqa tamak vøkhofóe. Zapa ndøgo, nqanek manqei, ma nqoqote-ya, khakheitáp. Noqá. ³⁴ No matev soqøsoqa, Izip ezoqam nogi ezoqam ndizø-matanam, mðeqeiv. Neka tiqa fumugap, mðe-ewág. No ndøgo tøtøndevís, no ndigu nóñqovotáz. Yaq nakémbá, mòqoqáv. No nqawa Izip manqei-té qatø-khofotáq.’

³⁵ Ngenek Mozes, ndégo, ibugukhokhof Zu ezoqam gisan-qawem, gimbo-einim, ‘Ge qð, gekha ezoqām ndøveataq, nigí kawa neka manqa ovøyam megeat ezoqam toqogoat?’ Geté ndego Mbumbukiam ndokhofotáv, ezoqa tezømbo-megetet neka vónqovotáz. Nqanek sasae, enzol ezoqam mokho-té genømbo-etoám, ndego tae-qase wageap-us mokho-te gembo-fakhan. ³⁶ Yaq ndigu Izlael ezoqam, ndégo tezømbo-megé, Izip manqei vø-ivøvem. Ndego umingiap matev kandambá gegoat, até Izip manqei-té-a neka kewan-te ndøgo, Ndaola Køkouk ndimbo-akhayam, neka ta viav foti ndøgo, ndigu leg-av manqei-te gigoam. ³⁷ Ngenek Mozes, Izlael bawan-ak āv gezømbe-eín nqægo, ‘Mbumbukiam zo mokho-te manqa vevezam ezoqam ndøveatáv, av no nqate:go.’ ³⁸ Nigi atanakha-zapazapa-za, leg-av manqei-te ndøgo, Sainai lolol avønin-te giwambupam, lolol-te Mozes ndøqavíg, Mbumbukiam-ge enzol ezoqam-qa manqat vømð-ewag. Mbumbukiam-qa khandi manqat, ndégo tendáp, ni vøni-etoam.

³⁹ Geté nigí atanakha-zapazapa-za, teqa manqat upøgimáv. Ndigu sège-sanqawám, neka Izip manqei-te nqawa vesezam-qa ndøgoám. ⁴⁰ Mozes lolol-te go:goam, yaq ndigu Elon, tege zapikia, āv gimboe-einim nqægo, ‘Tae khøwuiap mbumbuk qoní-khakheinøvem. Yaq ndøgo tønimbó-megetát. Zapa ndøgo, ndego Mozes, ni Izip manqei-te gendo-itumb, ni zì:nøtenák, gekha matev mbøfakhan.’ ⁴¹ Yaq ta khøuwa-te ndøgo, ndigu tae ndøkhøuwimém. Andé kao nakhasam-qá bugug me:kewagám. Yaq ndigu até gindigonem, søvakha gigiap vømbø-løvusømem. Ta tae khøwuiap ndøgo, ekeza zenda

gi:khakheinømem, andé Mbumbukiam me me:vewém, neka khanakhanakh vømbōgonem.

⁴² Yaq Mbumbukiam ndigu zitá genewuáb, neka ekeza matev soqøsoqa-te vøzø-ivav. Yaq ndigu khøuwa neka løvøyak neka nduku zøtabupám. Taqa yaq-te, Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam-qa mbuk-te, āv qane-peawáp nqægo, 'Mbumbukiam ge-ein,

“Zo Izlael ezoqam. Zo viav foti leg-av manqei-te qazotu-yageapam,

etoam matev neka søvakha løvusam matev qazogoam, zo ndøgo nō zonó-matønumam?

Av taoká. Nó mbá.

⁴³ Geté zo ndego khape mbumbukiam Molek-qá palai khoev zo-eqatát

neka ndego khape mbumbukiam nøme, Lefan, teqa nqovønqova, ndukuam ge:khamas, vozō-eqatat.

Zo tae khøuiapi zokhakheinømém, vozombō-tabupam.

Yaq nakémbá, no zo ndængeasám. Qámbá.

Zo Babilon manqei ndøzo-løvuím.” ’

⁴⁴ Nigi atanakha-zapazapa-za leg-av manqei-te giyageapam, ndigu Mbumbukiam-qá palai khoev zøgoám. Ta palai khoev mokho-te, Mbumbukiam āv genezømás nqægo: Ndego møndøgoám, ti namba. Mbumbukiam ekezan mbo-eín, Mozes, neka nqovønqova vøe-omat, nqanek palai khoev ande āv kiníwevēm. Yaq giwevem, ndigu ùni mbøepavát. ⁴⁵ Yaq ta khøuwa-te ndøgo, Zosua nigi atanakha-zapazapa-za-ge megeat ezoqam gegoam, yaq ndigu nqanek manqei gindapem, ndøgo bawan vini-ak-qa manqei qagoam, ndigu Mbumbukiam tiqa megemege-te gengeasumat, yaq nigi atanakha-zapazapa-za nqanek palai khoev mândo-ndapém, ndøgo evøndipakha-za gi:kawawavun. Yaq nqánek qawevám, atema Deivid-gi khøuwa vømō-khantøzem. ⁴⁶ Deivid, ndego ezoqam matev mbomambaqapé. Mbumbukiam khanakhanákh te-te. Yaq ndego Mbumbukiam āv gembøeviám nqægo, 'Ambá khoev eqeieqei nøtaqa-wevín. Yaq ni Zekop-gi zi, ndøgo teitaqá-vizupát?' ⁴⁷ Geté Mbumbukiam ndego takeáv. Yaq Deivid-ge yo, Solomon, manqa ndégo tevøovám, Mbumbukiam-qa khoev giwevem.

⁴⁸ Geté unimanqatín, Mbumbukiam, ndego Equeiwat-Qape, khoev-te qonumáv, ndøgo ezoqa zenda gi:wevemín. Taqa yaq-te, Mbumbukiam-ge manqa vevezam ezoqa nøme, ge-ein, ⁴⁹ 'Evezøza āv gene-eín nqægo, “Noqa qonam nonqo, yán.

Neka manqei-qape, noqa zenda tokhotapak awam nonqó. Yaq ge zô, gekha khoev bugug zonówevēm? Neka manqei áv khazóté-qeivīm, no tóteyagat? ⁵⁰ Gigiap ate nqægo, no nòkezan nokhakheinám.” ’ ’

⁵¹ Stiven nqanek emanqat ate ndægo gumuvotot, yaq ndego manqa ovøyam megetapak, āv gezømbe-eín nqægo, “Zo sapi ezoqám! Zoqa mbøni neka zoqa matavap gèzø-tokeáp. Zo Mbumbukiam zøtezateáv neka teqa manqat yogeapáv. Até zó-a, zo Mbumbukiam-ge Nqova Mbomambaqape oskia zosanqawé, av zogi atanakha-zapazapa-za gi:matønumam.

⁵² Gê, Mbumbukiam-ge manqa vevezam ezoqa kopo møndógoam, zogi atanakha-zapazapa-za yage ngi:wateav qambogoam? Mbaín. Neka ndigu ezoqam, ge:zømesimam, av nqægo, ndego Ezoqam Ndaføyamba-qape ndøndowāv, ndigu gèzitagám. Ngenek ezoqam, gi:manqatam, møndøgeavún. Geté zoqa matev até kopó, av zogi atanakha-zapazapa-za gi:goam. Zo sòzombo-qambúz, vozōlaem.

⁵³ Zo Mbumbukiam-qa guguna manqat mòzondapém. Mbumbukiam-gí enzol ezoqam mo:veém, zoqa zenda-te. Geté zo o-mba ndapeáv.”

Stiven nandi gi:pouwim, genanim

⁵⁴ Ndigu manqa ovøyam megetapak, Stiven-qa manqat giyogem, ndigu qaqa kandambá neka khaya vømbō-vivisumem.

⁵⁵ Geté Stiven, Nqova Mbomambaqape kha é-møndømbøitønøyám. Yaq ndego yan-té genøqán, Mbumbukiam-qa waev bazaføgakh-us vøqeiv neka Yesu vø-omet. Mbumbukiam-qá nakeamo zenda-té geyám. ⁵⁶ Yaq Stiven āv gezømbe-eín nqægo, “Nqáe! No yan mboqoat nqæqeivi. Neka Ezoqam-ge Yo, Mbumbukiam-qá nakeamo zenda-té geyá.”

⁵⁷ Yaq ndigu nqanek manqat gimboyogem, zenda gea me:tokeám, vøtøkuz. Yaq sa tinø-viviám ndógo, ⁵⁸ Stiven vø-møvøinam. Yaq taon bavokhó ginø-ituím. Yaq nandi gini-pouwím. Ndigu ezoqam, Stiven-qa manqat gisøkuzømem, yaq nandi pouwi gingazem, tiqa ndabua loloakh møndøkhofoé. Yaq ezoqam ndakinak-qá zenda tokhotapak-té ginø-awém. Teqa iz, Sól. Yaq ndégo tembo-kewagám.

⁵⁹ Yaq Stiven nandi gi:pouwat, ndego āv gene-akhá nqægo, “Yésu. Evézøza! Noge nqova vøkható!” ⁶⁰ Yaq ndego sa manazap ndømøkuí, vø-akha, “Evézøza! Qo nginik ezoqam-te, nqanek matev soqaqape ngimatønumit, yaq-fia ndõtá.” Yaq nqanek manqa manqate qamømbøe-navøem, tènenaním.

8

1 Ndigu Stiven gilaem, Sol møndø-unimanqatín.

Sol Klisten ezoqam gengiæzotat

Ta khøuwa-te ndøgo, ndigu Stiven gilaem, Klisten bawan ezoqam ngiæzoat matev ndøngáz, Zelusalem taon-te ndøgo. Yaq ndigu Klisten ezoqam ate gi:goam, Zudia neka Samalia manqei-té ginø-panqaním. Keliso-gí u-anim mba ndøsokhoám, Zelusalem taon-te ndøgo.

2 Yaq ezoqa nøme, ndigu Mbumbukiam gimbo-vizupam, Stiven gè-otóvém. Ndigu enu kandambá te-te.

3 Geté ndego Sol, Klisten bawan ezoqam ngiæzoat matev ndøngáz, ta khøuwa-te ndøgo. Yaq ndego tenø-okhoám ndøgo, khoev ate qæpuatat, ndigu vøgavemín, ndigu Yesu gi-unimanqatintam, angana nekā sakheis, yaq ndimbula-te sasa ndønqeisamín.

Filip Samalia manqei-te, ezoqa Mbumbukiam-qa manqat gemezømas

4 Geté ndigu Klisten ezoqam, manqei vinivinimba-te gi-panqanim, Mbumbukiam-qa Manqat sège-vøndazát, ma gi-okhoam ndøgo.

5 Até Filip-a, matev até kopó gego. Ndego Samalia manqei mokho-te, taon nøme-te gemøfakhan, yaq ndigu ezoqam, Keliso-qá yaq-té gene-zømesimát. 6 Yaq ezoqa ewaqape, Filip-qa manqat giyogem neka umingiap matev vøqeivim, gematønumam, ndigu yoge eqeieqei ndøgoném te-te. 7 Ezoqa kopoáv, ndigu nqova soqøsoqa gizømbu-goam, ndigu sègezø-fakház. Zøgeæz-ús. Neka kagi ezoqam neka okho soqøsoqa ezoqam kopoáv, sège-khakhæz. 8 Yaq ta taon mokho-te ndøgo, ezoqa khanakhanakh kandambá gindapem.

Saemon, ndego manqa-sisi ezoqam, teqa emanqat

9 Ta taon-te ndøgo, ezoqa nøme møndøgoám. Teqa iz Saemón. Ndego manqa-sisi matev ndømatønumám. Yaq ndigu Samalia ezoqam, nqova zøndaføgimám. Neka ndego ekeza kha, ezoqa kandambaqape me:vewám. 10 Yaq ezoqa ewaqape, iz-akhayapak nekā khokho ezoqam, te-mbá ti-waumám ndégo. Yaq āv gini-einimín nqægo, “Ngenek Mbumbukiam-qá bazaføgakh ndøndáp, ta bazaføgakh ndøgo, bazaføgakh kandambaqape ndimbo-akhayam.” 11 Yaq ndigu yoge eqeieqei mbogoám. Zapa ndøgo, teqa manqa-sisi matev mokho-te, ndego nqova zøndaføgimám. Viav kopoáv.

12 Geté Filip, ndigu ezoqam, Manqat Mbomambaqape, Mbumbukiam-qa Megeat Matev neka Yesu Keliso-qa

bazaføgakh-qa yaq-te ge:zomas, yaq ndigu gè-unimanqatiním, angana nekā sakheis, neka ibøkha iz vōndapem.

¹³ Até Saemón-a, vō-unimanqatin neka ibøkha iz vōndap. Yaq ndego Filip-te, gèmø-tøkenøvém. Ndego nqova ndafe kandambá, umingiav matev vinivinimba geqeivam, Filip gematønumam.

¹⁴ Yaq Keliso-gi u-anim, Zelusalem taon-te giyagam, giyogem av nqægo, Samalia ezoqam Mbumbukiam-qa Manqat mõndø-ndapēm, yaq ndigu Pita neka Zion tikhofotáz, ti-te. ¹⁵ Yaq ndigu ezoqa menas gimøfakhaz ndøgo, ndigu Samalia ezoqam-qa yaq-te, āv gini-guligulimém nqægo, Nqova Mbomambaqape ndōndafēm. ¹⁶ Zapa ndøgo, ndigu Nqova Mbomambaqape ndafeáv. Geté Evezøza Yesu-qa iz-te, ibøkha iz mba ndōndapém. ¹⁷ Yaq ndigu Keliso-gi u-anim menas, zenda zømbø-awám, yaq ndigu Nqova Mbomambaqape vōndafem.

¹⁸ Yaq Saemon geqeiv, ndigu ezoqa nøme, Nqova Mbomambaqape gindafem, ndigu Keliso-gi u-anim zenda gizømbø-awam, yaq ndego moni ndondapáz. ¹⁹ Yaq ndego Pita neka Zion, āv gezømbe-eín nqægo, “Até nó-a. Bazaføgakh nandav, zonø-etøomém. No ezoqa nøme zenda, tåbazømbe-awám, yaq ndigu Nqova Mbomambaqape betēndafem.”

²⁰ Geté Pita gembo-qavøiu, “Qo nandiv moni namba, gøinam-té qonøqáv! Manqa-zapá nandav, qo qoqo-matavupam av nqægo, Mbumbukiam-qa etoam matev, moni qoqotēwi. ²¹ Qo kopømba mbaín, nqanek sasae mokho-te toqotugoat. Zapa ndøgo, qoqa mbøni, eqeieqeí mbá, Mbumbukiam-qa bøi-te. ²² Vøqambúq. Qoqa manqa-zapazapa nandav, zitá qanewuá. Yaq Evezøza qombóviám. Eisa, yaq ndego ta manqa-zapa nandav pømbøé-navøēm, penømakhaya, qo teqa bazaføgakh amba moni toqote-wiin. ²³ No āv qate-qamekhé nqægo: Qoqa matavap khàpumu-soqá. Neka manqa-zapazapa matev, qo mõndø-løvónáq.”

²⁴ Yaq Saemon gendo-ein, “Zo ezoqa menas, Evezøza āv qazømbøé-viømém nqægo: Matev nandav, av zo nqazonømbe-manqate, befàkhán no-te.”

²⁵ Pita neka Zion, ta taon-te ndøgo, ezoqa Evezøza-qa manqat gi:zømesimat, qazømbe-navøem, yaq Zelusalem taon-té ginøqaváz. Yaq nakhoa livin-te ndøgu gu:apat, ndigu Samalia manqei-te, vemiyav kopoáv, ezoqa Manqat Mbomambaqape me:zømesimát.

Filip Itiopia ezoqam, Mbumbukiam-qa Manqat ge-omat

²⁶ Khøuwa nøme, Evezøza-ge enzol ezoqam, Filip āv gembø-eín nqægo, “Mòqo-itán, yaq ta nakhoa-te ndøgo toqonøqáv,

ma Zelusalem taon-te qandewav, atema Gaza taon-te ndø-ovøev.” (Ta nakhoa-te ndøgo, ezoqa agé okhomáv.) ²⁷ Yaq Filip até gendego, gè-itán, vøwaw. Yaq nqáe! Nakhoa livin-te ndøugu, ndego ezoqa mbøeqatáz. Ngenek Itiopia manqei-ák. Gaman iz akhae ezoqám. Kawa sævam, tuqa iz Kandasi, tugé sasae ezoqám. Tuqa gigiap ate qægoam neka moni ate gi:goam, ndégo tembo-kewagám. Ndego Zelusalem taon-té gegoám. Mbumbukiam-qá iz ndø-eqatám. ²⁸ Yaq ndakin ekeza manqei-té genø-qavanát. Manqei khagua wil-us-té gono-qotavún, hos gulivavun. Yaq ndego, Mbumbukiam-ge manqa vevezam ezoqam Aezaya-qá mbuk ndøgeve:mavún.

²⁹ Yaq Nqova Mbomambaqape, Filip áv gembøe-eín nqægo, “Toqonóqáv ndøgo, hos manqei khagua wil-us ndulivav. Yaq avønín soqombómá.” ³⁰ Yaq Filip tenøvuáo ndøgo. Yaq ndego ngenek ezoqam áv gembøe-ewág nqægo: Mbumbukiam-ge manqa vevezam ezoqam Aezaya-qá mbuk ndøgeve:mét. Yaq Filip gembobevap, “Mokho moqombó-ndap, nandav nandoqo-geve:met?”

³¹ Yaq ndego gembo-qavøiu, “Gè, mokho áv khambøéndāp, ezoqam ovøyam nonqo mbain tøgoat?” Yaq ndego até gendego, Filip vøkhato, ova vø:qavig, te namba vømøqonav. ³² Mbumbukiam-qa Manqat ndøgo, gegeve:mavun, nqáneq, “Ndego andé sip me me:ituím, ndugu laelae-qa ndimbogo. Neka ate av-té, sip nakhasam nduigu, su gimbo-qogemin, manqat mbain tugoat, até ndegó-a, manqat mbaín.

³³ Ndego ngenøgim kandambá gendap.

Yaq manqa ovøyam ndøgo, gimbo-etøomem, eqeieqéí mbá.

Ezoqa tegi zi-qa yaq-te gémanqateák.

Zapa ndøgo, teqa yage, nqanek manqei-qape-te, livin-mbá gembøe-kepøzém.”

³⁴ Yaq ndego gaman ezoqam, Filip gembo-ein, “Qoténømānd. Ndego Mbumbukiam-ge manqa vevezam ezoqam, gekha ezoqá mé:manqate? Ekezân, ó, ezoqá vini?”

³⁵ Yaq Filip manqat ndøgo sogomanáz, Manqat Mbomambaqape, Yesu-qa yaq-te, vøe-omat.

³⁶ Yaq ndigu ate av-té nakhoa-te gi:teitat, ibøkha ndøqeivím. Yaq ndego gaman ezoqam gendo-ein, “Nqáe! Ibøkha nqáneq. No ambá ibøkha iz nondapín.”*

8:32 8:32-33 Isa 53:7-8 **8:36** 8:36 Kel 10:47 * **8:36** 8:36 Baebol kopokopo nøme-te, Glik manqat-te gipeaomem, manqat nøme ndøgó. Ta manqat nqáneq: ³⁷ Yaq Filip gembo-ein, “Qanimáv. Uni toqote-unimanqatin, yaq kopømbaqapé.” Yaq ndego gendo-qavøiu, “No møe-unimanqatín, av nqægo, Yesu Keliso, ndego Mbumbukiam-gé Yó.”

³⁸ Yaq ndego gaman ezoqam, nözögim ezoqam bøyat manqat mbo-eín, vǫbbøen. Yaq Filip, ndego gaman ezoqam namba, tinǫ-ová ndǫgo, ibøkha iz vǫmbǫ-etoam.

³⁹ Yaq ibøkha-te nango gindu-fakhaz, yaq nqova mbain, Evezøza-ge Nqova Mbomambaqape, Filip sègekható. Yaq ndego gaman ezoqam, Filip nango ometeáv. Yaq sègeqavanát. Khanakhanakh-ús.

⁴⁰ Yaq Filip Azotus taon-té gemǫfakhán. Yaq gemat, atema Sæzalia taon-te vǫmǫfakhan, ta vemiav ate qægoam, nakhoa-te qo:goat, ndego ezoqa Manqat Mbomambaqape me:zǫmesimát.

9

Sol Yesu Keliso-te geqambun

(Kel 22:6-16; 26:12-18)

¹ Zelusalem taon-te ndǫgo, Sol Evezøza-gi paev ezoqam, sekembá sègezǫ-utavám. Zitǫge-qa zǫgoám. Yaq ndego Mbumbukiam-ge iziz ezoqam kandambaqape-té genǫwáv, ² pepa peawam manqat vǫmǫmbǫ-eín. Yaq ndego, av teqa poev qægoam, pepa áv tembǫe-peawám. Gekha ezoqám ndigu, Sol tiqasat, ndigu Yesu-qa Nakhoa ndimbopaev, angana nekā sakheis, ndego kopǫmbaqapé, segé-gavemát, neka Zelusalem taon-te vǫtonqozoát, yaq ndimbula-te sasa ndónqeitazát. Nqanek pepa, ndego Damaskus taon Zu ezoqam-qa guliguli khoev megetapak-té genǫ-peawám. Yaq Sol bëndapét, atema ti-te ndigu.

³ Geté Sol gewav, Damaskus taon gumu-khatoam, yaq nqova mbain, yan-te, waev bæbæs-qape ndovís, vǫgutav. ⁴ Yaq ndego manqei-té genǫbǫiáv. Manqa wag mba mo:-ewág. Ndǫgo áv qane-eín nqægo, “Sol, Sol! Gekha zapá, no ndoqo-ngiænotet?”

⁵ Yaq Sol gendo-ein, “Kándambaqape. Qo khoqonǫ-goam?”

Yaq manqat ndǫgo, qando-qavǫiu, “No Yesú. No ndégo, qo ndoqo-ngiænotet. ⁶ Ndakin mǫqo-itán. Yaq taon-té qonǫqáv. Ezoqam ndégó. Yaq ndego ndǫqa-eín, qo ande áv khoqotégō.”

⁷ Ezoqam ndigu, Sol namba gi-apat, sègewán. Manqa wag mba gi-ewagam, gete ezoqam mbain, yaq ndigu mǫe ndǫgoném. Ndigu nqova zǫndáf. Yaq manqa manqateáv. ⁸ Yaq Sol manqei-te geveam, nqawa ge-itan, bǫi geqaqanam, ndego bǫi waev mbain. Yaq ndigu pingi mbogeaném, Damaskus taon-te vǫ-ituim. ⁹ Sol khǫuwa misiká, bǫi waev mbain gegoam. Lou logemáv-a, ibøkha izumav.

¹⁰ Damaskus taon-te ndǫgo, Yesu-ge paev ezoqam kopo mǫndǫgoám. Teqa iz Ananayás. Ndego umingiap ndǫqeív.

Evezøza iz mboveó, “Ananayas.” Yaq Ananayas āv geneqavøiú nqægo, “Evezøza. No nqæya.”

¹¹ Yaq Evezøza Ananayas gembo-ein, “Mòqo-itán. Ta nakhoa-té ndógo toqonóqáv, Nakhoa Ndaføyamba-qape ndimbo-akhayam. Zudas-qa khoev-te toqomø-fakhaq, yaq ezoqa Tasus taon-ak-qá yaq-té qozømbé-beváp. Ndego iz nqambógo, Sól. Nqáe! Ndego gèguligulimit. ¹² Sol umingiap ndøqeív. Ndøgo āv geneqeív nqægo: Ezoqa kopo, iz nqambogo Ananayas, khoev-té genømbø-ón, zenda vømbøe-ao. Yaq ndego bøi waev nqawa tèabetendáp.”

¹³ Geté Ananayas gendo-qavøiu, “Evezøza. No nandev ezoqam-qa yaq-te, manqat kandambá qæ-ewagam, av ndego qogi ezoqam, Zelusalem taon-te ndøgo, matev soqøsoqa gezømbø-matønumam. ¹⁴ Yaq ndakin ndego Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda-qa iz-te, nqanek Damaskus taon-té gegó. Yaq ndego até nqanék-a, gekha ezoqām ndigu, qoqa iz ndi-eqawat, tèabete-gavém.”

¹⁵ Geté Evezøza Ananayas gembo-ein, “Sègeqáv! Zapa ndógo, no nøveatáv, ndego. Ndego noqá sasae ndógoát. Ndego ezoqa tèabete-zømesím, noqa yaq-te, até ndigú-a, bawan vini-ak neka tigi kawakawa-za neka Izlael ezoqam. ¹⁶ No ndego āv qaté-omát nqægo: Ndego nqosøgeap neka viniv kandambá teqeivat, no zapaya.”

¹⁷ Yaq Ananayas tenøwáv ndógo, ta khoev-te ndøgo, vømø-on. Yaq ndego Sol zenda mbøe-áo, vømbø-ein, “Nøfu! No Evezøza ndokhofotán, qo-te, ndego Yesu, nakhoa-te gegafakhan, qo nqanek qoqogeavun. No ndego ta zapaya ndógo tende-khofotán. Qo bøi nqawá qonøkewág, neka kha Nqova Mbomambaqapé qaqambé-tønøyám.”

¹⁸ Yaq nqova mbaín, Sol-qa bøi-te, andé zongøyam-qá paq me ndenqeivøém. Yaq ndego bøi nqawá genøkewág. Yaq Sol tenø-itán ndógo, ibøkha iz vøndap. ¹⁹ Yaq ndego lou vølog. Yaq kopømbá, bazaføgakh nqawa qamøndæ-vesez.

Sol Damaskus taon-te, Mbumbukiam-qa Manqat ge:zømesimam

Yaq Sol elavøqase møndø-qovezám, ndigu ezoqam namba, Yesu gi-unimanqatintam, Damaskus taon-te ndøgo. ²⁰ Yaq ndego ndaføyambá, Zu ezoqam-qa guliguli khoev vinivinimba-té genø-okhoám, ezoqa Yesu-qa yaq-te sasa me:zømesim, neka vøzø-ovøyam, av nqægo, Yesu ndego Mbumbukiam-gē Yø.

²¹ Ndigu ezoqam ate gi:goam, teqa manqat giyogem, ndigu nqova ndafe kandambá. Yaq gi-einim, “Gê, ezoqam ngénèk,

ndego Zelusalem taon-te, ndigu ezoqam gengiæzotam, ndigu Yesu ndi-unimanqatinat? Ndego até nqané-k-a, ndógo te-negeavún, ezoqa av ngi:gu gégavém, yaq Mbumbukiam-gí iziz ezoqa kandakanda-té genø-tonqozó.”

²² Sol-qa nømendim matev, taqa bazaføgakh sà tønø-khouwevtát. Ndego ezoqa āv gene-zømesimám nqægo: Yesu ndego Mesayá. Ezoqam ndégo, Mbumbukiam geve, ezoqa tekhandi:z. Yaq ndigu Zu bawan-ak, Damaskus taon-te ndógo giyagam, kopømba mbain, vømbøé-qavøinām.

²³ Khøuwa andé møe-mbá segembo-auwám. Yaq Zu bawan-ak gèmbø-voqoém. Ambá gelaemín. ²⁴ Geté Sol nqanek voqoe-qa yaq-te, é-møndæ-ewág. Ndigu ezoqam, laelae-qa gimbogoam, lovølova neká pavpave, vos oskia mbøe-keavám, taon mboqog-te. ²⁵ Geté khøuwa nøme, qapøis, Sol-gi paev ezoqam, ava-té ginø-utøvém, taon uta bøi mboqog-te sasa ndøføløtøvem, vøkhokhon.

Sol Zelusalem taon-te, Mbumbukiam-qa Manqat ge:zømesimam

²⁶ Yaq Sol Zelusalem taon-té genøveséz. Yaq ndego ambá Yesu-gi paev ezoqam namba me:tøkuanemín. Geté ndigu møe mbogoném. Ndigu unimanqatinteáv, av nqægo, ndego ndakin møndø-Yesu-gē-paev-ezoqam-ēv.

²⁷ Geté Banabas gèkható, Keliso-gi u-anim-te sasa ndø-itu. Yaq ndego tènøzø-ovøyám ndógo, av nqægo, Sol nakhoa-te Evezøza ndø-omét, yaq ndego manqat vømbø-ein. Yaq Damaskus taon-te ndógo, ndego ezoqa Yesu-qá iz-té gene-zømesimám. Kha føgakh-mbá neka møe mbain. ²⁸ Yaq Sol namba me:goám, ndigu. Yaq Zelusalem taon-te ate qægoam, ndego ezoqa, Evezøza-qá iz-té gene-zømesimám. Kha føgakh-mbá neka møe goneáv. ²⁹ Ndego até namba ndigú-a, Zu ezoqam, Glik manqat gimanqatam, manqa vømanqatam, neka ti namba manqa vø-itumbam. Yaq ndigu ambá gelaemín. ³⁰ Geté Klisten zifuap, taqa yaq-te manqat giyogem, yaq ndigu Sol Sæzalia taon-té ginø-ituím, ekeza taon-te sasa ndøkhofotøvem, Tasus.

³¹ Ndigu Klisten bawan ezoqam, Zudia neka Gelili neka Samalia manqei-te ate qægoam giyagam, ndigu ndakin sambi zøgoám. Tiqa unimanqatin matev, møndøzø-føgøføgakhám, yaq ndigu Evezøza vømbø-vizupam. Yaq Nqova Mbomambaqape-qa zita tøpøzu matev mokho-te, tiqa bawan sà tønø-khouwevtát.

Pita Ainias gekhakhæv

³² Khøuwa nøme, Pita manqei vinivinimba-te gevatam, yaq Lida vemiaiv-té genøfakhán, Klisten ezoqam-te okha vøwav.

³³ Yaq ta vemiaiv-te ndøgo, kagi ezoqam ndø-omét. Teqa iz Ainiás. Ndego viav kopoáv, venanqei nonqo-te mbá gesømbimám. Até qægoam, viav eit.

³⁴ Yaq Pita ndego äv gembøe-eín nqægo, “Ainiás. Yesu Keliso gékhakhæq. Mòqo-itán, neka venanqei nonqo vølvøen, nandoqote-sømbiam.” Yaq nqova mbaín, Ainiás sège-itán.

³⁵ Ezoqa ewaqape, Lida vemiaiv-te neka Salon vemiaiv-te giyageapam, Ainiás gi-ometam, ge-eqeieqei-ev, yaq ndigu Evezøza-té ginøqambúz.

Pita Tabita løvøte-te gukhandi:v

³⁶ Ziopa taon-te, sævam møndøgoám, Yesu gu-unimanqatintam. Tuqa iz Tabitá. Glik manqat-te, Dokas mbo-akhaemám. Ndugu matev eqeieqei ndømatønumám, neka gigiap-av ezoqam vøzø-tøkemam. ³⁷ Yaq Pita Lida vemiaiv-te gegoam, Tabita enqoni ndøndáp, vønanim. Yaq tuqa kha gèsunguzím. Yaq khoev ova kouwat-té ginøveém.

³⁸ Ziopa taon qambaqapé mbá, Lida vemiaiv-te. Yaq Ziopa taon-te ndøgo, ndigu ezoqam, Yesu gi-unimanqatintam, giyogem av nqægo, Pita Lida vemiaiv-té gegø, yaq angana menas ndøkhofotáz. Ndigu Pita-te, manqat äv ginindapát nqægo: Ndego nakhamas-té geabetøndo-wáv.

³⁹ Yaq Pita até gendego, ndigu ezoqa menas namba vøezav. Yaq gimøfakhaz ndøgo, ndigu khoev ova kouwat-té ginø-ituím. Ta khoev kouwat-te ndøgo, ngængæm kopoáv gipindam, vø-eivumam. Yaq ndigu Pita gè-ogitøvém, neka ndabua vinivinimba vøe-ometømem, Tabita guzø-potofumam, ndugu khandi guigoam.

⁴⁰ Yaq Pita ezoqa ate gi:goam, bavokhó genø-khofotáz. Yaq ndego katuk ndømøkuí, vøguligulim. Yaq kha-té genøqambún, vømbø-ein, “Tábita, mðqosuzám.”

Yaq ndugu até gundigu, bøi vø-qaqanam. Yaq Pita gu-omet, sègeqóm. ⁴¹ Yaq Pita zenda mbogeá, vø-eqeiu, ndugu sasa ndø-itan. Yaq ndego, ndigu ngængæm neka ezoqa nøme, Yesu gi-unimanqatintam, nqawá genøzø-akhá, vøndø-oz. Yaq ndego äv genezømás nqægo: Ndugu nqawa møndø-khandi:v.

⁴² Ezoqa ewaqape, Ziopa taon-te ndøgo, møndø-ewagát, taqa yaq-te. Yaq ezoqa kopoáv, Evezøza gi-unimanqatinim.

⁴³ Yaq Pita Ziopa taon-te ndøgo, andé møe-mbá sege-qovezám. Saemón namba me:qotám, ndego søvakha gigiap-gi ngusum khakheinøvem ezoqam.

10

Mbumbukiam-ge enzol ezoqam, Konilius gembø-fakhan

¹ Sæzalia taon-te ndøgo, ezoqa møndøyagám. Iz nqambógo, Koniliús. Nakhag bawan mokho-te, ndøgo Itali nakhag bawan gimbo-akhaemam, kawa ezoqam nøme ndégo tegoám. ² Konilius ekeza ezoqa namba, khoev-te gi:yagam, Mbumbukiam ndø-unimanqatintám neka vømbō-vizupam. Neka ndego gigiap-av ezoqam, sègezø-tøkeám. Neka ndego khøuwa kopoav, Mbumbukiam-té genø-guligulimám.

³ Khøuwa nøme, khagus yaq-té. Ande āv 3 oklók ndægó. Konilius umingiap ndøqeív. Av geneqeív nqægo: Mbumbukiam-gé enzol ezoqam ndøgeavún, iz vømbōveo, “Konílius”. Bavokho-qapé sogo-omét, ndego enzol ezoqam.

⁴ Yaq Konilius, ndego sège-waumám. Møe-ús. Yaq gembobevap, “Kándambaqape. Qo no-te manqat taqágo?”

Yaq ndego enzol ezoqam gendo-qavøiu, “Mbumbukiam qoqa guliguli manqat, møndøqa-ewág. Neka ndego møndø-qamékh, qo gigiap-av ezoqam qoqozø-tøkematun. Nqanek matev, andé etoam matev me me:qavíg, Mbumbukiam-te. Yaq ndakin Mbumbukiam yaq qaqavøitít. ⁵ Ezoqa Ziopa taon-té qonø-khofotáz. Ndigu manqat āv tiabiti-ndapét. Ezoqam, iz nqambogo Saemon, iz nøme Pita ndimbo-akhayam, ndego bêtøndowáv. ⁶ Ndego Saemon nøme-qá khoev-té geqomát. Ngenek søvakha gigiap-gi ngusum khakheinøvem ezoqám. Teqa khoev ndaola avønin-té qambowév.”

⁷ Enzol ezoqam ge-ivav, ndego manqat gembo-manqatam, yaq Konilius tegi sasae ezoqa menas zø-akhá, neka nakhag ezoqam kopo, gembo-sasaetam, vømbō-akha. Ngenek Mbumbukiam mbovizupám. ⁸ Konilius nginik ezoqa misika, manqat ate qægoam, møndøzømbøkhæ-ovøyám, Ziopa taon-te sasa ndøkhofotaz.

Pita umingiap geqeiv

⁹ Yaq khøuwa nøme qandopave, ndigu Ziopa taon gikhatoumat, Pita khoev ová genøqavíg, vømbø-guligulim.* Khøuwa iz, ande āv khøuwa muín ndægó. ¹⁰ Yaq Pita ifin mbovín. Yaq lou loge-qa mbogoám. Yaq ezoqa nøme lou gi-ifutat, ndego umingiap ndøqeív. ¹¹ Yan gèmbøqoé. Neka yan-te ndøgo, andé ndabua kándambaqape me ndæføløvøém, atema manqei-te. Taqa vavap foa-té qando-geageapám. ¹² Ta mokho-te ndøugu, søvakha gigiap bugug vinivinimbá gu:goam, nøme ndi-okho-a, nøme ndiløvüvām.

¹³ Yaq manqa wag tøndowáv ndøgo, qando-ein, “Píta! Mòqoitán. Søvakha gigiap nandiv qózitág, voqóløuz.”

* **10:9** 10:9 Ta khøuwa-te ndøgo, tiqa khoev puanam matev viní. Ve-zita mbaín. Andé lou me mé:løvøetát. Yaq kopømbaqapé, soqóqavíg.

14 Geté Pita yaq gendo-qavøiu, “Evézøza. Av taoká. No søvaxha gigiap louzimáv, taqa yaq-te Mozes-qa guguna manqat av ndæmanqate, soqain ndøgo, Mbumbukiam-qa bøi-te.”

15 Geté nqanek manqa wag, nqawá qandowáv, te-te, qambo-ein, “Gigiap ndøgo, Mbumbukiam gesunguz, qo kopømba mbaín, soqain toqote-vewat.”

16 Manqat av nqægo, misiká qando-fakhan. Yaq nqova mbaín, ndabua nqawá qanøveséz, yan-te.

17 Pita nqanek umingiap-qa mokho até gembøe-bevupát, yaq nqáe! Ndigu angana, Konilius gendo-khofotaz, Saemon-qa khoev tñiqeivím. Yaq mboqog tambav-té gonowán. 18 Yaq ndigu āv gini-akhaém nqægo, “Gê, Saemon, ndego iz nøme Pita ndimbo-akhayam, téqomat?”

19 Pita ate av-té, umingiap-qa yaq-te gembøe-matavupát, yaq Mbumbukiam-ge Nqova Mbomambaqape, āv gembøe-eín nqægo, “Qoté-ewāg. Angana misika qoqa ndøvawét. 20 Mòqo-itán. Manqei-té qonóvis. Yaq soqóqáv, ti namba. Ndøfofògeáp. Zapa ndógo, nō notøndo-khofotáz, ndigu.”

21 Yaq Pita tenøvis ndógo, ndigu ezoqam vøzø-ein, “Nqáe! Ezoqam nó, zo qazombo-vavavun. Zo gekham-qá zógeavun?”

22 Yaq ndigu gindu-einim, “Nakhag kawa ezoqam ndokhofotán. Iz nqambógo, Koniliús. Ndego ezoqam ndaføyambaqapé neka Mbumbukiam mbovizáp. Zu bawan-ak ate ndi:gu, gèmbovizáp. Mbumbukiam-gé enzol ezoqam mbofakhán. Yaq ndego qo akhae manqat mbo-ein. Qo teqá khoev-té qonóqáv, yaq ni qoqa manqat banñyogem.”

23 Yaq Pita ndigu gèkhatób, neka khoev vøzø-ein. Yaq qanaqanus qandopave, Pita namba me:qaváz. Até Ziopa taon-ak nømé-a, ndigu Yesu gi-unimanqatintam, vøzøfikat.

Pita Konilius-qa khoev-te gemøfakhan

24 Yaq khøuwa nøme qandopave, Sæzalia taon-te gimøfakhaz, Konilius gèzømbø-kewagát. Ndego ekeza ezoqam neka zifuap mbomømboma, é-møndømøváb.

25 Yaq Pita khoev-te gemømbø-on, Konilius teqa zenda tokhopatak-qa megemege-te, ekeza kha, manqei me:laváo, khanakhanakh vømbøgo. 26 Geté Pita gè-eqeíú, gembo-ein, “Mòqo-itán. Até nó-a, no ezoqám. Ate av-té, qo nqoqote:go.”

27 Yaq Pita Konilius namba, manqat até go:manqatát, khoev mokho-te gi-onat. Yaq khoev mokho-te ndøugu, āv geneqeív nqægo: Ezoqa kopoáv, gipindam. 28 Yaq gezø-ein, “Zo møzøte-zøté. Ni Zu bawan-ak-te, khafeáp, bawan vini-ak namba tøti-tøkuanem o tiqa khoev-te tei-on. Geté Mbumbukiam, no āv

genenómánd nqægo: No ezoqa nøme, khavim-us o soqain, Mbumbukiam-qa bøi-te, batezæzá. ²⁹ Yaq nakémbá, qo manqat qoqonøndo-khofotav, no qoqa manqat ogieáv. Yaq ndakin no nøtaqá-beváp. Qo gekham-qā, qonøndé-akha?”

³⁰ Yaq Konilius gendo-qavøiu, “Khøuwa foa møndømø-nasiním. No nøkeza khoev mokho-te, nøguligulimát. Khøuwa iz ande kopó, av ndakin nqægo. Khagus tri oklók. Yaq nqáe! Noqa megemege-te, ezoqam sògo-itán. Ndabua gezuzam, papaqá. Bøi sanqatøve-ús. ³¹ Yaq ndego āv genømbe-eín nqægo, ‘Konilius! Mbumbukiam qoqa guliguli manqat møndøqa-ewág. Neka ndego møndø-qamékh, qo gigiap-av ezoqam qoqozø-tøkematun. ³² Yaq nakémbá. Ezoqa Ziopa taon-té qonø-khofotáz. Saemon qombó-akhá, ndego iz nøme Pita ndimbo-akhayam. Ndego bètøndowáv. Ndego Saemon nøme-qá khoev-té geqomát. Ngenek søvakha gigiap-gi ngusum khakheinøvem ezoqám. Teqa khoev ndaola avønin-té qambowév.’ ³³ Yaq no até qatøndego, ezoqam vøtaqandø-khofotaz. Yaq no khanakhanákh, qoqotøndogav. Yaq ni ndakin nqéigu. Mbumbukiam-qá bøi-té. Manqat ate ndægo níyogém, av Evezøza qo manqa geqambe-løvua, toqoti-nømand.”

Pita Konilius-qa khoev-te, Mbumbukiam-qa Manqat ge:zømas

³⁴ Yaq Pita manqat gengaz, gezø-ein, “No ndakin ùni nøtenøtén. Mbumbukiam-qa bøi-te, ezoqam ate ndigu kopó. Vinivinimba mbaín. ³⁵ Bawabawan vinivinimba ate ndægo, gekha ezoqām ndigu, Mbumbukiam ndimbovizap neka matev eqeieqei ndimātānām, ndigu sège-khatobín. ³⁶ Manqat no qatøndo-ndap, nqánekh, Mbumbukiam Izrael ezoqam-te gendo-khofotav, ta Manqat Mbomambaqape, sambi-qa yaq-te, ndøgo Yesu Keliso mokho-te ndøndo-okho. Ngenek Yesu, ezoqa ewaqape-gé Evezøzá. ³⁷ Zo møzøte-zøté, matev ndøgo, Zudia plovins-te ate ndægo qafakhanumam. Gelili plovins-té genøngáz, Zion ezoqa ge:zømesimat neka ibøkha iziz vøzø-etoumat. ³⁸ Neka zo møzøte-zøté, Mbumbukiam ndego Yesu Nazalet vemia-ak, Nqova Mbomambaqape ande oil me gembøe-qouz neka bazaføgakh vømbø-etoam. Neka zo møzøte-zøté, Yesu ande āv kenē-okhoam, matev eqeieqei gematønumam neka ezoqa ewaqape gekhakheinøvemam, ndigu nqova soqaqape-qa bazaføgakh mokho-te gu:goam. Zapa ndøgo, Mbumbukiam møndøgoám, te namba.

³⁹ Ni matev ate qægoam, Yesu Zudia plovins-te neka Zelusalem taon-te gematønumam, møiqeivím. Yaq ndigu

gèlaém. Tae mutui-té ginø-tøkewém. ⁴⁰ Geté genanim, yaq khøuwa misika-qa zita-te, Mbumbukiam ndego nangó genø-khandí:v, yaq ndego ezoqa vøezømas. ⁴¹ Ezoqa ewaqapé mbá. Geté sati ndígu, Mbumbukiam ibugukhokhof gevevesam, bøi vizu ezoqam tigoat. Nginik ezoqam ní. Ndego lõvøte-te gesuzam, yaq ndego lou namba vøtilogam-a, ibøkha namba vøti-izumam. ⁴² Yesu ni manqat āv ginimbi-løvuá nqægo: Ni ezoqa Mbumbukiam-qá Manqat nití-zømesimát neka āv teizømbé-ovøemát, ezoqa kopo sa ngének, Mbumbukiam geveatav, ndego khandi neka lõvøte ezoqam-qa manqat te-ewag, ndigu manqa ovøyam-te tiwan. ⁴³ Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam ate gi:goam, teqa yaq-te āv gini-manqatám nqægo, 'Gekha ezoqām ndigu, ndego ti-unimanqatinim, Mbumbukiam te mokho-te, tiqa manqa-zapazapa segezó-evøzám.' ”

Bawan vini-ak Mbumbukiam-ge Nqova Mbomambaqape gindafem

⁴⁴ Pita ate av-té nqanek manqat ge:manqatam, yaq Nqova Mbomambaqape ndovís, atema ti-te ndigu ate gi:goam, ndigu nqanek manqat gi-ewagat. ⁴⁵ Yaq ndigu Zu bawan-ak, Yesu gi-unimanqatintam, ndigu Pita namba gi:geavun, ndigu nqova zøndáf, giqeivim av nqægo, Mbumbukiam até bawan vini-ák-a, Nqova Mbomambaqape zø-etoām. ⁴⁶ Zapa ndógo, ndigu āv giniyogém nqægo: Nqova Mbomambaqape mokho-te, ndigu manqat vinivinimba-té ginø-manqatát neka Mbumbukiam-qa iz vø-eqatát.

Yaq Pita gendo-ein, ⁴⁷ “Nginik ezoqam, Mbumbukiam-gé Nqova Mbomambaqape ndøndafém, ate av-té, ni qazi:ndafem. Gê, gekha ezoqā zømbøkhāz, ibøkha iz tindapem?” ⁴⁸ Yaq Pita ge-ein, “Nginik ibøkha iz, sà bendapém, Yesu Keliso-qa iz-te.” Yaq taqa zita-te, ndigu Pita āv gimboe-viømém nqægo, “Elavøqase vønimbøkhæ-qomát.”

11

Pita Zelusalem taon-te geqavan, manqat ge:zømas ndøgo, matev qafakhanam

¹ Keliso-gi u-anim neka Klisten ezoqa nøme, Zudia plovins-te giyagam, møndøyogém, av nqægo, até bawan vini-ák-a, Mbumbukiam-qa Manqat møndø-ndapēm. ² Yaq Pita Zelusalem taon-te nqawa gendoqavan, ndigu Zu ezoqa nøme, Yesu gi-unimanqatinim, gèponqombém, te namba. ³ Ndigu

10:41 10:41 Kel 1:8; Luk 24:42-43

10:43 Isa 53:5-6; Jer 31:34; Kel 2:38

Kel 2:4; 19:6 **10:48** 10:48 Kel 19:5

10:42 10:42 Kel 17:31; 1 Pita 4:5

10:44 10:44 Kel 11:15; 15:8

11:3 11:3 Kel 10:28; Gal 2:12

10:43

10:46 10:46

āv gimboe-einim nqægo, “Manqa-zapá nandav, qo tiqa khoev-te qoqo-oq, ndigu Zu bawan-ak mbain ndigu, neka ti namba lou vøzøtē-logam?”

⁴ Yaq Pita emanqat ate qægoam, gèzømbe-votót, gezø-ein,

⁵ “No Ziopa taon-té qægoám. Yaq khøuwa nøme, no qæguligulimat, no umingiap nøqeív. Yan-te nqo:go, andé ndabua kandambaqape me ndæføløvøém, no-te. Taqa vavap foa-té qando-geageapám. ⁶ Yaq qatu:vøot, søvakha gigiap nøzømét. Nøme nanák neka nøme lozokhák, nøme ndi-okho, neka nøme ndivisigiap, neka nøme ndiløvūvām. ⁷ Yaq no manqa wag nø-ewág. Ndøgo āv qande-ein nqægo, ‘Pita! Mòqo-itán. Søvakha gigiap qózitág, voqóløuz.’

⁸ Geté yaq no qambo-qavøiu, ‘Evezøza. Av taoká! Noqa manqa-nqa-te, søvakha gigiap-qase kopo oeveáv, taqa yaq-te Mozes-qa guguna manqat qæ-ein, soqain ndøgo, Mbumbukiam-qa bøi-te.’

⁹ Geté nqanek manqa wag, nqawá qandowáv yan-te, qanø-ein, ‘Gigiap ndøgo, Mbumbukiam gesunguz, qo kopømba mbain, soqain toqote-vewat.’ ¹⁰ Manqat av nqægo, misiká qando-fakhatam. Yaq gigiap ate qægoam, nqawá qanøqaván, yan-te.

¹¹ Nqanek matev game-navøem, yaq nqáe! Ezoqa misika ndøfakház, ta khoev-te ndøgo, ma qategoam. Sæzalia taon-té gindu-khofotáz. ¹² Yaq Mbumbukiam-ge Nqova, āv genømbe-ein nqægo, ‘Qo ndøfofògeáp. Sègeqáv, ti namba.’ Yaq nginik Klisten nøfuap, ezoqa siks, namba nitiniáv, Konilius-qa khoev-te vøimø-on.

¹³ Yaq Konilius ni emanqat nimbivotót. Teqa khoev-te ndøgo, ndego Mbumbukiam-gé enzol ezoqam ndø-omét. Yaq ndego āv gembøe-ein nqægo, ‘Ezoqa Ziopa taon-té qonø-khofotáz. Saemon qombó-akhá, ndego iz nøme Pita ndimbo-akhayam. Ndego bètøndowáv. ¹⁴ Ndego qo manqat qá-ein. Yaq ta manqat mokho-te ndøgo, qo neka qogi ezoqam, qoqa khoev-te ndiyage, zøté-khandí:z.’

¹⁵ Yaq no manqa manqate qængaz, Nqova Mbomambaqape ndovís, atema ti-te. Até kopó, av ibugukhokhof ni-te gendevís. ¹⁶ Yaq no Evezøza-qá manqat nombo-matøvém, manqat ndøgo ge-ein, ‘Zion, ndego ezoqa ibøkha iz, ibøkha-té genøzø-etoumám. Geté zo, ibøkha iz, Nqova Mbomambaqapé qazøté-ndapém.’

¹⁷ Ndigu Mbumbukiam-qa etoam matev kopo me:ndapém, av ni bugukhokhof qazi:ndapem, ni Evezøza Yesu Keliso qazi-unimanqatinim. Yaq gé, no gekha ezoqám, Mbumbukiam tæmbøe-khaz?”

18 Ndigu Pita-qa manqat giyogem, yaq ndigu manqat nøme einiáv. Yaq Mbumbukiam-qá iz ndø-eqaném, vø-einim, “Av tægoat ndægo, yaq Mbumbukiam até bawan vini-ák-a, nakhoa zømboqoá, te-te tiqambuz neka khandi vøndapëm.”

Mbumbukiam-qa Manqat, Antiok taon-te qafakhan

19 Ta khøuwa-te ndøgo, Stiven gilaem, yaq Klisten ezoqam ngiæzoat matev qafakhan, yaq ndigu manqei vinivinimbatte gipanqanim, ezoqa nøme Finisia manqei-té neka nøme Saiples bawa-té neka nøme Antiok taon-té ginøfakház. Geté ta manqei vinivinimba ndøgo, ndigu Mbumbukiam-qa Manqat, Zu bawan-ak mba me:zømesimám. 20 Geté Klisten ezoqam nøme, ndigu Saiples bawa-te neka Sailini taon-te giyagam, Antiok taon-té ginøzáv. Yaq ndigu Manqat Mbomambaqape, Yesu-qa yaq-te, ndego Evezøza, até bawan vini-ák-a, vøezømesimat. 21 Mbumbukiam-qa bazaføgakh møndøgoám, ti namba. Yaq ezoqa kandambá, gi-unimanqatinim neka Evezøza-te vøqambuz.

22 Yaq ndigu Klisten bawan ezoqam, Zelusalem taon-te giyagam, nqanek manqat giyogem, ndigu Banabas ndøkhofotvém, Antiok taon-te ndøgo. 23 Yaq ndego Antiok taon-te gemøfakhan, ndego khanakhanakh kandambá, matev geqeiv, Mbumbukiam-qa kuku matev mokho-te qafakhan. Yaq ndego zita tøpøzu manqat zø-eín, ndigu ezoqam, Yesu gi-unimanqatinim. Ndigu Èvezøza, føgøføgakh até bembogeageáp. 24 Banabas, ndego ezoqam matev mbomambaqapé, neka kha Nqova Mbomambaqape é-møndømømbo-tønøyám, neka teqa unimanqatin bazaføgakh-ús, Yesu-te. Yaq te mokho-te ezoqa kopoáv, Evezøza-te giqambuz.

25 Yaq Banabas, Antiok taon gè-iváv, Tasmus taon-te vøwav. Sol-qa ndøvavát. 26 Yaq kha gemboqeiv, ndego Antiok taon-té genø-itú. Yaq viav kopó, Sol neka Banabas, Klisten bawan ezoqám namba me:goám, Antiok taon-te ndøgo, neka Mbumbukiam-qa Manqat vøe-zømesimat. Ezoqa kandambá gi:zømesimam.

Ezoqa ndigu Yesu ndimbopaev, Klisten iz ndizø-akhayam, Antiok taon-té qanøngáz.*

27 Ta khøuwa-te ndøgo, Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam ndozáv. Zelusalem taon-té ginduvís, atema Antiok taon-te. 28 Ti mokho-te, ezoqa møndøgoám. Teqa iz, Agabús. Yaq ndego tenø-itán ndøgo. Mbumbukiam-ge Nqova mokho-te, āv gene-eín nqægo, “Vikia sekeqape ndøfakhán, ezoqa lou mbaimbai vøzøpā, manqei-qape ate nqægo.” (Nqanek

11:18 11:18 Kel 13:48; 14:27 11:19 11:19 Kel 8:1-4 11:22 11:22 Kel 4:36

11:25 11:25 Kel 9:30 * 11:26 11:26 Klisten, taqa manqa mokho nqáneq:

Keliso-gí ezoqám. 11:28 11:28 Kel 21:10

matev tōnefakhán ndøgo, Klodies Lom kawa kandambaqape gegoam.) ²⁹Yaq Kliten ezoqam, Antiok taon-te ndøgo, manqa āv gini-kopo:ném nqægo: Ndžzøtøkē, ndigu Kliten zifuap, Zudia plovins-te ndiyage. Ezoqa ewaqape, moni āv tiabiti-abumít, av ndizømbi:gut. ³⁰Yaq moni ndigu, gimøvøbumim, Kliten megetapak-te, Zelusalem taon-te ndøgo, Banabas neká Sol, tindapavát.

12

Elod Aglipa, Kliten ezoqam gengiæzotat

¹ Ta khøuwa-te ndøgo, ndego kawa ezoqam Elod, Kliten ezoqam ngiæzoat matev ndøngáz. ² Yaq Zems, Zionge zapikia, kaiyá ginilaém. ³ Yaq Elod ge:-otev av nqægo, Zu bawan-ak khanakhanakh gindapem, taqa yaq-te, yaq ndego até Pitá-ya, vø-møvøiu. Nqanek matev, Zu bawan-ak-qa khøuwa kandakanda-té qanøfakhán, ndøgo flawa poponøvemav gilouzatun. ⁴ Pita gimøvøinam, yaq ndimbula-té ginø-utøvé. Yaq nakhag ezoqam-qá zenda-té ginøveém. Nakhag bawan foá gimbo-kewagat. Ndigu sège-enendtát. Bawan kopokopo-te ezoqa foá. Pasova kandambaqape tømønøvem, yaq Elod Pita manqa ovøyam-te vee-qa mbogoám, ezoqa ewaqape-qa bøi-te. ⁵ Geté Pita ndimbula mokho-te geutavam, ndigu Kliten bawan ezoqam, gèmboguligulimám. Ndigu Mbumbukiam-te viam kandambá gimbogoat, teqa yaq-te.

Mbumbukiam-ge enzol ezoqam, Pita gembotøke, ndimbula khoev-te gefakhan

⁶ Ta lova ndøgo, Elod Pita amba manqa ovøyam-te tevein, nøme pave, Pita gèbuvát. Nakhag ezoqa menas-qá livin-té gunubuvát. Pingim auli sén gimboe-løvnømém. Yaq sen ndigu, nakhag ezoqa menas-qá pingim-te giløvøtupám. Neka nakhag ezoqa nøme, mboqog tambav-té ginøwanát.

⁷ Yaq nqæe! Evezøza-gé enzol ezoqam mbofakhán. Yaq waev mu:sanqatáv, ndimbula khoev mokho-te ndøugu. Yaq ndego enzol ezoqam, Pita gevogevø mbokesáz, vøtiu, gemboein, “Nakhama ndøgó! Mòqo-itán!” Yaq ndaføyambá, auli sen Pita-qa pingim-te giløvøtupam, sège-vinginím.

⁸ Yaq enzol ezoqam gendo-ein, “Ndabua segim nonqo mòqolováz, neka tamak vø-uzam.” Yaq Pita sège-matanám. Yaq ndego enzol ezoqam manqat nøme gembo-ein, “Qoqa ndabua qozaq nonqo vø-uz. Yaq no qonøndó-páev.”

⁹ Pita ndego enzol ezoqam sègembo-pavát, ndimbula mokho-te gifakhatat. Geté ndego otevatéav, av nqægo, matev

ndøgo qambo-fakhan, enzol ezoqam mokho-te, unimanqatín penømakhaya. Ndego até vøe-ein, umingiap ndøqeivít. ¹⁰ Gi-apat ndøgo, ndigu vos keoge ezoqam, gù:løvubumát, nøme vømøløvub-a, nøme vømøløvub, yaq auli mboqog-te sasa ndøfakhaz, taon-te go:goam. Nginik auli mboqog, ekezan mbá segezømbo-mboqóz, vøfakhaz. Yaq gimøzav ndøgo, nakhoa gimø-geveem, yaq nqova mbáin, enzol ezoqam, sègembøe-navøém. Pita sège-iváv.

¹¹ Yaq Pita matavap tønømbo-mboqovøém ndøgo, matev ndøgo, te-te qafakhan. Yaq ge-ein, “Ndakin, no møtenøtén. Evezøza unimanqatín, ekeza enzol ezoqam ndokhofotáv, no vøkhandi:n, no Elod-qa zenda-te qægoam, neka matev ate ndægo, ndigu Zu bawan-ak gimatavupam, no amba tønø-fakhanin.”

¹² Yaq matavap qamømbo-ndaføya, taqa yaq-te, ndego Meli-qá khoev-té genøwáv, ndugu Zion-gu evo, ndego iz nøme Mak ndimbo-akhayam. Ezoqa kandambá gipindam ndøgo, giguligulimat. ¹³ Pita uta mboqog bavokho go:khaneam, yaq sasae mbasønakam ndowáv. Tuqa iz Lodá. Ndugu ambá mboqog mømbo-mboqozoín. ¹⁴ Geté Pita-qa manqa wag gu-ewag, yaq ndugu khanakhanakh ndøndáp. Geté ndugu mboqog mboqozoateáv. Ndugu nqawá gunøteít, ndigu ezoqa vøzø-ein, “Pita ngóya, mboqog-te.”

¹⁵ Yaq ndigu gimbo-einim, “Qo kawa qá-oki?”

Geté ndugu sekembá sege-pouweám, av nqægo, “No unimanqatín nqæmanqate!”

Geté ndigu gindu-einim, “Pita-gé nqova ategó!”

¹⁶ Pita sekembá sogo-khanæmám, mboqog-te. Yaq ndigu mboqog gimboqozønam, te-mbá tinø-ometám. Yaq ndigu nqova zøndáf. ¹⁷ Yaq ge-on, Pita zenda ndø-eqá. Manqa manqate me:khoutøvém. Yaq ndego gèzø-ovøyám, Evezøza ande āv kembøe-tøke, ndimbula-te gu:goam, ge:fakhan. Yaq gezø-ein, “Zems gèmbo-einím, neka ndigu Klisten nøfuap nøme, matev ande āv khanømbē-fakhan.” Yaq ndego sègezuváz, manqei nøme-te vøwav.

¹⁸ Yaq khøuwa nøme qandopave, ndigu nakhag ezoqam Pita gimbo-kewagat, ndigu nqova ndafe kandambá. Gèmbøenakát, ande gekha matev me mbøéfakhan. ¹⁹ Yaq Elod Pita vawe-qá manqat ndøvøovám. Geté ndigu ometeáv. Yaq ndego, ndimbula vos keoge ezoqam zøsinøzám, manqa sasa ndøvøovam, ndigu bèzitág, bēpakhaez.

Taqa zita-te, Elod Zudia plovinis gè-iváv, Sæzalia taon-te vøyağ.

Elod Aglipa genanim

²⁰ Ndego kawa ezoqam Elod, Taya neka Saedon taon ezoqam-te qaqa mbogoám. Yaq ta zapaya ndøgo, ndigu gètøkuaném. Yaq Elod-te okho-qa ndøgoám, sambi manqat namba vømé-einim. Yaq ndigu Blastus-te tøke-qa ndøzáv, ndego Elod-ge sasae ezoqam kandambaqape. Zapa ndøgo, ndigu lou tinotabám ndøgo, Elod-qa manqei-te qando-okhoam.

²¹ Yaq ta khøuwa ndigu, Elod gezav, ndigu gindizav, ndego ndabua qaniqanim ndø-uzám, ekeza qonam nonqo-te vøqom, ezoqa ewaqape-te, manqa manqate sasa ndøngaz. ²² Yaq ndigu ezoqam ate gi:goam, giwaniapam, teqa manqat gi-ewagat, āv gindi-akhaemám nqægo, “Ngenek ezoqam, teqa manqat nqazimbo-ewaget, ndego mbumbukiám. Ezoqam-aním mbá.” ²³ Elod nqanek manqat ge-ewag, yaq ndego ndigu ezoqam sègezø-iváv. Manqat khoutøpøteáv. Geté ndego vizap ambá Mbumbukiam mbo-etoamín. Yaq Evezøza-ge enzol ezoqam, até gendego, vølavao. Nonqou ndøloutøvém, vønanim.

²⁴ Geté Mbumbukiam-qa Manqat sà tønø-vøndavát neka ezoqa kopoáv, teqa manqat qakhanøsumat.

²⁵ Banabas neka Sol, Zelusalem taon-te gizav, ndigu moni vøzø-etoam, ta sasae ndøgo gumø-khouim, yaq Antiok taon-te ginøveséz, Zion vøkhatowem, ndego iz nøme, Mak gimbo-akhaemam.

Pol ande ge:ngaz, manqei vinivinimba-te ge-okhoam, Mbumbukiam-qa Manqat ge:zømesimat

13

13:1-14:28

Banabas neka Sol, Mbumbukiam-qa sasae-te givevesam

¹ Klisten bawan ezoqam mokho-te, Antiok taon-te ndøgo, Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam neka nømendim ezoqam, møndøgoám. Nøme Banabás. Neka nøme Simeón. Iz nøme gimbo-akhaemam, Nigá. Neka ezoqa nøme Lusiús. Ngenek Sailini taon-ák. Neka ezoqa nøme Manaén. Ngenek Elód namba me:fis, ndego kawa ezoqam. Neka ezoqa nøme Sól.

² Yaq ndigu Evezøza iz gimbo-eqatat neka lou logemav matev vøgoat, ndigu Nqova Mbomambaqape, āv gezømbe-eín nqægo, “Banabas neká Sol, tozó-vevesám. Ndigu sasae ndøgo tígoát, no qazømbe-akha.”

³ Yaq ndigu lou logemav matev nøme gigoam neka vøguligulimam, Banabas neka Sol, zenda zømbø-awám, sasae-te sasa ndøkhofotaz.

Banabas neka Sol, Saiples manqei bawa-te gigoam

⁴ Nqova Mbomambaqape, Banabas neka Sol gekhofotaz, yaq ndigu Selusia taon-té ginø-ová. Yaq palai khagua-té ginøketáb, Saiples manqei bawa-te vøndafaz. ⁵ Yaq Salamis taon-te gimøfakhaz, ndigu Zu ezoqam-qa guliguli khoev-te, Mbumbukiam-qa Manqat me:zømesimát. Até Zion-Mák-a, møndøgoám, ti namba, vøzø-tøkeam. ⁶ Yaq ndigu manqei bawa sekeqape ndøvototát, atema Pafos taon-te vømøfakhaz.

Ta taon-te ndøgo, Zu ezoqam ndøqatém. Teqa iz, Ba-Yesú. Ndego manqa-sisi ezoqám. Ndego ekeza kha, Mbumbukiam-gé manqa vevezam ezoqam me:vewám. Geté ndøgo unimanqatín mbá. ⁷ Ndego gaman ezoqam-gé sasae ezoqam ndøgoám, iz qambogoam Segies Paulus. Ngenek matavap loloakh ezoqám. Ndego Mbumbukiam-qa Manqat yoge-qa ndøgoám, yaq Banabas neka Sol vøzø-akha. ⁸ Geté ndego manqa-sisi ezoqam, Glik manqat-te, iz nøme Elimas gimbo-akhaemam, ndigu amba zømbekház. Zapa ndøgo, ndego poeveáv, ndego kawa ezoqam, Yesu te-unimanqatin.

⁹ Sol, ndego iz nøme Pol gimbo-akhaemam, Nqova Mbomambaqape kha é-møndømbøi-tønøyám. Yaq ndego Elimas, bøi mbøe-møvuiú, ¹⁰ gembo-ein, “Qo nqova soqaqape-gé yó. Qoqa mokho-te, khavozam matev neka khokho manqa manqate matev ate ndægo møndømo-tøvá. Qo matev eqeieqei ate ndægo ngi:wat-qa qogó. Neka qo Evezøza-qa nakhoa ndaføya-ndaføya, køfigim-qa qogó. ¹¹ Yaq nqáe! Evezøza yaq-fia ndakin ndótá. Qo bøi waev geqá-navøém, neka khøuwa-qa waev qóqeiviák. Møe-mbá segeqá-auwám.”

Yaq ndaføyambá, ndego bøivun ndøgutáv, bøi waev vømbønævøem. Yaq ndego sògo-visimát. Ezoqa itui-qa ndøvawát. ¹² Yaq ndego gaman ezoqam, nqanek matev geqeiv, ndego Yesu gè-unimanqatín. Ndego Evezøza-qa nømendim matev-qa yaq-te, nqova ndafe kandambá.

Pol neka Banabas Antiok taon nøme-te gigoam, ndøgo Pisidia manqei-te

¹³ Yaq Pol neka ndigu ezoqa nøme, namba gi-okhoam, Pafos taon gè-ivøvém. Yaq Pega taon-té ginøtiním. Ndøgo Pamfilia plovins-té qagó. Yaq Zion-Mak ndigu gèzuváz, Zelusalem taon-te vøvesez.

¹⁴ Geté ndigu ezoqa menas, Pega taon-te gigoam, zapá ginøzáv, atema Antiok taon-te, Pisidia manqei-te,

vømōfakhaz. Yaq Sabat khōuwa-te ndōgo, ndigu Zu ezoqam-qa guliguli khoev-té gimō-óz, sasa ndōqonav. ¹⁵ Guliguli khoev-te ndōgo, ezoqa Mozes-qa manqat neka Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam-qa manqat gumu-geveōmem, yaq guliguli khoev megetapak, Pol neka Banabas manqat zōkhofotáv, av nqægo, “Nōfuap. Andé manqat vōzōté-geatát, ezoqam-qa zita tōpōzu nonqo, vōni-eín.”

¹⁶ Yaq Pol tenō-itán ndōgo, zenda sasa zō-eqa, ezoqa vōzō-ein, “Izlael-ak, nogi ezoqam, neka zo ezoqa nōme, Mbumbukiam ndozombo-vizap, zōtōndé-yogēm. ¹⁷ Ni Izlael ezoqam, nigi Mbumbukiam, nigi atanakha-zapazapa-za ndōvevesám. Yaq ndigu Izip manqei-te giyagam, ndego bawan kandambá gezō-khouwev. Yaq teqa bazafōgakh kandambaqape mokho-te, ndego nqawá gendo-khatób, Izip manqei vō-ivōvem. ¹⁸ Yaq ndigu viav foti leg-av manqei-te giyageapam, teqa manqat gisanqawam, ndego sēge-khatibám. ¹⁹ Yaq Keinan manqei-te ndōgo, Mbumbukiam bawan seven tēnengiú, neka manqei ekeza ezoqam vōzō-etoam. ²⁰ Nqanek matev ate ndægo qafakhanam, taqa atap, viav ande āv 450 ndægó.

Taqa zita-te, Mbumbukiam manqa ovoyam iz-akhayapak zō-etoumám, ti keoge nonqo, atema Samuel, ndego Mbumbukiam-ge manqa vevezam ezoqam, vømōfakhan.

²¹ Yaq ndigu kawa ezoqam-qa giviōmem, tezōmbo-megetat, Mbumbukiam Sol zō-etoám. Ndego Kis-gé yó. Benzamin khagua bawan-ák. Yaq ndégo tezōmbo-megetám. Viav fotí. ²² Yaq Mbumbukiam Sol gevingitav, ndego Deivid ndōvé, tigi kawa. Teqa yaq-te, Mbumbukiam āv gene-eín nqægo, ‘No ezoqam mōe-omét, av no nqanōmbe-poev. Deivid. Zesi-gé yó. Ndego matev ate ndægo tématōnumát ndōgo, av no nqanōmbe-poev.’

²³ Yaq Mbumbukiam ndakin Deivid-ge zeo kopo, Izlael ezoqam-gé khandi etoam ezoqam ndōvé, av bugukhokhof manqa mbusa ge-ve. Ngenek ezoqam, Yesú. ²⁴ Geté Yesu sasae ngazeav qagoam, bugukhokhof Zion Izlael ezoqam ate gi-goam, āv gene-zōmesimám nqægo, ‘Yage é-mozo-enénd neka ibōkha iz vōndapem.’ ²⁵ Yaq Zion sasae qambō-navōemat, ndego ezoqa āv gezōmbe-eín nqægo, ‘Ge zō, ndozomatavap, no gekha ezoqâm? No teoká ndego, zo nqazombōe-keoge. Geté nqáe! Ndego ngēgeáv, noqa zita-te. Ndego no

13:17 13:17 Exo 1:7; 6:6; 12:51 **13:18** 13:18 Num 14:34; Deut 1:31-32 **13:19** 13:19 Deut 7:1; Josh 14:1 **13:20** 13:20 Judg 2:16; 1 Sam 3:20 **13:21** 13:21 1 Sam 8:5, 19; 10:20-24 **13:22** 13:22 1 Sam 13:14; 16:12; Psa 89:20 **13:23** 13:23 2 Sam 7:12-16 **13:24** 13:24 Met 3:1-2 **13:25** 13:25 Zion 1:20, 27

ùnime:lòvúmb. Até nqanek sasae khapelavøqasé-a, no teqa tamak khofoe-te tæmbotøke, no kopømba mbaín.’ ”

²⁶ Yaq Pol manqat nøme ge-ein, “Nógi ezoqam, zo Eibleem-gi zi, neka zo ezoqa nøme, Mbumbukiam ndozombo-vizap! Nqanek manqat, khandi:nat matev-qa yaq-te, Mbumbukiam ni-té gendo-khofotáv. ²⁷ Ndigu ezoqam, Zelusalem taon-te ngiyage neka tigi megetapak, ndigu gèbiinám, ngenek Yesu. Ndigu qeiviáv, av nqægo, ndego khandi etoam ezoqám, Mbumbukiam gendo-khofotav. Neka ndigu Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam-qa manqat mokho ndapeáv, ndøgo Sabat khøuwa ate ndægot, guliguli khoev-te gigeve:matun. Geté Yesu løvøte-te giveem, ta matev mokho-te, manqat ndøgo, Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam gipeaomem, tøfakhan, møndø-unimanqatín. ²⁸ Ndigu Yesu-qa manqa-zapa qeiviáv, ta zapaya ndøgo, ndego løvøte-te tiveem. Geté ndigu Pailøt, Yesu laelae manqat sègembo-einím. ²⁹ Yaq ndigu matev ate ndægo gimboi-matønømem, av Mbumbukiam-qa Manqat teqa yaq-te qæpeaupam, yaq tindukoqoinám ndøgo, tae mutui-te getøkewam, neka manqei ozu-te vømø-utøvem. ³⁰ Geté Mbumbukiam løvøte-te møndø-khandí:v. ³¹ Yaq taqa zita-te, ndigu ezoqam, ibugukhokhof te namba Gelili plovinš-te gi-okhoam, atema Zelusalem taon-te, ndigu gè-ometupám. Khøuwa kopoáv. Yaq ndigu ezoqam, matev bøi gi-qeivim, niggi ezoqam gè:zømesimít.

³² Yaq ni ndakin nqéiwani. Ni zo Manqat Mbomambaqape nitizømás. Matev ndøgo, Mbumbukiam niggi atanakha-zapazapa-za manqa mbusa gezøve, tematanam, ³³ ndakin møndøni-matanám, ndego Yesu løvøte-te ge:khandi:v. Taqa yaq-te, Sams 2-te āv qane-peawáp nqægo: Mbumbukiam ge-ein,

‘Qo nogé yó. No nqægo khaiya, nøtaqa-qave-én.’

³⁴ Mbumbukiam møndø-khandí:v, ndego Yesu. Ndego manqei-pakha-te nqawa gévesezák neka gemø-lanqaevák. Taqa yaq-te, Mbumbukiam āv gene-eín nqægo,

‘No zo ndæzøtøké, neka matev eqeieqei vøzø-matanām,
av no bugukhokhof Deivid qambøe-ein.’

³⁵ Neka Sams nøme-te, āv qane-peawáp nqægo,
‘Mbumbúkiam! Qo qoge Ezoqam Mbomambaqape,
teqa kha, sa qó-ívavák, manqei ozu-te vølanqā.’

³⁶ Nqanek manqat, Deivid ambá av nqægo, ekezan me-eín. Ni mizi:nøtén, Deivid geyagam, ndego Mbumbukiam-qá poev mbopavám. Geté ndego gènaním. Yaq ndigu tinø-otøvém ndøgo, ma tegi atanakha-zapazapa-za gi-osupam,

teqa kha vōlanqa. ³⁷ Geté ndego ezoqam, Mbumbukiam lōvōte-te gekhandi:v, teqa kha ambá av nqægo, manqei ozu-tē qamōmbo-lanqā.

³⁸ Yaq nakémbá, nogi nōfuap. Zo vōezōtéz. Ngenek ezoqam-qa mokho-te, Mbumbukiam zoqa manqa-zapazapa segezō-evōzám. Manqat nqáneq, ni ezoqa nqati-zōmesim. Geté Mozes-qa guguna manqat mokho-te, zo kopōmba mbain, Mbumbukiam-qa bōi-te tozo-ndafōyamba-ez. ³⁹ Geté Yesu mokho-te, gekha ezoqām ndego, nde-unimanqatinat, Mbumbukiam-qa bōi-te segé-ndafōyamba-év.

⁴⁰ Yaq nakémbá, zo gò:feazoát! Soqain ndōgo, zo unimanqatinteav tōgoat, yaq ta matev ndōgo tōzōfakhan, Mbumbukiam-ge manqa vevezam ezoqam nōme ge-ein, av nqægo,

⁴¹ 'Zo ezoqam, Mbumbukiam-qa Manqat otōotam ndōzōte-vewe!

Nqáe! Zo nqova zōndáf, vozó-pakhaēz.

Zapa ndōgo, no zo mokho-te, matev vini nōmatanám.

Zo ezoqa taqa yaq-te tizōmbe-manqatat,
zo zó-unimanqatinimák.'

⁴² Yaq Pol neka Banabas, Zu ezoqam-qa guliguli khoev gi-ivōvem, ezoqa ndigu nqawa vesezu manqat zō-eín, Sabat khōuwa nōme-te. Ndigu taqa yaq-te, manqat nōme yoge-qa ndōgoám. ⁴³ Wambap qame-navōem, yaq ezoqa kopoáv gizō-pavat, Zu ezoqam neka ezoqa nōme ndigu, Zu ezoqam namba gi:tōkuanem neka Mbumbukiam vōmbō-vizupam. Yaq Pol neka Banabas, ndigu ezoqam, gēgugúb. Ndigu Mbumbukiam-qá kuku matev-té giabenō-sokhoé.

⁴⁴ Yaq Sabat khōuwa nōme, ezoqa kandambá, andé ewaqapé, ta taon-te ndōgo, gindupindam, Evezōza-qa Manqat vōyogem. ⁴⁵ Yaq Zu megetapak ndigu ezoqa kopoav gizōmet, ndigu ova ndō-einím, neka Pol ngenōgim manqat vōmbō-einim-a, manqat vō-itumbam. ⁴⁶ Geté Pol neka Banabas mōe goneáv. Yaq āv gezōmbe-qavōiú nqægo, "Ni Mbumbukiam-qa Manqat, bugukhokhof zo Zu ezoqam bati-zōmesím. Geté zo zōsanqawém. Yaq ta mokho-te ndōgo, zo zōkeza kha soqaqape zōtevewé, yage miavmiav vōzōté-ndapēm. Yaq nqáe! Ni ndakin Mbumbukiam-qa Manqat, bawan vini-ak nití-zōmesimát. ⁴⁷ Zapa ndōgo, Evezōza ni āv ginimbi-eín nqægo,

'No qo bawan vini-ak-qá waev nōvé.

Qo mokho-te, ezoqa khandi mé-ndapém, atema nqanek manqei-qape-qa vaev-te.'

⁴⁸ Yaq ndigu bawan vini-ak, nqanek manqat giyogem, ndigu khanakhanakh kandambá. Yaq ndigu Evezøza-qá iz ndø-eqané, teqa manqat zapaya. Yaq gekha ezoqám ndigu, Mbumbukiam gevevesam, khandi miavmiav tindapem, ndigu gè-unimanqatiním.

⁴⁹ Yaq Evezøza-qa Manqat, sège-vøndavát, ta manqei-te ndøgo, ate qægoam. ⁵⁰ Geté Zu bawan-ak, ti-te ndigu, sakhei iz-akhayapak, ndigu Zu ezoqam-qa guliguli matev gindapem, neka taon megetapak, qaqa zølówáz, Pol neka Banabas-qa yaq-te. Yaq ndigu, nginik ezoqa menas-te, ngiæzoat matev ndøngazém, neka tiqa manqei-te ndøgo vønataz. ⁵¹ Yaq Pol neka Banabas, tiqa zenda tokhotapak-te, pakhakh mba ndøpomoemém. Yaq ndigu ezoqam gé:zótéz, av nqægo, niqá manqa-zapá, Mbumbukiam-qa Manqat qanimbo-qasi. Yaq ndigu Aikonium taon-té ginøzáv. ⁵² Geté ndigu ezoqam, Yesu gi-unimanqatintam, Antiok taon-te ndøgo, ndigu khanakhanakh kandambá neka kha Nqova Mbomambaqapé gazømbe-tønøyám.

14

Pol neka Banabas, Aikonium taon-te gigoam

¹ Até Aikonium taon-té-a, Pol neka Banabas, Zu ezoqam-qá guliguli khoev-té ginø-okhoam, ezoqa vømē-zømesimin. Yaq ezoqa kopoáv, Zu bawan-ak nekā bawan vini-ak, Yesu ndø-unimanqatiním. ² Geté ndigu Zu ezoqa nøme, ndigu Yesu unimanqatinteav gigoam, ndigu bawan vini-ak qaqa zølówáz, Klisten ezoqam-qa yaq-te. Yaq ndigu sègezø-qambúz. ³ Geté Pol neka Banabas møp-mbá gini-sokhoám, Aikonium taon-te ndøgo, ezoqa Evezøza-qa yaq-te vøe-zømesimam. Kha føgakh-mbá neka møe gonemáv. Yaq ti mokho-te, Evezøza umingiap matev neka matev vinivinimba ndømatønumám. Ta matev mokho-te ndøgo, ndego ezoqa āv genezømás nqægo: Tiqa manqat, teqa kuku matev-qa yaq-te, unimanqatin. ⁴ Ndigu ezoqam, taon-te ndøgo giyagam, gèqaqagimém. Nøme ndigu Zu ezoqam-té ginønøzáz, neka nøme Keliso-gi u-anim-te vønøzaz. ⁵ Yaq Zu bawan-ak neka bawan vini-ak, tigi megetapak namba, Pol neka Banabas ambá gengiæzoín. Ndigu ambá nandí gini-zitagín, vøpakhaezín. ⁶ Geté ndigu ezoqa menas manqat gi:yogem, ndigu Likonia manqei-té ginø-khokhóz. Yaq Listla neka Debe taon-té ginø-okhoám, neka vemivemiav nøme-te, ta taon avønin-te ndøgo. ⁷ Até ndøgo-a, ezoqa Manqat Mbomambaqape vøe-zømesimam.

Pol neka Banabas, Listla neka Debe taon-te gigoam

⁸ Listla taon-te ndøgo, ezoqam møndøqotám. Ndego bov gèmbowauwauám. Ndego āv teneqán. Ande ge:qan, atema ndakin, ndego okhomáv. ⁹ Yaq Pol ezoqa Mbumbukiam-qa Manqat ge:zømesim, ndego yoge eqeieqei ndøgó. Pol ge-omet, av nqægo, ndego møndø-unimanqatín, Mbumbukiam kopømbā tekhakheinøvem, yaq ndego bøi mbøe-møvuiú. ¹⁰ Yaq manqat bazaføgakh-ús, āv gembøe-eín nqægo, “Qoté-itán!” Yaq ndego ezoqam sasanqá sege-itán, okho vøngaz.

¹¹ Yaq ezoqa ewaqape matev giqeivim, Pol gematanam, yaq ndigu ekeza Likonia manqat-te, āv gini-akhaemém nqægo, “Mbumbuk ndovís ni-te! Andé ezoqa bugug me:keogé.” ¹² Yaq Banabas tigi mbumbukiam Zus-qá iz mbo-akhaém, neka Pol tigi mbumbukiam nøme-qa iz Hemes vømbō-akhaem. Pol av gimboe-akhaemam nqægo, zapa ndøgo: Ndego manqa manqate ezoqám. „Ate av-té, av tigi mbumbukiam Hemes nde:go.” ¹³ Yaq ndego khape mbumbukiam Zus-ge iziz ezoqam, ma mbumbukiam-qa khoev taon bavokho qæwevam, ndego taon mboqog-té genøgeavún, kao neka flawas khokhosap vøndø-upøgim. Ndego ezoqa ewaqape namba, Pol neka Banabas, ambá etoam matev zøgonín neka kao vøzøluwavin, „av ekeza mbumbuk-te gi:matønumatun.”

¹⁴ Ndigu ezoqa menas giyogem, „av nqægo, ezoqa ndigu mbumbuk me:zæb,„ yaq ndigu ekeza ndabua ndøkeqagím, „av Zu ezoqam-qa matev qazømbe-goam, mbøni nqosøgeap gindapemín.” Yaq ndigu ezoqa ewaqape-qá livin-té ginøbøín, vø-akhaemem, ¹⁵ “Nøfuap. Zo gekha zapá, matev av nqazøte-matønumit? Ni até kopó, av zo ndøzøte:go. Ezoqam-anim mbá. Ni sa ndøgo tøtidgeavún. Zo Manqat Mboman-baqape nití-zømesím. Zo khape mbumbuk tønneziváz. Yaq khandi miav-ak Mbumbukiam-té qazonø-qambúz, ndego yan neka manqei-qape neka ndaola neka gigiap ate nqægo, ta mokho-te nqøugut, gekhakheinam. ¹⁶ Bugukhokhof qagoam, Mbumbukiam zo bawan vinivinimba, zøkeza nakhoa-té genøzuváz, qazo-okhoam. ¹⁷ Geté ndego zo matev eqeieqei oskia zømatanám. Yaq zo tønne-zøtezát, av nqægo, ndego ndekhandí:vát. Ndego zo qæ zø-etoumatún, yan-te qando-lanqain, neka avøe viav eqeieqei vøzø-etoumatun, qa-ogiin, neka lou kandakanda neka khanakhanakh vøzø-etoumatun.” ¹⁸ Oskia ndøgo, Pol neka Banabas nqanek manqat gizø-ein, ndigu ambá kopømbá mbain, ezoqa tizømbø-khazin, etoam matev tizøgonin.

¹⁹ Yaq Antiok neka Aikonium taon-te, Zu ezoqam ndozáv, ezoqa bawan-qape ekezan-te vø-eozo. Yaq ndigu Pol nandí

gini-pouwím. Yaq gimatavupam, av nqægo, møndønaním, ndigu taon bavokhó ginø-livøvém.

²⁰ Geté ndigu ezoqam, Yesu gimnopavam, Pol gi-ogitøvem, ndego sège-itán. Yaq taon-té genøveséz.

Yaq khøuwa nøme qandopave, ndego Banabas namba, ta taon ndøgo gè-ivøvém, Debe taon-te vøzav.

Pol neka Banabas, Antiok taon-te givesez, Silia manqei-te ndøgo

²¹ Até Debe taon-té-a, Pol neka Banabas, ezoqa Manqat Mbomambaqape me:zømesimát. Yaq ti mokho-te, ezoqa kandambá, gi-Yesu-gi-paev-ezoqam-ez. Taqa zita-te, ndigu Listla neka Aikonium neka Antiok taon-té ginøveséz, ²² ndigu ezoqam, Yesu gimnopavam, zita tøpøzu manqat vøzø-ein. Av gizømbe-eín nqægo: Ndigu unimanqatin-te, bazaføgakh-us até bewaniáp. Neka nøme vøzø-ein, “Ni Mbumbukiam-qa Megeat Matev mokho-te onim-qa tizigoat, yaq ni matev føgøføgakh kopoáv tiziqeivit.”

²³ Yaq ta Klisten ezoqam-qa bawan vinivinimba-te ndøgo, Pol neka Banabas, megetapak ndøvevesám, ti keoge nonqo. Yaq gèguligulimemín, neka lou logemav matev vøgonemin. Yaq ndigu Klisten megetapak, Evezøza-qá zenda-té ginø-abín, te-te ndego, ma ndigu gi-unimanqatintam.

²⁴ Yaq Pisidia manqei-te gu-mutiat, ndigu Pamfilia plovins-té gimøfakház. ²⁵ Yaq Pega taon-te ndøgo, Mbumbukiam-qa Manqat gumu-zømesim, ndigu Atalia taon-té ginøvís. ²⁶ Yaq ndøgo, palai khagua-té gimøketáb, Antiok taon-te vømøteit, ma ibugukhokhof Klisten ezoqam, Pol neka Banabas, Mbumbukiam-qa kuku matev-te gi-ab, nqanek sasae-te tezøtøke, ndigu ndakin qamøzø-navøem.

²⁷ Pol neka Banabas, Antiok taon-te gimøfakhaz, ndigu Klisten bawan ezoqam ate gi:goam, gèmøváb, emanqat vøzømbē-votot, Mbumbukiam ti mokho-te ande gekha matev me ndømatønumam, neka ndego bawan vini-ak, unimanqatin-te, nakhoa āv kezømbē-mboqoa. ²⁸ Yaq ndigu møp-mbá gini-sokhoám, ndøgo, ndigu ezoqa nøme namba, Yesu gimnopavam.

Pol Zelusalem taon-te gegoam

15

15:1-15:35

Zelusalem taon-te, Mozes-qa guguna manqat-qa yaq-te gi:kakambam

¹ Antiok taon-te ndøgo, ezoqa nøme Zudia plovins-té gin-

duzáv. Yaq ndigu Klisten ezoqam, áv gini-zømesimám nqægo, “Zo ngusum qogøzateav tøgoat, av Mozes-qa guguna manqat qæ-ein, yaq zo zókhandi:zák.” ² Geté Pol neka Banabas unimanqatinteáv, tiqa manqat. Yaq manqa itumbam kandambá qafakhan, taqa yaq-te. Yaq vaev-te, ndigu Klisten ezoqam, manqa áv gini-kopo:ném nqægo: Pol neka Banabas, Klisten ezoqa nøme namba, Zelusalem taon-té giabenøzáv, Keliso-gi u-anim neka megetapak taqa yaq-te bemēzomas.

³ Yaq Klisten bawan ezoqam, gèkhofotáz, ndigu. Yaq nakhoa gigeveat, ndigu ezoqa ewaqape, Finisia neka Samalia manqei-te ndøgo, emanqat zømbe-vototáp, av bawan vini-ak Mbumbukiam-te giqambuz. Yaq ndigu Klisten ezoqam, nqanek manqat giyogem, ndigu khanakhanakh kandambá gindapem.

⁴ Yaq Zelusalem taon-te gimøfakhaz, ndigu Keliso-gi u-anim neka megetapak neka Klisten bawan ezoqam, gèkhatób. Yaq ndigu ezoqa menas, emanqat zømbe-vototáp, matev-qa yaq-te ndøgo, Mbumbukiam ti mokho-te gematønumam. ⁵ Geté Felisi ezoqa nøme, ndigu Yesu gi-unimanqatintam, sège-umiáz, gi-einim, “Bawan vini-ak, ndigu gi-Klisten-ezoqam-ez, ndigu ngusum bezø-qogøzát. Neka ni áv tabizizømbe-manqaté. Ndigu Mozes-qa guguna manqat bembopáev.”

⁶ Yaq ndigu Keliso-gi u-anim neka megetapak tinøpindám ndøgo, manqat vøe-kakambam. ⁷ Yaq khøuwa mba gezømbemat, manqat gi:kakambumat, Pita sège-umián, gezø-ein, “Nøfuap. Zo mõzøte-zøté. Ibugukhokhof, ni mokho-te, Mbumbukiam no ndøveatán, teqa Manqat Mbomambaqape, bawan vini-ak tøte-zømesimat. Ndigu no-té ginøyogém neka vø-unimanqatinim. ⁸ Yaq Mbumbukiam, ndego ezoqa ewaqape-qa matavap nde-otevat, mõndø-khatób. Ni ndøgo tizi:nøtén, ndego Nqova Mbomambaqape gezø-etoam, av bugukhokhof ni ginimbi-etoam. ⁹ Mbumbukiam-qa bøi-te, ni neka ndigu kopó. Ndigu gi-unimanqatinim, yaq ta mokho-te ndøgo, Mbumbukiam tiqa manqa-zapazapa sègezø-evøzám. ¹⁰ Yaq ndakin, zo gekha zapá, Mbumbukiam khamasim matev-te ndozoveet, ndigu ezoqam, Yesu ndi-unimanqatinat, nqanek viniv awam-qa ndozozøgo, Mozes-qa guguna manqat ate ndægo timbopavat, ndøgo nigi atanakha-zapazapa-za neka ni kopømba mbain qagoam, amba tizi-eqanemín? ¹¹ Kopømba mbain, nandav! Ni áv qazi-unimanqatinát nqægo: Mbumbukiam ni Evezøza Yesu-qa kuku matev zapayá gini-khandí:n. Yaq ti-te ndigu, bawan vini-ak, até kopó.”

12 Yaq Pol neka Banabas, umingiap matev-qa yaq-te gi:zovototap, Mbumbukiam ti mokho-te bawan vini-ak gezomatønumat, yaq ndigu ezoqa ate gi:goam, tiqa manqat giyogem, manqa sùgumu-khoutavát.

13 Yaq ndigu manqa manqate qamøzømbu-navøem, Zems ezoqa ewaqape, āv gezømbe-eín nqægo, “Nófuap! Zøtøndeyogēm. 14 Saemon Pita ni ndøgo teni:nømánd, Mbumbukiam ibugukhokhof bawan vini-ak mokho-te, ezoqa nøme gekhatob, yaq ndigu vø-ekeza-ezoqam-ez. 15 Manqat ndøgo, Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam gipeaomem, møndø-unimanqatín, nqanek matev, ndakin qafakhan. Ndigu āv gini-peaomém nqægo,

16 ‘Evezøza ge-ein,

“Khøuwa ndøfakház.

Yaq no notøndó-veséz,

Deivid-qa kawa matev, ndøgo ande palai khoev ndægo, qanqoe, nqawa vøewēv.

Khoev-qa gigiap ate ndægo qasoqøsoqoam,

no nqawá qatø-khakheinám.*

17 Yaq até bawan vini-ák-a, tiabenømbe-vawém.

Zapa ndøgo, até ndigú-a, nigí.

No, Evezøza, āv qate-manqaté nqægo:

Matev av nqægo ndæmatanám.

18 Nupøkhán mbá no qæ-ein, matev av nqægo tøfakhan.” ’ ’

19 Yaq Zems manqat nøme gezø-ein, “Yaq nakémbá, no nqæmatavap, ni bawan vini-ak, Mbumbukiam-te tiqambuz, viniv nøme bizizømbø-āwám. 20 Ni sa nqáneq qazizø-peawam, ‘Loge gigiap ndøgo, ezoqa batae-te ti-aumat, ndigu beløgé. Zapa ndøgo, gigiap av nqægo, Mbumbukiam-qa bøite soqáin. Neka ndigu mambe okho matev, kha bembo-khanøzám. Neka søvakha gigiap ndigu, ezoqa naq tizø-khotøgimat, ndigu beløuzí. Neka ndigu kouk beløgé.’

21 Ezoqa ewaqape møndæzøtéz, taqa yaq-te. Zapa ndøgo, taon ate ndægot, Mozes-qa guguna manqat oskia me:zømesimatún, Zu ezoqam-qa guliguli khoev-te, Sabat khøuwa ate ndægot, teqa manqat gigeve:matun. Nupøkhán mbá gingazem, nqanek matev.”

Pepa gikhofotøvem, Klisten bawan vini-ak-te

22 Keliso-gi u-anim neka megetapak neka Klisten bawan ezoqam ate gi:goam, manqa āv gini-kopo:ném nqægo: Tigi ezoqa nøme tinø-khofotáz ndøgo, Antiok taon-te, Pol neka

15:13 15:13 Gal 2:9 15:16 15:16-18 Amos 9:11-12 * 15:16 15:16 Nqanekyaya manqat-qa mokho, Mbumbukiam ge-eta, nqáneq: Ndego Deivid-gi zi mokho-te, ezoqa kopo nqawa ndøveatáv, kawa tegoat. Ngenek ezoqam Yesú. 15:20 15:20 Exo 34:15-17; Lev 17:10-16

Banabas, ti namba. Yaq ngínik givevesám. Zudás, iz nøme gimbo-akhaemam, Basabās, nekā Sailes. Nginik ezoqa menas, Klisten bawan megetapák. ²³ Pepa ndøgo, ndigu ezoqam namba gi:khofotøvem, āv gini-peaomém nqægo: “Khaiya mbomá, zo-te, nigi nøfuap.

Ni Keliso-gi u-anim neka megetapak, ni zogi zøfuap, nqanek pepa zo-té qeitø-peaomít, zo Klisten ezoqam, zo bawan vini-ak nandozogo, Antiok taon-te neka Silia manqei-te neka Silisia manqei-te nandozo-yageap.

²⁴ Ni āv qatiyogém nqægo: Nigi ezoqa nøme, zo-té ginduzáv, zo manqat vini vøe-zømesim. Yaq zo mutøkhop zowaniáp, av ndigu manqat gizømbe-manqatam. Geté ndigu ambá av nqægo, niqa manqa vøovam-tē ginduzāv zo-te. Yakhapus mokho-mbá sege-matøvemém. ²⁵ Ni ndakin matavap kopo qeindapem, taqa yaq-te, yaq ni manqat āv qati-kopo:ném nqægo: Ezoqa zivevesám. Yaq ndigu zo-té qeitøndú-khofotáz. Ndigu nigi nøfuand mbomømbomá namba ndézáv, Banabas neka Pol, ²⁶ ndigu nigi Evezøza Yesu Keliso-qa sasae-te, ekeza kha ginqonqotøvem. ²⁷ Ezoqa ni nqeikhofotavav, ngínik, Zudas neka Sailes. Yaq ndigu niqa manqat ndø-unimanqatiním, av pepa-te nqati-peaomit. ²⁸ Mbumbukiam-ge Nqova Mbo-mambaqape, teqa matavap, neka niqa matavap, kopó, taqa yaq-te. Ni zo viniv nøme nizømbó-veák. Geté sa nqáneq qazombó-pavát: ²⁹ Loge gigiap ndøgo, ezoqa batae-te ti-aumat, zo ndølgé. Neka kouk ndølgé. Neka søvakha gigiap ndigu, ezoqa naq tizø-khotøgimat, zo ndølduzí. Neka zo mambe okho matev, kha mbokhanøzám. Zo nqanek matev vinivinimba gonemav tøgoat, qanimáv. Manqat nøme mbaín. Ouo!”

³⁰ Yaq ndigu ezoqa foa gikhofotaz, Antiok taon-té ginøvís. Yaq gifakhaz ndøgo, ndigu Klisten bawan ezoqam ate gi-goam gèmváb, pepa vøzø-etoam. ³¹ Yaq ndigu nqanek pepa gigeveømem, ndigu khanakhanakh kandambá. Zapa ndøgo, zita tøpøzu manqat mbomømbomá qøupeaupam. ³² Zudas neka Sailes, ndigu Mbumbukiam-gí manqa vevezam ezoqám. Yaq ndigu Klisten ezoqa nøme manqat kandambá gizø-manqatam. Tiqa manqat zita zøtøpáz, neka unimanqatin vøzøføgakh.

³³ Zudas neka Sailes, khøuwa andé kandambá gisokhoam. Yaq ndigu Klisten ezoqam, sambi matev-té ginø-khofotáz, ti-te ndigu, ma gindi-khofotaz.†

³⁵ Geté Pol neka Banabas, até gesokhoám, Antiok taon-te ndøgo. Yaq ndigu, ezoqa kopoav nøme namba, Evezøza-qa

15:28 15:28 Met 23:4 † **15:33** 15:33 Ibugukhokhof Baebol gipeaomem, manqat sa nqáneq qagoám. Geté vaev-te, manqat nøme āv gini-mønøzém nqægo: **34** Geté Sailes matavap āv genegó nqægo: Tenøqóm ndøgo.

yaq-té gini-zømesimám neka Manqat Mbomambaqape vøe-zømesimam.

**Pol qambo-menas, manqei
vinivinimba-te ge-okhoam,
Mbumbukiam-qa Manqat ge:zømesimam
15:36-18:22**

Pol neka Banabas giqatønem

³⁶ Khøuwa nøme, Pol Banabas āv gembøe-eín nqægo, "Tizinø-veséz ndøgo, taon ate ndægot, Mbumbukiam-qa Manqat qazi-zømesimavun, nigi Klisten nøfuap vizimø-zømēt. Yaq zimø-zømét, ndigu ande āv kinigut." ³⁷ Banabas møndø-unimanqatín. Geté ndego Zion, iz nøme Mak gimbo-akhaemam, ndafe-qa mbogoam, tezø-fikatin. ³⁸ Geté Pol poeveáv, ndego tezøfikit. Zapa ndøgo, ndego ti namba Pamfilia plovins-te gegoam, yaq sègeziváz, neka ti namba sasae khouiáv. ³⁹ Ndigu ezoqa menas, manqat kandambá gi-itumbam, teqa yaq-te. Yaq gèqatøném. Nakhoa vinivinimba ndøgeveám. Banabas, Mak namba, Saiples manqei bawa-té ginøtiním. ⁴⁰ Geté Pol, Sailes ndøveatáv, namba te:ma. Yaq Klisten ezoqam, Antiok taon-te ndøgo, ndigu Evezøza-qá kuku matev-té ginø-áb, ndigu vøzivaz. ⁴¹ Yaq ndigu Silia neka Silisia plovins-té gi-okhoám, Pol Klisten bawabawan vinivinimba-te, ezoqa zita tøpøzu manqat vøzø-manqatat, tiqa unimanqatin vøzø-føgføgakham.

16

Pol Timoti geveatav, te namba te-okhoat

¹ Yaq Pol Debe neka Listla taon-té genøwáv. Yaq nqæ! Listla taon-te ndøgo, ezoqa møndøgoám. Yesu-gé paev ezoqám. Iz nqambógo, Timotí. Até tegu evó-a, Yesu ndø-unimanqatintám. Ngunuk Zu bawan-ák. Geté tege eve, ndego Glik bawan-ák. ² Klisten ezoqam ate gi:goam, Listla neka Aikonium taon-te giyagam, ndigu Timoti matev eqeieqei me:vewám. ³ Pol Timoti khatowe-qa mbogoám, namba ti-apatín. Geté bugukhokhof, Pol Timoti ngusum mbokepøtáz, [vø-Zu-ezoqam-ev.] Zu bawan-ak zapayá gene-matanám, ta manqei-te ndøgo giyagam. Zapa ndøgo, ndigu møndæzøtéz av nqægo, Timoti-ge eve, ndego Glik bawan-ák, [neka ndigu tigi nakhei angana ngusum qogøvemāv.]

⁴ Ndigu taon vinivinimba-te gi-okhoam, yaq ndigu Klis-ten ezoqam, manqat zø-etoumát, ta manqat ndøgo, Keliso-gi u-anim neka megetapak Zelusalem taon-te ande āv kinikopo:nem, neka vøzø-ein, “Manqat qambopáev nqanek.”
⁵ Yaq Klisten bawabawan vinivinimba, tiqa unimanqatin matev møndøzø-føgøføgakhám, neka tiqa bawan sà tønø-khouwevtát, khøuwa ate qæpavpavemam.

Pol Mbumbukiam-qa umingiap geqeiv, Masedonia plovins-ak gemøndæ-akha

⁶ Yaq Pol neka ndigu ezoqa nøme, te namba gi-okhoam, Fligia neka Galesia manqei-te sège-apát. Ta manqei-te ndøgo, ndigu ezoqa Manqat Mbomambaqape zømesateáv. Zapa ndøgo, Nqova Mbomambaqape ndigu takeáv, ezoqa Esia plovins-te ndøgo, ti:zømesimat. ⁷ Yaq ndigu Misia manqei iziz gimø-khanøzem, ndigu ambá Bitinia plovins-té ginøzavín. Geté Yesu-ge Nqova, até ndøgó-a, takeáv, tizav. ⁸ Yaq ndigu Misia manqei sègemø-løvúim, atema Tloas taon-te vømø-ova.

⁹ Yaq ta lova ndøgo, Pol umingiap ndøqeív. Masedonia manqei-ak ndø-omét, geyam, vømbøviam, “Qandoqáv, nqanek Masedonia plovins-te, ni vønītøke.” ¹⁰ Pol nqanek umingiap geqeiv, yaq ni nakhoa-qa nakhamas-té qeitøvawém, Masedonia plovins-te vøtíniāv. Zapa ndøgo, ni āv qatimatøvemém nqægo: Ni Mbumbukiam ni-akhá, ni ndigu ezoqam, Manqat Mbomambaqape bamizømas.

Lidia Yesu gu-unimanqatin

¹¹ Yaq ni Tloas taon tōti-ivøvém. Palai khagua-té qeitøketámb, Samotles manqei bawa-te vøimø-fakhan. Yaq khøuwa nøme qandopave, ni Neapolis taon-té qeimø-fakhán. ¹² Yaq zapá qeimøniáv, atema Filipai taon-te. Ta taon ndøgo, Masedonia plovins mokho-te, kandambaqapé. Lom ezoqam mo:kawaeztám. Yaq ni elavøqase, teitø-qovezám ndøgo.

¹³ Yaq Sabat khøuwa qandap, ni taon bavokhó qeitøfakhán. Yaq kea keoqa-té qeitøniáv. Zapa ndøgo, ni āv qatimatøvemém nqægo: Ndøgo Zu ezoqam-qá pindap manqei atøgó, giguligulimemin. Sakheis nøme, é-møndøpindám ndøgo. Yaq ni sèiqonáv, ti namba manqa manqate vøingazem. ¹⁴ Sævam nømu, ndugu niqa manqat gu-ewagam, tuqa iz Lidiá. Tiatila taon-ák. Ndabua køkøk ndøwiám, moní guiqaqasumam. Ndugu Zu ezoqam-qá guliguli matev ndøndáp, neka Mbumbukiam vømbø-vizupam. Yaq ndugu Pol-qa manqat gu-ewag, Evezøza matavap mbomboqoá, yaq ndugu teqa manqat vø-unimanqatin. ¹⁵ Yaq ngunuk sævam neka ndigu ezoqa nøme, khoev-te namba gu:yagam, ibøkha iz ndøndapém.

Yaq ndugu ni āv gunimbi-eín nqægo, “Zo no unimanqatin Evezøza-gu paev ezoqam tøzøte-næmbem, yaq noqá khoev-té qazøtøndózáv, vozomøqōm.” Yaq ni tuqa manqat, nímbo-paevém, tuqa khoev-te vøimøqom.

Pol neka Sailes ndimbula khoev-te ginqeitaz

¹⁶ Khøuwa nøme, ni Zu ezoqam-qa guliguli manqei-te qei-apat, yaq sasae mbasønakam ndøqánd. Ngunuk nqova soqa mbøigoám. Ndugu ezoqa é-møndæ-zømasín, megemege-te ndo:go, matev ande āv khanē-fakhanin. Ta matev mokho-te ndøgo, ndugu tugi sasae kawakawa-za, fia kandakanda zømbe-qaqasumám. ¹⁷ Yaq ngunuk mbasønakam, Pol neka ni, sègeni-pavám, vøndø-akhaemam, “Nginik ezoqam, ndigu Mbumbukiam-gí sasae ezoqám, ndego Egeiwat-Qape. Nginik nakhoa me:zømesím, zo khandi ande āv khazøté-ndapēm.” ¹⁸ Ngunuk matev av nqægo, khøuwa kopoáv gumatønumam. Yaq Pol gèmbo-ewéz. Yaq ndego até gendego, gèqambún, nqova soqa vømbø-ein, “Yesu Keliso-qa iz-te, no nqataqá-manqate: Møqofakháq, qo mbasønakam-qa mokho-te ndo:gotu:gu.” Yaq ndaføyambá, nqova soqa sègefakhán.

¹⁹ Yaq tugi kawakawa-za giqeivim, av nqægo, tu mokho-te, moni nqawa gèqasemāk, yaq Pol neka Sailes sègegavém. Yaq maket manqei-té ginø-itub. Ndabua mba zøgeageapát, taon megetapak-qa megemege-te vø:-ab. ²⁰ Yaq nginik, ndigu Lom megetapak-té ginø-tonqozó, vøzø-ein, “Nginik Zu bawanak, taon ningiitít! ²¹ Matev ndøgo, ezoqa ndi:zømesim, ni Lom ezoqam-te khafeáp, tizimbo-pavat.” ²² Yaq até ezoqa nømé-a, giwaniapam, Pol neka Sailes-te, qaqa zøqambuí. Yaq ndigu Lom megetapak, até gindigonem, Pol neka Sailes, nd-abua zøkeqagím, neka nakhag ezoqam febam manqat vøzø-ein. ²³ Kha kandambá gizø-khaneam, gifebam. Gumufebam, yaq ndimbula khoev-té ginø-nqeitáz. Yaq ndego ndimbula keoge ezoqam, manqa āv gimbøe-løvuaném nqægo, “Qo ùni zømbe-keogé, nginik ezoqa menas. Soqaín ndøgo, tifakhaz.” ²⁴ Ndego nqanek manqat ge-ewag, yaq ta kouwat-te ndøgo tenø-nqeitáz, uni mokho-te-in qøugoam. Yaq tiqa bov, tae menas livin-té gezømbu-sokhofám, sasa ndøtøkua, vøtok.

²⁵ Yaq ande av lova u-mba ndægo, Pol neka Sailes, gèguligulimát neka Mbumbukiam-te ouv vø-qaqaemat. Yaq ndigu ndimbula ezoqa nøme, sègezø-ewagát. ²⁶ Yaq nqova mbaín, manqei kandambá qakukuvøem. Ndimbula khoev sùgumu-kukuvøemát. Yaq mboqog ate gi:goam, ekeza mbá segembo-qonimát, neka ndimbula ezoqam auli sen gizø-møpusupat, vøzø-nqovonim.

²⁷ Yaq ndego ndimbula keoge ezoqam gesuzam, nqanek matev geqeiv, mboqog gimboqogeapam, yaq ndego kaiya mba ndøndapáz. Ambá ekeza kha ndøngiuín. Zapa ndógo, ndego áv gene-matavupám nqægo: Ndimbula ezoqam møndø-khokhonim. ²⁸ Geté Pol gembo-akha, “Qo qakeza kha ndøngiũ. Ni ndimbula ezoqam ate nqati:gu, nqeitú:gu.”

²⁹ Yaq ndego ndimbula keoge ezoqam, waev-qa ndø-akhá, ndimbula khoev mokho-te vøteit. Kha sègembøi-wageapát. Yaq até gendego, ekeza kha manqei me:laváo, Pol neka Sailes, tiqa megemege-te. ³⁰ Yaq ndego bavokhó ginø-itúb, vøzø-ein, “Khanánqa-za. No gekha matev nógø, tøte-khandi:n?”

³¹ Yaq gimbo-qavøinam, “Evezøza Yesu qó-unimanqatín. Yaq até khandi voqotēndāp, qogi ezoqam namba, khoev-te ndiqayage.” ³² Yaq Pol neka Sailes, Evezøza-qá Manqat me-ometimém, neka ndigu ezoqa ate gi:goam, khoev-te namba gi:yagam.

³³ Yaq ta lova u-mba ndógo, ndego ndimbula keoge ezoqam, Pol neka Sailes nqamav zøsungúz. Taqa zita-te, ndego ndaføyambá, ibøkha iz ndøndáp, ekeza ezoqa namba. ³⁴ Yaq ndego khoev-té genøkhatób, lou vøzø-etoam. Yaq ndego ekeza ezoqam namba, khanakhanakh kandambá gindapem, ndakin Mbumbukiam gi-unimanqatinim.

³⁵ Yaq khøuwa nøme qandopave, qanaqanus, Lom megetapak, polis ezoqam ndøkhofotáz, ndimbula keoge ezoqam vømbø-einim, “Nandiv ndimbula ezoqa menas, vønqonqotáz!”

³⁶ Yaq ndego ndimbula keoge ezoqam, Pol gembo-ein, “Lom megetapak, zo nqonqotøzat manqat ndokhofotøvé. Yaq ndakin zo kopømbá, sambi-té qazonø-fakház.”

³⁷ Geté Pol ndigu polis ezoqam gezø-ein, “Ndigu ni ezoqa ewaqape-qá bøi-té ginøfembám. Oskia ndógo, ni Lom manqei-ak nqeigu neka ni bugukhokhof manqa ovøepøteav vøgoam. Yaq ni ndimbula khoev-té ginø-nqeitán. Yaq ndakin, ndigu ni khonoam-te khofotønat-qa ndøgó. Geté kopømba mbain. Ndigu ekezan betøndozáv, ni taon bavokho bøkhofotan.”

³⁸ Yaq ndigu polis ezoqam, nqanek manqat, Lom megetapak me:zømás. Yaq nginik giyogem, av nqægo, Pol neka Sailes Lom manqei-āk, ndigu møe kandambá gigonem. [Zapa ndógo, khafeap kandambá, Lom manqei-ak sa toqofewam, manqa ovøepøteav tøgoat.] ³⁹ Yaq ndigu tinduzáv ndógo, Pol neka Sailes tanakh manqat vøzø-ein, neka taon ivøve-qa vøzøviam.

⁴⁰ Yaq ndimbula khoev-te gindu-fakhaz, ndigu Lidia-qá khoev-té ginøzáv. Yaq Klisten ezoqa nøme tizømét ndøgo, neka zita tøpøzu manqat vøzø-ein, taon sasa ndø-ivøvem.

17

Pol neka Sailes Tesalonika taon-te gigoam

¹ Yaq Pol neka Sailes, Amfipolis taon neka Apolonia taon sègemø-løvuím. Yaq até ge-apát, atema Tesalonika taon-te vømøfakhaz. Ta taon-te ndøgo, Zu ezoqam-qa guliguli khoev møndøwewám. ² Yaq Pol tenøwáv ndøgo, av oskia ge:goatun, ezoqa vømē-zømesim. Sabat khøuwa misiká, manqat gezø-manqatam. ³ Ndego āv gezømbe-ovøemám nqægo: Mbumbukiam-qa Manqat é-møndø-eín, ndego Mesaya, Mbumbukiam geve, ezoqam tekhandi:z, ndego nqosøgeap bendáp, neka løvøte-te betøndø-suzam. Yaq Pol nøme gezø-ein, “Ndego Yesu, no nqazømbe-manqate, Mesaya ngének.”

⁴ Yaq Zu bawan-ak nøme, nqanek manqat gè-unimanqatiním, Pol neka Sailes-te vønøzaz. Até Glik bawan-ák-a, ndigu Zu ezoqam-qa guliguli matev gindapem neka Mbumbukiam vømbø-vizupam, kopoáv, neka sakhei iz-akhayapak kopoáv, tiqa manqat gi-unimanqatinim.

⁵ Geté Zu bawan-ak nøme, ova ndø-einím. Yaq ndigu ezoqa soqøsoqa ndø-upøzó, maket manqei-te sa gi-okhoam, neka ezoqa ewaqape qaqa vøzølwaz. Yaq ndigu Zeisen-qá khoev-té ginøbøín, Pol neka Sailes vømøzøvao. Yaq ambá ezoqa ewaqape-té ginø-tonqozoín. ⁶ Geté ndigu ezoqa menas, zømeteav qagoam, yaq até gindigonem, Zeisen neka Klisten ezoqa nøme vøgavem. Yaq taon megetapak-té ginø-itúb. Ndabua mba zøgeageapát. Yaq āv gini-akhaemát nqægo, “Ezoqam ndigu, manqei-qape-te ate nqægo, manqa-zapazapa gigoatun, ndakin nqáneq gigú. ⁷ Yaq ngenek Zeisen, nginik ezoqam, ekeza khoev-té genøkhatób. Nginik ezoqam ate ngi-gu, Siza-qá khafeap ndømøkuiám, nigi kawa ezoqam kandambaqape. Zapa ndøgo, ndigu āv gini-manqaté nqægo: Kawa nøme ndégó. Iz nqambógo, Yesú.”

⁸ Yaq taon megetapak neka ezoqa ewaqape, khanakhanakh mbaín, nqanek manqat giyogem. ⁹ Yaq ndigu Zeisen neka ezoqa nøme, namba gi-goam, moni abam manqat zø-ein. Yaq ndigu moni gi-abem, vønqonqotaz.

Pol neka Sailes, Belia taon-te gigoam

¹⁰ Yaq ta khøuwa kopo-te ndøgo, qapøis, ndigu Klisten ezoqam, até gindigonem, Pol neka Sailes, Belia taon-té ginø-khofotáz. Yaq gimøfakhaz ndøgo, ndigu Zu ezoqam-qá guliguli khoev-té ginøzáv. ¹¹ Nginik Zu bawan-ak, Belia taon-te ndøgo,

tiqa matev egeieqei, āv tiuká, av ndigu Tesalonika taon-te gi:yagam. Ndigu Manqat Mbomambaqape ùnime:-ndapém. Yaq khøuwa ate qæpavpavemam, Pol ge:zømesimam, ndigu teqa manqat, Mbumbukiam-qá manqat namba me:geveatát. ¹² Yaq Zu ezoqa kopoáv, gè-unimanqatiním. Neka até Glik iz-akhayapak sakhéis-a, neka Glik angana, vø-unimanqatinim. Ezoqa andé kandambá.

¹³ Geté Tesalonika Zu bawan-ak nøme, giyogem, av nqægo, Pol ezoqa Mbumbukiam-qa Manqat Belia taon-tē genø-zømesimīt, yaq ndigu tinduzáv ndógo, ezoqa teqa yaq-te qaqa vøzølwaz. ¹⁴ Yaq ndigu Klisten ezoqam, até gindigonem, Pol ndaola keoqa-té ginø-khofotøvém. Geté Sailes neka Timoti, Belia taon-te, até gesokhoám.

¹⁵ Yaq ndigu ezoqam, Pol namba gi-apat, até ge-ituát, atema Atens taon-te vømøfakhaz. Yaq ndigu nqawa gin-duqavaz, Pol Sailes neka Timoti-te manqat ndøkhofotáv. Ndigu bètøndozáv. Andé nakhamas-té.

Pol Atens taon-te, Mbumbukiam-qa Manqat ge:zømesimam

¹⁶ Pol Atens taon-te ndøgo, ndigu ezoqa menas gezømbo-kewagam, yaq āv geneqeiv nqægo: Ta taon-te ndøgo, tae khøuwiap kopoav-qapé qagoam. Yaq ndego mbøni mbon-qosógím. ¹⁷ Yaq ndego Zu ezoqam-qá guliguli khoev-té genø-okhoám, ti namba manqat vømø-einimin, Zu ezoqam neka ndigu ezoqa nøme, Zu ezoqam-qa guliguli matev gindapem neka Mbumbukiam vømbō-vizupam. Yaq khøuwa ate qæpavpavemam, ndego até maket manqei-té-a, gekha ezoqām ndigu, sa gi-okhoam, manqat vøzø-manqatam. ¹⁸ Yaq ezoqa nøme, ndigu Epikuli neka Stoik-qa nømendim matev gim-bopavam, ndigu Pol namba manqa ndø-itumbám. Yaq āv gini-einím nqægo, “Ngenek gekha khokho manqāt ndømanqatet? Gê, ngenek ni nømendim-qa ndøgo?” Geté ezoqa nøme gi-einim, “Ngenek manqei vini-ak-gí mbumbuk-qá yaq-té ate-manqaté.” Av gi-einim ndægo, zapa ndøgo: Pol Yesu neka ezoqa løvøte-te khandi:zat-qá yaq-té gene-manqatám.

¹⁹ Yaq ndigu Pol Aleopagus manqei-té ginø-ituím, ma taon megetapak gi:pindumam. Yaq ndigu taon megetapak, Pol āv gimboe-einím nqægo, “Kopømbâ, ni qoqa nømendim ndakinak-qa yaq-te, qo ezoqa ndoqote-zømesim, toqoni-ovøyam? ²⁰ Manqat nøme ndøgo, ni nqeitaqa-yoge, vini. Yaq ni taqa manqa mokho ndape-qa nigú.” ²¹ (Ndigu Atens taon-ak, neka até bawan vini-ák-a, taon-te okha gindu-okhoam, tiqa poev kandambaqape ndógo tøgoám, khøuwa kopoav, ezoqa emanqat ndakinak vinivinimba vøvototupam-a, vø-ewagam.)

²² Yaq Pol, Aleopagus manqei-te ndøgo, megetapak-qá megemege-té genø-itán, gezø-ein, “Zo Atens ezoqam. No āv qateqeív nqægo: Zo guliguli matev-te, bazaføgakh zo-asazét. ²³ Zapa ndøgo, no zoqa taon mokho-te qatu-okhoam, neka gigiap vinivinimba qæqeiv, zo ndozombotabap, yaq no lou-qase nøme nøqeív, zo mbumbukiam nøme søvakha gigiap qazombo-løvutumatum. Yaq ta lou-qasete ndøgo, manqat āv qane-peawáp nqægo, ‘Mbumbukiám nøme-qá, ni nøtenateav ndego.’ Ndego Mbumbukiam nøme, zo ndozombo-vizap, gete zo zøteateav ndøgo, ndégo, no nqazømbe-manqate. ²⁴ No Mbumbukiam ndégo tøte-manqaté, ndego manqei-qape neka gigiap ate nqægo, ta mokho-te nqøugut, gekhakheinam. Ndego Evezøzá. Yan neka manqei-qape ndégo teno-kawaevát. Ndego ambá av nqægo, guliguli khoev-té geyagē, ezoqa gipuanumatun. ²⁵ Neka ndego gigiap-av ezoqám mbá. Ndego ambá av nqægo, ni-tē gonotawē. Av taoká. Geté ndego ezoqam ndégo, ni ezoqa ate nqazi:gu, khandi neka mbøni fokeam neka gigiap ate nqægo ngini-etoam. ²⁶ Ibugukhokhof, Mbumbukiam ezoqa kopo ndøkhakheinøvé. Yaq ni bawabawan vinivinimba ate nqazi:gu, ngenek ezoqa kopo mokho-té genøkhakheinømbém, manqei-qape bizikhazem. Neka Mbumbukiam ni bawabawan vinivinimba khøuwa nizáv, ni tiziya-gat neka gekha manqei-te qaziyagāt. ²⁷ Mbumbukiam matev av nqægo, tenegó ndøgo. Ni teqa tábizimbøe-vawém, neka eísa, te-te pizí-visiim penømakhaya, neka pizí-ometām penømakhaya. Zapa ndøgo, ndego Mbumbukiam qambaqapé mbá ni-te, ni ezoqam ate nqazi:gu. ²⁸ Ni teqá mokho-té qazu:yagé, neka teqá mokho-té qazu:-okhó, neka teqá mokho-té qazu:gú. Ndøgo até kopó, av zogi emanqat vototap ezoqa nøme ndimanqate, av nqægo, ‘Ni tegí nakheís.’

²⁹ Yaq nakémbá, ni Mbumbukiam-gi nakheis nqazigu, yaq ni bizi-matáváp, av nqægo, ‘Mbumbukiam ndego gigiáp, kopømba ande av gol neka silva neka mbaqambaqa mbumbuk ndi:gu. Mbumbuk av ngi:gu, ndigu ezoqa zøtezat ndøzøgo, ekeza zendá gini-khakheinøvemátún.’

³⁰ Ibugukhokhof, Mbumbukiam qaqa goneáv, ta zapaya ndøgo, ndego vizøpøteav qagoam. Zapa ndøgo, ndigu ndego zøteateáv. Geté ndakin, ndego ezoqa ewaqape, manqei-manqei ate ndægot, āv gezømbe-manqaté nqægo, tiqa yage bè-enénd neka te-te bēqambuz. ³¹ Ndego khøuwa møndøzáv. Ta khøuwa-te ndøgo, ndego ni manqei-qape ezoqam ate nqazi:gu, manqa ovøyam-té genø-ám. Ta manqa ovøyam

ndógo, eqeieqeí. Te mokho-te ndégo tenógó, ndego geveatav. Ezoqam ndégo, lóvóte-te gekhandi:v. Teqa khandi:vat matev mokho-te, Mbumbukiam ezoqa ewaqape, āv gininómánd nqágo: Ezoqam geveatav ngének.”

³² Ezoqa nóme ndigu, Pol gimboyogem, ezoqa lóvóte-te khandi:zat-qa yaq-te ge:manqatam, ndigu gèvøngi:nám. Geté nóme ndigu, gimbo-einim, “Ni khóuwa nóme, qoqa manqat nqawa yoge-qa nigú, taqa yaq-te.”

³³ Yaq Pol ndigu gèzuváz, vōwav. ³⁴ Geté ezoqa nóme, møndø-tøkuaném, Pol namba, Yesu vō-unimanqatinim. Ezoqa kopo nóme ge-unimanqatin, teqa iz Dionisiús. Ndigu taon megetapak, Aleopagus møvøna manqei gipindumam, ezoqa nóme ndégo tegoám. Sævam nómu ndugu, gu-unimanqatin, tuqa iz Damalís, neka ezoqa nóme vōgoam, gi-unimanqatinim.

18

Pol Kolin taon-te gegoam

¹ Khóuwa nóme, Pol Atens taon tène-iváv, Kolin taon-te vōwav. ² Yaq Zu ezoqam tenóqát ndógo. Teqa iz Akuilá. Ndego Pontus manqei-té geqán. Ndego, tegu zas namba, Plisila, Itali manqei-té giyagám. Geté ndakin Kolin taon-té ginøyág. Zapa ndógo, Klodies, ndego Lom kawa ezoqam kandambaqape, manqat āv gene-vōovám nqágo: Zu ezoqam ate ndi:gu, Lom taon bè-ivøvém. Yaq Pol okha ndōwáv, Akuila neka Plisila, ti-te ndigu vōqom. ³ Yaq namba me:yagám, sasae namba vōegoam. Zapa ndógo, até ndigú-a, palai khoev potofam ezoqám, av Pol ge:goam.

⁴ Yaq Sabat khóuwa ate qæpavpavemam, ndego Zu ezoqam-qa guliguli khoev-te, Zu bawan-ak nekā Glik bawan-ak, manqat zømanqatám. Ndigu Yesu bè-unimanqatiním.

⁵ Yaq Sailes neka Timoti Masedonia plovins-te ginduzav, Pol sasae nóme goneáv. Geté khóuwa kopoáv, ezoqa Mbumbukiam-qá Manqat mba me:zømesimám. Ndego Zu bawan-ak āv gezømbe-ovøemám nqágo: Ndego Mesaya, Mbumbukiam geve, ezoqa tekhandi:z, ndego Yesú. ⁶ Geté ndigu Pol-qa manqat, gèsanqawém, neka vøngenøinam. Yaq ndego pakhakh mba ndøpomoyám, ekeza ndabua-te qambogoam, vøzø-ein, “Zo khandi qazo-sanqawem, tozo-soqoez, ndógo noqá manqa-zapá mbá. Zøkeza manqa-zapá. No ndakin bawan vini-ak-té qatónáv, Mbumbukiam-qa manqat vømé-zømesim.”

⁷ Yaq Pol Zu ezoqam-qa guliguli khoev gè-iváv. Yaq Titius Ziastes-qa khoev-té genøwáv, vømøqom. Teqa khoev, guliguli khoev avønin-té qawevám. Ngenek ezoqam, Zu ezoqam-qa guliguli matev ndøndáp, neka Mbumbukiam vømbō-vizupam. ⁸ Zu ezoqam-qa guliguli khoev-te ndøgo, Klispus megeat ezoqam ndøgoám. Yaq vaev, até ndegó-a, neka ndigu ezoqa ate gi:goam, teqa khoev-te gi:yagam, Evezøza vø-unimanqatinim. Neka ezoqa nøme kopoáv, Kolin taon-te ndøgo, Pol-qa manqat gi-ewagam, vø-unimanqatinim, neka ibøkha iz vøndapem.

⁹ Khøuwa nøme, lová, Pol umingiap ndøqeív. Ta mokho-te ndøgo, Evezøza āv gembøe-eín nqægo, “Qo møe ndøgø. Ezoqa manqat até vøe-zømesimít. Qo manqat ndøkhoùtáv. ¹⁰ No nqægó, qo namba. Ezoqa kopømba mbain, tengiæqo. Zapa ndøgo, ezoqa kopoáv, nqanek taon-te ngiyage, ndigu nogí ezoqám.”

¹¹ Yaq Pol Kolin taon-te viav andé møe-mbá geyagam. Viav kopó neka nøme livin-mbá gunumu-nqawá, ezoqa Mbumbukiam-qa Manqat ge:zømesimam.

¹² Ta khøuwa-te ndøgo, Galio Akaya plovins-te ndøgo, Lom kawa ezoqam gegoam, yaq Zu bawan-ak até gindigonem, bawan vøpizumem, Pol sasa ndømøvøinam, manqa ovøyam-te vøndafem ¹³ Yaq gi-einim, “Ngenek ezoqam, ezoqa āv gene-zømesimatún nqægo: Ndigu Mbumbukiam matev vini-té giabembo-vizáp. Geté matev av nqægo khafeáp, Mozes-qa guguna manqat-te.”

¹⁴ Pol ambá manqat ndø-einín. Geté Galio mba, é-møndo-løfokév, Zu bawan-ak gezø-ein, “Ngenek ezoqam amba manqa-zapa tegonin o ezoqa telavawin, no zoqa manqat ndæ-ewagín. ¹⁵ Geté zo zøkeza nømendim manqat neka iziz neka guguna manqat mba zøte-itumbumít. Yaq nakémbá, zo zøkhapus mbá sozó-ovøemém, taqa yaq-te. No zoqa manqa ovøyam, nø-ewagák.” ¹⁶ Yaq ndego tiqa manqa ovøyam, gèzø-evøzám, bavokho vøngeasam.

¹⁷ Yaq ndigu até gindigonem, Sostenes, ndego Zu ezoqam-qa guliguli khoev megeat ezoqam vø-møvøinam, manqa ovøyam khoev megemege-te, sasa ndøzuim. Geté Galio ndigu geagipøteáv. Sègezøták.

Pol Antiok taon-te gevesez

¹⁸ Taqa zita-te, Pol Klisten ezoqam namba, Kolin taon-te ndøgo, elavøqase nøme, møndø-qovezám. Yaq vaev, ndego sègezuváz, Plisila neka Akuila namba. Silia manqei-té ginøtiním. Geté Senklia taon-te ndøgo, khagua-te giketab,

Pol bugukhokhof izu ndøqogáz, vømø-kawa-mokho-mba-ev, av Zu ezoqam-qa matev qazømbe-goam, manqa mbusa gumu-khouimin. Zapa ndøgo, Pol manqa mbusa ndøvè, Mbumbukiam-te.

¹⁹ Yaq ndigu Efesus taon-te gimøfakhaz, Pol Plisila neka Akuila gèzuváz. Yaq ndego Zu ezoqam-qa guliguli khoev-té genøwáv, Zu ezoqam namba manqat vømø-einim. ²⁰ Yaq ndigu Pol, khøuwa elavøqase qomat manqat mbo-einim, ti namba. Geté ndego poeveáv.

²¹ Geté ndego ouo manqat gezø-ein, ndego äv gezømbe-ein nqægo, “No nqawa ndøtøndo-veséz, Mbumbukiam poev tømbo goat.” Yaq ndego Efesus taon, gè-iváv, vøskuzim.

²² Yaq Pol Sæzalia taon-te gemøfakhan, ndego Zelusalem taon-té genøqavíg, Klisten bawan ezoqam-te ndøgo, okha vømøwav. Taqa zita-te, ndego Antiok taon-té gemø-ová.

Pol qambo-misika, manqei vinivinimba-te ge-okhoam, Mbumbukiam-qa Manqat ge:zømesimam

18:23-21:16

²³ Yaq Pol elavøqase møndø-qovezám, Antiok taon-te ndøgo. Geté vaev-te, ndego nqawa ge-ivav, Galesia neka Fligia manqei-té genøwáv, ta manqei-te ate qægoam, ndigu Yesu gi-unimanqatintam, zita tøpøzu manqat vøzø-manqatat, tiqa unimanqatin vøzø-føgføgakham.

Apolos Efesus taon-te, Mbumbukiam-qa Manqat ge:zømesimam

²⁴ Ta khøuwa-te ndøgo, Zu bawan-ak ezoqa kopo, Efesus taon-té genøwáv. Teqa iz Apolós. Ndego Aleksandlia taon-té geqán. Ndego Mbumbukiam-qa Manqat ùnime:-otév neka teqa manqa manqate qanimav tantáv. ²⁵ Ndego Evezøza-qa Nakhoa é-møndæ-ometimém. Yaq ndego ezoqa, Yesu-qa yaq-té gene-zømesimám. Khanakhanakh-ús neka ndaføyambaqapé. Geté ibøkha iz upøgim-qa yaq-te, ndego sa ndøgo tene-otév, av Zion ezoqa gezømbe-etoumam.

²⁶ Yaq ngenek Apolos, Zu ezoqam-qa guliguli khoev-te, Efesus taon-te ndøgo, manqa manqate ndøngáz. Kha føgakhmbá. Yaq Plisila neka Akuila, teqa manqat giyogem, ndigu ekeza khoev-té ginø-khatowém, Mbumbukiam-qa matev-qa yaq-te, nøme vømboe-ovømem.

²⁷ Yaq vaev Apolos matavap geve, Akaya plovins-te tewav, Klisten zifuap, zita mbotøpøzém, neka pepa vømbo-peaomem. Ta pepa-te ndøgo, ndigu Klisten ezoqa nøme-te, go:yagam ndøgo, äv gini-peaomém nqægo, “Nandev ezoqam, vømø-khatowém.” Yaq gemøfakhan ndøgo, ndego tøke kandambá

gezøgo, ndigu ezoqam, ndigu Mbumbukiam-qa kuku matev mokho-te, Yesu gi-unimanqatinim. ²⁸ Zu bawan-ak, ezoqa ewaqape-qa bøi-te, Apolos namba manqa gi-itumbam, ndego gèpitáz. Ndego Mbumbukiam-qa Manqat mokho-te, äv genezømás nqægo: Ndego Mesaya, Mbumbukiam geve, ezoqam tekhandi:z, ndego Yesú.

19

Pol Efesus taon-te, Mbumbukiam-qa Manqat ge:zømesimam

¹ Ta khøuwa-te ndøgo, Apolos Kolin taon-te gegoam, Pol manqei popotap-té ge-okhoám, atema Efesus taon-te vømøfakhan. Yaq ndego ezoqa nøme tezømét ndøgo, Yesu gi-unimanqatintam, ² vøzøbevap, “Zo Nqova Mbomambaqape mozøndafem, zo Yesu ande qazøte-unimanqatinim?”

Yaq gindu-einim, “Mbaín. Ni Nqova Mbomambaqape-qa yaq-te yogeáv.”

³ Yaq Pol gezøbevap, “Av tægoat ndægo, zo gekha ibøkha iz zøndapem?”

Yaq gindu-qavøinam, “Ni ibøkha iz ndøgo teindapém, av Zion ezoqa gezømbe-etoumam.”

⁴ Yaq Pol gezø-ein, “Gekha ezoqām ndigu, Zion-qa ibøkha iz gindapem, ndigu ta mokho-te ndøgo, äv gini-vøndæmém nqægo, ndigu Mbumbukiam-té ginøqambúz. Zion ezoqa gezø-ein, ‘Ndégo tozó-unimanqatiním, noqa zita-te tegeav.’ Ngenek ezoqam, Yesú.”

⁵ Yaq ndigu ezoqam, Pol-qa manqat giyogem, ndigu ibøkha iz, Yesu-qá iz-té ginøndapém, ndego Evezøza. ⁶ Ibøkha iz gumundapem, yaq Pol zenda mo:vé, ti-te. Yaq Nqova Mbomambaqape ndovís, ti-te. Yaq ndigu bawan vinivinimba-qá manqat-té ginø-manqatám, neka Mbumbukiam-qa manqat vøvevezumam. ⁷ Angana ate gi:goam, ibøkha iz gindapem, ande äv tuélv ndi:gú.

⁸ Yaq Pol Efesus taon-te ndøgo, Zu ezoqam-qá guliguli khoev-té genø-okhoám, ezoqa namba manqat vøe-manqatam, kha føgakh-mbá, neka Mbumbukiam-qa Megeat Matev-qa yaq-te vøzø-ovøyam. Matev av nqægo, løvøyak misiká gematønumam. ⁹ Geté ndigu Zu bawan-ak nøme, Pol-qa manqat ndapeáv. Ndigu føgakhín. Yaq ndigu ezoqa ewaqape-qa bøi-te, Yesu-qa Nakhoa gèngi:nám. Yaq Pol ndigu ezoqa nøme namba, Yesu gimbo-pavam, sègeziváz. Yaq khøuwa ate qæpavpavemam, ndego ezoqa Tilanus-qá skul khoev-té gene-zømesimám. ¹⁰ Ndego matev av nqægo, viav menás gematønumam. Yaq Zu bawan-ak nekā bawan vini-ak ate

gi:goam, Esia manqei-te gisokhoam, Evezøza-qa Manqat sùgumu-ewagát.

Skeva-gi nakhei angana, nqova soqøsoqa amba gi-ngeasam

¹¹ Mbumbukiam Pol mokho-te, umingiap matev vini gematønumam. ¹² Ezoqa nøme ndabua mba ndø-upøgimám, tata vuogim nonqo neka mim-te faleam nonqo, ndego geuzumam, yaq enqoni-us ezoqam-té ginø-aumám. Yaq ndigu enqoni sègezø-navøemín, neka ezoqa nøme ndigu, nqova soqøsoqa gizømbu-goam, vøzø-fakhazin.

¹³ Zu ezoqa nøme, ndigu manqei vinivinimba-te gi-okhoam, nqova soqøsoqa gingeasumam, ndigu ndakin nqova soqøsoqa, amba Yesu-qa iz-té ginø-ngeasamín, ndego Evezøza. Ndigu āv gini-einimín nqægo, “No zo nqova soqøsoqa nqazø-manqate: Yesu-qa iz-te, ndego Pol ezoqa nde:zømesim, vøfakház.”

¹⁴ Ezoqa nøme, ndigu matev av nqægo gimatønumam, ndigu Skeva-gí nakhei angana sevén. Ngenek Skeva, Mbumbukiam-gé iziz ezoqa kandambaqapé nømé, Zu ezoqam mokho-te. ¹⁵ Yaq khøuwa nøme, ndigu matev amba av nqægo tigonemín, yaq nqova soqa, āv gezømbe-eín nqægo, “No Yesu møtenøtén, neka Pol vøtønøten. Geté zo, gekha ezoqám?” ¹⁶ Yaq ndego ezoqam, nqova soqa gembøegoam, até gendego, gèndovuáo, vøzitag. Kha kandakandá gezø-khaneam, neka ndabua vøzølvøi. Yaq ndigu gèbøin, khoev vø-ivøvem. Kouk até gezømbo-wavupát.

¹⁷ Yaq ezoqa ewaqape, Efesus taon-te giyagam, nqanek manqat giyogem, Zu bawan-ak nekā bawan vini-ak, ndigu nqova ndafe kandambá. Yaq Evezøza Yesu, gèmbø-vizumém. ¹⁸ Yaq ezoqa nøme, ndigu gi-unimanqatintam, tiqa matev soqøsoqa gèvøndøzém, ezoqa nøme-te. Ezoqa kopoáv, matev av nqægo gigonem. ¹⁹ Yaq ndigu ezoqa nøme, manqa-sisi matev vinivinimba gimatønumam, tiqa manqa-sisi mbuk, gèndo-tonqogím, ezoqa ewaqape-qa bøi-te, vølvøvutømem. Mbuk ndøgo, giløvutømem, taqa fia kandambá tantáv. Silva moni mokho, ande āv fifti taosén ndægó.

²⁰ Yaq ta matev nqanek gi:matønømem, Evezøza-qa Manqat sège-vøndavát. Bazaføgakh-ús.

²¹ Taqa zita-te, Pol matavap āv genegó nqægo: Ndego Masedonia neka Akaya plovins-té geabenøwáv, yaq vaev Zelusalem taon-te bēwav. Yaq Pol nøme ge-ein, “Taqa zita-te, no até Lom taon-té-a, banønav.” ²² Yaq Pol bugukhokhof tegi tøke ezoqa menas, Timoti neka Elastus mo:khofotáz, ndøgo Masedonia plovins-te. Geté ndego ekezan, elavøqase nøme møndø-qovezám, Esia manqei-te ndøgo.

Efesus taon-te, qaqa matev qafakhan

²³ Ta khøuwa-te ndøgo, Yesu-qa Nakhóa zapaya, qaqa matev kandambá qafakhan.

²⁴ Ezoqa nøme møndøgoám. Iz nqambógo, Demitliús. Ndego silva gigiap ndøkhakheinumám. Taqa bugug, ande Artemis-qá khoév, tigu mbumbukiam sævam. Ndøgo silva, auli gigiap fia kandakandá. Yaq ndego neka ndigu ezoqa nøme, nqanek sasae namba gi:goam, moni kandakandá gi:qaqasumam. ²⁵ Yaq Demitlius, ndigu ezoqa sègezømbu-akhá, ndigu sasae kopo gi:goam, gezø-ein, “Nøfuap. Zo mözøte-zøtéz. Ni nqanek sasae-te, moni kandakandá qazi-qaqasumatun. ²⁶ Geté zo àmozo-qeivím neka àmozo-yogém. Ngenek ezoqam Pol, ezoqa ewaqape matavap zøqambuátét. Nqanek Efesus taon mokho-te mbá mbá, geté avønín, até Esia manqei ate ndægó-a. Ndego ezoqa av gene-zømesimatún nqægo: Mbumbuk ndigu, ezoqa zenda gi:khakheinøvematum, ndigu uni mbumbuk-aním mbá. Neka ezoqa kopoáv, sège-unimanqatiním. ²⁷ Yaq nakémbá, ni aiyá qabizigú. Soqain ndøgo, teqa manqat niqa sasae-qa iz mbomambaqape tønghi. Geté ta-mbá mbá. Uni qæsoqa nqánek, ezoqa ngunuk Artemis, nigu mbumbukiam sævam kandambaqapu, tuqa khoev khokho ti:vewat, yaq ta mokho-te ndøgo, ezoqa ngunuk mbumbukiam sævam-qa iz tingi:nam, ndugu Esia manqei-te neka manqei-qape-te ate ndægo ndimbovizap.”

²⁸ Yaq ndigu nqanek manqat giyogem, qaqa kandambá gigonem. Yaq av gini-akhaemát nqægo, “Artemis, Efesus taon-gu mbumbukiam sævam, tuqa iz kandambaqapé!”

²⁹ Yaq nakhamas-té, ezoqa ewaqape, taon mokho-te ndøgo, sùgumu-akhayát. Manqa vøe kandambá qapa. Yaq ndigu wambap manqei-té ginøbøin, Gaius neka Alistakus, ndigu Masedonia plovins-ak menas, Pol namba gigeavun, vøgavem. ³⁰ Pol ambá ezoqa ewaqape-qá megemege-té genø-itanín, manqat vøzø-einin. Geté ndigu ezoqam, Yesu gi-unimanqatintam, gètøkøvé, tewav. ³¹ Até plovins megetapak nømé-a, ndigu Pol-gi zifuap gigoam, ndigu manqa ndøkhofotøvé te-te, av nqægo, ndego wambap manqei-te bèwáv. [Soqain ndøgo, ezoqa timølaem.]

³² Ezoqa ewaqape, giwaniapam ndøgo, manqa wag gèzømbo-eqavát. Ezoqa nøme, manqat vini ndø-akhaemám, neka nøme manqat vini vø-akhaemam. Neka ezoqa kopoáv, mè:zøtezák, av nqægo, gekha mokhō gindīpindam.

³³ Yaq Zu bawan-ak nøme, Aleksanda ndøtøpøtøvé, ndego ezoqa ewaqape manqat bemøzø-ein. Yaq Aleksanda ezoqa ewaqape, zenda zø-eqá. Manqa khoutam-qa zøgoám. Yaq

ambá gezø-ovøyamín, av nqægo, nqanek matev qafakhan, ndøgo Zu bawan-ak-qá manqa-zapá mbá. ³⁴ Geté ezoqa ewaqape gimatøvemem, av nqægo, ndego Zu bawan-āk, yaq ndigu nøme mba mo:-akhaemém, av nqægo, “Atemis, Efesus taon-gu mbumbukiam sævam, tuqa iz kandambaqapé!” Ndigu khøuwa iz kandambá gi:khoubim. Ande āv tu awáz ndægó, gi-akhaemat.

³⁵ Yaq vaev-te, ezoqa ewaqape-qa manqat, taon megeat ezoqam zøkhoutāv, gezø-ein, “Efesus taon-ak. Nogi ezoqam. Ezoqa ewaqape møndæzøté, av nqægo: Ngunuk mbumbukiam sævam Atemis, tuqa khoev neka tuqa nqovønqova, yan-te qandobøi, ni zimbo-kewagatún, ni Efesus taon-ak. ³⁶ Ezoqa kopømba mbaín, manqa tiqavotømem. Yaq nakémbá, zo manqa feazu vø-ivøvé. Neka matev-qase, ngetøgeap-te ndøgøném. ³⁷ Nginik ezoqam, zo khokho qazøtøndo-itub nqanek, ndigu nigu mbumbukiam sævam-qa iz ngi:wateáv, neka tuqa khoev-te, gigiap aqonøpøteáv. ³⁸ Demitlius neka nginik ezoqa nøme, sasae kopo gi:goatun, manqat tøzøgoat, ezoqam-qa manqa-zapa zapaya, yaq ndigu manqa ovøyam khoev-té giabenøzáv. Manqa ovøyam khøuwa ndøgó neka manqa ovøyam iz-akhayapak ndígú, ndigu manqat gikhakheinumatum. ³⁹ Neka zo manqat nøme tøzøgoat, yaq ni taon manqa manqate møvøna khøuwa-té qabizinø-ovøemém. ⁴⁰ Ni aiyá qabizigú. Soqain ndøgo, nigi gaman megetapak, niqa manqa tisøkuzømem, av nqægo, ‘Zo ezoqa ewaqape mbøni sozozømbu-sokhofát.’ Nqanek matev, nqægo khaiya qafakhan, mokho mbaín. Yaq tinibevap, yaq ni kopømba mbaín, mokho tizi:zømas.” ⁴¹ Ngenek taon megeat ezoqam, nqanek manqat qamømbøe-navøem, yaq ndigu ezoqa tène-khofosám.

20

Pol Masedonia neka Glik manqei-te ge-okhoam

¹ Nqanek qaqa matev qame-navøem, yaq Pol ndigu ezoqam, Yesu gi-unimanqatintam, gèzø-akhá, zita tøpøzu manqat sasa zø-etoam, ouo manqat vøzø-ein. Yaq Pol tenøzuváz ndøgo, Masedonia plovins-te vøwav. ² Yaq ta manqei-te ndøgo gu:mat, ndego Kliten ezoqam, zita tøpøzu manqat zømanqatát. Manqat kandambá gezø-manqatat. Yaq até gemát, atema Glik manqei-te vømøfakhan. ³ Yaq ndøgo løvøyak misiká, geqotam.

Taqa zita-te, Pol ambá palai khagua-té genøketawín, Silia manqei-te vømø-fakhanin. Geté ndego āv gene-ewág nqægo: Zu bawan-ak nøme gèmbo-voqoém. Gélaém. Yaq ndego matavap gè-enénd. Yaq Masedonia plovins mokho-té

genøveséz. ⁴ Ezoqa nøme, namba gi:apat, ngínik: Sopatá. Ndego Pilus-gé yó. Belia taon-ák. Neka nøme Alistakús neka Sekundús. Ndigu Tesalonika taon-ák. Neka nøme Gaiús. Ndego Debe taon-ák. Neka até Timotí-a, neka nginik Esia manqei-ak menas, Tikikus neka Tlofimus, ndigu vø-apat. ⁵ Nginik ezoqam, gò:megetát. Yaq Tloas taon-té ginimbo-kewagám. ⁶ Geté ni até nitøndu-sokhoám, atema Zu bawan-ak-qa khøuwa kandakanda, ndøgo flawa poponøvemav gilouzatun, vømø-nasinim. Yaq ni Filipai taon-te ndøgo, palai khagua nindapém. Yaq khøuwa faev-qa zita-te, nginik ezoqam, Tloas taon-te nqawa vøiqas. Pula kopó, qeisokhoam ndøgo.

Pol Tloas taon-te, ezoqa ndakinak nqawa gekhandi:v

⁷ Sande khøuwa-te ndøgo, ni Klisten ezoqa nømé namba nitimøvám, Evezøza-qa lou loge matev vøimøgonēm. Yaq Pol ezoqa Mbumbukiam-qa Manqat tene-zømesimát ndøgo, até vømø-umba. Zapa ndøgo, ndego khøuwa nøme, ivøve-qa ndøgoám. ⁸ Ta khoev-te ndøgo, ni qeipindam, kouwat ová qeito-qonavám. Neka ndøgo ndavand waev kopoáv qakhavat. ⁹ Møvøna-te ndøgo, iwateam møndøgoám. Teqa iz Yutikus. Bøi mboqog-té geqotám. Yaq Pol ate av-té manqat ge:geveat, ngenek Yutikus venanqei-qape mboqaná, vøbuv. Nqova mokho-té gembøi-teitát. Yaq ndego manqei-té genøbøiáv. Yaq ezoqa ginuvis, gindafem, ndego é-møndønaním. Lou løvøtap misika-té gendobøiav.

¹⁰ Yaq Pol gendovis, Yutikus-qá mumat-té genøqoqóz, vøpøtiu, neka ezoqa gezø-ein, “Zo mbøni khapé bezømbèvã. Ngenek ngekhandí:vát.” ¹¹ Yaq Pol nqawá genøqavíg, ezoqa namba Evezøza-qa lou loge matev vøgonem. Yaq ndego manqat até gemanqatát, ezoqam namba, atema: vøndøpave, sasa ndøzivaz. ¹² Ndego iwateam, nqawa gekhandi:v, ezoqa khoev-té ginø-ituím. Ezoqa ewaqape, khanakhanakh kandambá gindapem, te zapaya.

Pol Tloas taon-te gewav, Miletus taon-te gewav

¹³ Tloas taon-te ndøgo, ni palai khagua-té qeitø-ketám, atema Asos taon-te. Ndøgo Pol-qá poév, av nqægo qeimatønømem. Geté ndego ekezan, zapa okho-qa mbogoám. Yaq sa ndøgo, temøketáo. ¹⁴ Yaq Asos taon-te ndøgo, qeimø-qaqandam, ndego gèndo-ketáo, atema Mitilini taon-te, vøimøteit. ¹⁵ Yaq khøuwa nøme qandopave, ni Kios manqei bawa avønin-té qeimø-fakhán. Yaq nøme qamøpave, ni ate niqantavát, Samos manqei bawa-te vøimø-fakhan. Yaq khøuwa nøme qamøni-pave, ni Miletus taon-té qeimø-fakhán. ¹⁶ Pol matavap é-møndøgó, av nqægo, ni até nitúguvít. Efesus

taon seimó-løvuím. Ndego gè-ngetøgeapát neka poeveáv, ni Esia manqei-te, khøuwa mba tōti-khoubit. Zapa ndøgo, kopømba tōgoat, ndego Pentikos khøuwa kandambaqape-te, Zelusalem taon-te gone-qa ndøgoám.

Pol Efesus Klisten megetapak, manqa gezø-løvua neka ouo manqat gezø-ein

¹⁷ Ni Miletus taon-te qeimø-fakhan, yaq Pol Efesus taon-te, manqat ndøkhofotáv. Klisten megetapak, yà betøndozáv, bønømendám. ¹⁸ Yaq gifakhaz, ndego áv gezømbè-eín nqægo, “Zo mōzøte-zøtéz, av no qateyagam, Esia manqei-te ande qategeavun, neka khøuwa ate qægoam, zo namba qazi:yagam. ¹⁹ No Evezøza-qá sasae mba nogoám neka no nøkeza iz eqawateáv. No nqanek sasae qægoam, nøme nø-eivumám. Neka no yage føgakh-qapé qændapat, Zu ezoqam, noqa yage ngi:wat-qa givawam. ²⁰ Neka zo mōzøte-zøtéz, no Mbumbukiam-qa Manqat qate-zømesimam, no manqat-qase khonøweáv, zo tōzømbè-tøkeat. Geté zo ùni nøte-zømesimám, ezoqa ewaqape-qa bøi-te neká zøkeza khoev vinivinimba-te. ²¹ No ezoqa áv qazømbè-ovøemám nqægo: Zu bawan-ak neká bawan vini-ak, tiqa yage bè-enénd, neka Mbumbukiam-te bēqambuz neka nigí Evezøza Yesu bē-unimanqatinim.

²² Yaq ndakin, nqáe! No Zelusalem taon-té qatónáv. Nqova Mbomambaqape ndø-itumbít, tænav. Geté, unimanqatín, no nøtenøtenák, ande gekha matev me mønófakhān. ²³ Tamba nqáneq qatenøtén, gekha tāon ndøgo, qæ-okhoatun, Nqova Mbomambaqape áv gene-nømendimatún nqægo: No ndimbula-té gimó-utøném neka no yage føgakh-qape vøemøqeiv. ²⁴ Geté no nøkeza yage-te, matavapøteáv. Gigiap-qape sa nqáneq: No bøiat uní nøtékhóu, neka ta sasae ndøgo, Evezøza Yesu genø-etoam, vøtumú-khøu, ezoqa Manqat Mbomambaqape tøte-zømesimit, Mbumbukiam-qa kuku matev-qa yaq-fe.

²⁵ Yaq nqáe! No áv qatenøtén nqægo: No zo mokho-te qæ-okhoam neka Mbumbukiam-qa Megeat Matev vøtē-zømesimam, zo noqa bugug nqawa zonó-qeivimák. ²⁶ Yaq nakémbá, no zo áv qazømbé-eín nqægo: Zo ezoqa nøme, Mbumbukiam te-ivav, vøsoqoëv, ndøgo noqá manqa-zapá mbá. ²⁷ Zapa ndøgo, no manqat kopo khonøweáv zo-te. Geté no Mbumbukiam-qa poev ate ndægo, ezoqa khandi:zat-qa yaq-te, søtumu-zømesimát. ²⁸ Zo zøkeza kha, gèqeiví. Neka ate ezoqa ewaqapé-a, vøzømete, ndigu Nqova Mbomambaqape, zoqa zenda-te ge-ab, zo tozozø-kewagat. Zo andé sip keoge ezoqam me zøte:gó. Zo Mbumbukiam-gi bawan ezoqam,

mbomambá segezø-keogé, ndego ekeza kouk ge:wi. ²⁹ No mōtenōtén, no tænav, yaq zo mokho-te, ezoqa nøme andé gaqo lozokhak khobokhobos me ndézáv. Yaq ndigu ezoqa ngiæzoat-qa ndógoát, ndigu kopømba ande av sip ndi:gu. ³⁰ Até zo mokho-té-a, ezoqa nøme vøfakhāz. Ndigu Klisten ezoqam-qa matavap enegim-qa ndógoát. Yaq nginik Klisten ezoqam, ndigu tiabezømbe-páev. ³¹ Yaq nakémbá. Gø:feazoát. Até vømbo-mataváp. No zo ate ndøzøte:go, viav misika mokho-te, pavpave neká lovølova, oskia nogugubám. Nøme ndøgo eiv-ús, qægugubam.

³² No zo ndakin Mbumbukiam-qá zenda-té neka teqá Manqat-té qatø-abét, ndøgo teqa kuku matev-qa yaq-te ndæmanqate. Nqanek manqat mokho-te, zoqa unimanqatin kopømbaqapé, gezømbé-føgákh, yaq zo matev mbomømboma vozóndapēm, ndøgo Mbumbukiam tegi ezoqam ate ndi:gu-qa gekhakheinam.

³³ No zo namba qategoam, no ambá av nqægo, ezoqa nøme tigi moni neka tiqa ndabua nøte-qovetām. ³⁴ Zo mōzøte-zótéz, no nøkeza zendá qate-sasaetām, moni qæqaqasumam, nøkeza kha keoge nonqo neka tiqa ndigu, namba qati-okhoam. ³⁵ Matev ate qægoam, no qæmatønumam, no āv qatezømás nqægo: Ni sasae bazaføgakh-us bizigú. Yaq av nqægo, ni kopømbaqapé, ndigu ezoqam zizótøké, ndigu bazaføgakh mbain ndigu, ekeza kha timbo-kewagat. Ni até bizimbo-mataváp, av nigi Evezøza Yesu ekezan ge-ein, 'Khanakhanakh ndøgo, toqondap, ezoqa nøme gigiap toqombo-etoam, ndøgo gø:megeát. Møndølvú, av khanakhanakh ndægo, ezoqam-te gigiap toqondap.' "

³⁶ Pol nqanek manqat qamømbøeva, yaq katuk ndømøkuí, nginik ezoqa ewaqape namba, vøguligulimem. ³⁷ Yaq ndigu gè-eivám, Pol sasa ndømøvøinam neka vøngenøtømem. ³⁸ Ndigu mbøni vaev kandambaqape, ta zapaya ndøgo tinindapém, ndego gezø-ein av nqægo, "No bugug nqawa zonø-qeivimák."

Yaq Pol khagua pu-te ge-ova, ndigu gømbofikím, vømø-khofotøvem.

21

Pol Zelusalem taon-te gewav

¹ Ni ouo manqat qeizømbu-akha, vøiketamb, yaq ni ndaføyamba niteitát, atema Kos manqei bawa-te. Yaq khøuwa nøme qandopave, ni Lodes manqei bawa-té qeimø-fakhán. Yaq até niteitát, atema Patala taon-te. ² Yaq ni palai khagua

nøme qeiqevim, qabøetam, ndøgo Finisia manqei-te qantøve-qa qagoam, yaq ni teitø-ketám b ndøgo, vøi-teit. ³ Yaq ni Sipples manqei bawa qeiqevim, sèimø-gigizím. Sa nakeamó qeitøteít, atema Silia manqei-te vøimø-fakhan. Yaq ni Taya taon-té qeimø-tokhotøvém, gigiap ndøgo, khagua-te qøugeyam, vø-ivøvem.

⁴ Yaq Taya taon-te ndøgo, Klisten ezoqam qeizøvao, vøizømet, yaq ni namba niti-sokhoám ndigu. Pula kopó. Ndigu Nqova Mbomambaqape mokho-te, Pol āv gimbøeviomém nqægo: Ndego Zelusalem taon-te bēwāv. ⁵ Geté ta pula kopo ndøgo, qame-navøem, ni tōti-ivøvem, vøi-niav. Yaq Klisten ezoqa ewaqape, até sakheis neka nakheis, gínifikát, atema taon bavokho vøimø-fakhan. Yaq ndøgeg-te ndøgo, ni katuk nimøkuí, vøi-guligulimem. ⁶ Yaq ni yaqyaq-a, ouo manqat qeitumu-einim, ni palai khagua-té qeitø-ketám b, yaq ndigu khoev-te vøqavaz.

⁷ Ni Taya taon qei-ivøvem, yaq Tolemais taon-té qeitøteít. Yaq ni Klisten nøfuap-te, okha nimøniáv, neka namba vømi-govez. Khøuwa kopó. ⁸ Yaq khøuwa nøme qandopave, ni nízuváz. Yaq até nigoát, atema Sæzalia taon-te vøimø-fakhan. Yaq ndøgo, ni Filip-qá khoev-té qeimøqóm. Ngenek Filip, ezoqa Manqat Mbomambaqape me:zømesimám, ndigu Yesu-te betøndeqambuz. Ibugukhokhof, Zelusalem taon-te ndøgo, tøke ezoqam seven givevesam, ezoqa nøme ngének. ⁹ Ngenek nakhei sakheis foá gimbogoam. Ngængæm. Angana upøgipøtéáv. Ndigu Mbumbukiam-qá Manqat ndøvevezumám, av ndego gezømbe-ovøemam.

¹⁰ Ni Sæzalia taon-te, khøuwa andé møi-mbá qeisokhoam. Yaq Mbumbukiam-gé manqa vevezam ezoqam ndowáv. Teqa iz Agabús. Zudia plovins-té gendo-ová. ¹¹ Ndego ni-te gendowav, yaq Pol-gi ndabua segim nonqo ndøndapáz, ekeza zenda tokhotapak neka geagim nonqo vølvønønam. Yaq sasa ndø-ein, “Nqova Mbomambaqape, āv gene-manqaté nqægo: Ngenek ezoqam, ndabua segim nonqo ngimbogo, Zu megetapak Zelusalem taon-te, āv tiní-løvønøvemém. Yaq ndigu bawan vini-ak-qá zenda-té ginøveém.”

¹² Ni nqanek manqat qeiyogem, yaq ni ndigu Klisten ezoqa nøme namba, ta taon-te ndøgo giyagam, Pol āv qeimbøeviomém nqægo: Ndego Zelusalem taon-te bèqá.

¹³ Geté ndego gendo-ein, “Zo gekha zó-eivumit neka noqa mbøni ndøzō-ngítít? No møekhakheinám. Ta-mbá taoká ndøgo, no timø-løvønømbemem, Zelusalem taon-te ndøgo. Geté até ndøgó-a, noge Evezøza Yesu zapaya tæmønanim.”

¹⁴ Yaq ni kopømba mbain qagoam, teqa matavap teimbo-enendem, yaq ni ndego sekemba pouweáv. Yaq áv qati-einim nqægo, “Evezøza-qá poev mba begó.”

¹⁵ Nginik khøuwa-qa zita-te, Sæzalia taon-te ndøgo, ni gigiap nikhakheinám, Zelusalem taon-te sasa niqavig. ¹⁶ Yesu-gi paev ezoqa nøme, Sæzalia taon-ak, ndigu ni namba qati-apat, Neison-qá khoev-té ginø-itúmb, vøimøqonav. Ngenek ezoqam, Saiples manqei-ák. Yesu ande gimboe-paevem, ezoqa nøme ngének.

Pol Zelusalem taon-te, Klisten megetapak namba gi:qonav

¹⁷ Ni Zelusalem taon-te qeimø-fakhan, Klisten nøfuap, ni gèkhatómb. Khanakhanakh-ús. ¹⁸ Yaq khøuwa nøme qandopave, Pol neka ni ezoqa nøme, Zems-té qeitøniáv. Até Klisten megetapák-a, ate ndi:gu, vøpindam. ¹⁹ Yaq Pol ndigu zenda kaka guzumbu-itiám, ndego emanqat zømbe-votót, matev ate ndægo, Mbumbukiam bawan vini-ak-te, teqa sasae mokho-te gematønnumam.

²⁰ Ndigu teqa manqat giyogem, yaq Mbumbukiam-qá iz ndø-eqaném. Yaq Pol gimbo-einim, “Nøfu. Nqáe! Qo mòqote-qatéq, ande gekha taosen Zu bawan-ak, Yesu Keliso gi-unimanqatinim. Nginik ezoqa ate ngi:gu, Mozes-qa guguna manqat, bazaføgakh-us zua mbopavét. ²¹ Geté ndigu manqat áv giniyogém nqægo: Qo Zu ezoqa ate ndi:gu, ndigu bawan vini-ak namba ndi:sokhoe, áv qoqote-zømesimatún nqægo: Ndigu Mozes-qa guguna manqat bè-ivøvéme neka tigi nakhei angana ngusum sekembā bezø-qogázát, neka ndigu niqa matev vinivinimba sekembā bembøpæv. ²² Yaq ndakin áv khazígonēm, ndigu ti:zøtez av nqægo, nqanek manqat unimanqatín mbā? Ndigu àbeyogém, qo qoqofakhaq. ²³ Yaq nakémbá, taqa yaq-te, niqa matavap nqáne. Av qoqoté-matanám. Angana foa ndígú, ni namba. Ndigu manqa mbusa ndøveém, Mbumbukiam-te. ²⁴ Nginik ezoqa, vø-upøzó. Yaq Mbumbukiam-qá khoev-té qonøqáv, ti namba, matev vozomø-gonēm, av Mozes ge:peawam, Mbumbukiam-qa bøite egeiegei toqome-fakhaq. Yaq ta matev-qa fia, qakeza moní qozømbéwí. Yaq taqa zita-te, ndigu kopømbaqapé, tigi izum nqawá genøzø-qogáz, vømø-kawa-mokho-mbā, av Mozes-qa manqat qæ-ein. Qo nqanek matev toqo-matanam, yaq ezoqa ewaqape tiabiti-zøté, av nqægo, manqat ndøgo, qoqa yaq-te gi:yogem, ndøgo unimanqatín mbá. Yaq ndigu tiabiti-qeivím, av nqægo, qo qakezan, Mozes-qa guguna manqat zua ndoqombô-pæv.

25 Geté bawan vini-ak-qa yaq-te, ndigu Yesu gi-unimanqatinim, ni pepa mizi-khofotóvém ti-te. Ni manqat āv qazi-kopo:ném nqægo: Loge gigiap ndøgo, ezoqa batae-te ti-aumat, ndigu belògé. Neka kouk belògé. Neka sòvakha gigiap ndigu, ezoqa naq tizø-khotøgimat, ndigu belòuzí. Neka ndigu mambe okho matev, kha bembo-khanøzém.”

26 Yaq khøuwa nøme qandopave, Pol ndigu angana foa gè-itúb, neka ti namba matev vøngazem, av Mozes ge:peawam, Mbumbukiam-qa bøi-te toqome-ndaføyamba-eq. Taqa zita-te, Pol Mbumbukiam-qa khøev-té genø-ón, Mbumbukiam-gi iziz ezoqam vømēzømas, gekha khøuwā ndøgo, matev ate ndægo tømøzø-navøem. Yaq taqa zita-te, Mbumbukiam-gi iziz ezoqam kopømbaqapé, ndigu ezoqa kopokopo, sòvakha gigiap zøløvutám Mbumbukiam-te.

Pol Mbumbukiam-qa khøev-te gimøvøinam

27 Khøuwa seven ambá vømø-nasinimin, ndigu nqanek matev tigonemin. Geté Zu ezoqa nøme, ndigu Esia manqei-te ginduzav, Pol Mbumbukiam-qa khøev-té gi-ometám. Yaq ndigu até gindigonem, ezoqa teqa yaq-te mbøni vøzø-sokhof, sasa ndømøvøinam. 28 Yaq āv gini-akhaemém nqægo, “Izlael-ak! Ginitøké! Ezoqam ngének, manqei-manqei ate ndægo, teqa nømendim manqat mokho-te, ni Zu ezoqam-qa iz neka Mozes-qa guguna manqat neka nqanek Mbumbukiam-qa khøev ndengi-wat. Neka nøme nqáneek: Ngenek bawan vini-ak ndo-itúb, nqanek Mbumbukiam-qa khøev-te, taqa khakheitap matev vøngiu.” 29 Ndigu nqanek manqat gi-einim, zapa ndøgo. Pol Zelusalem taon-te ge-okhoam, ndigu Tlofimus ndø-ometám, te namba. Ngenek Tlofimus, Efesus taon-ák. Yaq ndakin ndigu āv gini-matavupám nqægo: Pol ndego Mbumbukiam-qa khøev-té abe-ituát.

30 Yaq ezoqa ewaqape, Zelusalem taon-te ndøgo, mbøni nqosøgeap ndøndapém, taqa yaq-te. Yaq ezoqa tindubøin ndøgo, Pol vø-møvøinam, Mbumbukiam-qa khøev bavokho sasa ndø-ituim, mboqog é-vøtokøvemem. 31 Ndigu ezoqam, Pol laelae-qa mbogoám. Geté ndego Lom nakhag kawa ezoqa kandambaqape, manqat ge-ewag, av nqægo, Zelusalem taon ate qægoam, qaqa kandambaqape ndøfakhān, 32 yaq ndego até gendego, tegi nakhag ezoqam, tigi kawakawa-za namba vø-upøzo, ezoqa ewaqape-te sasa ndøbøin. Yaq ezoqa nakhag ezoqam neka tigi kawa kandambaqape gizømet, gibøitavun, yaq ndigu Pol-qa kha khaneam, sège-ivøvém. 33 Yaq ndego nakhag kawa kandambaqape, tendowáv ndøgo, Pol vø-møvøiu, neka nakhag ezoqam, ndego auli sen menas

l̥v̥on̥v̥em manqat v̥oz̥ō-ein. Yaq ndego ezoqa gez̥obevap, “Ngenek gekha ezoqám? Neka gekha manqa-zapa ndógo?”

³⁴ Geté ezoqa s̥ege-akhaemat. Ezoqa n̥ome manqat vini nd̥ō-akhaemám, neka n̥ome manqat vini v̥ō-akhaemam. Manqa feazu kandambá. Yaq nakhag kawa ezoqam, kop̥omba mbain qagoam, qaqa-qa manqa mokho v̥óe-qeiv̥, yaq ndego tegi nakhag ezoqam, Pol nakhag ezoqam-qa khoev-te ndafe manqat z̥ō-eín. ³⁵ Yaq khokhop gumu-khatoem, nakhag ezoqam, Pol g̥è-eqeinám. Zapa ndógo. Ezoqa kh̥àpumu-khouwéz, neka ndigu qaqa kandambá gigonem, Pol-te. Yaq soqain̥ ndógo, ndigu kha timbo-ngi-nam. ³⁶ Ezoqa ewaqape até gez̥opavat̥, v̥ond̥ō-akhaemat, “G̥elaém nandev!”

Pol ezoqa ewaqape manqat gez̥ō-ein

³⁷ Ndigu nakhag ezoqam, Pol ambá nakhag ezoqam-qa khoev-té gin̥ō-ndafemín. Geté Pol ndego nakhag kawa ezoqa kandambaqape gembo-ein, Glik manqat-té, “Kop̥ombâ, manqat-qase t̥otaqa-ein?”

Yaq ndego gendo-qav̥oiu, “Ōu! Qo Glik manqat toqó-manqate? ³⁸ Av t̥ægoat ndægo, yaq qo ndego Izip ezoqám mbá, ndego nakhag matev gengaz, gaman namba, neka leg-av manqei-te pepen ezoqam fo taosen v̥ōm̥vab.”

³⁹ Yaq Pol gendo-ein, “Av taoká. No Zu bawan-ák. No Tasmus taon-té q̥æqán, Silisia manqei-te. No mo-manqei-aném, ta taon kandambaqape-te ndógo. Ndoqonótak? No nginik ezoqam, ambá manqat n̥oz̥ō-einín.”

⁴⁰ Yaq ndego nakhag kawa ezoqam s̥egemboták. Yaq Pol khokhop-té gen̥ō-itán, yaq ezoqam-qa manqa khoutam nonqo, zenda v̥oz̥ō-eqa. Yaq ndigu manqa s̥ugumu-khoutavat̥. Yaq Pol ndigu ekeza Iblu manqat-te, āv gez̥ombe-eín nqægo:

22

¹ “Tát-za neka ata-za. Noqa manqat g̥endoyogé. No manqat n̥oz̥ō-ov̥oyám, n̋ezan-qa yaq-te.”

² Yaq ndigu manqat gimboyogem, ekeza Iblu manqat-te gez̥ombe-ein, ndigu t̥in̋iz̋oyáz. Susú sege-waniapám. Yaq Pol ge-ein,

³ “No Zu bawan-ák. No Tasmus taon-té q̥æqán, ndógo Silisia manqei-te. Geté no nqáneq q̋ækhouwén, Zelusalem taon-te. N̋omendim ezoqam gen̋ogoam, Gamaliél. Ndego no nigi atanakha-zapazapa-za-qa guguna manqat ate ndægo, ùnime:-n̋omendimat̥. Yaq no nqanek guguna manqat,

bazafogakh-us nombopavát. Ate av-té, zo ndakin ndøzømbøepaev. ⁴ No ndigu ezoqam, Yesu-qa Nakhoa ndimbopaev, nõngiæzotám, neka pakhapakha khaneam-qa vøezðgoam. Angana neká sakheis, nõgavemín neka ndimbula-te vøenqeitazin. ⁵ Mbumbukiam-ge iziz ezoqam kandambaqape neka Zu megetapak nõme, ndigu mõndæzøtéz, noqa manqat unimanqatín. Ezoqa ngínik, pepa ginø-etømem, no amba Zu megetapak, Damaskus taon-te tæzø-etoamin. Yaq ndigu ambá gezøtezín, av nqægo, no Klisten ezoqam, Zelusalem Zu megetapak-qa manqa vøovam-té qatðgavém, neka nqanek Zelusalem taon-te vøtøndó-khatðb, yaq ndigu kha nqosøgeap bëndapem.”

Pol ezoqa emanqat gezømbe-votot, ndego ande av kenē-Klisten-ev

(Kel 9:1-19; 26:12-18)

⁶ Yaq Pol manqat nõme gezø-ein, “Ni qei-apat, yaq ande av khøuwa muin ndægo, Damaskus taon qeitumu-khatoem, yaq nqova mbaín, yan-te waev bæbæs-qape ndovís, no vøgután. ⁷ Yaq no manqei-té qatðbøián. Manqa wag mba noto-ewág. Ndøgo av qane-ein nqægo, ‘Sol! Sol! Gekha zapá, no ndoqo-ngiænotet?’

⁸ Yaq no qambo-qavøiu, ‘Kándambaqape. Qo khoqonøgoam?’

Yaq manqat ndøgo, qando-ein, ‘No Yesú. Nazalet vemiaavák. No ndégo, qo ndoqo-ngiænotet.’

⁹ Ndigu ezoqa nõme, no namba qati-apat, ndigu waev mõndø-qeivím. Geté ndigu manqat-qa wag uni yogeáv, no-te qando-manqatam.

¹⁰ Yaq no qatøndo-ein, ‘Evézøza. Gê, av khatégð?’

Yaq Evezøza gendo-qavøiu, ‘Mòqo-itán. Damaskus taon mokho-té qonóqáv. Yaq manqat ndøgo toqomø-ewág, gekha matév ndøgo, Mbumbukiam ndømbopoev, qo toqo-matønumat.’

¹¹ Geté no bøi waev mbaín, vøténāv. Zapa ndøgo, ta waev bæbæs-qape ndøgo, no-te qandovís, bøi gènøngiú. Yaq ndigu ezoqa nõme, no namba qati-apat, pingim nõgeatát, Damaskus taon-te vøimð-fakhan.

¹² Damaskus taon-te ndøgo, ezoqa kopo mõndøgoám. Teqa iz Ananayás. Ndego Mbumbukiam mbovizupám neka Mozes-qa guguna manqat vømböpavam. Zu ezoqam ate gi:goam, ndego gèmbø-vizupám. ¹³ Ngenek ezoqam, tendowáv ndøgo, noqa avønin-te vø-itan, yaq genø-ein, ‘Nófu! Sól! Nqawa qotékewág!’ Yaq nqova mbaín, noqa bøi waev nqawa qandovesez, no ndego vøe-omet.

14 Yaq ndego āv genømbe-eín nqægo, ‘Nigi atanakha-zapazapa-za-gi Mbumbukiam, qo tene-veatāq ndógo: Qo teqa poev qotéqatēq neka ndego Ezoqam Ndaføyamba-qape voqó-omēt neka manqat ndógo voqó-ewāg, teqa manqa-nqate ndøndo-okho. 15 Qo tegé bøi vizu ezoqam qógoát neka ezoqa ewaqape emanqat voqozømbé-vototupāt, matev ndógo qoqoqeiv neka voqō-ewag. 16 Yaq qo ndakin gekham-qā qotókeoge? Mòqo-itán, ibøkha iz vøndap, neka Evezøza vømbøakha. Yaq qoqa manqa-zapazapa, betaqambē-sunguz.’ ”

Pol emanqat ge:votot, Mbumbukiam gembo-akha, bawan vini-ak teqa Manqat te:zømesimat

17 Yaq Pol manqat nøme gezø-ein, “No Zelusalem taon-te qatøndo-vesez, yaq Mbumbukiam-qa khoev-te qæguligulim, no umingiap nøqeív. 18 No Evezøza no-omét. Ndego āv genømbe-eín nqægo, ‘Nakhama ndógó! Zelusalem taon qó-iváv. Zapa ndógo, ndigu qoqa manqat géndapemák, noqa yaq-te.’

19 Geté no qambo-qavøiu, ‘Evézøza. Nginik ezoqam noqa manqat ndøndapém. Zapa ndógo, ndigu møndæzøtéz, av no Zu ezoqam-qa guliguli khoev vinivinimba-te qate-okhoam, neka ndigu ezoqam vøe-gavemam neka kha vøezøkhanæmam, ndigu qo ndi-unimanqatinat. 20 Neka nginik møndæzøtéz. Qoge bøi vizu ezoqam Stiven gilaem, vønanim, no mðegoám. Neka no mðe-unimanqatín, gilaem, neka ndigu ezoqam-qa ndabua vøezø-qeivam, ndigu gilaem.’

21 Geté Evezøza genø-ein, ‘Qóqáv! No bawan vini-ak-té qatøkhofotáq. Qámbá.’ ”

Pol nakhag ezoqam ge:zømas, av nqægo, ndego Lom ezoqam

22 Atema nqanek, ezoqa ewaqape manqat mbomambá segembo-ewagát. Geté yaq Pol bawan vini-ak-qa yaq-te geme-ein, yaq ndigu sùgumu-tøkúz, gindu-akhayat, “Gélaém! Nandev beyágé, nqanek manqei-qape-te. Ezoqam av nge:go, yage-te bizi-khatíwí.” 23 Ezoqa ewaqape, sùgumu-akhayát, neka ekeza ndabua vøkhofoe, qaqa-ús, neka pakhakh namba sasa ndø-eqazam.

24 Yaq ndego nakhag kawa ezoqam kandambaqape, tegi nakhag ezoqam, Pol nakhag ezoqam-qa khoev-te ndafe manqat zø-eín. Yaq ndógo bèzuím, Pol ndigu manqa qæf betézømas, ezoqa ewaqape gekha zapā giní-akhawem.

25 Yaq gumu-løvønøvemem, amba tizuimin, Pol até gendego, ndego nakhag kawa ezoqam, avønin gemboyam, vømbøein, “Gé, Lom manqei-qa khafeap áv khané-ein? Kopømbâ,

no Lom mo-manqei-anem nqægo, sa toqo-petembam, noqa manqa-zapa qeiviav tøgoat?"

²⁶ Yaq ndego nakhag kawa ezoqam nqanek manqat ge-ewag, ndego nakhag kawa ezoqam kandambaqape-té genøwáv, vømømbō-ein, "Qo moqoté-qateq, matev nandoqogot? Ngenek ezoqam, Lom mo-manqei-aném."

²⁷ Yaq ngenek Pol-té genøwáv, vømømbō-bevap, "Qonømbé-ein. Qo unimanqatín, Lom mo-manqei-anèm?"

Yaq Pol gembo-qavøiu, "Nandav unimanqatín."

²⁸ Yaq ndego nakhag kawa ezoqam kandambaqape gendo-ein, "No moni kandambá qænqagevem, Lom mo-manqei-anem iz qændap."

Yaq Pol gendo-ein, "Geté no. Møeløvúq. No Lom ezoqam noqán."

²⁹ Yaq ndaføyambá, ndigu ezoqam, Pol amba tizuimin neka vømbō-sinøzømemin, sège-ivøvém. Ndego nakhag kawa ezoqam kandambaqape, ge:-otев, av nqægo, Pol Lom mo-manqei-anēm, yaq sège-løvønøvēm, ndego møe kandambá gego. [Zapa ndøgo, khafeap kandambá, Lom mo-manqei-anem sa toqo-løvønøvem, voqózū.]

Pol Zu manqa ovøyam-te ge-itan

³⁰ Yaq khøuwa nøme qandopave, ndego nakhag kawa ezoqam, manqa qæf otevat-qa ndøgoám, Zu ezoqam Pol-te gekha manqát ndimøvøemet. Yaq Pol auli sen tømboe-nqovosám. Yaq manqat ndøkhofotáv. Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda neka Zu megetapak ate gi:goam, bømøváb, manqa bē-ovømem. Yaq gimøvab, ndego Pol tenø-itú ndøgo, tiqa megemege-te vømø-itan.

23

¹ Yaq Pol ndigu Zu megetapak, manqa ovøyam-te gimøvab, bøi mbøe-møvøiú ti-te, gezø-ein, "Tát-za neka ata-za. Noqa mbøni-te, no bevap mbáin, noqa yage-qa yaq-te. Matev ate ndægo, nqæmatanam, atema ndakin, eqeieqei Mbumbukiam-qa bøi-te."

² Yaq ndego Mbumbukiam-ge iziz ezoqam kandambaqape, Ananayas, nqanek manqat ge-ewag, ndego até gendego, ndigu ezoqa Pol-qa avønin-te giwanam, teqa tou tøkui manqat vøzø-ein.

³ Yaq Pol Ananayas gembo-ein, "Até qó-a, Mbumbukiam tou qátøkuí. Qo andé khoev møndæap bugug eqeieqei me qote:gó. Bavokho ndo:go, khakheitáp. Geté mokho-te ndøgu,

mòndølanqá. Qo noqa manqa ovøyam yoge-qa qogó, av Mozes-qa guguna manqat qæ-ein. Geté qo qakezan, khafeap qon-qawatét, ezoqa noqa tou tøkui manqat qoqozø-ein.”

⁴ Yaq ndigu ezoqam, Pol-qa avønin-te giwanam, gimbo-einim, “Qo gekhā qógot? Ngenek ezoqam, qo manqat qaqa-us qoqombo-ein, Mbumbukiam-gé iziz ezoqam kandambaqapé.”

⁵ Yaq Pol gezø-ein, “Nøfuap. Tanakhambá. No nøtenateáv, av nqægo, ngenek Mbumbukiam-gē iziz ezoqam kandambaqapē. Unimanqatín. Mbumbukiam-qa Manqat, āv qane-peawáp nqægo, ‘Qo ndego manqat qaqa-us mbò-eín, ndego qogi ezoqam ndezøombo-megeat.’ ”

⁶ Pol møndæ-otév, ndigu Zu megetapak, manqa ovøyam-te gigonavam, nøme Sadusi ezoqám, neka nøme Felisi ezoqám. Yaq ndego āv gezømbe-akhá nqægo, “Nøfuap. No Felisi ezoqám. Neka até nogé tát-a, Felisi ezoqam ndøgoám. No manqa ovøyam-te, ta zapaya nqáneq qate-itán, no Mbumbukiam-te nqatotana, ndego løvøte ezoqam nango tekhandi:z.” ⁷ Pol nqanek manqat até vø-eín-ae, ndigu Felisi ezoqam neka Sadusi ezoqam, bawan é-vøqaqagimem, neka manqa vø-itumbam. ⁸ Zapa ndøgo, Sadusi ezoqam, ndigu enzol ezoqam neka nqova neka ezoqa løvøte-te khandi:zat-qa yaq-te unimanqatinteáv. Geté Felisi ezoqam, møndø-unimanqatintám. ⁹ Yaq ndigu manqat kandambá gi-itim. Manqa gèzømbo-eqavát. Yaq Mozes-qa guguna manqat nømendim ezoqa nøme, ndigu Felisi ezoqam gigoam, sègewaním, neka āv gini-akhaém nqægo, “Ni ngenek ezoqam, teqa manqa-zapa, qeiviáv. Eisa, enzol ezoqam o nqova, manqat unimanqatín as mbó-eín.”

¹⁰ Yaq manqa itumbam, sà tønøzø-khouwevtát. Yaq ndego nakhag kawa ezoqam kandambaqape, møe ndøgó. Soqain ndøgo, ndigu Pol tikeqeinøvemem. Yaq ndego nakhag ezoqa ndøkhofotáz. Ndigu Pol bèndafém, neka nakhag ezoqam-qa khoev-te bemø-ituim.

¹¹ Ta lova ndøgo, Pol Evezøza mbofakhán, teqa avønin-te vømbø-itan, manqat vombø-ein, “Qo kha føgakh-mbá qagó! Av qo nqanek Zelusalem taon-te, ezoqa noqa yaq-te qote-zømesimam, yaq qo até Lom taon-té-a, qoté-zømesimát.”

Pol gimbo-voqoem

¹² Khøwa nøme qandopave, Zu ezoqa nøme tñipindám, manqat vøkopo:nem neka Mbumbukiam-te vø-unimanqatinim, av nqægo, “Ni lou naqanøká zilogák neka ibøkha naqanøká zí-izamák. Geté Pol, ndego ezoqam

soqaqape, pakhapakha b̄izimb̄okhæ-khan̄ém. Ni goneav t̄o goat, yaq Mbumbukiam kop̄ombá, ni-te yaq-fia nd̄otá.”
 13 Ezoqa kopoáv, 40 m̄ond̄om̄-l̄ovú, Pol gimbo-voqoem.

14 Yaq nginik ezoqam, Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda neka Zu megetapak-té gin̄záv, v̄z̄-ein, “Ni Mbumbukiam-te, āv qati-unimanqatiním nq̄égo, ‘Ni gigiap-qase naqan̄oká n̄ilogák. Geté Pol, pakhapakha b̄amb̄okhæ-khan̄ém.’”
 15 Yaq ndakin, zo neka Zu megetapak n̄ome, manqa ov̄oyam-te giqoqongatun, nakhag kawa ezoqam kandambaqape-te manqat zókhofot̄vém. Pol zo-té giabet̄ondo-ituím. Av qaz̄omb̄é-matematēmém nq̄égo, ‘Ni Pol ambá nq̄awá qein̄ombo-sin̄oz̄memín, neka manqa q̄af v̄imb̄o-yogemin.’ Yaq ni khakheitap nit̄o goát. Yaq tendowav, ni seílaém. Ma géfakhanák nq̄anek.”

16 Geté Pol-gu zan-ge yo, m̄ond̄o-ewág, ta voqoe nd̄ogo. Yaq ndego nakhag ezoqam-qá khoev-té gen̄wáv, Pol v̄om̄omb̄o-ein. 17 Pol nq̄anek manqat ge-ewag, yaq nakhag kawa ezoqam kopo mbo-akhá, v̄omb̄o-ein, “Iwateam ngenek, nakhag kawa ezoqam kandambaqape-té qan̄o-ítú, ndego manqat be-mb̄o-ewag, ngenek ngembo-geawat.”

18 Yaq ndego, ngenek iwateam ndaf̄oyambá, nakhag kawa ezoqam kandambaqape-té gen̄o-ítú, v̄om̄omb̄o-ein, “Pol n̄ondo-akhá, ndego ndimbula-te nde-ut̄ove. Yaq āv gen̄ombe-eín nq̄égo. No ngenek iwateam, qo-té qabat̄ondo-ndáf. Zapa nd̄ogo, ndego manqat qageawat. Qo geqá-eín.”

19 Yaq ndego nakhag kawa ezoqam kandambaqape, iwateam s̄ege-ítú, v̄o-yakhapusiz, gembobevap, “Qo gekha manqat qon̄ogeawat?”

20 Yaq ndego iwateam gendo-ein, “Zu ezoqam manqat āv gini-kopo:ném nq̄égo: Geqá-matematēmém. Ndigu āv giqambé-einím nq̄égo: Ndigu Pol-qa manqat n̄ome yoge-qa nd̄ogó. Yaq ndego qasun tiqa manqa ov̄oyam-té giaben̄o-ituím. 21 Geté qo tiqa manqat z̄op̄àév. Zapa nd̄ogo, ndigu Pol laelae-qa nd̄ogó. Ezoqa kopoáv, 40 m̄ond̄om̄-l̄ovú, vos nduoke:ve, Pol tilaem. Ndigu Mbumbukiam-te, manqat āv gini-unimanqatiním nq̄égo: Ndigu lou naqan̄oká gélogák neka ib̄okha naqan̄oká gé-izamák. Pol pakhapakha, nd̄omb̄okhæ-khan̄ém. Ndigu m̄ond̄o-khakheinám. Qoqá poev manqat-qa mo:yo-zú.”

22 Yaq ndego nakhag kawa ezoqam kandambaqape, iwateam nq̄awa gekhofotav, é-m̄ond̄ogugú, gembo-ein, “Qo ezoqa n̄ome mb̄o-eín, nq̄anek manqat qoqote-n̄omand.”

Pol gaman ezoqam Filiks-te gindafem

²³ Yaq ndego nakhag kawa ezoqam kandambaqape, até gendego, nakhag kawa ezoqa menas vòzò-akha, gezø-ein, “Nakhag ezoqam 200 zókhakheinøvém, neka 70 nøme ndigu hos ndi:bøiat vozó-khakheinøvém, neka 200 nakhag ezoqa nøme, sanqava-us, vozó-khakheinøvém. Ndigu ate ndi:gu, Sæzalia taon-té giabenøzáv. Lova 9 oklok zó-umiáz. ²⁴ Hos nømi bèzøfikít, Pol to:qotet. Zo ngenek mbomambá segendafét, Filiks-te, ndego gaman ezoqam. Soqain ndøgo, livin-qase matev-qase tømbo-fakhan.”

²⁵ Yaq ndego nakhag kawa kandambaqape, pepa ndøpeawám. Av gene-peawám nqægo,

²⁶ “Filiks, nigi gaman ezoqam kandambaqape. Khaiya mbomá, qo-te. No Klodies Lisiás, nqanek pepa nqæpeaomit.

²⁷ Ngenek ezoqam, no nqækhofotavav, Zu ezoqam ndømøvoinám. Yaq ndigu ambá gilaemín. No qæ-ewag av nqægo, ndego Lom mo-manqei-anēm, yaq no nònáv, nogi nakhag ezoqam namba, vøi-khandi:vem. ²⁸ No nøtenat ndape-qa qægoam, Pol-te gekha manqāt ndømøvøemet, yaq no tiqa manqa ovøyam-té qatøndáf. ²⁹ Geté no āv qateqeív nqægo: Ngenek ezoqam, matev soqa-qase goneáv, ta zapaya ndøgo, ezoqa ndimbula-te nqazi-nqeisam o løvøte-te nqazi-abam. Geté ndigu manqat, ekeza khafeap manqat-qa mba mbøe-søkuzumít. ³⁰ No qæ-ewag, av nqægo, ndigu gømbo-voqoēm, yaq no ndaføyambá, qo-té qatøndo-khofotáv. Yaq ndigu Zu ezoqam, manqat ndimbo-søkuzumit, āv qazømbe-eín nqægo. Ndigu qo-té giabetøndoázáv. Yaq manqat nándav timø-ovøemém, te zapaya.”

³¹ Yaq ndigu nakhag ezoqam, āv tini-matønømém, av ndego nakhag kawa ezoqam kandambaqape gezømbe-vøovam. Yaq ta lova ndøgo, ndigu Pol Antipatlis taon-té ginø-ituím. ³² Yaq khøuwa nøme qandopave, ndigu nakhag ezoqam, zapa gigeavun, nakhag ezoqam-qá khoev-té ginøveséz. Geté ndigu nakhag ezoqa nøme, hos-us gigoam, ndigu Pol namba, Sæzalia taon-té ginø-apát. ³³ Yaq Sæzalia taon-te gimøfakhaz, ndigu gaman ezoqam, pepa mbo-etøomém, neka Pol teqa zenda-te vøveem.

³⁴ Yaq pepa gegeveam, ndego Pol āv gembøebéváp nqægo, “Qo gekha plovins-ák?” Yaq ge-ewag, av nqægo, ndego Silisia plovins-āk, ³⁵ gembo-ein, “No qoqa manqat ndøgo tøtø-ewág, ndigu ezoqam tifakhaz, manqat giqa-søkuzim.” Yaq tegi nakhag ezoqam, āv gezømbe-eín nqægo. Pol Elod-qá gaman khoev-té giabenø-utøvém, ta ndimbula khoev-te ndøgo be-mbøe-keoge.

24

Pol manqa ovøyam-te giveem

¹ Khøuwa faev-qa zita-te, ndego Mbumbukiam-ge iziz ezoqam kandambaqape, Ananayas, megetapak neka manqa ovøyam otevat ezoqam namba, Titulus, Sæzalia taon-té ginøzáv, gaman ezoqam-te, Pol-qa manqa vømó-søkuzømēm.

² Yaq Pol gimbo-akhaem, vøndō-on, Titulus teqa manqa sökuzam manqat, āv genengáz nqægo, “Nigi kandambaqape, Filiks. Qo mokho-te, ni nupøkhán mbá, sambi-té qeitøygé. Enend matev vinivinimba ndøgo, qoqa matavap loloakh-te qafakhan, ezoqa ewaqape zøtøkeé, niqa manqei-te. ³ Ni ezoqa ate nqati:gu, nqanek manqei-te nqeiyage, oskia nimanqatátún, taqa yaq-te. Neka ni ike kandambá qo-te. ⁴ Geté soqáin ndøgo, noqa manqat khape tæseke, qogi khøuwa vøe-sisindøvēm. Ta-mba nqánek qataqambé-viám. Niqa manqat-qase nqanek, qó-ewág.

⁵ Ni āv qatīqatém nqægo, ngenek ezoqam manqa-zapaús. Ndego manqei-qape-te ate nqægo, Zu ezoqam mokho-te, qaqā ndøngazungazumatún. Nazalin bawan, ni-te giqataz, megeat ezoqam ngének. ⁶ Neka ndego ambá bawan viniak ndo-itubín, Mbumbukiam-qa khoev-te, taqa khakheitap vøngiuin. Yaq ni ndøgo teitø-møvøinám.* ⁸ Qo ngenek toqombo-sinøzam, yaq qo qakezan ndøqote-qatéq, manqat ate ndægo unimanqatín, ni ngenek manqa ovøyam-te nqeiweet.”

⁹ Yaq Zu ezoqam ate gi:goam, namba gi:geavun, teqa manqa sökuzam manqat mõndø-unimanqatiním.

Pol Filiks-te manqa ge-ovøyam, ndego gaman ezoqam

¹⁰ Yaq ndego gaman ezoqam, Pol bøi mba mbokhouwá, av nqægo: Manqat yà bemanqaté. Yaq Pol gendo-ein, “No qatenøten, av nqægo, qo nqanek manqei-te, viav kandamba ezoqam-qa ovøyam manqat nqoqoyoge, yaq no khanakhanákh, qo-te manqat tæ-ovøyam. ¹¹ Ndakin khøuwa tuelv mbá gimø-nasinim, no Zelusalem taon-te qæmat, Mbumbukiam-qa iz eqawat nonqo. Ezoqa toqozø-bevap, yaq geqá-unimanqatiním. ¹² Ezoqa no nømendeáv, av nqægo, Mbumbukiam-qa khoev-te, ezoqa namba niti-ponqombēm, o Zu ezoqam-qa guliguli khoev vinivinimba-te o taon mokho-te, ezoqa qaqā nøzølwāz. ¹³ Manqat nqanek,

24:5 24:5 Kel 17:6 **24:6** 24:6 Kel 21:28-30 * **24:6** 24:6 Ibugukhokhof Baebol gipeaomem, manqat sa nqánek qagoám. Geté vaev-te, manqat nøme āv gini-mønøzém nqægo: Ni nikezan, manqa ovøyam-qa nimbogoám, av Mozes-qa guguna manqat qæ-ein. ⁷ Geté ndego nakhag kawa ezoqam kandambaqape, Lisias, gèvimbám, niqa zenda-te gegoam. ⁸ Yaq āv ginimbi-ein nqægo. Ni qo-té qabatøndu-niáv, teqa yaq-te, manqat banl-søkuzømēm.

no-te ngi-møvøet, kopømba mbain ti:qamekhem, av nqægo, ndøgo unimanqatin. ¹⁴ Geté, unimanqatin nqáneq: No nigi atanakha-zapazapa-za-ge Mbumbukiam, nqáneq qambøevizáp: No Yesu-qá Nakhoa nombopáev, ndøgo ezoqa nøme soqain ndivewe. No Mozes-qa guguna manqat ate ndægo neka manqat ndøgo, Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam gipeaomem, mðe-unimanqatin. ¹⁵ Matev ndøgo, taqa yaq-te no Mbumbukiam-te nqatotana, até kopó, av ndigu te-te nduotaza. Ni te-te taqa yaq-te nqáneq qeitotaná: Løvøte ezoqa ewaqape gékhandí:z, ndigu matev eqeieqei vøgoam-a, matev soqøsoqa vøgoam. ¹⁶ Yaq nakémbá, no bazaføgakh oskia nø-asøzú. Noqa mbøni mokho-te, manqa-zapa mbain, sà begó, Mbumbukiam-qa bøi-te neká ezoqam-qa bøi-te.

¹⁷ No viav kandambá, qæ-ewambam. Yaq no Zelusalem taon-te ndøgo tøteveséz. No ndigu nogi bawan ezoqam, moni etoam-qa nogoám, tigi Klisten zifuap gindu-khofotøzem, gigiap-av ezoqam tøke nonqo, neka no Mbumbukiam-te etoam matev gone-qa vøgoam. ¹⁸ Ta khøuwa-te ndøgo, no ezoqa nøme Mbumbukiam-qa khoev-te ginømendam, no Zu ezoqam-qa matev mütumugú, Mbumbukiam-qa bøi-te eqeieqei fakhane nonqo. Neka ezoqa kandambá mbá, no namba, neka no qaqa matev goneáv. ¹⁹ Zu ezoqam, no ginømendam, Esia manqei-ák. Amba ndígu tinduzavín, qo-te noqa manqa vøšøkuzømemin, ndigu unimanqatin noqa manqa-zapazapa tiqevimin. ²⁰ O ngínik giabetaqa-einím, ngiwaniap, no-te gekha manqa-zapa ndøqeivim, no tiqa manqa ovøyam-te qæ-itan. ²¹ Ndigu khanakhanakh mbain, ekeqá taqa yaq-te nqáneq qazømbegó, no tiqa megemege-te, manqat-qase qæ-akha. No sa nqáneq qæ-akhá, ‘No manqa ovøyam-te ta zapaya nqáneq qate-itán, no Mbumbukiam nqæ-unimanqatinat, ndego løvøte ezoqam nango tekhandi:z.’ ”

²² Filiks, ndego otevat andé kandambá, Yesu-qa Nakhoa-qa yaq-te. Yaq Pol teqa manqat qame-navøem, Filiks nqanek manqa ovøyam sègetók, ge-ein, “Lisias tefakhan, ndego nakhag kawa ezoqam kandambaqape, yaq no matavap ndøgo tøtøvé, zoqa manqa ovøyam-qa yaq-te.” ²³ Yaq nakhag kawa ezoqam-te, ndego Pol gembo-kewagam, ndego āv gembøe-ein nqægo, “Ngenek até vømbo-keogé. Geté elavøqase vømbo-mboqoaném. Yaq tegi ezoqam kopømbá, tinduokhoat, vømbó-tøkemāt.”

Pol Filiks neka Dlusila, Mbumbukiam-qa Manqat ge:zømas

²⁴ Khøuwa nøme, Filiks, zas namba ndezáv. Tegu zas, Dlusila, ndugu Zu bawan-ák. Yaq ndego manqat ndøkhofotáv,

Pol bêtõndo-ituím. Yaq Pol taqa yaq-te ndõgo ge:manqatat, Keliso Yesu ande āv khoqoté-unimanqatīn, ndego yoge egeieqei mbogó. ²⁵ Geté yaq Pol matev egeieqei neka qakeza kha nõzõgim matev neka Mbumbukiam-qa manqa ovøyam khøuwa-qa yaq-te gendo-ein, ndõgo tõeav, yaq Filiks mõe ndõgo, gembo-ein, “Ság! Vøkhæqaváq. No nango tøtaqambé-akhá ndõgo, khøuwa egeieqei tæzømet.”

²⁶ Filiks Pol-te, khøuwa andé kopoáv, manqat gekhofotumam, tendo-okhoat, yaq manqat vø-einimat. Zapa ndõgo, ndego moni ndõpazat-qa mbogoám. Yaq Pol ndego amba moni tembo-etoamīn, yaq amba gẽnqonqotavīn.

²⁷ Viav menas qame-navøem, yaq Filiks-qa iziz, Posius Festus ndõndáp, gaman ezoqam tegoat. Geté Filiks gewav, yaq Pol ndimbula-te sège-iváv. Zapa ndõgo, ndego Zu ezoqam khanakhanakh etoam-qa ndõgoám.

25

Pol Festus-te manqat ge-ovøyam

¹ Festus Zudia plovins-te gefakhan, gaman ezoqam iz vøndap, yaq khøuwa misika-qa zita-te, ndego Sæzalia taon, gè-iváv. Yaq Zelusalem taon-té genøqavíg. ² Yaq Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda neka Zu megetapak, Pol-qa yaq-te, manqa ndosøkuzømém te-te. ³ Yaq ndigu Festus āv gimbo-eviømém nqægo: Pol Zelusalem taon-té geabetõndo-khofotáv. Ndigu nqanek manqat gimbo-einim, zapa ndõgo: Nakhoa livin-te ndøugu, ndigu Pol laelae-qa mbogoám.

⁴ Geté Festus yaq manqat gezø-qavøiu, “Pol ndimbula-te até gekhægoát, Sæzalia taon-te ndõgo. No avønín, é-ndæqaván.

⁵ Zogi megetapak bè-apét, no namba. Yaq ndigu manqat ndõgo, timó-søkuzømém, Pol-qa yaq-te, av ndego unimanqatīn manqa-zapazapa te:goat.”

⁶ Festus khøuwa ande av ten o eit ndægo, Zelusalem taon-te geqovezam, yaq Sæzalia taon-té genøveséz. Yaq khøuwa nõme qandopave, ndego manqa ovøyam khoev-te, teqa qonam nonqo-té genøqóm. Yaq manqat ndøkhofotáv. Pol bêtõndo-ituím. ⁷ Yaq Pol gendo-on, ndigu Zu ezoqam, Zelusalem taon-te ginduzav, gè-ogitøvém, neka teqa manqa vøsøkuzømem. Manqa-zapazapa kandakandá gimbo-søkuzømem. Geté ndigu kopømba mbáin gi-zømas, av nqægo, tiqa manqat unimanqatīn. ⁸ Yaq Pol gezø-qavøiu, “No Zu ezoqam-qa khafeap o Mbumbukiam-qa khoev-qa khafeap o Siza, ndego Lom kawa ezoqam kandambaqape, teqa khafeap kopo nqawateáv.”

⁹ Festus ndigu Zu ezoqam khanakhanakh etoam-qa ndõgoám, yaq Pol gembo-ein, “Pøev taqagoat, yaq ni

Zelusalem taon-té qazinó-niáv. Yaq qoqa manqa ovøyam ndógo, tømøqá-ewág.”

¹⁰ Geté Pol yaq gembo-qavøiu, “No poeveáv, tænav. No ndakin Siza-qá manqa ovøyam-té qatø-itán. Yaq noqa manqat yoge qábegó nqanek. Qo mòqote-qatéq, no Zu ezoqam-te, manqa-zapa-qase goneáv. ¹¹ No amba unimanqatin manqa-zapa kandambaqape tægonin, ta zapaya no løvøte tæqeivin, yaq ság, ambá kopømbá, no tænanimin. Geté nginik Zu ezoqam, noqa manqa-zapa-qase qeiviáv, manqa nginø-møvøet. Yaq ezoqa kopømba mbaín, no tiqa zenda-te sa tiveem. Yaq nakémbá, no áv qanømbe-póe nqægo: Noqa manqa ovøyam, Siza ekezan be-ewág, ndego Lom manqei-ge kawa ezoqam kandambaqape.”

¹² Yaq Festus tegi zøtezat ezoqam namba, manqa gumu-vøvomem, ndego Pol áv gembøe-eín nqægo, “Qo Siza-te okhoqa qogoám, ndego qoqa manqa ovøyam te-ewag. Yaq ság. Qo Siza-té qonóqáv.”

Pol Aglipa neka Benis, tiqa megemege-te gindu-ituim

¹³ Khapé outøpøteáv, kawa ezoqam Aglipa, tegu yakhasuk namba, Benis, Sæzalia taon-té ginøfakház, Festus-te okha vøzav. ¹⁴ Ndigu andé møe-mbá sege-qovezám ndógo. Yaq Festus, ndego kawa ezoqam, Pol-qa yaq-té gene-omát. Gembo-ein, “Filiks gewav, yaq ndego ezoqa kopo ndø-iváv, ndimbula-te ndógo. ¹⁵ No Zelusalem taon-te qæmat, yaq Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda neka Zu megetapak, manqa ndøsøkuzømém, teqa yaq-te. Ndigu no áv ginømbe-einím nqægo: Løvøte-té qabatøvé, teqa manqa-zapa zapaya. ¹⁶ Geté no áv qazømbe-eín nqægo, ‘Ni Lom bawan-ak, matev mbaín, av nqægo, ezoqa tiqa zenda-te sa teiveem, ndigu manqa gimbo-søkuzømemin. Geté ndego khøuwa eqeieqei bømbo-etoám, ekeza manqat tezø-ovøyam.’ ¹⁷ Yaq ndigu nqanek ginduzav, no khøuwa nøme sisindøvepøteáv. Geté khøuwa nøme qandopave, no manqa ovøyam qonam nonqoté qatoqóm, neka Pol itui manqat vøe-ein. ¹⁸ Yaq ndigu Zu ezoqam teqa manqa gisøkuzømem, ndigu ambá av nqægo, manqa-zapazapa kandakanda me:manqatám, av no qate-matavupam. ¹⁹ Geté ndigu sa ekeza Mbumbukiam vizap matev-qa yaq-té gini-manqatám, neka ezoqa nøme-qa yaq-te vøe-manqatam, ndego genanim, ndego iz nqambogo, Yesu. Teqa yaq-te, Pol áv gene-manqaté nqægo, ‘Ndego ndekhandí:vát.’ ²⁰ No nøtenateav qagoam, no manqa qæf ande áv khatéqeiv, taqa yaq-te, yaq no Pol áv qambøe-eín nqægo. Poev tømbo goat, yaq ndego kopømbá, Zelusalem

taon-té genówáv. Yaq ni teqa manqat ndógo teimómbó-ovøemém. ²¹ Geté Pol poeveáv, yaq ge-ein, ‘Lom kawa ezoqam kandambaqape, ekezan be-ewág, noqa manqa ovøyam.’ Yaq nakémbá, no áv qate-vøovám nqægo: Pol ndimbula-té geabetókhæ-utové. Yaq khøuwa eqeieqei tømø-khantaz, no Siza-té qató-khofotáv, ndego Lom kawa ezoqam kandambaqape.”

²² Yaq Aglipa Festus gembo-ein, “No ndego ezoqam, manqat nõkezan yoge-qa nombogó.”

Yaq Festus gembo-qavøiu, “Qanimáv. Qasun qombó-ewág.”

²³ Yaq khøuwa nõme qandopave, Aglipa neka Benis, tñifakház. Ndigu khakheinam kandambá go:gonem, ndabua qaniqanim vø-uzam neka agiwa-qasis khagi-us vø-qanabam. Ndigu pindap khoev-te, nakhag ezoqa kandakanda neka taon megetapák namba sugumu-óz. Yaq Festus, Pol itui manqat ge-ein, tindu-ituím ndógo, mokho-te vøu-on.

²⁴ Yaq Festus áv gene-eín nqægo, “Nigi kawa ezoqam Aglipa, neka zo ezoqa ate nqazøte:go, nqazo-waniap. Ezoqam ngének, teqa yaq-te, no Zu ezoqam ate ndi:gu, Zelusalem taon-te neká nqanek taon-te, ginømbe-pouwe. Ndigu áv gini-akhayám nqægo: Ndego yage khapé bembøe-sekètét. ²⁵ Geté no teqa manqa-zapa-qase qeiviáv, ta zapaya ndógo, ezoqa løvøte-te nqazi-abam. Geté ekezan qambo-pøovam, teqa manqa ovøyam manqat, Lom kawa ezoqam kandambaqape te-ewag, yaq no matavap áv qatevé nqægo: Ndækhofotáv, te-te ndego. ²⁶ Geté sa ndógo. No nõtenøtenák, gekha manqat nõpeawám, nigi kawa ezoqam kandambaqape-te tækhofotav, teqa yaq-te. Yaq nakémbá, no ngenek qoqá megemegeté qatøndo-ítú, qo nigi kawa ezoqam Aglipa, neka zo ezoqa ewaqape-qa megemege-te, zo nqazo-waniap. Yaq teqa manqat tiziyogem, no kopømbaqapé, pepa tæpeawam. ²⁷ Soqáin ndógo, no ndimbula ezoqam, Lom taon-te tækhofotav, gete ovøyam manqat eqeieqei khofotøveav tøgoat, teqa yaq-te.”

26

Pol Aglipa-te manqa ge-ovøyam

¹ Yaq Aglipa Pol gembo-ein, “Qo kopømbaqapé, manqat toqo-ein, qakezan-qa yaq-te.”

Yaq Pol zenda ndø-eqá, manqat vøngaz, ge-ein, ² “Nigi kawa ezoqam, Aglipa! No khanakhanakh kandambá, qoqa megemege-te, no manqat tæ-ovøyam, Zu ezoqam-qa manqat ate ndægo-qa yaq-te, ginø-søkuzømem. ³ Qo Zu bawan-ak-qa matev ate ndægo-qa yaq-te, qateqat kandambá. Até ndøgó-a, manqa gi-itumbumatun. Yaq nakémbá, no áv qataqambeviám nqægo: Noqa manqat qonó-ewág. Aiyav-té.

⁴ Zu ezoqa ewaqape, noqa yage ate ndægo møndæzotéz, no nøkeza manqei-te qæyagam, no khapelavøqase qategoam, yaq taqa zita-te, no Zelusalem taon-te vøe-yagam. ⁵ Ndigu møndæzotéz. No Felisi ezoqam nogoám, neka khafeap matev ate ndægo vøembō-pavam, av Felisi ezoqam gi:goatun. Ndigu tøzø-pøovat, yaq gé-unimanqatiním qo-te.

⁶ Yaq no ndakin nqanek manqa ovøyam-te, ta zapaya nqáneq gate-itán, Mbumbukiam-te nqatotana, matev tøfakhan, av ndego nigi atanakha-zapazapa-za-te manqa mbusa ge:ve. ⁷ Zu ezoqam-qa khagua bawan tuelv, ndigu Mbumbukiam pavpave neka lovølova ndimbovizap, te-te ndego, até taqa yaq-te nqáneq gonotazá.

Nigi kawa ezoqam! Ta matev ndøgo, no nqæ-unimanqatinat, tøfakhan, ta zapaya nqáneq, Zu ezoqam, no manqa ginø-søkuzømem. ⁸ Yaq gekha zapá, zo ndozo-matavap, av nqægo, kopømba mbain, toqo-unimanqatin, Mbumbukiam løvøte ezoqam, nqawa tekhandi:z?

⁹ Até nó-a, qæmatavupam, no ndigu ezoqam, Yesu Nazalet-ak ndimbopaev, bânøtokáz. Yaq no matev kandakandá qæmatønumat, teqa iz voat nonqo. ¹⁰ No āv qate-matønumám, Zelusalem mokho-te. No Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda-qa iz-te, Mbumbukiam-gi ezoqam kopoáv, ndimbula-té qatø-nqeisumám. Yaq ndigu pakhapakha khaneam-qa gizøgonin, no nò-unimanqatinín. ¹¹ No ndigu Zu ezoqam-qa guliguli khoev vinivinimba-te, yaq-fia nqosøgeap nøzø-etoumám, tiqa Klisten matev zapaya. Yaq no ndigu amba nøzømbe-khakhazumám, tiqa unimanqatin Yesu-te, betē-ivøvem. No mbøni nqosøgeap kandambá, qanøgoam ti-te. Yaq no ndigu, até taon vinivinimba qambaqape-té-a, møezøpavám, vøe-ngiæzotam.”

Pol emanqat gezø-votot, ndego ande āv kenē-Klisten-ev

¹² “Yaq khøuwa nøme, no Damaskus taon-té qatømát. No ndøgo ambá Klisten ezoqam nømøndo-gavemín. Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda-qá iz-té qatømát. Ndigu tikhofotøném. ¹³ Nigi kawa ezoqam, Aglipa! Ta khøuwa-te ndøgo, no nakhoa-te qæmat, ande āv khøuwa muín ndægó, no waev bæbæs-qape nøqeív. Ta waev-qa bazaføgakh, møndølvú, khøuwa tatas-qa waev. Yan-té qandovís, no vøgután, até ndigú-a, ezoqa nøme namba qati-apat. ¹⁴ Yaq ni ezoqam ate qatigoam, manqei-té qeitø-o:án. Yaq no manqa wag mba noto-ewág. Ndøgo noqa Iblu manqat-te, āv qane-eín nqægo, ‘Sol! Sol! Gekha zapá, no ndoqo-ngiænotet? Kopømba mbain, tae viæge toqopam.’

15 Yaq no qambobevap, 'Kándambaqape. Qo khoqonó-goam?'

Yaq Evezøza gendo-qavøiu, 'No Yesú. No ndégo, qo ndoqo-ngiænotet. 16 Mòqo-itán! No nqáneq qataqambe-fakhán. Qo nóveatáq. Qo nogé sasae ezoqam neka bøi vizu ezoqam qógoát, neka ezoqa emanqat voqozømbé-vototupāt, matev ndøgo, no-te qoqoqeiv neka nøme ndøgo, no vaev-te tøte-qamekhæmit. 17 No qogi ezoqam neka bawan vini-ak-té qatø-khofotáq. Yaq ndigu qo ngiæqoat-qa tigoat, no ndækhandí:q. 18 Qo ndigu bøi qozó-mboqóá. Yaq ndigu bøivun zitá giabiti-wuøém, neka waev-te betèqambuz. Neka Saitan-qa bazaføgakh, tiabiti-ivøvém, Mbumbukiam-te betènøzaz. Yaq ndigu no mokho-te, manqa-zapazapa segezø-navøém, neka vø-nogi-ezoqam-ēz, ndigu ezoqa nøme namba, no ndi-unimanqatinat.' "

*Pol ekeza nømendim sasae-qa yaq-te ge:zømas
(Kel 9:1-19; 22:6-16)*

19 "Nigi kawa ezoqam, Aglipa! No nqanek umingiap sanqaweáv, Mbumbukiam-te qandowav. Manqa o-mba nømbøendáp. 20 Yaq no até qatøndego, Damaskus taon-te ndøgo, Mbumbukiam-qa Manqat nømendim vøengaz. Taqa zita-te, no Zelusalem taon-té qatønáv neka Zudia manqei ate ndægo vøe-okhoam, neka até bawan vini-ak-té-a, vøe-okhoam. No ezoqa áv qate-zømesimám nqægo: Manqa-zapazapa matanam, zitá giabiti-wuøém, neka Mbumbukiam-te bēqambuz. Yaq tiqa matev mokho-te, ndigu ndimatanam, áv giabiti-zømás, ndigu ùnime:-qambúz, Mbumbukiam-te. 21 No Zu ezoqam, Mbumbukiam-qa khoev mokho-te, ta zapaya nqáneq gini-møvønónám, neka lambe-qa vønøgoam. 22 Geté Mbumbukiam, no oskia nøtøkeám. Yaq nakémbá, no até ndakín-a, ezoqa iz-akhayapak neka khokho ezoqam-qá megemege-té qatoyá, neka nqātē-zømēsím. No ezoqa sa nqáneq qate-zømesím, av Mozes neka Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam gi-manqatam, matev tøfakhanam. 23 Ndigu áv gini-einím nqægo: Ndego Mesaya, Mbumbukiam geve, ni tekhandi:n, nqosøgeap ndøndáp, vønáním. Yaq løvøte-te, bugukhokhof ndégo tenøsuzám. Yaq ndego Zu ezoqam neká bawan vini-ak-te, waev ndóndáp."

24 Pol nqanek manqat ge-ein, yaq Festus gèmøndøtáv, vø-akhao. Gembo-ein, "Pól. Qo kandaniáp. Qoqa qateqat ndape kandambaqape nandav, qøte-kandaqaním."

²⁵ Geté Pol gembo-qavøiu, “Nigi kandambaqape, Festus! No ambá av nqægo, kandaniāp. Manqat nqæmanqate, unimanqatín neka mokho-ús. ²⁶ Ngenek, nigi kawa ezoqam, Aglipa, møndæ-otév, manqat no nqæmanqate. No kopømbaqapé, bavokhó sæmbøé-manqatát. Matev ate ndægo, no nqate-manqate, ngenek åbe-ewagám. Zapa ndøgo, ta matev ndøgo, ambá av nqægo, khonoam-tē qanø-fakhanām. ²⁷ Nigi kawa ezoqam, Aglipa! Qo Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam-qa manqat moqó-unimanqatin? No møtenøtén. Qo mògo-unimanqatín.”

²⁸ Yaq Aglipa Pol gembo-ein, “Ge qô, ndoqo-matavap, qoqa manqat-te nandav, no nakhamas-te ndæ-Klisten-en?”

²⁹ Yaq Pol gendo-qavøiu, “Nakhamas-te ó aiyav-te. No Mbumbukiam, åv qambøe-viám nqægo: Qo mbá mbá. Geté até ezoqa ewaqapé-a, ndakin noqa manqat ngi-ewaget, zo åv tønne:gó, av no nqate:go. Geté auli sen ndigu, no ginømbe-mopøvømem.”

³⁰ Yaq ndego kawa ezoqam, Aglipa, neka gaman ezoqam Festus neka ndugu Benis, ezoqa ewaqape namba, sùgumu-umiáz. ³¹ Yaq bavokho gizav, ndigu yaqyaq-a gibond, “Ngenek ezoqam manqa-zapa-qase goneáv, ta zapaya ndøgo, ezoqa løvøte-te nqazi-abam neka ndimbula-te nqazi-nqeisam.”

³² Yaq Aglipa Festus gembo-ein, “Qo ngenek ezoqam ambá soqo-nqonqotavín, ndego ekezan poeveav tøgonin, Siza teqa manqa ovøyam manqat te-ewag, ndego Lom kawa ezoqam kandambaqape.”

Pol Lom taon-te gewav

27

27:1-28:15

Pol gesøkuz, Lom taon-te gemat

¹ Khøuwa qandap, ndigu gizavem, ni Itali manqei-te teimøtinim, yaq Pol neka ndimbula ezoqa nøme, nakhag kawa nøme-qá zenda-té ginø-áb. Teqa iz Zuliés. Ndego Lom kawa ezoqam kandambaqape-qa nakhag bawan mokho-té gunu:-sasaetám. ² Palai khagua møndøbøetám, ta pu-te ndøgo. Khakheitáp. Adlamitium taon-té qandowáv. Yaq Asia plovins-te, pu vinivinimba-te tøkeam-qa ndøgoám. Yaq ni teitø-ketám ndøgo, vøi-søkuzim. Ezoqa nøme møndøgoám, ni namba. Ndego Tesalonika taon-ák, ndøgo Masedonia plovins mokho-te. Teqa iz Alistakús.

³ Khøuwa nøme qandopave, ni Saedon taon-té qeimø-fakhán. Yaq Zulies, Pol tanakh mbogó. Ndego sègemboták. Ekeza

zifuap-té genówáv, ndigu loge gigiap neka gekha gigiap nòme bembō-etōmem. ⁴ Ni nqawa qeisøkuzim, yaq khamøe sa nité qandofeá. Yaq ni Saiples manqei bawa niti-otán. Sèitø-guguyát. ⁵ Yaq ni qeitu-qantavat, anana-mba ndøugu, Silisia neka Pamfilia manqei sa nakeamo-te vøtikhatøvem, yaq Maela taon-té qeimø-fakhán, Lisia manqei-te ndøgo. ⁶ Ta taon-te ndøgo, ndego nakhag kawa ezoqam, palai khagua nòme ndøqeív. Aleksandlia taon-té qandowáv. Itali manqei-te teitiqa ndøgoám. Yaq ndego ni tenø-itúmb ndøgo, vøimøguv.

⁷ Qeisøkuzim, yaq khøuwa kopoáv, ni aiyav-té qeitø-teitát. Yaq Naides taon qati-khatoumat, ni ambá seiteitatín. Geté kopømba mbáin. Zapa ndøgo, khamøe gèqavønotám. Yaq ni Salmone manqei luát qeitø-qantáv, Klit manqei bawa-te ndøgo. ⁸ Yaq sèitø-guguyát. Geté føgakh-mbá qeitamát, atema vaev-te khagua pu nòme-te vøimø-fakhan. Ta pu ndøgo, iz Pu Mbomambaqapé. Lasea taon avønin-té qagó.

⁹ Ta-mba av nqægo qati-teitavun, ni khøuwa kandambá qeingiæzotavun. Zu ezoqam-qa khøuwa, ndøgo lou logemav matev gigoatun, é-møndømu-nasiním, yaq mbe viav vøngaz. Yaq ndakin Pol ezoqa áv genegugúb nqægo, ¹⁰ “Láo. No áv qateqeiví nqægo: Ni sa tizi-teitit, yaq ni matev føgakh-qape zimøqeívím. Ni nqanek palai khagua neka gigiap giníngiú. Geté ta-mbá mbá. Até niqá khandí-a, kopømbá, sa tømønævøem.” ¹¹ Geté ndego nakhag kawa ezoqam, Pol-qa manqat gè-ogí. Yaq palai khagua eve neka nøzøgim ezoqam-qá manqat ndøndáp. ¹² Zapa ndøgo, ta khagua pu ndøgo, qanimáv mbá, qozøqozaq viav khøuwa-te, khagua tøbøetat, mbe qafakhanumatun. Yaq nakémbá, ezoqa kandambá, nqawa søkuzam-qa ndøgoám. Kopømba tøgoat, ambá Finiks taon-té ginøteitín. Taqa khagua pu, Klit manqei bawa-te ndøgo, khøuwa sininim-té qavé. Nòme ndøgo, nakeamo zendaté neka nòme ndøgo, yogea zenda-té. Yaq ndøgo kopømbaqapé, qozøqozaq khøuwa-te, khagua tøbøetupat.

Mbe qandofea

¹³ Yaq sa niqa yogea-te ndøgo, khamøe-qase qandofea, palai khagua sasae ezoqam, áv gini-matavupám nqægo: Kopømbaqapé. Seitiním, av manqat gi-einim. Yaq angølap sège-khatobumím, vøi-søkuzim. Yaq ni Klit manqei bawa uni avønin-té seitø-guguyát. ¹⁴ Geté nqova mbáin, sa manqei bawa ndøgo, mbe-qape ndofeá. Taqa bazaføgakh kandamba tantáv. Mbe av nqægo, Khøuwa Fakhanam Yogea Zenda Mbe mbo-akhaemám. ¹⁵ Mbe ndøgo, khagua qanqagim, ni kopømba mbáin, eqeieqei níteit, teimbøe-qatazet. Yaq ság. Khamøe ni qavevendumat, sèimbøkxæ-takát. ¹⁶ Yaq Kauda manqei bawa-qase avønin-te qeito-guguyat, ni khagua-qase

eqawat-qa nigoám, ndøgo qei-itiat. Geté føgakh kandambá. Vaev-té qeitø-eqaném, ova vøitø-veem, sasa niløvønømem. ¹⁷ Yaq ta sasae ndøgo qame-navøem, ndigu sasae ezoqam, palai khagua òini-møpøvømém, tabetē-føgakh-a, neka palai vøføløzømem. Zapa ndøgo, ndigu møe ndøgoném. Soqain ndøgo, ndøgo Libia manqei avønin-te, ndivind bawate teitø-qavig, ibøkha mokho-te ngu:gu. Palai giføløzømem, yaq khamøe mba mbotakém, qavevendumat. ¹⁸ Geté khøuwa nøme qandopave, khamøe ndøgo qafegimam, sà tønø-khouwevtát. Yaq khagua keoge ezoqam, até gindigonem, gigiap khagua-te qøugeyam, gènqagimém, khagua vøvøyan. ¹⁹ Yaq khøuwa nøme qandopave, ndigu até khagua-qa sasae gigiáp-a, vønqagimem. Ekezan ndønqagimém. ²⁰ Yaq khøuwa kopoáv, ni nduku neká khøuwa zømetupøteáv, niqa nakhoa qeivi nonqo. Neka mbe sègemát. Khàpumu-føgákh, qafegimam. Ni sèimbøkhæ-ovøemém. Neka matavapøteáv, av nqægo, ndèiyagēt.

²¹ Ndigu ezoqam, khagua mokho-te gu:goam, khøuwa kopoáv, lou logemáv. Yaq Pol tiqa megemege-te ndo:go, tenø-itán ndøgo, vøzø-ein, “Zo noqa manqat ambá zøyogem. Ni Klit manqei, até bizindu-ivøvèmin. Yaq nqanek matev føgakh-qape neka gigiap qasoqøsoqoam, ambá gé:fakhanák nite. ²² Geté no ndakin nqazø-manqate. Zo ndøfofògeáp. Zo ezoqa kopo gó:navøemák. Palai khagua mba ndøsoqá. ²³ No Mbumbukiam-gé ezoqám, neka te-mba ndégo tæmbovizáp. Yaq lova qapøistat, tege enzol ezoqam nøfakhán. ²⁴ Ndego āv genømbe-ein nqægo, ‘Pól. Qo møe ndøgó. Qo ndego Lom kawa ezoqam kandambaqape, Siza, teqa megemege-te, ndòqomø-itán. Yaq nqáe! Qo zapaya, Mbumbukiam até ezoqa ewaqapé-a, qo namba ndøzøte-guvi, ndøkhandi:z.’

²⁵ Yaq nakémbá, lao, zo anøzi ndøgó. No Mbumbukiam, āv qate-unimanqatinát nqægo: Matev ndøfakhán, av genømbe-ein ndægo. ²⁶ Geté nqanek palai khagua, manqei bawa-qaseté qanótøun, vøtøkuvøem.”

²⁷ Ni pula menas, Meditelenien ndaola-te qeitu-bøetam, yaq ta lova nøme ndøgo, ndigu khagua sasae ezoqam, āv gini-matavupám nqægo: Manqei àbizimu-khatoém. ²⁸ Yaq mbag ndøføløzém, gigiap viniv vømøpøem. Igian qeivi nonqó. Yaq āv giniqevim nqægo: Ibøkha-qa igian, 40 mitá. Geté nøme qeimø-kawamb, nqawa gimø-føløzem, taqa igian 30 mita mbá. ²⁹ Yaq ndigu ezoqam, møe ndøgoném, av nqægo, khagua andé nandi-té vømé-ngøovøem. Yaq ndigu khagua-qa okhote, angølap ndønqagivemém. Angølap foá. Yaq paveat-qa ndøguligulimém.

30 Yaq ndigu khagua sasae ezoqam, khokhozan-qa ndøgoám, khagua-qase ibøkha-te vøføløzem. Yaq ndigu ezoqa nøme, ambá gezø-matemateamín, av nqægo, ndigu ambá angølap nøme ndønqagevememín, khagua mege-te ndo:go. 31 Geté Pol nakhag kawa neka nakhag ezoqa nøme gezø-ein, “Nginik khagua sasae zøtezat ezoqam, nqanek khagua-te guveav tøgoat, yaq zo zóyageák.” 32 Yaq ndigu nakhag ezoqam, até gindigonem, khagua-qase-qa mbag vøqogømem, ibøkha-te vøbøi.

33 Yaq qanaqanus lovølova-ús, Pol ezoqa ewaqape, āv gezømbe-eín nqægo, “Zo lou mðzológ. Zapa ndøgo, zo pula menas sa qazo-qovezumam, zo lou eqeieqei logemáv. 34 Yaq nakémbá. No nqazø-pouwe. Zo lou zológ. Zo bazaføgakh, bèzøndo-qaván. Yaq zo soqain-qase, zomø-qeivimák.”

35 Pol nqanek manqat ge-ein, yaq ndego flawa ndøndapáz, ezoqa ewaqape-qa bøi-te, Mbumbukiam ike manqat vømbø-ein. Yaq gèmbézó, louzi vøngaz. 36 Yaq ezoqa ewaqape, tiqa mokho-te, é-qazø-eqeieqeitát. Yaq até ndigú-a, lou vølog. 37 Ni ezoqam, palai khagua-te qeitu:guvam, kandambá. Ate qatigoam, 276. 38 Ezoqa ewaqape lou gumulog, qazø-ewez, yaq wit ndigu, khagua-te gu:geabam, gènqagivemém. Khagua betèvøyan.

Palai khagua qamø-ngøovøem

39 Yaq qanaqanus qandopave, khagua keoge ezoqam, manqei ndøqeivím. Geté ndigu amba me:matøvemém. Geté ogewe giqeivim, manqei ge:v qagoam, ndigu matavap, āv giniveém nqægo: Palai khagua, sa ge:v-té qabenø-qavíg. 40 Yaq angølap gi:zøitam, mbag gèqogém. Yaq ndaola-té sege-zuvøzém. Yaq mbag ndøgo, khagua nøzøgim nonqo-te qaløvøtupam, sège-føløzømem, neka palai ndøgo, mege-te qo:løvøtupam, vøvøndøzem. Khamøe ambá manqei ge:v-té qanø-ziandamín. 41 Geté livin-qase ndøugu, ibøkha mokho-te, nandi bawa mu:zavám. Yaq khagua mege, nandi-té qano:qavíg, vømøføgakh. Kha khokhokeáv. Geté okho, khamøe ndømøkuimát, khagua ate ndægo vømū-møkuvøem.

42 Yaq nakhag ezoqam, ndimbula ezoqam, zitøge-qa ndøgoám. Soqain ndøgo, ndigu manqei-te titanqayam, vømø-khokhoním. 43 Geté ndego nakhag kawa ezoqam, Zulies, Pol khandi:vat-qa ndøgoám. Yaq ndego gèzømbø-kház. Ezoqa ewaqape, ndigu tanqayam gi:zøtez, ndego ibøkha-te vøvuam manqat zø-eín, bemø-tanqayam, manqei-te bemøqaqavam. 44 Geté ndigu ezoqa nøme, tanqayam zøtezateav gigoam, khagua qaqageap-te fabam manqat zø-eín, manqei-te betè-tanqayam. Yaq av nqægo, ni ezoqa ate qatigoam, manqei-té qeimø-qaqavám, vøi-khandi:n.

28

Malta manqei bawa-te gigoam

¹ Ni manqei-te qeimøqa, yaq ni āv qatiyogém nqægo: Nqanek manqei bawa, iz Maltá. ² Ndigu ezoqam, ta manqei-te ndøgo giyagam, matev eqeieqei nimatanám, vøkhatomb. Yaq gøina niløvutím. Zapa ndøgo, qæ ndølanqavát neka qozaq ndønqeiøvém.

³ Pol gøina ndøpizumát. Yaq gøina geløvut, qawagim, te-tata ndøgo, wazeam ndongikáv, pingim-te vømbøtag. Wazeam av nge:go teqatag, yaq løvøte qóqéiv. ⁴ Yaq ndigu mo-manqei-anim, Pol gi-ometam, wazeam pingim-te gembo-følawam, āv ginibónd nqægo, “Ngenek pepen ezoqám as ndøgoát. Uni-manqatín. Ndego geoneáv, ibøkha-te. Geté ndakin, ndugu mbumbukiam nømu, ezoqam-te yaq-fia ndutaev, unimé-laváo.”

⁵ Geté Pol wazeam sège-vingitáv, gøinam-te sasa ndøogiu. Yaq ndego soqain-qase qeiviáv. ⁶ Ezoqa āv gini-matavupám nqægo: Ndego ndømbo-tøpuí, o segébøiáv, vønáním. Yaq amba me:nqanqeitupám. Geté Pol-te matev-qase fakhaneav qagoam, yaq matavap gè-enendém, gi-einim, “Ngenek mbumbukiám nøme ategó.”

⁷ Ta manqei avønin-te ndøgo, manqei nøme møndøgoám. Ndøgo Publius-qá manqei. Ngenek megeat ezoqam ndøgoám, ta manqei bawa-qase-te ndøgo. Yaq ngenek ni gèkhatómb, lou neka venanqei nonqo vønī-etoam. Khøuwa misiká. ⁸ Publius-ge eve, enqoni mbovinumám. Ngusum tatas neka emu mbogoám. Venanqei nonqo-té gebuvám. Yaq Pol tenøwáv ndøgo, zenda vømbøeve, sasa ndøguligulim. Yaq ndego enqoni, sègembo-navøém. ⁹ Nqanek matev qafakhan, yaq até enqoni-us ezoqa nømé-a, manqei bawa-te giyagam, Pol-te vøndøzav. Yaq enqoni sègezø-navøém. ¹⁰ Ndigu ni vizap kandambá ginigu. Yaq ni manqei nqawa qei-ivøvem, gekha gigiāp ndøgo, ni mbain qeigoam, ndigu sègeni-etoám.

Pol Lom taon-te gemøfakhan

¹¹ Ta manqei bawa-te ndøgo, palai khagua møndøbøetám. Khamøe viav qa-ogitat, ndøgo tømbøegéz. Aleksandlia taón qandovuáo. Palai khagua-qa mege-te ndo:go, Mbumbuk Qaqangeap-qá nqovønqova mo:goám.

Yaq khamøe viav qame-navøem, ni tøtiketám, vøi-søkuzim. Løvøyak misiká qeisokhoam, ta manqei bawa-te ndøgo. ¹² Yaq ni Silakus taon-té qeimø-tokhotáv, khøuwa misika vøimø-govezam. ¹³ Yaq nqawa qei-ivøvem, ni Legium taon-té qeitøteít, vøimø-tokhotav. Yaq nøme qandopave, khamøe sa

zita-té qandofeá, v̄s̄okutan. Yaq kh̄ouwa menas mbá qati-teitát, Puteoli taon-te v̄im̄-fakhan. ¹⁴ Ta taon-te nd̄ogo, Klisten ezoqam m̄ond̄ogoám. Ndigu ḡekhatómb. Yaq ni pula kopó, ti namba qati:goam. Yaq nqawa qei-iv̄vem, zapá qeit̄oniáv, atema Lom taon-te.

¹⁵ Ndigu Klisten ezoqam, Lom taon-te giyagam, manqat é-m̄ond̄om̄-yogém, av nqægo, ni Puteoli taon-te qeifakhan. Yaq ndigu ezoqa n̄ome, ni n̄omende-qa ndozáv. Andé qámbá, ginduzav. N̄ome ndigu, ni Apius maket-té qeit̄o-qaqandám neka n̄ome, ta manqei-te nd̄ogo, v̄oi-qaqandam, Venanqei Nonqo Khoev Misika gimbo-akhaemam. Pol nginik ezoqa gez̄omet, yaq Mbumbukiam ike manqat mbo-eín, neka mb̄oni v̄omb̄b̄oi.

Pol Lom taon-te, ezoqa Mbumbukiam-qa Manqat ge:z̄omesimat

¹⁶ Ni Lom taon-te qeim̄-fakhan, yaq gaman ezoqam, Pol s̄egembo-takém, av nqægo, khoev eqeieqei-té géyagát. Geté nakhag ezoqa kopo m̄ond̄om̄bo-goám, gembo-kewagam.

¹⁷ Yaq kh̄ouwa misika-qa zita-te, Pol Zu megetapak z̄-akhayám. Yaq gindupindam, ndego āv gez̄ombe-eín nqægo, “Tát-za neka ata-za. Noqa yaq-te, manqat nqáneq: No manqa-zapa-qase goneáv, nigi ezoqam-te neka nigi atanakha-zapazapa-za-qa matev-te. Geté Zu ezoqam, no s̄egem̄v̄nonám, Zelusalem taon-te. Yaq no Lom ezoqam-qá zenda-té gin̄veém. ¹⁸ Geté Lom ezoqam gin̄-sin̄ozumem, ndigu no nqonqot̄onat-qa nd̄ogoám. Zapa nd̄ogo, ndigu no-te manqa-zapa-qase qeiviáv, ta zapaya nd̄ogo, ezoqa l̄ov̄te-te ndi-abam, av Zu ezoqam noqa yaq-te qaz̄ombe-p̄ovam. ¹⁹ Geté Zu ezoqam, tiqa manqat ḡesanqawém. Yaq no nakhoa n̄ome qeiviáv. Yaq no āv qaz̄ombe-eín nqægo: Ndego Lom kawa ezoqam kandambaqape, Siza, ekezan be-ewág, noqa manqa ov̄oyam manqat. Geté no ambá av nqægo, n̄okeza ezoqam manqa n̄om̄z̄-s̄okuzám. ²⁰ No zo ta zapaya nqáneq qaz̄ombe-akhá, nqanek manqat t̄æz̄-ein. No nginik auli sen, te zapaya nd̄ego tin̄ombe-l̄ov̄n̄ozat, ni Izlael ezoqam, Mbumbukiam-te nqazio-tana, tendo-khofotav, ni tekhandi:n.”

²¹ Yaq ndigu gindu-qav̄oinam, “Zudia ezoqam, ni qoqa yaq-te pepa khofot̄oveáv. Neka nigi ezoqa kopo okhoeáv, ni-te, manqa v̄oq̄ā-s̄okuzim, o qo zapaya, manqat soqain v̄oni-ein. ²² Geté ni qakeza manqat yoge-qa nigú, ande āv khoqot̄e-matavap. Zapa nd̄ogo, ni āv qatiyogé nqægo: Manqei-manqei ate nd̄ægot, ezoqa nqanek bawan ndakinak, manqa mbogeve:matún.”

²³ Yaq ndigu Pol namba, khøuwa nøme ndøzavém. Yaq ta khøuwa-te ndøgo, ezoqa kandambá gindupindam, Pol ma ge:qotam. Yaq khøuwa gemat, qanaqanus atéma khagus, Pol Mbumbukiam-qá Megeat Matev-qá yaq-té gene-zømesimát. Ndego āv gezømbe-ovøemát nqægo: Mozes-qa guguna manqat neka Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam-qa manqat mokho-te, Yesu-qa yaq-te, møndø-peaomém. Yaq ndego ndigu Yesu-te khatoza-qa ndøgoám. ²⁴ Ezoqa nøme, møndø-unimanqatiním, Pol-qa manqat. Geté nøme ndigu, unimanqat-inteáv.

²⁵ Yaq ndigu ekeza mokho-mba, ponqombap ndønqazém. Yaq sègezáv. Geté Pol ndigu bugukhokhof, āv gezømbe-eín nqægo, “Manqat ndøgo, Nqova Mbomambaqape zogi atanakha-zapazapa-za gezø-ein, Aezaya mokho-te, ndego Mbumbukiam-ge manqa vevezam ezoqam, nqanek manqat unimanqatin. Ndøgo āv qane-eín nqægo,

²⁶ ‘Vøqáv, ndigu ezoqam vømøzø-ein:
Zo ndòzo-ewagát.

Geté manqa mokho zombó-ndapemák.

Zo ndòzo-kewagát.

Geté zóqeivimák.

²⁷ Zapa ndógo, nginik ezoqam,
mbøni gèzø-føgøføgakhám,
neka gea gèzø-tokeáp,
neka bøi ndikøpøitáp.

Zapa ndógo, ndigu poeveáv,
bøi ti:qeivat neka gea ti:-ewagát,
neka mokho tindapem,
yaq no-te vøndé-qambūz,

no vøté-khakheinøvēm.’ ”

²⁸ Yaq Pol nøme gezø-ein, “Zo vøezøté. Mbumbukiam nqanek khandi manqat, ndakin até bawan vini-ak-té genø-khofotáv. Yaq ndigu ndøndapém.”*

³⁰ Ta khoev-te ndøgo, Pol viav menás geqotam, fia vø-aumam. Yaq gekha ezoqām ndigu, gindu-okhoam, sègekhatobín. ³¹ Ndego ezoqa Mbumbukiam-qa Megeat Matev neka Evezøza Yesu Keliso-qa yaq-té gene-zømesimám. Ndego manqat sège-manqatám. Ezoqam-qa møe goneáv. Neka ezoqa kopo ndego khazeáv.

28:26 28:26-27 Isa 6:9-10; Kel 25:13; 26:2, 6; 27:24; Lom 1:5 * **28:28** 28:28 Baebol kopokopo nøme-te, Glik manqat-te gipeaomem, manqat nøme ndøgó. Ta manqat nqáne: 29 Pol nqanek manqat ge-ein, yaq Zu ezoqam sègezáv. Izuizu manqa ndø-itumbumát. Manqa itumbam kandambá gigoat.

Lom Pol-qa pepa, Klisten bawan ezoqam-te, ndigu Lom taon-te giyagam

Megeat Manqat-qase

Nqanek pepa, Pol Lom taon Klisten bawan ezoqam-té genø-peawám. Ta khøuwa-te ndøgo, ndego Kolin taon-té gegoám. Pepa gumu-peawam, yaq Fibi mbo-etoám. Yaq Lom taon-te ngúnuk gundapát. Lom taon ndøgo, kandambaqapé. Itali manqei-té qagó. Gaman kawakawa-za ndøgo tigoám. Klisten ezoqam ndigu, Lom taon-te gisøkhoam, nøme ndigu, Zu ezoqám, neka nøme ndigu, bawan vini-ák.

Nqanek pepa mokho-te, Pol taqa yaq-te ndøgo tene-peawám, Mbumbukiam-qa bøi-te, ande āv khoqoté-ndaføyamba-ēq. Ndego āv gene-eín nqægo: Ezoqa ewaqape, manqa-zapazapa-ús. Neka ezoqa kopømba mbáin, Mozes-qa guguna manqat paev mokho-te o matev eqeieqei gone mokho-te, Mbumbukiam-qa bøi-te ti-ndaføyamba-ez. Geté Yesu ti-unimanqatinim, yaq Mbumbukiam tiqa manqa-zapazapa ate ndægo, segembøé-navøém, yaq ndigu teqa bøi-te vø-ndaføyamba-ēz. Yaq ndigu kopømbaqapé, yage ndakinak ndøndapém, Yesu namba vøe-yagát.

¹ No Pól, nqanek pepa nqæpeaomit. No Keliso Yesu-gé sasae ezoqám. No Mbumbukiam ndøveatán. Tegé u-anem nógoát. Ezoqa teqa Manqat Mbomambaqape nøté-zømesimát.

² Mbumbukiam é-møndo:-eín, tegi manqa vevezam ezoqam mokho-te, nqanek Manqat Mbomambaqape, ndøfakhán. Mbumbukiam-qá Manqat mokho-té qapeawáp. ³ Nqanek Manqat Mbomambaqape, ekeza Yo-qá yaq-té qanegó. Manqei-qape-qa matev-te, ndego Deivid-gé zeó. ⁴ Geté løvøte-te gendo-khandi:v, ta mokho-te, Nqova Mbomambaqape, ni āv qaninømánd nqægo: Ngenek Mbumbukiam-gé Yó, neka ndego bazaføgakh-qapé. Ndego Yesu Kelisó. Nigi Evezózá.

⁵ Te mokho-te, Mbumbukiam kuku mbogoám no-te, neka no tege u-anem vøve. Yaq no bawabawan-te ate ndægo, ezoqa nó-itubít. Yaq ndigu tiabiti-unimanqatiním neka teqa manqat tiabiti-ndapém. Yaq Keliso-qa iz tàbete-eqawát.

⁶ Até zó-a, zo Mbumbukiam vøzø-akha. Zo ndakin Yesu Keliso-gí ezoqám. ⁷ Nqanek pepa zo-té qatø-peaomít, zo Lom taon-te nandozo-yage. Mbumbukiam kuku kandambá zo-te. Ndego zo ekeza ezoqam me:zæzá.

Mbumbukiam, nigi Tat, neka Yesu Keliso, nigi Evezøza, tiqa kuku matev neka sambi matev ndøgoát, zo-te.

Pol gepøogeapam, Lom taon-te tewav

⁸Noqa manqat āv qaténgáz nqægo: No ike kandambá, noge Mbumbukiam-te, Yesu Keliso mokho-te, zo ezoqa ewaqape zapaya. Zapa ndøgo, manqei-qape ate nqægo, ezoqa zoqa unimanqatin-qa yaq-te, sùgumu-manqatét. ⁹Mbumbukiam, te zapaya no kha sa nqæ-nqonqotøve, no ezoqa teqa Manqat Mbomambaqape, ekeza Yo-qa yaq-te nqate-zømesim, ndego møndæ-otév, no oskia nøzø-guligulimatún. Khøuwa kopoáv. ¹⁰Neka no ndego āv qambøe-vi:matún nqægo: Ndego poev tømbo goat, nakhoa bènø-mboqoá. Yaq notøndónáv, vaev-te, zo banøzømet. ¹¹No vao kandambá zo-te. No zo zømete-qa neka Nqova Mbomambaqape-qa bazaføgakh etoam-qa nøzøgó. Zo unimanqatin-te, tønø-føgakhæz. ¹²Yaq no zo namba tizi:goat, ni yaqyaq-a, niqa unimanqatin matev mokho-te, zita zítøpøzát, zo noqa zita vozó-tøpøzēm, neka no zoqa zita vøe-tøpáz.

¹³Nøfuap! Zo vøezøtéz, av nqægo: No khøuwa kopoáv, qæpøogeapam, zo tæzømet. Até zo mokho-té-a, noqa sasae-te, mokho bèfakhán, av manqei nøme-te qæfakhanumat. Geté gènømbe-paín. ¹⁴No Mbumbukiam-qa Manqat, ezoqa ewaqape sà bazømbu-etoám, oskiá ndøgo, Glik bawan-ak o bawan vini-ak ndigu, neka oskiá ndøgo, zøtezat ezoqam o zøtezatav ezoqam ndigu. ¹⁵Yaq nakémbá, no poev kandambá. Até zó-a, zo Lom taon-te nandozo-yage, Manqat Mbomambaqape nøtézømás.

Mbumbukiam eqeieqei ndigu tenezæzá, ndigu ndi-unimanqatinat

¹⁶No mivi mbáin, nqanek Manqat Mbomambaqape-qa yaq-te. Zapa ndøgo, ta mokho-te ndøgo, Mbumbukiam-qa bazaføgakh mu:sasaeát. Yaq gekha ezoqām ndigu, ndi-unimanqatinat, gékhandí:z. Nqanek khandi matev, bugukhokhof Zu ezoqam-té qanøfakhán. Yaq vaev, até manqei vini-ak-té-a, vømøfakhan. ¹⁷Nqanek Manqat Mbomambaqape mokho-te, ni Mbumbukiam teqa matev eqeieqei-qape nivevezám. Ta matev eqeieqei-qape nqáneq: Ezoqa teqa bøi-te, unimanqatin matév gini-ndaføyamba-ezát. Unimanqatin matév qane-ngazøngazám neka unimanqatin matév qame-kopømba-ín. Taqa yaq-te, Mbumbukiam-qa Manqat, āv qane-peawáp nqægo, “Ezoqam ndøgo tené-ndaføyamba-év, te-unimanqatinat. Yaq géyagét.”

Mbumbukiam qaqa tenǝǝ ndǝǝ, ndigu ndisanqawe

¹⁸ [Nqanek manqat, Mbumbukiam ni eqeieqei ndenæna, ni nqazi-unimanqatinat, ndǝǝ gigiap-qapé.] Zapa ndǝǝ, Mbumbukiam, ndego yan-te ngo:yage, āv gene-vevezám nqǝǝ: Ndego qaqa kandambá. Ezoqa ndigu, ndisanqawe neka manqa-zapazapa ndimatanam, neka ta mokho-te, unimanqatin manqat sa nditokhonam, ti-te ndigu, Mbumbukiam yaq-fia ndótá. ¹⁹ Zapa ndǝǝ, ndigu Mbumbukiam-qa yaq-te, mǝndæzótéz. Ndego ekezan mǝndǝzǝ-vǝndǝyám. ²⁰ Unimanqatin. Ezoqa kopǝmba mbain, Mbumbukiam te-omet. Geté Mbumbukiam manqei-qape ande ge:khakheinam, atema ndakin, gigiap ate ndǝǝ, gekhakheinam, ni āv qani-nǝmendím nqǝǝ: Ndego bazafǝgakh-qapé, miavmiáv, neka ndego unimanqatin Mbumbukiám. Yaq nakémbá, ezoqa kopǝmba mbain, timanqatat av nqǝǝ, “Ni manqa-zapazapa goneāv, zapa ndǝǝ, ni Mbumbukiam-qa yaq-te nǝtinǝtenāk.” ²¹ Ndigu Mbumbukiam mǝndæzótéz. Geté ndigu matavapǝteáv, av nqǝǝ, ndego Mbumbukiám. Neka ndigu ndego vizupáv. Neka ndigu te-te ike manqat manqatemáv. Yaq tiqa matavap mǝndǝmǝ-mokho-mbain. Tiqa mokho-te, matavap eqeieqei mbain. Bǝivun mu:nqeitám.

²² Ndigu ekeza kha, matavap loloakh-us me:vewé. Geté tiqa matavap, mǝndǝzǝ-livilivisám. ²³ Tiqa matev, mokho mbain. Zapa ndǝǝ, khandi miav-ak Mbumbukiam, ndigu vizupáv. Geté tae khǝuwiap bugug vinivinimba mbovizáp, ekezan ndikhakheinam, bugug kopǝmba ande av ezoqam ndi:gu, vaev-te tipakhaez, o pipisi ndi:gu o sǝvakha gigiap ndi:gu o gigiap ndivisigiap ndi:gu. ²⁴ Yaq nakémbá, Mbumbukiam sǝgezǝ-iváv. Ndigu manqa-zapazapa, sà be-matǝnumít, av ndi:qovetu. Yaq tiqa mambe matev-te, izuizu kha soqaqape-té giabnǝ-veém, neka yaqyaq-a mivi betǝetoam. ²⁵ Ndigu unimanqatin manqat, Mbumbukiam-qa yaq-te, gǝ-ivǝvém, khavozam manqat vǝmbǝ-paevem. Ndigu gigiap mba mbovizáp, Mbumbukiam gekhakheinam, neka taqa iz ndǝmbǝ-ǝqāwāt. Geté Mbumbukiam, ndego gigiap ate nqǝǝ gekhakheinam, ndigu vizupáv. Geté teqa iz, miavmiav, bǝto-ǝqawāt. Amén. Nqanek manqat unimanqatin.

²⁶ Mbumbukiam zita gi:wuowem, yaq ndego sǝgezǝ-iváv. Ndigu mivi matev, sà tiabiti-matǝnumít, av ekezan ndi:qovetu. Sakheis nǝme, nǝkenǝkem matev eqeieqei, gǝ-ivǝvém. Yaq izu sakheis mambe matev ndǝǝgoatún. ²⁷ Yaq

até anganá-ya, ezoqa nõme, nõkenøkem matev eqeieqei, gè-ivøvém, sakheis namba. Yaq tiqa poev, ndøgo ekeza mbøni mokho-te ande gøinam me ndøwageap, angana nõme-té qanø-okhoatún, yaq ndigu izu angana mambe matev vøgoatun. Ta mokho-te ndøgo, ndigu mivi-qape ndø-ndapemín. Ndøgo tiqa matev-qá yaq-fiá.

²⁸ Ndigu ezoqam, gèzømbo-qasí:v. Mbumbukiam-qa yaq-te matavapøteáv. Yaq Mbumbukiam ndigu tiqa matavap soqøsoqa-té genøziváz. Matev sá tiabegó ndøgo, eqeieqei mbain ndøgo. ²⁹ Ndigu tiqa mokho-te, manqa-zapazapa vinivinimba gèmøzø-tøtøvøyám. Ezoqa soqaqape-te abam matev, neka gigiap qovetu matev, neka ezoqa ngenøgim matev, neka ova matev, neka ezoqa pakhapakha khaneam matev, neka nõfee matev, neka khavozam matev, neka ka awam matev, ndigu khàpe zømbe-khouwév. Ndigu manqa ndøgeve:matún, ³⁰ neka manqat soqøsoqa vømanqatatun. Ndigu Mbumbukiam gèsanqawé. Ezoqa nõme gèvøozotatún neka ekeza mokho-mba vøe-khambuvupatun neka ekeza kha vø-eqatatun. Ndigu manqa-zapazapa nõme matanam-qa ndøvawatún. Neka ndigu evøndipakha-qa manqat pøpøvumáv. ³¹ Ndigu matavap eqeieqei mbain. Manqa mbusa giveemin, yaq ndigu matev gonemáv, av gi:-einimin. Ndigu kuku matev mbain neka tanakh matev mbain, ezoqa nõme-te. ³² Mbumbukiam-qa Manqat, áv qane-manqaté nqægo, “Gekha ezoqám ndigu, matev av nqægo gigoatun, ndigu bèpakhaéz.” Ndigu nqanek manqat møndæzøtéz. Geté manqa-zapazapa sègegoatún. Geté ta-mbá mbá ndøgo, ekezan manqa-zapazapa ndimatanam. Ndigu até ezoqa nõmé-a, zita zøtøpazét. Matev áv tiní-matønumát.

2

Mbumbukiam-qa manqa ovøyam matev eqeieqei

¹ Qo gekha ezoqam, ezoqa nõme-te manqat ndoqo-møvøyam, qo kopømba mbain toqo-matavupat, av nqægo, qo qakezan, manqa-zapa mbain. Zapa ndøgo, matev nõme, taqa yaq-te, qo ezoqa nõme-te manqat ndoqo-møvøyam, qo qakezan mòqogooatún, av ndigu ndi:matanam. Yaq até qó-a, manqa-zapa-ús. ² Ni mizi:nøtén, Mbumbukiam ti-te ndigu, yaq-fia ndetawat, ndigu matev soqøsoqa ndimatanam, ndøgo eqeieqei. ³ Yaq ge qó, ndoqo-matavap, qo qakezan matev av ndoqote-matanam, av ezoqa nõme-te manqat ndoqote-møvøyam, yaq qo Mbumbukiam-qa yaq-fia taev-te, ndoqóvuaq? Av taoká. Qóvuaqák. ⁴ Neka ge qó, Mbumbukiam-qa kuku matev kandambaqape neka

tanøtanakh matev neka aiyaiyav matev qo-te, gegambó-qasi:v? Neka qo qeiviáv, av nqægo, Mbumbukiam qo teqa kuku matev mokho-te, qambuqan-qa ndeqago. ⁵ Geté qo ùni qote-føgakhæq neka gèqambo-qasi:v, toqoqambuq. Yaq ta matev mokho-te, qo Mbumbukiam-qa qaqa, qo-te ndømbogo, qòkhouwevtét. Yaq ndego, ta khøuwa-te ndøgo, teqa qaqa tøndovea, qo-te yaq-fia āv tenétá. Ta khøuwa-te ndøgo, ezoqa ewaqape tinøqeivím ndøgo, teqa manqa ovøyam matev eqeieqeí. ⁶ Mbumbukiam ezoqa ewaqape, yaq-fia āv tezømbé-etoám, av ndigu ndi:matanam. ⁷ Ti-te ndigu, matev eqeieqeí matanam-te bazaføgakh ndi-asøzu, neka yage qanimav-qape-qa ndivawe, Mbumbukiam namba, neka megemege-te ndo:go, iz akhae kandambaqape neka khandi vaev mbain ndape-qa ndigu, ti-te ndigu, Mbumbukiam khandi miavmiav zó-etoám. ⁸ Geté ti-te ndigu, ekeza kha mba ndi:qeivi neka unimanqatin manqat ndisanqawe neka matev soqøsoqa ndimbopaev, Mbumbukiam qaqa zógó neka yaq-fia vótá. ⁹ Ezoqa ewaqape, ndigu manqazapazapa ndimatanam, viniv-qape neka mbøni vaev matev zófakhanám. Bugukhokhof Zu ezoqám. Geté até bawan vini-ák-a. ¹⁰ Geté ti-te ndigu, matev eqeieqeí ndimatanam, Mbumbukiam yage qanimav-qape neka iz akhae matev neka sambi matev zó-etoám. Bugukhokhof Zu ezoqám. Geté até bawan vini-ák-a. ¹¹ Zapa ndøgo, Mbumbukiam, ndego manqa ovøyam ezoqam eqeieqeí. Ndego ambá av nqægo, yaq-mbā genøwavīn.

¹² Matev av nqægo: Gekha ezoqām ndigu, Mbumbukiam-qa guguna manqat mbain ndigu neka manqazapa ndimatanam, ndigu gésoqoéz, oskiá ndøgo, guguna manqat mbain ndigu. Neka gekha ezoqām ndigu, Mbumbukiam-qa guguna manqat ndøzøgo neka manqazapa ndimatanam, yaq Mbumbukiam ekeza guguna manqat mbópáev. Yaq yaq-fia āv tezømbé-etoám. ¹³ Zapa ndøgo, Mbumbukiam-qa bøite, ndaføyamba ambā ndigu tīgu, teqa guguna manqat sa ndiyoge. Geté ndaføyamba ndīgu tigú, teqa guguna manqat ndimbopaev. ¹⁴ Bawan vini-ak, ndigu Mbumbukiam-qa guguna manqat mbaín. Geté ndigu ezoqa nøme, matev sège-matønumatún, av guguna manqat ndæmanqate. Zapa ndøgo, oskiá ndøgo, ndigu Mbumbukiam-qa guguna manqat zøtezateav ndøgo, ndigu guguna manqat ndøzøgó, tiqa mokho-te. ¹⁵ Tiqa matev ni āv qaninømánd nqægo: Mbumbukiam-qa guguna manqat, tiqa mbøni-té qanu-peawáp. Manqazapa gigoatun, yaq ekeza matavap ndøgo, soqøsoqa me:zæbīn.

Geté matev eqeieqei gigoatun, ekeza matavap ndøgo, ezoqa eqeieqei vøezæbin. ¹⁶ Mbumbukiam-qa manqa ovøyam kandambaqape-te, bavokhó qandó-fakhán, ta khøuwa-te ndøgo, Mbumbukiam Yesu Keliso-qa mokho-te, ezoqam-qa matev tegevea, khonoam-te ndimatanam. Manqat Mbomambaqape, no ezoqa nqate-zømesim, āv tøne-manqaté.

Zu ezoqam-qa yaq-te, ndigu Mozes-qa guguna manqat ndimbopæv

¹⁷ Gebâ qo, Zu ezoqam, qo Mozes-qa guguna manqat-te ndoqoto-taqa neka Mbumbukiam-qa yaq-te ndoqote-khambuvap? ¹⁸ Qo Mbumbukiam-qa poev mòqote-qatéq, neka qo mòqote-qatéq, gekha matēv ndøgo, eqeieqei. Zapa ndøgo, qo Mozes-qa guguna manqat, møndæ-qamákh. ¹⁹ Qo āv qoqote-mataváp nqægo: Qo bøi waev mbain ezoqam-gí ituza ezoqám neka tiqá waév, ndigu bøvun-te ndiyage. ²⁰ Neka qo ndoqo-matavap, qo matavap mbain ezoqam-gí ovøyam ezoqám neka qo zøtezat mbain ezoqam-gí nømendim ezoqám. Qo Mozes-qa guguna manqat nandaqago, yaq qo āv qoqote-mataváp nqægo: Qo matev ate ndægo mòqote-qatéq neka unimanqatin manqat ate ndægo ndaqágó.

²¹ Ge qô, ezoqa nøme ndoqote-zømesim, qo qakeza nømendim matev toqombó-pæv? Qo ezoqa ndoqozø-manqate av nqægo, “Ndø-aqòdnám,” gebâ qakezan, moqó-aqonumatun? ²² Neka qo ezoqa nøme ndoqo-guguza av nqægo, “Nøkenøkem matev ndøngi:wát,” gebâ qakezan, nøkenøkem matev moqó-ngi:tatun? Neka qo tae khøuiap ndoqo-sanqawe, gê, qo tae khøuiap khoev-te, taqa gigiap fia kandakanda moqó-aqonumatun? ²³ Qo āv qoqote-khambuváp nqægo, “Ni Mbumbukiam-qa guguna manqat nqanígú.” Geté qo sòqo-møkuimatún, neka ta mokho-te, Mbumbukiam-qa iz voqō-voain. ²⁴ Taqa yaq-te, Mbumbukiam-qa Manqat āv qane-peawáp nqægo, “Zo Zu ezoqam zapayá, bawan vini-ak, Mbumbukiam-qa iz ndingi:wat.”

²⁵ Qo Mbumbukiam-qa guguna manqat toqombo-pavat, yaq qoqa ngusum kepøtøzat matev, mokho-ús. Geté toqonqawa, qo andé ngusum kepøtøzateav ezoqam me qote:gó. ²⁶ Bawan vini-ak, ndigu ngusu qogøzat matev mbain. Geté ndigu Mbumbukiam-qa guguna manqat timbopavat, yaq Mbumbukiam ndigu andé ngusu qogøzat ezoqam me me:zæzá. ²⁷ Ndigu bawan vini-ak, ndigu ngusu qogøzat matev mbain ndigu, gete Mbumbukiam-qa guguna manqat sa ndimbopæv, ndigu qo Zu ezoqam, manqa-zapa-us mé:qæq,

qo ngusu qogøzat matev nandaqago neka guguna manqat uni ndoqote-qateqat, gete qoqo-møkuiatun.

²⁸ Zu ezoqam-anim, ambá ndēgo, ndego ngusum-te ndego, neka tegi ngusum vøkepøtøzem. ²⁹ Geté Zu ezoqam-anim ndēgo, ndego ekeza mbøni-te Zu ezoqam ndego. Neka unimanqatin ngusu qogøzat matev, ambá ndōgo, ezoqam-qa kha-te gigoatun, av Mozes-qa guguna manqat nqæpeawap. Geté unimanqatin ngusu qogøzat matev ndōgo, Mbumbukiam-ge Nqova, ezoqam-qa mbøni-te gegoatun. Ezoqam av ngi:gu, ambá av nqægo, iz akhae matev ezoqam-tē gi-upøgimatūn, geté ndigu iz akhae matev, Mbumbukiam-té gi-upøgimatún.

3

Matev ndøgo, Mbumbukiam manqa mbusa geve, tego, ndego ndømatanám

¹ „Av tægoat ndægo, av qate-peaumavun.„ Yaq gē, ndøgo qanimáv, Zu ezoqam ndoqogo? Neka ngusu qogøzat matev mokho tógo? ² Ndøgo qanimav-qapé neka mokho kandambá. Bugukhokhof nqáneek: Mbumbukiam ekeza manqat, Zu ezoqam-qa zenda-té genøvé. ³ Unimanqatin, Zu ezoqa nøme, Mbumbukiam-qa manqat paeveáv. Geté, zô ndozomatavap? Mbumbukiam ndigu gezø-ein, av nqægo, “Zo nogí ezoqám,” yaq gē, ndego ekeza manqat ndøsanqawe? ⁴ Av taoká. Mbumbukiam unimanqatin manqat mba ndømanqatē. Ezoqam ambá ndækhavozám. Taqa yaq-te, Mbumbukiam-qa Manqat, áv qane-peawáp nqægo, “Mbumbúkiam! Ezoqa ndøqeivím, av nqægo:

Manqat ndøgo, qo ndoqo-manqate, ndaføyamba-qapé.

Ezoqa qo manqa ovøyam-te vee-qa teqago, yaq qo ndòqopitáv.

Zapa ndøgo, qo unimanqatin ezoqám.”

⁵ Niqa manqa-zapazapa mokho-te, ezoqa tiqeivat av nqægo, Mbumbukiam ekezan, matev eqeieqei-qapē, yaq gē, ni áv khazí-einim? Gē, ezoqa nøme-qa manqat unimanqatin, ndigu ndimanqate, av nqægo, ndøgo eqeieqei mbā, Mbumbukiam ni-te yaq-fia teta, niqa manqa-zapazapa zapaya? ⁶ Av taoká. Mbumbukiam-qa matev eqeieqei-qapé. Teqa manqa ovøyam amba soqain tøgonin, yaq gē, ndego manqei-qape ezoqa ate ndi:gu-qa manqa ovøyam áv kené-ewāg?

⁷ Ezoqa nøme, áv gini-manqatatún nqægo, “Noqa meakha manqat mokho-te, ezoqa tiqeivat, av nqægo, Mbumbukiam ndego vini, ndego unimanqatin manqat mba ndømanqatē, yaq ta mokho-te ndøgo, Mbumbukiam-qa iz tø-eqatat, yaq

gekha zapá, no Mbumbukiam manqa-zapa-us tenæmbat?"
 8 Neka ezoqa nõme ndimanqate, "Manqa-zapazapa, sà bizigú. Yaq matev eqeieqei tåbetõnde-wáv." Ezoqa nõme, ni-te manqat åv gini-møvøét nqægo: Ni ezoqam åv tøti-zømesím. Geté ndøgo meakha manqát. Mbumbukiam ti-te ndigu, yaq-fia eqeieqei ndøtá, ndigu ni-te manqat av nqægo ndimøvøet.

Ezoqa kopo eqeieqei mbain, Mbumbukiam-qa bøi-te

9 Yaq ndakin åv khané:go? Ni Zu ezoqam, bawan vini-ak tizi-løvuza? Av taoká. No zo mõte-zømesimavún, av nqægo, Zu ezoqam neka bawan vini-ak, manqa-zapazapa-qa mokho-te, kopømbá sugumu:gú. 10 Taqa yaq-te, Mbumbukiam-qa Manqat, åv qane-peawáp nqægo:
 "Ezoqa eqeieqei kopo mbain.

Unime:-mbain.

11 Ezoqa matavap loloakh-us kopo mbain.

Neka ezoqa kopo mbain,

ndego Mbumbukiam-qa poev gone-qa ndembogo.

12 Ezoqa ewaqape,

Mbumbukiam zitá gini-wuowém.

Ndigu sùgumu-soqøéz.

Ezoqa kopo, matev eqeieqei gonemáv. Mbain.

13 Tiqa manqa-nqa,

andé manqei-pakha ozap mboqogear me me:gó.

Tiqa tou,

meakha manqat me:manqaté.

Tiqa manqat,

andé wazeam soqaqape-gi khayam me me:gó.

14 Tiqa manqa-nqa-te,

manqat soqøsoqa neka ezoqa ngenøgim matev,
 mõndømø-tøtøvøyám.

15 Ndigu ezoqa nõme,

pakhapakha nakhamas-té ginø-khanæmatún.

16 Ndigu ande åv kini-okhoatun,

ezoqa gèngiæzotatún

neka potonam matev vøzø-etoumatun.

17 Ezoqa nõme namba, sambi-te ande åv khoqoté-yagāt,

ndigu zøtezateáv.

18 Neka ndigu Mbumbukiam-te,

møe mbain."

19 Ni mizi:nøtén, Mozes-qa guguna manqat ate ndægo, ti-té tønø-manqaté, ndigu guguna manqat mokho-te ndu:gu. Yaq ezoqa ewaqape, manqat tåabiti-khoutøvé, neka manqei-qape ezoqam ate ndi:gu tåabiti-matøvemém, av nqægo, ni

ezoqa ewaqape, manqa-zapazapa-ús, Mbumbukiam-qa bõi-te. ²⁰ Guguna manqat toqombo-pavat, ta mokho-te ndøgo, ezoqa kopømba mbain, Mbumbukiam-qa bõi-te ti-ndaføyamba-ez. Geté guguna manqat, niqa manqa-zapazapa mba me:vøndøzú.

Ni Mbumbukiam-qa bõi-te, ndøgo tizi-ndaføyamba-én, Yesu tizi-unimanqatinim

²¹ Geté ndakin, Mbumbukiam-qa matev eqeieqei-qape, taqa yaq-te Mbumbukiam-qa Manqat ndæmanqate neka tegi manqa vevezam ezoqam gi:manqatam, mândoveá. Ndøgo ambá av nqægo, Mozes-qā guguna manqat mokho-tē qan-doveā. ²² Yaq gekha ezoqām ndigu, Yesu Keliso ndi-unimanqatinat, Mbumbukiam eqeieqei mé:zæb.

Ezoqa ewaqape kopó. Vinivinimba mbain. ²³ Ni ezoqa ate nqazi:gu, manqa-zapazapa-ús. Ni zibusøtvém, matev, av Mbumbukiam qambøe-pøovam. Yaq ni ambá av nqægo, Mbumbukiam-qā waev-tē qazu:yagē. ²⁴ Mbumbukiam kuku kandambá ni-te. Yaq Yesu ni genqovotan, ta zapaya ndøgo, ndego ni eqeieqei me:næmb. Yaq-mbá segegó.

²⁵ Mbumbukiam, Yesu niqa manqa-zapazapa evøzam nonqo ndokhofotáv. Kopømba ande av søvakha gigiap ndi:gu, tenénaním, Mbumbukiam-gi iziz ezoqam giløvusumatun, yaq Mbumbukiam-qa qaqa vøe-navøém, ni-te. Yaq ni teqa bõi-te ndøgo tizi-ndaføyamba-én, ni tizi-unimanqatinim, av nqægo, Yesu-qa kouk ni zapayā qanewā. Mbumbukiam nqanek matev tenegó ndøgo: Ni gí:nømand, av nqægo, teqa matev eqeieqei-qapé. Ndego ezoqa yaq-fia nqosøgeap nakhamas-te etopøteáv, tiqa manqa-zapazapa zapaya, ndigu bugukhokhof gimatønumam, Yesu fakhaneav qagoam. ²⁶ Zapa ndøgo, ndego aiyaiyav matev ezoqám. Mbumbukiam ni ndakin khøuwa-te, teqa matev eqeieqei-qape, ta mokho-te nqánek gini-nømendím: Ndego Mbumbukiam eqeieqei-qape, ni eqeieqei ndøgo tenénæmb, ni Yesu tizi-unimanqatinim.

²⁷ Av tægoat ndægo, yaq gē, ni kopømbâ nqazi-khambuvap? Av taoká. Kopømba mbain! Zapa ndøgo. Ni Mbumbukiam-qa bõi-te, ambá ta zapaya ndøgo, tizi-ndaføyamba-én, Mozes-qa guguna manqat nqazimbo-paev. Geté ni Mbumbukiam eqeieqei sa ndøgo tininæná, ni nqazi-unimanqatinat. ²⁸ Ni ndakin äv qazi:qeví nqægo: Ezoqa Mbumbukiam-qa bõi-te nqánek giní-ndaføyamba-éz, Yesu ti-unimanqatinim. Taoká

ndøgo, Mozes-qa guguna manqat timbopavat. ²⁹ Gèmbomataváp. Gê, Mbumbukiam ndego Zu ezoqam-gê Mbumbukiam yakhapùs? Neka ndego bawan vini-ak-gê Mbumbukiám mbà? Av taoká. Ndego até bawan vini-ak-gê Mbumbukiám. ³⁰ Zapa ndøgo, Mbumbukiam kopo sate ndégo. Ndego ezoqa eqeieqei nqáneq genézæb, ndigu Yesu ti-unimanqatinim, Zu ezoqam nekā bawan vini-ak. ³¹ Yaq gê, ni Yesu nqazi-unimanqatinat, Mozes-qa guguna manqat khokho manqat zívewe? Av taoká. Geté ni āv qazi-unimanqatinát nqægo: Manqat ndøgo ndøpeawap, unimanqatin.

4

Mbumbukiam Eibleem, eqeieqei ta zapaya nqáneq geneveó, ndego gè-unimanqatin

¹ Ni qaziqevim av nqægo, ni Mbumbukiam-qa bøi-te, niqa unimanqatin matev mokho-te tizi-ndaføyamba-en, yaq gê, nigi bawan-ge atanakha-zapa Eibleem-qa yaq-te, gekha manqat zí-einim? Ndego áv kené-ndaføyambav? ² Eibleem Mbumbukiam-qa bøi-te, amba ekeza matev matanam-te te:-ndaføyamba-evin, yaq ndego kopømbá, ambá ge:khambuvimín. Geté ndego kopømba mbain, Mbumbukiam-qa megemege-te te:khambuvupat. Zapa ndøgo, ndego ambá av nqægo, matev-qape ndømatanam. ³ Taqa yaq-te, Mbumbukiam-qa Manqat, āv qane-ein nqægo, “Eibleem Mbumbukiam, gè-unimanqatin. Yaq Mbumbukiam ndego ta zapaya ndøgo, ndaføyamba-qape me:veó.”

⁴ Gekha ezoqām ndego, ndesasaeat, yaq-fia ndó-upøgimāt, ndøgo kuku matév mbá. Zapa ndøgo, ndego fia-qa ndøsasaéat. ⁵ Geté gekha ezoqām ndego, matev-qase goneav tōgoat, gete te-unimanqatin, av nqægo, Mbumbukiam manqa-zapa-us ezoqam, eqeieqei tiqa unimanqatin matev zapayā genēveó, ndego Mbumbukiam-qa bøi-te gé:-ndaføyamba-év. ⁶ Deivid ndøgo tene-manqatám, av ge:-ein nqægo: Gekha ezoqām ndego, sasae goneav qagoam, gete Mbumbukiam ndego ndaføyamba teveo, ndego kopømbá, khanakhanákh. Sams mbuk mokho-te, ndego āv gene-peawám nqægo:

⁷ “Ezoqa ndigu Mbumbukiam-qa Manqat gimøkuimam, yaq ndego tiqa manqa-zapazapa sa qambøe-navøem neka vøtok, ndigu ezoqa kopømbá, khanakhanákh.

⁸ Unimanqatín. Gekha ezoqám ndego, Evezøza teqa manqa-zapazapa sekemba matavapøteav ndøgo, ndego kopømbá, khanakhanákh.”

⁹ Gê, nqanek khanakhanakh, Deivid ge:manqatam, tiqa mba ndígù, Zu ezoqam? Av taoká. Ndøgo até tiqa ndigú-a, bawan vini-ak, ndigu ngusum qogøzativ ndigu. Ni āv qazi:qeivím nqægo: Mbumbukiam Eibleem ndaføyambaqape, teqa unimanqatin zapayá geneveó. ¹⁰ Yaq gê, ndego Eibleem eqeieqei gekha khaiya-tē genéveo? Ta khøuwa-te ndøgo, ndego ngusum é-møndømbó-kepøtøzem, ó, taqā zita-tē ginømbō-kepøtøzem? Nqáe! Ta khøuwa-te ndøgo, Mbumbukiam Eibleem eqeieqei geveo, ndego ngusum naqá kepøtøzateáv. ¹¹ Yaq Eibleem vaev-te ngusum gimbo-kepøtøzem, ndøgo andé khakhatáp av nqægo, Mbumbukiam ndego teqa unimanqatin matev zapaya, eqeieqei é-møndæveó, ndego ngusum kepøtøzateav gegoam. Yaq av nqægo, Eibleem møndø-tigí-atanakha-zapa-év, ndigu ndi-unimanqatinat, yaq ta mokho-te ndøgo, Mbumbukiam-qa bøi-te vø-ndaføyamba-ez. Ndego até tigi atanakha-zapá, ndigu ngusum qogøzativ ndigu. ¹² Eibleem até Zu ezoqám-a, ndigu ngusu qogøzat ndizøgo, møndø-tigí-atanakha-zapa-év. Geté ndego ambá ta zapaya ndøgo, tene-tigí-atanakha-zapa-év, ndigu ngusu qogøzat ndizøgo. Av taoká. Geté ndøgo tene-tigí-atanakha-zapa-év, ndigu teqa matev ndimbopaev neka ndi-unimanqatinat, av ndego ge:-unimanqatintam, ndego ngusum kepøtøzateav qagoam.

Manqa mbusa ndøgo, Mbumbukiam geve, tiqa ndigu, ndi-unimanqatinat

¹³ Mbumbukiam Eibleem neka tegi zi, manqa mbusa āv gezømbevé nqægo, “Manqei-qape zoqá.” Geté ndego ambá ta zapaya ndøgo tezømbevē, Eibleem guguna manqat gem-bopavam. Geté ndego Mbumbukiam, gè-unimanqatín, yaq teqa bøi-te vøe-ndaføyamba-ev. Yaq Mbumbukiam, ndego nqanek manqa mbusa, ta zapaya ndøgo tembøevé. ¹⁴ Ezoqa nqanek Mbumbukiam-qa manqa mbusa amba guguna manqat paev matev mokho-te tindapemin, yaq unimanqatin matev, mokho ambá mbaín. Yaq até ta manqa mbusá-ya, Mbumbukiam Eibleem-te geve, mokho ambá mbaín. ¹⁵ Mozes-qa guguna manqat, kopømba mbaín tønitøke. Zapa ndøgo, toqonqawa, yaq Mbumbukiam-qá qaqa qóqeív. Geté nqanek guguna manqat amba mbain tøgonin, yaq ambá kopømba mbaín, toqonqawa.

¹⁶ Yaq nakémbá, matev ndøgo, Mbumbukiam manqa

mbusa geve, ni unimanqatin matev mokho-té qazinó-ndapét. Mbumbukiam-qá kuku matev mokho-té. Ndego matev ni Eibleem-gi zi ate nqazi:gu, giní-etoám. Ndego ambá ti-mba ndígu tezó-etoám, ndígu Mozes-qa guguna manqat mokho-te ndu:gu. Geté ndego ni ate nqazi:gu giní-etoám, ni nqazi-unimanqatinat, av Eibleem ge:-unimanqatintam. Zapa ndógo, Eibleem ni ezoqa ate nqazi:gu, nqazi-unimanqatinat, nigí atanakha-zapá. ¹⁷ Taqa yaq-te, Mbumbukiam-qa manqat-te, ndego Eibleem āv gembøe-eín nqægo, “No qo bawan kopoav-gé atanakha-zapa nõvé.” Mbumbukiam-qa bøi-te, Eibleem bawan kopoav-gé atanakha-zapá. Yaq Eibleem Mbumbukiam-qa manqat, gè-unimanqatín. Zapa ndógo, ndego mõndæ-otév, Mbumbukiam, ndego bazaføgakh-qapé. Ndego kopømbaqapé, lõvøte ezoqam segé-khandí:z neka gekha matēv ndógo, mbain ndógo, manqat vó-eín, yaq segéfakhān.

¹⁸ Eibleem khápumu-lawaqape-év, neka zas khape vøe-ngæpuka-ev, nakhei tizøfakhaz. Geté ndego sège-unimanqatín, neka Mbumbukiam-te, āv genetawám nqægo: Ndego nakhasam ndømbo-etoám, yaq ndego bawabawan kopoav-gé atanakha-zapa ndógoát, av Mbumbukiam manqa mbusa ge:ve te-te, gembo-ein, “Qogi qazi av tinígoát. Kopoav-qapí.” ¹⁹ Ta khøuwa-te ndógo, Eibleem-qa viav, ambá andled vømøndapín. Ndego kha é-møndømbøe-bøí. Neka Sæla-qa kha até kopó. Kopømba mbain nakhei tizøfakhaz. Eibleem mõndæ-otév. Geté ndego sège-unimanqatintám. Teqa unimanqatin matev, khapelavøqase navøpøsteáv, Mbumbukiam-te. ²⁰ Ndego manqa qavotøpøsteáv, Mbumbukiam-qa manqa mbusa-qa yaq-te. Geté teqa unimanqatin nõme mba mbøe-khouwevtát, neka ta mokho-te ndógo, Mbumbukiam-qa iz vø-eqatam. ²¹ Ndego matavap é-møndo:vé av nqægo: Mbumbukiam ndego kopømbaqapé, matev ndømatanám, av manqa mbusa gembøeve. ²² Yaq Mbumbukiam, Eibleem teqa unimanqatin matev zapaya, ndaføyamba-qape me:veó. ²³ Nqanek manqat, Mbumbukiam-qa Manqat-te nqapeawap, ambá av nqægo, Eibleem-qa mba ndøpeawāp. ²⁴ Geté ndógo, até ni nonqó-a, sùgumu-peawáp. Até ní-a, Mbumbukiam eqeieqei mí:næmb, ni ndego nqazi-unimanqatinat, ndego Yesu lõvøte-te gekhandi:v, nigí Evezøza. ²⁵ Mbumbukiam Yesu niqa manqa-zapazapa zapayá, ezoqam-qa zenda-te geve, gilaem. Neka ndego lõvøte-te nqáneq gene-khandí:v: Ni zí:-ndaføyamba-én, Mbumbukiam-qa bøi-te.

5

Mbumbukiam ni eqeieqei gi:næmb

¹ Mbumbukiam ni eqeieqei gi:næmb, ni qazi-unimanqatinim, yaq ni ndakin sambí, Mbumbukiam namba. Nigi Evezøza Yesu Keliso mokho-té qando-fakhán. ² Ndego ni, unimanqatin matev mokho-te, nakhoa nimboqoá, Mbumbukiam-qa kuku matev-te vizimø-fakhan. Yaq ni ndakin ta kuku matev-té qaziyagé. Yaq ni khanakhanákh. Zapa ndógo, ni tizio-taná ndógo: Ni yage qanimav-qape zindapém, Mbumbukiam namba. ³ Geté ni khanakhanakh ta-mbá taoká ndógo, ma nqazimbøe-keoge. Geté ni até viniv matev mokho-té-a, khanakhanákh. Zapa ndógo, ni mizi:nøtén, viniv matev mokho-te, ni baza nimbí-føgákh. ⁴ Yaq bazaføgakh-us toqoyat, qo qóbøiaqák, khamasim matev tøndo-okhoat. Yaq ta bazaføgakh-us waniap matev mokho-te, Mbumbukiam-te vintønat matev ndófakhán. ⁵ Nqanek vintønat matev, Mbumbukiam-te, ni ambá av nqægo, mivi ni-etoám. Zapa ndógo, ni Mbumbukiam Nqova Mbomambaqape ni-etoám, neka te mokho-te kuku matev vøni-etoam. Ndego teqa kuku matev, andé ibøkha me mu:qóuz, niqa mbøni-te.

⁶ Ni bugukhokhof manqa-zapa-té qazu:goám, neka kopømba mbaín, vizífakhán. Geté oskiá ndógo, ni bugukhokhof Mbumbukiam qazi-sanqawam, Keliso khøuwa eqeieqei-te, niqa é-møndønaním. ⁷ Ezoqa ambá génanimák, ezoqa eqeieqei-qa. Eisa, ezoqa nøme eqeieqei-qape tegoat, ezoqa pembøé-naním, penømakhaya? ⁸ Geté Mbumbukiam ni áv gininømánd nqægo: Teqa kuku matev kandambá ni-te. Zapa ndógo, Keliso niqa ndógo tenø-naním, ni manqa-zapa-te zua qazu:goam.

⁹ Ni Yesu-qa kouk qazi-ndaføyamba-en, yaq ni nøme mba zionøtén: Ni te mokho-te ndizi-khandí:n neka Mbumbukiam-qa qaqa ziqeivimák. ¹⁰ Ni bugukhokhof Mbumbukiam-gí qaqa ezoqam zigoám. Geté tege yo-qa løvøte mokho-te, ni nqawa mizi-tøkuaném, Mbumbukiam namba. Ni ndakin Mbumbukiam namba nqawa qazi-tøkuanem, neka tege yo, løvøte-te gekhandi:v, ni nøme mba zionøtén, Mbumbukiam ni gékhandí:n. ¹¹ Geté ni ta-mbá taoká ndógo, khanakhanákh, matev tizimbøe-kewagat. Geté até ndakin-a, ni khanakhanákh, Mbumbukiam-te. Zapa ndógo, nigi Evezøza Yesu Keliso mokho-te, ni mizi-tøkuaném, Mbumbukiam namba.

Løvøte, Adam mokho-té qando-fakhán, neka khandi, Keliso mokho-te vøndō-fakhan

¹² Manqa-zapa, ezoqa kopo mokho-té qando-oé, manqei-qape-te, neka teqa manqa-zapa mokho-te, løvøte vøndō-oe.* Yaq løvøte, ezoqa ewaqape-té qando-panqavøém. Zapa ndógo, ezoqa ewaqape manqa-zapazapa sùgumu-goát. ¹³ Mozes-qa guguna manqat mbain qagoam, manqa-zapazapa até gegoám, nqanek manqei-qape-te. Geté unimanqatín, khafeap mbain tōgoat, yaq ezoqa kopømba mbain, timøkuimat, vó-manqa-zapa-us-ēv. ¹⁴ Geté até ta khøuwa-té-a, Adam-qa khøuwa-te atema Mozes-qa khøuwa-te, ezoqa løvøte matev zømbø-kawavevtám. Unimanqatín. Ndigu Mbumbukiam-qa khafeap nqawateáv, av Adam ge:nqawa. Geté até ndigú-a, manqa-zapazapa ndøgoám, yaq vøpakhaetam.

Adam andé Keliso-gé nqovønqova me:goám, ndego vaev-te gefakhan. ¹⁵ Geté Adam-qa manqa-zapa neka Mbumbukiam-qa matev, ndøgo ni yaq-mba gini-etoam, ùnime:-vinivinimbá. Zapa ndógo, ezoqa kopo-qa manqa-zapa mokho-te, Adam, ezoqa kopoav gèpakhaetát. Geté ezoqa kopo nøme-qa mokho-te, Yesu Keliso, Mbumbukiam ezoqa kopoav, kuku matev zø-etoám. Yaq ta etoam matev ndøgo, ùnime:-løvúám, ndego ezoqa kopo nøme-qa manqa-zapa. ¹⁶ Neka vinivinimba nøme ndømbôgó, yaq matev ndøgo, Mbumbukiam ni yaq-mba ndini-etoam neka yaq ndego ezoqa kopo-qa manqa-zapa. Ndego ezoqam-qa manqa-zapa kopo mokho-te, yaq-fia nqosøgeap matev ndøfakhán. Geté Mbumbukiam, teqa kuku matev mokho-te, ni eqeieqei mi:næmb, ni manqa-zapazapa kopoav-qape qazi-matønumam. ¹⁷ Ni løvøte qanimbo-kawaev, ndego ezoqa kopo-qa manqa-zapa mokho-te, yaq ni nøme mba zionøtén: Ni Mbumbukiam-qa kuku matev uni kandambaqape-in qazindapem neka Mbumbukiam-qa bøi-te vizi-ndaføyamba-en, ni zíyagát, Yesu Keliso mokho-te, neka te namba vizimú-kawaen.

¹⁸ Matev av nqægo: Ndego ezoqa kopo, Adam, manqa-zapa gego, yaq ezoqa ewaqape, yaq-fia sùgumu-ndapém. Løvøté. Yaq ndakin matev até kopó. Ndego ezoqa kopo, Keliso, matev eqeieqei kopo gego, niqa genanim, yaq ni sizimu-ndaføyamba-én, Mbumbukiam-qa bøi-te, neka mi-avmiav vizíyagát. ¹⁹ Ezoqa kopo Mbumbukiam-qa manqat gesanqao, yaq ta mokho-te ndøgo, ezoqa kopoáv, sùgumu-manqa-zapa-us-éz. Yaq matev ate kopó. Ezoqa kopo nøme,

Mbumbukiam-qa manqat o-mba go:ndap, yaq ezoqa kopoáv, sugumú-ndaføyamba-éz, Mbumbukiam-qa bøi-te.

²⁰ Mbumbukiam ni Mozes-qa guguna manqat ndógo tinimbi-etoám: Ni nøme mba tábizi-nøtén, av nqægo, ni manqa-zapazapa kandambá qazigoam. Geté ezoqam-qa manqa-zapazapa qazø-khouwev, yaq Mbumbukiam-qa kuku matev nøme mba mo:khouwév. ²¹ Matev nqáneq qanefakhán: Av ni manqa-zapa qanimbo-kawaevtat, yaq ni vizi-pakhaentat, yaq ndakin Mbumbukiam-qá kuku matev binimbo-kawaevtét, ni Mbumbukiam-qa bøi-te bizimí-ndaføyamba-en, yaq Yesu Keliso mokho-te, nigi Evezøza, khandi miavmiav vizimø-ndapēm.

6

Ni pakhaenát, manqa-zapa-te

Geté Keliso mokho-te, ni yage ndakinak zindapēm

¹ Niqa manqa-zapazapa tøkhouwev, yaq Mbumbukiam-qa kuku matev vøkhouwēv, yaq gē, ni áv khazí-einím? Gē, ni manqa-zapazapa sekemba sizigoát, yaq av nqægo, Mbumbukiam-qa kuku matev vøkhouwēvtét? ² Av taoká. Ni pakhaenát, manqa-zapa-te. Yaq kopømba mbaín, manqa-zapa mokho-te sekemba tiziyagat. ³ Gē, zo møzøté-zøtez? Ni ibøkha iz qazindapem, neka Keliso Yesu namba vizi-tøkuanem, ni até teqá løvøte-té-a, sizimu-ón. ⁴ Ni ibøkha iz qazindapem, ni Keliso namba sizimu-pakhaén, neka te namba, manqei-pakha-te vø-ondam. Yesu genanim, yaq Tat-qa bazaføgakh-qape-te nqawa vøkhandi:v, yaq matev até kopó: Ni te namba qazi-pakhaen, yaq ni ndakin khandi ndakinak-té qabizi-yagé.

⁵ Unimanqatín! Ni Keliso namba qazi-tøkuanem, ndego genanim, yaq ni áv tizimí-khandí:n, av ndego ge:khandi:v. ⁶ Ni mizi:nøtén, niqa awenege yage matev, tae mutui-té ginø-tøkém, Keliso namba, vønanim. Nqanek matev tønégó ndógo: Manqa-zapa, bazaføgakh sekemba gembógoák, niqa kha mokho-te. Yaq ni sekemba ginimbó-kawaevaták. ⁷ Zapa ndógo, gekha ezoqám ndigu, gipakhaezin, ndigu manqa-zapa sekemba gezømbó-kawaevaták. ⁸ Ni Keliso namba sa qazimu-pakhaen, ni áv qazi-unimanqatinát nqægo: Ni até sizimú-yagát, te namba. ⁹ Ni mizi:nøtén, Keliso løvøte-te gendo-khandi:v, ndego nqawa génanimák. Løvøte ndógo, bazaføgakh nøme mbaín, tømboe-kawaev. ¹⁰ Keliso genanim, kopo mba me:naním, manqa-zapa-qa bazaføgakh vø-khoutav. Yaq ndakin ndeyage, ndego Mbumbukiam-qa ndøyagé. ¹¹ Yaq

matev até kopó. Zo zøkeza yage-qa yaq-te, āv qambøe-mataváp: Manqa-zapa gone-te, ni lõvøte ezoqám. Geté ni Mbumbukiam-qa ziyagé, Keliso Yesu mokho-te.

¹² Yaq nakémbá, manqa-zapa zoqa manqei-qape kha bezømbo-kawæév, yaq kha-qa poev soqøsoqa zombó-pævēm. ¹³ Zoqa kha vinivinimba nandøzø-bunuzupit, matev eqeieqei mbain-te ndønqonqotøvé, manqa-zapa matanam-te. Geté zøkeza kha, Mbumbukiam-té qazonø-nqonqotavát. Gømbo-mataváp! Zo mðzo-pakhaéz. Geté ndakin mðzo-khandí:z. Neka zoqa kha ate ndægo, matev eqeieqei matanam nonqo begó, Mbumbukiam-te. ¹⁴ Yaq manqa-zapa zo gezømbó-kawaevák. Zapa ndógo, zo ndakin ambá av nqægo, Mozes-qa guguna manqat mokho-tē qazotu:gū. Geté zo Mbumbukiam-qá kuku matev-té qazotu:gú.

Ni matev eqeieqei-gi sasae ezoqam bizigi

¹⁵ Ni Mozes-qa guguna manqat mokho-te sekemba goneav nqazigu, gete Mbumbukiam-qa kuku matev mokho-te nqazu:gu, yaq gē, ni manqa-zapazapa sizígoāt? Av taoká! ¹⁶ Ge zó, møzøté-zøtez? Zo zøkeza kha ezoqa nøme tozømbo-etømem, sasae gone nonqo, neka teqa manqat o-mba tozømboe-ndapat, yaq zo ndòzo-tegi-sasae-ezoqam-éz. Yaq matev até kopó. Zo zøkeza kha manqa-zapa-te tozo-etømem, zo manqa-zapa-gé sasae ezoqám. Geté taqa yaq-fia, lõvøté. Geté zo zøkeza kha Mbumbukiam tozømbo-etømem, teqa manqat o-mba tozømboe-ndapat, yaq zo ndòzo-ezoqandaføyamba-éz. ¹⁷ No ike kandambá, Mbumbukiam-te. Zapa ndógo, bugukhokhof qagoam, zo manqa-zapa mokho-té qazotugoám. Geté zo Mbumbukiam-qa manqat qazoyogem, gi:zømesimam, yaq zo tiqa manqat o-mba zozømbo-ndáp. Neka zo āv tøzøte-yagé. ¹⁸ Zo manqa-zapa mokho-te qazotugoam neka ande sasae ezoqam me qazømboe-goam, Mbumbukiam zo møndø-nqovotáz, zo vozøfakhaz. Yaq zo ndakin mðzo-matev-eqeieqei-gi-sasae-ezoqam-éz.

¹⁹ No nqanek yaya nqæ-etæet, zapa ndógo: Zo sasae ezoqam-qa yaq-te, mðzøte-zøtéz. Geté Mbumbukiam-qa matev-qa yaq-te, føgákh tøzøte-zøtez. Av zo bugukhokhof, zoqa kha manqa-zapazapa sa qazømbo-nqonqotavam, matev soqøsoqa vinivinimba vozø-matønumam-a, guguna manqat vozø-møkuimam, yaq guguna manqat møkuiam matev nøme mba qo:khouwev, zo ndakin zoqa kha matev eqeieqei mbonqonqotøvé. Yaq zoqa matev āv tønégóát, av Mbumbukiam ndømboe-poev.

²⁰ Zo bugukhokhof manqa-zapa mokho-te qazotugoam, zo matev eqeieqei kawaevateáv. ²¹ Zo manqa-zapazapa vinivinimba qazo-matønumam, taqa yaq-te zo ndakin mivi ndozogo, yaq gê, ta manqa-zapazapa ndøgo, áv khazømbétøkeat? Ndøgo zo tøkeeáv. Geté taqa qavøiwat, løvøté. ²² Geté zo mõzofakház, manqa-zapa mokho-te qazotugoam. Yaq zo ndakin, Mbumbukiam-qá mokho-té qazotu-yagé, vozø-tegi-sasae-ezoqam-ez. Taqa qavøiwat nqáneq: Zo ndakin áv qazøte-yagé, av Mbumbukiam ndømbøe-poev, neka khandi miavmiav vozomø-ndapēm. ²³ Zapa ndøgo, manqa-zapa-qa yaq-fia, løvøté. Geté Mbumbukiam-qa etoam matev, ndøgo ni yaq-mba ndini-etoam, ndøgo khandi miavmiáv. Keliso Yesu mokho-té qazindapé, ndego nigi Evezøza.

7

Ni ambá av nqægo, Mozes-qa guguna manqat mokho-te, sekembā suzu:gū

¹ Nófuap! Zo Mozes-qa guguna manqat qazøte-zøtez, yaq gê, zo mõzøté-zøtez? Khafeap, ezoqa sa ndøgo tømbøé-kawaevtát, ndego teyagat. Geté ndego tenanim, yaq khafeap sekemba gembøé-kawaevaták. ² Khamasim, sævam anganeam tumboyagat, yaq ndugu anganeám namba mé:tøkuatát. Geté zivis tembonanim, ndugu segéfakhán, ta khafeap mokho-te ndøgo, gu:goam. ³ Zivis sekemba temboyagat, yaq sævam anganeam nøme tundaf, khafeap ndøgo, ndugu nøkenøkem ngi:wat ezoqam mé:vewát. Geté zivis tembonanim, yaq ndugu nøkenøkem khafeap mokho-te gu:goam, ndakin mbáin. Kopømbaqapé, anganeam nøme tundaf. Ndugu nøkenøkem khafeap génqawayák. ⁴ Nófuap! Zo-te matev até kopó. Keliso genanim, yaq zo søzøtumum-pakhaéz, te namba. Yaq Mozes-qa guguna manqat, zo sekemba kawaevateáv. Zo ndakin tege ndégo tozogó, ndego løvøte-te gesuzam. Yaq niqa yage-te, mokho binimbí-fakhan, av Mbumbukiam ndømbøe-poev. ⁵ Ni manqei-qape matev-te qaziyagam, yaq Mozes-qa guguna manqat mokho-te, poev soqøsoqa ninøzøgimám, neka niqa kha manqa-zapazapa-te vø-itiat. Geté taqa qavøiwat, løvøté. ⁶ Ni bugukhokhof Mozes-qa guguna manqat mokho-te qazu:goam, ni ndakin mĩzifakhán. Ni pakhaenát, ta matev-te ndøgo, ni qageanotam. Yaq matev neka sasae ndøgo, ndakin nqazi-matanam, ndøgo ambá av nqægo, av bugukhokhof qazi:goam, khafeap vinivinimba qazimbo-pavat. Geté matev ndakinak, Nqova Mbomambaqape-qá mokho-té qazinø-matønumít.

Mbumbukiam-qa guguna manqat, manqa-zapazapa ndovevezám

⁷ Yaq gê, ni áv khazí-einim? Gê, Mozes-qa guguna manqat, manqa-zapa-ús? Av taoká. Mozes-qa guguna manqat mbain tōgonin, yaq no ambá nōténōtenák, gekha matēv ndōgo, manqa-zapa-us. Khamasim. No ezoqam-qa gigiap qovetu matev-qa yaq-te, ambá nōténōtenák, Mozes-qa guguna manqat einiav tōgonin, “Qo ezoqa nōme-qa gigiap me:qovētú.” ⁸ Mozes-qa guguna manqat, ambá av nqægo, manqa-zapazapa-ús. Geté ta guguna manqat mokho-te, manqa-zapazapa, nakhoa ndōqeív, no ezoqam-qa gigiap qovetu matev vinivinimba-te vō-itumb. Guguna manqat mbain tōgonin, yaq manqa-zapazapa, bazafōgakh ambá mbain. ⁹ Bugukhokhof qagoam, no Mozes-qa guguna manqat nōtenateav qagoam, no sæyagám. Geté no guguna manqat qatenōten, yaq no āv qate-matōvém nqægo: No manqa-zapa-ús. ¹⁰ Yaq no andé nōnanim. Yaq no āv qate-matōvém nqægo: Guguna manqat ndōgo, no amba khandi tōnō-etoamin, no lōvōte nō-etoám. ¹¹ Guguna manqat mokho-te, manqa-zapazapa, nakhoa ndōqeív, no vōtumbam-a, vōlavamb. ¹² Geté unimanqatin. Guguna manqat, Mbumbukiam-té qandowáv, neka manqat ate ndægo nqōu-peawap, ndafōyamba-qapé neka eqeieqeí neka mbomambaqapé. ¹³ Av tægoat ndægo, yaq gê, nqanek manqat qanimav-qape, lōvōte-té qanō-itumb? Av taoká. Geté ndōgo noqá manqa-zapá, lōvōte-te qa-itumb. Manqa-zapa, guguna manqat mbomambaqape ndæ-otán, neka lōvōte vōfakhan. Nqanek tōnefakhán ndōgo: No Mbumbukiam-qa guguna manqat mokho-te, āv tabate-qeiví, av nqægo, manqa-zapa ndōgo, ùnime:-soqá.

Mbumbukiam-qa guguna manqat yakhapus, kopōmba mbain tōnitōke, ni matev eqeieqeí tizigoat

¹⁴ Ni mizi:nōtén, av nqægo: Mozes-qa guguna manqat, Mbumbukiam-gé Nqova-té qando-fakhán. Geté no manqei-qape ezoqám. No manqa-zapa mokho-té qatu:gu. Neka no manqa-zapazapa-gé sasae ezoqám. ¹⁵ No mokho qeivupáv, matev qægoatun. Matev eqeieqeí ndōgo, no gone-qa nqægo, no gonemáv. Geté matev soqōsoqa ndōgo, no ndōnōmbo-qasi:v, no sægoatún. ¹⁶ No matev qægoatun, no poeveav ndōgo, tægo, yaq no mōe-unimanqatinín, Mbumbukiam-qa guguna manqat qanimáv. ¹⁷ Yaq nakémbá, matev soqōsoqa qægoatun, no ambá av nqægo, nōkezan nogoatún. Geté manqa-zapa ndōgoatún, no mokho-te nqōugu. ¹⁸ No mōtenōtén, noqa

manqei-qape kha mokho-te, matev eqeieqei-qase mbain. Zapa ndogo, matev eqeieqei, no gone-qa nogó. Geté kopomba mbain tæmatanam. ¹⁹ Matev eqeieqei, no gone-qa nqægo, no gonemáv. Geté, no matev soqsoqa nogoatún, ndogo no poeveav ndogo, tægo. ²⁰ No matev qægoatun, no poeveav ndogo, tæmatanam, yaq ndogo nó mbá, matev qæmatønumatun. Geté ndogo, manqa-zapa ndogoatún, no mokho-te nqøugu.

²¹ Yaq no nøkezan-qa yaq-te, áv qateqeiví nqægo: No matev eqeieqei gone-qa nogó. Geté matev ndogo, no qæmatønumatun, soqain. ²² Noqa mbøni mokho-te, no khanakhanákh, Mbumbukiam-qa guguna manqat-qa yaq-te. ²³ Geté matev ndogo, noqa kha mokho-te nqæqeivi, viní. Noqa matavap mokho-te, no møtenøtén, Mbumbukiam-qa guguna manqat qanimáv, neka no paev-qa nogó. Geté ta matev ndogo, noqa matavap mokho-te nqøugu, neka ta matev ndogo, noqa kha mokho-te nqøugu, ndogo izuizu ndønøfeáp. Neka manqa-zapa ndogo, noqa kha mokho-te nqøugu, no andé ndimbula ezoqa me me:geanoát. ²⁴ No soqaqape-té qægó. No gekha ezoqám nótøkē, noqa kha løvøte-te nqa-itumbit? ²⁵ No ike kandambá, Mbumbukiam-te. Noge tøke ezoqam, Yesu Kelisó. Nigí Evezózá.

No mokho-te, matev av nqægo: Noqa matavap mokho-te, no matev eqeieqei gone-qa nogó, av Mbumbukiam-qa guguna manqat ndæmanqate. Geté noqa manqei-qape kha mokho-te, no manqa-zapazapa gone-qa nogó.

8

Yage ndakinak, Nqova Mbomambaqape mokho-te

¹ Yaq ndakin, gekha ezoqám ndigu, Keliso Yesu mokho-te ndugu, Mbumbukiam ti-te ndigu yaq-fia gétayák. ² Zapa ndogo, Nqova Mbomambaqape-qa bazaføgakh, ndogo Keliso Yesu mokho-te, khandi ndøni-etoam, møndø-nqovotáq, qo manqa-zapa-qa bazaføgakh mokho-te qoqotugoam, ndogo løvøte-te qa-ituqabat. ³ Mozes-qa guguna manqat, ambá gini-tøkeín. Geté kopomba mbain. Zapa ndogo, niqa matev, manqa-zapazapa-ús. Geté matev ndogo, guguna manqat kopomba mbain qagoam, tømatanam, Mbumbukiam ndømatanám. Ndego ekeza Yo ndokhofotáv. Ngenek, teqa kha até kopó, av ni manqa-zapazapa-us ezoqam nqazi:gu. Yaq Mbumbukiam, ezoqam-qa manqa-zapazapa, te-te ndégo tenøvé, neka niqa manqa-zapazapa-qa yaq-fia, te-te vøta. ⁴ Mbumbukiam tenegó ndogo: Ni manqei-qape ezoqam-qa matev qazi-ivøvem, neka Nqova Mbomambaqape-qa matev

nqazimbo-paev, ni matev eqeieqei zigoát, av guguna manqat ndæmanqate.

⁵ Nqáe! Gekha ezoqām ndigu, manqei-qape ezoqam-qa matev ndimbopaev, ndigu manqei-qape ezoqam-qa matev mba mbomataváp. Geté gekha ezoqām ndigu, Nqova Mbomambaqape-qa matev ndimbopaev, ndigu ndógo timbo-mataváp, av Nqova Mbomambaqape ndømbøepoev. ⁶ Manqei-qape, ezoqam-qa matavap tønøzeinaqavem, taqa qavøiwat, løvøté. Geté Nqova Mbomambaqape tenøzeinaqavem, taqa qavøiwat, khandí neka sambí. ⁷ Zapa ndógo, gekha ezoqām ndigu, manqei-qape ezoqam-qa matavap ndøzø-nøzøgim, ndigu Mbumbukiam-gí qaqa ezoqám. Zapa ndógo, ndigu Mbumbukiam-qa guguna manqat o-mba upøgimáv. Neka unimanqatín. Ndigu kopømba mbain, teqa manqat o-mba timbøe-ndapat. ⁸ Gekha ezoqām ndego, manqei-qape ezoqam-qa matavap ndømbo-nøzøgimit, te-te ndego, Mbumbukiam kopømba mbain, khanakhanakh tømbogoat.

⁹ Geté, zo viní. Zo ambá av nqægo, manqei-qape ezoqam-qā matev zønøzøgimít. Geté zo Nqova Mbomambaqape zønøzøgimít, av ndego unimanqatin zo mokho-te ndu:yage. Geté gekha ezoqām ndego, Keliso-ge Nqova mbain ndego, ndego Keliso-gé mbá. ¹⁰ Zoqa kha gènaním, manqa-zapa zapaya. Geté Keliso zo mokho-te tegoat, yaq zo mōzo-ndaføyamba-éz, Mbumbukiam-qa bøi-te, neka Nqova Mbomambaqape vozōndafem, yaq ndego khandi vøzø-etoam. ¹¹ Mbumbukiam, ndego Yesu løvøte-te gekhandi:v, tege Nqova zo mokho-te tu:yagat, yaq ndego Mbumbukiam, Keliso løvøte-te gekhandi:v, até zoqá khá-ya tønanim, khandi mbó-etoám, tege Nqova mokho-te, ndego zo mokho-te ndu:yage.

¹² Nøfuap! Av tægoat ndægo, Nqova Mbomambaqape ni mokho-te ngu:yage, yaq ni matev eqeieqei-té qabizi-yagé, ambá ndøgo, av niqa manqei-qape matev ni nøzøgim-qa ndøgo. ¹³ Zapa ndógo, zo kha-qa poev-te tozoyagat, zo ndòzo-pakhaéz. Geté zo Nqova Mbomambaqape mokho-te, zoqa kha-qa poev tozolaem, yaq zo zóyagét. ¹⁴ Gekha ezoqām ndigu, Mbumbukiam-ge Nqova ndezø-nøzøgim, ndigu Mbumbukiam-gí nakheís. ¹⁵ Zapa ndógo, Nqova ndego, Mbumbukiam zo gezø-etoam, ndego ambá av nqægo, zo gevøozō, kopømba ande av kawakawa-za, tigi yaq-fia mbain sasae ezoqam ndivøozoat, yaq zo nqawa møe matev-tē qazōyagāt. Av taoká. Geté zo Nqova Mbomambaqape mokho-te, mōzo-Mbumbukiam-gí-nakheis-éz. Yaq ni ndakin

kopømbaqapé, Mbumbukiam, Tat Tat-qa sizimbó-akhaemát. ¹⁶ Mbumbukiam-ge Nqova neka nigi nqova møndø-tøkuaném. Sùgumu-unimanqatinát, av nqægo: Ni Mbumbukiam-gí nakheís. ¹⁷ Ni Mbumbukiam-gi nakheís nqazigu, yaq matev ndøgo, Mbumbukiam ni nonqo genøza, zindapém. Ni Kelisó namba sizimú-ndapém. Ni viniv tizi-eqatat, av Keliso ge-eqatat, yaq ni yage qanimav-qape sizimú-ndapém, te namba.

Yage qanimav-qape-qa yaq-te, ni tizindapem

¹⁸ No āv qate-mataváp nqægo: Viniv ndøgo, ni ndakin nqazi-eqatet, khapémbá, yage qanimav-qape namba toqote-khamas, Mbumbukiam ni vaev-te tinindu-veaz. ¹⁹ Unimanqatín. Gigiap ate nqægo, Mbumbukiam gekhakheinam, oskia mo:qozáp. Gø-etáp. Taqá tønø-keogé ndøgo, Mbumbukiam ekeza nakheís tendo-veataz, ndigu yage qanimav-qape-te vømø-ōz. ²⁰ Ibugukhokhof, Mbumbukiam gigiap ate nqægo gekhakheinam, ndøgo eqeieqei-qapé. Geté vaev-te, matev gè-enénd, yaq gigiap vøsoqøsoqoam.* Ndøgo ambá av nqægo, ekeza poēv, qasoqa. Geté Mbumbukiam ndømatanám. Yaq ndakin gigiap ate nqægo, tonotawé ndøgo: ²¹ Mbumbukiam gigiap ate nqægo, gekhakheinam, ndøgo ndakin ande ndimbula mokho-te nqøugu neka vøsoqøsoqoam, vaev-te génqovóz neka matev qanimav-qape suguzumbú-etoám, Mbumbukiam-gi nakheís namba. ²² Ni mizi:nøtén: Até ndakín-a, gigiap ate nqægo, Mbumbukiam gekhakheinam, nqosøgeap-té qagó. Yaq ande av sævam nduigu, tui-ova, nqosøgeap tumbo-ewag, gè-esevemét. ²³ Geté gigiap mbá mbá, ndø-esevemét. Geté até ní-a, oskiá ndøgo, ni Nqova Mbomambaqape qazindafem, kopømba ande av mbusa me ndæløvøyat, ndøgo Mbumbukiam vaev-te teni-etoam, ni zì-esevemét. Ni ta khøuwa-qa ndøgo tizio-endupít, Mbumbukiam ni tegi nakheís te-upono neka kha ndakinak vizíndapēm. ²⁴ Ni mizikhandí:n. Geté matev ndøgo, Mbumbukiam ni ginimbi-ein, tini-etoam, ni ndakin kopømba mbaín, tiziqeivim. Geté ni tizio-taná ndøgo: Matev ndøfakhán. Unimanqatín. Matev toqoqeiv, yaq qo oskia qotó-taqabaták, av nqægo, ndøfakhán. Gè, matev tøfakhan, yaq ezoqa tégo, ndego zua ndo:tawe av nqægo, matev ndøfakhán? ²⁵ Ni nqazio-tana av nqægo, matev ndøfakhán, ndøgo fakhaneav ndøgo, yaq ni até sizimbøé-kewagát. Kopømba mbaín tønì-ewez.

8:16 8:16 2 Ko 1:22 **8:20** 8:20 Gen 3:17-19 * **8:20** 8:20 Matev ndøgo tø-enénd, Adam neka Iv Mbumbukiam-qa manqat unimanqatinteav qagoam neka teqa khafeap vønqaoem. **8:21** 8:21 Isa 11:6-9 **8:23** 8:23 2 Ko 5:2-4

²⁶ Ni sa nqazi-esevemet neka bazaføgakh mbain nqazigu, Nqova Mbomambaqape, ġini-tøkeín. Ni zî:nøtenák, eqeieqei āv khazí:guligulimāt. Gekha manqāt zî-einím? Yaq Nqova Mbomambaqape ndøvi:mát, Mbumbukiam-te, niqa yaq-te. Esevem-ús. ²⁷ Yaq Mbumbukiam, ndego ezoqam-qa mbøni mokho-te ndeqeivi, ndego Nqova-qa matavap møndæ-otév. Zapa ndøgo, Nqova Mbumbukiam-gi nakheis-qa yaq-te ndemboviam, ndego teqá poev mbopáev.

²⁸ Ni mîzi:nøtén. Ezoqa ndigu, Mbumbukiam-te poev ndøzøgo, gekha matēv ndøgo, tøzøfakhan, ndigu mokho eqeieqei segezø-fakhán. Ezoqam ndígu, Mbumbukiam gezø-akha, av ndego ge:pøoa. ²⁹ Mbumbukiam ndigu é-møndæ-otév, neka vøvevesam. Yaq ndigu āv tiabiti:ġú, av ekeza Yo nde:go. Yaq ngenek yo-khøuwa ndøgoát, neka emekheis kopoav vømbógoát. ³⁰ Ndigu ezoqam, Mbumbukiam ibugukhokhof gevevesam, ndigu møndøzø-akhá. Yaq ndigu gezø-akha, ndego eqeieqei me:zæb. Yaq ndigu eqeieqei ge:zæb, ndego yage qanimav-qape zø-etoám.

Gekha matēv ndøgo, tøni-fakhanumat, ndøgo kopømba mbain, Mbumbukiam-qa kuku matev-te tøqatono

³¹ Yaq ndakin, ni āv khazí-einím, taqa yaq-te, ni qazi-qeivavun? Manqat nqáneġ: Mbumbukiam ni namba te:goat, yaq ġê, ezoqa kopømbâ, ni titokhonan? Kopømba mbain. ³² Ġê, ndego ekeza Yo keavateav qagoam, gete sa gendo-nqonqotav, ni zapaya, yaq ndego ni ġini-tøkeāk, gekha matev nøme-te? Av taoká. Ndego yaq-mbá segení-tøkeát. ³³ Neka ġê, ezoqa kopømbâ, ndigu soqøsoqa tizæb, ndigu Mbumbukiam gevevesam? Kopømba mbain. Ndigu, Mbumbukiam ekezan eqeieqei me:zæb. ³⁴ Neka ġê, ezoqa kopømbâ, tiqa yaq-te ti-einim av nqægo, ndigu yaq-fia nqosøgeap ndøqeivím. Av taoká. Zapa ndøgo, Keliso Yesu ekezan ndønanim, ti zapaya. Geté ta-mbá taoká ndøgo. Ndego møndø-khandí:v. Yaq ndego ndakin Mbumbukiam-qá nakeamo zenda-té geqomát neka ni zapaya vømbō-vi:matun. ³⁵ Av tægoat ndægo, yaq ġê, ezoqá o matev kopømbâ, ni Keliso-qa kuku matev-te tøqatono? Ġê, ni matev føgakh-qape, o potonom matev, o ngiænoat matev, o ifin, o ndabua mbain, o fofogeap, o pakhapakha khaneam matev ndøqatono? Av taoká. Kopømba mbain. ³⁶ Unimanqatín. Taqa yaq-te, Mbumbukiam-qa Manqat, āv qane-peawáp nqægo,

“Qo zapaya, khøuwa kopoáv,
ni ezoqa løvøte-te ambam-qa nigú.

Ndigu ni sip sɔvakha gigiap me:næná,
ndigu zitøge-qa ndizøgo.”

³⁷ Geté ta matev ate ndægo, qani-fakhanumatun, ni Keliso mokho-te, ndego ni-te kuku ndømbogo, ùni zi:pitavét. ³⁸ No møtenøtén. Gekha matēv ndøgo, ni-te tøfakhanumit, ndøgo kopømba mbaín, ni Mbumbukiam-qa kuku matev-te tøqatono. Até lɔvøté-a, neka até khandí-a, neka até enzol ezoqám-a, neka até nqova soqøsoqá-ya, neka até ndøgó-a, ndakin yage-te o megemege-te tønifakhanumit, neka gekha gigiap bazaføgakh-ūs ndøgo, kopømba mbaín, ni tøqatono. ³⁹ Neka gekha gigiap ndøgo, ova nqo:go o mokho-te nqøugu, neka gekha gigiap nømē manqei-qape-te nqago, ndøgo kopømba mbaín, ni Mbumbukiam-qa kuku matev-te tøqatono, ndego ni Keliso Yesu mokho-te gini-etoam, nigi Evezøza.

9

*Pol-qa tanakh, ekeza ezoqam-qa yaq-te, Izlael ezoqam,
ndigu Yesu unimanqatinteav ndigu*

¹ Manqat nøme, no ndakin nqæmanqate, unimanqatín. Keliso-qá megemege-té qato-manqaté. No nøté-khavozamák. Neka até Nqova Mbomambaqapé-a, ndego no mokho-te ngu:gu, sùgumu-unimanqatinát, noqa manqat. ² No mbøni vaev neka tanakh kandambá nqanøgo. Yaq ndøgo kopømba mbaín, tønævøem. ³ No nøkeza ezoqam nøte-manqaté, Izlael ezoqam. No ndigu Keliso namba tøkuaat-qa nøzøgó. No amba Keliso-te nøzøneav tøgonin, te-te vøe-qatanin, yaq no Mbumbukiam amba soqain-te vøvein, matev av nqægo, nogi ezoqam amba tøzø-tøkein, ndigu Keliso namba titøkuanemin, yaq no-te ambá kopømbá. ⁴ Ndigu Mbumbukiam-gí ezoqám. Ndego ekeza nakheis ndígu tenezæb, neka teqa bazaføgakh neka waev vøzø-vevezam, neka ti namba, teqa poev vø-unimanqatintam, neka teqa guguna manqat vøzø-etoam, neka guliguli matev eqeieqei vøezømas, neka manqa mbusa vøzøve. ⁵ Ezoqam ndígu, tigi atanakha-zapazapa-za Mbumbukiam gevevesam. Keliso ge-ezoqam-ev, ndego Izlael ezoqam ndøqán. Ndego Keliso, Mbumbukiám. Gigiap ate nqægo teqá mokho-té qanu:gu. Teqa iz miavmiav, bèto-egawát.

Amén. Nqanek manqat unimanqatín.

Mbumbukiam ezoqa av kenē-vevesam

⁶ Unimanqatín, Izlael ezoqa kopoáv, ndigu unimanqatin-teáv, Yesu-qa yaq-te. Geté kopømba mbaín, ta zapaya ndøgo, toqo-matavupat av nqægo, Mbumbukiam-qa manqa mbusa ti-te, sège-navøēm. Av taoká. Geté Izlael ezoqam ate ndígu

mbá, ndigu uni Izlael-ezoqam-in. ⁷ Eibleem-qa yaq-te, matev até kopó: Ambá ndigu, ezoqa ewaqape, ndigu Eibleem gemanazam, ndigu uni tegi zi-ín. Geté uni tegi zi-in sati ndigu, tege yo Aezek gemanazam. Zapa ndógo, Mbumbukiam Eibleem āv gembøe-eín nqægo, “Qogi qazi iz, ti-mba ndigu tindapém, qoge yo Aezek-gi nakheis.” ⁸ Nqanek ni āv qani-nømendím nqægo: Mbumbukiam-gi nakheis, ambá ndigu tigū, ndigu ezoqam-qa kouk-te gindu-fakhaz. Geté Mbumbukiam Eibleem-gi zi ndigu tenezæzá, tiqa yaq-te ndigu, manqa mbusa geve. ⁹ Mbumbukiam Eibleem-te, taqa yaq-te manqa mbusa geve, ndego āv gembøe-eín nqægo, “Viav nøme, no nqawa ndøtøndonáv, khøuwa kopo-te. Yaq qogu sævam, Sæla, nakhasam anganeam é-ndømbøe-fakhán.”

¹⁰ Yaq nigi atanakha-zapa Aezek-gi nakhei menas-qa yaq-te, Isao neka Zekop, matev até kopó, ndigu tegu zas Lebekate gimøfakhaz. ¹¹⁻¹² Ndigu qaqangeap qazaneav qagoam neka matev egeieqei o matev soqain goneav vøgoam, Mbumbukiam kopo nøme é-møndø-veatáv. Mbumbukiam Lebeka āv gembøe-eín nqægo, “Zapikia eveqase mokho-té gunú:goát.” Nqanek matev, ni āv qani-nømendím nqægo: Mbumbukiam ezoqa ndevevesam, ndego ambá ta zapaya ndøgo tene-vevesām, gekha matēv ndøgo, ezoqa gegoatun, geté ndego ekeza poev-te mbá genø-vevesumatún. ¹³ Taqa yaq-te, Mbumbukiam-qa Manqat, āv qane-peawáp nqægo, “No Zekop, nømbøe-khafuatám. Geté Isao, gènømbo-qasi:vám.”

Gekha ezoqām ndego, Mbumbukiam tanakh gone-qa ndem-bogo, ndego segembógó

¹⁴ Av tægoat ndægo, Mbumbukiam ezoqa nøme tevevesam neka ezoqa nøme vevesupøteav vøgoāt, yaq gê, ni áv khazí-einím? Gê, Mbumbukiam-qa matev egeieqei mbá? Av taoká. ¹⁵ Taqa yaq-te, Mbumbukiam Mozes āv gembøe-eín nqægo, “Gekha ezoqām ndego, noqa tanakh matev vøndøzeqa nqæmbogo, no sæmbó-vøndáz. Neka gekha ezoqām ndego, no kuku matev etoam-qa nqæmbogo, no sæmbó-etoám.” ¹⁶ Matev ambá av nqægo, ezoqam-qā poev-tē o ezoqam-qā matev-tē qanotawē. Geté Mbumbukiam-qá tanakh matev-tē qanotawé. ¹⁷ Yaq nakémbá, Mbumbukiam-qa Manqat, āv qane-peawáp nqægo: Mbumbukiam Felo gemboein, ndego Izip ezoqam-ge kawa, “No qo kawa, ta zapaya ndógo tøte-veatáq: No qo mokho-te, ezoqa noqa bazaføgakh sôté-zømesimát, neka noqa iz manqei-qape-te ate nqægo vøvøndavēt.” ¹⁸ Ni āv qazi:qeivím nqægo: Mbumbukiam

ezoqa nøme, tanakh gone-qa ndembogo, yaq segembógó. Yaq tømbo-pøovat, ezoqa nøme-qa matavap tøføgakh, yaq até ndøgó-a, segembógó.

¹⁹ Eisa, taqa yaq-te ezoqa kopo, áv gepøté-eín penømakhaya, “Av tægoat ndægo, yaq gekha zapá, Mbumbukiam ezoqam-te yaq-fia teta, teqa matev-qa yaq-te? Nakhoa mbain, teqa poev namba toqote-nøfeipat.” ²⁰ Geté, gømbo-mataváp. Qo gekha ezoqám, Mbumbukiam teqa matev-qa yaq-te toqombo-sinaz. Gê, ganda pot kopømbâ, te-te ndego gekhakheinam, tømbo-ein, av nqægo, “Gekha zapá, no av qoqote-khakheinømbem nqægo?” Kopømba mbain! ²¹ Ndego ezoqam, ganda pot gekhakheinumatum, ndego yakhapús, gekha pot ndøkhaheinām. Poev tømboogot, ganda kopo-qapi-te, pot nøme eqeieqei-qape neka pot nøme khokho-qape tekhakheinam, ndego yakhapús.

²² Mbumbukiam-qa matev até kopó. Ndego ezoqa teqa qaqa zømesim-qa zøgoám, ndigu tisoqoez. Ndigu tiabiti-zøtéz: Mbumbukiam ndego bazaføgakh-qapé. Geté ndego até aiyav matev zøgoám, oskiá ndøgo, ndego ti-te qaqa qambogoam. ²³ Neka ndigu, Mbumbukiam tanakh ndømbogo ti-te, gé:zømás, av nqægo, teqa waev neka bazaføgakh kandambá tantáv. Ndigu tenézømás, ndigu ibugukhokhof go:khakheinøvem, teqa waev neka bazaføgakh tiqeivim. ²⁴ Ndigu ezoqam, ní. Ndego ni Zu bawan-ak mokho-te mbá mbá, geté até bawan vini-ak mokho-té-a, sègenimbu-akhá. ²⁵ Mbumbukiam-qa Manqat mokho-te ndøgo, tege manqa vevezam ezoqam Ozea gepeawam, Mbumbukiam bawan vini-ak-qa yaq-te, áv gene-eín nqægo,

“No ndigu bawan ezoqam,
nogi ezoqam goneav qagoam,
nogi bawan ezoqam nøtézáeb.
Neka ta bawan ndøgo, no kuku goneav qanøgoam,
no ndigu nogi kuku ezoqam vøtézáeb.

²⁶ Neka ta manqei-te ndøgo,
Mbumbukiam ibugukhokhof ezoqa gezø-ein,
‘Zo nogí ezoqám mbā,’

ndego ndigu áv genézæb nqægo:
Mbumbukiam khandi miavak-gí nakheís.”

²⁷ Neka Aezaya, ndego Mbumbukiam-ge manqa vevezam ezoqa nøme, Izlael ezoqam-qa yaq-te, áv gene-akhá nqægo, “Izlael ezoqam kopoav-qapí.

Andé ndivind me me:gó, ndøgeg-te ndisingitavet.
Geté ndigu ezoqa khapímbá tikhandi:z.

28 Zapa ndógo, matev ndógo, Evezøza ibugukhokhof ge-ein, tego, ndego nakhamas-té genógó, ezoqa vóngiæzo, ta manqei-te ndógo, ma ndi:yage.”

29 Taqa yaq-te, Aezaya bugukhokhof manqat nøme āv gene-ein nqægo,

“Evezøza Bazaføgakh-qape,

nigi atanakha-zapazapa-za nøme amba khandi:zateav tøgonin,

yaq ndakin ni é-ndizi-soqoenín, kopømba ande av Sodom neka Gomola taon qatua.”

Izlael ezoqam-qa yaq-te, ndigu unimanqatinteav qagoam

30 Av tægoat ndægo, Mbumbukiam Zu ezoqam gevevesam, yaq gê, ni áv khazi:-einim? Manqat nqáneq: Unimanqatin. Bawan vini-ak ambá av nqægo, Mbumbukiam-qa bøi-te eqeieqei-qa ndøgoām. Geté Mbumbukiam ndigu eqeieqei me:zæb. Zapa ndógo, ndigu møndø-unimanqatinim. 31 Geté Izlael ezoqam, ndigu bazaføgakh gi-asazat, Mozes-qa guguna manqat paev mokho-te, amba Mbumbukiam-qa bøi-te ti-ndaføyamba-ez-in, ndigu ndaføyamba matev qeiviáv. 32 Yaq gekha zapá, ndigu qeiviav ndógo? Zapa ndógo, ndigu Mbumbukiam-qa bøi-te, eqeieqei ekeza matev matanam mokho-te gone-qa ndøgoám, ambá ndøgo, gi-unimanqatinim, av nqægo, Yesu ezoqa khandi:zat-qa gigeavun. Yaq ndigu andé nandi me:khaosám, nandi ndigu, ezoqa gi:khaosumatun. 33 Taqa yaq-te, Mbumbukiam-qa manqat, āv qane-peawáp nqægo,

“Nqæ! No Zayon manqei-te,

nandi nózáv.

Nandi nginik,

ezoqa ndøkhaosumát, vø-o:atāt.

Geté gekha ezoqām ndego,

nginik nandi te-unimanqatintat,

ndego mivi gégoák.”

10

1 Nøfuap! Noqa poev kandambaqape nqáneq: Zu ezoqam møe-mbá sa bekhandi:z. No Mbumbukiam-te oskia no-akhaematún, tiqa yaq-te. 2 No zo āv qate-unimanqatinát nqægo: Ndigu bazaføgakh ndø-asazét. Mbumbukiam-qa matev gone-qa ndógó. Geté ndigu nakhoa eqeieqei zøtezateáv.

3 Ndigu Mbumbukiam-qa matev eqeieqei-qa yaq-te, mokho ndapeáv. Yaq ndigu teqa bøi-te, eqeieqei ekeza mokho-mba gone-qa ndógó. Yaq nakémbá, ndigu ekeza kha,

Mbumbukiam-qa mokho-te veeáv. Neka ndigu Mbumbukiam takeáv, ndigu eqeieqei tezæb, av ekeza poev ndægo. ⁴ Keliso Mozes-qa guguna manqat, møndótók. Yaq nakémbá, gekha ezoqām ndego, nde-unimanqatinat, ndego Mbumbukiam eqeieqei mé:veó.

Gekha ezoqām ndego, Yesu nde-unimanqatinat, Mbumbukiam ndøkhandí:v

⁵ Guguna manqat mokho-te eqeieqei gone-qa yaq-te, Mozes áv gene-peawám nqægo, “Gekha ezoqām ndego, guguna manqat ndembopaev, ndego ndøyagét.” ⁶ Geté ndigu ezoqam, Mbumbukiam-qa bõi-te, ta mokho-te ndøgo gindaføyamba-ez, gi-unimanqatinim, ndigu áv gini-manqaté nqægo: Kopømba mbaín, qakeza mokho-mba toqobevap, av nqægo, “Gekha ezoqām ndøqavíg, yan-te, Keliso tendondaf?” Zapa ndøgo, Keliso møndø-visavún. ⁷ Neka kopømba mbaín, qakeza mokho-mba toqobevap, av nqægo, “Gekha ezoqām ndøvís, løvøte ezoqam-qa manqei mokho-te, Keliso vøndóndáf?” Zapa ndøgo, Keliso løvøte-te møndøkhandí:v. ⁸ Neka kopømba mbaín, vini toqoqav. Zapa ndøgo, Mbumbukiam-qa Manqat áv qane-eín nqægo, “Teqa Manqat qoqá avønin-té qagó. Qoqa manqa-nqa-té qagó neka qoqa mbøni mokho-té qanu:gú.” Nqanek manqat, unimanqatin matev-qa yaq-te nqæmanqate, nqánek, ni ezoqa nqatizømesim. ⁹ Qo qakeza tou toqote-ein, av nqægo, “Yesu ndego Evezøzā,” neka mbøni mokho-te voqó-unimanqatin, av nqægo, Mbumbukiam Yesu møndø-khandí:v løvøte-te, yaq qo ndòqo-khandí:q. ¹⁰ Zapa ndøgo, gekha ezoqām ndego, teqa mbøni mokho-te nde-unimanqatinat, ndego gé-ndaføyamba-év, Mbumbukiam-qa bõi-te. Neka gekha ezoqām ndego, teqa tou-te ndemanqate, av nqægo, “No nò-unimanqatināt,” ndego ndøkhandí:v. ¹¹ Taqa yaq-te, Mbumbukiam-qa Manqat, áv qane-peawáp nqægo, “Gekha ezoqām ndego, ngenek nde-unimanqatinat, ndego mivi gégoák.” ¹² Yaq ndøgo, vinivinimba mbaín, yaq Zu ezoqam-a, yaq bawan vini-ak. Ni ezoqam ate nqazi:gu, Evezøza kopo nimbígú. Yaq gekha ezoqām ndigu, ndimbo-akhayam, ndego matev eqeieqei-qape zómatønumát. ¹³ Taqa yaq-te, Mbumbukiam-qa Manqat áv qane-eín nqægo, “Gekha ezoqām ndego, Evezøza tøke-qa tembo-akha, ndego ndøkhandí:v.”

¹⁴ Geté unimanqatin, ndigu te-te áv kiní-akhaemāt, ndigu unimanqatinteav tøgoat? Neka áv kiní-unimanqatinim, teqa yaq-te yogeav tøgoat? Neka áv kiní-ewagāt, ezoqam mbain tigoat, ndigu Manqat Mbomambaqape ti:zømesimat?

15 Neka ndigu ezoqa nõme, Manqat Mbomambaqape áv kini-zømesimāt, ezoqa ndigu khofotøzateav tigoat? Taqa yaq-te, Mbumbukiam-qa Manqat, áv qane-peawáp nqægo, “Ndøgo qanimav-qapé, ezoqam ndigeav, Manqat Mbomambaqape ndindapav.” 16 Geté unimanqatín. Izlael ezoqa ewaqapé mbá, Manqat Mbomambaqape gi-unimanqatinim. Aezaya, ndego Mbumbukiam-ge manqa vevezam ezoqam, møndø-eín, “Evézøza! Niqa manqat, gekha ezoqám ndø-unimanqatinim?” 17 Ni áv qazi:qeivím nqægo: Unimanqatin matev, manqat yoge mokho-té qando-okhó. Neka manqat ndøgo, ezoqa ndiyoge, Keliso-qá manqat-té qando-fakhaté. 18 Yaq gê, ndigu Izlael ezoqam, Manqat Mbomambaqape møndøyogem? Møndøyogém. Tiqa yaq-te ndigu, ezoqa Manqat Mbomambaqape ndi:zømesim, Mbumbukiam-qa Manqat, áv qane-peawáp nqægo,

“Tiqa manqa wag, manqei-qape ate nqægo
sùgumu-panqavøemát.

Neka tiqa manqat, manqei-qape vaev até vømøkhanaz.”

19 Neka bevap nõme nqáne: Gê, Izlael ezoqam, manqa mokho møndømbó-ndapem? Ndigu møndømbo-ndapém. Geté ndigu unimanqatinteáv. Taqa yaq-te, Mozes bugukhokhof áv gene-peawám nqægo,

“Mbumbukiam ge-ein:

Zo Zu bawan-ak,
zo nogí ezoqám.

Geté no bawan vini-ak, ndigu iz mbain ndigu, nõkhatób.
Yaq zo ova zómanqatát.

No qaqa nõzølwáz, ti namba.

Ndigu zøtezat mbain, Mbumbukiam-qa yaq-te.
„Geté ndigu teqa manqat ndøndapém.”

20 Neka Aezaya, ndego Mbumbukiam-ge manqa vevezam ezoqam, taqa yaq-te, manqat nõme áv gene-eín nqægo,

“Mbumbukiam ge-ein:

No ndígu tinømendám,
ndigu no vaweav qagoam.

Neka:

No ti-te ndígu tæmøfakhán,
ndigu noqa yaq-te bevøpøteav qagoam.”

21 Geté Izlael ezoqam-qa yaq-te, Aezaya áv gene-peawám nqægo,

“Mbumbukiam ge-ein: Khøuwa ge-okhoam, no zenda nõzøvisiám. Geté ndigu gèsapi:zát neka noqa manqat ndinqāgím.”

11

Izrael ezoqam mokho-te, ezoqa andé khapímbá, ndi-unimanqatinat

¹ Gê, Mbumbukiam, ekeza ezoqam, Izrael-ak, møndó-sanqab? Av taoká. Mbumbukiam ekeza ezoqam sanqabeáv. Até nó-a. No Izrael ezoqám, Eibleem-gé zeó, neka no Benzamin khagua bawan-ák. ² Mbumbukiam ekeza ezoqam sanqabeáv, ndigu nupøkhan mba gevevesam. Gê, zo Mbumbukiam-qa Manqat mözöté-zøtez, ndøgo Mbumbukiam-ge manqa vevezam ezoqam Ilaiza, ekeza ezoqam qaqa gezøgoam, Izrael-ak? Ta khøuwa-te ndøgo, ndego Mbumbukiam-te āv geneviám nqægo, ³ “Evezøza! Qogi manqa vevezam ezoqam, gèzitág, neka lou-qasis ndøgo, ma søvakha gigiap giløvusumam qo-te, vømøkuim. No nakhapús sege-nøuvøném. Yaq ndigu ndakin até nó-a, løvømbe-qa ndøgó.”

⁴ Yaq Mbumbukiam gekha manqāt mbóqavøiu? Av gembøe-qavøiú nqægo, “Av taoká. Qo ambá av nqægo, qakhapus sege-qouvøqēm. Nogi angana seven taosen nøme ndígú. Até ndigú-a, ndigu Bal-te, ndego khape mbumbukiam, manazap møkuiáv.”

⁵ Até ndakin khøuwa-té-a, ezoqa nøme ndígú, Izrael bawan mokho-te, ndigu Mbumbukiam ekeza kuku matev-te gevevesam. ⁶ Mbumbukiam ndigu ekeza kuku matev-té genø-vevesám, ambá ta zapaya ndøgo, av ndigu matev gi:matønumam. Mbumbukiam, ndigu amba ta zapaya ndøgo tevevesamin, av ndigu matev gi:matønumam, yaq teqa kuku matev, ambá unimanqatin kuku matév mbá.

⁷ Matev av nqægo: Matev ndøgo, Izrael ezoqam bazaføgakh gi-asøzam, amba tiqeivimin, ndigu qeiviáv. Geté ndígu tiqeivím, Mbumbukiam ekeza gevevesam. Geté ndígu ezoqa nøme, gèføgakhæz. ⁸ Taqa yaq-te Mbumbukiam-qa Manqat, āv qane-peawáp nqægo, “Mbumbukiam ndígu andé venanqei bazapos-qape me zømbe-etoám.

Yaq tiqa bøi kopømba mbaín ti:kewagat

neka tiqa gea kopømba mbaín ti-ewagat.

Matev av nqægo sègemá, atema ndakin.”

⁹ Ti-te ndígu, matev ndøgo tøfakhán, av Deivid Mbumbukiam-te, tegi qaqa ezoqam-qa yaq-te ge:viam. Ndego āv gene-eín nqægo,

“Ndígu lou-qasis-te, lou tilogat,

yaq timatavupat av nqægo, matev-qase gini-
fakhanāk,
ndøgo bèzø-ká
neka bemøzø-voe, betëndapem,
neka bezø-køi-ez, bemø-khaosam.
Nqanek tiqá manqa-zapazapa-qá yaq-fiá.

¹⁰ Tíqa bøi waev, bèzø-navøém.

Yaq géqeivimák.

Neka ndigu viniv-qape oskia be-eqawát, bezø-ewez.”

Bawan vini-ak, ande tae tang me me:gó, Mbumbukiam gebunøzam

¹¹ Bevap nøme nqáneq: Gê, Zu ezoqam gi-o:az, ndigu ate nonqō gi-o:az? Av taoká! Geté tiqa manqa-zapa zapaya, khandi matev, bawan vini-ak-té qanøwáv. Yaq Zu ezoqam, ova tiabiti-einím. ¹² Zu ezoqam-qa manqa-zapazapa zapaya, manqei-qape ezoqa nøme khandi gindapem, yaq Mbumbukiam matev kandakanda nøme mba mó:gó, Zu ezoqam ate ndi:gu, te-te tivesez.

¹³ No ndakin zo-té qatø-manqatét, zo bawan vini-ak. No Mbumbukiam zo bawan vini-ak-té gendo-khofotán. Yaq no khanakhanakh kandambá, nqanek sasae nqægot. ¹⁴ Eisa, no nqanek sasae nqægot, nøkeza ezoqa nøme ova peté-einím penømakhaya, yaq Mbumbukiam-te petéqambüz penømakhaya, khandi vøndapēm. ¹⁵ Mbumbukiam Zu ezoqam qambøe-qasi, yaq ta mokho-te ndøgo, manqei-qape ezoqa nøme, nqawa te namba getøkuzu, yaq gê, gekha matev ndófhān, Mbumbukiam Zu ezoqam nqawa tekhatob? Matev kandambaqape nøme mba mó:fákhān. Løvøte ezoqam segé-khandi:z.

¹⁶ Ezoqa wit gipezotatun, yaq flawa ndigu, bugukhokhof gi:løvusumatun, Mbumbukiam mbo-etøomemín. Yaq av nqægo, flawa ate ndi:gu, Mbumbukiam-gí. Neka ezoqa tae te-ogeakh, tae lu Mbumbukiam-qa zenda-te vøvē, yaq até táng-a, Mbumbukiam-qá. «Yaq matev até kopó. Izlael ezoqam-gi atanakha-zapazapa-za, Mbumbukiam-gi ndøgoám. Yaq vaev até tigí zí-a, Mbumbukiam-gi vøgoāt.»

¹⁷ Izlael ezoqam, andé oliv tae zenda-yak eqeieqei me:yá, neka zo bawan vini-ak, andé leg-ak oliv táe. Ta oliv tae eqeieqei ndøgo, Mbumbukiam tang nøme møndø-møkuiám, yaq zo ande leg-ak oliv tae tang me ndøzøte:go, vøbunøzam. Yaq zo ndakin oliv tae eqeieqei namba, et eqeieqei zo-upøgimatún, ta lu-te ndøndo-fakhate. ¹⁸ Geté qo me:khabūváp, ta zapaya ndøgo, Mbumbukiam tae tang

gimøkui, yaq qo vōbunōtaq. Gēmbo-mataváp. Matev, ambá av nqægo, qo lu qo-eqawāt. Geté lu qo ndø-eqaqæwát.

¹⁹ Eisa, ezoqa kopo zo mokho-te peté-ein penømakhaya, av nqægo, “Mbumbukiam tae tang tene-møkuiám ndøgo, no batē-tøkua.” ²⁰ Ndøgo unimanqatín. Tae tang nøme ndøgo, ta zapaya ndøgo tene-møkuiám, ndigu unimanqatinteav qagoam. Geté qo sekemba ta zapaya ndøgo toqotegó ndøgo, qo ndoqo-unimanqatinat. Qo me:khambùváp, taqa yaq-te. Geté møe qógoát. ²¹ Zapa ndøgo, Mbumbukiam Zu ezoqam kopømba ande av tae tang ndægo gimøkuiam, ndigu unimanqatinteav qagoam, yaq ndego até qó-a, gékhofóqó, qo unimanqatinteav toqogoat.

²² Gēmbo-mataváp. Mbumbukiam ndego tanákh. Geté ndego até føgákh. Ti-te ndigu, zita giwuowem, ndego føgákh. Geté qo-te, tanákh. Geté qo aiyá qagó. Soqain ndøgo, teqa tanakh matev toqo-ivav, yaq ndego até qō-a, vónqaoqō, ta tae-te ndøgo. ²³ Zu ezoqam ndigu, tiqa unimanqatinteav matev Keliso-te ti-ivøvem, yaq Mbumbukiam ndigu nangó genøbunøsam tae-te, av bugukhokhof gi:goam. Ndego kopømbaqapé, nqawa te bunøsam. ²⁴ Zo bawan vini-ak, zo andé leg-ak oliv tae tang me zøtegoám. Geté ta leg-ak oliv tae-te ndøgo, zo qazogoam, Mbumbukiam zo gèndomøkús, tae egeieqei-te vōbunøsam. Geté Zu ezoqam, andé tae zenda-yak egeieqei me:yá. Yaq tae tang ndøgo, Mbumbukiam gemøkuiam, ndego ùnime:-kopømbá, tiqa tae-te nango te bunøzam.

Mbumbukiam até Zu ezoqám-a, vøkhandi:z

²⁵ Nøfuap. Manqat ndøgo, no ndakin Izlael ezoqam-qa yaq-te tøte-ein, bugukhokhof khøuwa, khonoam-té qagoám. Geté no zo zøtezat-qa nøzøgó. Zapa ndøgo, soqain ndøgo, zo zøkeza kha matavap loloakh-us tøzøte-vewat, gete mokho ndapeav tøgoat. Unimanqatín. Izlael ezoqa nøme, Mbumbukiam zitá gini-wuowém. Geté matev av nqægo, sa tømboé-outøpít ndøgo, atema bawan vini-ak ate ndi:gu vøkhandi:z, ndigu Mbumbukiam gevevesam. ²⁶ Taqa zita-te, Izlael ezoqam ate ndi:gu gékhandi:z. Taqa yaq-te, Mbumbukiam-qa Manqat, av qane-peawáp nqægo,

“Khandi etoam ezoqam,

Zayon taon-té gendó-fakhán,
yaq ndego Izlael ezoqam-qa qasi:vap matev
Mbumbukiam-te
vøzø-khofoē, ndigu Zekop-gi zi.

²⁷ Yaq no ti namba, poev av qaté-unimanqatín nqægo:

No tiqa manqa-zapazapa nókhofoé.”

²⁸ Unimanqatín. Izlael ezoqam, Manqat Mbomambaqape gèsanqawém, yaq av nqægo, ndigu vø-Mbumbukiam-gi-qaqa-ezoqam-ez. Matev av nqægo gigonem, zo møndøzø-tøké, zo bawan vini-ak, yaq zo vozø-Mbumbukiam-gi-ezoqam-ez. Geté Mbumbukiam kuku zua mbogó, ndigu Izlael ezoqam-te. Zapa ndógo, Mbumbukiam tigi atanakha-zapazapa-za, é-møndø-vevesám. ²⁹ Mbumbukiam ezoqa gevevesamin neka matev eqeieqei vøzø-matanamin, ndego matavap enendatáv, taqa yaq-te. ³⁰ Zo bawan vini-ak, zo bugukhokhof qagoam, Mbumbukiam-qa Manqat, zònqagimám. Geté ndakin, Zu ezoqam teqa manqat ndapeav ndógo, zo Mbumbukiam-qa tanakh matev zondapém. ³¹ Av zo Mbumbukiam-qa tanakh matev qazøte-ndapem, Zu ezoqam Mbumbukiam-qa Manqat o-mba ndapeav qagoam, yaq vaev até ndigú-a, Mbumbukiam-qa tanakh matev, āv tiníndapém.

³² Ezoqa ewaqape, Mbumbukiam-qa manqat gènqagimám. Yaq Mbumbukiam sègezø-iváv, ndigu vømø-manqa-zapazapa-gi-ndimbula-ezoqam-ez. Mbumbukiam tenegó ndógo: Zapa ndógo, ndego ezoqa ewaqape-te, tanakh goneqa ndógó.

Mbumbukiam-qa iz, bèto-eqawát

³³ Mbumbukiam kandambá tentév. Teqa matavap neka otevat igian-qapé. Ni ezoqa kopømba mbaín, teqa matavap-qa mokho tizindapem neka nakhoa vizíqeivím, ndego ndegeve. ³⁴ Taqa yaq-te, Mbumbukiam-qa Manqat, āv qane-peawáp nqægo,

“Gé, Evezøza-qa matavap,
gekha ezoqām mé:-otev?

Neka gekha ezoqām
mbó-ovøyām?

³⁵ Neka gé, ezoqa Mbumbukiam gigiap møndømbó-etoam,
yaq Mbumbukiam ndego yaq-fia bembōgo?”

³⁶ Av taoká. Zapa ndógo, gigiap ate nqægo ndégo tekhakheinám, neka ndégo tegeawát neka te nonqo ndégo tøgó. Mbumbukiam-qa iz, miavmiav, bèto-eqawát.

Amén. Nqanek manqat unimanqatín.

12

Niqa kha, Mbumbukiam bizimbo-etøomém

¹ Nófuap! Mbumbukiam tanakh kandambá ginigu. Yaq nakémbá. No nqazó-pouwe. Av Mbumbukiam-gi iziz ezoqam, sòvakha gigiap gi:lòvusumatun te-te, yaq zo zòkeza kha Mbumbukiam àv tòmboe-etòmém. Ndøgo zoqá etoam matév, te-te. Geté ndøgo khandín. Ambá av nqægo, nanimât. Zo Mbumbukiam-gí ezoqam zógoát, ndego khanakhanakh be-mbøëgo. Av tözøte-gonem ndægo, yaq zo Mbumbukiam-qa iz eqeieqei zó-eqatát. ² Zo manqei-qape ezoqam-qa matev mbòpáev, ndigu Mbumbukiam zøtezeateav ndigu. Geté zo Mbumbukiam bè-enénd, neka zoqa matavap bezø-ndakinak. Yaq zo Mbumbukiam-qa poev zøtéztéztézté, gekha matév ndøgo, mbomambaqape, neka gekha matév ndøgo, Mbumbukiam ndømbøe-khaneat, neka gekha matév ndøgo, eqeieqei-qape ndøgo, teqa bøi-te.

Gekha matév ndøgo, Mbumbukiam ni gini-etoam, tizimatønumat, ni eqeieqei bizi-matanám

³ Mbumbukiam teqa kuku matev mokho-te, no nømendim ezoqam ndøvé. Yaq nakémbá, no zo ezoqa ewaqape, nqazó-manqate: Zo zòkezan-qa yaq-te ndømatáváp av nqægo, “No nòto-eqanowât,” zo eqazoateav tøgoat. Geté zo matavap eqeieqei bezøgó. Gekha matév ndøgo, tozo-matønumat, zo àv tønè-matanám, av Mbumbukiam unimanqatin matev gezømbe-etoam.

⁴ Niqa kha-te, gigiap vinivinimbá nqani-bunøzap. Neka kha-qa gigiap, sasae vinivinimbá ndømbogot. ⁵ Keliso-qa kha-te, matev até kopó. Ni Klisten ezoqam kopoáv. Geté Keliso-qa mokho-te, ni kha kopó. Neka ni andé kha gigiap vinivinimba zi:bunøzømém.

⁶ Nqova Mbomambaqape-qa matev, Mbumbukiam ni teqa kuku matev mokho-te gini-etoam, vinivinimbá. Mbumbukiam ezoqa nøme, teqa manqat vevezam matev gembo-etoam, yaq ndego àv teabete-matanám, av unimanqatin matev ndømbøgo. ⁷ Neka ezoqa nøme tøkeam matev gembo-etoam, yaq ndego ezoqa yà bezø-tøkeám. Neka ezoqa nøme, nømendim matev gembo-etoam, yaq ndego ezoqa yà betezømesím. ⁸ Neka Mbumbukiam ezoqa nøme, zita tøpøzu matev gembo-etoam, yaq ndego ezoqa zita yà bezøtøpøzú. Neka Mbumbukiam ezoqa nøme, etoam matev gembo-etoam, yaq ndego khanakhanakh-us be-etoám. Neka Mbumbukiam ezoqa nøme, megeat matev gembo-etoam, ndego bazaføgakh be-asáz, ezoqa eqeieqei bezømbō-mege. Neka Mbumbukiam ezoqa nøme tanøtanakh matev gembo-etoam, ndego ezoqa nøme-te tanøtanakh matev khanakhanakh-us begó.

Kuku yà binigú, ezoqa nøme-te

⁹ Zoqa kuku matev ezoqa nøme-te, unimanqatin bezøgó. Ngusum-te sa bezømbo-khàzú. Manqa-zapa matev zombó-sanqaupát. Geté matev eqeieqei, føgøføgakh zombó-geageapát. ¹⁰ Zoqa kuku matev yaqyaq-a, andé evenap-qá kuku matev me bezømbe:gó. Kuku kandambá. Neka izuizu gèvizáp. ¹¹ Sasae bazaføgakh ndø-asøzú. Ndøwauwi:zát. Nqova Mbomambaqape betu:-sasaeát, zo mokho-te, neka Evezøza-qá sasae zógoát. ¹² Zo Mbumbukiam-te ndozoto-taza, zo te-te khanakhanakh-us mo:tazá. Viniv matev tøzø-fakhanumat, zo føgøføgakh ndøwaniáp. Tatak bezøvín. Neka guligulim oskia ndøgó. ¹³ Mbumbukiam-gi ezoqa nøme, gigiap mbain ndigu, gèzøtøkeé, neka ezoqa nøme khoev gèzø-manqaté.

¹⁴ Zo ezoqa ndingæzoat, gèzø-guligulím. Av qane-guligulím: Mbumbukiam, ndigu matev eqeieqei bezø-matanám. Zo ndigu soqain-te ndø-áb.

¹⁵ Ezoqa khanakhanakh tigoat, yaq zo khanakhanakh ndøgó, ti namba. Neka ezoqa nøme ti-eivumit, yaq zo gè-eivám, ti namba.

¹⁶ Zo matavap kopo-té qayagé. Neka zøkeza kha ndø-eqàwát. Geté até ndigú-a, iz mbain ndigu, namba gè:tøkuát. Zo zøkeza kha matavap loloakh-us me:vèwé.

¹⁷ Ezoqa manqa-zapa tego zo-te, yaq soqain mbø-qavøinám. Matev ndógo tozó-matønnumát, ezoqa ewaqape eqeieqei ndivewe. ¹⁸ Nakhoa-qa gèvawé, av nqægo: Kopømba tøgoat, sambi matev-té qanø-yageáp, ezoqa ewaqape namba. ¹⁹ Nøfuap mbomømboma! Yaq-fia ndøtawát, ezoqam-te. Geté Mbumbukiam-qá qaqa-qa zotó-kewagát. Yaq-fia ndégo tétá. Taqa yaq-te, Mbumbukiam-qa Manqat äv qane-peawáp nqægo: Evezøza ge-ein, “Ezoqam nó, ezoqam-qa manqazapazapa nqæqavøiwat neka yaq-fia nqætäwát.” ²⁰ Geté zo äv tøzøtégoát, av Mbumbukiam-qa Manqat qæ-ein,

“Qoge qaqa ezoqam, ifi tømbovitit,

yaq lou soqombó-etoám,

neka ibøkha naq tømbo-paptet,

ibøkha voqombó-etoám.

Av toqotegoat ndægo,

yaq ndego mivi ndøndáp, teqa manqa-zapa zapaya.”

²¹ Manqa-zapa qo betømbùqð. Geté matev eqeieqei qómatanám. Yaq ndógo, manqazapá voqoté-tømbuá.

12:10 12:10 1 Pita 1:22 **12:12** 12:12 1 Tes 5:16-18 **12:13** 12:13 Iblu 13:2

12:14 12:14 Met 5:44; 1 Ko 4:12 **12:16** 12:16 Prov 3:7 **12:17** 12:17 1 Tes 5:15

12:19 12:19 Deut 32:35; Met 5:39 **12:20** 12:20 Prov 25:21-22; Met 5:44

13

Ni gaman mokho-té qabizu:gu

¹ Zo ate ndøzøte:go, gaman mokho-té qanu:gu. Zapa ndøgo, gaman ambá av nqægo, ekeza mbā sege-fakhazīn. Geté Mbumbukiam ndø-abamín. Yaq até ndigu-a, gaman ezoqam ndakin ngigu, Mbumbukiam ndø-abám. ² Yaq nakémbá, gekha ezoqām ndego, gaman-qa manqat ndesanqawe, ndego Mbumbukiam-qa manqat ndøsanqawé. Yaq gekha ezoqām ndego, matev av nde:matanam, ndego yaq-fia āv tenéqeív, av matev nde:matanam. ³ Gekha ezoqām ndigu, matev eqeieqei ndimatanam, ndigu kopømbá. Ndigu gaman kawakawa-za, møe bezøgō. Geté møe sa ndigu tígoát, ndigu manqazapazapa ndimatanam. Gê, qo møe mbain gone-qa qógo, gaman kawakawa-za-te? Qanimáv. Qo matev eqeieqei ndømataná. Yaq ndigu qo ezoqa eqeieqei mé:qæqabát. ⁴ Gaman ezoqam, ndigu Mbumbukiam-gí sasae ezoqám. Qoqá yage eqeieqei nonqó. Geté qo manqazapazapa toqo-goat, yaq qo møe qógoát, ti-te. Zapa ndøgo, ndigu bazaføgakh ndøzøgō. Viniv segeqá-etøomém. Ndigu Mbumbukiam-qa sasae ndøgoatún, ezoqa viniv gizø-etoumatun, ndigu manqazapazapa ndimatanam. ⁵ Yaq nakémbá, zo gaman-qa manqat o-mba mo:ndapé. Manqat o-mba ta-mbá mo:ndápé ndøgo, zo tiqa yaq-fia-qa yaq-te møe tozombo-goat. Geté zo tiqa manqat o-mba tønendapé ndøgo: Zapa ndøgo, zo møzøte-zøté, matev av nqægo eqeieqei.

⁶ Yaq nakémbá, zo gaman-te teks moni tozo-abumat, eqeieqei. Zapa ndøgo, ndigu Mbumbukiam-gí sasae ezoqám, neka ta sasae-te ndøgo, khøuwa iz vø-khoubumatun. ⁷ Zo gaman-te fia tøzømbø-løfokat, yaq sègezø-etoám. Teks moni upøgim ezoqam, teks moni sègezø-etoám. Neka gaman, gekha moni nøme upøgim-qa ndigu, vøzø-etoam. Ezoqa kandakanda, gèzøvizáp, neka tiqa iz, gè-eqawát.

Mbumbukiam-qa guguna manqat kandambaqape nqáne:
Ni kuku binigú, ezoqa nøme-te

⁸ Zo ezoqam-te, gigiap o moni bezømbø-løføké. Geté matev ndøgo, zo izuizum oskia ndøzømbø-løfokeap, kuku matév. Zapa ndøgo, gekha ezoqām ndego, ezoqa nøme-te kuku ndømbogo, ndego Mbumbukiam-qa guguna manqat o-mba mo:ndapé. ⁹ Teqa guguna manqat, āv qane-eín nqægo, “Qo nøkenøkem matev ndøngi:wát,” neka “Ezoqa pakhapakha

ndøkhanèám,” neka “Gigiap ndø-aqònám,” neka “Ezoqam-qa gigiap me:qovètú.” Nqanek khafeap manqat vinivin-imba neka gekha khafeap nøme ndøgo, ta mokho-te nqáneq qanu:gu, “Ezoqa nøme-te, kuku āv tabetaqambe:gó, av qakeza kha-te kuku ndaqambe:go.” ¹⁰ Gekha ezoqām ndego, ezoqa nøme-te kuku ndømbogo, ndego manqa-zapa gématanamák te-te. Yaq nakémbá, gekha ezoqām ndego, kuku ndømbogo, ndego guguna manqat ate ndægo, ndembópæv.

Ni matev eqeieqei-té qabizi-yage

Zapa ndøgo, Keliso avønín gendóqaván

¹¹ Zo matev āv tønne-matanám, av no qazømbe-manqatavun. Zapa ndøgo, zo mðzøte-zøté, ndakin gekha khøuwa iz. Yaq nakémbá. Zo mðzosúz, zo venanqei ndozo-sømbiapet. Khøuwa iz mðndøndáp. Ni Yesu Keliso ande qazi:-unimanqatinim, yaq khøuwa ndøgo, ni Mbumbukiam uni te:khandi:n, andé qámbá qagoam. Geté ndakin, ta khøuwa ndøgo, andé avønín. ¹² Lova gènavøemtét. Paveat avønín géfakhán. Yaq nakémbá, matev soqøsoqa ndøgo, ezoqa bøvivun-te gigoatun, yà bizi-ivøvém. Geté ni waev-qá nakhag gigiap zí-upøgím. ¹³ Ni paveat-té qabizi-yagé. Matev eqeieqei-té. Ni lou loge neka ibøkha soqa izam si binīwág. Ni matev bizi-matánám, ande av gaqo ndi:gu, neka mambe bizi:-òkhó. Ni bizinøfeé neka ova bizi-manqáté. ¹⁴ Matev av nqægo, vønqagím. Geté nigi Evezøza Yesu Keliso-qa matev, andé ndabua ndakinak me zøté-uzám. Zoqa kha-qa poev matev sa mbotáké. Manqa-zapa-te be-itúzá.

14

Klisten ezoqa nøme-qa unimanqatin matev bizi-gevèwát

¹ Ezoqa nøme ndigu Yesu ndi-unimanqatinat, tiqa unimanqatin matev, bazaføgakh andé mbaín. Geté zo ndigu vøkhatób, zoqa mokho-te. Neka ti namba ndøponqðmbáp, tiqa unimanqatin matev-qa yaq-te. ² Ezoqa nøme āv gini-unimanqatinát nqægo: Loge gigiap ate ndægo eqeieqei. Yaq kopømbá, tizilogat. Geté ezoqa nøme-qa unimanqatin matev, bazaføgakh mbaín. Yaq ndigu unimanqatinteáv av nqægo, kopømbā loge gigiap ate ndægo sa toqolog. Yaq ndigu avøe gigiap mba ndølogé. ³ Gekha ezoqām ndigu, loge gigiap ate ndægo sa ndiloge, ndigu ezoqa nøme, søvakha logemav ndigu, bevøðzó. Neka ndigu ezoqam, avøe mba ndiloge, ndigu ezoqa nøme, gigiap ate ndægo ndiloge, manqa-zapa-us betezæzā. Zapa ndøgo, Mbumbukiam ndigu mðndø-khatób. ⁴ Ndigu

ezoqam, lou ate ndægo ndiloge, neka ndigu ezoqam, avøe gigiap mba ndiloge, ndigu Mbumbukiam-gí sasae ezoqám. Ambá ndōgo, qogí sasae ezoqām. Yaq qo gekha ezoqām, ezoqa nøme-gi sasae ezoqam toqo-gevezo? Ndigu bazaføgakh-us tiwanat o ti-o:az, tigi kawa yakhapús segé-gevezó. Geté, unimanqatín. Ndigu bazaføgakh-us ndówaniapát. Zapa ndógo, Evezøza gèzø-geageáp.

⁵ Ezoqa nøme āv gini-mataváp nqægo: Khøuwa nøme ndigu, kandakandá, geté khøuwa nøme ndigu, khokhó. Geté ezoqa nøme ndimatavap. Khøuwa ate ndi:gu kopó. Vinivinimba mbaín. Taqa yaq-te, gigiap-qape nqáneq: Qo matev ùnime:gó, av ndoqote-unimanqatinat.

⁶ Ndego ezoqam, ndematavap av nqægo, khøuwa nøme ndigu, kandakandā, ndego nqanek matev Evezøza-qa ndøgoatún. Neka ndego ezoqam, loge gigiap ate ndægo sa ndeloge, até ndegó-a, Evezøza-qa vøgoatun. Ndego lou-qa yaq-te, Mbumbukiam-te ike manqat ndømanqaté. Neka ndego ezoqam, loge gigiap nøme logemav ndøgo, até ndegó-a, matev Evezøza-qa ndøgoatún, neka Mbumbukiam-te ike manqat vømanqatatur.

⁷ Ni mokho-te, ezoqam mbaín, ndigu ekezan nonqo mba tiyagat o ekezan nonqo mba tipakhaez. ⁸ Tiziyagat, ni Evezøza nonqo zíyagát. Neka tizi-pakhaen, ni Evezøza nonqo zípakhaén. Oskíá ndøgo, tiziyagat o tizi-pakhaen, ni Evezøza-gí. ⁹ Keliso ta zapaya ndógo tenenaním, neka nqawa ta zapaya ndógo tene-khandí:v, ndego løvøte nekā khandi ezoqam, segezømbú-Evezøza-evtát.

¹⁰ Yaq nakémbá, gekha zapá, qogi Klisten qafuap ndoqo-gevezoat? O gekha zapá, qogi Klisten qafuap ndoqo-vøozoat? Ni até sizimú-wán, Mbumbukiam-qa megemege-te, manqat vizí-ovøemēm. ¹¹ Taqa yaq-te, Mbumbukiam-qa Manqat, āv qane-peawáp nqægo,

“No khandi miav-ak Evezøza, āv qate-manqaté nqægo:

Ezoqa ewaqape, katuk ndømøkuí no-te.

Neka ezoqa ewaqape, āv giní-einím nqægo:

No Mbumbukiām.”

¹² Unimanqatín. Ni ezoqa ate nqazi:gu, manqat bízimø-ovøemém, Mbumbukiam-te, av qazi:yagam.

Ni aiyáv qabizigú. Soqain ndøgo, Klisten ezoqa nøme, manqa-zapa-te tizi-itub

¹³ Yaq nakémbá, ni yaqyaq-a, sekemba bizi-gevèmbám. Geté ni matavap nqáneq qazi-goném: Matev nøme zímatanamák, ndøgo nigí Klisten nøfuap ande nandi me

tøkhaosumat, yaq ndigu manqa-zapa-te vó-itüb. ¹⁴ No Evezøza Yesu mokho-te nqatu:gu, no mōtenōtén, loge gigiap ate ndægo eqeieqeí, Mbumbukiam-qa bōi-te, toqolog. Geté ezoqa nōme, te-unimanqatin, av nqægo, lou nōme soqain Mbumbukiam-qa bōi-te, yaq te-te ndego, nqanek lou ndømōsoqá, ndego telog. ¹⁵ Qo gigiap nōme toqolog, yaq qoge Klisten qafu soqain tembo-ewag; matev av nqægo toqogo, yaq qo kuku matev-te yageáv. Gẽmbo-mataváp. Keliso até teqa ndegó-a, genanim. Soqain ndøgo, qoqa lou loge matev mokho-te, teqa unimanqatin matev Yesu-te toqombo-ngiu. ¹⁶ Yaq nakémbá, gò:feazoát. Soqain ndøgo, gigiap nōme ndøgo, zo ndøzøte-zøtezat eqeieqeí, ezoqa nōme-te tø-gigiap-soqa. ¹⁷ Mbumbukiam-qa Megeat Matev mokho-te, lou loge matev neka izam matev, gigiap-qapé mbá. Geté matev kandambaqape nqánek: Matev eqeieqeí-te neka sambi matev-te neka khanakhanakh-us tiziyagat. Matev av nqægo, Nqova Mbomambaqape-té qando-fakhaté. ¹⁸ Gekha ezoqām ndego, av nqægo teyagat neka Keliso av nqægo vombó-vizupāt, teqa yaq-te, Mbumbukiam khanakhanakh neka ezoqa nōme teqa matev eqeieqeí mé:vewát.

¹⁹ Yaq nakémbá, ni bazaføgakh nqánek qazí-asazét: Ni sambi matev-té qaziyagát, ezoqa nōme namba, neka tiqa unimanqatin matev-te vizizø-tøkeát. ²⁰ Kopømba mbaín, lou loge matev zapaya, Mbumbukiam-qa sasae toqongiu, ndego Klisten ezoqa nōme mokho-te ndego. Unimanqatín. Loge gigiap ate ndægo eqeieqeí, Mbumbukiam-qa bōi-te. Geté lou toqolog, yaq ta matev ndøgo, ezoqa nōme tiqa Klisten matev-te tøkhaosam, ndøgo soqain. ²¹ Yaq nakémbá, qanimav nqánek. Qo sòvakha qólogeák o waen qó-izamák o gekha matev nōme qómatanamák, ndøgo qoge qafu Klisten matev-te, ande nandi me tøkhaotav.

²² Qo ndoqo-unimanqatinat av nqægo, matev nōme eqeieqeí neka matev nōme soqain, toqo-matønumat, yaq soqó-unimanqatín. Ndøgo qo qakhapús, yaq Mbumbukiam-a, yaq qo. Kopømba mbaín, ezoqa nōme namba toqote-ponqombupat. Gekha ezoqām ndego, matev av te:matønumat, av nde:-unimanqatinat, ndego khanakhanakh mbá geabetegó. ²³ Geté ezoqa gigiap telog, taqa yaq-te ndøgo, ndego ndo:nake, yaq ndøgo manqa-zapa-ús te-te. Zapa ndøgo, ndego unimanqatinteáv, av nqægo, ekeza matev eqeieqeí. Gekha matēv ndøgo, ni tizigoat, gete ni unimanqatinteav tøgoat, ndøgo eqeieqeí, matev av nqægo, manqa-zapa-ús.

15

Ni Keliso-qa matev bizimbopáev

¹ Ni ezoqam, unimanqatin bazafogakh-us nqanigu, ni ndigu ezoqam, unimanqatin khapelavogqase ndozogo, yà bizizø-tøkeé. Kopømba mbaín, nikeza kha mba tizimbo-matavupat.

² Geté ni ate nqazi:gu, ezoqa nøme yà bizizø-mataváp, neka matev ndógo tizi-matønnumát, tiqa unimanqatin matev-te tözø-tøkeat. ³ Até Kelisó-a, ndego ekeza kha-qa yaq-te matavapøteáv. Geté ezoqa Mbumbukiam-qa iz gingenøitat, ndego nqanek iz ngenøiwat matev, ekeza kha-té genøvé. Taqa yaq-te, Mbumbukiam-qa manqat, áv qane-peawáp nqægo, “Mbumbukiam! Ezoqa qoqa iz gingenøitat, tiqa ngenøgim manqat, noqá kha-té qanøbóí.”

⁴ Gekha manqát ndøgo, Mbumbukiam-qa Manqat-te ndøpeawap, ni nonqo ndøpeawáp. Ni tåbete-nømendím. Yaq ni bazafogakh-us zí:waniapat, neka Mbumbukiam-qa Manqat, ni zita vøní-tøpazát, neka ni Mbumbukiam-te bizið-tana, av nqægo, matev ndøfakhån, av manqat ginimbi-ein ndægo.

⁵ Bazafogakh neka zita tøpøzu matev ndøgo, ni tønì-tøkeat, bazafogakh-us tizi-waniapat, Mbumbukiam-té qando-okhó. No áv qate-guligulím nqægo: Ndego zo ate ndozøte:go, matavap kopo zø-etoám, zo Keliso Yesu ndozombo-paev.

⁶ Yaq zo nqova kopo-te, Mbumbukiam-qa iz søzøtumú-eqatát, ndego nigí Evezøza Yesu Keliso-ge Eve.

Keliso Zu ezoqam neka bawan vini-ak, tøke-qa sùgumu-geavún

⁷ Zo yaqyaq-a, áv tønè-khatimbáp, av Keliso zo ge:khatib, Mbumbukiam-qa iz betē-eqawat. ⁸ No nqazø-manqate: Keliso Zu ezoqam tøke-qa ndøgeavún. Gí:nømand, av nqægo, Mbumbukiam ndego unimanqatin ezoqám. Manqa mbusa ndøgo, ndego Zu ezoqam-gi atanakha-zapazapa-za gezøve, gématanám. ⁹ Geté Keliso ate bawan vini-ák-a, tøke-qa sùgumu-geavún. Yaq até ndigú-a, Mbumbukiam-qa iz, tñabiti-eqawát, teqa tanakh matev zapaya. Taqa yaq-te, Mbumbukiam-qa Manqat, áv qane-peawáp nqægo,

“No bawan vini-ak mokho-te,
qoqa iz nø-eqatát
neka ouv vøtaqá-qaqaemāt.”

¹⁰ Neka manqat nøme, áv qane-eín nqægo,

“Zo khanakhanakh, sùgumugú,
zo bawan vini-ak,
Mbumbukiam-gi ezoqam namba,

ndigu Zu bawan-ak.”

¹¹ Até nangó, Mbumbukiam-qa Manqat, āv qane-eín nqægo, “Zo bawan vini-ak ate ndøzøte:go, Evezøza-qá iz ndø-eqawát. Bawabawan ezoqam ate ndi:gu, manqei-qape-te ngiyageap, yà bembokhóum.”

¹² Neka até nangó, ndego Mbumbukiam-ge manqa vevezam ezoqam Aezaya, āv gene-eín nqægo, “Zesi-ge zeo ndófakhán. Yaq ndego até bawan vini-ák-a, gezømbó-kawaevtát. Yaq ndigu te-te ndégo tinøtabát.”

¹³ Yaq nakémbá, no āv qate-guligulím nqægo: Mbumbukiam, te-te ndego, ni nqazio-tana, matev mbomømboma tini-matanam, av manqa mbusa ge:ve, ndego zo khanakhanakh neka sambi gezø-tøtøvøyám, zo ndozo-unimanqatinat. Yaq zoqa vintøzat matev Mbumbukiam-te, Nqova Mbomambaqape-qa bazaføgakh mokho-te, tàbezømbe-khouwév.

Pol khanakhanakh, ezoqa Mbumbukiam-qa Manqat nde:zømesim

¹⁴ Nøfuap! No nøkezan āv qate-unimanqatinát nqægo: Zo matev eqeieqei mðzogoatún, ezoqa nøme-te. Neka zo zøtezat kandambá qazondapem. Neka zo kopømbá. Yaqyaq-a søzøté-nømendimát. ¹⁵ Geté manqat nøme, qæpeaumavun, andé nøzø-ponqomavún. Zapa ndøgo, no zo manqa matev eim-qa nøzøgoám. No Mbumbukiam teqa kuku matev mokho-te, genø-etoam, ndøgo tene-veatán: ¹⁶ No Keliso Yesu-ge sasae ezoqam, bawan vini-ak mokho-té qatú:goát. No ndigu Manqat Mbomambaqape nqate-zømesim, no andé Mbumbukiam-gí iziz ezoqam-qa sasae me nøtegó. Yaq no ndigu bawan vini-ak, ande etoam matev me, Mbumbukiam nombó-etoám. Yaq Nqova Mbomambaqape ti mokho-te tesasaetat, ndigu tiabiti-Mbumbukiam-gi-nakheis-éz, yaq ndego khanakhanakh-us betèkhatib.

¹⁷ No Mbumbukiam-qa sasae ate nqægo nqæqeivi, Keliso Yesu mokho-te qæmatønumam, yaq no khanakhanakh neka andé khambuváp, taqa yaq-te. ¹⁸ No noqa sasae-qa yaq-te, sa ndøgo tøte-manqaté, Keliso no mokho-te gesasaetam, yaq bawan vini-ak Mbumbukiam-qa manqat o-mba vømbøé-ndapát. No manqat qazømbe-manqatam neka sasae vøegoam, ¹⁹ Mbumbukiam Nqova Mbomambaqape mokho-te, umin-giap matev vinivinimba ndømatønumám. No Zelusalem taon-te qængaz, atema Ililikum manqei-te vøenav, no Keliso-qa Manqat Mbomambaqape søtumu-zømesimát, ezoqam-te.

²⁰ No ezoqa Manqat Mbomambaqape zømesim-qa, oskia ndøgo tægoám, gekha manqei-tē ndøgo, ndigu Keliso-qa yaq-te yogeav qagoam. Zapa ndøgo, no poeveáv, sasae sa tæmanaz, ezoqa nøme gengaz, kopømba ande av lou toqo-løvua, ma ezoqa nøme uk gi-asøzem. ²¹ Geté no matev āv qategoatún nqægo, av Mbumbukiam-qa Manqat, Keliso-qa yaq-te nqæpeawap,

“Ezoqam ndigu tí-ometám,

ti-te ezoqa teqa manqat zømesipøteav qagoam.

Ndigu ezoqam, bugukhokhof yogeav qagoam,
mokho ndøndapém.”

Pol Lom ezoqam zømete-qa gegoam

²² Sasae ndøgo, no nqanek manqei vinivinimba-te qægoam, no gègeanotám. Yaq no khøuwa kopoáv, qæpøogeapam, ambá notøndo-navín, zo-te. ²³ Unimanqatín. No viav kopoáv, zo-te okho-qa qægoam. Geté ndakin nqanek, manqei nøme mbáin, ezoqa Keliso-qa manqat yogeav ndøgo. ²⁴ Yaq no Spein manqei-te, okho-qa nogó. Geté no tototaná ndøgo: Nakhoa livin-qase nqøugu, no zo båtøkhæ-zømét, ni khanakhanakhus bizíqonav. Yaq zo tozonø-tøkem, vozó-khofotønēm, yaq no até khæ nónáv, Spein manqei-te. ²⁵ Geté no bugukhokhof Zelusalem taon-té qabatøkhænáv, Mbumbukiam-gi ezoqam vøemøzø-tøkē. ²⁶ Zapa ndøgo, ndigu Klisten bawan ezoqam, Masedonia neka Akaya plovins-te ndiyage, matavap āv giniveém nqægo: Gigiap-av ezoqam, Mbumbukiam-gi ezoqam mokho-te, ndøgo Zelusalem taon-te, gezøtøké. ²⁷ Ndigu yakhapus mokho-mbá sege-matøvemém. Geté unimanqatín. Matev av nqægo eqeieqeí. Zapa ndøgo, Mbumbukiam-qa matev mbomømboma, bawan vini-ak-te, Zu ezoqam ndøndapavún. Yaq nakémbá, ndigu bawan vini-ak, andé gezømboløfoké, Zu ezoqam-te. Yaq bawan vini-ak, Zu ezoqam, gigiap-qa yaq-te bèzøtøké. ²⁸ No nqanek sasae tømønø-navøem, Zelusalem taon-te ndøgo, moni tæzømbu-etoam, yaq no Spein manqei-té qatónáv, yaq livin-qase nqøugu, zo vøemøzømét. ²⁹ No møtenøtén, no zo-te tøtøndonav, yaq Keliso-qá matev mbomømboma nóndapáv. Yaq ta matev mbomømboma, zoqa mbøni-te tàbete-tøtøvøyám.

³⁰ Nøfuap! Nigi Evezøza Yesu Keliso-qa iz-te, neka kuku matev-te ndøgo, Nqova Mbomambaqape ni ndini-etoam, no nqazø-pouwe: Zo bazaføgakh ndø-asøzú. Gèndo-guligulím,

15:20 15:20 2 Ko 10:15-16 **15:21** 15:21 Isa 52:15 **15:22** 15:22 Lom 1:13

15:25 15:25-26 1 Ko 16:1-4 **15:26** 15:26 1 Ko 16:1; 2 Ko 8:1; 9:2, 12; Kel 24:17

15:27 15:27 1 Ko 9:11 **15:29** 15:29 Lom 1:11 **15:30** 15:30 2 Ko 1:11; Kol 4:3;

Mbumbukiam-te, noqa yaq-te. ³¹ Av qane-guligulím: Mbumbukiam no tèabenømbe-khakhazám, ti-te ndigu, unimanqat-inteav ndigu, Zudia manqei-te ndøgo. Neka tøke matev ndøgo, no Zelusalem taon-te tændapav, ndigu Mbumbukiam-gi ezoqam, khanakhanakh-us tiabiti-ndapém. ³² Yaq Mbumbukiam poev tømbo goat, no sætøndónáv, khanakhanakh-ús, zo namba pusa vøemótā. ³³ Mbumbukiam, ndego ezoqa sambi ndezø-etoam, ndøgoát, zo namba, zo ate ndøzøte:go.

Amén. Nqanek manqat unimanqatín.

16

Pol-qa khaiya mboma manqat, ezoqa vinivinimba-te

¹ No ngunuk, nigu Klisten nøfu Fibi, tuqa matev egeiegei-gape nøtevé. Ngunuk, Klisten bawan ezoqam mokho-te, Senklia taon-te ndøgo, dikon ezoqám. ² Evezøza-qa iz-te, vøkhatowém. Ezoqam av nguigu, ni matev egeiegei bizizø-matanám, ni Mbumbukiam-gi ezoqam. Neka gekha gigiāp ndøgo, ndugu mbain tøgoat, zombó-tøkeém. Zapa ndøgo, ngunuk ekezan, ezoqa kandambá guzø-tøkeam, neka até nó-a, vønø-tøkeam.

³ Plisila, zivis namba, Akuila, ndigu no namba qatisasaetam, Keliso Yesu-qa sasae qeigoam, khaiya mboma manqat zozø-eín. ⁴ Nandiv ezoqa menas, ekeza kha ndønqonqotøvém, no zapaya. No ike kandambá ti-te. Geté no mbá mbá. Até bawan vini-ak-qa Klisten bawabawan ate ndi:gú-a, ike kandambá ti-te.

⁵ Até ndigú-a, tiqa khoev-te giguligulimatun, khaiya mboma manqat vøzø-ein.

Neka até nogé nøfu mbomambaqapé-a, Epenetus, khaiya mboma manqat vømbø-einim. Esia manqei-te ndøgo, bugukhokhof ezoqam nándev, Keliso gembopaev.

⁶ Neka até Melí-a, ndugu zoqa sasae kandambaqape gugu, khaiya mboma manqat vømbø-einim.

⁷ Neka Andlonikus neka ndugu Zunia, ndigu nogi ezoqam, no namba ndimbula mokho-te qatigoam, khaiya mboma manqat vøzø-ein. Keliso-gi u-anim mokho-te, nginik iz-akhayapak ezoqám. No Keliso unimanqatin-teav qagoam, nginik é-møndø-unimanqatiním.

⁸ Neka até Ampliatús-a, khaiya mboma manqat vømbø-einim. No kuku kandambá te-te, Evezøza mokho-te.

⁹ Neka até Ubanés-a, ndego Keliso mokho-te, sasae kopo qeigoatun, khaiya mboma manqat vømbø-einim.

Neka até nogé nøfu mbomambaqapé-a, Stakis, khaiya mboma manqat vømbø-einim.

10 Neka até Apelés-a, khaiya mboma manqat vømbø-einim. Keliso zapaya, ngenøgim matev gendap, ngenek bazaføgakh-mbá geyám, teqa unimanqatin-te.

Neka até Alistobulus-zá-ya, khaiya mboma manqat vøzø-ein.

11 Neka até Elodión-a, khaiya mboma manqat vømbø-einim, ndego noge ezoqam.

Neka até Nasisus-zá-ya, ndigu Keliso ndi-unimanqatinat, khaiya mboma manqat vøzø-ein.

12 Neka até ndigú-a, Tlifena neka Tlifosa, khaiya mboma manqat vøzø-ein, ndigu sakheis, Evezøza-qa sasae kandambaqape gigoam.

Neka até Pesís-a, khaiya mboma manqat vømbø-einim. Até ndugú-a, Evezøza-qa sasae kandambá gugoat. No kuku kandambá tu-te.

13 Neka até Lufús-a, khaiya mboma manqat vømbø-einim. Ndego Evezøza ùni mbøepavét.

Neka até tegú evó-a, khaiya mboma manqat vømbø-einim. Ndugu até nó-a, evo nøgoám.

14 Neka até ndigú-a, Asinklitus neka Flegon neka Hemes neka Patlobas neka Hemas neka ndigu Klisten zifuap nøme, ti namba ndi:yage, khaiya mboma manqat vøzø-ein.

15 Neka até ndigú-a, Filologus neka Zulia neka Neleus neka tegu sævømiu neka Olimpás neka Mbumbukiam-gi ezoqa ate ndi:gu, ti namba ndi:yage, khaiya mboma manqat vøzø-ein.

16 Zo tozo-møvabat, zenda kaka vø-itiamát, neka vøngenøndamat, ate av-té, Mbumbukiam-qa bøi-te eqeieqei ndægo.

Keliso-gi bawan vinivinimba, khaiya mboma manqat ndøkhofotaváv, zo-te.

Pol-qa vaev guguna manqat

17 Nøfuap! No nqazø-pouwe. Zo gø:feazoát. Ezoqa nøme, zo manqat vini me:zømesimít, ambá ndøgo, av bugukhokhof gazøte-ewagam. Yaq ta mokho-te ndøgo, ndigu ezoqam-qa unimanqatin matev géngi:nám neka Klisten bawan ezoqam vø-qaqagím. Ezoqam av ngi:gu, zo møe zozønayát. ¹⁸ Ezoqam av ngi:gu, ambá ndøgo, nigí Evezøza Keliso-qa sasae ndøgøt. Geté ndigu ekeza kha-qa poev mba mbopáev. Tiqa manqat mbomømboma neka manqa enaq gíam mokho-te, ndigu ezoqa gètubám, ndigu zøtezateav ndigu, nømendim av nqægo soqañ.

19 No khanakhanakh kandambá, zoqa yaq-te. Zapa ndógo, ezoqa ewaqape, āv giniyogém nqágo: Zo Mbumbukiam-qa Manqat o-mba zotondapém. Geté no zo matavap loloakh-qa nõzógó. Yaq zo kopømbaqapé, matev eqeieqei zómatønumát. Geté manqa-zapazapa, zo kha mbokhanøzám. 20 Mbumbukiam, ndego sambi ndini-etoam, avønín, Saitan géngiú, neka zoqa zenda tokhotapak mokho-te vóuvē.

Nigi Evezøza Yesu-qa kuku matev ndøgoát, zo namba.

21 Timoti, no sasae kopo namba qategoatun neka Lusus neka Zeisen neka Sosipata, nigi ezoqam, ndigu khaiya mboma manqat ndøkhofotaváv, zo-te.

22 No Tetiés. Nqanek pepa no nopeawám, av Pol manqat genømbe-manqatat. Khaiya mbomá, zo-te, Evezøza-qa iz-te.

23 Até Gaiús-a, no teqa khoev-te nqæyage neka Klisten bawan ezoqam, teqa khoev-te gipindumatun, khaiya mboma manqat ndøkhofotaváv zo-te.

Até Elastús-a, ndego taon moni keoge ezoqam, neka Kuotas, ndego nigi nõfu, khaiya mboma manqat ngíkhōfōtāvāv, zo-te.*

Ike manqat, Mbumbukiam-te

25 Mbumbukiam-qa iz, bizi-eqawát. Manqat Mbomambaqape, Yesu Keliso-qa yaq-te, no ezoqa nqate-zømesim, ndógo āv qane-eín nqágo: Mbumbukiam kopømbaqapé. Ndego gezótøké. Yaq zo unimanqatin matev-te, bazaføgakh-us zówaniapát. Bugukhokhof qagoam, nqanek Manqat Mbomambaqape, gèkhonawám. Nupøkhan-mba-qapé. 26 Geté ndakin, av Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam gi:peaomem, neka ndego Mbumbukiam miav-ak ekezan ge-ein, tøfakhan, ta manqat ndógo, khonoam-te qagoam, mândoveá. Yaq bawabawan ate ndi:gu, nqanek manqat gè-ewagét. Yaq ndigu tiabiti-unimanqatiním, neka o-mba betøndapem. 27 Mbumbukiam, ndego yakhapus-mba matavap loloakh-us ndego, teqa iz, miavmiav, bèto-eqawát, Yesu Keliso mokho-te.

Amén. Nqanek manqat unimanqatin.

16:19 16:19 Lom 1:8; 1 Ko 14:20 **16:20** 16:20 Gen 3:15 **16:21** 16:21 Kel 16:1-2; 19:22; 20:4 **16:23** 16:23 Kel 19:22; 1 Ko 1:14 * **16:23** 16:23 Ibugukhokhof Baebol gipeaomem, manqat sa nqáneq qagoám. Geté vaev-te, manqat nõme āv gini-mønøzém nqágo: 24 Nigi Evezøza Yesu Keliso-qa kuku matev, ndøgoát zo namba, ate ndøzøte-go. Amén. Nqanek manqat unimanqatin. **16:25** 16:25 Ef 1:9; 3:5, 9; Kol 1:26; Lom 1:5

1 Kolin

Pol-qa bugukhokhof pepa, Klisten bawan ezoqam-te, ndigu Kolin taon-te giyagam

Megeat Manqat-qase

Pol Efesus taon-té gegoám, nqanek pepa, Klisten bawan ezoqam-te gepeawam, ndigu Kolin taon-te giyagam. Kolin taon ndøgo, kandambaqapé. Glik manqei-té qagó. Ta khøuwa-te ndøgo, Glik manqei-qa iz, Akaya mbo-akhaemám. Klisten ezoqam ndigu, Kolin taon-te gisøkhoam, nøme ndigu, Glik ezoqám, neka nøme ndigu, Zu ezoqám. Ezoqa gisøkhoam ndøgo, kandambá, gigiap kopoav ezoqám neka tiqa zøtezat andé kandambá.

Bugukhokhof khøuwa, Pol møndøgoám, Kolin taon-te ndøgo, neka ndigu ezoqam, ndakin mba gi-Klisten-ez, vøe-zømesimam. Nginik Yesu, oskia ndø-unimanqatintám, neka guligulim-te vø-møvøbumam. Geté tiqa Klisten bawan, sège-qaqaém. Neka ndigu matev soqain-té giyagám, kha-qa poev matev vømböpavam-a, manqa-zapazapa vinivinimba vømatønumam. Pol møndø-ewág, taqa yaq-te, yaq ndigu nqanek pepa mokho-te, unimanqatin matev neka Klisten matev egeieqei-qa yaq-te vøzø-peawam-a, tiqa matev-qa yaq-te, vøzø-pønqom.

¹ No Pól, nqanek pepa nqæpeaomit. No Keliso Yesu-gé u-aném. No Mbumbukiam ndøveatán, nqanek sasae nqægo. Ndøgo teqá poév. Nqanek pepa, nigi Klisten nøfu Sostenés namba niti-peaomít.

² Zo-té qeitø-peaomít, zo Mbumbukiam-gi Klisten bawan ezoqam, nandav Kolin taon-te ndozoyage, zo Mbumbukiam Keliso Yesu mokho-te ge:khaz, vozø-tegi-ezoqam-ez. Nqanek pepa até ti-té ndigú-a, vøe-peawām, ezoqa ewaqape-te, manqei-manqei ate nqægo, nigi Evezøza Yesu Keliso-qa iz ndivewam, ndiguligulim. Ndego tigi Evezøzá neka nigi Evezøzā.

³ Mbumbukiam, nigi Tat, neka Yesu Keliso, nigi Evezøza, tiqa kuku matev neka sambi matev ndøgoát, zo-te.

Pol-qa ike manqat Mbumbukiam-te, Kolin ezoqam-qa yaq-te

⁴ No Mbumbukiam, ike manqat oskia nombo-manqaté, zoqa yaq-te, neka teqa kuku matev-qa yaq-te, ndego zo Keliso Yesu mokho-te gezø-etoam. ⁵ Te mokho-te, zo andé gigiap kopoav ezoqám. Mbumbukiam zo nømendim manqat neka zøtezat kandambá gezø-etoam. ⁶ Zapa ndøgo, manqat ndøgo, no Keliso-qa yaq-te qate-zømesimam, møndømø-qóm,

zo mokho-te. ⁷ Yaq ndógo, zo nigi Evezøza Yesu Keliso ndøzømbøe-esap, tendoveao, tendoqavan, zo matev nøme lõvu:máv, ndøgo Nqova Mbomambaqape, ni Klisten ezoqam ngini-etoam. ⁸ Yesu Keliso zo føgøføgakh zógeatát. Yaq zo unimanqatin matev-te, føgøføgakh zówaniapát, atema vaev khøuwa-te. Yaq zo nigi Evezøza Yesu Keliso-qa Khøuwa Kandambaqape-te, ndego tendoqavan, manqa-zapazapa mbain, sozógoát. ⁹ Mbumbukiam, ndego zo gezø-akha, tege Yo Yesu Keliso namba tøzøte-yagat, nigi Evezøza, ndego unimanqatin ezoqám. Ndego zo gezø-geatát, atema vaev-te.

Qaqae matev-qa yaq-te, Klisten bawan mokho-te

¹⁰ Nøfuap! Nigi Evezøza Yesu Keliso-qa iz-te, no nqazø-pouwe: Zoqa Klisten bawan mokho-te nandav, zo manqa ndø-itumbám neka qatoat matev bezømbù:gú. Geté zo nqova kopo-té qawaní, neka kha-mba, matev kopo zombó-ovét. ¹¹ Nøfuap! No nqanek manqat nqazømbe-manqate, zapa ndógo: Nigu Klisten nøfu Kloe, tugi ezoqa nøme, no áv gini-nømondém nqægo: Zo mokho-te nandav, qatoat neka pon-qombap matev zømbu:gú. ¹² No nqánek qate-manqaté: Zo mokho-te, ezoqa nøme, áv gini-manqaté nqægo, “No Pol nombopáev,” neka nøme ndimanqate, “No Apolos nombopáev,” neka nøme ndimanqate, “No Pita nombopáev,” neka nøme ndimanqate, “No Keliso nombopáev.”

¹³ Av khané:go? Gê, Keliso géqaqanim? Neka gê, no Pol, zoqa yaq-te no notónanim, tae mutui-te? Neka gê, zo ibøkha iz qazondapem, noqā iz-té qazonø-ndapem? Av taoká. ¹⁴ No ike kandambá, Mbumbukiam-te. Zapa ndógo, zo mokho-te, no ibøkha iz, ti-mba nginik qazø-etoám, Klispus neka Gaius. Geté ezoqa nøme, ibøkha iz etopøteáv. ¹⁵ Soqaín ndøgo, ezoqa timanqatat, av nqægo, “No ibøkha iz, Pol-qā iz-té qatøndáp.” ¹⁶ Ø! Unimanqatín. No até Stefanas neka tegi ezoqám-a, ibøkha iz vøezø-etoam. Geté ezoqa nøme, no matavapøteáv, av nqægo, ibøkha iz mðezø-etoám. ¹⁷ Keliso no ambá av nqægo, ezoqa ibøkha iz etoam-qa ndokhofotán. Geté ndego no Manqat Mbomambaqape zømesim-qa ndokhofotán. No ezoqa ambá av nqægo, manqei-qape-qā matavap loloakh qate-zømesim. Soqaín ndøgo, Keliso-qa tae mutui manqat, tømø-khokho-manqat.

Mbumbukiam ekeza bazaføgakh neka matavap loloakh, Keliso mokho-té gendo-vevezám

¹⁸ Unimanqatín. Ti-te ndigu, tisoqoez, ta manqat ndøgo, Yesu tae mutui-te genanim, mokho mbain. Geté ni-te, ni

Mbumbukiam ngekhandi:ntet, nqanek manqat, bazafogakh-ús. Ndøgo Mbumbukiam-qá bazafogákh. ¹⁹ Taqa yaq-te, Mbumbukiam-qa Manqat, āv qane-peawáp nqægo, “No manqei-qape ezoqam-qa matavap loloakh nøzøngiú.

No tiqa zøtezat nòsanqáo.”

²⁰ Mbumbukiam-qa manqat av qæ-ein ndægo, yaq gê, manqei-qape ezoqam matavap loloakh-us neka zøtezat ezoqam neka manqa manqate ezoqam-qa yaq-te, áv khané:go? Ndøgo khokhó. Mbumbukiam manqei-qape-qa matavap loloakh, khokho matavap me:vewé.

²¹ Mbumbukiam ekeza matavap loloakh-te, matavap āv genevé nqægo: Manqei-qape ezoqam, kopømba mbaín, ekeza matavap loloakh-te, Mbumbukiam ti:zøtez. Yaq teqa poev nqáneq qagó: Ezoqa ndígu tékhandí:z, ndigu nqanek manqat ndi-unimanqatinat, ndøgo ezoqa nøme khokho manqat ndi:vewe. ²² Zu ezoqam, ndigu umingiap matev qeivi-qa mba ndøgó, neka Glik ezoqam, matavap loloakh tonqogim-qa mbá ndígú. ²³ Geté ni ezoqa Keliso-qá yaq-te mbá qati-zømesím, ndego tae mutui-te gitøkewem. Nqanek manqat, Zu ezoqam, qaqa zøløozú. Neka bawan vini-ak, nqanek manqat, mokho mbain me:vewé. ²⁴ Geté ni Mbumbukiam ginindu-akha, nøme Zu ezoqam neka nøme bawan vini-ak, ni Keliso-te, Mbumbukiam-qá bazafogakh neka matavap loloakh ziqeiví. ²⁵ Mbumbukiam-qa matavap, ndøgo ezoqa nøme matavap livilivis ndi:vewe, ta matavap loloakh ndøgo, manqei-qape ezoqam-qa matavap loloakh, ùnime:-løvuám. Neka teqa matev matanam, ndøgo ezoqa nøme bazapos ndi:vewe, taqa bazafogakh, manqei-qape ezoqam-qa matev matanam, ùnime:-løvuám.

²⁶ Nøfuap! Zo gèmbø-mataváp. Zo mokho-te nandav, Mbumbukiam gezø-akha, zo ezoqa khapímbá, manqei-qape ezoqam-qa bøi-te, matavap loloakh ndøzøgo o iz kandakanda ndøzøgo o zogi zøvøndipakha iz kandakanda qazøgoam. ²⁷ Geté Mbumbukiam ndígu tevevesám, ndigu manqei-qape-te, matavap livilivis neka iz mbain ndi:zæza. Ndego tene-matanám ndøgo: Matavap loloakh-us ezoqam neka iz-akhayapak, mivi mé:ndapém. ²⁸ Mbumbukiam ndígu tevevesám, ndigu iz mbain ndigu, neka ndigu, ezoqa nøme ndisanqaza. Ndego nqanek matev, manqei-qape-qa matev kandakanda ngi:wat-qa ndøgó. ²⁹ Ndego tenegó ndøgo: Ezoqa kopo, gé:khambuvimák, Mbumbukiam-qa bugug-te. ³⁰ Mbumbukiam ndømatanam, zo ndakin Keliso Yesu namba,

ndøzøte-yage. Ndego ekeza matavap loloakh, Keliso mokho-te genøni-vevezám. Ni Mbumbukiam-qa bøi-te, te mokho-te ndégo tizi-ndaføyamba-én, neka vizimø-Mbumbukiam-giezoqam-en neka Mbumbukiam ni te mokho-te vønqovotan, ni manqa-zapa mokho-te qazu:goam. ³¹ Matev av tønefakhán, av Mbumbukiam-qa Manqat ndæpeawap, “Gekha ezoqām ndego, khambuvap-qa tegoat, ndego taqa yaq-te teabete-khambuváp ndøgo, Evezøza gematanam.”

2

Pol Yesu-qa manqat, ande āv kenē-manqatam, Kolin taon-te gegoam

¹ Nøfuap! No zo-te qæmat, Mbumbukiam-qa Manqat qate-zømesimam, ndøgo khonoam-te qagoam, no ambá av nqægo, manqat kandakanda neka nøtenat kandambaqapē qazømbemanqatām. ² Geté no matavap āv qategó nqægo: No zo mokho-te, manqat nøme nømanqateák. Geté Yesu Keliso-qá yaq-te mbá qaté-manqatát, ndego tae mutui-te gitøkewem. ³ No zo mokho-te qatu:goam, no kha bazaføgakh mbain. No møe nøgoám neka kha wageap-ús. ⁴ Neka manqat ndøgo, zo qate-zømesimam, no ambá av nqægo, manqei-qape ezoqam-qā matavap loloāk qate-zømesimām. Geté zo Mbumbukiam-ge Nqova-qá bazaføgákh qate-zømesimám. ⁵ Soqain ndøgo, zoqa unimanqatin matev, ezoqam-qa matavap loloakh-te to:tawet. Geté Mbumbukiam-qá bazaføgakh-té qabeto:-tawé.

Matavap loloakh, Nqova Mbomambaqape-te ndøndo-okho

⁶ Geté, unimanqatin. Manqat ndøgo, ni nqeimanqate, matavap loloakh-ús. Ndigu ezoqam, Klisten matev-te gifisam, kopømbaqapé, mokho tindapem. Geté nqanek matavap loloakh, ambá ndøgo, manqei-qape ezoqam-qā matavap loloāk, o kawakawa-za-qā matavap loloāk, ndigu manqei-qape ndo:kawaezat, tiqa bazaføgakh sa tømønævøem. ⁷ Geté matavap loloakh, ni ezoqa nqati-zømesim, ndøgo Mbumbukiam-qá matavap loloāk. Teqa matavap loloakh nqáne: Manqei-qape khakheinøpøteav qagoam, Mbumbukiam é-møndo:pøóá, av nqægo: Matev ndømatanám, av ndakin ge:matanam, neka yage qanimav-qape vøníetoām. Ibugukhokhof, nqanek matavap, Mbumbukiam geve, khonoam-té qagoám. ⁸ Nginik manqei-qape kawakawa-za, ezoqa kopo, Mbumbukiam-qa matavap loloakh otevatéav. Ndigu amba ti:zøtezin, ndigu nigi Evezøza iz eqawat-qape, tae mutui-te ambá gétøkewemák. ⁹ Geté matev av qanefakhán, av Mbumbukiam-qa Manqat qæ-ein,

“Matev ndøgo, ezoqa bugukhokhof
 tiqa bøi-te qeiviav qagoam
 neka tiqa gea-te yogeav vøgoam
 neka tiqa wema-te matavapøteav vøgoam,
 Mbumbukiam, tiqa ndígu tene-mendewám,
 ndigu kuku ndøzøgo te-te.”

¹⁰ Geté ta matavap ndøgo, bugukhokhof qakhonawam, ni Mbumbukiam Nqova Mbomambaqape-qa mokho-te, møndøni-veáz. Ndego Nqova kopømbaqapé, nqanek matev ti:nømand. Zapa ndøgo, ndego matev ate ndægo gèqeiví, até Mbumbukiam-qa matavap igian-qapé-a, ndēqēiví.
¹¹ Gê, gekha ezoqām mé:-otevat, ezoqam-qa matavap? Sa ndégo tene-otevát, tege nqova, te mokho-te ndu:gu. Yaq matev até kopó: Ezoqa mè:-otevák, Mbumbukiam-qa matavap. Mbumbukiam-ge Nqova yakhapús sege:-otevát. ¹² Ni ambá av nqægo, manqei-qape-gē nqova zindafēm. Geté ni Nqova ndégo tizindafēm, Mbumbukiam-te gendowav. Ndego ni ekeza Nqova, tinimbi-etoám ndøgo: Ni Mbumbukiam-qa matev mbomømboma, yaq-mba gini-etoam, zí:nøtén. ¹³ Manqat ndøgo, ni ezoqa nqati-zømesim, ambá av nqægo, av manqei-qape ezoqam, ekeza matavap loloakh-te ndi:nømendim. Geté ni ndøgo tøti-manqaté, av Nqova Mbomambaqape ndi:nømendim. Ni ezoqa Mbumbukiam-qa unimanqatin manqat nqeizø-ovøyam, ndøgo Nqova Mbomambaqape ndi:nømendim, ni Nqova Mbomambaqape-qá mokho-té qeitø-manqaté.

¹⁴ Gekha ezoqām ndego, Nqova Mbomambaqape mbain ndego, ndego manqa mokho géndapák, ndøgo Mbumbukiam-ge Nqova-te ndøndo-okho. Te-te ndego, ta manqat, mokho mbaín. Zapa ndøgo, qo Mbumbukiam-ge Nqova mbain tøgoat, qo kopømba mbaín, Mbumbukiam-qa Manqat-qa mokho toqondap. ¹⁵ Geté gekha ezoqām ndego, Nqova Mbomambaqape ndembøigu, ndego Mbumbukiam-qa matev ate ndægo-qa yaq-te, mokho ndøndáp. Geté ezoqa nøme, ndigu Nqova Mbomambaqape mbain ndigu, ndigu kopømba mbaín, teqa yaq-te mokho tindapem. ¹⁶ Taqa yaq-te, Mbumbukiam-qa Manqat, āv qane-peawáp nqægo,
 “Gê, gekha ezoqām mé:-otev,

Mbumbukiam-qa matavap?

Neka gê, ezoqa tígu,

Mbumbukiam timbo-ovøemem?”

Av taoká. Ezoqa mbaín. Geté ni Keliso-qá matavap nimbu:gu. Yaq ni kopømbaqapé, mokho tizindapem.

3

Qaaqae matev-qa yaq-te, Klisten bawan mokho-te

¹ Nofuap! No zo-te qægoam, no kopømba mbaín, manqat vøtè-zømesim, av ndigu nqate-zømesim, ndigu Nqova Mbomambaqape ndezømbu:gu. Geté no manqat av qazømbemanqatám, av ndigu nqazømbemanqate, ndigu manqei-qape-qa matev zua ndimbopaev. Zapa ndógo, zo Keliso-qa matev-te, andé nakhei nqonqon me zøtegoám. ² No zo andé tete nøzømbetoumám, ambá ndøgo, lou føgøføgákh. Zapa ndógo, ta khøuwa-te ndøgo, zo kopømba mbaín, manqa mokho vøzømbøé-ndapēm, av ndigu ndi:ndape, ndigu Mbumbukiam-qa matev-te e-ma go: fisam. Até ndakín-a, zo zuá, kopømba mbaín, mokho tozombo-ndapem. ³ Zapa ndógo, zo zøkeza khatae-qa poev, zua zombopavét. Ge zò, ndozo-matavap? Zo-te nandav, ova matev neka ponqombap matev nandøzøgo, ndøgo khatae-qá poèv? Unimanqatín. Zo manqei-qape-qa matev-te, zua zoyagé. ⁴ Zapa ndógo, ezoqa nøme nandi-manqate, “No Pol nombopaæv,” neka nøme nandi-manqate, “No Apolos nombopaæv.” Matev av nqægo tozogoat, yaq zo manqei-qape ezoqam-qá matavap zua zombopáev.

⁵ Gê, Apolos, ndego gekha ezoqám? Neka no, Pol, gekha ezoqám? Ni Mbumbukiam-gí sasae ezoqám, ni mokho-te zo Mbumbukiam vozō-unimanqatinim. Mbumbukiam no sasae vini nø-etoám, neka Apolos sasae vini vømbō-etoam. ⁶ No zo mokho-te, andé ogekhæm sasae me nøtegoám, neka Apolos, ta avøe gigiap ndøgo, ande ibøkha me vømbøe-etoumam. Geté zoqa unimanqatin, Mbumbukiam ndø-uminøvemát. ⁷ Ezoqa ndego avøe vø-ogeakh-a, ndego ibøkha vømbō-etoumam, ndøgo gigiap-qapé mbá. Geté gigiap-qape sate ndégo, Mbumbukiam, ndego avøe nde-uminøvem. ⁸ Ogekhæm ezoqam neka ibøkha etoam ezoqam, nginik kopó. Nginik Mbumbukiam-qá sasae mba ndøgó. Yaq nginik ezoqam, yaq-fia av timí-upøgím, av ekeza sasae gi:goam. ⁹ Ni ezoqa menas, ni kopømbá seitumu-sasaeát, Mbumbukiam-qa sasae-te. Zo andé Mbumbukiam-qá kháe neka andé Mbumbukiam-qá khoév. ¹⁰ Mbumbukiam-qa kuku matev mokho-te, ndego genø-etoam, no andé nøte-khoev-puanamezoqam-matavap-loloakh-us-én. No uk nø-asáz. Yaq ezoqa nøme, khoev mo:wevét, ta uk-te ndøgo, qæ-asaz. Geté, gekha ezoqám ndego, khoev ndewevet, ndego yà beqeví. Sasae eqeieqei begó. ¹¹ Ta uk ndøgo, ndø-asøzú. Ndøgo Yesu Kelisó.

Ezoqa kopømba mbaín, nøme te-asaz. ¹² Ta uk-te ndøgo, ezoqa nøme, khoev gigiap qaniqaním giniwevét, kopømba ande av gol o silva o mbaqambaqa fia kandakanda ndi:gu. Geté ezoqa nøme, tae o peføpefa o gagayag mbá giniwevét. ¹³ Yaq vaev-te, Mbumbukiam-qa Khøuwa Kandambaqape-te, ezoqa ewaqape-qa sasae, tønøqeivát ndøgo, sasae eqeieqeí pizi:goat-a. Gøina ndøqeív. Gøinam ni ezoqa ewaqape-qa sasae matev, gini-geveá, av nqægo, ta sasae ndøgo, ni qazigoat, gøina wageap-te petéwevát, penømakhaya. ¹⁴ Gekha ezoqam-qā sasae, gøinam-te wageapøteav tøgoat, ndego yaq-fia eqeieqeí ndóndáp. ¹⁵ Geté sasae ndøgo, gego, tømbowagim, ndego ezoqam, sasae khokhó segegoám. Ndego ekezan, ndøkhandí:v. Geté andé gøinam-té gindú-qombi:nám.

¹⁶ Ge zó, møzøté-zøtez? Zo Mbumbukiam-qá khoév. Mbumbukiam-ge Nqova, zo mokho-té gunu:yagé. ¹⁷ Gekha ezoqām ndego, nqanek Mbumbukiam-qa khoev tengiu, Mbumbukiam ndego géngiú. Zapa ndøgo, ta khoev ndøgo, Mbumbukiam-qá khoév. Neka ta khoev ndøgo, zó.

¹⁸ Zo zøkeza kha, mbøe-khavòzám. Zo mokho-te, ezoqa nøme ndematavap, av nqægo, no manqei-qape ezoqam-qa bøi-te, matavap loloakh-ūs, ndego bèmø-matavap-livilivis-us-ezoqam-év. Yaq av nqægo, ndego segemø-matavap-loloakh-us-ezoqam-év. ¹⁹ Zapa ndøgo, manqei-qape ezoqam-qa matavap loloakh, ndøgo matavap livilivís, Mbumbukiam-qa bøi-te. Taqa yaq-te, Mbumbukiam-qa Manqat, āv qane-peawáp nqægo,

“Mbumbukiam ndigu ezoqam,
ndimatavap av nqægo,
‘Ni matavap loloakh-ūs,’
ndigu ekeza khavozam matév genégavém.”

²⁰ Neka manqat nøme ndøpēāwāp,

“Mbumbukiam, møndæ-otév:
Matavap loloakh-us ezoqam-qa matavap,
ndøgo mokho mbaín.”

²¹⁻²² Yaq nakémbá, zo me:khambùváp, av nqægo, zo ande gekha ezoqam me zombøepaev. Zapa ndøgo, ni ate nqati:gu, Pol neka Apolos neka Pita, ni zogí. Neka até ndøgó-a, manqei-qape neka khandi neka løvøte neka ndaki yage neka vaev yage, ndøgo zoqá. ²³ Geté zo Keliso-gí, neka Keliso, ndego Mbumbukiam-gé.

4

Keliso-gi u-anim-qa yaq-te

¹ Zo ni āv qaninæná, av nqægo: Ni Keliso-gí sasae ezoqám. Ni Mbumbukiam tene-vevendám ndøgo, teqa matavap ndøgo, khonoam-te qagoam, ezoqa batī-zømesim. ² Neka sasae ezoqam-qa yaq-te, zo mðzøte-zøtéz, av nqægo: Gekha sasae ezoqám ndigu, ta sasae ndøgo, megeat ezoqam tiqa zenda-te geve, egeiegei bematanám. ³ No-te, ndøgo gigiap-qapé mbá, av zo no ndøzøte-gevenoat o gekha ezoqa nøme, no ndi:gevenoat. Até ndøgó-a, av no nøkeza kha nqate-gevewat, ndøgo gigiap-qapé mbá. ⁴ Unimanqatín. No nøtenøtenák, av nqægo, no manqa-zapa-qase mðegð. Geté até ndøgó-a, no kopømba mbáin tæ-ein, av nqægo, “No ndaføyamba-qapē.” Geté ndego, no nde:gevenoat, Evezøzá. ⁵ Yaq nakémbá. Zo ezoqa nøme-qa matev, ndøgevèwát. Siziø-kewagát, atema Evezøza vømófakhān. Ta khøuwa-te ndøgo, ndego matev ate ndægo, khonoam-te ndøgo, bavokhó genø-awám, neka matavap ate ndægo, ezoqam-qa mokho-te ndøkhonoap, vøvøndāz. Neka ta khøuwa-te ndøgo, Mbumbukiam yakhapús, niqa iz te-èqā, ó, tevoo.

⁶ Nøfuap! No Apolos neka noqa yaq-te, yaya qazømbetæavun, no zo nøtegó. Zoqá nømendim nonqó, av nqægo, zo Mbumbukiam-qa Manqat ndølvøim. Soqáin ndøgo, zo tøzøte-khambuvapat, neka ezoqa nøme-qa iz tozo-eqatat, gete ezoqa nøme-qa iz, vozó-voatāt. ⁷ Gè, qakeza kha, ezoqa kandambaqape qotévewe? Gèmbø-mataváp. Gigiap neka matev tógo, qo Mbumbukiam-te ndapeav qoqogoam? Av taoká. Ndøgo ate ndægo, qo Mbumbukiam qa-etoám. Yaq gekha zapá, ndoqote-khambuvap?

⁸ Zo ndozo-matavap, zo matev ate ndægo mðzotumu-ndapém neka andé gigiap kopoav ezoqa me zøte:gó neka ni vozø-løvumbam neka kawa iz vozø-tonqogim. Unimanqatín. Zo unimanqatin-te, amba uni tøzøte-fisamiñ neka kawakawa-za-qa iz vozø-upøgimiñ, no ambá khanakhanák. Yaq ni ambá zo namba kawakawa-za zigonín. ⁹ No nqæmatavap, Mbumbukiam ni Keliso-gi u-anim, vaev-té genø-ám. Ni andé ndimbula ezoqam me nitigú, ndigu gigavemiñ, yaq otøotam-tē ginø-abīn, ezoqa ewaqape-qa bøi-te sasa ndøzitagin, vøpakhaezin. Manqei-qape ezoqam-qa bøi-te mbá mbá, geté até enzol ezoqám-qá bøi-te-á. ¹⁰ Keliso zapaya, ezoqa nøme ni matavap livilivis ezoqam mi:næná. Geté zo, matavap loloakh ezoqam me:zæzá. Keliso zapaya, ni bazaføgakh, møndønimbunavøém. Geté zo mðzomø-bazaføgakh-us-ezoqam-éz. Zoqa iz, gø:eqawát. Geté niqa iz, gèvoát. ¹¹ Até ndakín-a, ni ifin nivinumátún neka ibøkha naq vønī-papumatun. Neka ni ndabua

eqeieqeí mbaín. Ni gèzítangatún. Neka ni manqeí mbaín, teiyagat. ¹² Ni nikeza zenda-te, sasae kandakanda nigoatún, niqa yage nonqo. Ezoqa ni soqa manqat ndini-manqate, yaq ni Mbumbukiam ndigu tøke-qa nimbo-vi-matún. Neka ni ndingiænoat, ni viniv, seĩndapé. ¹³ Ni ezoqa manqa soqøsoqa gini-manqatatur, ni yaq manqat eqeieqeí qeizømbe-qavøiuín. Ni manqeí-qape ezoqam-qa bøi-te, møimø-pageap-én. Unimanqatín. Ti-te ndigu, ni andé khavím. Matev av nqægo, zua ndøgó, ndakin.

¹⁴ No nqanek manqat, ambá av nqægo, zo mivi etoam-qa nopeaumavūn. Av taoká. Geté zo nakhoa eqeieqeí zømesim-qa nogó. Zapa ndøgo, zo nogí nakheís. Neka no kuku kandambá zo-te. ¹⁵ Zo nømendim ezoqam kopoav-qape, ambá gezømbigú, zøkeza Klisten yage-te. Geté zo zøvøndipakha, kopoáv mbá. Zo zøve kopo mba zømbegó. Nó. Keliso Yesu mokho-te, no nøzø-zøve-én, zo Mbumbukiam-qa Manqat ande qatezømas. ¹⁶ Yaq nakémbá, no nqazø-pouwe: Zo āv tøneyagé, av no nqateyage. ¹⁷ No ta zapaya ndøgo, Timoti notøndo-khofotáv, zo-te. Ndego andé nogé yó, Keliso mokho-te. No poev kandambá te-te. Ndego unimanqatin ezoqám. Ndego zo nqawá geabenøzø-eín, av no Keliso Yesu mokho-te nqateyage. Noqa yage matev, āv tønēgó, av no manqeí-manqeí ate ndægo, Klisten bawan vinivinimba nqate-zømesim.

¹⁸ Zo ezoqa nøme, āv qazøte-khambuváp nqægo: Pol nqawa gendō-vesezāk. ¹⁹ Geté no avønín, é-ndøtøndonáv, zo-te, Mbumbukiam tømboepoe. Yaq no nøkeza bøí qatēqeív, av nqægo: Ezoqam ndigu ekeza iz ndi-egawat, ndigu unimanqatin bazaføgakh tøpøzømbégo-a, ó, manqat mbā ndómanqate. ²⁰ Zapa ndøgo, Mbumbukiam-qa Megeat Matev, ndøgo manqat mbá mbá. Geté matev matanam-ús. Neka ndøgo bazaføgakh-ús. ²¹ Ge zô, gekhā zøpoev? No tæus notøndónāv, zo vøtéfebām, ó, kuku matev-us neka aiyav-tē qatøgeāv, zo-te?

5

Klisten bawan ezoqam mokho-te, manqa-zapa tøfakhan

¹ No āv qate-ewág nqægo: Zo mokho-te nandav, mambe okho matev viní qafakhan. Soqaqapé. Ndøgo møndømø-løvú, av bavokho-ak, ndigu Mbumbukiam zøtezateav ndigu, gi:goatun. No āv ginømbe-einím nqægo: Ezoqam nandégó, zo mokho-te. Ndego eve-gú zas mbopáev. ² Zo zøte-khambuváp, taqa yaq-te. Geté zo ambá mutøkhøp zowaniapín neka ngenek

ezoqam, nqanek matev ndematanam, vozō-khofoinamin, zoqa Klisten bawan mokho-te nandu:gu. ³ Unimanqatin. No kha-te, nðyoná. Geté nqova-te, no ndõtú:gu, zo namba. No ngenek ezoqam-qa yaq-te, matev av nqægo gego, matavap é-møto:vé, av nqægo: ⁴ Zo Yesu Keliso-qa iz-te, vòmøváb. Yaq no nqova-te, ndægoát, zo namba, neka Yesu, nigi Evezøza, teqa bazaføgakh vøgoát. ⁵ Yaq ngenek ezoqam, Saitan-qa zenda-té qazinø-veém, teqa yage vøsoqā. Yaq ndego tèabetønde-qambún, neka Evezøza-qa Khøuwa Kandambaqape-te, Mbumbukiam betē-khandi:v.

⁶ Zo zøkeza iz ndozo-eqawat, nandav soqain. Nandev ezoqam, manqa-zapa av nde:matanam, ndego andé flawa poponøvem nonqo me me:gó. Ge zô, møzøté-zøtez? Poponøvem nonqo flawa-te toqotu-nqagim, oskiá ndøgo, khapelavøqase mba tøgoat, yaq flawa-te ate ndi:gu segemø-panqavøém, flawa vøpopøez. ⁷ Yaq nakémbá, zo āv qanegoném, av Pasova khøuwa-te gi:goatun. Flawa awenege poponøvem nonqo-us, vø-ogiím. Yaq zo andé flawa ndakinak poponøvem nonqo mbain me zøtégoát. Ndaføyamba-qapé. Unimanqatin, zo mōzo-ndaføyamba-qape-éz. Zapa ndøgo, nigi Pasova sip nakhasam, møndønanim, ni zapaya, ni vøkhandi:n. Ndego Kelisó. ⁸ Yaq nakémbá. Ni andé Pasova khøuwa kandambaqape zí:goném. Av Zu ezoqam, Pasova khøuwa-te, flawa awenege poponøvem nonqo-us gi:nqagevematum, ni matev soqøsoqa neka manqa-zapazapa vinivinimba, āv tabizi:nqagím. Neka av Pasova khøuwa-te, flawa ndakinak poponøvem nonqo mbain gilouzatun, ni matev eqeieqei, āv tabizi:gu neka unimanqatin manqat mba bizí-manqate.

⁹ No pepa nøme-te, bugukhokhof qazøndo-peawam, āv qazømbe-eín nqægo: Zo mambe okho ezoqam namba me:tøkùát. ¹⁰ Geté no nqanek manqat qæpeawam, no einiáv av nqægo, zo manqei-qape ezoqam ate ndi:gu, uni zøtēzivāz, ndigu mambe ndi-okho o gigiap ndiqovetu o gigiap aqonam-te ndi-upøgim o batae ndimbovizap. Zo ezoqa ewaqape av ngi:gu, amba zøuvøzat-qa tozogoin, yaq zo ambá manqei-qape zo-ivøvemín. ¹¹ Geté no nqánek qæpeawám: Zo mokho-te nandav, ezoqa tigoat, ndigu ekeza kha Klisten ndi:vewe, gete ndigu mambe ndi-okho, o gigiap ndiqovetu o batae ndimbovizap o ezoqam-qa manqa ndigeveam o ibøkha soqa izam møqæ ndigu o gigiap aqonam-te ndi-upøgim, yaq zo ti namba me:tøkùát. Neka ezoqam av ngi:gu, zo lou namba me:løgé. ¹² No nqanek manqat qæ-ein, zapa ndøgo: Ndøgo niqá sasáe mbá, bavokho ezoqam tizi-gevezotat. Geté

zøkeza Klisten bawan ezoqam zógevezotát. ¹³ Mbumbukiam yakhapús, bavokho ezoqam tegevezo. Geté ni Klisten bawan mokho-te, āv tabizi-matanám, av Mbumbukiam-qa Manqat-te nqæpeawap: Manqa-zapa-us ezoqam, vønátáv, zoqa mokho-te nandu:gu.

6

Klisten ezoqa nøme, manqa ovøyam-te toqove, taqa yaq-te

¹ Gê, zoqa Klisten bawan ezoqam mokho-te, ezoqa menas manqat tözøgoat, gigiap o matev-qa yaq-te, yaq ndøgo eqeieqeí, bavokho ezoqam-te manqa ovøyam-te tizav, ambā ndøgo, zo Klisten bawan mokho-te tozo-khakheinømem? Av taoká. Matev av nqægo, eqeieqeí mbá. ² Ge zô, møzøté-zøtez? Vaev khøuwa-te, ni Mbumbukiam-gi ezoqam, manqei-qape ezoqam zigevezó. Zo vaev khøuwa-te manqei-qape ezoqam tozo-gevezotat, yaq gê, zo ndakin kopømba mbaín, zo mokho-te, manqa-zapa khasøkhasis tozo-khakheinømem? ³ Neka gê, zo møzøté-zøtez? Ni até enzol ezoqám-a, zigevezó. Av tægoat ndægo, yaq ni kopømbaqapé, manqei-qape matev tizi-geveatat. ⁴ Geté zoqa matev viní. Zoqa Klisten bawan mokho-te, manqa-zapa qafakhanin, yaq zo bavokhó qazonø-ndapemín. Yaq tiqa zenda-te ndigu tozonø-veemín, ndigu Klisten bawan-te iz mbain ndigu? ⁵ Zo ambá mivi zøvitiín. Gê, zo mokho-te, ezoqa kopo matavap loloakh-us mbaín, ndego ezoqa tegevezotat, izu Klisten ezoqam-te manqat tøfakhanat? ⁶ Klisten ezoqam, Klisten ezoqa nøme, manqa ovøyam-te teve, ndøgo soqaín. Geté uni tønne-soqa-ín ndógo, Klisten ezoqam, Klisten ezoqa nøme, bavokho ezoqam-te tendaf, manqa ovøyam-te vømóvē, ndigu Mbumbukiam unimanqatinteav ndigu.

⁷ Zo yaqyaq-a, manqa ovøyam-te ndozo-ambam, zo mòzo-o:áz, Klisten matev-te. Klisten ezoqa nøme, manqa-zapa teqago o gigiap teqa-aqonam, qo soqombó-ták. ⁸ Geté zo ezoqa nøme-te manqa-zapazapa qazogoatun neka gigiap aqonam-te vozozø-upøgimatun, soqaín nandav. Uni tønne-soqa-ín ndógo, matev av nqægo, Klisten zøfuap-te ndozogo.

⁹ Ge zô, møzøté-zøtez? Ezoqa soqøsoqa, Mbumbukiam-qa Megeat Matev-te gemø-ozák. Zo zøkeza kha, mbøekhavòzám. Ezoqa ndigu mambe ndi-okho, o batae ndimbovizap, o nøkenøkem matev ndingi:wat, o angana izuizum mambe ndigu, ¹⁰ ezoqam av ngi:gu, Mbumbukiam-qa Megeat Matev-te gemø-ozák. Até ndigú-a, aqonam ezoqam, o gigiap qovetam ezoqam, o ibøkha soqa izam møqæ ezoqam,

o ndigu manqa ndigeveam, o gigiap aqonam-te ndi-upøgim, ndigu gemø-ozák. ¹¹ Zo ezoqa nøme, matev av nqægo mðzo-matønumám. Geté Mbumbukiam zo møndø-sungutáz, vozø-tegi-ezoqam-ez neka vozó-ndaføyamba-ez, teqa bøi-te. Mbumbukiam, nigí Evezøza Yesu Keliso neka ekeza Nqova Mbomambaqape mokho-té genø-matanám.

Niqa kha, Mbumbukiam-qá iz bizi-eqawát

¹² Zo ezoqa nøme, āv qazøte-manqaté nqægo, „Ni kopømbá. Matev ate ndægo sizi-matønumát. Khafeap mbaín.” Unimanqatín. Ni-te khafeap mbaín. Geté matev nøme ndøgo, ni giní-tøkeák. No-te khafeap mbaín. Geté soqain ndøgo, matev o gigiap nøme, noqa yage to:kawaevtat.

¹³ Neka ezoqa nøme, āv gini-manqaté nqægo, „Lou ndøgo, emu nonqó. Neka emu ndøgo, lou nonqó.” Ndøgo unimanqatín. Geté gèmbø-mataváp. Nqanek gigiap menas, gigiap-qapé mbá. Vaev-te, Mbumbukiam nqanek gigiap menas géngiú. Neka nøme nqánek: Niqa kha, mambe okho nonqó mbá. Ndøgo Evezøza nonqó. Niqa kha ndégo teno-kawaevát. ¹⁴ Mbumbukiam, ndego Keliso løvøte-te gekhandi:v, ndego ekeza bazaføgakh-te, até ní-a, løvøte-te vøkhandi:n.

¹⁵ Gê, zo møzøté-zøtez? Zoqa kha nandav, Keliso-qá kha bunøzáp. Yaq gê, kopømbá, Keliso-qa kha, mambe ezoqa namba toqote-tøkua? Ünime:-kopømba-mbaín. ¹⁶ Neka gê, zo møzøté-zøtez? Mambe okho sævam namba, venanqei nonqo toqote-tøkua, yaq qo kha kopó, tu namba. Zapa ndøgo, Mbumbukiam-qa Manqat, āv qane-eín nqægo: Anganeam sævam namba ti:tøkuanem, yaq ndigu kha kopó. ¹⁷ Geté gekha ezoqām ndego, unimanqatin matev mokho-te, Evezøza namba te:tøkua, yaq ndego té namba tené-kopoevtát. Ndigu nqova-te, kopó.

¹⁸ Zo mambe okho matev møe zombónayát. Zapa ndøgo, gekha manqa-zapā ndøgo, ezoqa ndimatanam, ndøgo kha bavokhó gino:gó. Geté mambe tizi:-okhoat, ni soqain-te, nikeza kha zí-aumát. ¹⁹ Gê, zo møzøté-zøtez? Zoqa kha nandav, Nqova Mbomambaqape-qá khoév, ndego Mbumbukiam-te qazondafem. Yaq ndego zo mokho-té geyagé. Zoqa kha, zøkezán mbá. Ndøgo Mbumbukiam-qá. ²⁰ Ndego zo fiá genewí. Fia kandambá gego. Yaq nakémbá, zoqa kha, Mbumbukiam-qá iz zøté-eqatát.

7

Nøkenøkem-qa yaq-te

¹ Taqa yaq-te ndøgo, zoqa pepa-te qazøtøndo-bevøpem, noqa gavøiwat nqáneq: Ezoqa sæva okieav tøgoat, ndøgo qanimáv.

² Geté soqáin ndøgo, ezoqa andé mambe matev-te vøe-o:áz. Yaq nakémbá, anganeam, ekeza zas bèmbogó, neka sævam ekeza zivis bembøgo.

³ Anganeam ekeza kha-te khafeap betòvé, zas-te. Yaq matev até kopó. Até sævám-a, ekeza kha-te khafeap betòvé, zivis-te. ⁴ Zas ekeza kha kawaevateáv. Geté zivis mo:kawaevát. Yaq até kopó, zivis ekeza kha kawaevateáv. Geté zas mo:kawaevát. ⁵ Zo bezømbo-qasi:váp, yaqyaq-a. Geté zo manqat tozo-kopo:nem, av nqægo, khøuwa ande gekham tizi-qovezamat, ni matev zigoák, geté ni zīguligulimát, yaq ndøgo kopømbá. Geté ta khøuwa ndigu timø-nasinimat, yaq nango vøtøkuanemát. Soqáin ndøgo, zo zøkeza kha nøzøgim-qa amba tøzøtegoat, yaq zo Saitan manqa-zapa-te te-itub. ⁶ No nqanek manqat, zo tøke nonqo nøzø-manqaté. No ambá av nqægo, zo nøkenøkem matev-qa yaq-te khafeap nozømbové. ⁷ Unimanqatín. No nqæmatavap, zo Klisten ezoqam ate ndøzøte:go, nøkepøteav tøgonin, av no nqate:go, ndøgo ambá qanimáv. Geté Mbumbukiam, teqa kuku matev-te, ni matev vinivinimbá ndini-etoam. Ezoqa nøme viní-a, ezoqa nøme vini.

⁸ Neka ti-te ndigu, nøkepøteav ndigu, neka ngængæm, tigi angana gizø-pakhaez, noqa manqat nqáneq: Ndigu yakhapus-mba tiyagat, av no nqateyage, ndøgo qanimáv. ⁹ Geté ndigu ekeza poev matev amba ti:nøzøgimat, ság, sà benøkím. Soqáin ndøgo, tiqa poev matev ande lou me tøzømbe-lonqotumit.

¹⁰ Neka zo ndozo-nøkiap, noqa manqat zo-te nqáneq. Geté unimanqatín. Nqanek noqá manqat mbá mbá. Evezøza-qá manqát. Manqat av nqægo: Zo até vønøkiáp. Sævam zivis be-iváv. ¹¹ Geté sævam ndugu, anganeam ē-møndø-iváv, ndugu até begó, ngæmam, o nango zivis-té guabenø-qaván, te namba bemø-khakheinømem. Yaq anganeam, até kopó, ndego zas be-iváv.

¹² Ndigu ezoqa nøme-qa yaq-te, tigi angana o sakheis, Yesu unimanqatinteav ndigu, Evezøza manqat einiáv. Geté ti-te ndigu, noqa manqat nqáneq: Qogu sævam, Yesu unimanqatinteav ndugu, yaq ndugu qo namba yage-te poev zua mbogō, qo nanduv sævam ndø-iváv. ¹³ Neka qo sævam, qoge anganeam Yesu unimanqatinteav ndego, yaq ndego qo namba yage-te poev zua mbogō, qo nandev anganeam

ndø-iváv. ¹⁴ Zapa ndógo, anganeam ndego Yesu unimanqatinteav ndego, Klisten sævam namba ndi:nøkeap, yaq até ndegó-a, Mbumbukiam-gé, zas zapaya. Neka até sævám-a, ndugu Yesu unimanqatinteav ndugu, Klisten anganeam namba ndi:nøkeap, até ndugú-a, Mbumbukiam-gú, zivis zapaya. Amba vini tøgonin, yaq zogi nakheis ambá ndaføyambá mbá, Mbumbukiam-qa bøi-te. Geté ndigu ndaføyamba-qapí.

¹⁵ Geté anganeam, ndego Yesu unimanqatinteav ndego, zas ivøve-qa tegoat, o sævam, ndugu Yesu unimanqatinteav ndugu, zivis ivøve-qa tugoat, ság, bëmætønømém. Qo anganeam o sævam, Yesu ndoqo-unimanqatinat, kopømbaqapé, soqombó-ták. Geté yaq sævam-a, yaq anganeam, poev sekemba tøzøgoat, até benøkiáp. Zapa ndógo, ni Mbumbukiam, sambi yage-té genøni-akhá. ¹⁶ Eisa, qo Klisten sævam, qeivis Keliso-té qopøté-itū penømakhaya, yaq Mbumbukiam vøkhandi:v? Neka qo Klisten anganeam. Eisa, qo qayas Keliso-té qopøté-itū penømakhaya, yaq Mbumbukiam vøkhandi:v?

Ni āv tabizi-yagé, av Mbumbukiam ni ginimbi-akha

¹⁷ Zo ezoqa kopokopo ate ndøzøte:go, ta yage mokho-te ndøgo, av Evezøza gezømbe-etoam, até vøyageáp, ta yage ndøgo, zo qazogoam, Mbumbukiam zo gezø-akha, vozø-Klisten-ez. No Klisten bawabawan ate ndægog, ezoqa manqat āv tæzømbe-løvuát. ¹⁸ Mbumbukiam Zu ezoqam gemøndæ-akha, vø-Klisten-ev, ndego anganeam ngusum ē-møndømbo-kepøtøzēm, ndego matev nango evøzam-qa bøgð. Neka até kopó, ezoqa nøme, ndego ngusum kepøtøzateav gegoam, ge-Klisten-ev, ndego ngusum bekepøtáz. ¹⁹ Zapa ndógo, ngusum møndømbo-kepøtøzēm, ð, kepøtøzateav tøgoat, nqanek gigiap-qapé mbá. Geté gigiap-qape nqánek, Mbumbukiam-qa manqat o-mba toqombøe-ndapat. ²⁰ Ezoqa ewaqape, ta yage-te ndøgo, gigoam, gi-Klisten-ez, até begó.

²¹ Qo ezoqam-ge yaq-fia mbain sasae ezoqam qoqogoam, qoqo-Klisten-eq, ság. Mbomatáváp. Até vøugú. Geté qogi kawakawa-za nqonqotøqat-qa tiqagonem, qanimáv. Sègeqáv. ²² Zapa ndógo, gekha ezoqām ndego, yaq-fia mbain sasae ezoqam gegoam, Evezøza gembo-akha, ndego ndakin nqonqotøvé, Evezøza mokho-te. Neka gekha ezoqām ndego, yaq-fia mbain sasae ezoqam goneav gegoam, Evezøza gembo-akha, ndego ndakin andé yaq-fia mbain sasae ezoqām. Zapa

ndógo, ndego Keliso-gé. ²³ Ndego zo fiá genewí. Fia kandambá gego. Yaq nakémbá, zo manqei-qape ezoqa bezømbo-kawæz. ²⁴ Nófuap! Ta yage-te ndógo, Mbumbukiam zo gezømbe-akha, zo até vøgó, Mbumbukiam namba.

Ngængæm-qa yaq-te

²⁵ Tiqa yaq-te ndigu, qazonø-bevøpem, ndigu nøkepøteav ndigu, no Evezøza-qa manqa løvuat mbain. Geté ndego, teqa tanakh matev mokho-te, no nøtenat nø-etoám. Yaq nakémbá, no nqæmatavap, noqa manqat unimanqatín, taqa yaq-te. ²⁶ Ni ndakin føgakh-te nqaziwani, yaq no nqæmatavap, qanimav av nqægo: Zo ezoqam, nøkepøteav até vøgó. ²⁷ Geté qo qoqo-oq, qo até vøyagé, av ndægo. Qogu sævam, ndø-iváv. Geté qo lousi khoev qeiviav tøgoat, qo sævam-qa ndøvaó. ²⁸ Geté unimanqatín. Sævam toqo-okí, ndógo kopømbá. Manqa-zapa mbain. Até ndøgó-a, mbasønakam anganeam tundaf, ndógo manqa-zapa mbain. Geté gømbo-mataváp. Ezoqam ndigu tinøkí, ndigu føgakh-té gíwanát. Geté no poeveáv, zo matev føgøføgakh av nqægo tøzø-fakhanam.

²⁹ Nófuap! No nqanek manqat qæ-ein, zapa ndógo: Manqei-qape-gi khøuwa khapímbá ngu:yoza. Yaq nakémbá, ndakin khøuwa-te nqanek, gekha ezoqám ndigu, ndinøkíap, tiqa matavap nøkenøkem-qa yaq-te mba bezøgó. ³⁰ Neka gekha ezoqám ndigu, mutøkhop ndiwaniap, tiqa matavap mutøkhop-qa yaq-te mba, bezøgó. Neka gekha ezoqám ndigu, khanakhanakh ndøzø-asøtøve, tiqa matavap khanakhanakh-qa yaq-te mba bezøgó. Neka gekha ezoqám ndigu, gigiap giwiin, tiqa matavap gigiap-qa yaq-te mba, bezøgó. ³¹ Neka gekha ezoqám ndigu, manqei-qape gigiap ndøzømbo-ngetageapet, tiqa matavap manqei-qape gigiap-te mba bezøgó. Zapa ndógo, manqei-qape-qa bugug, av ndakin nqazi-qeivi, ndømø-navøém.

³² No äv qanømbe-poév nqægo: Zo fofogeap-áv, sozóyagát. Zapa ndógo, gekha ezoqám ndego, sæva okieav ndego, ndego Evezøza-qá sasae mba mbomataváp. Ndego Evezøza khanakhanakh-qa mbogó. ³³ Geté gekha ezoqám ndego, sævam-us ndego, ndego manqei-qape gigiap mbomataváp. Zapa ndógo, ndego zas khanakhanakh-qa mbogó. ³⁴ Matev menás tø-itu:mat. Yaq matev até kopó, ngæmam o mbasønakam, tuqa matavap, Evezøza-qá sasae-te mbá qambogót. Ndugu äv qambøpoév nqægo: Ndugu ndaføyamba-qapu ndøgoát, neka tuqa kha neka tugu nqova, Mbumbukiam-qa vøgoát. Geté sævam ndugu, zivis-us ndugu, ndugu manqei-qape gigiap mbomataváp. Zapa ndógo, ndugu zivis khanakhanakh-qa mbogó. ³⁵ No nqanek manqat, zo

tøke-qa nøzø-manqaté. No ambá av nqægo, zo toke-qa nøzøgō. Geté noqa poev kandambaqape nqáneq: Zo matev eqeieqei-té qazógoát neka Evezøza-qa vozóyagát. Soqain ndøgo, zo matev menas tø-itubumat.

³⁶ Ezoqam mbasønakam-te søvøta gimbogonem, geté yaq ndego matavap geve, av nqægo, tiā, no sæva nō-okiāk, geté ndakin ndego gematøvem, av nqægo, ndøgo eqeieqei mbā, no ndugu okieav tøgoat, zapa ndøgo, ndugu nakhei tonqogim khøuwa avønin gemømbō-nasinim, av tægoat, ság, ndego yā begó, av ndømbøe-poev. Ndigu yā benøkím. Ndøgo manqa-zapa mbaín. ³⁷ Geté ndego ekeza matavap uni ge:ve, av nqægo, no sæva nō-okiāk, neka ezoqa ndego taqa yaq-te tøpøtøveav vøgoát, neka ndego ekeza kha-qa poev to:kawaevtat, neka ndego uni te-unimanqatin av nqægo, ndøgo kopømbā, no ndugu okieav tøgoat, yaq ság. Kopømbā. Ndego sæva be-økí. ³⁸ Nakhoa menás eqeieqei, qo sæva toqo-økí, o, okieav tøgoat. Geté qanimav ndøgo, qo sæva okieav tøgoat.

³⁹ Sævam zivis zua ndemboyage, ndugu zivís namba me:tøkuát. Geté zivis tembonanim, ndugu kopømbaqapé, anganeam nøme tundaf. Khafeap mbaín. Geté ndego Klisten ezoqam begó. ⁴⁰ Geté no nqæmatavap, tuqa khanakhanakh ndømølvú, ndugu ngæmam sekemba tugoat. Nqanek noqá mataváp. Geté até nó-a, Mbumbukiam-ge Nqova ngenømbû:gu, no mokho-te.

8

Lou-qa yaq-te, khape mbumbuk-te gi-aumatun

¹ Zo søvakha-qa yaq-te qazøtøndo-bevøpem, tae khøuiap mbumbuk-te gi-aumatun, yaq ezoqa sasa ndølogin, taqa yaq-te, noqa qavøiwat nqáneq: Unimanqatín. Ni mizi:nøtén. Ni ate nqazi:gu nøtenat nqanígú. Geté qateqat mba taqagoat, yaq ndøgo soqoté-khambuvupát. Geté matev-qape, niqa Klisten matev-te nqani-tøkee, kuku matév. ² Ezoqa nøme ndematavap av nqægo, teqa otevat kandambā, ndøgo ni āv qaninømánd nqægo, ndego otevat ndapeáv, av te:ndapin. ³ Geté gekha ezoqām ndego, kuku ndømbogo Mbumbukiam-te, Mbumbukiam møndæ-otév ndego.

⁴ Søvakha-qa yaq-te, khape mbumbuk-te gi-aumatun, ni mizi:nøtén, nginik uni mbumbuk-ín mbá. Mbumbukiam kopo me:gó. Nøme mbaín. ⁵ Gigiap nqágó, ezoqa “mbumbuk” ndi:zæza, manqei-qape-te nqanek o yan ova nqo:go. Unimanqatín. Mbumbuk neka evezøza-za av ngi:gu kopoáv.

⁶Geté ni m̄zi:nòtén, Mbumbukiam sate ndégo, nigi Tat, ndego gigiap ate nqægo gekhakheinam neka ni teqa nqaziyage. Neka Evezøza sate ndégo, Yesu Keliso, te mokho-te, Mbumbukiam gigiap ate nqægo gekhakheinam neka ni te mokho-te nqaziyage.

⁷Geté ezoqa nøme zøtezateáv. Ndigu mbumbuk gèzømbe-meá. Yaq ndigu søvakha tilogat, ndøgo khape mbumbuk-te go-aomem, ndigu āv giní-matavupát nqægo: Khape mbumbuk zua zømbé-tabupít. Yaq nakémbá, ti-te ndigu soqáin, lou av nqægo toqolog. ⁸Geté unimanqatín. Ni kopømba mbáin, lou zapaya, Mbumbukiam-qa bøi-te tizi-ndaføyamba-en. Oskiá ndøgo, lou nøme tizilog o logeav tøgoat, ndøgo kopømbá, Mbumbukiam-qa bøi-te.

⁹Geté aiyá qagó. Soqáin ndøgo, zo lou nøme tozolog, taqa yaq-te ndozo-matavap, khafeap mbáin, yaq zo ndigu ezoqa nøme vozó-itüb, ndigu unimanqatin-te bazaføgakh mbáin ndigu, yaq zoqa matev, tiqa Klisten matev-te tøkhaosam, vø-o:āz. ¹⁰Qo qakezan mòqote-qatéq, khape mbumbuk, ndigu khokhó. Geté Klisten ezoqa nøme teqamekh, qo khape mbumbuk-qa khoev-te toqo-qotat, lou voqóløg, ndego ote-vateav ndøgo, ndigu uni mbumbuk-ín mbā, yaq até ndegó-a, lou segélóg, ndøgo khape mbumbuk-te gi-aomem. ¹¹Yaq av nqægo, qo ndego ezoqam qoqa qateqat soqoté-ngi-ú, ndego teqa unimanqatin-te bazaføgakh mbáin ndego. Geté gèmbomataváp. Keliso até te zapaya ndégo, tenenaním. ¹²Qo Klisten qafuap, matev nøme-te toqo-itub, ndøgo ndi:matavap, soqáin, yaq qo manqa-zapa qógó, ti-te. Yaq av nqægo, qo ate Keliso-té-a, manqa-zapa qógó. ¹³Yaq nakémbá, nogi Klisten nøfuap, noqa lou loge zapaya, tiqa unimanqatin-te amba ti-o:azin, yaq no søvakha nango nólogák, noqa yage-te ate nqægo. Zapa ndøgo, soqáin ndøgo, nogi Klisten nøfuap, manqa-zapate tæ-itub.

9

Pol sasae-te fia upøjimav ambá genegoám, geté ndego khanakhanákh

¹Ge zó, ndozo-matavap? No kopømba mbáin, gekha matēv ndøgo, Mbumbukiam ndenøtake, amba sa tæmatanamín? No kopømbaqapé. Neka gē, no Keliso-gē u-anēm mbà? No nqægó. Neka gē, no Yesu ometeáv, ndego nigi Evezøza? No mø-omét. Neka gē, ndøgo noqá sasae zapayá mbà, zo Evezøza ndozo-unimanqatinat. Av taoká. Ndøgo noqá sasae zapayá.

²Ezoqa nøme ndimatavap, no Keliso-gē u-anēm mbā. Geté

zo m̄z̄øte-z̄øtéz, no unimanqatin Keliso-gé u-aném. Zapa ndógo, zo Evezøza ndozo-unimanqatinat, zo noqá khakhatáp, av nqægo, no unimanqatin Keliso-gé u-aném.

³ No ndigu ezoqam, ndigevenoat, āv qazømbé-qavøiú nqægo: ⁴ Ge zô, ndozo-matavap, no neka Banabas, ni Mbumbukiam-qa sasae nqeigu, amba niqa yaq-fia lou vøtilogin-a, ibøkha vøti-izamin, ndøgo ambá eqeieqeí mbà? Av taoká. Ndøgo ambá eqeieqeí. ⁵ Neka gè, ni amba tønipoein, ni kopømba mbaín, amba Klisten sakheis teizøkimin neka namba vøti-okhoín, av ndigu Keliso-gi u-anim nøme neka Evezøza-gi emekheis neka Pita gi-goatun? Av taoká. Ni ambá kopømbaqapé, ni tønipoein. ⁶ Neka ge zô, ndozo-matavap, no neka Banabas, ni amba sasae nøme goneav teigonin, av ezoqa nøme gi-goatun, ndøgo eqeieqeí mbà? Av taoká. Até ní-té-a, ndøgo ambá eqeieqeí, ni sasae nøme goneav teigonin. ⁷ Gè, nakhag ezoqa tígu, ndigu yage nonqo, sasae nøme gigoatun? Neka gè, khae ogekhaem ezoqa tígu, ndigu ekeza avøe gigiap logemav ndigu? Neka gè, kao keoge ezoqa tígu, ndigu ekezan, kao-qa tete logemav ndigu? Av taoká. Matev av nqægo, mbaín.

⁸ Manqat ndøgo, no nqæmanqate, ambá av nqægo, manqei-qape ezoqam-qā matavap-te mbā qando-fakhatē. Av taoká. Até Mbumbukiam-qá guguna manqát-a, Mozes gini-etoam, gè-unimanqatinát, noqa manqat. ⁹ Ndøgo āv qane-peawáp nqægo, “Qo kao-qa manqa-nqa, mboløvønām, wit tag koqogim sasae tugoat.” Ge zô, ndozo-matavap, Mbumbukiam ndego kao mba zømatavupam, yaq ndego manqat ndøgo tene-eín? ¹⁰ Av taoká. Geté ndego ni nimatavupám. Unimanqatin. Manqat ndøgo, nqapeawap, ni zapayá qane-peawáp. Zapa ndógo, gekha ezoqām ndego, ezoqa nøme-qa khae tekha neka gekha ezoqām ndego, avøe gigiap tepea, ndigu tonotazá ndógo: Khae eve, avøe gigiap nøme ndøzø-etoám, tiqa yaq-fia. ¹¹ Ni zo Mbumbukiam-qa Manqat qati-zømesimat, ni andé tege Nqova-qá avøe gigiap me niti-ogeakhát, zo mokho-te. Yaq ge zô, ndozo-matavap, ni sasae qatigoam, zo yaq gigiap-qase tozoni-etoam, ndøgo kopømbâ mbaín? ¹² Gè, zo ezoqa nøme ndozozø-tøkee, ndigu Mbumbukiam-qa Manqat ndi:zømesim, yaq zo ni kopømba mbaín tozoni-tøke? Ni sasae kandambá qeigoam, zo mokho-te. Geté ni einiáv av nqægo, yaq-fia bānindapēm. Ni yage føgakh-qape sēindapét. Zapa ndógo, soqain ndøgo, ezoqa niqa yaq-fia manqat zapaya, amba Keliso-qa Manqat Mbomambaqape tisanqawemín.

¹³ Ge zô, m̄z̄oté-z̄otéz? Ezoqam ndigu Mbumbukiam-qa khoev-te ndisasaeat, ndigu loge gigiap ndôgo ti-upøgimatún. Neka ndigu ezoqam, Mbumbukiam-te s̄ovakha gigiap ndil̄ovusam, n̄ome ndôgo, tiqá. ¹⁴ Yaq matev até kopó. Evezøza manqa āv ginimbi-l̄ovuá nq̄ægo: Gekha ezoqām ndigu, ezoqa Manqat Mbomambaqape ti:z̄omesimat, ndigu yaq-fia b̄e-upøgím, tiqa yage nonqo.

¹⁵ Geté no manqatemáv av nq̄ægo, no yaq-fia b̄an̄ondāp, zapa ndôgo, no zo mokho-te sasae kandambā nq̄ægot. Neka no nq̄anek manqat ambá ta zapaya ndôgo t̄ote-peaomít, no yaq-fia ndape-qa n̄otegō. Av taoká. No ezoqam-te tambeáv. No andé khambuváp, taqa yaq-te. Neka no poeveáv, ezoqa nq̄anek khambuvap matev tin̄-ngi:nam. No b̄at̄okh̄ænaním. ¹⁶ Geté no ezoqa Mbumbukiam-qa Manqat nq̄ate-z̄omesim, taqa yaq-te, no kop̄omba mbaín, t̄ote-khambuvapat. Zapa ndôgo, nq̄anek sasae, Mbumbukiam nd̄ové, no-te. No b̄an̄ogót. No nd̄æm̄-soqoenín, no ezoqa Mbumbukiam-qa Manqat amba z̄omesip̄oteav t̄ægonín. ¹⁷ No nq̄anek sasae amba n̄okeza poev-te mba t̄ægoatin, yaq no ambá kop̄ombá. Yaq-fia nd̄ændapín. Geté nq̄anek sasae, no Mbumbukiam n̄o-etoám. Nakhoa mbaín, sa t̄æ-ivav. Oskia ndôgo, yaq-fia t̄ændap o ndapeav t̄ogoot. ¹⁸ Av t̄ægoat ndægo, yaq ḡe, noqa yaq-fia gekhām? Noqa yaq-fia sa nq̄ánek: No ezoqa Manqat Mbomambaqape, yaq-mbá s̄oté-z̄omesím neka no yaq-fia up̄øgimáv, ta sasae-te.

Pol ezoqa ewaqape-te, é-m̄ond̄om̄-tigi-ezoqam-ev-ín

¹⁹ No ezoqam-gé sasae ezoqám mbá. Geté no m̄ðem̄-ezoqa-ewaqape-gé-sasae-ezoqam-en-ín. Zapa ndôgo, no ezoqa ewaqape, Keliso-te yozoat-qa nogó.

²⁰ Zu ezoqam-te, no m̄ðem̄-Zu-ezoqam-én. Unimanqatín. No ambá av nq̄ægo, Mozes-qā guguna manqat mokho-tē qatu:gū. Geté no ti-te m̄ðem̄z̄-Mozes-qa-guguna-manqat-paev-ezoqam-én. Zapa ndôgo, no ndigu ezoqam, Mozes-qa guguna manqat mokho-te ndu:gu, Keliso-te yozoat-qa nogó. ²¹ Neka bawan vini-ak, ndigu Mozes-qa guguna manqat mokho-te goneav ndigu, no m̄ðem̄z̄-Mozes-qa-guguna-manqat-goneav-ezoqam-én. No n̄okezan, ambá av nq̄ægo, Mbumbukiam-qa guguna manqat mokho-te goneāv. Av taoká. No Keliso-qá guguna manqat mokho-té qatu:gú. Geté no ndigu Keliso-te yozoat-qa nogó, ndigu Mozes-qa guguna manqat mokho-te goneav ndu:gu. ²² Ti-te ndigu, unimanqatin-te bazaf̄ogakh mbain ndôgo, no m̄ðem̄-bazaf̄ogakh-mbain-ezoqam-én. Zapa ndôgo, no ndigu Keliso-te yozoat-qa nogó,

ndigu unimanqatin-te bazafogakh mbain ndogo. Unimanqatin. No ezoqa ewaqape-te, mðemø-tigí-ezoqam-én. Zapa ndogo, noqa poev kandambaqape nqánek: No ande gekha nakhoa me tæqeiv, ndigu Keliso-té qatøyozó.

²³ No nqanek matev ate ndægo, Manqat Mbomambaqape zapayá qategoatún. Yaq até nó-a, matev mbomømboma batè-upøgim, ndogo Manqat Mbomambaqape ndæmanqate.

Ni bazafogakh-us bizibøitít, atema yaq-fia bizimø-ndapem

²⁴ Ge zô, møzøté-zøtez? Bøiat-te, ezoqa kopoáv gibøinin, gififingimin. Geté ezoqa kopo mba mo:megeín, yaq-fia vøndapin. Yaq nakémbá. Zoqa Klisten matev-te, bazafogakh-us ndøbøitít, atema yaq-fia vømø-upøgim.

²⁵ Gekha ezoqám ndigu, bøiat-te gififingimin neka yaq-fia upøgim-qa ndigu, ndigu kha-qa poev matev gèvoanemín, bazafogakh vø-asazin. Geté unimanqatin. Ta yaq-fia ndogo, gindapemin, ate nonqo gigiáp mbá. Geté ni nqazi-bøitit, yaq-fia ndogo tizimø-ndapem, gemø-lanqayák. Ndogo mi-avmiáv. ²⁶ Yaq nakémbá, no ambá av nqægo, khokho sæteitit. Geté no megemege-te, kha-mba nombo-ovét. Neka no andé kupundam ezoqám. No pingim khokho sa nqagimáv. ²⁷ No andé nøkeza kha me nøte-khanæmét, neka noqa poev paev-qa nombogó. Soqain ndogo, no ezoqa nøme mba tæzø-manqatat, ndaføyamba ndøbøitit, gete no nøkezan ndaføyamba teitiav tøgoat, yaq yaq-fia ndapeav vøegoåt.

10

Matev vinivinimba, Izlael bawan-ak-te qafakhanumam, ndogo ni guguna nonqó

¹ Nøfuap! Zo nigi atankha-zapazapa-za zozó-matavupát, ande gekha matev me zømbé-fakhanumam. Mozes gim-bopavat, ndigu ate gi:goam, ozoz mokho-té gunu:goám, neka ndigu ate gi:goam, kewan-te vømøtanqa. ² Neka ndigu ezoqa ate gi:goam, ozoz mokho-te gu:-apat neka kewan-te gitanqa, andé ibøkha iz me me:ndapém, vømø-Mozes-gi-paev-ezoqam-ez. ³ Ezoqa ewaqape, lou kopo me:logám, Mbumbukiam gezø-etoumam. ⁴ Neka ndigu ibøkha kopo vøe-izumam, ndogo Mbumbukiam gezø-etoumam. Ta ibøkha ndogo, køi-té qando-fakhatám. Ndigu køi, namba me:-okhoám. Ta køi ndigu, Kelisó. ⁵ Geté ezoqa kopoáv, Mbumbukiam khanakhanakh mbain, ti-te. Yaq ndigu gèpakhaetám. Ezoqa peakha mba mu-osupát, Sainai leg-av manqei-te ndogo.

⁶ Nqanek matev ate qægoam, ni guguna nonqo ndøfakhanám. Soqáin ndøgo, ni manqa-zapazapa-te poev tønigoat, av ndigu qazømbe-goam. ⁷ Zo khape mbumbuk zøkhanakhanákhát, av ndigu ezoqa nøme gi:matønømem. Taqa yaq-te, Mbumbukiam-qa Manqat, āv qane-peawáp nqægo, “Ndigu ezoqam gèqonáv, lou loge matev neka izam matev vøgonem. Yaq giwan, tae khøuwiap mbokhanakhanakhém, vø-ogiam.” ⁸ Até mambe matév-a, ni bizīgú, av ndigu ezoqa nøme gi:goam. Gèmbomataváp. Mbumbukiam yaq-fia ndøtá, ti-te ndigu, matev gigonem. Ta khøuwa kopo-te ndøgo, ezoqa kopoáv gipakhaez. Ate gi-goam, tuenti-tri taosen ezoqám. ⁹ Ni Keliso khamasim-te bizi-àwám, av ndigu ezoqa nøme, Mbumbukiam khamasim-te gi:veem. Ndigu waza ndøfoqobám, vøpakhaez. ¹⁰ Neka Mbumbukiam-qa, manqa ndøpònqóm, av ndigu ezoqa nøme gi:gonem, yaq ndego enzol ezoqam, ezoqa løvøte ndezø-etoam, vøndōwav, ezoqa pakhapakha vøzøkhana.

¹¹ Nqanek matev ate qægoam, ti-te qafakhanumam, ni guguna nonqo ndøfakhanumám. Tøne-peawáp ndøgo: Ni gè:guguná, ni ndakin vaev khøuwa-te nqaziyage.

¹² Gekha ezoqām ndego, ndematavap, av nqægo, no bazaføgakh-us noyā, ndego aiyáv geabegó. Soqáin ndøgo, tebøiav. ¹³ Khamasim matev nøme fakhaneáv, zo-te. Satø ndøgo, ezoqam-te oskia qafakhanumatun. Mbumbukiam, ndego unimanqatin ezoqám. Ndego khamasim matev nøme sa gembótakák, zo-te tøn-do-okhoat, ndøgo zo kopømba mbain tøgoat, ndaføyamba tozo-waniapat. Geté khamasim matev tøzø-fakhanumat, yaq ndego zo bazaføgakh zø-etoumát. Yaq zo kopømbaqapé, ta khamasim matev-te ndøgo, føgøføgakh zówaniapat.

Ni kopømba mbain, Mbumbukiam-anim neka khape mbumbuk namba tizi-tøkuatat

¹⁴ Yaq nakémbá, nogi nøfuap mbomømboma, zo khape mbumbuk neka tae khøuwiap vizap matev, møe zombónayát. ¹⁵ Zo ezoqam, no nqanek manqat nqazø-manqate, zo matavap loloakh-ús. Yaq nakémbá, zo zøkezan vøgeveaném, noqa manqat eqeieqéí tøpøtegó-a. ¹⁶ Gèmbomataváp. Ibøkha ndøgo, Evezøza-qa lou loge matev-te qazi-izumatun neka Mbumbukiam-te ike manqat vizí-manqatatun, ndøgo ni Keliso-qá kóuk namba me:tøkunuín. Neka flawa ndigu, qazi-mbegimatun neka vizílouzin, ndigu ni Keliso-qá khá namba me:tøkunuín. ¹⁷ Ndøgo lou kopó, ni qazi-logatun. Yaq

10:6 10:6 1 Ko 10:11; Num 11:4, 34 **10:7** 10:7 Exo 32:6 **10:8** 10:8 Num 25:1-9

10:9 10:9 Num 21:5-6 **10:10** 10:10 Num 16:41-49 **10:16** 10:16 Met 26:26-28

10:17 10:17 Lom 12:5

nakémbá, oskiá ndøgo, ni ezoqa kopoāv, ni kha kopó. Zapa ndøgo, ni ate nqazi-gu, lou kopo zi:logé.

¹⁸ Zo Izlael ezoqam zozó-matavupát. Ndigu sòvakha giligin, ndøgo Mbumbukiam-te giløvutumatun, ndigu Mbumbukiám namba me:tøkuzuín. ¹⁹ Av tægoat ndægo. Yaq gê, ezoqa nøme sòvakha gigiap, khape mbumbuk gizø-løvusumatun, ndigu unimanqatin mbumbuk zøløvusumatun? Neka ndigu mbumbuk, unimanqatín mbumbük? ²⁰ Av taoká! Geté sòvakha gigiap, ndigu khape mbumbuk gizø-løvusumatun, ndigu nqova soqøsoqa zøløvusumatún, ambá ndego, Mbumbukiam-anim. Yaq no poeveáv, zo nqova soqøsoqa namba tözøte-tøkuatat.

²¹ Zo kopømba mbaín, menas-te tozo-waniapat, Evezøza-qa lou loge matev-te, ibøkha tozo-izumat, neka ibøkha nøme vozó-izamat, ndøgo nqova soqøsoqa gizø-aumatun. Neka zo kopømba mbaín, Evezøza-qa lou-qase-te, lou tozologat neka nqova soqøsoqa-qa lou-qase-te, lou vozólogát. ²² Soqaín ndøgo, ni Mbumbukiam qaqa tizimbo-løzem. Ge zó, ndozo-matavap, niqa bazaføgakh, teqa bazaføgakh ndømóløvu? Av taoká. Gemø-løvuák.

Gekha matev ndøgo, ni tizi-matønumat, Mbumbukiam-qa iz bete-eqawát

²³ Ezoqa nøme, āv gini-manqaté nqægo, “Ni-te khafeap mbaín. Matev ate ndægo sizígoát.” Unimanqatín. Ni-te khafeap mbaín. Geté matev nøme, giní-tøkeák, niqa yage-te. Neka matev nøme, ni Klisten bawan giní-tøkeák, niqa unimanqatin-te bazaføgakh-us tizi-waniapat. ²⁴ Zo zøkeza kha mba mbomatáváp. Geté ezoqa nøme zozó-matavupát.

²⁵ Gekha sòvakhā ndøgo, maket-te giwiatun, zo kopømbaqapé, sozólogát. Neka zo khapé mbøe-matáváp, av nqægo, ndigu khape mbumbuk-te peté-aomem-a? ²⁶ Zapa ndøgo, Mbumbukiam-qa Manqat, āv qane-eín nqægo, “Manqei-qape neka gigiap ate nqægo, manqei-qape-te nqago, ndøgo Evezøza-qa.”

²⁷ Ezoqa nøme, ndego unimanqatinteav ndego, zo lou loge manqat tezø-ein, teqa khoev-te, yaq zo okho-qa tozo-goat, lou ate ndægo, sègelóg ndøgo, ma ndego tezømbe-etoam. Zo khapé mbøe-matáváp, av nqægo, zo manqa-zapa pözøtégonēm penømakhaya, ta sòvakha ndøgo tozologem. ²⁸ Geté ezoqa nøme tezø-ein, av nqægo, “Nqanek lou mbumbuk-tē ginø-awēm,” yaq zo ndølog. Zo ndégo tözøtégoát, ma manqat gezømbe-ein. ²⁹ No einiáv av nqægo, zo manqa-zapa zōgonēm, tozolog. Geté no ndégo tæmbøe-manqaté, ndego ezoqam, ma

10:18 10:18 Lev 7:6 **10:19** 10:19 1 Ko 8:4 **10:20** 10:20 Deut 32:17; Veve 9:20

10:21 10:21 2 Ko 6:15-16 **10:22** 10:22 Deut 32:21 **10:23** 10:23 1 Ko 6:12

10:24 10:24 Lom 15:1-2 **10:26** 10:26 Psa 24:1 **10:28** 10:28 1 Ko 8:7

manqat gezømbe-ein. Soqaín ndøgo, ndego tematavupat, av nqægo, zo manqa-zapazapa zogõt, te namba.

Eisa, ezoqa nømme taqa yaq-te tepeté-manqate-a, “Gekha zapá, ezoqa nømme-qa matavap-te, sa tæmbotambam? Kopømba mbáin. ³⁰Neka gè, no Mbumbukiam lou-qa yaq-te ike manqat nqæmbo-manqate, yaq gekha zapá, noqa manqa ndigeveam?”

³¹Noqa qavøiwat taqa yaq-te, nqáneek: Gekha matēv ndøgo, tozogoat, zo lou tozologat o ibøkha tozo-izumat, zo matev ndógo tozógoát, Mbumbukiam-qa iz tæ-eqatat. ³²Oskiá ndøgo, Zu ezoqam o Glik ezoqam o Mbumbukiam-gi bawan ezoqam tigoat, zoqa matev, ndigu tiqa unimanqatin-te bekhaòsám, vó-o-áz. ³³Zo āv qane-matanám, av no nqate-matanam. No ezoqa ewaqape, matev eqeieqei gone-qa nøzøgó. No ambá av nqægo, nøkeza kha mba nøteqeví. Geté no ezoqā nømme nøtegó, ndigu khandi betēndapem.

11

¹Zo noqa matev, āv tozombøé-pavát, av no Keliso-qa matev nqæmbøe-pæv.

Kawa gutam-qa yaq-te, guligulim-te

²No khanakhanákh, zoqa yaq-te. Zapa ndógo, zo noqa manqat miavmiav zombo-mataváp, neka matev ate ndægo ndözømbø-pāēv, ndøgo no qate-zømesimam.

³Geté no zo zøtezat-qa nøzøgó. Keliso, ndego anganeam-gé kawá, neka anganeam, ndego sævam-gé kawá, neka Mbumbukiam, ndego Keliso-gé kawá.* ⁴Gekha anganeām ndego, teguligulim o Mbumbukiam-qa manqat tevevezam, ndego teqa kawa tegutav, ndego tege kawa mivi mbó-etoám, Keliso.

⁵Geté gekha sævām ndugu, tuguligulim o Mbumbukiam-qa manqat tuvevezam, yaq ndugu kawa gutøveav tugoat, ndugu ekeza kawa mivi mbó-etoám. Zapa ndógo, ndøgo andé izum me me-agáz. ⁶Gekha sævām ndugu, kawa gutøveav tugoat, ndugu sà bemá, até izu bēqogaz. Geté sævam ndugu izum tuqogaz o tu-agaz, tu-te ndugu, mivi-ús. Yaq nakémbá, ndugu kawa yà begutáv.

⁷Geté anganeam kopømba mbáin, kawa tegutav. Zapa ndógo, ndego andé Mbumbukiam-qá bugug me me:keogé. Te mokho-te, andé Mbumbukiam-qá iz kandambaqape neka bazaføgakh qoteqeví. Geté sævam mokho-te, andé anganeam-qá iz kandambaqape neka bazaføgakh qoteqeví.

10:30 10:30 1 Tim 4:4

10:31 10:31 Kol 3:17

10:32 10:32 Lom 14:13

10:33 10:33 1 Ko 9:20-22

11:1 11:1 1 Ko 4:16

11:3 11:3 Gen 3:16; Ef

5:23 * **11:3** 11:3 Manqat mokho nømme nqáneek: Keliso, ndego anganeam-gé zapá, neka anganeam, ndego sævam-gé zapá, neka Mbumbukiam, ndego Keliso-gé zapá. **11:7** 11:7 Gen 1:26-27

⁸ Mbumbukiam ezoqam gekhakheinøvem, ndego ambá av nqægo, anganeam sævam gene-khakheinøvém. Geté ndego sævam, anganeam-qá khá gene-khakheinøvém. ⁹ Neka Mbumbukiam ambá av nqægo, anganeam sævam zapayá gene-khakheinøvém? Geté sævam anganeam zapayá gene-khakheinøvém. ¹⁰ Yaq ta zapaya ndøgo, neka enzol ezoqam zapaya, sævam kawa gutam nonqo be-uzú, tuqa kawa-te, Klísten wambap-te tuguligulim o Mbumbukiam-qa manqat tuvevezam. Ndøgo tuqá khakhatáp, av nqægo, ndugu iz ndømbôgó, av tuimatanam.†

¹¹ Gèmbomataváp. Evezøza mokho-te, sævam anganeam-té gunø-vintøvé, nekā anganeam sævam-te ndō:vīntōvē.

¹² Unimanqatín. Sævam anganeam-qá khá guni-khakheinøvém. Neka anganeam, sævam-té gendo-fakhanín. Geté nginik ezoqa menas, Mbumbukiam ndøkhakheinøvém.

¹³ Zo zøkhapús sozombó-matøvemém. Gē, ndøgo eqeieqei, sævam ndugu kawa gutøveav tøgoat, Mbumbukiam-te tuguligulim? ¹⁴ Até niqá matév-a, āv qaninømánd nqægo: Anganeam-te mivi-ús, izu loloakh timbogoat. ¹⁵ Geté sævam ndugu izu loloakh timbogoat, tu-te ndugu qanimáv. Zapa ndøgo, tugi izum andé kawa gutam nonqo me mbøegó. ¹⁶ Geté zo ezoqa nøme, taqa yaq-te manqa itumbam-qa tozogoat, no sa nqáneq qazø-eín: Ni neka Mbumbukiam-gi bawan vinivinimba, matev nøme mbaín, taqa yaq-te.

Evezøza-qa lou loge matev-qa yaq-te
(Met 26:26-29; Mak 14:22-25; Luk 22:14-20)

¹⁷ Matev nøme-qa yaq-te, no ndakin manqa tæzø-løvua, no khanakhanakh mbaín zo-te. Zapa ndøgo, zo qazo-møvabín, zoqa matev soqaín. Ndøgo zo gèngiæzoát, ambá av nqægo, gèzøtøkeē. ¹⁸ Bugukhokhof nqáneq: No āv qate-ewág nqægo, zo qazo-møvabín, zo mokho-te iziz matev zømbu:gú. No nqæmatavap, manqat nøme qæ-ewag, taqa yaq-te, unimanqatín atøgó.

¹⁹ Unimanqatín, iziz matev nøme, zo mokho-te ndøfakhate, ndøgo eqeieqei. Ndøgo ni tønínømánd ndøgo, gekha ezoqām ndigu, nakhoa eqeieqei-te ndiwaniap.

²⁰ Zo qazo-møvabín, lou vozōlogín, zo ambá av nqægo, Evezøza-qā lou loge matev zogonemín. ²¹ Zapa ndøgo, zo qazo-møvabín, ezoqa nøme lou loge sège-ngazemín. Yaq av nqægo,

11:8 11:8-9 Gen 2:18-23 † **11:10** 11:10 Nqaneq manqat-qa mokho, elavøqase føgákh, Glik manqat-te. Ezoqa nøme, āv gini-mataváp nqægo: Kawa gutam nonqo, nqáneq qane-manqaté. Até sakhéis-a, iz ndøndapém, guligulim-te Mbumbukiam-te tiguligulimat neka teqa manqat vøvevezumát. Geté ezoqa nøme ndimatavap, taqa mokho nqáneq: Sævam anganeam mokho-té gunu:gú. Neka nøme ndimatavap, mokho nqáneq: Sævam yakhapús, tømbo-pøovat, tuqa kawa tugutav o gutøveav tøgoat. **11:18** 11:18 1 Ko 1:10-12

ezoqa nøme ifiifin-us oskia ndógoát. Geté nøme ndigu, lou khápeme-logín neka waen khape vøe-izamin, kawa vøzø-okin. ²² Gê, zo khoev mbaín, ma lou tözøte-logat neka ibøkha vøzøté-izumat? Zo ndigu ezoqam, zo mokho-te gigiap mbain ndigu, mivi qazozø-etoumatun, zo Mbumbukiam-gi bawan ezoqam, khasøkhasis zøtezæzá. Ge zô, ndozo-matavap? No khanakhanakh manqat nözø-eín, taqa yaq-te? Av taoká. No khanakhanakh mbaín, taqa yaq-te.

²³ Manqat ndøgo, nigi Evezøza-te qændap neka zo qazø-etoam, nqáneq:

Ta lova ndøgo, Evezøza Yesu, tege paev ezoqam kopo sa gemboqambun, flawā gendápáz, ²⁴ Mbumbukiam-te ike manqat vø-ein, sasa ndømbegim, gezø-ein, “Nqanek noqá khá. Ndøgo zo nonqó. Zo matev äv tønégó. Yaq no zonømbé-matøvememát.”

²⁵ Yaq lou gumulog, até izam nonqó-a, vøndap, waen-ús, sasa ndø-ein, “Nqanek waen, ndøgo Mbumbukiam-qá poev ndakinák, ndego tegi ezoqam namba, noqa kouk mokho-te ge-unimanqatin. Zo matev äv tønégó. Gekha khøuwā ndigu, zo nqanek ibøkha tozo-izumat, zo no zonømbé-matøvememát.”

²⁶ Gekha khøuwā ndigu, zo nginik flawa tozoulouzat neka nqanek waen vozó-izamat, zo Evezøza-qá løvøte-qa yaq-té zøté-zømasát, atema ekezan vøgeäv. ²⁷ Yaq nakémbá, gekha ezoqām ndego, ta matev-qa mokho-qa yaq-te matavapøteav tøgoat neka nginik flawa sa vóløuz-a, Evezøza-qa waen sa vø-iz, ndego Evezøza-qá kha neka kouk-qa yaq-te manqazapa ndøgót. ²⁸ Yaq nakémbá, ezoqa ekeza matev bètøkhægeveá, váev nginik flawa telouz neka nqanek waen vø-iz. ²⁹ Zapa ndøgo, gekha ezoqām ndego, nginik flawa sa telouz o waen sa te-iz, neka Evezøza-qa kha-qa mokho matavapøteav vøgoát, ndego ekeza kha, manqa ovøyam-té genóvé. ³⁰ Yaq nakémbá, zo mokho-te nandav, ezoqa kopoáv, bazaføgakh mbaín neka enqoni-ús neka nøme ndigu møndøpakhaéz. ³¹ Geté ni nizeza matev amba tizi-geveanemin, yaq ni Mbumbukiam viniv matev av nqægo ambá giní-etoamáq. ³² Geté ta viniv matev mokho-te, ni nqazi-ndape, Evezøza ni gè:guguná. Ndego ni nakhoa eqeieqei-te ambamqa nigú. Soqáin ndøgo, ni manqei-qape ezoqa nøme namba, manqa ovøyam kandambaqape-te, viniv kandambaqape tizimø-ndapem.

³³ Yaq nakémbá, nogi nøfuap, zo tozo-møvatat, Evezøza-qa lou loge matev tozo-gonemat, ezoqa nøme-qa, vøzømbøkhwækewagát. ³⁴ Geté gekha ezoqām ndego, ifi tømbovinat, ndego lou

khoev-té geabetøndokhæ-lóg. Soqáin ndøgo, Mbumbukiam-qa manqa ovøyam tözøfakhan, zoqa møvøna matev zapaya.

No ndakin taqa yaq-te, manqat nøme mbain. Nøme ndøgo tæzømbé-ovøyam, no zo-te tötøndonav.

12

Nqova Mbomambaqape-qa matev vinivinimba, ndego ezoqa ndezø-etoam

¹ Nøfuap! No ndakin Nqova Mbomambaqape-qa etoam matev-qá yaq-té qazømbé-qavøiú, zo qazonømbe-bevøpem. No poeveáv, zo taqa yaq-te zøtezateav tøgoat.

² Zo mözøte-zøtéz, zo Keliso unimanqatinteav qazogoam, zo khape mbumbuk ndø-itubát. Geté ndigu khandi mbumbúk mbá, neka manqat manqatemáv. Yaq ndigu zo vøtubumam.

³ Yaq nakémbá, no zo zøtezat-qa nözøgó: Gekha ezoqām ndego, Mbumbukiam-ge Nqova Mbomambaqape tembøigoat, ndego kopømba mbain, te-ein, av nqægo, “Yesu bèsoqoëv.” Neka ezoqa kopømba mbain te-ein, av nqægo, “Yesu ndego Evezøzā,” ndego Mbumbukiam-ge Nqova mbain tøgoat.

⁴ Matev ndøgo, Nqova Mbomambaqape ezoqa ndezø-etoam, ndøgo vinivinimbá. Geté Nqova ndego, kopó. ⁵ Neka sasae ndøgo, Evezøza-qa nqazi-matanam, ndøgo vinivinimbá. Geté Evezøza, ndego kopó. ⁶ Neka matev ndøgo, Mbumbukiam ezoqa mokho-te ndu:matanam, ndøgo vinivinimbá. Geté ndego Mbumbukiam kopó, ndego matev ate ndægo, ezoqa ewaqape mokho-te ndu:matanam. ⁷ Gekha matēv ndøgo, Nqova Mbomambaqape ezoqa vinivinimba ndezø-etoam, ndøgo Klisten bawan ezoqam ate ndi:gu-qá tøke nonqó.

⁸ Ezoqa nøme, Nqova Mbomambaqape matavap loloakh zø-etoumatún. Yaq ndigu manqat matavap loloakh-us ndømanqatatún.

Neka ndego Nqova kopo, ezoqa nøme zøtezat vøzø-etoumatun. Yaq ndigu ta zøtezat-te ndøgo, ezoqa zømbe-tøkéé.

⁹ Neka ndego Nqova kopo, ezoqa nøme unimanqatin matev vøzø-etoumatun.

Neka ndego Nqova kopo, ezoqa nøme, ezoqa khakhæzat nonqo, bazaføgakh vøzø-etoumatun.

¹⁰ Neka ezoqa nøme, ndego umingiap matev gone nonqo, bazaføgakh vøzø-etoumatun.

Neka ezoqa nøme, ndego Mbumbukiam-qa manqat vevezam matev vøzø-etoumatun.

Neka ezoqa nøme, ndego zøtezat vøzø-etoumatun. Yaq ndigu segé:zøtéz, av nqægo, matev nøme, Nqova

Mbomambaqape-tē qando-okhō, ó, nqova soqaqape-tē qando-okhō.

Neka ezoqa nōme, ndego manqat vinivinimba-te manqate matev vōzō-etoumatun.

Neka ezoqa nōme, ndego nqanek manqat vinivinimba-qa mokho, ezoqa nōme oyoyam matev vōzō-etoumatun.

¹¹ Nqanek matev ate nqægo, Nqova kopo ndōsasaeát. Av ndego ekezan, eqeieqei nde:qeivi, ezoqa segezō-etoumát, matev.

Ni Klisten ezoqam ate nqazi:gu, ni Keliso-qa kha

¹² Ezoqam-qa kha kopó. Geté ta kha-te ndōgo, kha bunōzap vinivinimbá. Kha bunōzap vinivinimba ambá qanegó, geté kha kopó. Keliso-qa yaq-te, matev até kopó. Ni Klisten ezoqam vinivinimbá. Geté ni ate nqazi:gu, kha kopó. ¹³ Ni ezoqa vinivinimbá. Nōme ndigu Zu ezoqám, neka nōme ndigu Glik ezoqám. Nōme yaq-fia mbain sasae ezoqám, neka nōme ndigu, nqonqotōzat ezoqám. Geté ni ate nqazi:gu, Nqova kopo mokho-te, ibøkha iz kopo zi:ndapém, neka vizimō-kha-kopoen. Mbumbukiam ni ate nqazi:gu, Nqova Mbomambaqape kopo nimbi-etoám, ni ande ibøkha me vizí-izim.

¹⁴ Ezoqam-qa kha, ambá av nqægo, kha bunōzu kopo mba me:gō. Geté gigiap vinivinimbá, nqani-bunōzap. ¹⁵ Gê, zenda tokhotapakh amba manqat tō-einin, av nqægo, “No zenda geagim nonqō mbā. Yaq nakēmbā, no kha bunōzū mbā.” Manqat av nqægo tō-einin, yaq gê, ndōgo sekemba kha-qá gigiáp mbá? Av taoká. ¹⁶ Neka gê, gea amba manqat tō-einin, av nqægo, “No bōī mbā. Yaq nakēmbā, no kha bunōzū mbā.” Manqat av nqægo tō-einin, yaq gê, ndōgo sekemba kha-qá gigiáp mbá? Av taoká. ¹⁷ Gēmbo-mataváp. Kha ate nqægo, amba bōi mba tōgonin, yaq manqat amba áv khané-yogein? Neka kha ate nqægo, amba gea mba tōgonin, yaq sisip amba áv khané-vutugiamin? ¹⁸ Geté matev āv taoká, av nqægo. Mbumbukiam ezoqam-qa kha-te, kha bunōzap vinivinimba āv tenevé, av ekeza qambōe-pōovam, neka sasae vinivinimba vōmbō-etoam. ¹⁹ Kha ate ndægo, amba kha bunōzu kopo mba tōgonin, yaq kha eqeieqei ambá mbaín. ²⁰ Geté matev av nqægo: Ezoqam-qa kha-te, kha vinivinimbá ndōbunōzap. Geté kha ndōgo, kopó.

²¹ Bōi kopōmba mbaín, pingim tōmbo-ein, av nqægo, “Ság, qo mbain toqogoat. No nōkhapus kopōmbā.” Neka kawa kopōmba mbaín, zenda tokhotapak vōmbō-ein, av nqægo, “Ság, zo mbain tozogoat. No nōkhapus kopōmbā.” ²² Av taoká. Até ta kha bunōzap nōmé-a, ndōgo ande bazafōgakh mbain me ndækeoge, ndōgo gigiap-qapé. Ta kha bunōzap ndōgo

mbain tōgoat, yaq kha kopømba mbaín, egeieqei tøsasaetat. ²³ Gekha kha bunøzāp ndøgo, bugug keogeav tōgoat, ni ùni zimbøe-kewagatún. Neka kha bunøzap ndøgo, ni mivi ndøni-etoam, ni egeieqei zigutumátún. ²⁴ Geté kha bunøzap ndøgo, bugug egeieqei ndømbogo, ndøgo kopømbá, ni gutøveav tōgoat. Mbumbukiam niqa kha, av gene-bunøzám nqægo: Ta kha bunøzap ndøgo, ande iz mbain me ndækeoge, iz kandakanda mbo-etoám. ²⁵ Mbumbukiam av ge:matanam ndægo, zapa ndøgo: Soqáin ndøgo, kha mokho-te iziz tōgoat. Geté kha bunøzap vinivinimba, yaqyaq-a yà betøkeám. ²⁶ Kha bunøzu kopo, nqosøgeap tømbo-ewagat, yaq kha ate ndægo, sugumbú-ewagét. Neka kha bunøzu kopo, iz kandambaqape tøndap, yaq kha ate ndægo, khanakhanakh sugumú-ndapét.

²⁷ Zo Klisten bawan ezoqam-qa yaq-te, matev até kopó: Zo ate ndøzøte:go, Keliso-qa khá. Neka ezoqa vinivinimba, zo mokho-te ndu:gu, ndigu Keliso-qa kha bunøzáp. ²⁸ Klisten bawan mokho-te, Mbumbukiam ezoqam vinivinimbá ge-abam. Bugukhokhof Keliso-gí u-aním. Tiqa zita-te, manqa vevezam ezoqám. Neka tiqa zita-te, nømendim ezoqám. Neka nøme ndígu, umingiap matev ndimatanam. Neka nøme ndígu, ndego bazaføgakh gezø-etoam, enqoni ezoqa tikhakhætát. Neka nøme ndígu, ndigu ezoqa ndizø-tøkee. Neka nøme ndígu, ndigu ezoqa nøme ndizømbo-megeat. Neka nøme ndígu, ndigu manqat vinivinimba-te ndi:manqate, av Nqova Mbomambaqape ndezømbe-etoam.

²⁹ Ge zô, ate ndøzøte:go, Keliso-gí u-aním? O ge zô, ate ndøzøte:go, Mbumbukiam-gí manqa vevezam ezoqám? O ge zô, ate ndøzøte:go, nømendim ezoqám? O ge zô, ate ndøzøte:go, umingiap matev mozó-matønnumatun? ³⁰ O ge zô, ate ndøzøte:go, Mbumbukiam bazaføgakh møndøzø-etoam, enqoni ezoqa tozo-khakhætát? O ge zô, ate ndøzøte:go, manqat vinivinimba-te møzøté-manqatátun? O ge zô, ate ndøzøte:go, ezoqa nqanek manqat vini-qa mokho mozozø-ovøematun? Mbaín. Av taoká, av nqægo. ³¹ Geté zo bazaføgakh tønø-asózú ndøgo: Nqova Mbomambaqape-qa matev, tozó-upøgím ndøgo, zoqa Klisten bawan ezoqam ndøzø-tøkee.

Geté matev nøme, no ndakin tæzø-ovøyam, ndøgo møndølvú, matev ate ndægo, no qate-manqatavun.

13

Matev uni qækandambaqape, kuku matév

¹ No amba bawa vini-ak-qa manqat-te o enzol ezoqam-qa manqat-te tøte-manqatein, gete no kuku mbain tægonin,

yaq no manqa ambá khokhó segenø-feazuín. Mokho mbáin. Ndøgo andé kanda wag o bel wag mba me:wageín. ² Neka no amba Mbumbukiam-qa manqat vevezam-te kopømba tægonin, neka matev ate ndægo, ndøkhonøwe, tøte-nøtenin, neka nøtenat nøme ate ndægo tønøgonin, neka unimanqatin matev kandambaqape tønøgonin, manqei popotap nøzøgim nonqo, geté no kuku mbain tægonin, yaq no khokhó. ³ Neka no gigiap ate nqanømbe:go, amba gigiap-av ezoqam tæzø-etoamin, o noqa unimanqatin matev zapaya, nøkeza kha sa tænqonqotavin, gøinam-te tætain, vøe-nanimin, geté no kuku mbain tægonin, yaq noqa matev, mokho ambá mbáin. Matev av nqægo, genø-tøkeák.

⁴ Gekha ezoqām ndego, kuku ndømbogo, ndego qaqa nakhamas-te gonemáv. Geté ndego ezoqa nøme gèzø-tøkeatún. Neka ndego ova matev mbáin. Neka ndego kham-buvap matev mbáin neka ekeza iz eqawatáv. ⁵ Gekha ezoqām ndego, kuku ndømbogo, ndego gésapi:vák, neka ndego ekeza kha-qa yaq-te mba matavupáv, neka ndego mbøni nakhamas-te nqosøgeapáv, neka ndego manqa mate oskia gembó-eimák, ezoqa nøme manqa-zapa tembogo. ⁶ Gekha ezoqām ndego, kuku ndømbogo, ndego khanakhanakh mbáin, matev soqøsoqa-qa yaq-te. Geté ndego unimanqatin matev mbø-khaneát. ⁷ Gekha ezoqām ndego, kuku ndømbogo, ndego tatak vinumáv. Geté ndego viniv sège-eqawát. Ndego Mbumbukiam oskia ndø-unimanqatintát neka te-te vó:tawát. Neka gekha viniv ndøgo, tømbo-fakhanumat, ndego føgøføgakh até géyát.

⁸ Kuku matev génavøemák. Geté Mbumbukiam-qa manqat vevezam matev, segé-navøém. Até manqat vinivinimba-te manqate matév-a, segé-navøém. Neka Mbumbukiam ezoqa nøme zøtezat vini tezø-etoam, ta matev ndøgo segé-navøém. ⁹ Nøtenat ndøgo, ni ndakin nqanigu, andé kopokopó. Neka ezoqa Mbumbukiam-qa manqat givevezumatun, ndøgo kopokopo mba ndøvevezumatún. ¹⁰ Geté uni matev-in tøfakhan, yaq nqanek matev vinivinimba, ibu-ibus nonqo nqanigu, ndømø-navøém.

¹¹ No nakhasam qategoam, no manqa āv tøte-manqatám, av nakheis ndi:manqate. Neka noqa matavap, āv tønømbe-goám, av nakheis ndi:matavap. Neka no matev āv tøte-geveatám, av nakheis ndi:gevewat. Geté ndakin, no møekhouwén, vøe-anganeam-en, neka nakheis-qa matev vøe-ivav. ¹² Niqa nøtenat ndakin bavokho-qapé mbá. Ndøgo ate av-té, qakeza bugug ibøkha-te toqoqeiv. Gò-ototáp. Geté vaev-te, ni abugug zíwambám, Mbumbukiam namba. No ndakin

nøtenat khapémhá. Geté vaev-te, unin-qaape, ndømenøtén, kopømba av-té, no ndakin Mbumbukiam ge:-otev.

¹³ Nqanek matev misika, unimanqatin matev, neka Mbumbukiam-te vintønát matev neka kuku matev, sa gemø-navøemák. Geté ta matev misika mokho-te, matev uni qækandambaqaape, kuku matév.

14

Mbumbukiam-qa manqat vevezam neka manqat vinivinimba-te manqate-qa yaq-te

¹ Zo kha-mba kuku matev mbo-ové. Neka zo matev upøgim-qa tøgó ndøgo, Mbumbukiam-ge Nqova-te ndøndo-okho. Zoqa poev kandambaqaape, tabegó ndøgo, Mbumbukiam-qa manqat vevezam matev tozondapem. ² Zapa ndøgo, gekha ezoqām ndego, Nqova Mbomambaqaape matev gembø-etoam, manqat vinivinimba-te nde:manqate, ndego ambá av nqægo, ezoqam-tē genø-manqatē. Geté ndego Mbumbukiam-te mbá genø-manqaté. Ezoqa kopømba mbaín, teqa manqa mokho tindapem. Manqat ndøgo, ndemanqate, khonoam-té qagó. ³ Geté gekha ezoqām ndego, Mbumbukiam-qa manqat ndevevezam, ndego ezoqam-té genø-manqaté. Yaq manqat ndøgo, ndemanqate, ndego ezoqá nøme-qá unimanqatin me:føgføgakhamín, neka zita vøzømbē-tøpazin neka mbøni vøzømbē-bøiin. ⁴ Gekha ezoqām ndego, manqat vinivinimba-te nde:manqate, av Nqova Mbomambaqaape ndembø-etoam, ndego ekeza unimanqatin mba me:føgføgakhamín. Geté gekha ezoqām ndego, Mbumbukiam-qa manqat ndevevezam, ndego Klisten bawan ezoqam ate ndi:gu-qá unimanqatin ndøføgføgakhamín, wambap-te.

⁵ No nqanøpoév, zo ezoqa ate ndøzøte:go, Nqova Mbomambaqaape-qa etoam matev tozondapem, manqat vinivinimba-te tøzøte-manqatat. Geté noqa poev kandambaqaape nqánek: Zo Mbumbukiam-qa manqat zóvevezumát. Gekha ezoqām ndego, Mbumbukiam-qa manqat ndevevezam, ndego ezoqā nøme zømbe-tøkeé. Geté ndego ezoqam, manqat vinivinimba-te nde:manqate, ndego teqa manqat mokho-te, ezoqa nøme tøkemáv. Geté ezoqa nøme, teqa manqat mokho te-ovøemat, yaq ezoqa ewaqape-qa unimanqatin kopømbá tøzømbe-føgføgakham.

⁶ Nøfuap! Ge zó, ndozo-matavap? No zo-te tøtøndonav, yaq no manqat vinivinimba-te sa tøte-manqatat, yaq ndøgo zo áv khazømbé-tøkē? Matev av nqægo gezø-tøkeák. Geté no manqat tøte-zømesimat, Mbumbukiam te:nømand, o nøtenat eqeieqei tæzø-etoam, o Mbumbukiam-qa manqat tæzø-vevezumat, o

nømendim eqeieqei tətøndo-ndap, yaq ndøgo zo kandambá tøzøtøke.

⁷ Pøinda neka gita zombó-matavupát. Ouv tozo-qaqaemat, yaq ezoqa pøinda tikhambøemem o gita tikhanøemem, gete taqa wag eqeieqei mbain tøgoat, yaq gê, ezoqa ouv-qa naq áv kiníndapēm? Géndapemák. ⁸ O nakhag kawa ezoqam, kipi tekhambøyam, gete taqa wag ndaføyambā mbā, yaq gê, ezoqa áv kinízøtēz, av nqægo, nakhāg? Gézøtezák.

⁹ Yaq Klisten wambap mokho-te, matev até kopó. Ezoqa nøme, manqat vini-te mba te:manqatat, neka manqat mokho-us manqateav vøgoāt, yaq gê, ezoqa nøme mokho áv kimbøe-ndapēm? Mokho gimbó-ndapemák. Manqat ndøgo ndemanqate, ndøgo khokhó sege-manqaté.

¹⁰ Manqei-qape-te nqanek, bawabawan-qa manqat vinivinimbá. Kopoav-qapé. Yaq nqanek manqat vinivinimba ate ndægo mokho-ús. ¹¹ Geté no bawa vini ezoqam-qa manqat nøtenateav tøgoat, yaq no teqa manqa mokho nóndapák, neka até ndegó-a, noqa manqa mokho géndapák. ¹² Yaq nakémbá, zo mokho-te, matev até kopó. Zo Nqova Mbomambaqape-qa etoam matev upøgim-qa ndozogo, zo matev upøgim-qa tøgó ndøgo, Klisten bawan ate ndi:gu, tiqa unimanqatin-te tøzømbe-tøke.

¹³ Yaq nakémbá, gekha ezoqām ndego, Nqova Mbomambaqape-qa etoam matev tendap, manqat vinivinimba-te te:manqatat, yaq ndego yā beguligulím, Mbumbukiam tèabembøe-tøké, yaq ndego ezoqa nøme ta manqa mokho bezømbē-ovøyam. ¹⁴ Unimanqatin. No manqat vinivinimba-te tøte-guligulimat, noge nqova géguligulimít. Geté noqa matavap, khokhó segégoát.

¹⁵ Yaq no gekha nógō? No matev menás sægoát. No nqova-té qatø-guligulimát, neka até matavap-té-a, vøe-guligulimāt. Neka no ouv nqova-té qatø-qaqaemát, neka até matavap-té-a, ouv vøe-qaqaemāt. ¹⁶ Geté qo Mbumbukiam-qa iz nqova-te mba toqombo-eqatat, yaq gê, ezoqa nøme, ndigu nqanek manqat zøtezateav ndigu, Klisten wambap-te nandav, qoqa ike manqat áv kiní-unimanqatiním neka “Amen” áv kiní-einím? Nakhóa mbain. Zapa ndøgo, ndigu kopømba mbain, qoqa manqat-qa mokho timbo-ndapem. ¹⁷ Qoqa ike manqat, mbomambaqape ambá qanegó. Geté ezoqa nøme taqa manqa mokho ndapeav tigoat, yaq qoqa manqat ndigu gezø-tøkeák, tiqa unimanqatin-te.

¹⁸ No ike kandambá, Mbumbukiam-te. Zapa ndøgo, no manqat vinivinimba-te oskia nøte-manqaté, av Nqova Mbomambaqape matev ndenømbe-etoam. No møeløvúb, zo ezoqa

ate ndøzøte:go, taqa yaq-te. ¹⁹ Geté Klisten wambap mokho-te, no amba manqat mokho-us faev mba tæ-einin, ezoqa zømesim nonqo, ndøgo ambá qanimáv. Ambá ndøgo, manqat vinivinimba-te, ande gekha taosen manqat tøte-manqatat, ta manqa mokho ezoqa ndapeav ndøgo.

²⁰ Nøfuap! Zo ande nakheis me, sekemba ndøgǫ, zoqa zøtezat-te. Unimanqatín, manqa-zapa gone-qa yaq-te, zo andé nakhei nqonqon me me:gó. Geté zoqa zøtezat-te, zo ezoqa kandakanda ndøgǫ. ²¹ Mbumbukiam-qa Manqat, áv qane-peawáp nqægo:

Evezøza ge-ein,

“No nginik bawan ezoqam,

bawa vini-ak-qá mokho-té

neka manqat vinivinimba-té qazømbé-manqatát.

Geté até ndøgǫ-a, ndigu noqa manqat géyogemák.”

²² Nqanek manqat ni áv qani-nømendím nqægo: Ezoqa manqat vinivinimba-te ti:manqatat, av Nqova Mbomambaqape ndezømbe-etoam, ndøgo Mbumbukiam-qá khakhatáp. Geté ta khakhatap ndøgo, ambá tiqa ndigu, ndigu ndi-unimanqatinat, geté tiqa ndigu, unimanqatinteav ndigu.* Geté Mbumbukiam-qa manqa vevezam matev, ambá tiqa ndigu, unimanqatinteav ndigu, geté tiqa ndigu, ndi-unimanqatinat.

²³ Gèmbø-mataváp. Zo tozo-møvabat, yaq zo ate ndøzøte:go, manqat vinivinimba-te tøzøte-manqatat, yaq ezoqa vini te-on, ndego ta matev-qa yaq-te otevatav ndøgo, o Klisten-av ezoqam te-on, yaq ndigu zo bianav mé:zæb. ²⁴ Geté zo Mbumbukiam-qa manqat tozo-vevezumat, yaq ezoqa vini te-on, ndego ta matev-qa yaq-te otevatav ndøgo, o Klisten-av ezoqam te-on, yaq ndego ta manqat ndøgo te-ewag, ndøgo teqa mbøni unimé:lév. Yaq ndego segé-matøvém, ndego manqa-zapazapa-ús. ²⁵ Teqa matavap, khonoam-te qagoam, bavokhó qanøfakhán. Yaq ndego ekeza kha, manqei mé:laváo, bugug até manqei-té, Mbumbukiam-qa iz vø-eqā. Yaq áv gené-eín nqægo, “Unimanqatín. Mbumbukiam ngú:gú, zo mokho-te.”

Matev ndøgo, Mbumbukiam-ge Nqova Mbomambaqape ni ndini-etoam, eqeieqei áv khazi-sasaetāt

²⁶ Nøfuap! Av tægoat ndægo, av no qate-manqatavun, yaq zoqa wambap-qa yaq-te, áv khané:go? Av qazøtégoát nqægo: Zo ezoqa ewaqape matev vinivinimba zógoát. Ezoqa

14:20 14:20 Ef 4:14 **14:21** 14:21 Isa 28:11-12 * **14:22** 14:22 Nqanek khakhatap, ndigu áv qane-zømesim nqægo: Ndigu ndøsoqóéz. Zapa ndøgo, ndigu unimanqatinteáv. **14:23** 14:23 Kel 2:13 **14:24** 14:24 Zion 16:8 **14:26** 14:26 1 Ko 12:8-10

nøme ouv qaçayám, neka ezoqa nøme nømendim matév, neka ezoqa nøme Mbumbukiam-qá manqat vevezám, neka ezoqa nøme manqat vini-te manqaté, neka ezoqa nøme nqanek Mbumbukiam-qa manqat ovøyám, av ndigu ti:manqatat. Gekha matēv ndøgo, zoqa guligulim-te tozo-matønumat, Klis-ten ezoqam-qá unimanqatin bete-føgføgakhám. ²⁷ Ezoqa manqat vini-te te:manqatat, av Mbumbukiam matev tembø-etoam, yaq kopømba mbaín, ezoqa kopoav matev kopo tigoat. Geté ezoqa menas o misika mba ndømanqatát. Yaq ndigu ezoqam kopømba mbaín, manqat sa tumu-manqatat. Geté ezoqa kopokopo ndømanqatát. Yaq ezoqa nøme ta manqa mokho ndøgo, bè-ovøyám, ezoqa mokho bembøē-ndapem. ²⁸ Geté manqa ovøyam nonqo ezoqam mbain tøgoat, yaq gekha ezoqām ndigu, manqat vini-te manqate-qa ndigu, ndigu manqat mbaín, sà beqonøvé. Ndigu Mbumbukiam-te, mokho mbá giabetu-manqaté.

²⁹ Ezoqa Mbumbukiam-qa manqat tivevezumat, ezoqa menas o misika mba bevevezám. Yaq ndigu ezoqa nøme tiqonavat, tiqa manqat yà begeveaném, egeiegei tøpøtøgo-a. ³⁰ Ezoqa Mbumbukiam-qa manqat tevevezumit, yaq Mbumbukiam ezoqa nøme manqat te:-omat, ndego wambap-te teqotat, yaq ndego bugukhokhof ezoqam, Mbumbukiam-qa manqat tevevezumit, teqa manqat yà be-iváv. Yaq manqat ndégo témanqatát, Mbumbukiam manqat nøme ge-omat. ³¹ Zo ezoqa ate ndøzøte:go, Mbumbukiam-qa manqat tozo-vevezumat, zø-enendtát. Yaq ndøgo, ezoqa ewaqape zøtezat tiníndapém, neka zoqa manqat tiqa unimanqatin-te zita bezømbē-tøpaz. ³² Nqova Mbomambaqape, ezoqa manqa vevezam-qa yaq-te tøpøsumáv. Geté gekha ezoqām ndigu, Mbumbukiam-qa manqat ndivevezam, ekezan ndømatøvememín, ande āv kiní-einīm neka ande gekha khøuwa-tē giní-einīm, manqat ndøgo, Mbumbukiam ge:zømas. ³³ Zapa ndøgo, Mbumbukiam, khokho matev poeveáv. Geté ndego matev, sambi-té genø-matønumatún, Mbumbukiam-gi ezoqam-qa wambap mokho-te ate ndægo.

³⁴ Sakheis manqa bezø-feázú, wambap mokho-te. Kopømba mbaín, manqat sa timanqatat. Geté ndigu megetapak-qá mokho-té giabetu:gú. Até Mozes-qá guguna manqát-a, āv tønemanqaté. ³⁵ Geté ndigu manqa mokho ndape-qa tigoat, ekeza angana bezøbevapát, khoev-te tiqavazat. Zapa ndøgo, sakheis Klis-ten wambap-te manqat sa timanqatat, ndøgo egeiegeí mbá.

³⁶ Gê, áv khané:go? Zo áv khazøté-matavap? Gê, Mbumbukiam-qa manqat, zo-té qandó-fakhan? O zo-te mbá

qanógeavun? Av taoká. ³⁷ Ezoqa nõme ndematavap, av nqægo, ndego Mbumbukiam-gē manqa vevezam ezoqām, o ndego Nqova Mbomambaqape-qā etoam matev ndømbôgō, ndego bète-otév, manqat ndøgo, no qazø-peaumavun, ndøgo Evezøza-qá manqa løvuat manqát. ³⁸ Geté ndego nqanek manqat o-mba ndapeav tøgoat, yaq zo teqa manqat ndø-upøgīm.

³⁹ Nøfuap! Manqat ate ndægo, Nqova Mbomambaqape-qa etoam matev-qa yaq-te qate-manqatavun, manqat kandambaqape nqáneek: Zoqa poev kandambaqape, qabegó nqanek, Mbumbukiam-qa manqat tozo-vevezumat. Neka zo ezoqa zømbe-khafēāp, manqat vinivinimba-te ti-manqatat, av Nqova Mbomambaqape, manqat ndezømbe-etoam. ⁴⁰ Geté zo matev ate ndægo, ndaføyamba neka eqeieqeí ndøgó.

15

Manqat Mbomambaqape mokho-te, gigiap-qape nqáneek, Keliso løvøte-te gekhandi:v

¹ Nøfuap! No zo ndakin Manqat Mbomambaqape-qa yaq-te, manqa mate eim-qa nõzøgó, no zo bugukhokhof gatezømas. Zo mõzondapém, nqanek manqat. Yaq zo bazaføgakh-us zøtu:waniáp. ² Zo manqat nqáneek qazøte-khandi:zát, zo føgøføgakh tozombo-geatat, av no qate-zømesimam. Mbain tøgoat, yaq zo khokhó sozo-unimanqatiním.

³ Manqat ndøgo tøtezømás, av Mbumbukiam ge:nømand. Bugukhokhof nqáneek: Keliso niqa manqa-zapazapa evøzam nonqo ndønaním. Mbumbukiam-qa Manqat é-møndo:-eín, matev ndøfakhān. ⁴ Yaq ndego gè-otøvéem. Geté yaq khøuwa misika-qa zita-te, nqawá genø-khandi:v. Até taqa yaq-té-a, Mbumbukiam-qa Manqat é-møndo:-eín. ⁵ Yaq ndego Pita-té gemøfakhán, yaq taqa zita-te, ekeza paev ezoqam tuelv vømøzø-fakhan. ⁶ Yaq taqa zita-te, Klisten ezoqa faev andled mõndømø-løvú, gi-ometam. Nøme kopokopo mõndø-pakhaéz. Geté ezoqa nõme, zua ndøyagé. Kopoáv. ⁷ Yaq taqa zita-te, Zems-té gemøfakhán, neka tegi u-anim ate gi:goam vømøzø-fakhan.

⁸ Yaq vaev-te, até nó-a, vømønø-fakhan. Taqa yaq-te, no andé khøuwa soqain-té qatøqán. ⁹ Zapa ndøgo, Keliso-gi u-anim mokho-te, ezoqa uni khapelavøqase-in nó. Unimanqatin, no ezoqa eqeieqeí mbá, ezoqa no Keliso-ge u-anem ndinæna. Zapa ndøgo, no Mbumbukiam-gí bawan ezoqam nõngiæzotám. ¹⁰ No Mbumbukiam-qá kuku matev

zapayá, qæ-Keliso-ge-u-anem-en, av no ndakin nqate:go. Geté no Mbumbukiam teqa kuku matev, ambá av nqægo, khokhó segenø-etoām. Av taoká. Zapa ndógo, sasae ndógo, no qægoam, ndógo møndømø-løvuám, av Keliso-gi u-anim nøme gi:sasaetam. Geté unimanqatín. No ambá av nqægo, nøkhapus mokho mbā sæsasaeām. Geté Mbumbukiam-qá kuku matev ndógoám, no namba.

¹¹ Geté ndógo gigiap-qapé mbá, zo Manqat Mbomambaqape nō tōte-zømesimat o ndigu u-anim nøme ti:zømesimat. Zapa ndógo, niqa manqat kopó. Yaq zo nqanek manqat mōzo-unimanqatínim.

Løvøte ezoqam-qa khandi:zat-qa yaq-te

¹² Ni zo qati-zømesimam, av nqægo, Keliso løvøte-tē gendo-khandi:v, yaq gē, áv khané:go, zo ezoqa nøme av ndözøte-manqate, av nqægo, ezoqa løvøte-te gendō-khandi:vāk?
¹³ Ezoqa amba løvøte-te khandi:zateav tōgonin, yaq até Kelisó-a, løvøte-te ambá gékhandi:vák. Geté ndego møndø-khandi:v.
¹⁴ Neka nøme nqáneq: Keliso amba løvøte-te khandi:vateav tōgonin, yaq manqat ndógo, ni qati-zømesimam, ambá khokhó. Mokho mbáin. Yaq até zoqá unimanqatín-a, ambá mokho mbáin. Khokhó. ¹⁵ Av tægonin ndægo, yaq ni Mbumbukiam-qa yaq-te, ambá khavozam ezoqam nigonín, ni zo nqati-zømesim, Mbumbukiam Keliso løvøte-te gekhandi:v. Zapa ndógo, Mbumbukiam ezoqa løvøte-te amba khandi:zateav tegonin, yaq ndego até Kelisó-a, ambá gékhandi:vák. ¹⁶ Zapa ndógo, løvøte ezoqam nango khandi:zateav tōgønin, yaq até Kelisó-a, ndego løvøte-te nango ambá gékhandi:vák.
¹⁷ Yaq Keliso løvøte-te amba khandi:vateav tōgonin, zoqa unimanqatin matev, ambá mokho mbáin. Ambá khokhó. Neka zo manqa-zapa-te, ambá zua zogonín. ¹⁸ Neka ndigu Klisten ezoqa nøme, gipakhaez, ambá gemø-soqoezín. ¹⁹ Ni ndakin yage-qa yaq-te mba, Keliso-te tizio-tambat, getē megemege-qa yaq-te, ni Keliso-te ziō-tambatāk, yaq ni uni zí:-tanakhamba-én. Yaq ni ezoqa ewaqape nøme zíløvubát, ndigu ti-tanakhamba-ez.

²⁰ Geté Keliso møndø-khandi:v, løvøte-te. Bugukhokhof ndégo tekhandi:v. Yaq ni mīzi:nótén, vaev-te até løvøte ezoqa nømé-a, vókhandi:z. ²¹ Løvøte, ezoqa kopo-té qandowáv. Adám. Neka até løvøte-te khandi:nat matév-a, ezoqa kopo-té qandowáv. Yesú. ²² Ni ezoqa ewaqape, Adam mokho-te, sizimú-pakhaentát. Yaq matev até kopó. Ni ezoqa ewaqape, Keliso mokho-te, sizimú-khandi:n. ²³ Mbumbukiam matev

āv genevé nqægo: Bugukhokhof, Keliso ndøkhandí:v, løvøte-te. Yaq vaev, nqawa tendoqavan, løvøte-te ni ndøkhandí:n, tegi ezoqam. ²⁴ Yaq taqa zita-te, manqei-qape-qa vaev khøuwa vømófakhāz. Ta khøuwa-te ndøgo, Yesu megetapak ezoqam neka kawakawa-za neka gekha ezoqa o nqova nøme, Mbumbukiam namba ndi:nøfeap, géngiæzó. Yaq megeat matev, Yesu Eve mbó-etoám. ²⁵ Yesu manqei-qape até gekhæ-kawaevtát, atema Mbumbukiam-gi qaqa ezoqam ate ndi:gu vømú-ngiæzō, neka ekeza zenda tokhotapak mokho-te vøu-āb. ²⁶ Yaq qaqa matev ate ndægo tumungiu, vaev løvøte ndøngíu. ²⁷ Mbumbukiam-qa Manqat é-møndo:-eín, av nqægo, “Matev ate ndægo, teqá zenda tokhotapak mokho-té genø-áo.” Geté unimanqatín. Mbumbukiam gigiap ate nqægo, teqa zenda tokhotapak mokho-te ge-ao, ndego ambá av nqægo, até ekeza khá-ya, te mokho-té genøvē. Av taoká. ²⁸ Yaq gigiap neka matev ate ndægo, Keliso mokho-te tøugoat, yaq ndego ekeza kha, Mbumbukiam-qá mokho-té genøvé, te mokho-te ndego, ibugukhokhof gigiap ate ndægo teqa mokho-te gu:-ao. Yaq Mbumbukiam yakhapús, gigiap ate ndægo, kawa mó:goát.

²⁹ Ezoqa amba løvøte-te khandi:zateav tiginin, av ezoqa nøme ndi:manqate, yaq gekha zapá, ezoqa nøme løvøte ezoqam-qa iz-te, ibøkha iz gindapemin? Løvøte ezoqam amba khandi:zateav tiginin, yaq tiqa matev, mokho ambá mbáin. ³⁰ Yaq até ndøgó-a, niqa kha khøuwa kopoav, Mbumbukiam-qa Manqat zapaya, løvøte-te nqei-awam, ndøgo mokho ambá mbáin. ³¹ Nøfuap! Unimanqatín. No nøkeza kha, khøuwa kopoáv, løvøte-té qatø-awám. Até nømé-a, unimanqatín. Yesu Keliso mokho-te, nigí Evezøza, no zo nøte-khambuváp. ³² No Manqat Mbomambaqape zapaya, Efesus taon-te ezoqa soqøsoqa namba ande gaqo khobokhobos me qate-nøfe:pam, yaq ndøgo áv khanømbé-tøkē, ezoqa amba løvøte-te khandi:zateav tiginin? Matev av nqægo, ambá genø-tøkeák. Ezoqa amba løvøte-te khandi:zateav tiginin, yaq ezoqa nøme-qa manqat ambá unimanqatín, ndigu av ndi:manqate nqægo, “Lou sizilogāt neka ibøkha sizí-izumāt. Zapa ndøgo, ni avønín zípakhaën.”

³³ Geté gø:feazoát. Zo ezoqam-qa manqat av nqægo andé vøe-tubām. Zapa ndøgo, ezoqa soqøsoqa namba toqote-khokhombupat, yaq ndigu qoqa matev eqeieqei segé-ngi:nám. ³⁴ Matavap eqeieqei-té qanøqambúz neka manqa-zapazapa matanam é-vø-ivøvem. No nqanek manqat

tæzømbē-manqaté ndøgo: Zo ezoqa nøme, Mbumbukiam zøtezateáv. Zo mivi bezøvití, ta zapaya.

Ezoqa løvøte-te tikhandi:z, yaq tiqa kha vini

³⁵ Eisa, ezoqa nøme áv gipøtí-bevupēm penømakhaya, “Gê, løvøte ezoqam áv kiní-khandi:z? Yaq tiqa kha ande áv khazømbé-goát, ndigu tinduqavaz?” ³⁶ Ezoqa ndigu av ndi:manqate, ndigu mokho ndapeáv, taqa yaq-te. Gēmbo-mataváp. Tae nanga toqo-zøgeakh, yaq mbusa naqanøká géfakhanák. Geté tae nanga ndøk hæ-pakhá. Yaq váev mbusa tøfakhan. ³⁷ Qo gigiap toqo-zøgeakh, kopømba ande av wit ndi:gu o gekha gigiap nøme ndægo, qo ambá av nqægo, tæ-us qó-ogeāk. Geté qo nanga mba qózøgeákh. Yaq tae segéfakhán. ³⁸ Mbumbukiam, ta nanga ndigu, kha ndakinak mbó-etoám, av ndego qambøe-pøovam. Nanga vinivinimba, mbusa bugug vinivinimba zøfakhanamín.

³⁹ Até gigiap nømé-a, Mbumbukiam gekhakheinam, bugug vinivinimbá. Ezoqam-qa kha vini neka søvakha gigiap-qa kha vini, neka pipisi-qa kha vini neka zonga-qa kha vini. ⁴⁰ Gigiap nøme, yan-té qano:gó neka gigiap nøme manqei-qape-té qagó. Gigiap ndøgo, yan-te nqo:go, taqa bugug keoge vini, neka gigiap ndøgo, manqei-qape-te nqago, bugug keoge vini. ⁴¹ Khøuwa-qa bugug keoge vini, neka løvøyak-qa bugug keoge vini, neka nduku-qa bugug keoge vini. Neka até ndukú-a, tiqa bugug keoge vinivinimbá.

⁴² Løvøte ezoqam-qa khandi:zat-qa yaq-te, matev até kopó. Ezoqam-qa kha, kopømba ande av tae nanga ndægo, ti-ogeakhem, yaq segé-navøém. Geté løvøte-te tønðo-khandi, yaq nqawa génanimák. ⁴³ Kha ndøgo, ndø-ozu, bugug soqain neka bazaføgakh mbain. Geté løvøte-te tøkhandi, yaq mbomambá segégoát neka bazaføgakh-ús. ⁴⁴ Kha ndøgo, tø-ozat, ndøgo manqei-qape khá. Geté tønðo-khandi, yaq ndøgo khandi miavmiav khá. Manqei-qape kha nqago, yaq até khandi miavmiav khá-ya, ndøgó. ⁴⁵ Mbumbukiam-qa Manqat áv qane-peawáp nqægo, “Ndego bugukhokhof ezoqam, Adam, Mbumbukiam khandi mbo-etoám, vø-ezoqam-ev.” Geté Keliso, ndego kopømba ande av Adam nøme, vaev-te gegeavun, ndego ekeza Nqova mokho-te, ezoqa khandi ndakinak zø-etoumatún. ⁴⁶ Geté unimanqatín. Matev ambá av nqægo, khandi miavmiav kha bugukhokhof mo:geavún. Geté bugukhokhof, manqei-qape kha mo:geavún. Yaq vaév, khandi miavmiav kha tøgeav. ⁴⁷ Bugukhokhof ezoqam, ndego manqei-qape-té gendowáv. Mbumbukiam manqei gene-khakheinøvém. Geté ndego ezoqa nøme, vaev

gegeavun, ndego yan-té gendovís. ⁴⁸ Ni manqei-qape ezoqam, ni até kopó, av Adam nde:go, ndego Mbumbukiam manqei ge:khakheinøvem. Geté vaev-te, ni løvøte-te tizimø-khandi:n, ni andé Keliso me zí:goát, ndego yan-te gendovís. ⁴⁹ Ni ndakin Adam-qá bugug zi:keogé, Mbumbukiam manqei ge:khakheinøvem. Geté vaev-te, ni Keliso-qá bugug zi:kewagát, ndego yan-te gendovís.

⁵⁰ Nøfuap! No nqanek manqat tæzømbe-eín ndøgo: Zo vøezótéz. Manqei-qape kha neka kouk, kopømba mbáin, Mbumbukiam-qa Megeat Matev-te tømø-oe. Unimanqatín. Gigiap ndøgo, sa qamø-navøemin, kopømba mbáin, navupav manqei-te tømø-oe.

⁵¹ Nqáé! No mokho manqat nótézømás: Ni ezoqa nøme, naqanøká zipakhaenák. Geté ni ate nqazi:gu, sizimú-enendté. ⁵² Matev nakhamas-té qanøfakhán. Ndánd segenínqøóz. Kipi-qá wag ziyogém, ta wag ndøgo, ezoqa tæzømas, av nqægo, vaev møndø-fakhān. Yaq ezoqa ndigu gipakhaez, ndøndo-khandi:z. Yaq ndigu miavmiav ndøyagát. Yaq até ní-a, ni ta khøwa-te zua tiziyagat, ni sizimú-enendté, ti namba. ⁵³ Kha ndøgo, sa qamø-navøemin, bè-enénd, bemø-navupav-kha. Løvøte kha ndøgo, bè-enénd, bemø-khandi-miavmiav-kha. ⁵⁴ Nqanek matev tøfakhan, manqei-qape kha tø-enend, vømó-navupav-khā neka løvøte kha vømó-khandi-miavmiav-khā, yaq Mbumbukiam-qa Manqat gemø-unimanqatín, ndøgo av qæ-ein nqægo, “Mbumbukiam-qa khagua, møndømø-eqá.

Løvøte matev, møndø-evøzám.

⁵⁵ Løvøte!

Gé, qoqa khagua møndø-eqa?

Av taoká. Møndø-løvuám.

Løvøte!

Qoqa sanqava khanáqape, qo ezoqa qoqote-keqasam?

Mbáin. Møndøqa-navøém!”

⁵⁶ Løvøte-qa bazaføgakh, manqa-zapa-té qando-fakhaté. Neka manqa-zapa-qa bazaføgakh, Mozes-qá guguna manqat mokho-té qando-fakhaté. ⁵⁷ Geté ike kandambá, Mbumbukiam-te. Yesu Keliso mokho-te, ndego nigí Evezøza, Mbumbukiam ni gñi-tøkeét. Yaq niqa khagua gemø-eqá.

⁵⁸ Yaq nakémbá, nogi nøfuap mbomømboma! Føgføgakh ndøwaniáp neka matev nøme benøzøzø. Evezøza-qa sasae-te, bazaføgakh oskia ndø-asøzú. Zapa ndøgo, zo møzøte-zótéz, sasae ndøgo, zo Evezøza mokho-te nandozogo, khokho nonqó mbá.

16

Moni-qa yaq-te, ndigu Zelusalem Klisten ezoqam-te khofosam-qa gigoam, ndigu gipotonumam

¹ Zoqa moni møvøbam-qa yaq-te, zo Zelusalem Klisten ezoqam-te khofosam-qa ndozogo, noqa manqat nqáneq: Matev av tønagoném, av no Galesia Klisten bawabawan vinivinimba qazømbe-ein. ² Sande-Sande, zo ezoqa ate ndøzøte-go, moni nøme gè-mendebám, ndigu pula-te qazo-qaqasumatun. Ndigu moni, Zelusalem Klisten ezoqam-gí. Soqain ndøgo, moni sa ndøgo tøzøté-møvøbēm, no tæfakhan. ³ Yaq no tètøndonav, no ndigu ezoqam, zo tozo-vevesam, nginik moni tindapavet, pepa nøzø-etoám. Yaq Zelusalem Klisten ezoqam tlabiti-zøtéq, av nqægo: No nqanek moni pisam matev, møe-unimanqatín. Yaq no ndigu ezoqam nókhofotáz, zoqa etoam matev namba. ⁴ No tæmatøvem, av nqægo, atē nō-a, banømā, yaq no ndæmá, ti namba.

Pol okho-qa yaq-te, gepøogeapam

⁵ No Masedonia plovins-te tæmøfakhan, yaq no zo-té qatøndónáv. Masedonia ndøgo, nóqovezamák. ⁶ Geté zo namba, elavøqase ndæqóm. Yaq kopømba tøgoat, até qozaq viav-te ate ndægó-a, kopømba ande av løvøyak misika ndægo, sæqotát, zo namba. Yaq taqa zita-te, no gekha manqei nøme-te tænav, zo kopømbaqapé, sozonø-tøkeém. ⁷ No poeveáv, ndakin mba notøndónáv. Yaq waū sæzømet, vøeløvüb. Geté no tønøpoév ndøgo: No zo namba khøuwa andé møe-mbá sizi-qovezám, Evezøza tømbo-pøovat, tenøtak.

⁸ No ndakin nqanek Efesus taon-te, até nóqotát, atema Pentikos khøuwa vømøndáp. ⁹ Zapa ndøgo, Mbumbukiam mboqog møndønø-mboqozó, nqanek. Yaq no kopømbaqapé, Mbumbukiam-qa manqat tøte-zømesim. Geté qaqa ezoqam kopoáv ngigu. Yaq nakémbá, no elavøqase båtøkhæ-qomát, nqanek.

¹⁰ Timoti zo-te tefakhan, yaq zo vøkhatowém. Yaq ndego fofogeap mbaín, sà begó, zo namba. Zapa ndøgo, até ndegó-a, Mbumbukiam-qá sasae ndøgó, av no nqate-go. ¹¹ Ezoqa ndego besanqawém. Yaq ndego no-te nqawa veseze-qa tegoat, gèmbo-tøkeém. Sambitè qando-khofotøvém. Zapa ndøgo, no ndego neka ndigu Klisten zifuap nøme, te namba gi:zav, nõzømbø-endáp.

¹² Nqanek manqat nøme, nigi Klisten nøfu Apolos-qa yaq-té qanegó. No nõmbo-pouweám. Ndego bëmá, zo-te, ndigu

Klisten ezoqa nõme namba, zo-te tizav. Geté ndego ùnime:poeveáv, ndakin tewav. Geté vaev-te, khøuwa eqeieqei tezømet, ndego ndøndowáv zo-te.

Vaev manqat neka khaiya mboma manqat vinivinimba

¹³ Zo gò:feazoát. Neka føgøføgakh ndøwaniáp, unimanqatin-te. Zo kha føgakh-mbá qagó neka møe ndøgó. ¹⁴ Zo matev ate ndægo, kuku matev-us ndøgó.

¹⁵ Neka nõme nqáneq: Zo møzøte-zøtéq, Stefanas neka ndigu ezoqa nõme, te namba khoev-te ndiyage, ibugukhokhof ngínik gi-Klisten-éz, Akaya plovins mokho-te. Nginik Klisten ezoqa nõme kandambá gizøtøke. ¹⁶ Yaq no nqazø-pouwe: Zo ezoqa av ngi:gu neka gekha ezoqa nõme, ndigu ti namba Evezøza-qa sasae ndigu, tiqá mokho-té qanu:gu.

¹⁷ No khanakhanakh kandambá qændap, zogi ezoqa misika, Stefanas neka Fotunatus neka Akaikus gigeavun. Unimanqatin. No ndakin kopømba mbaín, zo namba tøte-qotat. Geté nginik ezoqam, zoqá iziz ndøndapém. ¹⁸ No nginik ezoqa mokho-te, kha vøndæv kandambá qændap. Até zó-a, zo tiqa mokho-te, kha vøndæv vozøndapem. Ezoqa av ngi:gu, gèzøvizáp.

¹⁹ Klisten bawabawan vinivinimba, nqanek Esia plovins-te ngiyage, khaiya mboma manqat ndøkhofotaváv zo-te. Até Akuilá-ya, zas namba Plisila, neka ndigu Klisten ezoqa nõme, tiqa khoev-te gipindumatun, tiqa khaiya mboma manqat ngíkhøfõtäváv, Evezøza-qa iz-te. ²⁰ Até Klisten ezoqam ate ngi:gú-a, no namba nqatiyage, tiqa khaiya mboma manqat ngíkhøfõtäváv.

Zo tozo-møvabat, zenda kaka vø-itamát neka vøngenøndamat, ate av-té, Mbumbukiam-qa bøi-te eqeieqei ndægo.

²¹ No Pol, nqanek khaiya mboma manqat-qase, nõkeza zendá gate-peaumít.

²² Gekha ezoqám ndego, Evezøza-te poev mbain ndego, ndego bèsoqóév.

*Malanata!**

²³ Yesu Keliso-qa kuku matev, ndøgoát zo-te.

²⁴ No kuku kandambá zo-te, Keliso Yesu mokho-te.

2 Kolin

Pol-qa pepa qambo-menas, Klisten bawan ezoqam-te, ndigu Kolin taon-te giyagam

Megeat Manqat-qa se

Nqanek pepa, Pol nqawa, Kolin taon Klisten bawan ezoqam-té genø-peawám.

Ta pepa-te ndøgo, Pol bugukhokhof gezø-khofotav, ndego gèzøponqóm. Yaq taqa zita-te, ndego Taitus ndøkhofotáv, ti-te. Ndego tiqa yage matev, tèabete-qeiví, yaq teqavan, Pol tiqa yaq-te emanqat bembøe-votot. Yaq Taitus geqavan, ndego emanqat, āv gembøe-votót nqægo: Kolin Klisten ezoqam, Pol-qa manqat møndø-ndapém, neka tiqa manqazapazapa-te vøndō-qambuz. Geté ezoqa nøme, Pol-qa manqat, gèsanqawém, neka ndigu poeveáv, Pol tigi Klisten megeat ezoqam tezøgoat. Ndigu āv gini-manqatám nqægo: Pol ndego unimanqatin Keliso-ge u-aném mbá. Yaq ndakin nqanek pepa mokho-te, Pol møndæzømás, av nqægo, ndego unimanqatin Keliso-gé u-aném. Neka manqat nøme gepeawam, nqáne: Moni ndigu, Klisten gigiap-av ezoqam nonqo gipisam, ta pisam matev ndøgo, ùni bete-khouím. Yaq kopømbaqapé, ti-te ndigu tikhofosam.

¹ No Pól, nqanek pepa nqæpeaomit. No Keliso Yesu-gé u-aném. Ndøgo Mbumbukiam-qa poév. Nqanek pepa nigi Klisten nøfu Timotí namba niti-peaomít.

Zo-té qeitø-peaomít, zo Mbumbukiam-gi Klisten bawan ezoqam, nandav Kolin taon-te ndozoyage, neka zo Mbumbukiam-gi ezoqa ate ndøzøte:go, Akaya plovins-te nandozo-yageap. ² Mbumbukiam, nigi Tat, neka Yesu Keliso, nigi Evezøza, tiqa kuku matev neka sambi matev, ndøgoát, zo-te.

Pol-qa ike manqat Mbumbukiam-te, teqa tøke-qa yaq-te

³ Ni Mbumbukiam-qa iz, zí-eqatát, ndego nigi Evezøza Yesu Keliso-ge Eve, ndego tanakh møqæ Tat, te mokho-te ni kha oskia ndinimbi-føgakhath. ⁴ Gekha viniv ndøgo, tønifakhanumat, ndego ndøni-tøkeát, ni kha vønimbí-føgakhāt. Yaq ta kha føgakh matev mokho-te ndøgo, Mbumbukiam ni ndinietoam, ni kopømbaqapé, ezoqa nøme zizø-tøkeát, viniv matev tøzø-fakhanumat, yaq até ndigú-a, kha vøzø-føgakhāt. ⁵ Keliso matev føgøføgakh kandambá ge-upøgim. Yaq ndakin até ní-a, matev føgøføgakh kandambá nqazi-upøgim, av ndego ge-upøgim. Geté te mokho-te, ni tøke kandambá nqazi-ndape, ni

kha ndīnīm̄bi-fōgākhāt. ⁶ Ni matev fōgōfōgakh nqei-upōgim, ndōgo zoqá tōke nonqó neka khandi ndape nonqó. Geté Mbumbukiam ndinitōke, neka niqa kha ndāfōgakhāt, yaq ndōgo até zó-a, ndòzòtòké, neka zo kha vòzòmbé-fōgākh. Yaq zo kopōmbaqapé, bazafōgakh-us zówaniapát, matev fōgōfōgakh tōzō-fakhanumat, av ni nqanimbi-fakhanam. ⁷ Yaq nakémbá, ni zoqa yaq-te, Mbumbukiam-te mbá qeitōtaná. Zapa ndōgo, ni mōtinōtén, zo matev fōgōfōgakh ndozo-upōgim, av ni nqati-upōgim, zo até Mbumbukiam-qá tóké-a, ndòzō-ndāpē, av ni nqati-ndape, neka zoqa kha vòzōfōgakh.

⁸ Nōfuap. Ni zo zōtezat-qa nizōgó, av nqægo: Ni Esia plovins-te ndōgo, matev fōgōfōgakh kandambá qani-fakhanumam. Khāpumu-khouwév. Ni amba niti-eqaném. Yaq ni qeimatavupam, ndēipakhaén. ⁹ Unimanqatín. Matev bugug āv qambōe-kewagám nqægo: Ni avōnin nīpakhaén. Geté ndōgo tōnimbi-fakhán ndōgo: Ni ambá av nqægo, nikeza kha-tē qeitōtanā, geté Mbumbukiam-te mbá qabatio-taná, ndego ezoqa lōvōte-te ndekhandi:zat. ¹⁰ Ndegō ni mōndōni-tóké neka vōkhandi:n, lōvōte avōnin-te qeigoam. Até megemege-té-a, Mbumbukiam giní-tōkeát, ni vōkhandi:ntāt. Ni te-te mbá qeitōtaná. Ndegō ni nqawa ndòkhandi:ntát. ¹¹ Até zó-a, zo niqa yaq-te ndòzòte-guligulim, zo zòni-tōkéé. Yaq zo ezoqa nōme kopoav, niqa yaq-te tōzòte-guligulimat, yaq ezoqa kopoáv, Mbumbukiam ike manqat mbómanqatát, ni zapaya, ta matev ate ndægo-qa yaq-te, Mbumbukiam ni gini-tōkeam.

Pol gekha zapā, Kolin taon-te okhoeav qagoam

¹² Ni nqánek qati-khambuváp: Ni mōtinōtén, matev nqanek manqei-qape-te nqeimatanam, neka zo mokho-te vōi-matōnumam, ndōgo ndafōyambá neka mbomambá, ate av-té, av Mbumbukiam ndōmbōe-poev. Ni matev ambá av nqægo, manqei-qape-qā matavap loloakh-tē qeitō-matanām. Geté ni Mbumbukiam-qá kuku matev-té qeitō-matanám. ¹³⁻¹⁴ Manqat ndōgo, ni nqei-peawam, ndafōyamba-qapé. Zo kopōmbaqapé, mokho tozombo-ndapem. Ta mokho-te ndōugu, mokho manqat nōme mbain. Zo niqa manqat nōme-qa mokho, mōzondapém. Yaq no tototaná ndōgo: Vaev-te, zo mokho ate ndægo uni zombōé-ndapém. Yaq nigi Evezōza Yesu-qa Khōuwa Kandambaqape-te, até zó-a, kopōmbaqapé, niqa yaq-te zóté-khambuvōmém, ate av-té, ni zoqa yaq-te nqati-khambuvap.

¹⁵⁻¹⁶ No qæmatavupam, zo khanakhanákh atozogó, noqa yaq-te. Yaq no āv qatepōtám nqægo: No Masedonia

plovins-te tænav, no bugukhokhof, ambá zo-té qatõndo-navín. Yaq nango tõtõndo-qavanin, zo nqawa vøezømetin. Yaq av nqægo, no zo namba tizi:gonin, ambá genø-menasín, neka zo khanakhanakh nõme vozõ-ndapemin. Yaq no amba Zudia manqei-te tæmatin, zo ambá zonø-tøkemín.

¹⁷ Ge zó, ndozo-matavap? No matavap sæ-enendtatun? Neka no qæpøoain, no manqei-qape-qá matev-té qatõ-pøogeapatun? Neka no khokhó sæmanqatatan, av nqægo, no matev nõgõ, gete matev nõgoäk? Av taoká. ¹⁸ Mbumbukiam, ndego unimanqatín. Ndego mõndæ-otév, ni ambá av nqægo, manqat khokhõ seizø-manqatatün, getē matev vini nimatønumatün. ¹⁹ Até Yesu Kelisó-a, ndego Mbumbukiam-ge Yo, teqa yaq-te Sailes neka Timoti neka no qati-zømesimam, ndego ambá av nqægo, manqat khokhõ sege-manqatām, yaq matavap gē-enendtām. Av taoká. Geté matev ndøgo, ndego ge-einin, tego, ndego ùnime:-gonín. ²⁰ Gekha manqa mbusa kopoav-qapē ndøgo, Mbumbukiam ge-aumat, Yesu mõndø-unimanqatintát. Matev mõndø-matønumám. Yaq nakémbá, ni te mokho-te, āv qazi:-manqaté nqægo, “Amén. Nqanek manqat unimanqatín,” neka Mbumbukiam-qa iz bembø-egawat. ²¹ Zo neka ni, bazaføgakh Mbumbukiam ni-etøomít, niqa unimanqatin-te Keliso-te bazaføgakh-us tizi-waniapat, neka ndego Nqova Mbomambaqape ande oil me vønimbø-qouz. ²² Neka ndego ni-te mbusa ndømøpá, av nqægo, ni tegí. Nqova Mbomambaqape, ndego gini-etoam, ni mokho-te teyagat, ndego andé khakhatáp, av nqægo, Mbumbukiam ni vaev-te, nõme mba nimbó-etoám.

²³ No Kolin taon-te okhoeav qagoam, av bugukhokhof gatepøoa, zapa ndógo. No poeveáv, zo viniv nõme tæzø-etoam, neka zoqa matev-qa yaq-te vøzø-ponqõm. No nqanek manqat Mbumbukiam-qá bõi-té qato-manqaté. Ndego mõndæ-otév, noqa manqat unimanqatín. ²⁴ Ni ambá av nqægo, zo kawaenat-qa nizøgõ, zoqa unimanqatin-qa yaq-te. Geté ni zó namba zi:sasaeát. Zo khanakhanakh etoam nonqó. Ni mõtinøtén, zo bazaføgakh-us zowaniáp, zoqa unimanqatin-te.

2

¹ Yaq nakémbá, no matavap āv qategó nqægo: No notõndó-navák, zo-te. Soqain ndøgo, ni mbøni nqawa tøniva. ² No mbøni vaev tæzø-etoam, yaq no ezøqa nõme mbain, khanakhanakh tinø-etømem. Zapa ndógo, no khanakhanakh zo mba zønø-etoám. ³ Yaq nakémbá. Manqat ndøgo, no bugukhokhof qazõndo-peawam, ta zapaya

nqáneq qazønde-peawám: Zoqa matev ambá bugukhokhof zokhakheinømemín. Soqaín ndøgo, no tøtøndonav, yaq mbøni nóvā. Geté no khanakhanakh ndape-qa nogó, zo namba. No nqæmatavap, no khanakhanakh tønøgoat, yaq até zó-a, zo ate ndøzøte:go, khanakhanakh søzøtumú-goát, no namba.

⁴ No zo pepa bugukhokhof fofogeap-us neka mbøni nqosøgeap-us neka eiv-us nopeaumát. Ta manqat mokhote ndøgo, no zo ambá av nqægo, mbøni vaev etoam-qa nøzøgoám. Geté no zo zøtezat-qa nøzøgoám, no kuku kandambá zo-te.

Ndego ezoqam, manqa-zapa gego, teqa manqa-zapa, sà bezømbo-navøém

⁵ Ndego ezoqam, ndego mbøni vaev matev gengaz, ndego ambá av nqægo, mbøni vaev matev no nø-etoám. Geté ndego zo ezoqa ewaqape zø-etoám. Unimanqatín, ezoqa ewaqape-té mbá. Soqaín ndøgo, no manqat tækhouwevtet. ⁶ Yaq-fia ndøgo, zo ezoqa bawan-qape qazombotaem, ndøgo ság. Matev nøme, bègó. ⁷ Geté zo teqa manqa-zapa, ndakin sà bezømbo-navøém. Neka gèmbø-tøkeém. Soqaín ndøgo, mbøni uni tømboeva, yaq ndego gemø-sanqawám. ⁸ Yaq nakémbá, no nqazø-pouwe: Av qane-ometém: Zo kuku te-te.

⁹ No ta pepa ndøgo, nqáneq qate-peawám: No nøtenat-qa nøgoám, av nqægo, zo bazaføgakh-us tøpøzøté-waniap-a, neka noqa manqat ate ndægo, o-mba tøpøzøté-ndape-a. ¹⁰ Gekha ezoqám ndego, zo teqa manqa-zapazapa, sa tømbo-navøemat, yaq até nó-a, segenømbó-navøemát. Manqa-zapa tøgoat, ndego ezoqam gego, no amba sa tønømbo-navøemin, ság, no zo zapaya, Keliso-qa bøi-te, møndønømbo-navøém. ¹¹ No ndøgo, tøté-matanám. Soqaín ndøgo, Saitan ni tinimbi-khavozam. Zapa ndøgo, ni teqa pøogeap, mizi:nøtén.

Pol Taitus-qa amba ge:vao

¹² No Tloas taon-te qæmø-fakhan, ezoqa Manqat Mbomambaqape, Keliso-qa yaq-te zømesim-qa, no Evezøza mboqog nømbe-mboqozó. ¹³ Geté no nõfofogeapám. Zapa ndøgo, noge nõfu Taitus, no amba nømbøe-vawám. Geté kha qeiviáv. Yaq no ndigu ezoqam, ouo manqat mba nøzø-eín, Masedonia plovins-te sasa nõnav.

Keliso-gi u-anim, Mbumbukiam-qá bazaføgakh-té ginø-sasaedát

¹⁴ No ike kandambá, Mbumbukiam-te. Zapa ndøgo, teqa khagua gø-eqawát. Keliso mokhote qane-eqá. Ndego khanakhanakh-us nde-okho, ezoqa ewaqape teqa khagua eqawat-qa yaq-te nde:zømesim, ndego ni oskia

nifikí. Yaq ni mokho-te, nøtenat Keliso-qa yaq-te, manqei-manqei ate ndægot, andé gigiap sisip mbomambaqape me me:panqavøemét. ¹⁵ Zapa ndógo, ni Mbumbukiam-te, andé Keliso-qa gigiap sisip mbomambaqape me nitigú. Nqanek sisip sège-panqavøemét, ti-te ndigu, ndikhandi:zat-a, ndigu ndisøqøëtét. ¹⁶ Ti-te ndigu, unimanqatinteav ndigu, ta sisip ndógo, andé peakha vovánq. Løvøte-té qanø-ituzá. Geté ti-te ndigu, khandi ndindapet, ta sisip ndógo, mbomambaqapé. Khandi zø-etoám.

Yaq gê, gekha ezoqám, kopømba ndego, nqanek sasae tego? Khápumu-føgákh. ¹⁷ Ni āv tiuká, av ezoqa nøme ndi:gu, ndigu Mbumbukiam-qa Manqat nømendim mokho-te, moni qaqasam-qa mba ndigu. Av taoká. Ni nqanek sasae, Mbumbukiam ni-etoám. Neka ni ezoqa khavozumáv. Ni Keliso-gí sasae ezoqám. Ni ezoqa nqati-zømesim, Mbumbukiam-qa bøite qeito-manqaté.

3

Kolin ezoqam, ndigu andé Pol-qa pepá

¹ Ge zó, ndozo-matavap? Ni nqanek manqat mokho-te, nikeza kha nqawa eqawat-qa nígu? O gê, ni ezoqa nøme-qa pepa binígu, ndigu amba niqa sasae-qa yaq-te ti:peaomemin, zo vøti-zømasin? O ni zoqa pepa binígu, zo amba niqa sasae-qa yaq-te tøvøte-peaomemin, ezoqa nøme vøti-zømasin? ² Av taoká. Pepa ndógo, niqa sasae-qa yaq-te, zo zøkezán. Ta pepa ndógo, niqá mbøni mokho-té qanu:peawáp. Ezoqa ewaqape kopømbá, segéqeivát neka segé-geve:mát. ³ Nqanek pepa Keliso ndøpeawám. Ndógo bavokho-qapé. Niqa sasae mokho-té qando-fakhán. Ndógo ambá av nqægo, pøn qane-peawáp. Geté Mbumbukiam-gé Nqova Mbomambaqapé qane-peawáp. Neka ndógo ambá av nqægo, nandi-tè qano-peawáp, av Mozes-qa guguna manqat ndæpeawap. Geté ezoqam-qa mbøni-té qanu:peawáp.

⁴ Ni nqanek manqat nqei-manqate, zapa ndógo. Ni Mbumbukiam-te mbá qeitotaná, ndego ni Keliso mokho-te nqanek sasae gini-etoam. ⁵ Ni matavapøteáv, av nqægo, ni kopømbaqapē, nqanek sasae teigoat. Geté ni møtinøtén, bazaføgakh Mbumbukiam ni-etoám, nqanek sasae-te. ⁶ Bazaføgakh ndégo tini-etoám, ezoqa teqa poev matev ndakinak-qa yaq-te nqati-zømesim. Nqanek poev matev ndakinak, Mbumbukiam ezoqa namba ge-unimanqatin, viní. Av taoká, av Mozes-qa guguna manqat ndægo, mbuk-te

ndøpeawap. Geté ndøgo, Nqova Mbomambaqape-té qando-okhó. Mozes-qa guguna manqat, ni løvøte ni-etoám. Geté Nqova, ndego khandi ni-etoám.

Nqova Mbomambaqape-qa tatas neka waev, ùnime:-løvú, Mozes-qa guguna manqat-qa tatas neka waev

⁷ Mozes-qa guguna manqat, ndøgo nandi-te qo:peaupam, neka løvøte ndøni-etoam, waev-us neka tatas-us ndofakhán. Ta khøuwa-te ndøgo, Mozes nqanek manqat gendap, yaq Izlael ezoqam teqa bugug-te, amba me:kewagám. Zapa ndøgo, taqa waev-qape, khápumu-khouwév. Geté vaev-te, ta waev ndøgo, sège-khapelavøqase-tát. ⁸ Nqanek Mozes-qa guguna manqat, waev-us neka tatas-us qafakhan, yaq gê, Nqova Mbomambaqape-qa sasae-qa yaq-te, áv khané:go? Teqa sasae-qa waev neka tatas ùnime:-løvú, Mozes-qa guguna manqat-qa waev neka tatas. ⁹ Unimanqatín. Mozes-qa guguna manqat, ndøgo ezoqa manqa-zapazapa-us ndivewe neka løvøte-te ndø-abam, taqa tatas kandambá. Geté matev ndøgo, ta mokho-te ni Mbumbukiam-qa bøi-te tizi:ndaføyamba-en, ndøgo tatas neka waev nøme mba mo:gó. Kandambá tantáv. ¹⁰ Mozes-qa guguna manqat-qa tatas neka waev, matev ndakinak-qa tatas neka waev namba toqote-khamas, yaq ndøgo Mozes-qa guguna manqat, tatas andé mbain. Møndømømbø-navøém. ¹¹ Ta matev ndøgo, ndakin sa nqanavøemtet, taqa tatas neka waev kandambá qagoam. Geté matev ndakinak ndøgo, miavmiav ndøgo, ùnime:-løvú, ta matev ndøgo, av bugukhokhof qægoam.

¹² Unimanqatín. Ni teitotaná ndøgo: Nqanek matev ndakinak, miavmiav ndøgoát. Yaq nakémbá, ni nqanek sasae, kha føgakh-mbá qatigú. Mivi mbain. ¹³ Ni áv tiuká, av Mozes nde:go, ndego ekeza bugug-te ndabua go:khafuzin, yaq Izlael ezoqam kopømba mbain qagoam, teqa bugug-qa waev gigeivim, ndøgo vaev-te qamø-navøem.

¹⁴ Izlael ezoqam, tiqa wema gètókám. Até ndakín-a, zua zøtokeáp. Mbumbukiam-qa poev gigeveømemin, ndego ibugukhokhof ti namba ge:-unimanqatin, ndigu mokho ndapemáv. Ta manqat ndøgo, andé ndabua me zømbe-khafuzú. Até ndakín-a. Nqanek ande ndabua me ndøzømbe-khafuzu, Keliso mba zømbé-oqoá. ¹⁵ Até ndakin khøuwa-té-a, ndigu Mozes-qa manqat gigeve:matun, tiqa wema-te, andé ndabua me zømbe-khafuzú. ¹⁶ Geté gekha ezoqam ndego, Evezøza-te teqambun, ta ndabua ndøgo, ndømbo-oqoé. ¹⁷ Nqanek manqat Evezøza-qa yaq-te, Evezøza-gé Nqova me:manqaté. Yaq Evezøza-ge Nqova, ezoqa namba te:goat,

ndego ezoqam, gigiap o matev kopømba mbaín tøløvønøvupat. Geté ndego møndømbo-nqovovøém. ¹⁸ Ni Klisten ezoqam, niqa bugug-te ndabua khafuzuáv. Geté ni-te, Evezøza-qá waev ndogamewáp. Yaq ndego Evezøza, Nqova Mbomambaqape-qa mokho-te, ni gè-enendtét, atema ni ande teqa bugug me vizimó-kewāg. Yaq Evezøza-qa waev, nøme mba mós: sanqatáv, niqa kha-te. Yaq sa tønó-khouwevtét.

4

Pol sègemát, Mbumbukiam-qa sasae-te

¹ Mbumbukiam ni nqanek sasae, ekeza tanakh matev-té genøni-etoám. Yaq nakémbá ni yovitáv. Geté sèi-apét. ² Ni matev khonoam-te gonemáv neka matev mivi-us gonemáv, neka ni ezoqa khavozumáv, neka ni Mbumbukiam-qa Manqat køfigimáv. Av taoká. Ni ezoqa Mbumbukiam-qa Manqat, teqá bøi-té qeitø-zømesím. Yaq manqat ndøgo, ni nqati-zømesim, unimanqatín. Gekha ezoqām ndigu, matavap eqeieqei ndøzøgo, ndigu møndæzøtéz, noqa manqat unimanqatín. ³ Manqat ndøgo, ni ezoqa nqati-zømesim, ambá av nqægo, mokho manqāt. Geté niqa manqat, mokho manqat ti-te mba ndígu tøgó, ndigu tisoqoez. ⁴ Saitan, ndego manqei-qape-ge mbumbukiam, ndego tiqa wema møndøzø-tokéam, ndigu unimanqatinteav ndigu. Yaq ndigu kopømba mbaín, Manqat Mbomambaqape-qa waev vøe-qeivāt, ndøgo Keliso mokho-te ndøndokhaev, ndego ande Mbumbukiam-qa bugug me nde:keoge. ⁵ Ni ezoqa ambá av nqægo, nikezan-qā yaq-tē qati-zømesím. Geté ni Evezøza Yesu Keliso-qá yaq-té qati-zømesím. Ni zogí sasae ezoqám. Nqanek sasae, Yesu ni-etoám. ⁶ Ndego Mbumbukiam, ndego av ge:-ein nqægo, “Waev bekhā, bøvun mokho-te,” ndego até niqá mbøni-té-a, waev vøusanqatav. Yaq ni mokho-te, até ezoqa nømé-a, Mbumbukiam-qa waev betézøtez, ta waev ndøgo, Yesu Keliso-qa bugug-te ndøkhaev.

Mbumbukiam matev mbomømboma, andé manqei pot-té genø-nqeitám

⁷ Ta matev mbomømboma, Mbumbukiam gini-etoam, ni manqei-qape ezoqam-qá kha-té qanu:gú. Geté niqa kha ndøgo, andé manqei pót. Gémøkuvøém. Yaq ezoqa āv giabiti-qeiví nqægo, bazaføgakh kandambaqape, ni mokho-te nqøusasaeat, Mbumbukiam-té qando-okhó, ambá ndøgo, nikezan-tē qando-okhō. ⁸ Ni-te, matev soqøsoqa vinivinimba kandambá ngafakhanam. Geté ni tokhonønateáv. Khøuwa nøme, ni āv qati-bevøpemín nqægo, “Av khazí-gonēm ndakin,” geté

ni yovitáv. ⁹ Ezoqa ni ngiænoat-qa ndøgó. Geté Mbumbukiam ni nõuvindáv. Neka ezoqa ni kha nikhanæmatún. Geté ni lõvøte qeivupáv. ¹⁰ Niqa kha-te, ni andé Yesu-qa lõvøte matev nitindapé. Nqanek matev ndøgo tõnde-fakhaté: Niqa kha mokho-te, até Yesu-qa khandí-a, betē-veveam. ¹¹ Unimanqatín. Ni nqeikhandí:nát. Geté niqa kha, oskia lõvøte-té qeitø-awám, Yesu zapaya. Niqa kha, lõvøte khá. Geté ta kha mokho-te ndøgo, até Yesu-qa khandí-a, tàbete-veveám. ¹² Yaq av nqægo, ni ezoqa Mbumbukiam-qa Manqat nqatizomesim, ndøgo ni lõvøte ni-etoám. Geté zo khandi zø-etoám.

¹³ Mbumbukiam-qa Manqat, áv qane-peawáp nqægo, “No Mbumbukiam, møe-unimanqatín. Yaq nakémbá, no manqat qæ-ein.” Ni nqova kopó, ndego ezoqa namba, nqanek manqat ge-ein. Até ní-a, ni nĩ-unimanqatinát. Yaq nakémbá, ni manqat nqeimantate. ¹⁴ Ni møtinøtén, Mbumbukiam, ndego nigi Evezøza Yesu, lõvøte-te gekhandi:v, ndego até ní-a, lõvøte-te vøkhandí:n. Yaq ndego ni ekeza megemege-té genø-ámb. Zó namba mé:-ámb.

¹⁵ Nqanek matev ate ndægo, ni-te nqafakhanam, zo tøke nonqó qanimbi-fakhanám. Yaq ta mokho-te ndøgo, Mbumbukiam-qa kuku matev, ezoqa nõme mba mó:khatób, Yesu-te, yaq ndigu Mbumbukiam ike manqat bembøe-manqate neka Mbumbukiam-qa iz betē-eqawat.

¹⁶ Yaq nakémbá ni yovitáv. Geté seĩ-apét. Unimanqatín. Niqa kha-qa bazaføgakh, sège-navøemtét. Geté niqa mokho-te, ni khøuwa ate ndægot, seĩ-ndakinak-entét. ¹⁷ Matev føgøføgakh ndøgo, ni-te nqafakhanam, ndøgo ibu-ibus nonqó. Uni viniv-ín mbá. Geté vaev-te, ta matev mokho-te, matev mbomambaqape ndøfakhán. Ndøgo segémá. Miavmiáv. Neka ndøgo unimé:-lõvuám, matev ate ndægo, av ndakin nqanimbi-fakhanam. ¹⁸ Yaq nakémbá. Ni kha-mba, ambá ndøgo teimbo-ovē, bøi nqati-qeivi. Geté kha-mba ndøgo teimbo-ové, bøi qeivupav ndøgo. Zapa ndøgo, gigiap ndøgo, bøi nqazi-qeivi, ndøgo ibu-ibus nonqó. Geté qeivupav ndøgo, miavmiav gigiáp.

5

Manqei-qape kha neka kha ndakinak-qa yaq-te

¹ Ni mĩzi:nøtén, niqa manqei-qape kha tøsoqa, ndøgo ande palai khoev me nqawev, yaq Mbumbukiam ni andé khoev ndakinak me nimbí-etoám, yan-te nqo:go. Ta khoev ndøgo, ambá av nqægo, ezoqa ndøpuanumatún. Geté Mbumbukiam ekezan ndøpuán. Ta khoev ndøgo, miavmiav ndøpuatét.

Ndøgo niqá kha ndakinák. ² Ni nqanek kha-te nqaziyage, nqosøgeap zimboyogé. Esevem-ús. Neka ni tizimbo-endáp ndøgo: Kha ndakinak ande ndabua ndakinak me zimí-uzám, ndøgo yan-te tøndowav. ³ Soqáin ndøgo, ni ande naqei-av me tizi:goat, niqa manqei-qape kha tizi-ivøvem. ⁴ Unimanqatin. Ni nqanek manqei-qape kha-te nqazigu, ni zĩ-esevém. Zapa ndøgo, viniv khápumu-khouwév. Ni poeveáv, niqa manqei-qape kha, ande ndabua me tizi-khofoe. Soqáin ndøgo, ni ande naqei-av me tizi:goat. Geté ni kha ndakinak, ande ndabua me uzam-qa zi:gú. Yaq niqa manqei-qape kha, andé khandi ndókhóug. ⁵ Mbumbukiam ndókhakheinømbém, kha ndakinak tizindapem. Ndego Nqova Mbomambaqape gini-etoam, ndøgo andé khakhatáp, av nqægo, ndego ni até kha ndakinák-a, vøní-etoām.

⁶ Yaq nakémbá, ni kha føgakh-mba oskia nigú. Ni mizi:nøtén, ni nqanek manqei-qape kha-te nqaziyage, ni Evezøza-qa khoev-te fakhaneáv. Zuá. ⁷ Ni ndakin nqaziyage, szi-unimanqatinát. Matev qeivi zuá. ⁸ Geté ni kha føgakh-mbá. Ni manqei-qape kha, ndøgo ande palai khoev me nqawev, ivøve-qa nimbogó, neka Evezøzá namba yage-qa nigú, teqa khoev-te ndøgo. ⁹ Geté oskiá ndøgo, ni Evezøza-qa khoev-te é-ndeimø-fakhān, o, manqei-qape-te zua niyagē, ni bazaføgakh ni-asøzú, ndego khanakhanakh etoam-qa nimbogó. ¹⁰ Zapa ndøgo, ni ate nqazi:gu, Keliso-qá megemegeté qabizimø-waním, manqa bizimø-ovøemem. Yaq ni yaq-fia āv qazimí-upøgím, av nqanek manqei-qape kha-te, matev mbomømboma o soqøsoqa nqazi-matanam.

Mbumbukiam ezoqa nqawa tøkuzuat-qa ndøgó, ekezan namba

¹¹ Ni møtinøtén, Evezøza ni matev, ndøni-geveá. Yaq nakémbá, ni nimbovizáp, neka ezoqa Mbumbukiam-te yozoat-qa nizøgó. Ndego ni møndæ-otév. Yaq no tototaná ndøgo: Até zó-a, zo møzøte-zøtéz, niqa matev eqeieqei. ¹² Ni ambá av nqægo, nikeza kha eqawat-qa nigū, zoqa bøi-te. Av taoká. Geté ni zo zømesim-qa nizøgó, av nqægo, zo ni tøzøte-khambuvupat, ndøgo kopømbá. Yaq av nqægo, zo kopømbaqapé, ndigu ezoqam sozozø-qavøitát, ndigu ndimatavap av nqægo, gigiap-qape ndøgo, bøi toqote-qeivat, ambā ndøgo, ezoqam-qa mbøni-te nqøugu. ¹³ Ni matavap mbain teigoat, av ezoqa nøme ndi:manqate, ni Mbumbukiam-qá iz eqawat nonqo nigú. Geté ni matavap eqeieqei tønigoat, ni zo nitigú. ¹⁴ Ni Keliso-qá kuku matev ndønøzøngím. Ni āv qati-unimanqatinát nqægo: Ezoqa kopo, ezoqa ewaqape-qa

ndønaním. Yaq te mokho-te, até ní-a, ni ate nqazi:gu, vizi-pakhaen. Ni awenege matev-te, sekemba yageapáv. ¹⁵ Ndego ezoqa ewaqape-qa, ndógo tenenaním: Gekha ezoqām ndigu, ndiyage, ndigu ambá av nqægo, ekeza kha-qa beyagē, geté teqa ndégo tiabiti-yagé, ndego tiqa genanim neka løvøte-te vøndō-khandi:v.

¹⁶ Yaq nakémbá. Ni ezoqa nøme sekemba gevezoatáv, av manqei-qape ezoqam ndi:matanam. Até Kelisó-a, ndego ni bugukhokhof qeigeveitam, av manqei-qape ezoqam ndi:matanam, ni ndakin av nqægo sekemba geveuatáv. ¹⁷ Gekha ezoqām ndego, Keliso mokho-te ndeyage, ndego møndø-ndakinak-év. Awenege matev, møndømø-navøém. Yaq nqáe! Matev ndakinak ndøngáz. ¹⁸ Nqanek matev ate ndægo, Mbumbukiam-té qando-okhó. Ndego ni Keliso mokho-te, nqawa ekezán namba me:tøkunú, neka ni nqanek sasae vønī-etoam, ta mokho-te ndøgo, até ezoqa nømē-a, Mbumbukiam namba betē-tøkuanem. ¹⁹ Manqat ni ezoqa nqati-zømesim, nqánek: Keliso mokho-te, Mbumbukiam mu:goám. Yaq Mbumbukiam te mokho-te ndego, manqei-qape ezoqam vøtøkuzu, ekezan namba. Yaq ndego ezoqam-qa manqa-zapazapa, sekemba matavupáv. Manqat nqánek, Mbumbukiam ni gini-etoam, ezoqa tøti-zømesimat. Ndego ezoqa nqawa tøkuzuat-qa ndøgó, ekezan namba.

²⁰ Ni Keliso-qá iz-té qeinøzø-manqaté. Ni mokho-te, Mbumbukiam ezoqa ekezan zø-akhayám. Ni ezoqa Keliso-qa iz-te nqei-zø-pouwe: Zo Mbumbukiam-té qando-okhó neka teqa tøkuaat matev vøndapem. ²¹ Keliso, ndego manqa-zapa-qase goneáv. Geté Mbumbukiam, niqa manqa-zapa ate ndægo, Keliso-té geno:vé, yaq ni te mokho-te, Mbumbukiam-qa bøi-te bizimī-ndaføyamba-en.

6

¹ Ni Mbumbukiam namba nqeisasaeat, ni nqei-zø-pouwe: Zo Mbumbukiam-qa kuku matev qazondapem, até vøwaní, ta mokho-te ndøugu. Soqain ndøgo, zo khokho sa qazondapem.

² Mbumbukiam āv gene-manqaté nqægo,

“Khøuwa eqeieqei qandap,

no qoqa guliguli manqat møe-ewág.

No màtaqa-tøké,

ta khøuwa-te ndøgo, no qæzav, ezoqa tækhandi:z.”

Nqáe! Khøuwa eqeieqei ndakín. Khøuwa ndøgo, Mbumbukiam gezav, ezoqa tekhandi:z, ndakín.

Keliso-gi u-anim, Mbumbukiam-qa sasae-te, viniv kandakanda ndi-eqawat

³ Ni matev eqeieqei mba nimbopáev. Soqain ndøgo, niqa matev ezoqa tiqa unimanqatin-te tøkhaosam neka ezoqa Mbumbukiam-qa sasae vøngenøitát. ⁴ Geté gekha matēv ndøgo, nqani-fakhanam, ni āv qati-vøndøzú nqægo: Ni Mbumbukiam-gí sasae ezoqám. Potonam matev neka ngenøgim matev neka gekha matev føgøføgakh nqani-fakhanam, ni bazaføgakh-us niwaniáp. ⁵ Ni gèzitangatún, ndimbula-te vønqeindumatun. Neka ni vøngeandumatun. Ni sasae føgøføgakh nigoatún, neka khøuwa nøme, ni venanqei sømbiam kopømba mbaín, neka ifi nivinumatún. ⁶ Ni matev eqeieqei-té qeiyagé, neka nøtenat nigú. Ni ezoqa matev aiyaiyav-te neka kuku matev-us nizøgó. Mbumbukiam-gé Nqova mu:sasaeát, ni mokho-te. Neka niqa kuku matev, ezoqa nøme-te, ngusum-te mba khazeáv. ⁷ Ni ezoqa unimanqatin manqat mba nizø-manqaté. Ni Mbumbukiam-qa bazaføgakh-té qeitø-sasaeát neka matev eqeieqei nigoatún. Ndøgo niqá nakhag gigiáp, nøfe nonqo neká khakhazam nonqo. ⁸ Ezoqa nøme, gñivizáp. Geté nøme ndigu, mivi ni-etoumatún. Ezoqa nøme, iz gñi-eqawát. Geté nøme ndigu, iz gñivoát. Ezoqa nøme, ni khavozam ezoqam mi:næná. Geté ni unimanqatin manqat mba nimanqaté. ⁹ Ezoqa nøme, ni khokho ezoqam mi:næná. Geté nøme ndigu, ni møndæzøtéz. Ni ambá nipakhaenín. Geté, nqáe! Ni khandi zua nigú. Ni gèzitangatún. Geté ni løvøte, etopøteáv. ¹⁰ Ni mbøni nivavatún. Geté ni kñanakhanakh oskia ni-asøtvé. Ni gigiap-av ezoqám. Geté ni mokho-te, ezoqa kopoáv, andé ge-gigiap-kopoav-ezoqam-éz. Ni zenda-zenda mbá qatiyagé. Geté Keliso mokho-te, ate ndægo, niqá.

¹¹ Zo Kolin-ak. Ni manqat ndaføyambá seizø-manqatám. Ni kuku kandambá zo-te. ¹² Ni ambá av nqægo, kuku matev gèmoni-navøēm zo-te. Geté zo zøkezan zoto-tokém, niqa kuku matev. ¹³ No zo ndakin, andé nogi nakheis me nözømbe-manqaté. Zo āv tønne-matanám, av ni nqeizømbe-matanam. Até zó-a, zo kuku yà bezøgó ni-te.

Ni ezoqa namba bizi-tøkuåném, ndigu unimanqatinteav ndigu

¹⁴ Zo ti namba me:tøkùát, ndigu unimanqatinteav ndigu. Gê, matev eqeieqei neka matev soqain, áv khané-tøkuā? Neka gê, waev bøivun namba, áv khané-tøkuā? Kopømba mbaín! ¹⁵ Yaq gê, Keliso nqova soqaqape namba, nqova kopo-te áv kiníyagāt? Neka gê, ezoqam nde-unimanqatinat,

áv kené-tøkuā, ezoqa nøme namba, ndego unimanqatinteav ndego? ¹⁶ Yaq gé, Mbumbukiam-qa khoev, tae khøuwiap namba áv khané-tøkuā? Nakhoa mbaín. Zo mðzøte-zøtéz. Mbumbukiam-qa khoev, ní, ndego khandi miav-ak Mbumbukiam. Ndego ekezan, áv gene-eín nqægo,

“No ezoqám namba nøtéyagát

neka no ti mokho-té tótú:-okhoát.

No tigí Mbumbukiam tægoát

neka ndigu nogi ezoqam vøgoát.

¹⁷ Neka Evezøza manqat nøme, áv gene-manqaté nqægo:

Vøziváz ndigu, neka ti-te vøqataz.

Neka gigiap ndøgo, noqa bøi-te soqain ndøgo,

kha mbokhanøzém.

Yaq no zo ndækhatób.

¹⁸ Neka Evezøza, ndego bazaføgakh ate ndægo ndømbogo, manqat nøme áv gene-manqaté nqægo:

No Zøve nøzøgoát

neka zo nogi nakhei angana

neka nakhei mbasi vozonø-goát.”

7

¹ Nøfuap mbomømboma! Mbumbukiam nqanek manqa mbusa mbomømboma ate ndægo gini-awam, yaq gekha manqa-zapazapā ndøgo, kha-te o matavap-te qazimatønumatun, zí-ivøvé. Ni Mbumbukiam-qa mokho-té qabizu:gú. Vizap-ús. Neka bazaføgakh bizi-asøzú, Mbumbukiam-qa bøi-te eqieieqei biziyage.

Taitus Kolin ezoqam-qa yaq-te emanqat gevotot, Pol khanakhanakh kandambá gendap

² Ni zoqa mbøni, vøni-mboqoá. Ni ezoqam-te manqa-zapazapa goneáv, neka ezoqa kopo ngi:wateáv. Neka ni ezoqam-te, gigiap aqonøpøteáv. ³ No nqanek manqat, ambá av nqægo, zo vøzoat-qa nømanqatē. Av taoká. No mðezø-eín. Ni kuku kandambá zø-te, neka ni kuku até ginigoát, oskiá ndøgo, zo namba tizi:-pakhaen o zo namba tizi:yagat. ⁴ No zo nò-unimanqatinát. Neka nøte-khambuváp, zo. No zoqa yaq-te nqate-matavap, niqa yage føgakh-qape mokho-te, no kha nømbe-føgakhát. Neka no khanakhanakh kandambá.

⁵ Ni Masedonia plovins-te qeimø-fakhan, ni viniv kandambá, qani-fakhanumam. Pusup mbaín. Bavokho ndøgo, gini-ponqomám, neka ni mokho-te, møe neka fofogear vønigoam. ⁶ Geté Mbumbukiam, ndego ezoqa kha føgakh matev ndezø-etoam, ndigu mbøni ndøzøvaev, ndego kha føgakh

ni-etoám, Taitus gendowav. ⁷ Geté Mbumbukiam ni kha fógakh ta-mbá mbá ndógo, gini-etoam, Taitus gegevun, geté até ndógó-a, ndego zoqa yaq-te manqat gini-ein, av matev mbomømboma qazømbøe-matønumam. Neka ndego nøme āv gene-ein nqægo: Zo vao kandambá no-te, neka zo tanakh zógó, av qazøte-matønømem, neka no ndøzønømbō-vīgim. No nqanek manqat qæ-ewag, no khanakhanakh kandambá qændap.

⁸⁻⁹ Ta pepa ndógo, no bugukhokhof qatøndo-peawam, zo mbøni zømbevá. Unimanqatín, no qæmatavupam, zapá sætøndo-khofotáv. Geté no ndakin khanakhanákh, taqa yaq-te ndógo, no qatøndo-khofotav. Zapa ndógo, zo mbøni vaev-qase ambá qazøte-ndapém. Geté ta mbøni vaev matev mokho-te, zo Mbumbukiam-té qazonø-qambúz. Zoqa mbøni vaev matev mokho-te, Mbumbukiam ndøsasaetám. Yaq av nqægo, noqa pepa mokho-te ndógo, zo soqain-qase qeiviáv. ¹⁰ Mbøni vaev matev av nqægo, Mbumbukiam-te ndøndo-fakhate, ndógo ezoqa gèzøtøkeé, yaq ndigu Mbumbukiam-te vø-qambuzin, neka khandi vøndapemin. Mbøni vaev matev av nqægo-qa yaq-te, tanakh mbain taqagoat, kopømbá. Geté manqei-qape mbøni vaev matev, ezoqa løvøte-té qanø-ituzá. ¹¹ Nqáe! Zoqa mbøni vaev matev mokho-te, Mbumbukiam matev qaniquánim gezø-matønumam. Zo ndakin Mbumbukiam-qá poev matev paev-qa mba zombogó. Neka zo āv qazøte-matøvemém nqægo: Matev ndógo, zo mokho-te qando-fakhan, soqaqapé. Neka zo møe. Soqáin ndógo, manqa-zapa nøme av nqægo tøzøfakhan. Neka zo vao kandambá no-te. Neka zo ndego ezoqam, manqa-zapa gego, mōzo-guguím. Ta matev ate ndægo, zo ni āv qazøte-nømand nqægo: Zo nakhoa eqeieqei geve-qa zogó.

¹² Ta pepa ndógo, no qatøndo-peawam, no ambá te zapaya ndēgo, tøtønde-peawām, ndego ezoqam, manqa-zapa gego o te zapaya ndego, manqa-zapa gembogo. Geté no nqanek pepa ndógo tøtønde-peawám: Zo Mbumbukiam-qa megemege-te, āv qane-vøndøzém nqægo: Zo kukú ni-te neka zo niqa manqat o-mba zotondapé. ¹³ Ni kha møndøni-fógákh, taqa yaq-te.

Geté taqa yaq-te mbá mbá. Ni kha nøme mba ndógo tønimbi-fógákh neka khanakhanakh vøindapem, Taitus manqat gini-ein, av nqægo, zo ate ndøzøte:go, qazombo-tøkeam neka mokho-te vozombō-eqeieqei-tam. ¹⁴ No Taitus-te, nøte-khambuvupám, zo zapaya. Yaq zo mōzo-vøndøzém, av nqægo, noqa manqat unimanqatín, neka zo ni mivi etopøteáv, taqa yaq-te. Manqat ate ndægo, ni zo qeizø-manqatam, unimanqatín. Yaq ndakin, até niqá khambuvap manqát-a,

zoqa yaq-te Taitus qeimbo-einim, ndøgo møndø-unimanqatín.
¹⁵ Taitus zo-te gegeavun, yaq zo mðzo-khatowém, møe-ús
 neka vizap-ús, neka teqa manqat o-mba vøzømbøe-ndapem.
 Yaq matavap qambo-vesezin, ndego kuku kandambá zo-te.
¹⁶ No khanakhanakh kandambá. Zapa ndøgo, no āv qate-
 unimanqatinát nqægo: Zo matev eqeieqei sozøgót.

8

Etoam matev eqeieqei-qa yaq-te

¹ Nøfuap! Ni zo zøtezat-qa nizøgó, av nqægo: Mbumbukiam
 Klisten bawabawan mokho-te, Masedonia plovins-te
 ndøgo, teqa kuku matev mokho-te, matev kandakandá
 gematønumam.

² Ndigu viniv-qape, ambá qane-
 khamasimám. Geté ndigu khanakhanakh kandambá. Ndigu
 gigiap andé mbain. Geté tiqa khanakhanakh mokho-te,
 ndigu Klisten ezoqa nøme, tøke kandambá gizøgo. ³ No zo
 āv qate-unimanqatinát nqægo: Ndigu gigiap mbain ambá
 ginigú. Neka ambá kopømba mbain, ezoqa nøme tizøtøke.
 Geté ndigu nøme mba zømbo-etoám. Ekeza poev-té ginøgoném.

⁴ Ndigu ekezan mbá segeni-viám, av nqægo, “Até ní-a, ni
 ndigu Klisten ezoqam, gigiap-av ndigu, ndøgo Zudia manqei-
 te ndiyage, ambá nizø-tøkein, moni vøizø-khofotazin.” ⁵ Ni
 qeimatavupam, ndigu moni-qasi mba ndø-etøomém. Geté
 ndigu bugukhokhof, ekeza kha, Evezøza mbo-etøomém, yaq
 vaev até ní-a, ande ekeza kha me vønimbī-etoam. Ndigu
 Mbumbukiam-qa poev mbopaevém, taqa yaq-te.

⁶ Yaq ta zapaya ndøgo, ni Taitus āv qeimboe-viømém nqægo:
 Ndego até zo mokho-té-a, ta tanakh matev sasae ndøgo,
 gengaz, zo ndigu Klisten ezoqa zapaya moni nqazo-pisam,
 ùni betekhóu. ⁷ Zo andé gigiap kopoav ezoqám. Zo Mbumbukiam
 bazaføgakh-us zo-unimanqatinát, neka teqa manqat
 eqeieqei zomanqaté. Neka zo zøtezat kandambá. Neka zo
 Mbumbukiam-qa sasae gone-qa zogó. Neka zo mokho-te,
 kuku kandambá. Ta kuku matev ndøgo, ni-té qazoqeivám.
 Yaq nakémbá, zo ande gigiap kopoav ezoqa me ndøzøte:go,
 zoqa tøke matev até kandambaqape bezøgó, ti-te ndigu, Zudia
 Klisten ezoqam.

⁸ No nøzø-pouweák, av nqægo, zo vøzøtøkē. Geté no
 tiqa yaq-te zømesim-qa nøzøgoám, ndigu Klisten ezoqa nøme
 ndizøtøke. Yaq no qeivi-qa nogó, av nqægo, até zoqá kuku
 matév-a, unimanqatín tøpøtégo-a. ⁹ Zo mðzøte-zøtéz, nigi
 Evezøza Yesu Keliso, ndego kuku kandambá gego ni-te. Ndego

gigiap kopoav ezoqam ndøgoám. Geté ndego møndømø-gigiapav-ezoqam-év. Zo me:gó. Ndego tenegó ndógo, teqa gigiap-av matev mokho-te, zo andé tønè-gigiap-kopoav-ezoqam-éz.

¹⁰ Moni pisam-qa yaq-te, noqa matavap nqáneq: Zo-te qanimáv, zo moni tozo-etøomem, ndigu Klisten ezoqam nonqo. Viav nøme qagoam, zo matavap é-mozoto-veém, taqa yaq-te, neka moni pisam é-vozotø-ngazem. ¹¹ Yaq ndakin matev vøkhouím, zo qazongazem. Av zo matavap qazøte-veem, taqa yaq-te, zo ndakin nqanek matev āv tøzøté-khouím. Khanakhanakh-ús. Gekha moní ndigu, zo kopømba ndógo, to-zozø-etoam, sègezø-etoám. ¹² Qo tøke-qa toqogoat, yaq Mbumbukiam ndøqa-khatiú, qoqa tøke matev. Ndego qoqa etoam matev, ndógo tenékhamás, av gigiap nandaqambe-go. Geté gigiap mbain toqogoat, etoam nonqo, ság, etopøteav tøgoat.

¹³ Noqa poev ambá av nqægo, zo ndigu zogi moni ate ndi:gu tozozø-etoam, yaq zo zenda-zenda mbā sozōwān. Geté no āv qanømbe-poév nqægo: Matev sà betumuví. ¹⁴ Ndakin zo gigiap kopoáv nandøzøgo. Yaq zoqa gigiap nandav, zo kopømbá, zozømbé-tøké, ndigu ndikhakhambæzat. Yaq vaev ndígu tizøtøké, ndigu gigiap kopoav tøzøgoat, gete zo tozo-khakhambæztat. Yaq av nqægo, matev sugumú-víat. ¹⁵ Yaq matev āv qanégoát, av Mbumbukiam-qa Manqat, Izlael ezoqam-qa yaq-te nqæpeawap, ndigu leg-av manqei-te mana gipizumam, “Gekha ezoqām ndigu, kopoav gipizam, ndigu ambá av nqægo, mana khàpe zømbe-khouwēv. Neka gekha ezoqām ndigu, khapelavøqase gipizam, ndigu ambá av nqægo, mana khapémbá. Geté ezoqa ewaqape kopømbá gigoam.”

Ezoqa misika-qa yaq-te, Kolin taon-te tizav

¹⁶ No ike kandambá, Mbumbukiam-te. Zapa ndógo, ndego Taitus kuku matev zo-te, āv gembøe-etoám, av no nqanømbe-go. ¹⁷ No qamboviam, zo-te tewav, yaq ndego nakhamas-té qanømbo-pøe. Ndego matavap av nqægo, é-møndømbøe-goám. ¹⁸ Ni te namba, até ezoqa nømé-a, nikhofotaváv. Ngenek nigí Klisten nøfu, Klisten bawabawan ate ndægot, gèmbovizáp. Zapa ndógo, teqa Manqat Mbomambaqape nømendim matev qanimáv. ¹⁹ Klisten bawabawan ezoqam, ngenek até nqanek sasae-té-a, vøveatøvem: Ngenek ní namba bati-apét, Klisten ezoqam tøke nonqo moni, Zelusalem taon-te bati-ndapavet. Ni tøtigút ndógo: Evezøzaqá iz be-eqawát neka ndigu Klisten ezoqam betēqeivim, av nqægo, ni ndigu tøke-qa nizøgō.

²⁰ Ni sa teitumu-apet, zapa ndógo: Soqáin ndógo, ezoqa niqa manqa tigeve:mat, ni tiqa etoam matev kandambaqape nqeigeazoat. ²¹ Ni matev eqeieqei gone-qa nigú. Ambá ndógo, Evezøza-qā bøi-te mbā, geté até ezoqam-qá bøi-té-a.

²² Ndigu ezoqa menas namba, nigí Klisten nõfu nõme nikhofotaváv. Ni teqa yage mõiqeivám. Khøuwa kopoáv neka matev vinivinimbá. Neka ni mõtinøtén: Ndego ezoqa tõke-qa zøgó. Yaq ndakin, ndego zoqa yaq-te ge-ewag, av zo ndigu Klisten ezoqa nõme tõke-qa ndozogo, ndego ti namba okho-qa nõme mba mo:gó, nqanek sasae-te bezømbètøke.

²³ Yaq Taitus-qa yaq-te, ndego nogé yaq táng. Ndego no sasae namba, nítigú, zo nonqo. Neka ndigu nõfuap menas nõme, zo-te tinduzav, ndigu Klisten bawabawan-qá iz-té gindúzáv. Tiqa sasae, ndigu Keliso-qá iz me:eqawát. ²⁴ Yaq nakémbá, zo nginik ezoqam vøkhatób. Kuku matev-ús. Yaq Klisten bawabawan nõme, āv giabiti-qeivím nqægo, ni zo nqati-khambuvap, ndøgo unimanqatín.

9

Manqat nõme, tiqa tõke-qa yaq-te, ndigu Klisten ezoqam-te tikhofotøvem, ndigu Zudia manqei-te ndiyage

¹ No manqat kandambaqape nõme peawapøteav tøgøat, zoqa tõke-qa yaq-te, Mbumbukiam-gi ezoqam-te, ndigu Zudia manqei-te ndiyage, kopømbá. ² No mõtenøtén, zo tõke-qa zogó. No taqa yaq-te, nõte-khambuvupám, ti-te ndigu, Masedonia plovins-te ndiyage. No ndigu āv qazømbe-eín nqægo: Zo Akaya plovins-te ndozoyage, mõzo-khakheinám. Viav nõme qagoam, zo moni asøsam é-mozongazém. Yaq ndigu zoqa poev-qa yaq-te giyogem, ndigu Klisten ezoqam tozozø-tøke, yaq ate ndigú-a, poev āv tiniveém. Ezoqa kopoáv. ³ No nginik nõfuap ndógo tõte-khofotaváv: Soqáin ndógo, no zoqa yaq-te khokho sa qate-khambuvupam. Geté no tønøpoév ndógo: Zo é-mozoto-khakheinám, av no zoqa yaq-te qate-ein. ⁴ Soqáin ndógo, Masedonia plovins-ak no namba titøndu-niav, yaq ndigu tiqeivím av nqægo, zo khakheinøpøteāv, yaq ni mivi teindapem, taqa yaq-te. Geté ni mbá mbá. Até zó-a, zo mivi vozø-ndapemin. ⁵ Yaq nakémbá, no āv qate-matøvém nqægo: No nginik nõfuap, båtøndokhæ-khofotáz, zoqa etoam matev bøkhaheinømem, av bugukhokhof manqa mbusa qazønimbi-ve. Yaq zoqa etoam matev, khakheitáp segégoát, neka matev khanakhanakh-us vozøgoát, ambá ndógo, qovetam matev-us zøgoát.

Mbumbukiam ni gigiap ndini-etoam, yaq ni kopømbaqapé, ezoqá nøme zizømbé-tøkeát

⁶ Gømbo-mataváp: Gekha ezoqám ndego, khapelavøqase te-ogeakh, ndego khapémbá tepea. Geté gekha ezoqám ndego, kandambaqape te-ogeakh, ndego kandambá tepea.

⁷ Zo ezoqa kopokopo ate ndøzøte-go, ndigu áv qazozømbé-etoumát, av zo zøkezan matavap qazøte-aumat. Zo viniv ndøndápém, etoam-qa yaq-te. Neka zo ndigu ta zapaya mba zømbe-tøké ndøgo, ndozo-matavap av nqægo, zo ezoqa nditøpøtøzat. Zapa ndógo, gekha ezoqám ndego, khanakhanakh-us nde-etoam, Mbumbukiam kuku te-te.

⁸ Mbumbukiam kopømbaqapé, zo gigiap nøme mba zømbó-etoám. Yaq zo eqeieqei oskia zóyagát, neka kopømbaqapé, até ezoqa nømé-a, ndigu khakha-mba ndigu, vozozø-tøkeát. ⁹ Ezoqam-qa yaq-te, ndego ezoqa nøme ndezø-tøkee, Mbumbukiam-qa manqat, áv qane-peawáp nqægo,

“Ndego gigiap-av ezoqam,
yaq-mbá segezø-etoám.

Matev eqeieqei ndøgo, ndego ndematanam,

Mbumbukiam gembøé-navøemák.

Geté miavmiav mbómatavupát.”

¹⁰ Mbumbukiam, ndego avøe khayam ezoqam gigiap ogekxæ nonqo neka lou ndezø-etoam, ndego até zó-a, gigiap ogekxæ nonqo segezø-etoám. Yaq ndøgo segezø-khouwév. Yaq zo loge nonqo kandambá tozo-peanem. Yaq até zoqa matev qanimav mokho-té-a, mokho kandambá tøzøfakhan.

¹¹ Mbumbukiam zo gigiap kopoáv segezø-etoám. Yaq zo kopømbaqapé, ta gigiap mokho-te ndøgo, ezoqa nøme zozømbé-tøkeát. Yaq ni zoqa etoam matev, ti-te teindapet, ndigu Mbumbukiam ike manqat mbómanqatát, zoqa tøke-qa yaq-te.

¹² Unimanqatín. Zo ndigu tozozø-tøke, yaq matev tamhá taoká ndøgo, tøndo-fakhan, Klisten ezoqam zoqa gigiap tindapem, ndigu ndikhakhambæzat. Geté ta mokho-te ndøgo, Mbumbukiam ike manqat kandambá tendap.

¹³ Zo ndigu tozozø-tøke, yaq ndøgo zo søzøté-vøndøzém, av nqægo: Zo Manqat Mbomambaqape, Keliso-qa yaq-te, o-mba mözoto-ndapém, ndøgo zo ezoqa nøme ndozozømbemanqate. Yaq ndigu Klisten ezoqam, zoqa etoam matev tindapem, áv giní-qeivím nqægo: Zo ezoqa nøme tøke-qa zøgó. Yaq ndigu Mbumbukiam-qa iz ndø-eqatát, ta zapaya.

¹⁴ Yaq ndigu zo gezø-guligulím. Kuku matev-ús. Ndigu áv giní-matøvemém nqægo: Mbumbukiam zo kuku kandambá gezøgo. ¹⁵ Unimanqatín. Mbumbukiam-qa kuku matev kandamba tantáv, ni-te. Kopømba mbaín, matev nøme namba

toqote-khamas. Neka ni ike kandambá, Mbumbukiam-te, ta zapaya.

10

Pol iz Mbumbukiam-té gendáp, sasae tegoat

¹ No Pol, no manqat-qase nøme nqanøgó. Nøkezan-qa yaq-té qanømbegó. Ezoqa nøme, zo mokho-te, noqa yaq-te āv gini-manqaté nqægo, “Ndego ni namba te:goat, ndego manqat aiyav-té genø-manqaté. Geté qambaqape tegoat, ndego manqat sasanqa-ús sege-manqaté.” Yaq no ndakin, Keliso-qa iz-te, ndego ekeza kha gevoa neka kuku ginigu, nqazó-pouwe: ² Zo no ndøtøpøtønēm, av nqægo, no tøtøndonav, manqat sasanqa-us banø-manqatē. No kopømbaqapé, ndigu manqat sasanqa-us tæzø-ein, ndigu niqa yaq-te ndimatavap av nqægo, ni manqei-qape matev mba nimbopæv. ³ Unimanqatín. Até ní-a, ni manqei-qape ezoqám. Geté ni ambá av nqægo, ninakhagāt, av manqei-qape ezoqam ndi:nakhagat. ⁴ Ni ambá av nqægo, manqei-qape ezoqam-qā nakhag gigiāp qati-nøfeāp. Geté ni Mbumbukiam-qá nakhag gigiap føgøføgákh qati-nøfeáp. Yaq ta mokho-te ndøgo, ni kopømbaqapé, ezoqam-qa khokho matavap seí-tømbuatát, kopømba av-té, nakhag-te yaq-ak-qa uta-qape toqote-ngiu, ⁵ neka khambuvap matev ate ndægo vøi-tokhonumāt, ndøgo ezoqam-qa zøtezat, Mbumbukiam-qa yaq-te, ndo:khazu. Neka ezoqam-qa matavap ate ndægo, andé ndimbula khoev-té qati-nqeitám, yaq ndigu Keliso-qa manqat o-mba bembøē-ndapem. ⁶ Ni møikhakheinám. Zo Klisten bawan ezoqam, Mbumbukiam-qa Manqat o-mba tozotumu-ndapem, yaq gekha ezoqā nøme, zo mokho-te zua ndisanqawe, ni yaq-fia nizótá.

⁷ Zo eqeieqei ndømataváp. Gekha ezoqām ndego, ekeza kha Keliso-ge ezoqam nde:vewe, ndego yà bembo-matøvém, até ní-a, ni Keliso-gí ezoqám. Ndøgo bavokho-qapé. ⁸ Unimanqatín. No tønø-poein, no ambá nøme mba noto-khambuvimín, ta bazaføgakh-qa yaq-te, Evezøza gini-etoam. Geté ta bazaføgakh ndøgo, ndego ni gini-etoam, ndøgo zoqá unimanqatin bazaføgakh etoam nonqó, ambá av nqægo, zo ngiæzoat nonqō. Yaq nakémbá, no mivi mbaín, noqa khambuvap-qa yaq-te. ⁹ No poeveáv, zo ndozo-matavap av nqægo, no zo nøzø-utøvē, noqa pepa vinivinimba-te. ¹⁰ Zapa ndøgo, ezoqa nøme, āv gini-manqaté nqægo, “Pol-qa manqat, teqa pepa vinivinimba-te ndøpeawap, ndøgo bazaføgakh-ús neka sasanqa-ús. Geté ndego ekezan ni namba tizi:goat, yaq teqa manqa manqate, bazaføgakh mbaín. Khokhó.”

¹¹ Gekha ezoqām ndigu, av ndi:manqate, ndigu bètezótéz, niqa pepa-te manqat ande sasanqa-us qeipeaumam, ni matev āv tōtí-matønumát, zo namba tizi:goat.

¹² Ezoqa nøme, zo mokho-te nandav, ekeza kha ezoqa kandakanda me:vewé. Ság! Ndigu yakhapús. Ni nikeza kha, ti namba nití-khamasemák, vøimøví. Geté tiqa matev, mokho mbaín. Zapa ndøgo, ndigu ekeza matev, ekeza matev namba me:geveatatún neka ekeza kha, ekeza kha namba vøe-khamasimatun. ¹³ Geté ni khapé bati-khambùváp. Ni taqá yaq-te mbá tōtí-khambuvupát, Mbumbukiam ni sasae gini-etoam, teigoat. Até ta sasae ndøgó-a, zo mokho-te nqeigut, ni Mbumbukiam ni-etoám. ¹⁴ Ni amba zo-te okhoeav teigonin, zo qambaqape ndozoyage, yaq ni taqa yaq-te ambá kopømba mbaín tōti-khambuvapín. Ni amba av tōtigonin, yaq niqa kham-buvap, ambá mokho mbaín. Geté ni møitøndu-niáv zo-te, neka Manqat Mbomambaqape, Keliso-qa yaq-te, vøtizømas. ¹⁵ Ni ambá av nqægo, nikeza iz ezoqa nøme-qā sasae-qa yaq-tē qati-eqawāt, ndøgo ni nikezan goneav qagoam. Geté ni teitotaná ndøgo: Zo unimanqatin matev-te tozotumu-fisam, yaq niqa sasae bèkhouwév, zo mokho-te nandav. Yaq ezoqa nøme mba beto-unimanqatiním. ¹⁶ Unimanqatin. Ni até zoqá manqei yaq ndøndogó-a, ezoqa Manqat Mbomambaqape zømesim-qa nigú. Zapa ndøgo, ni poeveáv, nikeza iz sasae nøme-qa yaq-te tōti-eqatat, ndøgo ezoqa nøme, manqei nøme-te gimatønumam.

¹⁷ Khambuvap-qa yaq-te, Mbumbukiam-qa Manqat āv qane-peawáp nqægo, “Gekha ezoqām ndego, ndekhambuvap, ndego tèabete-khambuváp ndøgo, av Evezøza matev ge:matønumam.” ¹⁸ Ezoqam teoká ndego, ekeza kha kandambaqape ndevewe, iz ndømbogo. Geté iz ndégo tømbogó, ndego Mbumbukiam kandambaqape ndevewe.

11

Pol-qa matev neka khavozam nømendim ezoqam-qa matev, vinivinimbá

¹ Tanakhambá. Manqat nøme, no ndakin tæzø-ein, mokho andé mbaín. Geté ság, no nqæmatavap, zo aiyaiyav matev ndòzogoát, no namba, taqa yaq-te. ² Zo Kolin-ak, zo andé nogú yú. No ezoqa kopo-te ivøve-qa nombogó. Mbumbukiam ova ndømanqaté, zoqa yaq-te. Até nó-a, no poeveáv, ezoqa vini zo tezøkim. No søvøta mðegó. Anganeam kopo mba bezøkím. Ndego anganeam, Kelisó. No zo te-te andé mbasønakam matev mbomambaqape me etoam-qa nøzøgó.

³ Geté no nõfofogeáp, zoqa yaq-te. Soqain ndøgo, ezoqa zoqa matavap ti-enegim, yaq zoqa poev Keliso-te tõzømbonavøem neka zo ndego uni paeveav vøzøgoåt. Soqain ndøgo, zo matev tõzøfakhan, av Iv qambøe-fakhan, wazeam getuwam, teqa khavozam matev mokho-te. ⁴ Zo ezoqa nõme Yesuqa yaq-te manqat vini ndimanqate, av ni qati-zømesimam, o zo ti-te nõgova vini ndozo-upøgim, av bugukhokhof Nõgova Mbomambaqape qazøte-ndafem, o zo manqat vini ndozozø-upøgim, av bugukhokhof Mbumbukiam-qa Manqat qazøte-ndapem, zo ezoqa av ngi-gu, sõzo-khatobumatún.

⁵ No mõtenøtén. Nandiv ezoqam, zo Keliso-gi u-anim uni kandakanda-in ndøzøte-zæza, no ambá av nqægo, nõzøpæev. ⁶ Eisa? Noqa manqa manqate uni tatas-ín mbá, av ezoqa nõme-qa manqat ndægo. Geté no nõtenat nõqanøgó. Niqa sasae-te ate ndægo, zo mokho-te qeigoam, ni oskia nõzøvøndazám, taqa yaq-te.

⁷ No Mbumbukiam-qa Manqat Mbomambaqape, yaq-mbá sõte-zømesimám. Neka nõkeza kha nõvoá. No tõte-voatát ndøgo: Zo tõne-eqáz. Yaq ge zø, ndozo-matavap, no av qate-matønumam ndægo, no manqa-zapa nõgo? Av taoká. ⁸ No zo mokho-te qæsasaetam, no moni Klisten bawan ezoqa nõmeté qæ-upøgimám, ndigu noqa yage nonqo ginø-etoumam. No ndigu andé nõzø-aqonøvemám. ⁹ No gigiap qatumu-wafenin, zo namba qategoam, no zo-te tambeáv. Geté noqa yage nonqo, ndigu tinø-etoumam, niggi Klisten nõfuap, ndigu Masedonia plovins-te ginduzav. No zo-te tambeáv. Yaq até megemege-té-a, no zo-te notó-tambák. ¹⁰ No andé khambuváp, taqa yaq-te ndøgo, no zo-te tambemav ndøgo. Yaq ezoqa kopo, nandav Akaya plovins-te ate ndægo, noqa khambuvap taqa yaq-te, genømbø-khazák. No unimanqatin manqat nõmbøe-manqaté. Neka Keliso-qa unimanqatin manqat, nqøugú, noqa mokho-te. ¹¹ Yaq ge zø, ndozo-matavap? No gekha zapá, av qate-ein nqægo? Gê, no kuku mbaín, zo-te? Av taoká. Mbumbukiam mõndæ-otév. No kuku nõqanøgó, zo-te.

¹² Ndigu ezoqa nõme, av gini-khambuváp nqægo: Ndigu até kopó, av ni nqati-gu. Geté ndøgo unimanqatín mbá. Ndigu zo moni-qa zøvi-matún. Geté ni zo moni-qa viimáv. Yaq nakémbá, no matev av ndakin nqate-matanam, até nõmatønumát. Até megemege-té-a, no zo moni-qa yaq-te, nõzø-viamák. ¹³ Ndigu ekeza kha, Keliso-gi u-anim me:vewé. Geté ndøgo khavozam manqát. Ndigu Keliso-gi u-anim mbá. Ndigu zo-te, gè-khavozumatún, tiqa sasae-qa yaq-te. ¹⁴ Geté ni nõgova binindáf, matev av nqægo tõfakhan. Zapa

11:3 11:3 Gen 3:4, 13**11:4** 11:4 Gal 1:8-9**11:5** 11:5 1 Ko 15:10; 2 Ko 12:11**11:6** 11:6 1 Ko 2:1, 13**11:7** 11:7 1 Ko 9:18**11:8** 11:8-9 Filip 4:15-16; 2 Ko

ndógo, até Saitán-a, ndego ekeza bugug sège-enendín, ezoqa vòzòmbē-khavozamín, av nqægo, “No Mbumbukiam-gē enzol ezoqām.” ¹⁵ Yaq nakémbá. Ni nqova biníndáf, ndigu Saitan-gi sasae ezoqam-qa yaq-te, ndigu ekeza bugug sa ndi-enendat, neka ande sasae ezoqa egeiegei me ndi:keoge. Geté vaev-te, ndigu yaq-fia āv tiníqeivím, av matev ndi:matanam.

Pol-qa potonam matev vinivinimba

¹⁶ No nqawá qatò-eín. Ezoqa bematáváp, av nqægo, no bianav ezoqām. Geté zo av ndòzòte-matavap, yaq noqa manqat, āv qazòté-ndapém, av bianav ezoqa nòme-qa manqat ndòzòte-ndape. Yaq até nó-a, elavòqase nòté-khambuvupát, av bianav ezoqa ndi:matanam. ¹⁷ Manqat ndógo, no ndakin nqæmanqate, ambá av ndægo, av Evezøza manqat nde:manqate. Geté no andé bianav ezoqam me nòte-khambuvím. ¹⁸ Av nandiv ezoqa kopoav, ekeza iz ndi:eqawat, kopømba ande av manqei-qape ezoqam ndi:matanam, yaq ndakin até nó-a, nòkeza iz nòté-eqá. ¹⁹ Zo zøkeza kha matavap loloakh-us ndòzòte-vewe, zo bianav ezoqam-qa manqat, gèzømbe-khaneát. ²⁰ Zo ndigu sòzozø-také, ndigu zo ndizòtømev neka gigiap sa ndizø-upøgim neka ande ka me ndizø-awam neka zo khokho ezoqa ndi:zæza neka zo ande lokom me ndizømbe-tøkubam. ²¹ Geté ni zo namba qatigoam, ni matev av nqægo goneáv, zo-te. Yaq ge zò, ndozo-matavap? Ni bazaføgakh mbaín, yaq nakémbá, ni matev av nqægo gonemav qagoam?

No ndakin andé bianav ezoqam me nòte-manqaté. Ndigu ezoqam, matev nòme-qa yaq-te kopømba tøgoat, ti:khambuvupat, yaq até nó-a, no kopømbaqapé, tøte-khambuvim. ²² Ndigu āv gini-manqate nqægo, “Ni Iblu ezoqām.” Ndøgo unimanqatín. Geté até nó-a, no Iblu ezoqám. Neka ndigu ndimanqate, “Ni Izlael ezoqám.” Geté até nó-a, Izlael ezoqám. Neka ndigu ndimanqate, “Ni Eibleem-gí zí.” Geté até nó-a, Eibleem-gé zeó. ²³ Neka ndigu ndimanqate, “Ni Keliso-gí sasae ezoqám.” Tanakhambá. Manqat no ndakin nqæmanqate, andé bianav ezoqam-qá manqát. No ndigu ùni nòteløvúb, sasae-qa yaq-te. No Keliso-qa sasae kopoav-qapé qæmatønumam, āv taoká, av ndigu gi:matønumam. No Keliso-qa sasae zapaya, khøuwa kopoáv, ndimbula-té ginø-nqeindumám. No ndigu møeløvúb, taqa yaq-te. Neka khøuwa kopoav-qape nòme mba mo:zumbám. Unimanqatín. Khøuwa kopoáv, ambá nønanimín. ²⁴ Khøuwa faev, no Zu ezoqa ndøfembumám. Khøuwa kopokopo-te, 39 kha ginø-khanæmam. ²⁵ Neka khøuwa misika, no Lom ezoqam vòzumbam. Neka

khøuwa nøme, nandí gini-poumbím. Neka khøuwa nøme, palai khagua nitøkuvøemám. Misiká, qani-tøkuvøemam. Ta khøuwa nøme-te, no lova kopo nekā paveat kopo, ndaola-té qatu-kawambát.

²⁶ No oskia qæ-okhoam, no løvøte-té qato-wanimám. Khøuwa kopoáv. Kea qætantaemam, no ambá ibøkha mbageap ndøkawambín. Khøuwa nøme, ambá pepen ezoqam ndøngiænonamín. Neka khøuwa nøme, ambá nøkeza Zu ezoqam ndøngiænonamín, neka khøuwa nøme, ambā bawan vini-ak vøngiænonamin. Neka no løvøte-te nøme, taon mokho-té neka ezoqam-av manqei-té neka ndaola-té qatø-wanimám. Neka no khape Klisten ezoqam mokho-te, løvøte-te vøtø-wanimam. ²⁷ No sasae føgakh-qape nømbo-ngetøgeapám. Khøuwa nøme, no sasae khåpe nømbe-khouwevtám neka venanqei sømbimáv. Neka khøuwa nøme, no ifin neka ibøkha naq páp. Khøuwa kandambá, ififina qægoam. Neka khøuwa nøme, no qozáq neka ndabua eqeieqei mbaín. ²⁸ Geté ta-mbá taoká, ndøgo. No oskia Klisten bawabawan ezoqam nøzø-fofogeáp, ndigu tiqa unimanqatin-te, āv kinī-āpet. ²⁹ Ezoqa unimanqatin-te bazaføgakh mbain tøgoat, no soqáin sæmbøe-ewagín. Neka ezoqa nøme, manqa-zapa-te gebøiavin, no mbøni nqosøgeap nombø-ndapín.

³⁰ Zo tøzø-pøovat, no tøte-khambuvim, yaq no nøkeza bazaføgakh mbain-qa yaq-té qaté-khambuvím. ³¹ Mbumbukiam, ndego nigi Evezøza Yesu-ge Eve, teqa iz miavmiav ndø-eqæv, ndego møndæ-otév. No khavozøpøteáv. ³² No Damaskus taon mokho-te qægoam, ndego gaman ezoqam, kawa Aletas-qa mokho-te gu:goam, ambá gemøvnoín, neka taon mboqog-te, bøibøi ezoqam vø-abam. ³³ Geté nogi nøfuap, ava-té ginø-utoném, taon uta bøi mboqog-te sasa ndøføløtønem. Yaq no tøtø-khokhón ndøgo, ndego gaman ezoqam, no møvnoat-qa gegoam.

12

Umingiap matev-qa yaq-te, Pol qambo-fakhanam

¹ No nøme, sà bate-khambuváp. Geté, unimanqatín, matev av nqægo, ezoqa agé tøkemáv. No ndakin umingiap neka vevezam manqat-qá yaq-té qazømbé-eín, Evezøza genø-etoumam. ² No Keliso-ge ezoqa kopo, møtenøtén. Ndego Mbumbukiam, yan uni ova-in-té genøndáf.* Viav 14 møndømø-navøém, ndakin. No nøtenøtenák, av nqægo,

11:26 11:26 Kel 9:23; 14:5 **11:32** 11:32-33 Kel 9:23-25 * **12:2** 12:2 Nqanek emanqat mokho-te, Pol ekezan me:manqaté. Geté ndego poeveáv, ekezan-qa yaq-te tekambuvim. Yaq nakémbá, ndego ekeza iz veweáv.

ndego khá namba mé:qavig, ó, nqova mba ndóqavig. Mbumbukiam yakhapús sege:-otév. ³ Neka no mōtenōtén, ngenek ezoqam, Paladais manqei-té genøqavig. Yaq até nangó, no nōtenōtenák, ngenek khá namba mé:qavig, ó, nqova mba ndóqavig. Geté Mbumbukiam yakhapús sege:-otév. ⁴ Ta manqei-te ndøgo, ndego manqat ndø-ewág. Vini-qapé. Ezoqa kopømba mbain, manqat av nqægo timanqatat. Neka ti-te ndigu, khafeáp. ⁵ Yaq nakémbá, no teqá yaq-te ngéneq gate-khambuváp. Geté nøkezan-qa yaq-te, nōté-khambuvapák. Nøkeza bazaføgakh mbain-qá yaq-te mbá qaté-khambuvupát. ⁶ Geté unimanqatín. Até ndøgo-a, no amba nøkezan-qa yaq-te tōte-khambuvapín, yaq no bianav ambá nōtégoák. Zapa ndøgo, manqat ndøgo, no amba tæzø-einin, ndøgo ambá unimanqatin manqát. Geté ság. No nøkezan-qa yaq-te, nōté-khambuvapák. Soqain ndøgo, zo no khape tōzøte-eqanonam. Geté zo sa ndøgo tōzøté-gevenonám, matev av nqate-matanam neka manqat av nqate-manqate.

Pol ande sanqava me qambo-genøyam

⁷ Unimanqatín. Mbumbukiam no matev kandakandá tantáv genø-vevezam. Geté no khapé bate-khambuváp, taqa yaq-te. Yaq nakémbá, Mbumbukiam no viniv-qape nø-etoám. Nqanek viniv, no andé sanqava me nømbegenøé. Ndøgo andé Saitan-gé u-anim me ndæwavín, no vōlavambín. Soqain ndøgo, no khape tōte-khambuvupat. ⁸ No Evezøza, mðembovi:mám. Nqanek viniv, yá bekhofá. Misiká qambovi:mam. ⁹ Geté ndego av genømbe-qavøiú nqægo, “Noqa kuku matev mba taqagoat, ság. Matev nøme betaqågó. Zapa ndøgo, noqa bazaføgakh, kandambaqape ti mokho-te ndigu tønø-sasaeát, ezoqa ndigu bazaføgakh mbain ndigu.” Yaq nakémbá, no khanakhanákh neka taqa yaq-te ndøgo tōte-khambuváp, no bazaføgakh mbain nqægo. Yaq ndøgo, Keliso-qá bazaføgakh betu:gú, no mokho-te. ¹⁰ Yaq nakémbá, no bazaføgakh mbain nqægo neka ngenøgim matev o potonam matev o gekha viniv vinivnimba tønø-fakhanam, o ezoqa no tingiænonam, Keliso zapaya, yaq no khanakhanákh. Zapa ndøgo, no mōtenōtén. No bazaføgakh ndøgo tønógoát, no nøkezan bazaføgakh mbain tægoat.

Pol-qa fofogeap, Kolin ezoqam-qa yaq-te

¹¹ No andé bianav ezoqam me nōte-manqatát. Geté zo noqa mbøni, zōnøqagém, no qate-khambuvim. Noqa iz, ambá zō zø-eqawatín, taoká ndøgo, no nøkeza iz nqæ-eqawat. No khokho ezoqam ambá qategó. Geté ndigu ezoqam, zo Kelisogi u-anim uni kandakanda-in ndøzøte-zæza, ndigu ambá av

nqægo, no gèlɔvumbīm, yaq no nopaēv. Av taoká. ¹² No zo namba qategoam, neka umingiap matev vinivinimba qæmatɔnumam, ta mokho-te zo Mbumbukiam-qa bazafɔgakh qazoqeivat, yaq ndɔgo zo mɔndɔzɔv-vɔndáz, no unimanqatin Keliso-gé u-aném. Neka viniv vinivinimba qambo-ewagam, no sæmát, sasae-te. Neka ivɔveáv. ¹³ No ambá av nqægo, zo mokho-te nandav, matev andē khapēmbā qæmatɔnumam, getē Klisten bawan ezoqa nɔme-qa mokho-te, andē kandambā sæmatɔnumām. Av taoká. Matev kopɔ, no zo mokho-te vini qæmatanam, sa nqáneq: No zo-te tambeáv, noqa yage nonqo. Zo tozo-matavupat, no manqa-zapa nogō, no zo gigiap-qa yaq-te viɔpɔteav qagoam, yaq zo nqanek noqa manqa-zapa, sa bezɔmbo-navɔém.

¹⁴ Nqáel! No avɔnín, nqawá qatɔndónáv zo-te. Yaq genó-misiká, zo namba tɔtegoat. Até ndakín-a, no zo-te notó-tambák. No zo nɔpoév, tiuká ndigu, zogi moni. Unimanqatín. Matev ambá av nqægo, nakheis evɔndipakha zɔkeogē neka gigiap ndizɔ-etɔām. Geté evɔndipakha zɔkeogé, nakheis, neka gigiap ndizɔ-etɔām. ¹⁵ Ság, no khanakhanákh. Gigiap ate nqanɔmbe:go, sæzɔ-nqonqotáv. Até nɔkeza khá-ya, vɔezɔ-nqonqotáv. Noqa kuku tɔnɔ-khouwev zo-te, yaq gē, zoqa kuku mé:khapelavɔqasē no-te, ta zapaya?

¹⁶ Zo mɔzɔte-zɔtéz, no zo-te gigiap-qa tambeáv. Geté ezoqa nɔme, zo mokho-te, áv qazɔte-mataváp nqægo: No ábɔzɔmbe-khavóz, ka vɔezɔve. ¹⁷ Ge zó, ndozo-matavap, no zo ndigu ezoqa mokho-té qazɔmbé-khavozam, zo-te qatɔndo-khofotaz? Av taoká. ¹⁸ No Taitus qamboviam, zo-te tendowav, Klisten nɔfu nɔme namba, yaq gē, ndego zo gezɔmbé-khavozam? Av taoká. Ndego matev av nqægo gonemáv. Ni nqova kopó, niqa sasae-te. Ni nakhoa vinivinimba okhomáv.

¹⁹ Ge zó, ndozo-matavap, ni nikezan zapayá qatí-peaomem? Av taoká. Ni Keliso-qá mokho-té qatu:gú neka nqanek manqat, Mbumbukiam-qá megemege-té qeinɔzɔ-manqaté. Nigi nɔfuap mbomɔmboma! Ni nqanek manqat ate nqægo, zɔ nizɔmbe-manqaté, zoqa unimanqatin matev bezɔmbé-fɔgakh. ²⁰ Zapa ndɔgo, no nɔfofogeáp. Soqáin ndɔgo, no tɔtɔndonav, yaq zo vini tæzɔmet, ambā av nqægo, av no ndɔnɔmbe-poev. Neka soqáin ndɔgo, zo no vini tozo-nɔmendám, ambā av nqægo, av zo ndɔzɔmbe-poev. Neka soqáin ndɔgo, no zo mokho-te ponqombap matev neka ova matev neka qaqa matev neka ezoqa qaqaza matev neka manqat soqɔsoqa manqate matev neka manqa geveam matev neka khambuvap matev neka sapi matev tæqeiv. ²¹ Soqáin ndɔgo, no zo-te tɔtɔndonav, matev av nqægo tæqeiv, yaq

noge Mbumbukiam zoqa megemege-te ndo:go, mivi nqawa tenø-etoam. Neka soqain ndøgo, no ti zapaya mbøni vaev tændap, ndigu manqa-zapazapa gigoam, neka tiqa mambe okho matev-te neka sakhei o angana qovesam matev-te, qambuzaneav gigoam.

13

Vaev guguna manqat neka khaiya mboma manqat

¹ Ndakin genø-misiká, no zo-te tötøndonav. Mbumbukiam-qa Manqat, āv qane-peawáp nqægo, “Manqa ovøyam ate ndægot, tøné-unimanqatintát ndøgo, bøi vizu ezoqa misika o menas tigoat.”* ² No zo-te qægeavun, qanø-menas, no é-møezø-eín, neka até ndakin-a, no nqateyona, no nqawá qanøzø-eín, zo ezoqa nøme, manqa-zapazapa qazogoam neka zo ate ndøzøte:go: No zo-te nqawa tötøndonav, no aiyav matev genøgoák, ti namba ndigu, manqa-zapazapa gigoam. ³ Zo qeivi-qa ndozogo, av nqægo, Keliso no mokho-te nde-manqate, ság, zo ndòzo-qeivím. Ndego ambá av nqægo, bazaføgakh mbaín. Av taoká. Ndego bazaføgakh-qapé, zo mokho-te. ⁴ Unimanqatín. Ta khøuwa-te ndøgo, tae mutuite getøkewam, ndego bazaføgakh mbaín. Geté ndakin, ndego Mbumbukiam-qá bazaføgakh-té geyagé. Até ní-a, ni Keliso mokho-te nqeyage, ni bazaføgakh mbaín. Geté ni āv qati-zømesimát nqægo: Ni Keliso namba, Mbumbukiam-qá bazaføgakh-té qeiyagát, zo mokho-te.

⁵ Zøkeza kha gèqeiví, zo Yesu uni tøpøzøté-unimanqatinat-a. Zøkeza kha gègevewát, taqa yaq-te. Zo àbøzøte-zøté. Yesu Keliso, zo mokho-té gunu:gú. Mbain tøgoat, yaq zo møzøte-busøtøvé. ⁶ No tototaná ndøgo: Zo zóqeivát. Ni nikezan, busøtøveáv. ⁷ Ni Mbumbukiam-te, āv qati-guligulím nqægo: Zo manqa-zapazapa zógoák. Ni ambá ta zapaya ndøgo tøti-guligulím, ezoqa tiqeivat av nqægo, ni sasae eqeieqei nigoām, zo mokho-te. Av taoká. Geté ni ndøgo tøti-guligulím: Zo matev eqeieqei-té qayagé. Oskia ndøgo, ezoqa nøme niqa sasae eqeieqei me veweav tøgoat. ⁸ Zapa ndøgo, ni kopømba mbaín, unimanqatin manqat tei-tokhonem. Geté unimanqatin manqat nqei-eqawat, ndøgo kopømbaqapé. ⁹ Ni bazaføgakh mbain tøgoat, gete zo bazaføgakh-us tozogoat, yaq ni khanakhanákh. Ni āv qati-guligulím nqægo: Zo vøfisám, Klisten matev-te. ¹⁰ No ndakin nqateyona, no nqanek manqat ta zapaya ndøgo

13:1 13:1 Deut 19:15; Met 18:16; 1 Tim 5:19 * **13:1** 13:1 Pol nqanek manqat, bøi vizu ezoqa misika o menas-qa yaq-te, tene-eín ndøgo: Ndego gembó-misiká, Kolin taon-te tewav. Yaq ndøgo andé bøi vizu ezoqa misiká. Yaq ndøgo ndøzøvøndáz, teqa manqat gigiap-qapé neka unimanqatín. **13:4** 13:4 Filip 2:7-8 **13:5** 13:5 1 Ko 11:28 **13:10** 13:10 2 Ko 10:8

tøte-peawám: Soqain ndøgo, no zo namba tøtegoat, yaq nøzø-ponqomāt, ta iz mokho-te ndøgo, Evezøza genø-etoam. Ndego no nqanek iz, ndøgo tenømbe-etoám: Zo zøtéfisám, Klisten matev-te, ambá ndøgo, zo zøté-soqoēz.

¹¹ Nøfuap! Noqa manqat nqá-vaev. Zo khanakhanakh bezøgó. Neka bazaføgakh ndø-asøzú, zoqa Klisten matev-te. Manqat ndøgo, no qazø-peaumam, gembopáev. Zo nqova kopo-té neka sambi-té qayagé, yaqyaq-a. Yaq Mbumbukiam, ndego kuku neka sambi ndini-etoam, ndøgoát, zo namba.

¹² Zo tozo-møvabat, zenda kaka vø-itamát neka vøngenøndamat, ate av-té, Mbumbukiam-qa bøi-te eqeieqei ndægo.

Nginik Mbumbukiam-gi ezoqam, khaiya mboma manqat ndøkhofotaváv zo-te. ¹³ Evezøza Yesu Keliso-qa tanakh matev neka Mbumbukiam-qa kuku matev neka Nqova Mboman-baqape, ndøgoát, zo namba, zo ate ndøzøte:go. Neka te mokho-te, zo nqova kopo tønégó.

Galesia

Pol-qa pepa, Klisten bawan ezoqam-te, ndigu Galesia manqei-te giyagam

Megeat Manqat-qase

Nqanek pepa, Pol Galesia manqei Klisten bawan ezoqam-té genø-peawám. Bugukhokhof khøuwa ndøgo, Pol Galesia manqei-te møndøgoám, neka bawan vini-ak, ndigu Zu ezoqam mbain ndigu, Antiok neka Aikonium neka Listla neka Debe taon-te ndøgo, Yesu-qa Manqat Mbomambaqape vøezømesimam, yaq ndigu vø-Klisten-bawan-ezoqam-ez (Kel 13-14).

Taqa zita-te, ti-te ndigu, Zu ezoqam ndøzáv. Yaq āv gizømbe-manqatát nqægo: Ndigu Mozes-qa guguna manqat bem-bopáev. Mbain tøgoat, ndigu kopømba mbain, Mbumbukiam-qa bøi-te ti-eqeieqei-ez. Yaq nginik Galesia ezoqam, tiqa khavozam manqat, gè-unimanqatiním. Geté Pol taqa yaq-te ge-ewag, yaq ndego nqanek pepa mokho-te, āv gezømbe-peawám nqægo: Av taoká. Ezoqa Mbumbukiam-qa bøi-te, sa ndøgo tiní-ndaføyamba-eztát, Yesu ti-unimanqatintat.

¹ No Pól, nqanek pepa nqæpeaumit. No Keliso-gé u-aném. No ambá av nqægo, ezoqa ndøveatønēm o ezoqa nø-etoám, sasae. Geté Yesu Keliso ndøveatán, Mbumbukiam namba, nigi Tat, ndego løvøte-te gekhandi:v.

² No nginik Klisten nøfuap ate ngi:gu namba, khaiya mboma manqat nikhofotaváv zo-te, zo Klisten bawan vinivinimba, Galesia manqei-te nandozo-yageap.

³ Mbumbukiam, nigi Tat, neka Yesu Keliso, nigi Evezøza, tiqa kuku matev neka sambi matev ndøgoát, zo-te.

⁴ Yesu Keliso, ekeza kha, niqa manqa-zapazapa zapayá gene-nqonqotáv, ni nqanek manqei-qape-qa matev soqøsoqa matanam-te betē-khandi:n. Mbumbukiam, ndego nige Tat, āv tømboe-pøovám. ⁵ Teqa iz, miavmiav, bèto-eqawát. Amén. Nqanek manqat unimanqatín!

Mbumbukiam-qa Manqat nøme mbain, ni tizi-khandi:n

⁶ No nqova ndafe kandambá, zoqa yaq-te. Mbumbukiam Keliso-qa kuku matev mokho-te, zo yage ndakinak zø-etoám. Geté zo nakhamas-té qazonø-qambunít. Zo ndego zitá qazøte-wuawét, neka nømendim matev vini ndøzøndāpēt, khandi ndape nonqo. ⁷ Geté nakhoa nøme mbain, vøzøtē-khandi:z.

Ezoqa nøme, zo matavap enegim-qa mba zøgót, neka Keliso-qa Manqat Mbomambaqape køfigim-qa ndīgū. ⁸ Geté ezoqa nøme zo Mbumbukiam-qa Manqat vini te:zømesimat, ambá ndøgo, av ni zo qati-zømesimam, ndego bèsoqoév. Até ni nikezán-a, amba manqat vini tøti-zømesimin, ni banī-soqoenin, o amba enzol ezoqam yan-te tendovisin, manqat vini te:zømesimin, ndego bèsoqoevin. ⁹ No nangó qanøzø-ein, av bugukhokhof qeizømbe-ein. Ezoqa khandi miavmiav ndape-qa yaq-te, manqat vini te:zømesimat, ambá ndøgo, av zo qazøte-ewagam, ndego ezoqa bèsoqoév. ¹⁰ Ge zø, ndozo-matavap? No av nqate-manqate, no ezoqa khanakhanakh-qa nøzøgo? Av taoká. No Mbumbukiam khanakhanakh-qa nombogó. No amba ezoqa khanakhanakh-qa tæzø-gonin, no Keliso-ge sasae ezoqam, ambá nøtégoák.

Manqat ndøgo, Pol ezoqa ge:zømesimam, Keliso-té qandowáv

¹¹ Nøfuap! No zo zøtezat-qa nøzøgó, av nqægo: Manqat Mbomambaqape, no zo qate-zømesimam, ndøgo ambá av nqægo, ezoqam-tē qando-fakhatē. Av taoká. ¹² No ambá av nqægo, ezoqam-tē qatøndo-ndáp, o ezoqa me:nømendimām. Geté Yesu Keliso ekezan nøveáz.

¹³ Zo mözoyogém, no bugukhokhof ande āv khatēgoam, no Zu ezoqam-qa matev manqa o-mba qatondapam. No bazaføgakh nø-asazát, Mbumbukiam-gi ezoqam vøe-ngiæzotat, neka tiqa bawan evøzam-qa vøegoam. ¹⁴ No nøkeza kha ùni nøtevé, nigi atanakha-zapazapa-za-qa manqat vøténøtēn neka vøembópavāt. Neka no nòto-eqanát, ta matev-te nqanek, neka nogi bawan ezoqam, ndigu namba qatiquanim, vøe-tømbuzu.

¹⁵ Geté Mbumbukiam, ekeza kuku matev-te, no é-møndø-veatán. Okhokho-té qatøqán, neka no vønø-akha. ¹⁶ Yaq ndego gematøvem, av nqægo, khøuwa eqeieqei møndøndáp, ndego ekeza Yo nøndo-veatáv, sasae vønø-etoam, no Manqat Mbomambaqape, bawan vini-ak batē-zømesim, teqa yaq-te. Ndego no nqanek sasae genø-etoam, yaq no ambá av nqægo, ezoqa nøme-tē qatønāv, vønø-ovøyām. Av taoká. ¹⁷ Neka no ambá av nqægo, Zelusalem taon-tē qatønāv, ti-te ndigu, ibugukhokhof Keliso-gi u-anim iz gindapem. Mbaín. Geté no ndaføyambá, Alebia manqei-té qatønāv, yaq taqa zita-te, no nango Damaskus taon-te vøe-qavan.

¹⁸ No Zelusalem taon-te, viav misika-qá zita-te mbá qatemát. Zapa ndøgo, no Pita omete-qa nogoám. Yaq pula menás, namba qatiyagam. ¹⁹ No Keliso-gi u-anim nøme,

qaqasøpøteáv. Ezoqa nøme sa ndégo tæ-omét, Zems, ndego Evezøza Yesu namba gi:qaz.

²⁰ Nqáe! No nqanek manqat, Mbumbukiam-qá bøi-té qanøzø-peaomít. Ndego møndæ-otév. No ambá av nqægo, meakha manqat nøzø-manqatē.

²¹ No taqa zita-te, Silia neka Silisia manqei-té qatønáv. ²² Ta khøuwa-te ndøgo, Klisten bawabawan ezoqam, Zudia manqei-te giyageapat, ndigu no kha qeiviáv. ²³ Ndigu sa nqáneki gi-ewagám: Ndego ezoqam, ni gengiænnotam, ndakin ezoqa unimanqatin matev-qa yaq-te me:zømesimít, ndøgo bugukhokhof navap-qa gembogoam. ²⁴ Yaq ndigu no zapaya, Mbumbukiam-qá iz ndø-eqatát.

2

Keliso-gi u-anim nøme, Pol-qa sasae gi-unimanqatinim

¹ Yaq viav 14-qá zita-te mbá, no Zelusalem taon-te nango qævesez. Banabás namba nitiniáv, Taitus vøi-ituat. ² No Zelusalem tøte-vesezát ndøgo: No Mbumbukiam é-møndønø-veáz, av nqægo, no bønønáv. Yaq no Klisten ezoqám namba nimiqonáv. Ambá ndigu, ezoqa ewaqape. Geté megetapak mbá. Yaq no Manqat Mbomambaqape nøzømbe-ovøyám, no bawan vini-ak qate-zømesimam. Soqáin ndøgo, ndigu noqa manqat poeveav tøgoat, no bawan vini-ak nqate-zømesim, yaq no nqanek sasae khokhø sægoát. ³ Yaq ndigu noqa manqat, gè-unimanqatiním. Até Taitús-a, ndego no sasae namba nqatigu, ndego Glik manqei-ak, ndigu pouweáv, ngusum tekepøtaz. ⁴ Manqat taqa yaq-te tønefakhán ndøgo: Zapa ndøgo, ezoqa nøme møndøgoám. Ndigu Klisten ezoqam-qa me:qeivám, neka Klisten ezoqam namba vøe-tøkuatam. Ndigu niqa matev qeivi-qa ndøgoám, khonoam-té, ni Keliso Yesu genqovotan. Yaq ndigu ni Mozes-qa guguna manqat mokho-te nqawa ambam-qa nigoám. ⁵ Geté ni tiqa manqat-te, poev elavøqase veeáv. Zapa ndøgo, ni av qanimbi-pøovám nqægo: Unimanqatin Manqat Mbomambaqape, ni zo qati-zømesimam, oskia begó zo namba.

⁶ Ndigu ezoqam, iz-akhayapak ndigu, Zelusalem taon-te ndøgo, noqa manqat møndø-unimanqatiním, neka manqat nøme einiáv, taqa yaq-te. Geté, unimanqatín. No-te, tiqa iz akhae gigiap-qapé mbá. Zapa ndøgo, Mbumbukiam ezoqa ambá av nqægo, bavokhø genø-gevezoát. ⁷ Yaq ndigu megetapak, av gini-matøvemém nqægo: No Mbumbukiam, bawan vini-ak Manqat Mbomambaqape zømesim nonqo ndøveatán, ate av-té, Pita ge:veatav, Manqat Mbomambaqape Zu ezoqa

nde:zømesimit. ⁸ Mbumbukiam, ndego Pita u-anim iz gembo-etoam, Zu ezoqam teqa Manqat te:zømesimat, ndego até nó-a, u-anem iz vønø-etoam, bawan vini-ak vøté-zømesimāt. ⁹ Yaq Zems neka Pita neka Zion, ndigu ezoqa uni kandakanda-in ndizæza, ndigu møndø-matøvemém, av nqægo: Iz Mbumbukiam nø-etoám, nqanek sasae nqægot, yaq ndigu no neka Banabas zenda kaka vønī-ítiam. Yaq ni manqat āv qatikopo:ném nqægo: Ni Manqat Mbomambaqape, bawan vini-ak nití-zømesimít neka ndigu Zu bawan-ak vøe-zømesimít. ¹⁰ Nqanek manqat mbá ginimbi-eín: Zo gigiap-av ezoqam, Zelusalem Klisten bawan mokho-te ngigu, sekembá sozozø-tøkeét. Yaq no møe-unimanqatín taqa yaq-te, neka bazaføgakh vøe-asaz.

Pol Pita manqa-zapa-qa yaq-te gembo-ovøyam

¹¹ Khøuwa nøme, Pita Antiok taon-te gegeavun, no ndaføyamba nomboponqóm. Zapa ndøgo, matev nøme gematanam, soqáin. ¹² Bugukhokhof, Pita bawan vini-ak namba, lou møndælogám. Geté ezoqa nøme gifakhaz, ndigu Zems gendo-khofotaz, ndego nangó genøsinán, neka bawan vini-ak namba, lou logemáv. Zapa ndøgo, Zu ezoqa nøme, ndigu sekembá sege-matavupám, av nqægo: Ndøgo soqáin, bawan vini-ak namba toqo-tøkua, ndigu ngusum qogøzatav ndigu. Yaq Pita ndigu Zu ezoqam, møe zøgoám. ¹³ Yaq ndigu Zu ezoqa nøme, Antiok taon-te ndøgo, Pita-qa matev, gèmbopaevém. Yaq ndigu lou sekemba logemáv, Klisten ezoqa nøme namba, ndigu Zu bawan-ak mbain ndigu. Até Banabás-a, Pita-qa matev vømbøpaev. ¹⁴ No qæqeiv, ndigu nakhoa ndaføyamba paeveav qagoam, av unimanqatín Manqat Mbomambaqape ndæmanqate, yaq no Pita ezoqa ewaqape-qa bøi-te, āv qambøe-eín nqægo, “Qo Zu ezoqám. Geté qo andé bawan vini-ak me qoteyagé. Qo Zu ezoqam-qa matev pøpøvumáv, av bugukhokhof qoqotegoam, qo Klisten ezoqam mbain qoqogoam. Ndøgo kopømbá. Geté gekha zapâ, ndakin qoqosinaq, neka ndigu bawan vini-ak ndoqozø-pouwe, ande Zu ezoqam me ti:yaqat?”

Mozes-qa guguna manqat qoté-khandi:qák, geté Yesu toqo-unimanqatín

¹⁵ Yaq no Pita manqat nøme, āv qambøe-eín nqægo, “Unimanqatín. Ni Zu ezoqa ziqaním. Ni ambá av ndí:gu, bawan vini-ak, ndigu Mbumbukiam zøtezateav ndigu. ¹⁶ Geté ni ndakin mizi:nøtén, Mbumbukiam ezoqa, ndaføyamba ambá ta zapaya ndøgo, tenezæzā, ndigu guguna manqat ndimbopaev. Geté ndego ndaføyamba, nqánek genezæzā,

Yesu Keliso ndi-unimanqatinat. Até ní-a, ni Keliso Yesu nqáneq qazi:-unimanqatiním. Ni āv qazi:-matøvemém nqægo: Mbumbukiam ni ndaføyamba nqáneq genenæná, Keliso tizi-unimanqatinim, ambá ndøgo, ni Mozes-qa guguna manqat tizimbo-pavat. Zapa ndøgo, ezoqa kopo kopømba mbaín, Mbumbukiam-qa bøi-te, ta mokho-te ndøgo te-ndaføyamba-ev, ndego Mozes-qa guguna manqat ndembopaev.”

¹⁷ Ni Zu ezoqam ndakin Keliso mokho-te Mbumbukiam-qa bøi-te ndaføyamba-qa nqeigu, yaq ni møiqeivím, ate ní-a, ni manqa-zapa-ús. Av tægoat ndægo, yaq gê, Keliso ni manqa-zapa gone-qa nígu? Av taoká. ¹⁸ Geté no manqa-zapa nqáneq qatégó, nqawa tæsinan, neka Mozes-qa guguna manqat nqawa vøembópæv. Zapa ndøgo, no é-møeqeiv, av nqægo, ndøgo kopømba mbaín tønøtøke, Mbumbukiam-qa bøi-te tæ-ndaføyamba-en. ¹⁹ No bugukhokhof Mozes-qa guguna manqat paev-qa nogoám. Geté kopømba mbaín. Yaq teqa guguna manqat, no andé manqa ovøyam-té qanøvé, løvøte vønø-etoam. Keliso tae mutui-te genanim, no té namba sötumu-pakhaén. No ndøgo tøtenaním: No Mbumbukiam-qa banøyagé. ²⁰ Yaq nakémbá. No nøkezan, ndakin yageáv. Geté Keliso ndøyagé, no mokho-te. No ndakin nqanek manqei-qape-te nqæyage, no unimanqatin matev-té qatøyagé, Mbumbukiam-ge Yo-te, ndego kuku ndømbogo no-te neka ekeza kha sa genqonqotav, no zapaya. ²¹ Mbumbukiam-qa kuku matev, no-te gego, no genømbó-qasiák. Unimanqatin. Ezoqa Mbumbukiam-qa bøi-te amba ndøgo tini-ndaføyamba-ezín, Mozes-qa guguna manqat timbo-paevin, yaq Keliso ambá khokhó sege-nanimín.

3

Keliso toqo-unimanqatin o khafep matev toqombo-pavat, ndøgo matev ùnime:-vinivinimbá

¹ Zo Galesia ezoqam, zo zó-kawakawa-ez? Gê, zo ezoqa sapi manqat zøvewam? Ni zo Yesu Keliso-qa yaq-te, ùni nizømbe-ovøemám, tae mutui-te gitøkewem, yaq zo manqa mokho vozøndapem. ² No manqat kopo zønømbé-einím? Gê, zo Nqova Mbomambaqape, Mozes-qa guguna manqat paev mokho-té qazonø-ndafem? Av taoká. Zo ndego nqáneq qazøte-ndafém, zo Mbumbukiam-qa Manqat Mbo-mambaqape qazo-ewagam neka vozø-unimanqatinim.

³ Zoqa matev, mokho mbaín. Zo Nqova Mbomambaqape-qa bazaføgákh qazøte-ngazém. Yaq gekha zapá, zo ndakin zoqa yageap, zøkeza bazaføgakh-te khoui-qa ndozogo? ⁴ Zo

Mbumbukiam namba, mbomambá sozoyagám. Yaq gê, zo khokhó sozóyagam? No nqæmatavap, mbaín! ⁵ Gê, zo Mbumbukiam Nqova Mbomambaqape ta zapaya ndógo tezømbé-etoumit, neka zo mokho-te umingiap matev vinivinimba, ta zapaya ndógo tezømbégot, zo guguna manqat nqazombo-paev? Av taoká. Ndego matev av nqægo, ta zapaya nqáneq gezømbegót, zo Manqat Mbomambaqape qazo-ewagam neka vozø-unimanqatinim.

⁶ Ndæ! Eibleem zombøe-matøvemēm? Ndego Mbumbukiam, gè-unimanqatín. Yaq Mbumbukiam ndego ta zapaya ndógo, ndaføyamba-qape me:veó. ⁷ Yaq zo vøezøté: Uni Eibleem-gi zi ndígu, ndi-unimanqatinat. ⁸ Mbumbukiam-qa Manqat, é-møndø-eín, av nqægo: Bawan vini-ak ti-unimanqatinim, yaq Mbumbukiam ndigu ndaføyamba mé:zæb. Yaq nakémbá, ndego Eibleem äv gembøe-eín nqægo, “Qo mokho-te, no bawabawan ate ndi:gu, matev eqeieqei nõzø-matønumát.” ⁹ Eibleem Mbumbukiam, gè-unimanqatín, yaq ndego matev eqeieqei vømbø-matanam. Yaq nakémbá, gekha ezoqām ndigu, ndi-unimanqatinat, av Eibleem ge:-unimanqatintam, Mbumbukiam ndigu matev eqeieqei zømatanám.

¹⁰ Geté gekha ezoqām ndigu, Mozes-qa guguna manqat-te ndo:taza, Mbumbukiam-qa bøi-te ti-ndaføyamba-ez, ndigu mõndø-soqoéz. Ti-te ndigu Mbumbukiam yaq-fia ndõtá. Zapa ndógo, ezoqa kopo mbaín, ndego teqa manqat ate ndægo ndembopaev. Taqa yaq-te, Mbumbukiam-qa Manqat, äv qane-peawáp nqægo: Gekha ezoqām ndigu, Mozes-qa guguna manqat ate ndægo paeveav ndigu, ti-te ndigu Mbumbukiam yaq-fia ndõtá. ¹¹ Ndakin bavokho-qapé. Ezoqa kopømba mbaín, guguna manqat mokho-te, Mbumbukiam-qa bøi-te te-ndaføyamba-ev. Zapa ndógo, Mbumbukiam-qa Manqat, äv qane-eín nqægo: Ezoqam ndógo tené-ndaføyamba-év, te-unimanqatintat. Yaq géyagét. ¹² Keliso toqo-unimanqatin o Mozes-qa guguna manqat toqombopavat, ndógo matev ùnime:-vinivinimbá. Zapa ndógo, Mozes-qa guguna manqat paev mokho-te, ezoqa sa ndígu tíyagát, ndigu uni timbøepavat.

¹³ Ni bugukhokhof Mozes-qa guguna manqat, paev-qa zigoám. Geté kopømba mbaín. Yaq Mbumbukiam ni yaq-fia taev-qa nigoám, ta zapaya. Geté Keliso ni gènqovotán. Mbumbukiam niqa manqa-zapa-qa yaq-fia, te-te ndégo tenótá. Unimanqatín. Taqa yaq-te, Mbumbukiam-qa Manqat, äv qane-peawáp nqægo, “Gekha ezoqām ndego, tae-te

tetøkewat, te-te ndego, Mbumbukiam yaq-fia ndõtá.”¹⁴ Keliso nqanek matev tene-matanám ndógo: Matev eqeieqei ndógo, Mbumbukiam ge-ein, bawan vini-ak tezogo, Keliso Yesu mokho-té qabenözø-fakhán. Mbumbukiam Eibleem, manqa mbusa āv tembøevé. Yaq ni nqazi-unimanqatinat, Nqova Mbomambaqape bizí:ndafem, av Mbumbukiam manqa mbusa ge:ve.

Mbumbukiam Eibleem-te manqa mbusa é-møndøvé, yaq vðev, Mozes-qa guguna manqat qafakhan

¹⁵ Nøfuap! Zo mõzøte-zøté. Ezoqa manqa tikopo:nem neka poev vø-unimanqatinim, yaq ezoqa nøme kopømba mbain, tiqa manqat-te, manqat nøme to:-awam o tiqa manqat vønqagimēm. Yaq matev até kopó. Manqa mbusa ndógo, Mbumbukiam Eibleem-te geve, ezoqa kopømba mbain, ti-enendem.¹⁶ Ta manqa mbusa ndógo, Mbumbukiam Eibleem neka tege zeo-té genøvé. Mbumbukiam-qa Manqat einiáv av nqægo, manqa mbusa tegi zi-tē genøvé, geté tege zeo kopo-té genøvé, Eibleem namba. Ngenek zeo, Kelisó.¹⁷ Noqa manqa mokho nqánek: Mbumbukiam Eibleem namba, poev ge-unimanqatin, yaq viav 430-qa zita-te, Mozes-qa guguna manqat qafakhan, ta guguna manqat ndógo, kopømba mbain, Mbumbukiam-qa manqa mbusa tønqawa, ibugukhokhof Eibleem-te geve. Ta manqa mbusa ndógo, oskia ndógoát.¹⁸ Ni Mbumbukiam matev mbomømboma, amba Mozes-qa guguna manqat pæv mokho-te teni-etoamin, yaq manqa mbusa ndógo, Eibleem-te geve, ambá khokhó. Geté Mbumbukiam Eibleem matev āv gembøe-etoám, av manqa mbusa gembøeve. Yaq-mbá.

Mozes-qa guguna manqat-qa sasae, ndógo ibusa-ibusa nonqó

¹⁹ Av tægoat ndægo, ni tizi-unimanqatinim, ndógo gigiap-qapē, yaq gē, Mozes-qa guguna manqat, mokho gekhâm? Mozes-qa guguna manqat, ndógo tønefakhán: Ni tábizi-qeivím, av nqægo, manqa-zapazapa ndógo, ni qazigoatun, ùnime:-soqá, Mbumbukiam-qa bøi-te. Guguna manqat ndógo, enzol ezoqam Mozes gembo-etoam, sa ndógo tønégóát, atema Eibleem-ge zeo vømøfakhán, teqa yaq-te, Mbumbukiam manqa mbusa gembøeve. Guguna manqat, ni nginginam mokho-té qanøni-fakhán. Ngenek nginginam, Mozés.²⁰ Geté Mbumbukiam Eibleem namba manqat gi:kopo:nem, ndógo nginginam mbain. Mbumbukiam manqat ekezan mbo-éin.

²¹ Yaq gē, yaq Mozes-qa guguna manqat-a, yaq manqa

mbusa ndøgo, Mbumbukiam Eibleem-te geve, qaqa matev tógo? Av taoká. Zapa ndøgo, Mozes-qa guguna manqat, ni amba khandi tōni-etoamin, yaq ni Mbumbukiam-qa bōi-te, ambá ndøgo tizi-ndaføyamba-enín, teqa guguna manqat tizimbo-pavatin. ²² Geté Mbumbukiam-qa Manqat, āv qane-eín nqægo: Ni ezoqa ewaqape, manqa-zapa-qá mokho-té qazu:gú, neka ni bazaføgakh mbain, Mozes-qa guguna manqat tizimbo-pavat. Yaq nakémbá, Mbumbukiam, ta khandi ndøgo, taqa yaq-te ibugukhokhof manqa mbusa geve, ndígu tezø-etoám, ndígu Yesu Keliso ndi-unimanqatinat.

²³ Nqanek unimanqatin matev fakhaneav qagoam, ni Mozes-qa guguna manqat mokho-te, lōvōnat zigoám, neka ande ndimbula ezoqam me vizí:goam. Geté unimanqatin matev qandovea, ni zífakhán. ²⁴ Ni guguna manqat-qá mokho-té qazu:goám. Yaq ni tōtōpōtambám ndøgo, atema Keliso vōmōfakhan. Geté ndego gefakhan, yaq ni Mbumbukiam-qa bōi-te, nqánek qazí:-ndaføyamba-én, ni Keliso tizi-unimanqatinat. ²⁵ Unimanqatin matev qafakhan, yaq ni ndakin Mozes-qa guguna manqat, sekemba tōpōtōnateáv.

Ni mīzi-Mbumbukiam-gí-nakheis-én, ni Keliso nqazi-unimanqatinat

²⁶ Zo ate ndøzōte:go, Keliso Yesu nqazo-unimanqatinat, zo mōzo-Mbumbukiam-gí-nakheis-éz. ²⁷ Zo ibøkha iz qazon-dapem, zo Keliso mokho-té qazotu:gú. Neka zo ndego andé ndabua me zōte-uzáp. ²⁸ Yaq nakémbá zo vinivinimba mbain, zo Zu ezoqam neka zo bawan vini-ak, neka zo ezoqa iz ndøzōgo neka zo iz mbain ndozogo, neka zo angana neka zo sakheis. Keliso Yesu mokho-te, zo kopó. ²⁹ Zo Keliso-qa mokho-te tozotugoat, zo Eibleem-gí zí. Yaq zo Eibleem-gi zi tozogoat, zo matev ndòzo-ndapém, taqa yaq-te, Mbumbukiam Eibleem manqa mbusa gembøeve.

4

¹ Zo mōzōte-zōtéz, gekha nakhasām ndego, vaev-te eve-qa gigiap ate ndægo to:kawaev, ndego khapelavōqase zua ndego, ndego andé khokho sasae ezoqam me me:gó, oskiá ndøgo, gigiap ate ndægo, teqa ndøgo. ² Yaq ndego ezoqam-qá mokho-té gunu:gú. Ndígu timbo-kewagét, atema ta khōuwa-te ndøgo, tege eve gezav, gigiap ate ndægo to:kawaev. ³ Até ní-a, ni Keliso unimanqatinat qazigoam, ni andé nakheis me zi:goám, neka manqei-qape khafeap matev neka matavap mokho-té qazu:goám. Ni andé tigí khokho sasae ezoqam me zi:goám.

⁴ Geté, khøuwa eqeieqei qandap, av Mbumbukiam ge:zav, ndego ekeza Yo ndokhofotáv, sævam-te vømōqan. Até ndegó-a, Mozes-qá guguna manqat mokho-té gunu:goám. ⁵ Ndego tenegeavún ndōgo: Ezoqa génqovotáz, ndigu guguna manqat mokho-te gu:goam, yaq ni bizí-Mbumbukiam-gi-nakheis-en.

⁶ Ni Mbumbukiam-gi nakheis nqazigu, Mbumbukiam niqa mbøni-te, ekeza Yo-ge Nqova Mbomambaqape ndokhofotáv. Yaq ngenek ni mokho-te, Mbumbukiam “Tat” mbo-akhaematún. ⁷ Yaq nakémbá, zo ambá av nqægo, ande khokho sasae ezoqa me sekembā sozogō. Av taoká. Zo Mbumbukiam-gí nakhéis. Yaq zo Mbumbukiam yage eqeieqei-qape zø-etoám, ndōgo ekeza nakheis nonqo ndemendewe.

Pol Galesia ezoqam gezø-fofogim, ndigu guguna manqat-te nango givesez

⁸ Ibugukhokhof, zo Mbumbukiam zøtezteáv. Zo khape mbumbuk-qá mokho-té qazotugoám, neka zo ande tigi khokho sasae ezoqam me vøzøtēgoam. Ezoqa ndigu mbumbuk zø-akhaematún. Geté ndigu uni mbumbuk-aním mbá.

⁹ Zo ndakin Mbumbukiam møzøte-zøté. O, unimanqatin nqáne. Zo Mbumbukiam me:-otév. Geté, áv khané:go, zo khafeap matev-te neka khape mbumbuk-te nqawa ndozovesezet, ndigu bazaføgakh mbain ndigu neka kopømba mbain ndigu, zo tizøtøke? Gekha zapá, zo tiqa mokho-te nqawa goneqa ndozogo, nqawa vozó-tigi-khokho-sasae-ezoqam-ēz? ¹⁰ Zo khøuwa nøme, gigiap-qape zøtezæzá, løvøyak nøme-te neka viav-te. Yaq zo ndozo-matavap, tozo-khatiwat, zo Mbumbukiam ndaføyamba me:zæzá. ¹¹ No nøzø-fofogeáp zo. Andé noqa sasae ate ndægo khokho vøtégo, zo mokho-te bazaføgakh qæ-asazat.

¹² Nøfuap! No Zu ezoqám. Geté no ndakin ambá av nqægo, Mozes-qa guguna manqat mokho-te, ndaføyamba-qa nøgō, Mbumbukiam-qa bøi-te. No nqazø-pouwe. Zo noqa zøtéqeivát, taqa yaq-te. Até nó-a, no andé zo me nøtegoám, no zo namba qategoam. Zo no-te mbøni vaev etopøteáv, atema ndakin. ¹³ Ta khøuwa-te ndōgo, no zo Mbumbukiam-qa Manqat ande qate-zømesimat, no enqoni nøvitát. ¹⁴ Geté oskiá ndōgo, noqa enqoni zo viniv qazø-etoam, zo no sanqambeáv neka qasi:veáv. Geté zo sòzo-khatombém. Unimanqatín. Zo no andé enzol ezoqam me o Yesu Keliso me zøte-khatombém. ¹⁵ Zo Mbumbukiam-qa Manqat ande qazøte-yogem, zo khanakhanakh kandambá qazondapem. No møtenøtén. Ta khøuwa-te ndōgo, zo kopømba tozogonin, zo

ambá zøkeza bøi zokhawaín, no vozonø-etøomemin. Zapa ndógo, zo kuku kandambá qazogoam no-te. ¹⁶No zo unimanqatin manqat nqazø-manqate, yaq gê, no ta mokho-te ndøgo, møezø-qaqa-ezoqam-en?

¹⁷Nandiv khokho nømendim ezoqam, ndigu gawáp zo-te. Geté ndigu ambá av nqægo, zo tøkeam-qa zøgō. Ndigu zo qatozoat-qa mba zøgó, no-te. Ndigu sa nqáneq qazøpoév, zo tite gawap tøzøgoat. ¹⁸Gawap taqagoat, ndøgo qanimáv, matev egeiegei-te taqagoat. Zo ambá oskia zøgonín, ambá ta-mba ndøgo, no zo namba tøtegoat. ¹⁹Nogi nakhei mbomømboma! No viniv nangó qatøndapét zo zapaya, ate av-té, sævam viniv tundap, tui-ova, atema Keliso-qa matev zo mokho-te uni vømé-khouwēv. ²⁰Noqa poev kandambaqape nqáneq: No ndakin zo-té qabanøgó. No amba zo namba tøtegonin, yaq no manqat ambá ndaføyamba nøzø-manqateín, kuku matev-us. Zapa ndøgo, no nqova ndafe kandambá, zoqa matev-qa yaq-te, neka nøzø-fofogeáp.

Sæla neka Hega, tiqa emanqat

²¹Zo ezoqam, zo poev ndøzøgo, guguna manqat mokho-te tozotugoat, gê, zo mozóyogem, guguna manqat, gekha manqāt ndø-ein? ²²Av qane-peawáp nqægo: Eibleem nakhei angana menás gimboqaz. Nøme ndego, tegu sasae sævam Hega-té gemøqán. Geté nøme ndego, ekeza zas-té gemøqán, Sæla. ²³Tege yo, ndugu sasae sævam-te gemboqan, ndego ezoqam-qá manqa vøovam-té genøqán. Geté, tege yo, tegu zas-te gemøqan, ndego ndøgo tenøqán, av Mbumbukiam manqa mbusa ge:ve. ²⁴Nqanek emanqat, yaya ni-etæ. Nginik sakhei menas, andé poev menas me me:gó, Mbumbukiam ezoqa namba gi-unimanqatinim. Poev nøme, Sainai olol-té ge-unimanqatín, Mozes-qa guguna manqat vøzø-etoam. Ta matev ndøgo, andé Hega me me:gó, ndugu khokho sasae sævam, Eibleem-ge nakhasa anganeam nøme gumboqan. Yaq ta guguna matev mokho-te, até ní-a, vizí-khokho-sasae-ezoqam-en. ²⁵Ezoqa ndakin Zelusalem taon-te, Mozes-qa guguna manqat ndimbopaev, ndigu andé khokho sasae ezoqam me me:gó, ate av-té, Hega nduigu, ndugu Sainai lol guikhamas, Alebia manqei-te ndøgo. ²⁶Geté ni Klisten ezoqam, ni ambá av nqægo, ande khokho sasae ezoqām. Zapa ndøgo, ni Zelusalem ndakinak taon-ák, ova nqo:go. Ndøgo andé nigú evó. ²⁷Tuqa yaq-te, Mbumbukiam-qa Manqat, āv qane-peawáp nqægo,
 “Qo khanakhanakh mbá qanegó,
 qo sævam, nakheis mbain ndoqogo.

Qo khanakhanakh-us ndø-akhá,
 qo nakheis qazøneav qagoam.
 Zapa ndøgo, qo qakhapus mba nqoqoyage,
 qo nakheis segeqá-goát. Kopoav-qapé.

Av taoká, av sævam nømu nduigu, zivis-us ndugu.”

²⁸ Nøfuap! Nqáe! Mbumbukiam Eibleem-te manqa mbusa ndøvé, yaq Aezek vøqan. Yaq zo até kopó. Mbumbukiam manqa mbusa ndøvé, zo vozø-Mbumbukiam-ginakheis-ez. ²⁹ Ta khøuwa-te ndøgo, ndego Hega-ge yo, Ismael, ndego ezoqam-qa manqa vøovam-te geqan, Aezek, ndego Mbumbukiam-ge Nqova-qa poev-te geqan, soqaqape-té genø-aumám. Até ndakín-a, matev até kopó. Ndigu ezoqa nøme, zo guguna manqat paev-qa ndizøgo, ndigu zo soqaqape-té ginø-abét, zo Mbumbukiam-ge Nqova-te qazofakhaz. ³⁰ Geté Mbumbukiam-qa Manqat, áv khané-ein? Ndøgo áv qane-peawáp nqægo, “Nanduv khokho sasae sævam, vøkhofotáv, ekeza yo namba.” Zapa ndøgo, khokho sasae ezoqam-ge yo, kopømba mbaín, zas-anim-ge yo namba, eve-qa gigiap to:kawaev. ³¹ Nøfuap! Yaq nakémbá, ni ambá av nqægo, andē khokho sasae sævam-gī nakheis, neka Mozes-qa guguna manqat mokho-tē qazu-gū. Geté ni Eibleem-gu zas-anim-gí nakheis.

5

Keliso ni genqovotan

¹ Ni Keliso gènqovotán, guguna manqat-qa mokho-te qazu:goam. Yaq ndakin ni nqanek nqovotønat matev-te, oskia tábizi-gú. Yaq nakémbá, zo føgøføgakh ndøwaniáp, neka nango ndøvèséz, ta viniv-te ndøgo, ni ande khokho sasae ezoqam me qazi-eqatam. ² Nqáe! No Pol, nqazø-manqate. Zo ngusu qogøzat matev mokho-te, Mbumbukiam-qa bøi-te ndaføyamba-qa tozogoat, yaq matev ndøgo, Keliso zoqa gematanam, gezø-tøkeák. ³ No nqawá qanøzø-eín: Gekha ezoqām ndego, ngusu qogøzat matev mokho-te, Mbumbukiam-qa bøi-te ndaføyamba gone-qa ndego, ndego Mozes-qa guguna manqat ate ndægo bembopáev. ⁴ Zo gekha ezoqam, zo Mozes-qa guguna manqat paev mokho-te, Mbumbukiam-qa bøi-te ndaføyamba gone-qa ndozogo, zo mòzoqatáz, Keliso-te. Zo Mbumbukiam-qa kuku matev, zitá qazøte-wuøém. ⁵ Geté ni ezoqam, Mbumbukiam-ge Nqova Mbomambaqape mokho-te nqaziyage, ni ta-mba nqáneq qazio-taná: Ni Mbumbukiam ndaføyamba nqáneq genénæmb, ni Keliso tizi-unimanqatintat. ⁶ Zapa ndøgo,

Keliso Yesu mokho-te, ndøgo gigiap-qapé mbá, ngusum e-má tiqambø-kepøtøzēm, ó, kepøtøzateav vøgoat. Geté gigiap-qape nqáneq, Keliso tizi-unimanqatintat neka kuku matev vønigoāt.

⁷ Zo mbomambá sozongazém, Klisten matev-te. Yaq gê, zo matavap, gekha ezoqām zø-enegim, unimanqatin manqat sekemba paeveav ndozogo. ⁸ Manqat ndøgo, ezoqa nøme zo ndezømesim, ambá av nqægo, Mbumbukiam-tē qando-fakhatē, ndego zo gezø-akha. Av taoká. ⁹ Zo møzøte-zøté: Flawa poponøvem nonqo khapelavøqase, flawa-te toqotu-pomogim, yaq ate ndi:gu segé-popoéz. Yaq matev até kopó. Khokho nømendim manqat khapelavøqase tøgoat, yaq ndøgo segé-khouwév, ezoqa vøtubām. Ezoqa kopoáv. ¹⁰ Geté no āv qate-unimanqatinát nqægo: Zo Mbumbukiam zøtøké. Yaq zo tiqa matavap vini ndapeav tønégó. Yaq gekha ezoqām ndego, zoqa matavap ndezø-enegimit, ndego yaq-fia nqosøgeap betëndap.

¹¹ Nøfuap! Gēmbo-mataváp. No amba ezoqa tøte-zømesimin, av nqægo, ngusum yà bezøqogáz, yaq no Zu ezoqam soqaqape-te ambá géveemák. No ezoqa amba zømesipøteav tøgonin, Keliso-qa løvøte mokho-te tikhandi:z, ndego tae mutui-te genanim, yaq no Zu ezoqam, qaqa ambá genøgonemák. ¹² No nqæmatavap, ndigu ezoqam zo ngusu qogøzat-qa yaq-te matavap ndizø-enegim, ndigu sà be-apét, até nqazí-a, bē-ovob.

¹³ Nøfuap! Zo Yesu nqovotøzat matev-té genøzø-akhá. Geté ndego ambá av nqægo, zo nqáneq gene-nqovotáz, zo matev vinivinimba sa tozo-matønumit, av zøkeza ndøzømbe-poev. Av taoká. Geté zo kuku matev bezøgó, yaqyaq-a, vøe-tøkeam. ¹⁴ Zapa ndøgo, manqat kopo ndøgo, Mozes-qa guguna manqat ate ndægo ndøgutøve, nqáneq: “Ezoqa nøme-te, kuku āv tabetaqambe:gó, av qakeza kha-te kuku ndaqambe:go.” ¹⁵ Geté zo izuizu tozo-keføngimat, neka kopømba ande av søvakha gigiap ndi:gu, izu kha vøzøløgāt, zo aiyá qagó, andé vøzøté-khoumbām.

Nqova Mbomambaqape-qa matev neka kha-qa poev matev

¹⁶ No zo āv qazømbé-eín nqægo: Zo Nqova Mbomambaqape-qá mokho-té qanuyagé, ndego zo bønøzøgim. Yaq zo manqa-zapazapa zógoák, av zøkeza kha ndømbøe-poev. ¹⁷ Kha-qa poev, Mbumbukiam-ge Nqova namba, gènøfeáp. Neka Mbumbukiam-ge Nqova, ezoqam-qa kha-qa poev namba ndē:nøfeáp. Qaqa ndøgó, yaqyaq-a. Yaq nakémbá, matev eqieqei ndøgo, gone-qa ndoqogo, kopømba

mbaín toqogo. ¹⁸ Geté zo Nqova Mbomambaqape tezombo-megetat, yaq ndøgo viní. Zo ndakin ambá av nqægo, Mozes-qa guguna manqat-qa mokho-te sekembā sōzøtu:gū.

¹⁹ Ni kha-qa poev mizi:nøtén. Taqa poev nqáneq: Mambe okho matēv, neka sakhei o angana qovesam matēv, neka gekha manqa-zapazapa nøme ndøgo, av nqægo. ²⁰ Neka kha-qa poev nøme nqáneq: Tae khøwuiap vizap matēv o mbumbuk akhayam matēv, neka manqa-sisi matēv, neka sanqambap matēv, neka manqa itumbam matēv, neka gigiap qovet matēv, neka qaqa matēv, neka qakeza kha eqawat matēv, neka qaqaqae matev. ²¹ Neka kha-qa poev nøme nqáneq: Ova matēv neka ibøkha soqa izam matēv neka lou loge mōqæ matēv neka gekha matev soqøsoqa av nqægo nøme ndøgo. No nqawá qanøzø-eín, av bugukhokhof qazømbe-manqatam: Gekha ezoqām ndigu, matev av nqægo ndimatanam, ndigu Mbumbukiam-qa Megeat Matev-te gemø-fakhazák.

²² Geté mokho ndøgo, Mbumbukiam-ge Nqova-te ndøndo-fakhate, nqáneq: Kuku matēv, neka khanakhanakh matēv, neka sambi matēv, neka aiyaiyav matēv, neka tanøtanakh matēv, neka matev mbomømboma gone matēv, neka matev eqeieqei-te tøkenømbem matev, ²³ neka qakeza kha voat neka eqeieqei nøzøgim matev. Nqanek matev ate nqægo, guguna manqat kopo nqawateáv. ²⁴ Gekha ezoqām ndigu, Keliso Yesu-gi, ndigu ekeza kha-qa poev sekemba gembó-pavatak. Ndigu kha-qa poev, tae mutui-té ginø-tøkeém, poev soqøsoqa ate ndægo namba. ²⁵ Ni Nqova Mbomambaqape, khandi ndakinak gini-etoam, ni ndégo teabeni-nøzøgím. ²⁶ Ni bizi-khambùváp, neka yaqyaq-a qaqa biziløðzú, neka yaqyaq-a ova bizi-manqáté.

6

Qo gigiap ndøgo toqópedá, av qoqote-ogeakh

¹ Nøfuap! Zo mokho-te ezoqa nøme manqa-zapa tego, yaq zo ezoqa, Nqova Mbomambaqape nanduzumbu-gu, ndego gømbo-tøkeém. Kuku matev-ús. Geté zøkeza kha, gèqeiví. Soqáin ndøgo, teqa matev, atē zō-a, manqa-zapa-te tø-itub. ² Zo yaqyaq-a, viniv eqawat-qa yaq-te, gètøkeám. Av tøzøtegoat ndægo, zo Keliso-qa guguna manqat o-mba zombøé-ndapát. ³ Gekha ezoqām ndego, ndematavap, av nqægo, ndego ezoqa nøme gèløvubām, getē ndego ezoqa kandambaqapē mbā, ndego ekeza kha gèmbøe-khavozumít. ⁴ Ezoqa ewaqape ekeza matev, yà begevewát. Eqeieqei tøgoat, yaq qo kopømbá, khanakhanákh. Geté kopømba mbaín, toqote-khambuvupat

av nqægo, qoqa matev eqeieqeī, getē ezoqa nøme-qa matev soqain. ⁵ Zapa ndógo, ezoqa ewaqape, ekeza viniv ndøzðgò, ndi-eqægeapet.

⁶ Gekha ezoqām ndigu, Manqat Mbomambaqape ndi-upøgim, ndigu yà bembo-tøkeé, ndego nde:zømesim, gigiap qaniganimav-te.

⁷ Zo zøkeza kha mbøe-khavòzám, av nqægo, Mbumbukiam zimbøē-khavozømem. Ezoqa kopømba mbaín, Mbumbukiam tembøe-khavozam. Gèmbø-mataváp. Gekha gigiāp ndøgo, toqo-ogeakh, qo ndógo toqópeá. ⁸ Qo manqa-zapazapa, ande gigiap soqøsoqa me toqo-ogeakh, yaq ngi:wat matev qotøndé-pe:tát. Geté Nqova Mbomambaqape toqombo-pavat neka matev eqeieqeī toqo-matønumat, kopømba ande av avøe gigiap eqeieqeī me toqote-ogeakh, yaq qo khandi miavmiav qotøndé-pe:tát. ⁹ Yaq nakémbá, ni matev eqeieqeī matanam-qa yaq-te, bini-ewèzát. Zapa ndógo, khøuwa eqeieqeī-te, ni avøe gigiap eqeieqeī-qape zindúpeá, ni yovitav tøgoat. ¹⁰ Yaq nakémbá, gekha khøuwā ndøgo, ni kopømba tøgoat, ezoqa nøme matev mbomømboma tizizø-matønumat, ni sà bizizø-matanám. Bugukhokhof matev mbomømboma, ndígu tizizø-matanám, ndigu ni namba Keliso nqazi-unimanqatinat.

Gigiap-qape nqáneq, Mbumbukiam khandi ndakinak gini-etoam

¹¹ No nqanek manqat-qase, nøkeza zendá qate-peaomít. Ztøtéivím! Taqa peawap kandakandá.

¹² Ndigu ezoqam, zo ngusu qogøzat-qa yaq-te nditøpøtøzat, ndigu Zu ezoqam-te, iz kandakanda ndape-qa mba ndøgò. Ndigu sa tinigoatún ndógo: Soqain ndøgo, ezoqa soqaqape-te ti-ab, ndigu ezoqa Keliso-qa yaq-te ti:zømesimat, ndego tae mutui-te gitøkewem. ¹³ Ndigu ekezan, Mozes-qa gu-guna manqat pøpøvumáv, oskiá ndøgo, ngusum ndizø-qogøzat. Geté ndigu zo ngusu qogøzat-qa tizømbigú ndógo: Tiabiti-khambuváp, av nqægo: Zo tiqa manqat o-mba zotondapé, taqa yaq-te. ¹⁴ Geté no nikeza Evezøza Yesu Keliso mba nøté-khambuvupát, ndego ni zapaya tae mutui-te genanim. Te mokho-te, manqei-qape gigiap neka matev, møndønaním, no-te. Neka no nøkezan, manqei-qape matev-te, vøtønaním. ¹⁵ Ndøgo gigiap-qapé mbá, ngusum e-má tiqambø-kepøtøzēm, ó, kepøtøzateav vøgoat. Geté gigiap-qape nqáneq, Mbumbukiam khandi ndakinak geqa-etoam. ¹⁶ Gekha ezoqām ndigu, nqanek manqat ndimbopaev, Mbumbukiam-qa sambí matev neka tanakh matev ndøgoát, ti namba. Ndigu ezoqam, unimanqatin Mbumbukiam-gí Izlael ezoqám.

¹⁷ Noqa vaev manqat nqáneek: No ezoqa viniv nøme mba benømbòvé. Zapa ndógo, no nqama ee nqanògó, no ezoqa gizumbam, no Yesu-qa sasae nqægo.

¹⁸ Nogi Klisten nøfuap. Nigi Evezøza Yesu Keliso-qa kuku matev ndògoát, zo namba.

Amén. Nqanek manqat unimanqatín.

Efesus

Pol-qa pepa, Klisten bawan ezoqam-te, ndigu Efesus taon-te giyagam

Megeat Manqat-qase

Nqanek pepa, Pol Efesus taon Klisten bawan ezoqam-té genø-peawám. Ta khøuwa-te ndøgo, Pol nqanek pepa ge-peawam, ndego Lom taon-té geyagám. Ndimbula mokho-té gunu:goám. Gaman ezoqam, ndego ta zapaya ndøgo tini-møvøinám, ndego ezoqa Yesu-qa yaq-te ge:zømesimam. Pol nqanek pepa, Tikikus mbo-etoám, yaq ngenek Efesus taon-te vøndap.

Nqanek pepa, ndigu Klisten ezoqam, Efesus taon-te giyagam, bêtøkhæ-geveømém, yaq taqa zita-te, ndigu Klisten ezoqa nøme, taon vinivinimba nøme-te giyageapam, bezø-etoam, yaq até ndigú-a, bēgeveømém. Efesus taon ndøgo, kandambaqapé. Ta manqei-te ndøgo tøgó, ndakin khøuwa Teki (*Turkey*) ndimbo-akhayam. Ta khøuwa-te ndøgo, Efesus taon-te ndøgo, bisnis kandakanda ndøgoám, neka ndugu khape mbumbukiam Atemis, tuqa khoev kandambaqape vøgoam.

Klisten ezoqam ndigu, Efesus taon-te giyagam, nøme kopokopo ndigu, Zu ezoqám. Geté ezoqa kopoáv, ndigu bawan vini-ák. Pol nqanek pepa mokho-te, nginik Klisten ezoqam, āv gezømbe-peawám nqægo: Ezoqa ewaqape ndigu, ndi-unimanqatinat, ndigu Keliso mokho-te, kopó. Neka nøme nqáne: Ni Klisten bawan ezoqam, ni Keliso-qa khá, neka ndego nigí kawá. Neka ezoqa ndigu, ndi-unimanqatinat, ndigu andé khoév. Ta khoev-qa mui-uk, Kelisó. Neka nøme nqáne: Ni Klisten bawan ezoqam, andé Keliso-gú sævám.

¹ No Pól, nqanek pepa nqæpeaomit. No Keliso Yesu-gé u-aném. No nqanek sasae nqægot, ndøgo Mbumbukiam-qa poév.

Nqanek pepa zo-té qatø-peaomít, zo Mbumbukiam-gi ezoqam, Efesus taon-te nandozo-yage, zo Keliso Yesu uni ndøzømbøe-paev.

² Mbumbukiam, nigí Tat, neka Yesu Keliso, nigí Evezøza, tiqa kuku matev neka sambí matev, ndøgoát zo-te.

Matev mbomømboma, Mbumbukiam ni Yesu mokho-te gini-etoam

³ Ni Mbumbukiam-qa iz, zí-eqatát, ndego nigí Evezøza Yesu Keliso-ge Mbumbukiam neka Ève. Keliso mokho-te, ndego

ni matev mbomomboma ate ndægo ni-etoám, ndøgo yan-te ndondo-okho, niqa Kliten matev tøke nonqo. ⁴ Mbumbukiam manqei-qape, okhokho-té genø-khakheinám. Yesu Keliso mokho-te, ndego ni é-møndø-vevendám. Ni tegí ezoqam zigoát, neka teqa bøi-te ndaføyamba neka manqa-zapa-yav vizigoát. Mbumbukiam kuku matev, é-møndømbøe-goám ni-te. ⁵ Yaq ndego é-møndæpøoa, ni gé-uponó, neka Yesu Keliso mokho-te, tegi nakheis vizigoát. Nqanek Mbumbukiam-qá poev qanimav-qapé. ⁶ Ta mokho-te ndøgo, Mbumbukiam-qá iz bete-egawát. Teqa kuku matev qanimav-qapé, ni-te. Yaq-mbá segeni-etoám, te mokho-te ndego, ndembøe-khafuat. ⁷ Keliso-qa kouk mokho-te ndøgo, qawa, ni gènqovotán, neka niqa manqa-zapazapa vømbøe-navøem. Mbumbukiam-qa kuku matev, khåpe mbøe-khouwév, ⁸ ni gini-etoam.

Teqa matavap loloakh neka teqa otevat kandambaqape-te, ⁹ Mbumbukiam matev āv tenegó, av bugukhokhof matavap ge:ve. Yaq matev ndøgo, ibugukhokhof khonoam-te qagoam, matev ate ndægo, Keliso mokho-te tematanam, ni vøenømand. ¹⁰ Mbumbukiam-qa matavap, khonoam-te qagoam, nqáneq: Uni khøuwa-in timø-khantaz, ndego gigiap ate nqægo gekhakheinam, yan-te nqo:go neka manqei-qape-te nqago, segépizám. Yaq kawa kopo mé:goát. Kawa sa ndégo, tégoát, Keliso. ¹¹ Te mokho-te, ni Mbumbukiam tene-vevendám ndøgo: Ni tegé ezoqam zigoát, ate av-té, av ndego bugukhokhof ge:pøoa. Zapa ndøgo, gekha matavap neka poēv ndøgo, Mbumbukiam ndømbogo, ndego segé-matanám neka matev segéfakhán. ¹² Mbumbukiam tene-matanám ndøgo: Ni bugukhokhof ezoqam mokho-te, ni Keliso-te mba qeitø-tambat, Mbumbukiam-qá iz bete-egawát.

¹³ Yaq até zó-a, vozō-Keliso-gi-ezoqam-ez, zo unimanqatin manqat qazoyogem, ndøgo Manqat Mbomambaqape, zoqa khandi-qa yaq-te. Yaq zo Keliso qazo-unimanqatinim, Mbumbukiam mbusa ndømøpá, zo-te, av nqægo, zo tegí. Ta mbusa ndøgo, Nqova Mbomambaqapé. Ndégo, Mbumbukiam manqa mbusa ge:ve, tendo-khofotav. ¹⁴ Ngenek Nqova Mbomambaqape, andé khakhatáp, av nqægo, vaev khøuwa-te, ni matev ate ndægo ndizimø-ndapém, av bugukhokhof manqat ge:-ein, ta khøuwa-te ndøgo, ndego ni uni te:khatomb, ni Mbumbukiam-gi ezoqam. Yaq Mbumbukiam-qá iz bete-egawát.

Pol-qa ike manqat neka guliguli manqat, Efesus ezoqam-qa yaq-te

15 No ande qate-ewag av nqægo, zo Evezøza Yesu qazo-unimanqatinim neka zo Mbumbukiam-gi ezoqam-te ate ndi:gu kuku ndøzøgo, 16 yaq no Mbumbukiam-te ike manqat oskia nombo-manqaté, zoqa yaq-te. No zo oskia nøzø-mataváp, noqa guliguli manqat-te. 17 No āv qate-guligulimatún nqægo: Nigi Evezøza Yesu Keliso-ge Mbumbukiam, ndego nigi Tat bazaføgakh-qape, yan-te ngo:yage, zo Nqova Mbomambaqape bezø-etoám. Yaq ngenek zo matavap loloakh bezømbē-etoam neka Mbumbukiam-qa yaq-te bezømbē-vevezam, yaq zo Mbumbukiam uni vøezøtez. 18 Neka no āv qate-guligulimatún nqægo: Zoqa matavap tâbezømbe-mboqoé. Yaq zo vøzøté-zøtēz, gekha matev mbomømbomā ndøgo, ni te-te nqazio-tana, ndego tini-etoam. Mbumbukiam zo tegi ezoqam, matev kandakanda mbomømboma kopoav-qapé tezø-etoam. Ndego zo ta zapaya ndøgo tezømbe-akhá. 19 Neka zo teqa bazaføgakh-qape tønnezøtéz, ni-te nqøu-sasaeat, ni ndego nqazi-unimanqatinat. Nqanek bazaføgakh, bazaføgakh nøme ate ndægo, ùnime:-løvuám. Nqanek bazaføgakh, ni-te nqøu-sasaeat, até kopó, av bazaføgakh ndægo, 20 Mbumbukiam Keliso løvøte-te ge:khandi:v neka ekeza nakeamo zenda-te, yan manqei-te nqo:go, qonam nonqo vømbō-etoam. 21 Yaq Keliso uni ova-ín gono:gó. Ndego ezoqa nekā nqova, tigi megetapak neka vesøtapak, neka ndigu bazaføgakh-us ndigu neka kawakawa-za neka iz-akhayapak ate ndi:gu, ùnime:-løvubám. Ta-mbá mbá, ndakin nqaziyage. Geté até ndøgó-a, megemege-te yage ndo:go. 22 Mbumbukiam matev ate ndægo, teqá zenda tokhotapak mokho-té genøvé, neka ni Klisten bawan ezoqam, kawa ndégo tinivé, matev ate ndægo, teqa mokho-te betū:goat. 23 Ni Klisten bawan ezoqam, ni Keliso-qá khá. Keliso, ndego manqei-qape-te ate nqægo, gigiap ate ndægo mokho-te ndøugu, ndego Klisten bawan ezoqam mokho-té gunu:yagé, kha ndēzø-tønøyām.

2

Mbumbukiam tanakh ginigu

Yesu Keliso mokho-te khandi gini-etoam

1 Zo bugukhokhof Mbumbukiam-qa manqat qazo-sanqawam neka manqa-zapazapa qazo-matønumam, zo pakhaezat zogoám. 2 Ta khøuwa-te ndøgo, zo manqei-qape-qá matev soqøsoqa zombopavám, neka nqova soqøsoqa, ndigu nqanek manqei-qape-te ngiyage, tigi kawa-qa manqat o-mba

1:17 1:17 Kol 1:9 **1:19** 1:19 Kol 1:11 **1:20** 1:20 Psa 110:1; 2 Ko 13:4; Kol 2:12

1:21 1:21 Kol 1:16; 2:10 **1:22** 1:22 Psa 8:6 **1:23** 1:23 Ef 4:10, 15; Lom 12:5; Kol 1:18 **2:1** 2:1-5 Kol 1:21; 2:13 **2:2** 2:2 Kol 3:7; Tait 3:3

vozombōē-ndapam. Ngenek ndégo, ezoqam-qa mokho-te ndu:sasaeat, ndigu Mbumbukiam-qa manqat ndisanqawe. ³ Até ní-a, ni ezoqa ewaqape, bugukhokhof āv tizi:yagám. Ni nikeza kha-qa poev, s̄izimbo-takát, ndøgo ni qa-itumbat. Gekha matev neka matavap soqøsoqā ndøgo, ni qazimbo-matøvememin, ni s̄izigonemin. Ni até kopó, av ndigu ezoqam ndi:gu. Até ní-a, ni Mbumbukiam-qa qaqa ndizi-qeivimín.

⁴ Geté Mbumbukiam, tanakh khàpe mbøe-khouwév ni-te. Zapa ndógo, teqa kuku matev kandambá. ⁵ Ni manqa-zapazapa-te qazu:goam, ni pakhaenat zigoám. Geté Mbumbukiam, Yesu Keliso mokho-te, ni mōndø-khandí:n. Unimanqatín. Zo teqa kuku matev-té qazøte-khandí:z. ⁶ Mbumbukiam ni Keliso namba ge:khandi:n, ndego ni te namba qonam nonqo ni-etoám, yan manqei-te nqo:go. Keliso Yesu mokho-té genøni-etoám. ⁷ Ndego tenegó ndógo: Khøuwa ate ti:goat, megemege-te ndo:go, ezoqa āv tiabiti-qeiví: Teqa kuku matev, kandamba tantáv. Ndøgo gèløvuám, ezoqa ewaqape-qa kuku matev. Unimanqatín. Teqa kuku matev, kandamba tantáv ni-te, ndego ni Keliso Yesu mokho-te gi:nømand. ⁸ Zo Mbumbukiam-qa kuku matev-té qazøte-khandí:z, zo Yesu qazo-unimanqatinim. Zo ambá av nqægo, zøkeza matev matanam mokho-tē qazøte-khandí:z. Av taoká. Ndego zo khandi, yaq-mbá segezø-etoám. ⁹ Zo ambá av nqægo, sasae-qape zøte-khanøzēm. Yaq nakémbá, ezoqa kopømba mbaín, ti:khambuvupat. ¹⁰ Zapa ndógo, ni Mbumbukiam ndøkhakheinømbém, av ndakin nqazi:gu. Ndego ni Keliso Yesu mokho-te, tene-khakheinømbém ndógo: Ni matev eqeieqei zigoát, ta matev eqeieqei ndøgo, Mbumbukiam ni gone nonqo gekhakheinam.

Yesu mokho-te, ni kopó

¹¹ Zo gèmbø-mataváp, zo bawan vini-ak: Zo bugukhokhof, bavokho-ak zogoám. Neka Zu ezoqam, ndigu ngusum giqogavatun, zo ngusu qogøzatav ezoqam zø-akhaemám, neka khokho ezoqam vøezæbam. (Geté nqanek ngusu qogøzat matev, ezoqa ndømatønumatún.) ¹² Ta khøuwa-te ndøgo, zo Keliso mbaín. Izlael ezoqam-te, zo bavokho-ak zogoám. Zo ambá av nqægo, Zu ezoqam zogoám, Mbumbukiam geveataz. Yaq zo Mbumbukiam-qa poev mokho-te yageáv, ndego Izlael namba gi:-unimanqatintam. Zo Mbumbukiam zøtezateáv neka te-te tabeáv, nqanek manqei-qape-te. ¹³ Geté ndakin, zo Keliso Yesu mokho-té qazotu:-yagé. Zo ezoqam, bugukhokhof

qambaqape qazogoam, zo ndakin Keliso-qa kouk mokho-te, avønin qazøtøndo-fakház.

¹⁴ Ngenek Keliso, sambi matev nindapavún. Zu bawan-ak neka bawan vini-ak, ndégo tetøkunú, ni bawan vønikopo. Sinøndakha ndigu, gu:wabam, ni qaqaatønotam, ndego gènqaozó. Ekeza khá gene-nqaozó, neka qaqa matev, yaqyaq-a qanimbu-goam, vø-evøzam. ¹⁵ Mozes-qa guguna manqat, ndego møndø-sisizám, matev ate ndægo, ezoqa gi:zømesimatun. Ndego tenegó ndógo: Ekeza kha mokho-te, niqa bawan menas tåbete-tøkuá, ni bizi-bawan-kopo-en, neka sambi binígu. ¹⁶ Yesu tae mutui-te genanim, ndego qaqa matev gèkhoutáv, ni yaqyaq-a qanimbu-goam. Ni bawan menas qanigoam, ndego sège-tøkunú, ni vizi-bawan-kopo-en, neka ni Mbumbukiam namba vøe-tøkunu. ¹⁷ Yesu nqanek manqei-qape-te gegeavun, ndego sambi manqat namba me:geavún, ti-te ndigu, avønin ndimbogo, Zu bawan-ak, neka até zo-té-a, zo bawan vini-ak, qambaqape ndozotøndogo. ¹⁸ Unimanqatín. Yesu mokho-te, ni Zu bawan-ak nekā zo bawan vini-ak, kopømbaqapé, Mbumbukiam-ge Nqova kopo mokho-te, Tat-qa avønin-té qazinø-niáv.

¹⁹ Yaq nakémbá, zo ndakin ambá av nqægo, manqei vini-ak neka bavokho-åk. Geté até zó-a, mðzo-mo-manqei-anim-éz, Mbumbukiam-gi bawan namba, ndigu Zu ezoqam, neka até zó-a, vozø-Mbumbukiam-gi-ezoqam-ez. ²⁰ Zo andé khoév. Ta khoev ndøgo, Mbumbukiam ndøwevét. Uk ndøgo ge-asaz, Keliso-gí u-aním neka Mbumbukiam-gí manqa vevezam ezoqám. Yaq Keliso Yesu ekezan, ndego mui-úk. ²¹ Khoev ate ndægo, ngének gegeawát, ndæføgakhat. Neka Evezøza mokho-te, nqanek khoev sège-khouwevtét. Yaq gemø-Mbumbukiam-qa-khoév. ²² Keliso mokho-te, até zó-a, søzøtumú-Mbumbukiam-qa-khoev-éz, ezoqa nøme namba, ndego ndewevet. Yaq tege Nqova Mbomambaqape, nqanek khoev mokho-té gunú:goát.

3

Pol-qa sasae, bawan vini-ak-te gego

¹ Yaq nakémbá, no Pol, no zo bawan vini-ak, Mbumbukiam-qa Manqat Keliso Yesu-qa yaq-te nqate-zømesim, yaq ta zapaya ndimbula mokho-te nqatu:gu, nõguligulimatún, zoqa yaq-te.

² Zo åbozo-yogém ndøgo, Mbumbukiam nqanek sasae genø-etoam, zo Manqat Mbomambaqape tøte-zømesimat,

teqa kuku matev-qa yaq-te. ³ Matavap ndøgo, khonoam-te qagoam, Mbumbukiam møndøveáz, no vøenømand. No bugukhokhof elavøqase mðezø-peawám, taqa yaq-te. ⁴ Yaq zo nqanek manqat tozo-geveømem, zo ndøzøte-zøté, no nøtenat nqanøgó, Keliso-qa yaq-te, ndøgo bugukhokhof khonoam-te qagoam. ⁵ Ibugukhokhof, ezoqa yage gimønøzumavun, zøteateáv, taqa yaq-te. Geté ndakin, Mbumbukiam tege Nqova mokho-te, tegi u-anim neka manqa vevezam ezoqam, møndøzø-veáz. ⁶ Matev, khonoam-te qagoam, nqáneq: Mbumbukiam-qa Manqat Mbomambaqape mokho-te, bawan vini-ak, ndakin møndø-bawan-kopo-éz, Izlael ezoqam namba, neka vø-kha-kopo-ez. Yaq Keliso Yesu mokho-te, até bawan vini-ák-a, Mbumbukiam-qa matev mbomømboma ndø-upøgimít, av Mbumbukiam Zu ezoqam-te manqa mbusa ge:ve.

⁷ Mbumbukiam kuku mbogoám no-te. Yaq teqa bazaføgakh mokho-te, no mùtumu-Manqat-Mbomambaqape-gé-sasae-ezoqam-én. ⁸ Mbumbukiam-gi ezoqa nøme ate ndi-gu, no møndø-løvumbumím. Geté no Mbumbukiam teqa kuku matev mokho-te, tene-veatán ndøgo: Bawan vini-ak, Manqat Mbomambaqape nøté-zømesimát, teqa matev mbomømboma-qa yaq-te, ndøgo ni Keliso mokho-te gini-etoam. Ta matev mbomømboma ndøgo, kopømba mbaín tizi-geveømem. Khapumu-khouwév. ⁹ Mbumbukiam, ndego manqei-qape neka gigiap ate nqægo gekhakheinam, no sasae nqáneq genø-etoám: No teqa matavap ndøgo, ibugukhokhof ekeza mokho-te qakhonawam, ezoqa yage gimønøzumavun, ezoqa ewaqape nøzømbé-ovøemát. ¹⁰ Mbumbukiam tene-matanám ndøgo: Klisten bawan ezoqam mokho-te, ndego ndakin ekeza matavap loloakh vinivinimba, nqova-gi kawakawa-za neka iz-akhayapak mé:zømás, ndigu ova ngo:yage. ¹¹ Matev ndøgo, Mbumbukiam nupøkhan mba gepøoa, ndego møndø-matanám. Keliso Yesu-qá mokho-té genøgó, ndego nigi Evezøza. ¹² Te mokho-te, ni ezoqa nqazi-unimanqatinat, kopømbaqapé, Mbumbukiam-té qazinø-okhoát. Kha føgakh-mbá neka møe mbaín. ¹³ Yaq nakémbá, zo mbøni bezøvæev, noqa yage føgakh-qape-qa yaq-te, ndøgo zo zapaya qanøfakhan. Zapa ndøgo, ndøgo zoqá tøke nonqó. Ta mokho-te ndøgo, zo yage eqeieqei-qape zøtéqeivím.

Yesu Keliso-qa kuku matev ni-te

¹⁴ Yaq nakémbá, no Tat-qa megemege-te, katuk nomøkuiám, neka teqa iz nqæ-ēqāwāt. ¹⁵ Bawabawan ate ndægo, yan-te nqo:go neka manqei-qape-te nqago, zapa ndégo.

¹⁶ Mbumbukiam, ndego matev kandakanda mbomømboma kopoav-qapé, niqa tøke nonqo. Yaq nakémbá, no áv qambøevi:matún nqægo: Ndego zo tege Nqova Mbomambaqapeqa mokho-te, bazaføgakh bezø-etoám. Yaq zo bazaføgakh-us zógoát, zoqa mokho-te. ¹⁷ Yaq Keliso, zoqa unimanqatin matev mokho-te, zoqa mbøni-te betü:yage. Yaq zo matev ate ndægo, kuku matev-us vøego. Yaq zo ande tae me ndægo, lu manqei pakoate qamø-mbuvøem, føgøføgakh zówaniapát. ¹⁸ Yaq zo Mbumbukiam-gi ezoqam ate ndi:gu nøme namba, tønèzøtéz, av nqægo: Keliso-qa kuku matev-qape, ni-te ndømbogo, sà tønømá. Taqa vøndæv neka taqa sekeat neka taqa eqæv neka taqa igian, kandambá tantáv. ¹⁹ Unimanqatin. Ni manqei-qape ezoqam, ni kopømba mbáin, teqa kuku matev ate ndægo uni tizi:nøten. Geté no Mbumbukiam-te, áv qate-vi:matún nqægo: Zo Keliso-qa kuku matev tønèzøtéz. Yaq Mbumbukiam-qa matev mbomambaqape, ekezan-te ndøugu, até zó-a, ùni tabezømbetøtvøyám, zo mokho-te.

²⁰ Mbumbukiam-qa bazaføgakh, kandamba tantáv, ni mokho-te nqøu-sasaeat. Gekha viam manqát ndøgo, ni te-te nqanigu, neka gekha matavāp ndøgo, nqazi-matavap, teqa tøke kopømbaqapé, unimé:løvuám. ²¹ Teqa iz, bèto-eqawát, Klisten bawan ezoqam mokho-te. Ta zapaya ndøgo, ndego Keliso Yesu mokho-te gematanam, teqa iz miavmiav beeqawát, atema ezoqa ewaqape yage vømønøzumit.

Amén. Nqanek manqat unimanqatin.

4

Ni Klisten ezoqam ate nqazi:gu, ni Keliso-qa khá

¹ No Evezøza-qa sasae zapaya, ndimbula mokho-te nqatu:gu, no nqazø-pouwe: Zo Mbumbukiam gezøndo-akha, tegi ezoqam tozogoat, zo matev eqeieqei-té qayageáp. ² Zo zøkeza iz ndø-eqawát. Geté zo aiyaiyav matev-té qayageáp, ezoqa nøme namba, neka zo mbøni nqosøgeap nakhanakhamas-te ndø-upøgím. Neka kuku matev até bezøgø yaqyaq-a. Ezoqa matev soqøsoqa timatønumat zo-te, zo matev nakhamas-te ndø-qavøinàmát. ³ Zo Nqova Mbomambaqape mokho-te qazo-kopo-ez, yaq zo bazaføgakh ndø-asózú. Ta sambu matev-te ndøgo, ezoqa ndøtøkuzuat, até vøyageáp. ⁴ Ni Mbumbukiam-gi ezoqam, ni kha kopó. Neka Nqova Mbomambaqape kopo me:gó. Neka até matev kopo me:gó, zo ndozoto-taza, tozondapem, ma Mbumbukiam gezømbekha. ⁵ Neka Evezøza kopo me:gó. Neka unimanqatin matev

kopo me:gó. Até ibøkha iz upøgim matév-a, kopo me:gó.
⁶ Até Mbumbukiám-a, kopo me:gó, ndego ezoqa ewaqape-ge Tat. Ezoqa ewaqape, ndégo tezømbø-kawaevát. Neka ezoqa ewaqape mokho-te, ndégo tunu:-sasaeát. Neka ndego ezoqa ewaqape mokho-té gunu:gú.

⁷ Ni ezoqa kopokopo ate nqazi-gu, Keliso teqa kuku matev mokho-te, matev vinivinimba ni-etoám, av ekezan qambøe-pøovam. ⁸ Keliso ni matev ndini-etoam, taqa yaq-te Mbumbukiam-qa Manqat, āv qane-eín nqægo:

“Uni ova-in nqo:go geqavig,
 ndego pingim-ak ndøkhatób, namba gi:qavig.

Yaq ndego ekeza ezoqam,
 khanakhanakh matev zø-etoám.”

⁹ Nqanek manqat qa-ein, av nqægo, “ndego geqavig,” ndøgo ni āv qani-nømendím nqægo: Keliso bugukhokhof, nqanek manqei-qape-té gendovís. ¹⁰ Ndego ezoqam, ibugukhokhof gendovís, ezoqam ndégo, uni ova-in nqo:go geqavig, neka yan uni vøe-løvuam. Ndego teneqavíg ndøgo: Gigiap ate ndægo, yan-te nqo:go neka manqei-qape-te nqago, tēabete-tønøyám. ¹¹ Yaq ndego ni Klisten bawan, sasae ezoqam ni-etoám. Nøme tegí u-aním ndøgoát, neka nøme tegi manqa vevezam ezoqam vøgoát. Neka ezoqa nøme ndígu, ezoqa nøme Keliso-te yozoatqa ndígu. Neka nøme ndígu, Mbumbukiam-gi ezoqam ndizø-keoge. Neka nøme ndígu, ezoqa Mbumbukiam-qa Manqat ndi:zømesim. ¹² Keliso nginik ezoqam, ni Klisten bawan tøke nonqo ni-etoám. Yaq ni Mbumbukiam-gi ezoqam, teqa sasae eqeieqeí bizi:gú, neka Keliso-qa kha betē-bazaføgakh-us. ¹³ Tiqa sasae, sà bemá, atema ni ate nqazi-gu, niqa unimanqatin-te neka niqa nøtenat-te, Mbumbukiam-ge Yo-qa yaq-te, bizimí-kopo-en, neka Klisten matev-te bizimí-findam neka ande av Keliso ekezan nde:go, bizimí-kopømba-en.

¹⁴ Yaq ni ande av nakhei nqonqon ndi:gu, neka ande av khagua ndægo, khamøe ndøngetøyam, neka ande av gagayag ndægo, khamøe ndøpøogim, sekembá zígoák, nømendim matev vinivinimba tønifakhanumat. Yaq ni ezoqa manqa enaq neka khavozam manqat tini-manqatat, ni tiqa khokho nømendim manqat zimømbó-paevemák, ndøgo niqa unimanqatin matev ngi:wat-qa ndøgo. ¹⁵ Ni unimanqatin manqat mba bizimanqaté. Kuku matev-ús. Neka niqa matev-te ate ndægo bizifindam, neka ande av Keliso nde:go, bizimí-kopømba-en, ndego nigí kawa. ¹⁶ Ni Klisten ezoqam, ni teqa kha nqazigu, ndégo tegeageáp, ta kha vinivinimba ndøgo, nqabunuzupit

neka kha kinik-te ndøgeageapet. Yaq ni eqeieqei tiziya-gat, ande av kha ndæbunuzupit, sasae vinivinimba eqeieqei ndømatanam, neka ni kuku tønigoat, yaq Keliso-qa kha segé-khouwév, bazaføgakh-ús.

Yage ndakinak-qa yaq-te Yesu mokho-te

¹⁷ Yaq nakémbá, no Evezøza-qa iz-te nqazø-pouwe: Zo yage sekemba ndøndápét, av bavokho ezoqam ndi:gu, ndigu Mbumbukiam zøtezateav ndigu. Tiqa matavap, gènokhombáp. ¹⁸ Bøivun-té qagó. Ndigu gèqatáz, khandi-te ndøgo, Mbumbukiam ezoqa ndezø-etoam. Neka ndigu mokho ndapeáv. Zapa ndøgo, tiqa mbøni gètokeám. ¹⁹ Ndigu mivi matev mbaín. Ndigu ekeza kha, manqa-zapazapa-té ginø-nqonqotøvém. Neka ndigu matev soqøsoqa vinivinimba møqæ mba zømbeyæt.

²⁰ Geté zøtezat ndøgo, zo Keliso-te qazondapem, viní! ²¹ Zo mðzoyogém, teqa yaq-te, neka zo te mokho-te nqazoyage, zo unimanqatin manqat, møndæ-zømesimám, ndøgo Yesu mokho-te ndøugu. ²² Ta unimanqatin manqat, nqáneq: Zoqa awenege yage matev, ndøgo taqa poev matev soqøsoqa mokho-te zo qatubam neka soqaqape-te vø-itubam, vøkhofoé. ²³ Yaq Nqova Mbomambaqape-qa mokho-te, zoqa matavap bezø-ndakinak. ²⁴ Neka kopømba ande av ndabua ndakinak tøzøte-uzam, zo yage ndakinak zøndapém, ta yage ndakinak ndøgo, Mbumbukiam gekhakheinam. Yaq zo matev eqeieqei-té neka unimanqatin-té qazóyagát, av Mbumbukiam ndømbøe-pøev.

²⁵ Yaq nakémbá, ni yaqyaq-a meakha manqat manqate bizi-ivøvém. Geté unimanqatin manqat mba bizi-manqaté. Zapa ndøgo, ni Klisten ezoqam ate nqazi:gu, kha kopo-té qanibunøzáp. ²⁶ Zo qaqa tozo-gonemat, yaq ndøgo zo manqa-zapa-te be-ítúb. Zo qaqa khapé bezømbe-lolokhòtáp. Geté é-vø-ivøvemat. Yaq khøuwa okhokho-té geabemø-sinanát. ²⁷ Zo nqova soqaqape, elavøqase mbøe-løvùzím. ²⁸ Gekha ezoqām ndego, nde-aqonam, ndego aqonam matev, sà be-iváv. Teqa zenda sa be-àwáp. Geté sasae betegó. Yaq av nqægo, ndego kopømbaqapé, ndigu gezø-tøkeát, ndigu gigiap mbain ndigu.

²⁹ Manqat soqøsoqa ndøgo, ezoqa nøme ndøngiæzoat, manqa-nqa-te bezøndo-fakháté. Geté manqat eqeieqei mba ndømanqaté, ndøgo ezoqa nøme ndøzømbe-tøkee. Yaq ndigu zoqa manqat ti-ewagat, tiqa mbøni-te bezømbē-eqeieqei-at.

³⁰ Zo Mbumbukiam-ge Nqova Mbomambaqape, viniv mbo-etòmem, ndego Mbumbukiam zo ande khakhatap me gezombeve, av nqægo, zo tegē, neka ndego zo vaev khøuwate vøkhatøb, ekezan-te. ³¹ Ezoqam-qa manqa-zapazapa navupav matev neka mbøni nqosøgeap matev neka qaqa matev neka manqa sasanqa manqate matev neka ezoqam-qa iz ngi:wat matev, matev av nqægo ate ndægo, vø-ivøvém, matev soqøsoqa ate ndægo nøme namba. ³² Geté zo yaqyaq-a, matev eqeieqei ndøgó neka tanakh matev mba bezømbu:gú. Neka ezoqa matev soqøsoqa tizøgoat, zo sà bezømbo-navøemát, kopømba av-té, Mbumbukiam Keliso mokho-te, zoqa manqa-zapazapa sa qambøe-navøem.

5

Ni Klisten ezoqam waev-té qabizi-yagé

¹ Zo Mbumbukiam-gi nakheis ndozogo, ndego kuku ndømbogo zo-te, zo matev eqeieqei mba ndømatanam, av ekezan nde:go, matev eqeieqei ndematanam. ² Neka kuku matev-té qayagé, ate av-té, Keliso kuku qambøegoam ni-te, neka ekeza kha ni zapaya vønqonqotav, kopømba ande av ezoqa søvakha gigiap Mbumbukiam-te gi:løvusumatun. Keliso ekeza kha ge-etoam, ndøgo sisip qanimáv, Mbumbukiam-te. Yaq ndego khanakhanákh, taqa yaq-te.

³ Zo Mbumbukiam-gi ezoqam mokho-te, matev soqøsoqa elavøqase bezømbu:gú, av mambe okho matev ndægo neka gekha matev soqøsoqa av nqægo nøme ndøgo neka gigiap qovet matev. Zapa ndøgo, matev av nqægo, gemø-tøkuayák, Mbumbukiam-gi ezoqam namba. ⁴ Neka zo mambe okho manqat ndømanqaté, neka ezoqam ngenøgim matev-te ndø-ábám, neka gekha emanqat soqøsoqa nøme ndøgo, me:votòtáp. Geté zo Mbumbukiam-te, ike manqat mba ndømanqaté. ⁵ Zo vøezøté: Gekha ezoqam ndigu, mambe ndi-okho o matev soqøsoqa nøme av nqægo ndimatanam o gigiap qovet matev møqæ ndøzøya, ndigu Mbumbukiam-qa neka Keliso-qa Megeat Matev-te, gemø-ozák. Gigiap qovet matev, ndøgo andé batae-te ogiam matév. ⁶ Zo gò:feazoát! Soqain ndøgo, ezoqam-qa khavozam manqat, zo manqa-zapa-te tø-itub. Zapa ndøgo, nqanek matev soqøsoqa zapaya, Mbumbukiam-qa qaqa ndøgeáv, ti-te ndigu, teqa manqat o-mba ndapeav ndigu. ⁷ Yaq nakémbá, ezoqam ndigu matev soqøsoqa ndimatanam, zo ti namba, me:tøkúát.

⁸ Zo ibugukhokhof, bøivun-té qazogoám. Geté zo ndakin

Evezøza-gí ezoqám neka zo waev-té qazoyagé. Zo waev-te ndozoyage, yaq zo matev eqeieqei-te mbá qayagé. ⁹ Waev-te toqoyagat, yaq mokho ndøgo, ndøndo-fakhate, nqáneq: Matev mbomømbomá neka matev ndaføya-ndaføya neka unimanqatin manqat. ¹⁰ Zo gèvawé neka gè:zøtezát, gekha matèv ndøgo, Evezøza ndømbøe-khaneat. ¹¹ Ezoqa ndigu bøivun-te ndiyage neka ti-te mokho soqøsoqa mba ndøndo-fakhate, zo ti namba, me:khokhòmbáp, tiqa matev matanam-te. Geté zo ezoqa gè:zømesím, matev av nqægo soqain. Bematánám. ¹² Unimanqatín, matev nøme ndøgo, ezoqa khonoam-te ndi-matanam, mivi-ús, toqote-manqatat. ¹³ Geté gekha matèv ndøgo, waev-te tøfakhan, yaq soqóqeív, av nqægo, eqeieqei o soqain. ¹⁴ Gigiap o matev, waev-te tøfakhatat, yaq segemø-waév. Yaq nakémbá, ouv nøme āv gini-qaqaematún nqægo, “E-moqosuzám,

qo venanqei nandoqo-buvit.

E-moqo-khandí:q,

qo løvøte-te nandoqogo.

Yaq qo waev-té qoqógoát,

ndøgo Keliso-te qandowav.”

¹⁵ Yaq nakémbá, zo gèqeiví, zo ande āv khazøté-yagāt. Zo matavap livilivis ezoqam-qa, me:qeiví. Geté zo matavap loloakh ezoqam zógoát. ¹⁶ Khøuwa khokho ndøngiæzòát. Matev eqeieqei mba ndøgó. Zapa ndøgo, matev soqøsoqa khàpumu-khouwév, ndakin nqaziyage. ¹⁷ Zo ande kandaniap ezoqam me ndøgø. Geté zo ùnime:-vawé, gekha matèv ndøgo, Evezøza ndømbopoev. ¹⁸ Neka zo ibøkha soqa khapekhapé me:-izám, andé kawa vøzømbé-okī. Matev av nqægo, segé-ngiæzó. Geté zoqa kha, Nqova Mbo-mambaqapé qabezømbe-tønøyám. ¹⁹ Zo ouv gèqaqayám, yaqyaq-a, kopømba ande av Sams ouv ndægo, o ouv nøme ndøgo, Mbumbukiam-qa iz ndø-eqawat, o ouv ndøgo, Nqova Mbomambaqape nde:zømesim. Zo ouv khanakhanakh-us zóqaqaemat, Evezøza-te, zoqa mbøni mokho-te. ²⁰ Neka Mbumbukiam, nigí Tat, ike manqat oskia zombó-etoumát, Yesu Keliso-qa iz-te, ndego nigí Evezøza, matev ate ndægo, ndego zo-te ndematanam.

Angana neka sakheis, eqeieqei ande āv kintiyagāt

²¹ Zo Keliso ndozombo-vizap, zo izuizum mokho-té qanu:gú.

²² Zo sakheis, zøkeza angana-qá mokho-té qanu:gú, ate av-té, zo Evezøza-qa mokho-te ndozotu:gu. ²³ Zapa ndøgo, an-

5:13 5:13 Zion 3:20-21 5:14 5:14 Isa 26:19; Lom 13:11 5:15 5:15-16 Kol 4:5

5:18 5:18 Luk 21:34 5:19 5:19 Kol 3:16 5:20 5:20 Kol 3:17 5:21 5:21 1

Pita 5:5 5:22 5:22 Kol 3:18; 1 Pita 3:1 5:23 5:23 1 Ko 11:3; Ef 1:22

ganeam sævam-gé kawá, ate av-té, Keliso ni Klisten bawan ezoqam-ge kawa nde:go, ndego ni gekhandi:n, ni teqa kha nqazigu. ²⁴ Ate av-té, ni Klisten bawan ezoqam, Keliso-qa mokho-te nqazu:gu, yaq sakheis ekeza angana-qa mokho-te, āv tiabitu:gú, matev ate ndægo.

²⁵ Zo angana, zo zøkeza sakheis-te, kuku āv tabezømbe:gó, av Keliso Klisten bawan ezoqam-te, kuku qambøegoam, neka ekeza kha sa vønqonqotav, ti zapaya. ²⁶ Ndego tene-matanám ndógo: Ni Klisten bawan ezoqam, ndego ni teqa manqat mokho-te, ande ibøkha me ge:sungutan, Mbumbukiam-gi mba zígoát. ²⁷ Keliso āv qambøe-pøovám nqægo: Ni Klisten bawan ezoqam ate nqazi:gu, ndaføyamba zígoát, teqa bøite, ate av-té, sævam bugug keoge eqeieqei neka mbomambaqapu neka soqain-qase mbain ndu:gu, anganeam tundaf. ²⁸ Yaq matev até kopó. Angana ekeza sakheis-te, kuku āv tabezømbe:gó, av ekeza kha-te kuku ndøzømbe:go. Unimanqatín. Gekha ezoqām ndego, ekeza zas-te kuku tømbo goat, ndego até ekeza kha-té-a, kuku ndømbôgó. ²⁹ Gèmbomataváp: Ezoqa ekeza kha, sanqaupáv. Geté ndigu eqeieqei ndø-okefatún, neka keoge eqeieqei vømbøgoatun. Ate av-té, Keliso ni Klisten bawan ezoqam nginimbi-keoge. ³⁰ Zapa ndógo, ni Klisten ezoqam, ni teqá khá. ³¹ Mbumbukiam-qa Manqat, āv qane-eín nqægo, “Yaq nakémbá, anganeam eve neka evo géziváz. Yaq zās namba mé:tøkuaném, yaq ndigu ezoqa menas, vømó-kha-kopo-ēz.” ³² Taqa manqa mokho, igian kandambá. No Keliso neka ni Klisten bawan ezoqam nøte-manqaté. ³³ Geté nqanek manqat, até ni ezoqam-té-a, nité qando-manqaté. Angana ate ndi:gu, ekeza sakheis-te, kuku āv tabezømbe:gó, av ekeza kha-te kuku ndøzømbe:go. Neka sakheis, ekeza angana, yà bezøvizáp.

6

Nakheis neka evøndipakha eqeieqei ande āv kintiyagát

¹ Nakheis, zo Evezøza-qa mokho-te ndozotu:gu, zo zøvøndipakha-qa manqat o-mba mo:ndapé. Matev av nqægo, eqeieqei. ² Mbumbukiam-qa Manqat āv qane-eín nqægo, “Qave nekā qavo, gèzøvizáp.” Bugukhokhof guguna manqat nqáne, taqa yaq-te, Mbumbukiam manqa mbusa geve. Manqa mbusa geve, nqáne, ³ “Av toqotegoat nqægo, yaq qo eqeieqei qóyagát neka møp-mbá qotéyagét, nqanek manqei-qape-te.”

5:25 5:25 Kol 3:19; 1 Pita 3:7

5:26 5:26 Tait 3:5

5:27 5:27 2 Ko 11:2; Kol 1:22

5:31 5:31 Gen 2:24; Met 19:5

5:32 5:32 Veve 19:7

6:1 6:1 Kol 3:20

6:2

6:2-3 Deut 5:16

⁴ Zo evøndipakha angana, zogi nakheis qaqa zølòðzũ. Geté eqeieqei zógugubát neka Evezøza-qa yaq-te vozozó-ovøemát.

Sasae ezoqam neka tigi kawakawa-za, eqeieqei ande āv kinyagāt

⁵ Zo sasae ezoqam, zøkeza manqei-qape sasae kawakawa-za, gèzøvizáp, neka tiqa manqat o-mba mo:ndapé. Zoqa mbøni mokho-te, matev ndaføyamba até bezømbu:gu, ate av-té, zo Keliso-qa manqat o-mba ndøzømbøe-ndape. ⁶ Zo sasae bazaføgakh-us, ta-mbá ndøgõ ndøgo, ndigu kawakawa-za, zo tizømetat, tiqa enaq giam nonqo. Geté zo Keliso-gi sasae ezoqam ndozogo, zo tiqa sasae bazaføgakh-us ndøgó, av Mbumbukiam ndømbøe-poev. ⁷ Zo sasae khanakhanakh-us ndøgó. Zapa ndøgo, zo nqanek sasae, ambá av nqægo, ezoqam-qa mba zogõ, geté zo Evezøza-qa zogó. ⁸ Gèmbomataváp. Gekha ezoqām ndego, matev eqeieqei tegoat, oskiá ndøgo, ndego khokho sasae ezoqam ndego o iz akhae vøgoāt, Mbumbukiam yaq-fia eqeieqei, ndømbo-etoám.

⁹ Neka até zó-a, zo kawakawa-za, zo matev eqeieqei ndøgó, zogi sasae ezoqam-te. Zo zø-utøvé. Zapa ndøgo, zo møzøte-zøtéz, tigi kawa neka zoge kawa, kopo me:gó. Yan-té gonoyagé. Neka ndego gématøvemák, qo ande gekha ezoqam, iz akhae ezoqām, õ, khokho ezoqam.

Mbumbukiam-qa nakhag gigiap, ya bizi-uzám

¹⁰ Noqa vaev manqat nqáneq: Zo bazaføgakh-us ndøwaniáp, ta bazaføgakh ndøgo, Evezøza-te ndøndo-okho. Zapa ndøgo, teqa bazaføgakh, kandambá tantáv. ¹¹ Zo Mbumbukiam-qa nakhag gigiap ate ndægo, vø-uzám. Yaq nqova soqaqape tezømbe-khavozam, zo kopømbaqapé, kha føgakh-mbá qazó-waniapát. ¹² Zapa ndøgo, ni ambá av nqægo, manqei-qape ezoqām namba zi:nøfeēt. Geté ni nqova soqøsoqá namba zi:nøfeēt, ndigu ova ngo:yage, ndigu kawakawa-za neka iz-akhayapak ndigu neka gekha nqova soqøsoqa bazaføgakh-us nøme ndigu, ezoqa ndigu bøvun-te ndiyage, ndizømbo-kawaezat. ¹³ Yaq nakémbá, zo Mbumbukiam-qa nakhag gigiap ate ndægo, é-mozo-uzám. Yaq zo føgøføgakh zówaniapát, nqova soqaqape-qa khamasim matev tøn-do-okhoat. Yaq tømø-navøem, zo até zówaniapát.

¹⁴ Zo føgøføgakh ndøwaniáp. Unimanqatin manqat-té qanøyagé. Av tøzøte-yagat ndægo, yaq zo møzoto-khakheinám. Ate av-té, av ndabua segim nonqo, bøndim-te toqote-løvaz.

Neka matev ndaføyamba-qape ndøgó. Ndøgo andé sanqava khakhazam nonqo me mé:goát, savim-te taqambo-tøkeat.

¹⁵ Zo é-mozoto-khakheinám. Ezoqa Mbumbukiam-qá Sambí Manqat zóté-zømesimát. Ndøgo ate av-té, av zenda tokhotapak-te, tamak toqote-uzupat.

¹⁶ Neka nøme nqáneq: Zo unimanqatin matev oskia zøgoát. Ate av-té, av sanqava khakhazam nonqo nøme, zenda toqote-geatat. Yaq zo kopømbaqapé, nqova soqaqape-qa sanqava wageap-us ate ndægo, søzóté-khoutumát.

¹⁷ Zo mözøte-zótéz, Mbumbukiam zo møndø-khandí:z. Nqanek zøtezat, andé nakhag wawaq me me:gó, nakhag ezoqam kawa-te gi-uzumatun. Zo vø-uzám.

Neka Mbumbukiam-qa Manqat, ndøgo ande nakhag kaiya me ndi:gu, Nqova Mbomambaqape gezø-etoam, vøgeageváp.

¹⁸ Zo Mbumbukiam oskia mbo-akhayám, ate av-té, av Nqova Mbomambaqape ndezømbe-nøzøgim. Gekha guligulim o viam manqāt ndøgo, Mbumbukiam-te tozogoat, zo bazaføgakh ndø-asøzú. Livin-qase, mø-ivøvém. Zo Mbumbukiam-te, tegi ezoqam ate ndi:gu-qá yaq-té qaneviám.

¹⁹ Neka zo Mbumbukiam, até noqá yaq-té-a, vømbøeviam. Yaq gekha manqāt ndøgo, no tæmanqatat, Mbumbukiam manqat egeieqei, tèabenømbe-etoám. Yaq no ezoqa Mbumbukiam-qa Manqat tøte-zømesimat, no kopømbaqapé, manqat ndøgo, bugukhokhof qakhonawam, kha føgakh-mbá qæmanqatát. ²⁰ No Mbumbukiam-gé u upøgim ezoqám. No ndimbula-te, teqa Manqat Mbomambaqape zapayá qategó. Zo Mbumbukiam-te gèndoviám, noqa yaq-te, no teqa manqat kha føgakh-mba tåbate-manqaté, av ndego ndømbøe-poev.

Pol-qa vaev manqat

²¹ Noqa yaq-te, zo nigi Klisten nøfu Tikikus mé:zømás, ndego ni nqeimbøe-khafuat, ndego unimanqatin Evezøza-ge sasae ezoqam. Yaq zo matev ate ndægo zótézótéz, no ande āv khatēyage neka no andē gekha matev me notēgoatun. ²² No ngenek ta zapaya nqáneq qate-khofotaváv: Zo zótézótéz, ni ande āv khatiyage. Yaq zoqa kha gé:føgákh.

²³ Nøfuap! Mbumbukiam, ndego nigi Tat, neka Yesu Keliso, ndego nigi Evezøza, tiqa sambí matev neka kuku matev neka unimanqatin matev, ndøgoát zo-te.

²⁴ Mbumbukiam-qa kuku matev, ndøgoát zo-te, zo ate ndøzøte:go, zo nigi Evezøza-te, Yesu Keliso kuku ndøzøgo, ndøgo navupav ndøgo.

Filipai

Pol-qa pepa, Klisten bawan ezoqam-te, ndigu Filipai taon-te giyagam

Megeat Manqat-qase

Nqanek pepa, Pol Filipai taon Klisten bawan ezoqam-té genø-peawám. Filipai ndøgo, taon kandambaqapé. Masedonia manqei-té qagó. Ta khøuwa-te ndøgo, Pol nqanek pepa gepeawam, ndego Lom taon-té geyagám. Ndimbula mokho-té gunu:goám. Gaman ezoqam, ndego ta zapaya ndøgo tini-møvøinám, ndego ezoqa Yesu-qa yaq-te ge:zømesimam. Bugukhokhof khøuwa ndøgo, Pol Filipai taon-te, møndøgoám.

Pol ndakin nqanek pepa, Filipai ezoqam-te, ta zapaya nqánek gene-peawám: Nginik ezoqam, moni ndøpisømém. Yaq Epaflodaitus-qá zenda-té ginøzavém, ndego Pol vømømbøetoam. Yaq Pol khanakhanakh kandambá gendap, tiqa tøke-qa yaq-te, neka ndakin ike manqat vøzø-peawam. Pol ndimbula mokho-te, ambá genegoám, geté ndego khanakhanákh. Yaq ndego Klisten ezoqam, āv gezømbe-peawám nqægo: Ndigu Evezøza-qa mokho-te, khanakhanakh oskia bezøgó.

¹ Nqanek pepa, no Pol neka Timoti nipeaomít. Ni Keliso Yesu-gí sasae ezoqám. Zo-té qeitø-peaomít, zo Mbumbukiam-gi ezoqam, Filipai taon-te ndozoyage, zogi megetapak neka dikon ezoqam namba, zo Keliso Yesu mokho-te ndozotu:gu.

² Mbumbukiam, nigí Tat, neka Yesu Keliso, nigí Evezøza, tiqa kuku matev neka sambí matev, ndøgoát, zo-te.

Pol-qa guliguli manqat, Filipai Klisten ezoqam-qa yaq-te

³ No Mbumbukiam, ike manqat oskia nombø-etoumatún, zo qazø-matøvemín.

⁴ No Mbumbukiam-te zoqa yaq-te qævi:matun, no khanakhanakh-us nogoatún.

⁵ Zapa ndøgo, no Mbumbukiam-qa Manqat u nqæløozu, zo no oskia zonøtøkeé, zo Yesu ande qazøte-unimanqatinim, atema ndakin.

⁶ Yaq nakémbá, no āv qate-unimanqatinát nqægo: Mbumbukiam, ndego zo mokho-te sasae mbomambaqape gengaz, unimé:khóu, atema Keliso Yesu-qa Khøuwa Kandambaqape-te, ndego tendoqavan.

⁷ Noqa mbøni zo-té qafølæ. Yaq nakémbá, ndøgo eqeieqeí, no zo ate ndøzøte:go, av nqazønde-matavap. Zapa ndøgo, zo ndozonø-tøkeé noqa sasae-te, ndøgo Mbumbukiam teqa kuku matev-te genøetoam, oskiá ndøgo, no ndimbula mokho-te nqatu:gu, o ezoqam Mbumbukiam-qa Manqat nqazø-unimanqatinat

neka tiqa manqat nqæqavøiwat, ndigu ndiqavotam. ⁸ Mbumbukiam møndæ-otév, noqa manqat unimanqatín. No vao kandambá zo-te, zo ate ndøzøte:go. Noqa kuku zo-te, Keliso Yesu-té qandowáv.

⁹ No Mbumbukiam-te, āv qate-vi:matún nqægo: Zoqa kuku nøme mba, tåbete-fitám, zoqa zøtezat neka matavap loloakh namba. ¹⁰ Yaq zo zøtézøté, matev eqeieqei ākhanégo. Yaq zo Keliso-qa Khøuwa Kandambaqape-te, ndaføya-ndaføyamba neka manqa-zapazapa-yav sozógoát. ¹¹ Yaq zo Yesu Keliso mokho-te, matev eqeieqei zømbé-tøvá, tozo-matønumat, yaq Mbumbukiam-qa iz beté-eqawat.

Pol khanakhanakh, Mbumbukiam-qa Manqat sa ndøvøndavet, oskiá ndøgo, matev føgøføgakh ndøfakhanam te-te

¹² Nøfuap! No zo zøtezat-qa nøzøgó. Matev ndøgo, no-te qafakhanam, ambá av nqægo, Mbumbukiam-qa Manqat ndøtøk. Av taoká. Geté ndøgo, gè:khouwév. ¹³ Zapa ndøgo, nakhag ezoqam ate ngi:gu, Lom ezoqam-ge kawa-qa khoev ngimbo-keoge, neka até ezoqa ewaqape nømé-a, nqanek ngiyage, nginik møndø-matøvemém, av nqægo, no ndimbula mokho-te, Keliso zapayá qategó. ¹⁴ Yaq nginik nogi Klisten nøfuap kopoáv, kha møndøzø-føgákh, ta zapaya ndøgo, no ndimbula mokho-te nqatu:gu. Yaq ndigu Mbumbukiam-qa Manqat, nøme vøndøzu-qa mba mo:gó. Kha føgakh-mbá neka møe mbaín.

¹⁵ Unimanqatín. Ezoqa nøme ndigu Keliso-qa manqat, ta zapaya ndøgo tini-manqaté: Ndigu ova ndømanqaté neka qaqa ndøgó, no-te. Geté ezoqa nøme, ndigu unimanqatin matev-té ginø-matønumít. ¹⁶ Nginik kukú no-te. Zapa ndøgo, ndigu møndæzøté, no Mbumbukiam nqanek, teqa Manqat Mbomambaqape manqate nonqo ndøvé. ¹⁷ Geté ndigu ezoqa nøme, ekeza iz eqawat-qa mba ndøgó. Ndigu matavap eqeieqei mbaín, Keliso-qa manqat ndimanqate. Geté ndigu no-te viniv nøme mba awam-qa mo:gó, no ndimbula-te nqægo. ¹⁸ Sáq. No khanakhanakh. Oskiá ndøgo, tiqa matavap eqeieqei o soqain ndøgo, gigiap-qape sa nqánek: Keliso-qa manqat, sà bevøndavét.

Neka no khanakhanakh-us até nógoát. ¹⁹ Zapa ndøgo, no møtenøtén: Zoqa guliguli manqat neka Nqova Mbomambaqape-qa tøke mokho-te, ndego Yesu Keliso gendo-khofotav, no ndækhándi:n, nqanek matev føgakh-qape-te, no-te qafakhan. ²⁰ Noqa poev neka vintønát matev kandambaqape, Mbumbukiam-te, nqánek: No nóbøianák, noqa sasae-te. Geté no kha føgakh-mbá qæyát, miavmiáv

neka até ndakín-a, neka noqa kha mokho-te, Keliso-qa iz betē-eqawat, oskiá ndøgo, no tæyågāt, ð, tænanim. ²¹ Zapa ndøgo, no-te av nqægo: No nqæyage, no Keliso-qa nøyagé. Yaq tænanim, yage eqeieqei nøme mba mó:fakhán no-te. ²² Geté no oskia tæyagat, noqa sasae-te mokho eqeieqei nøme mba mó:fakhán. Yaq no nøtenøtenák, gekha poev nóvê. ²³ No matev menás, nqa-itumbam. Noqa poev kandambaqape nqáneq: Nqanek yage bânø-iváv. Yaq Kelisó namba nøtéyagát. Nqanek qanimav-qapé. ²⁴ Geté zo zapaya, no até banøyagé. ²⁵ No møematøvéq. Nqanek gigiap-qapé. Yaq no møtenøtén, no até nøyagát, zo namba, ate ndøzøte:go, zoqa unimanqatin-te vøefisam neka khanakhanakh-us vøego. ²⁶ Yaq zo Keliso Yesu mokho-te ndozoyage, no namba nango tizi-qaqandam, zo khanakhanakh nøme mba zotóndapém, noqa yaq-te.

²⁷ Gekha matev ndøgo, tøfakhan, gigiap-qape sa nqáneq: Zoqa yage, áv tabete:gó, av Keliso-qa Manqat ndæmanqate. Zapa ndøgo, no pøtøndénáv, penømakhaya, zo vøezømet, o pøté-ewambát, penømakhaya, yaq zoqa manqat mba nø-ewāg, no tábate-nøtén: Zo føgøføgakh zowaniáp, nqova kopo-te, neka unimanqatin matev zapaya, ndøgo Manqat Mbomambaqape-te ndøndo-okho, bazaføgakh-us zonøfeét. ²⁸ Neka zo møe mbaín sozógoát, zogi qaqa ezoqam-te. Yaq ndøgo, tinízøtéq, av nqægo, ndigu ndøsoqoéz, geté zo ndòzokhandí:z. Mbumbukiam ndømatanám. ²⁹ Zapa ndøgo, Mbumbukiam zo Keliso mokho-te, ambá ta-mba nqáneq gezø-etoām, zo te-te ndozo-unimanqatinat, geté até ndøgó-a, zo Keliso zapaya, matev føgakh-qape ndøzøte-ndape. ³⁰ Nqanek matev føgakh-qape, até kopó, av zo no-te qazøte-qeivim, neka qazo-ewagatun, no oskia nqanøgo.

2

Ni nqova kopo-té qabizigú neka yà bizi-tøkeám, yaqyaq-a

¹ Zo Keliso namba ndøzøte-yage, zo yaqyaq-a, zita mòzotøpøzatún. Neka teqa kuku matev, zo kha zøføgakhát. Neka zo Nqova Mbomambaqapé namba zøteyagé. Neka zo kuku matev neka tanakh matev zøgó, yaqyaq-a. ² Av tægoat ndægo, no khanakhanák. Geté no khanakhanakh nøme mba ndøgo tøté:gó, zo matavap kopo-te neka kuku matev kopo-te neka nqova kopo-te tozoyagat.

³ Zo zøkeza kha mba, mbomatáváp neka matev khokho ndømatànám, zøkeza iz eqawat nonqo. Geté zøkeza kha, gèvoát. Zogi Klisten zøfuap, kandakanda me:zæzá, neka zøkeza

kha, khasəkhasis me:vewé. ⁴Ezoqa ewaqape, ekeza yage mba, be:qeiví. Geté até ezoqa nøme-qá yagé-a, bēqeivi.

Keliso ekeza kha, gèvod, yaq Mbumbukiam, gè-eqeiú

⁵ Zoqa matavap, āv tabezømbe:gó, av Keliso Yesu qambøegoam. ⁶ Ngenek uni Mbumbukiam-ín. Geté nqanek manqei-qape-te gefakhan, ndego matavapøteáv, av nqægo, ndego Mbumbukiam-qa iz akhae segē-geatát. ⁷ Geté ndego matev av nqægo, sège-iváv, vø-khokho-sasae-ezoqam-ev. Ndego āv tenefakhán, av ni manqei-qape ezoqam nqazi-gu. ⁸ Yaq ndego ekeza kha nøme mba mo:voatát. Ndego Mbumbukiam-qa manqat o-mba mo:ndapát, neka até ləvøtə-a, vøndap. Até ndøgó-a, kopømba ande av pepen ezoqam nde:go, tae mutui-te gimø-tøkewem.

⁹ Yaq nakémbá, Mbumbukiam ndego uni ova-in-té genø-eqeiú. Yaq iz ndógo tembo-akhá, ndøgo iz-akhayapak ate ndi:gu-qa iziz qaløvu. ¹⁰ Yaq ndógo, ezoqa ewaqape, Yesu-qa megemege-te, katuk mé:møkuí, teqa iz vø-eqanēm, gekha ezoqām ndigu, yan-te ngo:yage, neka manqei-qape-te ngiyage, neka manqei mokho-te ngu:yage. ¹¹ Yaq ezoqa ewaqape sugumú-manqatét, av nqægo, “Yesu Keliso, ndego Evezøzá,” neka Mbumbukiam-qa iz, ndego Tat, betē-eqawat.

Ni Klisten ezoqam, waev bizigú, nqanek manqei-qape-te

¹² Nogi nøfuap mbomømboma! Zo noqa manqat o-mba oskia zotondapám, no zo namba qazi-yagam. Geté até ndakin-a, no nqæyona, zo o-mba nøme mba zotóndapém. Zo ezoqa kopokopo ate ndøzøte:go, zo Mbumbukiam-gi ezoqam ndozogo, ndego gekhandi:z, zo matev eqeieqei mba ndøgó. Bazaføgakh-ús neka møe-ús. ¹³ Zapa ndógo, Mbumbukiam ekeza mu:sasaeát, zo mokho-te. Ndego zo matev eqeieqei gone-te, poev zø-etoumatún, neka matanam-te vøzø-tøkeatun. Yaq zo kopømbaqapé, matev zómatønumát, av ndego ndømbøe-poev.

¹⁴ Gekha matēv ndøgo, zo ndozogo, bezømbo-qasi:váp neka manqa ndøpònqóm. ¹⁵ Yaq zo ndaføyamba zógoát, neka manqa-zapazapa mbaín, zo Mbumbukiam-gi nakheis, ezoqa matev soqøsoqa neka køfigiap mokho-te nqazotu-yage. Yaq zo nqanek manqei-qape-te, andé nduku me zøtəgoát, ndigu khaiya-te, waev ndøzø-qamøetap, ¹⁶ zo ezoqa Mbumbukiam-qa khandi manqat tozozø-etoumat. Zo av

tøzøtegoat ndægo, yaq no Keliso-qa Khøuwa Kandambaqape-te, zo nøté-khambuvím. Yaq no töténøtén ndøgo, noqa bazaføgakh asøzu neka sasae, ambá av nqægo, khokhõ.

¹⁷ Zoqa unimanqatin matev, andé søvakha gigiap me me:gó, Mbumbukiam-gi iziz ezoqam, gi:løvusumatun. Yaq Mbumbukiam khanakhanákh, taqa yaq-te. Yaq no tænanim, noqa kouk vówā, kopømba ande av waen ndægo, ndigu Mbumbukiam-gi iziz ezoqam, søvakha gigiap-te go:qouzumemin, ság, no khanakhanákh. Yaq no khanakhanakh, até genømbú-goát, zo namba. ¹⁸ Zo matev até kopó. Até zó-a, zo khanakhanakh bezøgó, no namba.

Pol Timoti Filipai taon-te khofotøve-qa gegoam

¹⁹ No Evezøza Yesu-te, tototaná ndøgo: No Timoti nakhamas-té qatøndó-khofotáv zo-te. Yaq ndego tendoqavan, no zoqa yaq-te emanqat tenømbe-votot, no khanakhanakh vøendāp. ²⁰ No ezoqa nøme mbáin, av Timoti nge:go, ndego zo-te miavmiav tøke-qa ndego. ²¹ Ezoqa ewaqape nøme, ekeza yage-qa yaq-te mba mbomataváp, ambá ndøgo, av Yesu Keliso ndømbøe-poev. ²² Zo møzøte-zøtéz, teqa matev mbomambaqapé. Ndego no namba, Manqat Mbomambaqape-qa yaq-te, sasae qeigoam, ni andé yo neka eve niti-sasaetám. ²³ Gekha khøuwā ndøgo, no tøtenøten, ande gekha matev me nømbé-fakhān, no ngenek nakhamas-té qatøndó-khofotáv. ²⁴ Neka no Evezøza, āv gate-unimanqatinát nqægo: Até nó-a, no nakhamas-té qatøndónáv.

Pol Epaflodaitus, Filipai taon-te gekhofotav

²⁵ Neka no āv gate-matøvém nqægo: No ndakin bugukhokhof nigi Klisten nøfu, Epaflodaitus batøndo-khofotáv. Zo-te nangó gendóveséz. Ngenek ezoqam, zo noqa tøke nonqo qazøtøndo-khofotøvem, ndego noqa sasae neka nøfe-te, Manqat Mbomambaqape zapaya, kandambá genøtøke. ²⁶ Ngenek vao kandambá zo-te. Ndego mbøni mbová, ge:-otev, av nqægo, zo qazoyogem, ndego enqoni qambogoam. ²⁷ Unimanqatin. Ngenek enqoni kandambá qambogoam, neka ambá vønanimin. Geté Mbumbukiam tanakh mbogó. Geté te-mbá mbá. Até nó-a, tanakh vønøgo, ndego gekhandi:v. Soqáin ndøgo, noqa viniv neka fofogeap khape tønømbe-khouwev. ²⁸ Yaq no ndakin ndego khofotøve-qa nøme mba notogó. Yaq zo nango tozomø-ometam, zo khanakhanakh zøténdapém, neka noqa fofogeap benømbē-khapelavøqase. ²⁹ Zo gèkhatowém. Khanakhanakh-ús neka Klisten kuku matev-ús. Ezoqa, av ngenek nge:go, gèzøvizáp.

³⁰ Zapa ndógo, Yesu Keliso-qa sasae zapaya, ndego ambá vōnanimin. Ndego ekeza yage ndønqonqotáv, ta sasae-te ndógo, zoqa iz-te genømbe-tøkeat.

3

Mbumbukiam-qa bøi-te, eqeieqei ande āv khoqoté-yagāt

¹ Nófuap! Manqat nømme nqáneq: Zo khanakhanakh-us ndøgó, Evezøza-qa mokho-te.

Manqat nømme, no ndakin tæpeawam, no bugukhokhof møezø-peawám. Geté no genó-ewezák, nango tæzø-peawam. Zo tozombo-paevem, yaq zo gé:khakhasumát, khavozam nømendim ezoqam-qa nømendim matev-te. ² Manqat nqáneq: Zo gò:feazoát, nandiv ezoqam-te, ndigu kopømba ande av gaqo ndi:gu ndi-okho, neka matev soqøsoqa ndimatnam, neka ezoqa ngusu qogøzat-qa ndizøgo. ³ Zapa ndógo, uni ngusu-qogøzat-ezoqam-in neka uni Mbumbukiam-gi-ezoqam-in, ní, ni Mbumbukiam-qa iz, tege Nqova mokho-te nqazieqawat. Ni Keliso Yesu mba zi:khambuváp. Neka ambá ndøgo tizio-tanā, matev ezoqa ndimatnam.

⁴ Ezoqam-qa matev av nqægo, gigiap-qape tøgonin, yaq no ambá noto-vintanín. Ezoqa ndimatavap av nqægo, ndigu kopømba ndøgo, ezoqam-qa matev matanam-te nduotaza, yaq no kopømba ambá nømme mba notogonín. ⁵ No ande qateqan, khøuwa eit qamendap, no ngusum tñnømbi-kepøtøzém, ate av-té, Mozes-qa guguna manqat ndæmanqate. Neka no uni Izlael-ezoqam-ín. Benzamin khagua bawan-ák. Neka no uni Iblu-kouk-ín. No Felisi ezoqam nogoám, neka Mozes-qa guguna manqat uni vøembøē-pavam, av ndigu gi:goatun. ⁶ No bazaføgakh kandambá qæ-asazat. Neka no Klisten ezoqam nøngiæzotám. No até vøtē-ein, ndøgo Mbumbukiam-qá poév. Mozes-qa guguna manqat-qa bøi-te, no ezoqa ndaføyamba-qape nogoám.

⁷ Geté nqanek matev ate ndægo, no qæmatavupam, ndøgo gigiap-qapē, no ndakin Keliso mokho-te, khokho matev nøtevewé. ⁸ Unimanqatín. No ndakin Keliso Yesu qatenøten, noge Evezøza, ndøgo matev nømme ate ndægo, ùnime:løvuám. Matev nømme ate ndægo, møndønø-khokho-matév. No pageap nøtevewé. No Keliso mba benøgó, ⁹ neka no te-te bamø-tøkenømbem. No Mbumbukiam-qa bøi-te, ambá Mozes-qa guguna manqat paev mokho-tē qate-ndaføyamba-ēn. Geté

no ndaføyamba, unimanqatin matev mokho-té qægó, Keliso-te. Mbumbukiam ndømatanám, av nqægo, teqa bøi-te tizindaføyamba-en, Keliso tizi-unimanqatintat. ¹⁰ Noqa poevqape sa nqáneq: No Keliso nøme mba batenøtentét, neka Mbumbukiam-qa bazaføgakh vøténøtentét, ta bazaføgakh ndøgo, Keliso løvøte-te gende-khandi:v. Neka no andé Keliso me bate:gó, oskiá ndøgo, no nqosøgeap tændap, av ndego ge:ndapat. Até ndøgó-a, no tænanim, av ndego ge:nanim. ¹¹ Yaq até nó-a, løvøte-te batēsuzam, vøemó-khandi:n.

Ni bazaføgakh bizi-asøzú, atema iziz bizimø-khanøzem

¹² No møtenøtén, no ambá av nqægo, Keliso-qa matev mütumundāp, vutumū-ezoqa-mbomambaqape-en. Geté no bazaføgakh zua nø-asazét, vøemó-kopømba-ēn, av Yesu Keliso ekeza nde:go. Zapa ndøgo, ndego no ta zapaya nqáneq gen-evé. ¹³ Nøfuap! No møtenøtén, no matev av nqægo ndapeáv. Zuá. Geté no matev kopo nqáneq qægó: Matev ndøgo, no bugukhokhof qægoam, nø-ivavtét. Neka bazaføgakh nø-asazét, matev megemege-te ndo:go, bamēkhanaz. ¹⁴ Yaq nakémbá, no ndaføyamba nøteitít, atema yaq-fia vøemøndāp. Ta yaq-fia ndøgo, yage ova nqo:go, ma Mbumbukiam Keliso Yesu mokho-te genømbe-akha.

¹⁵ Ni ezoqa ate nqazi:gu, Klisten matev-te qazifindam, niqa matavap kopo betegó, taqa yaq-te. Geté zo ezoqa nøme, matavap vini tözøgoat, Mbumbukiam zo ndøzø-ovøyám. ¹⁶ Sáq! Gigiap-qape nqáneq. Matev ndøgo, ni qazi-matøvemem, eqeieqeí, ta mokho-te até biziyaqé.

¹⁷ Nøfuap. Noqa matev até vømbopáev. Gèzømeté, ndigu ezoqam, matev eqeieqeí ndimbopaev, av ni zo qatizømesimam, neka vozozó-pavāt. ¹⁸ Zapa ndøgo, ezoqa nøme, ndigu møndømmø-Keliso-gí-qaqa-ezoqam-éz, ndego tae mutui-te genanim. Ezoqa kopoáv. No zo mðezø-manqatám, taqa yaq-te. No ndakin nqawa nqazømbe-manqate, no nø-eív. ¹⁹ Ndigu vaev khøuwa-te, géngiæzó. Zapa ndøgo, tigi mbumbukiam, ekeza khá. Tiqa matev, gè:khambuváp. Geté ndigu ambá mivi ndøgonemín. Neka ndigu manqei-qape-qa gigiap mba mbomataváp. ²⁰ Geté ni yan mo-manqei-aním, ma nigí khandi etoam ezoqam, Evezøza Yesu Keliso, nqazimbø-endap, tendoqavan. ²¹ Ndego niqa nakenake nonqo kha, ndø-enénd, vømó-mbomambaqapē, av ekeza kha waev-us ndægo. Ekeza bazaføgakh-té genø-matanám, ta bazaføgakh ndøgo, ndego gigiap neka matev ate ndægo nde:tømbuat, teqa mokho-te vøugoāt.

4

¹ Yaq nakémbá, nogi nõfuap mbomømboma, no zo-te kuku neka vao nqanøgo, zo noqa khanakhanakh neka noqa sasae-qa yaq-fia ndozogo; zo Evezøza mokho-te, føgøføgakh äv tõne-waniáp, av no qazømbe-manqatavun.

Guguna manqat vinivinimba

² Zo sakhei menas, Yuodia neka Sintike, no äv qazømbe-viám nqægo: Zo Evezøza-gi ezoqam ndozogo, zo matavap kopo bezømbegó. ³ Neka qo, Sizigus, noqa sasae-te kandambaqape qoqonø-tøkeam, no äv qataqambe-viám nqægo: Nandiv sakhei menas gèzøtøké. Nginik no neka Klemen neka nogi sasae ezoqa nõme namba, Manqat Mbomambaqape-qa sasae-te, bazaføgakh ndø-asazám. Nginik ezoqa ate ngi:gu, tiqa iziz, Mbumbukiam-qá khandi mbuk-té qanø-peawáp.

⁴ Zo Evezøza-qa mokho-te, khanakhanakh-us oskia ndøgo. No nqawá qanøzø-eín: Zo khanakhanakh-us ndøgo!

⁵ Zo ezoqa ewaqape-te, matev aiyaiyav-té qanøgo. Gèmbomataváp: Nigi Evezøza, avønín gendóqaván.

⁶ Zo ndøfoføgeáp. Geté gekha matēv ndøgo, tõzø-fakhanumat, zo Mbumbukiam zombó-akhaemát, neka zoqa poev matev-qa yaq-te vømbøviam. Ike manqat-ús. ⁷ Yaq Mbumbukiam-qa mbøni bøiv matev, ndøgo niqa matavap ate nqægo qaløvuam, zo ndøkhakhasumát, Keliso Yesu mokho-te. Yaq zoqa mbøni-te neka kawa-te, zo fofogeap mbain. Sozógoát.

⁸ Nõfuap! Noqa vaev manqat nqáneq: Gekha matēv ndøgo, unimanqatin neka mbomambaqape neka ndaføyamba-qape neka Mbumbukiam-qa bøi-te eqeieqei ndøgo, neka gekha matēv ndøgo, kuku matev-us ndøgo, neka gekha matēv ndøgo, ezoqa khanakhanakh tigonem, toqo-matanam; matavap av nqægo zoqa kawa-te, bètø-tøvøyám, matev qaniqanimav ate ndægo neka matev ndøgo, ezoqa iz tiqambe-eqatat. ⁹ Gekha matev ndøgo, no zo qate-zømesimam, neka no-te vozøndapem, neka vozøqeivim-a, vozøyogem, zo até vømbopáev. Yaq Mbumbukiam, ndego ni sambu matev ngini-etoam, ndego ndøgoát, zo namba.

Pol-qa ike manqat, Filipai ezoqam-te

¹⁰ No khanakhanakh kandambá neka no Evezøza-te, ike manqat nombo-manqaté, zo tõke nango qazongazem, no-te. No mõtenøtén, zo oskia zonø-mataváp. Geté zo bugukhokhof, nakhoa mbain, vozonømbé-tøkeēm. ¹¹ No ambá av nqægo, gigiap mbain, yaq nakēmbā, nqanek manqat nqæmanqate. Av taoká. Zapa ndøgo, no nõtenat äv qatendáp nqægo:

Gekha matēv ndøgo, tønø-fakhanumat, no khanakhanakh-us nøyagát. ¹² No matev menás qatenøten: Gigiap tønøgoāt, ō, mbain tøgoat. Gekha matēv ndøgo, tønø-fakhanumat, no nøtenat nøndáp, khanakhanakh-us āv khatéyagát, oskiá ndøgo, lou kandambaqape tønøgoat, o ifi tønø-vinumat, neka gigiap kopoav tønøgoat, o gigiap mbain tøgoat. ¹³ Te mokho-te ndego, no bazaføgakh ngenø-etoam, no matev ate ndægo, kopømbaqapé, sændapét.

¹⁴ Geté zo matev qanimáv qazogonem, zo noqa yage føgakhte, qazonø-tøkeem.

¹⁵ Zo Filipai ezoqam, zo mðzøte-zøtéz. No Masedonia plovins qate-ivav, no Mbumbukiam-qa Manqat ezoqa nøme-te ande qatendapat, zo mba zonø-tøkeám. Klisten bawan ezoqa nøme, no tøkeeáv. ¹⁶ Até ndøgó-a, Tesalonika taon-te qægoam, zo gigiap mðzonøndo-khofotumám, no gigiap mbain qægoam. ¹⁷ No ambá av nqægo, zo gigiap etoam-qa nøzøviām. Geté noqa poev nqáneq: Zo mokho-te matev eqeieqei gezó-khouwév, neka Mbumbukiam-qa matev mbomømboma, ndego ta zapaya tezømbe-matanam, bezømbē-khouwev.

¹⁸ Gigiap ate ndægo, zo qazonøndo-khofotøvem, no mðendáp. Ike kandambá. Kopoáv qazønøndo-khofotøvem, Epafloedaitus gendapavun. Ndøgo mðndølvú, av no qambøe-potonumam. No ndakin kopømbá. Nqanek gigiap ande søvakha gigiap sisip mbomambaqape me me:gó, Mbumbukiam-te toqota. Mbumbukiam mðndøndáp, zoqa etoam matev, neka ndego khanakhanákh, taqa yaq-te.

¹⁹ Mbumbukiam, no nqæmbo-sasaeat, gigiap neka matev ate ndægo, teqá. Vaev mbaín. Yaq gekha gigiap-qā ndøgo, zo tøzøte-potonumat, ndego zo Keliso Yesu mokho-te, ndøzøtøké.

²⁰ Mbumbukiam, ndego nigi Tat, teqa iz, miavmiav, bètoeqawát.

Amén. Nqanek manqat unimanqatín!

Vaev manqat

²¹ Ezoqa ewaqape nandiv, ndigu Keliso Yesu mokho-te, Mbumbukiam-gi ezoqam ndigu, noqa khaiya mboma manqat zozø-eín. Até nginik Klisten nøfuáp-a, no namba nqatigu, khaiya mboma manqat ngíkhøfõtāvāv, zo-te. ²² Neka até Mbumbukiam-gi ezoqam ate ngi:gú-a, nqanek taon-te ngiyage, khaiya mboma manqat ngíkhøfõtāvāv. Neka ndigu ezoqam, Siza-qa khoev-te ndisasaeat, ndego Lom kawa kandambaqape, kandambaqape vønøpouwem, tiqa khaiya mboma manqat zo-te batøndō-khofotav.

²³ Evezøza Yesu Keliso-qa kuku matev, ndøgoát zo-te.

Kolosi

Pol-qa pepa, Klisten bawan ezoqam-te, ndigu Kolosi taon-te giyagam

Megeat Manqat-qase

Nqanek pepa, Pol Kolosi taon Klisten bawan ezoqam-té genø-peawám. Ta khøuwa-te ndøgo, Pol Lom taon-té geyagám. Ndimbula mokho-té gunu:goám. Gaman ezoqam, ndego ta zapaya ndøgo tini-møvøinám, ndego ezoqa Yesu-qa yaq-te ge:zømesimam.

Kolosi taon, ta manqei-te ndøgo tøgó, ndakin khøuwa Teki (*Turkey*) ndimbo-akhayam. Pol nqanek pepa gumu-peawam, yaq Tikikus neká Onesimus, tezø-etoám, yaq ndigu Kolosi manqei-te vøndapem.

Pol nqanek pepa, ta zapaya nqáneq gene-peawám: Epaflas bugukhokhof khøuwa, Lom taon-te gewav, ndego Pol āv gembøe-votót nqægo: Kolosi Klisten ezoqam mokho-te, ezoqa nøme ndígú. Ndigu ezoqa nøme-te, khavozam manqat me:zømesím. Av gini-zømesimít nqægo: Yaq Mbumbukiam-a, yaq ni, gigiap kandakanda ndígú, enzol ezoqám neka nqova kandakandá. Yaq ni bizizø-vizáp, iziz bizizø-eqawat. Neka tiqa khavozam manqat nøme nqáneq: Yesu ndego Mbumbukiam mbá. Ndego andé enzol ezoqám. Neka lou nøme ndøgo, ni biziløgé. Neka ni Klisten ezoqam, ngusu bizigoqáz, ate av-té, Zu ezoqam gi:goatun. Yaq Pol nginik Kolosi Klisten ezoqam, nqanek pepa mokho-te, āv gezømbø-ovøyám nqægo: Manqat av nqægo, khavozam manqát. Neka Keliso ndego, gigiap ate ndægo-gé kawa ezoqám.

¹ No Pól, nqanek pepa nqæpeaomit. No Keliso Yesu-gé u-aném. Ndøgo Mbumbukiam-qá poév. Nqanek pepa, nigi Klisten nøfu Timotí namba niti-peaomít.

² Zo-té qeitø-peaomít, zo Mbumbukiam-gi ezoqam, zo Kolosi taon-te ndozoyage, zo nigi Klisten nøfuap, Keliso uni ndøzømbøe-paev.

Mbumbukiam, nigi Tat, teqa kuku matev neka sambi matev, ndøgoát zo-te.

Pol-qa ike manqat Mbumbukiam-te, Kolosi ezoqam zapaya

³ Ni zoqa yaq-te qeiguligulimatun, ni Mbumbukiam-te, ike manqat oskia ni-etoumatún, ndego Yesu Keliso-ge Eve.

⁴ Zapa ndøgo, ni āv qatiyogém nqægo: Zo Keliso Yesu zo-unimanqatinát, neka zo Mbumbukiam-gi ezoqa ewaqape-te,

kuku zøgó. ⁵ Zo av nqægo, tøzøte-goatún ndøgo, zapa ndøgo: Zo tozoto-tazá ndøgo: Zo matev, ndòzomø-ndapém, ma Mbumbukiam zo yan manqei-te ndezømbe-mendewe. Zo taqa yaq-te, mðzoyogém, Manqat Mbomambaqape, ndøgo uni-manqatin manqat, ande qazømbe-fakhan. ⁶ Ta manqat ndøgo, manqei-qape-te ate nqægo gèpanqavøemét, neka mokho ndøfakhātēt. Até zo mokho-té-a, gu:sasæe, zo ande qazøte-yogem, neka Mbumbukiam-qa kuku matev-qa yaq-te, mokho vozøndapem. ⁷ Nqanek Manqat Mbomambaqape, Epaflas-té qazoyogém, ndego ni namba sasae qatigoatun, ndego Kelisoge sasae ezoqam mbomambaqape, ni nqeimbøe-khafuat, ndego zoge nømendim ezoqam mbomambaqape. ⁸ Ndego ni até zoqa kuku matev-qa yaq-té-a, emanqat vønimbī-votot, ndøgo Nqova Mbomambaqape, zo ndezø-etoam.

⁹ Yaq nakémbá, ni zoqa yaq-te, manqat ande qatiyogem, ni oskia nizø-guligulím, neka ivøveáv. Ni Mbumbukiam-te, äv qati-vi:matún nqægo: Zo matavap eqeieqei, tåbezømbe-tøtvøyám. Yaq zo Nqova Mbomambaqape mokho-te, matavap loloakh neka zøtezat zømbégoát, neka teqa poev matev vøzøté-zøtéz. ¹⁰ Yaq zo kopømbaqapé, eqeieqei zóyagát, av Evezøza ndømbøe-poev, zoqa yage-te ate ndægo. Yaq zo sasae eqeieqei tozogoat, zo mokho zømbé-fakhán, neka zoqa zøtezat, Mbumbukiam-qa yaq-te, vøzømbé-khouwëv. ¹¹ Yaq Mbumbukiam, ndego bazaføgakh ate ndægo ndømbogo, zo bazaføgakh zømbé-etoám. Yaq zo kopømbaqapé, bazaføgakh-us zówaniapát neka gekha vinív ndøgo, tøzø-fakhanumat, vozóeqatāt, ¹² neka Tat ike manqat khanakhanakh-us vozombómanqatāt. Ndego zo iz zø-etoám. Zo Mbumbukiam-gi ezoqa ewaqape namba, matev zóndapém, ndego ekeza waev-te, ndezømbe-mendewe. ¹³ Ni bøvun-qa bazaføgakh mokho-te qazu:goam, ndego ni gèkhandí:n, neka ekeza Yo-qa megeat matev mokho-te vø-amb, ndego ndembøe-khafuat. ¹⁴ Keliso mokho-te, ndego ni gènqovotán, neka niqa manqa-zapazapa vømbøe-navøem.

Keliso-qa matev, taqa eqæv-qape kandambá tantáv

¹⁵ Ni kopømba mbain, Mbumbukiam tizi-ometam. Geté Keliso, Mbumbukiam-qá bugug ndondáp. Ndego tegé yokhouwá. Gigiap ate ndægo, Mbumbukiam gekhakheinam, ndego ùnime:løvuám. ¹⁶ Zapa ndøgo, Mbumbukiam gigiap ate nqægo, Keliso mokho-té genø-khakheinám, gigiap

khaiya-te nqo:go, neka manqei-qape-te nqago, ndøgo nqazi-qeivap neka ndøgo qeivupav ndøgo, até nqova-gi megetapák-a neka kawakawa-za neka iz-akhayapak, neka gekha nqova bazaføgakh-us nøme ndigu. Gigiap neka matev ate ndægo, Mbumbukiam Keliso mokho-té genø-khakheinám, neka te nonqo ndøkhakheinám. ¹⁷ Gigiap ate ndægo fakhaneav qagoam, Keliso até gegoám. Neka gigiap ate nqægo, ndégo tegeawát. ¹⁸ Keliso ni Klisten bawan ezoqam-gé kawá, ni teqa kha nqazigu. Neka ndego ni Klisten bawan ezoqam-qá zapá. Ezoqa bugukhokhof løvøte-te gekhandi:v, ndégo. Yaq matev ate ndægo, ndégo tenó-kawaevtát. ¹⁹ Mbumbukiam āv qambøe-pøovám nqægo: Ekeza matev ate ndægo, ekeza Yo mokho-té qanú:goát, ²⁰ neka te mokho-te, gigiap ate ndægo, ekezan namba nqawa vótøkuā, gigiap yan-te nqo:go neka nqanek manqei-qape-te nqago, neka teqa kouk mokho-te, ndøgo tae mutui-te qawa, sambi vøe-khakheinám.

²¹ Bugukhokhof, zo qámhá qazøtøndo-goam. Neka zo Mbumbukiam-gí qaqa ezoqam zogoám, zoqa matavap-te, neka manqa-zapazapa vozō-matønumam. ²² Geté ndakin, zo Mbumbukiam, ekezan namba, nqawa møndø-tøkuzú. Keliso-qá khá gene-tøkuzú, ndego genanim. Yaq zo teqa bøi-te, ndaføya-ndaføyamba neka manqa-zapazapa-yav sozógoát. ²³ Geté zo føgøføgakh ndøgeageáp, ndøgo zo ndozo-unimanqatinat, neka føgøføgakh ndøwaniáp. Soqain ndøgo, zo matev nøme tø-itub, yaq zoqa vintøzat matev Yesu-te zō-ivøvēm, taqa yaq-te Manqat Mbomambaqape ndæmanqate, zo qazoyogem. Nqanek Manqat Mbomambaqape, ezoqa ewaqape sùgumu-zømesimít, nqanek manqei-qape-te. Mbumbukiam no Pol, nqanek sasae nonqo ndøveatán.

Pol bazaføgakh-us gesasaetam, Yesu-qa Manqat Mbomambaqape zapaya

²⁴ No ndakin viniv nqæ-eqatet, zo nqazømbe-tøkeet, no khanakhanákh. No nøkeza kha-te, viniv āv tøtendapét, av Keliso ge:ndapat. Viniv av nqægo khouiáv. Zua ndømá. Ta viniv ndøgo, nqæ-eqatet, Keliso-qá kha tøke nonqó, Klisten bawan ezoqam. ²⁵ No Mbumbukiam, Klisten bawan ezoqam-gé sasae ezoqam ndøvé. No até zo-té-a, teqa manqat ate ndægo batē-zømesim. ²⁶ Nqanek manqat, ibugukhokhof khonoam-té qagoám, nupøkhán mbá, ezoqa ate gi-goam, yage gimønøzumavun. Geté ndakin, Mbumbukiam ekeza ezoqam me:zømás. ²⁷ Mbumbukiam āv qambøe-pøovám nqægo: Teqa

matavap mbomambaqape, khonoam-te qagoam, ni Klisten ezoqam, zí:nòtén. Ta matavap ndògo nqáneq: Keliso Zu ezoqam mokho-te mbá mbá, geté até zó bawan vini-ak mokho-té-a, gunú:yagát. Yaq até zo-a, matev eqeieqei-qape zóndapém, ma ndòzòte-vintavet, tòfakhan.

²⁸ Ni ezoqa ewaqape, teqa yaq-te ndégo tòti-zòmesím, neka vøi-gugubatun-a, vøizò-ovøematun. Matavap loloakh-ús. Yaq ni ezoqa ewaqape Mbumbukiam-qa megemege-te teito-ab, ndigu Keliso mokho-te, tiqa Klisten matev-te é-betòmū-fisam.

²⁹ No bazaføgakh ndògo tòte-asazét, nqæ-sasaeat. No Keliso-qá bazaføgakh-té qatø-sasaeát, ndògo no mokho-te bazaføgakh-us nqøu-sasaeat.

2

¹ No zo zòtezat-qa nòzògó. No bazaføgakh nò-asazét, zo zapaya, neka até Laodisia taon-ak zapayá-ya, neka ezoqa nòme ndigu, noqa kha qeiviav ndigu. ² No bazaføgakh nqæ-asazet, ezoqa kha zòmbé-føgákh, neka kuku matev mokho-te vòtòkuatát neka Mbumbukiam-qa manqat uni betèzòtez, ndògo khonoam-te qagoam. Nqanek manqat, khonoam-te qagoam, Kelisó. ³ Nòtenat neka matavap loloakh ate ndægo, Keliso mokho-té qanu:gú.

⁴ No nqanek manqat tòte-eín ndògo: Soqáin ndògo, zo ezoqa tiqa manqa enøenaq-us mokho-te titubam. ⁵ Unimanqátin. Nò kha-te, nòyoná. Geté nqova-te, no ndòtù:gú, zo namba. Neka no khanakhanákh, u nqæyoge, zoqa yage eqeieqei neka bazaføgakh-us waniap-qa yaq-te, unimanqatin matev-te, Keliso-te.

Keliso mokho-te, khandi ndøfakhán

⁶ Zo Keliso Yesu qazondafem, zoge Evezøza tegoat, yaq zo te mokho-te até vøuyagé. ⁷ Neka zo te mokho-te, ande tae me ndægo, lu manqei pakoate qamø-mbuvøem, føgøføgakh ndøwaniáp, neka te mokho-te vøfisám. Zoqa unimanqatin matev, bazaføgakh-us ndøgeageáp, av zo gi-zòmesimam. Neka Mbumbukiam-te, ike manqat oskia mbomanqaté.

⁸ Zo gò:feazoát. Soqáin ndògo, zo ezoqa tiqa khokho khavozam manqat neka manqei-qape ezoqam-qa matavap mokho-te tinøzøzo. Nømendim manqat av nqægo, ezoqam-qá matavap-té neka nqanek manqei-qape-gí nqova soqøsoqa-té qando-okhó. Ambá av nqægo, Keliso-té qando-okhø. ⁹ Zapa ndògo, Keliso-qa kha, ndògo kopømba ande av ezoqam-qa kha

ndægo, Mbumbukiam-qá matév qanetová. ¹⁰ Neka zo Keliso mokho-te, ndego nqova iz-akhayapak neka bazaføgakh-us ate ndi:gu ndeløvuzá, khandi vøzð-tøtøvøyam. ¹¹ Zo Keliso mokho-te, andé ngusum qogøzat matev zøtendapém. Geté nqanek matev, ambá av nqægo, ezoqa zendá genematanám, neka ngusum vøqogaz. Geté ndøgo zoqa manqazapazapa matanam matev zøqóg. Nqanek matev, Keliso ndømatanám. ¹² Zo ibøkha iz qazondapem, gigiosam, zo andé Keliso namba, manqei ozu-té ginø-osám. Yaq Mbumbukiam zo Keliso namba, nango vøkhandi:z, zo teqa bazaføgakh qazo-unimanqatinim, ta bazaføgakh ndøgo, Keliso løvøte-te gendo-khandi:v.

¹³ Zo bugukhokhof zøkeza manqazapazapa-te qazogoam, zo pakhaezat ezoqa zogoám, neka zo ambá av nqægo, Mbumbukiam-gí ezoqam zogoám, kopømba ande av Zu ezoqam ndi:gu, ndigu ngusu gizø-qogavatun. Geté Mbumbukiam zo ndakin møndø-khandi:z, Keliso namba. Niqa manqazapazapa ate ndægo, ndego møndømbøe-navóém. ¹⁴ Pepa ndøgo, niqa manqazapazapa ndo:peawap neka matev ate ndægo, ni paeveav qagoam, ndøgo ni amba manqa ovøyam-te tømambin, Mbumbukiam møndøngiú. Tae mutui-té genøndáp, vømøtøke. ¹⁵ Yaq ta matev mokho-te, ndego nqova iz-akhayapak neka gekha nqova bazaføgakh-us nøme ndigu, ni amba manqa ovøyam-te ti-ambin, tiqa bazaføgakh møndøtømbuá neka ezoqa ewaqape-qa bugug-te, mivi matev vøzð-etoam.

Khafeap matev tizimbo-paevem, ndøgo kopømba mbaín, ni tøkhandi:n

¹⁶ Yaq nakémbá, zo ezoqa lou loge o ibøkha izam-qa yaq-te o pusup khøuwa-qa yaq-te, kopømba ande av løvøyak ndakinak gendo-itanin neka Sabat khøuwa-qa yaq-te, khafeap bezømbø-ávám. ¹⁷ Khafeap matev av nqægo, ndøgo andé gigiap-qá nqovønqová, ndøgo tømboe-megetav. Geté unimanqatin gigiap, Kelisó. ¹⁸ Zo ezoqa bevøðzð, ndigu khokho kha voat matev neka enzol ezoqam-te tabap matev ndøzøgawap neka emanqat ndivototap, av umingiap ndi:qeivi. Ezoqa av ngi:gu, ekeza iz mba ndø-eqawát. Geté tiqa manqat, mokho mbaín. Manqat ndøgo, ezoqa nøme gi:zømesimatun, ndøgo ekeza khokho matavap-té qando-fakhaté. ¹⁹ Ezoqa av ngi:gu, ndigu Keliso-te geawateáv, ndego ni Klisten ezoqam-ge kawa. Teqa kha ate ndægo, ndøbunuzupit neka søvakha kinik ndægeageapet, te-té qageageapét, neka ndego ndēmbō-kēōgē. Yaq nqanek kha sège-khouwevtét. Ate av-té, av Mbumbukiam ndømbøe-poev.

20 Zo mòzo-pakhaéz, Keliso namba. Neka zo ndakin ambá av nqægo, manqei-qape-qa khafeap matev vinivinimba mokho-te sekembā sōzøtu:gū. Geté yaq zo gekha zapá, khafeap matev mokho-te sekemba ndozotu:-yage, zo amba manqei-qape-gi ezoqam oskia tozogonin, 21 khafeap matev kopømba ande av, “Nqanek gigiap ndøkhanáz!” o “Nqanek loge gigiap ndòlóg!” o “Nqanek gigiap ndøgeágim!”? 22 Nqanek gigiap ate nqægo, toqolog o toqogea, ndøgo manqei-qape gigiap yakhapús. Sège-navøemín. Khafeap matev neka nømendim matev, taqa yaq-te, ezoqa ndø-aumatún. 23 Unimanqatín. Khafeap matev av nqægo, guliguli matev toqogoat, av qakeza poev ndægo, neka khokho kha voat matev, neka qakeza kha yage føgakh-qape etoam matev, ndøgo bugug andé matavap loloakh me:keogé. Geté ndøgo mokho mbain. Kopømba mbain, taqatøke, qoqa kha-qa poev soqøsoqa toqote-nøzøgim.

3

Mbumbukiam ni sùgumu-khandi:n, Keliso namba

1 Mbumbukiam Keliso løvøte-te gekhandi:v, yaq ndego até zó-a, sùgumu-khandi:z, yage ndakinak vøzø-etoam. Yaq nakémbá, zoqa mbøni-qa poev, yan-qá matev-té qabegó, ma Keliso nde:qomat, Eve-qa nakeamo zenda-te. 2 Zoqa matavap, yan-qá matev-qa yaq-té qabegó, ambá nqanek manqei-qape matev-qa yaq-te. 3 Zapa ndøgo, Keliso genanim, yaq até zó-a, sōzøtumumu-pakhaéz. Zoqa khandi ndakinak, ndakin Mbumbukiam-qá mokho-té qanu-khonøwé, Keliso namba. 4 Geté Keliso tefakhan, ndego zoqa khandi zapa, yaq até zó-a, ndòzomø-fakház, te namba, teqa waev mokho-te.

Yage awenege neka yage ndakinak-qa yaq-te

5 Yaq nakémbá, zoqa manqei-qape matev vinivinimba, vølaém, kopømba ande av mambe okho matev, neka ezoqa nøme qovet matev, neka gekha matev soqøsoqa av nqægo nøme ndøgot, neka matev soqøsoqa-te poev matev, neka ezoqa nøme-qa gigiap qovet matev. Gigiap qovet matev, ndøgo andé batae-te ogiam matév. 6 Nqanek matev soqøsoqa zapaya, Mbumbukiam-qa qaqa ndøgeáv, ti-te ndigu, teqa manqat o-mba ndapeav ndigu. 7 Até zó-a, zo matev av nqægo mòzo-matønumám, zoqa yage-te, zo bugukhokhof qazoyagam. 8 Geté ndakin, zo matev av nqægo vø-ivøvé, kopømba ande av mbøni nqosøgeap matev, neka qaqa matev neka sanqambap matev. Ezoqam-qa iz ngenøgim manqat, neka

2:20 2:20-21 Gal 4:3, 9; 1 Tim 4:3

2:22 2:22 Met 15:9

3:1 3:1 Mak 12:36;

16:19; Ef 1:20 3:2 3:2 Met 6:33

3:5 3:5-6 Lom 6:6, 11; Ef 4:19; 5:3-6

3:8

3:8 Ef 4:25-29; 5:4

mambe okho emanqat vototap, zoqa manqa-nqa-te betøndo-fakhàté. ⁹ Neka zo yaqyaq-a, meakha manqat sekemba ndømanqàté. Zapa ndøgo, zo awenege yage ande ndabua me, mòzo-khifoé, taqa matev soqøsoqa namba, ¹⁰ neka yage ndakinak vozø-uzam. Mbumbukiam nqanek yage ndakinak, ndego gekhakheinam, oskia ndø-ndakinak-tét, atema kopømba ande av ekeza bugug ndægo vømøgø, neka ni Mbumbukiam uni vizimí-nøtën. ¹¹ Zo nqanek yage ndakinak qazondapem, yaq zo mokho-te, vinivinimba nøme mbaín, yaq Zu ezoqam-a, yaq bawan vini-ak; yaq ndigu ngusu gizø-qogavatun-a, yaq ndigu qogøvemav ndigu. Neka ndøgo gekham mbaín, qo gekha manqei-ak o bawan-ak toqogoat, o khokho sasae ezoqam o iz akhae voqógoat. Gigiap-qape Keliso yakhapús, ndego ni ate nqazi:gu mokho-te ngu:yage.

¹² Yaq nakémbá, zo Mbumbukiam gevevesam neka vozø-tegi-ezoqam-ez, ndego zo ndezømbo-khafuat, zo matev ndakinak zó-uzám, tanakh matev, neka kuku matev, neka qakeza iz eqawatav matev, neka aiyaiyav matev, neka qaqa nakhanakhamas-te gonemav matev. ¹³ Ezoqa matev soqøsoqa tizø-matønumat, zo nakha-nakhamas-te ndø-qavøinàmát. Zo yaqyaq-a, sà bezømbo-naváp, ate av-té, Evezøza zoqa manqazapazapa sa qambøe-navøem. ¹⁴ Neka zo kuku bezøgó. Zapa ndøgo, matev ndøgo, nqanek matev ate nqægo qaløvu, kuku matév. Matev nqáneq, ni Kliten ezoqam ate nqazi:gu, nqova kopo-te uni nqælvønønát.

¹⁵ Keliso-qá sambí matev bezø-nøzøgimít, zoqa mbøni-te. Zo Mbumbukiam sambí matev-té genøzø-akhá. Zo kha kopó. Neka zo Mbumbukiam ike manqat mbomanqaté. ¹⁶ Keliso-qa Manqat bètu:qonám, zo mokho-te, bezø-tøtvøyam. Gè:nømendím neka gøgugumbám, yaqyaq-a. Matavap loloakh-ús. Neka zo ouv gèqaqayám, kopømba ande av Sams ouv ndægo, o ouv nøme ndøgot, Mbumbukiam-qa iz ndø-eqawat, o ouv ndøgo, Nqova Mbomambaqape nde:zømesim. Ouv tozo-qaqaemat, yaq zoqa mbøni mokho-te, ike manqat mba bezømbu:gú, Mbumbukiam-te. ¹⁷ Gekha manqát ndøgo, tozo-manqat neka gekha matév ndøgo, tozo-goat, gèmbø-mataváp, zo Evezøza Yesu-gí paev ezoqám. Neka te mokho-te, zo Mbumbukiam ike manqat mbomanqaté.

Angana neka sakheis, eqeieqei ande av kintiyagát

¹⁸ Zo sakheis, zøkeza angana-qá mokho-té qanu:gú. Matev av nqægo eqeieqei, Evezøza-qa bøi-te.

19 Zo angana, zo kuku bezógó, zòkeza sakheis-te, neka qaqa zògǒ.

Nakheis neka evøndipakha, eqeieqei ande āv kinyagāt

20 Zo nakheis, zo zøvøndipakha-qa manqat o-mba mo:ndapé, matev ate ndægo. Zapa ndógo, matev av nqægo, Evezøza gèmbopoév.

21 Zo evøndipakha angana, zogi nakheis qaqa zòlòozǔ. So-qaín ndógo, ndigu sa timø-tabam.

Sasae ezoqam neka tigi kawakawa-za, eqeieqei ande āv kinyagāt

22 Zo sasae ezoqam, zòkeza manqei-qape sasae kawakawa-za-qa manqat, o-mba mo:ndapé, matev ate ndægo. Zo sasae bazaføgakh-us ta-mbá ndògǒ ndógo, ndigu zo tizømetat, ti-te enaq giam nonqo. Geté zo Evezøza ùni mbøevizáp neka zogi sasae kawakawa-za-qa sasae tozogoat, tiqa manqat ùni mbøepáev. 23 Gekha sasaē ndógo, ndozogo, zo bazaføgakh-us ndógó. Zapa ndógo, zo nqanek sasae, ambá av nqægo, ezoqam-qa mba zogǒ, geté zo Evezøza-qa zogó. 24 Zo mǒzøte-zǒtéz, zo Evezøza-te, yaq-fia ndòzomø-ndapém, ndógo zo nonqo ndemendewe. Zoge unimanqatin kawa ezoqam, Kelisó. Zo teqá sasae zogót. 25 Geté gekha ezoqām ndego, matev soqøsoqa tego, Mbumbukiam ndòmbø-qavøiú, av matev ge:matanam. Ndego gématøvemák, qo ande gekha ezoqam, iz akhae ezoqām, ò, khokho ezoqam.

4

1 Neka até zó-a, kawakawa-za, zogi sasae ezoqam eqeieqei zòkeogé neka matev eqeieqei zógó. Zapa ndógo, zo mǒzøte-zǒtéz, até zó-a, zo kawa ndezømbógó. Ndego yan-té gonoyagé.

Ovøyam manqat nøme, Klisten yage matev-qa yaq-te

2 Zo oskia ndøguligulím. Matavap bèzøvisít. Neka Mbumbukiam ike manqat oskia mbomanqaté. 3 Neka até niqa yaq-té-a, gèndo-guligulím. Mbumbukiam ni nakhoa bñi-mboqoá, ni ezoqa nøme teqa manqat Keliso-qa yaq-te batì-zømesim, ndógo khonoam-te qagoam neka ta zapaya nqanek, no ndimbula-te nqatu:gu. 4 Yaq no ezoqa teqa manqat bavokho-qape bazømbē-ovøyam, av Mbumbukiam-qa poev ndægo.

5 Zo bavokho ezoqam namba, matavap loloakh-us ndøyagé. Neka gekha khøuwā ndógo, nakhoa tozo-qeivimat, Keliso-qa matev tǒzøte-zømas, zo vøgonemát. 6 Zoqa manqat, kuku

matev-us oskia begó. Neka ndøgo andé lou mokhov qanimav-qape me betegó. Yaq gekha ezoqām ndigu, zo unimanqatin-qa yaq-te tizømbe-bevupat, zo kopømbaqapé, qavøiwat eqeieqei zozøgoát.

Pol-qa vaev manqat

⁷Noqa yage ate ndægo-qa yaq-te, zo nigi Klisten nõfu Tikikus mé:zømás, ndego ni nqeimbøe-khafuat, ndego unimanqatin ezoqam, ndego ni namba Evezøza-qa sasae gegoatun. ⁸No ngenek ta zapaya nqáneq qate-khofotaváv: Zo tønèzøtéz, ni ande āv khatiyage. Yaq zoqa kha gé:føgákh. ⁹Ndego Onesimús namba mé:geáv, ngenek unimanqatin Klisten nõfu nõme, ni nqeimbøe-khafuat, zøkeza ezoqam. Nginik ezoqa menas, matev ate nqægo-qa yaq-te mé:zømás, nqanek nqafakhanam.

¹⁰Alistakus, no ndimbula namba nqatigu, ndego khaiya mboma manqat ndøkhofotaváv zo-te, neka até Mák-a, Banabas-ge ekeabøi, khaiya mboma manqat ngìkhøfõtāvāv. Ngenek zo-te tendowav, yaq gèkhatowém, ate av-té, no bugukhokhof manqat qazønde-khofotav. ¹¹Até Yesú-a*, iz nõme nqambogo, Ziastes, teqa khaiya mboma manqat ngèkhøfõtāvāv. Nginik ezoqa misika yakhapús, Zu ezoqam, ndigu no namba Mbumbukiam-qa Megeat Matev mokho-te ndisasaeat. Tiqa tøke kandambá no-te. ¹²Até Epaflás-a, zøkeza ezoqam, ndego Keliso Yesu-ge sasae ezoqam, khaiya mboma manqat ngèkhøfõtāvāv. Ndego zoqa yaq-te, bazaføgakh-us oskia ndøguligulimatún. Zo Klisten matev-te, føgøføgakh tønè-waniáp, neka zoqa unimanqatin-te, Keliso-te, ùni tønèfisám, neka zo Mbumbukiam-qa poev ate ndægo uni vøzøté-zøtéz. ¹³No zo-te nõ-unimanqatintét, av nqægo: Ndego bazaføgakh-us ndøsasaeát, zo zapaya, neka até ndigu Klisten ezoqa nõme zapayá-a, ndigu Laodisia taon-te neka Hielapolis taon-te ndisokhoe. ¹⁴Até Lúk-a, ndego mulømula etoam ezoqam, ni nqeimbøe-khafuat, neka Dimas, khaiya mboma manqat ngìkhøfõtāvāv.

¹⁵Noqa khaiya mboma manqat, até nigi Klisten nõfuapté-a, zókhofotøvém, ndigu Laodisia taon-te ndisokhoe, neka Nimfa-te vozó-khofotøvém, neka ndigu Klisten bawan ezoqam-te, ndigu tuqa khoev-te gipindumatun. ¹⁶Zo nqanek pepa tozotumu-geveømem, yaq Laodisia Klisten bawan ezoqam-té qanø-khofotøvém, ndigu bemø-geveømem. Neka

4:7 4:7 Ef 6:21 **4:8** 4:8 Ef 6:22 **4:9** 4:9 Filem 10-12 **4:10** 4:10 Kel 12:12; 15:37-39; 13:13; 2 Tim 4:11 * **4:11** 4:11 Ngenek ezoqam, iz Yesu ge-akha, ezoqa viní. Teoká ndego, Yesu Keliso. **4:12** 4:12-14 Kol 1:7; Filem 23-24

ta pepa ndøgo, no Laodisia taon-te qækhofotav, até zó-a, vøgeveømém.

¹⁷ Zo Akipus gèmbo-einím. Nandev sasae ùni betekhóu, Evezøza gembo-etoam.

¹⁸ Nqanek khaiya mboma manqat-qase, no Pol nøkeza zendá qate-peaomít.

No ndimbula-té qatu:gú. Zo bezømbo-nàvøém, noqa yaq-te. Mbumbukiam-qa kuku matev, ndøgoát zo-te.

1 Tesalonika

Pol-qa bugukhokhof pepa, Klisten bawan ezoqam-te, ndigu Tesalonika taon-te giyagam

Megeat Manqat-qase

Pol nqanek bugukhokhof pepa, Klisten bawan ezoqam-te gepeawam, ndigu Tesalonika taon-te giyagam, ta khøuwa-te ndøgo, ndego Kolin taon-té gegoám. Tesalonika ndøgo, taon kandambaqape ndøgoám. Masedonia manqei-té, neka ndaola-té.

Pol qambo-misika, manqei vinivinimba-te ge-okhoam, ezoqa Mbumbukiam-qa Manqat ge:zømesimam, ndego até Tesalonika taon-té-a, vøgoam (Kel 17:1-14). Yaq teqa nømendim mokho-te, ezoqa nøme møndø-unimanqatiním. Ezoqa kopokopo nøme ndigu, Zu bawan-ák. Geté ezoqa kopoáv, ndigu bawan vini-ák. Ndigu Zu ezoqa nøme, ndigu Yesu unimanqatinteav qagoam, ndigu Klisten ezoqam, ngenøgim-té ginø-abumám. Pol taqa yaq-te ge-ewag, ndego Timoti ndøkhhofotáv ti-te, ngenek tiqa unimanqatin-te, zita tøpøzu manqat vømøzø-ein. Yaq taqa zita-te, Timoti nqawa gendovesez, ndego Pol tiqa matev egeiegei-qa yaq-te vømbøe-votot. Yaq Pol nqanek pepa ndakin, nqáneq gene-peawám: Tiqa unimanqatin-te, zita tøpøzu nøme nonqó. Neka ndego tiqa bevap, løvøte neka Yesu-qa qavane-qa yaq-te, vøzømbē-qavøiu.

¹ Nqanek pepa, no Pol neka Sailes neka Timoti, ni ni-peaomít. Zo-té qeitø-peaomít, zo Klisten bawan ezoqam, Tesalonika taon-te ndozoyage, zo Mbumbukiam, ndego Tat, neka Evezøza, Yesu Keliso, tiqa mokho-te ndozotu:gu.

Mbumbukiam-qa kuku matev neka sambi matev, ndøgoát, zo-te.

Pol-qa ike manqat Mbumbukiam-te, Tesalonika Klisten bawan ezoqam-qa yaq-te

² Ni zoqa yaq-te qeiguligulimatun, ni Mbumbukiam ike manqat oskia nimbo-manqaté, zo ezoqa ewaqape-qa yaq-te. ³ Niqa guligulim-te, Mbumbukiam-te, nigi Tat, ni oskia teimbo-matavupatún ndøgo, av zo Yesu Keliso ndøzøte-unimanqatinat, neka zoqa sasae-qa yaq-te, ndøgo kuku matevus ndozogo, neka zoqa føgøføgakh waniap-qa yaq-te, zo nigi Evezøza Yesu Keliso-te ndozoto-taza.

⁴Nófuap, zo Mbumbukiam ndezøombo-khafuat, ni mòtinøtén, ndego zo møndø-vevesám, vozō-tegi-ezoqam-ez. ⁵Zapa ndógo, ni Manqat Mbomambaqape qeindapavun, ndógo ambá av nqægo, manqat mba ndøgeavūn. Geté bazaføgakh neka Nqova Mbomambaqapé namba me:geavún. Yaq zo āv qazøte-qeivím nqægo: Niqa manqat unimanqatín. Zo mōzøte-zøtéz, ni zo mokho-te ande āv khatiyagam. Ni zo nitigoám. ⁶Ezoqa nøme, zo føgakh-te ambá gini-abumám. Geté zo niqa matev neka Evezøza-qa matev, zømbo-paevém neka manqat khanakhanakh-us vozōndapem. Ta khanakhanakh ndógo, Nqova Mbomambaqape-té qando-okhó. ⁷Yaq ta mokho-te nqanek, ezoqa ewaqape, Masedonia neka Akaya plovins-te, Yesu ndi-unimanqatinat, ndigu zoqa matev eqeieqei me:vewé neka paev-qa ndógó. ⁸Evezøza-qa manqat, zo ezoqa qazozø-manqatam, ambá av nqægo, Masedonia neka Akaya plovins-te mbā qanø-panqavøēm. Geté manqei-manqei ate ndægo, ezoqa ewaqape, zoqa unimanqatin-qa yaq-te sùgumu-ewagát, ndógo Mbumbukiam-te ndøzøgo. Ni ti-te ndigu, manqat einiav tøgoat, kopømbá. Zapa ndógo, ndigu møndøyogém. ⁹Ndigu ekezan, emanqat møndæ-vototupatún, av zo ni qazøte-khatomb, ni zo-te qeigeavun, neka zo tae khøuiap-te qazogoam, unimanqatin khandi Mbumbukiam-te ande āv khazøtē-qambuz, ndego zo ndakin ndozombovizap, ¹⁰neka zo tege Yo Yesu ande āv khazømbøē-keoge, yan-te tendovis, ndego Mbumbukiam løvøte-te gekhandi:v, yaq ndego ni Mbumbukiam-qa manqa ovøyam-te, teqa qaqa-te vøkhandi:n.

2

Pol Tesalonika taon-te, Mbumbukiam-qa Manqat ge:zømesimam

¹Nófuap! Zo zøkeza mōzøte-zøtéz, ni zo-te qeigeavun, ni ambá av nqægo, khokhō seigeavūn. Geté mokho kandambá qafakhan. ²Zo mōzøte-zøtéz, ni bugukhokhof Filipai taon-te qeigoam, ezoqa ni gèngiænótám, neka vøipotonumam. Yaq ni zo-te qeitøndu-niav, ni ezoqa nøme, niqa manqa manqate-te tokømbem-qa nigoám. Geté Mbumbukiam ni møndøni-tøké, neka ni zo teqa Manqat Mbomambaqape, kha føgakh-mba vøizø-manqatam. ³Ni ezoqa manqa qeizø-løvutatun, ni ambá av nqægo, khokho manqat nizø-manqatē o matavap soqøsoqa nigū o ezoqa khavozam-qa nigū. ⁴Geté ni Mbumbukiam møndø-gevenó neka ezoqa eqeieqei vøenæmb, neka teqa manqat, niqa zenda-te vø:ve. Ni teqa manqat qeimanqatatur, ni ambá av nqægo, ezoqa khanakhanakh

asøtøve-qa nizøgō. Geté ni Mbumbukiam khanakhanakh asøtøve-qa nimbogó, ndego niqa mbøni neka matavap ndini-gevewat. ⁵ Zo mōzøte-zøté. Ni ambá av nqægo, ezoqa enaq nizøge:mām o khanakhanakh manqat vøizø-etoumam, yaq moni-qā nizømbi-goām. Mbumbukiam mōndæ-otév, nqanek manqat unimanqatín. ⁶ Ni ambá av nqægo, nikeza iz eqawat-qa nizøgoām, zo niqa iz tozoni-eqatat, o ezoqa nøme vøní-eqatāt. ⁷ Ni Keliso-gi u-anim nqeigu, ni tøni-poein, ni ambá nizø-pouweín, av nqægo, zo ni ezoqa kandakanda zøténæmbát. Geté ni zo mokho-te qeigoam, ni matev aiyaiyav-té qeitøgoám. Ni zo qeizø-kewagam, ni andé evo me nitigoám, ndugu nakheis tete nduzø-etoam. ⁸ Ni kuku kandambá zo-te. Yaq ni ambá av nqægo, zo Mbumbukiam-qa Manqat Mbomambaqape mba niti-zømesimām. Geté ni até nikeza yagé-a, vøizø-etoam. Zapa ndøgo, ni kuku khåpe nimbi-khouwév zo-te. ⁹ Nøfuap! Zo ndozombo-matáváp, ni sasae føgakh-qape qeikhanazat, zo mokho-te qeigoam. Ni pavpave nekā lovølova, sèisasaetám, neka niqa yage nonqo, moni vøi-qaqasumam. Zapa ndøgo, ni Mbumbukiam-qa Manqat qati-zømesimam, ni poeveáv, ni zogi ezoqa kopo-te sa teito-tambet, viniv vøizø-etoām.

¹⁰ Zo mōzøte-zøté neka Mbumbukiam vøe-otev, ni zo namba qazi:yagam, ni āv tøtiyagám, av Mbumbukiam ndømbøe-poev. Ni matev egeiegei-té qeitøyagám neka manqa-zapa-qase goneáv. ¹¹ Neka zo mōzøte-zøté, ni zo ezoqa kopokopo-te, ate ndøzøte:go, āv teizømbe-matønumám, av eve nde:go, ekeza nakheis-te te:matønumat. ¹² Ni zo nīgugubám neka zita vøizø-tøpazam neka vøizø-pouweam, av nqægo: Zo āv tøneyagé, av Mbumbukiam ndømbøe-poev, ndego zo teqa megeat matev-te neka waev kandambaqape-te ndezø-akhayam.

Klisten ezoqam, matev føgøføgakh ambá qazømbe-fakhanumám, geté ndigu føgakh-mbá giwaniapám

¹³ Ni Mbumbukiam, ike manqate oskia nimbo-manqaté. Zapa ndøgo, zo teqa manqat qazoyogem ni-te, zo ambá av nqægo, khokho sozondapēm, av ezoqam-qa manqat sa ndozo-upøgim. Geté zo Mbumbukiam-qá Manqat zondapēm. Yaq ndøgo unimanqatín. Nqanek manqat, zoqá mokho-té qanu-sasaeát, zo ndozo-unimanqatinat. ¹⁴ Nøfuap! Matev ndøgo, zo-te qafakhanam, até kopó, av Mbumbukiam-gi Klisten bawan vinivinimba qazømbe-fakhanumam, ndigu Zudia plovins-te, Keliso Yesu-qa mokho-te ndu:gu. Zogi ezoqam, zo matev soqøsoqa, āv gizømbe-matønumám, av

Zu ezoqam, Zudia plovins-te ndøgo, Klisten ezoqam-te gizømbe-matønumam. ¹⁵ Ezoqam ngínik, nigi Evezøza Yesu neka Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam, løvøte-te gi-abumam neka ni vøngiænnotam. Mbumbukiam khanakhanakh mbaín ti-te. Neka tiqa matev qaqa-ús, ezoqa ewaqape-te. ¹⁶ Ndigu ni tokømbem-qa nigoám. Ni bawan viniak, ambá nití-zømesimák, yaq ndigu vøe-khandi:z. Ta mokhote ndøgo, ndigu manqa-zapazapa nøme mba mo:kapuimít, atema vømótøvā. Geté Mbumbukiam-qa qaqa khakheitáp. Segezø-fakhán.

Pol Tesalonika ezoqam-te, nqawa vesezam-qa gegoam

¹⁷ Nøfuap! Ni zo qeizuvaz, yaq khapembá qa-auwam, ni vao kandambá qeigoam, zo-te. Neka ni zoqa bugug nqawa qeivi-qa nigoám. Unimanqatín. Ni qámbá zo-te. Geté niqa matavap-te neka mbøni-te, ni namba zi:gu.

¹⁸ Ni zo-te nqawa okho-qa nimbogoám. No Pol, no khøuwa kopoáv, ambá notøndo-navín, zo-te. Geté Saitan ni gètøkømbemám. ¹⁹ Nigi Evezøza Yesu tendoqavan, yaq ni gekham-qā yaq-tē qeitø-tāmb neka gekha mokhø qatí-khambuvemēm neka teqa megemege-te ndo:go, khanakhanakh-us vøtiwanāt? Ndøgo zo zøkhapús. ²⁰ Unimanqatín. Ezoqam zó, ni nqati-khambuvap neka khanakhanakh nqāní-āsøtøvē.

3

¹ Ni kopømba mbain qagoam, sekemba amba qati-kewagam, yaq ni matavap āv qatigoném nqægo: Ni nikezan, Atens taon-te até nitøkhaé-sokhoát. ² Geté ni Timoti nitøndú-khofotøvém, zo-te, ndego nigi Klisten nøfu, ni Mbumbukiam-qa sasae namba nqati-sasaeat, ndego ni Manqat Mbomambaqape manqa manqate-te ngini-tøke, Keliso-qa yaq-te. Yaq ndego zo tèabezømbe-tøké neka zita zøtøpáz, zoqa unimanqatin matev bezømbē-føgakh. ³ Soqáin ndøgo, matev soqøsoqa ndøgo, zo-te qafakhanam, zoqa unimanqatin matev tøkukugim. Zo zøkeza møzøte-zøtéz, matev soqøsoqa av nqægo tøndo-okhoat, ndøgo Mbumbukiam-qá poév, ni-te. ⁴ Ni zo namba qatigoam, ni møizø-manqatám, av nqægo, “Ni matev føgakh-qape, ndizimø-qeivím.” Yaq zo møzøte-zøtéz, matev møndø-fakhanám. ⁵ Yaq nakémbá, no kopømba mbain qagoam, sekemba amba qate-kewagam, no Timoti notøndo-khofotáv. No nøtenat-qa nøgoám, zoqa unimanqatin matev, āv khapezømbēgo-a. Soqáin ndøgo, ndego ezoqam, ndego ezoqa nde:khamasim, zo te:khamasim,

yaq niqa sasae fəgakh-qape, zo mokho-te qeikhanazat, vəmó-khokhō.

⁶ Geté ndakin Timoti nango gendovesez, zo-te gegoam, ndego zoqa unimanqatin matev neka kuku matev-qa yaq-te, manqat mbomambaqape ndø-ndapavún. Neka ndego ni āv ginimbi-eín nqægo: Zo ni oskia zoni-mataváp, khanakhanakh-ús, neka zo vao kandambá ni-te. Neka zo ni nqawa nømende-qa zogó, ate av-té, ni zo nqawa zømete-qa nqati:gu. ⁷ Nófuap! Ni yage fəgakh-qape-te nqeyage, ezoga matev soqəsoqa ngini-matanam, yaq Timoti zoqa unimanqatin-qa yaq-te emanqat ginimbi-votot, ndøgo ni məqə ni-etoám. ⁸ Yaq ndakin niqa yage kopəmbaqapé. Zapa ndógo, ni mətínótén, zo Evezəza mokho-te, bazafəgakh-ús ndozo-waniap. ⁹ Ni khanakhanakh kandambá, zoqa yaq-te. Ni nøtenateáv, Mbumbukiam zoqa yaq-te, ike manqat eqeieqei ande āv kheimbəé-einim. ¹⁰ Pavpave nekā lovəlova, ni Mbumbukiam-te oskia nivi:matún. Bazafəgakh-ús. Ni zoqa bugug nango bəniqevim neka zo manqat nøme batizømesim, ndøgo zo zøtezateav ndøgo, neka zoqa unimanqatin matev bezəmbə-khouwev.

¹¹ Ni āv qati-guligulim nqægo: Mbumbukiam, ndego nigi Tat, neka nigi Evezəza Yesu, ndigu niqa nakhoa ekeza ndókhakheinəməm, ni zo-te teitəndu-niav. ¹² Neka Evezəza, zoqa kuku matev gezə-khouwév, yaq ndøgo kandambaqape ndógoát, yaqyaq-a nekā ezoga nøme-te, ate av-té, ni zo-te kuku nqanimbi:gu. ¹³ Yaq ndego zo gezətəké, zo bazafəgakh-ús zówaniapát. Yaq zo Mbumbukiam-qa megemege-te, ndego nigi Tat, manqa-zapazapa-yav neka eqeieqei-qape sozəgoát, ta khəuwa-te ndøgo, nigi Evezəza Yesu, ekeza ezogam ate ndi:gu namba, tendoqavan.

4

Yage eqeieqei-qa yaq-te, av Mbumbukiam ndəmbə-poev

¹ Nófuap! Manqat nøme nqáneq: Ni zo mətí-zømesimám, ande āv khazəté-yagát, yaq Mbumbukiam khanakhanakh vəmbəé-asətv. Ni mətínótén, zo āv təzəte-yagé. Yaq ndakin ni zo nízəviám, neka nigi Evezəza Yesu-qa iz-te, manqat āv qazimbí-ləvuá nqægo: Ta matev-te ndøgo, zo vəfisám. ² Zo məzəte-zətéz, nigi Evezəza Yesu-qa iz-te, zo gekha manqat niti-zømesimam. ³ Mbumbukiam-qa poev nqáneq: Zo ndafəyamba-qape ndəyagé neka mambe okho matev, kha mbokhanəzám. ⁴ Neka zəkeza kha gəqeví.

Matev eqeieqei-té qayagé, av Mbumbukiam ndømbøe-poev.*
 5 Ezoqa me:qovèsám, av bavokho ezoqam ndi:matanam, ndigu Mbumbukiam zøtezateav ndigu. 6 Khafeap ndøgo, Mbumbukiam geve, ndøløvuám. Qoge Klisten qafu-te, manqa-zapa ndøgǫ, tegu zas voqó-aqonøvēm. Evezøza yaq-fia ndøtá, ti-te ndigu, matev av nqægo ndimatanam. Ni zo mõizø-manqatám, neka vøi-gugubam. 7 Mbumbukiam, ni ambá av nqægo, manqa-zapa gone-qā nimbi-akhā. Geté ni ndøgo tinimbi-akhá: Ni ndaføyamba-qape zíyagát. 8 Yaq nakémbá, gekha ezoqām ndego, nqanek nømendim manqat ndesanqawe, ndego ambá av nqægo, ezoqam-qā manqat ndøsanqawē, geté ndego Mbumbukiam-qá manqat ndøsanqawé, ndego zo ekeza Nqova Mbomambaqape ndezø-etoam.

9 No zo-te, kuku matev-qa yaq-te, Klisten bawan ezoqam mokho-te, manqat nøme peaweav tøgoat, ndøgo kopømbá. Zapa ndøgo, zo Mbumbukiam ekeza me:zómás, zo kuku āv khazømbé-goāt, yaqyaq-a. 10 Neka unimanqatín, zo kuku ndøzøgó, Klisten ezoqam-te ate ndi:gu, nandav Masedonia plovins ate ndægo. Nøfuap. Ni manqat āv qazimbí-løvuá nqægo: Zoqa kuku matev, bèkhouwevtét.

11 Zo bazaføgakh ndø-asøzú. Matev eqeieqei-té qayagé, neka zøkeza yage mba ndøndapét. Neka zøkeza zendá qane-sasaeát, ate av-té, ni zo qati-gugubam. 12 Zo matev av ndægo tozogoat, yaq bavokho-ak zo ndøzøvizám neka zo ezoqa nøme-te zotótábák, lou neka gigiap-qa yaq-te.

Evezøza tendoqavan, taqa yaq-te

13 Nøfuap! Ni poeveáv, zo ndigu Klisten ezoqam-qa yaq-te zøtezateav tøgoat, ndigu gipakhaez. Soqáin ndøgo, zo mbøni tøzøvavat, av ezoqa nøme ndi:gu, ndigu Yesu-te vintøzateav ndigu. 14 Ni āv qazi:-unimanqatinát nqægo: Yesu mõndønaním, neka nango vøkhandi:v. Yaq ni ate nqánek qazi-unimanqatinát: Ndigu Klisten ezoqam, gipakhaez, Mbumbukiam Yesu namba ndé-upozó, ndego tendoqavan.

15 Manqat ndøgo, ni ndakin teizø-ein, Evezøza ekeza ndø-eín, av nqægo: Ta khøuwa-te ndøgo, ndego Evezøza tendoqavan, ni ezoqam, zua nqaziyage, ni ndigu zíløvubák, ndigu bugukhokhof go:pakhaetat. 16 Zapa ndøgo, manqat bazaføgakh-us-qape ndówáv, neka enzol ezoqam-gi kawa ezoqa nøme vø-akhā neka Mbumbukiam-qa kipi wag vópā. Yaq Evezøza yan-té gendóvís. Yaq løvøte ezoqam,

* 4:4 4:4 Mokho nøme nqánek: Zo angana, zøkeza sakheis eqeieqei zøkeogé. Vizap-ús. Ate av-té, Mbumbukiam ndømbøe-poev. 4:7 4:7 1 Pita 1:15-16; Iblu 12:14 4:8 4:8 Luk 10:16; 2 Ko 1:22 4:9 4:9 Zion 13:34 4:11 4:11 Ef 4:28 4:14 4:14 Lom 14:9; 1 Ko 15:3-4, 12 4:15 4:15-16 1 Ko 15:51-52

ndigu Keliso gi-unimanqatinim, ndigu bugukhokhof lɔvɔte-té gindúsúz. ¹⁷ Yaq taqa zita-te, Mbumbukiam, ni zua nqaziyage, gékhatómb, vó-eqanō, ti namba ndigu, lɔvɔte-te gindusuz. Khaiya ozoz-té genókhatómb, yaq ni ova nqo:go, Evezøza namba vizimø-qaqandām. Yaq ni Evezøzá namba zí:yagát, miavmiav. ¹⁸ Zo yaqyaq-a, nqanek manqat, zita me:tøpøzú.

5

Yesu gendóqaván. Ni é-bizi-khakheinám

¹ Nøfuap! Ni zo taqa yaq-te manqat peaweav tøgoat, gekha khøuwa neka gekha viav Yesu tendoqavan, ndøgo kopømbá. ² Zapa ndógo, zo mðzøte-zótéz, Evezøza-qa Khøuwa, ndego tendoqavan, andé aqonam ezoqam me mé:geáv, lova khoev teqa-nqawa. Nakhamas-té. ³ Ezoqa géqaqavét. Neka av giní-manqatát nqægo, “Ni sambi matev-té qaziyagé. Fofogeap mbaín.” Geté ndigu nqova zóndáf. Ezoqa ngiæzoat matev, ande sævam-qa nqosøgeap, gui-ovain, nakhamas-té qanøzø-fakhán. Yaq ezoqa kopømba mbaín tikhokhoz.

⁴ Geté zo, nøfuap, zo ambá av nqægo, bøivun-tē qazoyagé. Yaq nakémbá, ta khøuwa kopømba mbaín, zo ande aqonam ezoqam me, nqova tözøndaf. ⁵ Zo ate ndøzøte:go, zo waev neka paveat-gí ezoqám. Ni ambá av nqægo, lova neka bøivungi ezoqám. ⁶ Yaq nakémbá, ni bizi-sømbiápét, kopømba ande av ezoqa nøme ndi:gu. Geté ni oskia bízio-feanoát neka niqa kha egeieqei bizinøzøgím. ⁷ Ezoqa ndigu, ndisømbiam, ndigu lovølova ndøsømbi:matún. Neka ezoqa ndigu, ibøkha soqa ndi-izam, ndigu lovølova ndø-izumatún. ⁸ Geté ni paveat-gí ezoqám. Yaq nakémbá, ni nikeza kha, egeieqei bizinøzøgím. Ni unimanqatin matev neka kuku matev binigú. Matev av nqægo, andé sanqava khakhazam nonqó, savim-te taqambo-tøkeat. Neka niqa vintønát matev Yesu-te, av nqægo, ndego ni gékhandí:n, ni andé nakhag ezoqam-qá wawaq me bizi-uzáp. ⁹ Ni Mbumbukiam, ambá av nqægo, ndøgo tene-vevendām, ni qaqa nígū, neka vøngiænō. Geté ndego ni ndógo tene-vevendám: Ni Yesu Keliso mokho-te gékhandí:n, ndego nigí Evezøza. ¹⁰ Yesu ta zapaya nqáneq genenaním: Ni té namba bizi:yagé, oskiá ndøgo, ni e-ma tizio-pakhaen o tiziyagat, ndego tendoqavan. ¹¹ Yaq nakémbá, zo yaqyaq-a, zita ndøtøpøzú neka unimanqatin-te vøtøkeam. Ate av-té, ndakin ndøzøte:go.

Pol-qa vaev guguna manqat

12 Nófuap! Ni āv qazimbi-viám nqægo: Zo megetapak ezoqam, gèzøvizáp, ndigu zoqa Klisten bawan mokho-te, sasae bazaføgakh-us nandigu, ndigu zo nandizøombo-megetap neka nandi-guguza, Evezøza mokho-te. 13 Zo ndigu møe-mbá sozozø-vizupát neka kuku kandambá sozozø-goát, tiqa sasae zapaya. Neka zo yaqyaq-a, sambi bèzøgó.

14 Nófuap! Ni manqat nøme āv qazimbi-løvuá nqægo: Ezoqam ndigu, ndiwauwi:zat, gèguguzá. Neka ndigu, kha føgakhateav ndigu, neka ndigu, tiqa unimanqatin-te føgakh mbain ndigu, gèzøtøkeé. Neka aiyaiyav matev ndøgó, ezoqa ewaqape-te. 15 Gèqeiví, av nqægo: Ezoqa manqa-zapa tego zo-te, zo ndego ta manqa-zapa ndøgo, mbøe-qavøinám. Geté zo yaqyaq-a, matev mbomømboma oskia ndømatanám, neka até ezoqa ewaqape-té-a, matev mbomømboma vozó-matønumāt.

16 Zo khanakhanakh-us oskia ndøgó. 17 Neka oskia ndøguligulím. 18 Neka gekha matēv ndøgo, tøzø-fakhanumat, zo Mbumbukiam ike manqat mbomanqaté. Matev av nqægo, Mbumbukiam-qá poév, zo-te, zo Keliso Yesu mokho-te ndozotu:yage.

19 Zo Nqova Mbomambaqape, nakhoa mbøe-khakházám, ndego zo mokho-te nandu:sasaeat. 20 Nqova Mbomambaqape, ezoqa nøme-te manqat tevevezam, yaq ndego ezoqam zo te:zømas, ta manqat ndøgo, ndøsanqawém. 21 Geté zo manqat ate ndægo vøgeveaném neka vøqeivim, nqanek manqat Mbumbukiam-tē qapøtendē-wav-a. Yaq manqat ndøgo, unimanqatin tøgoat, zo vøndapém. 22 Geté matev soqain ate ndægo, zo zøsanqawém.

23 No āv qate-guligulím nqægo: Mbumbukiam, ndego ni sambi matev ndini-etoam, zo tèabete-khakheinøvév, teqa bøi-te vøzøtē-ndaføyamba-ēz. Neka ndego zoge nqova neka zoqa matavap neka zoqa kha, eqeieqei tèabete-khatiwi. Yaq zo manqa-zapazapa mbain, sozøgoát, nigi Evezøza Yesu Keliso tendoqavan. 24 Mbumbukiam, ndego zo gezøndo-akha, ndego unimanqatin. Ndego ndømatanám.

25 Nófuap! Zo até ní-a, gínindu-guligulím.

26 Zo tozo-møvabat, zenda kaka vø-itiamát, Klisten zøfuap ate ndi:gu namba, neka vøngenøndamat, ate av-té, Mbumbukiam-qa bøi-te eqeieqei ndægo.

27 No Evezøza-qa iz-te, nqazø-pouwe: Zo nqanek pepa, Klisten ezoqa ewaqape-té qazonø-geveømém.

28 Nigi Evezøza Yesu Keliso-qa kuku matev, ndøgoát, zo-te.

2 Tesalonika

Pol-qa pepa qambo-menas, Klisten bawan ezoqam-te, ndigu Tesalonika taon-te giyagam

Megeat Manqat-qase

Pol nqanek pepa nøme, Tesalonika taon Klisten bawan ezoqam-te gepeawam, ta khøuwa-te ndøgo, ndego Kolin taon-té gegoám.

Bugukhokhof khøuwa, Pol Tesalonika taon-te, møndøgoám, Mbumbukiam-qa Manqat vøe-zømesimam. Yaq ezoqa kopoáv, teqa manqat gè-unimanqatiním. Geté Zu ezoqa nøme, ta zapaya ndøgo, ova ndø-einím, Pol vøngeatømem (Kel 17:1-10).

Yaq ndakin Pol manqat áv gene-ewág nqægo: Tesalonika Klisten ezoqa nøme, ndigu gèqavotumít, av nqægo, Yesu nqawa tendoqavan. Ndigu áv gini-mataváp nqægo: Yesu nqawa mândoqaván. Yaq ndigu sège-qovezám neka sasae gonemáv. Nqanek pepa mokho-te, Pol ndigu nqawá gene-zømesím, Yesu-qa qavane-qa yaq-te. Yaq ndego nøme áv gezømbe-peawám nqægo: Ndigu tiqa yage, bè-enénd, neka matev eqeieqei-té geabeyagé. Sasae yà begó.

¹ Nqanek pepa no Pol neka Sailes neka Timoti, ni nipeaomít. Zo-té qeitø-peaomít, zo Klisten bawan ezoqam, Tesalonika taon-te ndozoyage, zo Mbumbukiam, nigi Tat, neka Evezøza, Yesu Keliso, tiqa mokho-te ndozotu:gu.

² Mbumbukiam, nigi Tat, neka Yesu Keliso, nigi Evezøza, tiqa kuku matev neka sambí matev ndøgoát, zo-te.

Yesu-qa qavøne khøuwa neka unimanqatin-te bazaføgakh-us waniap-qa yaq-te

³ Nøfuap! Ni Mbumbukiam ike manqat oskia bambu-manqaté, zo zapaya. Matev av nqægo eqeieqei. Zapa ndøgo, zoqa unimanqatin kandambá qazømbe-khouwevtét, neka zoqa kuku matev, zo ate ndøzøte:go yaqyaq-a nandøzøgo, nándøzø-khøuwévtét. ⁴ Yaq nakémbá, ni zo níti-khambuvupatún, Mbumbukiam-gi Klisten bawabawan nøme mokho-te. Zapa ndøgo, zo ambá gini-ngenøzoát neka zo matev føgøføgakh ambá qazøte-upøgím, geté zo sekembá sozo-apét, zoqa unimanqatin-te neka bazaføgakh-us ndøzøwānī.

⁵ Ta matev ate ndægo, zo-te ndøfakhanumit, Mbumbukiam, ni áv gininømand nqægo: Teqa manqa ovøyam matev, ndaføyamba-qapé. Zo ndakin Mbumbukiam-qa Megeat Matev

zapaya, ngenøgim matev ndozo-ndape, ndego zo eqeieqei mé:zæb. Yaq zo kopømbaqapé, teqa Megeat Matev-te ndøgo, ndòzomø-óz. ⁶ Mbumbukiam-qa matev eqeieqei. Ndego yaq-fia ndótá, ti-te ndigu, zo ndingenøzoat. ⁷ Geté zo ndakin ndingiæzoat, Mbumbukiam pusup zø-etoám, ni namba. Ta khøuwa-te ndøgo tenógó, Evezøza Yesu tendoveao, ndego tegi enzol ezoqam bazaføgakh-us namba, yan-te tendovis, gøina wageap-us. ⁸ Yaq ndego yaq-fia ndótá, ti-te ndigu, Mbumbukiam ndisanqawe neka ndigu Manqat Mbomambaqape, nigi Evezøza Yesu-qa yaq-te, manqa o-mba ndapeav ndigu. ⁹ Yaq-fia teta, nqáne: Ndigu soqaqape-té gígoát. Miavmiáv. Neka ndigu Evezøza-te neka teqa waev bazaføgakh-us-te, géqatáz. ¹⁰ Nqanek matev ta khøuwa-te ndøgo tønéfakhán, ndego tendoqavan, neka iz kandambaqape vøndáp, ta zapaya ndøgo, ndego ekeza ezoqam gezømbe-matanam. Neka gekha ezoqám ndigu, ndi-unimanqatinat, khanakhanakh mbá ginígoát te-te. Até zo-á, zo sòzøtumú-goát, ti namba. Zapa ndøgo, manqat ndøgo, ni zo qeizø-manqatam, zo mòzo-unimanqatiním. ¹¹ Yaq nakémbá, ni oskia niguligulimatún, zoqa yaq-te. Ni Mbumbukiam-te, áv qati-vi-matún nqægo: Ndego nigi Mbumbukiam, zo gezøtøkeé. Yaq zo áv tøzøté-yagát, av ndego gezømbe-akha, zo tozoyagat. Yaq zo ambá av nqægo, matev eqeieqei gone-qa mba zógøt. Geté zoqa unimanqatin matev mokho-te neka Mbumbukiam-qa bazaføgakh-te, zo matev eqeieqei uni zøtégoát. ¹² Yaq nigi Evezøza Yesu Keliso-qa iz, gé-eqatát, zo zapaya, yaq te mokho-te, até zoqá íz-a, vø-eqatát. Nqanek matev ate ndægo, nigi Mbumbukiam neka Evezøza Yesu Keliso, tiqa kuku matev mokho-té qando-fakhaté.

2

Matev vinivinimba ndøkhæ-fakhanám, yaq váev, Keliso tendoqavan

¹ Nøfuap! Nigi Evezøza Yesu Keliso-qa qavøne-qa yaq-te neka ni te namba tizipindam, taqa yaq-te, ni áv qazimbipouwé nqægo: ² Zo matavap nakhamas-te, bezø-enøvøém neka ndøfofogimém, ezoqa nøme tezø-ein, av nqægo, Yesu-qa qavøne khøuwa møndø-fakhán. Oskia ndøgo, ezoqa Nqova Mbomambaqape-qa iz-te, manqat av nqægo tezø-ein, o tein av nqægo, nqanek manqat ni-tē qandowāv o ní nitøndupeaomēm, zo ndø-unimanqatiním. ³ Zo ezoqa betúbám. Yesu

1:6 1:6 Lom 12:19

1:7 1:7 1 Tes 3:13

1:8 1:8 Isa 66:15

1:9 1:9 Isa 2:10

1:10 1:10 Kol 3:4

1:11 1:11 Kol 1:9; 1 Tes 1:2-3

2:3 2:3 1 Tim 4:1; 1 Zion

2:18; 4:3

naqanøká géfakhanák. Bugukhokhof ezoqa kopoáv, Mbumbukiam zitá giní-wuowém. Neka ndego ezoqam bêtøndokhæveáo, ndego Mbumbukiam-qa manqat ndemøkuiam, yaq ndego Mbumbukiam vaev-te vóngiū. ⁴ Ndego ezoqa soqaqape, Mbumbukiam-gé qaqa ezoqam ndógoát. Neka ndego ekeza kha, áv genéviewát nqægo: Mbumbuk ate ndi:gu, unimé:-løvubám, neka gekha gigiap nômē ndøgo, ezoqa ndimbovizap, vóløvuām. Yaq ndego Mbumbukiam-qá khoev-té gemóqóm. Neka ezoqa áv gezømbé-manqatát nqægo, “No Mbumbukiām.”

⁵ Zo tozombó-matavap? No taqa yaq-te møezømbe-manqatám, no zo-te qægoam. ⁶ Zo mözøte-zøtéz, ndego ezoqa soqaqape, gekha ndøgeiwat, atema ta khøuwa-te ndøgo, ma Mbumbukiam gembøezav, tendoveao. ⁷ Khonoam-te ndøgo, Mbumbukiam-qa Manqat møkuiam matev, møndøngáz. Geté ndakin ezoqa kopo nqanek matev gò:toké, atema ta khøuwa-te ndøgo, tewav. ⁸ Taqa zita-te, ndego ezoqa soqaqape gendóveáo. Geté vaev-te, Evezøza Yesu tendowav, ndego gélaváo. Segé-khambáo, vósoqoëv. Teqa bugug waev-us, géngiú. ⁹ Ndego ezoqa soqaqape, Saitan-qá bazaføgakh-té genógeáv, neka umingiap matev vinivinimba vómatønumāt. Ndego andé Mbumbukiam-qá matev me mé:goát. Geté ndøgo khavozam matév. ¹⁰ Gekha matev soqøsoqā ndøgo, ndego sugumúgút, neka ezoqa vótubām, ndigu Mbumbukiam vaev-te tengiæzo. Mbumbukiam ndigu ta zapaya ndøgo tenéngiæzó: Ndigu poeveáv, unimanqatin manqat tindapem, yaq vøe-khandi:z. ¹¹ Ndigu unimanqatin manqat ndapeav tigoat, yaq Mbumbukiam tiqa matavap nøme mba zømbó-enegím. Yaq ndigu khavozam manqat vø-unimanqatinim. ¹² Yaq ndigu yaq-fia géndapém, ndigu unimanqatin manqat unimanqatinteav qagoam neka matev soqøsoqa vøzøgoupam.

Ni føgøføgakh bizi-waniáp, ni Mbumbukiam gevevendam

¹³ Nøfuap! Ni Mbumbukiam ike manqat oskia bambu-manqaté, zo zapaya, ma Evezøza kuku ndømbøego. Mbumbukiam zo é-møndo-vevesám, zo gēkhandi:z, zo Nqova Mbomambaqape-qa mokho-te, ndaføyamba ndozoyage neka unimanqatin manqat ndözø-ünimānqātināt. ¹⁴ Mbumbukiam zo Manqat Mbomambaqape mokho-te, ni qati-zømesimam, ndøgo tezømbe-akhá: Zo nigí Evezøza Yesu Keliso-qá waev-té neka bazaføgakh-qape-té qazógoát. ¹⁵ Nøfuap! Yaq nakémbá, zo føgøføgakh ndøwaniáp neka

nømendim manqat oskia ndøkhatiwií, ndøgo niqa manqat neka pepa mokho-te qati-zømesimam.

¹⁶ Yesu Keliso, nigi Evezøza, neka Mbumbukiam, nigi Tat, ndego kuku ndømbogo ni-te, neka teqa tanakh matev mokho-te, ni miavmiav zita ndini-tøpøzu neka vintønat matev mbomambaqape gini-etoam, ¹⁷ ndigu zo zita bezøtøpøzú, neka zo bezøtøkee. Yaq zo kopømbaqapé, gekha matev eqeieqeí ndøgo, sozógoát neka manqat eqeieqeí vozó-manqatāt.

3

Pol Klisten ezoqam gezøviam, tiqa yaq-te tiguligulimat

¹ Nøfuap! Manqat nøme nqáneq: Zo niqa yaq-te, āv qane-guligulím: Evezøza-qa nømendim matev, nakhamas-té qabenø-vøndá. Neka ezoqa bëndapém. Vizap-ús. Ate av-té, zo qazøte-ndapem. ² Neka nøme āv qane-guligulím: Mbumbukiam ni ezoqa soqøsoqa-te, tèabinimbi-khakhazám, ndigu ni ngiænoat-qa ndigu. Zapa ndøgo, ezoqa nøme, ndigu unimanqatinteáv, Mbumbukiam-qa Manqat. ³ Geté ndego Evezøza, unimanqatín. Ndeggo zo bazaføgakh zø-etoám neka nqova soqaqape-te gezømbó-khakhazumát. ⁴ Ni Evezøza-te āv qati-vintønat nqægo: Manqat ndøgo, ni zo nqazimbi-løvuat, zo matev mðzogoatún. Yaq zo sozó-apét, ta matev-te nqanek. ⁵ Ni Evezøza-te āv qati-guligulím nqægo: Ndeggo zo tèabezømbe-tøkeé, yaq zo Mbumbukiam-qa kuku matev nøme mba zøtéztézté, neka føgøføgakh vozó-waniapāt, ate av-té, Keliso føgøføgakh ge-yam.

Klisten ezoqam, sasae yà begó

⁶ Nøfuap! Nigi Evezøza Yesu Keliso-qa iz-te, ni nqeižø-pouwe: Klisten ezoqa nøme, ndigu sasae ndøzømbø-qasi:vap neka ndigu yageav ndøgo, av ni zo qati-zømesimam, zo ti namba me:khokhòmbáp. ⁷ Zo zøkeza mðzøte-zøtézté, zo niqa yage matev gèmbopáev. Zapa ndøgo, ni zo-te qeiyagam, ni ambá av nqægo, niwau:ntám. ⁸ Ni lou logemáv, ndøgo ni fia gonemav qagoam. Geté pappave nekā lovølova, ni sasae bazaføgakh-us nigoám. Zapa ndøgo, ni poveéav, ni zo ezoqa nøme-te teito-tambat. ⁹ Ni amba tønipoein, ni ambá kopømbá, zo-te lou-qa yaq-te teito-tambin. Geté ni nikeza zendá qati-sasaetám. Ni tøti-matønumám ndøgo: Zo niqa matev, tømboe-paevém. ¹⁰ Ni zo-te qeigoam, ni mðizø-manqatám, av nqægo: Gekha ezoqām ndego, sasae tømboe-qasi:vat, ndego lou belògé.

¹¹ Ni āv qatiyogé nqǎgo: Zo ezoqa nōme khokhó sozoy-agé. Sasae gonemáv. Ndigu kesov ezoqam-qá matev-té ginō-sokhosumatún. ¹² Ezoqam av nandi:gu, ni Evezøza Yesu Keliso-qa iz-te, nqeižø-pouwe, neka ni ndigu āv qati-guguzá nqǎgo: Ndigu matev eqeieqei-té giabenø-yagé neka bèsasaeát, ekeza lou-qa.

¹³ Nófuap! Zo matev eqeieqei matanam-te bezø-èwéz. ¹⁴ Klisten ezoqa nōme, manqat ndapeav tegoat, ni nqanek pepa-te qeipeaomem, gè-ometé, neka zo te namba me:khokhòmbáp. Yaq ndego mivi bendáp. ¹⁵ Geté zo ezoqam av nge-go, qaqa ezoqam mèvewé. Geté zóguguím. Zo gèmbomatavá. Ndego zogé Klisten zófu.

Pol-qa vaev manqat

¹⁶ Ni āv qati-guligulím nqǎgo: Gekha matēv ndøgo, zo tøzø-fakhanumat, Evezøza, ndego sambi zapa, zo sambi oskia zø-etoumát.

Evezøza ndøgoát, zo namba, zo ate ndøzøte:go.

¹⁷ Nqanek khaiya mboma manqat-qase nqanek, no Pol, nøkeza zendá qate-peaomít. Noqa pepa-te ate ndægo, no āv tøte-peaumatún. Yaq ezoqa segézøté, ta pepa ndøgo, no-té qandowáv.

¹⁸ Nigi Evezøza Yesu Keliso-qa kuku matev, ndøgoát, zo-te, zo ate ndøzøte:go.

1 Timoti

Pol-qa bugukhokhof pepa, Timoti-te

Megeat Manqat-qase

Pol nqanek bugukhokhof pepa Timoti-te gepeawam, ndego manqei vinivinimba-té genø-okhoám, ezoqa Mbumbukiam-qa Manqat vøe-zømesimam. Timoti ndego, ezoqa ndakinák. Esia manqei-té gekhouwév. Eve, Glik bawan-ák. Geté evo, Zu bawan ezoqám. Bugukhokhof khøuwa nøme, Pol manqei vinivinimba ge-okhoam, ezoqa Mbumbukiam-qa Manqat ge:zømesimam, Timoti teqa manqat te-ewág ndøgo, vø-unimanqatin. Yaq taqa zita-te, Pol nqawa ezoqa zømesim-qa ge-okhoam, Timoti namba me:-okhoám, vømbō-tøkeam. Yaq ndigu sùgumu-sasaetám (Kel 16:1-3).

Pol nqanek pepa gekhofotav, Timoti Efesus taon-té geyagám. Ta taon-te ndøgo, ndego Klisten bawan megeat ezoqam ndøgoám. Pol nqanek pepa, ta zapaya nqáneq genepeawám: Timoti bèto-feaiwát. Soqáin ndøgo, khavozam nømendim ezoqam, ezoqa titubam. Neka Pol ndego Klisten megetapak vevesam-qa yaq-te, vøe-ometim.

¹ No Pól, nqanek pepa nqæpeaomit. No Keliso Yesu-gé u-aném. No nqanek sasae Mbumbukiam-qá manqa vøovam-té qatøgót, ndego nigi khandi etoam ezoqam, neka Keliso Yesu-qa manqa vøovam-te nqægōt, ndego ni nqazio-vintønat.

² Timoti! No nqanek pepa qo-té qatø-peaomít. Niqa unimanqatin matev mokho-te, qo uni nogé-yo-ín. Mbumbukiam, nigi Tat, neka Keliso Yesu, nigi Evezøza, tiqa kuku matev neka tanakh matev neka sambu matev, ndøgoát, qo namba.

Nømendim ezoqa nøme-qa khavozam matev-te, gø:feaqaót

³ Av no bugukhokhof manqat qataqambe-løvua, Efesus taon gate-ivav, Masedonia plovins-te vøenav, qo nandav Efesus taon-te, até vøqomát, neka ezoqam ndigu khokho nømendim manqat ndi:zømesim, gèzømbe-khafaép. ⁴ Ndigu khokho emanqat vototap neka ekeza atanakha-zapazapa-za-qa iziz kopoav-qape geveam matev namba, khøuwa besisindøvém. Zapa ndøgo, matev av nqægo, ezoqa manqa itumbam-té qanø-ituzá. Ndøgo ezoqa gezø-tøkeák, ti-unimanqatintat neka Mbumbukiam-qa manqa vøovam ti:zøtez. ⁵ Geté Mbumbukiam-qa Manqat nømendim-qa mokho nqáneq: Ezoqa kuku bezøgó, kuku matev ndøgo, mbøni eqeieqei-te ndøndo-okho, ezoqa matavap eqeieqei mba tøzøgoat neka

tiqa unimanqatin matev, ngusum-te mba khazeav vōgoāt.
⁶ Ezoqa nōme, nqanek nōmendim matev eqeieqei, mōndō-ivōvém, yaq khokho manqa manqate matev-té ginōqambúz.
⁷ Nginik ezoqa nōme, Mbumbukiam-qa guguna manqat-qa yaq-te zōmesim-qa ndōgó, Mozes gembo-etoam. Geté ndigu zōtezat mbaín, taqa yaq-te ndōgo, ndi:manqate, oskiá ndōgo, ndigu kha fōgakh-mba ndimanqate.

⁸ Ni mīzi:nōtén, Mbumbukiam-qa guguna manqat, Mozes gembo-etoam, qanimáv, ni ezoqa eqeieqei tizi:-zōmesim.
⁹ Neka ni bīzi:nōtén. Nqanek guguna manqat, ezoqa eqeieqei nonqó mbá. Geté ti nonqo ndígu, ezoqa khafeap ndimōkuiam neka pepen matev ndimatanam, neka ndigu Mbumbukiam ndisanqawe neka manqa-zapazapa ndimatanam. Nqanek guguna manqat, ti nonqo ndígu, ndigu Mbumbukiam-qa matev paeveav ndigu neka teqa iz ndingi:wat, neka evōndipakha neka ezoqa nōme pakhapakha ndizō-khaneam.
¹⁰ Neka nqanek guguna manqat ti nonqo ndígu, mambe ndi-okho, neka izuizum angana mambe matev ndigu. Neka ti nonqo ndígu, ndigu ezoqa nōme gi-aqonōvematum, yaq ezoqa nōme-te vōwiin. Neka ti nonqo ndígu, khavozam ezoqam, neka ndigu manqa ovōyam-te meakha manqat gimanqatatun. Neka gekha ezoqām ndigu, ndigu matev nōme ndimatanam, ndōgo nōmendim matev eqeieqei paeveav ndōgo, Mozes-qa guguna manqat, ti nonqo ndígu. ¹¹ Manqat Mbomambaqape ndōgo, Mbumbukiam noqa zenda-te geve, ezoqa tōtezōmesimat, ni āv tōninōmánd. Ta manqat mokho-te, Mbumbukiam ni teqá waev neka iz eqawat-qape me:nōmendím.

Ike manqat, Mbumbukiam-qa kuku matev zapaya

¹² No ike kandambá, Keliso Yesu-te, ndego nigi Evezōza. Ndego no bazafōgakh nō-etoám neka eqeieqei me:nāmb, teqa sasae tægōt. ¹³ No bugukhokhof, teqa iz nōngi:tám, neka tegi ezoqam vōe-ngiæzotam-a, vōe-zitagam. Geté Mbumbukiam tanakh nōgoám. Zapa ndōgo, ta khōuwa-te ndōgo, no Yesu unimanqatinteáv, neka no nōtenateáv, no ande gekha matev me nōtē-matōnumam. ¹⁴ Nigi Evezōza, kuku kandambá gego no-te neka unimanqatin matev neka kuku matev vōnō-etoam. Matev av nqægo, Keliso Yesu-té qando-okhó.

¹⁵ Keliso Yesu, manqei-qape-te, nqánek genegeavún, ni manqa-zapa-us ezoqam gékhandí:n. Nqanek manqat unimanqatín. Qanimáv, tizindapem. Manqa-zapa-us ezoqam mokho-te, ezoqa uni soqaqape-in nó. ¹⁶ Geté Mbumbukiam tanakh mbogoám, no-te. Zapa ndōgo, Keliso Yesu, ezoqa

nøme zømesim-qa ndøgoám, av nqægo, ndego qaqa nakha-nakhamas-te gonemáv. Yaq no-té genekhamás, no ezoqa soqaqape qægoam. Yaq ezoqa géqei vím, av nqægo, ndigu ti-unimanqatinim, kopømbaqapé, khandi miavmiav tindapem. ¹⁷ Ndego miavmiav kawa ezoqam, ndego oskia ndeyage, ndego ezoqa ometupav ndego, ndego yakhapus Mbumbukiam ndego, te-te ndego, miavmiav, vizap matev neka iz eqawat matev begó. Amén. Nqanek manqat unimanqatín.

¹⁸ Timoti, noge yo, noqa manqat qo-te nqáneq. Ndøgo até kopó, av ezoqa nøme, qoqa yaq-te, Mbumbukiam-qa manqat givevezumat. Gèmbopáev. Yaq qo kopømbaqapé, nøfe mbomambaqape-te, bazaføgakh-us qónøfeét. ¹⁹ Qoqa unimanqatin matev, qógeatát neka matev eqeieqei mba qombópavát. Ezoqa nøme, matev av nqægo, møndø-ivøvém. Yaq tiqa unimanqatin matev, ande khagua me vøtøkuvøem. ²⁰ Ezoqa menas, matev av nqægo gigonem, nøme Imenæús neka nøme Aleksandá. No nginik Saitan-qá zenda-té qatø-áb. Ndigu tiabiti-zøtéz, av nqægo: Mbumbukiam-qa iz nango gimø-ngi-namāk.

2

Klisten ezoqam, ande āv kiní-guligulimāt

¹ Matev kandambaqape, no Klisten ezoqam bugukhokhof nqazø-pouwe, nqáneq: Ndigu ezoqa ewaqape, bèzø-guligulím, neka tiqa yaq-te Mbumbukiam-te bembō-viømemat neka ike manqat bembō-einimat. ² Neka ndigu gaman kawakawaza neka megetapak bezø-guligulím. Yaq ni kopømbaqapé, yage eqeieqei-té neka sambí matev-té qazíyagát, neka Mbumbukiam vizimbó-vizupāt neka matev mbomømboma vizigoāt. ³ Mbumbukiam-qa bøi-te, ndego nigi khandi etoam ezoqam, guliguli matev av nqægo eqeieqei. Yaq ndego khanakhanákh. ⁴ Ndego āv qambøepoév nqægo: Ezoqa ewaqape khandi sugumú-ndapém neka unimanqatin manqat vøezøtéz. ⁵ Zapa ndøgo, Mbumbukiam sa kopo ndégo. Neka yaq Mbumbukiam-a, yaq ezoqam, iziz ezoqam sa kopo ngéneq, Keliso Yesu, ndego ge-ezoqam-ev, ⁶ ndego ezoqa ewaqape nqovotøzat nonqo, ekeza kha sa geve. Ta mokho-te, Mbumbukiam khøuwa eqeieqei-te, āv gininømánd nqægo: Ndego ezoqa ewaqape khandi:zat-qa ndøgó. ⁷ No Mbumbukiam nqáneq gene-veatán: No teqa u løozu ezoqam neka Keliso-ge u-anem nógoát. Nqanek manqat unimanqatín. No khavozøpøteáv. No ndøgo tene-veatán:

No vini bawan-ak unimanqatin manqat neka unimanqatin matev-qa yaq-te nõté-zømesimát.

⁸ Yaq nakémbá, no āv qanømbe-poév nqægo: Manqei-manqei ate ndægo, angana tiguligulimat, Mbumbukiam-te zenda ti-eqagimat, tiqa mbøni mokho-te, eqeieqei mbá sa bezømbu:gu, qaqa mbaïn neka ponqombap mbain.

⁹ Neka sakheis, ndabua, matev eqeieqei-té giabenø-uzám, matavap loloakh-ús, ambá av nqægo, angana poev tâbezømbewāv. Neka ndigu izum, khapekhapé bete-løvønøvém. Neka gigiap bugug mbomømboma fia kandakanda, kopømba ande av agiwa-qasis ndi:gu, khapekhapé bete-kapüiám, kha-te. Neka ndabua fia kandakanda be-üzám. ¹⁰ Geté ndigu matev eqeieqei bematanám. Sakheis ndigu, Mbumbukiam ndimbovizap, tiqa khakheinam matev eqeieqei nqáne.

¹¹ Sakheis Mbumbukiam-qa Manqat ti-ewagat, ndigu yoge eqeieqei begó. Ndigu nømendim ezoqam, yà bembovizáp neka manqat mbaïn. Sà beqonøvé. ¹² No sakheis takeáv, angana tizømbo-kawaeztat neka ti:zømesim. Geté ndigu yoge mbá giabiti-waní. ¹³ Zapa ndøgo, Mbumbukiam bugukhokhof Adam ndøkhakheinøvém. Yaq váev, Iv gukhakheinøvem. ¹⁴ Neka ndøgo Adám mbá, wazeam getuwam. Geté Iv ndøtuwám, yaq ndugu Mbumbukiam-qa khafeap vønqawa. ¹⁵ Geté Mbumbukiam até sakheis-a, ndigu nakheis ndizøqanim, gékhandí:z, ndigu unimanqatin matev neka kuku matev-te ate tiyagat, neka matavap loloakh vøzøgoāt neka eqeieqei vøyagāt, av Mbumbukiam ndømbøe-poev.

3

Klisten megetapak-qa yaq-te

¹ Ezoqa poev tømbo goat, te-Klisten-megeat-ezoqam-ev, ndego sasae qanimáv tømbo poe. Nqanek manqat unimanqatín. ² Geté Klisten megeat ezoqam, matev eqeieqei bembogó. Yaq ndøgo, ezoqa nøme tiabiti-qeiví, ndego manqazapazapa mbaïn. Neka ndego sæva kopo mba bembogó. Neka ndego matev nakha-nakhamas-te, bègő. Neka ndego matavap loloakh-us begó. Teqa matev eqeieqei begó, yaq ezoqa tiabembøe-vizáp. Neka ndego ezoqa, khoev sà bezø-manqaté. Neka ndego Mbumbukiam-qa Manqat nømendim matev, ùni bete-otév. ³ Neka ndego khapekhapé bete-izám. Neka ndego qaqa nakha-nakhamas-te bègő. Geté ndego

sambi matev neka aiyaiyav matev bembogó, ezoqam-te. Neka ndego moni-te, poev bembògó. ⁴ Ndigu khoev-te namba ndi:yage, ndego eqeieqei bezø-keogé, neka nakheis ùni betezømesím. Yaq ndigu teqa manqat o-mba bembøe-ndapé neka yà bembovizáp. ⁵ Zapa ndògo, ezoqam ndego, ekeza nakheis neka zas keoge-eqeieqei-eav tøgoat, yaq gé, Mbumbukiam-qa Klisten bawan ezoqam, eqeieqei áv kezømbé-kewagát? ⁶ Ezoqam ndego Klisten matev-te ndakinak tendo-on, ndego kopømba mbain, Klisten ezoqam tezømbo-mege. Soqain ndògo, te:khambuvupat, yaq Mbumbukiam manqa ovøyam-tē genōvē, av Saitan ge:ve. ⁷ Até bavokho ezoqám-a, Klisten megeat ezoqam-qa matev tiqeviat, ndigu ndego, ezoqa eqeieqei betevewé. Soqain ndògo, manqa soqøsoqa tøfakhan teqa yaq-te, yaq nqova soqaqape-qa ka tendap.

Dikon ezoqam-qa yaq-te

⁸ Até dikon ezoqám-a, matev eqeieqei sa bezøgó. Yaq ezoqa tiabezømbe-vizáp. Ndigu unimanqatin manqat mba bemanqaté. Neka ndigu ibøkha soqa izam bezøgawáp. Neka ndigu moni-te, poev khapé bezømbègó. ⁹ Ndigu ezoqa ndaføyamba begó, Mbumbukiam-qa bøi-te, neka teqa manqat, unimanqatin matev-qa yaq-te, ndògo ibugukhokhof khonoam-te qagoam, eqeieqei begeawát. ¹⁰ Tiqa matev, bèzømbokho-qeív. Yaq ndigu manqa-zapazapa mbain tøgoat, ndigu kopømbaqapé, dikon sasae tigonem.

¹¹ Até tigi sakheis-a, matev eqeieqei sa bezøgó. Yaq ezoqa tiabezømbe-vizáp. Ndigu manqa begevèám. Neka ndigu matev nakha-nakhamas-te bègó. Neka ndigu unimanqatin ezoqam begó, matev ate ndægo.

¹² Ndigu dikon ezoqam, sakhei kopokopo mba bezøgó. Neka ndigu tigi nakheis neka ezoqam, khoev-te namba ndi:yage, eqeieqei bezø-keogé. ¹³ Yaq ndigu sasae eqeieqei tigoat, ezoqa nøme gezø-vizupát. Yaq ndigu tiqa unimanqatin-te, Keliso Yesu-te, kha føgakh-mbá gíwaniapát.

Mbumbukiam-qa Manqat, khonoam-te qagoam

¹⁴ No tototaná ndògo: No nakhamas-té qatøndónáv, qo vøe-qamēkh. Geté no nqanek manqat nqæpeaomit, zapa ndògo: ¹⁵ No khøuwa tæføløtaz, nakhamas-te okhoeav tøgoat, qo vøe-qatēq, Mbumbukiam-gi ezoqam, áv kiniyagát. Zapa ndògo, ni Klisten bawan ezoqam, ni khandin Mbumbukiam-gí ezoqám. Neka ni unimanqatin manqat, andé uk me zi:-eqawát, neka ni unimanqatin manqat-qá zapá. ¹⁶ Niqa unimanqatin matev, Mbumbukiam ginindu-veaz, qanimav tantáv. Ezoqa kopømba mbain to:nawam.

Keliso manqei-qape-te gefakhan,
 ndego ezoqam ndøfakhán, neka ezoqa vø-ometam.
 Yaq Nqova Mbomambaqape, møndøni-unimanqatín:
 Ezoqam ngének.
 Neka enzol ezoqam ndø-ometám.
 Teqa manqat, manqei-manqei ate ndægo,
 sùgumu-panqavøemát.
 Neka manqei-qape-te ate nqægo,
 ezoqa vø-unimanqatinim.
 Yaq Mbumbukiam yan-té genøndáf,
 neka iz kandambaqape vømbō-etoam.

4

Khavozam nømendim matev-qa yaq-te

¹ Nqova Mbomambaqape-qa manqat, bavokho-qapé. Av gene-manqaté nqægo: Vaev khøuwa-te, ezoqa nøme tiqa unimanqatin Yesu-te, ndø-ivøvém. Yaq ndigu khavozam nqova neka nqova soqøsoqa-qa nømendim manqat mbópavát. ² Ndigu ezoqam, nømendim matev av nqægo ndivøndøzu, ndigu khavozam ezoqám. Tiqa matavap møndø-soqøsoqoám, yaq ndigu mè:zøtezák, gekha matev eqeieqei neka gekha matev soqøsoqa. ³ Ndigu nøkenøkem matev-te neka loge gigiap nøme-te, khafeap mo:-aumatún. Geté loge gigiap nqanek, Mbumbukiam ndøkhakheinám. Yaq ni Klisten ezoqam, ni nqazi-unimanqatinat neka unimanqatin manqat qazi:nøten, kopømbaqapé, Mbumbukiam ike manqat zimbó-einimát, neka nqanek loge gigiap vizílogát. ⁴ Zapa ndøgo, gigiap ate ndægo, Mbumbukiam gekhakheinam, eqeieqei. Yaq nakémbá, ni bizi-sanqawé. Geté Mbumbukiam-te ike manqat zímanqatát, sasa zí-upøgimát. ⁵ Zapa ndøgo, Mbumbukiam-qa Manqat neka guligulim mokho-te, loge gigiap ate ndægo, gè-eqeieqei-ín, Mbumbukiam-qa bøi-te.

Klisten megeat ezoqam eqeieqei-qa yaq-te

⁶ Qo Klisten qafuap av toqote-zømesimat ndægo, qo Keliso Yesu-ge sasae ezoqam eqeieqei qógoát. Yaq qo Mbumbukiam-qa Manqat mokho-te, unimanqatin matev-qa yaq-te, ndøgo qo ande lou me ndoqote-loge, neka nømendim manqat eqeieqei mokho-te, qoqombo-pavat, bazaføgakh-us qógoát. ⁷ Ezoqam-qa khokho emanqat vototap matev, ndøgo ezoqa tøkemav ndøgo, zitá qanewuøé. Geté qo bazaføgakh tønø-asøzú ndøgo: Av qane-yagé, av Mbumbukiam ndømbøe-poev. ⁸ Ezoqa sasae tegoat, ekeza kha bazaføgakh etoam nonqo, ndøgo kopømbá. Elavøqase

gembótóké. Geté bazaføgakh toqo-asaz, matev toqogo, av Mbumbukiam ndømbøe-poev, ndøgo kandambá tøqatøke. Av toqotegoat ndægo, qo khandi qóndáp, ndakín neka até megemege-té-a. ⁹ Nqanek manqat unimanqatín. Qanimáv, tizindapem. ¹⁰ Yaq nakémbá, ni bazaføgakh zi-asazét neka sasae bazaføgakh-us zigút. Zapa ndøgo, ni Mbumbukiam-té qazio-taná, ndego khandi Mbumbukiam, ndego ezoqa ewaqape-ge khandi etoam ezoqam. Gekha ezoqām ndigu, ndego ti-unimanqatinim, khandi ndóqeivím.

¹¹ Nqanek manqat, ezoqa gèzø-manqatét neka gè:zømesimít. ¹² Qo ezoqa besanqàqá, ta zapaya ndøgo, qo ezoqam ndakinak ndoqotego. Geté qo matev eqeieqei ndøgó, manqat-te neka yage-te neka kuku matev-te neka unimanqatin matev-te neka qakeza kha eqeieqei nøzøgim-te. Yaq ezoqa gégamekhám, neka qoqa matev vømbó-paevēm. ¹³ Qo ezoqa Mbumbukiam-qa Manqat gèzø-geveám. Gèguguzá, neka gè:zømesím, atema no banøfakhan.

¹⁴ Bazaføgakh ndøgo, Mbumbukiam-ge Nqova Mbomambaqape geqa-etoam, Klisten megetapak zenda giqamboveem, yaq Mbumbukiam-qa manqat givevezømem qoqa yaq-te, ta bazaføgakh ndøgo, ndøsanqàwé. Geté oskia mbogeawát, qoqa sasae-te. ¹⁵ Qo bazaføgakh ndø-asøzú, ta matev-te ndøgo, no qataqambe-manqatavun. Até vøgó. Yaq ezoqa āv tiabiti-qeiví: Qo Klisten matev-te, kandambá qoqo-khouweq. ¹⁶ Qakeza yage neka nømendim matev, gèqeiví. Até vøyá, nqanek matev-te. Av toqotegoat ndægo, qo qakeza kha qókhándí neka até ndigú-a, voqó-khandí:z, ndigu qoqa manqat ti-ewagat.

5

Klisten megeat ezoqam, Klisten zifuap āv kenézæbāt

¹ Anganeam e-ma-khouwevat tegoat, qo manqa sasanqa-us mbomanqaté. Geté manqat taqagoat te-te, āv tønægugú, kopømba ande av qakeza qave toqote-gugu.

Neka anganeam ndakinak-te, manqat taqagoat, āv tønægugú, kopømba ande av qakeza qazøpikia o qaveqase toqote-gugu.

² Neka sævam e-ma-khouwevat tugoat, manqat taqagoat tu-te, āv tønægugú, kopømba ande av qakeza qavo toqote-gugu.

Neka sævam ndakinak-te manqat taqagoat, āv tønægugú, kopømba ande av qakeza qazan o qakhasuk toqote-gugu. Matev eqeieqei-té, Mbumbukiam-qa bøi-te.

Klisten ngængæm-qa yaq-te

³ Ngængæm tigoat, ndigu tøke ezoqa mbain tøgoat, yaq Klisten bawan ezoqam, bèzøvizáp neka yà bezøtøkeé. ⁴ Geté ngæmam ndugu, nakheis neka zi timbogoat, nginik Klisten matev eqeieqei begó neka ekeza ezoqam, yà bezø-keogé. Ndigu evøndipakha neka atanakha-za neka qaza-za, tiabezømbe-qavøiwát, av bugukhokhof gizømbe-kewagam. ⁵ Ngængæm ndigu, ekeza ezoqam mbain ndigu, ndigu Mbumbukiam-te mbá ginøtazá. Ndigu guligulim, sègezómá, pavgave nekā lovølova, neka Mbumbukiam tøke-qa ndimbøvīām. ⁶ Geté ngængæm ndigu, ekeza poev matev mba ndimbopaev, ndigu andé løvøte ezoqām. Oskia ndøgo, ndiyage, ndigu møndø-pakhaéz.

⁷ Nqanek manqat gè:zømesím, ndigu Klisten ezoqam. Yaq ezoqa nøme, tiabiti-qeiví, ndigu manqa-zapazapa mbain. ⁸ Gekha ezoqām ndego, ekeza ezoqam neka ndigu ezoqam, khoev-te namba ndi:yage, eqeieqei tøkemav tøgoat, ndego uni-manqatin matev, zitá genewuá. Teqa manqa-zapa, Klisten-av ezoqam-qa manqa-zapa, møndølvú.

⁹ Ngæmam nømu-qa iz ndøpeàwām, ta mbuk-te ndøgo, Klisten ezoqa ngængæm ndizø-tøkee, tiqa iziz ndøpeawap. Geté tuqa iz sa ndøgo toqó-peawām, ndugu viav 60 tumu-løvuat, neka ekeza anganeam mba gumbo-matavupam, ¹⁰ neka tuqa yaq-te, ezoqa ti:zøtez, ndugu sasae mbomømboma gugoavun, kopømba ande av nakheis eqeieqei guzø-kewagam, neka ezoqa khoev guzø-manqatam, neka ndugu mivi mbain qagoam, khokho sasae gugoam, ande av Klisten ezoqa nøme, zenda tokhotapak guzømbe-sunguzumam neka ndigu vøzø-tøkeam, yage føgakh qazø-fakhanumam, neka gekha sasae eqeieqei nøme vøgoam.

¹¹ Geté ngængæm ezoqa ndakinak-qa iziz ndøpeàwām, ta mbuk-te ndøgo. Soqain ndøgo, tiqa poev angana-te nango tøvav, yaq angana nqawa vø-upøgīm, neka Keliso zita vøe-wuowēm. ¹² Av gigonemin, ndigu manqa-zapa ndøgonemín. Zapa ndøgo, manqa mbusa ndøgo, bugukhokhof giveem, av nqægo, “Ni angana nqawa nī-upøgimāk,” ndigu gènqonemín. ¹³ Neka nøme nqáne: Ngængæm ezoqa ndakinak-qa iziz toqo-peawam, Klisten bawan ezoqam tizøtøke, ndigu géwauwíz neka āv qazømbé-meá nqægo: Ezoqam-qā khoev-te segé-okhoát. Geté ta-mbá mbá. Ndigu manqa ndøgeve:mát neka ezoqam-qa matev-te, kesov vøsokhosumāt. Neka khokho manqat segé-manqatát, ndøgo ambā gēmanqateāk. ¹⁴ Yaq nakémbá, no nqæmatavap, qanimav nqáne: Ngængæm ndakinak, angana nango bètonqogīm. Yaq nakheis bezøfakház neka tiqa khoev

eqeieqei bembøē-keoge. Yaq av nqægo, nigi qaqa ezoqam kopømba mbaín, ni Klisten ezoqam, niqa iz tingi:nam. ¹⁵ Ngængæm nøme, ndigu møndø-qambúz, Saitan vømbø-pævem.

¹⁶ Klisten sævam tugoat, ndugu ekeza ezoqa mokho-te, ngængæm timbogoat, yaq ndugu yà bezøtøkeé. Ndugu Klisten bawan ezoqam-te nqanek viniv bezø-iváv, tizøtøkee. Yaq Klisten bawan ezoqam, ti-mbá tiabezø-tøkeé, ngængæm ndigu, ekeza ezoqam mbain ndigu.

Klisten megetapak-qa yaq-te

¹⁷ Klisten megetapak ndigu, Klisten bawan ezoqam eqeieqei ndizø-keoge, ndigu vizap neka fia eqeieqei be-upøgím. Bugukhokhof tiabe-upøgím ndigu, Mbumbukiam-qa emanqat vototap sasae-te, bazaføgakh ndi-asøzu neka ezoqa ndi-zømesim. ¹⁸ Taqa yaq-te, Mbumbukiam-qa Manqat, āv qane-peawáp nqægo, “Qo kao-qa manqa-nqa, mboløvønám, wit tag koqogim sasae tugoat.” Neka nøme nqáneq, “Gekha ezoqām ndego, ndesasaeat, ndego yaq-fia bèndáp.”

¹⁹ Ezoqa kopo, Klisten megeat ezoqam-qa yaq-te, manqat teqa-ein, av nqægo, ndego manqa-zapa ndøgō, qo teqa manqat mbo-èwāg, geté bøi vizu ezoqam misika o menas tigoat. ²⁰ Geté Klisten megeat ezoqam unimanqatin manqa-zapa tego, qo ezoqa ewaqape-qa bøi-te, qógugú. Yaq ndigu Klisten ezoqa nøme, møe tinígoném, yaq manqa-zapa gégonemák.

²¹ No Mbumbukiam-qa bøi-te neka Keliso Yesu-qa bøi-te neka tegi enzol ezoqam, gevevesam, tiqa bøi-te, nqataqá-pouwe: Nqanek manqat, qataqambe-manqatavun, matev ùnime:gó. Qo ezoqa ndøgevezðát, neka yaq-mba ndø-òkhó.

²² Qo ezoqa zenda vøvøqa zømbø-āwám, Klisten megeat sasae-te. Geté tiqa matev vøkhæqatéq. Soqain ndøgo, ndigu manqa-zapa tigonem, yaq ezoqa timatavupat, tiqa matev kopømbā qoqa bøi-te. Neka qo qakezan, ndaføyamba até vøyá, Mbumbukiam-qa bøi-te.

²³ Timoti, qo enqoni nandoqo-qeivap, ibøkha mokho-mba ndø-izám. Geté waen khasøkhasis namba me-izám. Yaq qoqa emu eqeieqei qágoat.

²⁴ Ezoqa nøme-qa manqa-zapa, bavokhó qagó. Yaq soqoté-qatéq, ndigu manqa ovøyam-te, yaq-fia ndøndapém. Geté ezoqa nøme-qa manqa-zapa, khonoam-té qagó, yaq vaev-té qandóveá. ²⁵ Neka matev eqeieqei-qa yaq-te, até kopó. Nøme ndøgo, bavokhó qagó. Geté ta matev eqeieqei nøme ndøgo, ndakin khonoam-te nqago, kopømba mbaín, oskia tøkxonawat.

6

Sasae ezoqam-qa yaq-te

¹ Yaq-fia mbain sasae ezoqam, tigi sasae kawakawa-za, ùni bezømbe-vizáp. Soqáin ndøgo, ezoqa nømme Mbumbukiam-qa iz neka niqa Klisten nømendim matev tingenøitat. ² Tigi sasae kawakawa-za, Klisten ezoqam tigoat, yaq sasae ezoqam kopømba mbaín, vizap mbain tigoat ti-te, ta zapaya. Geté ndigu sasae eqeieqei begó ti-te. Zapa ndøgo, ndigu kawakawa-za, ti-te sasae ndigu, ndigu até ge-unimanqatinát neka Mbumbukiam kukú, ti-te.

Khokho nømendim neka moni-te poev-qa yaq-te

Manqat ndøgo, av qate-qamekheimavun, ezoqa gè:zømesím neka gègugúb. ³ Geté ezoqa nømme-qa nømendim manqat vini tøgoat neka nigí Evezøza Yesu Keliso-qa manqat eqeieqei uni leveav vøgoāt, neka teqa nømendim matev, ezoqa tøkeeav tøgoat, matev eqeieqei-te tiyagat, av Mbumbukiam ndømbøepoev, ⁴ ezoqam av nge:go, ekeza iz khokhó sege-eqawát neka ndego mokho-qase ndapeáv. Teqa matavap, gèmbosoqøsoqoám. Ezoqam av ngenek nge:go, manqa mokho zapaya, ponqombap neka manqa itumbam-qa mba ndøgó. Geté matev av nqægo, ezoqa ova matev neka sanqambap matev neka ezoqam-qa iz ngenøgim matev neka løvøyap matev-té qanø-ituzá. ⁵ Ezoqam av ngi:gu, khøuwa kopoáv, gèponqombupatún. Tiqa matavap gèsoqøsoqoám. Ndigu unimanqatin nømendim matev, møndø-ivøvém. Ndigu ndimatavap, qo Klisten matev-te toqoyagat, nakhoa ekeqá av nqægo: Qo gigiap kopoav qó-upøgimát.

⁶ Geté ni Mbumbukiam-qa matev tizimbo-pavat neka gigiap-qa yaq-te, ni nqanigu, khanakhanakh vønigoāt, yaq ni unimanqatin gigiap kopoav ezoqám. ⁷ Ni qazi-qanimat, ni gigiap mbaín, sizi-geavún. Yaq até kopó. Ni manqei-qape nqawa tizi-ivøvem, ni gigiap mbaín, sizíniáv. ⁸ Yaq nakémbá, loge gigiap neka ndabua nqanigu, ni kopømbá, khanakhanákh. Gigiap nømme binígú.

⁹ Geté ezoqa ndigu, gigiap kopoav upøgim-qa ndigu, ndigu khamasim matev-té ginø-o:azín, neka ka vøendapemin. Yaq tiqa khokho poev matev soqøsoqa kopoav-qape, soqaqape-té qanø-itúb, vøngiæzō. ¹⁰ Poev moni-te, ndøgo matev soqøsoqa ate ndægo-qá zapá. Ezoqa nømme, ndigu moni-te poev khape qazømbewav, ndigu unimanqatin matev, møndø-ivøvém. Yaq ta zapaya ndøgo, viniv kandambá gindapem.

Ni bazaføgakh bizi-asøzú, Klisten matev-te

¹¹ Geté qo, Mbumbukiam-ge ezoqam, matev soq̄soqa av nq̄ægo, m̄oe qombónayát. Geté bazaf̄ogakh nd̄ogo t̄on̄o-as̄zú: Matev eq̄ieq̄ei gone-te, neka yage-te nd̄ogo, av Mbumbukiam nd̄omb̄oe-poev, neka unimanq̄atin matev-te, neka kuku matev-te, neka bazaf̄ogakh-us waniap matev-te, matev f̄oḡf̄oḡakh toqoq̄eiv, neka aiyaiyav matev-te, ezoqa n̄ome-te. ¹² Qo n̄of̄e mbomambaqape-te, unimanq̄atin matev-qa yaq-te, bazaf̄ogakh-us q̄on̄of̄eát. Khandi miavmiav, ḡekhatiwí, nd̄ogo Mbumbukiam geq̄ambe-akha, neka taqa yaq-te, qo ezoqa kopoav-qa b̄oi-te, qoqa unimanq̄atin matev qoqo-unimanq̄atin.

¹³ Mbumbukiam, ndego gigiap ate nd̄ægo, khandi ndemboetoam, neka Keliso Yesu, ndego Pontius Pail̄ot-qa bugug-te, unimanq̄atin manq̄at ge-unimanq̄atin, no tiqa b̄oi-te, nq̄ataq̄á-manq̄ate: ¹⁴ Mbumbukiam-qa Manq̄at, o-mba mo:ndapé. Yaq ezoqa āv tiabiti-q̄eiví, qoqa matev eq̄ieq̄eí. Até v̄ombop̄áev, atema nigi Evez̄za Yesu Keliso nango v̄ond̄oq̄avān, ¹⁵ ta kh̄uwa eq̄ieq̄ei-te nd̄ogo, ma Mbumbukiam ge-zav, ndego iz eq̄awat-qape, ndego yakhapus megeat ezoqam, ndego kawakawa-za-ge Kawa neka evez̄za-za-ge Evez̄za. ¹⁶ Khandi miavmiav, ndego yakhapus nd̄ombogo. Ndego waev kandambaqape-té geyagé. Ezoqa kop̄omba mbain, taqa av̄onin-te tewav. Ezoqa kopo, ndego ometeáv neka kop̄omba mbain, ti-ometam. Vizap matev neka kawa matev, te-te nd̄ego. Miavmiáv.

Amén. Nq̄anek manq̄at unimanq̄atin.

Ov̄oyam manq̄at n̄ome, gigiap kopoav ezoqam-qa yaq-te

¹⁷ Ezoqam ndigu gigiap kopoav nd̄oz̄ogo, nq̄anek manq̄ei-qape-te, manq̄at āv qaz̄ombe-l̄ovuá: Ndigu tiqa gigiap kopoav-qa yaq-te, bete-khamb̄uv̄ap neka betotázá. Zapa nd̄ogo, manq̄ei-qape-qa gigiap, nakhamas-té qan̄o-nav̄emín. Geté ndigu Mbumbukiam-te mbá giabeto-tazá, ndego ni matev mbom̄omboma ate nd̄ægo ndini-etoam, niqa khanakhanakh nonqo. ¹⁸ Neka gez̄o-eín: Ndigu matev eq̄ieq̄eí kopoav matanam ezoqam begó. Ndigu etoam m̄oq̄æ begó, neka ezoqa n̄ome yà bez̄ot̄okeé. Khanakhanakh-ús. ¹⁹ Av ti:mat̄onumat, ndigu gigiap kopoav, megemege-te nonqo mó:m̄ov̄emét. Yaq nd̄ogo kop̄omba qap̄é tiotabat. Ndigu unimanq̄atin khandi nd̄ondapém.

Vaev guguna manq̄at

²⁰ Timoti! Sasae nd̄ogo, Mbumbukiam qoqa zenda-te geve, ḡeq̄eiví. Khokho manq̄at nd̄ogo, Mbumbukiam-qa

Manqat kha-mba oveav ndøgo, neka ta manqat ndøgo, khokho nømendim ezoqa nøme 'nøtenat' ndimbo-akhayam, qo zítá qanewuøé. ²¹ Ezoqa nøme, meakha manqat av nqægo, møndø-ndapém, neka unimanqatin matev equeieqi vø-ivøvem.

Mbumbukiam-qa kuku matev, ndøgoát, zo namba.

2 Timoti

Pol-qa pepa qambo-menas, Timoti-te

Megeat Manqat-qase

Pol nqanek pepa nøme, Timoti-te gepeawam, ndego Lom taon-té geyagám. Ndimbula mokho-té gunu:goám. Pol āv gene-matøvém nqægo: No avønín ndølambém, vøe-naním. Nqanek pepa, vaev pepá, Pol gepeawam. Taqa zita-te, ndego pepa nøme peawapøteáv. Pol Timoti taqa yaq-te ndógo tembøe-peawám, ndego Klisten bawan ezoqam, eqeieqei ande āv kezømbé-kewagāt. Neka Timoti ekezan, unimanqatin matev-te, bazaføgakh-us até beyá.

¹ No Pól, nqanek pepa nqæpeaomit. No Keliso Yesu-gé u-aném. Ndógo Mbumbukiam-qá poév. Ndego manqa mbusa, āv genevé nqægo: Ni Keliso Yesu mokho-te, yage miavmiav zindapém. Yaq no ezoqa bâte-zømesím, taqa yaq-te.

² Timoti! No nqanek pepa qo-té qatø-peaomit. Qo andé uni nogé-yo-ín. No nøtaqambo-khafuát. Mbumbukiam, nigi Tat, neka Keliso Yesu, nigi Evezøza, tiqa kuku matev neka tanakh matev neka sambu matev, ndógoát, qo namba.

Ni mivi bizīgū, Mbumbukiam-qa emanqat vototap-te

³ Mbumbukiam møndæ-otév, no teqa sasae eqeieqei nogó neka nqæmbō-vizāp, ate av-té, nogi atanakha-zapazapaza gi:goam. Neka no ike kandambá te-te. No oskia nøtaqando-mataváp, pavpave nekā lovølova, neka vøtaqandō-guligulimatun. ⁴ No qataqa-matøvemín, qo qoqoviq, no qate-qouvaq, yaq no vao kandambá qo-te neka nqawa gamekheqa nógó. Yaq no kopømbá, khanakhanakh tābenømbe-tová. ⁵ No qoqa unimanqatin matev, møtenøtén. Ndógo ngusumte mbá mbá. Qogu qazupuka Lois neka qogu qavo Yunis, unimanqatin matev, av tøzømbe-goám ndægo. Neka no āv qate-unimanqatinát nqægo: Qoqa unimanqatin matev, qo mokho-te nandu:gu, ndógo até kopó. ⁶ Yaq nakémbá, no matavap, āv qataqambé-mboqoá nqægo: Matev ndógo, Mbumbukiam geqa-etoam, no zenda qataqambove, qo toqomatønumat, yaq ndakin qo mokho-te nandu:gu, ande gøinam me qoté-khambá, nqawa bēwagim. ⁷ Zapa ndógo, Nqova Mbomambaqape, Mbumbukiam gini-etoam, ndego ambá av nqægo, ni møe matev ni-etoumatūn. Geté ndego ni bazaføgakh neka kuku matev neka kha eqeieqei nøzøgim matev ni-etoumatún.

⁸Yaq nakémbá, qo mivi ndògǒ, ezoqa nigi Evezøza-qa yaq-te toqote-zømesimat. Neka noqa yaq-te, no te zapaya ndimbulate nqatu-utønát, mivi ndògǒ. Geté viniv soqó-eqatát, no namba, Manqat Mbomambaqape zapaya. Mbumbukiam bazaføgakh qá-etoám, ⁹ndego ni gekhandi:n, neka gini-akha, ni tegi ezoqam tizigoat neka matev eqeieqei-te vizíyagát. Ndego ni ambá av nqægo, niqa matev matanam zapayá gene-khandi:n. Geté ndego āv tømboe-pøovám, neka ni ekeza kuku matev zapayá gene-khandi:n. Manqei-qape khakheinøpøteav qagoam, Mbumbukiam é-møndo:pøoá, ndego ni ekeza kuku matev, Keliso Yesu mokho-té ginínømand. ¹⁰Nqanek matev, ndakin møndø-fakhán, Keliso Yesu, nigi khandi etoam ezoqam, gegeavun. Ndego løvøte-qa bazaføgakh møndøngiú neka Manqat Mbomambaqape-qa mokho-te, khandi miavmiav vøndøndap.

¹¹Mbumbukiam no nqáneq gene-veatán: No teqa u løozu ezoqam neka Keliso-ge u-anem neka nømendim ezoqam nógoát. ¹²No matev vinivinimba ta zapaya ndógo tøtepotonám. Geté no mivi mbaín. Zapa ndógo, no møtenøtén, gekha ezoqām ndego, no nqæ-unimanqatinat. Neka no āv qate-unimanqatinát nqægo: Sasae ndógo, ndego noqa zendate geve, ndego kopømbaqapé, gembó-kewagát, atema teqa qavøne khøuwa vømøndāp.

¹³Nømendim manqat eqeieqei, qo no-te qoqo-ewagam, føgøføgakh ndøgeawát neka ezoqa āv tøne-zømesím. Unimanqatin matev neka kuku matev mokho-té qonógó, ndógo Keliso Yesu-te ndøndo-okho. ¹⁴Nqova Mbomambaqape-qa bazaføgakh mokho-te, ndego ni mokho-te ngu-yage, qo unimanqatin manqat, Mbumbukiam qoqa zenda-te geve, eqeieqei mbokeogé.

¹⁵Qo mòqote-qatéq, Esia manqei-ak ate ndi:gu, no sègenøuvøném, até Figelus neka Emogenés-a, no vø-nøuvønem. ¹⁶Onesifolus mba ndógó, no nøuvønateav ndógo. No āv qate-guligulím nqægo: Ndego neka tegi ezoqa nøme, namba ndi:yage, Evezøza tanakh tèabezømbegó. Zapa ndógo, ndego khøuwa kopoáv, noqa mokho-te, gèkhakheinumám. Neka ndego mivi goneáv, no ndimbulate nqægo neka auli sen nqate-løvønømbap. ¹⁷Geté ndego nqanek Lom taon-te gefakhan, ndego noqa, gèvawám, bazaføgakh-ús, atema vømøqand. ¹⁸Noqa poev nqáneq: Evezøza manqa ovøyam khøuwa kandambaqape-te, tanakh bèmbogó. Qo mòqote-qatéq, ndego Efesus taon-te ndógo, tøke kandambá genøgoam.

2

Klisten ezoqam, sasae mbomambá sa begó

¹ Noge yo! Qo bazaføgakh-us ndögó, ta kuku matev-te ndøgo, Mbumbukiam Keliso Yesu mokho-te gini-etoam. ² Manqat ndøgo, qo qoqo-ewagam, no ezoqa kopoav-qa bøi-te qate-zømesimam, ezoqa nøme qoté-zømesimát. Ezoqa ndigu to-qoté-zømesimát, ndigu qo ndoqote-qateqat, ndigu unimanqatin ezoqam ndigu, neka ndigu kopømba ndøgo, ezoqa nøme ti:zømesimat.

³ Qo Keliso Yesu-ge nakhag ezoqam mbomambaqape ndoqogo, yage føgakh-qape soqóndáp, no namba. ⁴ Qo mðqote-qatéq. Nakhag ezoqam nakhag-te gewavin, ndego sasae nøme geagimáv. Geté nakhag mba mbómatavupít. Yaq tege kawa ezoqam, ndego nqanek sasae-te gendo-akha, khanakhanakh tæbetendáp. ⁵ Neka ezoqa bøiat-te gefingimin, ndego kopømba mbaín, yaq-fia tendap, ndego bøiat-qa matev uni paeveav tøgoat. ⁶ Ezoqam ndego, khae-te sasae bazaføgakh-us ndego, avøe gigiap bugukhokhof ndégo teabelóg, ndøgo tepe:tat. ⁷ Manqat nqanek ùnime:-matøvém, no nqataqamanqate. Evezøza qateqat qá-etoám, qo manqa mokho ate ndægo voqombó-ndáp.

⁸ Yesu Keliso qombó-matavupát, ndego Deivid-ge zeo, ndego Mbumbukiam løvøte-te gekhandi:v, teqa yaq-te Manqat Mbomambaqape ndæmanqate, no ezoqa nqate-zømesim. ⁹ No ta zapaya nqánek qate-potonám, neka ande pepen ezoqam me, auli sen nqate-løvønømbap. Geté Mbumbukiam-qa manqat, kopømba mbaín tøløvøtupat. ¹⁰ Yaq nakémbá, no nqanek viniv ate ndægo, sæ-eqawát. No ti zapaya ndigu tøte-eqawát, Mbumbukiam gevevesam. Yaq até ndigú-a, Keliso Yesu mokho-te, khandi ndøqeivím, neka yage miavmiav qanimav-qape bemøndapem.

¹¹ Nqanek manqat unimanqatin, av nqægo:
Ni Keliso namba sa qazimu-pakhaen,
yaq ni te namba sizimú-yagát.

¹² Ni bazaføgakh-us tizi-waniapat, matev føgøføgakh tønifakhanumat,
yaq ni kawa matev zimøndapém, te namba.

Ni teqa yaq-te tizio-naodem,
yaq até ndegó-a, niqa yaq-te, ndò:nawám.

¹³ Geté ni unimanqatin goneav tøgoat te-te,
ndego unimanqatin até gembógoát ni-te.
Zapa ndøgo, ndego ekeza manqat gó:nawamák.

Mbumbukiam-gi unimanqatin sasae ezoqam-qa yaq-te

¹⁴ Nqanek manqat, av no qataqambe-manqatavun, qo ezoqa matavap oskia qozó-mboqoatát. Neka qógugubát, Mbumbukiam-qa bøi-te. Ndigu manqa mokho-qa yaq-te, manqa bete-itumbám. Zapa ndógo, manqa itumbam matev av nqægo, ezoqa gezó-tøkeák. Geté ndigu segéngiæzó, ndigu manqat ti-ewagat. ¹⁵ Qo bazaføgakh ndø-asøzú, Mbumbukiam-qa bøi-te, ezoqa eqeieqei vøego. Qo mivi ndøgó, qoqa sasae-te, neka ezoqa unimanqatin manqat eqeieqei me:zømesím. ¹⁶ Khokho manqat, møe qombónayát, manqat ndøgo, Mbumbukiam-qa Manqat kha-mba oveav ndøgo. Zapa ndógo, ta mokho-te, ezoqa Mbumbukiam nøme mba mó:sanqawém. ¹⁷ Nginik ezoqam-qa manqat, andé nqamav me me:gó. Sa tønø-khouwevtét. Yaq kha uniméngiú. Ezoqa nøme ndigu, khokho nømendim manqat av ndi:manqate, nøme Imenæús neka nøme Filetús. ¹⁸ Nginik ezoqa menas, unimanqatin manqat møndø-ivøvé. Ndigu āv gini-manqaté nqægo, “Khøuwa ndøgo, Mbumbukiam ezoqa løvøte-te tekhandi:z, møndø-fakhán. Ni nango zimókhandi:nák.” Yaq ta mokho-te ndøgo, ndigu ezoqa nøme-qa unimanqatin matev, gèngi:tít. ¹⁹ Geté Mbumbukiam andé nandi-qapi me me:záv. Ndigu bazaføgakh-qapé. Ezoqa kopømba mbaín tikukugimem. Nginik nandi-te āv qano-peawáp nqægo: “Evezøza møndæ-otév, ndigu ezoqam, tegi ndigu.” Neka nøme nqáne: “Gekha ezoqām ndigu, ekeza kha Evezøza-gi ndi:vewe, ndigu manqa-zapa zitá giabiti-wuóé.”

²⁰ Khoev-qape mokho-te, ndis fia kandakanda mbá mbá ndøu-awap, ndøgo gol neka silva gi:khakheinømem. Geté ndis nøme ndøgo, tae neka ganda mbá gini-khakheinømém. Ndis fia kandakanda ndøgo, lou loge kandakanda-te mbá ginø-upøgimín, lou vøe-qoqongin. Geté ndis nøme ndøgo, khokho matev neka pageap nonqó. ²¹ Gekha ezoqām ndego, khokho nømendim manqat møe tembonayat, ndego andé ndis fia kandambaqape me mé:goát, ndøgo lou loge kandakanda-te gi-upøgimatun. Ndego Mbumbukiam-ge ndógoát. Neka ndego khakheitáp. Gekha matev eqeieqei ndøgo, Mbumbukiam, tege Kawa ezoqam, ndømbopoev, ndego tego, ndego kopømbaqapé, segégoát.

²² Yaq nakémbá, poev matev soqøsoqa ndøgo, ezoqa ndakinak-te qafakhanumatun, møe qombónayát. Geté matev ndaføyamba-qape neka unimanqatin matev neka kuku matev neka sambi matev qombópáev, ndigu ezoqa

nøme namba, ndigu Mbumbukiam-te mbøni ndaføyamba-qape ndi:akhayam. ²³ Geté khokho manqat ndøgo, av ezoqa nøme ndi:manqate, ndigu mokho ndapeav ndigu, møe qombónayát. Zapa ndøgo, qo mòqote-qatéq, manqat av ndægo, ezoqa ponqombap-té qanø-ituzá. ²⁴ Geté Evezøza-ge sasae ezoqam, beponqombáp. Ndego ezoqa ewaqape-te, matev aiyaiyav-té geabenøgó. Neka ndego nømendim-te, kopømba begó. Neka ndego mbøni nakha-nakhamas-te, bembo-nqosøgeáp. ²⁵ Yaq ezoqa nøme, teqa manqat sa tinqagimat, ndego qaqa bègó ti-te. Geté nakhoa eqeieqei betezómás. Eisa, Mbumbukiam pezømbé-tøkē penømakhaya, yaq ndigu vøe-qambūz neka unimanqatin manqat vøe-unimanqatinim, ²⁶ neka matavap vøzømbé-eqeieqei neka nqova soqaqape-qa ka-te vøndé-fakhāz, ma ndigu ge:gavem, ndigu teqa poev matev timbopavat.

3

Vaev khøuwa-te, ezoqa matev soqøsoqa timatønumat

1 Qo vøe-qatéq, vaev khøuwa-te, matev føgøføgakh ndøfakhanám. ² Ta khøuwa-te ndøgo, ezoqa ekeza yage neka moni mba mbómatavupát. Ndigu khambuvap ndøgoát neka ekeza iz vø-eqatāt, neka ezoqa nøme-qa iz vøvoatāt. Ndigu ngenøgim manqat ndømanqatát neka evøndipakha-qa manqa o-mba gezømbó-ndapeák. Ndigu ike manqat gémanqateák neka Mbumbukiam gembó-vizapák. ³ Ndigu kuku matev gezøgoák, neka ezoqa nøme-qa manqa-zapa gezømbó-navøemák. Ndigu manqa ndøgeve:mát, neka ekeza kha génzøgimák. Qaqa-te segé-moqozét, neka matev mbomømboma gembó-sanqaupát. ⁴ Ndigu zifuap segezø-qambuzát. Ndigu matev soqøsoqa segé-matønumát neka gembó-matavapák, av nqægo, andé gekha matev me mé:fakhān. Neka ndigu ekeza iz khokhó segé-eqatát. Tiqa poev-qape, manqei-qape khanakhanakh matev-té qanøzómá. Geté ndigu Mbumbukiam-te poev mbain. ⁵ Ndigu Klisten matev, ngusum-te mbá ginókhazám. Geté Klisten matev eqeieqei-qa bazaføgakh, ndigu gembó-qavotumát. Ezoqam av ngi:gu, zitá qane-wuøezá.

⁶ Ndigu ezoqa nøme, sakheis-qá khoev-té ginø-okhoatún, neka manqa enøenaq vøzø-ge:matun, neka ande ka me vøendapin, sakheis ndigu matavap loloakh mbain ndigu, neka ndigu ekeza manqa-zapazapa zapaya, viniv ndi-eqawat, neka ekeza poev matev soqøsoqa ndøkhākhāsām.

⁷ Sakheis av ngi:gu, zøtezat ndape-qa oskia ndøgó. Geté kopømba mbaín, unimanqatin manqat ti:zøtez.

⁸ Kopømba ande av Zianes neka Ziambles, Mozes tokøve-qa gigoam, até nginik khokho nømendim ezoqám-a, unimanqatin manqat, gèsanqawé. Tiqa matavap, gèzø-soqøsoqoám. Neka unimanqatin matev eqeieqei, møndø-ivøvém. ⁹ Geté ndigu kopømba mbaín, ezoqa oskia tizømbe-khavozumat. Ezoqa ewaqape, āv giníqeivát nqægo: Tiqa manqat mokho mbaín, ate av-té, Zianes neka Ziambles-qa yaq-te gi:qeivim, av nqægo, tiqa manqat mokho mbaín.

Pol-qa guguna manqat, Timoti-te

¹⁰ Geté qo, qo noqa nømendim neka yage matev mðqombo-pavám, neka no gekha mokho qatēyage. Neka qo noqa unimanqatin matev neka aiyaiyav matev neka kuku matev, mðqombo-pavám, neka no bazaføgakh-us av nqate-tokhotap, viniv matev tønø-fakhanumat. ¹¹ Qo mðqote-qatéq, no ngiænoat-te giveem, neka no av qate-potonumam, neka matev soqøsoqa ate ndægo qanø-fakhanumam, Antiok taon-te neka Aikonium taon-te neka Listla taon-te, Keliso-qa sasae zapaya. Geté ta yage føgakh-te ate ndægo, no Evezøza, møndø-khandí:n.

¹² Unimanqatín. Gekha ezoqám ndigu, Keliso Yesu mokhote, yage eqeieqei-qa ndigu, av Mbumbukiam ndømbøepoev, ndigu ngenøgim matev ndøqeivím. ¹³ Neka gekha ezoqám ndigu, manqa-zapazapa ndimatanam neka ezoqa nøme ndizømbe-khavozam, tiqa manqa-zapazapa, sa tønøzø-khouwevtét. Ndigu ezoqa nøme, gètubumít, neka ezoqa nøme, ndigu vøtubumit.

¹⁴ Geté qo, ta qateqat ndøgo, qoqondap, até vøgeawát. Qo mðqote-qatéq, ta manqat ndøgo, unimanqatín. Neka qo mðqote-qatéq, ta qateqat ndøgo, gekha ezoqam-tē qoqondap. ¹⁵ Qo nakhasa nqonqonam qoqotegoam, atema ndakin, qo Mbumbukiam-qa Manqat mðqote-qatéq. Ta manqat ndøgo, kopømbaqapé, matavap loloakh qá-etoám neka khandi voqoténdāp, Keliso Yesu toqo-unimanqatín. ¹⁶ Mbumbukiam-qa Manqat ate ndægo, ndøpeawap, matavap Nqova Mbomambaqape zø-etoumám, ndigu gipeaomem. Yaq ta manqat ndøgo, kopømbaqapé, ezoqa gé:zømesimát, neka vøgugubāt, neka nakhoa eqeieqei-te vøzø-nøzøgimāt, neka yage eqeieqei-qa yaq-te vøzø-ovøemāt. ¹⁷ Yaq gekha ezoqám ndego, Mbumbukiam-ge ezoqam ndego, teqa manqat ndegeawat, ndego kopømbaqapé, matev mbomømboma ate ndægo segégoát.

4

¹ Mbumbukiam-qa bœi-te neka Keliso Yesu-qa bœi-te, ndego khandi ezoqam neka lœvœte ezoqam manqa ovœyam-te teab, neka ndego teqavanav, kawa iz vœndâp, no tiqa bœi-te, manqat âv qataqambé-lœvuá nqægo: ² Ezoqa Mbumbukiam-qa manqat soqoté-zœmesimát, oskiá ndœgo, tœzœ-pœovat o poeveav tœgoat. Gœzœponqôm, ndigu matev soqœsoqa ndigu, neka gœguguzá. Neka ezoqa zita qozœtœpáz, Klisten matev-te. Qo manqat aiyaiyav-té qanœzœ-manqaté neka eqeieqei soqoté-zœmesimát. ³ Zapa ndœgo, khœuwa gemœfakház. Yaq ezoqa nœmendim manqat eqeieqei yoge, gezœmbó-qasi:vát. Yaq ndigu nœmendim ezoqa vini, av tiqa poev ndægo, ndœvevesám. Kopoáv. Yaq kha gezœ-wageapát, tiqa khokho manqat ti-ewagat. ⁴ Ndigu unimanqatin manqat, ndœ-ivœvém. Yaq khokho emanqat vinivinimba yoge-té ginœqambúz. ⁵ Geté qo, gekha matœv ndœgo, tœqa-fakhanumat, qakeza kha eqeieqei ndœnœzœgím. Viniv tœqa-fakhanumit, sœge-eqatét. Ezoqa Manqat Mbomambaqape qoté-zœmesimát, yaq kopœmbaqapé, Mbumbukiam-te tiqambuz. Qo Mbumbukiam-qa sasae ate ndægo, qoqa zenda-te geve, eqeieqei ndœgót.

Pol avœnín é-ndœnaním

⁶ No nqanek manqat qataqambe-manqatavun, zapa ndœgo: No avœnín é-ndœnaním. Noqa kouk andé waen me mé:wá, kopœmba ande av Mbumbukiam-qa khoev-te waen gi:qouzumatun, Mbumbukiam etoam matev gimbogoatun. Khœuwa iz avœnín, é-ndœmœ-khantáz, tœqavan. ⁷ No nœfeap mbomambaqape-te, eqeieqei nonœfeapavún. No bœiyat mœndœmœnœ-navœém. Ma qate-fifitavun, mœmœ-khanáz. No unimanqatin matev, livin-qase ivœveáv. No até nogeatám. ⁸ Mbumbukiam noqa bœiyat-qa yaq-fia, mœndœnœmbo-khakheinám. Yaq-fia no tœmœndap, nqáneq: Teqa Khœuwa Kandambaqape-te, Evezœza, ndego manqa ovœyam megeat ezoqam ndafœyamba-qape, no eqeieqei mé:næmb. No mbá mbá, geté até ndigú-a, gekha ezoqâm ndigu, kuku matev-us, Yesu-qa qavœne khœuwa ndimbœe-esap.

Pol-qa poev, Timoti nakhamas-te tendowav

⁹ Qo bazafœgakh ndœ-asáz. Nakhamas-té qotœndœqáv. ¹⁰ No Dimas mœndœ-nœuván. Ndego nqanek manqei-qape-qa matev-te, poev khâpe mbœewáv. Yaq Tesalonika taon-té genœwáv. Klesens, ndego Galesia manqei-té genœwáv, neka Taitus Dalmesia manqei-te vœwav. ¹¹ Luk mba ndœgó, no-te. Toqotœndoqav, Mák namba ndæzáv. Yaq ndego kopœmbaqapé,

noqa sasae-te genótóké. ¹² No Tikikus Efesus taon-té qatø-khofotáv.

¹³ Qo toqotøndoqav, noqa qozaq nonqo ndabua, no Tloas taon-te, Kapus-qa khoev-te qæ-ivav, qotøndó-ndáp. Neka noqa mbuk vøndō-upa. Noqa poev kandambaqape nqáneq: Ta mbuk ndógo toqotøndó-upá, søvakha gigiap ngusum gi:khakheinømem.

¹⁴ Aleksanda, ndego auli gigiap gekhakheinumatun, ndego matev soqøsoqa ndøgoám, no-te. Kopoáv. Evezøza yaq-fia ndõtá te-te, av no-te ge:matønumat. ¹⁵ Qo gø:feaqaát te-te. Zapa ndógo, ndego niqa nømendim matev bazaføgakh-ús, ginimbo-khakhazumam.

¹⁶ No manqa ovøyam-te ande qate-itan, ezoqa kopo no zita khonøweáv. Ezoqa ate gi-goam, sège-nøuvøném. Geté no Mbumbukiam-te, āv qate-guligulím nqægo: Ndego bembo-matāváp, no sa ginøuvønem. ¹⁷ Geté Evezøza møndøgoám, no namba, no bazaføgakh vønø-etoam. Yaq no kopømbaqapé, ndigu bawan vini-ak ate gi-goam, Mbumbukiam-qa Manqat ate ndægo vøtēzømas. No andé layon-qá manqa-nqa-té qatu-goám. Geté Mbumbukiam, no møndø-khandí:n. Yaq ndigu no løvøte-te veeáv. ¹⁸ Matev soqøsoqa ate ndægo, ezoqa no-te ndimatanam, Evezøza no gékhandí:n. Yaq ndego no yan-te nqo:go, ekeza Megeat Matev-té genøndapán. Teqa iz, miavmiav, bèto-eqawát.

Amén. Nqanek manqat unimanqatín!

Khaiya mboma manqat vinivinimba

¹⁹ Plisila, zivis namba, Akuila, noqa khaiya mboma manqat qozø-eín, neka até Onesifolús-a, tegi ezoqam namba, khoev-te ndimboyage, khaiya mboma manqat vøzø-ein.

²⁰ Elastus, Kolin taon-té gemiá. Neka Tlofimus, Miletus taon-té qatøndo-iváv. Zapa ndógo, ndego enqoni mbovitát. ²¹ Qo nakhamas-té qandoqáv. Yakha betaqává. Soqaín ndøgo, qozaq khøuwa ē-ndøfakhān.

Yubulus neka Pudens neka Linus neka ndugu Klodia neka Klisten ezoqam ate ngi:gu, khaiya mboma manqat ndøkhofotaváv qo-te.

²² Evezøza ndøgoát, qo namba. Neka Mbumbukiam-qa kuku matev, ndøgoát zo-te, zo ate ndøzøte:go.

Taitus Pol-qa pepa, Taitus-te

Megeat Manqat-qase

Pol nqanek pepa Taitus-té genø-peawám. Taitus Glik bawan-ák. Zu ezoqám mbá. Ndego Yesu ndógo tene-unimanqatín, Pol-qa nòmendim ge-ewag.

Taqa zita-te, Pol manqei vinivinimba nøme-te ge-okhoam, ezoqa Mbumbukiam-qa Manqat ge:zømesimat, Taitus namba me:mát, vømbō-tøkeat. Taitus até ndógó-a, Pol Zelusalem taon-te gewav, Keliso-gi u-anim nøme namba gimi-kakambam, namba vøewav (Kel 15:2, Gal 2:1-5). Pol Taitus khøuwa menás, Kolin taon-té genø-khofotáv (2 Ko 7:6-7, 8:6, 8:16). Taqa zita-te, Pol Taitus namba, Klit manqei bawa-té ginøzáv, yaq Taitus ta manqei-te ndógo, vømø-Klisten-bawan-megeat-ezoqam-ev (Tait 1:5).

Nqanek pepa mokho-te, Pol Taitus Klisten megetapak vevesam-qá yaq-té gembøe-peawám. Neka ndego bèto-feaiwát. Soqaín ndógo, khavozam nòmendim ezoqam, ezoqa titubam. Neka Taitus ekezan, Klisten bawan ezoqam, eqeieqei bete-zømesím, yaq Pol vømbō-ovøyam, gekha yage matēv ndógo, eqeieqei, ti nonqo ndigu, Yesu ndi-unimanqatinat.

¹ No Pól, nqanek pepa nqæpeaomit. No Mbumbukiam-gé sasae ezoqám neka Yesu Keliso-gé u-aném.

No Mbumbukiam nqánek gene-veatán: No ezoqam ndigu, gevevesam, tiqa unimanqatin-te, zita nøzø-tøpazát, yaq ndigu unimanqatin manqat mé:zøtéz, neka matev eqeieqei-te, av Mbumbukiam ndømbøe-poev, vøyagāt. ² Ni tizio-taná ndógo: Ni yage miavmiav zindapém. Manqei-qape khakheinøpøteav qagoam, Mbumbukiam ndego khavozumav ndego, manqa mbusa āv tenevé. ³ Yaq ndakin, av bugukhokhof khøuwa ge:zav, ndego manqat ndøveáz, taqa yaq-te. Mbumbukiam, ndego nigí khandi etoam ezoqam, nqanek manqat noqá zenda-té genøvé, no ezoqa batē-zømesim.

⁴ Táitus! No nqanek pepa qo-té qatø-peaomít. Niqa unimanqatin matev mokho-te, ní sa nqanumberu, qo uni nogé-yo-ín.

Mbumbukiam, nigí Tat, neka Keliso Yesu, nigí khandi etoam ezoqam, tiqa kuku matev neka sambí matev, ndógoát, qo namba.

Klisten megetapak vevesam-qa yaq-te

⁵ No Klit manqei bawa-te nandav, nqáneq qateqəuváq: Qo sasae ndəgo, qazingazem, qókhóu. Av bugukhokhof qataqambe-ein ndəgo, vemiaav ate nandəgot, Klisten megetapak qóvevesám. ⁶ Ezoqa toqo-veatav, ndego manqa-zapa-yav begó neka səvam kopo mba bembogó. Tegi nakheis, Yesu be-unimanqatinát neka evəndipakha-qa manqa o-mba bezəmbondapé neka sapi gonemav begó.

⁷ Klisten megeat ezoqam, ndego Mbumbukiam-qá sasae ndəgó. Yaq nakémbá, ndego matev eqeieqei mba begó. Ndego ezoqa be-təpətázát neka mbəoni tokhop bəgə. Neka ndego khapekhapé bete-izám. Neka ndego qaqa məqə bəgə. Neka ndego moni-te, poev khapé bembəwáv. ⁸ Neka ndego ezoqa nəme, khoev sà bezə-manqaté. Ndego matev mboməmboma-te poev bembogó, neka matavap loloakh be-mbəgo. Ndego, ezoqa matev ndafəyamba-qape begó neka Mbumbukiam-qá matev mba bembopáev, neka ekeza kha nəzəgim eqeieqei betə-otev. ⁹ Ndego unimanqatin manqat, av gi-ometimam, até begeawát. Yaq ndego, teqa nəmendim matev eqeieqei mokho-te, kopəmbá, até ezoqa nəmé-a, zita zótəpáz, neka ndigu vəgugubāt, ndigu Mbumbukiam-qa Manqat ndisanqawe.

Ezoqam ndigu, ezoqa nəme-qa unimanqatin matev ndingi:wat

¹⁰ No nqanek manqat qəmanqatavun, zapa ndəgo: Ezoqa nəme, Mbumbukiam-qa manqat, gəsanqawé. Ezoqa kopoáv. Ndigu khokho manqat ndəmanqaté neka ezoqa nəme nditúbām. Ti mokho-te, matev av nqəgo gigoatun, ezoqa kopoáv, Zu ezoqám. Yaq ndigu Klisten ezoqa nəme, ngusu qogəzat-qa yaq-te zəpouweatún. ¹¹ Qo nandiv ezoqam, gətokáz. Manqat ndəgo ndi:zəmesimit, bete-zəməsim. Ndigu khoev vinivinimba-te, ezoqa ewaqape ma ndi:sokhoyap, unimanqatin matev zəngi:wát. Neka ndigu fia upəgim-qa ndəgó, ti-te ndigu, ma ndi:zəmesim.

¹² Klit ezoqam nəme, ndego Mbumbukiam-ge manqa vevezam ezoqam ndi:vewe, ekezan av gene-ein nqəgo, “Nginik Klit ezoqam, meakha ezoqám. Ndigu andé səvakha gigiap khobokhobos me me:gó. Neka ndigu wauwáu neka lou loge məqə.” ¹³ Nqanek manqat unimanqatin. Yaq nakémbá, qo gəgugúb, ndigu nəmendim matev eqeieqei gi-ivəvem. Manqat bazafəgakh-us qozə-manqatát. Yaq tiqa unimanqatin matev, təbezəmbə-eqeieqei. ¹⁴ Zu ezoqa nəme-qa khokho emanqat, neka ndigu ezoqam-qa khokho khafeap

manqat, ndigu unimanqatin manqat zita gi:wuøem, tiqa manqat beyðgê. ¹⁵ Ezoqa ndigu, eqeieqei ndigu, ti-te ndigu, gigiap ate ndægo eqeieqei. Geté ezoqa ndigu, ande khavim-us ndigu neka unimanqatinteav ndigu, ti-te ndigu, gigiap kopo eqeieqei mbaín. Zapa ndøgo, tiqa matavap neka tiqa mbøni, møndøzø-khavim-ús. ¹⁶ Ndigu āv gini-manqaté nqægo, “Ni Mbumbukiam møtinøtén.” Geté tiqa yage mokho-te, ndigu āv gini-nømendím nqægo: Ndigu Mbumbukiam zitá gini-wuowém. Mbumbukiam gèmbøeqasí:v, ezoqam av ngi:gu. Ndigu Mbumbukiam-qa manqat, gèsanqawé, neka kopømba mbaín, matev eqeieqei kopo timatønømem.

2

Klisten ezoqam vinivinimba, eqeieqei āv kinyagāt

¹ Geté qo ezoqa toqote-zømesimat, nømendim manqat ndaføyamba-qape mba mbopáev.

² Angana e-ma-fisap tigoat, ndigu āv qozømbé-ovøemát nqægo: Ndigu ekeza kha, eqeieqei benøzøgím. Yaq ezoqa, tiabezømbe-vizáp. Ndigu matavap loloakh begó. Neka tiqa unimanqatin matev neka kuku matev, ndaføyamba-qape bezøgó. Ndigu bazaføgakh-us até bewaniáp, matev føgøføgakh timø-qeivimat.

³ Neka sakheis e-ma-fisap tigoat, ndigu āv qozømbé-ovøemát nqægo: Ndigu matev eqeieqei-té giabe-yagé, ate av-té, Mbumbukiam ndømbøe-pøev. Ndigu manqa begevèám. Neka ndigu waen izam benønøšám. Geté ndigu matev mbomømboma nømendim ezoqam begó. ⁴ Yaq ndigu kopømbaqapé, sakhei ndakinak mé:zømás, tigi angana neka nakheis-te, kuku matev eqeieqei ande āv khazømbé-goāt, ⁵ neka matavap loloakh-us neka ndaføyamba-qape āv kiníyagāt, neka ndigu ezoqa nøme, khoev-te ndiyage, eqeieqei āv kizømbé-kewagāt, neka ekeza angana-qa mokho-te āv kinígoāt. Soqain ndøgo, ezoqa Mbumbukiam-qa Manqat tingenøitat.

⁶ Angana ndakinak, āv qoqoté-gugubát nqægo: Ndigu matavap loloakh begó, matev ate ndægo. ⁷ Gekha matēv ndøgo, ndoqo-matanam, qo eqeieqei ndømatanám. Yaq ndigu qoqa matev tiqeivat, kopømbá timbopavat. Qo ezoqa toqote-zømesimat, qoqa nømendim matev ndaføyamba neka mokho-us begó. ⁸ Qoqa manqat eqeieqei tøgoat, yaq ezoqa kopømba mbaín, manqa tigeve:mat taqa yaq-te. Yaq nigí qaqa ezoqam mivi ndøgoném neka kopømba mbaín, niqa yaq-te, manqat soqain timanqatat.

⁹ Sasae ezoqam, kawakawa-za-qá mokho-té giabetu:gú, matev ate ndægo. Ndigu sasae āv tiabiti-gú, av tigi kawakawa-za ndözømbø-poev neka manqa beqavøgèáp. ¹⁰ Neka ndigu gigiap be-aqònám, ti-te. Geté ndigu matev eqeieqei mba begó. Yaq tigi kawakawa-za tiabiti-zótéz, ndigu unimanqatin ezoqám. Neka ezoqa, tiqa matev ate ndægo mokho-te, āv tiabiti-qeiví, Mbumbukiam, ndego nigi khandi etoam ezoqam, teqa manqat mbomambaqapé.

Matev eqeieqei-te mbá qabizi-yagé atema Yesu bēfakhan

¹¹ Mbumbukiam ni āv gininømánd nqægo: Ndego kuku kandambá ni-te. Ndego ezoqa ewaqape khandi-qa zøgó. ¹² Teqa kuku matev, ni āv qani-nømendím nqægo: Ni matev yà bizi-ivøvém, ndøgo Mbumbukiam vizupav ndøgo, neka manqei-qape-qa poev matev. Geté ni ndakin khøuwa-te, matavap loloakh-té neka matev ndaføyamba-qape-té qabizi-yagé, av Mbumbukiam ndømbøe-poev, ¹³ atema ni tegi khøuwa kandambaqape bizimø-khantøzem, ndego nigi Mbumbukiam neka khandi etoam ezoqam Yesu Keliso, bazaføgakh-us neka waev-qape-us tendoqavan, te-te ndego ni nqazio-tana neka ndego ni nqazimbøe-keoge. ¹⁴ Ndego ekeza kha nivé, neka ni manqa-zapazapa ate ndægo mokho-te qazu:goam, vønqovotan-a, vøsungutan. Yaq ni tegi ezoqa ndaføyamba-qape zigoát, neka matev mbomømboma matanam møqæ mba vizigoát.

¹⁵ Nqanek manqat qataqambe-manqatavun, ezoqa gè:zømesím. Manqa gèzø-løvuát neka gèguguzá, nandiv ezoqam. Ezoqa qo besanqaqábém.

3

Mbumbukiam ni matev eqeieqei gini-matanam, yaq ni matev eqeieqei bizi-matanám

¹ Ezoqa matavap qozø-mboqoatát: Ndigu iz-akhayapak neka gaman ezoqam-qa mokho-té giabetu:gú. Neka tiqa manqat o-mba bezømbø-ndapé. Neka gekha matev mbomømbomā ndøgo, ndigu sà begonemát. ² Ndigu ezoqam-qa manqa begevèám neka ndigu beponqømbáp. Geté ndigu sambu matev-té giabe-yagé, neka ezoqa ewaqape-te, matev aiyaiyav-té giabenøgó.

³ Até ní-a, ni bugukhokhof matavap eqeieqei mbáin. Ni Mbumbukiam-qa Manqat, zisanqawám, neka nakhoa eqeieqei paveáv. Ni gawap matev neka poev matev soqøsoqa mokho-té qazu:goám. Neka ni matev soqøsoqa

matanam neka ova matev mokho-té qaziyagám, neka ezoqa ni vōsanqambam-a, ni ndigu vizi-sanqabam. ⁴ Geté Mbumbukiam, ndego nigi khandi etoam ezoqam, ni āv gininōmánd nqægo: Ndego tanakh neka kuku kandambá ni-te, ⁵ yaq ni vōkhandi:n. Ndego ni ambá av nqægo, niqa matev eqeieqei matanam zapayā gene-khandi:n. Geté ndego ni ekeza tanakh matev zapayá gene-khandi:n. Ndego ni gēsungután, neka Nqova Mbomambaqape mokho-te, yage ndakinak vōnī-etoam neka ni vizi-ezoqam-ndakinak-en. ⁶ Yesu Keliso mokho-te, ndego nigi khandi etoam ezoqam, Mbumbukiam ni Nqova Mbomambaqape, andé ibøkha me nimboqóuz. Kandambá, ginimbo-qouz. ⁷ Mbumbukiam tenegó ndógo: Ni teqa kuku matev mokho-te, teqa bōi-te qazi-ndaføyamba-en, neka vizi-tegi-nakheis-en, ni khandi miavmiav zimōndapém. Ni taqa yaq-te nqáneq nqazio-taná.

⁸ Nqanek manqat unimanqatin. Yaq nakémbá, no nqataqá-manqate: Até vōzōpouwé, nandiv ezoqam. Ndigu yá bembopáev. Yaq ndógo, gekha ezoqām ndigu, Mbumbukiam ndi-unimanqatinat, bazaføgakh taqa yaq-te nqáneq giabiti-asózú: Matev mbomōmboma ndōmatōnumát. Zapa ndógo, matev av nqægo, eqeieqei. Ezoqa ewaqape zōmbétøké. ⁹ Geté khokho manqat vinivinimba neka atanakha-zapazapa-za-qa iziz geveam matev neka ponqombap matev neka manqa itumbam matev, Mozes-qa guguna manqat-qa mokho-qa yaq-te, zitá qanewuóé. Zapa ndógo, matev av nqægo, mokho mbaín neka ezoqa gezō-tøkeák.

¹⁰ Ezoqa nōme, teqa nōmendim mokho-te, Klisten ezoqam teqatazotet, ndego gēgugú. Ndego qoqa manqat yogeav tōgoat, khōuwa nōme vōgugu. Geté ndego sekemba yogeav tōgoat, yaq zitá qanewuáo. ¹¹ Qo soqoté-qatéq, ezoqa av ngenek nge-go, ndego nakhoa eqeieqei mōndø-iváv neka manqa-zapa-té gunu:yagé. Ndego ekezan, kha soqaqape-té genøvé.

Pol-qa vaev manqat

¹² No Atimas o Tikikus tōtaqando-khofotav, qo Nikopolis taonte qandoqáv. Nakhamas-té. Ni ndógo tizi-qaqandám. Zapa ndógo, no matavap āv qategó nqægo: No qozōqozaq khōuwa, ndógo khamøe tønqeivøem, ndógo tabøemiá. ¹³ Apolos neka ndego gaman khafeap otevat ezoqam, Zinas, manqei nōmete tizav, qo gēzøtøké. Ndigu gigiap-qase bewáféz, livin-qase nqøugu tu-apat. ¹⁴ Nigi Klisten nōfuap nandav, bêtezøté,

ezoqa ndigu gigiap tiwafez, matev mbomømboma āv kho-
qozømbé-goāt. Mbain tøgoat, yaq tiqa unimanqatin matev,
mokho mbain.

¹⁵ Nginik ezoqam, no namba nqatiyage, khaiya mboma
manqat ndøkhofotaváv qo-te. Niqa khaiya mboma manqat
qozø-eín, nandiv nigi Klisten nøfuap, ni namba Yesu Keliso
nqazi-unimanqatinat neka kuku ndøzøgo ni-te.

Mbumbukiam-qa kuku matev, ndøgoāt, zo-te, zo ate
ndøzøte:go.

Filemon Pol-qa pepa, Filemon-te

Megeat Manqat-qase

Pol nqanek pepa, Filemon-té genø-peawám. Ngenek Filemon, Kolosi taon-té geyagám. Ndego gigiap kopoav ezoqám. Neka ndego Klisten ezoqám neka Pol-gé zifú.

Filemon ndego, yaq-fia mbain sasae ezoqam møndombo-goám. Teqa iz Onesimús. Yaq khøuwa nøme, ngenek Onesimus, manqa-zapa ndøgó, Filemon-te, vøkhokhon. Yaq ngenek Lom taon-te gewav, ndego Pol-te, Yesu-qa Manqat Mbomambaqape mø-ewág, vø-Klisten-ezoqam-ev. Yaq ndego Pól namba me:yagám, vømbō-tøkeam. Ndakin Pol ngenek nqawa Filemon-te khofotøve-qa ndøgó. Yaq nqanek pepa mokho-te, Pol Filemon āv gembøeviám nqægo: Onesimus tendoqavan, nqawa vøkhatiú, kuku matev-us, neka teqa manqa-zapa betaqambō-navøem. Yaq ndego ambá av nqægo, qoge sasae ezoqam mba qágoāt, geté até qogé Klisten qafú.

¹ No Pól, nqanek pepa nqæpeaomit. No Keliso Yesu-qa sasae zapaya, ndimbula-té qatu:gu.

Filemon, no nikeza Klisten nøfu Timoti namba, qo-té qeitø-peaomít, qo nigi nøfu mbomambaqape, qo ni namba Keliso-qa sasae nqazigu.

² Até zo-té-a, nigu Klisten nøfu Afia, neka Akipus, qo ni namba kopømba ande av nakhag ezoqam nde:go, nøfe mbomambaqape-te ndoqo-nøfeap, ni khaiya mboma manqat nizø-khofotaváv. Neka até Klisten bawan ezoqám-a, qoqa khoev-te guligulim-qa gipindumatun, ni khaiya mboma manqat nqēizø-khōfōtāvāv.

³ Mbumbukiam, nigi Tat, neka Yesu Keliso, nigi Evezøza, tiqa kuku matev neka sambu matev, ndøgoāt, zo-te.

Pol-qa khanakanakh, Filemon-qa kuku matev neka unimanqatin matev-qa yaq-te

⁴ No qæguligulimatun neka qataqa-matøvemin, no Mbumbukiam-te, ike manqat oskia nomanqaté. ⁵ Zapa ndógo, no āv qateyogé nqægo: Qo Yesu, nigi Evezøza, oskia qo-unimanqatinát neka qo Mbumbukiam-gi ezoqam-te ate ndi:gu, kuku qagó. ⁶ No āv qate-guligulim nqægo: Qoqa unimanqatin matev, ni sa nqanumberu, tåbetaqambe-khouwév. Yaq qo Mbumbukiam-qa matev mbomømboma-qa yaq-te, qateqat nøme mba qotóndáp, ndøgo ni Keliso

mokho-te ndini-etoam. ⁷ Nøfu! No khanakhanakh kandambá qændap, neka noqa mokho-te, ùni qote-khakheinám, qoqa kuku matev-qa yaq-te qæ-ewag, qo Mbumbukiam-gi ezoqam-te nandaqago, neka qo tiqa matavap qoqozø-khakheinam.

Pol-qa viam manqat, Onesimus-qa yaq-te

⁸ Yaq nakémbá, no nøtaqa-viám. Unimanqatín, Keliso mokho-te, no iz nqanøgó. Yaq no ambá kopømbá, sataqá-eín, gekha matēv ndøgo, qo amba toqogonin. ⁹ Geté no sataqá-viám. Zapa ndøgo, no møtenøtén, qo kukú no-te. No ndakin lawaqapé neka no Keliso Yesu zapaya, ndimbula-té qatu:gu. ¹⁰ Noqa viam manqat, Onesimus-qá yaq-té qagó. No ndimbula mokho-te nqatu:gu, no Keliso-té qatøndáf. Yaq ndego møndønø-yo-év. ¹¹ Bugukhokhof khøuwa, ndego qoqa sasae eqeieqei gonemáv. Geté ndego ndakin møndø-enénd, neka kopømbaqapé, no sasae eqeieqei vønøgō-a, qo vøqágō.

¹² No Onesimus, mbøni mokho nømbeám. Geté no qo-te nangó qatø-khofotaváv. ¹³ No ndego kesiwat-qa nombogó. Yaq ndego qoqa iz-te, ambá genø-tøkeín, no Mbumbukiam-qa Manqat Mbomambaqape zapaya, ndimbula-te nqatu:gu. ¹⁴ Geté no poeveáv, sa tækeseiu, no qo bevøpøteav tøgoat. Zapa ndøgo, gekha matev eqeieqei ndøgo, toqogo, qo qakeza poev-té qanøgó, ambá av nqægo, qo noqa tøpøtøqat zapayā qotégō. ¹⁵ Eisa, ndego qo-te elavøqase ta zapaya ndøgo tøpøté-ewawam-a, yaq ndego qo namba miavmiav tåbete-yagē? ¹⁶ Ndego ndakin ambá av nqægo, qoge yaq-fia mbain sasae ezoqam mba ndøgō, av bugukhokhof ge:goam. Geté ndakin møndøqa-Klisten-qafu-év. No nøkezan, kuku kandambá te-te. Geté no møtenøtén. Qo kuku nøme mba qombøégó. Zapa ndøgo, ndego ndakin qoge sasae ezoqam mbá mbá. Geté Evezøza mokho-te, ndego møndøqa-Klisten-qafu-év.

¹⁷ Yaq nakémbá, no āv qataqambé-viám nqægo: No qoge sasae kopømba ezoqam toqotenæmb, yaq Onesimus āv toqoté-kható, av no nøkezan amba toqote-khatombin. ¹⁸ Av Onesimus qo-te manqa-zapa ge:goam, o ndego moni timbøe-løfokat qo-te, yaq fia ndøgo, ndømbøe-løfoke, noqá zenda-té qonóvé. No nógó. ¹⁹ No nqanek manqat, nøkeza zendá qate-peaomít. No Pol, no teqa fia ndægó, qo-te. Geté gëmbo-mataváp. Qo qakeza khandi mba qambo-løfoké no-te, qo no mokho-te qoqo-Klisten-eq. ²⁰ Yaq nakémbá, qo noge Klisten nøfu ndo-qogo, no Evezøza mokho-te, āv qataqambé-viám nqægo: No khanakhanakh qonø-etoám neka Onesimus qafu qókhatiú. Keliso zapayá qotégó. ²¹ No nqanek manqat nqæpeaomit, zapa ndøgo: No møtenøtén, qo soqógó, av no nqataqambe-vi:mit.

Neka no m̀oteǹtén, matev nd̀ogo toqo-matanam, nd̀om̀el̀vú, av no nqataqambe-vi:mit.

²² Neka manqat ǹome nqánek: No khoev kouwat qoǹ-
khakheinám. Zapa nd̀ogo, no tototaná nd̀ogo: Mbumbukiam
zoqa guliguli manqat nd̀oz̀-*qav̀oiú*. Yaq no ndimbula-te
nqægo, ǹofakhán, nqawa vizí-qaqandám.

Ezoqam vinivinimba-qa khaiya mboma manqat

²³ Epaflas, ngenek Keliso Yesu zapaya, no namba ndim-
bula mokho-te nqeytu-nqeyt̀nat, khaiya mboma manqat
nd̀okhofotaváv, qo-te. ²⁴ Neka até Mák-a, neka Alistakus neka
Dimas neka Luk, nginik no namba Mbumbukiam-qa sasae
nqatigu, khaiya mboma manqat ngíkh̀f̀tāvāv.

²⁵ Nigi Evez̀za Yesu Keliso, teqa kuku matev, nd̀ogoát, zo
namba.

Iblu Pepa, Iblu ezoqam-te

Megeat Manqat-qase

Nqanek pepa, Zu Klisten ezoqam-té ginø-peaomém. Nginik Zu bawan-ak, iz nøme, Iblu ezoqam zø-akhaemám. Zapa ndógo, ndigu Iblu manqat ndømanqatám.

Ni kopømba mbaín uni tizi:nøten, gekha ezoqām ndego, nqanek pepa gepeawam. Ezoqa nøme āv gini-mataváp nqægo: Pol ategó. Geté ni ùni zi:nøtenák.

Nqanek pepa-qa manqat, taqa yaq-te nqáneq qanegó: Bugukhokhof khøuwa, Mbumbukiam nakhoa ndømboqoá, ezoqa te-te āv kindizav. Ta nakhoa nqáneq qagoám: Ezoqa Mozes-qá guguna manqat bembopáev, neka Mbumbukiam-te sòvakha gigiap bembō-løvusam. Geté ta mokho-te ndøgo, ezoqa kopømba mbaín, Mbumbukiam-qa bøi-te uni ti-eqeiegei-ez. Geté ndakin, Mbumbukiam nakhoa ndakinak ndømboqoá. Yesu genanim neka teqa kouk vøwa, nakhoa nqáneq, Mbumbukiam niqa manqa-zapazapa te:-evøzam. Nakhoa nøme mbaín. Yesu ndego Mbumbukiam-gé iziz ezoqam kandambaqapé. Ndego Mbumbukiam-qá nakeamo zenda-té geyá neka ni zapaya oskia vøguligulimatun. Yaq nakémbá, ni awenege nakhoa bizi-ivøvé, neka Yesu uni bizi-unimanqatinim.

Keliso ndego até kopó, av Mbumbukiam ekezan nde:go

¹ Ibugukhokhof, Mbumbukiam nigi atanakha-zapazapaza, manqat, manqa vevezam ezoqam mokho-té genøzø-manqatám. Khøuwa vinivinimbá neka nakhoa vinivinimbá. ² Geté ndakin vaev khøuwa-te, ndego ni ekeza Yo mokho-té ginindu-manqatám. Yan neka manqei-qape, Mbumbukiam te mokho-te ndégo tenø-khakheinám neka āv gene-veatáv nqægo: Gigiap ate ndægo, ndégo téndáp. ³ Ndego Yo, Mbumbukiam-qá waev mo:gamewáp, neka ndego até kopó, av Mbumbukiam ekezan nde:go. Gigiap ate ndægo, ndégo tegeawát. Ekeza manqat bazaføgakh-qapé genegeawát. Ezoqam-qa manqa-zapazapa sunguzam nonqo, nakhoa gumu-mboqoa, yaq yan manqei-te nqo:go, Kawa ezoqam kandambaqape-qá nakeamo zenda-té gemøqóm, ndego Mbumbukiam.

Mbumbukiam-ge Yo, enzol ezoqam, ùnime:-løvúb

⁴ Ndego Mbumbukiam-ge Yo, enzol ezoqam, ùnime:lòvúb. Iz ndøgo gendap, kandamba tantáv. Av taoká, av enzol ezoqam, iz ndøzømbe:go. ⁵ Gê, Mbumbukiam enzol ezoqa kopo, manqat møndømbó-ein, av nqægo,

“Qo nogē yō. No nqægo khaiya, nōtaqa-qave-ēn”?

O gê, ndego enzol ezoqam kopo-qa yaq-te, møndæ-ein, av nqægo,

“No tegē eve nōgoāt,

neka ndego nogē yo ndøgoāt”?

Av taoká. ⁶ Geté Mbumbukiam ekeza yo-khøuwa, manqei-qape-te gendo-khofotav, ndego āv gene-eín nqægo,

“Mbumbukiam-gi enzol ezoqam ate ndi:gu, bèmbovizáp, ndego.”

⁷ Geté enzol ezoqam-qa yaq-te, Mbumbukiam-qa Manqat, āv qane-eín nqægo,

“Mbumbukiam ekeza enzol ezoqam,

andé khamøe me me:khofotumatún. Nakhamas-té.

Ndigu tegi sasae ezoqam,

andé gøina wageap me me:gó.”

⁸ Geté Mbumbukiam ekeza Yo, āv gembøe-eín nqægo,

“Mbumbúkiam!

Qoqa megeat matev, oskia ndøgoát. Miavmiáv.

Qo ezoqa matev eqeieqei qozømbe-kawaeqát.”

⁹ Qo poev, matev eqeieqei-té qaqagó.

Geté manqa-zapa matanam matev, qo qòsanqawé.

Mbumbúkiam!

Yaq nakémbá, qoge Mbumbukiam, qo oil qamboqóuz,

iz kandambaqape neka khanakhanakh vøqā-etoam.

Ndøgo ùnime:lòvú, av qogi qafuap gi:-upøgim.

¹⁰ Mbumbukiam-qa Manqat, Keliso-qa yaq-te, nøme āv qane-eín nqægo,

“Evézøza!

Ibugukhokhof, manqei-qape-qa zapa, qo qové,

neka yan qakeza zenda voqoté-khakheinam.

¹¹ Yan neka manqei-qape, ndømø-navøém.

Andé ndabua pakha me mé:mbevøém.

Geté qo oskia qógót.

¹² Yan neka manqei-qape,

andé ndabua me qoté-putøgím

neka andé ndabua khavim-us me qoté-enénd.

Geté qo qakezan, qó-enendák,

neka qoqa yage, gemø-navøemák.”

¹³ Neka, gê, Mbumbukiam ekeza enzol ezoqa nõme, møndombó-ein, av nqægo, “Noqá nakeamo zenda-té qanøqóm. Até qóqotát, atema no qogí qaqa ezoqam, kopømba ande av zenda tokhotapak awam nonqo, qoqa zenda tokhotapak mokho-te vøtaqambú-āb.”? Av taoká. Mbumbukiam nqanek manqat, ekeza yo mba mbo-ein.

¹⁴ Yaq gê, enzol ezoqam, ndigu gekhám? Ndigu nqová. Mbumbukiam-qá sasae ndøgoatún, ndego ezoqa tøkeam-qa vøndø-khofosumatun, ndigu khandi miavmiav tindapem.

2

Ni ndízi-soqoén, Keliso-qa khandi etoam matev tizi-sanqawem

¹ Unimanqatín. Keliso enzol ezoqam ùnime:-løvúb. Yaq nakémbá, ni unimanqatin manqat, føgøføgakh bizigeawát, ni qazi-ewagam. Soqain ndøgo, tizi-køombam. ² Manqat ndøgo, Mbumbukiam enzol ezoqam mokho-te, nigi atanakha-zapazapa-za gezø-ein, ndøgo føgákh. Yaq gekha ezoqām ndigu, gimøkuimam, neka o-mba ndapeav vøgoam, ndigu yaq-fia møndapém, av Mbumbukiam ge:-ein. ³ Ndigu yaq-fia soqaqape gindapem, ndigu nqanek manqat paeveav qagoam, yaq ge zó, ndozo-matavap, ni yaq-fia soqaqape zimø-ndapemāk, ni Keliso-qa matev tizi-sanqawem, ndego ni ge:khandi:n? Av taoká. Yaq-fia nqosøgeap kandambá tizimø-ndapem. Nqanek khandi:nat matev-qa yaq-te, bugukhokhof Evezøza ekeza me:manqatám, yaq ndigu ezoqam, gimbo-ewagam, ni-te vø-unimanqatintam. ⁴ Manqat ndøgo, gimanqatam, Mumbukiam møndø-unimanqatintám. Matev makhamakha neka umingiap matev vinivinimbá gene-unimanqatintám. Neka ndego até Nqova Mbomambaqape-qá matev mokho-té-a, vø-unimanqatintam, ndøgo ezoqa ndezø-etoam, av ekeza poev ndægo.

Yesu ni khandi etoam nonqo ge-ezoqam-ev

⁵ Manqei-qape ndakinak, taqa yaq-te ni nqazi:-manqate, ndøgo megemege-te to:fakhan, Mbumbukiam ambá av nqægo, enzol ezoqam-qā zenda-tē genøvē, tiokawaeztat. ⁶ Av taoká. Geté Mbumbukiam-qa Manqat-te, ezoqa nõme āv gene-ein nqægo, “Mbumbúkiam! Manqei-qape ezoqam, gigiap-qapé mbá. Yaq gekha zapá, qo ndego ndoqombo-matavap? Neka gekha zapá, qo ezoqam-ge yo ndoqombo-keoge?”

⁷ Qo ndego ibusa-ibusa nonqo, enzol ezoqam-qa mokho-té qonøvé.

Geté vaev-te, qo mòqo-eqeiú, iz neka megeat matev ande kawa ezoqam-qa wawaq me voqombō-etoam.

⁸ Neka gigiap ate ndægo, te mokho-te voqotūve.”

Mbumbukiam gigiap ate ndægo, te mokho-te gu:ve, ndego gigiap kopo løvuiáv. Geté unimanqatín. Ndakin, ni kopømba mbain, tiziqeivim av nqægo, gigiap ate nqægo, te mokho-té qanuvē. ⁹ Geté ndógo tiziqeiví. Yesu, ndego ibusa-ibusa nonqo, enzol ezoqam-qa mokho-te gu:goam, ndego Mbumbukiam kawa ezoqam-qa wawaq, iz neka vizap matev mbo-etoám. Zapa ndógo, Mbumbukiam ezoqa ewaqape-te, kuku mbogoám, yaq Yesu ni nonqo vōnanim.

¹⁰ Mbumbukiam, te mokho-te neka te zapaya gigiap ate nqægo nqago, ndego nakhei kopoav ituza-qa ndógoám, ndigu te namba yage eqeieqei bemøndapem. Yaq nakémbá, ndego āv qambøe-pøovám nqægo: Ekeza Yo, nqosøgeap bendáp, yaq ta mokho-te ndøgo, ndego bemø-unimanqatin-khandi-etoam-ezoqam-ev. ¹¹ Ndego ezoqam, ndego ezoqa manqa-zapa-te ndesungutøzat, neka ndigu ezoqam, ndego ndesungutøzat, ndigu Eve kopó. Yaq nakémbá, ndego mivi mbain. Geté ndigu namba-qaniap zø-akhayám. ¹² Ndego Mbumbukiam-te, āv gene-eín nqægo, “Nogi namba-qaniap, qoqá yaq-té qaté-zømesimát.

No tiqa wambap-te, qoqa iz nó-eqatát. Ouv qaqayam-ús.”

¹³ Neka manqat nøme ge-ein, nqáneq,

“No Mbumbukiam-te mbá qatø-vintambát.”

Neka nøme nqáneq,

“Nqáe! No nqáneq. Neka nakheis, Mbumbukiam genø-etoam ngínik.”

¹⁴ Ni manqei-qape ezoqam, kha-ús neka kouk-ús. Yaq nakémbá, até ndegó-a, vømø-kha-us-ev neka vømø-kouk-us-ev. Tene-ezoqam-év ndógo, ndego tenanim, yaq teqa løvøte mokho-te, ndego nqova soqaqape géngiú, ndego løvøte-qa bazaføgakh ndømbogo, ¹⁵ neka gekha ezoqām ndigu, tiqa yage-te ate ndægo, løvøte-qa møe mokho-te gu:goam, vónqovotāz. ¹⁶ Ndego ambá av nqægo, enzol ezoqam-qa ndøgeavūn. Ndøgo bavokho-qapé. Geté ndego niqa ndøgeavún, ni Eibleem-gi zi nqazigu. ¹⁷ Yaq nakémbá, ndego bè-ezoqam-év, matev ate ndægo, neka niqa betēqeivi, ni tegi emekheis nqazigu. Yaq ndego Mbumbukiam-gé iziz ezoqam kandambaqape ndógoát, tanakh-matev-ús neka ndaføyamba-qapé, neka ekeza kha Mbumbukiam-te, ande etoam matev me vøe-nqonqotāv,

yaq Mbumbukiam ezoqam-qa manqa-zapazapa vøzømbé-evøzām. ¹⁸ Yaq nakémbá, ndego ekezan gepotonumam, khamasim-te gewanimam, ndego kopømbaqapé, ni giní-tøkeát, ni khamasim-te tizimø-wanimat.

3

Yesu gò:megeát, Mozes gèpdev

¹ Yaq nakémbá, nogi Klisten nøfuap, zo Mbumbukiam-gi ezoqam, ndego gezø-akha, ni namba tegi ezoqam sa tizimu-goat, zo Yesu mba mbomataváp, ndego Mbumbukiam-ge u-anem neka iziz ezoqam kandambaqape, teqa yaq-te ni ezoqa nqazi-zømesim. ² Ndegø sasae ndaføyamba-qape mbo-goám, te-te ndego, geveatav, ate av-té, Mozes Izlael bawan mokho-te, ndigu ande Mbumbukiam-qa khoev me gi:goam, sasae ndaføyamba-qape ge:goam. ³ Gekha ezoqām ndego, khoev tewev, vizap kandambaqape teqa ndégo tøgó, ambá ndøgo, khoev-qa ndøgō. Yaq nakémbá, vizap kandambaqape Yesu-qa ndøgó, ambá av nqægo, Mozes-qa ndøgō. Zapa ndøgo, khoev ndégo tewév. ⁴ Gekha khøev ndøgo, ndøpuate, ezoqa ndøpuán. Geté gigiap ate nqægo, Mbumbukiam ndøkhakheinám. ⁵ Unimanqatín. Mozes Izlael ezoqam mokho-te, ndigu ande Mbumbukiam-qa khoev me gi:goam, sasae ndaføyamba-qape ndøgoám. Teqa sasae andé nqovønqova me me:goám, ta matev-qa yaq-te, vaev-te qafakhan, ndøgo ezoqa ndakin ndi:zømesimit. ⁶ Geté Keliso, ndego viní. Ndegø khoev Eve-gé Yó. Ta khoev ndøgo, ekeza khoév. Yaq ndego eqeieqei mbokeogé. Nqanek khoev ní, ni kha føgakh-mba tizi-waniapat neka niqa vintønát matev Keliso-te, taqa yaq-te ni nqazi-khambuvap, bazaføgakh-us vizimbó-geatát.

Gekha ezoqām ndigu, unimanqatinteav ndigu, ndigu kopømba mbain, pusup manqei-te timø-oz

⁷ Yaq nakémbá, Nqova Mbomambaqape, āv gene-manqaté nqægo,

“Zo nqægo khaiya, Mbumbukiam-qa manqa wag tozo-ewagat,

⁸ zo sa ndøføgàkhæz, av zogi atanakha-zapazapa-za gi:goam,

ndigu Mbumbukiam-qa manqat gisanqawam

neka ndego khamasim-te vø-aumam, ta khøuwa-te ndøgo, leg-av manqei-te giyageapam.”

⁹ Taqa yaq-te, Mbumbukiam āv gene-manqaté nqægo,

“Ndigu no khamasim-té ginø-ambumám, oskiá ndøgo, noqa matev giqeivam, no viav foti leg-av manqei-te qazø-kewagam.

¹⁰ Yaq no qaqa nøqavigát ti-te.

Yaq no āv qate-eín nqægo,

‘Tiqa matavap-te, oskia ndøyoniáp. Noqa nakhoa ndøgo, no ituza-qa qazøgoam, ndigu qeiviáv.’

¹¹ Yaq noqa qaqa-te, no manqa mbusa āv qatevé nqægo,

‘Ndigu gé-ozák, ta manqei-te ndøgo, ma no amba pusup tæzømbe-etoamin.’”

¹² Nøfuap! Yaq nakémbá, zo aiyá qagó. Soqáin ndøgo, zo mokho-te, ezoqa nøme tisapi-z neka unimanqatin matev vø-ivøvēm neka khandi Mbumbukiam, zita vøe-wuowēm.

¹³ Geté zo khøuwa ate tæpavpavemat, ndøgo Mbumbukiam “Nqægo khaiya” ndembo-akhayam, zita ndøtøpøzú, yaqyaq-a. Soqáin ndøgo, manqa-zapazapa zo ezoqa nøme tötubam, yaq vozó-føgakhæz.

¹⁴ Ni Kelisó namba zi:tøkuaném, ni unimanqatin matev, av bugukhokhof qazi:ndapem, føgøføgakh tizimbo-geageapat, atema vaev-te.

¹⁵ Ni miziqeivím. Mbumbukiam-qa Manqat, āv qane-eín nqægo,

“Zo nqægo khaiya, Mbumbukiam-qa manqa wag tozo-ewagat,

zo sa ndøføgàkhæz, av zogi atanakha-zapazapa-za gi-goam, ndigu Mbumbukiam-qa manqat gisanqawam.”

¹⁶ Gê, gekha ezoqâm ndigu, ndigu Mbumbukiam-qa manqa wag giyogem, yaq vøsanqawam? Ezoqa ndigu, Mozes mokho-te, Izip manqei-te gindu-fakhaz. ¹⁷ Neka gê, gekha ezoqâm ndigu, Mbumbukiam viav foti qaqa qambogoam ti-te? Ezoqa ndigu, manqa-zapazapa gigoam, neka leg-av manqei-te, løvøte vøqeivam. ¹⁸ Mbumbukiam manqa mbusa geve, av nqægo, “Ndigu gé-ozák, ta manqei-te ndøgo, ma no amba pusup tæzømbe-etoamin,” yaq gê, ndego gekha ezoqâm mé-manqatam? Ndigu tené-manqatam, ndigu teqa manqat gisanqawam. ¹⁹ Nqanek emanqat, ni āv qani-nømendím nqægo: Ndigu ta manqei-te ndøgo, ma Mbumbukiam amba pusup tezø-etaomin, oneav ta zapaya ndøgo tinigøám: Ndigu unimanqatinteáv.

4

Ni Mbumbukiam-gi ezoqam, pusa zimøta

¹ Manqa mbusa ndøgo, Mbumbukiam geve, ezoqa teqa pusup manqei-te ti-oz, ndøgo zua ndøgó. Yaq nakémbá. Ni aiyáv qabizigú. Soqain ndøgo, zo ezoqa nøme nakhoa tözøte-busøtøvem, neka oneav vozógoāt, av Mbumbukiam manqa mbusa ge:ve. ² Até ní-a, ni nqanek manqat mbomambaqape mīziyogém, av ndigu gi:yogem. Geté ti-te ndigu, nqanek manqat ambá av nqægo, møndøzø-tøkē. Zapa ndøgo, ndigu unimanqatinteáv. ³ Ni nqazi-unimanqatinat, ni Mbumbukiam-qa pusup manqei-te, ndīzimø-ón. Geté tiqa yaq-te, ndigu unimanqatinteav gigoam, Mbumbukiam āv gene-eín nqægo, “Noqa qaqa-te, no manqa mbusa āv qatevé nqægo,

‘Ndigu gé-ozák, ta manqei-te ndøgo, ma no amba pusup tæzømbe-etoamin.’”

Ndego nqanek manqat ge-ein, oskiá ndøgo, teqa sasae qamømbo-navøem, manqei-qape gekhakheinumat, neka ekezan pusa vōta, ta sasae-te ndøgo.

⁴ Mbumbukiam manqei-qape gekhakheinam, yaq khøuwa seven qandap, ta khøuwa-qa yaq-te, Mbumbukiam-qa Manqat, āv qane-eín nqægo, “Khøuwa seven qandap, yaq Mbumbukiam pusa ndótá, sasae ate ndægo gumukhou.” ⁵ Geté ta manqat-te ndøgo, bugukhokhof qaziqevim, Mbumbukiam āv gene-eín nqægo, “Ndigu gé-ozák, ta manqei-te ndøgo, ma no amba pusup tæzømbe-etoamin.” ⁶ Nqanek manqa mbusa, Mbumbukiam ezoqam-te geve, pusup manqei-te timø-oz, ndøgo zua ndøgó. Geté ndigu ezoqam, nqanek manqat mbomambaqape bugukhokhof gi-ewagam, ndigu oneáv. Zapa ndøgo, ndigu Mbumbukiam-qa manqat, o-mba ndapeáv. ⁷ Yaq nakémbá, Mbumbukiam khøuwa nøme ndøzáv, ezoqa timø-oz. Ta khøuwa ndøgo, nqægo khøuwá. Matev ndøgo, leg-av manqei-te qafakhanam, møndømø-navøém. Nupøkhán mbá. Geté vaev-te, até Deivíd-a, av qazi:qevim, taqa yaq-te, āv gene-eín nqægo,

“Zo nqægo khaiya, Mbumbukiam-qa manqa wag tozo-ewagat,
zo sa ndøføgàkhæz.”

⁸ Zosua ndigu amba pusup tezø-etoamin, av Mbumbukiam manqa mbusa ge:ve, yaq Mbumbukiam taqa zita-te, khøuwa nøme ambá gézavák, ezoqa amba pusup tindapemin. ⁹ Yaq nakémbá, pusup khøuwa zua ndøgó, ni Mbumbukiam-gi ezoqam, ande Sabat khøuwa me tizimø-khantøzem. ¹⁰ Yaq gekha ezoqām ndego, Mbumbukiam-qa pusup-te temø-on, ndego pusa ndótá, sasae-te, ate av-té, Mbumbukiam ekeza sasae-te pusa ge:ta. ¹¹ Yaq nakémbá, ni bazaføgakh bizi-asazét,

ndøgo pusup manqei-te bizimō-on. Soqain ndøgo, ni ezoqa nøme, Mbumbukiam-qa manqat tizi-sanqawem neka nakhoa vizimé-busøtøvēm, av ndigu gi:busøtøvem.

¹² Mbumbukiam-qa Manqat, nqakhandi:át neka bazaføgakh-ús. Gekha nakhag kaiya geøvap yaqyaq-us khobos-qapí ndigu, Mbumbukiam-qa Manqat, tiqa khobos møndømø-løvúb. Mbumbukiam-qa Manqat sa tunúmá ndøgo, yaq kha-qa poev matev-a, yaq Nqova-qa poev matev, vømóqatā. Bazag segé-løwazét, wema ndu:søkhoføpit, vømókhanāz. Teqa manqat, ezoqam-qa matavap neka poev matev, segé-geveá. ¹³ Unimanqatín. Gigiap ndøgo, Mbumbukiam gekhakheinam, kopo khonøweáv, te-te. Matev ate ndægo, ndego sùgumu-qeiví. Gigiap ate ndægo, bavokhó qanø-fakhaté, teqa bøi-te. Yaq gekha matēv ndøgo, ni nqazi-matanam, ni bizi-omótém.

Yesu, ndego Mbumbukiam-ge iziz ezoqa kandambaqape

¹⁴ Ni Mbumbukiam-ge iziz ezoqam uni kandambaqape-in nigú. Yesú. Mbumbukiam-gé Yó. Ndego yan uni ova-in-té genøqavíg, atema Eve-te vømøfakhan. Yaq nakémbá, ni unimanqatin matev, até bizigeawát, bazaføgakh-ús, ta unimanqatin matev ndøgo, ni ezoqa nqazi-zømesim. ¹⁵ Ngenek Mbumbukiam-ge iziz ezoqam kandambaqape, ndego tanakh matev ndøgó ni-te. Ndego møndæ-otév, ni manqei-qape ezoqam, ni bazaføgakh khapémbá. Até ndegó-a, khamasim matev ate ndægo, møndømøndæ-okhoám, ate av-té, ni-te nqæfakhanam. Geté, unimanqatín. Ndego ekezan, manqa-zapa-qase goneáv. ¹⁶ Yaq nakémbá, ni møe mbain. Mbumbukiam-te zíkhanøgím, ma ekeza qonam nonqo-te ndo:qomat. Ndego kuku matev-ús. Yaq ni tanakh matev neka kuku matev tizíqeivát ndøgo, neka tøke matev vizí-ndapemāt, gekha khøuwa-tē ndøgo, ni te-te tøke-qa tizi-okhoat.

5

¹ Gekha Mbumbukiam-ge iziz ezoqam kandambaqapē ndego, Mbumbukiam ezoqa ewaqape mokho-te geveatavín, ndego Mbumbukiam-qá sasae ndøgoát, neka ezoqam-qa manqa-zapazapa zapaya, Mbumbukiam-te søvakha gigiap vóløvusumāt neka etoam matev vøgoát. ² Ndego ezoqa nøme-te, matev aiyaiyav-té genøgoatún, ndigu Mbumbukiam-qa manqat uni zøtezateav ndigu neka nakhoa eqeieqei pøpøvumav ndigu. Zapa ndøgo, até ndegó-a, bazaføgakh mbain ezoqám. ³ Yaq nakémbá, ndego ambá av nqægo,

Mbumbukiam-te sɔvakha gigiap ezoqa nɔme-qa manqa-zapazapa zapaya mbā gene-lɔvsumatūn, geté ndego até ekeza manqa-zapazapa zapayā-ya, vɔe-lɔvsumatun. ⁴ Ezoqa kopɔmba mbaín, ekeza kha sa te-eqa, vɔmɔ-Mbumbukiam-ge-iziz-ezoqa-kandambaqape-év. Geté Mbumbukiam mbo-akhaín, ndego vɔmɔ-Mbumbukiam-ge-iziz-ezoqa-kandambaqape-evin, ate av-té, Elon gembɔe-akha.

⁵ Yaq Keliso-qa yaq-te, matev até kopó. Até ndegó-a, ndego ambá av nqægo, ekeza kha ge-eqā, vɔmɔ-Mbumbukiam-ge-iziz-ezoqa-kandambaqape-ev. Geté Mbumbukiam mbo-akhá. Ndego āv gembɔe-eín nqægo, “Qo nogé yó.

Nɔ nqægo khaiya, nɔtaqa-qave-én.”

⁶ Neka manqat nɔme-te, Mbumbukiam-qa Manqat mokho-te, ndego āv gene-eín nqægo,

“Qo Mbumbukiam-gé iziz ezoqam qógoát. Miavmiáv,

Ate av-té, Melkizedek Mbumbukiam-ge iziz ezoqam ge:goam.”

⁷ Yesu nqanek manqei-qape-te gegoam, ndego Mbumbukiam-te guligulim neka viam ndɔgoám. Akhayam-ús neka eiv-ús. Ndego mɔndæ-otév, Mbumbukiam kopɔmbaqapé, lɔvɔte-te tekhandi:v. Yaq Mbumbukiam, teqa akhayam mɔndɔ-ewág. Zapa ndógo, ndego ekeza kha, Mbumbukiam-qá mokho-té gunu:vé. ⁸ Ndego Mbumbukiam-ge Yo ambá genegoám. Geté ndego nqosɔgeap sègendapát. Yaq ta nqosɔgeap mokho-te ndɔgo, Mbumbukiam-qa manqa o-mba ndape-qa yaq-te, otevat vɔndap. ⁹ Yaq ndego matev ate ndægo gumu-matanam, av Mbumbukiam qambɔe-pɔovam, ndego gèmɔ-ezoqam-qá-khandi-miavmiav-zapa-év, gekha ezoqām ndigu, teqa manqa o-mba ndimbɔe-ndape. ¹⁰ Yaq Mbumbukiam ndego ekeza iziz ezoqa kandambaqape vɔe-veo, ate av-té, Melkizedek Mbumbukiam-ge iziz ezoqa kandambaqape ge:goam.

Ni ande nakhei nqonqon me, sekemba bizigú, niqa Klisten matev-te

¹¹ Yesu gèmɔ-Mbumbukiam-ge-manqa-vevezam-ezoqam-ev, kopɔmba ande av Melkizedek nde:go, taqa yaq-te, manqat nɔme kandambá ndɔgo. Geté, khápeme-fɔgákh, zo teizɔ-ovoyam. Zapa ndógo, zoqa yoge matev mɔndɔmɔ-fɔgákh. ¹² Zo nupɔkhán mbá, qazo-Klisten-ezoqam-ez. Yaq ndakin, zo ambá ezoqa nɔme zɔte-zɔmesimín. Geté zo zɔkezan, ezoqa nɔme nqawa bèzɔgó, ndigu Mbumbukiam-qa Manqat-qa zapa betē-zɔmesim. Zo ambá lou fɔgɔfɔgakh zologein. Geté zo

tete zua zologé. ¹³ Gekha ezoqām ndego, tete zua ndeloge, ndego nakhasa nqonqonam zua ndógó neka ndego matev eqeieqei-qa yaq-te otevatéav. ¹⁴ Geté lou fəgəfəgakh ti nonqo ndígu tógó, ndigu gumufisam. Ezoqam av ngi:gu, ekeza matavap, matev eqeieqei-qa yaq-te me:-ometimám. Yaq ndakin ndigu kopəmbá, segé-geveatát, gekha matev ndəgo, eqeieqei-a, gekha matev ndəgo, soqain.

6

Aiyáv qabizigú. Soqain ndəgo, Klisten matev-te tizimə-o:an

¹ Ni bizi-apét, Klisten matev-te bizimə-findam. Kopəmba mbain, Klisten matev-qa zapa-qa yaq-te mba, oskia tizi-manqatat. Neka kopəmba mbain, taqa yaq-te mba, oskia tizi-manqatat, matev soqəsoqa matanam-te āv khoqoté-qambūq, ndəgo ləvəte-te tə-ituqobet, neka Mbumbukiam-te āv khoqoté-unimanqatín. ² Neka kopəmba mbain, ibəkha iz upəgim-qa yaq-te neka zenda awam-qa yaq-te neka ləvəte-te khandi:nat-qa yaq-te neka Mbumbukiam-qa manqa ovəyam-qa yaq-te mba, oskia tizi-manqatat, ndəgo ni yaq-fia soqaqape miav-ak-qape təni-etoam. ³ Geté ni sà bizi-apét, Mbumbukiam tinitak.

⁴ Ezoqa nəme ndigu, Mbumbukiam-qa waev mokho-te məndəgoám, neka teqa kuku matev vəe-khamasimam, neka Nqova Mbomambaqape vəndafem. ⁵ Ndigu Mbumbukiam-qa Manqat, məndə-khamasimám, neka məndə-qeivím, ndəgo qanimav-qapé. Neka ndigu teqa bazafəgakh-qape məndəzətéz, ndəgo vaev-te bavokho-qape təndo-fakhan. ⁶ Geté ezoqam av ngi:gu, Mbumbukiam zita ti:wuowem, kopəmba mbain, nqawa toqo-itub, tete nqawa tiqambuz. Ezoqam av ngi:gu, ndigu Mbumbukiam-ge Yo, tae mutui-te, andé nqawá ginó-təkewém neka ezoqa ewaqape-qa bugug-te, mivi-te vəveēm.

⁷ Ezoqa nəme, andé manqei eqeieqei. Qə ndəgo, qalan-qavəemín, manqei av nqəgo, gəsogín neka avəe gigiap vəeqain, ti-te ndigu, khae gikhayam. Ezoqam av ngi:gu, Mbumbukiam matev mboməmboma zəmatanamín. ⁸ Geté gekha ezoqām ndigu, ande khae soqəsoqa me, avəeavəe neka khouwe-khouwe qa-eqain, ndəgo mokho mbain ndəgo, ezoqam av ngi:gu, aiyáv giabigú. Mbumbukiam-qa qaqa, avənin gezəfakhán. Yaq vaev khəuwa-te, khae av nqəgo, gəsonqotəvém.

⁹ Nəfuap mboməmboma! Ni manqat av nqəgo, ambá qeizəmbe-manqaté. Geté ni mətínətén, zo āv taoká, av nqanek khae soqaqape nqəgo. Geté zo zomə-khandi:z.

¹⁰ Mbumbukiam ambá av nqægo, ezoqa soqaqapē. Ndego manqa matev, gembøé-navøemák, sasae ndøgo qazogoat neka kuku ndøgo, te-te vøzøgoam, zo tegi ezoqam qazozø-tøkeam neka sekemba ndozozø-tøkeet. ¹¹ Niqa poev kandambaqape nqáneq: Zo ezoqa ewaqape, bazaføgakh até vø-asøzú, atema vaev-te. Yaq matev ndøgo, zo ndozoto-taza, tøfakhan, tàbezømbe-unimanqatín. ¹² Soqain ndøgo, zo baza tøzøpos. Geté tiqá matev zombópavát, ndigu tiqa unimanqatín matev neka bazaføgakh-us waniap mokho-te, matev mbomømboma timøndapem, av Mbumbukiam manqa mbusa ge:ve.

Mbumbukiam matev segégó, av manqa mbusa ge:ve

¹³ Mbumbukiam Eibleem-te manqa mbusa geve, ndego ekeza iz-té genøvé. Zapa ndøgo, ezoqa kandambaqape nøme mbain, teqa iz-te manqa mbusa teve. ¹⁴ Ndego Eibleem, āv gembøe-eín nqægo, “No unimanqatín nqataqamanqate. No matev eqeieqei nøtaqá-matanám neka qazi kopoav-qape nøtaqá-etoám.” ¹⁵ Yaq Eibleem sògo-kewagám. Sège-qaqavám, yaq matev ndøgo, av Mbumbukiam manqa mbusa gembøeve, vømbō-fakhan. ¹⁶ Ezoqa manqa mbusa gi-aumatun, ndigu ezoqa kandambaqape-qá iz-té ginø-aumatún. Yaq ta matev-te ndøgo, ndigu ekeza manqat gè-unimanqatinimín. Soqain ndøgo, ezoqa tiqa manqat tiqavotømem. ¹⁷ Até Mbumbukiám-a, manqa mbusa geve, ndego ezoqa zømesim-qa ndøgoám, av nqægo, ndego gembøépayák. Geté ndigu matev unimé:-ndapém, av manqa mbusa gezømbeve. Yaq nakémbá, ndego manqa mbusa, ekeza iz-té genøvé. ¹⁸ Mbumbukiam matev menás gego. Manqat vømanqatam-a, manqa mbusa vøve. Yaq nqanek matev menas, gé-enendák. Zapa ndøgo, Mbumbukiam kopømba mbain, meakha manqat temanqatat. Ni av qazi:nøten nqægo, ndøgo ni ezoqam, te-te khandi-qa qazibøin, zita nitøpøzú. Yaq ni kopømbaqapé, niqa vintønát Mbumbukiam-te, føgøføgakh zígeatát. Zapa ndøgo, ni mizi:nøtén, ni matev ndizimøndapém, niqa megemege-te ndo:go. ¹⁹ Nqanek nøtenat, andé angølap me me:gó, niqa yage-te. Yaq ni zíkøombamák. Geté ni føgøføgakh nigeawát. Ta angølap ndigu, Mbumbukiam-qá khoev mokho-té ginø-ozán, ta kouwat-te ndøgo, ndabua nqo:føleap, ma Mbumbukiam nde:mia. ²⁰ Yesu ni zapaya, ta kouwat-te ndøgo, é-møndo:-ón, vømø-Mbumbukiam-ge-iziz-ezoqa-kandambaqape-ev. Yaq ndego Mbumbukiam-ge-iziz ezoqa kandambaqape oskia ndøgoát, miavmiáv, av Melkizedek ge:goam.

7

Melkizedek-qa yaq-te

¹ Ngenek Melkizedek, Salem* taon-ak-gé kawa ezoqam ndøgoám, neka ndego Mbumbukiam Egeiwat-Qape-ge iziz ezoqam kandambaqape vøgoam. Eibleem nakhag-te gendoqavan, ndøgo kawa ezoqa foa gezøkhanan, Melkizedek gèmqát, zenda vømbøeve, vømbø-guligulim. ² Yaq Eibleem gigiap ate ndægo, nakhag-te gendo-upøgim, gèqaqá, qaqageap vømø-ten, yaq qatoat kopu, Melkizedek vømbø-etoam. (Melkizedek-qa iz, manqa mokho menás: Nøme, kawa ezoqam ndaføyamba-qapé. Neka nøme, Salem taon-ak-gé kawa ezoqám. Nqanek manqat, mokho nøme nqambógo: Sambu kawa ezoqám.) ³ Melkizedek-ge eve neka evo neka tegi zözøkha-za-qa yaq-te o teqa qane neka løvøte-qa yaq-te, manqat mbáin. Taqa yaq-te, ndego andé Mbumbukiam-gé Yó. Ndego Mbumbukiam-ge iziz ezoqam oskia ndøgot.

⁴ Ngenek Melkizedek, ezoqa uni kandambaqape-in ndøgoám. Ni āv qazi:qeivím nqægo: Eibleem nigi atanakha-zapa kandambaqape ambá genegoám, niqa bawan gondongaz, geté ndego gigiap ate ndægo, nakhag-te gendo-upøgim, gèqaqá, neka ta qaqageap ten-te ndøgo, qatoat kopu, Melkizedek vømbø-etoam. ⁵ Unimanqatín. Mozes-qa guguna manqat, āv qane-eín nqægo: Gigiap ndøgo, ezoqa gi-upøgimin, bèqaqamát, qaqageap bemø-ten-at. Yaq qatoat kopu, Livai-gi zi bendapemát, ndigu Mbumbukiam tegi iziz ezoqam gi-ab. Ndigu nqanek qatoat, ekeza ezoqam-té gindu-upøgimatún, oskiá ndøgo, atē nginik-a, Eibleem-gi zi ndigu. ⁶ Geté ngenek Melkizedek, Livai-gé zeó mbá. Av taoká. Ndego é-møndo:qán. Geté oskiá ndøgo, ndego Livai-ge zeo goneav qagoam, ndego ta qatoat ndøgo, Eibleem gembo-etoam, sège-khatiú. Yaq ndego Eibleem-te, zenda mo:vé, vømbø-guligulim, te-te ndego, Mbumbukiam manqa mbusa gembøeve. ⁷ Ndøgo nake mbáin, av nqægo: Gekha ezoqám ndego, ezoqa nøme zenda tembøeve, ndego ezoqa kandambaqapé. Teoká ndego, ezoqa nøme, ndego zenda awam matev tendap. ⁸ Livai-gi zi, ndigu ezoqam-qa qatoat kopu gindapemin, ndigu møndø-pakhaezín. Geté Melkizedek-qa yaq-te, ndego Eibleem-qa qatoat kopu gendap, Mbumbukiam-qa Manqat einiáv, av nqægo, ndego møndønaním. ⁹ Yaq nakémbá, Eibleem Melkizedek qatoat kopu gembo-etoam, yaq até Livai-a, andé matev kopu me me:gó, oskia ndøgo, ndego ekezan, ezoqam-qa qatoat kopu gendapin. ¹⁰ Ta khøuwa-te ndøgo, Eibleem Melkizedek geqat, Livai qaneav ndøgoám. Geté Livai, Eibleem ndømanazám. Yaq

nakémbá, ndego Livai, ta khøuwa-te ndøgo, andé Eibleem-qá kha mokho-té gunu:goám, neka Melkizedek-te, etoam matev vøgo, Eibleem namba.

Yesu, ndego Mbumbukiam-ge iziz ezoqa ndakinak, ndigu Mbumbukiam-gi iziz ezoqa nøme, bugukhokhof gigoam, ùnime:løvúb

¹¹ Mozes-qa guguna manqat, Izrael ezoqam gindapem, ndøgo āv qane-manqaté nqægo: Mbumbukiam-gi iziz ezoqam-qa sasae, Livai-gí zi begeawát. Geté ni amba tiqa sasae mokho-te, Mbumbukiam-qa bøi-te tizi-ndaføyambanenin, yaq Mbumbukiam-ge iziz ezoqa nøme, ambá géfakhanák. Geté ndigu Mbumbukiam-gi iziz ezoqam, ndigu kopømba mbaín tinitøke, tizi-ndaføyamba-en. Yaq nakémbá, Mbumbukiam-ge iziz ezoqa nøme bēfakhán. Teqa iziz matev, andé Melkizedek-qá matev me me:gó, ambá ndøgo, ande Elon-qā matēv. ¹² Matev tø-enend, Mbumbukiam-gi iziz ezoqam-qa yaq-te, yaq até guguna manqát-a, bè-enénd, taqa yaq-te. ¹³ Nigi Evezøza, ndego Mbumbukiam-ge iziz ezoqa nøme, ni nqazi:-manqate, ndego Livai khagua bawan-ák mbá. Teqa bawan-te, ezoqa kopo mbaín, ndigu Mbumbukiam-gi iziz ezoqam-qa sasae gigoam. ¹⁴ Ni mizi:nøtén, av nqægo, nigi Evezøza, Zuda khagua bawan mokho-té gunu:qán, ndigu Zuda-gi zi. Mozes Mbumbukiam-gi iziz ezoqam ge:manqatam, ndego nqanek bawan-qa yaq-te manqateáv. Livai-gí zi mba me:manqatám.

Yesu, ndego Mbumbukiam-ge iziz ezoqam oskia ndøgót

¹⁵ Mbumbukiam-ge iziz ezoqam vini gefakhan, kopømba ande av Melkizedek nde:go, yaq ndøgo ni āv qani-nømendím nqægo: Matev taqa yaq-te ndøgo, møndø-enénd. Ndøgo bavokho-qapé. ¹⁶ Ndego Mbumbukiam-ge iziz ezoqam-qa iz gendap, ndego ambá av nqægo, iz āv genendāp, av ezoqam-qa khafeap matev o guguna manqat ndæmanqate. Geté, ndego nqanek iz, khandi miavmiav-qá bazaføgákh genendáp. ¹⁷ Zapa ndøgo, Mbumbukiam-qa manqat, Keliso-qa yaq-te, āv qane-eín nqægo,

“Qo Mbumbukiam-gé iziz ezoqam qógót, miavmiáv, ate av-té, Melkizedek Mbumbukiam-ge iziz ezoqam ge:goam.”

¹⁸ Nqanek matev, ni āv qani-nømendím nqægo: Guguna manqat ndøgo, bugukhokhof qagoam, Mbumbukiam gènqagím. Zapa ndøgo, ndøgo bazaføgákh mbaín. Kopømba mbaín, tønitøke. ¹⁹ Mozes-qa guguna manqat mokho-te,

ezoqa kopømba mbaín, ti-ndaføyamba-ez. Geté ndakin, Mbumbukiam nakhoa ndakinak ndømoqoá, ni tizio-tambat. Ta nakhoa ndøgo, ùnime:-løvú, Mozes-qa guguna manqat. Yaq ta nakhoa-te ndøgo, ni kopømbaqapé, Mbumbukiam-qa ávønin-té qazinø-niáv.

²⁰ Mbumbukiam Yesu tege iziz ezoqam geve, yaq ndego manqa mbusa ndøvé, taqa yaq-te. Geté Livai-ak Mbumbukiam-gi iziz ezoqam-qa iz gi-upøgim, Mbumbukiam manqa mbusa veeáv. ²¹ Geté Yesu tege iziz ezoqam geve, ndego manqa mbusa ndøvé. Mbumbukiam-qa Manqat, áv qane-manqaté nqægo,

“Evezøza manqa mbusa, áv genevé nqægo:

Qo Mbumbukiam-gé iziz ezoqam qógót. Miavmiáv.”

Yaq ndego matavap gé-enendák. ²² Mbumbukiam manqa mbusa geve, Yesu tege iziz ezoqam geve, ndøgo ni áv qani-nømendím nqægo: Poev ndakinak, Yesu ezoqa namba ge-unimanqatin, ndøgo ùnime:-løvú, av bugukhokhof qægoam. Zapa ndøgo, ndego ekezan mbokeogé. ²³ Neka matev vini nøme nqáneq: Ndigu Mbumbukiam-gi iziz ezoqam nøme, kopoáv gigoam. Zapa ndøgo, ndigu møndø-pakhaezín, sasae vømø-ivøvemín. ²⁴ Geté, ndego Yesu, oskia ndøyagét, yaq ndego Mbumbukiam-ge iziz ezoqam-qa sasae, ezoqa nøme-te, sa gékawawaták. ²⁵ Yaq nakémbá, ndego kopømbaqapé, gekha ezoqam ndigu, te mokho-te Mbumbukiam-te tinduzav, ndego unimé:-khandí:z. Zapa ndøgo, ndego miavmiav ndøyagét, neka ndego Mbumbukiam-te oskia ndøvi:mát, ti zapaya.

Yesu, ndego Mbumbukiam-ge iziz ezoqa kandambaqape, kopømbaqapé tinitøke

²⁶ Mbumbukiam-ge iziz ezoqam kandambaqape av ngé:go geabinimbigú. Zapa ndøgo, ngenek ezoqam ndaføyamba-qapé. Ndego manqa-zapazapa mbaín neka soqa matev-qase goneáv. Ndego ùnime:-vini-év. Ndego áv tiuká, av ni manqa-zapa-us ezoqam nqazi:gu. Ndego møndø-eqanát. Qámbá. Yan møndømø-løvú. ²⁷ Ndigu Mbumbukiam-gi iziz ezoqa nøme, khøuwa kopoav Mbumbukiam-te søvakha gigiap giløvusumatun, bugukhokhof ekeza manqa-zapazapa zapayá gini-løvusumatún, yaq váev, ezoqa nøme-qa manqa-zapazapa zapaya vøløvusumatun. Geté ndego Mbumbukiam-ge iziz ezoqam ndakinak, viní. Ndego ekezan zapaya, søvakha gigiap løvusumav tegoat, kopømbá. Zapa ndøgo, ndego manqa-zapazapa mbaín. Neka ndego ambá av nqægo, søvakha gigiap oskia ndøløvusumatún. Geté ndego kopo me:gó. Ate nonqó ge:gó, ndego ekeza kha, ande søvakha gigiap løvusam matev

me, sa genqonqotav. ²⁸ Ndigu ezoqam, Mozes-qa guguna manqat mokho-te, Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda-qa iz gindapem, ndigu manqa-zapazapa-ús. Geté vaev-te, Mbumbukiam ekeza Yo, iziz ezoqa kandambaqape me:veó. Ndego ezoqam, Mbumbukiam-qa manqa mbusa mokho-te, nqanek iz gendap, ndego ndaføyamba-qapé. Neka ndego Mbumbukiam-ge iziz ezoqam kandambaqape, oskia ndógót. Miavmiáv.

8

Yesu, ndego Mbumbukiam-gé iziz ezoqa ndakinak, yan-te ngo:go

¹ Ni manqat qati-manqatavun, gigiap-qape nqáneq: Ni Mbumbukiam-ge iziz ezoqam kandambaqape av nqægo, nginígú. Yan-té gono:gó. Kawa ezoqam kandambaqape-qá nakeamo zenda-té gemøqóm, ndego Mbumbukiam. ² Ndego teqa iziz matev, uni Mbumbukiam-qa-khoev-in-té gegó, yan-te nqo:go. Ta palai khoev ndøgo, ambá av nqægo, ezoqa ndøwevēm, geté Eveøza ndøwév.

³ Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda ate ndi:gu, tiqa iz ndøgo tinindapém: Mbumbukiam-te etoam matev ndøgoát neka søvakha gigiap vømbó-løvsumāt. Yaq nakémbá, até ndegó-a, nigí Mbumbukiam-ge iziz ezoqa kandambaqape, yan-te ngo:go, ndego gigiap etoam matev begó, Mbumbukiam-te. Yaq ndego ekeza kha mbo-etoám.

⁴ Ndego nqanek manqei-qape-te tegonin, yaq ndego ambá kopømba mbaín, Mbumbukiam-ge iziz ezoqam tegonin. Zapa ndøgo, Mbumbukiam-gi iziz ezoqa ngígú, ndigu Mbumbukiam-te etoam matev gigoatun, av Mozes-qa guguna manqat ndæmanqate. ⁵ Ndigu Mbumbukiam-gi iziz ezoqam-qa sasae gigoatun, ndigu yan-qá matev me:khamasimatún.

Tiqa matev andé yan matev-qá nqovønqová. Até Mbumbukiam-qá khoév-a, manqei-qape-te nqawev, ndøgo andé Mbumbukiam-qá khoev-qá nqovønqová, ndøgo yan-te nqo:wev. Ta khøuwa-te ndøgo, Mozes Mbumbukiam-qa palai khoev weve-qa gembogoam, Mbumbukiam ndego āv gembøe-eín nqægo, “Palai khoev toqowev, qo gigiap ate ndægo ùni mbøepáev, av no olol-te ndo:go, qateqamakh.” ⁶ Geté Mbumbukiam-ge iziz ezoqam-qa sasae, Yesu gendap, ndøgo ùnime:-løvú, ndigu Mbumbukiam-gi iziz ezoqa nøme-qa iziz matev. Até ta poev ndakinák-a, Mbumbukiam ezoqa namba ge-unimanqatin, Yesu ni-te gendapavun, ndøgo ùnime:-løvú, ta poev ndøgo, ibugukhokhof ge-unimanqatin. Zapa ndøgo, manqa mbusa

ndøgo, Mbumbukiam ndakin geve, ndøgo ùnime:lòvú, av bugukhokhof ge:ve.

⁷ Poev ndøgo, Mbumbukiam ibugukhokhof ezoqa namba ge:-unimanqatin, eqeieqei tøgønin, yaq ambá kopømbá, poev nøme unimanqatinteav tøgønin. ⁸ Geté Mbumbukiam āv geneqeiv nqægo: Ta poev ndøgo, ibugukhokhof ezoqa namba ge:-unimanqatin, kopømba mbaín tözøtøke. Zapa ndøgo, ndigu manqa-zapa-ús. Yaq ndego Evezøza, tegi ezoqam, āv gezømbe-eín nqægo,

“Nqáe! Khøuwa nqágeav.

Yaq no Izlael ezoqam neka Zuda ezoqam namba, poev ndakinak nó-unimanqatin.

⁹ Ta poev ndøgo, tæ-unimanqatin, ambá av nqægo, av tigi anakha-zapazapa-za namba qate-unimanqatin, ta khøuwa-te ndøgo, no ndigu pingi qazøndo-geagim neka Izip manqei-te vøtøndō-itub, vøndō-fakhaz.

Ta poev ndøgo, qei-unimanqatinim, ndigu sekemba paeveáv. Yaq no gènømbo-qasí, ndigu.

¹⁰ Geté poev ndakinak, no Izlael ezoqam namba tøte-unimanqatin, av nqægo:

Ta khøuwa-te ndøgo, no Evezøza, ndigu noqa guguna manqat, wema-té qanøzø-nqeitám neka mbøni-te vøzømbó-peawām.

Yaq no tigi Mbumbukiam nógoát neka ndigu nogi ezoqam vøgoát.

¹¹ Ndigu ekeza ezoqam neka zifuap, sekemba gé:zømesimák neka gezø-manqateák, av nqægo,

‘Zo Evezøza vøezøtéz.’

Zapa ndøgo, ndigu ate ti:goat, no é-ndæzøtéz, ezoqa khasøkhasis nekā ezoqa kandakanda.

¹² No tiqa manqa-zapazapa, ndønømbo-navøém neka gekha matev soqøsoqā gigoam, nombó-matavapák.”

¹³ Mbumbukiam poev ndakinak-qa yaq-te nde:manqate, ndego te-unimanqatin, yaq ndego ta poev ndøgo, bugukhokhof ge-unimanqatin, awenege me:vewé. Neka ni mizi:nøtén, gekha gigiap o matēv ndøgo, qa-nqawønege neka sa ndømbevøemet, ndøgo avønín segé-navøém.

9

Mbumbukiam-gi iziz ezoqam, søvakha gigiap-qa kouk namba, khafeap kouwat-te gi-onin

¹ Mbumbukiam bugukhokhof khøuwa, Izlael ezoqam namba poev ge-unimanqatin, yaq ndego møndæzømás, ande

āv kimbøé-vizupāt. Ndigu Mbumbukiam-qá khoev zøgoám, ma gimbøe-vizupam. Palai khoév. Manqei-qape-té qawevám. Ezoqa ndøwevém. ² Bugukhokhof kouwat-te, ta palai khoev mokho-te ndøugu, lampa asøzam nonqo mu:goám neka lou-qase vøu-wuøyam. Ta lou-qase-te ndøgo, flawa mo:-abám. Mbumbukiam nonqó. Nqanek kouwat, khafeap kouwat mbo-akhaemám. ³ Ta kouwat-te ndøgo, ndabua sekeqape nøme ndøfaleám, neka taqa zita-te, kouwat nøme vøugoam. Nqanek kouwat, uni khafeap-qape kouwat mbo-akhaemám. ⁴ Ta kouwat nøme mokho-te, Mbumbukiam-te etoam matev gone nonqo lou-qase mu:wuøyám. Gol khakheitáp. Gigiap sisip mbomømboma mboqotam nonqó. Neka mboges ndøgo, Mbumbukiam Izlael ezoqam namba, poev ge-unimanqatin, vøu-nqeitavam. Mboges ndøgo, gól gini-gutøvém, neka gigiap vøu-nqeitavam. Gigiap misiká: Nøme káp. Ta kap ndøgo, gol khakheitáp. Neka kap-te ndøgo, mana mu:nqeitavám. Neka gigiap nøme, Elon-qá tatuág, mbusa ekezan mba qambo-fakhan. Neka nandi vøndøgeap menas, Mbumbukiam-qa guguna manqat qo:peaupam, ta mokho-te Mbumbukiam Izlael ezoqam namba poev ge-unimanqatin, vøugoam. ⁵ Mboges mumat ndo:go, enzol ezoqam taf-us-qá nqovønqova mo:goám. Ndigu andé khakhatáp, av nqægo, Mbumbukiam møndøgoám ndøgo. Enzol ezoqam-qa taf, mboges mumat-té qano-vøndatám. Ta mboges mumat-te ndøgo, Mbumbukiam ezoqam-qa manqa-zapazapa ndøsunguzumám. Geté, ndakin khøuwa eqeieqei mbá, nqanek gigiap ate ndægo ovøyam nonqo. ⁶ Matev āv tønegoám.

Bugukhokhof kouwat-te, ta palai khoev mokho-te ndøugu, khøuwa ate ndæpavpaveam, Mbumbukiam-gí iziz ezoqam ndø-ozín, teqa sasae vøgonemin. ⁷ Geté ta kouwat uni mokho-te-in ndøugu, Mbumbukiam-ge iziz ezoqam kandambaqape mba ndø-onín. Viav kopo-te, ndego khøuwa kopo mba me:-onín. Ndego søvakha gigiap-qá kouk ndøndapín, Mbumbukiam-te etoam matev vømøgonin. Bugukhokhof, ekeza manqa-zapazapa zapaya møgonín neka yaq ezoqa nøme-qa manqa-zapazapa zapaya vømøgonin, ndøgo zøtezateav gigoam, av nqægo, manqa-zapazapā. ⁸ Nqanek matev mokho-te, Nqova Mbomambaqape, ni āv gini-nømendím nqægo: Nqanek palai khoev oskia qawevam neka matev taqa yaq-te oskia vøgoam, yaq nakhoa mboqoeveáv, zuá, ezoqam Mbumbukiam-te timøfakhaz, ande kouwat uni khafeap-qape-te me vømé-ōz. ⁹ Ndøgo ni āv qaninømánd nqægo: Etoam matev Mbumbukiam-te, neka søvakha gigiap løvusam matev,

kopømba mbaín, tiqa mbøni tøsunguz, neka vøe-ndaføyamba-ēz, ndigu nqanek matev gigoatun. ¹⁰ Nqanek søvakha gigiap løvusam matev neka gekha matev nøme ndøgot, kopømba ande av gekha lou toqolog o gekha ibøkha toqo-iz o āv khoqoté-khakuām, ndøgo mumat matev mbá. Matev av nqægo, sa ndøgo tønegoám, atema ta khøuwa-te ndøgo, Mbumbukiam nakhoa ndakinak vø-mboqoa.

Keliso ekeza kouk namba, Mbumbukiam-qa megemege-te gemøfakhan

¹¹ Geté ndakin Keliso ndøfakhán. Ndego Mbumbukiam-gé iziz ezoqa kandambaqape ndøfakhán. Matev mbomømboma ndø-ndapavún. Ta palai khoev ndøgo, ma ge-on, ndaføyamba-qapé. Ndøgo ùnime:løvú, ta palai khoev ndøgo, manqei-qape-te nqago. Ndøgo ambá av nqægo, manqei-qape ezoqa ndøwevēm. Av taoká. Ndøgo manqei-qape gigiáp mbá. ¹² Ta kouwat uni khafeap-qape mokho-te, Keliso khøuwa kopo mba me:-ón. Geté ndego ambá av nqægo, naningus o kao-qā kōuk namba me:-ōn, Mbumbukiam-te etoam matev nonqo. Av taoká. Ndego ekeza kóuk namba me:-ón, Mbumbukiam-te etoam matev vømøgo, ni sasa ndønqovotan neka khandi miavmiav vønī-etoam. ¹³ Mbumbukiam-gi iziz ezoqam, ezoqam-te, kao neka naningus angana-qá kouk ndøpomoyamín, neka kao-yu gumu-lonqotøvemín, tuqa pakhakh vøzømbō-pomoyamín. Yaq gekha ezoqām ndigu, Mbumbukiam-qa bøi-te, ande khavim-us me gi:goam, nqawa vø-eqeieqei-ezin. Geté nqanek matev, ndigu mumat-te mbá qanø-sungutazín. ¹⁴ Geté Keliso-qa kouk viní. Ndøgo ùnime:løvú, nqanek matev. Nqova miav-ak ge-itu, yaq ndego ekeza kha ande etoam matev eqeieqei-qape me ndægo, Mbumbukiam-te genqonqotav, ta kouk ndøgo, ni uni niqa mokho-té qanø-sungutønát. Yaq ni mivi nøme mbaín, niqa manqa-zapazapa-qa yaq-te, ndøgo ni løvøte-te qa-itumbat. Yaq ni kopømbaqapé, Mbumbukiam-qa sasae sizígút, ndego khandi miav-ak Mbumbukiam.

¹⁵ Poev ndakinak, Mbumbukiam ezoqa namba ge-unimanqatin, Keliso mokho-té qanøni-fakhán. Tae mutui-te genanim, ndego ezoqam-qa manqa-zapazapa-qa yaq-te, yaq-fia ndøgó, ndigu ta awenege poev matev mokho-te gu:goam, ndøgo Mbumbukiam ibugukhokhof ezoqam namba ge-unimanqatin, neka vønqovotaz. Ndego tenegó ndøgo: Gekha ezoqām ndigu, Mbumbukiam gezø-akha, khandi miavmiav bendapém, ate av-té, bugukhokhof manqa mbusa ge:ve.

¹⁶ Ezoqa tenanim, ndego bugukhokhof pepa gepeawam av nqægo, gekha ezoqam teqa gigiap tindapem, yaq vòkhæqatéq, av nqægo: Ndego unimé:-nanim? Yaq váev, ndigu teqa gigiap tindapem. ¹⁷ Zapa ndógo, ndego ezoqam oskia teyagat, ta pepa ndógo gepeawam, mokho mbaín. Matev sa ndógo, tónéfakhán, ndego tenanim. ¹⁸ Yaq nakémbá, até ta bugukhokhof poév-a, Mbumbukiam ezoqa namba ge-unimanqatin, kouk mokho-té qanófakhán. Sòvakha gigiap amba pakhaezateav tógonin, yaq ndógo ambá kopømba mbaín, tófakhanin. ¹⁹ Ta khøuwa-te ndógo, Mozes ezoqa Mbumbukiam-qa guguna manqat ate ndægo ge:zømesim, ndego kao nakhasam neka naningus angana-qa kouk ndøndáp, ibøkha namba vøe-tøkua, Mbumbukiam-qa guguna manqat mbuk-te neka ezoqam-te sasa mo:pomoyam. Isop tae esokhó neka sip su køkóuk genepomoyám. ²⁰ Yaq ndego ezoqa gezø-ein, “Nqanek kouk, áv qane-unimanqatintét nqægo: Poev ndógo, Mbumbukiam zo namba ge:-unimanqatin, zo ùni mbøepáev.” ²¹ Mozes até palai khoev-té-a neka gigiap-te ate ndægo, guligulim nonqo qagoat, kouk áv tene-pomoemám. ²² Mozes-qa guguna manqat, áv qane-eín nqægo: Avønín, gigiap ate ndægo, kóuk qabete-sunguzú, bemø-eqeieqei. Zapa ndógo, kouk waeveav tógoat, yaq Mbumbukiam manqa-zapazapa sa gembøé-navøemák.

²³ Ta gigiap ndógo, palai khoev-te qagoam, áv tini-sunguzumám. Geté nqanek gigiap ate nqægo, nqovønqova mbá. Gigiap eqeieqei, yan-té qano:gó. Yaq ta gigiap ova nqo:go, kopømba mbaín, sòvakha gigiap-qa kouk toqote-sunguz. Geté matev vini begó. Matev kandambaqapé. ²⁴ Keliso ambá av nqægo, ta khafeap kouwat-te ndógo tenø-ón, ezoqa zenda gi:wevem. Zapa ndógo, ta khafeap kouwat ndógo, nqovønqova mbá. Geté ndego yan-té genø-ón. Yaq ndego Mbumbukiam-qa megemege-té geyá, neka ni zapaya, manqat ndømanqaté. ²⁵ Neka ndego ambá av nqægo, ekeza kha khøuwa kopoav nqonqotøve nonqo ndø-ón, kopømba ande av manqei-qape Mbumbukiam-ge iziz ezoqam kandambaqape nde:go, ndego viav-viav khafeap kouwat-te ge-onin, gigiap vini-qa kouk vøndapin. ²⁶ Matev av tægonin ndægo, yaq Keliso nqosøgeap ambá khøuwa kopoav mboyogeín, neka løvøte khøuwa kopoav vøqeiviin, manqei-qape ande qæfakhan, atema ndakin. Geté Keliso ndakin khøuwa-te, manqei-qape nqanavøemtet, kopo mba me:geavún, ate nonqó, neka ezoqam-qa manqa-zapazapa evøzam nonqo, ekeza kha vønqonqotav. ²⁷ Ezoqa ewaqape,

bèpakhaezát. Kopo mé:nanimát, yaq Mbumbukiam-qa manqa ovøyam-te bemø-itanat. ²⁸ Keliso-qa yaq-te, até kopó: Ndego ekeza kha, kopo me:nqonqotáv, neka ezoqa kopoav-qa manqa-zapazapa vø-eqa. Yaq nqawa tendoqavan, ndego ambá av nqægo, ezoqam-qa manqa-zapazapa zapayā genēgeāv. Geté ndego khandi zøndapáv, gekha ezoqām ndigu, teqa ndo:keoge.

10

Keliso niqa manqa-zapazapa zapaya, ekeza kha genqonqotav, yaq Mbumbukiam-te sōvakha gigiap zitøge matev nōme bēgō

¹ Matev ndøgo, Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda gimatønumatun, av Mozes-qa guguna manqat ndæmanqate, ndøgo nqovønqova mbá. Uni matev-ín mbá. Ndøgo ni matev mbomømboma mba me:nømendím, vaev-te tōfakhanam. Geté, unimanqatín, ndøgo kopømba mbaín, ni taqa yaq-te uni tæno mand. Zapa ndøgo, Mbumbukiam-gi iziz ezoqa kandakanda, viav-viav ate ndægo, etoam matev kopo gigoatun, ta matev ndøgo, ezoqa kopømba mbaín, ti:ndaføyamba-ez, ndigu Mbumbukiam-qa avønin-te gizavín. ² Ezoqa amba Mbumbukiam-te sōvakha gigiap zitøge matev mokho-te ti:ndaføyamba-ezin, yaq gē, ndigu nqanek matev amba zua ndøgonín? Mbaín! Ndigu zua amba gégoák. Zapa ndøgo, ndigu ezoqam, Mbumbukiam ndimbovizap, ndigu ta matev mokho-te, é-møndø-sunguzín, yaq ndigu manqa-zapazapa-qa yaq-te, mivi sekemba ambá gégoák. ³ Geté ndigu Mbumbukiam-te viav-viav sōvakha gigiap gizitagatun, ndøgo ekeza manqa-zapazapa-qa yaq-te, manqa matev mba zø-eimín. ⁴ Zapa ndøgo, kao neka naningus, tiqa kouk kopømba mbaín, ezoqam-qa manqa-zapazapa tø-evøzam.

⁵ Yaq nakémbá, Keliso manqei-qape-te gegeavun, ndego Mbumbukiam āv gembøe-eín nqægo,

“Ezoqa qo sōvakha gigiap giqando-zitagatun neka etoam matev vøqandō-goatun,
ndøgo qo poeveáv.

Geté qo kha qonø-khakheinám, voqonø-etoam.

⁶ Sōvakha gigiap giqando-løvusumatun

neka gekha etoam matev nōme vøqandō-goatun, tiqa manqa-zapazapa evøzam nonqo,
ndøgo qo khaneateáv.

⁷ Yaq no āv qate-eín nqægo:

Nqáe! No mðegeavún.

Mbumbukiam-qa Mbuk-te,

manqat ndøpeāwáp, noqa yaq-te.

Mbumbúkiam! No qoqá poev matev gone-qa nõgeavún.”

⁸ Keliso bugukhokhof, āv gene-eín nqægo, “Ezoqa qo sɔvakha gigiap giqando-zitagatun neka etoam matev vɔqandō-goatun neka manqa-zapazapa evɔzam nonqo sɔvakha gigiap vɔqandō-lɔvusumatun, ndøgo qo poeveáv neka khaneateáv.” Ndego nqanek manqat ge-ein, oskiá ndøgo, Mozes-qa guguna manqat qa-ein, av nqægo, matev yà begó. ⁹ Yaq taqa zita-te, ndego manqat nõme v̄-ein, “Nqáe! No qoqá poev matev gone-qa nõgeavún.” Nqanek manqat, ni āv qani-nømendím nqægo: Keliso awenege matev, gènøzá. Yaq taqa iziz, matev ndakinak ndømatanám. ¹⁰ Yesu Keliso Mbumbukiam-qa poev gembopaev, neka ekeza kha sa vønqonqotav, ta mokho-te ndøgo, ndego ni møndø-Mbumbukiam-gí-ezoqam-én. Ate nonqó.

¹¹ Até Mbumbukiam-gí iziz ezoqam-qá matév-a, khøuwa kopoav matev kopo gigoatun, Mbumbukiam-te sɔvakha gigiap gimbo-lɔvusumatun, ta matev ndøgo, kopømba mbain, ezoqam-qa manqa-zapazapa tø-evɔzam. ¹² Geté Keliso ezoqam-qa manqa-zapazapa zapaya, ekeza kha genqonqotav, ndego etoam matev kopo mba me:matanám, ate nonqó, yaq Mbumbukiam-qa nakeamo zenda-te, vømðqom. ¹³ Yaq ndøgo Mbumbukiam-qa mo:keogé, atema ndego tegi qaqa ezoqam, ande zenda tokhotapak awam nonqo me, te mokho-te vømboí-āb. ¹⁴ Ndego ekeza kha genqonqotav, ta matev kopo mokho-te, ndego ndigu ezoqam até ge-ndaføyamba-éz, ndigu ekezan nonqo genøzøzo.

¹⁵ Até Nqova Mbomambaqapé-a, ni-te gè-unimanqatintét, taqa yaq-te. Zapa ndøgo, Mbumbukiam-qa Manqat taqa yaq-te, bugukhokhof āv qane-eín nqægo,

¹⁶ “Evezøza ge-ein: Megemege-te ndo:go, no ezoqa namba, poev āv qaté-unimanqatín nqægo:

No ndigu noqa guguna manqat, mbøni-té qanøzø-nqeitám

neka tiqa wema-te vøzømbó-peawām.”

¹⁷ Yaq taqa zita-te, ndego manqat nõme, āv gene-eín nqægo, “Tiqa manqa-zapazapa neka matev eqeiegei mbain ndøgo, no sekemba nombó-matavapák.”

¹⁸ Yaq nakémbá. Mbumbukiam ezoqam-qa manqa-zapazapa sa qambøe-navøem, yaq sɔvakha gigiap zitøge matev nõme bègó, te-te, ezoqam-qa manqa-zapazapa zapaya.

Ni unimanqatin matev, até bizigeawát

¹⁹ Nófuap! Yaq nakémbá, Yesu-qa kouk mokho-te, ndøgo niqa manqa-zapazapa zapaya qawa, ni ndakin kopømbaqapé, ta kouwat uni khafeap-qape-te, Mbumbukiam-qa avønin-te, sizimø-ón. Møe mbaín. Segenimbú-løvuzít. ²⁰ Yesu ekeza kha genqonqotav, ndego nakhoa ndakinak nimboqoá, neka ndabua vønøza, ta ndabua ndøgo, khafeap kouwat-te qafaleam, ni Mbumbukiam-te qaqaatønotam. Ta nakhoa ndakinak, khandi-té qanøløwét. ²¹ Ni ndakin Mbumbukiam-ge iziz ezoqam kandambaqape ginigu, ndego ndinimbo-kawaevat, ni Mbumbukiam-qa khoev nqazigu, ²² yaq ni Mbumbukiam-qa avønin-té qabizinø-niáv. Mbøni eqeieqei-té neka unimanqatin matev-ús. Ndego niqa mbøni-te, andé ekeza kouk me nimbi-pomoyám, niqa manqa-zapazapa vønī-evøzam, taqa yaq-te ni mivi qazigoam, neka niqa kha ande ibøkha bæbæs-qape me vønimbī-sunguz. ²³ Niqa vintønát Yesu-te, ni ezoqa nqazizømbe-manqate, ni bazaføgakh-us bizigeawát. Qavotam tiá. Zapa ndøgo, ndego ezoqam, ndego manqa mbusa geve, ndego unimanqatin-qapé. Ndego matev ndømatanám, av manqa mbusa ge:ve. ²⁴ Ni yaqyaq-a, yà bizi-mataváp, kuku matev-te neka matev mbomømboma gone-te, zita bizi-tøpøzu. ²⁵ Ni Klisten wambap matev bizi-ivøvém, av ezoqa nøme gi:goatun. Geté sizi-pindupát neka zita vizi-tøpazát. Zo av nqægo nøme mba mo:gót. Zapa ndøgo, zo äv qazøte-qeiví nqægo: Evezøza-qa khøuwa, ndego tendoqavan, avønín.

Mbumbukiam-ge Yo, zita toqote-wuao

²⁶ Ni unimanqatin manqat-qa yaq-te nøtenat qazindapem, gete zita tizi-wuøem neka manqa-zapa-te sekemba tizi-äpet, yaq ndøgo etoam matev nøme mbaín, Mbumbukiam tizimbo-etømem, manqa-zapa evøzam nonqo. ²⁷ Av tizi:gonem, yaq nakhoa nøme mbaín. Ni manqa ovøyam-qa neka gøina tatas-qape-qa mba zimbøe-keogé, møe-ús, ta gøinam ndøgo, ndigu tøngiæzo, ndigu Mbumbukiam ndisanqawe. ²⁸ Zo møzøte-zøtéz. Gekha ezoqām ndego, Mozes-qa guguna manqat gesanqao, yaq bøi vizu ezoqa menas o misika teqa matev giqei vim, yaq ndego ezoqam, yà benaním. Kopømba mbaín, tanakh timbogonem. ²⁹ Yaq ge zó, ndozo-matavap? Ezoqa Mbumbukiam-ge Yo tetokhonav neka teqa kouk, khokho gigiap vøe-vøo, ta kouk ndøgo, Yesu ezoqa namba poev ndakinak ge:-unimanqatin, neka ta mokho-te, ndego ezoqam, ge-Mbumbukiam-ge-nakhasam-ev, neka ndego Nqova Mbomambaqape-qa yaq-te ngenøgim manqat ndemanqate,

te mokho-te ndego, Mbumbukiam-qa kuku matev ge:otev; av nde:matanam, ndego yaq-fia gekha nqosøgeap ndøndāp? Ndego yaq-fia unimé:-soqá tendap. Ndøgo unimé:-løvú, av tiqa yaq-fia ndægo, ndigu Mozes-qa guguna manqat gimøkuimam. ³⁰ Zapa ndøgo, ni ndego mīzi:nøtén, ndego manqat ge-ein, av nqægo, “Ezoqam nó, ezoqam-qa manqa-zapazapa nqæqavøiwat neka yaq-fia nqætāwāt.” Ndego ezoqam, Mbumbukiám. Neka Mbumbukiam-qa Manqat nøme, āv qane-eín nqægo, “Evezøza ekeza ezoqam manqa ovøyam-té genó-áb.” ³¹ Unimanqatín. Ti-te ndigu unimé:-soqá, møe-ús, ndigu Mbumbukiam-qa zenda-te timø-o:az, ndego khandi miav-ak Mbumbukiam.

Ni bazaføgakh-us bizi-waniáp, niqa unimanqatin-te

³² Gèmbø-mataváp. Ta khøuwa-te ndøgo, zo unimanqatin manqat, ande waev me qazøte-qeivim, zo viniv neka potonam matev kandambá qazondapat. Geté zo bazaføgakh-us zowaniapám. ³³ Zo ezoqa nøme møndø-ngenøzotám, ezoqa ewaqape-qa bugug-te, neka yage føgakh vøzø-etoumam. Neka zo ezoqa nøme, zo ndigu mðzozø-tøkeám, ndigu viniv gi-upøgimam. ³⁴ Klisten ezoqa nøme, ndimbula mokho-te gin-qeitaz, zo ti-te ndigu, tanakh zøgoám neka vozozø-tøkeam. Neka ezoqa zoqa gigiap gizø-upøgimam, zo sðzozø-takám. Khanakhanakh-ús. Zapa ndøgo, zo mðzøte-zøtéz, zo ande gigiap nøme me, nandøzøgó. Ndøgo ùnime:-løvú, av gigiap nøme, gizømbe-upøgimam. Zapa ndøgo, ta gigiap ndøgo, miav-ak-qapé.

³⁵ Yaq nakémbá, zoqa unimanqatin matev, ndønqagimém. Zapa ndøgo, taqa yaq-fia kandambá tantáv. ³⁶ Zo føgøføgakh ndøwaniáp. Yaq zo Mbumbukiam-qa poev tozombo-pavat, zo matev zøndapém, av manqa mbusa ge:ve. ³⁷ Taqa yaq-te, Mbumbukiam-qa Manqat, āv qane-eín nqægo, “Khøuwa avønín.

Yaq ndego ezoqam, tegeav, gégeáv.

Ndego khøuwa géføløtazák.”

³⁸ Neka Mbumbukiam, manqat nøme āv gene-eín nqægo, “Noge ezoqam ndøgo tené-ndaføyamba-év, te-unimanqatintat.

Yaq géyagét.

Geté teqambun, no tenøuvan,

no khanakhanakh mbaín, te-te.”

³⁹ Ni āv tiuká, av ezoqam ndi:gu, tiqambuz, neka vøsoqoēz. Geté ni unimanqatin matev, bazaføgakh-us zigeawát, neka vizimø-khandī:n.

11

Toqo-unimanqatin, ndøgo gekhâm?

¹ Unimanqatin matev, av nqægo: Toqo-unimanqatin, yaq soqoté-qatéq, matev ndøgo, Mbumbukiam-te ndoqoto-taqa, tøfakhan, ndøgo ndøfakhán. Toqo-unimanqatin, yaq soqoté-qatéq, matev ndøgo, bøi qeivupav ndøgo, ndøgó. ² Mbumbukiam nigi atanakha-zapazapa-za, eqeieqei tiqa unimanqatin matev zapayá genezæbám.

³ Unimanqatin matev mokho-te, ni āv qazi:qeiví nqægo: Manqei-qape ate nqægo, Mbumbukiam ekeza manqát gene-khakheinám, neka gigiap ndøgo, nqazi-qeivi, ndøgo tøndo-fakhanám, ta gigiap ndøgo, qeivupav ndøgo.

Eibol neka Inok neka Noa, Mbumbukiam gi-unimanqatintam

⁴ Av khanégo, Mbumbukiam Eibol-qa etoam matev, mbo-mambaqape ge:veo, getē Kein-qa etoam matev, soqain me:veō? Zapa nqáneq: Eibol gè-unimanqatín. Yaq ta zapaya ndøgo, Mbumbukiam ndego ezoqa ndaføyamba-qape me:veó, neka teqa-etoam matev vøkhatiu. Eibol møndønáním. Geté até ndakín-a, teqa matev, ni unimanqatin matev-qa yaq-te me:nømendím.

⁵ Av khanégo, Mbumbukiam Inok ekezan-te gekhato, yaq ndego løvøte qeiviav qagoam? Zapa nqáneq: Inok gè-unimanqatín. Yaq ezoqa amba mbøevawém. Geté ome-teáv. Zapa ndøgo, Mbumbukiam gëndáf. Teqa yaq-te, ndego ndafeav qagoam, Mbumbukiam-qa Manqat, āv qane-eín nqægo: Mbumbukiam khanakhanakh mbogoám, teqa yage-qa yaq-te. ⁶ Ezoqa unimanqatin mbain tegoat, ndego kopømba mbáin, Mbumbukiam-te khanakhanakh tego. Gekha ezoqām ndego, Mbumbukiam-te tewav, ndego yà be-unimanqatín, av nqægo, Mbumbukiam ndégō, neka ndego yaq-fia eqeieqei zø-etoám, ezoqam ndigu, teqa ndivao.

⁷ Av khanégo, Noa khagua-qape gekhakheinam, av Mbumbukiam gembøe-ein, yaq ekeza ezoqa namba vøe-khandi:z, ndigu khoev-te gi:yagam? Zapa nqáneq: Ndego gè-unimanqatín neka Mbumbukiam-qa manqat o-mba mbøendáp, ndego ge-ein av nqægo, ezoqa tengiæzo, oskiá ndøgo, ndego bugukhokhof matev-qase qeiviav qagoam. Yaq teqa unimanqatin matev mokho-te, ndego manqei-qape ezoqam, āv genezømás nqægo: Tiqa manqa-zapazapa khápumu-khouwév. Geté ndego ekezan, Mbumbukiam ndaføyamba-qape me:veó, teqa unimanqatin matev zapaya.

Eibleem neka Sæla, Mbumbukiam gi-unimanqatintam

⁸ Av khanégo, Eibleem Mbumbukiam-qa manqa o-mba gembøendap, gembo-akha, yaq ekeza manqei vø-ivav, manqei vini sasa ndøwav, ma Mbumbukiam manqa mbusa gembøeve, temøndap? Zapa nqáneq: Ndego Mbumbukiam gè-unimanqatín, oskiá ndøgo, ndego otevatav qagoam, ma te:ma. ⁹ Ndego Mbumbukiam sège-unimanqatintám, neka manqei vini-ak namba vøe-yagam, ta manqei-te ndøgo, Mbumbukiam manqa mbusa gembøeve, tembo-etoam. Yaq ndego palai khoev mbá gene-yageapám. Até yo neka zeo, Aezek neka Zekop, ndigu Mbumbukiam-qa manqa mbusa kopo gindapem, palai khoév gini-yageapám. ¹⁰ Eibleem taon kandambaqape-qa mbøe-kewagám, ta taon ndøgo, miavmiav bazaføgakh-us ndøgo, ndøgo Mbumbukiam ekezan gepøoa neka vøkhakheinam.

¹¹ Yaq áv khanégo, Eibleem zas namba, Sæla, nakhasam gezøqan, oskiá ndøgo, gumu-lawaqape-ev neka tegu zas sog vøgoam? Zapa nqáneq: Ndego gè-unimanqatín. Ndego møndø-unimanqatín, av nqægo, Mbumbukiam matev ndømatanám, av manqa mbusa ge:ve. ¹² Ta khøuwa-te ndøgo, ngenek ezoqam, andé løvøte yaq-te, møndømø-itán. Geté ndego ezoqa kopo, zi kopoav-qapé gimbo-fakhaz. Andé ndukú, khaiya-te nqo:go, neka andé ndivínd, ndøgeg-te ndigu. Kopømba mbaín, toqo-gevebam.

¹³ Nginik ezoqa ate ngi:gu, Mbumbukiam oskia ndø-unimanqatintám, até vømø-pakhaez. Ndigu ekezan, matev upøgipøteáv, Mbumbukiam manqa mbusa gezømbeve. Ndigu ta matev ndøgo, andé qámbá qiqeivam. Ndigu møndæzøtéz, vaev-te ndømø-fakhanám, neka ndigu khanakhanákh, taqa yaq-te. Ndigu manqat møndø-vøndøzumám, av nqægo, nqanek manqei-qape-te, ndigu mo-manqei-aním mbá. Geté ndigu andé okha mba me me:geavún. ¹⁴ Gekha ezoqám ndigu, manqat av ndi:manqate, ndigu áv gini-nømendím nqægo: Ndigu manqei-qa, zua ndøvawét, ma ti:yagat. ¹⁵ Nigi atanakha-zapazapa-za, amba ta manqei-qa yaq-te ti:manqatein, ma gi:geavun, yaq ndigu ambá kopømbá, nango tivesezin. ¹⁶ Geté ndigu manqei mbomambaqape-qa mbøe-esupám. Ndøgo yan-té qano:gó. Ta manqei ndøgo, ùnime-løvú, nqanek manqei-qape. Yaq nakémbá, ndigu Mbumbukiam, “nigi Mbumbukiam” gimbo-akhaemam, ndego mivi mbaín, taqa yaq-te. Zapa ndøgo, ndego yan-te nqo:go, taon mbomambaqape zøkhakheinám.

¹⁷ Mbumbukiam Eibleem khamasim-te geve, yaq ndego ekeza yo kopo, Aezek, amba telavawin, etoam matev vōgonin, ndego sège-unimanqatín, av nqægo: Mbumbukiam kopømbaqapé, tege yo segé-khandí:v, teqa yaq-te manqa mbusa geve. ¹⁸ Teqa yaq-te, Mbumbukiam āv gembø-eín nqægo, “Qogi qazi, Aezek mokho-té ginøqá-fakház.” ¹⁹ Eibleem āv gene-matøvé m nqægo: Yo tembonanim, ság, Mbumbukiam kopømbaqapé, løvøte-te nqawa segé-khandí:v. Yaq unimanqatín. Tege yo, andé løvøte-te mé gemøndæ-khandí:v.

Aezek neka Zekop neka Zosef, Mbumbukiam gi-unimanqatintam

²⁰ Yaq āv khanégo, Aezek tegi nakhei angana menas, Zekop neka Isao, zenda gezøbove, neka megemege-qa yaq-te, Mbumbukiam-qa manqat vøzø-vevezam? Zapa nqáne k: Ndego gè-unimanqatín.

²¹ Yaq āv khanégo, Zekop Zosef-gi nakhei angana menas zenda gezøbove, tiqa yaq-te Mbumbukiam-te vōguligulim, ndego løvøte yaq-te gemø-itan. Zapa nqáne k: Ndego gè-unimanqatín. Tatuág genø-tøpafám, neka Mbumbukiam-qa iz vø-eqatat.

²² Yaq āv khanégo, Zosef løvøte gekhatoat, ndego Izlael ezoqam-qa yaq-te ge-ein, ndigu Izip manqei-te tifakhaz, yaq ndego manqa vøzø-løvua, av nqægo, “Noqa bazag vø-upatét, manqei tozo-ivøvem?” Ndego nqané k manqat tene-eín ndógo: Ndego gè-unimanqatín, Mbumbukiam matev ndøgó, av manqa mbusa ge:ve.

Mozes Mbumbukiam ge-unimanqatintam

²³ Yaq āv khanégo, Mozes geqan, yaq tegi evøndipakha løvøyak misika gikhonøwem? Zapa nqáne k: Ndigu gè-unimanqatínim. Ndigu møndø-qeivím, ndego opønakam mbo-mambaqapé. Yaq ndigu møe goneáv. Kawa ezoqam-qa manqat sège-ogím, ndego ge-ein av nqægo, nakhei angana ndakin ngiqanet, yà bezitøgē.

²⁴ Yaq āv khanégo, ndego Mozes gumu-khouwev, poeveav qagoam, ezoqa ndego Felo-gu yu-ge yo tivewem, ndego Izip ezoqam-ge kawa? Zapa nqáne k: Ndego gè-unimanqatín. ²⁵ Ndego poev tømboogoám ndógo: Mbumbukiam-gi ezoqa namba, potonam matev sugumú-ndapét, ambá ndøgo, Izip ezoqa namba, khøuwa khapelavøqasi-te, manqa-zapa matanam-te sa tuzumbu-gøupat. ²⁶ Ndego āv gene-matøvé m nqægo: Ngenøgim matev tendap, av Keliso ge:ndap, ndøgo

qanimáv, ambá ndōgo, Izip ezoqam-qa gigiap kopoav-qa pe tømbo-gøupat. Zapa ndōgo, ndego Mbumbukiam-qa yaq-fia-qa mbovawát.

²⁷ Yaq áv khanégo, Mozes Izip manqei ge-ivav neka Izip kawa ezoqam-qa qaqa møe goneav vøgoam? Zapa nqáneq: Ndego gè-unimanqatín. Ndego bazaføgakh-us ndøyám. Zapa ndōgo, ndego Mbumbukiam-te, ndego ezoqa ometupav ndego, áv tenetawám, av ndego amba te-ometin.

²⁸ Yaq áv khanégo, Mozes Zu ezoqam manqa gezø-løvua, Pasova lou loge matev tigonem neka søvakha gigiap-qa kouk mboqog-te vø:giam. Zapa nqáneq: Ndego gè-unimanqatín. Soqaín ndōgo, ndego enzol ezoqam, ezoqa ndengiæzoat, tigi nakhei angana bugukhokhof giqanat, pakhapakha tezø-khaneam.

Ezoqa vinivinimba nøme, Mbumbukiam gi-unimanqatintam

²⁹ Av khanégo, Izlael ezoqam, Ndaola Køkouk-te gitanqa, kopømba ande av manqei pap-te toqotema. Zapa nqáneq: Ndigu gè-unimanqatiním. Geté yaq Izip ezoqam gi:khamasem, ndigu gègeoním, vøpakhaez.

³⁰ Yaq áv khanégo, Zeliko taon-qa uta qanqoe? Zapa nqáneq: Izlael ezoqam, Mbumbukiam-qa manqat gè-unimanqatiním, neka Zeliko taon khøuwa seven vøkhøogumam, taon-qa uta vønqoe.

³¹ Yaq áv khanégo, ndugu mambe sævam, Leiab, bøibøi ezoqa khoev guzø-ein, sambi-us, neka Zeliko ezoqa nøme namba nanimateav vøgoam, ndigu Mbumbukiam-qa manqat giqavotøvem? Zapa nqáneq: Ndugu gè-unimanqatín.

³² Ezoqa nøme ndígú, ezoqam av ngi:gu. Kopoáv. Geté no khøuwa khàpe nømbe-elavøqasi-íz, Gideon neka Balak neka Samson neka Zefta neka Deivid neka Samuel neka Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam, tiqa emanqat tæzømbe-vototupit.

³³ Nøme ndigu, bawan nøme namba, nakhag-te ginøfeapam, tiqa unimanqatin matev mokho-te, gèpitáz. Neka nøme ndigu, ezoqa nøme matev eqeieqei-té ginøzø-nøzøgimám, neka nøme ndigu, matev ndōgo, av Mbumbukiam manqa mbusa gizømbe-aumam, vø-upøgimam. Ezoqa nøme ndigu, layon manqa-nqa zøtokemám. Yaq ndigu foqobumáv, vøe-pakhaez. ³⁴ Neka nøme ndigu, gøinam tatas-te gigoam, ndōgo ngiæzoateáv. Neka nøme ndigu, nakhag-te gigoam, yaq-ak-gi nakhag kaiya, ndigu zitøgemáv. Nøme ndigu, bazaføgakh mbaín. Geté Mbumbukiam bazaføgakh

11:28 11:28 Exo 12:21-30 **11:29** 11:29 Exo 14:21-31 **11:30** 11:30 Josh 6:12-21 **11:31** 11:31 Josh 2:1-21; 6:21-25; Zems 2:25 **11:32** 11:32 Judg 6:11-8:32; 4:6-5:31; 13:2-16:31; 11:1-12:7; 1 Sam 1:1-1 King 2:11 **11:33** 11:33 Dan 6:1-2 **11:34** 11:34 Dan 3:23-27

zø-etoám. Nøme ndigu, nakhag-te anøzi ndøgoám, neka bawan nøme-gi nakhag ezoqam vøngeasumam. ³⁵ Sakhei nøme ndigu, Mbumbukiam gi-unimanqatintam, ekeza ezoqam gizø-pakhaetam, nango møndøzø-khandí:z.

Ezoqa nøme ndigu, gi-unimanqatintam, nqosøgeap gizø-etoumam, ndigu sège-upøgimám, vøpakhaez. Ndigu Mbumbukiam naopøteáv, yaq sègezøták. Zapa ndøgo, ndigu áv gini-matavupám nqægo: Tipakhaez, ndigu gékhandí:z, neka yage mbomambaqape nøme mba vømóndapēm. ³⁶ Ezoqa nøme ndigu, gèngenøzotám neka vøfebumam. Neka nøme ndigu, auli sén gini-løvønøvemám, ndimbula-te vønqeisumam. ³⁷ Nøme ndigu, nandí gini-poubám, vøpakhaez. Nøme ndigu, gèqaqabám. Neka nøme ndigu, nakhag kaiyá gini-zitagám. Nøme ndigu, ndabua eqeieqei mbaín. Ndigu sip o naningus ngusum mba ndø-usupám. Nøme ndigu zenda-zenda mbá neka yage soqáin segendapát, ezoqa matev soqøsoqa vøzø-matønumam. ³⁸ Nøme ndigu, khoev mbaín. Leg-av manqei neka manqei pøpotap-té sege-okhoám, nandi nqa o manqei ozap-te vøyageapam. Ezoqa nøme, nqanek manqei-qape-te ngiyage, ndigu eqeieqei mbá, ezoqa av ngi:gu, ti namba ti:yagat.

³⁹ Nginik ezoqa ate ngi:gu, Mbumbukiam gi-unimanqatintam, ndego eqeieqei me:zæbám. Geté ndigu ekezan, matev ndapeáv, av Mbumbukiam manqa mbusa ge:ve. ⁴⁰ Zapa ndøgo, matev ndøgo, Mbumbukiam ni nonqo gepøoa, ndøgo ùnime:løvú, av bugukhokhof qægoam. Yaq nakémbá, ndigu ni namba, khæ zí-ndaføyamba-én.

12

Ni Yesu mba bizimbo-mataváp, viniv tøni-fakhanumat

¹ Nginik ezoqa ate ndi:gu, ni andé ozoz me me:khøogønát, neka unimanqatin matev-qa yaq-te ngi:nøməndim. Yaq nakémbá, matev ate ndægo é-bizi-vingitáv, ndøgo ni unimanqatin-te nqatokonat, neka manqa-zapazapa ate ndægo, ndøgo ni nakhamas-te ande ka me ndizi-ndapem. Yaq fifingiap-te, niqa megemege-te nqo:go, sizi-bøitít. Ni bizimø-vøün. ² Niqa bøi, Yesu-te mbá qabenø-føgakhát. Ndego niqa unimanqatin matev-qá zapá. Te mokho-te, ni iziz sizimø-khanøzém. Tae mutui-te gitøkewem, ndego nqosøgeap sège-eqá, neka até mivi matév-a, gimbo-etøomem, vøndap. Zapa ndøgo, ndego é-møndæ-otév, vaev-te, Mbumbukiam khanakhanakh mbó-etoám. Yaq ndego Mbumbukiam-qa nakeamo zenda-te vømøqom.

³ Zo Yesu mbomataváp. Manqa-zapa-us ezoqam, mivi gimbo-etoumat neka matev soqøsoqa vømbø-matønumat, ndego sègendáp. Yaq nakémbá, zo baza bezøpøs neka møvøúz.

Viniv tønifakhanumat, ndøgo Mbumbukiam ni gè:guguná

⁴ Zoqa nøfe-te, manqa-zapa namba, zoqa kouk waeveáv, vozø-pakhaez. ⁵ Geté zo mbøni zøvaév. Gê, zo Mbumbukiam-qa manqat gezømbó-navøem, ndego zo ndezø-manqate, zo tegi nakheis ndozogo, av nqægo?

“Noge yo, qo Evezøza-qa guguna manqat betaqambo-qásí:v. Neka ndøvøúq, ndego qo teqaponqom.

⁶ Zapa ndøgo, ezoqa ndigu, Evezøza kuku ndømbogo ti-te, ndigu gèguguzá, neka yaq-fia nqosøgeap zø-etoamín, ndigu ekeza nakheis ndezæza.”

⁷ Yaq nakémbá, viniv matev tøzø-fakhanumat, zo sège-eqatét. Zapa ndøgo, ta matev mokho-te ndøgo, Mbumbukiam zo gèguguzá. Ndøgo zo āv qane-zømesím nqægo: Zo Mbumbukiam-gí nakheís. Gê, nakheis tígu, eve gugubumav ndigu? Mbaín. ⁸ Zo zøve guguzaeav tøgoat, av nakheis nøme nde:guguza, yaq zo uni ekeza nakheis-ín mbá. Zo andé mambe nakheís. ⁹ Nigi manqei-qape tat-za, ni møndø-gugumbumám, yaq ni vizizø-vizupam. Yaq nakémbá, nigi Tat, ndego yan-te ngo:go, ni teqa mokho-te, nøme mba bizu:gú. Av tizi:gonem, ni khandi zíndapém. ¹⁰ Nigi manqei-qape tat-za, ni āv tini-gugumbumám, av ekezan eqeieqei gi:vewam. Khøuwa andé khapémbá. Geté Mbumbukiam møndæ-otév, gekha matev eqeieqei, ni-te. Ndego ni ngeguguna, ni tøke-qa nigú. Yaq ni ndaføyamba tàbizi:gú, av ekezan nde:go. ¹¹ Ezoqa teguguq, ta khøuwa-te ndøgo, qo khanakhanakh mbaín. Ndøgo mbøni nqosøgeap-ús. Geté vaev-te, ndigu mokho zófakhán, guguna manqat gindapem. Tiqa yage sambi-ús neka ndaføyamba-qapé segégoát.

Ni bazaføgakh bizi-asazét, Klisten matev-te

¹² Yaq nakémbá, zo pingi qazø-wauwauam, neka manazap vøzø-soqøsoqoam, zo bazaføgakh nango, vø-asáz. ¹³ Neka ndø-onimít. Geté ndaføyambá sege-apét. Soqaín ndøgo, gømig ndigu, gizø-wauwau-ezam, ate nonqo tizømbe-qambunim. Geté nqawa bèzø-eqeieqei-éz.

¹⁴ Zo bazaføgakh ndø-asazét. Ezoqa ewaqape namba, sambi matev-té qayagé, neka āv tøneyagé, av Mbumbukiam ndømbøe-poev. Zapa ndøgo, gekha ezoqām ndego, av nqægo yageav tøgoat, ndego Evezøza gé-ometák. ¹⁵ Zo aiyá qagó.

Soqain ndøgo, Mbumbukiam-qa kuku matev zita tōzōte-wuøem. Neka soqain ndøgo, zo mokho-te, ande gigiap khaqain-qaape me vōefakhān-a, vōpanqavōēm, yaq zo Klisten bawan ezoqam kopoav vōngiæzō. ¹⁶ Zo aiyá qagó. Soqain ndøgo, zo ezoqa nøme, mambe tōzōte-okhoat o Isao-qa tōzōte-qeivim, ndego Mbumbukiam zita ge:wuao. Ndego Isao, yokhøuwá. Yaq tege eve tumu-lawaqaape-evin, ndego ambá zenda mbøevein, vømbō-guligulimin. Geté Isao gembøeqasí. Yaq ta matev ndøgo, gēwí. Eveqase mbo-etoám. Lou zapayá gembøe-etoám. ¹⁷ Zo mōzōte-zōtéz. Vaev-te, ndego mōndømbo-poé, amba eve-qa guliguli matev tendapin. Geté eve, āv gembøe-ein nqægo, “Nakhoa mbaín, toqondap.” Yaq Isao sègevín. Ndego poev ùni mbøemát, eve-qa guliguli matev tendapin. Geté nakhoa mbaín, matev nango vøe-enēnd, ndøgo gematanam.

Ni Zayon manqei pøyat-té qazinø-fakhān, ambá ndøgo, Sainai lolol-tē qazinø-fakhān

¹⁸ Zo Mbumbukiam qazōte-zōtez, zo ambá av nqægo, Sainai lolol-tē qazonø-fakhāz, av Izlael ezoqam gi:fakhaz, Mbumbukiam Mozes guguna manqat gembo-etoam. Ta lolol ndøgo, manqei-qaape olól. Ta khøuwa-te ndøgo, ndigu lolol wageap-us ndøqeivim, neka bøivun vōzō-bøi, neka mbe vōzōfakhan. Møe-ús. ¹⁹ Kipi wag kandambaqaape zōwagát neka manqa wag vōzō-manqatat. Izlael ezoqam nqanek manqa wag giyogem, ndigu møe kandambá. Yaq ndigu Mozes āv gimbøe-viømém nqægo, “Mbumbukiam manqat kopo nøme bemanqáté.” ²⁰ Zapa ndøgo, Mbumbukiam ndigu āv gezømbe-ein nqægo, “Gekha gigiap ndøgo, lolol tøkhanaz, ndøgo løvøte beqeiv, oskiá ndøgo, ezoqam o søvakha gigiap tigoat. Nandí giabiti-pouzá, løvøte bēqeivim.” Yaq ti-te ndigu, nqanek manqat khāpumu-føgákh. ²¹ Matev ndøgo giqeivim, lolol-te qafakhan, ndigu møe kandambá gigonem. Até Mozés-a, āv gene-ein nqægo, “No møe kandambá. Kha sùgunumbu-wageapét.”

²² Geté zo viní. Zo ambá av nqægo, Sainai lolol-tē qazonø-fakhāz. Geté zo Zayon manqei poyat-té qazonø-fakház. Zo khandi Mbumbukiam-qá Zelusalem taon-té qazomø-fakház, yan-te nqo:go. Zo ndøgo tozomø-fakház, ma enzol ezoqam taosen-taosen, khanakhanakh-us ndimøvøza. ²³ Zo Mbumbukiam-gi nakheis-qá møvøna-té qazomø-fakház. Nginik ezoqam, andé Mbumbukiam-gí nakhei bugukhokhof qaniap me me:gó, zo namba. Neka zoqa iziz, yan-té qano-peawáp. Neka zo Mbumbukiam-té qazonø-fakház, ndego

ezoqa ewaqape-qa manqa ovøyam te-ewag. Neka zo ndógo tozomø-fakház, ma ndigu ezoqa mbomømboma gi:goam, ndigu Mbumbukiam ge-ndaføyamba-ez, tigi nqova ndakin te namba ndigu. ²⁴ Zo Yesu-té qazonø-fakház, te mokho-te, Mbumbukiam ezoqa namba, poev ndakinak ge-unimanqatin. Neka zo ndógo tozomø-fakház, ma zo ande teqa kouk me gizømbo-pomoyam. Ta kouk-qa manqat, Eibol-qa kouk-qa manqat, ùnime:-løvuám. Ndógo ambá av nqægo, yaq-fia tawat-qa ndø-akhayám. Geté ndógo ni manqa-zapazapa evøzam-qa yaq-té qaním-bi-manqaté.

²⁵ Yaq nakémbá, zo aiyá qagó. Zo ndego ndøsanqàwé, ndemanqate. Ndigu ezoqam, ndego gisanqawam, ndego nqanek manqei-qape-te gegugubam, yaq-fia møndø-ndapém, leg-av manqei-te gipakhaetat. Yaq ni yaq-fia nøme mba zióndapém, ni ndego zita tizi-wuowem, ndego yan-te ndenindo-manqate. ²⁶ Ta khøuwa-te ndógo, manqei ndøkukuvøém, Mbumbukiam-qa manqa wag zapaya. Geté ndakin khøuwa-qa yaq-te, Mbumbukiam manqa mbusa āv genevé nqægo, “No manqei nqawá qatø-kukugím. Geté manqei-qape mbá mbá. Até yán-a, sötumú-kukugím.” ²⁷ Mbumbukiam ge-ein av nqægo, ndego manqei nqawa tekukugim, taqa manqa mokho nqáneq: Gigiap ate nqægo, ndego gekhakheinam, segé-kukugím, vømø-soqøsoqoām. Ndego tenégó ndógo: Yaq vaev gigiap sa ndógo tógoát, ndógo kukuvøem kopømba mbain tøgoat.

²⁸ Ni Mbumbukiam-qa megeat matev-té qazinø-ón. Yaq ndógo kopømba mbain, tøkukuvøem, vøsoqā. Yaq nakémbá. Ni ike manqat zimbó-manqatát, neka teqa iz vizí-eqatāt. Vizap-ús neka møe-ús. Yaq ndego khanakhanakh betëndap. ²⁹ Ni yà bizimbo-mataváp. Nigi Mbumbukiam andé gøina wageap me me:gó. Gigiap ate nqægo, segé-sonqotáv.

13

Klisten yage equeieqi-qa yaq-te

¹ Zo yaqyaq-a, kuku matev até bezøgó. Zapa ndógo, zo Keliso mokho-te, evenáp. ² Ezoqa nøme khoev sozozø-manqatát. Zo bezømbo-qási:v. Ezoqa nøme ndigu, matev av gi:matønumam ndægo, ndigu khoev, enzol ezoqam zømanqatám. Geté ndigu ekezan zøtezateáv. ³ Ezoqam ndigu, Keliso zapaya, ndimbula-te ndu:nqeitøzat, zo manqa matev bezømbo-nävøém. Geté zo ndigu āv qazozømbé-tøké, av zo zøkezan, amba ndimbula-te tøzøte-gonin. Neka ezoqam ndigu, tiqa unimanqatin matev zapaya, nqosøgeap

ndi-upøgim, āv qazozømbé-tøké, av zo zøkeza kha-te, amba nqosøgeap tozombo-yogein.

⁴ Nøkenøkem matev, zo ezoqa ewaqape, gèmbovizáp. Zo yaqyaq-a, ùnime-unimanqatinát. Ezoqa vini-te, khokho ndø-òkhó. Mbumbukiam yaq-fia ndótá, ti-te ndigu, mambe ndi-okho neka nøkenøkem matev ndingi:wat.

⁵ Zo moni-te poev khapé bezømbe-òkhó. Geté zo āv qane-mataváp, “Gigiap ság, nqanigu.” Zapa ndógo, Mbumbukiam āv gene-eín nqægo, “No nóqøuvaqák. Neka qo genømbó-navøemák.” ⁶ Yaq nakémbá, ni kha føgakh-mbá, neka ni āv qazi-manqaté nqægo, “Noge tøke ezoqam, Evezøzá.

No møe nógoák.

Gé, ezoqa gekhá nómatanām?”

Yesu Keliso enendatáv

⁷ Zogi megetapak, ndigu Mbumbukiam-qa Manqat gi:zømesimam, zozó-matavupát, ndigu atema vaev-te, ande āv kiníyagam. Zo Mbumbukiam āv tønè-unimanqatinát. ⁸ Yesu Keliso enendatáv. Ndego até kopó, nømøkhayā, neka nqægø neka megemege-te ndo:go, miavmiav.

⁹ Ezoqa ndigu, tiqa khokho nømendim matev vinivinimba mokho-te, zo nakhoa vini-te itubam-qa ndizøgo, zõtáké. Ezoqam-qa Klisten matev, Mbumbukiam-qá kuku matév qabezømbe-føgákh. Qanimav av nqægo. Ambá ndøgo, louloge khafeap matev ndimbopaev. Matev av nqægo, ezoqa gezø-tøkeák.

Etoam matev eqeieqei-qa yaq-te, av Mbumbukiam ndømbøe-poev

¹⁰ Ni Klisten ezoqam, ni andé søvakha gigiap løvusam nonqo me nimbigú. Geté ndigu ezoqam, ndigu søvakha løvusam sasae zua ndigu, av Mozes-qa guguna manqat ndæmanqate, ndigu kopømba mbáin, nqanek søvakha tilog.* ¹¹ Mbumbukiam-ge iziz ezoqa kandambaqape, ndego kouwat uni khafeap-qape mokho-te, søvakha gigiap-qa kouk mba ndø-upøgimatún, ezoqam-qa manqa-zapazapa zapaya. Geté søvakha ndøgo, manqei viní gimø-taemín, vømø-pakhakh-in. Bavokhó, ambá ndøgo, ma ezoqa ndi:sokhoe. ¹² Yesu-qa yaq-te, até kopó. Até ndegó-a, taon bavokhó gemønánim. Yaq teqa kouk, ezoqa

13:4 13:4 Ef 5:5 **13:5** 13:5 Deut 31:6, 8; Josh 1:5 **13:6** 13:6 Psa 118:6 **13:7** 13:7 1 Ko 4:16 **13:9** 13:9 Lom 14:17 * **13:10** 13:10 Nqanek yaya etæ manqát. Niqa søvakha gigiap løvusam nonqo, Yesu-qá tae mutuí, ndøgo niqa manqa-zapazapa evøzam nonqo genanim. Geté ezoqam ndigu, Yesu unimanqatintev ndigu, neka tiqa manqa-zapazapa evøzam-qa yaq-te, søvakha løvusam sasae-te zua ndo:taza, av Mozes-qa guguna manqat ndæmanqate, ndigu Yesu-qa matev kopømba mbáin, tøzøtøke. **13:11** 13:11 Lev 16:27 **13:12** 13:12 Zion 19:17

bemē-Mbumbukiam-gi-iz. ¹³ Yaq nakémbá, ni andé taon bavokhó qabizinø-niáv, neka Yesu namba, mivi āv qazimí-ndapém, av ndego mivi ge:ndap. ¹⁴ Zapa ndógo, nqanek manqei-qape-te, ni taon mbaín, oskia tógoat. Geté ni ta taon ndógo tizimbo-vawét, megemege-te ndo:go, tógeav. ¹⁵ Yaq nakémbá, ni Yesu mokho-te, Mbumbukiam-qa iz, oskia bizi-egawát. Ndógo andé niqá sòvaxha løvusam matév, te-te. Yaq ta etoam matev mokho-te, ni āv qazi-unimanqatintét nqægo: Yesu nigí Evezøzá. ¹⁶ Zo matev egeieqei matanam neka tókeam matev, yaqyaq-a, bezømbo-nàvøém. Matev av nqægo, andé Mbumbukiam-te etoam matév. Yaq ndego gèmbøe-khaneát.

Megetapak-qa manqat, o-mba bizio-ndapé

¹⁷ Zogi megetapak-qa manqat, o-mba mo:ndapé neka matev āv tønégó, av ndigu ndizømbe-manqate. Ndigu zo gèzø-keogé. Yaq vaev-te, ndigu manqa bèmø-ovøemém, Mbumbukiam-te, tiqa sasae-qa yaq-te, zo mokho-te ngigut. Zo tiqa manqat o-mba tozoto-ndapat, yaq ndigu nqanek sasae khanakhanakh-us ndógót. Geté zo goneav tozogoat, yaq ndigu sasae mbøni nqosøgeap-us ndógót. Yaq ndógo ambá soqáin zo-te.

¹⁸ Zo ni gínindu-guligulím. Ni āv qati-unimanqatinát nqægo: Ni manqa-zapa mbaín, niqa mbøni-te nqøugu. Geté ni khøuwa kopoav, matev qanimav matanam-qa nimbogó. ¹⁹ No zo guligulim-qa, nøme mba nqáneq qazømbegó: No Mbumbukiam nakhamas-te, nango tèabetønde-khofotán zo-te.

Guliguli manqat, Klisten ezoqam-qa yaq-te

²⁰ No āv qate-guligulím nqægo: Mbumbukiam, ndego ni sambi ndini-etoam neka nigí Evezøza Yesu løvøte-te gendo-khandi:v, ndego ni ande sip keoge ezoqa kandambaqape me ndinimbi-keoge, neka teqa kouk mokho-te, ezoqa namba poev ndakinak ge-unimanqatin, ndógo miavmiav ndógo, ²¹ ndego Mbumbukiam, zo yá bezøtøkeé. Yaq zo kopømbaqapé, matev egeieqei ate ndægo zómatønumát, av ndego poev ndømbøego. Yesu Keliso mokho-te, Mbumbukiam ni mokho-te matev ate ndægo bematanám, av ndego ndømbøe-khaneat. Keliso-qa iz, miavmiav, bèto-egawát.

Amén. Nqanek manqat unimanqatín!

Vaev manqat

²² Nófuaþ! No nqazó-pouwe. Zo nqanek zita tɔpøzu manqat, vøndapém. Nqanek pepa, no zo qazø-peaumavun, sekeqapé mbá. ²³ Zo vøezøté: Nigi nõfu Timoti, ndimbula mokhote gu:goam, møndø-fakhán. Ndego nakhamas mba tendowav, yaq no te namba nõtøndé-náv, zo vøezømet.

²⁴ Niqa khaiya mboma manqat zomøzø-eín, zogi megetapak neka Mbumbukiam-gi ezoqa ewaqape ate nandi:gu. Nginik Itali manqei-ak, khaiya mboma manqat ndøkhofotaváv, zo-te.

²⁵ Mbumbukiam-qa kuku matev, ndøgoát zo-te, zo ate ndøzøte:go.

Zems Zems-qa pepa

Megeat Manqat-qase

Nqanek pepa, Zems ndøpeawám. Ngenek Yesu-gé eveqasé. Ndego Zelusalem Klisten bawan ezoqam-gé megeat ezoqam ndøgoám. Ndego nqanek pepa ti-te ndígu tenø-peawám, Zu Klisten ezoqam, manqei vinivinimba-te gipanqanim neka ndøgo vøyageapam.

Teqa pepa mokho-te, Zems ezoqa áv gene-guguzá nqægo: Ndígu matev eqeieqei-té giabe-yagé, neka tiqa unimanqatin matev, kopømba mbain, manqat mba tøgoat, geté matev matanam-us begó.

¹ No Zéms, nqanek pepa nqæpeaomit. No Mbumbukiam neka Evezøza Yesu Keliso, tigí sasae ezoqám.

Nqanek pepa zo-té qatø-peaomít, zo Izlael khagua bawan tuelv ezoqam, manqei vinivinimba qazo-panqanim.

Khaiya mbomá, zo-te.

Khamasim matev tøni-fakhanam, yaq niqa unimanqatin matev ginimbi-khouwév

² Nøfuap! Zo khamasim matev vinivinimba tøzø-fakhanam, zo khanakhanakh mba bezø-asøtøvé. ³ Zapa ndøgo, zo møzøte-zøté, matev vinivinimba, zoqa unimanqatin matev tækhamasimit, yaq bazaføgakh-us waniap matev zømbé-fakhán. ⁴ Yaq ta bazaføgakh-us waniap matev ndøgo, até bezøgó, atema vaev-te. Yaq zo uni zøtéfisám neka matev eqeieqei matanam-te zówafezák.

⁵ Geté zo mokho-te, ezoqa nøme matavap loloakh mbain tøgoat, ndego Mbumbukiam-té geabenøviám. Ndego gèmbø-khaneát, ezoqa ewaqape matev mbomømboma tezo-etoam. Ndego geqá-ponqomák, toqombo-viam, geté matavap loloakh segeqá-etoám. ⁶ Geté gekha ezoqám ndego, Mbumbukiam temboviam, ndego ùni bete-unimanqatin. Betonáké. Zapa ndøgo, ezoqam ndego, ndo:nake, ndego andé ndaola khamøe me me:-asøtavé. Khamøe tøndo-fegimat, tøvumøet, segé-khaonimát. Kopømba mbain, ndaføyamba teitan. ⁷ Ezoqam av nge:go, bematáváp, av nqægo, Evezøza-te matev eqeieqei kopo ndondáp. ⁸ Ezoqam av ngenek nge:go, matavap menas-té geyá. Teqa yage-te ate ndægo, ndego bazaføgakh-us géyayák.

Gigiap-av ezoqam neka gigiap kopoav ezoqam-qa yaq-te

⁹ Klisten ezoqam ndego, gigiap-av neka iz mbain ndego, ndego khanakhanakh mbá geabetegó. Zapa ndógo, Mbumbukiam iz kandambaqape mbo-etoám. ¹⁰ Geté gigiap kopoav ezoqam, áv geabete-mataváp: Mbumbukiam-qa bõi-te, teqa gigiap kopoav, gigiap-qapé mbá. Teqa gigiap andé flawas me mé:khataeztét, vó-o:áz. ¹¹ Ni mizi:nótén. Khõuwa bazafõgakh-us tesasev, yaq gagayag gétá, flawas manqei-te vó-o:áz. Yaq tiqa bugug mbomõmboma segé-soqá. Yaq até gigiap kopoav ezoqám-a, ndego bazafõgakh-us ndesasaeat, segemõ-navõém.

Mbumbukiam-te, matev mbomõmboma mba ndo-okhó

¹² Ezoqam khanakhanakh mbá geabetegó, ndego bazafõgakh-us teyat, khamasim matev tõmbo-fakhanumat. Ndego bazafõgakh-us teyat, yaq-fia khandi miavmiav ndóndáp. Ta khandi miavmiav-qa yaq-te, Mbumbukiam manqa mbusa, áv genevé nqægo: Ezoqa ndígu tindapém, te-te kuku ndõzõgo.

¹³ Ezoqam ndego, manqa-zapa tækhamas, ndego bemanqáté, av nqægo, nqanek khamasim matev Mbumbukiam-té qando-okhõ. Zapa ndógo, manqa-zapa, kopõmba mbaín, Mbumbukiam khamasim-te tõve, neka até Mbumbukiam ekezán-a, ndego ezoqa khamasim-te abumáv, manqa-zapa-te ti-o:az. ¹⁴ Geté ezoqa ewaqape, ekeza kha-qá poev ndõ-abumatún, khamasim matev-te. Ndógo tõ-itubín neka võtakhasin. ¹⁵ Yaq ndigu, kha, poev matev soqõsoqa-te, sa tinqonqotavat, yaq manqa-zapazapa zõfakhanát. Ndógo andé poev matev soqõsoqa-gí nakheís. Yaq manqa-zapazapa qakhõuwevin, lõvõte ndõfakhanín.

¹⁶ Nõfuap mbomõmboma! Zo ezoqa betúbám. ¹⁷ Yan-te nqõ:go, matev mbomõmboma neka ndafõya-ndafõya mba ndo-okhó. Mbumbukiam-té qando-visín, ndego yan-qa waev vinivinimba gekhakheinam. Ta waev ndõgo, sège-enendát, võ-khouiat, neka nango võkhayat. Geté Mbumbukiam gé-enendák. ¹⁸ Mbumbukiam áv qambõe-põovám nqægo: Ni teqa unimanqatin manqat mokho-te, khandi ndakinak zindapém. Tene-matanám ndógo: Ni gigiap ate nqægo mokho-te, ndego gekhakheinam, tegi bizigú. Ate av-té, gigiap ndõgo, toqope:tat, bugukhokhof gigiap teqa ndõgo.

Mbumbukiam-qa Manqat võmbopáev, sa ndõyõgè

¹⁹ Nogi nõfuap mbomõmboma! Zo võezõtéz. Ezoqa ewaqape, nakhamas-te, manqa yoge matev bezõgó. Geté manqa manqate-te neka qaqa-te, aiyáv qabezõgó. ²⁰ Zapa ndógo, ezoqam qaqa tegoat, ndego kopõmba mbaín, matev tegoat,

av Mbumbukiam ndømbøe-poev. ²¹ Yaq nakémbá, matev soqøsoqa ate ndægo neka manqa-zapazapa ndøgo, zo mokho-te sekemba ndøgu, vø-ivøvém. Zo Mbumbukiam-qá mokho-te qanu:gu neka teqa manqat vø-upøgim, ndego zo mokho-te, ande avøe gigiap me, ge-ogeakh. Teqa manqat kopømbaqapé, zo segé-khandi:z.

²² Mbumbukiam-qa Manqat, o-mba mbøendapé. Sa ndøyògě. Zo sa tozo-ewagat, zøkeza kha zombøé-khavozumít. ²³ Gekha ezoqām ndego, manqat sa te-ewagat, gete paeveav vøgoāt, ndego kopømba ande av ndé:go, ekeza bugug glas-te geqeiv. ²⁴ Geté nqawa gewav, bugug ndøgo geqeiv, nakhamas-té qambøe-navøém. ²⁵ Geté gekha ezoqām ndego, Mbumbukiam-qa guguna manqat ndaføyamba-qape mokho-te ndu:qeivi, ndøgo ezoqa nqa-nqovotøzat, neka ta guguna manqat mokho-te, oskia teyagat, neka manqa matev navøepøteav vøgoāt, gete tembopavat, ndego khanakhanakh ndøgoát. Gekha matēv ndøgo, tematønumat, Mbumbukiam gembó-tøkeát.

²⁶ Gekha ezoqām ndego, ekeza kha Klisten ezoqam nde:vewe, gete ekeza tou keoge eqeieqei mbain vøgoāt, ndego ekeza kha, gèmbøe-khavozumít. Teqa unimanqatin matev neka guliguli matev, mokho mbaín. ²⁷ Unimanqatin neka guliguli matev, av Mbumbukiam, nigi Tat, eqeieqei neka ndaføyamba-qape nde:vewe, nqáne: Loundik nakheis neka ngængæm, tiqa potonam matev-te, zizø-tøkeát, neka manqei-qape-qa matev sa zimbó-takaták, manqa-zapa-te tø-itumbat.

2

Ni ezoqa ewaqape-te, kuku binigú

¹ Nøfuap! Zo Evezøza ndozo-unimanqatinat, ndego Yesu Keliso, ndego Mbumbukiam-qa waev-te ndeyage, zo yaq-mba ndø-ðkhó. ² Khamasim, ezoqa zoqa møvøza-te tendowav, yaq ndego tendo-khakheinam, ndabua eqeieqei vøndó-uzām neka kokosov-te gol gigiap fia kandakanda vøndó-utāz, neka até gigiap-av ezoqām-a, vøndówāv, ndego ndabua soqøsoqa tendo-uzam; av tægoat ndægo, yaq matev eqeieqei ākhanégo? ³ Zo ndego ezoqam tozombo-vizumem, ndego ndabua eqeieqei te-uzupat neka vozombó-einim, “Qonam nonqo qanimav-te nqanek, qonøqōm,” geté gigiap-av ezoqam tozombo-einim, “Soqōyāt nandav,” o “Manqei-tē

qanøqōm, nqanek noqa zenda tokhotapak-te.”⁴ Gê, av tōzōte-gonem, eqeieqei? Av taoká. Zo zōqatatét, zo mokho-te. Neka matavap soqōsoqá qazōte-gevezoát.

⁵ Nogi nōfuap mbomōmboma! Zōtōndé-yogēm. Mbumbukiam ndigu tevevesám, ndigu manqei-qape-qa bōi-te gigiap-av ezoqam ndigu, yaq ndigu tiqa unimanqatin matev mokho-te, vōmō-ande-gigiap-kopoav-ezoqam-ez, neka ndigu Mbumbukiam-qa Megeat Matev-te vōmō-ōz, av ndigu manqa mbusa gezōmbeve, ndigu Mbumbukiam-te kuku ndōzōgo. ⁶ Geté zo, zo gigiap-av ezoqam mivi matev zozō-etoumatún, neka khokho ezoqam ndōzōtē-zæzā. Gēmbo-mataváp. Gekha ezoqām, zo ndingiæzoat, neka manqa ovōyam-te ndi-abam? Ezoqam ndigu, gigiap kopoav ezoqam. ⁷ Neka ezoqam ndigu, Yesu Keliso, zo tegi ndozogo, teqa iz qanimav-qape ndingenōiwat.

⁸ Zo nigi Kawa ezoqam-qa guguna manqat tozombo-pavat, av nqægo, “Ezoqa nōme-te, kuku āv tabetaqambe:gō, av qakeza kha-te kuku ndaqambe:go,” av tōzōtegoat, zo matev eqeieqei zōmatōnumát. ⁹ Geté zo yaq-mba tozo-okhoat, ezoqa nōme tozozō-vizupat, neka nōme vozó-sanqabāt, zo manqa-zapa zōgoát. Yaq Mbumbukiam-qa guguna manqat, zo khafeap mōkuiam ezoqam mé:zæbát. ¹⁰ Gekha ezoqām ndego, guguna manqat ndembopaev, gete manqat kopo tenqawa, ndego guguna manqat ate ndægo, sugumú-mōkuiám. ¹¹ Zapa ndōgo, Mbumbukiam, ndego ge-ein av nqægo, “Qo nōkenøkem matev ndōngi:wát,” ndego até nqanek manqat nōmé-a, vō-ein, “Qo ezoqa pakhapakha zōkhanèám.” Yaq nakémbá, qo nōkenøkem matev ngi:wateav toqogoat, gete ezoqa pakhapakha toqokhana, yaq qo até moqo-khafeap-mōkuiam-ezoqam-éq.

¹² Gēmbo-mataváp. Zo Mbumbukiam-qá manqa ovōyam-té qazomōwán. Yaq ndego zo āv tené-gevezó, av teqa guguna manqat ndæmanqate, ndōgo ni ndōnqovondam. Yaq nakémbá, zoqa matev matanam neka manqa manqate, eqeieqei sa bezōgó. ¹³ Zapa ndōgo, gekha ezoqām ndego, tanakh mbain ndego, yaq até Mbumbukiám-a, tanakh mbaín, te-te, teqa manqa ovōyam khōuwa-te. Geté gekha ezoqām ndego, tanakh ndōmbogo, ndego kopōmbaqapé, mōe gégoák, manqa ovōyam matev-qa yaq-te.

Unimanqatin matev neka matev matanam-qa yaq-te

¹⁴ Nōfuap! Ezoqa nōme temanqatat av nqægo, “No Yesu, nō-unimanqatināt,” gete ndego matev-qase matōnumav tōgoat,

yaq gê, gekha eqeieqei mbógo? Gê, unimanqatin matev av nqægo, kopømbâ, tøkhandi:v? ¹⁵ Klisten ezoqa nõme, an-ganeam õ sævam, ndabua mbain tøgoat neka lou-qa tipoton-umat, ¹⁶ yaq qo sa toqozø-ein, av nqægo, “Eqeieqei soqöyagât, ndabua voqó-üz-a, lou voqólög,” gete qo ndigu tøkeev tøgoat, av gigiap-qa ndi:potonam, ndøgo áv khazømbé-tøkē? ¹⁷ Yaq matev até kopó, qo unimanqatin matev mba taqagoat, gete matev matanam mbain, yaq qoqa unimanqatin matev, mokho mbain. Ndøgo andé nanimát.

¹⁸ Ezoqa nõme, áv gini-manqaté nqægo, “Ezoqa nõme ndigu, unimanqatin matev zøgó, geté nõme ndigu, matanam matev zøgó.” Ezoqa av ndi:manqate, no áv qazømbé-qavøiú nqægo, “Gê, qoqa unimanqatin matev áv khatéqeiv, qo matev matanapøteav tøgoat? Geté noqa matev matanam mokho-te, no áv qatéqamákh nqægo: No unimanqatin matev, nqanøgó.” ¹⁹ Toqo-unimanqatin, av nqægo, Mbumbukiam kopo me:gõ, qanimáv. Geté gëmbo-mataváp. Até nqova soqøsoqá-ya, áv tini-unimanqatinát. Neka ndigu møe kandambá te-te. Kha wageap-ús. ²⁰ Qo kandaniap ezoqam. Gê, qo qeiviáv, av nqægo: Matev matanam mbain tøgoat, yaq unimanqatin matev, mokho mbain.

²¹ Gê, nigi atanakha-zapa Eibleem, Mbumbukiam-qa bøi-te áv kené-ndaføyamba-ev? Ndego teqa matev matanam mokho-té genø-ndaføyamba-év, ndego ekeza yo Aezek, Mbumbukiam-te etoam matev gone nonqo, lou-qase-te geve. ²² Qo áv qoteqeiví nqægo: Teqa unimanqatin matev neka matanam matev, kopømbá sugumu-sasaetám. Yaq matev ndøgo, gematanam, tø-unimanqatin ndøgo: Ndego Mbumbukiam, ùnime-unimanqatin. ²³ Yaq av nqægo, Mbumbukiam-qa Manqat ndøgo, ndøpeawap, møndø-unimanqatin, qa-ein, “Eibleem Mbumbukiam, gè-unimanqatin. Yaq Mbumbukiam ndego ta zapaya ndøgo, ndaføyamba-qape me:veó.” Yaq Mbumbukiam ndego zifu-zifu-qa mbo-akhá. ²⁴ Ndøgo ni áv qani-nømendim nqægo: Ezoqa Mbumbukiam-qa bøi-te, matev matanam mokho-té ginø-ndaføyamba-éz, ambá av nqægo, unimanqatin-te mbā.

²⁵ Até Leiáb-a, mambe sævam guyagam, ndugu Mbumbukiam-qa bøi-te, matev matanam mokho-té gunø-ndaføyamba-év, Izlael ezoqam-gi bøibøi-anim, khoev guzø-ein, yaq nakhoa vini-te vøkhofotaz, ndigu sasa ndøkhokhoz.

²⁶ Khatae nqova mbain tøgoat, ndøgo nanimát. Yaq até kopó, unimanqatin matev, matev matanapøteav tøgoat, ndøgo nanimát.

3

Tou-qa yaq-te

¹ Nófuap! Zoqa Klisten bawan mokho-te, nòmendim ezoqam khapé me:khòuwéz. Zapa ndógo, zo mòzòte-zòté. Ni Mbumbukiam-qa manqa ovøyam-te ndizi-waniap, ndego ni nòmendim ezoqam unimé:-gevenó, āv tiuká, ezoqa nòme ndigu.

² Ni ezoqa ewaqape, zibusòtumatún. Geté gekha ezoqām ndego, manqat soqa kopo einiav tògoat, ndego mòndòmundaføyamba-év. Ezoqam av ngenek nge:go, até ekeza kha ate ndægó-a, kopømbaqapé, tenøzøgim.

³ Hos, tuqa nøzøgim nonqo, auli gigiap-qase, manqanqa-te toqombo-sokhof, yaq kopømbaqapé, tuqa kha ate ndægó soqó-nøzøgím. ⁴ Neka nqáe! Até palai khaguáya, oskiá ndøgo, kandambaqape ndøgo, neka khamøe kandambaqape ndøsøkuzu, ndego nøzøgim ezoqam, nøzøgim nonqo khapelavøqasé genénøzá, ma manqei ndømbøepøtet. ⁵ Yaq matev até kopó. Tou ndøgo, gigiap-qase khapémbá, niqa kha-te. Geté taqa matanam, kandambá tantáv. Nqáe! Wageap khapelavøqase, kopømbá, yaq legqape segéwagím. ⁶ Niqa tou, andé gøinám. Ndøgo gigiap khapémbá, nikeza kha-te. Geté ndøgo manqa-zapazapa vinivinimba ndøngazungazumatún. Kopoáv. Yaq kha ate ndægó, manqa-zapa sugumú-tønøemét. Yaq niqa yage ate ndægó, andé gøinam me sugumú-wageapét. Gøinam av nqægo, gøinam manqei-té qando-okhó.

⁷ Gekha søvakra gigiap lozokhak ndigu, ndiløvuvam neka ndivisiapi neka ibøkha-te ndi-okho, ezoqa nanak zøgeagimín, vøvisizin. Ndøgo kopømbaqapé. ⁸ Geté tou ndøgo, ezoqa kopømba mbaín, nanak tembogea, vøvisiz. Ndøgo manqazapa-ús. Kopømba mbaín, toqo-khakhatam. Ndøgo andé mulømula soqaqapé. Ezoqa løvøte zó-etoám.

⁹ Niqa tou, Evezøza-te neka Tat-te, ike manqat zi:manqatatún, neka ezoqam soqain-te vizi:-abumatun, ndigu Mbumbukiam ande ekeza bugug me ge:khakheinøvem. ¹⁰ Tou kopo-te, Mbumbukiam-te ike manqat ndøfakhanín neka ezoqa soqain-te abam manqat vøfakhanin. Nófuap! Matev av nqægo, bègø. ¹¹ Gê, kea kumbutøve kopo-te, kopømbâ, ibøkha bæbæs neka ibøkha soqain sa tumu-fakhatat? Kopømba mbaín. ¹² Nófuap! Neka gê, fig tae-te, oliv nanga ndøviam? Neka waen tae-te, fig nanga ndøviam? Ndøgo ùnime:-kopømba-mbaín. Yaq até kea kumbutøve-té-a, leat-us tògoat, kopømba mbaín, ibøkha bæbæs toqotakha.

Matavap loloakh-qa yaq-te, Mbumbukiam-te ndondo-okho

¹³ Gê, zo mokho-te, matavap loloakh neka zøtezat ezoqam tígu? Tigoat, yaq nandiv nqanek matev, ezoqa ekeza yage eqeieqei neka matev eqeieqei giabiti-zømesím. Ekeza kha voat-ús neka matavap loloakh-ús. ¹⁴ Geté zoqa mbøni mokho-te, ova matev tøzøgoat neka zøkeza kha mba vozøqeivāt, yaq zo me:khambùvāp, av nqægo, zo matavap loloakh ezoqām. Av tøzøtegoat, zo zøte-khavozumít neka zoqa manqat, unimanqatín mbá. ¹⁵ Matavap loloakh av nandægo, ambā Mbumbukiam-tē qandō-okho. Ndøgo Nqova Mbomambaqape-qá mbá. Geté manqei-qape-qá matév. Nqova soqaqape-té qando-okhó. ¹⁶ Ma ova matev neka qakeza kha qeivi mba matev ndøgo, até ponqombap matev neka manqa-zapazapa vinivinimba ate ndægó-a, ndógó.

¹⁷ Geté matavap loloakh, Mbumbukiam-te ndondo-okho, āv qanegó nqægo: Bugukhokhof matavap eqeieqei-ús. Yaq sambi-ús neka matev aiyaiyav-te matanam-ús neka yoge eqeieqei-ús neka tanakh-matev-ús. Neka ndøgo mokho eqeieqei ndøfakhanín. Neka ndøgo ambá av nqægo, yaq-mba ndø-okhō. Neka taqa matanam, ambá av nqægo, ngusum-te eqeieqei, getē mokho-te soqain. ¹⁸ Gekha ezoqām ndigu, sambi-te tiyagat neka sambi matev ande avøe gigiap me ti-ogeakh, ndigu matev eqeieqei vinivinimba segezø-fakhanám.

4*Ni Mbumbukiam-qá mokho-té qabizugú*

¹ Gê, zo mokho-te nandav, manqa itumbam matev neka nøfeap matev, gekham-tē qandó-okho? Ndøgo zøkeza kha-qa poev matev-té qando-okhó, ndøgo zoqa mokho-te, matev eqeieqei namba ndønøfeap. ² Zo poev zøgó. Geté zo gigiap o matev upøgimáv. Yaq zo ezoqa pakhapakha zozø-khaneám. Zo gigiap zøte-nønguvupatún. Geté kopømba mbaín tozo-upøgim. Yaq zo qaqa zogoatún neka vozō-nøfe:patun. Zo gigiap neka matev mbain tøzømbegó ndøgo: Zo Mbumbukiam-te viimáv. ³ Neka qazo-vi:matun, zo gigiap o matev upøgimáv. Zapa ndøgo, zoqa matavap eqeieqei mbá. Zo Mbumbukiam-te, tamba nqáneq qazøte-vi:matún, av zoqa poev gigiap-te o matev-te ndøzømbe:go.

⁴ Zo mambe ezoqam-qa zøteqeiví. Zo Mbumbukiam-te tøkebeáv. Gê, zo møzøté-zøtez? Zo manqei-qape matev-gi zifuap tozogoat, yaq zo Mbumbukiam-gí qaqa ezoqām. Unimanqatín. Gekha ezoqām ndego, nqanek manqei-qape

matev namba, nõfu matev-qa ndego, ndego møndøm-mbumbukiam-gé-qaqa-ezoqam-év. ⁵ Mbumbukiam-qa Manqat, āv qane-manqaté nqægo, “Nqova ndego, ni mokho-te gutav, tege mba begó. Neka ndego ova ndømanqaté, teqa yaq-te.” Ge zó, ndozo-matavap, nqanek manqat, khokhō segē-peawap? Av taoká. ⁶ Geté Mbumbukiam ni kuku matev nõme mba nimbo-etøomít. Taqa yaq-te, Mbumbukiam-qa Manqat, āv qane-peawáp nqægo,

“Ezoqa ekeza iz ndi-egawat, Mbumbukiam, gèvøozoát.

Geté gekha ezoqām ndigu, ekeza iz ndivoat, Mbumbukiam kuku matev zø-etoám.”

⁷ Yaq nakémbá, zo Mbumbukiam-qa mokho-té qanu:gu. Geté nqova soqaqape, gèmbøe-khakhazám. Yaq ndego gévuáo. Segéziváz. ⁸ Zo Mbumbukiam-té qanø-khanøgím, yaq ndego zo-te vøndó-khanøgím. Zo manqa-zapazapa-us ezoqam, zo ande zenda khavim-us ndøzøgo, vøsungúz, neka matev soqøsoqa, zítá qane-wuøém. Neka zo matavap keambap ezoqam, zoqa matavap soqøsoqa, vø-ivøvém, matavap kopo vøndapem. ⁹ Zo mutøkhop ndøwaním, zoqa manqa-zapazapa zapaya. Gè-:eivám, neka osombo vøwan. Zoqa otam nandav, bè-enénd, bemø-eiv, neka zoqa khanakanakh, bemø-mutøkhop. ¹⁰ Zøkeza kha, Evezøza-qa bugug-te, zóvoatát. Yaq ndego zo ndø-egagím.

Ezoqa nõme, bizi-gevezòdt

¹¹ Nøfuap! Zo izuizu manqa ndøgevéám. Gekha ezoqām ndego, Klisten zifu-qa yaq-te, soqa manqat nde:manqate neka ndégēvēiwāt, ndego soqa manqat, Mbumbukiam-qa guguna manqat-qa yaq-té gene-manqaté neka ndégēvēwāt. Geté qo Mbumbukiam-qa guguna manqat toqo-gevea, qo ambá av nqægo, qombopaēv. Geté qo sòqo-gevewát. ¹² Guguna manqat etoam ezoqam neka manqa ovøyam megeat ezoqam kopo mba me:gó. Mbumbukiám. Ezoqam ndégo, kopømba ndego, ezoqa tekhandi:v o vøngiū. Geté qo gekha ezoqām, ezoqa nõme toqo-geveiu?

Ni bizi-khambuváp

¹³ Zo ezoqam, zo ndozo-manqate, av nqægo, “Nqægo khaiya o qasun, ni taon nõme-tē qazinø-niāv. Viav kopo siziyagāt, bisnis vizimø-gonēm, neka yaq-fia kandambaqape vizimø-qasēm.” Zo av ndøzøte-manqate, gèndoyogé. ¹⁴ Zo zøtezateáv, qasun ande gekha matev me mé:fakhān, neka zoqa yage, ande āv khanégoāt. Gèmbø-mataváp. Zoqa yage, andé khøifakhøifa me me:gó. Sège-fakhanín, neka

sa vømō-navøemin. ¹⁵ Yaq nakémbá, zo āv qane-manqaté, “Evezøza poev tømbo goat neka ni vizíyagāt, yaq ni matev ndógo tizígoném, av nqazi-matavap.” ¹⁶ Zo zøte-khambuváp, ndozo-matavap, av nqægo, zo kopømbaqapē, sa tozo-matønumat, av ndøzømbøe-pøoat. Geté khambuvap matev av nqægo, soqáin.

¹⁷ Gëmbo-mataváp. Gekha ezoqām ndego, te-otev av nqægo, gekha matev eqeieqeī ndøgo, tego, getē ndego goneāv, te-te ndego, matev av nqægo, manqa-zapa-ús.

5

Guguna manqat, gigiap kopoav ezoqam-te

¹ Yaq ndakin, no zo gigiap kopoav ezoqam nøzø-manqaté. Gëndoyogé. Zo gè-eivám neka gèzøgeæz. Zapa ndógo, viniv kandambaqape zøgeáv. ² Zoqa gigiap kopoav, khokhó sege-lanqavét neka zoqa ndabua, khotet mba ndølogét. ³ Zogi moni neka auli gigiap fia kandakanda, nagi mba ndøvøtæmét. Taqa nagi, āv qane-ovøyám nqægo: Zo nqanek gigiap-te ezoqa nøme tøkemav ndøgo, zo manqa-zapa-ús. Taqa nagi zoqa kha andé gøinam me mé:sonqotáv. Vaev khøuwa avønín. Geté zo gigiap-qape, sà tozonø-mendeomít. ⁴ Ezoqam ndigu, khæ-te gizø-sasaetam, zo zòzømbe-khavozumám. Fia etoumáv. Nqáe! Zoqa matev nandav, andé Mbumbukiam me mbøe-akhayám. Ndigu ezoqam, khæ-te gizø-sasaetam, tiqa akhayam, Evezøza Bazaføgakh-qape-qá gea-té qanø-oé. ⁵ Zo nqanek manqei-qape-te, gawap kandambá qazøgoam, neka gekha matēv ndøgo, zo qazø-poein, zo sòzo-gonemín. Kopømba ande av bøsik toqote-okefet, atema vømø-enaq-sakha-mba-ēv, sasa qólavaō, zo zøkeza kha āv tøzøte-okefé, zoqa zitøge khøuwa nonqo. ⁶ Zo ezoqam eqeieqeī, manqa ovøyam-té qazonø-áb, vozøzitag, vøpakhaez. Geté ndigu zo-te yaq qavøiwateáv.

Matev føgøføgakh ambá qabete-fakhanám, geté ni até bizi-waniáp

⁷ Nøfuap! Sozotó-kewagát, atema Evezøza betøndøqavan. Nqáe! Zo avøe ogekhaem ezoqam-qa matev mbomataváp. Avøe gigiap gi-ogeakhin, yaq sogó-kewagát, atema avøe gigiap mbomømboma vøkhatøkhatoamin. Ndigu møndæzøtéz. Qæ bètøkhæ-lanqavøém, qæ ndøgo, manqei menegim nonqo, neka qæ nøme ndøgo, avøe umivøem nonqo. Yaq sogó-kewagát. ⁸ Até zó-a, sozotó-kewagát, neka føgøføgakh ndøwaniáp. Zapa ndógo, Evezøza-qa qavøne khøuwa, avønín.

⁹ Nófuap! Zo manqa ndøpòndqòm, yaqyaq-a. Soqain ndøgo, Mbumbukiam zo manqa ovøyam-te te-ab. Nqáe! Ndego manqa ovøyam ezoqam, avønín géfakhán. ¹⁰ Nófuap! Evezøza-gi manqa vevezam ezoqam zømataváp, ndigu teqa iz-te, manqat gimantatam. Zo tiqá matev mbopáev. Ndigu matev føgøføgakh ambá giniqeivám. Geté føgøføgakh sekembá sege-waniapám. ¹¹ Nqáe! Ni ezoqam ndigu, føgøføgakh giwaniapam, khanakhanakh-us nitizæzá. Zo Zob-qa yaq-te, mözoyogém. Ndego matev føgøføgakh, ambá geneqeivám. Geté ndaføyambá segeyám. Neka zo mözøte-zøté: Vaev-te ndøgo, Evezøza matev mbomømboma mbogó. Zapa ndøgo, Evezøza kuku neka tanakh kandambá.

¹² Nófuap! Gigiap-qape nqáne: Zo manqat tozo-manqatat, zo zenda ndø-eqàgím, Mbumbukiam-te. Neka zo yan-qa iz o manqei-qape-qa iz o gekha gigiap nøme-qa iz, ndøvèwám, zoqa manqat bazaføgakh etoam nonqo. Zoqa manqat, unimanqatin mba begó. “Ya” tozo-manqatat, yaq “ya” begó. “Mbain” tozo-manqatat, yaq “mbain” begó. Soqain ndøgo, zo Mbumbukiam, zoqa manqat zapaya, manqa ovøyam-te te-ab.

Guligulim-qa bazaføgakh-qa yaq-te

¹³ Zo mokho-te, ezoqa nøme viniv tømbo goat, ndego yá beguligulím. Neka ezoqa nøme, khanakhanakh tendap, ndego Mbumbukiam-qa iz eqawat nonqo, ouv beqaqaeám.

¹⁴ Zo mokho-te, ezoqa nøme enqoni tendap, ndego Klisten megetapak-te, manqat bekhofotáv. Yaq ndigu bètøndozáv, bembø-guligulimem, neka Evezøza-qa iz-te, oil bembø-qouzumem. ¹⁵ Yaq tiqa guliguli manqat, unimanqatin matev-us tiguligulimem, ndego enqoni ezoqam, gékhakhæv. Evezøza gembótøké, vø-itán. Neka av ndego manqa-zapazapa ge-goam, Evezøza segembøé-navøém. ¹⁶ Yaq nakémbá, zoqa manqa-zapazapa, yaqyaq-a é-mozo-vøndøyám, neka yaqyaq-a vøe-guligulim. Yaq zo tønne-eqeieqei-éz. Zapa ndøgo, ezoqa eqeieqei-qa guligulim, taqa bazaføgakh kandambá.

¹⁷ Ilaiza mbovatáp. Ndego ezoqam até kopó, av ni nqazi:gu. Bazaføgakh-us geguligulim, av nqægo, Izlael manqei-te qæ belanqavøém, yaq qæ lanqavøepøteáv. Viav misiká neka løvøyak síks, qæ lanqavøepøteav qagoam. ¹⁸ Yaq nango geguligulim, av nqægo, qæ belanqavøém, yaq qæ sège-lanqavøém, neka kopømbá, avøe gigiap nango qa-umivøem.

¹⁹ Nófuap! Zo mokho-te, ezoqa nøme unimanqatin manqat te-ivav, nakhoa nøme-te vøwāv, zo ndego nango nakhoa eqeieqei-té qamøndo-khatowém. ²⁰ Gømbo-mataváp: Gekha

ezoqām ndego, ezoqa nøme, nango nakhoa eqeieqei-te
tekhato, ndego ngenek ezoqam løvøte-té gendó-khandí:v. Yaq
Mbumbukiam teqa manqa-zapazapa kopoav-qape, gembó-
matavapák.

1 Pita

Pita-qa bugukhokhof pepa

Megeat Manqat-qase

Nqanek pepa, Pita ndøpeawám, ndego Yesu-gi pæv ezoqa tuelv nøme gegoam. Ti-te ndígu tenø-peawám, Klisten ezoqam, manqei vinivinimba-te gipanqanim. Ta manqei vinivinimba-te ndøgo, ndígu andé manqei vini-ak me me:yageapám.

Pita Lom taon-té gegoám, nqanek pepa gepeawam. Ta taon-te ndøgo, ezoqa kopoáv, manqa-zapazapa vinivinimba ndømatønumám, ate av-té, bugukhokhof khøuwa, ezoqa Be-bilon taon-te gi:matønumam. Yaq nakémbá, Pita Lom taon-qa yaq-te, yaya me:-etá, neka Be-bilon mbo-akhá (5:13).

Klisten-av ezoqam, ndígu Klisten ezoqam, ngenøgim matev kandambá gizø-etoumam. Yaq Pita nginik Klisten ezoqam, zita tøpøzu manqat zøkhofotáv, av nqægo: Ndígu tiqa unimanqatin matev, até begeawát, khanakhanakh-us. Neka Pita ndígu matavap zømboqoá. Ndígu manqa mate bezømbo-nàvøém. Yesu ndígu møndø-khandí:z. Yaq nakémbá, ndígu bazaføgakh-us bewaniáp, oskia ndøgo, yage føgøføgakh tiqeivat. Neka Pita ndígu Yesu-qa qavane-qa yaq-te vøe-zømesim. Klisten ezoqam taqa yaq-te timatavupat, yaq kopømbaqapé, bazaføgakh-us tiyagat.

¹ No Pitá, nqanek pepa nqæpeaomit. No Yesu Keliso-gé u-aném. Nø pepa zo-té qatø-peaomít, zo Mbumbukiam gevevesam, zo nandav Pontus neka Galesia neka Kapadosia neka Esia neka Bitinia manqei-te qazo-panqanim, zo nqanek manqei-qape-te ande manqei vini-ak ezoqam me ndøzøte-yage. ² Mbumbukiam, nigí Tat, zo é-møndæ-otév, neka é-vøvevesam. Ndego zo Nqova Mbomambaqape-qa mokho-te, āv genekház nqægo: Zo tegé ezoqam zógoát, neka Yesu Keliso-qa manqat o-mba vozotó-ndapāt neka zo teqa kouk mokho-te vøsungutāz.

No āv qate-guligulím nqægo: Mbumbukiam-qa kuku matev neka sambí matev, zo nøme mba zømbó-khouwév.

Yage mbomambaqape, ni yan-te ndønimbo-keoge

³ Ni Mbumbukiam-qa iz, zí-eqatát, ndego nigí Evezøza Yesu Keliso-ge Mbumbukiam neka Eve. Mbumbukiam Yesu Keliso løvøte-te gekhandi:v, ndego teqa tanakh kandambaqape mokho-te, ni khandi ndakinak ni-etoám. Yaq ndakin ni te-te, tizio-taná ndøgo: Ndego ni yage miavmiav ní-etoám. ⁴ Ta

khandi ndøgo, gélanqayák neka gésoqayák neka elavøqase gemø-navøemák. Nqanek khandi, Mbumbukiam yan-te, zo nonqo me:mendewé, ⁵ zo Mbumbukiam-qa bazaføgakh ndøkhakhasam, zo ndozo-unimanqatinat. Yaq vaev-te, zoqa khandi ndakinak gendóveá. ⁶ Zo khøuwa elavøqasi-te nqanek, khamasim matev vinivinimba nqazø-fakhanam, zo mbøni zøvaév. Geté zo khanakhanakh kandambá. ⁷ Khamasim matev av nqægo, tøzømbe-fakhanám ndøgo: Zo unimanqatin matev zømbé-khamasimát, eqeieqei tøpøtégo-a. Ate av-té, gol gøinam gi:løvusumatun, pageap ndøgo, gol-te tøtøkeapet, vøkoqovøemin, uni vømē-mbomambaqape-ezin. Gol ndigu, gigiap fia kandakandá. Geté até ndigú-a, segé-nasiním. Geté zoqa unimanqatin matev, gol ùnime:-løvubám. Zo føgøføgakh tozo-geageapat, yaq Yesu Keliso tendoveao, tendoqavan, zo Mbumbukiam gé-eqazó, neka iz kandambaqape neka vizap matev vøzø-etoām. ⁸ Zo Keliso ometeáv. Geté zo kuku zøgó, te-te. Até ndakin-a, zo ndego ometupáv. Geté zo sòzo-unimanqatinát, neka khanakhanakh ndøzø-āsøtøvé. Ta khanakhanakh ndøgo, kandambá. Khanakhanakh nøme ate ndægo, ùnime:-løvuám. ⁹ Zo khanakhanakh tøzøtegó ndøgo: Zo møzøte-zøtéz, zo Mbumbukiam ndøkhandí:z. Ndøgo zoqa unimanqatin-qa yaq-fiá.

¹⁰ Mbumbukiam ezoqa ande āv kené-khandí:z, taqa yaq-te nqanek, tegi manqa vevezam ezoqam, zøtezat ndape-qa ndøgoám. Gømbovawám. Neka ndigu teqa kuku matev-qa yaq-te, zo ndakin qazondapem, é-møndo:-manqatám. ¹¹ Keliso-ge Nqova, ti mokho-te gu:goam, é-møndøzømbo-ovøyám, Keliso nqosøgeap ndøndáp, yaq vaev-te, ndego iz kandambaqape vøndáp. Yaq ndigu zøtezat-qa ndøgoám: Matev gekha khøuwa-tē qanøfakhān, neka ande āv khanéfakhān?

¹² Mbumbukiam nginik manqa vevezam ezoqam, āv gene-zømesimám nqægo: Matev ndøgo, gi:manqatam, ambá av nqægo, tiqā khøuwa-tē qanø-fakhanám. Geté ndøgo zoqá khøuwa-té qanø-fakhanám. Matev ndøgo, taqa yaq-te qazoyogem, zo ezoqa Nqova Mbomambaqape-qa mokhote, Mbumbukiam-qa Manqat gi:zømesimam, ndego Mbumbukiam yan-te gendo-khofotav. Até enzol ezoqám-a, zøtezat nøme ndape-qa ndøgó, taqa yaq-te.

Ndaføyamba bizigú, Mbumbukiam-qa bøi-te

¹³ Zo Mbumbukiam, møndø-khandí:z. Yaq zo yage eqeieqei zomøndapém. Yaq nakémbá, zo vøkhakheinám, neka zøkeza yage, gènøzøgím. Zo Mbumbukiam-qa kuku matev-te mbá

qanotazá, ndøgo zo tezø-etoam, Yesu Keliso tendoveao, tendoqavan. ¹⁴ Zo Mbumbukiam-gi nakheis ndozogo neka manqa o-mba ndøzømbøe-ndape, yaq zo zøkeza kha, poev soqøsoqate, sa ndønqonqotøvé, av bugukhokhof qazøtegoam, zo unimanqatin manqat zøtezateav qazogoam. ¹⁵ Geté gekha matēv ndøgo, zo ndozo-matanam, zo ndaføyamba ndøgó, ate av-té, Mbumbukiam ekezan ndaføyamba-qape nde:go, ndego zo gezø-akha. ¹⁶ Zapa ndøgo, Mbumbukiam-qa Manqat, āv qane-peawáp nqægo, “Zo ndaføyamba-qape ndøgó. Zapa ndøgo, no ndaføyamba-qapé.”

¹⁷ Gèmbø-mataváp. Mbumbukiam ndego, zo Tat ndozombo-akhayam, ndego ezoqa ewaqape-qa matev ndegevewat, ndego yaq-mba okhomáv. Yaq nakémbá, zo nqanek manqei-qape-te, ande manqei vini-ak ezoqa me nqazøte-yage, zoqa yage-te, Mbumbukiam møe zombógoát.

¹⁸ Zo mðzøte-zøtéz, zo khokho matev-te qazoyagam, ndøgo zogi atanakha-zapazapa-za-te qando-fakhan, yaq zo Mbumbukiam ambá av nqægo, moní genewí, zo vøzøtē-fakhaz. Gigiap av ngi:gu, segemø-nasiním. ¹⁹ Geté ndego zo andé sip eqeieqei-qapu-qá kóuk genewí, ndugu soqainqase mbain ndugu. Taqa fia kandamba tantáv. Ndøgo Keliso-qá kóuk. ²⁰ Manqei-qape khakheinøpøteav qagoam, Mbumbukiam Keliso é-møndo-veatáv. Geté ndakin vaev khøuwa-te, ndego møndø-fakhán. Zo nonqó, ²¹ zo te mokhote Mbumbukiam ndozo-unimanqatinat, ndego løvøte-te gekhandi:v neka iz kandambaqape vømbō-etoam. Yaq nakémbá, zo Mbumbukiam-te mbá qazonø-tazá, neka ndego ndøzō-ūnimānqātināt.

²² Zo unimanqatin manqat o-mba qazoto-ndapem neka Mbumbukiam-qa bøi-te vozō-eqeieqei-ez, neka izu Klisten-te, poev eqeieqei nandøzøgo, yaq zo yaqyaq-a kuku matev, bèzø-vøvøvét. ²³ Zo nqawá qazonø-qaním. Geté zo ndakin ambá av nqægo, ezoqam-qā kōuk qazøteqāz, ndigu tipakhaez. Geté zo Mbumbukiam-qá khandi manqat qazøteqáz. Yaq ndøgo kopømba mbain, tønnavøem. Geté oskia ndøgoát, miavmiav.

²⁴ Taqa yaq-te, Mbumbukiam-qa Manqat, āv qane-peawáp nqægo,

“Ezoqa ewaqape andé gagayag me me:gó.

Nakhamas-té ginø-nasiním.

Até tiqá iz akhae matév-a, kopó.

Andé gagayag nanga me mé:qatáz, vónasiním.

Unimanqatin. Gagayag gèpakhaín, neka nanga vøpomozin.

²⁵ Geté Evezøza-qa manqat, oskia ndøgoát. Miavmiáv.”
Manqat nqáneq, zo Manqat Mbomambaqape gi:zømesimam.

2

Khandin mbaqambaqa-qa yaq-te

¹ Yaq nakémbá, zo manqa-zapazapa ate ndægo vø-ivøvém, khavozam matev neka Klisten matev ngusum-te sa toqotø-khaz neka ova matev neka ngenøgim manqat manqate matev.

² Kopømba ande av nakhei nqonqon ndakinak ndi:gu, tete møqæ ndøzøya, zo ifin Mbumbukiam-qa Manqat yoge-té qabezø-vití. Yaq zo nqanek tete qanimav-qape tozologat, zo zófisám, khandi vozøndapēm. ³ Zo taqa mokhov qazøte-khamasem, zo mōzoqeivím, Evezøza-qa matev mbo-mambaqapé.

⁴ Zo Evezøza-té qandozáv, ndego khandin nandi, khoev puanam ezoqam gisanqabem, gete Mbumbukiam geveataz. Teqa bøi-te ndøgo, nginik nandi, gigiap-qapé. ⁵ Até zó-a, zo andé khandin nandi me zøte:gó. Mbumbukiam, ekeza khoev, zó genewevét. Yaq ta khoev-te ndøgo, zo andé Mbumbukiam-gí iziz ezoqa ndaføya-ndaføya me zøtégoát, neka Mbumbukiam-te, Yesu Keliso-qa mokho-te, zoqa kha ande etoam matev me vøzøté-etoumemāt. Etoam matev av nqægo, Mbumbukiam, gèmbøe-khaneát.

⁶ Taqa yaq-te, Mbumbukiam-qa Manqat, āv qane-peawáp nqægo,

“Nqáe! No Zayon manqei-te, nandi nózáv.

Nginik nandi, gigiap-qapé. No nøkezan nøveatáz.

Yaq gekha ezoqām ndego, nginik nandi te-unimanqatintat, ndego mivi gégoák. Miavmiáv.”

⁷ Nginik nandi, gigiap-qapé zo-te, zo ndozo-unimanqatinat.

Geté tiqa yaq-te ndigu, unimanqatinteav ndigu, Mbumbukiam-qa Manqat, āv qane-eín nqægo,

“Nandi-qapi ndigu, khoev puanam ezoqam gisanqabem, ndigu møndømø-gigiap-qape-éz, khoev puanam nonqo.”

⁸ Neka manqat nøme, āv qane-eín nqægo,

“Nandi nginik,

ezoqa ndøkhaosumát, vø-o:atāt.”

Ezoqa ndigu tíkhaosumát, ndigu Mbumbukiam-qa manqat o-mba ndapeav ndigu. Mbumbukiam é-møndømbøe-pøovám, matev āv tabezømbe-fakhán.

⁹ Geté zo vini. Zo Mbumbukiam-qá bawán. Ndego zo ekezan ndøveatáz. Zo Kawa Kandambaqape-gí iziz ezoqám. Ndego zo ekezan nonqo me:kház. Zo tegi zógoát, neka ezoqa

teqa matev mbomømboma-qa yaq-te vøe-zømesimāt, ndego zo gezø-akha, zo bugukhokhof khøuwa bøivun-te qazoyagam, yaq teqa waev bæbæs-qape-te vozōfakhaz. ¹⁰ Ibugukhokhof, zo Mbumbukiam-gi ezoqam goneáv. Geté ndakin, zo tegí ezoqám. Ibugukhokhof, zo Mbumbukiam-qa tanakh matev ndapeáv. Geté ndakin, zo mōzondapém.

Ni andé Mbumbukiam-gi pingim-ak

¹¹ Nøfuap mbomømboma! Zo nqanek manqei-qape-te, andé manqei vini-ak me zøte-yageáp. Yaq nakémbá, no nqazø-pouwe: Zo zøkeza kha, sa ndønqonqotøvé, khatae-qa poev-te, ndøgo zoqa poev eqeieqei namba ndønøfeap. ¹² Geté zo ezoqa mokho-te nandozo-yageap, ndigu Mbumbukiam zøtezateav ndigu, zo matev eqeieqei qane-yageáp. Yaq ndigu zo manqa-zapa-us ndizæza, ndigu segé-matøvemém, zoqa matev eqeieqei. Yaq até ndigú-a, tñabiti-unimanqatiním, yaq Mbumbukiam-qa iz vøeqanēm, ta khøuwa-te ndøgo, tendowav.

¹³ Zo Evezøza-gi ezoqam ndozogo, zo megetapak-qá mokho-té qanu:gú. Oskia ndøgo, kawa ezoqam kandambaqape ndego, ¹⁴ o gaman ezoqam ndigu, ndego gevevesam, ndigu yaq-fia nqosøgeap tizø-etoumat, ndigu manqa-zapazapa ndimatanam, neka tiqa iziz tizø-eqatat, ndigu matev eqeieqei ndimatanam. ¹⁵ Zapa ndøgo, Mbumbukiam-qa poev av nqægo: Zo matev eqeieqei mba tozogoat, yaq ndigu ezoqam, zoqa yaq-te khokho manqat ndimanqate, tiqa manqat gé:khoutáv. ¹⁶ Zo Mbumbukiam genqovotaz, zo ndømatáváp, av nqægo, “Ni nqovotønāt. Yaq matev soqøsoqa sizigoāt.” Av taoká. Zo ndakin Mbumbukiam-gí pingim-ák. Yaq kopømba mbain, matev sa tozo-matønumat, av zøkeza poev ndægo. ¹⁷ Zo ezoqa ewaqape gèzøvizáp, neka Klisten zøfuap-te kuku bezøgó, neka Mbumbukiam, møe-us mbovizáp, neka gaman kawa kandambaqape vozombó-vizupāt.

Nqosøgeap tizindapet, ni Keliso-qá matev zimbó-paevém

¹⁸ Zo sasae ezoqam, zo zøkeza megetapak-qá mokho-té qanu:gú. Gèzøvizáp. Ambá ti-mba ndigu, ezoqa mbomømboma, zo matev eqeieqei ndizø-matanam, geté até ndigú-a, sasanqa ndigu. ¹⁹ Gekha ezoqám ndego, Mbumbukiam-qa matev ndembopaev, yaq ta zapaya ndøgo, ngenøgim matev tendap, yaq ndego ta nqosøgeap ndøgo sa teeqatat, Mbumbukiam khanakhanákh te-te. ²⁰ Geté zo matev soqøsoqa tozogoat, yaq ta zapaya ndøgo, yaq-fia nqosøgeap tozondapem, yaq ge zô ndozo-matavap, Mbumbukiam

kopømbâ, khanakhanâkh zo-te? Av taoká. Geté ndego zo-te, khanakhanakh ndógo tømboóat, zo matev eqeieqei tozogoat, yaq ta zapaya ndógo nqosøgeap tozo-upøgimat. ²¹ Zo Mbumbukiam ndógo tezømbe-akhá. Zapa ndógo, até Kelisó-a, zo nonqo, nqosøgeap ndøndáp. Ndego zo gè:zómás, zo tømboe-paevem-a. ²² Ndego manqa-zapa goneáv, neka teqa tou-te meakha manqat fakhaneáv. ²³ Ndigu gingenøitat, yaq ndego ngenøgim manqat qavøiwateáv, neka nqosøgeap gimbo-etøomem, yaq ndego utøve manqat einiáv. Geté ndego ekeza kha, Mbumbukiam-qá zenda-té genøvé. Zapa ndógo, ndego møndæ-otév, Mbumbukiam manqa ovøyam ezoqam eqeieqei. ²⁴ Niqa manqa-zapazapa, Keliso ekezan, tae mutui-té genøndáp, vø-evøzam. Ndego tenegoám ndógo: Ni manqa-zapazapa matanam-te, andé løvøte ezoqam me zí:goát, neka matev eqeieqei-té qabizi-yagé. Zo teqa nqamav mokho-té qazonø-eqeieqei-éz. ²⁵ Zo bugukhokhof, andé sip me zøtegoám. Zò-ewáz. Geté ndakin zøkeza sip keoge ezoqam-té qazonø-veséz, ndego zoqa yage, eqeieqei ndembo-keoge.

3

Yage eqeieqei-qa yaq-te, yaq anganeam-a, yaq sævam

¹ Zo sakheis, zøkeza angana-qá mokho-té qanu:gú. Yaq zogi angana, ndigu Mbumbukiam-qa manqat unimanqat-inteav ndigu, zoqa matev tiqeivat, yaq ndigu Keliso-té gindúqambúz, oskiá ndógo, zo manqat manqatemav tozogoat. ² Zapa ndógo, ndigu áv giníqeivat nqægo: Zoqa matev eqeieqei neka zoqa yage vizap-ús. ³ Zo ambá av nqægo, zøkeza kha mumat mbā zotó-khakheinumāt, kopømba ande av izum toqote-løvønøvem o gigiap fia kandakanda neka ndabua eqeieqei voqó-uzām. ⁴ Geté zoqa bugug keoge eqeieqei, zoqá mokho-té qabetu:gú. Ta bugug keoge eqeieqei ndógo, navupav ndógo, nqáneq: Zo matev aiyaiyav-té qanøgó. Sasanqa-te ndømatånám. Mbumbukiam, bugug keoge eqeieqei nqáneq gambøe-khaneát. ⁵ Gømbo-mataváp. Até ndigú-a, sakheis, bugukhokhof giyagam, ndigu Mbumbukiam-gi gigoam neka te-te vo:tabam, tiqa bugug keoge, áv tønegoám, neka ndigu ekeza angana-qa mokho-te vøugoam. ⁶ Sævam nømu, matev av nqægo gumatanam, Sælá. Ngunuk Eibleem-qa manqat, o-mba mo:ndapám, neka kawa vømbō-akhaemam. Zo tugí nakhei mbasí, zo matev eqeieqei tozo-matønumat neka utøve-qa yaq-te møe mbain vozógoát.

⁷ Até zo anganá-ya, zo sakheis namba ndøzøte-yageap, zo

matev eqeieqei zōmatanám. Zapa ndógo, zo mōzōte-zōtéz, sakheis-qa bazafōgakh andé mbaín, av angana-qa bazafōgakh ndægo. Zo gèzōvizáp. Até ndigú-a, zo namba khandi sōzōtumú-ndapém, Mbumbukiam tezø-etoam. Soqáin ndógo, zogi sakheis, matev soqōsoqa tozozø-matønumat, yaq ta matev mokho-te, zoqa guliguli matev, tōzømbø-khaz.

Matev eqeieqei matanam zapaya, viniv matev tōqa-fakhanumat

⁸ No ndakin, zo ezoqa ewaqapé suzumbu-manqaté. Zo ate ndōzōte-go, zo nqova kopo neka mbøni fokeam kopo bezømbegó. Zo Klisten bawan mokho-te, kuku bezógó, yaqyaq-a, neka tanakh bezøgo. Neka zo zøkeza iz, ndø-eqàwát.

⁹ Ezoqa matev soqōsoqa tezøgoat o ngenøgim manqat tezø-manqatat, yaq zo mboqavøinám. Geté gèmbø-guligulimém. Mbumbukiam matev eqeieqei bembo-matanám. Zapa ndógo, ndego zo nqáneq gezømbe-akhá. Yaq ndego até zó-a, matev eqeieqei zōmatanám. ¹⁰ Taqa yaq-te, Mbumbukiam-qa Manqat, áv qane-eín nqægo,

“Gekha ezoqám ndego,

yage khoui-qa tegoat neka khøuwa eqeieqei zømete-qa vøgoāt,

teqa tou manqat soqōsoqa manqate, bè-iváv
neka khavozam manqat, bemanqaté.

¹¹ Ndego manqa-zapa zitá geabetewuá neka matev eqeieqei bēmatanam.

Ndego bazafōgakh be-asáz,

ezoqa nøme namba, sambi-té geabeyagé.

¹² Zapa ndógo, ezoqa ndaføya-ndaføya, Evezøza bøi zømbové, neka tiqa guligulim ndēzøyōgē.

Geté ndego zitá gene-wuøezá, ndigu manqa-zapazapa ndimatanam.”

¹³ Gé, zo ezoqa ndøngenøzotat, zo bazafōgakh tozo-asazet, matev eqeieqei mba tozogoat? ¹⁴ Geté até ndøgó-a, zoqa matev eqeieqei matanam zapaya, ezoqa soqaqape-te ti-ab,

nqosøgeap vozøndapém, zo khanakhanakh mbá qanegó. Zo ezoqa møe zøgō, neka ndøfōfōgeáp. ¹⁵ Geté zoqa mbøni-te, Keliso mba mbovizáp, ndego zoge Evezøza. Gekha khøuwā ndógo, ezoqa zoqa vintøzat matev-qa yaq-te Yesu-te, manqa qæf yoge-qa tigoat, yaq zo é-mozoto-khakheinamát. Zo sozozø-qavøiú.

¹⁶ Aiyaiyav-té qanøzø-ovøyám neka vizapús. Neka zoqa mbøni-te, matavap eqeieqei mba bezømbu:gú. Zo Keliso mokho-te, yage eqeieqei tozondapet, yaq ezoqam ndigu, zoqa yaq-te manqat soqōsoqa ndimanqate neka

ndingenøzoat, ndigu mivi ndøndapemát. ¹⁷ Mbumbukiam tømboepoe, qoqa matev eqeieqei zapaya, nqosøgeap toqondap, ndøgo kopømbá. Geté soqain ndøgo, manqa-zapa matanam zapaya, nqosøgeap toqondap.

¹⁸ Até Kelisó-a, nqosøgeap ndøndáp, vønanim. Kopo me:naním, niqa manqa-zapazapa vø-evøzam. Ngenek ezoqam eqeieqei-qape, nqanek matev, ni manqa-zapazapaus ezoqam nonqo ndømatanám, neka zo Mbumbukiam-te, nakhoa vøzø-mboqoa. Khatae-te ndøgo, gèlaém. Geté Nqova Mbomambaqape-qa mokho-te, nqawa gèkhandí:v. ¹⁹ Yaq te mokho-te ndego, Keliso até nqová-ya, ndigu løvøte manqei-te, ande ndimbula mokho-te ndu:gu, manqat vømē-zømesim. ²⁰ Ezoqa ndígu, Noa-qa khøuwa-te ndøgo, Mbumbukiam-qa manqat ndapeav qagoam. Mbumbukiam møndøzømbokewagám, Noa khagua-qape ge:khakheinummat. Geté ndigu teqa manqat gèsanqawém. Ta khøuwa-te ndøgo, ezoqam khapémbá, ate gi:goam, eit mbá, khagua-qape mokho-te gi-oz, vøkhandi:z. Yaq ibøkha ndigu ngiæzoateáv. ²¹ Até zó-a, zo ibøkha iz qazondapem, ibøkhá qazøte-khandí:z. Ta matev ndøgo, ambá av nqægo, khavim sunguzam nonqō. Geté gekha ezoqām ndego, ibøkha iz tendap, ndego Mbumbukiam-te manqa mbusa, āv genévé nqægo: Ndego Mbumbukiam-qa bøi-te eqeieqei yage-qa ndøgó. Zo ndøgo tøzøte-khandí:z, Yesu Keliso løvøte-te gendo-khandi:v. ²² Yaq ndego yan-té genøqavíg, Mbumbukiam-qa nakeamo zenda-te vømøqom, neka enzol ezoqam ate ndi:gu neka nqova megetapak neka nqova bazaføgakh-us ndezømbokawævat.

4

Yage ndakinak, Yesu mokho-te

¹ Keliso ekeza kha-te gepotonam, yaq até zó-a, zo āv tønematøvemém, av ndego ge:matøvem. Potonam matev tøzøfakhan, sozó-eqatát. Zapa ndøgo, gekha ezoqām ndego, Keliso zapaya, kha-te tepotonam, ndego manqa-zapa, zitá genewuá. ² Ndego nqanek manqei-qape-te zua teyagat, ndego ekeza kha-qa poev sekemba gembó-pavaták. Geté Mbumbukiam-qá poev mba mbópavát.

³ Zo bugukhokhof, khøuwa kandambá, āv tøzøte-yagám, av ezoqa ndi:gu, Mbumbukiam zøtezateav ndigu, ndezømbekhanat. Zo mambe si zøwagám, neka kha-qa poev matev vozombō-pavam, neka lou loge kandakanda-te, matev soqøsoqa vinivinimba vozōgoam, neka ibøkha soqa izam si, vøzøwagam, neka tae khøuwiap o mbumbuk vizap matev soqaqape si, vøzøwagam.

⁴ Yaq ndakin, zo ndigu ezoqam, nqova zozøndáf, zo ti-te gazøte-qataz neka ti namba khokhombap vøzø-ivøvem, ndigu ande bøsik me, manqa-zapa-te sa ndibusit. Yaq ndigu ta zapaya ndøgo, zo tiqa matev qazo-ivøvem, ngenøgim manqat zømanqaté. ⁵ Geté yaq ndigu manqa ovøyam ezoqam-qá megemege-té gemówán. Ndego khakheitáp. Ezoqa ewaqape tiqa matev-qa yaq-te gezømbé-sinøzám, gekha ezoqám ndigu, gipakhaetat o zua ngiyage.

⁶ Yaq nakémbá, Manqat Mbomambaqape até ndigú-a, ndakin gipakhaez, vøyogem. Gipakhaez, ndigu manqa-zapa-qa yaq-fia, ekeza kha-té ginømbo-yogém. Geté nqova-te, ndigu zua ndøkhandi:zát, ate av-té, Mbumbukiam nde:khandi:vat.

Matev ndøgo, Mbumbukiam gini-etoam, tizi-matønumat, ni eqeieqei bizimbo-keogé

⁷ Gigiap ate nqægo, taqa vaev, avønín gemófakhán. Yaq nakémbá, zo matavap loloakh bezøgó, neka zøkeza kha, gènøzøgím. Yaq matev-qase, zoqa guligulim-te, gezømbø-khazák. ⁸ Matev kandambaqape ndøgo, matev nøme ate ndægo qaløvuam, nqáneq: Zo yaqyaq-a, kuku bezøgó. Bèzø-vøvét. Zapa ndøgo, kuku matev, manqa-zapazapa kopoáv segégutáv.

⁹ Neka yaqyaq-a, khoev sège-manqaté. Bezømbo-qásí:v.

¹⁰ Zo ezoqa kopokopo ate ndøzøte:go, Mbumbukiam matev vinivinimba gezø-etoumat, tozo-matønumat, zo ezoqa nøme zozømbé-tøkeát. Av tøzøtegoat ndægo, yaq zo ta matev-qa keoge ezoqam eqeieqei, zógoát, Mbumbukiam gezø-etoumat. ¹¹ Mbumbukiam ezoqam matev gembo-etoam, manqat te-manqatat, ndego nqanek manqat, Mbumbukiam-qá Manqat bemanqaté. Ezoqa nøme, tøkeam matev ndegeawat, ndego ezoqa bazaføgakh-us bezøtøkeé, ta bazaføgakh mokho-te ndøgo, Mbumbukiam gembo-etoam. Yaq ndøgo, ta matev mokho-te ate ndægo, Mbumbukiam-qá iz be-eqawát, Yesu Keliso mokho-te. Teqa iz kandambá tantáv neka bazaføgakh ate ndægo, teqá. Miavmiáv.

Amén. Nqanek manqat unimanqatín.

Ta zapaya ndøgo toqote-potonam, Klisten ezoqam ndoqogo

¹² Nøfuap mbomømboma! Zo matev føgakh-qape nqazo-qeivi, ndøgo zoqa unimanqatin ndækhamasimit, zo nqova bezøndáf. Zo ndømatáváp, av nqægo, matev vini zøfakhán. ¹³ Geté zo khanakhanakh mba bezø-asøtvé. Zapa ndøgo, zo āv tøzøte-potonumít, av Keliso ge:potonumat. Yaq ta khøuwa-te

ndøgo, teqa bazaføgakh neka iz akhae tøndovea, ndego tendoqavan, zo khanakhanakh nøme mba zømbø-asøtáv. ¹⁴ Zo khanakhanakh mbá qanegó, zo ezoqa ta zapaya ndøgo tingenøzotat, zo Keliso-gi ezoqam ndozogo. Zapa ndøgo, nqanek matev, āv qane-unimanqatinát nqægo: Mbumbukiam-ge Nqova Mbomambaqape, nandêgó zo-te, ndego Nqova iz akhae-us neka bazaføgakh-us.

¹⁵ Geté zo mokho-te, ezoqa nqosøgeap tendap, ndøgo ta zapaya ndøgo betègó, ndego ezoqa pakhapakha ndezø-khaneam o gigiap nde-aqonam o ezoqam-qa matev-te, kesov ndesokhosam. ¹⁶ Geté gekha ezoqām ndego, Klisten ezoqam tepotonumit, ndego mivi bègó. Geté ndego Mbumbukiam-qá iz be-eqawát.

¹⁷ Khøuwa iz møndøndáp. Mbumbukiam-qa manqa ovøyam, avønín géngáz. Tegi ezoqam-té qanóngáz. Mbumbukiam-qa manqa ovøyam ni-te tøngaz, ni tegi ezoqam nqazigu, yaq gê, ti-te ndigu áv khanégoāt, ndigu Mbumbukiam-qa Manqat Mbomambaqape o-mba ndapeav ndigu? Ti-te ndigu unimé:-soqá. ¹⁸ Mbumbukiam-qa Manqat, āv qane-eín nqægo, “Ezoqam ndaføyamba-qape-te føgakh tøgoat, te:khandi:v, yaq gê, ndigu ande gekham me zømbé-fakhān, ndigu Mbumbukiam ndisanqawe neka manqa-zapazapa sa ndimatanam? Ti-te ndigu unimé:-soqá.”

¹⁹ Yaq nakémbá, gekha ezoqām ndigu, ndipotonam, av Mbumbukiam-qa poev ndægo, ndigu ekeza khatae, teqá zenda-te ndégo tiabenø-veém, ndigu gekhakheinøvem. Ndego unimanqatin ezoqám. Ndego matev āv genégó, av manqa mbusa ge:ve. Yaq ndigu ezoqam, matev eqeieqei matanam-te até be-apét.

5

Guguna manqat, megetapak-te neka ezoqa ndakinak-te neka ezoqa ewaqape-te

¹ No ndakin zo Klisten megetapak-té qatø-manqaté. Até nó-a, no Klisten megeat ezoqám. Keliso nqosøgeap gepotom, no nøkeza bøí gateqeív, neka até nó-a, nqæpōtōnām, Keliso zapaya. Neka até nó-a, matev qaniqanimav sizimú-ndapém, ta khøuwa-te ndøgo, Keliso-qa bazaføgakh neka iz akhae tøndovea, ndego tendoqavan. Yaq nakémbá, no zo megetapak, nqazø-pouwe: ² Nandiv Klisten ezoqam, Mbumbukiam kopømba ande av sip ndi:gu, zoqa zenda-te ge-ab, zo eqeieqei zøkeogé. Zo khanakhanakh-us zøkeogé, ambá av nqægo, gezømbó-qasi:vāt. Zo nqanek sasae, moni-qa mba mè:gó. Geté zo poev

ùni bezømbegó, nqanek sasae-te. ³ Zo ndigu ndøtokhònáz, Mbumbukiam zoqa zenda-te ge-ab. Geté zo matev eqeieqei ndømatanám. Yaq nandiv, zo ande sip me ndozozømbkeoge, kopømbá, zoqa matev gembó-paevém. ⁴ Yaq ta khøuwa-te ndøgo, ndego sip keoge ezoqam kandambaqape tendoveao, zo yaq-fia neka iz kandakanda zó-upøgím. Ta yaq-fia ndøgo, gemø-lanqayák. Ndøgo miavmiáv.

⁵ Zó-a, ezoqa ndakinak, zo megetapak-qá mokho-té qanu:gú.

Neka zo ezoqa ewaqape, yaqyaq-a me:khambùváp. Zapa ndøgo, Mbumbukiam-qa Manqat, äv qane-eín nqægo, “Ezoqa ndi:khambuvap, Mbumbukiam gèsanqazá. Geté ti-te ndigu, ekeza kha ndivoat, ndego kuku mbogó.”

⁶ Yaq nakémbá. Zo me:khambùváp. Mbumbukiam-qá zenda bazaføgakh mokho-té qanu:gú. Yaq khøuwa eqeieqei tømøndap, ndego zo ndø-eqazó.

⁷ Zoqa fofogeap ate nandægo, Mbumbukiam-qá zenda-té qanøveém. Zapa ndøgo, ndego zo gèzø-keogé.

⁸ Gø:feazoát, neka gø:keogé. Zapa ndøgo, zoge qaqa ezoqam, ndego nqova soqaqape, andé layon khobos-qape me me-okhó, neka ndego ezoqa ngiæzoat-qa ndøvawé. ⁹ Zoqa unimanqatin-te, bazaføgakh-us ndøwaniáp, neka gèmbøe-khakhazám, ndego. Zo møzøte-zøté, até Klisten ezoqa nømé-a, nqanek manqei-qape-te ate nqægo, äv tini-potonumít, av zo ndøzøte-potonumit. ¹⁰ Mbumbukiam, ndego kuku kandamba ndømbogo, ndego zo gezø-akha, miavmiav Keliso Yesu namba teqa waev-te tozoyagat, zo ndakin khøuwa elavøqasi-te ndozo-potonumit, ndego zo ndøkhakheinøvém, vozó-eqeieqei-èz, neka bazaføgakh vøzø-etoām. Yaq zo føgøføgakh zówaniapát. Yaq zo ndøzoto-gevetømém, neka zó-o:azák. ¹¹ Bazaføgakh ate ndægo, Mbumbukiam-qa ndøgoát. Miavmiáv.

Amén. Nqanek manqat unimanqatín.

Vaev manqat

¹² No nqanek pepa khapelavøqase, Sailés namba niti-peaumavún. No møtenøtén, ngenek unimanqatin Klisten ezoqám. No zo nqanek pepa mokho-te, andé gaga khaneam-qa nøzøgoám. Neka no zo äv qatezømás nqægo: Ndøgo unimanqatín. Mbumbukiam kukú zo-te. Ta kuku matev-te ndøgo, føgøføgakh até vøwaniáp.

¹³ Nginik Klisten bawan ezoqam, nqanek Bebilon taon mokho-te ngiyage, Mbumbukiam zo namba sa gumu-veataz, khaiya mboma manqat ndøkhofotaváv, zo-te. Neka até Mák-a, ndego kopømba ande av noqe yo nde:go, khaiya mboma manqat ngēkhōfōtāvāv. ¹⁴ Tozo-møvabat, zenda kaka vø-itiámát neka vøngenøndamat. Kuku matev-ús.

Sambi ndøgoát, zo namba, ate ndøzøte:go, zo Keliso-qa mokho-te ndozotu:gu.

2 Pita Pita-qa pepa qambo-menas

Megeat Manqat-qase

Nqanek pepa, Pita gẽmbo-menás, Klisten ezoqam ndigu tezø-peawám, ndigu manqei vinivinimba-te giyageapam.

Nqanek pepa mokho-te, Pita ndigu áv gezømbe-peawám nqægo: Ndigu yà beto-feazoát. Zapa ndógo, khavozam nømendim ezoqam kopoáv, Klisten ezoqam tubam-qa zøgó. Nginik khavozam nømendim ezoqam, matev soqøsoqa, mbomømboma mbo-akhayám. Neka ndigu ezoqa, áv gini-zømesím nqægo: Yesu nqawa gendó-qavanák. Yaq Pita ndigu Klisten ezoqam, guguna manqat zøkhofotáv, av nqægo: Ndigu Yesu mokho-te, føgøføgakh bewaniáp neka unimanqatin manqat, bazaføgakh-us bẽgeawat.

¹ No Saemon Pitá, nqanek pepa nqæpeaomit. No Yesu Keliso-gé sasae ezoqám neka tegé u-aném. No zo-té qatø-peaomít, zo unimanqatin matev mbomambaqape kopo qazondapem, av ni qatindapem. Nqanek unimanqatin matev, nigi khandi etoam ezoqam neka Mbumbukiam Yesu Keliso-qa matev eqeieqei-qape mokho-té qazindapém.

² No áv qate-guligulím nqægo: Zo Mbumbukiam neka Yesu, nigi Evezøza, qazøte-zøtez, zo kuku matev neka sambi matev nøme mba zømbó-khouwév.

Ni Mbumbukiam gevevendam, ni bazaføgakh bizi-asøzú, Klisten matev-te

³ Teqa bazaføgakh kandambaqape-qa mokho-te ndøgo, Mbumbukiam-te qandowav, Yesu ni ate ndægo, yage nonqo neka Mbumbukiam-qa poev gone nonqo, sègenimbu-etoám. Zapa ndógo, ni mizi:nøtén ndego, ni teqa iz kandambaqape neka matev eqeieqei-qa mokho-te ginindu-akha. ⁴ Neka ta mokho-te ndøgo, ndego ni manqa mbusa ni-aumám. Manqa mbusa qaniqanimáv neka kandakandá. Ndego tenegó ndógo: Zo manqei-qape-qa ngi:wat matev-te zøté-khokhóz, ndøgo ezoqam-qa poev matev soqøsoqa-te ndøndo-fakhate neka ezoqa ndøngiæzoat. Neka zo matev, áv tabezømbe:gó, av ekeza matev ndægo.

⁵ Yaq nakémbá, zo bazaføgakh ndø-asøzú neka zoqa unimanqatin matev-te, matev eqeieqei matanam mo:veém. Yaq zoqa matev eqeieqei matanam-te, nøtenat eqeieqei mo:veém. ⁶ Neka nøtenat eqeieqei-te, kha nøzøgim matev eqeieqei mo:veém. Neka kha eqeieqei nøzøgim matev-te, føgøføgakh

waniap matev mo:veém. Neka fəgəfəgəgəkh waniap matev-te, Mbumbukiam-qa poev matev paev mo:veém. ⁷ Neka Mbumbukiam-qa poev matev paev-te, Klisten zəfuap-te kuku matev mo:veém. Neka Klisten zəfuap-te kuku matev-te, ezoga ewaqape-te kuku matev mo:veém. ⁸ Zo nqanek matev vinivinimba oskia tozogoat, neka ndəgo zoqa mokhote vəkhouwevtēt, yaq zoqa zətezət, nigı Evezəza Yesu Keliso-qa yaq-te, ambá av nqəgo, khokhō segegō, geté mokho mbófakhán. ⁹ Geté gekha ezoqām ndego, nqanek matev vinivinimba goneav təgoat, ndego mokho qeiviáv. Ndegó andé bəi waev mbain ezoqám, neka ndego manqa mate məndəmbəe-navəém, av nqəgo, Mbumbukiam bugukhokhof manqa-zapazapa-te gesungutav.

¹⁰ Nəfuap! Yaq nakémbá, zoqa Klisten matev-te, bazafəgəkh nəme mba mo:asazét, ndəgo Mbumbukiam gezəndo-akha neka vəveataz. Zo nqanek matev vinivinimba tozogoat, av qazəmbə-manqatavun, zo unimanqatin-te, zó-o:azák. ¹¹ Yaq Mbumbukiam zo mboqog zəmbó-mboqozó. Kandambá, tezəmbə-mboqozo. Yaq zo kopəmbaqapé, nigı Evezəza neka Khandi Etoam Ezoqam, Yesu Keliso, teqa megeat matev-te, zomó-óz, ma miavmiav ndo:kawaevat.

¹² Zo nqanek matev vinivinimba-qa yaq-te, məzəte-zətéz, neka zo unimanqatin manqat-te, fəgəfəgəgəkh zowaniáp, zo qazəndapem. Geté no zo oskia nəzə-manqaté. Soqain ndəgo, manqa mate təzəmbə-navəem. ¹³ No nqəmatavap, no zo matavap oskia təzə-mboqogimat, no nqanek manqei-qape-te, andé palai khoev mokhote nqatu:yage, ndəgo eqeieqei. ¹⁴ No mətenətén, no nqanek palai khoev avənin nə-iváv, vəe-nanım. Nigı Evezəza, Yesu Keliso, no əv tenəmbə-veáz. ¹⁵ Yaq nakémbá, no bazafəgəkh no-asazét. No təqavan, zo nqanek manqat oskia mbomataváp.

Ni Mbumbukiam-qa Manqat, fəgəfəgəgəkh bizimbo-geawát

¹⁶ Ni zo qeizə-manqatam, nigı Evezəza Yesu Keliso bazafəgəkh-us tendəqavan, ni ambá av nqəgo, zo emanqa-emanqa nizə-gigimām, ndəgo ezoqam-qa matavap-te qandə-fakhatam. Av taoká. Ni teqa bazafəgəkh-qape, nikeza bəi qatiqei vím. ¹⁷ Ni məigəám, te namba, Mbumbukiam, nigı Tat, gembovizam neka iz kandambaqape vəmbə-etoam. Ta khəuwa-te ndəgo, Mbumbukiam Eqeiwat-Qape-te, manqat əv qandə-fakhán nqəgo, “Ngenek nogé Yó. No poev kandambá te-te.” ¹⁸ Ni Yesu namba, ta olol-te qeitogoam, ma Mbumbukiam ge:goam, ni nqanek manqat, yan-te qandovis, nikeza geá qatiyogém.

19 Yaq nakémbá, ni Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam-qa manqat, nøme mba nito-unimanqatinát. Até zó-a, zo tiqa manqat, eqeieqei ndøyogé. Zapa ndógo, tiqa manqat, bøvun manqei-te, andé waev me me:khaév, atema vømópavē, ta khøuwa-te ndógo, Keliso tendoqavan, neka zoqa mbøni-te, ande pave ndukuam me vøzømbé-sanqatāv. ²⁰ Geté zo vøezøtéz. Gekha manqat ndógo, Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam, teqa manqat mokho-te gipeaumam, ndigu ambá av nqægo, ekeza matavap-te mbā ginø-peaumām. Av taoká. ²¹ Ta manqat ate ndægo, ambá av nqægo, tiqa poev-tē qando-fakhanām. Geté Mbumbukiam-gé Nqova Mbomambaqape ndønøzøgimám, yaq ndigu ezoqa Mbumbukiam-qa Manqat vøe-zømesimam.

2

Khokho nømendim ezoqam-qa yaq-te, ndigu ezoqa nøme ndingiezoat

¹ Ta khøuwa-te ndógo, Izlael bawan mokho-te, khavozam manqa vevezam ezoqam ndógoám. Yaq até zo mokho-té-a, khokho nømendim ezoqam ndófakház, neka khonoam-te manqat vini vøndapāv. Geté manqat av nqægo, ezoqa géngiæzó. Nginik nømendim ezoqam, até tigí Evezøzá-ya, gó:naumát, ndego genqovotaz. Geté ta mokho-te ndógo, ndigu ekeza kha géngiú. Nakhamas-té ginø-soqoéz. ² Ndigu mambe møqæ. Yaq ezoqa kopoáv, ekeza kha Klisten ezoqam ndi:vewe, tiqa matev mbópavát. Yaq ta zapaya ndógo, ezoqa unimanqatin nakhoa géngenøitát. ³ Nginik khokho nømendim ezoqam, moni møqæ. Ndigu tiqa khavozam manqat mokho-te, ekeza matavap-te mba ndønødo-fakhate, zogi moni upøgim-qa ndógoát. Geté Mbumbukiam, nupøkhan mba, é-møndæpøoá. Ndego ti-te yaq-fia ndøtá. Ndego géqaqavaták. Geté géngiæzó.

⁴ Até enzol ezoqám-a, ndigu Mbumbukiam-qa manqat giqavotøvem, ndego ambá av nqægo, sègezøtāk. Geté ndego gøinam manqei-té genø-nqagevém. Yaq ndógo auli sén gini-møpøsap. Bøvun-té. Neka manqa ovøyam khøuwa-qa mo:keogé.

⁵ Até ndigu ezoqám-a, nupøkhan mba giyagam, ndigu Mbumbukiam gisanqawam, ndigu sa takeáv, av gi:yagam, geté ndego khøuwat-qape ndonqonqotáv, ti-te. Yaq ezoqa eit-mba ndøkhandí:z. Noa-za mba ndøkhandí:z, ndego ezoqa gezø-akha, Mbumbukiam-te tiqambuz neka matev eqeieqei-te vøyagāt.

⁶ Até Sodom neka Gomolá-ya, ta taon kandakanda menas, Mbumbukiam ezoqam-qa manqa-zapazapa-qa yaq-fia ndotá, vōsonqotav, vōpakhak, ezoqam namba. Ndego tene-matanám ndógo: Ezoqa gé:zómás, gekha ezoqām ndigu, ndisanqawe, matev āv tōzōmbé-fakhán. ⁷ Lot-za mba ndøkhandí:z. Zapa ndógo, ndego ezoqam eqeieqei. Ndego mbøni mbongosøgeapám, ndigu Mbumbukiam-qa manqat ginqagimam, neka mambe si vōzōwagam. ⁸ Ngenek ezoqam eqeieqei, khøuwa kopoav ti mokho-te geyagam, tiqa matev soqōsoqa vōqeivam-a, vō-ewagam, ndego andé enqoni me mbøevitám.

⁹ Nqanek matev vinivinimba, ni āv qani-nømendím nqægo: Mbumbukiam ndego kopømbaqapé. Ezoqa ndaføya-ndaføya, ndipotonam, segé-khandí:z. Geté manqa-zapa-us ezoqam, ndego yaq-fia zøtaév. Ndego manqa ovøyam khøuwa kandambaqape nonqo zøgeawát. ¹⁰ Ezoqam ndigu, ekeza kha-qa poev soqōsoqa vinivinimba ndimbopaev neka Mbumbukiam-qa Megeat Matev ndisanqawe, ndego yaq-fia nøme mba zømbótá.

Nginik khokho nømendim ezoqam, sapí neka ekeza kha mba ndø-eqawát. Ndigu até nqova iz kandakanda-té-a, møe mbain, geté sège-ngenøzotatún. ¹¹ Geté até enzol ezoqám-a, oskiá ndøgo, tiqa bazaføgakh, ndigu khokho nømendim ezoqam-qa bazaføgakh uni ndæløvui, ndigu nqova vinivinimba-qa iziz ngenøgimáv, Evezøza-qa bugug-te. ¹² Nginik khokho nømendim ezoqam, andé søvakha gigiap me me:gó, søvakha gigiap ndigu, leg-te khøuwag nqazifeam, nqazizitøge. Ndigu mokho ndápeáv. Ngenøgim manqat khokhó sege-manqatatún. Nginik ande søvakha gigiap khobokhobos me, gésoqoéz. ¹³ Ndigu ezoqa nøme, soqaqape-te ndi-abam, ndigu yaq-fia soqaqape āv tiníndapém. Khøuwa ate ndægo nqa-okho, ndigu lou loge si zowág. Tiqa poev sa ndógo. Até ndøgó-a, zo namba lou gi:logatun, ndigu matev soqōsoqa neka khavozam manqat zø-okhoatún. Ndigu zoqa Kliten bawan mokho-te, andé khavim me me:gíft.

¹⁴ Tiqa bøi, mambe mōqæ sakheis-qa mba me:vawé. Tiqa manqa-zapazapa, sègezø-okhó. Neka ezoqa nøme ndigu, Kliten matev-te bazaføgakh mbain ndigu, ndigu manqa-zapa-te ituza-qa ndøgó. Tiqa qovet matev, vaev mbain. Mbumbukiam gèngiæzó, ndigu. ¹⁵ Ndigu matev eqeieqei, møndø-ivøvé, neka ande leg-te me vøe-ewaz. Ndigu Balam-qa me:qeivím, ndego Beol-ge yo. Até ndegó-a, manqa-zapa matanam mokho-te, moni qaqasam-qa mbogoám. ¹⁶ Geté

Mbumbukiam gèmboponqóm, teqa manqa-zapa matanam zapaya. Tege donki, ezoqa manqat mbo-eín, ndego manqa vevezam ezoqam vōtokav. Zapa ndógo, teqa matev mokho mbain.

¹⁷ Nginik khokho nōmendim ezoqam, andé kea kumbutap ibøkha-yav me me:gó. Neka ndigu andé khaiya ozoz me me:gó, khamøe tøkhamba, ndoqo-matavap, qæ ndølanqā, geté qæ mbain. Mbumbukiam manqei mōndøzømbō-mendéó. Ta manqei-qa bōivun, kandamba tantáv. ¹⁸ Ndigu manqat kandakanda, sège-manqaté. Geté ndógo mokho mbain. Ezoqa nōme ndigu, ndakin mba gikhokhoz, manqa-zapa matanam-te, av ezoqa nōme gi:goatun, ndigu nginik kha-qa poev soqøsoqa-te neka mambe matev-té ginø-ituzá. ¹⁹ Nginik khokho nōmendim ezoqam, ezoqa manqa mbusa āv gizømbē-automatún nqægo: Tiqa nōmendim manqat, génqovotáz. Geté ndigu ekezan, tokøzát. Manqa-zapa ndønønøsám. Yaq ndógo géngiæzó. Zapa ndógo, gekha matēv ndógo, ezoqa ndønøzøiwat, ndógo génønøtám.

²⁰ Gekha ezoqām ndigu, nigi Evezøza neka Khandi Etoam Ezoqam Yesu Keliso gi:zøtez, neka manqei-qape matev vø-ivøvem, ndógo ezoqa ndøngiæzoat, yaq vaev nqawa manqa-zapa-te tivesez, vøgutáz, yaq ti-te ndigu unimé-soqá. Taqa soqain ndømølvú, av bugukhokhof qægoam, ndigu unimanqatinteav qagoam. ²¹ Ndigu nakhoa eqeieqei amba zøtezateav tøgonin, ndógo ambá kopømbá ti-te. Geté ndakin ti-te ndigu, unimé-soqá. Zapa ndógo, nakhoa eqeieqei mōndæzøtéz. Geté zitá gini-wuøém, neka Mbumbukiam-qa guguna manqat, ezoqa ndigu gi:zømesimam, vø-ivøvem. ²² Tiqa matev até kopó, av manqat nōme, nqazi-manqate. “Gaqo qometa tuqoza, nangó gunølogín,” neka “Bøsik ibøkha-te tukhakuam, nango mōndø-vesezin, qoq-pakha-te vømø-khakuamin.”

3

Keliso nqawa tendoqavan

¹ Nøfuap mbomømboma! No ndakin zo-te pepa qatøndo-peaumam, gènø-menás. Nqanek pepa menas mokho-te, no zo manqa matev eim-qa nøzøgoám. Zoqa matavap, ndaføyamba-qape zøgoát, ² neka zo Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam-qa manqat bezømbē-vesezu, av bugukhokhof gi:manqatam, neka guguna manqat ndógo, nigi Evezøza neka Khandi Etoam Ezoqam, tegi u-anim mokho-te, gizø-etoam.

³ Bugukhokhof nqáneq: Zo vøezøtéz. Vaev khøuwa-te, ezoqa nōme ndøfakház. Ndigu ekeza poev matev soqøsoqa

mba mbópavát. Neka zo otøota mé:zæbát. ⁴ Ndigu āv gini-manqatát nqægo, “Gê, ndego manqa mbusa geve, nqawa tendoqavan, gekham-tê gego? Nigi atanakha-za, gimboe-kewagam, møndømu-pakhaéz. Geté matev ate nqægo, manqei-qape-te nqago, sège-okhó. Yaq manqei-qape ande vøengaz-a, yaq ndakin, matev-qase enendateáv.”

⁵ Mbumbukiam manqei-qape neka yan, nupøkhan mba, ekeza manqat ge:khakheinam, ndigu gèqavotám. Neka ndigu unimanqatinteáv, av nqægo, manqei-qape ibøkha-tê qandofakhān; Mbumbukiam ibøkha gene-khakheinām, ⁶ yaq atē ibøkha gene-ngiū, khøuwat-qape qafakhan. ⁷ Mbumbukiam yan neka manqei-qape, ndakin até ta manqat kopó genegeawát. Av tené-geatát, atema manqa ovøyam khøuwa kandambaqape-te, gøinam vøengiū, neka ndigu vøngiæzō, ndigu ndisanqawe.

⁸ Nøfuap mbomømboma! Zo nqanek manqat bezømbo-nāvøém: Evezøza-qa bøi-te, khøuwa kopo andé viav wan taosen me:gó, neka viav wan taosen, andé khøuwa kopo me:gó. ⁹ Evezøza ambá av nqægo, yakha mbovaēv, ekeza manqa mbusa-qa yaq-te, nqawa tendoqavan, av ezoqa nøme ndi:matavap. Geté ndego zo me:gó. Ndego poeveáv, ezoqa kopo tesøqøev. Geté ezoqa ewaqape, te-té giabenø-qambúz.

Mbumbukiam yan ndakinak neka manqei-qape ndakinak tekhakheinam

¹⁰ Geté Evezøza-qa Khøuwa, nakhamas-té qanøgeáv. Andé aqonam ezoqám. Yaq yan sogó-navøém. Ndand tatas-qape-ús. Yaq gigiap vinivinimba, khaiya ova nqo:go, gøinám qané-lonqotám. Yaq manqei-qape neka gigiap ate nqægo, manqei-qape-te nqago, vønnavøém. ¹¹ Zo qazøte-zøtez, Mbumbukiam gigiap ate nqægo, av nqægo tengiu, yaq ge zó ndozo-matavap, zo ndakin ande áv khazóté-yagāt? Zoqa yageap, ndaføyambá neka mbomambá sa begó, av Mbumbukiam ndømbøe-pøev, ¹² zo nqanek Mbumbukiam-qa khøuwa ndøzømbøe-keoge. Av tøzøte-yagat, yaq ta khøuwa kopømbá, nakhamas-té qanøfakhán, ta khøuwa ndøgo, yan tølonqotam, vønnavøém, neka gigiap ate ndægo, yan-te nqo:go, kopømba ande av ndavand ndi:gu, vø-menegim. ¹³ Geté ni yan ndakinak neka manqei-qape ndakinak zimbøe-keogé, av Mbumbukiam manqa mbusa ge:ve. Ta manqei-te ndøgo, matev eqeieqei mba ndøgoát.

Ni Keliso nqazimbøe-keoge, matev eqeieqei bizigu

¹⁴ Nøfuap mbomømboma! Yaq nakémbá, zo nqanek matev ndøzømbøe-keoge, tøfakhanam, zo bazaføgakh ndø-asáz: Zo ndaføyambá segegó neka manqa-zapa-yáv segeyagé neka Mbumbukiam namba, sambí bezøgó. ¹⁵ Zøté-matøvemēm! Nigi Evezøza khøuwa ndeføløsumit, ndego tenegó ndøgo: Ezoqa khandi mé:ndapém. Nigi Klisten nøfu mbomambaqape, Pol, ndego Mbumbukiam matavap loloakh gemboetoam, taqa yaq-te, āv tezømbe-peawám. ¹⁶ Teqa pepa-te ate ndægo, Pol taqa yaq-te ge:peaumam, ndego manqat kopo me:peawám. Manqat nøme, ta pepa-te ndøgo, andé føgakhín. Yaq ezoqa nøme, ndigu Klisten matev-qa yaq-te mokho ndapeav ndigu neka tiqa unimanqatin matev føgakh mbain ndøgo, ndigu teqa manqat nøme, mokho soqain segemboqambuanemín. Ndigu até Mbumbukiam-qa Manqat nøme-té-a, matev āv tinigoatún. Ndigu gésoqoéz, ta zapaya.

¹⁷ Geté zo, nøfuap mbomømboma, zo ndakin é-møzøtezøté. Yaq nakémbá, zo gò:feazoát. Soqain ndøgo, ndigu ezoqam, ndigu Mbumbukiam-qa guguna manqat paeveav ndigu, zo soqain-te ti-itub, yaq zo ndakin bazaføgakh ndozo-waniap, vozó-o:āz. ¹⁸ Yesu Keliso, nigi Evezøza neka Khandi Etoam Ezoqam, ndego kuku kandambá, zo-te. Yaq zo teqa kuku matev mokho-te neka zoqa zøtezat-te, teqa yaq-te, sà tønēfisumít.

Teqa iz bèto-eqawát, ndakin nekā miavmiav.
Amén. Nqanek manqat unimanqatín!

1 Zion

Zion-qa bugukhokhof pepa

Megeat Manqat-qase

Nqanek pepa Zion ndøpeawám, ndego Yesu-gi paev ezoqa tuelv nøme gegoam. Ti-te ndígu tenø-peawám, Klisten ezoqam, Esia manqei-te giyageapam. Ta khøuwa-te ndøgo, Zion nqanek pepa gepeawam neka taqa zita-te, pepa menas nøme vøpeawam, ndego é-møndø-lawaqape-év. Nqanek pepa misika-te, ndego ekeza iz veeáv. Geté zøtezat ezoqam, av giniqeivím nqægo: Ta pepa misika-qa peawam matev, até kopó, av peawam matev ndægo, Yesu-qa emanqat mokho-te ndøgo, Zion gepeawam. Ndøgo ni av qani-nømendím nqægo: Ta manqat até qægoam, Zion ndøpeawám. Neka ndego até Manqat Qandoveveám-a, vøpeawam.

Zion nqanek pepa misika gepeawam, ndego Efesus taon-té geyagám. Ta taon-te ndøgo, ndego Klisten bawan ezoqam-gé megeat ezoqa nøme ndøgoám. Manqat nøme, Zion Klis-ten ezoqam-te gepeawam, ponqom manqát. Geté ndego aiyaiyav manqat-us ndøpeawám. Zapa ndøgo, ndego kuku kandambá ti-te, neka ndigu 'nogi nakheis' vøzø-akhaemam. Zion av gene-ewág nqægo: Ezoqa nøme, khavozam manqat ndøvøndazát. Ndígu av gini-manqatát nqægo: Yesu, Mbumbukiam-ge Yo, ndego ambá av nqægo, ùnime:-ezoqam-év. Neka manqat nøme gimanqatat, nqáneq: Ezoqam-qa kha soqaqapé. Yaq ni bizi-sanqawé. Neka ezoqa ambá av nqægo, Yesū gini-khandí:z, geté mokho manqat qateqat betaqagó, yaq ndøgo, toqoté-khandí:q. Geté Zion ndigu Klisten ezoqam, av gezømbe-ovøyám nqægo: Manqat av nqægo, khavozam manqát neka ndøgo mokho mbain.

Yesu Keliso, ndego Khandi Manqát

¹ Ni zo manqat nqeizø-peaomit, ndøgo oskia ndøgoám, ibugukhokhof, atema ndakin. Ni møyogém, neka nikeza bói qati-kewagám. Ni møyqeivím, neka nikeza zendá qati-geagimám. Khandi Manqat niti-manqaté. ² Nqanek Khandi, mändoveá. Ni møyqeivím neka ezoqam-te, ni-unimanqatinát. Ni zo khandi miavmiav niti-zømesimít, ndøgo Eve namba qægoam, yaq ni-te vøfakhan. ³ Ni qeiqeivim neka vøyogem, até zó-a, ni ndøgo teizømbe-manqaté. Yaq zo ni namba zí:tøkuatát, neka ni Tat neka Yo namba, Yesu Keliso,

bizi-tøkuat. ⁴ Ni nqanek manqat tōti-peaomít ndōgo: Ni ate nqazi:gu, khanakhanakh, tàbinimbi-tōtøvøyám.

Niqa matev, mbomambá sa begó

⁵ Manqat ndōgo, Yesu Keliso-te qeiyogem, neka zo nqati-zømesim, nqánek: Mbumbukiam, ndego wáev neka te mokho-te ndego, bōivun-qase mbaín. ⁶ Yaq nakémbá, tizi-manqatat, av nqægo, te namba nqazi-yage, gete ni bōivun-te neka manqa-zapa-te zua zigū, ni zì:khavozám neka unimanqatin-te yageáv. ⁷ Geté ni waev-te tizi-okhoat, av ndego ekezan, waev-te nde:yage, yaq ni yaqyaq-a, sizimú-tøkuatát. Yaq Yesu-qa kouk, ndego Mbumbukiam-ge Yo, niqa manqa-zapazapa ate ndægo, ginísungúz.

⁸ Tizi-manqatat, av nqægo, ni manqa-zapazapa mbaín, ni nikeza kha, zìmbøe-khavozám neka unimanqatin manqat mbaín, ni mokho-te. ⁹ Geté niqa manqa-zapazapa Mbumbukiam-te tizi-vøndæmem, yaq ndego matev eqeieqei, av bugukhokhof ge:-ein, ndømatanám. Ndego niqa soqa matev, segembøé-navøém, neka manqa-zapazapa ate ndægo vønísungúz. ¹⁰ Tizi-manqatat, av nqægo, ni manqa-zapazapa gonemáv, ni Mbumbukiam, khavozam ezoqam zì:vewé neka ni mokho-te, teqa manqat mbaín.

2

Yesu nigí tøke ezoqám

¹ Nogi nakheis! No zo nqanek manqat tæzømbe-peaomít ndōgo: Zo andé manqa-zapazapa vøzøtégoāt. Geté ezoqa manqa-zapa tego, ni ezoqa nginígú. Ndego ni zapaya, Tat manqat mbomanqaté, ndīnimbō-vīgīm. Ngenek ezoqam, Yesu Kelisó, ndego ezoqam ndaføyamba-qape. ² Keliso niqa manqa-zapazapa, ekeza kha-té genøndáp, vø-evøzam. Geté niqá manqa-zapazapa mbá mbá, geté até manqei-qape ezoqam ate ndigu-qá manqa-zapazapá-ya.

Gekha ezoqám ndigu, Mbumbukiam ndi:zøtezat, ndigu teqa matev bembopáev

³ Av khazí:nøtēn, av nqægo, ni Mbumbukiam mīzi:nøtēn? Av qazí:nøtén nqægo, ni teqa manqat o-mba tizimbøe-ndapat. ⁴ Ezoqa te-ein, av nqægo, “No Mbumbukiam møtenøtén,” gete ndego Mbumbukiam-qa Manqat paveav tōgoat, ndego khavozam ezoqám neka te mokho-te, unimanqatin manqat mbaín. ⁵ Gekha ezoqám ndego, teqa manqat o-mba ndo:ndape, te mokho-te ndøugu, Mbumbukiam-qa kuku

matev, mǝndǝmu-khouwév. Yaq ta mokho-te ndǝgo, ni āv qazi:nǝtén nqǝgo: Ni te mokho-té qazu:ǝgú. ⁶ Ezoqa te-ein, av nqǝgo, “No Mbumbukiam-qā mokho-té qatu:yagē,” ndego āv teabete-yagē, av Yesu ge:yagam.

Kuku matev-qa yaq-te

⁷ Nǝfuap mbomǝmboma! No ambá av nqǝgo, zo guguna manqat ndakinak nǝzǝ-peaomít. Av taoká. Nqanek guguna manqat, awenegé, ate av-té, zo oskia qazǝmbe-goam. Nqanek awenege guguna manqat, zo bugukhokhof mǝzo-ewagám. Nupǝkhán mbá. ⁸ Geté unimanqatín. No zo guguna manqat ndakinak nǝzǝ-peaomít. Yesu mokho-te, neka até zo mokho-té-a, ni āv qazi:qeví nqǝgo: Nqanek guguna manqat, unimanqatín. Zapa ndǝgo, bǝivun ndakin, gǝnavǝemtét neka unimanqatin waev ndǝkháev.

⁹ Ezoqa te-ein, av nqǝgo, “No waev-té qǝgǝ,” gete ndego Klisten ezoqa nǝme ndesanqawe, ndego bǝivun-te zua ndǝgǝ. ¹⁰ Geté ndego ezoqam, ndego Klisten ezoqa nǝme-te kuku ndǝmbogo, ndego waev-té geyagé. Yaq ndego gǝbǝiavák. ¹¹ Geté ndego ezoqam, ndego Klisten ezoqa nǝme ndesanqawe, ndego bǝivun-té gegó neka bǝivun-té ge-okhó. Ndego otevatéav, ande āv kenēma. Zapa ndǝgo, bǝivun teqa bǝi, mǝndǝgutáv.

¹² No zo-té qatǝ-peaomít, nakheis. Zapa ndǝgo, Yesu Keliso zapaya, Mbumbukiam zoqa manqa-zapazapa, mǝndǝmbǝnavǝém.

¹³ Neka no zo evǝndipakha angana-té qatǝ-peaomít. Zapa ndǝgo, zo ndego mǝzǝte-zǝtéz, ndego oskia gegoam, ande qandengaz, atema ndakin*.

Neka no zo ezoqa ndakinak-té qatǝ-peaomít. Zapa ndǝgo, zo ndego soqaqape, mǝzo-tǝmbuinám.

¹⁴ No zo nakheis qazǝ-peawam, zapa ndǝgo: Zo Tat mǝzǝte-zǝtéz.

Neka no zo evǝndipakha angana qazǝ-peawam, zapa ndǝgo: Zo ndego mǝzǝte-zǝtéz, ndego oskia gegoam, ande qandengaz, atema ndakin.

Neka no zo ezoqa ndakinak qazǝ-peawam, zapa ndǝgo: Zo bazafǝgakh-ús. Mbumbukiam-qa Manqat, ndǝugú, zo mokho-te. Neka zo ndego soqaqape, mǝzo-tǝmbuinám.

Manqei-qape matev neka gigiap manqei-qape-te nqago, poev binǝǝ

2:7 2:7 Zion 13:34; 2 Zion 5-6 **2:8** 2:8 Lom 13:12; Zion 1:9 **2:9** 2:9 1 Zion 4:20 **2:10** 2:10 Lom 14:13 **2:11** 2:11 Zion 12:35 * **2:13** 2:13 Ndego oskia gegoam, ande qandengaz, atema ndakin, Keliso me:manqaté.

¹⁵ Zo manqei-qape-te poev bezøgǫ, neka matev ate ndægo, manqei-qape-te nqago. Gekha ezoqām ndego, manqei-qape-te poev ndømbogo, te mokho-te poev mbain, Tat-te. ¹⁶ Zapa ndøgo, manqei-qape-qa matev, kopømba ande av kha-qa poev soqøsoqa, neka gekha gigiap o matev bøi toqoteqev taqapoe, neka khambuvap matev qoqa gigiap-qa yaq-te, ta matev ate ndægo, ambá av nqægo, Tat-tē qando-fakhatē. Geté ndøgo manqei-qape-qá matév. ¹⁷ Nqanek manqei-qape, taqa poev soqøsoqa namba, ndømø-navøém. Geté ezoqam ndego, Mbumbukiam-qa poev ndembopaev, ndego oskia ndøgoát.

Keliso-gi qaqa ezoqam-qa yaq-te

¹⁸ Nogi nakheis. Khøuwa vaev avønín. Zo mðzoyogém, av nqægo, Keliso-ge qaqa ezoqam ndøgeáv.† Geté até ndakín-a, Keliso-gi qaqa ezoqam kandambá, møndø-fakház. Yaq taqa yaq-te ndøgo, ni mizi:nøtén, vaev khøuwa avønín. ¹⁹ Nginik ezoqam, ní namba zi:goám. Yaq ndigu ni gènøuván. Ndigu nigí ezoqám mbá. Ndigu amba nigí ezoqam tigonín, ndigu ambá oskia ndøgonín, ni namba. Geté ndigu ni møndø-nøuván. Yaq ta mokho-te ndøgo, ni mizi:nøtén, ndigu ezoqam ate ndi:gu, nigí ezoqám mbá.

²⁰ Geté zo viní. Zapa ndøgo, Keliso, ndego ezoqam ndaføyamba-qape, zo Nqova Mbomambaqape zø-etoám. Andé oil me zømbo-qóuz. Yaq ta zapaya ndøgo, zo ate ndøzøte:go, unimanqatin manqat, mðzøte-zøtéz. ²¹ No nqanek pepa nqazø-peaomit, zapa ambá av nqægo, zo unimanqatin manqat zøtezøtezák. Geté zapa ndøgo: Zo mðzøte-zøtéz. Neka zo mðzøte-zøtéz, khavozam manqat ate ndægo, unimanqatin-te fakhanumáv.

²² Yaq gê, khavozam ezoqam, gekha ezoqám? Ezoqam ndégo, ndo:nawam, av nqægo, Yesu ndego Mesayā mbā. Ezoqam av nge:go, ndego Keliso-gé qaqa ezoqám. Ndego Eveqa yaq-te ndō:nāwām-a, Yo-qa yaq-te ndō:nāwām. ²³ Gekha ezoqám ndego, Yo-qa yaq-te ndo:nawam, ndego até Eve ndøsanqawé. Geté ezoqa ndego, ezoqam-qa bøi-te Yo nde-unimanqatinat, ndego até Evé-a, ndekhatíwí.

²⁴ Mbumbukiam-qa Manqat, zo qazoyogem, zo ande qazøte-unimanqatinim, até vøgeawát. Zo oskia tozo-geatat, yaq zo Yo mokho-te neka Tat mokho-te, ate zóyagát. ²⁵ Manqa mbusa, Yesu ginive, nqáne: Khandi miavmiáv.

²⁶ No nqanek manqat nqazø-manqate, zapa ndøgo: Ezoqa nandígu. Ndigu zo tubam-qa ndøgǫ. ²⁷ Geté Nqova Mbo-

2:15 2:15 Lom 8:7 **2:16** 2:16 Lom 13:14 **2:17** 2:17 Met 7:21 **2:18** 2:18 Met 24:5, 24; 2 Zion 7 † **2:18** 2:18 Keliso-ge qaqa ezoqam ndégo, Antikrais ndimbo-akhayam **2:19** 2:19 Kel 20:30 **2:20** 2:20 1 Ko 2:15; 2 Ko 1:21; 2 Zion 2 **2:22** 2:22 1 Zion 4:3; 2 Zion 7 **2:23** 2:23 Zion 5:23; 1 Zion 4:15; 5:1 **2:27** 2:27 Zion 16:13

mambaqape, zo qazondafem, ndego Keliso zo ande oil me gezombo-qouz, ndego zo mokho-té gunu:yagé. Yaq nakémbá, zo nòmendim ezoqa nòme bezògõ. Zapa ndògo, matev ate ndægo, ndégo tene-zòmesím. Teqa nòmendim matev, unimanqatín. Khavozám mbá. Yaq nakémbá, Keliso-qa mokho-te, até vòugú, ate av-té, Nqova Mbomambaqape ge:zòmesimam.

Mbumbukiam-gi nakheis-qa matev, ande äv khané:gõ

²⁸ Unimanqatín, nogi nakheis. Zo Keliso-qa mokho-te, até vòugú. Yaq ndego tendoveao, ni kha fògakh-mbá qazígoát, neka teqa megemege-te, mivi mbaín, sizígoát, ta khòuwa-te ndògo, tendoqavan. ²⁹ Zo mòzòte-zòtéz, Mbumbukiam, ndego eqeieqei-qapé. Yaq zo vòezòtéz, gekha ezoqām ndego, matev eqeieqei ndematanam, ndego Mbumbukiam mokho-té genòqán.

3

¹ Zòtéqeivím? Tat, kuku khàpe mbøe-khouwév ni-te. Teqa kuku matev mokho-te, Mbumbukiam ni ekeza nakheis mi:næná. Yaq ndògo unimanqatín. Ni uni tegé nakheis-ín. Geté manqei-qape ezoqam, ndigu zòtezateáv. Zapa ndògo, ndigu Mbumbukiam mè:zòtezák. ² Nòfuap mbomòmboma! Ni ndakin mizi-Mbumbukiam-gí-nakheis-én. Megemege-te ndo:go, ni ande äv khazígoát, taqa yaq-te ndògo, Mbumbukiam ni-te vevezupòteáv. Zuá. Geté ndògo tizi:nòtenát: Keliso tendoveao, tendoqavan, yaq ni äv tizi:goát, av ekezan nde:go. Zapa ndògo, ni zí-ometám, ndego ande äv kenègo. ³ Yaq nakémbá, gekha ezoqām ndego, Keliso-te ndo:tawe, tendoqavan, ndego matev eqeieqei-té geabeyagé, ate av-té, Keliso matev eqeieqei-te nde:yage.

⁴ Gekha ezoqām ndigu, manqa-zapa ndigu, ndigu Mbumbukiam-qá khafeap ndòmòkuiám. Zapa ndògo, manqa-zapa matanam matev, ndògo Mbumbukiam-qá khafeap mòkuiam matév. ⁵ Zo mòzòte-zòtéz, Yesu ndògo tenegeavún: Ndego niqa manqa-zapazapa, géndáp. Neka te mokho-te ndego, manqa-zapazapa mbaín. ⁶ Yaq nakémbá, gekha ezoqām ndego, Yesu-qa mokho-te ndu:yage, ndego manqa-zapazapa matanam-te, sekemba géyageák. Geté gekha ezoqām ndego, manqa-zapa matanam-te sekemba ndeyage, ndego Keliso-qa yaq-te, mokho ndapeáv neka mè:-otevák ndego.

⁷ Nogi nakheis. Zo ezoqa betùbám. Ezoqa ndego matev eqeieqei ndematanam, ndego ndaføyamba-qapé. Ate av-té, Keliso ndaføyamba-qape nde:go. ⁸ Geté ezoqam ndego,

manqa-zapa matanam-te sekemba ndeyage, ndego nqova soqaqape-gé. Zapa ndógo, ande qandengaz, atema ndakin, ndego nqova soqaqape, manqa-zapazapa oskia ndømatanam. Geté Mbumbukiam-ge Yo, ndógo tenegeavún: Ndego nqova soqaqape-qa matev, tèabete-ngiú. ⁹ Gekha ezoqám ndego, Mbumbukiam mokho-te geqan, ndego manqa-zapa matanam-te sekemba géyageák. Zapa ndógo, Mbumbukiam-qá yage matev mu:gú, te mokho-te. Yaq ndego kopømba mbain, manqa-zapa matanam-te sa tema. Zapa ndógo, ndego Mbumbukiam mokho-té genøqán. ¹⁰ Ezoqam ndigu, Mbumbukiam-gi nakheis ndigu, neka ezoqam ndigu, nqova soqaqape-gi nakheis ndigu, ni āv qazí:-matøvemém nqægo: Gekha ezoqám ndego, matev eqeieqei gonemav ndego, ndego Mbumbukiam-gé mbá; até ndegó-a, ndego Klisten ezoqa nøme-te kuku mbain ndego.

Ni kuku binigú, yaqyaq-a

¹¹ Manqat ndógo, ibugukhokhof mba qazoyogem, Keliso ande qazøte-unimanqatinim, nqáneq: Ni kuku binigú, yaqyaq-a. ¹² Ni kopømba ande av Kein nde:go, bizigú. Ndego nqova soqaqape-ge ndøgoám, neka ekeza eveqase pakha-pakha vømbø-khana. Gekha zapá, gelavao? Zapa ndógo, ekeza matev soqain. Geté eveqase-qa matev, eqeieqei. ¹³ Nøfuap! Yaq nakémbá, zo nqova bezøndáf, manqei-qape ezoqam zo ndisanqaza. ¹⁴ Ni mizi:nøtén: Ni løvøte mizi-løvuiím. Ni ndakin khandi-té qazigú. Zapa ndógo, ni Klisten nøfuap-te, kuku nigú. Geté gekha ezoqám ndego, kuku mbain ndego, ndego løvøte-te zua mu:gú. ¹⁵ Gekha ezoqám ndego, Klisten zifuap ndesanqaza, ndego ezoqa pakhapakha khaneam ezoqám. Neka zo møzøte-zøtéz, ezoqa pakhapakha khaneam ezoqam, khandi miavmiav mbain, te mokho-te.

¹⁶ Yesu ni nonqo, ekeza kha ndønqonqotáv. Ta mokho-te ndógo, ni mizi:nøtén, kuku matev eqeieqei, av nqægo. Yaq até ní-a, nigí Klisten nøfuand tøke nonqo, nikeza kha bizí-nqonqotav. ¹⁷ Ezoqa gigiap kopoav tømbogoat, yaq ndego Klisten zifu te-omet, ndego gigiap-qa ndepotonam, yaq ndego te-te tøkemav tøgoat, gê, Mbumbukiam-qa kuku matev, te mokho-te tøgo? Av taoká.

¹⁸ Nogi nakheis! Niqa kuku matev, ambá av nqægo, manqat mba begø. Geté ndógo unimanqatin kuku matev begó. Matev matanam nambá. ¹⁹ Av tizigoat ndægo, yaq ni zí:nøtén, ni unimanqatin manqat-té qaziyage. Yaq ni

kopømbaqapé, Mbumbukiam-qa bøi-te, kha føgakh-mbá qazí-waniapát. ²⁰ Niqa mbøni, ni ezoqa soqøsoqa tænaembat, yaq ni mizi:nøtén, Mbumbukiam niqa mbøni møndøløvú, neka ndego matev ate ndægo, møndæ-otév. Yaq nakémbá, ni mbøni vaev mbáin.

²¹ Nøfuap mbomømboma! Niqa mbøni, ni ezoqa soqøsoqa nænaeav tøgoat, yaq ni Mbumbukiam-qa megemege-te, kopømbaqapé, kha føgakh-mbá qazígoát. ²² Yaq gekhām ndøgo, ni Mbumbukiam tizimbo-vi:mat, ndego segení-etoumát. Zapa ndøgo, ni teqa manqat, o-mba zimbøe-ndapé neka matev ndøgo tizi-matanám, ndego ndømbopoev. ²³ Teqa manqat, ni gini-løvua, nqáneq: Ni tege Yo, Yesu Keliso, yá bizi-unimanqatinát, neka yaqyaq-a, kuku binigú, ate av-té, ibugukhokhof manqat ginimbi-løvua. ²⁴ Ezoqa ndego Mbumbukiam-qa Manqat o-mba ndembøe-ndape, av ni manqat ginimbi-løvua, ndego Mbumbukiam-qá mokho-té gunu:gú, neka Mbumbukiam, teqá mokho-té gunu:gú. Mbumbukiam ni mokho-te ngu:gu, ni ndøgo tizi:nøtén, ndego ni tege Nqova gini-etoam.

4

Av khazi:nøtén, nqova ndego, Mbumbukiam-gē?

¹ Nøfuap mbomømboma! Zo ezoqa ewaqape ndø-unimanqatinát, ndigu ndimanqate, av nqægo, tiqa manqat Mbumbukiam-gē Nqova Mbomambaqape-tē qando-fakhatē. Geté zo ndigu nqova, gè:khamasím. Yaq zo tøzøté-zøtéz ndøgo, ndego nqova, Mbumbukiam-tē gepøtendēwav-a. Zapa ndøgo, khavozam Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam kopoáv, nqanek manqei-qape-te gipanqanim. ² Zo Mbumbukiam-ge Nqova, āv qazøté-matøvemém nqægo: Gekha ezoqām ndego, ezoqa nøme-qa bøi-te nde-unimanqatinat, av nqægo, Yesu Keliso ndego manqei-qape-te gegeavun, vø-ezoqam-ev, nqova ndego, ndembogo, Mbumbukiam-té gendowáv. ³ Geté gekha ezoqām ndego, Yesu-qa yaq-te ndo:nawam, ndego Mbumbukiam-ge Nqova mbáin. Geté ngenek nqova, Keliso-gé qaqa ezoqam-gé nqová. Zo mðzoyogém, tege nqova soqaqape, ndøndowáv. Yaq ndakin møndø-geavún, nqanek manqei-qape-te.

⁴ Geté zo, nogi nakheis, zo Mbumbukiam-gí. Neka zo ndigu khavozam ezoqam, mðzo-tømbuzú. Zapa ndøgo, nqova ndego, zo mokho-te nandu:gu, teqa bazaføgakh møndø-løvuaám, ndego manqei-qape-ge nqova-qa bazaføgakh.

⁵ Nginik khavozam ezoqam, manqei-qape-gí. Ndigu manqei-qape manqat mba me:manqaté. Yaq manqei-qape ezoqam, tiqa manqat, gèyogé. ⁶ Geté ni Mbumbukiam-gí. Gekha ezoqām ndego, Mbumbukiam nde:-otevat, ndego niqa manqat ndeyôgé. Geté gekha ezoqām ndego, Mbumbukiam-gē mbā, ndego niqa manqat yogeapáv. Yaq ni ndôgo, tizí:nôtén, gekha nqovā ndego, unimanqatin manqat ndemanqate, neka gekha nqovā ndego, khavozam manqat ndēmānqātē.

Kuku matev, Mbumbukiam-té qando-okhó

⁷ Nøfuap mbomømboma. Ni kuku binigú, yaqyaq-a. Zapa ndôgo, kuku matev, Mbumbukiam-té qando-okhó. Gekha ezoqām ndego, kuku ndømbogo, ndego Mbumbukiam mokho-té genøqán, neka ndego Mbumbukiam møndæ-otév. ⁸ Ezoqa ndego kuku mbain ndego, ndego Mbumbukiam otevatéáv. Zapa ndôgo, Mbumbukiam, ndego kukú. ⁹ Mbumbukiam teqa kuku matev ni-te, āv gininømánd nqægo: Ndego tege Yo kopo ndokhofotáv, nqanek manqei-qape-te, yaq ni te mokho-te khandi miavmiav tabizí:ndapem-a. ¹⁰ Matev ambá av nqægo, ni Mbumbukiam-te kuku nigoām. Geté kuku, Mbumbukiam mbogoám, ni-te, neka tege Yo kopo niqa manqa-zapazapa evøzam nonqo vøndō-khofotav. Unimanqatin kuku matev nqáne.

¹¹ Nøfuap mbomømboma! Mbumbukiam ni-te kuku av qambøgoam, yaq até ní-a, ni kuku binigú, yaqyaq-a. ¹² Ezoqa kopo, Mbumbukiam ometeáv. Geté ni kuku tønigoat, yaqyaq-a, yaq Mbumbukiam ni mokho-té gunu:gú neka teqa kuku matev, sasae møndømukhóu, ni-te.

¹³ Av khazí:nôtén, av nqægo, ni Mbumbukiam-qā mokho-tē qazu:gū, neka ndego niqā mokho-tē gunu:gū? Ni ndôgo tizí:nôtén: Ndego ni ekeza Nqova ni-etoám. ¹⁴ Neka ni āv qatiqevím nqægo neka ezoqa āv qati-zømesím nqægo: Mbumbukiam ekeza Yo kopo, manqei-qape ezoqam-qa khandi:zat nonqo ndokhofotáv. ¹⁵ Gekha ezoqām ndego, ezoqam-qa bøite nde-unimanqatinat, av nqægo, “Yesu ndego Mbumbukiam-gē Yō,” Mbumbukiam ndú:gú, te mokho-te, neka ndego ezoqam, Mbumbukiam-qa mokho-te ndú:gú. ¹⁶ Neka nøme nqáne: Ni mizi:nôtén neka mizi-unimanqatiním. Mbumbukiam, kukú ni-te.

Mbumbukiam, ndego kukú. Gekha ezoqām ndego, kuku matev-te ndeyage, ndego Mbumbukiam-qá mokho-té gunu:yagé neka Mbumbukiam teqá mokho-té gunu:yagé. ¹⁷ Av tizi:yagat, yaq Mbumbukiam-qa kuku matev, sasae

mòndømukhóu ni-te. Yaq ni manqa ovøyam khøuwa kandambaqape-te, kha føgakh-mbá sizigoát. Møe mbain. Zapa ndógo, ni nqanek manqei-qape-te, āv qazi:yagé, av Keliso ge:yagam. ¹⁸ Kuku matev mokho-te, møe mbain. Geté kuku matev ndógo, qamu-khouwevin, ndógo møe matev, gèngeatumatún. Zapa ndógo, møe matev ndógo, yaq-fia ndape-qá yaq-té qanegó. Gekha ezoqām ndego, yaq-fia ndape-qa yaq-te møe sekemba ndego, te mokho-te, Mbumbukiam-qa kuku matev, sasae khouiáv.

¹⁹ Ni kuku nqanigu, zapa ndógo. Bugukhokhof kuku, Mbumbukiam ndógó, ni-te. ²⁰ Gekha ezoqām ndego, te-ein, av nqægo, “No kukū Mbumbukiam-te”, getē ndego Klisten zifu gesanqāwē, ndego khavozam ezoqām. Zapa ndógo, ndego Klisten zifu-te kuku mbain tegoat, ndego bøi nde-omete, yaq gē, ndego Mbumbukiam-te, kuku áv khambøégoát, ndego ometupav ndógo? ²¹ Keliso ni manqat, āv ginimbi-løvuá nqægo: Gekha ezoqām ndego, Mbumbukiam-te kuku ndømbogo, ndego até Klisten zifu-té-a, kuku bembogó.

5

Manqei-qape-qa matev soqøsoqa, āv khazi:tømbuatāt

¹ Gekha ezoqām ndego, nde-unimanqatinat, av nqægo, Yesu ndego Mesayā, ndego Mbumbukiam mokho-té genøqán. Neka gekha ezoqām ndego, eve-te kuku ndømbogo, ndego até nakheis-té-a, kuku mbogó. ² Av khazi:nøtēn, av nqægo, ni Mbumbukiam-gi nakheis-te, kuku nqanígū? Ni ndógo tizí:nøtén, ni Mbumbukiam-te kuku tønigoat neka teqa manqat o-mba tizimbøe-ndapat. ³ Ni Mbumbukiam-te kuku tønigoat, yaq ni teqa manqat o-mba zimbøé-ndapát. Teqa manqat, føgakh mbaín, ni-te. ⁴ Zapa ndógo, gekha ezoqām ndego, Mbumbukiam mokho-te geqan, ndego manqei-qape-qa matev soqøsoqa gétømbuatát. Matev ndógo, manqei-qape-qa matev soqøsoqa ndøtømbuat, niqá unimanqatin matév. ⁵ Gekha ezoqām ndego, manqei-qape-qa matev soqøsoqa tetømbuatat? Ezoqam sate ndégo, nde-unimanqatinat, av nqægo, Yesu ndego Mbumbukiam-gē Yō.

Mbumbukiam-qa unimanqatin manqat, ekeza Yo-qa yaq-te

⁶ Yesu Keliso nqanek manqei-qape-te gegeavun, ndego ibøkha iz ndøndáp neka teqa kouk vōwa. Ndego ambá av nqægo, ibøkha iz mba ndøndáp. Geté ndego até kouk mbowá. Nqanek manqat, Mbumbukiam-gé Nqova ndø-unimanqatinát. Neka ngenek Mbumbukiam-ge Nqova, unimanqatin ezoqām. ⁷ Matev misiká, ni-te Yesu-qa yaq-te, nqa-unimanqatinat.

⁸ Mbumbukiam-gé Nqová neka ibøkhá neka kōuk. Yaq manqat ndøgo, nqanek matev misika nqa-unimanqatinat, kopó.

⁹ Ezoqa matev bøi gi:qeivimin, ni tiqa manqat, zì-unimanqatinimín. Geté manqat ndøgo, Mbumbukiam ndemanqate, møndø-løvuám, ezoqam-qa manqat. Zapa ndøgo, ndego manqat, ekeza Yo-qá yaq-té gene-manqaté. ¹⁰ Ezoqam ndego, Mbumbukiam-ge Yo nde-unimanqatinat, ndego ekeza mokho-te, møndæ-otév, manqat ndøgo, Mbumbukiam ni-te nde-unimanqatinat, unimanqatín. Geté ezoqa ndego, Mbumbukiam-qa Manqat unimanqatinteav ndøgo, ndego Mbumbukiam khavozam ezoqam me:vewé. Zapa ndøgo, ndego Mbumbukiam-qa Manqat unimanqatinimáv, ndego tege Yo-qa yaq-te nde:manqate. ¹¹ Manqat ndøgo, Mbumbukiam ni-te nde-unimanqatinat, nqánek: Ndego ni khandi miavmiav ni-etoám. Neka nqanek khandi, ekeza Yo-qá mokho-té qanu:gú. ¹² Ezoqam ndego, Mbumbukiam-ge Yo ndembogo, ndego khandi miavmiav mbogó. Neka ezoqam ndego, Mbumbukiam-ge Yo mbain ndego, ndego khandi miavmiav, mbain.

Khandi miavmiav-qa yaq-te

¹³ No nqanek manqat tæzømbe-peawám ndøgo: Zo ezoqam, zo Mbumbukiam-ge Yo ndozo-unimanqatinat, zo vøezøté, av nqægo, zo khandi miavmiav, ndøzøgó. ¹⁴ Ni mizi:nøtén, ni Mbumbukiam tizimbo-vi:mat, av ekeza poev ndægo, ndego niqa viam manqat, ndø-ewagát. Yaq nakémbá, ni møe mbain, sizígoát, Mbumbukiam-te tizi-akhaemat. ¹⁵ Ni tizi:nøten, av nqægo, ndego niqa viam manqat ndø-ewagát, yaq ni sizi:nøtén, ni ndizi-ndapém ndøgo, ni tizimbøe-vi:mat.

¹⁶ Ezoqa Klisten zifu te-omet, ndego manqa-zapa tego, manqa-zapa av nqægo, ndøgo ezoqa løvøte-te ituiav ndøgo, yaq ndego yà bembo-guligulím. Yaq Mbumbukiam ndego khandi mbó-etoám, av ndego manqa-zapa goneav qagoam, ndøgo løvøte-te ndø-itui.* Geté unimanqatín. Manqa-zapa nøme, nqágó. Ndøgo ezoqa løvøte-té qanø-ituí. Taqa yaq-te, no manqatemáv, av nqægo, gè:guligulím. ¹⁷ Matev soqøsoqa ate ndægo, manqa-zapá. Geté manqa-zapa nøme, ezoqa løvøte-te, gé-ituiák.

¹⁸ Ni mizi:nøtén, gekha ezoqām ndego, Mbumbukiam mokho-te geqan, ndego manqa-zapa matanam-te sekemba

5:8 5:8 Zion 15:26 **5:9** 5:9 Zion 5:32-37 **5:10** 5:10 Zion 5:36-40; Gal 4:6 **5:12** 5:12 Zion 3:36 **5:13** 5:13 Zion 20:31 **5:14** 5:14 Zion 14:13-14; 1 Zion 3:21-22

5:16 5:16 Met 12:31 * **5:16** 5:16 Manqa-zapa, ezoqa løvøte-te ndø-ituzá, ndøgo tønè-manqaté, ta zapaya ndøgo, ezoqa nqova-te tenanim. **5:18** 5:18 1 Zion 3:9

gáyageák. Zapa ndógo, Mbumbukiam-ge Yo, ndego ekezan, Mbumbukiam mokho-te geqan, ndembøe-khakhâzám. Yaq nqova soqaqape, ndego ezoqam, kha gembó-khanazák.

¹⁹Ni mizi:nøtén, ni Mbumbukiam-gí, neka manqei-qape ate nqægo, ezoqa soqaqape-qá bazaføgakh mokho-té qanu:gú.

²⁰Neka ni mizi:nøtén, Mbumbukiam-ge Yo møndø-geavún, neka nøtenat vønī-etoam, ni unimanqatin Mbumbukiam bizi:nøten. Ni ndego unimanqatin Mbumbukiam-qá mokho-té qazu:gú. Zapa ndógo, ni tege Yo Yesu Keliso-qá mokho-té qazu:gú. Ngenek unimanqatin Mbumbukiám, neka ndego khandi miavmiav zapá.

²¹Nogi nakheis! Zo khape mbumbuk, zítá qane-wuøezá.

2 Zion

Zion-qa pepa qambo-menas

Megeat Manqat-qase

Nqanek pepa, gè-menás, Zion gepeawam. Ndego nqanek pepa andé sævam-té genø-peawám, tugi nakheis namba. Geté zøtezat ezoqam kopoav, āv gini-mataváp nqægo: Ndøgo yaya etæ manqát. Ndego nqanek pepa, Klisten bawan ezoqam-té abe-peawám, ezoqa ewaqape namba, ti mokho-te ndu:gu.

Nqanek pepa-te, Zion Klisten ezoqam nqawa, āv gezømbe-eín nqægo: Ndigu kuku yà bezøgó, yaqyaq-a, neka khavozam nømendim manqat-qa yaq-te, yà beto-feazoát.

¹ No megeat ezoqám, nqanek pepa nqæpeaomit. No tu-te ndúgu tøtø-peaomít, sævam, Mbumbukiam guveatav, tugi nakheis namba. No kuku kandambá, zo-te. Geté no mbá mbá. Até ndigu ezoqa nømé-a, ndigu unimanqatin manqat ndi:zøtezat, ndigu kuku kandambá, zo-te. ² No zo-te, kuku kandambaqape, tønømbegó ndógo: Zapa ndógo, ni Mbumbukiam-qá unimanqatin manqat nimbu:gú. Yaq ndøgo ni mokho-te miavmiav mú:goát.

³ Mbumbukiam, Tat, neka Yesu Keliso, Tat-ge Yo, tiqa kuku matev neka tanakh matev neka sambí matev, ndøgoát, ni namba. Yaq ni unimanqatin manqat-te neka kuku matev-té qazíyagát.

⁴ No khanakhanakh kandambá qændap, zogi nakheis nøme qæzømet, ndigu Mbumbukiam-qa unimanqatin manqat-te ndi-okho, av Tat manqa ginimbi-løvua. ⁵ Yaq ndakin, no qo sævam, nangó qataqá-eín: Ni yaqyaq-a, kuku binigú. Nqanek manqat, guguna manqat ndakinák mbá. Awenegé. Ate av-té, ni oskia qazi-ewagam, ibugukhokhof, atema ndakin. ⁶ Kuku matev eqeieqei nqáne: Ni āv tabizi-yagé, av Mbumbukiam, ni manqa ginimbi-løvua. Teqa guguna manqat, av ibugukhokhof qazøte-ewagam, nqáne: Zo kuku matev-té qayagé.

⁷ Khavozam nømendim ezoqam kopoáv, nqanek manqei-qape-te gipanqanim. Ngini ezoqam gò:nawám, av nqægo, Yesu Keliso ge-ezoqam-ev. Gekha ezoqám ndego, av nde:manqate, ndego khavozam ezoqám neka ndego Kelisogé qaqa ezoqám. ⁸ Zo gò:feazoát. Soqáin ndøgo, zo ndapeav tøgoat, ndøgo ni sasae-qape nqazimbogo. Geté zo yaq-fia ate ndægo, vømøndapém. ⁹ Gekha ezoqám ndego, Keliso-qa nømendim matev teløvu neka sekemba paeveav vøgoát,

te mokho-te Mbumbukiam mbaín. Geté ezoqam ndego, Yesu Keliso-qa nømendim matev tegeatat, ndego Eve nekā Yo, ndømbøigoát. ¹⁰ Ezoqa zo-te tendowav, ndego nømendim matev vini tendapav, zo ndego zoqa khoev-te ndøkhatòwém, neka nøfu manqat mbomanqaté. ¹¹ Gekha ezoqām ndego, ezoqam av ngenek nge:go, nøfu manqat tembo-ein, ndego ngenek ezoqam, manqa-zapa matanam-te gembótøké.

¹² No manqat nøme kandambá, zo-te manqa manqate-qa nqægo. Geté no poeveáv, pepa-te tøtøndo-peawam. Zapa ndøgo, no tototaná ndøgo: No notøndónáv, zo namba manqat vizi-einim. Yaq niqa khanakhanakh, tàbinimbi-tøvá.

¹³ Qogu ana*, Mbumbukiam guveatav, tugi nakheis, khaiya mboma manqat ndøkhotaváv, qo-te.

* **1:13** 1:13 Até nqanéka, yaya etæ manqát. Klisten bawan ezoqa nøme me-manqaté.

3 Zion

Zion-qa pepa qambo-misika

Megeat Manqat-qase

Nqanek pepa, gè-misiká, Zion gepeawam. Gaius-té genø-peawám. Ngenek Gaius, Klisten megeat ezoqám. Teqa Klisten keoge matev, qanimáv. Yaq Zion khanakhanákh, taqa yaq-te. Geté ta Klisten bawan ezoqam mokho-te, megeat ezoqam nøme, møndu:goám. Teqa matev soqáin. Iz nqambógo: Diotlefés.

Gigiap kandambaqape, nqanek pepa mokho-te, nqáneek: Klisten megetapak tizi-vevesam, ndigu manqa-zapa-te ndiyage, yaq até Klisten bawán-a, vømósoqā. Yaq nakémbá, ni Klisten megetapak tabizi-vevesám ndigu, tiqa poev kandambaqape, Mbumbukiam-te mba ndøgo neka matev eqeieqei-te ndiyage. Yaq kopømbaqapé, tizizø-paev.

¹ No megeat ezoqám, nqanek pepa nqæpeaomit. No nqanek pepa, noge nøfu Gaius-té qatø-peaomit. No kuku kandambá, qo-te.

² Nøfu mbomambaqape! Noqa poev nqáneek: Qo kopømba ndøyagé, enqoni mbain, ate av-té, qoqa unimanqatin matev eqeieqei ndægo. ³ No khanakhanakh kandambá qændap, Klisten nøfuap gifakhaz, ndigu qoqa unimanqatin-qa yaq-te ginø-einim, av qo unimanqatin-te ndoqote-yage. ⁴ No nqæyoge, av nqægo, nogi nakheis unimanqatin-te ndiyage, no khanakhanakh kandambá qændapin. Khanakhanakh av nqægo, møndø-løvuám, khanakhanakh nøme ate ndægo, no qændapin.

Gaius-qa tøke matev, Klisten ezoqam-te

⁵ Nøfu mbomambaqape! Qo Mbumbukiam-qa sasae qanimáv nandoqogot, Klisten ezoqa ndoqozø-tøkee. Qo até ndigú-a, qateqateav ndigu, sòqozø-tøkeatún. ⁶ Nginik ezoqam, niqa Klisten møvøna-te, qoqa kuku matev-qa yaq-te, emanqat ndøvototém. Ndigu zo-te tivesez, yaq taqa zita-te nakhoa até gègeveēt, qo nqawa vøzøtøké, ate av-té, Mbumbukiam-qa bøite, eqeieqei ndægo. ⁷ Nginik ezoqam, ekeza manqei, Keliso-qá iz panqavøem nonqo ndø-ivøvéem, neka ndigu poeveáv, tiqa yage nonqo, Klisten-av ezoqam-te tiotabat. ⁸ Yaq nakémbá, ni ezoqam av nginik ngi:gu, yà bizizø-tøkeé. Yaq ndøgo, ni unimanqatin manqat panqavøem sasae sizimúgút, nginik ezoqam namba.

Diotlefes neka Demitlius-qa yaq-te

⁹ No nandav Klisten bawan ezoqam-te, pepa notõndokhofotáv. Geté Diotlefes, ndego tigi megeat ezoqam goneqa ndego, ndego niqa manqat ndapeáv. ¹⁰ Yaq nakémbá, tõtõndonav, no ezoqa teqa matev nõtézõmás, av ge:goatun ndægo. Ndego ni manqat soqõsoqa nigeve:matún. Geté tambá mbá. Klisten zifuap, ginduzavín, ndego khatobumáv. Neka ezoqa nõme, ndigu khatobam-qa ndigu, ndego gèzõmbeikhafenín, neka Klisten bawan-te võndõ-natazin.

¹¹ Nõfu mbomambaqape! Qo matev soqaqape mbòpáev. Geté matev eqeieqei mbopáev. Ezoqam ndego, matev eqeieqei ndego, ndego Mbumbukiam-gé. Geté ezoqam ndego, matev soqõsoqa ndego, ndego Mbumbukiam ote-vateáv.

¹² Geté Demitlius, ndego ezoqa ewaqape, eqeieqei me:vewé. Até teqa matév-a, ndego ezoqa eqeieqei me:vewé. Neka ndõgo unimanqatín. Até ní-a, ni ndego ezoqa eqeieqei nitivewé. Neka qo mòqote-qatéq, niqa manqat unimanqatín.

Zion-qa vaev manqat

¹³ No manqat nõme kandambá, qo-te manqa manqate-qa nqægo. Geté no poeveáv, pepa-te tõtõndo-peawam. ¹⁴ Zapa ndõgo, no tototaná ndõgo: No nakhamas-té qatõndónáv, qo namba manqat vizí-einím.

¹⁵ Sambí ndõgoát, qo-te. Qogi qafuap, khaiya mboma manqat ndõkhofotaváv, qo-te.

Neka nõqa khaiya mboma manqat, nogi nõfuap kopokopo ate nandi:gu, qozõ-etoám.

Zud Zud-qa pepa

Megeat Manqat-qase

Nqanek pepa, Zud ndøpeawám. Ngenek Yesu-gé eveqasé, Zems namba. Zud nqanek pepa, ta zapaya nqanek gene-peawám: Klisten ezoqam føgøføgakh bewaniáp, neka khavozam nømendim ezoqam-qa manqat, yà besanqawé, ndigu ezoqa ndi:zømesim av nqægo, ni kopømbaqapē, manqa-zapazapa vinivinimba sa tizigoat, zapa ndøgo, Mbumbukiam niqa manqa-zapazapa, segembøē-navøēm. Geté manqat av nqægo, khavozam manqát neka mokho mbaín.

¹ No Zúd, nqanek pepa nqæpeaomit. No Yesu Keliso-gé sasae ezoqám neka Zems-gé eveqasé. No ti-te ndigu tøtø-peaomít, ndigu Mbumbukiam gezøndo-akha, tegi ezoqam tigoat, neka ti-te, ndego nigi Tat, kuku ndømbogo, neka ndigu Yesu Keliso ndekhatiza.

² No āv qate-guligulím nqægo: Mbumbukiam-qa tanakh matev neka kuku matev neka sambi matev, zo nøme mba zømbó-khouwév.

Khokho nømendim ezoqam-qa yaq-te

³ Nøfuap! No zo niqa khandi:nat-qa yaq-te, peawam-qa nøzøgoám, Mbumbukiam ni ate nqazi:gu gini-etoam. No poev kandambá qanøgoam, zo amba av tæzømbe-peawamin. Geté no ndakin pepa vini banø-peawám. Zoqá zita tøpøzu nonqó. No nqazø-pouwe: Zoqa unimanqatin matev, gèkhakhatám, ndøgo Mbumbukiam ni ekeza ezoqam, ate nonqo ginimbi-etoam. ⁴ Zapa ndøgo, zo mokho-te nandav, ezoqa nøme mào-do-óz. Khonoam-té. Nginik ezoqam, Mbumbukiam gèsanqawé. Teqa Manqat, kuku matev-qa yaq-te, ndigu gèqambuátét. Ndigu ezoqa āv gini-zømesimatún nqægo: Qo kopømbaqapé, mambe matev-te soqó-okhoát. Ndigu nigi khandi miavmiav Evezøza neka Kawa kopo, Yesu Keliso, teqa yaq-te gø:nawám. Tiqa yaq-te, Mbumbukiam-qa Manqat, nupøkhán mbá, é-møndæ-eín, ndigu yaq-fia nqosøgeap ndømø-qeivím.

⁵ Zo mðzøte-zøtéz. Geté no zo manqa matev eim-qa nøzøgó. Izlael ezoqam, Izip manqei-te giyagam, Evezøza møndø-khandí:z. Geté vaev-te, ndego ndigu ezoqam, unimanqatin-teav qagoam, gèngiæzó. ⁶ Neka gèmbo-mataváp. Enzol ezoqam ndigu, poeveav qagoam, ta bazaføgakh-te mba tiyagat,

av Mbumbukiam gezømbe-etoam, neka ndigu tiqa manqei gi-ivøvem, Mbumbukiam ndigu auli sén gene-løvønøvé. Yaq oskia ndømøpøśáp. Bøivun-té giyagé, atema Mbumbukiam-qa Khøuwa Kandambaqape-te, manqa ovøyam-te vømøwāna, yaq-fia nqosøgeap vø-upøgim. ⁷ Neka até Sodom neka Gomolá-ya, gëmbo-mataváp. Ta taon menas neka vemia v nøme, avøavun qagoat, ezoqam ndigu mambe okho matev vinivinimba qazøgoupam, ndigu ndakin nqosøgeap miavmiav gøinam manqei-té gigú. Ndøgo niqá nømendim nonqó.

⁸ Até nandiv khokho nømendim ezoqám-a, ndigu ezoqa venanqei-tam-te gi-manqatatum, ndigu tiqa manqa-zapa matanam-te, ekeza kha ndøngi:wát, Evezøza-qa megeat matev-qa yaq-te vø:naumatun-a, tegi enzol ezoqam-qa yaq-te, ngenøgim manqat vømanqatatum. ⁹ Geté até Maekól-a, ndego enzol ezoqam kandambaqape, ndego nqova soqaqape namba Mozes-qa kha-qa yaq-te manqat ge-itumbam, ndego manqat qaqa-us einiáv, te-te. Ndego sa nqáne k gembo-eín, “Evezøza, yaq-fia ndæqamákh.” ¹⁰ Nandiv ezoqam, ngenøgim manqat, sège-manqaté. Geté taqa yaq-te ndøgo, ngenøgim manqat ndi:manqate, ndigu mokho ndapeáv. Ndigu ekeza kha-qá poev matev paev mba me:zøtezát. Ndigu andé søvakha gigiap matavap mbain me me:gó. Yaq tiqa matev géngiæzó.

¹¹ Nginik møndø-soqoéz. Ndigu Kein-qá matev ndøndapém, ndego ekeza eveqase pakhapakha gembokhana. Neka ndigu Balam-qá matev mbopáev, ndego moni ndøpazat zapaya, manqa-zapa gego. Mbumbukiam-qa manqat, ndigu gèsanqawé, ate av-té, Kola nde:go, Mbumbukiam-qa manqat gesanqao. Geté Mbumbukiam, āv gené-ngiæzó, av Kola ge:ngiu.

¹² Nandiv ezoqam, mivi mbaín. Zo kuku lou loge matev-te qazo-pindamin, ndigu ekeza kha mba mbomatavupatún, lou loge si vøzø-wagatum. Nginik zo mokho-te, andé khavimus ezoqám. Ndigu andé ibøkha-yav ozoz me me:gó, khamøe qakaweamin. Neka ndigu andé tae nanga-yav tae me me:gó. Tae nanga viav qafakanin, ndigu nanga vi:māv. Lu møndøzø-khofovøém. Gèpakhaéz. ¹³ Neka ndigu andé ndaola khamøe kandakanda me me:gó. Tiqa manqa-zapazapa mivius, andé faf me me:vuaté. Neka ndigu andé nduku nøme me me:gó, yan-te khokho ndi-okho, sa gimø-nasinimin. Ezoqam av ngi:gu, Mbumbukiam tiqa manqei, møndøzø-nøzá. Bøivun-qape-té qagó. Yaq miavmiav ndøgo tíyagát.

1:7 7 Gen 19:1-25; 2 Pita 2:6, 10 **1:9** 9 Dan 10:13, 21; 12:1; 2 Pita 2:11; Veve 12:7; Zech 3:2 **1:10** 10 2 Pita 2:12 **1:11** 11 Gen 4:7-8; 1 Zion 3:12; 2 Pita 2:15; Num 22:1-41; Num 16:1-35 **1:12** 12 2 Pita 2:13, 17

¹⁴ Inok, ndego Adam gendo-manazam, ge-ezoqam-seven-ev, ndego ezoqa av ngi:gu, tiqa yaq-te, Mbumbukiam-qa manqat, āv gene-vevezám nqægo, “Nqáe! Evezøza møndø-geavún. Tegi enzol ezoqam kopoav gevebumav-qape namba me:geavún. ¹⁵ Ndego ezoqa ewaqape manqa ovøyam-té genø-áb. Yaq gekha ezoqām ndigu, Mbumbukiam ndis-anqawe, ndego yaq-fia zótá, tiqa manqa-zapazapa zapaya neka tiqa manqat soqøsoqa ate ndægo zapaya, teqa yaq-te gi:manqatam.”

¹⁶ Nginik ezoqam, gekha matēv ndøgo, ndøzø-fakhate, ndigu khanakhanakh mbaín. Neka ndigu zenda, ezoqa nøme-té ginø-qantumatún. Ndigu ekeza poev matev soqaqape mba mbopáev, neka ekeza kha mba mo:eqawát. Ndigu ezoqa enaq manqat zøge:matún neka vøzømbē-khavozumatun. Yaq ndigu tiabezømbe-tøkeé, av ndigu ndøzømbe-poev.

Ni unimanqatin-te, bazaføgakh-us bizi-waniáp

¹⁷ Geté zo, nøfuap mbomømboma, manqat zombó-matavupát, nigi Evezøza Yesu Keliso-gi u-anim gizø-manqatam. ¹⁸ Ndigu āv gini-manqatám nqægo, “Vaev khøuwa-te, ezoqa ndøndoazáv. Ndigu Mbumbukiam neka Klisten ezoqam otøotam mé:zæbát, neka ekeza poev matev soqøsoqa mba vømbópavát.” ¹⁹ Nginik ezoqam, zo gèqaqabatún. Ndigu manqei-qape ezoqam-qá matavap mba mbopáev. Neka ndigu Nqova Mbomambaqape mbaín.

²⁰ Geté zo, nøfuap mbomømboma! Zo unimanqatin matev mbomambaqape zondapém. Ndøgo zoqá zapá. Yaq ta zapa-te ndøgo, zotófisám. Nqova Mbomambaqape mokho-té qanø-guligulím. ²¹ Zo Mbumbukiam-qa kuku mokho-te, até vøugú, zo nigi Evezøza Yesu Keliso ndøzømbøe-keoge. Ndego ekeza tanakh matev-te, yage miavmiav zø-etoám.

²² Ezoqa nøme ndigu, tiqa unimanqatin bazaføgakh mbain ndigu, gèzøtøkeé. ²³ Neka ezoqa nøme, zo andé gøinam-meté qanø-khandí:z. Neka ezoqa nøme-te, tanakh bezøgó. Geté go:feazoát. Soqáin ndøgo, zo tiqa manqa-zapazapa-te, sa tozotu-oz.

Ike manqat Mbumbukiam-te

²⁴ Mbumbukiam, ndego kopømbaqape ndego, zo tezø-geatat, yaq zo o:zaneav vøgoát, neka ndego kopømbaqape ndego, zo ekeza waev mbomambaqape-te te-itub, yaq zo teqa megemege-te khanakhanakh-us manqa-zapa-yav vo-zomówān, ²⁵ ndego Mbumbukiam kopo, ndego ni Yesu Keliso mokho-te, nigi Evezøza, gekhandi:n, waev neka bazaføgakh

neka kawa matev, teqa ndégo, ibugukhokhof, khøuwa ate
ndi:gu ngazeav qagoam, neka ndakin, neka megemege-te
ndo:go, miavmiav.

Amén. Nqanek manqat unimanqatín.

Manqat Qandoveeam

Megeat Manqat-qase

Nqanek manqat, Zion ndøpeawám, ndego Yesu-gi paev ezoqa tuelv nøme gegoam. Ta khøuwa-te ndøgo, ndego nqanek manqat gepeawam, ndego Patmos manqei bawa-té geyagám. Gaman ezoqam, timø-vutuním ndøgo. Yaq ndego ta manqei bawa-te ndøgo, andé ndimbula ezoqam me me:goám.

Khøuwa nøme, ta manqei bawa-te ndøgo, ndego umingiap ndøqeivát. Yesu matev kopoáv gembo-vevezam, megemege-te ndo:go, tøfakhanam. Zion nqanek manqat, tene-peawám ndøgo: Klisten ezoqam ndigu, qaqa ezoqam neka ngenøgim matev mokho-te ndiyage, føgøføgakh bewaniáp neka Evezøza-qa manqat bazaføgakh-us bembø-geawat. Zapa ndøgo, vaev-te, Mbumbukiam teqa bazaføgakh kandambaqape ndøveáz, neka Saitan, Mbumbukiam-gi qaqa ezoqam ate ti:goat namba, vøngiæzō. Ezoqa ewaqape, Mbumbukiam-qa manqa ovøyam-té giwaniapát. Yaq ezoqam ndigu, Yesu ndimbopaev, neka ivøveav ndigu, yage eqeieqei ndøndapém.

Nqanek emanqat mokho-te, manqat kopoáv, yaya etæ manqát.

Nqanek manqat äv khandē-veveam

¹ Nqanek manqat, Yesu Keliso ndøvevezám. Mbumbukiam tene-omát ndøgo: Ndego tegi sasae ezoqam mé:zómás, ande gekha matev me mé:fakhanām. Ndøgo sà befakhanám. Nakhamas-té. Yesu tege enzol ezoqam, Zion-té gendo-khofotáv, ndego tege sasae ezoqam, taqa yaq-te vømbøe-ovøyam. ² Nqanek emanqat, Zion me:vototét, matev ate ndægo, geqeivat, neka manqat ndøgo, Yesu Keliso ge:-omat, ndøgo Mbumbukiam-te qandowav.

³ Gekha ezoqām ndego, nqanek manqat tegeve:mat, Mbumbukiam gevevezam, neka gekha ezoqām ndigu, nqanek manqat ti-ewagat, neka vømbópavát, av nqæpeawap, ndigu khanakhanakh mbá giabitigú. Zapa ndøgo, khøuwa ndøgo, nqanek matev tøfakhanam, avønín.

Khaiya mboma manqat, Klisten bawabawan seven-te

⁴ No Zión. No nqanek pepa, zo Klisten bawabawan seven-té gatø-peomít, zo Esia plovins-te ndozo-yageap.

Kuku neka sambi ndøgoát, zo namba, te-te ndego ndøndo-okho, ndego ngego neka ndego gegoam neka ndego ngegeav, neka ndøgo nqova seven-te ndøndo-okho, ndigu teqa kawa

ezoqam-qa qonam nonqo megemege-te ndo:go, ⁵ neka ndøgo Yesu Keliso-te ndøndo-okho, ndego unimanqatin manqat mba ndemanqate. Bugukhokhof ezoqam ngének, løvøte-te gendosuzam. Kawakawa-za ate ndi:gu, manqei-qape-te ngigu, ndego tigí kawá.

Ndego, ni-te kuku ndømbogo neka teqa kouk mokho-te, ni manqa-zapa-te gendo-nqovotan, ⁶ neka ni teqa megeat matev mokho-te, kawa iz gini-etoam, neka Mbumbukiam-gi iziz ezoqam vø-amb, ni tege Eve-qa sasae tizimbo-goat, iz kandambaqape neka bazaføgakh matev, teqa ndégo. Miavmiáv. Amén. Nqanek manqat unimanqatín.

⁷ Nqáe! Ndego khaiya ozoz mokho-té genøgeáv. Ezoqa ewaqape sugumú-ometét. Ate ndigú-a, gikeqatøvem, vø-ometám. Yaq ezoqa bawabawan ate ndi:gu, manqei-qape-te ngiyage, ndigu mbøni zóvá neka vø-eivám, te zapaya. Amén. Matev áv tønéfakhán.

⁸ Evezøza Mbumbukiam, ndego bazaføgakh ate ndægo ndømbogo, ndego ngego neka ndego gegoam neka ndego ngegeav, ndego áv gene-manqaté nqægo, “No zapá neka no váev.”

Keliso Zion-te gefakhan, Klisten bawabawan seven-te pepa peawam manqat gembo-ein

⁹ No Zión. No zogé Klisten zøfú. Yesu mokho-te, ni kopó. Te mokho-te, no zo namba, viniv kopó sizimu-eqawát neka Mbumbukiam-qa Megeat Matev mokho-te sa nqázimū-yāgē, neka bazaføgakh-us sa nqázimū-wāniáp.

No Mbumbukiam-qa manqat qate-manqatam neka ezoqa Yesu-qa yaq-te vøtē-zømesimam, ta zapaya ndøgo, no Patmos manqei bawa-té gimø-ogenonám. ¹⁰ Yaq Sande khøuwa nøme qandopave, Evezøza-qa khøuwa, no Mbumbukiam-ge Nqova tène-khatómb. Yaq noqa zita-te, no manqa wag kandambaqape nø-ewág. Andé kipi me me:khambá. ¹¹ Ta wag ndøgo, áv qande-eín nqægo, “Matev nqanek nqoqo-qeivit, pepa-té qonó-peawám. Yaq Klisten bawan seven-té qonø-khofotám, ndigu Efesus neka Simina neka Pegamum neka Tiatila neka Sadis neka Filadelfia neka Laodisia taon-te ndiyageap.”

¹² Yaq no nòqambún. Ambá no-ometín, gekha ezoqām ngenek, manqat ngenø-manqate. Qæqambun, yaq no lampa asøzam nonqo nøqeív. Sevén ate qægoam. Lampa asøzam nonqo neka lampa ndøgo, gol khakheitáp. ¹³ Yaq ta lampa asøzam nonqo mokho-te ndøugu, ezoqam møndøyám. Ndego andé Ezoqam-ge Yo-qá bugug me me:kewagám. Ndego

ndabua sekeqape ndø-uzám, até bov vømømbō-gutav, neka savim-te løvønam nonqo gol-us vømbøe-løvøtam. ¹⁴ Teqa kawa neka tegi izum, papaqá. Khagi, andé sip su papaqá neka andé sík. Neka teqa bøi, andé gøina wageap me me:wageapám. ¹⁵ Neka teqa zenda tokhotapak, andé auli gigiap me me:goám, gøinam-te toqota. Bøi sanqatøve-ús. Neka teqa manqa wag, andé ibøkha sololo kandambaqape me me:wagám. ¹⁶ Teqa nakeamo zenda-te, nduku ndø-upøzotám. Sevén, ate gi:goam. Neka teqa manqa-nqa-te, nakhag kaiya geøvap yaqyaq-us khobos-qapi ndofakhatám. Neka teqa bugug, andé khøuwa tatas-qape-qá waev me me:sanqatavám.

¹⁷ Qæ-omet, no teqa zenda tokhotapak-qa megemege-te ndo:go, sæbøián. Andé løvøte ezoqam me nøteveám. Geté ndego teqa nakeamo zenda nømbové, vønø-ein, “Qo møe ndøgš! No ndégo, bugukhokhof vøegoam-a, vaev-te vøegoāt. ¹⁸ No khandi ezoqám. No møenaním. Geté nqáe! No nango møkhandí:n. Neka no miavmiav nøyagát. Neka no løvøte neka løvøte ezoqam-qa manqei, tigi mboqog mboqogim nonqo nogeazoát.

¹⁹ Matev ndøgo, nqoqo-qeivit, qópeawám, matev ndøgo, ndakin tøfakhanam, neka matev nøme, vaev-te vøfakhanám. ²⁰ Nduku seven ndigu, noqa nakeamo zenda-te qoqozømet, neka lampa asøzam nonqo gol-us qoqoqeiv, taqa mokho ndøgo, qakhonawam, nqáneq: Lampa asøzam nonqo gol-us seven, ndøgo Klisten bawan sevén. Neka nduku seven, ndigu Klisten bawan seven-gí enzol ezoqám.”*

2

Evezøza-qa manqat, Klisten bawan ezoqam-te, ndigu Efesus taon-te giyagam

¹ Yaq Evezøza, āv genømbe-eín nqægo, “Klisten bawan ezoqam, ndigu Efesus taon-te ndiyage, tigi enzol ezoqam, pepa āv qoqombøé-peawám nqægo:

Nqanek manqat ndégo temanqaté, ndego nakeamo zenda-te, nduku seven nde-upøzoat, neka ndego lampa asøzam nonqo gol-us seven mokho-te ndu:okho. Ndego āv gene-manqaté nqægo:

² No zoqa matev møtenøtén, av ndøzøte-matanam neka sasae føgakh ndozo-geawat neka bazaføgakh-us ndozowani. Neka no møtenøtén, zo manqa-zapa-us ezoqam sa

1:14 1:14 Ezek 43:2; Dan 7:9; 10:6; Veve 2:18; 19:12 **1:16** 1:16 Iblu 4:12; Veve 2:12; 19:15 **1:17** 1:17-18 Isa 44:6; 48:12; Veve 2:8; 22:13 * **1:20** 1:20 Zøtezat ezoqa nøme, āv gini-mataváp nqægo: Nqanek manqat, Klisten bawan-gi enzol ezoqam seven ndæmanqate, ndøgo Klisten bawan-gí megetapak o u-anim me:manqaté. Até sapta 2 neka 3 mokho-té-a. **2:1** 2:1 Veve 1:16 **2:2** 2:2 1 Zion 4:1

takeapáv, zoqa mokho-te tu:goat. Neka zo ndigu mòzo-gevezotám, ndigu ekeza kha Keliso-gi u-aním ndi:vewe. Geté ndigu Keliso-gi u-aním mbá. Yaq zo mòzoqás, av nqægo, ndigu khavozam ezoqám. ³ Matev føgøføgakh qazø-fakhanumam, no zapaya, zo bazaføgakh-us zowaniapám. Neka zo ivøveáv.

⁴ Geté zoqa matev nøme-qa yaq-te, no khanakhanakh mbain. Ta matev nqáneq: Zo kuku matev no-te, av bugukhokhof qazømbe-goam, mòzo-ivøvém. ⁵ Gèmbomataváp: Zo bugukhokhof kuku kandambá qazøgoam. Geté ta matev-te ndøgo, zo mòzotøndo-bóíáz. Qámbá. Vøndo-qambúz. Yaq matev áv tønégó, av bugukhokhof qazøtegoam. Mbain tøgoat, yaq no ndøtøndonáv, zoqa lampa asøzam nonqo vøtévíbām, ma ndæwuøe. ⁶ Geté matev nøme ndøgo, ndozo-matanam, eqeieqei. Zo Nikolas-gi paev ezoqam-qa matev, zòsanqawé. Até nó-a, no tiqa matev, nòsanqawé.

⁷ Gekha ezoqām ndego, gea ndømbogo, ndego yà beyogé, av Mbumbukiam-ge Nqova, Klisten bawan vinivinimba-te nde:manqate.

Ezoqam ndego, manqa-zapa tetømbua, no tae nanga nombó-etoám, vøløg, ta tae-te ndøgo, ezoqa khandi ndøzø-etoam, Mbumbukiam-qa Paladais manqei-te ndøya.”

Evezøza-qa Manqat, Klisten bawan ezoqam-te, ndigu Simina taon-te giyagam

⁸ Yaq Evezøza manqat nøme genø-ein, “Klisten bawan ezoqam, ndigu Simina taon-te ndiyage, tigi enzol ezoqam, pepa áv qoqombøé-peawám nqægo:

Nqanek manqat ndégo temanqaté, ndego bugukhokhof vøgoam-a, vaev-te vøgoát, ndego genaním neka nango vøkhandi:v. Ndego áv gene-manqaté nqægo:

⁹ No zoqa potonam matev, møtenøtén. Neka no møtenøtén, zo gigiap-av ezoqám. Geté unimanqatín, nqova-te, zo gigiap kopoáv ndøzøgo. Neka no tiqa manqat møtenøtén, ndigu zo ndingenøzoat. Nginik ekeza kha, Zu ezoqam me:vewé. Geté ndigu Mbumbukiam-gí ezoqám mbá. Ndigu Saitan-gí bawan ezoqám.

¹⁰ Matev ndøgo, zo avønin tozo-potonømem, møe mbogøném. Nqáe! Nqova soqaqape, zo ezoqa nøme ndimbula-té genø-nqeisám, zo vøekhamás. Yaq zo khøuwa ten, zópotonumát. Geté zoqa unimanqatín matev-te, bazaføgakh-us ndøwaniáp, até ndøgó-a, zo løvøte etoam-qa tizøgoat. Yaq no zo yaq-fia khandi miavmiav nøzø-etoám.

¹¹ Gekha ezoqām ndego, gea ndømbogo, ndego yà beyogé, av Mbumbukiam-ge Nqova, Klisten bawan vinivinimba-te nde:manqate.

Ezoqam ndego, manqa-zapa tetømbua, ndego løvøte nøme, ndøgo tø-menas, kopømba mbain, tøngiu.”

Evezøza-qa Manqat, Klisten bawan ezoqam-te, ndigu Pegamum taon-te giyagam

¹² Yaq Evezøza manqat nøme genø-ein, “Klisten bawan ezoqam, ndigu Pegamum taon-te ndiyage, tigi enzol ezoqam, pepa āv qoqombøé-peawām nqægo:

Nqanek manqat ndégo temanqaté, ndego nakhag kaiya geøvap yaqyaq-us khobos-qapi ndimbogo. Ndego āv gene-manqaté nqægo:

¹³ No mōtenōtén, ma ndøzøte-yage. Zo ndøgo tozoyagé, ma Saitan teqa kawa ezoqam-qa qonam nonqo ndømbogo. Geté zo unimanqatin matev no-te, bazaføgakh-us zogeawát. Zo naopøteáv, até ta khøuwa-te ndøgó-a, zo mokho-te, ma Saitan nde:mia, Antipas gilaem, ndego unimanqatin ezoqam, ndego noqa yaq-te ezoqa ge:zømesimam.

¹⁴ Geté zoqa matev nøme-qa yaq-te, no khanakhanakh mbain. Ta matev nqáneq: Zo mokho-te, ezoqa nøme Balamqá nømendim matev mbopavét, ndego Balak ge:ometim, Izlael ezoqam āv kenétubām. Yaq ngenek, Izlael ezoqam, soqain-té geabenø-itubát. Lou ndøgo, ezoqa batae-te gi-aumam, betēloge-a, mambe betē-okho. ¹⁵ Zo mokho-te nandav, ezoqa nøme, ndigu Nikolas-gi paev ezoqam-qa nømendim matev ndimbopaev, tiqa matev até kopó. ¹⁶ Yaq nakémbá, zo vøndo-qambúz. Mbain tøgoat, no ndøtøndonáv, nakhamas-té, ndigu ezoqa namba nakhag kaiya vøtínøfē, ndigu noqa manqa-nqa-te ngindu-fakhate.

¹⁷ Gekha ezoqām ndego, gea ndømbogo, ndego yà beyogé, av Mbumbukiam-ge Nqova, Klisten bawan vinivinimba-te nde:manqate.

Ezoqam ndego, manqa-zapa tetømbua, no mana nombó-etoám, ta lou ndøgo, ndakin ndøkhonøwe. Neka no ndego nandi papaqa nombó-etoám. Iz ndakinak mo:peawé. Ezoqa nøme ta iz ndøgo, gé:zøtezák. Sate ndegó tené-otév, nandi tendapaz.”

Evezøza-qa Manqat, Klisten bawan ezoqam-te, ndigu Tiatila taon-te giyagam

18 Yaq Evezøza manqat nøme genø-ein, “Klisten bawan ezoqam, ndigu Tiatila taon-te ndiyage, tigi enzol ezoqam, pepa āv qoqombøé-peawám nqægo:

Nqanek manqat, Mbumbukiam-gé Yo ndømanqaté. Teqa bøi andé gøina wageap me me:wageáp. Neka teqa zenda tokhotapak, andé auli gigiap bøi sanqatøve-us me me:gó. Ndego āv gene-manqaté nqægo:

19 No zoqa matev møtenøtén, av ndøzøte-matanam, neka zoqa kuku matev neka unimanqatin matev neka zoqa tøke matev ezoqa nøme-te neka zo bazaføgakh-us ndozo-waniap. Neka no møtenøtén, matev ndøgo, zo ndakin ndozo-matønumit, møndømø-løvuám, av bugukhokhof qazøtegoam.

20 Geté zoqa matev nøme-qa yaq-te, no khanakhanakh mbain. Ta matev nqánek: Zo ndugu sævam, Zezebel, ndugu ekeza kha Mbumbukiam-gu manqa vevezam ezoqam nduivewe, sòzombo-takét. Tuqa nømendim matev mokho-te, ndugu nogi sasae ezoqam, gètubumít. Ndigu mambe betē-okho-a, lou ndøgo, ezoqa batae-te gi-aumam, bēloge. 21 No bugukhokhof, khøuwa iz mømbo-etoám, tundui-qambun. Geté ndugu poeveáv, mambe matev tu-ivav. 22 Nqáe! No enqoni nombó-etoám. Venanqei nonqoté gúsømbimát. Até ndigú-a, tu namba mambe gi:goam. Yaq ndigu nqosøgeap kandambaqape ndøndapém, ndigu tiqa manqa-zapa-te qambuzaneav tigoat, tu namba gi:goam. 23 Unimanqatín. No até ndigú-a, ndigu ande av tugi nakheis ndi:gu, tuqa matev ndimbopaev, pakhapakha nøzøkhaná. Yaq Klisten bawabawan ate ndi:gu, tinízøtéz ndøgo: No ezoqam-qa matavap neka poev møtenøtén. Yaq no zo ezoqa kopokopo-te, ate ndøzøte:go, yaq-fia āv tøtégót, av zo matev ndøzøte-matanam.

24 Geté zo ezoqa nøme, Tiatila taon-te ndozoyage, zo tuqa nømendim manqat ndapeáv, ndøgo ezoqa nøme, Saitan-qa mokho manqat ndimbo-akhayam. Yaq no zo viniv nøme nøzø-etoamá. Geté no sa nqánek qazø-ein: 25 Zoqa unimanqatin matev nandøzøgo, føgøføgakh até vøgeawát, atema no banøgeav.

26 Ezoqam ndego, manqa-zapa tetømbua, neka noqa poev tembopavat, atema vaev-te, no ndego kawa iz nombó-etoám. 27 Yaq ndego bawabawan gezømbó-kawaevtát. Bazaføgakh-ús. Teqa khamokh, auli khamokh ndøgoát. Yaq ndego bawabawan andé ganda pot me mé:møkuimát, ndigu teqa manqat sa tinqagimat. 28 Kawa iz tæmbo-etoam, até

kopó, av no Tat genømbē-etoam. Neka no teqa fōi khamokh, pave ndukuam nombó-etoám.

²⁹ Gekha ezoqām ndego, gea ndømbogo, ndego yà beyogé, av Mbumbukiam-ge Nqova, Klisten bawan vinivinimba-te nde:manqate.”

3

Evezøza-qa Manqat, Klisten bawan ezoqam-te, ndigu Sadis taon-te giyagam

¹ Yaq Evezøza manqat nøme genø-ein, “Klisten bawan ezoqam, ndigu Sadis taon-te ndiyage, tigi enzol ezoqam, pepa āv qoqombóé-peawám nqægo:

Nqanek manqat ndégo temanqaté, ndego Mbumbukiam-ge Nqova seven neka nduku seven ndimbogo. Ndego āv gene-manqaté nqægo:

No zoqa matev mōtenōtén, av zo ndøzøte-matanam. Ezoqa āv gini-manqaté nqægo: Zo ndozoyâgé. Geté zo mōzopakhaéz. ² Ē-mozosúz. Zoqa unimanqatin matev-qase, zua ndøzøgo, é-bezømbø-føgføgakhám. Soqáin ndøgo, ate nonqo sa tømøzø-navøem. Zapa ndógo, no āv qateqeiví nqægo: Matev ndøgo, zo ndozo-matanam, noge Mbumbukiam-qa bōi-te, ndaføyamba-qapé mbá. ³ Gèmbomataváp, av Mbumbukiam-qa Manqat gi:zømesimam, manqat ndøgo, zo qazoyogem. Gèmbopaevém, neka vøndoqambúz. Zo tiaweav tōgoat, yaq no andé aqonam ezoqam me nōtégeáv. Neka zo zōtézøtezák, gekha khøuwa-tē, no tōtøndonav.

⁴ Geté ezoqa kopokopo, zo Sadis Klisten bawan mokho-te, ndigu tiqa ndabua-te, khavim mbáin. Yaq ndigu no namba nití-okhoát, ndabua papaqa-papaqa vó-uzupát. Matev av nqægo eqeieqeí. Zapa ndógo, ndigu manqa-zapazapa mbáin. ⁵ Ezoqam ndego, manqa-zapa tetømbua, ndego ndabua papaqa, āv tené-uzupát. Neka no teqa iz, khandi mbuk-te ndøpeawap, nombó-evøzamák. Yaq no teqa yaq-te, noge Tat-qa bugug-te neka tegi enzol ezoqam-qa bugug-te, āv qaté-unimanqatín nqægo: Ndego nogé ezoqám.

⁶ Gekha ezoqām ndego, gea ndømbogo, ndego yà beyogé, av Mbumbukiam-ge Nqova, Klisten bawan vinivinimba-te nde:manqate.”

Evezøza-qa Manqat, Klisten bawan ezoqam-te, ndigu Filadelfia taon-te giyagam

⁷ Yaq Evezøza manqat nøme genø-ein, “Klisten bawan ezoqam, ndigu Filadelfia taon-te ndiyage, tigi enzol ezoqam, pepa āv qoqombøé-peawám nqægo:

Nqanek manqat ndégo temanqaté, ndego ezoqa ndaføyamba-qape neka unimanqatin-qape, ndego Deivid-gi mboqog mboqogim nonqo ndegeazoat. Gekha mboqōg ndigu, temboqozo, ezoqa kopømba mbaín, nqawa tetokaz. Neka gekha mboqōg ndigu, tetokaz, ezoqa kopømba mbaín, nqawa temboqozo. Ndego āv gene-manqaté nqægo:

⁸ No zoqa matev mōtenøtén, av ndøzøte-matanam. No mōtenøtén, zo bazaføgakh khapémhá. Geté zo noqa nømendim manqat, mōzombo-pavám neka noqa yaq-te naopøteáv. Yaq nqáe! No zo mboqog, møezø-mboqozó. Yaq ezoqa kopømba mbaín, nqawa tetokaz. ⁹ Nqáe! Ezoqa ndigu, Saitan-gi bawan ezoqam ndigu, gete ndi:khavozam neka ekeza kha Zu ezoqam ndi:vewe, no ndigu ezoqam, zo-té qatøndó-khofotáz, ekeza kha, zoqa zenda tokhotapak-qa megemege-te, manqei betēlaem. Yaq ndigu ndømatøvemém, av nqægo, no kukú zo-te. ¹⁰ Zo noqa manqat mōzombo-pavám, av qazømbe-ein nqægo, bazaføgakh-us tozo-waniapat. Yaq nqanek viniv-qape manqei-qape-te tøfakhan, ndøgo manqei-qape ezoqam ate ndi:gu tækhamasimat, no zo ndækhandí:z.

¹¹ No avønín notøndónáv. Até vøgeawát ndøgo, ndøzøgo. Soqáin ndøgo, ezoqa zoqa yaq-fia, ndøgo Mbumbukiam zo etoam-qa ndezøgo, te:vibam. ¹² Ezoqam ndego, manqa-zapa tetømbua, no ndego noge Mbumbukiam-qa khoev-te, nandi uk nówuáo. Ndego ma gé-ivavák. Ezoqa kopømba mbaín tendaf, ma nde:wuowe. Yaq no te-te, noge Mbumbukiam-qa iz, notó-peawám, neka noge Mbumbukiam-qa taon-qa iz, vøtó-peawám, ndøgo Zelusalem taon ndakinak, noge Mbumbukiam-te, yan-te tøndovis, neka noqa iz ndakinak vøtó-peawám.

¹³ Gekha ezoqām ndego, gea ndømbogo, ndego yà beyogé, av Mbumbukiam-ge Nqova, Klisten bawan vinivinimba-te nde:manqate.”

Evezøza-qa Manqat, Klisten bawan ezoqam-te, ndigu Laodisia taon-te giyagam

¹⁴ Yaq Evezøza manqat nøme genø-ein, “Klisten bawan ezoqam, ndigu Laodisia taon-te ndiyage, tigi enzol ezoqam, pepa āv qoqombøé-peawám nqægo:

Nqanek manqat, ndégo temanqaté, ndego unimanqatin ezoqam ndego, ndego ‘Amen’ ndimbo-akhayam. Ndego

bøi vizu ezoqam eqeieqeí, neka manqat ate ndægo, nde-manqate, unimanqatín. Ndego gigiap ate nqægo-qá zapá, Mbumbukiam gekhakheinam. Ndego āv gene-manqaté nqægo:

¹⁵ No zoqa matev mōtenōtén, av zo ndōzōte-matanam. No mōtenōtén, zoqa Klisten matev-te, zo tatás mbá, neka zo até vatáp mbá. Noqa poev nqáneq: Zo uni tatas-in ndōgó, o, zo uni vatap-in vōgo. ¹⁶ Geté zo livin-qasé qazotuwaní. Zo ambá av nqægo, tatas o vatap. Yaq nakémbá, no nóqozáb, zo. Zoqa mokhov, soqain, no-te. ¹⁷ Zo āv qazōte-manqaté nqægo, ‘Ni kopōmbá. Ni andé gigiap kopoav ezoqám. Ni khakhambaenteáv.’ Geté zo viní. Zo khakhambá. Zo qámbá, Mbumbukiam-te. Zo andé gigiap-av ezoqám. Neka zo andé bøi kopōitáp neka andé ndabua-yáv. Geté zo zōkezan matavapōteáv. ¹⁸ Yaq nakémbá, noqa guguna manqat zo-te, nqáneq: Zo vōndozáv, andé gol me zōtēwīm no-te, gol ndigu gōinam-te uni gi-bæbæs-ez. Yaq zo uni gigiap-kopoav-ezoqam-in zōgoát. Neka até ndabua papaqa-papaqá-ya, vozówí. Yaq zo nqanek ndabua tozozam, zo mivi sekemba zōgoák, zo ndabua-yav nandozogo. Neka até mulómula, bøi-te gīam nonqo vozówīm. Yaq zo kopōmbaqapé, tozo-kewagat. ¹⁹ Gekha ezoqām ndigu, no kuku nqanōgo ti-te, no nōzō-ponqomatún, neka manqa nqāzō-lōvūāt. Yaq nakémbá, zo vōqambúz, neka tatas ndōgó, Klisten matev-te. ²⁰ Nqáe! No mboqog tambáv qatoyá neka nqatō-khaneam. Gekha ezoqām ndigu, noqa khaneam tiyogem neka mboqog vōnōmbó-mboqozonām, no ndōtōndo-ón, neka lou namba vōtīlōg.

²¹ Ezoqam ndego, manqa-zapa tetōmbua, av no qate-tōmbua, no ndego kawa iz nombó-etoám. Yaq ndego no namba kawa ezoqam-qa qonam nonqo-té qeitó-qonavát, ate av-té, no Tat namba, kawa ezoqam-qa qonam nonqo-te nqati-qonōve.

²² Gekha ezoqām ndego, gea ndōmbogo, ndego yà beyogé, av Mbumbukiam-ge Nqova, Klisten bawan vinivinimba-te nde:manqate.”

4

Mbumbukiam yan-te, iz ande āv kimbōē-eqawat

¹ Taqa zita-te, no qækewag, nqáe! No yan-te nqo:go, mboqog nōzōmēt. Mboqozoát. Yaq wag ndōgo, no bugukhokhof ande kipi me qate-ewag, no ndakin āv qanōmbe-eín nqægo, “Qāndoqavíg, nqanek. Yaq no matev tōtēqamákh ndōgo, taqa

zita-te tɔfakhanam. Ndɔgo bɛfakhanám.” ² Yaq Mbumbukiam-ge Nqova, até gendego, no vɔndapan. Yaq nqáe! No yan-te ndɔgo, kawa ezoqam-qá qonam nonqo nɔqeív, ezoqam vó:qotam. ³ Ndego ezoqam, qonam nonqo-te go:qotam, bugug andé nandi khagi-us momotáp. Nandi nɔme-qa iz, zaspá. Ndigu khakhavá. Neka nɔme ndigu, kanilién. Ndigu kɔkókuk. Neka khakhava vɔfaleam. Qonam nonqo ùnime:-khawagát. Khakhava ndɔgo, taqa khagi andé nandi nɔme-qá khagí, iz emelal nqambogo. Momotap-ús. ⁴ Ta qonam nonqo, qonam nonqo tuenti-foa nɔme, mɔndɔ-khawagát, yaq ta qonam nonqo nɔme-te ndo:go, megetapak tuenti-foa vɔ:qonavam. Ndigu ndabua papaqa-papaqa ndɔ-uzupám neka kawa-te, kawakawa-za-qa gol wawaq vɔ:-uzupam. ⁵ Qonam nonqo kopo-te ndɔgo, livi qɔuwuɔyam, ndand ndovɔimám neka vɔndɔ-mɔkunimam, neka xo vɔndɔwagam. Ta qonam nonqo megemege-te ndo:go, mogenda-pakha ndɔ-asazám. Waev-ús. Sevén ate qægoam. Nqanek mogenda-pakha seven, Mbumbukiam-gí Nqova sevén. ⁶ Qonam nonqo kopo-qa megemege-te ndo:go, andé ndaola me me:goám. Taqa ibɔkha andé glás. Unime:-bæbæs.

Yaq ta qonam nonqo-qa avɔnin-te ndɔgo, khandi gigiap foa vɔ-ogitavam. Nginik khandi gigiap foa, tiqa kha ate qazɔmbe-goam, bɔi-us mbá, megemege-te neká zita-te. ⁷ Khandi gigiap nɔme, teqa bugug andé layón. Neka nɔme ndego, ge-menas-ev, ndego andé kao anganeám. Neka nɔme ndego, ge-misika-ev, teqa bugug, andé ezoqam-qá bugúg. Neka nɔme ndego, ge-foa-ev, ndego andé koyám. Gɛlɔvuvát. ⁸ Nginik khandi gigiap foa ate gi:goam, taf-ús. Taf siks-síks qazɔgoam. Até taf-té-a, bɔi vɔzɔgoam, mumat-te neká mokho-te. Ndigu pusup mbáin. Pavpave neká lovɔlova, ndigu áv gini-manqatatún nqægo,

“Ndafɔyamba-qapé. Ndafɔyamba-qapé.

Evezɔza Mbumbukiam, ndego bazafɔgakh ate ndægo
 ndɔmbogo,
 ndego gegoam
 neka ndego ngego
 neka ndego ngegeav,
 Ngenek ndafɔyamba-qapé.”

⁹ Nginik khandi gigiap foa, Mbumbukiam gimbo-vizumemin neka iz vɔmbɔ-eqanimin neka ike manqat vɔmbɔ-einimin, ndego qonam nonqo-te ndo:qomat, ndego miavmiav ndeyage, ¹⁰ yaq ndigu megetapak tuenti-foa, teqa

megemege-te ndo:go, ndego qonam nonqo-te ndo:qomat, ekeza kha, manqei me:laemín, vømbō-vizumemín, ndego miavmiav ndeyage. Yaq ndigu tiqa kawa ezoqam-qa wawaq, qonam nonqo-qa megemege-té ginø-awamín, manqat vø-einimín,

¹¹ “Nigi Evezøza neka Mbumbukiam!

Qo ezoqa eqeieqei.

Iz eqawat matev neka vizap matev neka bazaføgakh, qoqa begó.

Zapa ndøgo, gigiap ate ndægo, qo qokhakheinám.

Qoqa poev-té qanøfakhán neka qoqa poev-té qagó.”

5

Pepa løvøyat neka Sip Nakhasam

¹ Yaq no tæqeív ndøgo: Ndego qonam nonqo-te go:qotam, teqa nakeamo zenda-te, pepa løvøyat ndøndapám. Ta pepa løvøyat ndøgo, peawap yaqyaq-ús neka ndøgo gètókám. Ndavánd qane-tokeapám. Sevén ate gi:goam. ² Yaq no enzol ezoqam bazaføgakh-qape no-omét. Kandambaqapé møndæ-akhá. Av gene-akhá nqægo, “Gekha ezoqám ndego, ezoqa eqeieqei, nginik ndavand tekoqogim neka pepa løvøyat vø-mboqoã?” ³ Geté ezoqam mbaín, yan-te nqo:go o manqei-qape-te nqanek o manqei mokho-te nqøugu, ndego kopømba ndøgo, pepa løvøyat temboqoa neka manqat vøqeív, mokho-te ndøu-peawap. ⁴ Yaq no nøvín. Eiv baza møndønøpós, qæ-eivat. Zapa ndøgo, ezoqa eqeieqei kopo mbaín, ndego pepa løvøyat peawap-us temboqoa, mokho-te ndøugu vøe-qeív. ⁵ Geté megetapak ezoqa kopo, av genømbe-eín nqægo, “Ndø-eív. Nqáe! Ezoqa kopo ndégó. Ezoqa ndégo, ndego Saitan getømbuii. Ndego andé Layón. Zuda khagua bawan mokho-té gunu:gú. Deivid-gé zeó. Ndego kopømbaqapé, ndavand seven tekoqogim neka pepa løvøyat vø-mboqoã.

⁶ Yaq livin-mba ndøugu, ma qonam nonqo qægoam, no Sip Nakhasam no-omét. Khandi gigiap neka megetapak, ùnime-ogitavát. Sip Nakhasam ndego, løvøwe bugug ndøkewagám. Teqa kawa-te, ndego auli seven mbogoám, neka bøi seven vømbøgoam. Bøi seven ndøgo, Mbumbukiam-gí nqova sevén. Ndigu nqova ndígu, Mbumbukiam manqei-manqei ate nqægo gekhofosam. ⁷ Yaq ndego Sip Nakhasam, tenøwáv ndøgo, pepa løvøyat, teqa nakeamo zenda-te vøndap, ndego kawa ezoqam-qa qonam nonqo-te go:qotam. ⁸ Yaq ndego

pepa løvøyat gendap, ndigu khandi gigiap foa neka megetapak tuenti-foa, teqa megemege-te ndo:go, ekeza kha, manqei me:laém. Nginik ezoqa kopokopo ate gi:goam, ouv qaqaeam nonqo, mòndøzø-goám, ande gitá, neka gol ndis vøzøgoam. Ta gol ndis-te ndøugu, gigiap sisip mbomømboma ndømoqotupát. Khøifa sisip mbomømboma, qando-fakhatam, ndøgo Mbumbukiam-gí ezoqam-qá guliguli manqát. ⁹ Yaq ndigu ouv ndakinak ndøqaqaemám. Sip Nakhasam-té. Ouv āv gimboe-qaqaemám nqægo:
Qo ezoqa egeieqei-qapé.

Qo kopømbaqapé, nqanek pepa løvøyat toqondap neka ndavand nditøkebab, voqó-koqogím.

Zapa ndógo, qo qakeza kha qonqonqotáv, vølaqabem, neka qakeza kouk mokho-te, qo
ezoqa bawan vinivinimba
neka manqat vinivinimba
neka manqei vinivinimba
neka ngusu vinivinimba voqōwi,

ndigu Mbumbukiam-gi betēgo.

¹⁰ Qo ndigu kawa iz qozø-etoám
neka Mbumbukiam-gi iziz ezoqam voqō-abam.
Yaq ndigu nigí Mbumbukiam mbósasaetát,
neka manqei-qape ezoqam vøzømbó-kawaeztát.”

¹¹ Yaq no enzol ezoqam nøzømét, neka tiqa manqa wag vøe-ewag. Enzol ezoqam kopoav-qapé. Taosen-taosen ndøgoám. Gevebumav-qapé. Nginik enzol ezoqam, qonam nonqo neka khandi gigiap foa neka megetapak, ùnime:-khøogavát.

¹² Ndigu ouv ndøqaqaemám. Gèzømbo-eqavát. Ouv āv gini-qaqaemám nqægo,

“Sip Nakhasam ndego, gilaem,
bazaføgakh neka gigiap ate ndægo neka matavap loloakh
neka megeat matev neka vizap matev neka iz eqawat
matev neka khanakhanakh manqat, teqa ndégo
tabegó.

Matev av nqægo egeieqei.”

¹³ Yaq tæ-ewág ndógo: Gigiap ate ndi:gu, yan-te ngo:go neka manqei-qape-te ngigu neka manqei-qape mokho-te ngu:gu neka ndaola-te ngigu, ouv ndøqaqaemám. Av gini-qaqaemám nqægo,

“Ndego qonam nonqo-te ndo:qomat
neka Sip Nakhasam, khanakhanakh manqat neka vizap
matev neka iz eqawat matev neka bazaføgakh tiqá.
Miavmiáv.”

¹⁴ Yaq ndigu khandi gigiap foa gindu-qavøinam, “Amén. Nqanek manqat unimanqatín.” Yaq ndigu megetapak, ekeza kha, manqei me:laém, Mbumbukiam, Sip Nakhasam namba, vøzøvizam.

6

Sip Nakhasam, ndavand siks, pepa løvøyat qætokam, gekoqogim

¹ Yaq no tæqeív ndógo: Ndego Sip Nakhasam, ndavand seven, ndigu pepa løvøyat-te gitøkebupam, bugukhokhof kopo ndøkoqozó. Yaq tæ-ewág ndógo, ndigu khandi gigiap foa, kopo nøme, gè-akhá. Teqa manqat andé ndand me me:nqøóz. Av gene-akhá nqægo, “Vøndoqáv.”

² Yaq no qækewag, nqáe! Hos papaqa ndøyám, ezoqam vø:qotam. Ngenek ezoqam, føif mbogoám. Yaq ndego, kawa ezoqam-qá wawaq mbo-etøomém, sasa ndøwav. Nakhag ezoqam nømé namba mé:nøfé, vøzitåg.

³ Yaq ndego Sip Nakhasam, ndavand kopo nøme vøkoqozo. Ndakin ndavand gëmbo-menas-éz, gekoqogim. Yaq ge:koqozo, no khandi gigiap nøme, ndego ge-menas-ev, teqa wag, äv qambøe-ewág nqægo, “Vøndoqáv.”

⁴ Ndego nqanek manqat ge-ein, yaq hos nøme ndofakhán. Køkóuk. Ezoqam ndego, go:qotam, Mbumbukiam bazaføgakh mbo-etoám neka nakhag kaiya kandambaqape vømbø-etoam. Ndego manqei-qape-te, sambu matev bëmøkhofá, yaq ezoqa yaqyaq-a pakhapakha betē-khaneam.

⁵ Yaq ndego Sip Nakhasam, ndavand kopo nøme vøkoqozo. Ndakin ndavand gëmbo-misika-éz, gekoqogim. Yaq ge:koqozo, no khandi gigiap nøme, ndego ge-misika-ev, teqa wag, äv qambøe-ewág nqægo, “Vøndoqáv.”

Yaq qækewag, nqáe! Hos kikis ndøyám. Ezoqam ndego, go:qotam, teqa zenda-te, viniv qeivi nonqo ndøndapám. ⁶ Yaq no manqa wag nøme nø-ewág. Khandi gigiap foa mokho-té abetøndo-fakhán. Av qande-eín nqægo, “Vøqáv. Ezoqa lou-av yage matev qomøzø-etoám. Yaq lou-qa fia gékhouwév. Wit-qasi toqowi, ande av 1 kilogrem ndi:gu, tiqa fia, khøuwa kopo sasae-qá yaq-fiá. Neka até flawa nømé-a, bali, tiqa fia kandambá. 3 kilogrem toqowi, tiqa fia, khøuwa kopo sasae-qá yaq-fiá. Geté oliv tae neka waen tae ndøngiú!”

⁷ Yaq ndego Sip Nakhasam, ndavand kopo nøme vøkoqozo. Ndakin ndavand gëmbo-foa-éz, gekoqogim. Yaq ge:koqozo, no khandi gigiap nøme, ndego ge-foa-ev, teqa wag, äv qambøe-ewág nqægo, “Vøndoqáv.”

⁸ Yaq qækewag, nqáe! Hos nøme ndøyám. Ngusum gëmbo-

khavøéz. Ezoqam ndego go:qotam, teqa iz Løvøté, neka løvøte manqei vømbōpavam. Ndigu Mbumbukiam bazaføgakh zø-etoám. Ezoqa ndøzitág. Manqei-qape ezoqam ate ndi:gu toqo-qaqab, vømø-bawan-foa-ēz, yaq bawan kopo ndigu, bèzitág, vøpakhaēz. Nakhag kaiya neka ifin matev neka enqoni neka søvakha gigiap khobokhobós giní-zitagát.

⁹ Yaq ndego Sip Nakhasam, ndavand kopo nøme vøkoqozo. Ndakin ndavand gèmbo-faev-éz, gekoqogim. Yaq ge:koqozo, no ezoqam-gí nqova nøzømét. Nginik nqova, Mbumbukiam-te etoam matev gone nonqo lou-qase mokhoté gunu:goám. Ezoqam ndígu, ta zapaya ndøgo gi:zitagát, ndigu Mbumbukiam-qa Manqat vøgeatam-a, ezoqa Yesu-qa yaq-te vøe-zømesimam. ¹⁰ Nginik gè-akhaemám. Wag gèzømbo-eqavát. Av gini-akhaemám nqægo, “Kawa ezoqam ndaføyamba-qape neka unimanqatin-qape! Gê, qo manqei-qape ezoqam, manqa ovøyam-te gekha khøuwa-tē qoté-āb, niqa yaq-fia voqótā, ti-te ndigu, gizitangam?” ¹¹ Yaq ndigu ezoqa ate gi:goam, ndabua papaqa-papaqa zø-etoám. Neka ndigu āv gizømbe-eín nqægo, “Èlavøqase até vøkhæ-keogé. Kopømba ande av Klisten ezoqam-gi qaqa ezoqam, zo ge:zitag, ndigu até zogi sasae kopo ezoqam neka zøfuap nømé-a, bètøkho-zitág. Yaq ndigu ezoqa ate ndi:gu tumuzitag, av Mbumbukiam matavap ge:ve, ndego zoqa yaq-fia ndøgo tenótá.”

¹² Yaq no tæqeív ndøgo: Ndego Sip Nakhasam, ndavand kopo nøme vøkoqozo. Ndakin ndavand gèmbo-siks-éz, gekoqogim. Yaq manqei gèkukuvøém. Kandambá tantáv. Neka khøuwa vøkesæv. Andé tekhovot kikis-qape me me:goám. Neka løvøyak sège-køkouk-év. Andé kóuk. ¹³ Neka nduku ndigu yan-te go:goam, manqei-té ginøpomóz. Kopømba ande av fig tae nanga pospos ndi:gu, tae-te gindu-vinginimin, khamøe bazaføgakh-us-qape qando-vumain, āv tindipomóz. ¹⁴ Yaq yan andé pepa løvøyat me me:løvønómát, vømø-navøem. Olol neka manqei bawabawa ate qægoam, sège-nøzøvøém, ma qægoam. ¹⁵ Yaq ezoqa ewaqape, oskiá ndøgo, manqei-qape kawakawa-za o gekha megetapak nøme gigoam, o nakhag kawakawa-za o gigiap kopoav ezoqam o iz-akhayapak o yaq-fia mbain sasae ezoqam o gekha ezoqa nøme vøgoam, ndigu manqei nqa neka lol nandí gini-otønám. ¹⁶ Yaq ndigu, lol neka nandi-te, āv gini-akhaemám nqægo, “Vøndo-o:áz, ni vø-khonombam, te-te ndego, kawa ezoqam-qa qonam nonqo-te ndo:qomat neka Sip Nakhasam-qa qaqa-te. ¹⁷ Zapa ndøgo,

6:11 6:11 Veve 7:9, 13; 19:14 **6:12** 6:12 Met 24:29; Kel 2:20; Veve 8:12; 11:13; 16:18 **6:13** 6:13 Isa 34:4 **6:14** 6:14 Veve 16:20 **6:15** 6:15 Isa 2:10, 19, 21
6:16 6:16 Luk 23:30 **6:17** 6:17 Joel 2:11; Mal 3:2

tiqa qaqa khøuwa kandambaqape møndøndáp. Yaq gê, gekha ezoqâm mókhandi:z?”

7

144 taosen Izlael ezoqam, Mbumbukiam-qa khakhatap gi-upøgim

¹ Nqanek qame-navøem, yaq enzol ezoqam foa nøzømét. Manqei-qape-qá vavap foa-té giwaniapám neka manqei-qape-qa khamøe foa vøgeageapam. Tini-geageapám ndøgo: Manqei-qape-te neka ndaola-te neka leg-te, khamøe bevùmá.

² Yaq enzol ezoqa nøme vøe-omet. Khøuwa fakhanám genøgeavún, Khandi Mbumbukiam-qa khakhatap gone nonqo vøndapavun. Yaq ndego, ndigu enzol ezoqam foa, ndigu Mbumbukiam bazaføgakh gezø-etoam, manqei-qape neka ndaola tingi:nam, kandambaqapé møndøzømbe-akhá.

³ Av gezømbe-akhá nqægo, “Manqei-qape neka ndaola neka leg, naqanøká ndøngi:nám. Ni nigi Mbumbukiam-gi sasae ezoqam, tiqa kawa-pap-te, khakhatap bizizømbøkhæ-awám.”

⁴ Yaq no äv qate-ewág nqægo: Ezoqa ndigu khakhatap gi-upøgimat, ndigu 144,000 ezoqám. Ndigu Izlael khagua bawabawan-te ate ndægo, äv gindi-uminimát nqægo:

⁵ Zuda khagua bawan-te: 12,000.

Neka Luben khagua bawan-te: 12,000.

Neka Gad khagua bawan-te: 12,000.

⁶ Neka Asa khagua bawan-te: 12,000.

Neka Naftali khagua bawan-te: 12,000.

Neka Manase khagua bawan-te: 12,000.

⁷ Neka Simeon khagua bawan-te: 12,000.

Neka Livai khagua bawan-te: 12,000.

Neka Isaka khagua bawan-te: 12,000.

⁸ Neka Zebulon khagua bawan-te: 12,000.

Neka Zosef khagua bawan-te: 12,000.

Neka Benzamin khagua bawan-te: 12,000.

Ezoqa bawan-qape, Mbumbukiam-qa qonam nonqo-qa megemege-te go:waniapam

⁹ Nqanek qame-navøem, yaq nqæe! No ezoqa bawan-qape nøqeív. Ezoqa kandambá tintív. Kopømba mbain, toqo-gevebam. Ezoqa ngusu vinivinimbá neka bawan vinivinimbá neka manqei vinivinimbá neka manqat vinivinimbá. Ndigu kawa ezoqam-qá qonam nonqo neka Šip Nakhasam-qá megemege-té gono-waniapám. Neka ndigu

ndabua loloakh papaqa-papaqa v̄o-uzupam neka epek v̄o-up̄oḡeapam. ¹⁰ Ndigu kandakandá m̄ondæ-akhaemám. Av gini-akhaemám nq̄æḡo, “Ezoqam-qa khandi:zat matev, nikeza Mbumbukiam-té qando-fakhaté, ndego kawa-qa qonam nonqo-te ndo:qomat, neka Sip Nakhasam-té qando-fakhaté.”

¹¹ Yaq enzol ezoqam ate ndi:gu, ndigu kawa-qa qonam nonqo neka megetapak neka s̄ovakha gigiap foa gi-ogitavat, ndigu kawa-qa qonam nonqo-qa megemege-te, ekeza kha, manqei me:laém, tiqa bugug até manqei-té, Mbumbukiam v̄ombō-vizumem. ¹² Av gini-manqatát nq̄æḡo, “Amén.

Khanakhanakh manqat
neka iz eqawat matev
neka matavap loloakh
neka ike manqat
neka vizap matev
neka bazaf̄ogakh
neka megeat matev,

nd̄ogo nigí Mbumbukiam-qá. Miavmiáv.

Amén. Nq̄anek manqat unimanqatín!”

¹³ Yaq ndigu megetapak, ezoqa kopo gen̄obevap, “Nginik gekha ezoqám, ndabua papaqa-papaqa loloakh ndi-uzap, neka gekham-tē gin̄o-geavun?”

¹⁴ Yaq qambo-qav̄oiu, “Khanánqa! No n̄otenatáv. Geté qo àboqote-qatéq.”

Yaq gen̄o-ein, “Nginik ezoqam ndigu, viniv kandambaqape-te gindu-fakhaz. Ndigu tiqa ndabua, Sip Nakhasam-qá kók ginisungúz, yaq nd̄ogo v̄oz̄o-papaqa-papaqawam. ¹⁵ Yaq nakémbá, ndigu Mbumbukiam-qá megemege-té gonowaniáp, ndego kawa ezoqam-qa qonam nonqo-te ndo:qomat, pappave nekā lov̄olova, teqa khoev-te ndimbovizap. Ndego ezoqam, kawa ezoqam-qa qonam nonqo-te ndo:qomat, gez̄ombó-khakhazumát. Andé palai me z̄ombé-khafúz.

¹⁶ Yaq ndigu ifin nango gez̄ovinák neka ib̄okha naq ma gez̄opapák neka kh̄ouwa tatas o gekha tatas n̄ome nd̄ogo, kha ma gez̄otayák. ¹⁷ Zapa nd̄ogo, Sip Nakhasam ndego, livin-mba ndu:mia, ma qonam nonqo nd̄ægo, ndego tigí sip keoge ezoqám. Yaq ndego kea kumbut̄ove-té gen̄o-itúb, ta ib̄okha-te nd̄ogo, ezoqa khandi nd̄oz̄o-etoam. Yaq Mbumbukiam tiqa b̄oi-te, b̄oi einu ate nd̄ægo, gez̄o-vuogím.”

8

Yesu, ndego Sip Nakhasam, ndavand seven, vaev gekoqozo

¹ Sip Nakhasam, ta ndavand seven ndigu, pepa løvøyat-te gitøkebupam, vaev gekoqozo, yaq susú sege-wagát. Ande āv haf awá ndægó. ² Taqa zita-te, no enzol ezoqam nözómét. Sevén ate gi:goam. Mbumbukiam-qá megemege-té gono-waniapám. Yaq ndigu enzol ezoqam seven, kipi kopo-kopo zø-etoumát.

³ Yaq enzol ezoqa nøme, tendowáv ndógo, gol ndis, gigiap sisip mbomambaqape mboqotam nonqo, vøndōndap. Ndego Mbumbukiam-te etoam matev gone nonqo lou-qase avønin-té genø-itán. Yaq ndego gigiap sisip mbomambaqape mboqotam nonqo mbo-etøomém. Kandambá. Ndego Mbumbukiam-te, etoam matev betegó, Mbumbukiam-gi ezoqam ate ndi:guqa guliguli manqat namba, ndøgo gol lou-qase-te, kawa ezoqam-qa qonam nonqo-qa megemege-te. ⁴ Nqanek gigiap sisip mbomambaqape, ndego enzol ezoqam teqa zenda ge:geatam, taqa khøifa, Mbumbukiam-gi ezoqam-qa guliguli manqat namba, Mbumbukiam-té qanøqavíg. ⁵ Taqa zita-te, ndego enzol ezoqam, nqanek gigiap sisip mbomambaqape mboqotam nonqo ndis, gèndáp, gøinam wageap-us vøu-nqeitav, ndøgo lou-qase-te qagoam, ma Mbumbukiam-te etoam matev gi:goatun. Yaq ndego até gendego, ta gol ndis gøina wageap-us, manqei-qape-té genø-ogí. Yaq ndand møkunim neka xo neka vøiyam neka manqei kukuvøem ndøfakhán.

Enzol ezoqam kipi gikhambøemat

⁶ Ndigu enzol ezoqam seven, møndø-khakheinám. Kipi seven ndøkambøemét.

⁷ Yaq ndego bugukhokhof enzol ezoqam kipi gekhamba, manqei-qape-te qæ ais-us ndølanqá neka gøinam vøndō-o:a. Kóuk namba me:nokhogeapát. Manqei-qape toqo-qaqa, vømø-qaqageap-misikā, yaq qatoat kopo, gèlonqotám. Yaq até lég-a, toqo-qaqa, vømø-qaqageap-misikā, yaq qatoat kopo, gèlonqotám. Neka gagayag ate ndægo vølonqotam.

⁸ Yaq enzol ezoqa nøme, kipi vøkhamba. Ndakin enzol ezoqam, gè-menas-éz, kipi gikhambøemem. Yaq ndaola-te, gigiap ndø-ogíim. Ndøgo andé olol kandambaqape wageap-us bugug me me:kewagám. Ndaola toqo-qaqa, vømø-qaqageap-misikā, yaq qatoat kopo sège-enénd, vømø-kouk. ⁹ Yaq søvakha gigiap ate ndi:gu, ta kewan qatoat-te gu:yagam, gèpakhaéz, neka khagua ate ndægo, ta kewan qatoat-te qabøetupam, vøsoqøsoqoam.

¹⁰ Yaq enzol ezoqa nøme, kipi vøkhamba. Ndakin enzol ezoqam, gè-misika-éz, kipi gikhambøemem. Yaq nqova mbáin, yan-te, ndukuam kandambaqapu ndobøiáv. Andé mogenda

me me:wageapám. Kea qaqaep neka kea kumbutap ate ndægo, toqo-qaqa, vømø-qaqageap-misikā, yaq qatoat kopote gunø-bøiáv. ¹¹ Ngunuk ndukuam, iz Khaqain-Qapé. Ibøkha ate ndægo, toqo-qaqa, vømø-qaqageap-misikā, yaq qatoat kopo, gèkhaqá. Yaq ezoqa kandambá, gipakhaez, ibøkha gizumam. Zapa ndøgo, ibøkha ndøgo, gèkhaqá.

¹² Yaq enzol ezoqa nøme, kipi vøkhamba. Ndukin enzol ezoqam, gè-foa-éz, kipi gikhambøemem. Yaq nqova mbain, khøuwa neka løvøyak neka nduku toqo-qaqab, vømø-qaqageap-misika-éz, qatoat kopo ndøgo, bewap mbain. Møndøzø-navøém. Neka lova neka paveat toqo-qaqa, vømø-qaqageap-misikā, yaq qatoat kopo ndøgo, waev mbain.

¹³ Nqanek qame-navøem, yaq no koyam no-omét. Khaiya ová gono-løvuvát. Ndego kandambaqapé møndæ-akhá. No teqa manqat, äv qate-ewág nqægo, “Møndø-soqoéz. Møndø-soqoéz, ndigu ezoqam, manqei-qape-te ndiyage, enzol ezoqa misika nøme, kipi tikhambøemem. Ti-te ndigu, unimé-soqá.”

9

Enzol ezoqam ge-faev-ev, kipi gekhamba

¹ Yaq enzol ezoqa nøme, kipi vøkhamba. Ndukin enzol ezoqam, gè-faev-éz, kipi gikhambøemem. Yaq no ndukuam no-omét. Ndugu yan-te guogoam, manqei-qape-té gunø-bøiáv. Yaq ndugu mboqog mboqogim nonqo mbo-etøomém. Manqei ozu vaev mbain mboqogim nonqó. ² Yaq manqei ozu vaev mbain gumboqoa, khøifa ndofakhán. Ta khøifa ndøgo, andé gøinam kandambaqape-qá khøifá. Khøuwa waev neka khaiya sège-bøivún, ta khøifa zapaya ndøgo, manqei ozu vaev mbain-te qando-fakhatam. ³ Yaq ta khøifa mokho-te ndøugu, bamøkhokeakh ndofakhatám, kopoav-qapé, manqei-qape-te vøpanqanim. Yaq ndigu andé lakalaka-qá bazaføgakh me:ndapém. ⁴ Ndigu äv gizømbe-eín nqægo: Gagayag neka tae neka gekha gigiap nøme, manqei-te ndøpøet, bengi:nám. Geté ezoqam mba bengiæzó. Ezoqam ndigu tíngiæzó, ndigu tiqa kawa-pap-te, Mbumbukiam-qa khakhatap mbain ndigu. ⁵ Mbumbukiam ndigu bamøkhokeakh takeáv, nginik ezoqam tizitag, vøpakhaéz. Geté ndigu løvøyak faev, sa nqosøgeap bezø-etoám. Taqa nqosøgeap ndøgo, kandambá. Kopømba ande av lakalakoam tuqatag, taqá nqosøgeáp. ⁶ Ta løvøyak faev mokho-te ndøgo, ezoqa løvøte-qa, ndøvawát. Geté ma géqeivimák. Ndigu pakhaezat-qa, ndøgoát. Geté kopømba mbain tipakhaez. Løvøte é-ndøvuaó.

⁷ Nginik bamøkhokeakh, andé hos bugug me me:kewagám, nakhag nonqo gikhakheinøvemín. Tiqa kawa-te, andé kawa ezoqam-qá gol wawaq me zømbogoám, neka tiqa bugug andé ezoqam-qá bugúg. ⁸ Tigi izum, andé sakheis-gí izúm, neka tigi khayam, andé layon-gí khayám. ⁹ Tigi savim-te, sanqava khakhazam nonqo ndø-uzupám. Taqa bugug andé auli gigiap sanqava khakhazam nonqó. Neka tiqa khavøi u, andé hos kopoav-qá wág, manqei khagua wil-us tilivupit, nakhag-qa tibøitit.

¹⁰ Tiqa otøgeam nonqo, okho-té qazøgoám. Andé lakalaká. Yaq ezoqa ndøgo tizømbí-otøgimát, løvøyak faev mokho-te. ¹¹ Tigi kawa ezoqam, ndégo, enzol ezoqam, ndego manqei ozu vaev mbain ndembo-keoge. Teqa iz, Iblu manqat-te, Abadón neka Glik manqat-te, Apolión. (Taqa manqa mokho, “Ezoqa ngiæzoat ezoqám.”)

¹² Ndakin nqanek bugukhokhof viniv matev kandambaqape, møndømø-navøém. Geté nqáe! Viniv matev kandakanda nøme menas nqágeav.

Enzol ezoqam ge-siks-ev, kipi gekhamba

¹³ Yaq enzol ezoqa nøme, kipi vøkhamba. Ndakin enzol ezoqam, gè-siks-éz, kipi gikhambøemem. Yaq no søvakha gigiap-qa auli foa-te, lou-qase-te qa-asøzam, ma Mbumbukiam-te etoam matev gi:goatun, manqat no-ewág. ¹⁴ Nqanek manqa wag, ndego enzol ezoqam kipi gekhamba, äv qambøe-eín nqægo, “Enzol ezoqam foa ndigu, Yuflatis kea kandambaqape-te ndiløvønøvap, mòqo-nqovotáz.” ¹⁵ Yaq ndego nginik enzol ezoqam foa vønqovotaz. Ndigu khakheitáp. Ezoqa ndøzitág. Ndigu nqanek khøuwa iz oskia mbøe-kewagám, nqanek khøuwa neka løvøyak neka viav-te nqanek. Ezoqa ate ndi:gu, toqo-qaqab, vømø-bawan-misika-éz, yaq bawan kopo ndigu, gézitág, vøpakhaéz. ¹⁶ Nginik enzol ezoqam-gi nakhag ezoqam, bawan kandambá tantáv. Hós ginibøitít. Ate gi:goam, 200 milión. No møe-ewág, tiqa gevebap andé gekhäm. ¹⁷ Nqanek umingiap-te, no nginik hos, äv qatezømét nqægo: Ndigu ezoqam, go:qonavat, ndigu savi khonobam nonqo, møndøzø-goám. Taqa khagi, køkóuk. Andé gøina wageáp. Neka kikís. Andé khaiyá. Neka khakhavá. Hos-qa kawa, ande layon-qá kawá neka tiqa manqa-nqa-te, gøinam neka khøifa neka nandi wagøvap-us sisip soqaqape ndofakhatám. ¹⁸ Ezoqa ate ndi:gu toqo-qaqab, vømø-bawan-misika-éz, yaq bawan kopo ndigu, gèzitág, vøpakhaez. Ta matev soqøsoqa misika ndøgo tini-zitagát, gøinam neka

khøifa neka nandi wagøvap-us, hos-qa manqa-nqa-te qando-fakhatam. ¹⁹ Hos-qa bazaføgakh ndøgo, tiqa manqa-nqa mokho-té neka ngui-té qagó. Tigi ngui, ande wazá. Kawa-ús. Yaq ezoqa ndigu tizø-otøgeamín.

²⁰ Geté ndigu ezoqa nøme, pakhaezateav qagoam, nqanek matev soqøsoqa qafakhanam, ndigu Mbumbukiam-te qambuzaneáv. Ndigu nqova soqøsoqa, sekembá segezø-vizupám, neka batae, ekeza zenda gi:khakheinumam, sekemba vømbø-ogi:mam, ndøgo gol neka silva neka auli gigiap nøme neka nandi neka tae gi:khakheinumam. Geté ta batae ndøgo, mokho mbain. Kopømba mbain, bøi tøkewagat o manqat tø-ewagat o tø-okhoat. ²¹ Neka ndigu ezoqam qambuzaneáv, tiqa ezoqa zitøge matev-te neka manqa-sisi matev-te neka mambe okho matev-te neka aqonam matev-te.

10

Enzol ezoqam, ndego pepa løvøyat-qase gendapam

¹ Yaq no enzol ezoqam bazaføgakh-qape nøme no-omét. Yan-té gendovís. Teqa ndabua, khaiya ozoz mbøe-løvøtupám, neka teqa kawa-te, khakhava vømbøe-løvøetam. Teqa bugug, andé khøuwa me me:sanqatavám, neka teqa bov, andé nandi uk wageap-us me me:kewagám. ² Teqa zenda-te, pepa løvøyat khapelavøqase ndøndapám. Møndø-mboqoatám. Teqa nakeamo zenda tokhotapak, ndaola-té genø-tokhotám, neka teqa yogea zenda tokhotapak, manqei-te vøtokhotam. ³ Yaq ndego kandambaqapé møndæ-akhá. Teqa manqat, andé layon-qá ogeæv. Ndego akhayam qamømbøe-navøem, yaq ndand seven ndøqavøinám. Manqat andé ndand me me:møkunimám. ⁴ No ambá nopeawamín, manqat ndøgo, gi-einim. Geté yaq no manqat nø-ewág. Yan-té qando-fakhán. Av qande-eín nqægo: “Manqat ndøgo, ndigu ndand seven gi-einim, ndøpeàwám. Khonoam-té qabegó.” ⁵ Yaq ndego enzol ezoqam, no bugukhokhof qæ-omet, ndaola-te neka manqei-te getokhotupam, ndego nakeamo zenda, yan-té genø-eqá. ⁶ Yaq ndego, manqa mbusa ndøvé. Mbumbukiam-qá iz-té genøvé, ndego miavmiav ndeyage, ndego yan neka gigiap ate ndægo yan-te ndo:go, neka manqei-qape neka gigiap ate ndægo, manqei-qape-te nqago, neka ndaola neka gigiap ate ndægo, ndaola mokho-te ndøugu, gekhakheinam. Manqa mbusa, āv genevé nqægo, “Mbumbukiam khøuwa nøme géføløtazák. ⁷ Geté enzol ezoqa nøme, kipi tekhamba, ndego te-seven-ev, yaq Mbumbukiam matev ndømatanám, ndøgo

bugukhokhof qakhonawam, ndøgo tegi manqa vevezam ezoqam-te gevøndaz.”

⁸ Yaq manqat ndøgo, no bugukhokhof qæ-ewag, yan-te qando-fakhan, nangó qando-eín. Av qande-eín nqægo, “Vøqáv. Pepa løvøyat mboqoat qomøndó-ndáp, ndøgo enzol ezoqam-qa zenda-te ndo:ve, ndego ndaola-te neka manqei-te ndetokhotap.”

⁹ Yaq no ndego enzol ezoqam-te vønav, pepa etoam manqat sasa nombo-ein. Yaq ndego āv genømbe-eín nqægo, “Mòqondáp. Neka qólóg. Qoqa emu-te, geqá-khaqain. Geté manqa-nqa-te, ndøgo fimakh-ús. Andé ndokhós.”

¹⁰ Yaq no nqanek pepa løvøyat-qase, nøndáp, teqa zenda-te qøuveam, vøelog. Noqa manqa-nqa-te ndøgo, fimakh-ús. Andé ndokhós. Geté qatumu-khougiam, yaq emu-te, møndønø-khaqain. ¹¹ Yaq ezoqa nøme, āv genømbe-eín nqægo, “Qo Mbumbukiam-qa Manqat nqawá qanø-vevezám, ezoqa bawan vinivinimba neka manqei vinivinimba neka manqat vinivinimba neka kawakawa-za vinivinimba-qa yaq-te.”

11

Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqa menas, teqa manqat timanqatat

¹ Yaq iziz tonqogim nonqo nø-etøomém. Taqa bugug andé føifndaføyamba-qapí. Yaq manqa wag, āv qanømbe-eín nqægo, “Vøqáv! Mbumbukiam-qa khoev neka lou-qase ndøgo, ma Mbumbukiam-te etoam matev gi-goatun, taqa fitap iziz qombóndáp, neka ndigu ezoqam, Mbumbukiam teqa khoev-te ndimbovizap, voqó-gevebām. ² Geté manqei nøme ndøgo, Mbumbukiam-qa khoev-qa uta mokho-te ndøugu, soqó-iváv. Iziz mbøndáp. Žapa ndøgo, ta manqei ndøgo, Mbumbukiam bawan vini-ak zø-etoám. Yaq ndigu Mbumbukiam-qa taon, gétokhotát. Løvøyak 42, titokhotat. ³ Yaq nogi manqa manqate ezoqa menas, notøndó-khofotáz. Ndigu ege avus gigiap ndó-uzupát, neka noqa manqat vøvevezumat. Khøuwa 1260, noqa manqat tivevezumat.”

⁴ Ndigu Mbumbukiam-gi manqa manqate ezoqa menas, ndøgo, oliv tae menas neka lampa asøzam nonqo menas, ndøgo Evezøza-qa megemege-te ndo:asøzu, ndego manqei-qape ndo:kawaevat.

⁵ Ezoqa nøme ndigu, nginik ezoqa menas-te ngenøgim matev gone-qa tigoat, yaq tiqa manqa-nqa-te, gøinam ndófakhatát, tigi qaqa ezoqam vøngiæzoāt. Yaq ta nakhoa-te nqanek, gekha ezoqām ndego, matev soqain gone-qa

tezogoat, gėnanım. ⁶ Nginik ezoqa menas, bazafogakh tindapėm ndogo: Khaiya ozoz segėtokėm. Yaq qə mbain, segėgoat, ta khəuwa ate təgoat, Mbumbukiam-qa manqat tivevezumat. Neka kea kumbutap-te, ibəkha segė-enendėm, vəmə-kəuk. Neka gekha khəuwa-tė ndogo, ndigu təzə-poeat, ndigu manqei-qape-te, matev soqəsoqa bugug vinivinimba segendə-khofotumət.

⁷ Yaq ndigu tiqa manqa manqate təməzəmbe-navəem, ndego səvakha gigiap lozokhak, manqei ozu vaev mbainte ndego, gendəqavıg, ti namba vəenəfə, sasa ndəzitəg, vəpakhaez. ⁸ Yaq tiqa khatae, nakhoa-tė segė-awam, taon kandambaqape-te ndogo, ma tigi Evezəza, tae mutui-te gitəkewem. Nqanek taon, taqa yaya etə iz, Sodóm o Izıp. ⁹ Ezoqa manqei vinivinimba, neka bawan vinivinimba neka manqat vinivinimba neka ngusu vinivinimba, tiqa khatae sugumú-qeivət. Khəuwa trí neka khəuwa nəme yaq-mbá. Ezoqa nəme sa gezətakák, ta khatae ndogo, tímə-ozam. ¹⁰ Manqei-qape ezoqam khanakhanakh zə-asətáv, nginik ezoqa menas tipakhaez, neka lou vóləg neka və-ogiām neka yaqyaq-a gigiap və-etoām. Zapa ndogo, nginik Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam, manqei-qape ezoqam, ngenəgim matev zə-etoumám.

¹¹ Getė khəuwa tri neka khəuwa yaq-mba qame-navəem, yaq nginik ezoqa menas-te, Mbumbukiam-qá mbəni fəkiam ndə-əé. Yaq ndigu səgewán. Yaq ezoqa ewaqape, gizəmet, məe kandambá qazə-nqəivəem. ¹² Yaq ndigu Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqa menas, manqat kandambaqape ndəyogėm. Yan-tė qando-fakhán. Av qande-eın nqəgo, “Qəndoqavıg, nqanek.” Yaq ndigu yan-te vəqavıg. Khaiya ozoz məkho-tė ginəqavıg. Tigi qaqa ezoqam, atė gezəmetət, giqavıgat.

¹³ Yaq ta khəuwa kopo-te ndogo, manqei ndəkukuvəém. Kandambá tantáv. Yaq ta taon-te ndogo, khoev ten-ten qapuatat, yaq nain-nain ndogo, atė gepuatát, getė kopo-kopo nəme ndogo, gəməkuvəém. Yaq ezoqa kopoáv, gəpakhaez. Seven taosén, ate gi:goam. Yaq ezoqa nəme ndigu, pakhaezateav gigoam, məe kandambá gigonem, neka Mbumbukiam-qa iz vəmbə-eqanem, ndego yan-te ngo:yage.

¹⁴ Nďakin viniv matev kandambaqape nəme ndogo, qamenas, məndəmə-navəém. Getė nqáe! Viniv matev kandambaqape nəme, avənin gəfakhán. Gemə-misiká.

Enzol ezoqam ge-seven-ev, kipi gekhamba

15 Yaq enzol ezoqa nõme, kipi vōkhamba. Ndakin enzol ezoqam, gè-seven-éz, kipi gikhambøemem. Yaq yan-te ndøgo, manqa wag ndøfakhanám. Kandakandá. Av qane-manqatát nqægo:

“Ndakin manqei-qape-te,
megeat matev, nigi Evezøza Mbumbukiam ndøndáp,
tege Keliso namba.

Yaq ndego miavmiav mó:kawaevtát.”

16 Yaq ndigu megetapak tuenti-foa, ndigu Mbumbukiam-qa megemege-te ndo:go, ekeza kawa ezoqam-qa qonam nonqo-te go:qonavam, ndigu ekeza kha, manqei me:laém, tiqa bugug até manqei-té, Mbumbukiam vømbō-vizumem. 17 Av gini-manqatát nqægo:

“Evezøza, Mbumbukiam,
qo bazaføgakh ate ndægo ndaqago,
qo nqoqogo neka qoqogoam,
ni ike kandambá qo-te.

Zapa ndøgo, qo ezoqa āv qoqote-zømás nqægo:

Qo bazaføgakh-qapé, neka kawa matev voqōngaz.

18 Bawabawan vinivinimba, qaqa kandambá giqagoam.

Geté ndakin qoqá qaqa khøuwa ndøndáp.

Qo løvøte ezoqam, avønín, manqa ovøyam-té qonó-áb.

Yaq qogi sasae ezoqam, ndigu Mbumbukiam-gi manqa vèvezam ezoqam,

neka qogi ezoqam ate ndi:gu, ndigu ndiqavizap,
ezoqa kandakanda neka khasøkhasis,
qo yaq-fia eqeieqei voqozø-etoām.

Yaq ezoqam ndigu, manqei-qape gingi:tat, qóngiæzó.”

19 Yaq Mbumbukiam-qa khoev, yan-te nqo:go, sège-mboqoé. Yaq mboges ndøgo, ma Mbumbukiam-qa guguna manqat qøu-nqeitavam, ta mokho-te, ndego Izlael ezoqam namba poev ge-unimanqatin, bavokhó qandoveám. Yaq ndand ndovøimám neka vøndō-møkunimam, neka xo vøndōwagam. Neka manqei vøkukuvoem-a, qæ ais-us kandambaqape vøndō-lanqa.

12

Sævam neka wazeam-qa emanqat

1 Yaq yan-te nqo:go, matev kandambaqape ndøfakhán. Nqova ndafe-ús. Sævam møndøgoám. Tuqa ndabua, khøuwá. Neka tuqa zenda tokhotapak mokho-te, løvøyak mbøigoám neka tuqa kawa-te, nduku tuelv, ande kawa

ezoqam-qa wawaq me vombøegoam. ² Ngunuk sævam, emu-ús. Gëmbongáz. Yaq tùni-akhayám, nqosøgeap gumbo-ewag.

³ Yaq yan-te nqo:go, matev nøme vøfakhan. Nqáe! Wazeam kandambaqape, møndøgoám. Køkouk-qapé. Ngenek kawa sevén qambogoam neka auli ten vombøgoam, neka teqa kawa ate qambøegoam, kawa ezoqam-qa wawaq vombøe-uzupam. ⁴ Yaq ngenek wazeam, até gendego, nduku nøme yan-te nqo:go, vøkhataz. Okhó genekhatáz, manqei-qape-te vønqagevem. Nduku misika-misika gigoam, yaq menømenas ndigu, até gegoám, geté nøme kopo-kopo ndigu, gèkhatáz. Yaq ndego wazeam, sævam qambongaz, tuqá megemege-té gono-itán. Yaq ndego nakhasam ndego, tui-ova, loutøve-qa mbogoám.

⁵ Yaq ndugu sævam vøe-ova. Nakhasam anganeám. Ndego bawabawan ate ndægo, gezømbó-kawaevtát. Bazaføgakh-ús. Teqa khamokh, auli khamokh ndøgoát. Geté ndego nakhasam é-vøqán-ae, enzol ezoqam, Mbumbukiam-te é-vøndafem, ma ekeza qonam nonqo-te go:qotam. ⁶ Yaq sævam ndugu, leg-av manqei-té gunø-khokhón. Ta manqei ndøgo, Mbumbukiam é-møndømbo-khakheinám. Yaq timbó-kewagát ndøgo, atema 1260 khøuwa vømøndāp.

⁷ Yaq yan-te, nakhag ndøfakhán. Ndego enzol ezoqam kandambaqape, Maekol neka ekeza enzol ezoqam, wazeám namba me:nøfé. Neka ndego wazeam, ekeza enzol ezoqam namba vøndēwan, yaq vøzø-qavøiu. ⁸ Geté ndego wazeam, bazaføgakh mbaín. Yaq gèpitøvé, yaq ndego tegi enzol ezoqam namba, kopømba mbaín, yan-te sekemba tiyagat. ⁹ Yaq ndego wazeam kandambaqape, iz Nqova Soqaqape neka Saitan ndimbo-akhayam, gè-oginám, ndego manqei-qape ezoqam ate ndi:gu, ndetubam. Manqei-qape-té genø-oginám, tegi enzol ezoqam namba.

¹⁰ Yaq yan-te ndøgo, no manqat kandambaqape nø-ewág. Av qane-eín nqáego,

“Ndakin nigi Mbumbukiam-qa ezoqa khandi:zat matev
neka bazaføgakh matev
neka megeat matev,
møndø-fakhán.

Ndakin Keliso mó:kawaevtát,
ndego kawa ezoqam geve.

Zapa ndøgo, ndego ezoqam, Mbumbukiam-qa megemege-
te go:yam neka nigi Klisten nøfuap, pavpave nekā
lovølova, manqa vøzø-søkuzumam,
ndego møndø-oginám.

¹¹ Klisten ezoqam møndø-tømbuinám.

Sip Nakhasam-qá kóuk neka unimanqatin manqát gini-tømbuinám, ndøgo ezoqa nøme-te gimanqatam.

Ndigu ekeza yage-qa yaq-te, matavapøteáv, neka ndigu møe mbaín, Mbumbukiam-qa Manqat zapaya, tipakhaez.

¹² Zo khanakhanakh mbá qanegó,

qo yan neka zo yan-te ndozoyage.

Geté ti-te ndigu unimé:-soqá, ndigu manqei-qape neka ndaola-te ndiyage.

Zapa ndøgo, nqova soqaqape mândovís zo-te.

Ndego qaqa kandambá.

Ndego møndæ-otév, khøuwa khapémbá, ndimbøe-yoza.”

¹³ Yaq ndego wazeam ge:-otev av nqægo, manqei-qape-té ginø-ogenonám, ndego até gendego, ndugu sævam, nakhasam anganeam gui-ova, vøngeatam. Até gembopavát. ¹⁴ Geté ngunuk sævam, ngangakh kandambaqape-qá taf menas mbo-etøomé. Ekeza manqei-té guabenø-løvúi, leg-av manqei-te ndøgo. Yaq timbó-kewagát ndøgo, viav misika neka viav nøme yaq-mba vømøndāp. Ta manqei-te ndøgo, ndugu wazeam-qa bugug-te, qambaqape ndøgoát. ¹⁵ Yaq wazeam, até gendego, ibøkha vøqoza. Ibøkha ndøgo, teqa manqa-nqa-te qando-fakhan, andé kea-qá ibøkha mbageáp. Ndego sævam kawøwe-qa mbogoám. ¹⁶ Geté ndugu sævam, manqei mbotøké. Manqei manqa-nqa é-møndø-mboqoá, ibøkha vøkhoug, ndøgo wazeam-qa manqa-nqa-te qando-fakhan. ¹⁷ Yaq ndego wazeam, qaqa kandambá, ndugu sævam-te. Yaq sègewáv, tugi zi nøme namba vømēnøfe. Nginik ezoqam ndigu, Mbumbukiam-qa manqat o-mba ndo:ndape neka Yesu-qa manqat ndigēāwāt. ¹⁸ Yaq ndego wazeam, ndøgeg-té genø-itán.

13

Søvakha gigiap lozokhak, ndaola-te gendo-fakhan

¹ Taqa zita-te, no søvakha gigiap lozokhak no-omét. Ndaola-té gendo-fakhán. Ndego kawa sevén qambogoam neka auli ten vømbøgoam. Auli ate qambøegoam, kawa ezoqam-qá wawaq ndø-uzupám, neka teqa kawa ate qambøegoam, Mbumbukiam-qa iz ngenøgim manqat vø:peaupam. ² Ngenek søvakha gigiap lozokhak, qæ-omet, bugug andé lepad me me:kewagám, ndugu puskas khobos kandambaqapu. Geté zenda andé søvakha gigiap nøme-qá zendá, ndego bea ndimbo-akhayam. Bazaføgakh kandambá. Neka manqa-nqa, andé

layon-qá manqa-nqá. Ngenek sɔvakha gigiap lozokhak, wazeam ekeza bazafɔgakh mbo-etoám neka ekeza kawa ezoqam-qa qonam nonqo neka megeat iz kandambaqape vɔmbɔ-etoam. ³ Sɔvakha gigiap lozokhak-qa kawa nɔme, bugug áv qane-kewagám nqágo: Ezoqa pakhapakha mbokhaná. Geté nqamav ndɔgo, qambogoam, mɔndɔ-e:ám. Yaq ndɔgo, manqei-qape ezoqam ate ndigu, nqova zɔmbendáf, neka ndego sɔvakha gigiap lozokhak vɔmbɔpavat. ⁴ Ezoqa ate gi-goam, wazeam gɛmbo-vizupám, ndego sɔvakha gigiap lozokhak, bazafɔgakh gembɔe-etoam. Neka ndigu sɔvakha gigiap lozokhak, vɔmbɔ-vizupam. Av gini-manqatám nqágo, “Gekha ezoqám ndego, kopɔmba ande av ngenek sɔvakha gigiap lozokhak nde:go? Neka gekha ezoqám ndego, te namba tenɔfe, vɔpitáv?”

⁵ Ndego sɔvakha gigiap lozokhak, Mbumbukiam sɛgemboták: Ekeza iz segé-eqatát, neka Mbumbukiam-qa iz vɔngenɔitát, neka bazafɔgakh matev vɔmatɔnumát, atema lɔvɔyak 42 vɔmɔ-nasiním. ⁶ Ndego sɔvakha gigiap lozokhak manqat ge-einin, Mbumbukiam ndɔngenɔiuín, neka teqa iz vɔngiuin neka teqa khoev vɔngenɔiuin neka tegi ezoqam ndigu, yan-te ndiyage, vɔngenɔzoin. ⁷ Neka Mbumbukiam ndego nɔme áv gembɔeták nqágo: Mbumbukiam-gi ezoqam namba mé:nɔfé neka vɔpitáz. Neka ndego bazafɔgakh ndɔndáp. Ezoqa bawan vinivinimba neka manqei vinivinimba neka manqat vinivinimba neka ngusu vinivinimba gezɔmbó-kawaevtát. ⁸ Ezoqa ewaqape, manqei-qape-te tiyagat, gembó-vizupát, gekha ezoqám ndigu, tiqa iziz khandi mbuk-te peawapɔteav ndɔgo, Sip Nakhasam-qa mbuk-te, ndego gilaem. Manqei-qape khakheinɔpɔteav qagoam, ta mbuk ndɔgo, é-mɔndo-peawám.

⁹ Gekha ezoqám ndego, gea ndɔmbogo, ndego yà beyogé. ¹⁰ Ezoqa ndigu, Mbumbukiam gevevesam, ndimbula-te tin-qeisam, ndigu segé-nqeisám. Neka ezoqam ndigu, Mbumbukiam gevevesam, nakhag kaiya ti:zitag, ndigu nakhag kaiya segé:zitág. Nqanek matev tɔfakhanam, Mbumbukiam-gi ezoqam, fɔgɔfɔgakh bewaniáp, tiqa unimanqatin-te.

Sɔvakha gigiap lozokhak nɔme, manqei mokho-te gendo-fakhan

¹¹ Yaq no sɔvakha gigiap lozokhak nɔme no-omét. Manqei mokho-té gendo-fakhán. Ndego andé sip nakhasam-qá auli me mbɔegoám. Menás. Neka ndego manqat gemanqatam, andé wazeam-qá manqát. ¹² Bazafɔgakh ndégo tembo-etoám,

søvakha gigiap, bugukhokhof ndaola-te gendo-fakhan. Yaq ndego matev, teqá iz-té genø-matønumám. Ndego manqei-qape ezoqam ate ndi:gu, āv gene-tøpøtavám nqægo: Ndego søvakha gigiap lozokhak, bugukhokhof gegeavun, tiabembøevizáp, ndego nqamav soqaqape qambogoam, ndakin qambo-e:am. ¹³ Ngenek søvakha gigiap lozokhak nøme, ndakin gefakhan, nqova ndaføgim matev ndømatønumám. Kandakandá. Nøme gematanam, nqáne: Yan-te gøinam ndovís, atema manqei-qape-te, ezoqa ewaqape-qa bøi-te. ¹⁴ Yaq ta matev vinivinimba-te ndøgo, ndego ezoqa ewaqape, manqei-qape-te giyagam, gètubumám. Bazaføgakh ndégo tembo-etoám, ndego søvakha gigiap, bugukhokhof ndaola-te gendo-fakhan. Ndego matev, teqá iz-té genø-matønumám. Yaq ndego søvakha gigiap lozokhak, ndigu ezoqam, manqei-qape-te giyagam, āv gezømbe-eín nqægo: Ndego søvakha gigiap lozokhak, nakhag kaiya gi:laem, gete sekemba geyagat, tae khøuiap bèmbo-viagém. Andé teqá bugúg. ¹⁵ Yaq ndego søvakha gigiap lozokhak, vaev-te gepavavun, bazaføgakh nøme, āv genendáp nqægo: Ta tae khøuiap ndøgo, ndego bugukhokhof søvakha gigiap lozokhak-qa bugug-te gikhakheinøvemem, khandin qozøqozaq mbókhambá. Yaq ta tae khøuiap ndøgo, manqa manqate ndøngáz. Av qandé-eín nqægo: Gekha ezoqām ndigu, ndøgo vizøpøteav tøgoat, pakhapakha bezø-khanøé. ¹⁶ Yaq ndego søvakha gigiap lozokhak, vaev-te gegeavun, ezoqa ewaqape, ezoqa khasøkhasis nekā kandakanda, gigiap kopoav ezoqam nekā gigiap-av ezoqam, iz-akhayapak nekā yaq-fia mbain sasae ezoqam, āv gene-tøpøtáz nqægo: Ndigu tiqa nakeamo zendate o tiqa kawa-pap-te, khakhatap bezøgó. ¹⁷ Yaq gekha ezoqām ndego, nqanek khakhatap mbain ndego, ndego kopømba mbain, ezoqa nøme-te gigiap tendowi, o te-te gigiap temøwi. Ta khakhatap ndøgo, søvakha gigiap lozokhak-qá iz o teqa iz-qá geveáp.

¹⁸ Matavap loloakh begó, taqa yaq-te. Ezoqa matavap loloakh tømbo goat, ndego søvakha gigiap lozokhak-qa geveap, mokho bembondáp. Ndøgo ezoqam-qá geveáp. Nqanek geveap 666.

14

Sip Nakhasam neka ndigu 144 taosen ezoqam

¹ Yaq qækewag, nqáe! Sip Nakhasam no-omét. Zayon manqei pøyat-té gono:yám. Ezoqá namba me:wánám.

144 taosén. Ndigu tiqa kawa-pap-te, Sip Nakhasam-qá iz neka tege Eve-qá iz zømbo-peaupám. ² Yaq no manqa wag nø-ewág. Yan-té qando-fakhán. Andé ibøkha sololo kandambaqape me me:wagám neka ande ndand kandakanda me me:møkunimám. Naq ndøgo, qæ-ewag, andé gita khaneam ezoqam kopoav-qá gita khaneám. ³ Nginik ezoqam, Mbumbukiam-qá kawa qonam nonqo-qá megemege-té neka khandi gigiap foa neka megetapak-qá megemege-té gono-waniapám. Yaq ndigu ouv ndakinak ndøqaqaemám. Ta ouv ndøgo, ezoqa nøme kopømba mbaín ti:zøtez. Sati ndígu tinízøté, ndigu 144 taosen ezoqam, Mbumbukiam manqei-qape-te gewi. ⁴ Nginik ezoqam, Evezøza-te ùnime:-tøkéb. Ndigu manqa-zapa gonemáv, sakheis namba.* Ndigu Sip Nakhasam mba mbopáev, ndego ande āv kenē-okho. Ezoqa ewaqape mokho-te, Mbumbukiam ndígu tewí. Ndigu Mbumbukiam-te neka Sip Nakhasam-te, andé tiqá etoam matév, ate av-té, gigiap ndøgo, toqope:tat, bugukhokhof gigiap tiqa ndøgo. ⁵ Tiqa manqa-nqa-te, meakha manqat mbaín, neka ndigu manqa-zapa gonemáv.

Enzol ezoqa misika-qa manqat

⁶ Yaq no enzol ezoqa nøme no-omét. Khaiya ová gono-løvuvát. Ndego miavmiav manqat mbomambaqape ndøgeatát. Ezoqa ndigu, manqei-qape-te ndiyage, gé:zømesimát, ezoqa ngusu vinivinimba neka bawan vinivinimba neka manqat vinivinimba neka manqei vinivinimba. ⁷ Ndego kandambaqapé møndæ-akhá. Av gene-akhá nqægo, “Mbumbukiam-te møe zógoát, neka teqá iz zó-eqatát. Zapa ndøgo, teqa manqa ovøyam khøuwa, møndøndáp. Gèmbovizáp ndego, yan neka manqei-qape neka ndaola neka kea kumbutap gekhakheinam.”

⁸ Ndego enzol ezoqam-qa zita-te, enzol ezoqa nøme ndo-fakhán. Ngenek enzol ezoqam, ge-menas-ev, āv gene-eín nqægo, “Møndøbøí. Bèbilon taon kandambaqape, møndøbøí, ta taon ndøgo, kopømba ande av sævam me guigoam, ndugu bawabawan ezoqam ate ndigu, tuqa waen føgakh-qape guzø-etoam, ti-izam, neka tu namba mambe gone-te gu-itubam.”†

⁹ Ndego enzol ezoqam-qa zita-te, enzol ezoqa nøme ndofakhán. Ngenek enzol ezoqam, ge-misika-ev,

14:2 14:2 Veve 1:15; 19:6 **14:3** 14:3 Isa 42:10; Veve 5:9; 7:4 * **14:4** 14:4 Nqanek manqat, yaya ndø-etæ. Taqa manqa mokho nqánek: Nginik mbumbuk nøme vizupáv, ndøgo kopømba ande av mambe okho matev ndægo, Mbumbukiam-qa bøi-te. **14:8** 14:8 Isa 21:9; Jer 51:7-8; Veve 17:2; 18:2, 3 † **14:8** 14:8 Nqanek Manqat Qandoveveam mokho-te, manqat nøme, mambe nqæmanqate, yaya etæ manqát. Mbumbukiam zita wuowe matev neka batae vizap matev me:manqaté. **14:9** 14:9 Veve 13:12-17

kandambaqapé mōndæ-akhá. Av gene-akhá nqægo, “Gekha ezoqām ndego, sōvakha gigiap lozokhak neka teqa tae khōuwiap tembo-vizupat, neka kawa-pap-te o zenda-te teqa khakhatap vōndāp, ndego mōndø-soqoév. ¹⁰ Ndego Mbumbukiam-qá waen fōgakh-qape be-íz. Nqanek waen, Mbumbukiam-qá qaqa. Teqá yaq-fia soqaqapé. Ta waen ndøgo, Mbumbukiam ibøkha namba, génokhogimák. Geté fōgakh-qapé segégoát. Yaq ngenek ezoqam, Mbumbukiam-gi enzol ezoqam-qa megemege-te neka Sip Nakhasam-qa megemege-te, gōinam tatas-té neka nandi wagovap-us-té gunú:goát, nqosøgeap kandambaqape vōndāp. ¹¹ Ezoqam ndigu, sōvakha gigiap lozokhak neka teqa tae khōuwiap ndimbovizap, o teqa iz-qa khakhatap gindapem, ndigu pusup mbain. Pavpave nekā lovølova, ta gōinam ndøgo, ndigu nqosøgeap ndøzø-etoam, taqa khōifa miavmiav ndøqavigát.”

¹² Yaq nakémbá, Mbumbukiam-gi ezoqam bazafōgakh-us bewaniáp, ezoqam ndigu Mbumbukiam-qa guguna manqat ndimbopaev-a, Yesu ndi-ūnimānqātināt.

¹³ Yaq no manqat nø-ewág. Yan-té qando-fakhán. Av qande-ein nqægo, “Av qoqoté-peawám: Ndakin qangaz, atema ndøma, gekha ezoqām ndigu, Evezøza ndi-unimanqatinat, tipakhaez, ndigu khanakhanakh mbá giabitigú.”

Neka Mbumbukiam-ge Nqova, āv gene-manqaté nqægo, “Unimanqatín. Nginik ezoqam, sasae-qape gikhanazat, pusa ndótá. Zapa ndøgo, sasae ndøgo gi:matønumam, ndigu taqa yaq-fia, ndōndapém.”

Yaya etæ manqat, avøe gigiap neka waen tae nanga-qa yaq-te, qakhatøkhatoam

¹⁴ Yaq no qækewag, nqáe! Khaiya ozoz papaqa nøqeív. Ezoqam mo:qotám. Ndego andé Ezoqam-gé Yó. Teqa kawa-te, kawa ezoqam-qá gol wawaq mo:-uzám, neka zenda-te, kaiya kōfizuat khobos-qapi vōndapavam. ¹⁵ Yaq enzol ezoqa nøme ndowáv. Mbumbukiam-qá khoev-té gendo-fakhán. Ndego kandambaqapé mōndæ-akhá. Te-te ndego, khaiya ozoz-te go:qotam, āv gembøe-akhá nqægo, “Kaiya kōfizuat nandiv, nandoqo-ndøpazat, qoge mōqongáz. Zapa ndøgo, qoge-qa khōuwa iz, mōndōndáp. Avøe gigiap ate ndægo, manqei-qape-te ndøpoe, mōndø-khatøkhatoám. Qoge-qa mo:keogé.”

¹⁶ Yaq ndego khaiya ozoz-te go:qotam, ta kaiya kōfizuat ndigu, manqei-qape me:khaná. Yaq manqei-qape-te ndøgo, avøe gigiap qakhatøkhatoam, vøqog.

17 Taqa zita-te, Mbumbukiam-qa khoev-te, yan-te ndøgo, enzol ezoqa nøme ndofakhán. Até ndegó-a, kaiya køfizuat khobos-qapi vøndapavam.

18 Yaq teqa zita-te, enzol ezoqa nøme vøndō-fakhan. Lou-qase-té gendowáv, ma Mbumbukiam-te etoam matev gi:goatun. Ndego gøina ate ndægo-gé kawa ezoqám. Ndego kandambaqapé møndæ-akhá. Ndego enzol ezoqam, ndego kaiya køfizuat khobos-qapi gendapavam, āv gembøe-akhá nqægo, “Manqei-qape-te ndøgo, waen tae nanga møndō-khatøkhatøezám. Kaiya khobos-qapi nandiv, toqoté-qogáz, waen tae nanga ndigu, tae-te ndifaløbap. Neka vø-møvøbam.”

19 Yaq ndego enzol ezoqam, até gendego, manqei-qape, kaiya køfizuat vøekhana, waen tae nanga vøqogaz-a, vø-møvøbam. Yaq waen pesegim nonqo kandambaqape-té genø-nqagím. Nqanek pesegim nonqo, Mbumbukiam-qá qaqá. 20 Yaq taon bavokho ndo:go, waen tae nanga gipesegimem, ezoqa kouk ndofakhán. Kandambá tantáv. Kouk ndøgo, qambagim, gëmø-keá. Taqa sekeat, ande āv 300 kilomitá ndægó, neka taqa igian, ande āv hos-qá eqawán ndægó, tuyat.

15

Enzol ezoqam seven, viniv matev seven gi-upøgeapavun

1 Yaq no yan-te nqo:go, matev nøme nøqeív. Kandambaqapé neka nqova ndafe-ús. Enzol ezoqam seven møndøgoám, ndigu matev soqøsoqa seven vø-upøgeapam. Nqanek vaev viniv matév. Zapa ndøgo, nqanek viniv matev tømē-navøem, yaq Mbumbukiam-qa qaqá gemø-navøém. 2 Yaq no andé ndaola nøteqeív. Bæbæs-qapé. Andé glás. Gøina wageap namba me:nokhombáp. Neka no ezoqa vøezømet. Ezoqam ndígu, søvakha gigiap lozokhak gipitøvem neka teqa tae khøuwiap vizøpøteav vøgoam-a, teqa iz-qa geveap ndapeav vøgoam. Ndigu ndaola ndøgeg-té giwaniapám, neka andé gita me me:-upøgeapám. Ndøgo Mbumbukiam zø-etoám. 3 Ndigu Mozes-qá ouv ndøqaqaemám, ndego Mbumbukiam-ge sasae ezoqam, neka Sip Nakhasam-qa ouv vø-qaqaemam. Ouv āv gini-qaqaemám nqægo:

“Evezøza, Mbumbukiam,
 qo bazaføgakh ate ndægo ndaqago,
 matev ndøgo, ndoqo-matanam,
 kandakandá neka nqova ndafe-ús.

Qoqa matev unimanqatín neka ndaføya-ndaføyá.

Bawabawan ate ndægo, kawa qó.

4 Evézøza! Qo qakhapús soqogó, ndaføyamba-qape.

Gê, ezoqa tígu, ndigu qo-te mœ goneav tigoat
neka qoqa iz eqawateav vógoât? Mbaín.

Bawabawan ate ndi:gu, ndòndozáv, qo vòqá-vizumēm.

Zapa ndógo, qoqa matev ndaføya-ndaføya, mândo-veveám.”

⁵ Ouv gumu-qaqaemem, no yan-te nqo:go, Mbumbukiam-
qá khoev nøqeív. Ndógo palai khoév. Yaq mboqog
sège-mboqóz. ⁶ Yaq ndigu enzol ezoqam seven, matev
soqøsoqa seven gi-upøgeapam, Mbumbukiam-qá khoev-té
gindu-fakház. Tiqa ndabua bæbæ-bæbæés neka vøiyam-ús,

neka savim-te løvønam nonqo gol-us vøzømbō-løvøtupam.

⁷ Yaq khandi gigiap foa, kopo nøme gegoam, ndigu enzol
ezoqam seven, gol ndis seven zø-etoám. Ta ndis-te ndógo,
Mbumbukiam-qá qaqa mu:nqeitupám, ndego miavmiav
ngeyage. Até vømø-tøtøvøyam. ⁸ Mbumbukiam-qa waev-

te neka bazaføgakh-te, khøifa ndofakhán, yaq teqa khoev
mokho-te ndøugu, vømøtøva. Yaq ezoqa kopømba mbaín,
Mbumbukiam-qa khoev-te ti-oz. Matev soqøsoqa seven

bètøkhæ-navøém, ndógo enzol ezoqam seven gi-upøgiapavun.

16

Enzol ezoqam seven, Mbumbukiam-qa qaqa giqouzømem

¹ Yaq no manqat kandambaqape nø-ewág. Mbumbukiam-
qá khoev-té qando-fakhán. Ndógo enzol ezoqam seven, āv
qazømbe-eín nqægo, “Mòzozáv. Zoqa ndis seven-te nan-
dav, Mbumbukiam-qa qaqa, qatøtøvøyam, manqei-qape-té
qazonø-qouzømém.”

² Yaq bugukhokhof enzol ezoqam ndøwáv, Mbumbukiam-
qa qaqa, ekeza ndis-te qøugoam, manqei-qape-te vøqouz. Yaq
ndigu ezoqam, søvakha gigiap lozokhak-qa khakhatap gin-
dapem neka teqa tae khøuiap vømbō-vizupam, ndigu nqa-
mav soqøsoqa nqosøgeap-us ndø-upøgím.

³ Yaq enzol ezoqa nøme, ndego ge-menas-ev, Mbumbukiam-
qa qaqa, ekeza ndis-te qøugoam, ndaola-té genøqóuz. Yaq
ibøkha ndógo, gèmø-kóuk. Andé løvøte ezoqam-qá kóuk. Yaq
gigiap ate ndi:gu, ndaola-te giyagam, gèpakhaéz.

⁴ Yaq enzol ezoqa nøme, ndego ge-misika-ev,
Mbumbukiam-qa qaqa, ekeza ndis-te qøugoam, kea-te neka
kea kumbutap-té genøqouzám. Yaq até ta ibøkha ndøgó-a,
vømø-kouk. ⁵ Yaq no ndego enzol ezoqam, ndego ibøkha
ndembo-keoge, teqa manqat āv qate-ewág nqægo,

“Mbumbúkiam!

Qo nqoqogo neka qoqogoam,
qo ndaføyamba-qapé.

Yaq-fia ndøgo, qo ti-te ndigu qoqota, ndøgo eqeieqeí.

⁶ Zapa ndøgo, ndigu qogi ezoqam neka Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam ndøzitagám, tiqa kouk vōwa.

Yaq nakémbá, qo ndigu tiqa izam nonqo, kouk qozø-etoám.

Yaq-fia ndøgo tindapém, av yaq gi:matønumam.”

⁷ Yaq no manqat nøme nø-ewág. Ndøgo tøndo-fakhán, lou-gase-te ndøgo, ma Mbumbukiam-te etoam matev gi:goatun. Av qande-eín nqægo, “Evezøza, Mbumbukiam, qo bazaføgakh ate ndægo ndaqago! Unimanqatín. Yaq-fia nqosøgeap, qo ti-te ndigu qoqo-khofotav, ndøgo ndaføyambá.”

⁸ Yaq enzol ezoqa nøme, ndego ge-foa-ev, Mbumbukiam-qa qaqa, ekeza ndis-te qøugoam, khøuwa-té genøqóuz. Yaq khøuwa, bazaføgakh ndøndáp: Teqa tatas, ezoqa mé:louwavát. ⁹ Yaq ezoqa teqa tatas kandambaqape, vøelouwaz. Geté ndigu Mbumbukiam-te qambuzaneáv, neka ndego vizøpøteáv, ndego nqanek matev soqøsoqa gekhofotam. Geté iz mbongi:nám.

¹⁰ Yaq enzol ezoqa nøme, ndego ge-faev-ev, Mbumbukiam-qa qaqa, ekeza ndis-te qøugoam, søvakha gigiap lozokhak-qá qonam nonqo-té genøqóuz. Yaq ezoqa ewaqape, ngenek søvakha gigiap lozokhak-qa mokho-te gu:goam, bøvun zønqeivøém, neka nqosøgeap vø-upøgim. Ndigu ekeza sas ndø-otøgevém, nqosøgeap zapaya. ¹¹ Yaq ndigu tiqa nqosøgeap neka nqamav zapaya, Mbumbukiam, ndego yan-te ngo:yage, vøngenøinam. Tiqa manqa-zapazapa gone-te, ndigu qambuzaneáv.

¹² Yaq enzol ezoqa nøme, ndego ge-siks-ev, Mbumbukiam-qa qaqa, ekeza ndis-te qøugoam, Yufatis kea-té genøqóuz, ndøgo kea kandambaqape. Yaq kea ndøgo, sègevikiá. Yaq ta mokho-te ndøgo, kawakawa-za-te, ndigu tigi nakhag ezoqam namba, khøuwa fakhanam-te tinduzav, nakhoa zømbe-mboqóá. ¹³ Yaq no áv qateqeív nqægo: Ndego wazeam kandambaqape-qa manqa-nqa-te, neka søvakha gigiap lozokhak-qa manqa-nqa-te, neka khavozam manqa vevezam ezoqam-qa manqa-nqa-te, nqova soqøsoqa misika ndofakház. Ndigu andé taka-qá bugúg. ¹⁴ Nginik nqova soqøsoqa, umingiap matev ndøgoatún. Yaq ndigu manqei-qape-te ate ndægo, kawakawa-za-té ginøzáv, nakhag nonqo vø-møvøbām, ta nakhag ndøgo, Mbumbukiam-qa khøuwa kandambaqape-te tøfakhan, ndego bazaføgakh ate ndægo ndømbogo.

¹⁵ Keliso áv gene-manqaté nqægo, “Nqáe! No andé aqonam

ezoqám me nótégeáv. Gekha ezoqám ndego, to:tiawet, neka teqa unimanqatin matev no-te, ande ndabua me ate te-uzupat, ndego khanakhanakh mbá geabetegó. Soqáin ndógo, ndego ande naqei-av me te:-okhoat neka ezoqa ewaqape-qa bugug-te, mivi vóndāp.”

¹⁶ Yaq ndigu nqova soqøsoqa, kawakawa-za, nakhag-qa, ta manqei-te ndógo tinømøváb, Iblu manqat-te, Amagedon ndimbo-akhayam.

¹⁷ Yaq enzol ezoqa nøme, ndego ge-seven-ev, Mbumbukiam-qa qaqa, ekeza ndis-te qøugoam, khaiya-té genøqóuz. Yaq kawa ezoqam-qa qonam nonqo-te, Mbumbukiam-qa khoev-te, manqat ndofakhán. Kandambaqapé møndæ-akhá. Av qande-eín nqægo, “Matev ate ndægo, møndømø-navøém.” ¹⁸ Yaq ndand ndovøimám neka vøndō-møkunimam, neka xo vøndōwagam. Yaq manqei gèkukuvøém. Nqanek manqei kukuvøem, kandambá tantáv. Ezoqa manqei-qape-te ande gi:fakhaz, atema ndakin, manqei kukuvøem mbaín, av ndakin qæfakhan. ¹⁹ Babilon taon kandambaqape, gèqaqavøém, vømø-qaqageap-misika. Neka manqei-manqei-qa taon ate qægoam, vøsoqøsoqoam. Matev av qæfakhan ndægo, zapa ndógo: Mbumbukiam Babilon taon kandambaqape neka taqa manqa-zapazapa, manqa mate navøepøteáv. Yaq ndego yaq-fia mbotá, neka teqa qaqa kandambaqape, ande waen føgakh-qape me vømbō-etoam. ²⁰ Manqei bawabawa ate qægoat, gèsinøvøém, vønnavøem. Neka até olól-a, vønnavøem. Nqawa qóqeivák. ²¹ Yaq yan-te, qæ ais-us kandakanda ndolanqá, ezoqam-te vó:-o:az. Ais fisap ndigu, kandakandá tintív. Tiqa viniv, ande āv 50 kilogrém ndi:gú. Yaq ezoqam, Mbumbukiam-qa iz, gèngenøinám, nginik qæ ais kandakanda zapaya. Zapa ndógo, nqanek matev qafakhan, ùnime:-soqá.

17

Mambe sævam khoveakh-qapu-qa yaq-te

¹ Yaq ndigu enzol ezoqam seven, ndis seven qazøgoam, nøme kopo, no-té gendowáv. Yaq āv genømbe-eín nqægo, “Qotøndéqāv! Ndugu mambe sævam khoveakh-qapu, ndugu kea kopoav avønin-te ndumia, ndugu yaq-fia nqosøgeap soqaqape ndóndáp. No nótéqamákh. ² Manqei-qape kawakawa-za, tu namba mambe ndógoám. Neka ezoqa

ewaqape, nqanek manqei-qape-te ngiyage, ndigu kawa zø-okivám, tuqa manqa-zapazapa zapaya, ndøgo ande waen me gi:-izam.”

³Yaq ndego enzol ezoqam, no leg-av manqei-té genøndapán. Nqova-té. Yaq no sævam no-omét. Søvakha gigiap lozokhak køkouk-qá zita-té gunoqotám. Teqa kha ate qambøegoam, Mbumbukiam-qá iz ngenøgim manqat ndøkház. Ndego kawa seven mbogoám neka auli ten vømbøgoam. ⁴Ndugu sævam, ndabua gu-uzam, khagi menás. Nøme ndøgo, uni køkouk-ín, neka nøme ndøgo, køkouk igiá. Neka ndugu gol gigiap vinivinimba neka nandi momotap-us neka agiwa-qasis fia kandakanda vø-usupam. Tuqa zenda-te, ndugu ibøkha izam nonqo ndøndapám. Gol khakheitáp. Ta ibøkha izam nonqo-te, matev vøvanq-us neka gekha matev soqøsoqa nøme ndøgo, tuqa mambe matev-te qando-fakhanam, até vømøtøva. ⁵Tuqa kawa-pap-te, iz mo:peawám. Mokho manqát. Av qane-peawám nqægo:

BEBILON TAON KANDAMBAQAPE.
MAMBE SAKHEIS ATE NDI:GU-GU EVO
NEKA MANQEI-QAPE MANQA-ZAPAZAPA-GU EVO.

⁶Yaq no tæqeív ndøgo: Ngunuk sævam, Mbumbukiam-gi ezoqam-qá kouk ndø-íz, kawa vømbø-oki. Tiqá kouk ndøgo tu-íz, ndigu Yesu-qa manqat gimanqatam, neka ta zapaya vøe-zitagam.

No nqova ndafe kandambá, qæ-omet. ⁷Yaq ndego enzol ezoqam genø-ein, “Gekha zapá, qo nqova qaqandaf? No ngunuk sævam-qa mokho manqat nøtéqamákh, neka ndego søvakha gigiap lozokhak-qa yaq-te, teqa zita-te nduoqomat, ndego kawa seven neka auli ten ndømbogo. ⁸Ndego søvakha gigiap lozokhak qoqo-omet, møndøyagám. Geté ndakin mbain. Geté ndego avønín, manqei nqa-té gendóqavíg, manqei nqa vaev mbain ndøgo. Geté yaq, até gemé-navøém. Yaq ndigu ezoqam, nqanek manqei-qape-te ngiyage, tiqa iziz khandi mbuk-te peawapøteav ndøgo, ta mbuk ndøgo, Mbumbukiam ibugukhokhof gepeawam, manqei-qape khakheinøpøteav qagoam, ndigu nqova zøndáf, ndego søvakha gigiap lozokhak ti-ometam. Zapa ndøgo, ndego møndøyagám. Geté ndakin mbain. Geté nango ndøfakhán.

⁹Taqa yaq-te, matavap loloakh begó. Kawa seven ndøgo, manqei popotap sevén. Sævam ndøgo tunoqomat. Ndøgo até kawakawa-za sevén. ¹⁰Faev nøme ndigu, møndø-o:áz. Nøme kopo, zua ndøgo. Geté nøme kopo, fakhaneáv. Zuá.

Yaq tefakhan, khapé gembøé-auwamák. Ndego khøuwa andé khapémbá tegoat. ¹¹ Yaq ndego sòvakha gigiap lozokhak, bugukhokhof geyagam, ndego ndakin yageav ndøgo, ndego gé-kawa-ezoqam-eit-év. Ngenek ndigu kawakawa-za seven nøme, tigí ezoqám. Yaq até ndegó-a, ndøsoqóév.

¹² Auli ten ndøgo, qoqoqeiv, até ndøgó-a, kawakawa-zá. Nginik kawakawa-za ten, kawaezat matev ngazeáv. Zuá. Ndigu sòvakha gigiap lozokhák namba mó:kawaeztát. Geté khøuwa andé khapémbá, tiokawaeztat. ¹³ Nginik kawakawa-za ten, matavap kopo ndøveém, neka ekeza bazaføgakh neka iz, sòvakha gigiap lozokhak-qá mokho-té gunu:-awám. ¹⁴ Yaq ndigu, Sip Nakhasám namba mé:nøfé. Geté ndego ekeza ezoqam namba, ndigu gevevesam neka gezø-akha neka te namba gi:køfinimam, gépitáz. Zapa ndøgo, ndego Sip Nakhasam, ndego kawakawa-za-gé Kawá neka evezøza-za-gé Evezøzá.”

¹⁵ Yaq ndego enzol ezoqam, manqat nøme genø-ein, “Kea vinivinimba ndøgo, qoqoqeiv, ma mambe sævam nduimia, ndøgo manqei-manqei neka bawabawán neka ngusum vinivinimbá neka manqat vinivinimbá. ¹⁶ Auli ten ndøgo neka sòvakha gigiap lozokhak, ndigu ngunuk mambe sævam, ndøsanqawém. Yaq gigiap ate ndømbøego, gembó-upøgimém. Naqei-áv segé-ivøvé. Yaq kha mbólogém, gøinam-te vønqagimēm. ¹⁷ Nginik kawakawa-za ten, manqat gikopo:nem, ekeza megeat matev, sòvakha gigiap lozokhak-qa mokho-te tu:veem, matavap Mbumbukiam zø-etoám. Yaq av nqægo, Mbumbukiam-qá poev mbopaevém. Tiqa megeat matev tómá ndøgo, atema matev ate ndægo vømú-fakhanām, av Mbumbukiam ibugukhokhof manqat ge:-ein.

¹⁸ Sævam ndugu, qoqo-omet, ndøgo taon kandambaqapé. Manqei-qape kawakawa-za ate ndi:gu, ta taon-qa megeat matev mokho-té gunu:gú.”

18

Bebilon taon qasoqa

¹ Taqa zita-te, no enzol ezoqa nøme no-omét. Yan-té gen-dovís. Ndego bazaføgakh kandambá neka waev bæbæs-qapé. Ta waev ndøgo, manqei-qape, sùgumu-gutavát. ² Yaq ndego kandambaqapé møndæ-akhá. Av gene-akhá nqægo, “Møndøbøí. Bebilon taon kandambaqape, møndøbøí. Gevøgev nekā nqova soqøsoqa, møndømø-tiqá-khóev. Gekha pipisi neka sòvakha gigiap ndigu,

Mbumbukiam-qa bøi-te soqain ndigu, ndego ndesan-qaza,

ndógo tiyagé.

³ Zapa ndógo, Bebilon taon,
ndógo ande sævam me nduigu,
bawabawan ate ndægo,

tuqa mambe matev waen ndø-izumám, kawa vøzø-
okivam.

Até manqei-qape kawakawa-zá-ya, tu namba mambe matev
vøegoam.

Neka bisnis ezoqam, manqei-qape-te ngiyage, tu zapaya,
gèmø-moni-kopoav-ezoqam-éz.

Zapa ndógo, ndugu gigiap møqæ.”

⁴ Yaq no manqat nøme nø-ewág. Yan-té qando-fakhán. Av
qande-eín nqægo,

“Nogi ezoqam! Møzotøndo-fakház.

Vøndo-fakház, zo Bebilon taon mokho-te ndozotu:gu.

Soqain ndógo,

zo tu namba manqa-zapa gone-te tozo-khokhombupat.

Neka soqain ndógo,

tu namba yaq-fia nqosøgeap sa tozotumu-upøgim.

⁵ Tuqa manqa-zapazapa, khàpumu-kapuiám, yan
vømøkhanaz.

Mbumbukiam tuqa matev soqøsoqa, manqa mate
navøepøteáv.

⁶ Zo yaq äv tømbe-matønømém, av zo guzømbe-matønumam.

Zo tu-te yaq-fia menás sozó-taném, av matev guimatønumam.

Waen føgakh soqaqape guzø-etoam, yaq menás sozombó-
etøomém.

⁷ Av ndugu gui-khambuvupam

neka gigiap kopoav-qape qambøegoam,

yaq zo nqosøgeap neka mbøni vaev matev,

äv tozombøé-etøomém.

Ndugu mokho-mba,

äv guni-manqaté nqægo,

‘No kawa sævam noqomát.

No ngæmám mbá. No ambá av nqægo, anganeam genønanim.

Matev soqain genø-fakhanák. No mbøni genøvayák.’

⁸ Geté ndugu av nduikhambuvap,

ta zapaya ndógo, matev soqøsoqa vinivinimba, khøuwa
kopo-té segembøé-fakhanám,

løvøte neka mbøni vaev neka ifin matev.

Yaq ndugu gøinám guni-lonqotøvém.

Zapa ndógo, Evezøza Mbumbukiam, ndugu yaq-fia nqosøgeap
ndembo-etoam,

ndego bazaføgakh-qapé.”

⁹Yaq manqei-qape kawakawa-za, tu namba mambe matev gi:goam neka tuqa gigiap kopoav qazøgoupam, ndigu gé-eivám, mbøni vøzø-nqosøgim, khøifa tiqeivim, tutuavet. ¹⁰Ndigu qambaqapé segendó-waniapét. Gó:khouwaném, matev soqaqape tiqeivim, tu-te tøfakhan. Yaq āv giní-ugufømém nqægo,

“Hao, ú:-ā:!

O Babilon taon kandambaqape, bazaføgakh-qape.

Qoqa manqa-zapa-qa yaq-fia, nakhamas-té qanøqa-fakhán.”

¹¹Neka bisnis ezoqam, manqei-qape-te, gé-eivám neka tu zapaya mbøni vøzøvā. Zapa ndøgo, ezoqa nøme mbain, tiqa gigiap tiwiat. ¹²Ezoqa tiqa gigiap sekemba géwiák, kopømba ande av gol neka silva neka nandi qaniqanimav-qape neka aqeing agiwa-qasis, neka ndabua mbomømboma køkø-køkouk neka khagi vinivinimba, neka tae vinivinimba fia kandakanda, neka gigiap ndøgo, søvakha gigiap-gi khayam khakheitap, neka tae ndis fia kandakanda, neka gigiap ndøgo, auli neka nandi khakheitap. ¹³Neka ezoqa nøme mbain, tiqa gigiap tiwiat, kopømba ande av lou mokhov eqeieqei nonqo, neka gigiap sisip mbomømboma, toqo-mboqotumat, neka nøme ndøgo, kha-te toqo-gi:mat, neka waen neka oliv oil, neka flawa, neka wit, neka kao, neka sip, neka hos, neka manqei khagua, neka até ezoqam-aním-a.

¹⁴Ndigu bisnis ezoqam, āv giní-einím nqægo, “Bébilon. Gigiap ate ndægo, qo møqæ qaqagoam, qo møndø-qøuváq. Qoqa gigiap qaniqanim neka fia kandakanda møndøqa-navøém. Qo nango geqá-fakhanák.”

¹⁵Ndigu bisnis ezoqam, tu mokho-te gimø-gigiap-kopoav-ezoqam-ez, ndigu qambaqapé segendó-waniapét. Gó:khouwaném, matev soqaqape tiqeivim, tu-te tøfakhan. Ndigu gé-eivám neka mbøni vøzø-nqosogim. ¹⁶Yaq āv giní-ugufømém nqægo,

“Hao, ú:-ā:!

O taon kandambaqape, bazaføgakh-qape,

qo ndabua mbomømboma papaqa-papaqa neka køkø-køkouk
neka kiki-kikis qoqo-uzumam

neka qoqa kha, gol neka nandi mbomømboma neka aqeing
agiwa-qasis voqotē-khakheinumam,

¹⁷qoqa gigiap mbomømboma, ate qaqambe-goam,
nakhamas-té qanøqa-soqøsoqóám.”

Palai khagua nøzøgim ezoqam ate ti:goat neka ezoqa ewaqape, khagua-te, manqei nøme-te tiguvimat, neka ezoqa ewaqape, khagua-te tísasætat neka gekha ezoqām

ndigu, ndaola-te yage tindapat, ndigu qambaqapé segendó-waniapét. ¹⁸ Yaq khøifa tiqeivim, ndugu tutuavet, yaq āv gini-akhaemém nqægo, “Gê, taon kandambaqape nøme tógo, av nqanek taon qægoam? Mbaín.”

¹⁹ Yaq ndigu gè-akhaemém, neka gè-eivám. Neka tiqa mbøni nqosøgeap-te, ekeza kawa-te, pakhakh ndønqagimám. Yaq āv gini-einím nqægo,

“Hao, ú:-ā:!

Taon kandambaqape. Tu mokho-te, palai khagua evøndipakha ate ndi:gu, ndaola-te gibøetam, ndigu møndømø-moni-kopoav-ezoqam-eztám, tiqa gigiap guwiam.

Geté ndugu nakhamas-té gunø-soqoév.”

²⁰ “Geté zo yan-te ndozoyage,

neka zo Mbumbukiam-gi ezoqam,

Keliso-gi u-anim neka Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam namba,

zo khanakhanakh bezøgó, tu zapaya.

Zapa ndógo, matev soqøsoqa, zo guzø-matønumam,

Mbumbukiam Bebilon-te, yaq-fia me:tá.”

²¹ Yaq enzol ezoqam bazaføgakh-qape, nandi kandambaqape ndøndapáz. Kandambá tintív. Tiqa khouwezat, andé wit mivitøzat nonqó. Yaq ndaola-té genø-ogezó, gendo-ein,

“Taon kandambaqape, Bebilon, āv tøné-ogí.

Bazaføgakh-ús.

Yaq ezoqa nango géqeivimák.

²² Qo mokho-te,

gita kaneam ezoqam-qa kaneam neka ouv qaqayam ezoqam-qa wag neka ndigu pøinda o kipi gikhambøematun, taqa wag,

ezoqa nango géyogemák.

Neka qo mokho-te,

sasae vinivinimba zøtezat ezoqam, nango gégoák.

Neka ndigu wit nandi gi:mivisumatun,

ezoqa taqa u, nango géyogemák.

²³ Neka qo mokho-te, lampa waev nango gékhayák.

Neka qo mokho-te, sakheis neka angana, ndigu tinøkem,

tiqa khanakhanakh manqat, ezoqa nango géyogemák.

Matev āv taqambé-fakhán.

Zapa ndógo, qogi bisnis ezoqam, manqei-qape-te ate nqægo,

āv gini-khambuvupám nqægo,

‘Ni bisnis ezoqam kandakandá.’

Neka qoqa manqa-sisi matev,
 qo bawabawan ate ndægo qote-tubumám.
 24 Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam neka
 Mbumbukiam-gi ezoqam ate ndi:gu,
 tiqa kouk, Bebilon taon-té gigeivím.
 Ndøgo tuqá manqa-zapá, ndigu gizitagat, vøpakhaetat,
 ezoqa ewaqape nøme namba, manqei-qape-te gizitagat.”

19

*Yan-te nqo:go, Mbumbukiam-qa iz gi-eqanem, Bebilon
 ngi:wat zapaya*

¹ Taqa zita-te, no yan-te, manqa wag nø-ewág. Andé ezoqa kopoav-qapi-qá akhayam kandakandá. Av gini-akhaemám nqægo,

“Alelúya. Iké: Mbumbukiam-te.

Ezoqam-qa khandi:zat matev,
 nikeza Mbumbukiam-té qando-fakhaté.

Iz kandambaqape neka bazaføgakh,
 teqa ndégo.

² Zapa ndøgo, teqa manqa ovøyam matev unimanqatín neka ndaføyambá.

Ndugu mambe sævam kandambaqapu, ndugu tuqa mambe matev, manqei-qape gui-ngi:tat,
 ndego yaq-fia nqosøgeap mbo-etoám.

Ndego yaq-fia møndótá, tu-te ndugu,
 tegi sasae ezoqam, pakhapakha guzø-khanæmam.”

³ Yaq nango gi-akhaemem,

“Alelúya. Iké: Mbumbukiam-te.

Taon kandambaqape ndøgo, ndøwageapet,
 taqa khøifa oskia ndøqaviág. Miavmiáv.”

⁴ Yaq ndigu megetapak tuenti-foa neka ndigu khandi gi-giap foa, ekeza kha, manqei me:laém, Mbumbukiam vømbø-vizumem, ndego kawa-qa qonam nonqo-te go:qotam, vø-einim,

“Amén. Nqanek manqat unimanqatín.

Alelúya. Iké: Mbumbukiam-te.”

Sip Nakhasam, sævam ge-oki

⁵ Yaq Mbumbukiam-qa qonam nonqo-te, manqat ndo-fakhán. Av qande-eín nqægo,

“Nigi Mbumbukiam-qa iz, zó-eqatát, zo tegi sasae ezoqam ate nqazøte:go neka ezoqa ewaqape, kandakanda neka khasøkhasis, zo ndego ndozombo-vizap.”

⁶ Yaq no manqa wag nø-ewág. Andé ezoqa kopoav-qape-qá náq. Andé ibøkha sololo kandambaqape me me:wagám neka andé ndand kandakanda me me:møkunimám. Av qane-eín nqægo,

“Alelúya. Iké: Mbumbukiam-te.

Zapa ndógo, nigi Evezøza, ndego Mbumbukiam, ndego bazaføgakh ate ndægo ndømbogo, ndégo teno-kawaevát.

⁷ Ni khanakhanakh bini-asøtøvé neka iz bizimbō-eqanem.

Zapa ndógo, khøuwa iz møndøndáp. Sip Nakhasam, sævam ndó-okí.

Mbasønakam ndugu, tu-oki, møndø-khakheinám.

⁸ Mbumbukiam ndabua papaqa mbo-etoám.

Bæbæs-qapé neka vøiyam-ús, yaq ndugu vø-uz.”

(Nqanek ndabua papaqa qanimav-qape ndógo, matev mbomømboma, Mbumbukiam-gi ezoqam gimatønumam.)

⁹ Yaq ndego enzol ezoqam genø-ein, “Av qoqoté-peawám: Ezoqam ndigu, Sip Nakhasam-qa nøkenøkem lou loge-te gizø-akha, tizav, khanakhanakh mbá giabitigú.”

Yaq ndego manqat nøme, āv gene-eín nqægo, “Nqanek manqat unimanqatín. Mbumbukiam-qá manqát.”

¹⁰ Yaq no teqa zenda tokhotapak-qa megemege-te, nøkeza kha, manqei nøtelaváo. Neka ambá nombø-vizamín. Geté ndego āv genømbe-eín nqægo, “Nandav ndømatánám. Até nó-a, no Mbumbukiam-gé sasae ezoqám, av qo nqoqote:go neka qogi Klisten qafuap ndi:gu, ndigu Yesu-qa manqat ndigeawat. Geté Mbumbukiam qombóvizám. Manqat ndøgo, Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam ndimanqate, ndøgo Yesu-qá manqát.”

Ezoqa hos papaqa-te go:qotam

¹¹ Yaq no āv qateqeív nqægo: Yan sège-mboqoé. Yaq nqáe! Hos papaqa no-omét. Ndego go:qotam, teqa iz Ndaføyamba-qapé neka Unimanqatin Ezoqám. Ndego ezoqa manqa ovøyam-te ndegevezoat, neka nakhag vøgoatun, ndego matev eqeieqei mba mbopáev. ¹² Teqa bøi andé gøina wageap me me:wageapám. Neka kawa-te, kawa ezoqam-qá wawaq ndø-uzupám. Wawaq kopoáv. Neka kawa-pap-te, iz vømbøe-peawam. Ta iz ndøgo, ndego yakhapus mbá sege-otév. Ezoqa nøme zøtezateáv. ¹³ Ndego ndabua sekeqape ndø-uzám. Ndabua ndøgo, kouk-té qanu-qoqotám. Teqa iz Mbumbukiam-qá Manqát. ¹⁴ Ngenek, yan-gí nakhag ezoqam mbopaevém.

19:6 19:6 Veve 14:2 **19:7** 19:7-8 Isa 61:10; Veve 21:2 **19:9** 19:9 Met 22:2-3
19:10 19:10 Kel 10:25-26; Veve 22:8-9 **19:11** 19:11 Veve 1:5; 6:2; Psa 96:13; Isa 11:4
19:12 19:12 Dan 10:6; Veve 1:14; 2:17 **19:13** 19:13 Isa 63:1-3; Zion 1:1,
14

Hos papaqa-papaqa-té gono-qonavát, neka ndabua bæbæ-bæbæs papaqa-papaqa vø-uzupat. ¹⁵ Teqa manqa-nqa-te, nakhag kaiya khobos-qapi ndofakhatám. Yaq bawabawan ate ndi:gu gé:pitáz. Ndego bazaføgakh-us zømbó-kawaevtát. Auli khamókh gezømbé-kawaevtát. Neka andé waen tae nanga me mé:pesegim. Gétokhonøvém. Mbumbukiam, ndego bazaføgakh ate ndægo ndømbogo, teqa qaqa matev, āv tøzømbé-fakhán. ¹⁶ Teqa ndabua sekeqape, mbagi-te ndøgo, iz møndømbo-peawám. Av qambøe-peawám nqægo:

KAWAKAWA-ZA-GÉ KAWÁ
NEKA EVEZØZA-ZA-GÉ EVEZØZÁ.

¹⁷ Yaq no enzol ezoqam no-omét. Khøuwa-té gono:yám. Ndego kandambaqapé møndæ-akhá. Pipisi-té genø-akhá, ndigu khaiya ova go:løvøvupat. Av gezømbe-akhá nqægo, “Vøndoazáv. Mbumbukiam-qá lou loge kandambaqape zombómøváb. ¹⁸ Vøndoazáv. Kawakawa-za-qá kha zólóg neka nakhag kawa ezoqam-qa kha, neka nakhag ezoqam-qa kha, neka hos-qa kha, neka tiqa kha, hos-te go:qonavam, neka gekha ezoqa nøme-qa kha, iz-akhayapak neka yaq-fia mbain sasae ezoqam, neka ezoqa kandakanda neka ezoqa khasøkhasis, tiqa kha vøzølog.”

¹⁹ Yaq no nøme, āv qateqeív nqægo: Søvakha gigiap lozokhak neka manqei-qape-gi kawakawa-za neka tigi nakhag ezoqam, møndømøváb. Ambá nakhag ndøgonemín, te namba ndego, hos-te go:qotam, neka tegi nakhag ezoqam namba. ²⁰ Geté ndego søvakha gigiap lozokhak, gèmvøvinám. Até khavozam manqa vevezam ezoqám-a, vø-møvøinam, ndego teqa iz-te nqova ndaføgim matev gematønumam, ta mokho-te ndøgo, ndego ndigu ezoqam getubam, ndigu søvakha gigiap lozokhak-qa khakhatap gindapem neka teqa tae khøuwiap vømbō-vizupam. Yaq søvakha gigiap lozokhak, khavozam manqa vevezam ezoqam namba, gøinam kewan nandi wagøvap-us-té ginø-nqagivém. Khandín. ²¹ Tigi nakhag ezoqam, nakhag kaiyá ginizitág, ta nakhag kaiya ndigu, ndego hos-te go:qotam, teqa manqa-nqa-te gindu-fakhatam. Neka tiqa kha, pipisi ndølóg. Pipisi ate gi:goam, até vøzømbū-ewe.

20

Matev ndøgo, viav wan taosen mokho-te tøfakhanam

¹ Yaq no enzol ezoqa nøme no-omét. Yan-té gendovís. Teqa zenda-te, manqei ozu vaev mbain mboqogim nonqo

neka auli sen kandambaqape ndø-ndapavám. ² Yaq ndego até gendego, ndego wazeam vō-møvøiu, ndego awenege wazeam, Nqova Soqaqape o Saitan ndimbo-akhayam, sasa ndølvønøvem. Viav wan taosén teløvønøvupat. ³ Yaq ndego ngenek manqei ozu vaev mbain-té genø-ogiú, mboqog vōmbøe-tokaz. Unime:-føgakhæz, getokaz. Yaq ndego manqei-qape ezoqam tubøpøteav tēabetegó, atema viav wan taosen bemøndap. Yaq taqa zita-te, ndego nqawa bēmbonqovozømém. Geté khapé gembøé-auwamák. ⁴ Yaq no kawakawa-za-qa qonam nonqo nøqeív, ezoqa vō:qonavam. Nginik ezoqam, bazaføgakh, āv ginindapém nqægo: Ezoqam-qá manqa ovøyam ndø-ewagát. Neka no nqova vōezømet. Nginik nqova ndigu, ezoqam monqo gizøqog, Yesu-qa manqat gigeatam neka Mbumbukiam-qa Manqat vōe-zømesimam, ta zapaya. Nginik ndego søvakha gigiap lozokhak o teqa tae khøuiap vizøpøteáv, neka ndigu søvakha gigiap lozokhak-qa khakhatap ndapeáv, tiqa kawa-pap-te o zenda-te. Ndigu nqawá gindu-khandí:z, neka Keliso namba vō:kawaez. Viav wan taosén go:kawaeztam. ⁵ Nqanek bugukhokhof khøuwá, Mbumbukiam ezoqa løvøte-te gekhandi:z. Løvøte ezoqa nøme, nango khandi:zateáv, atema viav wan taosen vømō-navøem. ⁶ Ezoqam ndigu, Mbumbukiam ta bugukhokhof khøuwa-te løvøte-te tekhandi:z, khanakhanakh mbá giabitigú. Ndigu tegí ekeza ezoqám. Yaq løvøte nøme tōfakhan, ta løvøte ndøgo, tø-menas, ndøgo bazaføgakh mbain, ti-te. Ndigu Mbumbukiam-gi neka Keliso-gi iziz ezoqam ndøgoát, neka te namba vō:kawaeztát, atema viav wan taosen vømō-navøēm.

Saitan gipitøvem

⁷ Yaq viav wan taosen tømō-navøem, Saitan timbøé-mboqoaném, ndego ndimbula-te ndego. ⁸ Neka ndego ndøwáv, bawabawan ate nqægo, manqei-qape-te nqago, vótubām. Nqanek bawabawan ndøgo, Gog neka Magog. Yaq Saitan ndigu ezoqa ate ndi:gu, nakhag-qa ndómøváb. Ezoqa kopoav-qapé. Andé ndivínd, ndaola-qa ndøgegte ndigu. ⁹ Ndigu manqei-qape ate ndægo gépanqáním, Mbumbukiam-gi ezoqam, ma ndi:sokhoeapet, neka taon ndøgo, Mbumbukiam ndembøe-khafuat, vōkhøogāz. Geté gøinam tøndóvís ndøgo, ndigu Saitan-gi nakhag ezoqam vøngiæzō. ¹⁰ Yaq ndego nqova soqaqape, ndego getubumat, gøinam kewan-té ginó-oginám, ta nandi wagøvap-us-te ndøgo, ma søvakha gigiap lozokhak neka khavozam manqa vevezam

20:2 20:2 Gen 3:1; Veve 12:9 **20:4** 20:4 Dan 7:9, 22, 27; 1 Ko 6:2; Veve 13:17

20:6 20:6 Veve 1:6 **20:8** 20:8 Ezek 38:2, 9, 15-16 **20:9** 20:9 2 King 1:10

20:10 20:10 Psa 11:6; Veve 19:20; 21:8

ezoqam, go:nqagivem. Yaq ndigu nqosøgeap zógoát, pappave nekā lovølova. Miavmiáv.

Mbumbukiam-qa manqa ovøyam kandambaqape

¹¹ Yaq no kawa ezoqam-qa qonam nonqo papaqa kandambaqape nøqeív, neka ndego go:qotam, vøe-omet. Manqei-qape neka yan, teqa bugug-te, møe mbobøín, vømø-navøem. Manqei nøme mbaín, vøegoát. ¹² Neka no løvøte ezoqam nözømét, iz-akhayapak nekā khokho ezoqam. Kawa ezoqam-qá qonam nonqo megemege-té gono-waniapám. Yaq enzol ezoqam, mbuk ndømboqogimém. Mbuk nøme gimboqogimem, khandi mbúk. Yaq Mbumbukiam, løvøte ezoqam, matev, áv gezømbe-geveá, av mbuk-te ndøugu qøupeaupam, av matev gi:matønumam. ¹³ Até ndaolá-ya neka até løvøté-a neka até løvøte ezoqam-qá manqei-a, tigi løvøte ezoqam vønqonqotaz, yaq Mbumbukiam ndigu vözø-gevea, av tiqa matev qazømbe-goam. ¹⁴ Yaq løvøte neka løvøte ezoqam-qa manqei, gøinam kewan-té ginø-nqagimém, vømø-navøem. Nginik gøinam kewan, løvøté nømé, løvøte ndøgo, tømenas. ¹⁵ Yaq gekha ezoqám ndego, teqa iz khandi mbuk-te peawapøteav ndøgo, ndego gøinam kewan-té ginø-oginám.

21

Yan ndakinak neka manqei-qape ndakinak

¹ Yaq no yan ndakinak neka manqei-qape ndakinak nøqeív. Yan neka manqei-qape ndøgo, bugukhokhof qagoam, sògonavøém, neka ndaola nøme mbaín. ² Yaq no Mbumbukiam-qá Zelusalem taon ndakinak nøqeív. Mbumbukiam-té qandovís, yan-te nqo:go. Khakheitáp neka bugug keogé. Ate av-té, mbasønakam bugug keoge nduigu, anganea tundaf. ³ Yaq no manqat kandambaqape nø-ewág. Kawa ezoqam-qá qonam nonqo-té qando-manqatát. Av qande-eín nqægo, “Nqæe! Ndakin Mbumbukiam, ezoqám namba mé:goát. Ndego namba mé:yagát. Neka ndigu tegí ezoqam ndøgoát. Mbumbukiam ekezan, ti namba mé:goát, neka ndego tigi Mbumbukiam vøgoát. ⁴ Ndego tiqa bøi-te, bøi einu ate ndægo zøvuoqím. Løvøte matev nøme mbaín, segégoát, neka até mbøni vaev matév-a, neka eiv neka nqosøgeap nøme mbaín. Matev av nqægo, av bugukhokhof qægoam, møndømø-navøém.”

⁵ Yaq ndego kawa-qa qonam nonqo-te go:qotam, áv gene-eín nqægo, “Nqæe! No ndakin gigiap ate ndægo nóndakinák.”

Yaq nøme ge-ein, “Qópeawám. Zapa ndógo, nqanek manqat, unimanqatin-qapé.”

⁶ Yaq ndego manqat nøme genø-ein, “Matev ate ndægo, møndømø-navøém. No zapá neka no váev. No ndégo, ndo:megeat neka ndøndōpāēv.

Gekha ezoqām ndego, ibøkha naq ndømbopapat, no ibøkha ndógo tæmbó-etoám, ta kea kumbutøve-te ndøndo-fakhate, ezoqa khandi ndözø-etoam. Yaq-mbá sæmbó-etoám. ⁷ Ezoqam ndego, manqa-zapa tetømbua, gigiap āv tenéndáp. Neka no tegé Mbumbukiam tægoát neka ndego noge nakhasam vōgoāt. ⁸ Geté ndigu møe ndisininim, neka ndigu unimanqatinteav ndigu, neka ndigu matev soqøsoqa vinivinimba ndigu, neka ndigu ezoqa pakhapakha ndizø-khaneam, neka ndigu mambe ndi-okho, neka ndigu manqa-sisi ndigu, neka ndigu batae ndimbovizap, neka ndigu meakha manqat ndimanqate, tiqa manqei gøinam kewan ndógoát, kewan ndigu, nandi wagøvap-us ndigu. Nqanek løvøté nømé, løvøte ndógo, tø-menas.”

Zelusalem taon ndakinak

⁹ Yaq ndigu enzol ezoqam seven, ndis seven qazøgoam, matev soqøsoqa seven qamözø-tøtvøyam, vaev-te qafakhanam, nøme kopo, no-té gendowáv, vønø-ein, “Qotøndéqāv! No Sip Nakhasam-gu sævam nøtéqamákh, ndakin tu-oki.”

¹⁰ Yaq ndego enzol ezoqam, no olol eqawat-qape-té genøndapán. Nqova-té. Yaq ndego no tene-nømand ndógo: Yan-te, Mbumbukiam-te, Mbumbukiam-qá Zelusalem taon ndøvisavún. ¹¹ Ta taon-te ndógo, Mbumbukiam-qá waev ndøwavám. Nqanek waev, andé nandi qanimav-qape-qá momotáp, zaspá ndimbo-akhayam. Bæbæs-qapé. Andé glás. ¹² Taon ndógo, uta-ús. Uta kandambá. Tò:-eqavét. Mboqog-ús. Tuélv, ate gi:goam. Ta mboqog-te ndigu, enzol ezoqam tuelv, møndø-waniapám, neka Izlael khagua bawan tuelv-qa iziz vø:peupam. ¹³ Mboqog misika, khøuwa fakhanam-té qagoám, neka misika nakeamo zenda-te vøgoam-a, misika yogea zenda-te vøgoam-a, misika khøuwa sininim-te vøgoam. ¹⁴ Nqanek taon uta-qape, nandi tuelv mumát qano-ogíi. Neka ta nandi-te, Sip Nakhasam-gí u-anim tuelv-qá iziz mo:peupám.

¹⁵ Ndego enzol ezoqam, no manqat genø-ein, iziz tonqogim nonqo ndøndapám. Gol khakheitáp. Taon neka mboqog neka uta, taqa fitap iziz qeivi nonqó. ¹⁶ Nqanek taon vavap foa ate

qægoam, taqa loloakh kopó. Taqa sekeat neka taqa khouwevat kopó. Yaq ndego enzol ezoqam, teqa iziz tonqogim nonqo, taon-qa khouwevat iziz, vømbøendap. Taqa sekeat neka khouwevat neka eqæv, kopó: 2400 kilomítá. ¹⁷ Neka ndego enzol ezoqam, até uta-qá eqæv izíz-a, vømbøndap. Taqa eqæv 144, pingim toqote-khamasim, toqo-geveam. Ta iziz tonqogim nonqo, ma ndego enzol ezoqam, taon-qa fitap iziz gembondap, ndøgo até kopó, av ezoqa ekeza gigiap-qa fitap gi-upøgimatum. ¹⁸ Taon-qa uta, nandi zaspá qane-ogíi. Neka taon ndøgo, gol khakheitáp. Nginik gol, bæbæs-qapé. Andé glás. ¹⁹ Taon uta zapa-te ndøgo, nandi fia kandakanda ndø-abáp. Bugukhokhof nandi qanimav-qape, zapa-te ndizave, ndigu zaspá. Neka nøme ndizave, gi-menas-ez, ndigu nandi kikís. Tiqa iz safaiá. Neka nøme ndizave, gi-misika-ez, ndigu papaqá. Tiqa iz agét. Neka nøme ndizave, gi-foa-ez, ndigu nandi esokho khagí. Tiqa iz emelál. ²⁰ Neka nøme ndizave, gi-faev-ez, ndigu gùnokhogeapét, papaqa neka køkouk. Tiqa iz oníks. Neka nøme ndizave, gi-siks-ez, ndigu køkókuk. Tiqa iz kanelión. Neka nøme ndizave, gi-seven-ez, ndigu khakhavá. Tiqa iz klisolaít. Neka nøme ndizave, gi-eit-ez, tiqa iz belíl. Neka nøme ndizave, gi-nain-ez, ndigu khakhavá. Tiqa iz topáz. Neka nøme ndizave, gi-ten-ez, ndigu klisoplás. Neka nøme ndizave, gi-eleven-ez, ndigu aiyazín. Neka nøme ndizave, gi-tuelv-ez, ndigu køkókuk nømé. Tiqa iz ametís. ²¹ Mboqog tuelv ate gi-goam, aqeing khakheitáp. Mboqog kopokopo, aqeing kopokopó gini-khakheinøvemém. Taon-te ndøgo, nakhoa kandambaqape, gól gini-khakheinømem. Ndøgo ùnime:-bæbæs. Andé glás. Bøi segé-løwáz, yaq voqóqeív.

²² No Mbumbukiam-qa khoev qeiviáv, ta taon-te ndøgo. Zapa ndøgo, ndego Evezøza Mbumbukiam, ndego bazaføgakh até ndægo ndømbogo, neka ndego Sip Nakhasam, ekezan ndígú, ta taon-te ndøgo. Ndigu ekezan, andé Mbumbukiam-qá khoév, ta taon-te ndøgo. ²³ Nqanek taon, khøuwa neka løvøyak mbaín, waev tømbo-etoumat. Ndøgo kopømbá. Zapa ndøgo, waev Mbumbukiam-qá waev mbo-etoumatún. Neka Sip Nakhasam, ndego andé taqá lampá. ²⁴ Bawabawan ate tægoat, ta taon-qá wæv giniyagát. Neka manqei-qape kawakawa-za tinø-okhoát ndøgo, ekeza gigiap mbomømboma vø-upøgim. ²⁵ Taon-gi mboqog tokovemáv, khøuwa tema. Zapa ndøgo, lova mbaín. Paveat mba ndøgoát. ²⁶ Bawabawan ate ndægo, tiqa gigiap mbomømboma neka fia kandakanda, taon-té ginø-upøgimát. ²⁷ Geté gekha gigiap ndøgo, Mbumbukiam-qa bøi-te khavim-us ndøgo, kopømba

mbaín, tø-oe. Neka ezoqa ndigu matev soqøsoqa ndimatanam o khavozam manqat ndimanqate, ndigu ma gé-ozák. Timba ndigu tí-óz, tiqa iziz Sip Nakhasam-qa khandi mbuk-te ndøpeawap.

22

¹ Yaq ndego enzol ezoqam, no kea me:nømánd. Ta ibøkha ndøgo, ezoqa khandi zø-etoám. Ndøgo bæbæs-qapé. Andé glás. Nqanek ibøkha, kawa ezoqam-qa qonam nonqo-té qando-okhó, ma Mbumbukiam neka Sip Nakhasam ndiqonøve. ² Taon nakhoa livin-té qanuqæt. Kea keoqa yaqyaq-a, tae ndøpøé. Ta tae ndøgo, ezoqa khandi ndøzø-etoam. Nqanek tae, løvøyak tuelv ate ndi:gu, sùgumu-vi:matún. Neka taqa esokho mulømula-ús. Enqoni-us ezoqam bawan vinivinimba khakheinøvem nonqó. ³ Neka ta taon-te ndøgo, gi-giap o matev nøme mbaín, Mbumbukiam-qa qaqa mokho-te ndøugu. Kawa ezoqam-qa qonam nonqo, mú:goát, ma Mbumbukiam neka Sip Nakhasam tiqonavat. Ezoqa ewaqape, ti-sokhoat, ndigu Mbumbukiam-qa sasae ndøgoát neka vømbó-vizupát. ⁴ Ndigu bugug gembóqeivat neka teqa iz kawa-pap-te vøzømbó-peaupát. ⁵ Lova nøme mbaín. Segégoát. Ndigu lampa neka khøuwa beawap, mbaín. Segéyagát. Ndøgo kopømbá. Zapa ndøgo, waev, Evezøza Mbumbukiam zø-etøumát. Yaq nginik ezoqam, miavmiav mó:kawaeztát.

Yesu tendoqavan

⁶ Yaq ngenek enzol ezoqam genø-ein, “Nqanek manqat ate ndægo, qoqo-ewagat, unimanqatin-qapé. Evezøza Mbumbukiam, ndego ekeza Nqova tegi manqa vevezam ezoqam ndezø-etoam, tegé enzol ezoqam ndokhofotáv. Nó. Tende-khofotán ndøgo: No tegi sasae ezoqam nøtézømás, ande gekha matev me, avønin-qape tøfakhanam. Ndøgo sà be-fakhanám.”

⁷ Yesu äv gene-manqaté nqægo, “Nqæe! No avønín nófakhán. Gekha ezoqám ndego, nqanek manqat tembopavat, Mbumbukiam gevevezam, ndego khanakhanakh mbá geabetegó.”

⁸ No Zión, nqanek manqat ate ndægo qæ-ewagat neka matev vøe-qeivat. Yaq no manqat qatumu-ewag neka matev vøtumū-qeiv, no ndego enzol ezoqam-qa zenda tokhotapak-qa megemege-te, ndego nqanek matev ge:nømendimat, nøkeza kha, manqei nøtelaváo. Neka ambá nombo-vizamín. ⁹ Geté

ndego āv genømbe-eín nqægo, “Nandav ndømatånām. Até nó-a, no Mbumbukiam-gé sasae ezoqām, av qo nqoqote:go neka qogi Klisten qafuap ndi:gu, ndigu Mbumbukiam-gi manqa vevezam ezoqam, neka ezoqa ewaqape, nqanek manqat ndimbopaev, nqanek mbuk-te nqapeawap. Geté Mbumbukiam qombóvizám.”

¹⁰ Yaq ndego manqat nømme, āv genømbe-eín nqægo, “Nqanek manqat, Mbumbukiam gevezam, nqanek mbuk-te nqapeawap, ndøkhonāð. Zapa ndógo, nqanek matev tøfakhanam, khøuwa avønín. ¹¹ Ezoqa ndego, manqa-zapa ndematanam, ndego manqa-zapa matanam-te, sà bemá. Neka ezoqa ndego, matev soqøsoqa møqæ ndego, ndego teqa matev soqøsoqa gone-te, sà bemá.* Geté ezoqam ndego, matev eqeieqei ndematanam, ndego teqa matev eqeieqei matanam-te, sà bemá. Neka ezoqa ndego, Mbumbukiam-ge ndego, ndego Mbumbukiam-qa matev-te, sà bemá.”

¹² Yesu āv gene-manqaté nqægo, “Nqáe! No avønín notøndónáv. No yaq-flía namba nøtégeáv. No ezoqa ewaqape, āv tæzømbé-etøomít, av ezoqa kopokopo matev gi:matønumam. ¹³ No zapá neka no váev. No ndégo, ndo:megeat-a, ndøndøpāev. No bugukhokhof vøgoam-a, vaev-te vøgoāt.

¹⁴ Gekha ezoqām ndigu, tiqa ndabua ndisunguzu, ndigu khanakhanakh mbá giabitigú. Ndigu tae nanga ndigu, ezoqa khandi ndøzø-etoam, ndølogém. Taon-gi mboqog, segezø-mboqozotát, vø-ðz. ¹⁵ Geté ezoqa ndigu, ande gaqo me ndi:gu, taon-te gé-ozák. Bavokhó gonó-waniapát, ezoqa ndigu, manqa-sisi ndimatanam neka mambe ndi-okho neka ezoqa pakhapakha ndizøkhanæ neka batae ndimbovizap neka gekha ezoqa nømme, meakha manqat ndøzømbe-khaneat neka ezoqa ndizømbe-khavozam.

¹⁶ No Yesú, nøkeza enzol ezoqam zo-te qatøndo-khofotav, ndego zo nqanek manqat te:zømesim. Klisten bawan vinivinimba, nqanek manqat, bètezøtéz. No Deivid-gé zapá neka tege zeó. Neka no pave ndukuam bæbæs-qapú.”

¹⁷ Mbumbukiam-ge Nqova neka Sip Nakhasam-gu sævam, āv gini-manqaté nqægo, “Vøndoqáv!”

Neka gekha ezoqām ndego, nqanek manqat te-ewagat, āv geabete-manqaté nqægo, “Vøndoqáv!”

22:11 22:11 Dan 12:10 * **22:11** 22:11 Ezoqa av nginik ngi:gu, yaq-flia ndøqeivím. **22:12** 22:12 Isa 40:10; Jer 17:10; Veve 2:23 **22:13** 22:13 Isa 44:6; Veve 1:8, 17; 21:6 **22:14** 22:14 Gen 2:9; 3:22 **22:16** 22:16 Num 24:17; Isa 11:1, 10; Lom 1:3; Veve 2:28; 5:5 **22:17** 22:17 Isa 55:1; Veve 21:6

Neka gekha ezoqām ndego, ibøkha naq ndømbopapat, yà betøndowáv. Poev tømbo goat, ibøkha bē-izam, ndøgo khandi ndøzø-etoam. Yaq-mbá segé-izám.

Zion-qa vaev manqat

¹⁸ Gekha ezoqām ndego, nqanek mbuk-qa manqat ndeyoge, Mbumbukiam gevevezam, no ndego āv qambøe-manqaté nqægo: Ezoqam ndego, nqanek manqat-te, manqat nøme to:ve, Mbumbukiam te-te ndego, matev soqøsoqa mó:áo, av nqanek mbuk-te nqæpeawap. ¹⁹ Neka ezoqa ndego, manqat nøme tekhofoe, nqanek mbuk-te nqapeawap, ndøgo Mbumbukiam gevevezam, Mbumbukiam teqa tae nanga ndøkhofoé, ezoqa khandi ndøzø-etoam. Yaq ndego Mbumbukiam-qa taon-te géyageák, av nqanek mbuk-te nqæpeawap.

²⁰ Ndego ezoqam, nqanek manqat nde-unimanqatinat, nite, ndego āv gene-manqaté nqægo, “Unimanqatín. No avønín notøndónáv.”

Amén. Nqanek manqat unimanqatín. Nigi Evezøza, Yesu. Vøndoqáv!

²¹ Nigi Evezøza Yesu-qa kuku matev, ndøgoát, zo namba, zo ate ndøzøte:go.